

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ.

ΥΠΟ

Κ. Π. ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

Εἰσαγγελέως παρ' Ἐφέταις.

ΕΝ ΠΑΤΡΑΙΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Ι. Δ. ΤΟΥΝΤΑ.

(Ὁδὸς Μαιζῶνος.)

1871.

ΤΗ

ΨΥΧΡΑΦΗ ΜΝΗΜΗ

ΤΩΝ

ΕΜΩΝ ΕΞΑΔΕΛΦΩΝ

ΣΤΑΥΡΟΥ ΗΛΙΑ ΚΑΙ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΩΝ

ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑΝ ΒΙΒΛΟΝ

ΕΥΛΑΒΩΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Σ. ΓΙΑΝΝΗΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
1968 ΑΝΑΤΙΘΗΜΙ.

Μακρὰ παρῆλθον ἔτη ἀφ' ἧς σκληρὰ καὶ ἀνηλεὴς Μοῖρα ἔκοψε πρωΐως τὸ νῆμα τῆς ζωῆς ὑμῶν ἐπὶ βλάβῃ μεγίστῃ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς πατρίδος.

Ἀλλ' ἡ μνήμη ὑμῶν ζωηρὰ καὶ ἀνεξάλειπτος διαμένει ἐν ταῖς καρδίαις τῶν συναδέλφων, θαυμαζόντων εἰσέτι τῆς παιδείας ὑμῶν τὴν ἔκτασιν καὶ τῆς πεφωτισμένης ὑμῶν διανοίας τὴν ἐμβριθειαν, τῶν φίλων, ἀναπολούντων ἀείποτε μετὰ πόθου τῆς εὐγενοῦς ὑμῶν καρδίας τὰ πολύτιμα πλεονεκτήματα καὶ τῆς ὑμετέρας συνομιλίας τὰ θέλγητρα, τῶν συγγενῶν, μὴ δυναμένων νὰ λησμονήσωσι τοσαῦτα δείγμα-

τα τοῦ πρὸς αὐτοὺς ἀνεξαντλήτου φιλτρου τῶν ὑμετέρων ἁγίων ψυχῶν.

Τῇ γλυκυτάτῃ καὶ ἀπὸ τῆς καρδίας μου ἀνεξαλείπτῳ ταύτῃ Μνήμῃ ἀφιερῶ κατὰ χρέος τὸ πρῶτον τοῦτο τῶν πνευματικῶν μου πόνων προϊὸν, διότι ὑμεῖς ὀρφανὸν καὶ ἀνήλικον ὑπὸ τὰς φιλοστόργους ὑμῶν πτέρυγας περιεθάλψατε, καὶ ὑμῖν ὀφείλω πᾶσαν διανοητικὴν καὶ ἠθικὴν μόρφωσιν.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

Ἡ ἑρμηνεία νόμων δημοσιευθέντων ἄνευ αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως ἢ προηγουμένης τινὸς [illegible] ζητήσεως, οἷος καὶ ἡ Ποινικὴ ἡμῶν [illegible] λὰς παρέχει τὰς δυσχερείας, διότι οὐδένα ἔχει ὁ ἑρμηνεύων ὁδηγὸν πρὸς ἀνεύρεσιν τῶν πηγῶν, ἀφ' ὧν ὁ νομοθέτης ἠρύσθη τὰς διατάξεις αὐτοῦ, καὶ τοῦ σκοποῦ, ὃν διὰ τούτων προὐτίθετο νὰ ἐκπληρώσῃ.

Αἱ δυσχέρειαι αὗται καταφανεῖς γίνονται κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς Ποινικῆς ἡμῶν Δικονομίας, διότι πάντες οἱ περὶ ταύτην ἀσχολούμενοι θέλουσιν ὁμολογήσει, ὅτι συχνότατα ἀναφύονται ζητήματα, ἡ λύσις τῶν ὁποίων πολλὰς διεγείρει ἀμφιβολίας.

Τὴν λύσιν τῶν ἐν τῇ πρακτικῇ ἀναφυομένων δυσχερειῶν τούτων προεθέμην κυρίως νὰ ὑποβοηθήσω διὰ τοῦ παρόντος ἔργου· διὰ τοῦτο ἀπέφυγον μὲν τὰς ἐκτενεῖς θεωρητικὰς συζητήσεις καὶ παρελειψα ὁλοτελῶς τὰς ἱστορικὰς ἐρεύνας, προσεπάθησα ὲ α ἐ ξετάσω ὅσον ἔνεστι πλείονα τῶν ἐν τῇ πρα τι ναφυέντων ἢ δυναμένων ν' ἀναφυῶσι ζητημάτω

Πρὸς ὀρθὴν δὲ λύσιν τῶν ζητημάτων τουτω τὸς τῆς ἀκριβοῦς μελέτης τῶν κειμέ ων τοῦ ὁ καὶ τοῦ συνδυασμοῦ αὐτῶν πρὸς ἄλληλα, δύο ἔλαβον ὑπ' ὄψιν βοηθήματα. Πρῶτον τοὺς ά συγγραφεῖς, οἵτινες καὶ τὰς γενικὰς ἀρχὰς τ νικῆς Δικονομίας ἐν ἐκτάσει ἀναπτύσσουσι, καὶ ρίαν ζητημάτων ἐν τῇ πρακτικῇ ἀναφυο έ ω τάζουσι, καὶ ἑπομένως μεγίστην συνδρομὴν τῷ ἐ νευτῇ τῆς ἡμετέρας Δικονομίας παρ τι Δευτε τὴν νομολογίαν τοῦ Ἀρείου Πάγου τὸ μὲν, διότι λὰ ζητήματα ἐπιτυχῶς ὑπ' αὐτῆς ἐλύθησαν, το δὲ,

διότι ἡ γνῶσις τῆς νομολογίας, καὶ ἐσφαλμένη ἂν ὑποτεθῇ, εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαία πρὸς ἀποφυγὴν ἀκυροτήτων, ἐξ ὧν καὶ δαπάναι καὶ πολυτίμων δικαιωμάτων ἀπώλεια δύνανται νὰ ἐπέλθωσι· διὰ τοῦτο πολλοὺς κατέβαλον κόπους εἰς μελέτην τῶν ἀποφάσεων τοῦ Ἀρείου Πάγου μέχρι τέλους τοῦ λήξαντος ἔτους, ἵνα παραθέσω κατὰ τὴν ἐξέτασιν ἑκάστου ζητήματος καὶ τὴν λύουσαν αὐτὸ ἀπόφασιν, ὁσάκις ὑπάρχει τοιαύτη.

Ἀναγνωρίζω, ὅτι τὸ ἔργον μου ἔχει ἐλλείψεις καὶ ἀτελείας, ἀλλ' ἀναλόγως τοῦ χρόνου καὶ τῶν μέσων, ἅτινα ὑπὲρ αὐτοῦ ἠδυνάμην νὰ διαθέσω, δύσκολον ἦτο νὰ παραγάγω τελειότερόν τι. Εὐελπιστῶν, ὅτι δὲν θέλει ὁπωσδήποτε ἀποβῇ ἀνωφελὲς τοῖς ἀσχολουμένοις περὶ τὴν μελέτην καὶ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς Ποινικῆς ἡμῶν Δικονομίας, εὔχομαι ἀπὸ καρδίας ν' ἀναδειχθῶσιν ἕτεροι εὐτυχέστεροι ἐμοῦ.

Ἐν Πάτραις τὴν 24 Φεβρουαρίου 1871.

Ὁ συγγραφεὺς

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ . . . . . Σελ. 1

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ.

ΚΕΦΑΛ. Α΄. Γενικοὶ αὐτῶν χαρακτῆρες Σελ. 9

ΚΕΦΑΛ. Β΄. Ἐξάσκησις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. » 11

§ 1. Ἐξάσκησις τῆς ποιν. ἀγωγῆς ὑπὸ τῆς Εἰσαγγελίας. » 12

§ 2. Ἐξάσκησις τῆς ποιν. ἀγωγῆς ὑπὸ τοῦ παθόντος. » 37

ΚΕΦΑΛ. Γ΄. Ἐξάσκησις τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς. » 47

ΚΕΦΑΛ. Δ΄. Ἔκτασις τῆς ποινικῆς καὶ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς. » 73

§ 1. Ἀδικήματα ἐντὸς τῆς Ἐπικρατειας. » 74

§ 2. Ἀδικήματα ἐκτὸς τῆς Ἐπικρατείας. » 81

§ 3. Τόπος ἐν ᾧ θεωρεῖται πραχθὲν τὸ ἀδίκημα. » 91

ΚΕΦΑΛ. Ε΄. Περιπτώσεις ἀναστολῆς τῆς ποινικῆς καὶ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς. » 94

§ 1. Ἀναστολὴ τῆς ποινικ. ἀγωγῆς δι' ἔλλειψιν ἐγκλήσεως. » 95

§ 2. Ἀναστολὴ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς δι' ἔλλειψιν ἀδείας. » 114

§ 3. Ἀναστολὴ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἕνεκα προδικαστικῶν ζητημάτων. » 120

§ 4. Ἀναστολὴ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς. » 134

ΚΕΦΑΛ. ς΄. Περὶ ἀποσβέσεως τῆς ποιν. καὶ πολιτ. ἀγωγῆς. » 137

§ 1. Ἀπόσβεσις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς διὰ τοῦ θανάτου τοῦ κατηγορουμένου. » 139

§ 2. Ἀπόσβεσις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς δι' ἀμνηστείας. » 141

§ 3. Ἀπόσβεσις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς διὰ παραγραφῆς. » 156

§ 4. Ἀπόσβεσις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς διὰ τοῦ δεδικασμένου. » 182

§ 5. Ἀπόσβεσις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς δι' ἰδιωτικῆς συγγνώμης. » 223

§ 6. Ἀπόσβεσις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἕνεκα ἐμπράκτου μετανοίας. » 225

ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΔΗΜΟΣ. ΣΧΟΛΗ Γ. ΛΥΚΕΙΟΥ ΕΠΙΤΗΡΗΣΙΣ

Πᾶν ἀντίτυπον μὴ φέρον τὴν ἰδιόχειρον ὑπογραφήν μου θεωρεῖται ὡς προερχόμενον ἐκ τυποκλοπίας.

ΠΙΝΑΞ
ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΠΡΟΔΙΚΑΣΙΑ Σελ. 229

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ

Περὶ ἀνακρίσεως. » 231

ΚΕΦΑΛ. Α'. Περὶ τῶν προσώπων δι' ὧν ἐνεργεῖται ἡ ἀνάκρισις » 235

ΚΕΦΑΛ. Β'. Περὶ δικαιοδοσίας καὶ ἁρμοδιότητος » 220

§ 1. Ἔκτασις τῆς ἐξαιρετικῆς ποινικῆς δικαιοδοσίας » 244

§ 2. Ἔκτασις τῆς ἐκτάκτου κοινῆς ποιν. δικαιοδοσίας » 254

§ 3. Κανόνες προσδιορισμοῦ ἁρμοδιότητος » 254

§ 4. Ἐπιρροὴ τῆς συναιτιότητος ἐπὶ τῶν περὶ δικαιοδοσίας καὶ ἁρμοδιότητος κανόνων » 267

§ 5. Ἐπιρροὴ τῆς συναφείας τῶν ἀδικημάτων ἐπὶ τῆς δικαιοδοσίας καὶ ἁρμοδιότητος » 278

§ 6. Κανονισμὸς ἁρμοδιότητος » 290

§ 7. Ἁρμοδιότης κατὰ παραπομπὴν » 300

§ 8. Ἔνστασις ἀναρμοδιότητος » 304

ΚΕΦΑΛ. Γ'. Γενικοὶ περὶ τῆς ἀνακρίσεως κανόνες » 310

ΚΕΦΑΛ. Δ'. Περὶ ἀποδείξεων » 325

§ 1. Αὐτοψία » 329

§ 2. Πραγματογνωμοσύνη » 330

§ 3. Μάρτυρες » 338

§ 4. Ὁμολογία » 373

§ 5. Ἔγγραφα » 375

§ 6. Περιορισμὸς τῆς χρήσεως τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων » 382

ΚΕΦΑΛ. Ε'. Περὶ ἀνακριτικῶν πράξεων » 393

§ 1. Περὶ τῆς ἐξετάσεως τῶν κατηγορουμένων » 394

§ 2. Ἀνακριτικοὶ περιορισμοὶ τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας » 399

§ 3. Κατ' οἶκον ἔρευνα » 446

§ 4. Κατάσχεσις » 456

ΚΕΦΑΛ. ΣΤ'. Περὶ προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως » 467

§ 1. Προεισαγωγικὴ ἀνάκρισις ἐπὶ πταισμάτων » 468

§ 2. Προεισαγωγικὴ ἀνάκρισις ἐπὶ πλημμελημάτων καὶ κακουργημάτων » 473

ΚΕΦΑΛ. Ζ'. Περὶ κυρίας ἀνακρίσεως » 434

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

ΚΕΦΑΛ. Η'. Εἰδικοὶ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι Σελ. 514
§ 1. Νομάρχαι καὶ ἔπαρχοι » 516
§ 2. Δασονομικοὶ ὑπάλληλοι » 518
§ 3. Ἀγροφύλακες » 523
§ 4. Ὑγειονόμοι· Ἐπιστάται λοιμοκαθαρτηρίων » 530
§ 5. Ἔφοροι » 532
§ 6. Πρόξενοι » 537
ΚΕΦΑΛ. Θ'. Εἰδικαί τινες διαδικασίαι » 543
§ 1. Περὶ ἐξαιρέσεως δικαστῶν καὶ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλων » 544
§ 2. Περὶ ἀγωγῆς κακοδικείου » 556
§ 3. Πέρὶ ἀποδείξεως τῶν προσαπτομένων ῥητῶν πράξεων » 559

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Διαδικασία ἐνώπιον τῶν Δικαστικῶν Συμβουλίων 574
ΚΕΦΑΛ. Α'. Διαδικασία ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν » 576
ΚΕΦΑΛ. Β'. Περὶ τῆς ἀνακοπῆς κατὰ τῶν βουλευμάτων » 608
ΚΕΦΑΛ. Γ'. Διαδικασία ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν » 635
ΚΕΦΑΛ. Δ'. Περὶ τῆς ἰσχύος τῶν βουλευμάτων » 647

ΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΤΗΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

1. Ὁρισμὸς τῆς Ποινικῆς Δικονομίας.
2. Σημασία αὐτῆς.
3. Ἐπιδιώκει τὴν ἱκανοποίησιν δύο ἀντιθέτων συμφερόντων.
4. Ἱστορία Ποιν. Δικονομίας κατὰ πόσον εἶναι χρήσιμος.
5. Δύο συστήματα Ποιν. Δικονομίας. Α'. Κατηγορητικόν.
6. Β'. Σύστημα ἐξεταστικόν.
7. Ποῦ ἀπαντᾶται ἑκάτερον.
8. Ἐλαττώματα ἑκατέρου.
9. Μικτὸν σύστημα.
10. Διαίρεσις Ποιν. Δικον. Προδικασία, Διαδικασία ἐπ' ἀκροατηρίου.
11. Προηγεῖται ἡ πραγματεία περὶ Ποινικῆς καὶ Πολιτικῆς ἀγωγῆς.
12. Διαίρεσις εἰς τέσσαρα βιβλία· καὶ
13. Ὀργανισμὸς Ποινικῶν Δικαστηρίων δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξετασθῇ ἰδιαιτέρως.

---

1. Ὁ Ποινικὸς Νόμος διαγράφει τὰς ἀξιοποίνους πράξεις καὶ τὴν εἰς ἑκάστην αὐτῶν ἐπιβαλλομένην ποινήν. Ἀλλ' ὁ Ποινικὸς Νόμος, καθ' ἑαυτὸν θεωρούμενος, περιέχει ἁπλῆν ἀπειλήν, μὴ ἐπαρκοῦσαν δυστυχῶς πρὸς ἀποτροπὴν τῶν ἀξιοποίνων πράξεων. Τοιαῦται πράξεις καθ' ἑκάστην διαπράττονται ἐν τῇ κοινωνίᾳ, καὶ ἑπομένως ἀναγκαῖον καθίσταται πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς προσβληθείσης δικαιοσύνης καὶ συντήρησιν τῆς δημοσίας τάξεως, νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ ἀπειλή, νὰ ἐπιβληθῇ εἰς τὸν αὐτουργὸν πά-

σης ἀξιοποίνου πράξεως ἡ ὑπὸ τοῦ Ποιν. Νόμου ὁριζομένη ποινή.

Τίς ὅμως ὁ αὐτουργὸς οὗτος; Ὑπὸ τίνος θὰ ἀνακηρυχθῇ ὡς τοιοῦτος; Ἐκ ποίων ἀποδείξεων θέλει ἐξαχθῇ ἡ ἐνοχή του; Τίς ὁ συλλέξων τὰς ἀποδείξεις ταύτας; Ἐκ τούτων καὶ ἄλλων παραπλησίων ἐρωτήσεων καὶ ἀποριῶν πρόδηλον γίνεται, ὅτι πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἀνωτέρω ἀποτελέσματος τῆς τιμωρίας παντὸς ἐνόχου ἀξιοποίνου τινὸς πράξεως ἀπαραίτητον εἶναι νὰ διαγραφῇ ὁ τρόπος, καθ' ὃν θέλει προβῇ ἡ πολιτεία εἰς ἀνίχνευσιν τῶν ἀξιοποίνων πράξεων, καὶ εἰς ἀνεύρεσιν καὶ τιμωρίαν τῶν αὐτουργῶν αὐτῶν. Τὸ σύνολον τῶν πρὸς τοῦτο χρησίμων κανόνων καὶ διατυπώσεων ἀποτελεῖ τὴν Ποινικὴν Δικονομίαν.

2. Μεγίστη εἶναι ἡ σημασία καὶ σπουδαιότης τῶν κανόνων καὶ διατυπώσεων τούτων, διότι ἐκ τοῦ προσφόρου καὶ καταλλήλου αὐτῶν ἐξαρτᾶται ἡ ἐπιτυχία αὐτὴ τοῦ σκοποῦ τῆς Ποιν. Δικαιοσύνης, ἤγουν ἡ ἀνεύρεσις καὶ τιμωρία τῶν αὐτουργῶν τῶν ἀδικημάτων (1). Ἂν δ' ἄνευ αὐτῶν εἰς τὴν αὐθαίρετον θέλησιν τῶν ἑκάστοτε ἐνεργούντων προσώπων ἀνετίθετο ἡ διαδικαστικὴ ἐνέργεια, οὐδεμία μὲν ἤθελεν ὑπάρχει ἐγγύησις ὑπὲρ τῆς ὀρθότητος τοῦ τελικοῦ αὐτῆς συμπεράσματος, οὐδεμία δὲ κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῆς ἐξασφάλισις τῶν δικαιωμάτων τῶν πολιτῶν (2).

3. Δύο δὲ, ἱερῶν ἐπίσης, ἀλλ' ὑπό τινα ἔποψιν ἀντιθέτων συμφερόντων, τὴν ἱκανοποίησιν πρέπει νὰ ἐπιδιώκῃ παντὶ σθένει ἡ Ποινικὴ Δικονομία, τοῦ δικαιώματος τῆς κοινωνίας, ὅπερ ἀπαιτεῖ ταχεῖαν καὶ ἀποτελεσματικὴν τιμώρησιν πάσης ἀξιοποίνου πράξεως, καὶ τοῦ συμφέροντος τῶν κατηγορουμένων, ὅπερ ἀπαιτεῖ πλήρη ἐξασφάλισιν τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν καὶ τῆς ὑπερασπίσεώς των. Ὁ συμβιβασμὸς τῶν ἀντιθέτων τούτων συμφερόντων, ἡ δραστηρία ἐπιδίωξις τῆς τιμωρίας τῶν ἀδικημάτων καὶ ἡ σύγχρονος προστασία τῶν δικαιωμάτων τῶν κατηγορουμένων καὶ παροχὴ πρὸς αὐτοὺς ὅλων τῶν μέσων τῆς ὑ-

(1) Μεταχειριζόμεθα τὴν λέξιν ταύτην εἰς γενικὴν ἔννοιαν περιλαμβάνουσαν ὅλας ἐν γένει τὰς ἀξιοποίνους πράξεις.

(2) Helie Inst. Crim. ἀριθ. 1—15. Βικέλλας ἐν Θέμιδι Τόμ. 9 σελ. 1.

περασπίσεώς των, ἀποτελοῦσι τὴν ἐντέλειαν τῆς Ποινικῆς Δικονομίας.

4. Τὸ σύνολον τῶν κανόνων καὶ διατυπώσεων, ἅτινα ἀποτελοῦσι τὸ ἁρμονικὸν σύμπλεγμα τῆς ἡμετέρας Ποινικῆς Δικονομίας, δὲν εἶναι ἐφεύρεσις τῆς μεγαλοφυΐας τοῦ ἡμετέρου νομοθέτου. Ἀπαντώμεναι αἱ διατυπώσεις αὗται εἰς τὰς νομοθεσίας τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν, ὅθεν ὁ νομοθέτης ἡμῶν ἐρανίσθη αὐτάς, εἶναι τὸ προϊὸν καὶ τὸ τελευταῖον συμπέρασμα τῆς μελέτης καὶ τῆς πείρας τῆς ἀνθρωπότητος ἐπὶ αἰῶνας ὁλοκλήρους. Ἡ ἀκριβὴς ἐξέτασις τῶν ἐργασιῶν τούτων, ἡ συνεχὴς παρακολούθησις τῶν κανόνων καὶ διατυπώσεων ἀπὸ τοῦ ἀρχικοῦ αὐτῶν σπέρματος μέχρι τῆς ἐντελεστάτης αὐτῶν ἀναπτύξεως, ἤτοι ἡ ἱστορία τῆς Ποινικῆς Δικονομίας, συντελεῖ προφανῶς εἰς ἀκριβῆ κατανόησιν τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ σκοποῦ τῶν διατάξεών της.

Ἀλλ' ἡ ὠφέλεια τῆς ἱστορικῆς ἐξετάσεως εἶναι κυρίως μεγάλη, ὅταν ἡ ἐν ἰσχύϊ νομοθεσία συνδέηται στενῶς μετὰ τῶν προηγουμένων, ὡς ἀποτελεσθεῖσα ἐκ τῶν ἐπανειλημμένων τροποποιήσεων καὶ βελτιώσεων αὐτῶν, διότι τότε ἡ ἱστορικὴ ἐξέτασις, ἀνευρίσκουσα τὸν σκοπὸν τῶν τροποποιήσεων, καὶ συνδυάζουσα τὰς ἀρχαιοτέρας πρὸς τὴν ἐν ἰσχύϊ νομοθεσίαν, προσδιορίζει τὸ πνεῦμα καὶ τὸν σκοπὸν τῶν διατάξεων αὐτῆς. Ἡ ἡμετέρα ὅμως Ποινικὴ Δικονομία συνερανισθεῖσα ἐκ τῶν διατάξεων διαφόρων νομοθεσιῶν, καὶ διασκευασθεῖσα συμφώνως πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς συγχρόνου ἐπιστήμης, ἀποτελεῖ αὐτοτελές τι ὅν, καὶ οὐδένα ἔχει ἄμεσον σύνδεσμον πρὸς ἀρχαιοτέρας νομοθεσίας· διὰ τοῦτο σπανίως ἡ ἱστορικὴ ἐξέτασις δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς πρακτικὴν ἑρμηνείαν τῶν διατάξεών της.

Τὴν πρακτικὴν ταύτην ἑρμηνείαν σκοποῦντες κυρίως νὰ ὑποβοηθήσωμεν διὰ τοῦ παρόντος ἔργου, παραλείπομεν ἐντελῶς τὴν ἱστορικὴν ἐξέτασιν, καὶ περιοριζόμεθα νὰ προσθέσωμεν μόνον ὀλίγα τινὰ περὶ τῶν κατὰ καιροὺς διαφόρων συστημάτων τῆς Ποινικῆς Δικονομίας· παραπέμπομεν δὲ τὸν φιλομαθῆ ἀναγνώστην εἰς τὴν ἱστορικὴν εἰσαγωγὴν τοῦ κυρίου Κωστῆ (σελ. 9 ἕως 112) καὶ εἰς τὸν Α'. τόμον τοῦ συγγράμματος τοῦ Helie.

5. Τὰ κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχὰς τῆς ἱστορίας τῶν ἐθνῶν ἐπικρατήσαντα συστήματα τῆς Ποινικῆς Δικονομίας δύνανται εἰς δύο κυρίως νὰ διαιρεθῶσιν.

Ὅτε μὲν ἐπεκράτει ἡ ἰδέα, ὅτι τὰ ἀδικήματα προσβάλλουσιν, οὐχὶ ἀμέσως τὴν πολιτείαν, ἀλλὰ κυρίως τοὺς ἐξ αὐτῶν παθόντας, καὶ διὰ τοῦτο εἰς αὐτοὺς καὶ μόνους ἐπαφίετο ἡ φροντὶς νὰ ἱκανοποιηθῶσι διὰ τῆς καταδιώξεως καὶ τιμωρίας τῶν αὐτουργῶν. Συνέπεια τῆς ἀρχῆς ταύτης ἦτον, ὅτι ὁ παθὼν διετύπου ἐξ ἀρχῆς ὡρισμένην κατηγορίαν, ἐφρόντιζε ν' ἀνεύρῃ τὰς ἀναγκαίας ἀποδείξεις, προσήγαγε ταύτας κατὰ πρῶτον ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, ἐνεφανίζετο αὐτόθι καὶ ὁ κατηγορούμενος προσάγων τὰς ἰδικάς του, καὶ ἤρχιζεν οὕτω δημοσίως καὶ προφορικῶς ἐλευθέρα συζήτησις μεταξὺ τῶν διαδίκων μερῶν ἀπολαυόντων τῶν αὐτῶν δικαιωμάτων, ὁ δὲ δικαστὴς ἀπεφάσιζε συμφώνως μὲ τὴν ὁποίαν ἐσχημάτιζεν ἐνδόμυχον πεποίθησιν.

6. Ὅτε δὲ πάλιν ἐπεκράτει ἡ ἰδέα, ὅτι τὰ ἀδικήματα προσβάλλουσι κυρίως τὴν πολιτείαν, καὶ ὅτι αὕτη καὶ μόνη ὤφειλε νὰ φροντίσῃ διὰ παντὸς μέσου περὶ ἀνιχνεύσεως τῶν ἀδικημάτων καὶ τιμωρίας τῶν αὐτουργῶν αὐτῶν, μὴ λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν οὔτε τὰ δικαιώματα τοῦ παθόντος, οὔτε τὰ τοῦ κατηγορουμένου. Συνέπεια δὲ τῆς ἀρχῆς ταύτης ἦτον, ὅτι ὡρισμένοι τῆς πολιτείας ὑπάλληλοι ἐφρόντιζον περὶ ἀνιχνεύσεως καὶ βεβαιώσεως τῶν ἀδικημάτων, καὶ προέβαινον μυστικῶς καὶ ἐγγράφως εἰς συλλογὴν ὅλων τῶν ἀποδείξεων, ἀκολουθοῦντες πρὸς τοῦτο διαγεγραμμένας διατυπώσεις· ὅτι ἐθεωρεῖτο νόμιμον πᾶν ἀδιακρίτως μέσον δυνάμενον νὰ χρησιμεύσῃ εἰς βεβαίωσιν τοῦ ἀδικήματος καὶ ἀνακάλυψιν τοῦ αὐτουργοῦ, καὶ αὐταὶ ἀκόμη αἱ βάσανοι τοῦ κατηγορουμένου, τοῦ ὁποίου τὰ δικαιώματα ἐθυσιάζοντο ὁλοτελῶς χάριν τοῦ πρὸς τιμωρίαν τῶν ἀδικημάτων δικαιώματος τῆς πολιτείας· τέλος ὅτι οἱ δικασταὶ ἐλάμβανον ὑπ' ὄψιν μόνας τὰς, ὡς ἄνω, ἐνεργηθείσας ἐξετάσεις, καὶ προέβαινον εἰς μόρφωσιν τῆς ἀποφάσεώς των ἄνευ δημοσιότητος, ἄνευ συζητήσεως καὶ ἄνευ ὑπερασπίσεως,- ἀκολουθοῦντες οὐχὶ τὴν ἐνδόμυχον πεποίθησίν των, ἀλλὰ τοὺς περὶ ἐκτιμή-

σεως τῶν ἀποδείξεων ἐκ τῶν προτέρων ὑπὸ τοῦ νόμου διαγεγραμμένους κανόνας.

7. Τὸ πρῶτον τῶν συστημάτων τούτων ὀνομάζεται κατηγορητικὴ διαδικασία, τὸ δεύτερον ἐξεταστικὴ διαδικασία. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον σύστημα ἁπαντᾶται κυρίως εἰς τὰς ἀρτισυστάτους κοινωνίας καὶ εἰς τὰ ἐλεύθερα πολιτεύματα· τὸ δὲ δεύτερον ἀπαιτεῖ βαθμόν τινα πολιτισμοῦ καὶ ἀναπτύσσεται ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ δεσποτισμοῦ.

Σημειωτέον δ' ὅτι ἀμφότερα τὰ συστήματα ταῦτα δὲν ἀπαντῶνται πάντοτε ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω ἐκτεθέντα τύπον τῆς τελικῆς αὐτῶν ἀναπτύξεως, ἀλλ' ἐτροποποιήθησαν ἀναλόγως τῶν περιστάσεων καὶ τῆς προόδου τῶν κοινωνικῶν θεσμῶν. Οὕτως, ἰσχύοντος τοῦ κατηγορητικοῦ συστήματος, ἐκτὸς τῶν παθόντων, ἀνέλαβον, προϊόντος τοῦ χρόνου, καὶ ὑπάλληλοι τῆς πολιτείας τὴν καταδίωξιν τῶν ἀδικημάτων. Ἰσχύοντος δὲ τοῦ ἐξεταστικοῦ, ἐπετρέπετο κατ' ἀρχὰς δημοσία συζήτησις καὶ ἐλευθέρα ὑπεράσπισις· ἀλλ' αἱ τροποποιήσεις αὗται οὐδόλως μετέβαλλον τὸν γενικὸν καὶ διακεκριμένον χαρακτῆρα ἑκατέρου τῶν συστημάτων (1).

8. Οὐδέτερον τῶν συστημάτων τούτων ἀπεδείχθη ἀποχρῶν πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν ἀντιθέτων συμφερόντων, ἃ, ὡς εἴδομεν, οἱ δικονομικοὶ νόμοι, ὀφείλουσι νὰ προστατεύσωσι, καὶ πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ τελικοῦ σκοποῦ τῆς Ποινικῆς Δικαιοσύνης. Ἡ κατηγορητικὴ διαδικασία ἐξησφάλιζε μὲν ἐντελῶς τὰ δικαιώματα τοῦ ἀτόμου, καθ' οὗ οὐδὲν μέχρι τῆς καταδίκης του ἐλαμβάνετο μέτρον, ἀλλ' ἐπιτρέπουσα τὴν κατὰ πρῶτον ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ προσαγωγὴν τῶν ἀποδείξεων ἄνευ προηγουμένης ἀναζητήσεως, ἐξασφαλίσεως καὶ ἐξελέγξεως αὐτῶν, ἠ ἐκινδύνευε ν' ἀποπλανήσῃ τὸν δικαστὴν, ἢ ἐστέρει αὐτὸν τῶν μέσων τοῦ νὰ μορφώσῃ πλήρη πεποίθησιν· οὕτω δ' ἐπήρχετο ἡ ἀθώωσις, καὶ τὰ δικαιώματα τῆς πολιτείας ἐθυσιάζοντο. Ἡ ἐξεταστικὴ διαδικασία ἀφ' ἑτέρου ἐξησφάλιζε μὲν πληρέστατα τὰ δικαιώματα τῆς πολιτείας, ἀλλὰ μὴ λαμβάνουσα ποσῶς ὑπ' ὄ-

(1) Helic Instr. Crim. N°. 1997—2000.

ψιν τὰ δικαιώματα τοῦ κατηγορουμένου, μὴ ἐπιτρέπουσα ἐλευθέραν ὑπεράσπισιν καὶ δημοσίαν συζήτησιν, ἐκινδύνευε νὰ καταπνίξῃ τὴν ἀλήθειαν, ἣν ἐπεζήτει, καὶ ἐθεώρει ὡς τοιαύτην τὰ νομικὰ αὐτῆς συμπεράσματα (1).

9. Αἱ νεώτεραι νομοθεσίαι οὐδέτερον τῶν συστημάτων τούτων ἠκολούθησαν καθ' ὁλοκληρίαν, ἀλλὰ παραλαβοῦσαι ἐξ ἑκατέρου αὐτῶν ὅλα τὰ μέσα, ὅσα πρόσφορα πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ τελικοῦ σκοποῦ τῆς Ποινικῆς Δικαιοσύνης, συνδυάζονται συγχρόνως μὲ τὴν ὀφειλομένην προστασίαν εἴς τε τὰ δικαιώματα τῆς πολιτείας καὶ εἰς τὰ τοῦ ἀτόμου, ἐμόρφωσαν τρίτον μικτὸν σύστημα Ποινικῆς Δικονομίας. Ἐν τῷ μικτῷ τούτῳ συστήματι τὰ μὲν ἀφορῶντα τὴν προδικασίαν ἐλήφθησαν κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ τῆς ἐξεταστικῆς διαδικασίας, ὡς λίαν προσφόρου εἰς ἀναζήτησιν καὶ βεβαίωσιν τῶν γεγονότων καὶ ἀποδείξεων· τὰ δ' ἀφορῶντα τὴν ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίαν ἐλήφθησαν κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ τῆς κατηγορητικῆς διαδικασίας, ἥτις μόνη δύναται διὰ τῆς δημοσίας συζητήσεως καὶ τῆς ἐλευθέρας ὑπερασπίσεως ν' ἀνεύρῃ τὴν ἀλήθειαν, καὶ νὰ γεννήσῃ τὴν ἐνδόμυχον περὶ αὐτῆς πεποίθησιν τοῦ δικαστοῦ.

Τὸ μικτὸν τοῦτο σύστημα ἠκολούθησε καὶ ἡ Ἡμετέρα Ποινικὴ Δικονομία, τὸ σύνολον τῶν διατάξεων τῆς ὁποίας θέλομεν κατανοήσει σαφέστερον μετὰ τὴν ἰδιαιτέραν μιᾶς ἑκάστης αὐτῶν ἐξέτασιν.

10. Πρὸς ὀρθὴν ἐξέτασιν καὶ ἑρμηνείαν τῶν ἐν τῇ Ποινικῇ Δικονομίᾳ περιεχομένων ἀντικειμένων ἀνάγκη νὰ καταταχθῶσι καὶ διαιρεθῶσι ταῦτα λογικῶς. Τὴν λογικὴν ταύτην διαίρεσιν δυνάμεθα ν' ἀνεύρωμεν ἀποβλέποντες εἰς τὸν σκοπὸν τῆς Ποινικῆς Δικονομίας καὶ εἰς τὰ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον συντείνοντα μέσα. Ἐπιδιώκει, ὡς εἴδομεν, ἡ Ποινικὴ Δικονομία τὴν πραγματοποίησιν τοῦ Ποινικοῦ Νόμου, ἤτοι τὴν ἐπιβολὴν τῆς ὑπὸ τούτου ὁριζομένης ποινῆς εἰς πάντα αὐτουργὸν πάσης ἀξιοποίνου πράξεως. Πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τούτου ἀναγκαῖον καθίσταται.

---

(1) Helie Inst. Crim. No. 1999.

α'. Ν' ἀναζητηθῶσι τ' ἀδικήματα καὶ οἱ αὐτουργοὶ αὐτῶν, νὰ συλλεχθῶσιν ὅλα τὰ ἴχνη τοῦ ἀδικήματος καὶ ὅλαι ἐν γένει αἱ ἀποδείξεις περί τε τῆς ὑπάρξεως καὶ τοῦ αὐτουργοῦ αὐτῶν. Τὸ σύνολον τῶν ἐργασιῶν τούτων ὀνομάζομεν προδικασίαν.

β'. Νὰ προσαχθῇ ἡ ὡς ἀνωτέρω συλλεγεῖσα ὕλη ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου δικαστοῦ, ἵνα ἐκτιμηθῇ ἐν συνόλῳ καὶ ἐκδοθῇ ἡ δέουσα ἐπ' αὐτῆς ἀπόφασις. Τὸ σύνολον τῶν ἐργασιῶν τούτων ὀνομάζομεν διαδικασίαν ἐπ' ἀκροατηρίου.

γ'. Νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ, ὡς ἀνωτέρω, ἐκδοθεῖσα ἀπόφασις.

Προδικασία λοιπὸν, διαδικασία ἐπ' ἀκροατηρίου καὶ ἐκτέλεσις εἶναι τὰ τρία στάδια, τὰ ὁποῖα θέλομεν διατρέξει, ἵνα φθάσωμεν εἰς τὴν πραγματοποίησιν τοῦ Ποινικοῦ Νόμου, εἶναι ἑπομένως τὰ τρία μέρη, εἰς τὰ ὁποῖα ἀναγκαίως διαιρεῖται ἡ Ποινικὴ Δικονομία.

11. Ἀλλ' ἅπασα ἡ ἀνωτέρω ἐργασία στηρίζεται ἐπὶ τοῦ πρὸς τιμωρίαν τῶν ἀδικημάτων δικαιώματος τῆς κοινωνίας, ὅπερ οἱ ποινικολόγοι ὀνομάζουσι δημοσίαν ἢ ποινικὴν ἀγωγήν (action publique). Ἡ ἀκριβὴς λοιπὸν ἐξέτασις τοῦ δικαιώματος τούτου, ὁ τρόπος τῆς ἐξασκήσεώς του, τὰ αἴτια τῆς ἀναστολῆς του, οἱ λόγοι τῆς ἀποσβέσεώς του κλπ. ἀποτελοῦσι τέταρτον μέρος τῆς Ποινικῆς Δικονομίας, προηγούμενον τῶν ἀνωτέρω τριῶν, διότι ταῦτα προϋποθέτουσι τὴν ὕπαρξιν καὶ τὴν νόμιμον ἐξάσκησιν τοῦ δικαιώματος ἐκείνου.

12. Τέλος ἐκτὸς τοῦ πρὸς τιμωρίαν τῶν ἀδικημάτων δικαιώματος τῆς κοινωνίας ἔχει καὶ ὁ ἐξ αὐτῶν ζημιωθεὶς τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιζητήσῃ τὴν ἀνόρθωσιν τῆς προσγενομένης αὐτῷ ζημίας, καὶ πρὸς ἐξάσκησιν τοῦ δικαιώματος τούτου, ὅπερ οἱ ποινικολόγοι ὀνομάζουσι πολιτικὴν ἀγωγὴν (action civile), ἐπιτρέπεται αὐτῷ νὰ λάβῃ ἐνεργὸν μέρος εἰς τὰ δύο πρῶτα στάδια τῆς Ποινικῆς Διαδικασίας, ἤγουν εἰς τὴν προδικασίαν καὶ τὴν ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίαν. Ἀναγκαῖον ἑπομένως ἀποβαίνει νὰ ἐξετασθῶσιν ἐκ προοιμίων καὶ τὰ περὶ τῆς ἀγωγῆς ταύτης, ἵνα γνωρίζωμεν πότε δύνανται ν' ἀναμιχθῶσιν εἰς τὴν Ποινικὴν Διαδικασίαν τὰ ἔχοντα τοιαύτην ἀγωγὴν πρόσωπα.

13. Ὅθεν εἰς τέσσαρα βιβλία θέλομεν διαιρέσει τὴν ὅλην

περὶ τῆς Ποινικῆς Δικονομίας πραγματείαν ἡμῶν. Εἰς τὸ πρῶτον βιβλίον θέλομεν πραγματευθῆ περὶ τῆς ποινικῆς καὶ πολιτικῆς ἀγωγῆς. Εἰς τὸ δεύτερον περὶ τῆς προδικασίας. Εἰς τὸ τρίτον περὶ τῆς διαδικασίας ἐπ' ἀκροατηρίου. Εἰς τὸ τέταρτον καὶ τελευταῖον περὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἀποφάσεων.

Ποῖα ὅμως πρόσωπα, ἠδύνατο νὰ ἐρωτήσῃ τις, θέλουσιν ἐκτελέσει τὰς ἐν ἑκάστῳ τῶν σταδίων τῆς ποινικῆς διαδικασίας περιεχομένας ἐργασίας; ποία ἡ ἔκτασις τῶν δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων ἑκάστου; ποία ἡ σχέσις αὐτῶν πρὸς ἄλληλα; ποῖος, ἐν ἑνὶ λόγῳ, ὁ ὀργανισμὸς τῶν εἰς τὴν ποινικὴν διαδικασίαν παρισταμένων προσώπων;

Ἠδυνάμεθα νὰ πραγματευθῶμεν περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐν ἰδιαιτέρῳ μέρει, ὅπερ ἔπρεπε τότε νὰ προταχθῇ πάντων τῶν λοιπῶν. Ἀλλ' ὁ ὀργανισμὸς τῶν εἰς τὴν ποινικὴν διαδικασίαν παρισταμένων προσώπων, συνδέεται στενῶς μὲ τὴν γνῶσιν τῶν εἰς ἕκαστον τῶν προσώπων τούτων ἀνατεθειμένων ὑπὸ τοῦ νόμου καθηκόντων. Ἕνεκα τούτου ἐνομίσαμεν προτιμότερον, πραγματευόμενοι περὶ ἑκάστης τῶν διαδικαστικῶν ἐργασιῶν, νὰ ὁρίζωμεν συγχρόνως καὶ τὰ ἐκτελοῦντα αὐτὰς πρόσωπα, τοσοῦτον μᾶλλον, καθόσον ἡ Ποινικὴ Δικονομία προϋποτίθησι τὴν γνῶσιν τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας, ἔργον τῆς ὁποίας εἶναι ἡ διδασκαλία τοῦ δικαστικοῦ ἐν γένει ὀργανισμοῦ τῆς Πολιτείας.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Γενικοὶ αὐτῶν χαρακτῆρες.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

14. Τί ἐπιδιώκει ἑκατέρα.
15. Ἐκ ποίων πράξεων παράγεται ἑκατέρα.
16. Συνάφεια μεταξὺ αὐτῶν.
17. Ἕνεκα ταύτης ἐπετράπη σύγχρονος ἐκδίκασις.
18. Ἀλλὰ δὲν ἐπεβλήθη.

---

14. Πᾶσα παράβασις τοῦ Ποινικοῦ Νόμου διαταράσσει μᾶλλον ἢ ἧττον τὴν ἐν τῇ πολιτείᾳ νόμιμον τάξιν καὶ προξενεῖ πολλάκις καὶ ἀτομικήν τινα βλάβην. Καὶ τὸ μὲν κοινὸν συμφέρον ἀπαιτεῖ τὴν παῦσιν τῆς διαταράξεως καὶ τὴν μὴ ἐπανάληψιν αὐτῆς, τὸ δὲ ἰδιωτικὸν συμφέρον ἐπιζητεῖ τὴν ἀνόρθωσιν τῆς ἐπενεχθείσης ζημίας. Καὶ ἐκεῖνο μὲν, τὸ κοινὸν συμφέρον, ἱκανοποιεῖται διὰ τῆς ἐπιβολῆς τῆς ποινῆς, τοῦτο δὲ, τὸ ἰδιωτικὸν συμφέρον, ἱκανοποιεῖται διὰ τῆς πληρωμῆς τῆς ζημίας.

Αἱ ἱκανοποιήσεις αὗται ἐπιδιώκονται διὰ τῆς ποινικῆς καὶ πολιτικῆς ἀγωγῆς. Καὶ ἡ μὲν πρώτη ἐπιδιώκει ἐν ὀνόματι τῆς πολιτείας καὶ πρὸς τὸ συμφέρον αὐτῆς τὴν ἐπιβολὴν τῆς ποινῆς, ἡ δὲ δευτέρα ἐπιδιώκει ἐν ὀνόματι τοῦ παθόντος καὶ πρὸς τὸ συμφέρον του τὴν ἀνόρθωσιν τῆς ἐκ τοῦ ἀδικήματος ἐπενεχθείσης αὐτῷ ζημίας.

15. Ποινικὴ ἀγωγὴ παράγεται ἐκ πάσης ἀνεξαιρέτως ἀξιο-

ποίνου πράξεως, διότι πᾶσαν τοιαύτην ἔχει δικαίωμα καὶ ὀφείλει νὰ τιμωρήσῃ ἡ πολιτεία. Πολιτικὴ ἀγωγὴ μόνον ἐκ τῶν ἀξιοποίνων πράξεων δύναται νὰ παραχθῇ, διότι ἅμα πρόκειται περὶ ζημίας, ἄλλοθεν προελθούσης, θέλομεν ἔχει ἁπλῆν περὶ ἀποζημιώσεως ἀγωγὴν, μὴ ὑπαγομένην εἰς τὴν ποινικὴν διαδικασίαν. Δὲν παράγεται ὅμως ἐκ πάσης ἀξιοποίνου πράξεως πολιτικὴ ἀγωγὴ, διότι πολλαὶ τοιαῦται δὲν προξενοῦσιν ἀτομικήν τινα ζημίαν, τῆς ὁποίας καὶ μόνης, ὡς εἴρηται, τὴν ἀνόρθωσιν ἡ πολιτικὴ ἀγωγὴ ἐπιδιώκει. Ὁποία ἀκριβέστερον πρέπει νὰ ἦναι ἡ ἐκ τοῦ ἀδικήματος ἐπενεχθεῖσα ζημία, ἵνα παραχθῇ πολιτικὴ ἀγωγὴ θέλομεν ἐξετάσει ἀκολούθως.

16. Ἐκ τῶν ἀξιοποίνων πράξεων ἀπορρέουσιν ἀμφότεραι αἱ περὶ ὧν πρόκειται ἀγωγαὶ, ἐπιδιώκει δὲ, ὡς εἴδομεν, ἑκατέρα ἰδιαίτερον σκοπὸν, ἡ μὲν ποινικὴ τὴν ἐπιβολὴν τῆς ποινῆς, ἡ δὲ πολιτικὴ τὴν πληρωμὴν τῆς ἀποζημιώσεως. Ἀλλὰ καίτοι διαφόρους διατρέχουσαι ὁδοὺς, εἰς μεγάλην πρὸς ἀλλήλας διατελοῦσι συνάφειαν, καὶ ὡς πρὸς τὸν σκοπὸν, ὃν ἐπιδιώκουσι, καὶ ὡς πρὸς τὰ εἰς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ συντείνοντα μέσα.

Πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἐν τῇ πολιτείᾳ νομίμου τάξεως ἐνεργεῖ ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ, ἀλλὰ πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἐξασφαλίσεως ταύτης μεγάλως συντελεῖ, ἐκτὸς τῆς τιμωρίας τῶν ἀδικημάτων, καὶ ἡ ἀνόρθωσις τῆς εἰς τὸν παθόντα προσγενομένης βλάβης. Μόνον διὰ τῆς συνδρομῆς τῶν δύο τούτων ἱκανοποιήσεων συμπληροῦται ἡ ὁλεσχερὴς ἀνόρθωσις τοῦ ἐκ τοῦ ἀδικήματος ἐπενεχθέντος κακοῦ.

Τὴν ἱκανοποίησιν ἀφ' ἑτέρου τοῦ παθόντος ἐπιδιώκει ἡ πολιτικὴ ἀγωγή. Πρόδηλον ὅμως εἶναι, ὅτι πρὸς πλήρη τοῦ παθόντος ἱκανοποίησιν δὲν ἀρκεῖ μόνη ἡ πληρωμὴ τῆς ζημίας, ἀλλ' ἀπαιτεῖται καὶ ἡ τιμωρία τοῦ ἀδικήματος, διότι μόνη ἡ ποινὴ ἐκδικεῖ τὴν προσβολὴν καὶ ἐνθαρρύνει τὸ θῦμα.

Ἐπίσης πρὸς ὀρθὴν ἐκτίμησιν καὶ ἀνάλογον τιμωρίαν τοῦ ἀδικήματος συντελεῖ μεγάλως ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἐξ αὐτοῦ ἐπενεχθείσης βλάβης. Πρὸς ἀνόρθωσιν δὲ τῆς βλάβης προαπαιτεῖται ἡ ὕπαρξις τοῦ ἀδικήματος.

17. Ἕνεκα τῶν λόγων τούτων ἐπέτρεψεν ὁ νομοθέτης τὴν μετὰ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς σύγχρονον ἐνώπιον τῶν ποινικῶν δι-

καστηρίων ἐξάσκησιν τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς. Διὰ τῆς συγχρόνου ταύτης ἐκδικάσεως ἐπιτυγχάνεται εὐκολώτερον ὁ σκοπὸς ἀμφοτέρων. Ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ ὑποστηρίζει καὶ προστατεύει τὴν πολιτικὴν, αὕτη συνδράμει ἐκείνην διὰ τῆς ἀνακοινώσεως ἐνδείξεων καὶ πληροφοριῶν, ὁ δὲ δικαστὴς εὑρίσκεται εἰς κρείττονα θέσιν ν' ἀποφασίσῃ ἐπ' ἀμφοτέρων.

Ἀλλ' ἡ σύγχρονος αὕτη ἐκδίκασις οὐδὲ τὴν ἕνωσιν τῶν δύω ἀγωγῶν ἐπιφέρει, οὐδὲ τὴν ὑποταγὴν τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην. Ἰδιαιτέρας φύσεως οὖσαι αἱ ἀγωγαὶ αὗται καὶ ἰδιαίτερον ἐπιδιώκουσαι σκοπὸν, διατελοῦσι, καίπερ συγχρόνως ἐνασκούμεναι, κεχωρισμέναι καὶ ἀνεξάρτητοι ἀλλήλων· βαδίζουσαι παραλλήλως συνυποστηριζόμεναι μὲν, ἀλλὰ μὴ συγχεόμεναι.

18. Ἡ σύγχρονος ἐνάσκησις τῶν δύο τούτων ἀγωγῶν ἐξήρτηται ὅλως ἐκ τῆς θελήσεως τοῦ παθόντος, διότι ἡ πολιτικὴ ἀγωγὴ εἶναι ἰδιοκτησία αὐτοῦ, καὶ ἐπομένως δὲν δύναται νὰ βιασθῇ εἰς ἐξάσκησιν αὐτῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Ἐξάσκησις τῆς Ποινικῆς Ἀγωγῆς.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

19. Ἐργασίαι ἐξασκήσεως. Εἰσαγωγὴ καὶ ἰδίως ἐξάσκησις.
20. Εἰς τίνα ἀνετέθη ἡ ἐξάσκησις. Διαίρεσις.

---

19. Τὴν ἐξάσκησιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἀνατίθησιν ἡ Ποινικὴ ἡμῶν Δικονομία, ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν Εἰσαγγελικὴν ἀρχὴν, καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς τοὺς παθόντας. Θέλομεν ἐξετάσει ἰδιαιτέρως τὸν τρόπον καὶ τοὺς κανόνας τῆς ἐξασκήσεως ταύτης εἰς ἑκατέραν τῶν περιστάσεων.

20. Πρὸ πάντων ὅμως πρέπει ἀπὸ τοῦδε νὰ διακρίνωμεν ἀ-

κριβέστερον τὰς ἐν τῇ ἐξασκήσει τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς περιεχομένας ἐργασίας.

Ἵνα ἐξασκηθῇ ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ, πρέπει πρὸ πάντων νὰ ὑπάρχῃ ὡρισμένον τὸ πρόσωπον τὸ δυνάμενον νὰ θέτῃ αὐτὴν εἰς κίνησιν, νὰ τὴν ἐμβάλλῃ εἰς ἐνέργειαν, νὰ δίδῃ τὴν πρώτην ὤθησιν πρὸς ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς ἀνακρίσεως. Τὴν πρώτην ταύτην ἐργασίαν ὀνομάζομεν *εἰσαγωγὴν* ἢ *ἔγερσιν* τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς.

Τεθείσης ἅπαξ εἰς ἐνέργειαν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἐπέρχονται, ὡς εἴπομεν, τὰ στάδια τῆς προδικασίας, τῆς ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίας καὶ τῆς ἐκτελέσεως. Ἡ ἐξάσκησις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς κατὰ τὰ στάδια ταῦτα ἀπαιτεῖ νὰ ὑπάρχῃ ὡρισμένον πρόσωπον, παρακολουθοῦν τὰς ἐργασίας τῆς προδικασίας, ἀπευθύνον πρὸς τοὺς ἐνεργοῦντας τὰς ἐργασίας ταύτας ὑπαλλήλους τὰς δεούσας πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς παραστάσεις καὶ αἰτήσεις, ὑποστηρίζον τὸ βάσιμον τῆς ἀγωγῆς ταύτης ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, ποιοῦν χρῆσιν τῶν νομίμων ἐνδίκων μέσων κατὰ τῶν δικαστικῶν ἀποφάσεων, καὶ ἐκτελοῦν τὰς ἐκδοθείσας ἀποφάσεις. Τὸ σύνολον τῶν ἐργασιῶν τούτων, ἃς βραδύτερον εἰς τὰ ἑπόμενα βιβλία τῆς πραγματείας ἡμῶν ἐν ἐκτάσει θέλομεν ἐξετάσει, ὀνομάζομεν *ἰδίως ἐξάσκησιν* τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς.

§ 1.

Ἐξάσκησις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ὑπὸ τῆς Εἰσαγγελίας.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

21. Ὀργανισμὸς τῆς Εἰσαγγελίας.
22. Διανομὴ ἐργασιῶν ἐξασκήσεως.
23. Εἰς τίνα ἀνετέθη ἡ εἰσαγωγὴ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἐπὶ πλημμελημάτων ἢ κακουργημάτων.
24. Ἐπὶ πταισμάτων.
25. Ἐξαιρέσεις.
26. Εἰς τίνα ἀνετέθη ἡ ἰδίως ἐξάσκησις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς.
27. Ἡ Εἰσαγγελία ἐξασκεῖ ἀλλὰ δὲν διαθέτει τὴν ποινικὴν ἀγωγήν.

28. Ἡ Εἰσαγγελία δὲν δύναται νὰ παραιτηθῇ ἐνδίκων μέσων.
29. Ἀνάγκη ἐπιτηρήσεως τῆς Εἰσαγγελίας. Τίς ἐπιτηρεῖ δημοσίους κατηγόρους.
30. Τίς ἐπιτηρεῖ Εἰσαγγελεῖς Πρωτοδικῶν.
31. Τίς ἐπιτηρεῖ Εἰσαγγελεῖς Ἐφετῶν.
32. Συνέπειαι ἱεραρχικοῦ συνδέσμου τῆς Εἰσαγγελίας.
33. Σχέσεις Εἰσαγγελέων πρὸς Ἀντεισαγγελεῖς.
34. Ἀναπλήρωσις Εἰσαγγελέων.
35. Ἡ Εἰσαγγελία μία καὶ ἀδιαίρετος.
36. Συνέπειαι ἀδιαιρέτου τῆς Εἰσαγγελίας.
37. Ἐπιτήρησις τῆς Εἰσαγγελίας ὑπὸ τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας.
38. Σχέσεις τῆς Εἰσαγγελίας πρὸς ἄλλας διοικητικὰς ἀρχάς.
39. Ἐπιτήρησις τῆς Εἰσαγγελίας ὑπὸ τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας.
40. Συνέχειαι. Ἑρμηνεία τοῦ ἄρθρ. 14 Ποινικῆς Δικονομίας.
41. Κατὰ τὰ λοιπὰ ἡ Εἰσαγγελία ἀνεξάρτητος ἀπὸ τὰ Δικαστήρια.
42. Ἀποτέλεσμα ἀπειθείας τῆς Εἰσαγγελίας.
43. Πῶς πληροφορεῖται ὁ Εἰσαγγελεὺς περὶ τῆς διαπράξεως ἀδικημάτων.
44. Δημοσία μήνυσις. Χρησιμότης αὐτῆς.
45. Διατυπώσεις αὐτῆς.
46. Ἰδιωτικὴ μήνυσις. Ἠθικότης αὐτῆς.
47. Διατυπώσεις αὐτῆς ὅταν ἦναι ὑποχρεωτική.
48. Διατυπώσεις μηνύσεων καὶ ἐγκλήσεων. Παραπομπή.
49. Ὀφείλει ὁ Εἰσαγγελεὺς νὰ καταδιώξῃ λαβὼν μήνυσιν;
50. Μέτρα κατὰ τῶν μὴ βασίμων μηνύσεων. Τιμωρία.
51. Ἀποζημίωσις.
52. Κατὰ τίνος ζητεῖται ἀποζημίωσις.
53. Πότε ὁ ἀθωωθεὶς δικαιοῦται εἰς ἀποζημίωσιν.
54. Ὅταν ὑπάρχῃ δόλος ἢ μεγάλη ἀμέλεια.
55. Τηρητέα διαδικασία.

---

21. Παρ' ἑκάστῳ τῶν τακτικῶν δικαστηρίων εἶναι διωρισμένος Εἰσαγγελεύς, καθῆκον ἐν γένει ἔχων τὴν φρούρησιν τῶν νόμων καὶ τὴν παραφυλακὴν τοῦ δημοσίου συμφέροντος (1) Τὸ σύνολον τῶν ὑπαλλήλων τούτων ἀποτελεῖ τὴν Εἰσαγγελικὴν ἀρχὴν ἢ τὴν Εἰσαγγελίαν, εἰς ἣν ἀνετέθη ἡ ἐξάσκησις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. Καὶ πάντων μὲν προΐσταται ὁ παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ Εἰσαγγελεύς, ἕπονται αὐτῷ οἱ παρ' Ἐφέταις Εἰσαγγελεῖς, ὑπ' αὐτοὺς διατελοῦσιν οἱ παρὰ Πρωτοδίκαις Εἰσαγγελεῖς, καὶ ἐπὶ τέλους ἔρχονται οἱ παρὰ τοῖς Πταισματοδίκαις ἐκπληροῦντες καθήκοντα δημοσίου κατηγόρου ἀστυνόμοι ἢ δήμαρχοι ἢ δημαρχικοὶ πάρεδροι.

---

(1) Οἰκονομ. σελ. 38. ἄρθρ. 95 Ὀργαν. Δικαστηρίων.

22. Ὁ νόμος δὲν ἀνέθεσεν εἰς ὅλα τ' ἀποτελοῦντα τὴν Εἰσαγγελικὴν ἀρχὴν πρόσωπα πλήρη τὴν ἐξάσκησιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ἀλλὰ διαιρέσας τὰς ἐν τῇ ἐξασκήσει ταύτῃ περιεχομένας ἐργασίας, διένειμεν αὐτὰς μεταξὺ τῶν εἰσαγγελικῶν ὑπαλλήλων εἰς τρόπον, ὥστε ἕκαστος αὐτῶν ἔχει διαγεγραμμένα ἐκ τῶν προτέρων ὑπὸ τοῦ νόμου καθήκοντα νὰ ἐκπληρώσῃ. Εἰς τὰ ἑπόμενα βιβλία θέλομεν ἐξετάσει ἀκριβῶς ὁποῖα τὰ ἑκάστῳ τῶν ἐπὶ τῆς Εἰσαγγελίας ὑπαλλήλων ἀνατεθέντα καθήκοντα, ἐνταῦθα δὲ θέλομεν μόνον μνημονεύσει αὐτῶν.

23. Καὶ τὴν μὲν εἰσαγωγὴν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἀνέθεσεν ὁ νόμος εἰς τοὺς παρὰ Πρωτοδίκαις εἰσαγγελεῖς ἐν γένει. Τοῦτο ἐξάγεται προφανῶς ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἄρθρ. 17 καὶ 156 τῆς Ποιν. Δικονομίας. Κατὰ παραγγελίαν τοῦ παρὰ Πρωτοδίκαις Εἰσαγγελέως ἐνεργεῖται ἡ προανάκρισις, λέγει τὸ ἄρθρ. 17 Ποιν. Δικονομίας. Οἱ εἰσαγγελεῖς, ἐπιφέρει τὸ ἄρθρ. 156, ἤτοι κατὰ μήνυσιν ἢ καὶ αὐτεπαγγέλτως, ἔχουσι τὸ δικαίωμα καὶ ὀφείλουσι νὰ διευθύνωσι τὰς ἀναγκαίας προσκλήσεις πρὸς τοὺς εἰρηνοδίκας, δημάρχους . . . . πρὸς βεβαίωσιν τῶν κατὰ τὴν πρᾶξιν καὶ πρὸς συλλογὴν τῶν περὶ τοῦ πράξαντος ἀποδείξεων. Ἀπαιτεῖται λοιπὸν παραγγελία, ἀπαιτεῖται πρόσκλησις τοῦ παρὰ Πρωτοδίκαις εἰσαγγελέως, ἵνα ἀρχίσῃ ἡ πρὸς καταδίωξιν τῶν ἀδικημάτων ἀναγκαία ἐργασία· ἄνευ τοιαύτης παραγγελίας, οὔτε προδικασία, οὔτε διαδικασία ἐπὶ ἀκροατηρίου δύναται νὰ ἐνεργηθῇ. Ἕπεται ἐκ τούτου, ὅτι οἱ παρὰ Πρωτοδίκαις εἰσαγγελεῖς δίδουσι τὴν πρώτην ὥθησιν εἰς τὴν καταδίωξιν, ἤτοι ἐγείρουσι τὴν ποινικὴν ἀγωγήν.

24. Τ' ἀνωτέρω ἐφαρμόζονται κυρίως προκειμένου περὶ κακουργημάτων καὶ πλημμελημάτων. Περὶ τῶν παισμάτων προέβλεψεν ὁ νόμος ἰδιαιτέρως, ἀναθεὶς ἐπ' αὐτῶν τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς εἰς τοὺς ἀστυνόμους, δημάρχους, ἢ δημαρχικοὺς παρέδρους. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 135 Ποιν. Δικονομίας οἱ ἁρμόδιοι ἀστυνόμοι, ἢ δήμαρχοι, ἢ δημαρχικοὶ πάρεδροι ἔχουσι δικαίωμα καὶ χρεωστοῦν, ἤτοι αὐτεπαγγέλτως, ἤτοι κατ' ἔγκλησιν νὰ ἐνεργῶσι τὰ πρὸς βεβαίωσιν τῶν παισμάτων.

Ἐν τούτοις καὶ ἐπὶ τῶν παισμάτων ἔτι δύναται ὁ παρὰ

Πρωτοδίκαις εἰσαγγελεὺς, ἂν ἐγκρίνῃ, ν' ἀναλάβῃ αὐτὸς τὴν κίνησιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς· τοῦτο προκύπτει ἐκ τοῦ ἄρθρ. 143 § 3 Ποιν. Δικονομίας, καθ' ὃ καὶ ὁ παρὰ Πρωτοδίκαις εἰσαγγελεὺς δύναται νὰ εἰσαγάγῃ δι' ἀπ' εὐθείας κλήσεως εἰς τὸ Πταισματοδικεῖον, εἴτε μετὰ ἔγγραφον προανάκρισιν, εἴτε καὶ ἄνευ τοιαύτης, καὶ ἐκ τοῦ ἄρθρου 331 Ποιν. Δικον. καθ' ὃ δικαίωμα κατηγορίας ἐπὶ πταισμάτων ἔχει καὶ ὁ εἰσαγγελεύς.

25. Ἐναντίον τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων ὁ νόμος ἀφῆρεσεν εἰς ἐξαιρετικάς τινας περιπτώσεις τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν ἀπὸ τοὺς ἀστυνόμους κλπ. καίπερ προκειμένου περὶ πταισμάτων, καὶ ἀνέθεσεν αὐτὴν εἰς τοὺς παρὰ Πρωτοδίκαις εἰσαγγελεῖς· ἀφῆρεσε δ' ἀφ' ἑτέρου ἀπὸ τούτους τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν ἐπί τινων πλημμεληματων καὶ κακουργημάτων, καὶ ἀνέθεσεν αὐτὴν εἰς τοὺς παρ' Ἐφέταις εἰσαγγελεῖς. Εἰς τὰς ἐξαιρετικὰς ταύτας περιπτώσεις, τὰς ὁποίας βραδύτερον θέλομεν ἐξετάσει, (ἄρθρ. 36 § 3—6 Ποιν. Δικον.) οἱ παρὰ Πρωτοδίκαις εἰσαγγελεῖς μόνοι εἰσάγουσι τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν προκειμένου περὶ πταισμάτων, (ἄρθ. 40 καὶ 43 Ποιν. Δικ.) καὶ οἱ παρ' Εφέταις προκειμένου περὶ πλημμεληματων καὶ κακουργημάτων. (41—43 Ποιν. Δικ.)

26. Τὴν δὲ ἐξάσκησιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς κατὰ τὰ στάδια τῆς προδικασίας καὶ τῆς ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίας κατὰ κανόνα ἀνέθεσεν ὁ νόμος εἰς τὰ αὐτὰ πρόσωπα, εἰς ἃ καὶ τὴν ἔγερσιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. Οὕτως ὁ ἀστυνόμος κτλ. ὁ ἐγείρας τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν, ὑποστηρίζει αὐτὴν καὶ ἐνώπιον τοῦ Πταισματοδικείου. Ἐπίσης ὁ παρὰ Πρωτοδίκαις εἰσαγγελεὺς ἐξασκεῖ αὐτὴν διαρκούσης τῆς προδικασίας, καὶ τὴν ὑποστηρίζει ἐνώπιον τοῦ Πλημμελειοδικείου. Ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ αἱ ἑξῆς ἐξαιρέσεις τοῦ γενικοῦ τούτου κανόνος.

α. Κωλυομένου τοῦ, ὡς ἀνωτέρω, ἀστυνόμου, ἀναπληροῖ αὐτὸν ὁ ἐν τῇ ἕδρα τοῦ Πταισματοδικείου συνάδελφός του (331 Ποιν. Δικ.)

β'. Ἐνώπιον τοῦ Πταισματοδικείου δύναται νὰ κατηγορήσῃ, ὁσάκις ἐγκρίνει, καὶ ὁ παρὰ Πρωτοδίκαις εἰσαγγελεὺς (αὐτόθι.)

γ'. Ὁ παρ' Ἐφέταις εἰσαγγελεὺς ἐξασκεῖ τὴν ποινικὴν ἀγω-

γὴν ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐφετῶν ὁσάκις δι' ἀνακοπῆς μεταβιβάζεται ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸ Συμβούλιον τοῦτο.

δ'. Ὁ αὐτὸς εἰσαγγελεὺς ὑποστηρίζει τὴν κατηγορίαν ἐνώπιον τῶν Κακουργιοδικείων, δύναται ὅμως νὰ ὑποκαταστήσῃ τὸν παρὰ Πρωτοδίκαις εἰσαγγελέα (21,415 Ποιν. Δικον.) (43 Ὀργ. Δικ).

ε. Τέλος ὁ παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ εἰσαγγελεὺς λαμβάνει ἄμεσον μέρον εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ὁσάκις ἡ ὑπόθεσις μεταβιβάζεται δι' ἀναιρέσεως ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὡς καὶ ὅταν ζητῆται κανονισμὸς ἁρμοδιότητος, ἢ ἡ παραπομπὴ τῆς ὑποθέσεως ἀπὸ δικαστηρίου εἰς δικαστήριον.

27. Οὕτως ἐκανονίσθησαν παρ' ἡμῶν τὰ τῆς ἐξασκήσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἐν γένει.

Παρατηρητέον ὅμως, ὅτι τὴν ἐξάσκησιν μόνον τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ἀνέθεσεν ὁ νόμος εἰς τὴν εἰσαγγελίαν, ἡ ἀγωγὴ ὅμως αὕτη ἀνήκει εἰς τὴν πολιτείαν, καὶ ἐπομένως ἡ εἰσαγγελία δὲν δύναται νὰ διαθέτῃ αὐτὴν κατ' ἀρέσκειαν. Τούτου ἕνεκεν, ἅμα ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ τεθῇ εἰς ἐνέργειαν, θὰ ἐξακολουθήσῃ ἀναγκαίως τὴν ὑπὸ τοῦ νόμου διαγεγραμμένην αὐτῇ πορείαν, καὶ μόνον διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως δύναται νὰ περαιωθῇ. Ἡ Εἰσαγγελία δύναται μὲν ν' ἀπευθύνῃ τὰς ἀναγκαίας περὶ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς αἰτήσεις κατά τε τὴν προδικασίαν καὶ τὴν ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίαν, δὲν δύναται ὅμως νὰ διακόψῃ τὴν πορείαν αὐτῆς, ἢ νὰ τὴν ἀποσύρῃ, ἢ νὰ συμβιβασθῇ περὶ αὐτῆς (1), ἢ νὰ παραιτηθῇ αὐτῆς, καὶ οὕτω ν' ἀπεκδύσῃ τὸ ἐπιληφθὲν αὐτῆς δικαστήριον. Ἐν τούτοις δὲν πρέπει νὰ θεωρήσωμεν ὡς παραίτησιν τὴν ἀθωωτικὴν πρότασιν τοῦ Εἰσαγγελέως. Ὁ εἰσαγγελεὺς ὀφείλων κατὰ νόμον ν' ἀκολουθῇ εἰς τὰς ἐνεργείας του τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεώς του, ἔχει χρέος, πειθόμενος περὶ τῆς ἀθωότητος τοῦ κατηγορουμένου, νὰ ζητήσῃ τὴν ἀπόρριψιν τῆς ἀγωγῆς, ἣν ὁ ἴδιος εἰσήγαγεν· ἀλλ' ἡ γνωμοδότησις αὕτη δὲν ἀποτελεῖ παραίτησιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, διότι αὕτη ἐξακολουθεῖ ὑφισταμένη καὶ τὸ δικαστήριον δύναται καὶ ἐναντίον τῆς προτάσεως τοῦ εἰσαγ-

(1) Helie Inst. Crim. N°. 781. Dalloz N°. 128.

γελέως, νὰ τὴν θεωρήσῃ ὡς βάσιμον, ἐν ᾧ ἂν ἡ γνωμοδότησις ἐκείνη ἦτο παραίτησις, περιττὴ ὅλως ἤθελεν εἶσθαι ἡ ἐπί τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἀπόφασις τοῦ δικαστηρίου, ὡς ἐντελῶς διὰ τῆς παραιτήσεως ἀποσβεσθείσης (1).

28. Καὶ οὐ μόνον τῆς ὅλης ἀγωγῆς δὲν δύναται νὰ παραιτηθῇ ὁ εἰσαγγελεὺς, ἀλλ' οὐδὲ ἐνδίκου τινος μέσου ἐνεργηθέντος ἤδη. Εἰς τὴν κρίσιν του ἀπέκειτο νὰ ἐνεργήσῃ ἢ μὴ τὸ ἔνδικον μέσον, διὰ τῆς ἐνεργείας ὅμως αὐτοῦ ἐπιλαμβάνεται τῆς ὑποθέσεως ἡ δικαστικὴ ἀρχὴ, ἐνώπιον τῆς ὁποίας τὸ ἔνδικον μέσον ἀπευθύνεται, ὥστε μόνον αὕτη δύναται τοῦ λοιποῦ ν' ἀποφανθῇ περὶ τοῦ βασίμου ἢ μὴ τοῦ ἐνδίκου ἐκείνου μέσου (2). Τὴν γνώμην ταύτην ἐφήρμοσεν ὁ Ἄρειος Πάγος προκειμένου περὶ ἀνακοπῆς βουλεύματος, ἀφ' ἧς εἶχε παραιτηθῇ ὁ εἰσαγγελεὺς (Ἀποφ. 61 τοῦ 1842).

Ἀλλ' οὐδὲ ἐκ τῶν προτέρων δύναται ὁ εἰσαγγελεὺς νὰ παραιτηθῇ τῆς ἐνεργείας ἐνδίκου τινος μέσου. Τὰ μέσα ταῦτα διεγράφησαν πρὸς τὸ συμφέρον τῆς κοινωνίας καὶ τῆς δικαιοσύνης. Ὁ εἰσαγγελεὺς δύναται νὰ κάμῃ χρῆσιν αὐτῶν ἐὰν ἐγκρίνῃ, πρέπει ὅμως νὰ ἔχῃ πλήρη τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐνεργείας του μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς, τῆς πρὸς ἐνέργειαν τῶν ἐνδίκων μέσων τεταγμένης προθεσμίας. Δὲν τῷ ἐπιτρέπεται ν' ἀφοπλισθῇ ἐκ προοιμίων, καὶ ἂν τὸ πράξῃ, οὐδὲν ἐκ τούτου παράγεται ἀπαράδεκτον τῶν μετὰ τὴν παραίτησιν ἐνεργηθέντων ἐνδίκων μέσων.

Ἐπὶ τῶν ἀρχῶν τούτων βασιζόμενον καὶ τὸ Ἀκυρωτικὸν παρεδέχθη, ὅτι ὁ εἰσαγγελεὺς δύναται νὰ ἐκκαλέσῃ ἀπόφασιν, ἐκδοθεῖσαν συμφώνως μὲ τὰς προτάσεις του, ἣ τὴν ὁποίαν ἀπεδέχθη (3). Κατὰ μείζονα λόγον δύναται νὰ ἐκκαλέσῃ ὁ παρὰ Πρωτοδίκαις εἰσαγγελεὺς δυνάμει τοῦ ἄρθρου 356 Ποινικῆς Δικονομίας ἀπόφασιν, ἣν ἀπεδέχθη ὁ δημόσιος κατήγορος (4).

29. Ἕκαστος τῶν ἐπὶ τῆς Εἰσαγγελίας ὑπαλλήλων ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐνεργῇ μετὰ πάσης ἐλευθερίας καὶ κατὰ τὴν ἰδίαν

(1) Helie No. 783. Dalloz No. 129—130.
(2) Helie No. 784 Dalloz No. 131.
(3) Helie No. 785.
(4) Helie No. 786.

αὐτοῦ πεποίθησιν (ἄρθρ. 94 Ὀργ. Δικ.). Ἀλλ' ἂν οὐδεμία καθιερροῦτο ἐπιτήρησις ὡς πρὸ τὴν χρῆσιν τοῦ ἀπονεμηθέντος ἑκάστῳ δικαιώματος τῆς ἐξασκήσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, δὲν ἤθελον ὑπάρχει ἀποχρῶσαι διὰ τὴν πολιτείαν ἐγγυήσεις περὶ τῆς ὀρθῆς καὶ νομίμου χρήσεως τοῦ δικαιώματος τούτου· ἠδύνατο ἀμελής τις ἢ παράνομος Εἰσαγγελεὺς νὰ ὑποβάλῃ τὴν ἐξάσκησιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς εἰς τὰς ἰδιοτροπίας, τὰ πάθη καὶ τὰς συμπαθείας αὐτοῦ, καὶ οὕτω νὰ παραλύσῃ μὲν τὴν ἰσχὺν τῶν νόμων, νὰ καταστρέψῃ δὲ τὴν ἐν τῇ πολιτείᾳ νόμιμον τάξιν.

Πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ κινδύνου τούτου ὁ νόμος συνέδεσε δι' ἱεραρχικοῦ δεσμοῦ τοὺς εἰσαγγελικοὺς ὑπαλλήλους, καὶ ἔθεσεν αὐτοὺς ὑπὸ αὐστηρὰν ἐξάρτησιν καὶ πειθαρχίαν, δυνάμει τῆς ὁποίας ὁ ἀνώτερος ἐπιτηρεῖ αὐστηρῶς τὸν κατώτερον, καὶ διατάσσει τὴν ἀνόρθωσιν πάσης ἀμελείας ἢ παραδρομῆς αὐτοῦ. Καὶ τοὺς μὲν δημοσίους κατηγόρους ἐπιτηροῦσιν οἱ παρὰ Πρωτοδίκαις Εἰσαγγελεῖς. Περὶ τούτου δὲν ὑπάρχει ῥητὴ διάταξις, οὔτε ἐν τῷ Ὀργανισμῷ, οὔτε ἐν τῇ Ποινικῇ Δικονομίᾳ, καὶ τοῦτο διότι δὲν ἀνήκουσιν κυρίως οἱ δημόσιοι κατήγοροι εἰς τὴν τάξιν τῶν δικαστικῶν λειτουργῶν. Οὐδ' ἐν Γαλλίᾳ ὑπάρχει τοιαύτη, καὶ ὅμως τὸ Ἀκυρωτικὸν δὲν ἐδίστασε νὰ θεωρήσῃ τοὺς ἀστυνόμους κτλ. ὡς ὑποκαταστάτους τοῦ παρὰ Πρωτοδίκαις Εἰσαγγελέως, καὶ ἐπομένως ὑπαγομένους ὑπὸ τὰς ἀμέσους αὐτοῦ διαταγὰς (1). Ὁ Helie (No. 696) καὶ ὁ Mangin (No. 102) ἐπικρίνουσι τὴν ἀπόφασιν ταύτην στηριζόμενοι κυρίως εἰς τὸν λόγον, ὅτι ὁ παρὰ Πρωτοδίκαις εἰσαγγελεὺς ἐν Γαλλίᾳ οὐδὲν μέρος λαμβάνει εἰς τὴν καταδίωξιν τῶν πταισμάτων. Ὁ λόγος οὗτος δὲν ὑπάρχει παρ' ἡμῖν, διότι, ὡς εἴδομεν, ὁ εἰσαγγελεὺς δύναται καὶ αὐτοπροσώπως νὰ καταδιώξῃ τὰ πταίσματα. Ὅθεν πρέπει νὰ ἰσχύσῃ ἀναντιῤῥήτως παρ' ἡμῖν ἡ γνώμη τοῦ Ἀκυρωτικοῦ, ἥτις ὑποστηρίζεται παρ' ἡμῖν καὶ ἀπὸ τ' ἄρθρ 100. 106. 107. 109 Ὀργαν. Δικ. (Κωστῆς Σελ. 189) καὶ ἰδίως ἀπὸ τ' ἄρθ. 16 Ποιν. Δικονομίας. Ὁ παρὰ Πρωτοδίκαις Εἰσαγγελεὺς, λέγει τὸ ἄρθρον τοῦτο, ἔχει εἰς τὴν περιφερείαν του, οἷα καὶ ὁ παρ'

(1) Ἀπόφ. Ἀκυρωτ. 27 Αὐγούστου 1825.

Ἐφέταις Εἰσαγγελεὺς δικαιώματα. Ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησίν του διατελοῦσιν ὅλοι οἱ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλοι. Κατὰ πᾶσαν ἑβδομάδα, προσθέτει ἀμέσως, ἕκαστος ἀστυνόμος πέμπει πρὸς αὐτὸν κατάλογον τῶν εἰσαγγελθέντων πταισμάτων, καὶ κατὰ πᾶσαν τριμηνίαν ἔκθεσιν τῆς καταστάσεως τῆς περὶ τὰ πταίσματα δικαιοσύνης. (Ἄρθ. 108 Ὀργ. Δικ.) Ἐξάγεται ἐκ τούτων, ὅτι ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ Εἰσαγγελέως διατελοῦσιν οἱ ἀστυνόμοι ὡς πρὸς τὴν καταδίωξιν τῶν πταισμάτων, ὅτι πρὸς ἐξάσκησιν τῆς ἐπιτηρήσεως ὑποβάλλονται οἱ κατάλογοι καὶ αἱ ἐκθέσεις, καὶ ὅτι ἐν γένει ὑπάρχει μεταξὺ εἰσαγγελέων καὶ ἀστυνόμων ὡς πρὸς τὴν καταδίωξιν τῶν πταισμάτων ἡ αὐτὴ σχέσις, ἥτις ὑπάρχει μεταξὺ εἰσαγγελέων Ἐφετῶν καὶ εἰσαγγελέων Πρωτοδικῶν ὡς πρὸς τὴν καταδίωξιν τῶν πλημμελημάτων.

30. Τοὺς δὲ παρὰ Πρωτοδίκαις εἰσαγγελεῖς ἔθεσεν ὁ νόμος ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν παρ' Ἐφέταις εἰσαγγελέων. Τὴν ἐπιτήρησιν ταύτην καθιεροῖ, καθ' ὅσον μὲν ἀφορᾷ ἐν γένει τὰ καθήκοντα τῆς εἰσαγγελίας, τὸ ἄρθρ. 93 Ὀργαν. Δικ. καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ ἰδίως τὴν ἐξάσκησιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, τὰ ἄρθ. 13 καὶ 15 Ποινικῆς Δικονομίας ἔχοντα οὕτω.

Ἄρθρ. 13. «Ἡ ὑπερτάτη διεύθυνσις τῶν περὶ τὴν ἀνάκρισιν ἐναπόκειται ὑπὸ τὸ Κράτος τῶν ἐφετῶν, εἰς τὸν παρ' αὐτοῖς εἰσαγγελέα ἐντὸς τῆς περιφερείας του.»

Ἄρθρ. 15. «Εἰς τὸν παρὰ τοῖς ἐφέταις Εἰσαγγελέα—1. ἀνήκει ἡ ἐπιτήρησις πάντων τῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως—2. στέλλεται καθ' ἑβδομάδα παρ' ἑκάστου τῶν παρὰ τοῖς Πρωτεδίκαις εἰσαγγελέων κατάλογος τῶν εἰσαγγελθέντων πλημμελημάτων καὶ κακουργημάτων·— 3. στέλλουν κατὰ πᾶσαν τριμηνίαν οἱ παρὰ τοῖς πρωτοδίκαις εἰσαγγελεῖς ἐκθέσεις περὶ τῆς καταστάσεως τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης ἐντὸς τῆς περιφερείας των.— Αὗται αἱ κατὰ τριμηνίαι ἐκθέσεις, μετὰ τῶν ἀναγκαίων παρατηρήσεων ὑποβάλλονται παραχρῆμα ὑπὸ τῶν παρὰ τοῖς ἐφέταις εἰσαγγελέων εἰς τὴν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης γραμματείαν.»

Ἐκ τούτων προφανῶς ἐξάγεται, ὅτι εἰς τοὺς παρ' Ἐφέταις εἰσαγγελεῖς ἀνέθεσε πρὸ πάντων ὁ νόμος τὴν φροντίδα τῆς ὀρθῆς καὶ νομίμου ἐξασκήσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, καὶ ὑπὸ τὴν ἐπι-

τήρησιν αὐτῶν ἔθεσεν ἅπαντας, τούς τε ἐπὶ τῆς εἰσαγγελίας, καὶ τοὺς ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλους. Πρὸς ἐξάσκησιν δὲ τῆς ἐπιτηρήσεως ταύτης ὑπεχρέωσεν ὁ νόμος τοὺς παρὰ Πρωτοδίκαις εἰσαγγελεῖς νὰ ὑποβάλλωσιν εἰς τὸν παρ' ἐφέταις κατὰ πᾶσαν μὲν ἑβδομάδα κατάλογον τῶν εἰσαγγελθέντων πλημμελημάτων καὶ κακουργημάτων, κατὰ πᾶσαν δὲ τριμηνίαν ἔκθεσιν περὶ τῆς καταστάσεως τῆς Ποινικῆς Δικαιοσύνης. (1).

31. Τέλος τὴν ἐπιτήρησιν τῶν παρ' ἐφέταις εἰσαγγελέων ἀνέθεσεν ὁ νόμος εἰς τὸν παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ εἰσαγγελέα. Περὶ τῆς ἐπιτηρήσεως ταύτης, ἣν καθιεροῖ ὡς πρὸς ὅλα ἐν γένει τὰ τῆς εἰσαγγελίας καθήκοντα τὸ ἄρθρ. 93 Ὀργ. Δικας. σιωπᾷ ἡ Ποινικὴ Δικονομία, ἐκ δὲ τῆς σιωπῆς ταύτης ἠδύνατό τις νὰ θεωρήσῃ ἐφαρμοζομένην καὶ παρ' ἡμῖν τὴν ἐν Γαλλίᾳ ἕνεκεν ἰδιαιτέρων λόγων παραδεδεγμένην γνώμην, καθ' ἣν ἡ ἐπιτήρησις τοῦ παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ εἰσαγγελέως δὲν ἐκτείνεται εἰς τὴν ἐνέργειαν ἢ μὴ τῶν πράξεων τῆς ἐξασκήσεως, ἀλλ' εἰς τὸν νόμιμον ἢ μὴ τρόπον τῆς ἐκτελέσεως τῶν πράξεως τούτων (2). Ἀλλ' ἐκ τῶν γενικῶν ἐκφράσεων τοῦ ἄρθρ. 93 Ὀργ. Δικαστ. ἐξάγεται, φρονοῦμεν, ὅτι ἐφ' ὅλων ἐν γένει τῶν καθηκόντων τοῦ παρ' Ἐφέταις εἰσαγγελέως ἐκτείνεται ἡ ἐπιτήρησις, καὶ ἐπομένως καὶ ἐπὶ τῶν ἀφορώντων τὴν ἐξάσκησιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς.

32. Τοιοῦτος εἶναι ὁ ἱεραρχικὸς ὀργανισμὸς τῆς εἰσαγγελίας· συνέπεια δ' αὐτοῦ εἶναι, ὅτι ἕκαστος προϊστάμενος δύναται, οὐ μόνον νὰ κανονίσῃ τὸν τρόπον τῆς ἐνεργείας τῶν ὑφισταμένων του διὰ γενικῶν ὁδηγιῶν, οὐ μόνον νὰ ζητήσῃ λόγον παρ' αὐτῶν διὰ πᾶσαν ἀμέλειαν ἢ ἔλλειψιν, ἣν ἤθελεν ἀνακαλύψει, ἀλλὰ καὶ νὰ διατάξῃ αὐτοὺς νὰ ἐνεργήσωσιν, ἢ παραλείψωσι πᾶσαν

(1). Οἱ κατάλογοι τῶν εἰσαγγελθέντων ἀδικημάτων δὲν ἀποστέλλονται, καθ' ὅσον γνωρίζω, οὔτε ὑπὸ τῶν ἀστυνόμων οὔτε ὑπὸ τῶν εἰσαγγελέων. Εἰς τὴν εἰσαγγελίαν τῶν ἐν Πάτραις Ἐφετῶν ὑποβάλλονται μόνον κατάλογοι περὶ τῶν εἰσαγγελθέντων κακουργημάτων καὶ ζωοκλοπῶν. Περὶ δὲ τῶν τριμηνιαίων ἐκθέσεων ἐξεδόθησαν αἱ ἀπὸ 21 Ἀπριλίου 1838 ἀπὸ . . . Ἰανουαρίου 1839, 21 Φεβρουαρίου 1853 καὶ τέλος 19 Αὐγούστου 1869 ἐγκύκλιοι τοῦ Ὑπουργείου, ἡ τελευταία τῶν ὁποίων διέταξε τὴν μηνιαίαν ὑποβολὴν τῶν ἐκθέσεων, ὧν ἀπέστειλε καὶ ὑποδείγματα.

(2). Helic No. 732—733.

πρᾶξιν ἐξασκήσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ἀναγομένην εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου τοῖς ὑφισταμένοις ἀνατιθέμενα καθήκοντα. Τὸ δικαίωμα τοῦτο ῥητῶς καθιεροῖ τὸ ἄρθ. 94 Ὀργ. Δικαστ. καθ' ὃ, ὅταν ὁ εἰσαγγελεὺς λαμβάνῃ ῥητὴν ὁδηγίαν παρὰ τοῦ ἀνωτέρου του, ὀφείλει νὰ τὴν ἐκτελῇ ταχέως καὶ ἀκριβῶς.

Παρατηρητέον ἐν τούτοις, ὅτι ἡ φύσις τῶν τοιούτων διαταγῶν εἶναι καθαρῶς διοικητική, καὶ ὅτι ἡ παράλειψις τῆς ἐκπληρώσεώς των οὐδόλως ἐπηρεάζει τὸ κῦρος τῶν κατὰ παράβασιν αὐτῶν ἐνεργηθέντων. Ἂν, λόγου χάριν, ὁ παρὰ Πρωτοδίκαις Εἰσαγγελεὺς εἰσαγάγῃ τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν ἐναντίον τῆς διαταγῆς τοῦ προϊσταμένου του, ἢ ἂν παραλείψῃ ν' ἀνακόψῃ βούλευμα τοῦ συμβουλίου τῶν Πλημμελειοδικῶν, ὅπερ διετάχθη ν' ἀνακόψῃ, ἡ μὲν ποινικὴ ἀγωγὴ θεωρεῖται νομίμως εἰσαχθεῖσα, τὸ δὲ βούλευμα τῶν Πλημμελειοδικῶν καθίσταται τελεσίδικον, καίπερ ὑπαρχουσῶν τῶν ἀνωτέρω διαταγῶν, καὶ τοῦτο διότι εἰς τὸν Εἰσαγγελέα τῶν Πρωτοδικῶν ἀνέθηκεν ὁ νόμος τὴν ἔγερσιν τῆς ἀγωγῆς καὶ τὴν ἀνακοπὴν τοῦ βουλεύματος, ὅθεν πᾶσα πρᾶξις αὐτοῦ εἶναι ἰσχυρὰ ἀπέναντι τοῦ νόμου, ἂν καὶ ὡς ὑφιστάμενος ὤφειλε νὰ ὑπακούσῃ καὶ νὰ τὴν παραλείψῃ. Ἡ παρακοὴ αὕτη μόνον πειθαρχικὰς, ἢ καὶ βαρυτέρας συνεπείας δύναται νὰ ἔχῃ κατὰ τοῦ παρακούοντος Εἰσαγγελέως (1).

Ἀλλὰ δύναται ὁ προϊστάμενος νὰ ἐπιβάλῃ τῷ ὑφισταμένῳ τὴν γνώμην, ἣν πρὸς τὸ συμβούλιον ἢ τὸ δικαστήριον θέλει ἐκφράσει; Μ' ὅλην τὴν γενικότητα τοῦ ἄρθρου 94 Ὀργ. Δικ. δὲν δυνάμεθα, φρονοῦμεν, νὰ προβῶμεν μέχρι τοῦ σημείου τούτου. Θεωροῦμεν ὅλως ἄτοπον νὰ ὑποχρεωθῇ ὁ εἰσαγγελεὺς εἰς ἔκφρασιν γνώμης ἐναντίας τῆς πεποιθήσεώς του. Ἤθελεν εἶσθαι ἀληθὴς περίγελως ἡ θέσις εἰσαγγελέως, ὑποχρεουμένου νὰ ὑποστηρίξῃ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου καὶ τῆς κοινωνίας τὴν ἐνοχὴν κατηγορουμένου τινὸς, ἐνῷ εἶναι πεπεισμένος περὶ τῆς ἀθωότητός του (2).

Δύναται μόνον ὁ προϊστάμενος ν' ἀπαιτήσῃ τὴν ὑποστήριξιν

---

(1) Οἰκονομ. Τόμ. Α'. σελ. 43 Helie N°. 735. Mangin N°. 91. Ortolan N°. 1754.

(2). Helie N°. 684 Mangin N°. 95.

τῆς γνώμης του δι' ἄλλου μέλους τῆς Εἰσαγγελίας παραδεχομένου αὐτὴν, ἂν ὑπάρχῃ τοιοῦτον· ἄλλως θέλει ἀναγκαίως ὑποστηριχθῇ ἡ ἐναντία γνώμη.

33. Παρ' ἑκάστῳ εἰσαγγελεῖ διορίζονται πολλάκις ἀντεισαγγελεῖς πρὸς συνδρομὴν αὐτοῦ ἐν περιπτώσει πολλῆς ἐργασίας, καὶ πρὸς ἀναπλήρωσιν αὐτοῦ ἐν περιπτώσει κωλύματος ἢ ἀπουσίας. Ἀνάγκη νὰ προσδιορίσωμεν τὴν σχέσιν αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀμέσως προϊσταμένους των εἰσαγγελεῖς.

Τὴν σχέσιν ταύτην κανονίζουσι τ' ἄρθρ. 91 καὶ 92 Ὀργ. Δικ. ἔχοντα οὕτω.

Ἄρθ. 91. « Ὁ εἰσαγγελλεὺς ὀφείλει νὰ διευθύνῃ αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, παρὰ τῷ ὁποίῳ εἶναι διωρισμένος, τὰς εἰς αὐτὸν κατὰ νόμον ἀνατεθειμένας ὑποθέσεις. Δύναται δὲ ν' ἀναθέσῃ εἰς τὸν ἀντεισαγγελέα του, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν καὶ διεύθυνσίν του, μέρος τῶν ὑποθέσεων, ἢ καὶ νὰ ἐπιτρέψῃ διὰ παντὸς εἰς αὐτὸν ὡρισμένον τινὰ κλάδον. Παρεκτὸς τούτου, οἱ ἀντεισαγγελεῖς ἀναπληροῦν αὐτεπαγγέλτως τὸν τόπον τῶν εἰσαγγελέων κωλυομένων, ἀπόντων, ἀσθενούντων, ἢ ὅταν χηρεύῃ ἡ θέσις των. »

Ἄρθ. 92. « Ὁ ἀντεισαγγελεὺς, ἢ ὁ κατὰ τὸ ἄρθρον 43 ὑποκατασταθεὶς εἰσαγγελεὺς, ἐνεργεῖ ἐλευθέρως κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ πεποίθησιν· ὅταν δὲ λάβῃ ὡρισμένην τινα παραγγελίαν ἐκ μέρους τοῦ εἰσαγγελέως, χρεωστεῖ νὰ τὴν ἐκτελέσῃ. »

Ἐκ τῶν ἄρθρων τούτων προκύπτουσι τὰ ἑξῆς. α. Ὅτι ἐν περιπτώσει κωλύματος ἢ ἀπουσίας τῶν εἰσαγγελέων, ἢ χηρείας τῆς θέσεώς των, οἱ ἀντεισαγγελεῖς ἀναπληροῦσιν αὐτοὺς αὐτεπαγγέλτως, καὶ ἔχουσιν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὅλα τὰ δικαιώματα καὶ καθήκοντα τῶν εἰσαγγελέων. β'. Ὅτι παρόντος τοῦ εἰσαγγελέως οἱ ἀντεισαγγελεῖς περιορίζονται εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν ἐκείνης μόνης τῆς ὑπηρεσίας, ἣν ὁ εἰσαγγελεὺς εὐαρεστηθῇ ν' ἀναθέσῃ αὐτοῖς. Ἡ ἀνάθεσις αὕτη ὑποτίθεται ἐν ὅσῳ δὲν ὑπάρχει ἀντίρρησις. (1) Τὴν ἀνατεθεῖσαν ὑπηρεσίαν ἐκπληροῦσιν οἱ ἀντεισαγγελεῖς κατὰ τὴν ἐλευθέραν πεποίθησίν των, ἂν λάβωσιν ὅ-

(1). Helie N°. 694.

μως ὡρισμένην παρὰ τῶν εἰσαγγελέων παραγγελίαν, ὀφείλουσι νὰ ἐκτελέσωσιν αὐτὴν ταχέως καὶ ἀκριβῶς, ἐκτὸς ἂν ἀφορᾷ ἔκφρασιν γνώμης πρὸς τὸ δικαστήριον, ἥτις, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἴπομεν, δὲν δύναται νὰ ἐπιβληθῇ τοῖς ὑφισταμένοις.

Εἴπομεν εἰς ἀριθ. 32, ὅτι ἡ παρὰ τοῦ ὑφισταμένου μὴ ἐκτέλεσις τῆς διαταγῆς τοῦ προϊσταμένου οὐδεμίαν ἔχει ἐπιρροὴν ὡς πρὸς τὸ κῦρος καὶ τὴν νομιμότητα τῶν ὑπὸ τοῦ ὑφισταμένου ἐναντίον τῆς διαταγῆς ἐνεργηθεισῶν πράξεων. Ἐφαρμόζεται τοῦτο καὶ ὡς πρὸς τὰς ὑπὸ τοῦ ἀντεισαγγελέως ἐνεργηθείσας πράξεις; Ἀνακοπὴ, φέρ' εἰπεῖν, βουλεύματος, ἐνεργηθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀντεισαγγελέως ἐναντίον διαταγῆς τοῦ εἰσαγγελέως, ἔχει τὰ νόμιμα ἀποτελέσματα;

Ἐν Γαλλίᾳ οἱ πλεῖστοι τῶν συγγραφέων λύουσιν ἀρνητικῶς τὸ ζήτημα τοῦτο (1). Δισταγμὸν ἠδύνατο νὰ γεννήσῃ ἡ γνώμη τοῦ **Helie**, ὅστις, στηριζόμενος εἰς κείμενα Γαλλικῶν νόμων, φρονεῖ, ὅτι δι' αὐτῶν ἀποδίδεται δῆθεν ἀπ' εὐθείας εἰς τὸν ἀντεισαγγελέα ἡ ἐξάσκησις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς (2). Ἀλλὰ παρ' ἡμῖν τοιαῦτα κείμενα δὲν ὑπάρχουσι· κατὰ τὸ ἄρθρ. 91 Ὀργ. Δικ. οἱ ἀντεισαγγελεῖς ἀντλοῦσι τὴν ἐξουσίαν των ἀπὸ τῆς ἀναθέσεως τοῦ εἰσαγγελέως· κατὰ συνέπειαν δὲν ὑπάρχει παρ' ἡμῖν ἀμφιβολία, ὅτι ἅμα πρᾶξίς τις ἀπαγορευθῇ ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελέως τῷ ἀντεισαγγελεῖ, οὐδὲν ἔχει οὗτος δικαίωμα νὰ προβῇ εἰς ἐκτέλεσίν της, καὶ ἂν προβῇ, ἡ πρᾶξις αὕτη εἶναι αὐτοδικαίως ἄκυρος, καὶ ἐπομένως δὲν δύναται δυνάμει αὐτῆς νὰ ἐπιληφθῇ τῆς ὑποθέσεως δικαστήριόν τι.

34. Ἐν περιπτώσει κωλύματος τοῦ τε εἰσαγγελέως καὶ ἀντεισαγγελέως τίς ἀναπληροῖ αὐτούς; Κατὰ μὲν τὸ ἄρθ. 27 Ὀργ. Δικ. ὁ νεώτερος δικαστὴς, κατὰ δὲ τὸ ἄρθρ. 278 Ὀργ. καὶ πάρεδρος, δικηγόρος ἢ εἰρηνοδίκης.

Ἐξάγεται ἐκ τούτου, ὅτι ἐκτὸς τοῦ ἀκροατηρίου μόνος ὁ νεώτερος δικαστὴς δύναται νὰ ἐκπληρώσῃ τὰ καθήκοντα τῆς Εἰσαγγελίας, οὐχὶ δὲ δικηγόρος ἢ εἰρηνοδίκης, διότι εἰς τούτους

---

(1). Mangin No. 93. Trebut. Σελ. 9 σημ. 31.

(2) Helie Inst. Crim. No. 693.

μόνον ἐπ' ἀκροατηρίου χορηγεῖ ὁ νόμος τοιοῦτον δικαίωμα. Οὕτως ἀπεφάσισεν καὶ ἡ ὑπ' ἀριθ. 67 τοῦ 1861 ἀπόφασις τοῦ Ἀρείου Πάγου, κηρύξασα ἄκυρον αἴτησιν ἀναιρέσεως, γενομένην ὑπὸ δικηγόρου εἰσαγγελεύσαντος κατὰ τὴν συζήτησιν. Ἀλλ' οὐδὲ πάρεδρος δύναται, φρονοῦμεν, ν' ἀναπληρώσῃ τὸν εἰσαγγελέα ἐκτὸς τοῦ ἀκροατηρίου, διότι κωλυομένου τοῦ νεωτέρου δικαστοῦ, πρέπει ν' ἀνατρέξωμεν εἰς τὸν ἀμέσως ἀρχαιότερον, καὶ οὕτω θὰ φθάσωμεν μέχρι τοῦ προέδρου, οὐδέ ποτε ὅμως εἰς πάρεδρον.

Ἐπὶ ἀκροατηρίου ὅμως ἡ ἀναπλήρωσις τοῦ εἰσαγγελέως δύναται νὰ γείνῃ· 1) ὑπὸ τοῦ νεωτέρου δικαστοῦ· ἡ γενικὴ διάταξις τοῦ ἄρθρου 27 Ὀργ. Δικ. πρέπει βεβαίως νὰ θεωρηθῇ ἐφαρμοζομένη καὶ ἐπὶ ἀκροατηρίου· παρατηρητέον δὲ, ὅτι, ἂν ἡ ἀνάγκη ἀναπληρώσεως ἐπέλθῃ διαρκούσης τῆς συζητήσεως, δύναται ν' ἀναπληρωθῇ ὁ εἰσαγγελεὺς καὶ ὑπὸ δικαστοῦ ἀρχαιοτέρου τῶν δικαζόντων (Ἀποφ. Ἀρ. Πάγ. 20 τοῦ 1854)· 2) μὴ ὑπάρχοντος δικαστοῦ, ὑπὸ παρέδρου· τὸ ἄρθ. 278 ἐδ. 2 Ὀργ. Δικ. μόνον ὅταν δὲν ὑπάρχῃ κανεὶς πάρεδρος ἐπιτρέπει τὴν δι' ἄλλων προσώπων ἀναπλήρωσιν· 3) μὴ ὑπάρχοντος καὶ παρέδρου, ὑπὸ δικηγόρου ἢ εἰρηνοδίκου· μεταξὺ τούτων οὐδεμίαν προτίμησιν καθιεροῖ ὁ νόμος, ὅθεν δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ κωλύηται ὁ εἰρηνοδίκης, ἵνά προσληφθῇ ὁ δικηγόρος· οὕτως ἀπεφάσισεν ἐπανειλημμένως ὁ Ἄρειος Πάγος (Ἀπόφ. Πολ. 267 τοῦ 1856 καὶ 23 τοῦ 1857) Ἐνίοτε ὅμως συμβαίνει νὰ χρήζῃ ἀναπληρώσεως καὶ τὸ δικαστήριον καὶ ἡ Εἰσαγγελία· τί ποιητέον ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει; Κατὰ τὴν νομολογίαν τοῦ Ἀρείου Πάγου πρῶτον ἀναπληροῦται τὸ δικαστήριον, καὶ εἶτα ἡ Εἰσαγγελία, διότι τὰ τακτικὰ ἔργα, εἰς ἃ ὁ δικαστὴς πρὸ πάντων ὀφείλει νὰ ἐνασχοληθῇ, εἶναι τὰ δικαστικὰ (Ἀποφ. Πολ. 61 τοῦ 1857). Ἀλλ' ἂν ὁ νεώτερος δικαστὴς ἐξεπλήρωσεν ἔργα εἰσαγγελέως κατὰ τὴν προδικασίαν τῆς ὑποθέσεως; δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν τότε, ὅτι δυνάμει τοῦ νόμου ἐπέχει θέσιν εἰσαγγελέως, καὶ ἑπομένως δὲν δύναται πλέον νὰ ἐκτελέσῃ δικαστικὰ καθήκοντα; Τὴν ἰδέαν ταύτην ὑποστηρίζει καὶ ἡ ὑπ' ἀριθ. 47 τοῦ 1848 ἀπόφ. Ἀρείου Πάγου, καθ' ἣν ὑπάρχει κακὴ σύνθεσις, ἂν ὁ δικαστὴς δικάσῃ ὡς τοιοῦ-

τος ἐπὶ ὑποθέσεως δι' ἣν εἰργάσθη ὡς εἰσαγγελεύων. Παρατηρητέον ὅμως, ὅτι ἑτέρα ἀπόφασις τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἡ 75 τοῦ 1852 ἀποφαίνεται τοὐναντίον, ὅτι τὸ τοιοῦτον χορηγεῖ μόνον δικαίωμα ἐξαιρέσεως, ἀλλὰ δὲν ἀποτελεῖ κακὴν σύνθεσιν.

35. Τοιαῦται εἰσὶν αἱ πρὸς ἀλλήλους σχέσεις τῶν ἐπὶ τῆς Εἰσαγγελίας ὑπαλλήλων. Πρὸς παράστασιν τῶν σχέσεων τούτων μεταχειρίζονται τὴν ἔκφρασιν, ὅτι ἡ Εἰσαγγελία εἶναι μία καὶ ἀδιαίρετος. Ἀνάγκη νὰ προσθέσωμεν ὀλίγας λέξεις πρὸς ἐπεξήγησιν τῆς ἐννοίας τῆς ἐκφράσεως ταύτης.

Μία λέγεται ἡ Εἰσαγγελία, διότι ὅλα τὰ μέλη αὐτῆς ἐνεργοῦσιν ὑπὸ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν, ὑποβάλλονται εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἀποστολήν, ἐκπληροῦσι τὰ αὐτὰ χρέη ὑπὸ διάφορόν τι μέτρον, ἔχουσι κοινὰ τὰ καθήκοντα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις, εἶναι μέλη τοῦ αὐτοῦ σώματος.

Ἀδιαίρετος δὲ λέγεται ἡ Εἰσαγγελικὴ ἀρχή, οὐχὶ διότι μέλη αὐτῆς ἀνήκοντα εἰς ὡρισμένην περιφέρειαν, δύνανται νὰ ἐνεργήσωσιν εἰς ἄλλην, ἢ διότι μέλη τῆς αὐτῆς περιφερείας δύνηνται νὰ ἐνεργήσωσιν ἀδιακρίτως οἱασδήποτε πράξεις ἐξασκήσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. Ὁ νόμος ὥρισεν ἀκριβῶς καὶ τὴν περιφέρειαν καὶ τὰς περιπτώσεις τῆς ἐνεργείας ἑκάστου.

Ἀδιαίρετος λέγεται ἡ Εἰσαγγελία, διότι πᾶν μέλος αὐτῆς, ἐνεργοῦν τὰ καθήκοντά του, δὲν ἐνεργεῖ ὡς ἄτομον, ἀλλ' ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Εἰσαγγελίας ἐν γένει, ἢ μᾶλλον τὸ ἀφῃρημένον πρόσωπον τῆς Εἰσαγγελίας παρίσταται, ὁμιλεῖ, καὶ ἐνεργεῖ ἑκάστοτε διά τινος τῶν μελῶν αὐτῆς.

36. Πολλαὶ δὲ πρακτικαὶ συνέπειαι ἀπορρέουσιν ἐκ τῆς ἀρχῆς ταύτης τοῦ ἀδιαιρέτου. Δὲν εἶναι, φέρ' εἰπεῖν, ἀνάγκη νὰ παρευρίσκηται τὸ αὐτὸ μέλος τῆς Εἰσαγγελίας καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς συζητήσεως· δύναται ν' ἀναπληρωθῇ καὶ ὑπὸ ἄλλου ἀρκεῖ νὰ ἔχῃ καὶ τοῦτο κατὰ νόμον δικαίωμα να παρασταθῇ. Ἐπίσης δὲν εἶναι ἀνάγκη κωλύματος τοῦ εἰσαγγελέως, ἵνα ἐνεργήσῃ ὁ ἀντεισαγγελεύς· συναίνεσις μόνον τοῦ πρώτου ἀπαιτεῖται, ἥτις ὑποτίθεται ἐνόσῳ σιωπᾷ. Ὁ Ἄρειος Πάγος δι' ἀπείρων ἀποφάσεών του καθιέρωσε τὴν ἀρχὴν ταύτην (86 τοῦ 1857. 103 καὶ 126 τοῦ 1858).

37. Οὕτως ὀργανισθεῖσα ἡ Εἰσαγγελία, παρέχει ἀποχρώσας ἐγγυήσεις ὀρθῆς καὶ νομίμου χρήσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. Ἐν τούτοις ὁ νόμος ἔθετο προσέτι αὐτὴν ὑπὸ διπλῆν ἐπιτήρησιν, ἀφ' ἑνὸς μὲν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὑπὸ τὴν τῆς δικαστικῆς.

Ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ ἀνήκει, ὡς εἴπομεν, εἰς τὴν πολιτείαν, ἡ ἐξάσκησις ὅμως αὐτῆς ἀνάγεται εἰς τὰ καθήκοντα τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, καὶ διότι εἰς ταύτην εἶναι ἐμπεπιστευμένη ἡ ἐκτέλεσις τῶν νόμων, διὰ δὲ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς προκαλεῖται ἡ τῶν ποινικῶν νόμων ἐκτέλεσις, καὶ διότι εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν ἀνετέθη ἡ ἐξασφάλισις τῆς δημοσίας τάξεως, εἰς ἣν μεγάλως συντελεῖ ἡ καταδίωξις τῶν ἀδικημάτων. Ἕνεκα τούτου ὁ νόμος, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀνέθεσεν εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν τὸ δικαίωμα τοῦ διορισμοῦ τῶν ἐπὶ τῆς Εἰσαγγελίας ὑπαλλήλων· κατὰ τὸ ἄρθρον. 10 ἐδ. 3—5 Ὀργ. Δικαστ. οἱ ἐπὶ τῆς Εἰσαγγελίας ὑπάλληλοι διορίζονται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως κατὰ πρότασιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης· ὥρισεν ὅμως συγχρόνως καὶ τὰ ἀπαιτούμενα πρὸς τοῦτο προσόντα· (ἄρθρ. 11 αὐτόθι) Ἀφ' ἑτέρου δὲ ὑπέβαλε τὴν Εἰσαγγελίαν ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην ἐποπτείαν τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, ὅστις, οὐ μόνον γενικὰς ὁδηγίας πρὸς ὁμοιόμορφον ἐξάσκησιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς δύναται νὰ δώσῃ, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπιχείρησιν ἢ παράλειψιν ὡρισμένων πράξεων ἐξασκήσεως νὰ διατάξῃ, ὡς π. χ. τὴν ἐνέργειαν ἀνακοπῆς ἢ ἐφέσεως (ἄρθρ. 93 Ὀργ. Δικ.)

Ἠδύνατό τις ν' ἀμφισβητήσῃ θεωρητικῶς τὸ τελευταῖον τοῦτο δικαίωμα εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, ὡς παρεισάγον κατὰ τὴν δικαστικὴν ἐνέργειαν τὰ πάθη καὶ τὰ συμφέροντα τῆς πολιτικῆς. Ὁ νόμος ὅμως ῥητῶς καθιεροῖ τὸ δικαίωμα τοῦτο, διότι κατὰ τὸ ἄρθρον 93 Ὀργ. Δικαστ. καὶ ὁ παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ, καὶ ὁ παρ' Ἐφέταις εἰσαγγελεὺς, λαμβάνουσιν ἀμέσως διαταγὰς παρὰ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης, ἃς ὀφείλουσι νὰ ἐκτελέσωσι, χωρὶς νὰ γίνηται διάκρισις περὶ τοῦ εἴδους τῶν διαταγῶν τούτων (1). Ἓν μόνον ὅριον πρέπει νὰ θέσωμεν καὶ ἐν-

(1). Ἐναντίαν γνώμην ἐκφράζει ἐν παρόδῳ ὁ Helie No. 780.

ταῦθα, τὴν ἔκφρασιν τῆς πεποιθήσεως, δι' ἣν παρ' οὐδενὸς δύναται νὰ ἐλεγχθῇ ὁ εἰσαγγελεύς. Ὁ εἰσαγγελεὺς κατὰ τὸν Helie εἶναι διφυής· ἀφ' ἑνὸς μὲν ὑπάλληλος τῆς Κυβερνήσεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὄργανον τοῦ νόμου· ὑπὸ τὴν πρώτην ἰδιότητα ὀφείλει νὰ ἐκτελέσῃ πᾶσαν διαταγὴν τοῦ Ὑπουργοῦ, μετὰ ταῦτα ὅμως ἐναπομένει καθαρὸν ὄργανον τοῦ νόμου, καὶ ἑπομένως συμφώνως μὲ τὸν νόμον καὶ μὲ τὴν πεποίθησίν του θὰ γνωμοδοτήσῃ. (1).

38. Τοιαῦται εἰσὶν αἱ σχέσεις τῆς Εἰσαγγελίας πρὸς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, καὶ, ὡς εἴδομεν, ἐνεργοῦνται αὗται διὰ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης. Πᾶς ἄλλος διοικητικὸς ὑπάλληλος οὐδὲν ἔχει κατὰ κανόνα δικαίωμα νὰ ζητήσῃ πληροφορίας παρὰ τῆς Εἰσαγγελίας, εἰμὴ διὰ μέσου τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, ἐκτὸς κατεπειγουσῶν καὶ ἐκτάκτων περιπτώσεων. Ἰδίως πρέπει ν' ἀποκρούωσιν οἱ ἐπὶ τῆς Εἰσαγγελίας ὑπαλληλοι πᾶσαν αἴτησιν τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν, ἔχουσαν ὑφὴν ἀπαιτήσεως, ἢ συχνάκις ἐπαναλαμβανομένην, διότι ἐντεῦθεν γεννῶνται συνήθειαι λαμβάνουσαι τὸν χαρακτῆρα ὑποχρεώσεως (2).

39. Εἴπομεν, ὅτι ὁ νόμος ἔθηκε τὴν Εἰσαγγελίαν καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας· τὸ ἄρθρον 14 τῆς Ποινικῆς Δικονομίας, τὸ καθιεροῦν τὸ δικαίωμα τῆς τοιαύτης ἐπιτηρήσεως, ἔχει οὕτως.

Ἄρθρ. 14. « Τὸ δικαστήριον τῶν Ἐφετῶν, πλῆρες ἐν τῷ συμβουλίῳ συνεδριάζον, ἔχει τὸ δικαίωμα—1. νὰ ἀκροᾶται τὰς παρά τινος τῶν μελῶν του πρὸς αὐτὸ γινομένας μηνύσεις, νὰ καλῇ ἐνώπιόν του τὸν εἰσαγγελέα, καὶ νὰ ἐπιτρέπῃ εἰς αὐτὸν τὴν προανάκρισιν τῶν μηνυθέντων.—2. νὰ ζητῇ διὰ ζώσης ὁσάκις κρίνῃ ἀναγκαῖον, λόγον παρὰ τοῦ εἰρημένου εἰσαγγελέως περὶ τῆς ἀρξαμένης προανακρίσεως. »

Ἡ διάταξις αὕτη καὶ θεωρητικῶς εἶναι ὀρθὴ, καὶ εὐαρέστων κοινωνικῶν ἀποτελεσμάτων παραγωγός. Ὀρθὴ μὲν θεωρητικῶς, διότι ἡ ἐξάσκησις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, καίπερ ὑπαγομένη εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, ἀποτελεῖ ἐν ταὐτῷ καὶ

(1). Helie No. 683, 684, 774, 789, Dalloz No. 119.

(2). Helie No. 790.

δικαστικήν τινα λειτουργείαν. Προκαλεῖ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ποινικῶν νόμων, ἀλλὰ προκαλεῖ καὶ προετοιμάζει καὶ τὴν ἔκδοσιν τῶν δικαστικῶν ἐνταλμάτων καὶ ἀποφάσεων. Συντελεῖ εἰς τὴν συντήρησιν τῆς δημοσίας τάξεως, ἀλλὰ συντελεῖ οὐσιωδῶς καὶ εἰς τὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης. Ὀρθὸν ἑπομένως εἶναι νὰ συμμετέχῃ καὶ ἡ δικαστικὴ ἐξουσία τοῦ δικαιώματος τῆς ἐξασκήσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. (1).

Εὐαρέστων δὲ ἀποτελεσμάτων παραγωγὸς, διότι τὸ Ἐφετεῖον, πανίσχυρον ἕνεκα τῶν φώτων, τῆς ὑπολήψεως, τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τῆς ἰσοβιότητος τῶν ἀποτελούντων αὐτὸ μελῶν, οὐδόλως θέλει διστάσει νὰ διατάξῃ τὴν καταδίωξιν παντὸς ἐνόχου, οἱασδήποτε τάξεως καὶ ἰσχύος καὶ ἂν ἦ οὗτος· διὰ δὲ τῆς ἐνεργείας του ταύτης θέλει μεταδώσει θάρρος καὶ δραστηριότητα εἰς τὴν Εἰσαγγελίαν, καὶ οὕτως οὐδὲν ἀδίκημα θὰ μείνῃ ἀκαταδίωκτον.

40. Καὶ τὸ μὲν ἐδ. 1ον τοῦ ἀνωτέρω ἄρθρου χορηγεῖ εἰς τὸ Ἐφετεῖον τὸ δικαίωμα νὰ διατάττῃ τὴν διὰ τοῦ ἁρμοδίου εἰσαγγελέως ἔγερσιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, τὸ δὲ ἑδάφιον 2ον χορηγεῖ εἰς αὐτὸ τὸ δικαίωμα νὰ διατάττῃ ἐπίσης τὴν διὰ τοῦ ἁρμοδίου εἰσαγγελέως ἐνέργειαν πράξεων ἐξασκήσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς κατὰ τὸ στάδιον τῆς προδικασίας. Ἠδύνατο μάλιστα νὰ γεννηθῇ ἀμφιβολία, ἂν τὸ δικαίωμα τοῦτο ἐκτείνεται ἐφ' ὅλων ἐν γένει τῶν ὑποθέσεων, ἢ ἐπὶ ἐκείνων μόνον, ἐφ'ὧν τὸ Ἐφετεῖον διέταξε τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς· ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ ὅμως τοῦ ἐδ. 2ου μετὰ τοῦ ἄρθρου 13 Ποιν. Λικ. καθ' ὃ, ὑπὸ τὸ κράτος τῶν Ἐφετῶν ἐνεργεῖται ὑπὸ τοῦ παρ' αὐτοῖς εἰσαγγελέως ἡ ὑπερτάτη διεύθυνσις τῶν περὶ τὴν ἀνάκρισιν, ἐξάγεται, ὅτι δι' ὅλας ἐν γένει τὰς ὑποθέσεις χορηγεῖται εἰς τὸ Ἐφετεῖον τὸ ἀνωτέρω δικαίωμα τῆς ἐπιτηρήσεως.

Τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον μετεφράσθη ἐκ τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ περὶ Δικαστ. Ὀργανισμοῦ Γαλλικοῦ νόμου, ἀντὶ δὲ τῆς ἐν τούτῳ ἐκφράσεως « ἡνωμένων τῶν τμημάτων » (toutes les chambres assemblées), ὁ ἡμέτερος νομοθέτης μετεχειρίσθη τὴν λέξιν πλῆρες. Σημαίνει λοιπὸν ἡ λέξις αὕτη, ὅτι ὅλα τὰ μέλη τοῦ Ἐ-

(1). Helie No. 665.

φετείου ὀφείλουσι νὰ λάβωσι μέρος, ἀλλ' ἐννοεῖται, ὅτι τὸ κώλυμα τινῶν ἐξ αὐτῶν δὲν δύναται νὰ καταστήσῃ ἀκύρους τὰς πράξεις τῶν λοιπῶν.

41. Ἐνταῦθα περατοῦται ὁλοτελῶς τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιτηρήσεως τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας ἐπὶ τῆς Εἰσαγγελίας. Ὅθεν τὸ Ἐφετεῖον δὲν δύναται νὰ ἐπιβλέψῃ τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν κατὰ τὸ στάδιον τῆς ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίας, ἐπίσης δὲν δύναται νὰ διατάξῃ τὴν καταδίωξιν τῶν πειθαρχικῶν παραπτωμάτων (1). Ἡ Εἰσαγγελία μένει κατὰ τὰ λοιπὰ ὅλως ἀνεξάρτητος τῶν δικαστηρίων, παρ' οἷς εἶναι ἐγκατεστημένη. Ταῦτα δὲν δύναται, οὔτε νὰ ἐπιπλήξωσιν τοὺς ἐπὶ τῆς Εἰσαγγελίας ὑπαλλήλους, οὔτε ν' ἀποδοκιμάσωσι καθ' οἱονδήποτε τρόπον τὰς πράξεις των (ἄρθρον 116 Ὀργ. Δικ.), ὡς π. χ. νὰ εἴπωσιν εἰς τὸν εἰσαγγελέα, ὅτι ὀφείλει νὰ σεβασθῇ τὸ δεδικασμένον (2), οὔτε ν' ἀναμιχθῶσι ποσῶς εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου εἰς τὴν Εἰσαγγελίαν ἀποκλειστικῶς ἀνατεθέντων καθηκόντων· οὕτω δὲν δύναται τὸ δικαστήριον νὰ ἀναβάλῃ τὴν περί τινος κατηγορουμένου ἀπόφασίν του μέχρις οὗ καταδιωχθῇ καὶ ἕτερον πρόσωπον, ὃ διέταξε θεῖθεν τὴν ἀξιόποινον πρᾶξιν (3)· ἂν πράξῃ μάλιστα τοῦτο, θεωρεῖται ὡς ὑποπεσὸν εἰς ὑπέρβασιν καθηκόντων (Ἀποφ. Ἀρ. Πάγ. 96 τοῦ 1868. 154 τοῦ 1865.

42. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων ἐξάγεται, ὅτι εἰς ἕκαστον τῶν ἐπὶ τῆς εἰσαγγελίας ὑπαλλήλων ἀνετέθησαν ὡρισμέναι πράξεις ἐξασκήσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, τὰς ὁποίας δύναται νὰ ἐνεργήσῃ κατ' ἐλευθέραν πεποίθησιν· ὅτι οἱ προϊστάμενοι αὐτῶν δύνανται νὰ δώσωσιν αὐτοῖς ὁδηγίας καὶ διαταγὰς περὶ τούτου, τὰς ὁποίας ὀφείλουσι τότε νὰ ἐκτελέσωσι ταχέως καὶ ἀκριβῶς· ὅτι ὁμοίας διαταγὰς δύναται νὰ διαβιβάσῃ ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία διὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης· τέλος, ὅτι καὶ τὰ ἐφετεῖα δύνανται νὰ διαβιβάσωσιν ὁμοίας διαταγὰς εἰς τὴν εἰσαγγελίαν καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς καὶ τὴν ἐξάσκησιν αὐτῆς κατὰ τὴν προδικασίαν.

---

(1). Helie. No. 731.
(2). Dalloz No. 121 ἐδ. 5.
(3). Dalloz No. 121 ἐδ. 3.

Ἀλλ' ὅ,τι εἴπομεν εἰς ἀριθμ. 32 περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν διαταγῶν τῶν προϊσταμένων, ἐφαρμόζεται πληρέστατα καὶ εἰς τὰς διαταγὰς τῆς ἐκτελεστικῆς ἢ δικαστικῆς ἐξουσίας· ἂν αἱ διαταγαὶ αὗται δὲν ἐξετελέσθησαν, οὐδεμία ἐπέρχεται συνέπεια καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ποινικὴν ἀγωγήν. Αἱ παρὰ τὰς διαταγὰς ἐνεργηθεῖσαι πράξεις εἰσὶν ἔγκυροι καὶ ἰσχυραὶ, ἡ δὲ παράλειψις τῆς ἐκτελέσεως τῶν διαταχθεισῶν πράξεων ἐπιφέρει ὅλας τὰς ἐκπτώσεις τῶν προθεσμιῶν, αἵτινες καὶ ἄνευ τῶν διαταγῶν ἐκείνων ἤθελον ἐπέλθει (1).

43. Ἀναθεὶς ὁ νόμος τὴν ἔγερσιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς εἰς τοὺς ἐπὶ τῆς εἰσαγγελίας ὑπαλλήλους, καὶ ἰδίως εἰς τὸν παρὰ Πρωτοδίκαις εἰσαγγελέα, ἔπρεπε νὰ λάβῃ τὰ προσήκοντα μέτρα, ἵνα περιέρχηται εἰς γνῶσιν αὐτοῦ πᾶν διαπραττόμενον ἀδίκημα. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὁ νόμος ὑπεχρέωσεν ἁπάσας τάς τε πολιτικὰς καὶ στρατιωτικὰς ἀρχὰς ἄνευ ἐξαιρέσεως ν' ἀνακοινώνωσιν ἀμελλητὶ εἰς τὸν ἀρμόδιον εἰσαγγελέα πᾶν ὅ,τι μανθάνουσιν ἐκ μηνύσεων, ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως, ἐκ φήμης, ἢ κατ' ἄλλον τρόπον περί τινος πλημμελήματος ἢ κακουργήματος, ὅσον ἀφορᾷ τὰ κατὰ τὴν πρᾶξιν ἢ τὸν πράξαντα αὐτὸ (ἄρθρ. 149 Ποιν. Δικον.).

Πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ὁ νόμος ὑπεχρέωσε πάντα ἰδιώτην, λαβόντα ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως γνῶσιν ἀξιοποίνου τινος πράξεως, ν' ἀναγγέλλῃ αὐτὴν ἐγγράφως ἢ διὰ ζώσης (ἄρθρ. 150 Ποιν. Δικον.). Ἡ ὑποχρέωσις αὕτη τῶν λαβόντων ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως γνῶσιν τοῦ ἀδικήματος ἰδιωτῶν εἶναι ὅλως ἠθικὴ, ἧγουν ἡ ἐκπλήρωσις αὐτῆς ἀνετέθη εἰς τὴν συνείδησιν καὶ εἰς τὴν ἀκριβῆ συναίσθησιν τῶν καθηκόντων των· μόνον ἐξαιρετικῶς εἰς τὰς περιστάσεις τῶν ἄρθρ. 123—128 Ποιν. Νόμ. ἡ παράλειψις τῆς ὑποχρεώσεως συνεπάγεται καὶ τὴν τιμωρίαν αὐτῶν (ἄρθ. 130 Ποιν. Νόμ. ἔνθα καὶ ἡ ἐξαίρεσις τῶν συγγενῶν) (2).

Ἀλλ' ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω καὶ πᾶς ἄλλος ἰδιώτης δύναται νὰ καταγγείλῃ οἱανδήποτε ἀξιόποινον πρᾶξιν. Τὸ αὐτὸ δύνανται

---

(1) Helie No. 735.

(2) Κωστῆς σελ. 372 σημ. 4.

νὰ πράξωσι καὶ οἱ παθόντες ἐκ τοῦ ἀδικήματος, τῶν ὁποίων ἡ μήνυσις ὀνομάζεται εἰδικώτερον ἔγκλησις.

Θέλομεν ἐξετάσει ἰδιαιτέρως ἑκάστην τῶν ἀνωτέρω μηνύσεων.

44. Ἡ ἡμετέρα Ποινικὴ Δικονομία τροποποιήσασα ὡς πρὸς τοῦτο τὰς διατάξεις τῆς Γαλλικῆς, τὴν μεγίστην ἔδωκεν ἔκτασιν εἰς τὴν ὑποχρέωσιν τῶν διαφόρων ἀρχῶν πρὸς ἀναγγελίαν τῶν ἀδικημάτων εἰς τὸν εἰσαγγελέα. Ἐνῷ ἡ Γαλλικὴ Δικονομία (ἄρθρ. 29) ὑποχρεοῖ αὐτὰς ν' ἀναγγέλλωσι μόνον τ' ἀδικήματα, ὅσων ἤθελον λάβει γνῶσιν κατὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων των, ἡ ἡμετέρα ἐκτείνει, ὡς εἴδομεν, τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην καὶ εἰς ὅσα ἐκ μηνύσεως, ἐκ φήμης ἢ καθ' οἱονδήποτε ἄλλον τρόπον πληροφορηθῶσιν. Καὶ φρονοῦμεν, ὅτι δὲν δύναταί τις νὰ μεμφθῇ τὴν ἐπέκτασιν ταύτην· ὅλαι αἱ ἀρχαὶ τοῦ Κράτους, ἐκτὸς τῶν καθηκόντων τῆς ἰδιαιτέρας αὐτῶν ὑπηρεσίας, ἔχουσι καὶ τὸ καθῆκον νὰ συντελῶσι κατὰ δύναμιν εἰς τὴν συντήρησιν τῆς δημοσίας τάξεως καὶ ἀσφαλείας, καὶ ἑπομένως ὀφείλουσι νὰ συνδράμωσι τὴν δικαιοσύνην εἰς τὴν ἀνακάλυψιν καὶ τιμωρίαν τῶν ἀδικημάτων, ἄνευ τῆς ὁποίας ἡ δημοσία τάξις μεγάλως διαταράσσεται. Προφανὴς δὲ εἶναι ἡ χρησιμότης τῆς συνδρομῆς ταύτης πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἀποκρύψεως τῶν ἀδικημάτων. Διεσπαρμέναι αἱ διάφοραι ἀρχαὶ καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τοῦ Βασιλείου, καὶ εἰς διαφόρους μετὰ τῶν πολιτῶν ἐρχόμεναι σχέσεις, δύνανται νὰ μάθωσιν πᾶσαν διάδοσιν καὶ πᾶσαν φήμην περὶ τελέσεως ἀδικήματός τινος, καὶ νὰ φέρωσιν αὐτὴν εἰς γνῶσιν τοῦ εἰσαγγελέως. Ἀλλ' ἰδίως χρήσιμοι ἀποβαίνουσιν αἱ πληροφορίαι τῶν ὑπαλλήλων τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας, διότι κύριον ἔχοντες οὗτοι καθῆκον τὴν προστασίαν τῆς τιμῆς, τῆς περιουσίας καὶ τῆς ζωῆς τῶν πολιτῶν, καὶ εἰς τὴν περιφρούρησιν τῶν δικαιωμάτων τούτων νυχθημερὸν ἐνασχολούμενοι, πολλάκις μὲν προλαμβάνουσι πᾶσαν κατ' αὐτῶν προσβολήν, καὶ ἀποτυγχάνοντες δὲ εὑρίσκονται εἰς κρεῖττονα παντὸς ἄλλου θέσιν νὰ γνωρίσωσι καὶ τὸ εἶδος τῆς προσβολῆς καὶ τοὺς αὐτουργοὺς αὐτῆς, καὶ νὰ διαβιβάσωσι περὶ πάντων ἀκριβεῖς πληροφορίας εἰς τὸν εἰσαγγελέα.

45. Ὁ νόμος δὲν ὥρισε τὰς διατυπώσεις, καθ' ἃς πρέπει νὰ

ἐνεργῆται ἡ ἀναγγελία αὕτη τῶν διαφόρων ἀρχῶν πρὸς τὸν εἰσαγγελέα, ἣν δυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν δημοσίαν μήνυσιν, πρὸς διάκρισιν τῆς ὑπὸ τῶν ἰδιωτῶν γινομένης. Ἐντεῦθεν πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι οὐδεμία διατύπωσις ἀπαιτεῖται, ἀλλ' ἀρκεῖ ἁπλοῦν ἔγγραφον τῆς ἀρχῆς περιέχον ἀκριβῶς τὰς ἀναγκαίας πληροφορίας. (1).

46. Ἠμφισβήτησάν τινες τὴν ἠθικότητα τῶν ὑπὸ ἰδιωτῶν, εἴτε λαβόντων γνῶσιν τοῦ ἀδικήματος ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως, εἴτε μή, γινομένων μηνύσεων, συγχέοντες αὐτὰς μὲ τὴν κατασκοπίαν καὶ προδοσίαν. Βεβαίως εἶναι ἀπεχθὴς ἡ μήνυσις, ὅταν ὁ ποιῶν αὐτὴν ὠθεῖται ἀπὸ προσωπικὸν συμφέρον, ἀπὸ πλεονεξίαν, ἀπὸ μῖσος, ἢ ἀπὸ ἐκδίκησιν. Ἀλλ' οὐδεὶς δύναται νὰ μεμφθῇ τὸν πολίτην, ὅστις ἔχων ὑπ' ὄψιν τὸ ἀξίωμα τοῦ Σόλωνος, ὅτι ἐπίσης μὲ τοὺς ἀδικουμένους πρέπει νὰ συμπάσχωσι καὶ οἱ μὴ ἀδικούμενοι, καταγγέλλει παῤῥησίᾳ τὸ ἀδίκημα, καὶ ἐπισύρει καθ' ἑαυτοῦ τὰ μίση καὶ τὴν εὐθύνην τῆς μηνύσεως, πρὸς μόνον τὸν σκοπὸν τῆς ἐφαρμογῆς τῶν νόμων καὶ τῆς προστασίας τῶν δικαιωμάτων τῶν συμπολιτῶν του. Οὐδὲν χαρακτηρίζει κάλλιον ἐλεύθερον λαὸν, ὅσον ἡ κατὰ τοῦ ἀδικήματος ἀποστροφὴ, ἥτις καθιστᾷ πάντα πολίτην ἄμεσον ἀντίπαλον παντὸς παραβάτου τῶν νόμων τῆς πολιτείας. (2).

47. Ἀμφισβητεῖται ἐν Γαλλίᾳ τὸ ζήτημα, ἂν ὑποβάλλεται εἰς διατυπώσεις ἡ ὑποχρεωτικὴ μήνυσις τῶν πολιτῶν, τῶν λαβόντων γνῶσιν τοῦ ἀδικήματος ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως. Ὁ Helie (No. 2233) φρονεῖ, ὅτι πρέπει νὰ ἐξομοιωθῇ μὲ τὰς ἀνωτέρω μηνύσεις τῶν ἀρχῶν, καὶ ν' ἀπαλλαχθῇ ἐπομένως πάσης διατυπώσεως, ἵνα μὴ παρεμποδίζωνται ἐξ αὐτῶν οἱ θέλοντες νὰ ἐκπληρώσωσι τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην πολῖται. Ὁ Mangin (Instr. écrit. No. 48) καὶ ἄλλοι φρονοῦσιν ἀπ' ἐναντίας, ὅτι ἡ ἀνωτέρω μήνυσις πρέπει νὰ ἐξομοιωθῇ μὲ τὰς μηνύσεις τῶν λοιπῶν πολιτῶν, καὶ ἐπομένως νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὰς διατυπώσεις αὐτῶν.

Καὶ κατὰ τὴν ἡμετέραν Ποινικὴν Δικονομίαν ἀμφίβολον φαί-

---

(1). Helie No. 2231.

(2). Helie No. 2229 καὶ 2232.

νεται τὸ ζήτημα, διότι τὸ ἐπιβάλλον τὴν ὑποχρέωσιν, περὶ ἧς πρόκειται, ἄρθρον 150 Ποιν. Δικ. οὐδόλως ἀναφέρει τὴν λέξιν μήνυσιν, ὥστε δύναταί τις ἢ νὰ ἐξομοιώσῃ τὴν ἀναγγελίαν ταύτην μὲ τὴν τοῦ προηγουμένου ἄρθρου ἀναγγελίαν τῶν ἀρχῶν, ὅτε εἰς οὐδεμίαν ὑπάγεται διατύπωσιν, ἢ νὰ τὴν συνδυάσῃ μὲ τὴν τῶν ἑπομένων ἄρθρων 152—154 μήνυσιν, ὅτε πρέπει νὰ τὴν ὑποβάλῃ εἰς τὰς αὐτὰς διατυπώσεις. Θεωροῦμεν προτιμητέαν τὴν δευτέραν ταύτην γνώμην, διότι ἡ τήρησις τῶν διατυπώσεων ἐμβάλλει τοὺς μηνύοντας εἰς μείζονα περίσκεψιν καὶ ἀκριβεστέραν ἐκτίμησιν τῶν συνεπειῶν.

48. Ὁ νόμος ὥρισεν ἀκριβῶς τὰς διατυπώσεις, καθ' ἃς ἐνεργοῦνται αἱ μηνύσεις ἐν τοῖς ἄρθρ. 152—155 Ποιν. Δικ. Αἱ διατυπώσεις αὗται πρέπει βεβαίως νὰ ἐφαρμοσθῶσι καὶ ἐπὶ τῶν ἐγκλήσεων τῶν παθόντων, διότι τὸ ἰδίως περὶ αὐτῶν πραγματευόμενον ἄρθρον 258 Ποιν. Δικ. ἐκτὸς τῆς εἰς τὸν εἰσαγγελέα παραδόσεως τῆς ἐγκλήσεως, οὐδεμίαν ἄλλην περὶ αὐτῶν διατύπωσιν διαγράφει. Ἐντεῦθεν πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ὁ νόμος ἀνεφέρθη εἰς τὰς γενικὰς περὶ μηνύσεων διατυπώσεις, διότι ἤθελεν εἶσθαι ἄτοπον νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ὑποβαλὼν ὁ νόμος εἰς διατυπώσεις τὰς μηνύσεις ἐν γένει, ἀπήλλαξεν αὐτῶν τὰς ἐγκλήσεις, ἄνευ τῶν ὁποίων οὐδὲ καταδίωξις πολλάκις δύναται νὰ ἐνεργηθῇ, ὡς βραδύτερον θέλομεν ἐκθέσει.

Εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξετάσωμεν ἀκριβῶς τὰς διατυπώσεις τῶν μηνύσεων, διότι ὁ νόμος ἀπήτησε τὴν τήρησιν αὐτῶν ὡς ἐγγύησιν τῆς περισκέψεως τῶν μηνυτῶν κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν μηνύσεων· ἀλλ' ἰδίως ἡ γνῶσις αὐτῶν εἶναι ἀναγκαία, ὁσάκις διὰ τὸ ἔγκυρον τῆς καταδιώξεως ὁ νόμος θεωρεῖ ἀναγκαίαν τὴν ἔγκλησιν τοῦ παθόντος, διότι τότε ἡ ἔλλειψις ἢ τὸ ἄτακτον αὐτῶν καθιστᾷ ἄκυρον τὴν καταδίωξιν. Ἕνεκα τούτου θὰ ἐξετάσωμεν τὰς διατυπώσεις τῶν μηνύσεων πραγματευόμενοι ἰδίως περὶ ἐγκλήσεων.

49. Ὀφείλει ὁ εἰσαγγελεὺς νὰ καταδιώξῃ λαβὼν τὴν μήνυσιν; Τὸ ζήτημα τοῦτο θέλομεν ἐξετάσει κατωτέρω εἰς ἀριθ. 57.

50. Ἐπιτρέψας δὲ ὁ νομοθέτης εἰς πάντα πολίτην νὰ καταγγέλλῃ τὰς ἀξιοποίνους πράξεις, καὶ νὰ προκαλῇ οὕτως ἐμ-

μέσως τὴν ἐξάσκησιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ὤφειλε νὰ λάβῃ καὶ μέτρα τινα πρὸς περιστολὴν τῶν δολίων ἢ ἀπερισκέπτων μηνύσεων, καὶ πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν εἰς ἄδικον ποινικὴν καταδίωξιν ὑποβαλλομένων πολιτῶν. Τὰ μέτρα ταῦτα εἰσί· ά) ἡ ποινικὴ τιμωρία τοῦ μηνυτοῦ, ἂν δολίως ἐνήργησε, καὶ β') ἡ ὑποχρέωσις αὐτοῦ εἰς ἀποζημίωσιν τοῦ μηνυθέντος, ἂν ἐνήργησεν ἐκ δόλου ἢ ἐξ ἀμελείας.

Καὶ πότε μὲν ὑπάρχει περίπτωσις ποινικῆς τιμωρίας τοῦ μηνυτοῦ, προβλέπει ὁ Ποινικὸς Νόμος, καὶ ἑπομένως δὲν ἀνάγεται εἰς τὸν κύκλον τῆς πραγματείας ἡμῶν. Ἵνα κατανοήσωμεν δὲ ἀκριβῶς τὰς περιπτώσεις τῆς ὑποχρεώσεως τοῦ μηνυτοῦ εἰς ἀποζημίωσιν, ἀνάγκη νὰ ἐξετάσωμεν ἀκριβῶς τὰ ἑξῆς· 1) τίς δύναται νὰ ζητήσῃ ἀποζημίωσιν· 2) κατὰ τίνος· 3) εἰς ποίας περιπτώσεις, καὶ 4) κατὰ ποίαν διαδικασίαν.

51. Ἀποζημίωσιν δύναται νὰ ζητήσῃ κατὰ τὸ ἄρθρον 86 συνδυασμένον μὲ τ' ἄρθρα 346. 399. 448 Ποιν. Δικον. ὁ κατηγορούμενος, ἀφοῦ ἀθωωθῇ. Ἀλλ' ἡ ἀθώωσις τοῦ κατηγορουμένου δύναται νὰ συμβῇ ἢ διότι δὲν ἐξετέλεσε τὴν πρᾶξιν, ἢ διότι τὴν ἐξετέλεσεν ὑπὸ περιστάσεις καθιστώσας αὐτὴν μὴ κολάσιμον, ὅτε ἡ ἀθώωσις ὀνομάζεται εἰδικώτερον ἀπόλυσις. Δύναται καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ ταύτῃ περιπτώσει νὰ ζητήσῃ ἀποζημίωσιν ὁ ἀπολυθείς; Οἱ συγγραφεῖς ἁπαντῶσι καταφατικῶς, διότι καὶ ὁ ἀπολυθεὶς ἀδίκως ὑπεβλήθη εἰς κατηγορίαν, ἀφοῦ πᾶν ὅ,τι ἔπραξε δὲν ἀποτελεῖ ἀξιόποινον πρᾶξιν (Helie No. 2291 ἐν τέλει). Τὴν γνώμην ταύτην ῥητῶς καθιέρωσε καὶ ὁ ἡμέτερος νομοθέτης ἐν τῷ ἄρθρῳ 346 ἐδ. 2 Ποιν. Δικον. καθ' ὃ «τὸ αὐτὸ πράττεται καὶ ὅταν ἡ πρᾶξις ἀπεδείχθη μὲν, δὲν ἦναι δὲ κολάσιμος, καὶ κατ' αὐτὴν τὴν περίστασιν ἀθωοῦται ὁ κατηγορούμενος, καὶ, γενομένης αἰτήσεως, ἐκδίδεται κατὰ τὸ ἄρθρον 86 ἀπόφασις περὶ τῶν πολιτικῶν ἀπαιτήσεων. »

52. Οὔτε τὸ καθιεροῦν ἐν γένει τὴν ἀποζημίωσιν ἄρθρον 86. οὔτε τ' ἄρθρα 346. 399. 448 καὶ 500 Ποιν. Δικον. τὰ πραγματευόμενα περὶ τῆς ἀποζημιώσεως ταύτης ἐν περιπτώσει ἀθωώσεως τοῦ κατηγορουμένου ἐνώπιον ἑνὸς ἑκάστου τῶν ποινικῶν δικαστηρίων, ὁρίζουσι κατὰ τίνος ἡ ἀποζημίωσις δύναται

νὰ ζητηθῇ. Τὸ ἄρθρον ὅμως 302 Ποιν. Δικον. προσδιορίζον τὸν χρόνον, καθ' ὃν δύνανται νὰ προταθῶσιν αἱ ἀπαιτήσεις τοῦ κατηγορουμένου, ἀναφέρει ὡς πρόσωπα, καθ' ὧν ἀπευθύνονται αὗται, τὸν ἰδιώτην κατήγορον καὶ τὸν καταμηνυτήν. Ἐκ τῆς γενικῆς ταύτης ἐκφράσεως καὶ ἐκ τῆς γενικῆς ἀρχῆς, ὅτι ὁ παραίτιος ζημίας τινος εὐθύνεται εἰς ἀνόρθωσιν, πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι δύναται νὰ ὑποχρεωθῇ εἰς ἀποζημίωσιν πᾶς μηνυτὴς, εἴτε ἔπαθεν ἐκ τοῦ ἀδικήματος, εἴτε οὔ, εἴτε ἀντελήφθη αὐτοῦ ἰδίαις αἰσθήσεσιν, εἴτε ἄλλως πως. Καὶ αἱ ἀρχαὶ, αἱ συμφώνως μὲ τὸ ἄρθρον 149 Ποιν. Δικ. ἀναγγείλασαι εἰς τὸν εἰσαγγελέα ἀδίκημά τι, δύνανται ἐπίσης νὰ ὑποχρεωθῶσιν εἰς ἀποζημίωσιν ὑπὲρ τοῦ κατηγορουμένου, ὡς θέλομεν ἐκθέσει ἀκολούθως. Δύναται ὅμως νὰ ὑποχρεωθῇ εἰς ἀποζημίωσιν ὁ μὴ ἀπευθύνας ἔγκλησιν, παρασταθεὶς δὲ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς καταδιώξεως; Οὐχὶ, διότι ἡ καταδίωξις αὕτη δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα ἐνεργείας τινὸς τοῦ παθόντος, ὅθεν οὐδεμίαν δύναται οὗτος νὰ ἔχῃ εὐθύνην διὰ τὰς πράξεις ἄλλου (Helie No. 2300).

53. Ὁ ἡμέτερος νομοθέτης δὲν ὥρισε τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ὁ ἀθωωθεὶς δικαιοῦται νὰ λάβῃ ἀποζημίωσιν παρὰ τοῦ μηνύσαντος αὐτόν· ἐκ τῶν δυνητικῶν ὅμως ἐκφράσεων, ἃς ὁ νόμος μεταχειρίζεται, «*ἐκδίδεται ἀπόφασις*» (ἄρθρ. 346 Ποιν. Δικ.), «*δικάζει . . . τὰς περὶ ἱκανοποιήσεως . . . ἀπαιτήσεις*» (448 Ποιν. Δικ.), καθίσταται πρόδηλον, ὅτι δὲν ἔχει πάντοτε ὁ ἀθωωθεὶς τοιοῦτον δικαίωμα. Ἀλλὰ καὶ παράλογον ἤθελεν εἶσθαι νὰ ἐξαρτᾶται ἡ πρὸς ἀποζημίωσιν ὑποχρέωσις τοῦ μηνυτοῦ ἐκ μόνης τῆς ἀθωώσεως τοῦ κατηγορουμένου, ἥτις πολλάκις δι' ἔλλειψιν ἀποδείξεων, ἢ δι' ἀμφιβολίαν, ἢ καὶ ἀτόπως γίνεται, καὶ ἐντελῆ ἤθελεν ἐπιφέρει παῦσιν τῶν τοσοῦτον χρησίμων πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν ἀδικημάτων μηνύσεων, διότι οὐδεὶς ἤθελε τολμήσει νὰ καταγγείλῃ ἀξιόποινόν τινα πρᾶξιν, ἐπισύρων καθ' ἑαυτοῦ τοιαύτην εὐθύνην. Ἀναγκαῖον ἑπομένως προαπαιτούμενον τῆς εὐθύνης τοῦ μηνυτοῦ εἰς ἀποζημίωσιν εἶναι ὁ δόλος ἢ ἡ ἀμέλεια καὶ ἀπερισκεψία αὐτοῦ περὶ τὴν ἐνέργειαν τῆς μηνύσεως.

54. Καὶ ὅταν μὲν ὑπάρχῃ δόλος, ἡ πρὸς ἀποζημίωσιν ὑποχρέωσις τοῦ μηνυτοῦ εἶναι ἀναμφίβολος, καὶ δύναται μάλιστα, ὡς εἴδομεν, νὰ καταδιωχθῇ καὶ ποινικῶς ὁ μηνυτὴς, εἴτε ἀρχὴ, εἴτε ἰδιώτης εἶναι οὗτος. Ὅταν ὅμως ὑπάρχῃ ἀμέλεια, ἐξεταστέον καθίσταται τίνος βαθμοῦ ἀμέλεια ἀπαιτεῖται, ἵνα ὑποχρεωθῇ ὁ μηνυτὴς εἰς ἀποζημίωσιν; Τὸ ζήτημα τοῦτο ῥητῶς ἔλυσεν ὁ νόμος καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς δικαστικοὺς καὶ τοὺς ἐπὶ τῶν ἀνακρίσεων ὑπαλλήλους· τὸ ἄρθρον 65 Ποιν. Δικον. κηρύττει αὐτοὺς ἐν γένει ὑπευθύνους εἰς ἀποζημίωσιν μόνον ἐν περιπτώσει μεγάλης ἀμελείας ἢ ἀσυγγνώστου παραδρομῆς· ποία δὲ εἶναι τοιαύτη ἀμέλεια καὶ παραδρομὴ ἀνατίθεται εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς λοιποὺς ὑπαλλήλους πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι οὔτε διὰ μεγάλην ἀμέλειαν εὐθύνονται, καθ' ὅσον ὁ νόμος σιωπᾷ περὶ αὐτῶν, κατὰ δὲ τὸ ἄρθρον 87 Ποιν. Δικον. οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι μόνον εἰς τὰς παρὰ τῶν νόμων ῥητῶς ὁριζομένας περιπτώσεις δύνανται νὰ καταδικασθῶσιν εἰς ἀποζημίωσιν.

Ἐπίσης σιωπᾷ ὁ νόμος περὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς ἀμελείας τῆς ἀπαιτουμένης, ἵνα ὑποχρεωθῇ εἰς ἀποζημίωσιν ὁ ἰδιώτης μηνυτής. Αἱ περὶ τούτου διατάξεις τῶν Ῥωμαϊκῶν νόμων δὲν δύνανται νὰ ἐφαρμοσθῶσι παρ' ἡμῖν, διότι μὴ ὑπαρχούσης παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις δημοσίας κατηγορίας, καὶ ἑπομένως τῆς τιμωρίας τῶν ἀδικημάτων ἐξαρτωμένης ἐκ τῶν ἰδιωτικῶν κατηγοριῶν (Helie No. 61 καὶ ἑπόμ.), ὁ νομοθέτης εἶχε δειχθῇ λίαν ἐπιεικὴς εἰς τοὺς μηνυτὰς, περιορίσας τὴν εὐθύνην αὐτῶν εἰς μόνας σχεδὸν τὰς περιπτώσεις τῆς συκοφαντίας (48. 16) Πανδ. 1 § 3. (Helie No. 2290). Τούτων οὕτως ἐχόντων, φρονοῦμεν, ὅτι πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῶσι καὶ εἰς τοὺς ἰδιώτας μηνυτὰς αἱ ἀνωτέρω περὶ τῆς εὐθύνης τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων διατάξεις τοῦ νόμου, καθ' ἃς μόνη ἡ μεγάλη ἀμέλεια ἐπισύρει τὴν εὐθύνην, καὶ διότι δὲν δύναταί τις ν' ἀπαιτήσῃ παρὰ τῶν ἰδιωτῶν ἐπιμέλειαν μείζονα τῆς τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, καὶ διότι τὰς αὐτὰς ἀρχὰς ἀκολουθεῖ καὶ ἡ γαλλικὴ νομολογία. (Helie No. 2293).

Ἡ ἐκτίμησις τοῦ βαθμοῦ τῆς ἀμελείας ἀπόκειται, ὡς εἴδο-

μεν, εἰς τὰ δικαστήρια· παρατηροῦμεν μόνον, ὅτι δὲν ἀπαλλάσσει τὸν μηνυτὴν ἡ περίπτωσις, ὅτι συνεπείᾳ τῆς μηνύσεώς του παρεπέμφθη ὁ καταμηνυθεὶς εἰς τὸ ἀκροατήριον, καθ' ὅσον ἐνδέχεται καὶ ἡ παραπομπὴ αὕτη νὰ ἦναι ἀποτέλεσμα τῶν ὑπερβολικῶν καὶ πεπλανημένων παραστάσεων αὐτοῦ τοῦ μηνυτοῦ (Helie No. 2295).

55. Διαφόρους διαδικασίας καθιεροῖ ὁ νόμος πρὸς εἰσαγωγὴν τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ ἀθωωθέντος κατηγορουμένου κατὰ τοῦ μηνυτοῦ. Εἰ μὲν πρόκειται περὶ μηνυτῶν ὑπαλλήλων, ἐφαρμόζεται ἡ περὶ ἀγωγῆς κακοδικείου ἐν γένει διαδικασία τῶν ἄρθρων 66 καὶ ἑπομ. Ποιν. Δικον. Εἰ δὲ πρόκειται περὶ ἰδιωτῶν μηνυτῶν, ὁ ἀθωωθεὶς δύναται νὰ προσφύγῃ ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων, ὡς καὶ περὶ πάσης ἄλλης ἀπαιτήσεώς του· δύναται δὲ νὰ εἰσαγάγῃ τὰς ἀπαιτήσεις του καὶ ὡς πολιτικὴν ἀγωγὴν ἐνώπιον τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου, ἂν ἐνεργηθῇ καταδίωξις ἐπὶ ψευδεῖ καταμηνύσει. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτων ὁ νόμος καθιεροῖ καὶ ἐξαιρετικὴν ὅλως διαδικασίαν πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἀποζημιώσεως, ἐπιτρέπων τῷ ἀθωωθέντι νὰ ὑποβάλῃ τὰς περὶ τούτου αἰτήσεις του ἐνώπιον τοῦ δικάσαντος αὐτὸν ποινικοῦ δικαστηρίου ἀμέσως μετὰ τὴν ἀθώωσίν του. Τὰ καθέκαστα τῶν διαφόρων τούτων διαδικασιῶν θέλομεν ἐξετάσει βραδύτερον.

---

§ 2.

Ἐξάσκησις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ὑπὸ τοῦ παθόντος.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

56. Τριχῶς μετέχει ὁ παθὼν εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῆς ποιν. ἀγωγῆς.
57. Α') Ἐγκλῶν. Ὁ Εἰσαγγελεὺς δὲν ὀφείλει νὰ καταδιώξῃ λαβὼν μήνυσιν.
58. Ἄλλως ἔχει τὸ πρᾶγμα ἐπὶ ἐγκλήσεως.
59. Β') Παριστάμενος ὡς πολιτ. ἐνάγων. Δικαιώματα αὐτοῦ.
60. Γ') Παριστάμενος ὡς ἰδιώτης κατήγορος.

61. Ἐπιτρέπεται ἰδιωτικὴ κατηγορία, καταδιωξάσης ἤδη εἰσαγγελίας;
62. Λόγοι ἀρνητικῆς γνώμης.
63. Δὲν ἐπιτρέπεται ἰδιωτικὴ κατηγορία εἰς τὸν ἐγείραντα τὴν πολιτικὴν ἀγωγὴν εἰς τὸ πολιτικὸν δικαστήριον.
64. Διατυπώσεις τηρητέαι ἐπὶ ἰδιωτικῆς κατηγορίας.
65. Δικαιώματα ἰδιώτου κατηγόρου.
66. Θέσις τῆς εἰσαγγελίας ἐπὶ ἰδιωτικῆς κατηγορίας.
67. Τί ποιητέον ἂν δολίως ἐνεργῇ ὁ ἰδιώτης κατήγορος;

---

56. Εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς δύναται παρ' ἡμῖν νὰ λάβῃ μέρος καὶ ὁ ἔκ τινος ἀξιοποίνου πράξεως παθών. Ποῖος δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς τοιοῦτος, θέλομεν ἐξετάσει πραγματευόμενοι περὶ ἐξασκήσεως τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς. Λαμβάνει δὲ ὁ παθὼν μέρος εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς τριχῶς.

α'. Καταγγέλλων τὸ συμβὰν αὐτῷ ἀδίκημα.

β'. Παριστάμενος ὡς πολιτικῶς ἐνάγων·

γ'. Παριστάμενος ὡς ἰδιώτης κατήγορος.

Ἀνάγκη ἰδιαιτέρας ἐξετάσεως μιᾶς ἑκάστης τῶν περιπτώσεων τούτων.

57. Ὁ παρὰ πρωτοδίκαις εἰσαγγελεὺς, εἰδοποιούμενος διὰ δημοσίων ἢ ἰδιωτικῶν μηνύσεων περὶ τῆς τελέσεως ἀδικήματός τινος, δὲν ὀφείλει ἀναγκαίως νὰ θέσῃ εἰς ἐνέργειαν τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν, ἀλλ' ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ βασανίσῃ καὶ ἐξελέγξῃ τὰς ληφθείσας πληροφορίας, καθ' ὅσον ἄλλως ἤθελεν ἐπέλθει ἡ ἄτοπος συνέπεια νὰ ἐνεργῶνται πολλάκις πολυδάπανοι ἀνακρίσεις, καὶ νὰ περιέρχωνται πολῖται εἰς τὴν θέσιν τοῦ κατηγορουμένου δι' ἀδικήματα ἀνύπαρκτα, ἅτινα ἡ φήμη ἢ ἡ συκοφαντία ἀποδίδουσιν αὐτοῖς. Ἔργον ὅμως τοῦ εἰσαγγελέως δὲν εἶναι ν' ἀποφαίνηται ἂν ἀληθῶς διεπράχθη ἡ πρᾶξις, ὅθεν τότε μόνον δύναται νὰ μὴ προβῇ εἰς τὴν καταδίωξιν, ὅταν ἔχῃ σπουδαίους λόγους νὰ πεισθῇ, ὅτι τὸ ἀδίκημα δὲν ἐγένετο. ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει οὐδεμίαν ὀφείλει ἀπάντησιν εἰς τοὺς διαβιβάσαντας αὐτῷ τὰς περὶ τοῦ ἀδικήματος πληροφορίας. Ἅμα ὅμως ἔστω καὶ μικρά τις ἀμφιβολία περὶ τούτου τῷ ὑπολείπεται, ὀφείλει νὰ διατάξῃ τὴν ἔναρξιν ἀνακρίσεων, διότι προτιμότερον νὰ δαπανηθῶσιν ἔξοδά τινα, ἢ νὰ μείνῃ ἀτιμώρητος ἀξιόποινός τις πρᾶξις.

58. Δὲν εἶναι ἐντελῶς ὁμοία ἡ θέσις τοῦ εἰσαγγελέως, ὅταν ὁ παθὼν ἀπευθύνῃ ἔγκλησιν, διότι ἂν πεισθῇ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνῃ καταδίωξις, ὀφείλει νὰ ἐκδώσῃ περὶ τούτου ἀπόφασιν, τὴν ὁποίαν ὁ μὲν νόμος ὀνομάζει βούλευμα (ἄρθρ. 280 Ποιν. Δικον.), ἡ δὲ πρακτικὴ προβούλευμα, καὶ νὰ κοινοποιήσῃ ταύτην εἰς τὸν ἐγκαλοῦντα, ἔχοντα τὸ δικαίωμα νὰ ἐκκαλέσῃ αὐτὴν ἐνώπιον τοῦ παρ' Ἐφέταις εἰσαγγελέως. Ἰδοὺ διατὶ ἐθεωρήσαμεν τὴν ἔγκλησιν τοῦ παθόντος ὡς συμμετοχὴν τούτου εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς.

Πρὸς σχηματισμὸν δὲ τῆς περὶ καταδιώξεως ἢ μὴ ἀποφάσεώς του ὀφείλει ὁ εἰσαγγελεὺς κατὰ τὸ ἄρθρ. 279 Ποιν. Δικ. νὰ βασανίζῃ ἐπιμελῶς τὴν ληφθεῖσαν ἔγκλησιν, καὶ ἂν τὴν κρίνῃ ἐπιστηριζομένην εἰς τοὺς νόμους, νὰ διατάττῃ τὴν ἔναρξιν τῆς καταδιώξεως· εἰ δὲ προκύψῃ ἐκ τῆς βασάνου τῆς ἐγκλήσεως ἐναντία πεποίθησις, νὰ εἰδοποιήσῃ περὶ τούτου ἀνυπερθέτως τὸν ἐγκαλοῦντα.

Πότε ὅμως πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἡ ἔγκλησις ὡς στηριζομένη εἰς τοὺς νόμους; Ἀρκεῖ πρὸς τοῦτο ν' ἀποτελῶσιν ἀξιόποινον πρᾶξιν τὰ ἐν αὐτῇ ἀναφερόμενα γεγονότα, καὶ ὀφείλει ὁ εἰσαγγελεὺς ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ καταδιώξῃ, ἢ δύναται νὰ ἐξετάσῃ, ἂν κατ' οὐσίαν ᾖναι βάσιμος ἡ ἔγκλησις, καὶ ν' ἀρνηθῇ τὴν καταδίωξιν, ἂν πεισθῇ, ὅτι εἶναι ψευδὴς καὶ ἀνυπόστατος; Θεωροῦμεν ὀρθοτέραν τὴν πρώτην γνώμην, διότι ἡ φράσις τοῦ νόμου «ἂν τὴν κρίνῃ ἐπιστηριζομένην εἰς τοὺς νόμους» ἐμφαίνει ἐξέτασιν τῆς ἐγκλήσεως ὑπὸ τὴν ἔποψιν τοῦ ποινικοῦ νόμου, καὶ οὐχὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν τοῦ βασίμου ἢ μὴ αὐτῆς· ἐν τούτοις ὁ Βικέλλας παραδέχεται τὴν δευτέραν. (Θεμ. Τόμ. 9. Σελ. 19—20).

Παρατηρητέον ἐν τέλει, ὅτι προκειμένου περὶ πταίσματος, ἡ ἔγκλησις γίνεται παρὰ τῷ ἀστυνόμῳ, ἢ ἄλλῳ παρὰ τοῖς πταισματοδίκαις δημοσίῳ κατηγόρῳ, ἡ δὲ κατὰ τοῦ προβουλεύματος τούτου προσφυγὴ διευθύνεται πρὸς τὸν παρὰ πρωτοδίκαις εἰσαγγελέα (ἄρθρ. 282 Ποιν. Δικον.).

59. Δεύτερος τρόπος συμμετοχῆς τοῦ παθόντος εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς εἶναι ἡ παράστασις αὐτοῦ ὡς πο-

πολιτικῶς ἐνάγοντος, διότι κατὰ τὴν νομοθεσίαν ἡμῶν ὁ πολιτικῶς ἐνάγων ἀποκτᾷ τὰ ἐξῆς ἐν τῇ ἐξασκήσει τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς περιεχόμενα δικαιώματα.

Κατὰ τὸ ἄρθρ. 303 Ποιν. Δικον. « ἀφ' ἧς στιγμῆς ὁ ἀδικηθεὶς παρεστάθη ὡς πολιτικὸς διάδικος, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ παρευρίσκηται εἰς ἅπασαν κατάσχεσιν, ἐγγυοδοσίαν, ἢ ἄλλην ἀνακριτικὴν πρᾶξιν, ἐξαιρουμένης τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων καὶ τῶν κατηγορουμένων, διὰ νὰ κάμῃ τὰς προτάσεις καὶ παρατηρήσεις του.—Ὅθεν συπεριλαμβάνεται ὁ πολιτικῶς ἐνάγων εἰς τὰς τοιαύτας ἀνακριτικὰς πράξεις. »

Κατὰ τὸ ἄρθρον 260 Ποιν. Δικον. ὁ πολιτικῶς ἐνάγων δικαιοῦται ν' ἀνακόψῃ τὸ βούλευμα τοῦ συμβουλίου τῶν Πλημμελειοδικῶν.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 263 Ποιν. Δικον. ὁ πολιτικῶς ἐνάγων ἔχει δικαίωμα ν' ἀναιρεσιβάλῃ τὰ βουλεύματα τοῦ συμβουλίου τῶν Ἐφετῶν.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 354 Ποιν. Δικ. δύναται νὰ ἐφεσιβάλῃ τὰς ἀποφάσεις τῶν πταισματοδικείων.

Κατὰ τὰ ἄρθρα 359. 406. καὶ 457 Ποιν. Δικον. δύναται ν' ἀναιρεσιβάλῃ τὰς ἀποφάσεις παντὸς δικαστηρίου.

Κατὰ τὰ ἄρθρα 46. 51. καὶ 62 δύναται νὰ ζητήσῃ κανονισμὸν ἁρμοδιότητος, ἐξαίρεσιν δικαστῶν, παραπομπὴν ἀπὸ δικαστηρίου εἰς δικαστήριον.

Τέλος κατὰ τὴν ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίαν ἔχει ὁ πολιτικῶς ἐνάγων τὰ ἐν τοῖς ἄρθροις 331 ἐδ. 3. 402. 425. 426. 428 καὶ 449 Ποιν. Δικ. ἀναφερόμενα δικαιώματα.

Πότε δὲ δύναται νὰ παρασταθῇ ὁ παθὼν ὡς πολιτικῶς ἐνάγων θέλομεν ἐξετάσει ἐν τῷ περὶ ἐξασκήσεως τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς.

60. Τέλος ὁ παθὼν, παριστάμενος ὡς ἰδιώτης κατήγορος, ἀπολαμβάνει ὅλα ἐν γένει τὰ δικαιώματα τῆς ἐξασκήσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. Τὸ δικαίωμα τοῦτο τοῦ παθόντος ἀντίκειται εἰς τὸν προορισμὸν τῆς εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς καὶ τοὺς πρὸς ἵδρυσιν αὐτῆς ὑπερμαχοῦντας λόγους, διότι ἐπανέρχεται οὕτω τὸ δικαίωμα τῆς καταδιώξεως εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἰδιαιτέρων

παθῶν καὶ ἐκδικήσεων, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ ἵδρυσις τῆς εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς ἐσκόπει νὰ τὸ ἀφαιρέσῃ, Ἃς προσπαθήσωμεν διὰ τῆς ὀρθῆς ἑρμηνείας τῶν διατάξεων τοῦ νόμου, καὶ τοῦ ἀκριβοῦς προσδιορισμοῦ τῶν σχέσεων μεταξὺ εἰσαγγελέως καὶ ἰδιώτου κατηγόρου, ν' ἀποφύγωμεν, ἢ κἂν νὰ περιορίσωμεν τὰ ἐκ τῆς ἰδιωτικῆς κατηγορίας δυνάμενα νὰ προκύψωσιν ἀτοπήματα. Ἀνάγκη νὰ ἐξετάσωμεν διαδοχικῶς· α) πότε ἐπιτρέπεται ἡ ἰδιωτικὴ κατηγορία· β') εἰς ποίας ὑποβάλλεται διατυπώσεις, καὶ γ') ποῖα χορηγεῖ δικαιώματα.

61. Περὶ τῶν περιπτώσεων, καθ' ἃς συγχωρεῖται ἡ ἰδιωτικὴ κατηγορία πραγματεύονται τ' ἄρθρα 24. 280 § 2. 301 § 4 Ποιν. Δικ. ἔχοντα οὕτως·

Ἄρθρ. 24. «Κατὰ πᾶσαν περίπτωσιν συγχωρεῖται εἰς τὸν ἀδικηθέντα νὰ εἰσαγάγῃ ὁ ἴδιος τὴν ποινικὴν δίκην, καὶ νὰ κατηγορήσῃ ἰδιωτικῶς ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τὸν ἀδικήσαντα.»

Ἄρθρ. 280 § 2. «Κατὰ πᾶσαν περίπτωσιν μένει εἰς τὸν ἐγκαλοῦντα τὸ δικαίωμα νὰ παρασταθῇ ὡς ἰδιώτης κατήγορος.»

Ἄρθρ. 301 § 4. «Οὗτος διατηρεῖ προσέτι τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ μεταχειρισθῇ τὴν παρὰ τῷ ἁρμοδίῳ εἰσαγγελεῖ ἔγκλησιν, ἐκτὸς ἐὰν, χρησάμενος ἤδη αὐτῇ, ἀπέτυχε.»

Ἐκ τῶν διατάξεων τούτων ἐξάγεται, ὅτι οὐδεὶς περιορισμὸς ἐτέθη εἰς τὸ δικαίωμα τοῦ παθόντος νὰ παρασταθῇ ὡς ἰδιώτης κατήγορος· δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐγκλήσεως, δύναται νὰ τὸ πράξῃ καὶ ἀφοῦ ἡ ἔγκλησίς του ἀπορριφθῇ ὑπὸ τῆς εἰσαγγελίας, καθ' ἃ ἀνωτέρω ἐξεθέσαμεν. Ἀλλὰ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν τὸ αὐτὸ καὶ ὅταν συνεπείᾳ ἐγκλήσεως ἢ αὐτεπαγγέλτως ἡ εἰσαγγελία εἰσήγαγεν ἤδη τὴν ποινικὴν ἀγωγήν, ἤτοι ἤρχισε τὴν καταδίωξιν; Φρονοῦμεν, ὅτι δὲν εἶναι τοιαύτη ἡ ἔννοια τῶν ἀνωτέρω διατάξεων, καὶ ὅτι εἰσαχθείσης ὑπὸ τῆς εἰσαγγελίας τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ὁ παθὼν δύναται νὰ παρασταθῇ μόνον ὡς πολιτικῶς ἐνάγων, οὐδέποτε ὅμως ὡς ἰδιώτης κατήγορος.

62. Τὴν γνώμην ταύτην στηρίζομεν· πρῶτον εἰς τὰ κείμενα τοῦ νόμου. Τὸ ἄρθρ. 24 χορηγεῖ μὲν τῷ παθόντι κατὰ πᾶσαν περίπτωσιν τὸ δικαίωμα νὰ *εἰσαγάγῃ* τὴν ποινικὴν δίκην, ἀλλ'

ἡ ἔκφρασις *εἰσαγάγῃ* ἐμφαίνει, ὅτι ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ δὲν εἶναι ἤδη εἰσηγμένη, ὅθεν εἰς τοιαύτην περίπτωσιν τὸ ἄρθρ. 24 δὲν ἐφαρμόζεται. Τὸ ἄρθρ. 280 § 2 ἀναφέρεται κυρίως εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἀπορρίψεως τῆς ἐγκλήσεως ὑπὸ τῆς εἰσαγγελίας, ἑπομένως δὲν ὑποθέτει ἐκκρεμῆ ἤδη ποινικὴν δίκην. Τέλος τὸ ἄρθρ. 301 § 4 προβλέπει τὴν περίπτωσιν τῆς ἐγκλήσεως μετὰ τὴν παραίτησιν τῆς ἰδιωτικῆς κατηγορίας, καὶ τὴν περίπτωσιν τῆς ἰδιωτικῆς κατηγορίας μετὰ τὴν ἀπόρριψιν τῆς ἐγκλήσεως, ἀλλ' οὐδόλως ὑποδεικνύει ὡς δυνατὴν τὴν ἐπιχείρησιν ἰδιωτικῆς κατηγορίας μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς εἰσαγγελίας ἔναρξιν τῆς ποινικῆς καταδιώξεως.

Τὴν γνώμην ταύτην στηρίζομεν· δεύτερον εἰς τὴν σύγκρισιν τῶν περὶ ἰδιωτικῆς κατηγορίας διατάξεων τοῦ νόμου πρὸς τὰς διατάξεις περὶ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς. Προκειμένου περὶ τῆς τελευταίας ὁ νόμος (ἄρθρ. 302 Ποιν. Δικον.) λέγει ῥητῶς, ὅτι ὁ παθὼν δύναται νὰ παρασταθῇ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων εἰς πᾶσαν κατάστασιν τῆς προανακρίσεως. Προκειμένου περὶ ἰδιωτικῆς κατηγορίας δὲν ὑπάρχει τοιαύτη διάταξις ἐπιτρέπουσα τὴν εἰς πᾶσαν κατάστασιν τῆς ἀνακρίσεως ἐμφάνισιν τοῦ ἰδιώτου κατηγόρου· τοὐναντίον καὶ τὸ ἄρθρ. 24 διὰ τῆς ἐκφράσεως *εἰσαγάγῃ* ἐννοεῖ ἀρχικὴν εἰσαγωγήν, καὶ τ' ἄρθρα 292. 294 καὶ 296 Ποιν. Δικον. πραγματεύονται περὶ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ ἰδιώτου κατηγόρου ὡς ἂν οὐδὲν εἶχεν ἐνεργηθῇ προηγουμένως· οὐδαμοῦ δὲ γίνεται λόγος περὶ ἐξακολουθήσεως τῶν ἐργασιῶν τῆς εἰσαγγελίας ὑπὸ τοῦ βραδύτερον παρισταμένου ἰδιώτου κατηγόρου.

Τὴν γνώμην ταύτην ὑποστηρίζει· τρίτον ἡ λογικὴ ἑρμηνεία τῶν περὶ ἰδιωτικῆς κατηγορίας διατάξεων τοῦ νόμου. Ἂν ἐπετρέπετο ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν εἰς τὸν παθόντα νὰ παρεμβαίνῃ εἰς ἐκκρεμεῖς κατηγορίας, καὶ ν' ἀναλαμβάνῃ αὐτὸς ἀπ' εὐθείας τὴν ἐξάσκησιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, καὶ ὁ προορισμὸς τῆς συστάσεως τῆς εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς ἤθελε ματαιωθῆ, καὶ ἡ ἀξιοπρέπεια αὐτῆς ἤθελε πάθει· ἐν ᾧ τοὐναντίον ἂν περιορισθῇ τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιωτικῆς κατηγορίας εἰς μόνας τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ἡ εἰσαγγελία παραλείπει, ἢ ἀρνεῖται νὰ καταδιώξῃ,

θέλει ἀποτελέσει νέαν ἐγγύησιν τῆς καταδιώξεως ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν ἀδικημάτων.

63. Ἵνα παρασταθῇ δέ τις ὡς ἰδιώτης κατήγορος ἀπαιτεῖται προσέτι· α) νὰ ὑπέστη ἐκ τοῦ ἀδικήματος βλάβην χορηγοῦσαν αὐτῷ, ὡς βραδύτερον θέλομεν ἐξετάσει, δικαίωμα πολιτικῆς ἀγωγῆς· τοιαύτη εἶναι, φρονοῦμεν, ἡ ἔννοια τοῦ ἄρθρου 305 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ εἶναι ἀπαράδεκτος ἡ ἰδιωτικὴ κατηγορία, ὅταν αἱ προτάσεις της περιορίζωνται εἰς τὴν εἰσαγωγὴν καὶ καταδίωξιν τῆς δημοσίας κατηγορίας· καὶ τὴν γνώμην ἡμῶν στηρίζομεν εἰς τὸν λόγον, ὅτι ῥητοὶ νόμοι δίδουσι τῷ ἰδιώτῃ κατηγόρῳ τὸ δικαίωμα νὰ ὑποβάλῃ προτάσεις περὶ ποινῆς (ἄρθρ. 397. 401. 449 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.), ἤγουν ἀφορώσας μόνην τὴν ἐπιδίωξιν τῆς δημοσίας κατηγορίας, ἐντεῦθεν δὲ συμπεραίνομεν, ὅτι ἀπαράδεκτοι εἶναι αἱ τοιαῦται προτάσεις μόνον ὅταν δὲν ἔχῃ ἰδιωτικόν τι συμφέρον, ἵνα προκαλέσῃ τὴν καταδίκην ὁ ἰδιώτης κατήγορος· β') νὰ μὴ εἰσήγαγεν ὁ ἰδιώτης κατήγορος τὴν πολιτικὴν ἀγωγήν του ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων· ἂν ἔπραξε τοῦτο, δὲν δύναται πλέον ἔπειτα, ἐξαιρουμένης μόνης τῆς νοθεύσεως τῶν ἐγγράφων, νὰ ἐμφανισθῇ ἐνώπιον ποινικῶν δικαστηρίων ὡς ἰδιώτης κατήγορος. Τοῦτο ῥητῶς διατάσσει τὸ ἄρθρ. 7 Ποιν. Δικ. ὃ ἐν τῷ περὶ ἐξασκήσεως τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς θέλομεν ἑρμηνεύσει.

64. Ὁ παθὼν ὁ θέλων νὰ παρασταθῇ ὡς ἰδιώτης κατήγορος ὀφείλει νὰ δηλώσῃ ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδίκου τοῦ τόπου τῆς διαμονῆς του, ὅτι ἀναλαμβάνει νὰ πληρώσῃ πρός τε τὸ Κράτος καὶ πρὸς τὸν κατηγορούμενον ὅλα τὰ ἔξοδα καὶ τὰς ζημίας, ἂν ἀπορριφθῇ ἡ κατηγορία. Περὶ τῆς δηλώσεως ταύτης συντάσσεται ἔκθεσις ὑπογραφομένη ὑπὸ τοῦ παθόντος, ὑπὸ τοῦ εἰρηνοδίκου καὶ ὑπὸ τοῦ γραμματέως αὐτοῦ. Ἐν τῇ ἐκθέσει ταύτῃ βεβαιοῦται ἂν ὁ δηλῶν ἦναι ἀξιόχρεως πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποχρεώσεων, ἃς ἀναλαμβάνει, ἢ ὀφείλει νὰ δώσῃ ἐγγύησιν περὶ τούτου (ἄρθρ. 283 καὶ 284 Ποιν. Δικ.). Ὀφείλουσι δὲ νὰ δώσωσιν ἐγγύησιν ἀλλοδαποὶ καὶ ἄλλοι, οἵτινες δὲν ἔχουσιν ἀρκοῦντα ἀκίνητα κτήματα, ἢ δὲν μετέρχονται ἐπιτήδευμά τι ἢ δὲν εἶναι εἰς δημόσιον ὑπηρεσίαν (ἄρθρ. 283 § 2 Ποιν. Δικ.).

Ἡ τοιαύτη δήλωσις ἀποστέλλεται, προκειμένου μὲν περὶ πταισμάτων, εἰς τὸν ἁρμόδιον δημόσιον κατήγορον, προκειμένου δὲ περὶ πλημμεληματων καὶ κακουργημάτων, εἰς τὸν ἁρμόδιον εἰσαγγελέα. Μεταξὺ ἑκατέρου αὐτῶν καὶ τοῦ παθόντος ἀποφασίζεται τὸ ποσὸν τῆς ἐγγυήσεως, ἂν δὲν ἐβεβαιώθη κατὰ τ' ἀνωτέρω, ὅτι ὁ παθὼν εἶναι ἀπηλλαγμένος αὐτῆς. Τὸ μέγεθος τῆς πρὸς ἐγγύησιν ποσότητος μετρεῖται κατὰ λόγον τῆς ποινῆς καὶ τῶν ἐνδεχομένων ἐξόδων καὶ ζημιῶν, οὐδέποτε δὲ ἡ ποσότης αὕτη εἶναι ἐλάσσων τῶν πεντήκοντα δραχμῶν. Ἐν περιπτώσει διαφωνίας περὶ τοῦ ποσοῦ τῆς ἐγγυήσεως, ἀποφασίζει, ἐπὶ μὲν πταισμάτων ὁ εἰρηνοδίκης, ἐπὶ δὲ πλημμεληματων καὶ κακουργημάτων τὸ συμβούλιον τῶν Πλημμελειοδικῶν (ἄρθρ. 286 § 2. 287. 289 Ποιν. Δικ.). Συμφωνηθέντος ἢ προσδιορισθέντος τοῦ ποσοῦ τῆς ἐγγυήσεως, δίδεται αὕτη ἐπὶ πταισμάτων μὲν ἐνώπιον τοῦ γραμματέως τοῦ εἰρηνοδικείου, ἐπὶ πλημμεληματων δὲ καὶ κακουργημάτων ἐνώπιον τοῦ γραμματέως τῶν Πλημμελειοδικῶν (ἄρθρ. 286. 287 Ποιν. Δικ.). Δίδεται δὲ ἡ ἐγγύησις εἴτε κατατιθεμένης τῆς περὶ ἐγγυήσεως ποσότητος εἰς χρήματα ἢ εἰς χρημάτων ἀντάξια πράγματα, εἴτε δι' ἀξιοχρέου ὑποθήκης, ἢ δι' ἐγγυήσεως ἀξιοχρέων πολιτῶν ἐντὸς τοῦ βασιλείου καθιδρυμένων (ἄρθρ. 285 Ποιν. Δικ.).

Τὸ ἀξιόχρεων τῆς δοθείσης ἐγγυήσεως συζητεῖται μεταξὺ τοῦ δημοσίου κατηγόρου ἢ τοῦ εἰσαγγελέως, καὶ τοῦ παθόντος, ἐν περιπτώσει δὲ διαφωνίας ἀποφασίζει εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν ὁ εἰρηνοδίκης, εἰς δὲ τὴν δευτέραν τὸ συμβούλιον τῶν Πλημμελειοδικῶν (ἄρθρ. 286 § 2 Ποιν. Δικ.). Περὶ τῆς δοθείσης ἐγγυήσεως συντάσσεται ἔκθεσις, ἥτις πρέπει ἑκάστοτε νὰ ὑπογράφηται παρὰ τοῦ γραμματέως, παρὰ τοῦ ἰδιώτου κατηγόρου, καὶ παρὰ τοῦ δημοσίου κατηγόρου ἢ τοῦ εἰσαγγελέως (ἄρθρ. 288 Ποιν. Δικ.).

65. Ὁ παθὼν ἐκπληρῶν τὰς ἀνωτέρω διατυπώσεις, καὶ ἀποκτῶν οὕτω τὸ δικαίωμα τοῦ ἰδιώτου κατηγόρου, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιχειρήσῃ ἁπάσας τὰς ἐν τῇ ἐξασκήσει τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς περιεχομένας ἐργασίας, ὅσας καὶ ἡ εἰσαγγελία δύναται νὰ ἐπιχειρήσῃ. Τὰ ἄρθρ. 292—300. 46. 51. 62. 316.

331 ἐδ. 2 354. 359. 401. 406. 413. 423 ἐδ. 2. 426 ἐδ. 2. 428. 449 ἐδ. 2. 457 Ποιν. Δικον. οὐδεμίαν ἀφίνουσι περὶ τούτου ἀμφιβολίαν. Κατ' αὐτὰ ὁ ἰδιώτης κατήγορος ἀναπληροῖ καθ' ὁλοκληρίαν τὸν εἰσαγγελέα. Καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν ἐξαίρεσιν τῶν ἐνόρκων ἀνατίθησιν εἰς τὸν ἰδιώτην κατήγορον τὸ ἄρθρ. 418 Ποιν. Δικον. καὶ 72 Ὀργ. Δικαστ. Ἔχει μάλιστα ὁ ἰδιώτης κατήγορος κατὰ τὰ ἄρθρ. 24 ἐδ. 2, καὶ 301 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ. καὶ τὸ δικαίωμα νὰ παραιτῆται τῆς ἄπαξ γενομένης παρ' αὐτοῦ κατηγορίας, μέχρις οὗ γίνῃ ἡ κλῆσις, ἤγουν ἡ κλήτευσις τοῦ κατηγορουμένου εἰς τὸ ἀκροατήριον πρὸς συζήτησιν. Μεταγενεστέρα ἀνάκλησις δὲν συγχωρεῖται. Ὀφείλει δὲ ὁ ἐγκαίρως παραιτούμενος ἰδιώτης κατήγορος νὰ πληρώσῃ μόνας τὰς δαπάνας καὶ τὰς ζημίας, ὅσαι ἔγειναν μέχρι τῆς περὶ παραιτήσεως ἀγγελίας (ἄρθρ. 301 ἐδ. 2 καὶ 3 Ποιν. Δικ.).

66. Ποία ὅμως ἡ θέσις τῆς εἰσαγγελίας, ἐνεργουμένης ἰδιωτικῆς κατηγορίας; ποῖα τὰ δικαιώματα καὶ τὰ καθήκοντα αὐτῆς; Εἴδομεν, ὅτι κατὰ τὴν Ποινικὴν ἡμῶν Δικονομίαν, ὁ ἰδιώτης κατήγορος ἀναπληροῖ καθ' ὁλοκληρίαν τὸν εἰσαγγελέα· ἐν τούτοις διὰ τὴν κλῆσιν τῶν κατηγορουμένων καὶ τῶν μαρτύρων ἀπαιτοῦσι τὰ ἄρθρ. 293. 295. 299 καὶ 300 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. τὴν συνυπογραφὴν δημοσίου κατηγόρου ἢ εἰσαγγελέως προσέτι εἰς τὴν ἐπ'ἀκροατηρίου συζήτησιν ἀκούεται καὶ ὁ εἰσαγγελεὺς ὑπὲρ τοῦ νόμου κατὰ τὰ ἄρθρ. 331 ἐδ. 3. 401 ἐδ. 2. 426 ἐδ. 2. 449 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. Τέλος τὸ ἄρθρ. 300 προκειμένου περὶ παραπομπῆς εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον προσεπιφυλάττει τὰ δικαιώματα τοῦ παρ' Ἐφέταις εἰσαγγελέως. Ἀμφίβολον εἶναι ποῖα εἶναι τὰ προσεπιφυλαττόμενα ταῦτα δίκαια τοῦ παρ' Ἐφέταις εἰσαγγελέως· φρονοῦμεν, ὅτι εἶναι τὰ ἐν τῷ ἄρθ. 267 Ποιν. Δικον. ἀναφερόμενα περὶ ὑποβολῆς τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν πρὸς ὀρθότερον χαρακτηρισμὸν τοῦ κακουργήματος κτλ. διότι ὅλα τὰ λοιπὰ δικαιώματα ῥητῶς ἀνετέθησαν εἰς τὸν ἰδιώτην κατήγορον.

Ἂν ὅμως ὁ ἰδιώτης κατήγορος παραιτηθῇ, ἢ δὲν ἐμφανισθῇ πρὸς ἐξάσκησιν τῶν δικαιωμάτων του, ἄτινα καὶ ἀπόλλυσιν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει (ἄρθρ. 342 Ποιν. Δικ.), ἡ εἰσαγγελία δύ-

ναται ν' ἀναλάβῃ καὶ ἐξακολουθήσῃ αὐτεπαγγέλτως τὴν καταδίωξιν (ἄρθρ. 24 ἐδ. 3. 343. 404. 425 Ποιν. Δικον.).

67. Ἐκ τοῦ συνόλου τῶν ἀνωτέρω διατάξεων ἐξάγεται, ὅτι ὁ ἰδιώτης κατήγορος ἀναπληροῖ καθ' ὁλοκληρίαν τὸν εἰσαγγελέα. Ἀλλ' ἐνδεχόμενον εἶναι νὰ μὴ ποιήσῃ ὁ ἰδιώτης κατήγορος τὴν δέουσαν χρῆσιν τῶν δικαιωμάτων τῆς εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς, εἴτε ἀμελῶν, εἴτε ἐνεργῶν πρὸς καταπίεσιν τοῦ κατηγορουμένου, εἴτε παραβλέπων ὑπὲρ αὐτοῦ ἕνεκα ἐπελθόντος τυχὸν συμβιβασμοῦ ἢ συμφιλιώσεως. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὀφείλει ἡ εἰσαγγελία νὰ μείνῃ ἀπαθὴς θεατὴς τῶν τεκταινομένων;

Φρονοῦμεν, ὅτι δὲν εἶναι τοιαύτη ἡ ἔννοια τοῦ νόμου. Τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιωτικῆς κατηγορίας καθιερώθη ὡς μέσον ἐξασφαλίσεως τῆς καταδιώξεως ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν ἀδικημάτων, καὶ οὐχὶ ὡς μέσον καλύψεως αὐτῶν ἢ ἐξασκήσεως ἰδιαιτέρων παθῶν, ἑπομένως ἡ εἰσαγγελία, ἧς ἡ ἀποστολὴ εἶναι ἡ ἐφαρμογὴ τῶν νόμων, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ θεωρηθῇ ὑπόχρεως νὰ σταυρώσῃ τὰς χεῖρας ἀπέναντι τοιαύτης διαγωγῆς τοῦ ἰδιώτου κατηγόρου. Ὅπως ἠδύνατο ἐξ ἀρχῆς ν' ἀναλάβῃ αὕτη τὴν καταδίωξιν, ὅπως δύναται νὰ τὴν ἐξακολουθήσῃ ἐν περιπτώσει παραιτήσεως τοῦ ἰδιώτου κατηγόρου ἢ ἀπουσίας αὐτοῦ, οὕτω δύναται καὶ νὰ τὴν ἀναλάβῃ, ὅταν ἴδῃ, ὅτι ὁ ἰδιώτης κατήγορος ἐνεργεῖ ἀμελῶς ἢ δολίως πρὸς ἐκδίκησιν ἢ πρὸς ἀθώωσιν τοῦ κατηγορουμένου, ὡς φέρ' εἰπεῖν, ὅταν παραλείπῃ νὰ προσκαλέσῃ οὐσιώδεις μάρτυρας εἰς τὸ ἀκροατήριον. Ἅμα δὲ τῆς εἰσαγγελίας ἀναλαβούσης τὴν περαιτέρω καταδίωξιν, ὁ παθὼν ἀπόλλυσι τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἰδιώτου κατηγόρου, καὶ δὲν δύναται ν' ἀναμιχθῇ εἰς τὴν ποινικὴν διαδικασίαν, ἐκτὸς ἂν παρασταθῇ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων. Δὲν δύναται ὅμως ἀφ' ἑτέρου νὰ ἔχῃ εὐθύνην τινα διὰ τὴν μέλλουσαν τύχην τῆς κατηγορίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Ἐξάσκησις τῆς Πολιτικῆς Ἀγωγῆς.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

68. Ὅροι πρὸς ὕπαρξιν πολιτικῆς ἀγωγῆς.
69. Ἀθωωθέντος κατηγορουμένου τὸ ποινικὸν δικαστήριον δὲν ἐπιλαμβάνεται τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς.
70. Ἀντίκρουσις ἐναντίας γνώμης. Γενικαὶ διατάξεις Ποιν. Δικον.
71. Συνέχεια. Εἰδικαὶ διατάξεις.
72. Συνέχεια. Σύμφωνος νομολογία.
73. Ὁποία ἡ ἐκ τοῦ ἀδικήματος βλάβη.
74. Ἡ βλάβη πρέπει νὰ ἦναι συνέπεια τοῦ ἀδικήματος.
75. Βλάβη ἐπελθοῦσα.
76. Τίς ἀπευθύνει τὴν πολιτικὴν ἀγωγήν;
77. Ἔχουσι τοιαύτην οἱ φαρμακοποιοὶ κατὰ τῶν παρανόμως πωλούντων ἰατρικά;
78. Ἐπὶ ἀποπείρας ἀνθρωποκτονίας;
79. Ἐπὶ ἀνθρωποκτονίας;
80. Ἐπὶ προσβολῆς τῆς μνήμης τοῦ ἀποθανόντος;
81. Ἐπὶ ψευδορκίας;
82. Ἐπὶ ἀδικημάτων κατὰ τὰς ἐκλογάς;
83. Ἐπὶ χρεωκοπίας;
84. Πότε ἐξετάζεται ἂν ὑπάρχωσιν οἱ ὅροι τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς.
85. Ἐπέρχεται ἀναίρεσις ἕνεκα παρανόμου ἐμφανίσεως τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος;
86. Θανόντος τοῦ παθόντος τί γίνεται ἡ πολιτικὴ ἀγωγή;
87. Δύνανται οἱ δανεισταὶ νὰ ἐξασκήσωσι τὴν πολιτικὴν ἀγωγήν;
88. Ἱκανότης τοῦ παρίστασθαι τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος.
89. Κατὰ τίνων ἀπευθύνεται ἡ πολιτικὴ ἀγωγή;
90. Κατὰ τῶν κληρονόμων:
91. Πότε δύναται νὰ εἰσαχθῇ ἡ πολιτικὴ ἀγωγὴ εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια; Προθεσμία.
92. Ὁ ἐκλέξας τὸ ποινικὸν δικαστήριον δύναται νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὸ πολιτικὸν, καὶ τ' ἀνάπαλιν; Γαλλικὴ νομολογία.
[illegible]νέχεια. Ἡμέτερος νόμος. Ὁ ἐκλέξας τὸ ποινικὸν δύναται. [illegible]ὐχὶ ὅμως καὶ τἀνάπαλιν.
[illegible]ξαιρέσεις. Πλαστογραφία.
[illegible]κόγραφον πολιτικῆς ἀγωγῆς.
[illegible]Ὁ ἀλλοδαπὸς ὀφείλει νὰ δώσῃ ἐγγύησιν.
[illegible]Περιτέρω διαδικασία. Παραπομπή.
99. Καὶ πρὸ τῆς ἀγωγῆς ἀποκτᾷ ὁ παθὼν τὴν ἰδιότητα τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος.

---

68. Πρὸς ἀνεύρεσιν καὶ προσδιορισμὸν τῶν προσώπων, δι' ὧν, καὶ τοῦ τρόπου, κα[illegible] ὃν ἐξασκεῖται ἡ πολιτικὴ ἀγωγή, ἀναγ-

καῖον καθίσταται νὰ ὁρισθῶσι προηγουμένως ἀκριβέστερον αἱ περιπτώσεις, καθ' ἃς παράγεται ἀγωγὴ τοιαύτη.

Εἴδομεν εἰς ἀριθ. 15, ὅτι πρὸς παραγωγὴν τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς δύο ὅροι ἀπαιτοῦνται· α) ἀδίκημα, καὶ β') βλάβη ἐκ τοῦ ἀδικήματος τούτου προκύψασα. Ἑκάτερος τῶν ὅρων τούτων χρήζει ἰδιαιτέρας τινος ἀναπτύξεως.

69. Ἐκ τῆς ἀρχῆς, ὅτι μόνον ἐκ τῶν ἀδικημάτων δύναται νὰ παραχθῇ πολιτικὴ ἀγωγή, ἕπεται, ὅτι, ἂν ἡ βλάβη ἐπῆλθεν ἐκ γεγονότος μὴ ἀποτελοῦντος ἀξιόποινόν τινα πρᾶξιν, δὲν δύναται νὰ ἐπιδιωχθῇ ἡ ἀνόρθωσις αὐτῆς ἐνώπιον τῶν ποινικῶν δικαστηρίων, διότι εἰς ταῦτα μόνης τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς ἐξαιρετικῶς ἀνετέθη ἡ ἐκδίκασις διὰ τοὺς εἰς ἀριθμ. 16 ἐκτεθέντας λόγους. Ἐντεῦθεν ἐξάγεται, ὅτι, καὶ ἂν νομίμως μετὰ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς εἰσήχθη καὶ ἡ πολιτικὴ ἐνώπιον τῶν ποινικῶν δικαστηρίων, δὲν δύνανται ταῦτα νὰ προβῶσιν εἰς ἐκδίκασιν τῆς δευτέρας, ἐν περιπτώσει ἀποτυχίας τῆς πρώτης, ὡς φέρ' εἰπεῖν, ἐπελθούσης ἀθωώσεως τοῦ κατηγορουμένου.

Τὴν ἀρχὴν ταύτην καθιεροῖ, φρονοῦμεν, ῥητῶς τὸ ἄρθρον 6 Ποιν. Δικον. ἐν τούτοις ὁ Κωστῆς φρονεῖ τοὐναντίον, ὅτι κατὰ τὴν ἡμετέραν Ποιν. Δικον. τὰ ἐπιληφθέντα ἅπαξ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς ποινικὰ δικαστήρια δύνανται νὰ προβῶσιν εἰς ἐκδίκασίν της, καίπερ ἐπελθούσης ἀθωώσεως τοῦ κατηγορουμένου. (Κωστῆς σελ. 293—294). Τούτου ἕνεκεν ἀναγκαία καθίσταται ἐκτενεστέρα τις ἐξέτασις τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου ζητήματος.

70. Εἰς δύο δύνανται νὰ διαιρεθῶσιν αἱ εἰς τὸ προκείμενον ζήτημα ἀναφερόμεναι διατάξεις τῆς Ποιν. Δικον. εἰς τ[illegible] γενικῷ μέρει περιεχομένας, καὶ τοιαῦται εἶναι τὰ ἄρθρα [illegible] καὶ 86 Ποιν. Δικον. καὶ εἰς τὰς ἐν τῷ εἰδικῷ, καὶ τοι[illegible]ναι τὰ ἄρθρα 346. 390. 399. 447. 448. 449. 45[illegible] Ποιν. Δικον. Ἐκ τῶν πρώτων τριῶν ἄρθρων, τὸ μὲν ἄρθ[illegible] ρίζει πότε τὰ ποινικὰ δικαστήρια δύνανται νὰ ἐπιληφθῶσι τῶν ἀπαιτήσεων περὶ ἱκανοποιήσεως ἢ ἀποζημιώσεως, καὶ ἀπαιτεῖ πρὸς τοῦτο νὰ προέρχωνται αὗται ἐξ ἀδικήματος. α'Ἐὰν ὑπάρχωσι, λέγει, ἀπαιτήσεις ἱκανοποιήσεως . . ἕνεκα πταίσματος,

πλημμελήματος ἢ κακουργήματος, ἀποφασίζει περὶ τούτων . . . τὸ ἁρμόδιον ποινικὸν δικαστήριον . . . Ἄλλως τοιαῦται πολιτικαὶ ἀγωγαὶ παραπέμπονται εἰς τὰ ἁρμόδια πολιτικὰ δικαστήρια.» Τεθείσης οὕτω τῆς γενικῆς ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ ἄρθρου τούτου, τίνος ἕνεκεν ἐπανέρχεται ὁ νομοθέτης εἰς τὸ αὐτὸ ἀντικείμενον ἐν τῷ ἄρθρῳ 85; Οὐχὶ βεβαίως ἵνα τροποποιήσῃ τὴν ἀρχὴν ταύτην, ἀλλ' ἵνα προβλέψῃ τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν νομίμως εἰσήχθη ἡ πολιτικὴ ἀγωγὴ ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων, καὶ δύνανται ταῦτα ν' ἀποφανθῶσιν ἐπ' αὐτῆς, ὡς προερχομένης ἐξ ἀδικήματος, ὑπάρχει ὅμως ἀνάγκη περαιτέρω διευκρινήσεως καὶ ἐκκαθαρίσεως. Τούτου ἕνεκεν ὁ νομοθέτης ἐπέτρεψεν εἰς τὸ ποινικὸν δικαστήριον νὰ παραπέμπῃ τὴν *περαιτέρω* συζήτησιν εἰς τὸ πολιτικόν. Προϋποτίθησιν ἑπομένως τὸ ἄρθρον 85 τὴν καταδίκην τοῦ κατηγορουμένου, διότι μὴ ἐπελθούσης τοιαύτης, ἰσχύει τὸ ἄρθρον 6, καθ' ὃ οὐδόλως εἶναι πλέον ἁρμόδια τὰ ποινικὰ δικαστήρια ν' ἀποφανθῶσι περὶ πολιτικῆς ἀγωγῆς. Τὴν ἑρμηνείαν ταύτην, καθ' ἣν τὴν περίπτωσιν τῆς καταδίκης προβλέπει τὸ ἄρθρ. 85, ὑποστηρίζει τὸ ἀμέσως ἐπερχόμενον ἄρθρ. 86, πραγματευόμενον περὶ τῆς περιπτώσεως τῆς ἀθωώσεως.

Εἰς ἀντίκρουσιν τῆς ἑρμηνείας ταύτης ἓν μόνον ἐπιχείρημα προβάλλει ὁ Κωστῆς, ὅτι κατὰ τὸ πρῶτον ἐδάφιον τοῦ ἄρθρ. 85 «εἰς πᾶσαν ποινικὴν ἀπόφασιν ἀποφασίζονται ἐν ταυτῷ καὶ αἱ γενόμεναι ἰδιωτικαὶ ἀπαιτήσεις,» καὶ ἑπομένως εἶναι ἀδιάφορον ἂν ἡ ποινικὴ ἀπόφασις ἦναι καταδικαστικὴ ἢ ἀθωωτική. Τὸ ἐπιχείρημα ὅμως τοῦτο ὀρθῶς ἐξεταζόμενον, οὐ μόνον δὲν ἀντικρούει, ἀλλ' ὑποστηρίζει μάλιστα τὴν γνώμην ἡμῶν. Τὴν ἔκφρασιν *ποινικὴ ἀπόφασις* μεταχειρίζεται πάντοτε ὁ νομοθέτης πρὸς δήλωσιν τῶν καταδικαστικῶν ἀποφάσεων· τοῦτο δὲ ἐξάγεται ἐκ τῶν ἑξῆς· α') ἐκ τοῦ ὅτι ὁ νομοθέτης ἠδύνατο νὰ μεταχειρισθῇ τὴν σαφεστέραν ἔκφρασιν εἰς «*πᾶσαν ἀπόφασιν*» ἂν ἀδιακρίτως ἀθωωτικὰς ἢ καταδικαστικὰς ἐνόει· β') ἐκ τοῦ ὅτι οὐδόλως ἐκδίδονται ἀποφάσεις ἐν περιπτώσει ἀθωώσεως τοῦ κατηγορουμένου ἐνώπιον τῶν κακουργιοδικῶν, ἑπομένως ἀδύνατος ἀποβαίνει ἡ ἐν τῇ αὐτῇ ἀποφάσει ἐκδίκασις τῶν πολιτι-

κῶν ἀπαιτήσεων· γ') ἐκ τοῦ ὅτι τὴν ἔκφρασιν *ποινικὴ ἀπόφασις* μετεχειρίσθη ὁ νομοθέτης εἰς τὰ ἄρθρ. 6. 352 καὶ 405 Ποιν. Δικ. εἰς τὴν προφανῆ σημασίαν τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως, διότι ἄλλως δὲν ἠδύνατο νὰ γείνῃ λόγος εἰς τὰ δύο τελευταῖα ἄρθρα περὶ ἐκτελέσεως αὐτῆς ἐπιμελείᾳ τοῦ ἀστυνόμου ἢ τοῦ εἰσαγγελέως.

71. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἀμφιβολία τις ἠδύνατο νὰ γεννηθῇ ἐκ τῆς γενικότητος τῆς ἐκφράσεως τοῦ ἄρθρ. 85 *εἰς πᾶσαν ποινικὴν ἀπόφασιν*, αὕτη ἐκλείπει ὁλοτελῶς ἐνώπιον τῶν παρ' ἑκάστῳ τῶν ποινικῶν δικαστηρίων εἰδικῶν περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου διατάξεων τῆς ἡμετέρας Ποινικῆς Δικονομίας. Πρὸ πάντων τὰ ἄρθρ. 447—449 προβλέπουσι τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ὁ κατηγορούμενος κηρύττεται ὑπὸ τῶν ἐνόρκων ἀθῶος ἢ ἔνοχος, καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν ὁ ἀθωωθεὶς ὑποβάλλει ἀπαιτήσεις περὶ ἀποζημιώσεως κατὰ τὸ ἄρθρ. 448, ἐνῷ οὐδεὶς λόγος γίνεται περὶ τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος. Εἰς δὲ τὴν δευτέραν περίπτωσιν ῥητῶς ὁ νόμος προβλέπει περὶ τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος *ἂν ὑπάρχῃ τοιοῦτος*. Ἐκ τούτου ἕπεται, ὅτι καὶ ἂν ὑπάρχῃ πολιτικῶς ἐνάγων εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν, οὐδεμίαν ἀπαίτησιν δύναται νὰ ὑποβάλῃ. Τὸ ἑπόμενον ἄρθρ. 450 ἐνισχύει τὴν γνώμην ταύτην, διότι κατ' αὐτὸ ὁ κηρυχθεὶς ἔνοχος κατηγορούμενος δύναται ἀπολογούμενος, οὐ μόνον περὶ ποινῆς νὰ πραγματευθῇ, ἀλλὰ καὶ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος ν' ἀποκρούσῃ, ἐνῷ ὁ νόμος σιωπᾷ περὶ τῆς ἀποκρούσεως ταύτης ἐν τῇ περιπτώσει τῆς ἀθωώσεως. Τέλος κατὰ τὸ ἄρθρ. 452 ἐν τῇ ποινικῇ ἀποφάσει ἀποφασίζει τὸ δικαστήριον περὶ τῶν ἰδιωτικῶν ἀπαιτήσεων· ᾧ ὅμως θὰ γίνῃ τοῦτο, ἀφοῦ, ὡς καὶ ἄνω εἴρηται, ἐν περιπτώσει ἀθωώσεως ἀπόφασις δὲν ἐκδίδεται; Ἀνάλογοι διατάξεις ὑπάρχουσιν ἐν τῇ περὶ πλημμελημάτων διαδικασίᾳ· κατὰ τὸ ἄρθρ. 397 καταδικασθέντος τοῦ κατηγορουμένου ἐφαρμόζονται τ' ἀνωτέρω ἐν τοῖς ἄρθρ. 449—450 διατεταγμένα· ἡ περίπτωσις τῆς ἀθωώσεως δὲν προβλέπεται ἰδιαιτέρως, ἀλλὰ τὸ ἄρθρ. 392 παραπέμπει εἰς τὸ περὶ πταισμάτων ἄρθρ. 346.

Ἀλλὰ καὶ τὸ ἄρθρον τοῦτο εἰς τὴν γενικότητα τῶν διατά-

ξεων τοῦ ὁποίου ὁ Κωστῆς στηρίζει ἐπίσης τὴν γνώμην του, ἀκριβῶς ἐξεταζόμενον, τὰς αὐτὰς περιέχει διατάξεις, διότι τὸ μὲν πρῶτον ἐδάφιον αὐτοῦ πραγματευόμενον ἀπὸ κοινοῦ περὶ καταδίκης καὶ ἀθωώσεως ἀναφέρει ἐπίσης ἀπὸ κοινοῦ τὰς ἰδιαιτέρας μιᾶς ἑκάστης συνεπείας· τὸ δεύτερον ὅμως ἐδάφιον, πραγματευόμενον ἰδιαιτέρως περὶ τῆς ἀθωώσεως ἕνεκα τοῦ μὴ κολασίμου τῆς πράξεως, μόνον περὶ τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ ἀθωωθέντος κατηγορουμένου προβλέπει, οὐχὶ δὲ καὶ περὶ τῶν τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος, ἀποδεικνύον οὕτως, ὅτι δὲν δύνανται νὰ ὑποβληθῶσι τοιαῦται.

72. Τὴν γνώμην ταύτην, ἣν καὶ ὁ Φέδερ ὑποστηρίζει (σελ. 308), ἐπανειλημμένως καθιέρωσεν ἡ νομολογία. Ἡ ὑπ' ἀριθμ. 256 τοῦ 1857 Πολιτ 'Απόφ. τοῦ 'Αρείου Πάγου ἑρμηνεύει, τὸ μὲν ἄρθρ. 6 ὡς ἀφορῶν ἀπόρριψιν κατηγορίας, τὸ δὲ ἄρθρ. 85 ὡς ἀφορῶν παραδοχὴν αὐτῆς, ἀνεκκαθάριστον δὲ πολιτικῶν ἀπαιτήσεων. Ἡ ὑπ' ἀριθ. 138 τοῦ 1864 ἀπόφασις ἀποφασίζει, ὅτι ἐν περιπτώσει ἀθωώσεως οὐδόλως λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἡ πολιτικὴ ἀγωγή. Τοῦτ' αὐτὸ καθιέρωσεν ὁ Ἄρειος Πάγος καὶ εἰς περίπτωσιν, καθ' ἣν ἐκηρύχθη μὲν ὁ κατηγορούμενος ἔνοχος, ἀπεφάσισε δὲ κατόπιν τὸ δικαστήριον, ὅτι τὸ ἀδίκημα παρεγράφη ('Απόφ. 9 τοῦ 1858).

73 Δεύτερον ἀπαιτούμενον πρὸς ὕπαρξιν πολιτικῆς ἀγωγῆς εἶναι, ὡς εἴδομεν, βλάβη προξενηθεῖσα ἐκ τοῦ ἀδικήματος. Ὅταν τὸ ἀδίκημα δὲν προσέβαλεν ἰδιωτικόν τι συμφέρον, ἀλλὰ μόνον τὴν δημοσίαν τάξιν, οὐδεὶς δύναται νὰ παρασταθῇ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων, διότι τὴν ἀνόρθωσιν τῆς δημοσίας τάξεως ἐπιδιώκει ἡ πολιτεία διὰ τῆς ἐγέρσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς (Helie No. 743).

Ὁποία ὅμως ἀκριβέστερον πρέπει νὰ ἦναι ἡ ἐκ τοῦ ἀδικήματος βλάβη, ἵνα γεννήσῃ δικαίωμα πολιτικῆς ἀγωγῆς; Ἅπαντες συμφωνοῦσιν, ὅτι δὲν ἀποτελεῖ τοιαύτην βλάβην ἡ ἐκ τοῦ ἀδικήματος ἐπερχομένη προσβολὴ τῶν κλίσεων, τῶν διαθέσεων, ἢ τῶν συμπαθειῶν ἡμῶν. Μόνον ἡ βλάβη τοῦ προσώπου, τῆς περιουσίας, ἢ τῆς ὑπολήψεως ἡμῶν εἶναι δεκτικὴ ἀνορθώσεως καὶ δύναται νὰ χορηγήσῃ δικαίωμα πολιτικῆς ἀγωγῆς (Dalloz Inst. Crim. No. 81).

Ἀλλὰ καὶ ἡ ἠθικὴ βλάβη δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς βάσις πολιτικῆς ἀγωγῆς, ὡς, φέρ' εἰπεῖν, ἡ ἀγωνία καὶ ἀνησυχία τοῦ εἰς ἄδικον καταδίωξιν ἕνεκα μηχανορραφιῶν ὑποβληθέντος. (Dalloz No. 83).

74. Ἡ ὡς ἄνωτέρω βλάβη πρέπει συγχρόνως νὰ ἦναι ἄμεσος συνέπεια καὶ ἀποτέλεσμα τοῦ ἀδικήματος, διότι ἄλλως δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐξ αὐτοῦ ἐπελθοῦσα. Ὅθεν ὁ ἀδίκως εἰς καταδίωξιν ὑποβληθεὶς καὶ ἀθωωθεὶς, δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ ἀποζημίωσιν παρὰ τοῦ ἀληθοῦς ἐνόχου, διότι ἡ βλάβη του δὲν εἶναι ἄμεσος συνέπεια τοῦ ἀδικήματος, ἀλλὰ τῆς ἐλλείψεως τῶν δικαστικῶν ἀρχῶν (Helie No. 756). Ἐπίσης ὁ ἐνοικιαστὴς τοῦ φόρου ἀγορᾶς τινος δὲν δύναται νὰ παρασταθῇ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων, κατηγορουμένου τινὸς, ὅτι ἐπώλησεν εἰς ἄλλην θέσιν κατὰ παράβασιν ἀστυνομικῆς τινος περὶ τούτου διατάξεως, διότι ἡ μὴ πληρωμὴ τοῦ φόρου, συνδέεται μὲν μὲ τὸ πταῖσμα τῆς ἐκτὸς τῆς ἀγορᾶς πωλήσεως, δὲν ἀποτελεῖ ὅμως καθ' ἑαυτὴν ἀξιόποινον πρᾶξιν, οὔτε εἶναι ἄμεσος συνέπεια τοῦ πταίσματος (Helie No. 755).

75. Ἵνα γεννήσῃ πολιτικὴν ἀγωγὴν ἡ ἐκ τοῦ ἀδικήματος βλάβη, πρέπει τέλος νὰ ἐπῆλθεν ἤδη, ἤτοι νὰ ὑπάρχῃ κεκτημένον δικαίωμα ἀποζημιώσεως. Ἂν ἡ βλάβη δὲν ἦναι βεβαία, ἂν δύναται μὲν νὰ ἐπέλθῃ ἀλλὰ δὲν ἐπῆλθεν εἰσέτι, οὐδεὶς λόγος δύναται νὰ γείνῃ περὶ πολιτικῆς ἀγωγῆς. Δὲν ἀρκεῖ, λέγει ὁ Merlin, «ὅτι ἐνδέχεται νὰ σᾶς βλάψῃ ἡμέραν τινα τὸ ἔγκλημα, ἵνα ἀποδεχθῇ ἡ δικαιοσύνη τὴν ἔγκλησίν σας, πρέπει νὰ σᾶς προξενῇ ἀπὸ τοῦδε πραγματικήν τινα ζημίαν, πρέπει νὰ ὑφίστασθε ἀπὸ σήμερον τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματά του, πρέπει ἐν ἐνὶ λόγῳ, εἰς τὴν στιγμὴν ἀκριβῶς, καθ' ἣν ὁμιλεῖτε, νὰ ἔπαθεν ἡ ζωή σας, ἡ τιμή σας, ἢ ἡ περιουσία σας. Ἄνευ τούτων παραπονεῖσθε διὰ ματαίους φόβους. Ἀλλ' ἡ δικαιοσύνη δὲν ἔγεινεν ἵνα ἐνασχολῆται εἰς παιδαριώδεις φόβους, οὔτε ἵνα ἀκολουθῇ τὴν ὥθησιν τῆς ἀνησύχου προνοίας σας. Πρέπει νὰ ἔχῃ οὐχὶ φαντάσματα ἀλλὰ πράγματα». (Helie No. 745).

76. Μετὰ τὸν προσδιορισμὸν τῶν ἰδιοτήτων τῆς ἐκ τοῦ ἀδικήματος προερχομένης βλάβης εὔκολος ἀποβαίνει ἡ λύσις τοῦ

ζητήματος, τίς δύναται ν' ἀπευθύνῃ πολιτικὴν ἀγωγήν. Πᾶς ὁ ὑποστὰς τοιαύτην τινὰ βλάβην. Καὶ συνήθως μὲν τὴν βλάβην ταύτην ὑφίσταται ἐκεῖνος, καθ' οὗ τὸ ἀδίκημα ἀμέσως διαπράττεται, πολλάκις ὅμως ἡ βλάβη ἐπεκτείνεται καὶ εἰς ἄλλα πρόσωπα. Τίς, φέρ' εἰπεῖν, δύναται ν' ἀρνηθῇ, ὅτι προσβαλλομένης τῆς ὑπολήψεως τῆς συζύγου ὑφίσταται ἄμεσον τοιαύτην βλάβην καὶ ὁ σύζυγος; (Helie. No. 759). Τὸ αὐτὸ δὲ δὲν πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν καὶ διὰ τὸν πατέρα, ὅταν προσβάλληται ἡ τιμὴ τῆς ὑπὸ τὴν πατρικήν του προστασίαν θυγατρός; (1) Ἐπίσης ἐπὶ κλοπῆς πραγμάτων κατεχομένων ὑπὸ τρίτων ἄμεσον βλάβην ὑφίσταται καὶ ὁ ἰδιοκτήτης τῶν κλαπέντων, ὅς ἐστερήθη τῆς ἰδιοκτησίας του, καὶ ὁ κάτοχος τῶν κλαπέντων, ἕνεκα τῶν ὑποχρεώσεων αὐτοῦ ἀπέναντι τοῦ κυρίου· ὅθεν ἀμφότεροι ἔχουσι δικαίωμα νὰ παρασταθῶσιν ὡς πολιτικῶς ἐνάγοντες (Dalloz No. 106). Πᾶς ἑπομένως μὴ ὑποστὰς τοιαύτην βλάβην δὲν δύναται νὰ παρασταθῇ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων, ἐκτὸς ἂν ἀντιπροσωπεύῃ νομίμως τὸν παθόντα, ὅτε ὅμως ἐνεργεῖ ἐν ὀνόματι τούτου.

77. Ἐν τούτοις ὑπάρχουσι περιπτώσεις τινὲς, καθ' ἃς ἀμφιβολίαι ἐγείρονται καὶ περὶ τῆς ὑπάρξεως τῆς ἐκ τοῦ ἀδικήματος ἐπερχομένης βλάβης, καὶ περὶ τῶν δικαιουμένων νὰ ἐπιδιώξωσι τὴν ἀνόρθωσιν αὐτῆς προσώπων. Ἀνάγκη νὰ διέλθωμεν ἰδιαιτέρως τὰς περιπτώσεις ταύτας. Καὶ πρῶτον ἀμφισβήτησις ἠγέρθη, ἂν οἱ ἐξασκοῦντες ἐπάγγελμα ὑποβαλλόμενον εἰς τὴν προηγουμένην τῆς Κυβερνήσεως ἄδειαν, ἡ χορήγησις τῆς ὁποίας ἀπαιτεῖ ὡρισμένας ἰδιότητας,δύνανται νὰ ἐγείρωσιν πολιτικὴν ἀγωγὴν κατὰ τῶν παρανόμως τοῦτο ἐξασκούντων, ὡς, φέρ' εἰπεῖν, οἱ φαρμακοποιοὶ κατὰ τῶν παρανόμως πωλούντων ἰατρικά. Τὸ Ἀκυρωτικὸν ἔλυσε τὸ ζήτημα καταφατικῶς διὰ τὸν λόγον, ὅτι διὰ τῆς παρανόμου ἐξασκήσεως ἐπέρχεται ὅπως δήποτε βλάβη εἰς τοὺς φαρμακοποιοὺς, τῆς ὁποίας ἡ ὁριστικὴ ἐξεύρεσις ἀπόκειται εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῶν δικαστηρίων. Ὁ Helie φρονεῖ τοὐναντίον, ὅτι δικαίωμα πολιτικῆς ἀγωγῆς δὲν ὑπάρ-

(1) Ὁ Helie No. 769 ἐκφράζει ἐναντίαν γνώμην, ἣν ἀποκρούει ὁ Βέλγος ὑπομνηματιστής.

χει, διότι οὐ μόνον ὁ προσδιορισμὸς τῆς βλάβης εἶναι δυσχερέστατος, ἀλλὰ καὶ ἡ ὕπαρξις αὐτῆς ἀμφίβολος, διότι οὐδεμία ἀπόδειξις, ὅτι ἤθελεν ἀγοράσει φάρμακα ἀπὸ τοὺς φαρμακοποιοὺς ὁ ἀπὸ τοὺς παρανόμως πωλοῦντας ἀγοράσας τοιαῦτα (Helie No 768).

Ὁ Dalloz (No. 109) ἀποκλίνει ὑπὲρ τῆς γνώμης τοῦ Ἀκυρωτικοῦ, ἣν καὶ ἡμεῖς θεωροῦμεν προτιμητέαν, καθ' ὅσον δὲν δύναταί τις ἐκ προοιμίων ν' ἀποφανθῇ, ὅτι ἡ βλάβη εἶναι ἀμφίβολος, καὶ ἑπομένως εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου πρέπει ν' ἀνατεθῇ ἡ περὶ τούτου ἀπόφασις.

78. Ὁμοία ἀμφισβήτησις ὑπάρχει προκειμένου περὶ ἀποπείρας ἀνθρωποκτονίας οὐδεμίαν ἐπενεγκούσης βλάβην. Ὁ Helie (No. 757) φρονεῖ ἐπίσης, ὅτι δὲν γεννᾶται πολιτικὴ ἀγωγή, διότι ὡς βάσις τοιαύτης δὲν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὁ ἁπλοῦς φόβος τοῦ παθόντος. Φρονοῦμεν μετὰ τοῦ Κωστῆ (σελ. 290 σημ. 2), ὅτι ὀρθοτέρα εἶναι ἡ ἐναντία γνώμη, ἣν καὶ ὁ Dalloz (Nº. 84) ὑποστηρίζει, καθ' ὅσον ἐνδεχόμενον εἶναι καὶ ἐκ μόνου τοῦ φόβου νὰ παραχθῶσιν ἐπιζήμιοι συνέπειαι ὡς πρὸς τὴν ὑγείαν τοῦ παθόντος, ἑπομένως προτιμότερον εἶναι ν' ἀφεθῇ καὶ ἐνταῦθα ἡ ἐκτίμησις τῆς βλάβης εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου.

79. Μείζονας δυσκολίας παρέχει τὸ ζήτημα, ἂν ἐκ τῆς ἀνθρωποκτονίας γεννᾶται καὶ ὑπὲρ τίνος πολιτικὴ ἀγωγή. Ἀναντίρρητον εἶναι, ὅτι δύνανται ν' ἀπευθύνωσι τοιαύτην οἱ ἐπικαλούμενοι βλάβην εἰς αὐτοὺς ἀμέσως ἐκ τοῦ θανάτου ἐπενεχθεῖσαν. Ὁ υἱός, φέρ' εἰπεῖν, ὁ διατρεφόμενος ὑπὸ τοῦ πατρός, ἡ μήτηρ ἡ διατρεφομένη ὑπὸ τοῦ υἱοῦ, ἡ σύζυγος ἐν περιπτώσει φόνου τοῦ συζύγου της (Ἀπόφ. Ἀρείου Πάγου 140 τοῦ 1866) καὶ τὰ παρόμοια. Ἀλλὰ δύναται νὰ στηριχθῇ τοιαύτη ἀγωγή, οὐχὶ εἰς ὑλικήν τινα ζημίαν, ἀλλ' εἰς τὴν θλῖψιν καὶ πικρίαν, ἣν ὑπέστη ὁ ἐπιζῶν ἕνεκα τοῦ θανάτου τοῦ φονευθέντος;

Ὁ Helie (No. 760—761) λύει τὸ ζήτημα καταφατικῶς διὰ τὸν λόγον, ὅτι ὁ φονεύσας ἤθελεν ὑποχρεωθῇ εἰς ἀποζημίωσιν, ἂν ὁ φονευθεὶς διέφευγε τὸν κίνδυνον θεραπευόμενος, ἑπομένως δὲν εἶναι λογικὸν ν' ἀπαλλαχθῇ τῆς πληρωμῆς διὰ μόνον τὸν λόγον, ὅτι ἐπῆλθε βαρύτερον ἀποτέλεσμα, ὁ θάνα-

τος αὐτὸς τοῦ τραυματισθέντος. Φρονεῖ δὲ ὁ Helie, ὅτι δύναται ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ν' ἀπευθύνωσι τὴν πολιτικὴν ἀγωγὴν οἱ κατιόντες, καὶ ἐν ἐλλείψει, οἱ ἀνιόντες, οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφαὶ τοῦ φονευθέντος.

Ἄλλοι συγγραφεῖς (Trebut σελ. 29—30. Dalloz No. 100) λύουσι τὸ ζήτημα ἀποφατικῶς, σκεπτόμενοι, ὅτι αἱ λύπαι καὶ αἱ πικρίαι δὲν ὑπόκεινται εἰς ἐκτίμησιν, ὅτι εἶναι καὶ ἀνήθικος καὶ γελοία ἡ διὰ χρημάτων ἱκανοποίησις αὐτῶν, καὶ ὅτι τὴν ἱκανοποίησιν ταύτην ἐπιδιώκει μόνη ἡ ποινικὴ ἀγωγή.

Ὁ ἡμέτερος Ἄρειος Πάγος ἠκολούθησε τὴν πρώτην καὶ ἐσφαλμένην καθ' ἡμᾶς γνώμην, παραδεχθείς, ὅτι ὁ πατὴρ δύναται νὰ ζητήσῃ ἀποζημίωσιν διὰ τὴν στέρησιν θυγατρίου. (Ἀπ. Πολιτ. 139 τοῦ 1859).

80. Δυσκολίας τινὰς παρέχει ἐπίσης τὸ ζήτημα, ἂν γεννᾶται πολιτικὴ ἀγωγὴ προσβαλλομένης τῆς μνήμης ἀποθανόντος τινός. Αἱ γενικαὶ περὶ πολιτικῆς ἀγωγῆς ἀρχαί, ἃς ἀνωτέρω ἐξεθέσαμεν, ἀρκοῦσι πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου. Ὁ ἀποθανών, καθ' οὗ ἡ προσβολὴ ἀποτείνεται, δὲν δύναται βεβαίως ν' ἀντιπροσωπευθῇ ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων τοῦ κόσμου τούτου. Οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ τὸν ἀντιπροσωπεύουσι μόνον καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τῆς κληρονομίας, οὐχὶ δὲ καὶ διὰ τὰς μετὰ θάνατον προσωπικὰς κατ' αὐτοῦ προσβολάς. Ὅθεν κατὰ κανόνα οὐδεμία πολιτικὴ ἀγωγὴ γεννᾶται ἐκ τοιούτων προσβολῶν. Ὁσάκις ὅμως ὁ προσβάλλων τὴν μνήμην τοῦ ἀποθανόντος προτίθεται νὰ δυσφημήσῃ τοὺς ἐπιζῶντας, καὶ ἡ προσβολὴ διερχομένη διὰ τοῦ ἀποθανόντος κατὰ τῶν ἐπιζώντων κυρίως ἐπιπίπτει, ὁσάκις καθίσταται ὕποπτος ἡ γνησιότης τῶν υἱῶν ἢ ἡ πηγὴ τῆς περιουσίας των κλπ. δύνανται οὗτοι, ὡς ὑριστάμενοι βλάβην ἐκ τῆς κατ' ἄλλου ἀπευθυνομένης προσβολῆς, καὶ νὰ καταγγείλωσι τὴν πρᾶξιν καὶ νὰ ἐγείρωσι πολιτικὴν ἀγωγήν. (Helie No. 763—765. Dalloz 103—104).

81. Ἐπὶ ψευδορκίας διαδίκου εἰς πολιτικὴν δίκην ἐπιτρέπεται πολιτικὴ ἀγωγή; Οὐχὶ βεβαίως, διότι κατὰ τὸ ἄρθρον 357 Πολ. Δικ. ὁ δοθεὶς ὅρκος ἀποτελεῖ ἐντελῆ ἀπόδειξιν, ἀ-

παγορεύεται δὲ πᾶσα ἀνταπόδειξις καὶ αὐτὴ προσέτι ἡ περὶ ψευδορκίας· ἑπομένως ὁ ἀντίδικος τοῦ ἐπὶ ψευδορκίᾳ κατηγορουμένου, μὴ δυνάμενος νὰ ζητήσῃ πλέον ἀποζημίωσίν τινα, οὐδ' ὡς πολιτικῶς ἐνάγων δύναται νὰ ἐμφανισθῇ. (Οἰκον. σελ. 201 σημ. 1. Dalloz No. 113). (Ἀπόφ. 85 τοῦ 1851. 128 τοῦ 1858 καὶ 5 τοῦ 1859 Ἀρ. Πάγου).

82. Ἐπὶ πλαστογραφίας ἐκλογικῶν καταλόγων δύναταί τις νὰ ἐμφανισθῇ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων; Ὁ Ἄρειος Πάγος (Ἀπόφ. 21 τοῦ 1859) ἔλυσε τὸ ζήτημα ἀποφατικῶς, προκειμένου περὶ πλαστογραφίας διπλοτύπων, δυνάμει τῶν ὁποίων ἀνεδείχθησαν παρανόμως ὡς μᾶλλον φορολογούμενοι οὐχὶ οἱ ἀληθῶς τοιοῦτοι, ἀλλ' ἕτεροι. Ἐστηρίχθη δὲ εἰς τὴν σκέψιν, ὅτι μόνον ἡ ἐπιδίωξις χρηματικοῦ τινος συμφέροντος δύναται νὰ δικαιολογήσῃ τὴν παράστασίν τινος ὡς πολιτικῶς ἐνάγοντος, τοιοῦτον δὲ δὲν ὑπῆρχεν εἰς τὴν ἀνωτέρω περίπτωσιν. Φρονοῦμεν, ὅτι ὀρθότερον νὰ γείνῃ διαστολή τις. Βεβαίως δὲν δύναται νὰ ἐμφανισθῇ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων ἐκεῖνος, τοῦ ὁποίου οὐδὲν κεκτημένον δικαίωμα προσεβλήθη ἐκ τῆς πλαστογραφίας, ὅστις οὐδεμίαν ὑπέστη ἐξ αὐτῆς ἄμεσον βλάβην, προβάλλων μόνον, ὅτι ἐνδεχόμενον εἶναι νὰ ἐπηρεασθῇ ἐκ τῆς πλαστογραφίας τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐκλογῶν ἐκ τῆς ἐγγραφῆς, φέρ' εἰπεῖν, ἀνικάνων, διότι ἄγνωστον εἶναι ὑπὲρ τίνος θέλουσι ψηφοφορήσει οὗτοι. Δύναται ὅμως, φρονοῦμεν, νὰ ἐμφανισθῇ ὡς τοιοῦτος ἐκεῖνος, οὗ ἡ πλαστογραφία προσέβαλε κεκτημένα δικαιώματα, καὶ ἑπομένως ὑπέστη ἐκ τῆς πλαστογραφίας ἄμεσον βλάβην, οἷον ὁ διαγραφεὶς ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν ἐκλογέων, ἢ ὁ διὰ πλαστογραφίας τοῦ πρακτικοῦ τῆς διαλογῆς θεωρηθεὶς ὡς ἀποτυχὼν εἰς τὰς ἐκλογάς, ἐνῷ ἄνευ τῆς πλαστογραφίας ἐπετύγχανεν. Ὁ λόγος, ὅτι δὲν πρόκειται περὶ χρηματικοῦ συμφέροντος, δὲν εἶναι ἀποχρῶν πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς, διότι τὰ δικαιώματα, ὧν ἐστερήθη ὁ παθών, ἔχουσιν ἐπιρροὴν εἰς τὴν κοινωνικὴν αὐτοῦ θέσιν, ἐξ ἧς καὶ τὰ χρηματικὰ αὐτοῦ συμφέροντα ἐπηρεάζονται, ἑπομένως δύναται καὶ εἰς χρήματα νὰ ἐκτιμηθῇ ἡ ἐκ τῆς στερήσεως τῶν δικαιωμάτων βλάβη τοῦ παθόντος, ὡς ἐκτιμᾶται καὶ ἡ ἐπίσης ἠθικὴ βλάβη τῆς ὑπολήψεώς του ἢ τῆς

στερήσεως τῶν οἰκείων του. Ταῦτα δὲ ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ ἄλλων περὶ τὰς ἐκλογὰς ἀδικημάτων.

83. Ἐπὶ χρεωκοπίας τίς δύναται νὰ ἐμφανισθῇ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων; Κατὰ τὸ ἄρθρ. 600 Ἐμπ. Νόμου ἐπὶ χρεωκοπίας αἱ πολιτικαὶ ἀγωγαὶ δὲν εἰσάγονται εἰς τὸ ποινικὸν δικαστήριον, εἰμὴ εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ ἄρθρ. 598 Ἐμπορ. Νόμου, ἤγουν ὁσάκις κατηγοροῦνταί τινες ὡς συναίτιοι δολίας χρεωκοπίας δυνάμει τοῦ ἄρθρου 597 Ἐμπ. Νόμου. Ἐκ τῶν ἄρθρων τούτων ἠδύνατό τις εὐλόγως νὰ ὑποθέσῃ, ὅτι μόνον εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ἄρθρ. 597 καὶ 598 Ἐμπ. Νόμου ἐπιτρέπεται ἐπὶ χρεωκοπίας παράστασις πολιτικῶς ἐνάγοντος, εἰς ὅλας δὲ τὰς λοιπὰς περιπτώσεις, ἤγουν ὁσάκις κατηγορεῖται μόνος ὁ πτωχεύσας, δὲν ἐπιτρέπεται τοιαύτη.

Ἡ ὑπόθεσις ὅμως αὕτη ἀποκρούεται ἀπὸ τὸ ἄρθρ. 588 Ἐμπ. Νόμου, καθ' ὃ «Περὶ τῆς ἁπλῆς χρεωκοπίας κρίνουν οἱ πλημμελειοδίκαι κατ' αἴτησιν *τῶν συνδίκων, ἢ ἑνὸς τῶν δανειστῶν τοῦ πτωχεύσαντος*, ἢ αὐτεπαγγέλτως καταδιώκοντος τοῦ εἰσαγγελέως.» Ἐκ τοῦ ἄρθρου τούτου προκύπτει, ὅτι καὶ οἱ σύνδικοι καὶ πᾶς δανειστὴς τοῦ πτωχεύσαντος δύνανται ν' ἀπευθύνωσιν αἴτησιν ἐνώπιον τοῦ Πλημμελειοδικείου περὶ καταδιώξεως τοῦ πτωχεύσαντος ἐπὶ ἁπλῇ χρεωκοπίᾳ. Ἀλλὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο, μεταφρασθὲν ἄνευ μεταβολῆς τινος ἐκ τοῦ ἀντιστοίχου ἄρθρου τοῦ Γαλλικοῦ Ἐμπορ. Νόμου, συνδυάζεται μὲν μὲ τὰς διατάξεις τῆς Γαλλικῆς Ποινικῆς Δικονομίας, εὑρίσκεται ὅμως εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὰς τῆς ἡμετέρας. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 182 Instr. Crimin. ὁ παθὼν ἐκ πλημμελήματός τινος, καὶ θέλων νὰ ἐπιτύχῃ καὶ τὴν τιμωρίαν τοῦ ἀδικήσαντος καὶ τὴν καταδίκην του εἰς ἀποζημίωσιν, δύναται νὰ κλητεύσῃ αὐτὸν δι' ἀπ' εὐθείας κλήσεως (par citation directe) ἐνώπιον τοῦ Πλημμελειοδικείου, ὅπερ ἐπιλαμβάνεται οὕτω καὶ τῆς ποινικῆς καὶ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς. Ἐπὶ κακουργημάτων ὅμως ὁ παθὼν μόνον ὡς πολιτικῶς ἐνάγων δύναται νὰ παρασταθῇ, ἂν ὁ εἰσαγγελεὺς ἐγκρίνῃ νὰ εἰσαγάγῃ τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν (63 Inst. Crim.) (Κωστῆς σελ. 379 σημ.)

Συνεπῶς πρὸς τὰς διατάξεις ταύτας ἠδύνατο νὰ διαταχθῇ

ἐν Γαλλίᾳ, ὅτι ἡ ἁπλῆ χρεωκοπία καταδιώκεται, εἴτε αὐτεπαγγέλτως, εἴτε κατ' αἴτησιν τῶν συνδίκων ἢ καὶ δανειστοῦ τινος. Ἀποτελεῖ ὅμως ἡ διάταξις αὕτη ἐξαίρεσιν τῆς ἀρχῆς, καθ' ἣν ὡς πολιτικῶς ἐνάγων παρίσταται ὁ ὑποβάλλων τὴν πολιτικὴν ἀγωγήν, ἐν ᾧ ἐπὶ τοῦ προκειμένου οὔτε οἱ σύνδικοι οὔτε ὁ ἁπλοῦς δανειστὴς δύνανται νὰ ὑποβάλωσι τοιαύτην, ἕνεκα τοῦ ἄρθρου 600, ὅπερ, ὡς εἴρηται, ἀπαγορεύει τὴν εἰς τὸ ποινικὸν δικαστήριον εἰσαγωγὴν τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς. Καθιερώθη δὲ φαίνεται ἡ ἐξαίρεσις αὕτη ἕνεκα τοῦ συμφέροντος, ὃ ἔχουσιν οἱ δανεισταὶ, νὰ θεωρηθῇ ὁ πτωχεύσας ὡς χρεωκόπος, ἵνα μὴ ὑποβληθῶσιν εἰς συμβιβασμόν.

Εἴδομεν, ὅτι παρ' ἡμῖν ἄλλως ἐκανονίσθησαν τὰ περὶ ἐξασκήσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ὑπὸ τοῦ παθόντος, καὶ ὅτι μόνον μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν ὡρισμένων τινῶν διατυπώσεων ἀποκτᾷ οὗτος τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιωτικῆς κατηγορίας.

Συνδυάζοντες πρὸς τὰς διατάξεις ταύτας τὸ ἄρθρον 598 Ἐμπορ. Νόμου πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι παρ' ἡμῖν οἱ σύνδικοι ἢ οἱ δανεισταὶ δὲν δύνανται μὲν νὰ εἰσαγάγωσιν ἀπ' εὐθείας τὴν ἐπὶ ἁπλῇ χρεωκοπίᾳ κατηγορίαν ἐνώπιον τῶν Πλημμελειοδικῶν, διότι τοιαύτη διαδικασία δὲν ἀναγνωρίζεται ὑπὸ τῆς Ποινικῆς ἡμῶν Δικονομίας (1), δύνανται ὅμως, ἢ νὰ κατηγορήσωσιν ἰδιωτικῶς ἐκπληροῦντες τὰς νομίμους διατυπώσεις, ἢ νὰ παρασταθῶσιν ὡς πολιτικῶς ἐνάγοντες, οὐδόλως κωλυόμενοι ἐκ τοῦ ἀπαγορεύοντος τὴν εἰσαγωγὴν τῶν πολιτικῶν ἀγωγῶν εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια ἄρθρου 600 Ἐμπορ. Νόμου.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς ἐπὶ ἁπλῇ χρεωκοπίᾳ καταδιώξεως. Προκειμένου ὅμως περὶ τῆς καταδιώξεως ἐπὶ δολίᾳ χρεωκοπίᾳ τὸ ἄρθρ. 595 Ἐμπ. Νόμ. διατάσσει, ὅτι αὕτη καταδιώκεται αὐτεπαγγέλτως, δὲν περιέχει δὲ τὴν διάταξιν, ὅτι δύναται νὰ καταδιωχθῇ κατ' αἴτησιν τῶν συνδίκων ἢ τῶν δανειστῶν. Ἐντεῦθεν ἐγεννήθη καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν ἀμφιβολία, ἂν προκειμένου περὶ δολίας χρεωκοπίας δύνανται νὰ ἐμφανισθῶσιν οἱ δα-

(1) Ὁ Ῥάλλης φαίνεται παραδεχόμενος τὸ ἐναντίον, διότι ἀντιγράφει ἄνευ παρατηρήσεώς τινος τὸ ἄρθρ. 588. Τόμ. 2 σελ. 296.

νεισταὶ ὡς πολιτικῶς ἐνάγοντες (1). Τὸ Ἀκυρωτικὸν διὰ τῆς ἀπὸ 24 Νοεμβρίου 1820 ἀποφάσεως του ἔλυσεν ἀποφατικῶς τὸ ζήτημα διὰ τοὺς λόγους, ὅτι τὸ ἄρθρ. 595 Ἐμπ. Νόμ. μόνον δικαίωμα μηνύσεως χορηγεῖ εἰς τοὺς δανειστὰς, ὅτι τὸ ἄρθρ. 600 ἀποκρούει τὴν εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια εἰσαγωγὴν τῶν πολιτικῶν ἀγωγῶν, καὶ ὅτι ἐπομένως ὁ δανειστὴς, μὴ δυνάμενος νὰ ἐπιτύχῃ κατὰ τοῦ πτωχεύσαντος οὐδεμίαν πολιτικὴν ἀποζημίωσιν, δὲν δύναται νὰ παρασταθῇ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων.

Τὴν ἀπόφασιν ταύτην ἐπικρίνει ὁ Mangin (No 126) ὡς ἑξῆς. Τὸ ἄρθρ. 595 Ἐμπ. Νόμ. λέγει, δὲν ἠδύνατο νὰ διατάξῃ, ὅτι ἡ δολία χρεωκοπία καταδιώκεται κατ' αἴτησιν τῶν δανειστῶν, ὅπως τὸ διέταξε τὸ ἄρθρ. 588 ἐπὶ τῆς ἁπλῆς, διότι ἐπὶ κακουργημάτων μόνη ἡ εἰσαγγελία δύναται νὰ ἐνεργήσῃ τὴν καταδίωξιν. Ἡ ἀπαγόρευσις, προσθέτει, τῆς εἰσαγωγῆς τῶν πολιτικῶν ἀπαιτήσεων εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια ἰσχύει ἐπί τε τῆς ἁπλῆς καὶ ἐπὶ τῆς δολίας χρεωκοπίας, καὶ ἐν τούτοις ἐπὶ τῆς ἁπλῆς χρεωκοπίας ἐπετράπη καὶ εἰς τὸν δανειστὴν νὰ παρασταθῇ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων, ἂν καὶ δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ πολιτικήν τινα ἀποζημίωσιν, διὰ τὶ νὰ μὴ τῷ ἐπιτραπῇ νὰ πράξῃ τὸ αὐτὸ ἐπὶ δολίας χρεωκοπίας; Τὰ συμφέρον τοῦ ν' ἀποκλεισθῇ ὁ πτωχεύσας τοῦ εὐεργετήματος τοῦ δικαστικοῦ συμβιβασμοῦ δὲν ὑπάρχει προφανῶς ἐπὶ ἀμφοτέρων τῶν περιπτώσεων; Ἡ γνώμη αὕτη καθιερώθη ῥητῶς διὰ τῶν ἄρθρ. 534 καὶ 592 τοῦ νέου περὶ πτωχεύσεως Γαλλικοῦ Νόμου. Ἀλλὰ πρέπει νὰ ἰσχύσῃ καὶ παρ' ἡμῖν, διότι περιέχει, καθ' ἡμᾶς, τὴν ὀρθὴν ἑρμηνείαν τῶν ἄρθρ. 588 καὶ 595 τοῦ Ἐμπ. ἡμῶν Νόμου.

84. Τοιαῦταί εἰσιν αἱ περιπτώσεις, καθ' ἃς ἐπιτρέπεται πολιτικὴ ἀγωγή. Πότε ὅμως θέλει ἐξετασθῇ ἂν συντρέχωσιν ἀληθῶς οἱ ὑπὸ τοῦ νόμου πρὸς ἔγερσιν τοιαύτης ἀγωγῆς ἀπαιτούμενοι ὅροι; Ἂν ἀνεβάλετο ἡ ἐξέτασις αὕτη μετὰ τὸ τέλος τῶν συζητήσεων, ἠδύνατο πᾶς ἐχθρικῶς κατὰ τοῦ κατηγορουμένου διακείμενος νὰ ἐπιβαρύνῃ σπουδαίως τὴν τύχην αὐτοῦ, παρεμ-

(1) Ὁ Ῥάλλης εἰς ἀριθ. 1104 ἀναφέρει παραδόξως, ὅτι ἡ ἀμφιβολία στρέφεται περὶ τὸ ζήτημα ἂν δύνανται οἱ ἰδιῶται νὰ καταμηνύσωσι τὸ ἀδίκημα τῆς δολίας χρεωκοπίας.

βαίνων ἄνευ δικαιώματος εἰς τὴν κατ' αὐτοῦ ἐκκρεμῆ κατηγορίαν, καὶ ὑποστηρίζων ταύτην δι' ὅλων τῶν μέσων, τὰ ὁποῖα ἡ ἐμπάθεια καὶ τὸ μῖσος ἠδύναντο νὰ τῷ παράσχωσιν. Ἐκ τούτου ἐξάγεται, ὅτι ἡ ἀνωτέρω ἐξέτασις πρέπει νὰ προηγηθῇ τῆς συζητήσεως. Τὸ ἐναντίον ἀπεφάσισεν ὁ Ἄρειος Πάγος διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 78 τοῦ 1870 ἀποφάσεώς του, στηριχθεὶς εἰς τὸ ἄρθ. 450 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ ὁ κατηγορούμενος μετὰ τὴν καταδίκην του δύναται νὰ προσβάλῃ τὸ *ἀποδεκτὸν* τῶν ἰδιωτικῶν ἀπαιτήσεων, καὶ τὸ μέγεθος αὐτῶν. Ἀλλ' ἔπεται ἐκ τῆς διατάξεως ταύτης, ὅτι ἀπαγορεύεται εἰς τὸν κατηγορούμενον νὰ προσβάλῃ καὶ πρότερον τὸ ἀποδεκτὸν τῶν πολιτικῶν ἀπαιτήσεων; Οὐχὶ βεβαίως· ἀλλὰ τότε πῶς δύναται τὸ δικαστήριον ν' ἀναβάλῃ νομίμως τὴν ἐξέτασιν μέχρι τῆς καταδίκης τοῦ κατηγορουμένου;

Σημειωτέον ὅμως, ὅτι ἡ ἐξέτασις αὕτη ἀφορᾷ οὐχὶ τὸ κατ' οὐσίαν βάσιμον τῆς ἀγωγῆς, ἀλλὰ μόνον τὸ παραδεκτὸν αὐτῆς. Ὁ παριστάμενος ὡς πολιτικῶς ἐνάγων ὀφείλει νὰ στηρίξῃ τὴν ἀγωγήν του εἰς βλάβην ἐπελθοῦσαν αὐτῷ ἀμέσως ἐκ τοῦ ἀδικήματος. Βεβαίως μετὰ τὸ τέλος τῆς συζητήσεως θ' ἀποδειχθῇ ἡ ὕπαρξις καὶ τὸ μέγεθος τῆς βλάβης ταύτης. Ἀλλ' ἂν ὁ παριστάμενος ὡς πολιτικῶς ἐνάγων στηρίζῃ τὴν ἀγωγήν του οὐχὶ εἰς βλάβην, ὁποίαν ὁ νόμος ἀπαιτεῖ, ἀλλ' εἰς ἁπλῆν προσβολὴν τῶν συμπαθειῶν ἢ ἰδιοτροπιῶν του, ἂν ἐπικαλῆται βλάβην μὴ οὖσαν ἄμεσον συνέπειαν τοῦ ἀδικήματος, ἢ μὴ ἐπελθοῦσαν εἰσέτι, ἀλλ' ἁπλῶς ἐνδεχομένην, πρέπει νὰ τεθῇ ἀμέσως ἐκτὸς τῆς δίκης, ἵνα μὴ βαρύνῃ διὰ τῆς ἀνόμου παρουσίας του τὴν θέσιν τοῦ κατηγορουμένου (Helie No. 746).

85. Ἀλλ' ἂν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει γείνῃ δεκτὴ παρανόμως ἡ παρέμβασις τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος, ἐπέρχεται ἐντεῦθεν ἀκυρότης τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως;

Τὸ Ἀκυρωτικὸν ἔλυσεν ἀρνητικῶς τὸ ζήτημα διὰ τὸν λόγον, ὅτι ἡ ὑπὸ τῆς εἰσαγγελίας ἐξασκουμένη ποινικὴ ἀγωγὴ εἶναι ὅλως ἀνεξάρτητος τῆς πολιτικῆς, ὥστε τὸ ἀπαράδεκτον ταύτης οὐδόλως παραβλάπτει ἐκείνην.

Ὁ Helie τοὐναντίον σκεπτόμενος, ὅτι καίτοι ἀνεξάρτητοι

ἀλλήλων αἱ ἀγωγαὶ αὗται, ὑποστηρίζονται καὶ βοηθοῦνται ἀμοιβαίως, ὅτι ἐν τῷ πολιτικῷ ἐνάγοντι ἁπαντᾷ ὁ κατηγορούμενος δεύτερον ἀντίπαλον μᾶλλον ἐπίφοβον τοῦ εἰσαγγελέως, ὡς ὁρμώμενον ἐκ προσωπικῶν παθῶν, καὶ ὅτι πολλάκις ἡ παρουσία τοῦ ἀντιπάλου τούτου κλίνει τὴν πλάστιγγα πρὸς τὴν καταδίκην, ἀμφίβολον οὖσαν πρότερον, συμπεραίνει, ὅτι ἡ παράνομος τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος παράστασις ἀποτελεῖ παράβασιν οὐσιώδη καὶ ἐπιφέρουσαν ἀναίρεσιν, ὁσάκις τοὐλάχιστον ἐπροτάθη παρὰ τοῦ κατηγορουμένου ἔνστασις ἀπαραδέκτου καὶ ἀπερρίφθη. (Helie No. 747). Παρ' ἡμῖν ὁ Ἄρειος Πάγος παρεδέχθη τὴν γνώμην τοῦ Ἀκυρωτικοῦ ἀναιρέσας μόνον τὸ πολιτικὸν μέρος, οὐχὶ δὲ καὶ τὸ ποινικόν, ἂν καὶ ἐζητήθη (Ἀπόφ. 85 τοῦ 1851), σκεφθεὶς δὲ ἄλλοτε, ὅτι ἡ παράνομος παρουσία τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος δὲν περιέχεται μεταξὺ τῶν ἐν τῷ ἄρθ. 458 Ποιν. Δικ. λόγων ἀναιρέσεως (Ἀπόφ. 49 τοῦ 1869).

86. Ὁ ἔχων τὸ δικαίωμα τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς ἐνδεχόμενον καὶ ν' ἀποθάνῃ, τί γενήσεται ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει;

Κατὰ τὸ Ῥωμαϊκὸν Δίκαιον αἱ ἀγωγαὶ μεταβαίνουσιν εἰς τοὺς κληρονόμους ὁσάκις σκοποῦσι τὴν ἀνόρθωσιν ὑλικῆς ζημίας, ἀποσβέννυνται δὲ ὁσάκις ἐπιδιώκουσι τὴν ἀνόρθωσιν ἠθικῆς βλάβης, ἤτοι προσβολῆς τῆς τιμῆς καὶ ὑπολήψεως (Εἰσηγήσεων 4. 12 § 1). Καὶ αἱ τελευταῖαι δ' αὗται μεταβαίνουσιν εἰς τοὺς κληρονόμους, ἂν, ζῶντος τοῦ παθόντος, γείνῃ προκάταρξις αὐτῶν, ἢ, καθὼς ἐκφράζεται ὁ νόμος, « ἐὰν ζώντων προκαταρχθῶσι τῶν πρωτοτύπων » (Θεοφ. Εἰσηγ. 4. 12 § 1 ἐν τέλει).

Σιωπώσης τῆς Ποινικῆς ἡμῶν Δικονομίας, πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῶσι καὶ παρ' ἡμῖν αἱ διατάξεις αὗται τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Δικαίου. (Ἀπόφ. πολιτ. ὑπ' ἀριθ. 76 τοῦ 1867 Ἀρ. Πάγου). Πότε ὅμως ἄρχεται παρ' ἡμῖν ἡ προκάταρξις τῆς δίκης ἡ ἐπιφέρουσα τὴν μετάβασιν τῶν περὶ ἱκανοποιήσεως ἀγωγῶν εἰς τοὺς κληρονόμους; Εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια τὴν προκάταρξιν τῆς δίκης ἀποτελεῖ παρ' ἡμῖν ἡ εἰς τὸ πινάκιον ἐγγραφὴ τῆς ὑποθέσεως, διότι αὕτη ἐπιφέρει κατὰ τὸ ἄρθρ. 575 ἐδ. 3 Πολ. Δικ. τὴν εἰς τοὺς κληρονόμους μετάβασιν τῶν μὴ μεταβαινουσῶν

ἄλλως ἀγωγῶν, ἀλλ' εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια πινάκιον δὲν ὑπάρχει, καὶ τούτου ἕνεκα φρονοῦμεν, ὅτι μόνη ἡ ἐπίδοσις τῆς ἀγωγῆς ἀποτελεῖ τὴν προκάταρξιν καὶ ἐπιφέρει τὴν μετάβασιν αὐτῆς εἰς τοὺς κληρονόμους. Ἠδύνατό τις μάλιστα νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι καὶ μόνη ἡ δήλωσις τοῦ παθόντος εἰς τὰς ἀνακριτικὰς ἀρχὰς, ὅτι παρίσταται ὡς πολιτικῶς ἐνάγων, δύναται νὰ ἀρκέσῃ διὰ τὴν μεταβίβασιν ταύτην.

87. Καὶ οἱ δανεισταὶ τοῦ παθόντος δύνανται νὰ ἐμφανισθῶσιν ὡς πολιτικῶς ἐνάγοντες, ὁσάκις τοῖς ἐπιτρέπει ὁ νόμος νὰ ἐγείρωσι τὰς ἀγωγὰς τῶν ὀφειλετῶν των (Mangin No. 126) (Trebut. σελ. 31—32).

88. Ἵνα παρασταθῇ τις ὡς πολιτικῶς ἐνάγων, ἀπαιτεῖται νὰ ἔχῃ τὴν ἱκανότητα τοῦ παρίστασθαι ἐπὶ δικαστηρίου. Ποῖοι ἔχουσι τὴν ἱκανότητα ταύτην καὶ διὰ τίνων ἀντιπροσωπεύονται οἱ στερούμενοι αὐτῆς, ὁρίζει τὸ ἀστυκὸν δίκαιον, καὶ ἑπομένως οὐδόλως ἐπιλαμβανόμεθα τῆς ἐξετάσεως τοῦ ἀντικειμένου τούτου.

89. Ἐνώπιον τῶν ποινικῶν δικαστηρίων ἡ πολιτικὴ ἀγωγὴ ἀπευθύνεται πάντοτε κατὰ τῶν αὐτουργῶν, συνεργῶν καὶ συναιτίων τῶν ἀξιοποίνων πράξεων. Δύναται δὲ ν' ἀπευθυνθῇ ἢ καθ' ὅλων τῶν συναιτίων, ἢ κατά τινων μόνον ἐξ αὐτῶν (Helie No. 2241). Ἐν Γαλλίᾳ δύναται ν' ἀπευθυνθῇ αὕτη καὶ κατὰ τῶν πολιτικῶς εἰς ἀποζημίωσιν ὑπευθύνων δυνάμει ῥητῶν περὶ τούτου διατάξεων (ἄρθρ. 73 καὶ 74 Γαλ. Ποιν. Νόμου) μὴ ὑπαρχουσῶν παρ' ἡμῖν.

Ἐὰν οἱ καθ' ὧν ἡ πολιτικὴ ἀγωγὴ ἀπευθύνεται στερῶνται τῆς ἱκανότητος τοῦ παρίστασθαι ἐπὶ δικαστηρίου, θέλουσιν ἐναχθῇ διά τῶν νομίμων αὐτῶν ἀντιπροσώπων. Περὶ τούτου ὑπάρχει ἐν Γαλλίᾳ ἀμφισβήτησις, ἀξιούντων τινῶν, ὅτι εἶναι περιττὴ εἰς τὴν ποινικὴν δίκην ἡ παρουσία τοῦ ἐπιτρόπου τῶν κατηγορουμένων, διότι ἡ ὑπεράσπισις κατὰ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς συνταυτίζεται μετὰ τῆς ὑπερασπίσεως κατὰ τῆς ποινικῆς, ἡ δὲ παρουσία τοῦ εἰσαγγελέως ἐξασφαλίζει ἀποχρώντως τὰ συμφέροντα τοῦ κατηγορουμένου. (Dalloz No. 116). Φρονοῦμεν ὅμως μετὰ τοῦ Κωστῆ (σελ. 293 σημ. 9.), ὅτι ἡ γνώμη αὕτη

δὲν δύναται νὰ ἰσχύσῃ παρ' ἡμῖν ἕνεκα τῆς γενικότητος τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 74 καὶ 75 τῆς ἡμετέρας Πολ. Δικ.

90. Ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ ἀποσβέννυται, ὡς θὰ ἴδωμεν, διὰ τοῦ θανάτου τοῦ καταγορουμένου, ἡ πολιτικὴ ὅμως οὐχί, διότι δύναται ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ν' ἀπευθυνθῇ καὶ κατὰ τῶν κληρονόμων. Καὶ ἀληθῶς μὲν τὸ Ῥωμαϊκὸν δίκαιον περιέχει περιορισμόν τινα τῆς παθητικῆς ταύτης μεταβιβάσεως, διότι κατὰ τὸν νόμον Εἰσηγ. (4. 12) § 1, δὲν ἀπευθύνονται κατὰ τῶν κληρονόμων αἱ ἀγωγαί, δι' ὧν ἐπιζητεῖται οὐχὶ ἡ ἀνόρθωσις ὑλικῆς τινος ζημίας, ἀλλ' ἡ ἱκανοποίησις τοῦ προσβληθέντος, ἐφαρμόζεται δηλ. καὶ ἐνταῦθα, ὅτι καὶ περὶ τῆς μεταβιβάσεως τῆς πολιτ. ἀγωγῆς εἰς τοὺς κληρονόμους τοῦ παθόντος, ἡ διάταξις ὅμως αὕτη δὲν δύναται νὰ ἰσχύσῃ παρ' ἡμῖν, διότι τὸ ἄρθρ. 9 Ποιν. Δικ. ἐπιτρέπει ἐν γένει καὶ ἄνευ ἐξαιρέσεως τὴν κατὰ τοῦ κληρονόμου τοῦ κατηγορουμένου ἐξάσκησιν τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς. «Πολιτικὴ ἀγωγὴ δύναται, κατὰ τὸ ἄρθρ. 9 Ποιν. Δικον. καὶ μετὰ θάνατον τοῦ κατηγορουμένου νὰ εἰσαχθῇ κατὰ τῶν κληρονόμων αὐτοῦ καὶ τῶν διαδόχων τῶν δικαιωμάτων του.»

91. Ὑπολείπεται ἤδη νὰ ἐξετάσωμεν εἰς ποῖα δικαστήρια δύναται νὰ εἰσαχθῇ ἡ πολιτικὴ ἀγωγή.

Εἴδομεν, ὅτι ἡ ἀγωγὴ αὕτη εἶναι ἰδιοκτησία τοῦ παθόντος· ἐντεῦθεν ἕπεται, ὅτι οὗτος, δυνάμενος καὶ νὰ παραιτηθῇ αὐτῆς, καὶ νὰ συμβιβασθῇ περὶ αὐτῆς (Helie No. 809), ἢ καὶ νὰ τὴν ἐκχωρήσῃ εἰς ἄλλους (Helie No. 812), μένει κατὰ κανόνα ὅλως ἐλεύθερος νὰ εἰσαγάγῃ αὐτὴν, εἴτε εἰς τὰ ποινικὰ, εἴτε εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια. Τοῦτο ὅμως χρήζει διευκρινήσεώς τινος.

Εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια τότε μόνον δύναται νὰ εἰσαχθῇ ἡ πολιτικὴ ἀγωγὴ, ὅταν ὑπάρχῃ ἐκκρεμὴς παρ' αὐτοῖς καὶ ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ, καὶ οὐχὶ μάλιστα παρ' ἡμῖν καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἐκκρεμότητος ταύτης. Τὸ ἄρθρ. 302 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. ἀπαιτεῖ νὰ κοινοποιηθῇ τὸ δικόγραφον τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς εἰς τὸν κατηγορούμενον τοὐλάχιστον κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς εἰς τὸ ἀκροατήριον κλήσεως. Ἐπειδὴ δ' αὕτη πρέπει νὰ γίνηται

ἐπὶ μὲν πταισμάτων εἴκοσι τέσσαρας ὥρας πρὸ τῆς πρὸς ἐμφάνισιν ὡρισμένης δικασίμου ἡμέρας (ἄρθρ. 145 Ποιν. Δικ.), ἐπὶ δὲ πλημμελημάτων τρεῖς ἡμέρας, ἐπὶ δὲ κακουργημάτων ὀκτὼ ἡμέρας πρὸ τῆς αὐτῆς δικασίμου ἡμέρας (ἄρθρ. 163 καὶ 275 Ποιν. Δικ.), ἕπεται, ὅτι πρὸ τῶν προθεσμιῶν τούτων πρέπει νὰ κοινοποιῆται καὶ ἡ πολιτικὴ ἀγωγή· δὲν εἶναι δὲ ὀρθὸν ὅτι ἡ νομολογία παρεδέχθη πρὸ τριῶν ἡμερῶν, ὡς ἀναφέρει ὁ Κωστῆς (Σελ. 293 σημ. 7) ῥητῶς ἐπὶ πταισμάτων ἐθεώρησεν ὁ Ἄρ. Πάγος νόμιμον πολιτικὴν ἀγωγὴν κοινοποιηθεῖσαν πρὸ 24 ὡρῶν (Ἀπ. 194 τοῦ 1866). Αἱ προθεσμίαι αὗται δὲν ἐπεκτείνονται, καὶ ἂν τυχὸν ὁ καθ' οὗ ἡ ἐπίδοσις ἔχῃ μακρὰν τὴν κατοικίαν του (Ἀποφ. 86 τοῦ 1860) (1). Βραδύτερον κοινοποιουμένη ἡ πολιτικὴ ἀγωγὴ δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν παρὰ τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου, ἄλλως ἀναιρεῖται καὶ αὐτὴ ἡ ποινικὴ ἀπόφασις (Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου 178 τοῦ 1866) (2).

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἕπεται, ὅτι ἂν ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ οὐδόλως εἰσήχθη εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια, ἢ ἂν εἰσαχθεῖσα ἐξεδικάσθη, ἢ παρῆλθε τοὐλάχιστον ἡ ἐποχὴ τῆς εἰς τὸ ἀκροατήριον κλήσεως, δὲν ὑπολείπεται τῷ παθόντι, ἢ μόνη ἡ ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων ἐνάσκησις τῆς ἀγωγῆς του.

Σημειωτέον ὅμως, ὅτι ὁ νόμος ἐμπόδισε παρ' ἡμῖν τὴν μετὰ τὴν κλῆσιν τοῦ κατηγορουμένου εἰς τὸ ἀκροατήριον εἰσαγωγὴν τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς, ἵνα γνωρίζῃ ἐγκαίρως ὁ κατηγορούμενος τὴν εἰσαγωγὴν ταύτην, καὶ φροντίζῃ ἐγκαίρως περὶ τῶν μέσων τῆς ὑπερασπίσεώς του. Ἐντεῦθεν ἕπεται, ὅτι, ἂν δὲν γείνῃ ἡ συζήτησις, καθ' ἣν ἡμέραν ἐκλητεύθη ὁ κατηγορούμενος, ἀλλ' ἀναβληθῇ δι' ἄλλην μεταγενεστέραν, ἢ ἂν ἡ ἐκδοθεῖσα καταδικαστικὴ ἀπόφασις ἀναιρεθῇ, καὶ πρόκηται νὰ γείνῃ νέα συζήτησις, δύναται νὰ εἰσαχθῇ καὶ τότε ἡ πολιτικὴ ἀγωγή, ἀρκεῖ νὰ κοινοποιηθῇ πρὸ τῆς ἄνω ῥηθείσης προθεσμίας. Τὴν

---

(1) Τὸ ἐναντίον ἀπεφασίσθη διὰ τῶν ὑπ' ἀριθ. 69 καὶ 103 ἀποφάσεων τοῦ 1866 Ἀρ. Πάγου.

(2) Ἐν Γαλλίᾳ νομίμως εἰσάγει ὁ παθὼν τὴν πολιτικὴν ἀγωγήν του δηλῶν καὶ εἰς τὴν συζήτησιν κατὰ πρῶτον, ὅτι παρίσταται ὡς πολιτικῶς ἐνάγων.

λύσιν ταύτην καθιέρωσεν ὁ Ἄρειος Πάγος διὰ δύο ἀποφάσεών του ὑπ' ἀριθ. 2 καὶ 68 τοῦ 1857.

92. Ἀλλ' ἂν ὁ παθὼν εἰσαγάγῃ ἅπαξ τὴν ἀγωγήν του, εἴτε εἰς τὸ ποινικὸν, εἴτε εἰς τὸ πολιτικὸν δικαστήριον, δύναται παραιτούμενος νὰ εἰσαγάγῃ αὐτὴν εἰς τὸ ἄλλο δικαστήριον;

Πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου ὑπῆρχε παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Γάλλοις φρονιμολόγοις νομικόν τι ἀξίωμα, ὅτι, ἐκλεχθείσης μιᾶς ὁδοῦ, δὲν ἐπιτρέπεται προσφυγὴ εἰς τὴν ἄλλην (una via electa non datur recursus ad alteram). Οὐδεμία διάταξις τῆς Ποιν. Δικ. καθιέρωσε τὸ ἀξίωμα τοῦτο, καὶ ἐν τῇ σιωπῇ τοῦ νόμου μεγίστη διαφωνία ἐπικρατεῖ μεταξὺ τῶν Γάλλων συγγραφέων περὶ τῆς πρακτικῆς αὐτοῦ ἰσχύος. Οἱ μὲν τὸ ἀποκρούουσι καθ' ὁλοκληρίαν, οἱ δὲ τὸ παραδέχονται καθ' ὁλοκληρίαν φρονοῦντες, ὅτι εἶναι ἄδικον καὶ σκληρὸν νὰ σύρηται ὁ κατηγορούμενος ἀπὸ δικαστηρίου εἰς δικαστήριον. Ἄλλοι τέλος, ὧν τὴν γνώμην καθιέρωσε καὶ ἡ νομολογία, διακρίνουσιν ἂν ἡ πολιτικὴ ἀγωγὴ εἰσήχθη εἰς τὸ πολιτικὸν ἢ εἰς τὸ ποινικὸν δικαστήριον· καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν παραδέχονται, ὅτι ὁ παθὼν, ἐκλέξας ἅπαξ τὸ πολιτικὸν δικαστήριον, δὲν δύναται πλέον παραιτούμενος νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὸ ποινικὸν, διὰ τὴν ἐντεῦθεν προκύπτουσαν ταλαιπωρίαν τοῦ κατηγορουμένου. Εἰς τὴν δευτέραν ὅμως περίπτωσιν παραδέχονται, ὅτι δύναται ὁ παθὼν νὰ παραιτηθῇ, διότι ἐκ τούτου οὐ μόνον δὲν χειροτερεύει, ἀλλὰ βελτιοῦται μᾶλλον ἡ θέσις τοῦ κατηγορουμένου, ἀπαλλασσομένου ἑνὸς ἀντιπάλου, ἐπηρεάζοντος ὅπως δήποτε τὴν τύχην του (Helie No. 819—826).

93. Εὐτυχῶς ὁ ἡμέτερος νομοθέτης ἔλυσε νομοθετικῶς τὸ ζήτημα, παραδεχθεὶς τὴν τελευταίαν ταύτην γνώμην. Τὸ ἄρθρ. 306 Ποιν. Δικ. ἐπιτρέπει εἰς τὸν πολιτικῶς ἐνάγοντα νὰ παραιτῆται τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς του κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς ποινικῆς δίκης, ἀρκεῖ μόνον νὰ γείνῃ τοῦτο πρὸ τῆς ἀπαγγελίας τῆς ἀποφάσεως, ὑποχρεοῦν μόνον αὐτὸν εἰς πληρωμὴν τῶν ζημιῶν καὶ τῶν ἐξόδων. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν παραίτησιν ταύτην παρατηρητέον· πρῶτον, ὅτι μόνη αὕτη καταργεῖ τὴν δίκην χωρὶς νὰ ἀπαιτῆται προσφορά τις δικαστικῶν ἐξόδων, ὡς ἐν

ταῖς πολιτικαῖς δίκαις, καὶ ἑπομένως ὁ παθὼν δύναται μετ' αὐτὴν καὶ ὀφείλει νὰ ἐξετασθῇ ἐνόρκως. (Ἀπ. Ἀρ. Πάγου 114 τοῦ 1858)· δεύτερον, ὅτι ἡ παραίτησις αὕτη δὲν ἐπιφέρει ἀπώλειαν τοῦ δικαιώματος, ὅπερ δύναται νὰ ἐνασκηθῇ ὑπὸ τοῦ παθόντος ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων· τοῦτο ἐξάγεται καὶ ἐκτοῦ ἄρθ. 343 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ καὶ ὁ ἐρήμην δικασθεὶς πολιτικῶς ἐνάγων δύναται νὰ εἰσαγάγῃ μετὰ ταῦτα τὴν ἀγωγήν του ἐνώπιον τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου (Κωστῆς Σελ. 292), καὶ ἐκ τῶν ἀναλόγων διατάξεων τοῦ ἄρθρου 488 Πολ. Δικ. καθ' ὃ ὁ παραιτηθεὶς ἀπὸ τῆς ἀγωγῆς δύναται νὰ ἐγείρῃ τ[illegible] τὴν ἐκ νέου.

94. Τὸ ἄρθρ. 7 Ποιν. Δικ. προβλέπει τὴν περίπτωσιν τῆς εἰσαγωγῆς τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς εἰς τὸ πολιτικὸν δικαστήριον, καὶ ἀπαγορεύει ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὴν εἰς τὸ ποινικὸν δικαστήριον ἐμφάνισιν τοῦ παθόντος ὡς πολιτικῶς ἐνάγοντος.

Καὶ περὶ τῆς περιπτώσεως ταύτης ἀνάγκη νὰ ἐπιφέρωμεν παρατηρήσεις τινας, τὰς ἑξῆς. α') Οἱ Γάλλοι, παρ' οἷς, ὡς εἴρηται, δὲν ὑπάρχει ῥητὸς νόμος καθιερῶν τὸν ἐν τῷ ἄρθρ. 7 Ποιν. Δικ. κανόνα, παραδέχονται ἐξαίρεσιν αὐτοῦ ὁσάκις ἐκ πλάνης νομίζων ὁ παθὼν, ὅτι δὲν ὑφίσταται ἀξιόποινος πρᾶξις, ἀπηύθυνε τὴν ἀγωγήν του ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίον (Helie No. 822)· ἐξαίρεσις τοιαύτη δὲν δύναται βεβαίως νὰ ὑποστηριχθῇ παρ' ἡμῖν ἀπέναντι τῆς ῥητῆς καὶ σαφοῦς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 7 Ποιν. Δικ.

β') Μόνη ἡ εἰς τὸ ἀρμόδιον πολιτικὸν δικαστήριον εἰσαγωγὴ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς στερεῖ κατὰ τὸ ἄρθρ. 7 Ποιν. Δικ. τὸν παθόντα τοῦ δικαιώματος νὰ εἰσαγάγῃ αὐτὴν βραδύτερον εἰς τὸ ποινικὸν δικαστήριον. Ὅθεν ἂν ἡ εἰς τὸ πολιτικὸν δικαστήριον εἰσαχθεῖσα πολιτικὴ ἀγωγὴ ἀπορριφθῇ ὡς ἀπαράδεκτος λόγῳ ἀναρμοδιότητος, διατηρεῖ ὁ παθὼν ἀκέραια τὰ δικαιώματά του νὰ εἰσαγάγῃ αὐτὴν ὅπου ἐγκρίνῃ, ἤγουν ἢ εἰς τὸ ἀρμόδιον πολιτικὸν ἢ εἰς τὸ ποινικὸν δικαστήριον.

γ') Τότε μόνον δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὸν παθόντα νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια, ὅταν εἰσάγῃ εἰς ταῦτα τὴν ἰδίαν ἀγωγὴν, ἣν εἰσήγαγεν ἤδη εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια,

ἤτοι ἀπαιτεῖται νὰ ὑπάρχῃ μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἀγωγῶν ταυτότης προσώπων, αἰτίας καὶ ἀντικειμένου. Διὰ τοῦτο παρεδέχθησαν, ὅτι ὁ ζητήσας τὴν ἀπὸ τῆς συζύγου του διάζευξιν, δύναται νὰ παρασταθῇ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων, κατηγορουμένης βραδύτερον τῆς συζύγου ἐπὶ μοιχείᾳ, καὶ νὰ ζητήσῃ ἱκανοποίησιν. Ἐπίσης παρεδέχθησαν, ὅτι ὁ ἐναγαγών τινα εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια ἐπὶ ἀποδόσει χρημάτων, ἅτινα κατ' ἐντολήν εἰσέπραξε, δύναται νὰ παρασταθῇ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων, κατηγορουμένου βραδύτερον τοῦ ἐναγομένου ἐπὶ ὑπεξαιρέσει τῶν χρημάτων ἐκείνων. Καὶ εἰς ταύτην μὲν τὴν περίπτωσιν ἑκατέρα τῶν ἀγωγῶν πηγάζει ἐκ διαφόρων γεγονότων, ἡ μὲν πρώτη ἐκ τῆς ἐντολῆς, ἡ δὲ δευτέρα ἐκ τοῦ ἀδικήματος τῆς ὑπεξαιρέσεως, εἰς δὲ τὴν πρώτην περίπτωσιν ἑκατέρα τῶν ἀγωγῶν ἔχει διάφορον ἀντικείμενον, ἡ μὲν τὴν διάζευξιν, ἡ δὲ τὴν ἀποζημίωσιν (Helie No. 2244).

95. Δυσχερείας τινας ὡς πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ παθόντος ἐκλογὴν τοῦ δικάσοντος τὴν πολιτικὴν ἀγωγὴν δικαστηρίου παρέχει τὸ ἀδίκημα τῆς πλαστογραφίας. Καὶ πρῶτον μὲν τὸ ἄρθρ. 7 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ ὁ εἰσαγαγὼν τὴν πολιτικὴν ἀγωγὴν εἰς τὸ πολιτικὸν δικαστήριον δὲν δύναται πλέον νὰ ἐμφανισθῇ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων ἢ ὡς ἰδιώτης κατήγορος, καθιεροῖ ἐξαίρεσιν ἐν τῇ περιπτώσει τῆς νοθεύσεως τῶν ἐγγράφων. Δεύτερον δὲ τὸ ἄρθρ. 456 Πολ. Δικ. περιέχει τὰς ἑξῆς διατάξεις. «Πολιτικῶς δύναται νὰ εἰσαχθῇ κυρία ἀγωγὴ ἕνεκα πλαστογραφίας ἢ νοθεύσεως ἐγγράφου τινος τότε μόνον, ὅταν ὁ κακουργήσας ἀπέθανεν, ἢ ἡ κατηγορία παρεγράφη, καὶ πρόκηται νὰ γείνῃ ἕνεκα πλαστογραφίας ἀγωγὴ περὶ ἀποζημιώσεως κατὰ τοῦ κακουργήσαντος ἢ τῶν κληρονόμων αὐτοῦ.—Κατὰ πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν εἰσάγεται παρεμπιπτόντως ἡ ἕνεκα πλαστογραφίας, ἢ νοθεύσεως πολιτικὴ ἀγωγή, διαρκούσης τῆς κυρίας δίκης.»

Ποία ἡ ἔννοια τῶν διατάξεων τούτων; Κατὰ τὸν Οἰκονομίδην τὸ ἄρθρον 456 Πολ. Δικ. καθιεροῖ ἐξαίρεσιν τοῦ γενικοῦ κανόνος, καθ' ὃν ὁ ἐξ ἀδικήματος παθὼν δύναται νὰ ἐκλέξῃ μεταξὺ ποινικῶν καὶ πολιτικῶν δικαστηρίων, καὶ ὑποχρεοῖ αὐτὸν νὰ ὑποβάλῃ τὰς ἀπαιτήσεις του εἰς τὸ ποινικόν. Ὀρθῶς

ὑποτιθεμένης τῆς γνώμης ταύτης, πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὡς συνέπειαν, ὅτι, ἵνα ἐμφανισθῇ ὁ παθὼν ἐπὶ νοθεύσεως ἐγγράφων ὡς πολιτικῶς ἐνάγων ἢ ἰδιώτης κατήγορος ἐνώπιον τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου, ἀφοῦ εἰσήγαγε τὴν ἀγωγήν του εἰς τὸ πολιτικόν, πρέπει νὰ παραιτηθῇ τῆς ἐναντίον τοῦ ἄρθρ. 456 εἰσαχθείσης ἀγωγῆς ταύτης, καὶ νὰ εἰσαγάγῃ αὐτὴν ἐνώπιον τοῦ ποινικοῦ.

Ὁμολογοῦμεν, ὅτι δὲν ἠδυνήθημεν νὰ πεισθῶμεν περὶ τῆς ὀρθότητος τῆς γνώμης ταύτης. Ἂν τοιαύτην ἐξαίρεσιν ἐσκόπει νὰ καθιερώσῃ ὁ νομοθέτης διὰ τοῦ ἄρθρου 456 Πολ. Δικ. ἤθελε μνημονεύσει αὐτῆς εἰς τὸ ἄρθρ. 6 καὶ 7 Ποιν. Δικ. Ἐκτὸς τούτου, ἂν ἡ γνώμη τοῦ Οἰκονομίδου ἦτον ὀρθή, τότε, ἂν συμφώνως μὲ τὸ ἄρθρ. 456 Πολ. Δικ. εἰσήγετο εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια ἀγωγὴ περὶ ἀποζημιώσεως ἕνεκα πλαστογραφίας παραγραφείσης, ἀπεδεικνύετο δὲ κατὰ τὴν συζήτησιν, ὅτι ἡ πλαστογραφία δὲν παρεγράφη ἕνεκα, φέρ' εἰπεῖν, διακοπῆς τινος, τὸ δικαστήριον ὤφειλε ν' ἀπορρίψῃ τὴν ἀγωγὴν ὡς παρανόμως εἰσαχθεῖσαν· ἐν τούτοις τὰ ἄρθρ. 454 καὶ 455 Πολ. Δικ. καὶ 317 Ποιν. Δικ. προβλέποντα τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἐν πολιτικῇ δίκῃ ἀναφύεται ζήτημα πλαστογραφίας ποινικῶς τιμωρουμένης, διατάσσουσιν, ὅτι ἡ πολιτικὴ δίκη *ἀναβάλλεται* μόνον, ἂν τὸ πλαστὸν ἔγγραφον ἦναι ἀναγκαῖον πρὸς ἀπόφασιν αὐτῆς, οὐδένα δὲ λόγον περὶ ἀπορρίψεως αὐτῆς ποιοῦσιν.

Τέλος, ἂν ὀρθὴ ἦν ἡ γνώμη τοῦ Οἰκονομίδου, ἔπρεπε νὰ προβλέψῃ ὁ νομοθέτης καὶ περὶ τοῦ πρακτέου ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ἡ ποινικὴ δίκη ἐπεραιώθη χωρὶς ὁ παθὼν νὰ ὑποβάλῃ τὴν ἀγωγήν του εἰς τὸ ποινικὸν δικαστήριον.

Καθ' ἡμᾶς πρὸς ὀρθὴν ἑρμηνείαν τοῦ ἄρθρ. 456 Πολ. Δικ. πρέπει νὰ διακρίνωμεν μεταξὺ τῆς ἀγωγῆς τῆς πλαστογραφίας καὶ τῆς ἀγωγῆς περὶ ἀποζημιώσεως ἕνεκα πλαστογραφίας· διὰ τῆς πρώτης ἀγωγῆς ζητεῖται ἁπλῶς νὰ κηρυχθῇ τὸ ἔγγραφον ὡς πλαστογραφημένον, διὰ τῆς δευτέρας ἀγωγῆς ζητεῖται ἀποζημίωσις ἕνεκα ζημίας προελθούσης ἐκ τῆς πλαστογραφίας. Ἡ πρώτη ἀγωγὴ γεννᾶται ἐκ πάσης πλαστογραφίας, ἡ δευτέρα ἐξ ἐκείνων μόνων τῶν πλαστογραφιῶν, αἵτινες ἐπήνεγκον ζημί-

αν. Ἡ δευτέρα περὶ ἀποζημιώσεως ἀγωγὴ περιέχει ἐν ἑαυτῇ καὶ τὴν πρώτην ὡς παρεμπίπτουσαν, δύναται ὅμως καὶ τότε ν' ἀποχωρισθῇ ἡ περὶ πλαστογραφίας καὶ νὰ ἐξασκηθῇ ἰδιαιτέρως ὡς κυρία, μετὰ δὲ τὴν ἐπιτυχίαν αὐτῆς νὰ ἐξασκηθῇ ἡ περὶ ἀποζημιώσεως.

Τὴν διάκρισιν ταύτην ἔχων ὑπ' ὄψιν ὁ ἡμέτερος νομοθέτης, ἐφρόντισε διὰ τῶν περὶ πλαστογραφίας διατάξεών του νὰ κανονίσῃ τὰ περὶ ἐκδικάσεως οὐχὶ τῆς δευτέρας περὶ ἀποζημιώσεως ἀγωγῆς, διότι αὕτη, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ δικάσον αὐτὴν δικαστήριον, ταυτίζεται μετὰ πασῶν τῶν λοιπῶν πολιτικῶν ἀγωγῶν, ἀλλὰ τὰ περὶ ἐκδικάσεως μόνης τῆς πρώτης, εἴτε καθ' ἑαυτὴν θεωρουμένης, εἴτε ὡς περιεχομένης παρεμπιπτόντως εἰς τὴν δευτέραν. Ἰδίως δὲ διὰ τοῦ ἄρθρ. 456 Πολ. Δικ. ἐσκόπει νὰ προσδιορίσῃ πότε ἡ περὶ πλαστογραφίας ἀγωγὴ ἠδύνατο νὰ εἰσαχθῇ ὡς κυρία ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων.

Πρὸς τοῦτο δύο ὅρους ἀπαιτεῖ τὸ ἄρθρ. 456 Πολ. Δικ. 1) νὰ μὴ ἦναι δυνατὴ ἡ ποινικὴ καταδίωξις ἕνεκα θανάτου τοῦ κατηγορουμένου ἢ παραγραφῆς, καὶ 2) νὰ ὑπέστη βλάβην τινὰ ὁ παθὼν ἐκ τῆς πλαστογραφίας, διότι τότε μόνον δύναται νὰ γείνῃ ἕνεκα πλαστογραφίας ἀγωγὴ περὶ ἀποζημιώσεως κατὰ τοῦ κακουργήσαντος ἢ τῶν κληρονόμων του, ὡς ἐξεφράσθη ὁ νομοθέτης. Διατί ἀπῄτησεν ἀμφοτέρους τοὺς ὅρους τούτους; διότι ἂν μὲν δὲν ὑπάρχῃ ὁ πρῶτος ὅρος, ἤγουν ἂν ἦναι δυνατὴ ἡ ποινικὴ καταδίωξις, ματαία ὅλως ἀποβαίνει ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ περὶ πλαστογραφίας ζητήματος εἰς τὸ πολιτικὸν δικαστήριον, διότι τοῦτο ὀφείλει κατὰ τὸ ἄρθρ. 454 Πολ. Δικ. νὰ παραπέμψῃ τὸ ζήτημα εἰς τὸ ποινικόν. Ὅταν δὲ λείπῃ ὁ δεύτερος ὅρος, ἤγουν ὅταν δὲν ὑπέστη βλάβην τινὰ ἐκ τῆς πλαστογραφίας ὁ ἐνάγων, τότε δύναται μὲν νὰ καταγγείλῃ τὸ ἔγκλημα, καὶ νὰ παρασταθῇ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων ἢ ἰδιώτης κατήγορος ἐνώπιον τῶν ποινικῶν δικαστηρίων, δὲν δύναται ὅμως νὰ ἐνάξῃ ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων, διότι δὲν ὑπέστη εἰσέτι προσβολὴν κεκτημένου τινὸς δικαιώματος, ἵνα ἀποκτήσῃ τὸ πρὸς ἀγωγὴν δικαίωμα, οὐδ' ἀρκεῖ πρὸς τοῦτο ἡ ὕπαρξις πλασῶν ἐγγράφων, ἐξ ὧν ἐνδέχεται νὰ προέλθῃ αὐτῷ βλάβη. Ὀφείλει ἑπομένως

νὰ περιμείνῃ νὰ γείνῃ ἐν πολιτικῇ ἢ ποινικῇ δίκῃ χρῆσις κατ' αὐτοῦ τῶν πλαστῶν ἐγγράφων, καὶ τότε νὰ προτείνῃ παρεμπιπτόντως τὴν περὶ πλαστογραφίας ἀγωγήν του, προσβάλλων ταῦτα ὡς πλαστά.

Ἐντεῦθεν ἕπεται, ὅτι ὀρθὴ εἶναι ἡ διάταξις τοῦ 6'. ἐδ. τοῦ ἄρθρ. 456 Πολ. Δικ. καθ' ἣν «Κατὰ πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν εἰσάγεται παρεμπιπτόντως ἡ ἕνεκα πλαστογραφίας ἢ νοθεύσεως πολιτικὴ ἀγωγή, διαρκούσης τῆς κυρίας δίκης.» διότι εἴτε μετὰ τῆς ποινικῆς ἐπὶ πλαστογραφίᾳ καταδιώξεως εἰσαχθῇ ἡ τῆς πλαστογραφίας ἀγωγή, εἴτε διὰ τῆς περὶ ἀποζημιώσεως ἀγωγῆς προταθῇ, θεωρεῖται πάντοτε ὡς παρεμπίπτουσα τῆς κυρίας δίκης, ἥτις εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν εἶναι ἡ ποινικὴ ἀγωγή, εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἡ περὶ ἀποζημιώσεως. Τὸ αὐτὸ προφανῶς καὶ ὅταν, διαρκούσης ἄλλης ποινικῆς ἢ πολιτικῆς δίκης, προτείνηται ἡ πλαστογραφία.

Ἐκ τῆς ἑρμηνείας ταύτης ἐξάγεται, ὅτι καὶ ἐπὶ πλαστογραφίας ὁ παθὼν εἶναι ἐλεύθερος νὰ εἰσαγάγῃ τὴν περὶ ἀποζημιώσεως ἀγωγήν του, εἴτε εἰς τὰ ποινικά, εἴτε εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια, καὶ ὅτι ἐν τῇ τελευταίᾳ περιπτώσει τὸ πολιτικὸν δικαστήριον, εἰ μὲν εἶναι δυνατὴ ποινικὴ καταδίωξις, θέλει διατάξει τοιαύτην πρὸς λύσιν τοῦ περὶ πλαστογραφίας ζητήματος, ἀναβάλλον τὴν ἐπὶ τῆς ἀποζημιώσεως ἀπόφασίν του, ἄλλως θέλει ἐξετάσει καὶ τὴν πλαστότητα καὶ, ἂν παραδεχθῇ ταύτην, τὸ περὶ ἀποζημιώσεως.

Δοθείσης τοιαύτης ἑρμηνείας εἰς τὸ ἄρθρον 456 Πολ. Δικον. εὐχερὴς καθίσταται καὶ ἡ ἑρμηνεία τῆς ἐν τῷ ἄρθ. 7 Ποιν. Δικ. ἐξαιρέσεως ἐν περιπτώσει νοθεύσεως ἐγγράφων. Εἴδομεν, ὅτι, ὁσάκις προτείνεται ἐνώπιον πολιτικῶν δικαστηρίων παρεμπιπτόντως περὶ πλαστογραφίας ἀγωγή, ἐφ' ἧς εἶναι δυνατὸν νὰ ἐνεργηθῇ ποινικὴ καταδίωξις, διατάσσεται τοιαύτη ὑπὸ τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων, ἑπομένως δίκαιον ἦτο νὰ ἐπιτραπῇ εἰς τὸν προτείναντα τὴν πλαστογραφίαν νὰ ἐμφανισθῇ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων εἰς τὸ ποινικὸν δικαστήριον, ἵνα ὑποστηρίξῃ τὸν περὶ πλαστότητος ἰσχυρισμόν του. Πρὸς τοῦτο δὲ δύναται ἢ νὰ παραιτηθῇ καὶ τῆς εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια τυχὸν εἰσαχθεί-

σης περὶ ἀποζημιώσεως ἀγωγῆς του, καὶ νὰ εἰσαγάγῃ καὶ ταύτην εἰς τὸ ποινικὸν δικαστήριον, ἢ νὰ περιορισθῇ εἰς μόνην τὴν περὶ πλαστογραφίας ἀγωγήν του, καὶ μετὰ τὴν ἐπιτυχίαν ταύτης νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ἕνεκα τοῦ ζητήματος τῆς πλαστογραφίας ἀναβληθεῖσαν περὶ ἀποζημιώσεως ἀγωγήν του.

96. Ταῦτα περὶ τοῦ δικαιουμένου ν' ἀπευθύνῃ πολιτικὴν ἀγωγὴν, περὶ τοῦ καθ' οὗ αὕτη ἀπευθύνεται καὶ περὶ τοῦ ἁρμοδίου νὰ τὴν δικάσῃ δικαστηρίου. Τὸ ἔγγραφον τῆς ἀγωγῆς ταύτης συντάσσεται καὶ παραδίδεται κατὰ τὰ ἐν τῇ Πολιτικῇ Δικονομίᾳ διατεταγμένα (Ἄρθρ. 302 ἐδ. 3 Ποιν. Δικ.). Ὡς πρὸς τοῦτο παρατηροῦμεν, ὅτι ἄγνωστον εἶναι πρὸ τῆς ἐκδόσεως ὁριστικοῦ βουλεύματος εἰς ποῖον δικαστήριον θέλει παραπεμφθῇ ὁ κατηγορούμενος, ἑπομένως ἀδύνατον εἶναι νὰ προσδιορισθῇ προηγουμένως ἐν τῷ ἐγγράφῳ τῆς ἀγωγῆς τὸ δικάσον αὐτὴν ποινικὸν δικαστήριον· τούτου ἕνεκεν ὡς ἀποχρῶν προσδιορισμὸς πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἡ πρόσκλησις ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, ὅπερ θὰ δικάσῃ τὴν ποινικὴν ὑπόθεριν. (Ἀποφ. 140 τοῦ 1856 Ἀρ. Πάγου).

Παρατηροῦμεν προσέτι, ὅτι ἐπὶ μὲν χρεωκοπίας ἡ πολιτικὴ ἀγωγὴ δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἄλλην αἴτησιν, εἰμὴ τὸ νὰ κηρυχθῇ ὁ κατηγορούμενος χρεωκόπος, καὶ νὰ ὑποχρεωθῇ ὁ συναίτιος ν' ἀποδώσῃ εἰς τὴν ὁμάδα τὰ ἐν ἄρθρῳ 593 Ἐμπ. Νόμου ἀναφερόμενα, διότι, ὡς εἴδομεν, ἄλλαι πολιτικαὶ ἀπαιτήσεις δὲν δύνανται νὰ εἰσαχθῶσιν, ἐπὶ δὲ τῆς ἀγωγῆς περὶ πλαστογραφίας, δὲν θὰ ὑποβληθῇ ἐπίσης ἄλλη αἴτησις, εἰμὴ νὰ κηρυχθῇ τὸ ἔγγραφον πλαστὸν, ἐκτὸς ἂν ὑπάρχῃ καὶ ὑποβληθῇ συγχρόνως καὶ ἡ ἀγωγὴ περὶ ἀποζημιώσεως ἕνεκα τῆς πλαστογραφίας.

97. Ὁ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων παριστάμενος ἀλλοδαπὸς ὀφείλει νὰ δώσῃ ἐγγύησιν, ὅταν ἐνάγῃ ἡμεδαπόν. Ἐν Γαλλίᾳ παραδέχονται τὸ αὐτὸ καὶ ὅταν ἀκόμη ἐνάγῃ ἀλλοδαπὸν (Helie No. 751). Τοῦτο παρεδέχθη ὁ Κωστῆς καὶ παρ' ἡμῖν, ἀλλ' ἐσφαλμένως, διότι τὸ ἄρθρ. 78. Πολ. Δικ. ῥητῶς περιορίζει τὴν ὑποχρέωσιν τῶν ἀλλοδαπῶν εἰς ἐγγυοδοσίαν μόνον, ὅταν ἐνάγωσιν ἡμεδαπόν· οὕτω δ' ἑρμηνεύει αὐτὸ καὶ ὁ Οἰκονομίδης (Τομ. 1. σέλ. 188 σημ. 3).

98. Περὶ τῆς περαιτέρω διαδικασίας, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν πολιτικὴν ἀγωγήν, σιωπᾷ ἢ ἀτελῶς προβλέπει ἡ Ποινικὴ ἡμῶν Δικονομία, ἕνεκα τούτου πολλαὶ ἀναφύονται εἰς τὴν πρακτικὴν δυσκολίαι. Ἐπειδὴ ὅμως αἱ δυσκολίαι αὗται μόνον εἰς τὴν ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίαν παρουσιάζονται, παραπέμπομεν τὴν ἐξέτασιν αὐτῶν εἰς τὸ τρίτον βιβλίον τῆς παρούσης πραγματείας.

99. Τὰ μέχρι τοῦδε ἐκτεθέντα ἐφαρμόζονται κυρίως εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς. Ἀλλ' ὁ ἔχων δικαίωμα νὰ εἰσαγάγῃ τοιαύτην ἀγωγὴν εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια, δύναται καὶ πρὸ τῆς ἀγωγῆς ταύτης ν' ἀποκτήσῃ τὴν ἰδιότητα τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος, ἀρκεῖ πρὸς τοῦτο νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὰς ἀνακριτικὰς ἀρχὰς ἔγγραφον δήλωσιν, ὅτι παρίσταται ὡς πολιτικῶς ἐνάγων, εἶναι δ' ἀδιάφορον ἂν εἶχεν ἐγκαλέσῃ τὸ ἀδίκημα ἢ οὔ. (Helie No. 2240). Τὸ ἄρθρον 302 Ποιν. Δικ. ἐπιτρέπει ῥητῶς εἰς τὸν ἀδικηθέντα νὰ παρίσταται ὡς πολιτικῶς ἐνάγων εἰς πᾶσαν κατάστασιν τῆς προανακρίσεως καὶ πρὶν ἢ κινήσῃ τακτικὴν ἀγωγὴν περὶ τῶν ἰδιωτικῶν ἀπαιτήσεών του. Καὶ ὁ οὕτω δὲ παρασταθεὶς ὡς πολιτικῶς ἐνάγων ἔχει, διαρκούσης τῆς προδικασίας, ὅλα τὰ δικαιώματα ὅσα εἰς ἀριθ. 59 ἐξεθέσαμεν, ἀρκεῖ νὰ παρέστη πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ βουλεύματος. Ἂν ὅμως ὁ ἀδικηθεὶς δὲν ὑπέστη ζημίαν, οἵαν ἀνωτέρω ὡρίσαμεν, ἢ ἂν εἰσήγαγε τὴν ἀγωγήν του εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια, δὲν δύναται νὰ ἐμφανισθῇ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων, οὔτε διαρκούσης τῆς προδικασίας. Ἐπίσης ἂν ὁ νομίμως κατ' αὐτὴν ὡς πολιτικῶς ἐνάγων ἐμφανισθεὶς δὲν εἰσαγάγῃ τὴν ἀγωγήν του ἐντὸς τῆς νομίμου προθεσμίας, ἀπόλλυσι διὰ τὸ μέλλον τὴν ἰδιότητα τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος.

Ἀλλὰ διὰ τὴν τοιαύτην κατὰ τὴν προδικασίαν παράστασίν τινος ὡς πολιτικῶς ἐνάγοντος ἀπαιτεῖται νὰ ἔχῃ οὗτος τὴν ἱκανότητα τοῦ παρίστασθαι ἐπὶ δικαστηρίου; Ὁ Ἄρειος Πάγος ἔλυσεν ἀποφατικῶς τὸ ζήτημα, θεωρήσας ἔγκυρον ἀνακοπὴν κατὰ βουλεύματος γενομένην ὑπὸ πληρεξουσίου ἀνηλίκου τινὸς γυναικὸς (Ἀποφ. 81 τοῦ 1859).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Ἔκτασις τῆς Ποινικῆς καὶ τῆς Πολιτικῆς ἀγωγῆς.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Σ. ΒΕΖΑΝΗΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
1968

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

100. Ἀντικείμενον τοῦ Κεφαλαίου τούτου.
101. Διαίρεσις.
102. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξετασθῇ ἰδιαιτέρως ἡ ἔκτασις τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς.

100. Ἐξεθέσαμεν τοὺς γενικοὺς χαρακτῆρας τῆς τε ποινικῆς καὶ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς, καὶ τοὺς κανόνας, καθ' οὓς ἐν γένει ἑκατέρα αὐτῶν ἐξασκεῖται. Ἤδη καθίσταται ἀναγκαῖον νὰ ὁρίσωμεν ἀκριβέστερον τὴν ἔκτασιν τῶν ἀγωγῶν τούτων.

Εἴδομεν, ὅτι πᾶσα ἀξιόποινος πρᾶξις παράγει ποινικὴν ἀγωγήν. Ἀλλ' ἐρωτᾶται, ὁ κανὼν οὗτος δὲν ὑπόκειται ἆρά γε εἰς ἐξαίρεσίν τινα; Ἔχει ἡ ἡμετέρα πολιτεία δικαίωμα νὰ τιμωρήσῃ πᾶσαν ἀξιόποινον πρᾶξιν, ὅπου δήποτε καὶ ἂν ἐξετελέσθη; Δὲν ὑπάρχουσιν ἆρά γε πρόσωπα μὴ ὑποκείμενα εἰς ποινικὴν καταδίωξιν διὰ τὰς ἀξιοποίνους αὐτῶν πράξεις;

Ἡ λύσις τῶν ζητημάτων τούτων ἀποτελεῖ τὸ ἀντικείμενον τοῦ προκειμένου κεφαλαίου.

101. Πρόκειται νὰ προσδιορίσωμεν ἀκριβέστερον ἐκ ποίων ἀξιοποίνων πράξεων παράγεται ποινικὴ ἀγωγή. Ἀλλ' αἱ ἀξιόποινοι αὗται πράξεις δύνανται νὰ διαπραχθῶσιν εἴτε ἐντὸς τῆς ἐπικρατείας, εἴτε ἐκτὸς αὐτῆς. Δυνάμεθα ἑπομένως νὰ διαιρέσωμεν τὸ προκείμενον κεφάλαιον εἰς δύο παραγράφους· εἰς τὴν πρώτην θέλομεν ἐξετάσει πότε παράγεται ποινικὴ ἀγωγὴ ἐκ τῶν ἐντὸς τῆς ἐπικρατείας διαπραττομένων ἀξιοποίνων πράξεων, εἰς τὴν δευτέραν πότε παράγεται τοιαύτη ἐκ τῶν ἐκτός. Ἐπειδὴ δὲ πολλάκις καθίσταται ἀμφίβολος ὁ τόπος, ἐν ᾧ ἐπράχθη τὸ ἀδίκημα, ἀνάγκη νὰ διαλάβωμεν ἐν ὀλίγοις εἰς τρίτην παράγραφον περὶ τοῦ τόπου, ἐν ᾧ τὸ ἀδίκημα θεωρεῖται πραχθέν.

102. Εἰς τὴν ἀνωτέρω διαίρεσιν οὐδεὶς λόγος γίνεται περὶ

τοῦ πόθεν παράγεται πολιτικὴ ἀγωγή. Τοῦτο προέρχεται διότι τότε μόνον, ὡς εἴδομεν, δύναται νὰ εἰσαχθῇ παρ' ἡμῖν εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια ἡ πολιτικὴ ἀγωγὴ, ὅταν ταῦτα ἐπελήφθησαν τῆς ποινικῆς, ὥστε γνωρίζοντες πότε παράγεται ποινικὴ ἀγωγὴ, γνωρίζομεν συγχρόνως πότε δύναται νὰ εἰσαχθῇ καὶ ἡ πολιτικὴ ἀγωγὴ εἰς τὰ ἡμέτερα ποινικὰ δικαστήρια. Πότε αὕτη δύναται νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὰ πολιτικὰ, προσδιορίζει ἡ Πολ. Δικονομία (ἄρθρ. 22 § 6). Οἰκον. τόμ. 1 σελ. 121—122.

---

§ 1.

Ἀδικήματα ἐντὸς τῆς Ἐπικρατείας.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

103. Πάντα τὰ ἐντὸς τῆς Ἐπικρατείας ἀδικήματα παράγουσι ποινικὴν ἀγωγήν.
104. Τί ἐστὶ Ἐπικράτεια.
105. Τόποι περιλαμβανόμενοι ἐντὸς τῆς Ἐπικρατείας δυνάμει νομικοῦ πλάσματος. Οἱ κατεχόμενοι ὑπὸ στρατοῦ.
106. Ἡ περὶ τὴν Ἐπικράτειαν θάλασσα.
107. Οἱ κόλποι.
108. Τὰ πλοῖα ἐν ἀνοικτῇ θαλάσσῃ.
109. Τὰ πλοῖα ἐν μὴ ἀνοικτῇ θαλάσσῃ.
110. Συνθῆκαι μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας.
111. Πειρατεία.
112. Ἡ οἰκία τῶν πρέσβεων.
113. Ἐξαιρέσεις τῆς γενικῆς ἀρχῆς ἐκ τοῦ δημοσίου δικαίου. Βασιλεύς. Βουλευτής.
114. Ἐξαιρέσεις κατὰ τὸ δίκαιον τῶν ἐθνῶν. Διπλωματικοὶ ὑπάλληλοι.
115. Ποῖοι θεωροῦνται ὡς τοιοῦτοι.

---

103. Ἡ πολιτεία πρὸς τήρησιν τῆς ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ νομίμου τάξεως δικαιοῦται νὰ τιμωρήσῃ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ διαπραττόμενα ἀδικήματα. Ὅλως ἀδιάφορον εἶναι, ἂν ἡμεδαποὶ ἢ ἀλλοδαποὶ ἦναι οἱ αὐτουργοὶ αὐτῶν, διότι καὶ οἱ ἀλλοδαποὶ διὰ τῆς ἐν τῇ ἡμεδαπῇ διαμονῆς των, καὶ τῆς προστασίας, ἣν παρὰ τῶν ἡμεδαπῶν ποινικῶν νόμων λαμβάνουσιν, ἀναδέχον-

ται τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ πρὸς αὐτοὺς σεβασμοῦ, καὶ ὑποβάλλονται εἰς τὰς συνεπείας τῆς παραβάσεώς των. Πῶς ἦτον ἄλλως δυνατὸν νὰ συντηρηθῇ ἡ ἐν τῇ πολιτείᾳ νόμιμος τάξις, ἂν ἐπετρέπετο εἰς ὁμάδα ἀνθρώπων νὰ παραβιάζῃ ἀτιμωρητεὶ τοὺς ποινικοὺς νόμους; Ὅθεν κατὰ γενικὴν ἀρχὴν ἐκ πάντων τῶν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ ἀδικημάτων παράγεται ποινικὴ ἀγωγή.

Τὴν ἀρχὴν ταύτην καθιεροῖ ῥητῶς παρ' ἡμῖν τὸ ἄρθρ. 3 τοῦ Ἀστυκοῦ Κώδικος καὶ τὸ ἄρθρ. 1 τῆς Ποιν. Δικ. ἔχοντα οὕτως.

Ἄρθρ. 3. Ἀστ. Κώδ. Οἱ τὴν δημοσίαν τάξιν ἀφορῶντες νόμοι ὑποχρεοῦσι πάντας τοὺς ἐν Ἑλλάδι.»

Ἄρθρ. 1. Ποιν. Δικ. «Ἀντικείμενον τῆς ποινικῆς δικονομίας εἶναι ὅλα τὰ ἐντὸς τοῦ Κράτους ὑπό τε Ἑλλήνων καὶ ξένων πραττόμενα πταίσματα, πλημμελήματα καὶ κακουργήματα.»

Ἐκ τῆς ἀρχῆς ταύτης ἕπεται, ὅτι ἀδιάφορον εἶναι, ἂν ὁ ἀλλοδαπὸς ἔπραξεν ἀδίκημα καθ' ἡμεδαποῦ, ἢ κατ' ἄλλου ἀλλοδαποῦ. Εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις ἡ νόμιμος τάξις ἐπίσης διαταράσσεται, ἡ παράβασις τοῦ Ποινικοῦ ἡμῶν Νόμου ὑπάρχει καὶ ἡ δικαιοσύνη χρήζει ἐπανορθώσεως οὐχὶ χάριν τοῦ παθόντος ἀλλὰ χάριν τῆς κοινωνίας ὁλοκλήρου. (Helie No. 832—834).

104. Τί ἐστὶν ὅμως ἐπικράτεια; Ἐπικράτεια ἐστὶ κυρίως ἡ χώρα, ἡ ὑποτεταγμένη εἰς τὴν κυριαρχίαν τῆς πολιτείας, καὶ ἐκτεινομένη μέχρι τῶν φυσικῶν ἢ διὰ συμβάσεων προσδιορισμένων ὁρίων αὐτῆς (Σαριπόλου τὰ τῶν ἐθνῶν νόμιμα § 13 καὶ ἑπόμ.) (Δ. Κυριακοῦ Ἀλληλ. Δίκαιον § 65 καὶ ἑπόμ.). Ἀλλ' ἡ ἐπιστήμη ἐπεκτείνει τὴν ἔννοιαν τῆς ἐπικρατείας, παραδεχομένη δυνάμει νομικοῦ πλάσματος ὡς ἀποτελοῦντας μέρος τῆς ἐπικρατείας ὅλους τοὺς τόπους, ἔνθα ἡ κυριαρχία τῆς πολιτείας δύναται νὰ δηλωθῇ διὰ σημείων αἰσθητῶν, ἑπομένως ὅλα τὰ εἰς τοὺς τόπους τούτους διαπραχθέντα ἀδικήματα θεωροῦνται ὡς ἐν τῇ ἡμεδαπῇ γενόμενα.

105. Τοιοῦτοι τόποι θεωρούμενοι δυνάμει νομικοῦ πλάσματος ὡς ἀποτελοῦντες μέρος τῆς ἐπικρατείας εἶναι οἱ ἀκόλουθοι.

Α') Οἱ ὑπὸ τῶν στρατῶν τῆς πολιτείας κατεχόμενοι τόποι δυνάμει τοῦ ἀξιώματος, «ὅπου ἡ σημαία ἐκεῖ καὶ ἡ πατρίς.» (Helie No. 836.)

106. Β') Ἡ περὶ τὴν ἐπικράτειαν θάλασσα μέχρι βολῆς κανονίου. Ἡ θάλασσα κατὰ γενικὴν ἀρχὴν εἶναι ἐλευθέρα καὶ ἀνεπίδεκτος ἰδιαιτέρας τινὸς κυριότητος ἢ κυριαρχίας (Σαριπ. § 16 αὐτόθ.). Τῆς ἀρχῆς ὅμως ταύτης παρεδέχθησαν ἅπαντα τὰ ἔθνη ἐξαίρεσιν καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν περὶ τὰ παράλια αὐτῶν θάλασσαν, χάριν προστασίας καὶ ἐξασφαλίσεως τῶν παραλίων τούτων. Μέχρι τίνος σημείου τῆς θαλάσσης ὑποτίθεται ἐξακολουθοῦν τὸ ἔδαφος τῆς ἐπικρατείας δὲν συμφωνοῦσιν ἅπαντες. Ἐπειδὴ ὅμως λόγῳ ὑπερασπίσεως τῶν παραλίων καθιεροῦται ἡ ἐπέκτασις, ἔπεται, ὅτι πρέπει νὰ ἐκτείνηται μέχρι τοῦ σημείου, ὅθεν δύνανται ν' ἀρχίσωσι σπουδαῖοι κίνδυνοι ἐπιθέσεως. Ἐπειδὴ δ' ἀφ' ἑτέρου μάταιον ἤθελεν εἶσθαι, νὰ ἰδιοποιῆταί τις δικαίωμα, ὅπερ ἀδυνατεῖ νὰ προστατεύσῃ, ἔπεται, ὅτι μόνον μέχρι τοῦ σημείου, εἰς ὃ δύναται νὰ φθάσῃ ἐνεργὸς προστασία πρέπει νὰ ἐπεκτανθῇ τὸ δικαίωμα. Ἕνεκα τούτων παρεδέχθησαν οἱ πλεῖστοι τῶν συγγραφέων καὶ τῶν ἐθνῶν, ὅτι θεωρεῖται ὡς ἐπέκτασις τοῦ ἐδάφους τῆς ἐπικρατείας ἡ περὶ τὰ παράλια θάλασσα μέχρι τοῦ σημείου, εἰς ὃ φθάνει ἀφ' ἑκάστου μέρους τοῦ παραλίου ἡ βολὴ τοῦ κανονίου (Helie No 838) (Κυριακοῦ σελ. 161 σημ. 10 αὐτόθ.) (Σαριπ. σελ. 174 σημ. στ'. αὐτόθ.).

107. Γ') Οἱ κόλποι ὁσάκις περικλείονται ὑπὸ γῆς εἰς τὴν αὐτὴν ἐπικράτειαν ἀνηκούσης, καὶ ἢ ἔχουσι στενὴν τὴν εἴσοδον ἢ φθάνει μέχρι τοῦ ἡμίσεως τοῦ πλάτους αὐτῆς βολὴ κανονίου (Σαριπ. σελ. 174 καὶ Κυριακοῦ σελ. 161.)

108. Δ') Τὰ πλοῖα ἑκάστου ἔθνους θεωροῦνται ὡς ἀποσπάσματα τῆς ἐπικρατείας, καὶ ἐπομένως ἅπαντα τὰ ἐν αὐτοῖς διαπραττόμενα ἀδικήματα θεωροῦνται ὡς διαπραχθέντα ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ τοῦ ἔθνους, τοῦ ὁποίου τὰ πλοῖα φέρουσι τὴν σημαίαν. Καὶ ἐν ὅσῳ μὲν τὰ πλοῖα ταῦτα εὑρίσκονται εἰς τὴν ἀνοικτὴν θάλασσαν, ἡ ἀρχὴ αὕτη ἐφαρμόζεται ἄνευ ἐξαιρέσεως. Ὅταν ὅμως τὰ πλοῖα εἰσέρχωνται εἰς θάλασσαν διατελοῦσαν, καθ' ἃ ἀνωτέρω ἐξεθέσαμεν, ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν ἄλλου ἔθνους, ὑπάρχει ἀνάγκη διακρίσεως μεταξὺ τῶν πολεμικῶν καὶ τῶν ἐμπορικῶν πλοίων.

109. Τὰ πολεμικὰ πλοῖα φέροντα ἐν ἑαυτοῖς μέρος τῆς δη-

μοσίας δυνάμεως τῆς πολιτείας, εἰς ἣν ἀνήκουσι, σῶμα ὠργανισμένον ὑπαλλήλων καὶ πρακτόρων τῆς δυνάμεως ταύτης, εἰσὶν ἀπηλλαγμένα πάσης ξένης δικαιοδοσίας, διότι ἡ ὑποβολὴ αὐτῶν εἰς τοιαύτην ἤθελεν εἶσθαι ὑποβολὴ τῆς μιᾶς πολιτείας εἰς τὴν ἄλλην, καὶ καταστροφὴ πάσης ναυτικῆς σχέσεως ἔθνους πρὸς ἔθνος.

Τὰ ἐμπορικὰ πλοῖα τοὐναντίον, ἀποτελοῦσι μὲν ἀποσπάσματα τῆς ἐπικρατείας τοῦ ἔθνους, οὗ φέρουσι τὴν σημαίαν, δὲν ἀντιπροσωπεύουσιν ὅμως τὴν κυριαρχίαν τοῦ ἔθνους τούτου, καὶ ἕνεκα τούτου ὑποβάλλονται καὶ εἰς διάφορα μέτρα ἐπιβλέψεως, ἀσφαλείας καὶ ἐν γένει ἐπιτοπίου ἀστυνομίας.

Ἕνεκα τῆς οὐσιώδους ταύτης διαφορᾶς παρεδέχθησαν, ὅτι τὰ ἐν ἐμπορικοῖς πλοίοις διαπραττόμενα εἰς μὴ ἀνοικτὴν θάλασσαν ἀδικήματα ὑπάγονται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς πατρίδος των, ὁσάκις ἐπράχθησαν παρ' ἀνθρώπων τοῦ πληρώματος κατ' ἄλλων ἀνθρώπων τοῦ πληρώματος τοῦ αὐτοῦ ἢ ἄλλου τῆς αὐτῆς ἐθνικότητος πλοίου, ὑπάγονται δὲ τοὐναντίον εἰς τὴν ἐπιτόπιον δικαιοδοσίαν εἰς τὰς ἀκολούθους περιπτώσεις. Ὁσάκις ἐπράχθησαν ὑπὸ παντὸς ἢ κατὰ παντὸς μὴ ἀνήκοντος εἰς τὸ πλήρωμα. Ὁσάκις διαταράσσεται ἐξ αὐτῶν, παρ' οἱουδήποτε καὶ ἂν ἐπράχθησαν, ἡ ἡσυχία τοῦ λιμένος. Ὁσάκις τὸ ἀδίκημα ἀποτελεῖ ἐχθροπραξίαν κατὰ τῆς ἐπιτοπίου κυριαρχίας, διότι τὰ προνόμια χορηγοῦνται οὐχὶ εἰς τὰ ἐχθρικά, ἀλλ' εἰς μόνα τὰ φιλικὰ ἢ οὐδέτερα πλοῖα (Ortolan droit pénal No. 936—937 Σαρίπ. σελ. 144— 145 Helie No. 839 — 846 Κυριακ. σελ. 173. Dalloz No. 171. 172. Trebut. σελ. 125—126).

110. Τὴν λύσιν τοῦ ἀνωτέρω ζητήματος ἀφορᾷ τὸ ἄρθρον 25 τῆς ἀπὸ 27 Μαρτίου 1855 συνθήκης μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας. Τὸ ἄρθρον τοῦτο τίθησι τὴν γενικὴν ἀρχήν, ὅτι τὰ ἐπὶ τῶν ἐμπορικῶν πλοίων μεταξὺ τῶν πληρωμάτων αὐτῶν διαπραττόμενα ἀδικήματα ὑπάγονται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ἔθνους, οὗ ἡ σημαία καλύπτει τὰ πλοῖα· προσθέτει μάλιστα, ὅτι τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ἂν μεταξὺ ἐπιβατῶν τῆς αὐτῆς ἐθνικότητος ἐκτελεσθῶσι τὰ ἐγκλήματα. Περὶ τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν τὰ ἀδικήματα διαταράττουσι τὴν ἡσυχίαν τοῦ λιμένος,

ἢ ἀποτελοῦσιν ἐχθροπραξίαν κατὰ τῆς ἐπιτοπίου κυριαρχίας, τὸ ἄρθρον σιωπᾷ ἐντελῶς. Νομίζομεν, ὅτι εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν ἡ ἐγχώριος ἐξουσία δὲν δικαιοῦται νὰ τιμωρήσῃ, ἀλλὰ μόνον νὰ λάβῃ μέτρα πρὸς καθησύχασιν τοῦ λιμένος. Εἰς τὴν δευτέραν ὅμως περίπτωσιν καὶ νὰ τιμωρήσῃ δύναται, διότι δὲν δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ συνθήκας πλοῖον, περικλεῖον ἀδικήματα πρὸς καταστροφὴν τῆς ἐπιτοπίου ἐξουσίας, καὶ εὑρισκόμενον οὕτως εἰς ἄμεσον πόλεμον κατ' αὐτῆς.

111. Τελευτῶντες τὰ περὶ πλοίων παρατηροῦμεν, ὅτι τὰ πειρατικὰ πλοῖα καταδιώκονται ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἀνοικτῇ θαλάσσῃ, οἱ δὲ συλλαμβανόμενοι κατὰ θάλασσαν πειραταὶ δικάζονται ὑπὸ τῶν δικαστηρίων τοῦ συλλαβόντος αὐτοὺς ἔθνους. Τὴν ἀρχὴν ταύτην καθιεροῖ παρ' ἡμῖν τὸ ἄρθρ. 12 ἐδ. 2 τοῦ περὶ πειρατείας καὶ ναυταπάτης νόμου καὶ ἡ 76 τοῦ **1851** Ἀπόφ. Ἀρείου Πάγου.

112. Πολλοὶ τῶν συγγραφέων, θεωροῦντες ἀναγκαῖον νὰ ἐξασφαλίσωσιν ὅσον ἔνεστι τὴν ἐλευθέραν ἐνέργειαν τῶν διπλωματικῶν ὑπαλλήλων, παρεδέχθησαν ὡς ἀξίωμα, ὅτι ἀπολαύουσι τοῦ δικαιώματος τῆς ἑτεροχθονίας, ἤτοι ὅτι τὸ μέγαρον ἐν ᾧ διαμένουσι, θεωρεῖται ὡς ἀπόσπασμα τοῦ ἐδάφους τῆς πατρίδος αὐτῶν. Συνομολογοῦμεν, ὅτι τὸ μέγαρον τοῦτο πρέπει νὰ διατελῇ ὑπὸ τὴν ἰδιαιτέραν προστασίαν τῆς ἐπιτοπίου ἐξουσίας, ἥτις ὀφείλει νὰ τὸ προφυλάττῃ ἀπὸ πάσης προσβολῆς, καὶ ὅτι οἱ ὑπάλληλοι τῆς ἐξουσίας ταύτης δὲν πρέπει νὰ εἰσέρχωνται ἄνευ τῆς θελήσεως τοῦ πρέσβεως εἰς τὴν οἰκίαν του, καὶ ὅταν ἀκόμη ὁ νόμος τὸ ἐπιτρέπῃ, ἀλλὰ νὰ ἀναφέρωνται εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ ν' ἀναμένωσι τὰς διαταγάς του. Ἀλλ' ἐκ τούτων δὲν ἐξάγεται, ὅτι ἡ οἰκία τοῦ πρέσβεως πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἀπόσπασμα τῆς ἐπικρατείας τοῦ ἔθνους του, καθ' ὅσον ἡ παραδοχὴ τοιούτου ἀξιώματος ἤθελεν ἔχει ὡς συνεπείας νὰ θεωρῶνται ὡς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἐκτελεσθέντα ἅπαντα τὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πρέσβεως ἀδικήματα, καὶ ὡς εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν μεταβάντες ἅπαντες οἱ εἰς αὐτὴν εἰσερχόμενοι ἐγκληματίαι, συνεπείας τὰς ὁποίας ἀποκρούουσι καὶ αὐτοὶ οἱ παραδεχόμενοι τὸ περὶ οὗ πρόκειται ἀξίωμα. (Trebut.

τομ. 2. σελ 121—122. Ortolan No. 521. Helie No 865.)

113. Ἐξεθέσαμεν τὴν γενικὴν ἀρχὴν, ὅτι ἅπαντα τὰ ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ διαπραττόμενα ἀδικήματα παράγουσι παρ' ἡμῖν ποινικὴν ἀγωγὴν, ἤτοι ὑπάγονται εἰς τοὺς ἡμετέρους ποινικοὺς νόμους, ὡρίσαμεν δὲ καὶ τὴν νομικὴν ἔννοιαν τῆς ἐπικρατείας. Τῆς ἀρχῆς ταύτης ὑπάρχουσι καὶ ἐξαιρέσεις, ὧν τινας μὲν προβλέπει τὸ ἐσωτερικὸν δημόσιον δίκαιον, ἄλλας δὲ τὸ δίκαιον τῶν ἐθνῶν.

Κατὰ τὸ ἐσωτερικὸν δημόσιον δίκαιον ἐξαιρεῖται τῆς ποινικῆς διαδικασίας τὸ πρόσωπον, εἰς ὃ προσωποποιεῖται ἡ ἀνωτάτη ἀρχὴ τοῦ Κράτους, διότι ἡ δικαστικὴ ἐξουσία, οὖσα κλάδος τῆς ἐκτελεστικῆς, δὲν δύναται νὰ τεθῇ ὑπεράνω τῆς ἀρχῆς, ἥτις ἀντιπροσωπεύει τὴν ὅλην τοῦ ἔθνους κυριαρχίαν, καὶ διότι ὑπάρχει νομικὸν πλάσμα, ὅτι τὸ πρόσωπον τὸ περιβαλλόμενον μὲ τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἤτοι ὁ Βασιλεὺς, δὲν δύναται ν' ἁμαρτήσῃ. Τὴν ἐξαίρεσιν ταύτην καθιεροῖ παρ' ἡμῖν τὸ ἄρθρ. 29 τοῦ Συντάγματος ἔχον οὕτω. «Τὸ πρόσωπον τοῦ Βασιλέως εἶναι ἀνεύθυνον καὶ ἀπαραβίαστον.» (Σαριπ. Συνταγμ. δίκαιον σελ. 186—187).

Κατὰ τὸ ἐσωτερικὸν δημόσιον ἡμῶν δίκαιον ἐξαιροῦνται τῆς ποινικῆς καταδιώξεως καὶ οἱ βουλευταὶ διὰ τὰς ἀγορεύσεις καὶ γνώμας, ἃς κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν βουλευτικῶν αὐτῶν καθηκόντων ἐξέφρασαν. Ἐνδεχόμενον νὰ περιέχωσιν αὗται προκλήσεις εἰς ἐπαναστάσεις, ἐξυβρίσεις, συκοφαντίας κατὰ πολιτῶν καὶ τὰ τοιαῦτα, ἀλλ' ἐθεωρήθη προτιμότερον νὰ μείνωσι τὰ ἀδικήματα ταῦτα ἀτιμώρητα, ἵνα ἐξασφαλισθῇ ὁ βουλευτὴς κατὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὑψηλῶν αὐτοῦ καθηκόντων. Τὴν ἐξαίρεσιν ταύτην καθιεροῖ τὸ ἄρθρ. 62 τοῦ συντάγματος ἔχον οὕτω. «Βουλευτὴς δὲν καταδιώκεται οὐδ' ὁπωσδήποτε ἐξετάζεται ἕνεκα γνώμης ἢ ψήφου, δοθείσης παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν βουλευτικῶν του καθηκόντων.»

114. Κατὰ τὸ δίκαιον τῶν ἐθνῶν οἱ διπλωματικοὶ ὑπάλληλοι δὲν ὑπάγονται εἰς τὴν ποινικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ τόπου ἔνθα εἰσὶ διαπεπιστευμένοι. Μεγάλη ὅμως ὑπάρχει φιλονεικία μεταξὺ τῶν συγγραφέων περὶ τῆς φύσεως καὶ ἐκτάσεως τῆς ἐ-

ξαιρέσεως ταύτης. Οἱ μὲν φρονοῦσιν, ὅτι οἱ διπλωματικοὶ ὑπάλληλοι πρέπει νὰ ὦσιν ἐντελῶς καὶ ἀπολύτως ἀπηλλαγμένοι τῆς τοπικῆς δικαιοδοσίας, θεωροῦντες τὴν ἀπαλλαγὴν ταύτην ὡς ἀπολύτως ἀναγκαίαν πρὸς ἀνεξάρτητον καὶ ἐπιτυχῆ ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν. Ἄλλοι δὲν βλέπουσιν ἀποχρῶντας λόγους πρὸς παραδοχὴν τοιαύτης ἀπαλλαγῆς· ἀρκεῖ, λέγουσι, πρὸς ἐλευθέραν καὶ ἀνεπηρέαστον ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς των τὸ χορηγούμενον αὐτοῖς ἀπαραβίαστον, ἤτοι ἡ προφύλαξις αὐτῶν κατὰ πάσης βιαιοπραγίας ἢ προσβολῆς· τὸ ἀπαραβίαστον τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἐκτανθῇ μέχρις ἀτιμωρησίας τῶν ἀδικημάτων. Μάτην, προσθέτουσι, φοβοῦνται τὴν ὑπὸ τῆς ἐπιτοπίου ἐξουσίας ἐκ δόλου ἀπόδοσιν φανταστικῶν ἀξιοποίνων πράξεων εἰς τοὺς διπλωματικοὺς ὑπαλλήλους, διότι ἡ ἐξουσία αὕτη ἔχει πάντοτε τὸ δικαίωμα τῆς ἐξώσεως αὐτῶν. Φόβος τοὐναντίον ὑπάρχει νὰ κινδυνεύσῃ ἡ ἀσφάλεια καὶ ἡ νόμιμος τάξις παντὸς κράτους διὰ τῆς ἀτιμωρησίας σπουδαίων πολιτικῶν ἀδικημάτων. Ἄλλοι τέλος παραδέχονται κατ' ἀρχὴν τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν διπλωματικῶν ὑπαλλήλων, παραδέχονται ὅμως ἐξαίρεσιν τῆς ἀπαλλαγῆς ταύτης, ὅταν ὁ διπλωματικὸς ὑπάλληλος παρεκτρέπηται εἰς συνωμοσίας, διεγείρῃ τοὺς ὑπηκόους τῆς ἐπιτοπίου ἐξουσίας εἰς στάσεις, καὶ ἐν γένει ὅταν διαπράττῃ ἀδικήματα διακινδυνεύοντα τὴν ἀσφάλειαν τοῦ Κράτους. (Ortolan No. 514). Helie No. 850—857.

Ἡ τελευταία αὕτη γνώμη φαίνεται μᾶλλον παραδεδεγμένη εἰς τὴν πρακτικὴν τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν.

115. Ποῖα πρόσωπα ὑπάγονται εἰς τὴν ἐξαίρεσιν ταύτην; Οἱ πρέσβεις παντὸς βαθμοῦ καὶ ὅλα τὰ πρόσωπα τὰ ἀποτελοῦντα τὴν ἐπίσημον ἀκολουθίαν τοῦ πρέσβεως ὡς ὑπάλληλοι τῆς Κυβερνήσεώς του. Ἐπίσης ἡ σύζυγος καὶ τὰ τέκνα τοῦ πρέσβεως ὡς ἀποτελοῦντα ἓν σύνολον μετ' αὐτοῦ. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἀνθρώπους τῆς θεραπείας τοῦ πρέσβεως ὑπάρχει ἀμφισβήτησις, ἀλλ' ἡ ὀρθοτέρα γνώμη, πρὸς τὴν ὁποίαν τείνει νὰ συμμορφωθῇ ἡ συνήθεια εἶναι, ὅτι δὲν ὑπάγονται εἰς τὴν ἐξαίρεσιν, ἀλλ' ὑποβάλλονται εἰς τὴν ἐπιτόπιον δικαιοδοσίαν, καὶ ὅταν ὦσιν ἀλλοδαποί, πρὸ πάντων ὅμως ὅταν ὦσιν ἡμεδαποί,

διότι δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ ὑπεκφεύγωσι τὴν δικαιοσύνην τῆς πατρίδος των τιθέμενοι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἀλλοδαποῦ. Ἐννοεῖται ὅμως, ὅτι αἱ περὶ τὴν καταδίωξιν αὐτῶν δυσκολίαι πρέπει νὰ διαλύωνται τῇ μεσολαβήσει τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργοῦ. (Ortolan No. 528. Helie No. 861—864.)

Ἐπίσης δὲν ὑπάγονται εἰς τὴν ἐξαίρεσιν οἱ πρόξενοι, οἵτινες, ἐδρεύοντες εἰς τοὺς ἐμπορικοὺς τόπους τῶν ξένων πολιτειῶν πρὸς προστασίαν τῶν ὁμογενῶν των καὶ ὑπεράσπισιν τῶν δικαιωμάτων καὶ προνομίων αὐτῶν, δὲν ἀντιπροσωπεύουσι τὸν ἡγεμόνα των, οὐδ' ἔχουσιν ἐπίσημόν τινα σχέσιν μετὰ τῆς ἐπιτοπίου ἐξουσίας, ἀλλ' ὑποβάλλουσι τὰς πρὸς ταύτην παραστάσεις των διὰ τοῦ πρέσβεώς των. Ὀφείλουσι δὲ καὶ ὡς πρὸς τούτους αἱ ἐπιτόπιοι ἀρχαὶ νὰ προβαίνωσι μετὰ μεγάλης περισκέψεως καὶ προφυλάξεως, ἵνα μὴ ἐμποδίσωσι τοὺς προξένους ἐπιπολαίως καὶ ἄνευ ἀνάγκης ἀπὸ τὰ ἔργα τῆς ὑπηρεσίας των, καὶ ἐνοχλήσωσιν ἕνεκεν ἀδικίας ἢ αὐστηρότητος τὴν κυβέρνησίν των. (Ortol. No. 529. Helie No. 866—867.)

---

§ 2.

Ἀδικήματα ἐκτὸς τῆς ἐπικρατείας.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

116. Δικαιοῦται ἡ πολιτεία νὰ τιμωρήσῃ ταῦτα; Πρώτη γνώμη. Οὐδέποτε.
117. Δευτέρα γνώμη. Πάντοτε.
118. Τρίτη γνώμη. Ὅταν ἔχῃ νόμιμον συμφέρον.
119. Θετικὸς νόμος. Ἀδικήματα ἡμεδαπῶν ἐν ἀλλοδαπῇ.
120. Περὶ παραδόσεως κακούργων.
121. Κατὰ ποίους νόμους τιμωροῦνται οἱ ἐν ἀλλοδαπῇ ἀδικήσαντες.
122. Ἀδικήματα ἀλλοδαπῶν ἐν ἀλλοδαπῇ. Τιμωροῦνται ἂν ἐπράχθησαν καθ' Ἕλληνος.
123. Πότε θεωροῦνται τοιαῦτα.
124. Ἢ ἂν ἦναι κακουργήματα ἐσχάτης προδοσίας.
125. Συνθῆκαι μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας.
126. Ἵνα τιμωρηθῶσιν οἱ ἀλλοδαποὶ ἀνάγκη νὰ παραδοθῶσιν ἢ συλληφθῶσιν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ.

127. Ἀπαιτεῖται ἡ σύλληψις, ἵνα ἀρχίσῃ ἡ ἀνάκρισις;
128. Τιμωρεῖται παρ' ἡμῖν ὁ ἡμεδαπὸς ἢ ἀλλοδαπὸς, ἂν ἐτιμωρήθη ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ; Παραπομπή.
129. Ἕνωσις ξένης χώρας μετὰ τῆς Ἐπικρατείας.

---

116. Εἴδομεν, ὅτι ἐκτὸς ὀλίγων ἐξαιρέσεων ὁ Ποινικὸς Νόμος ἐκτείνεται εἰς πάντα τὰ ἐντὸς τῆς ἐπικρατείας διαπραττόμενα ἀδικήματα. Ἕτερον σπουδαιότατον ζήτημα παρουσιάζεται ἐνταῦθα. Ἐκπνέει ὁλοτελῶς ἡ ἰσχὺς τοῦ Ποινικοῦ Νόμου εἰς τὰ ὅρια τῆς ἐπικρατείας; Δὲν ἔχει ἡ πολιτεία δικαίωμα νὰ τιμωρήσῃ ἀδικήματα ἐκτὸς τῆς ἐπικρατείας τελεσθέντα;

Περὶ τοῦ ζητήματος τούτου μεγίστη ἐπικρατεῖ διαφωνία καὶ μεταξὺ τῶν συγγραφέων καὶ μεταξὺ τῶν νομοθεσιῶν.

Οἱ μὲν φρονοῦσιν, ὅτι τὸ δικαίωμα τοῦ τιμωρεῖν ἑκάστης πολιτείας περιορίζεται ἀποκλειστικῶς εἰς μόνα τὰ ἐντὸς τῆς ἐπικρατείας διαπραχθέντα ἀδικήματα. Τὸ δικαίωμα τοῦ τιμωρεῖν, λέγουσιν, εἶναι ἀπόῤῥοια τῆς κυριαρχίας, ὅθεν δὲν δύναται νὰ ἐκτανθῇ πέραν τῶν ὁρίων τῆς ἐπικρατείας, διότι πέραν αὐτῶν ἡ κυριαρχία τῆς πολιτείας ἐκπνέει. Τὸ δικαίωμα τοῦ τιμωρεῖν, προσθέτουσιν, ἐξασκεῖται πρὸς συντήρησιν τῆς ἐν τῇ πολιτείᾳ νομίμου τάξεως, ἀλλ' ἡ τάξις αὕτη οὐδόλως διαταράσσεται ἐκ τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ διαπραττομένων ἀδικημάτων. Ἐφαρμόζοντες δὲ εἰς τοὺς ποινικοὺς νόμους τὴν εἰς πραγματικοὺς καὶ προσωπικοὺς νόμους διάκρισιν τοῦ ἀστυκοῦ δικαίου συμπεραίνουσιν, ὅτι οἱ ποινικοὶ νόμοι εἶναι οὐσιωδῶς *πραγματικοί*.

117. Ἄλλοι φρονοῦσιν ἀπεναντίας, ὅτι τὸ ἀδίκημα εἶναι πανταχοῦ ἀδίκημα, ὅτι ὁ ἔνοχος ἀξιοποίνου τινὸς πράξεως κατέστη ἄξιος τιμωρίας, ὁπουδήποτε καὶ ἂν κατέφυγε, καὶ ὅτι ἑπομένως πᾶσα πολιτεία, ἔχουσα εἰς τὴν ἐξουσίαν της οἱονδήποτε ἔνοχον ἀξιοποίνου τινὸς πράξεως, ὀφείλει νὰ ἐπιβάλῃ αὐτῷ τὴν νόμιμον τιμωρίαν, ὁπουδήποτε καὶ ἂν ἡ πρᾶξις διεπράχθη.

118. Ἄλλοι τέλος ἀποκρούουσι μὲν τὴν δευτέραν ταύτην γνώμην, φρονοῦντες, ὅτι δὲν ἀρκεῖ τὸ κατ' οὐσίαν νόμιμον τῆς τιμωρίας τοῦ ἐνόχου, ἵνα περιποιήσῃ τῇ πολιτείᾳ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιβολῆς τῆς τιμωρίας ταύτης, ἀλλ' ὅτι ἀπαιτεῖται καὶ κοινωνικόν τι συμφέρον ἢ ἀνάγκη πρὸς ἐξάσκησιν τοῦ δικαιώ-

ματος τούτου, ἄλλως ὁ νομοθέτης ἀπὸ προστάτου τῆς ἐν τῇ πολιτείᾳ νομίμου τάξεως ἤθελε μεταβληθῆ εἰς φύλακα τῆς παγκοσμίου ἠθικῆς, ἀποκρούουσιν ὅμως καὶ τὴν πρώτην γνώμην, ἰσχυριζόμενοι, ὅτι ὑπάρχουσι περιπτώσεις, καθ' ἃς προφανὲς συμφέρον ἔχει ἡ πολιτεία νὰ τιμωρήσῃ τὰ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ διαπραχθέντα ἀδικήματα. Ὡς τοιαύτας περιπτώσεις ἀναφέρουσιν, ὅταν τὸ ἀδίκημα ἀπευθύνηται κατὰ τῆς ὑπάρξεως ἢ ἀσφαλείας τῆς πολιτείας. Ὅταν τὸ ἀδίκημα ἐπράχθη κατά τινος τῶν μελῶν τῆς πολιτείας, τὰ ὁποῖα ὀφείλει αὕτη νὰ προστατεύῃ πανταχοῦ καὶ πάντοτε ἰδίως μάλιστα ἐν τῷ ἐξωτερικῷ. Τέλος ὅταν ἡμεδαπός τις ἔπραξεν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἀδίκημα, διότι ὁ ἡμεδαπὸς ὀφείλει νὰ σέβηται πανταχοῦ καὶ πάντοτε τοὺς νόμους τῆς πατρίδος του, ἡ δὲ παρουσία αὐτοῦ ἐν ἡμῖν, ὅταν διέπραξεν ἀδίκημα ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ καὶ δὲν ἐτιμωρήθη, ἀποτελεῖ σπουδαίαν διατάραξιν τῆς νομίμου παρ' ἡμῖν τάξεως. Ἡ ἐξάσκησις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς εἰς ὅλας ταύτας τὰς περιπτώσεις δὲν ἀποτελεῖ, προσθέτουσιν, ὑπέρβασιν τῆς ἡμετέρας κυριαρχίας, διότι ἡ ἐξάσκησις ἐνεργεῖται ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς ἐπικρατείας, ἔνθα ἰσχύει ἡ ἡμετέρα κυριαρχία. Καὶ μεταξὺ ὅμως τῶν πρεσβευόντων τὴν γνώμην ταύτην διαφωνία ὑπάρχει περὶ τοῦ ζητήματος, ποῖαι εἰσὶν ἀκριβῶς αἱ περιπτώσεις αὗται, καθ' ἃς δικαιοῦται ἡ πολιτεία νὰ τιμωρήσῃ τὰ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἀδικήματα (Helie No. 867.—885. Ortolan No. 882.—908.)

119. Ὁ ἡμέτερος νομοθέτης παρεδέχθη τὴν τελευταίαν ταύτην γνώμην καὶ ὥρισε τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς τιμωροῦνται παρ' ἡμῖν τὰ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ διαπραχθέντα ἀδικήματα. Θέλομεν ἐξετάσει μίαν ἑκάστην τῶν περιπτώσεων τούτων.

• Πρώτην τοιαύτην περίπτωσιν ἀναφέρομεν τὴν ὑπὸ τῶν ἡμεδαπῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ διάπραξιν ἀδικημάτων. Ἡ ἡμετέρα νομοθεσία ἀποφυγοῦσα τὰς περὶ τοῦ εἴδους τῶν ὑπὸ τῶν ἡμεδαπῶν πραχθέντων ἀδικημάτων διακρίσεις ἄλλων νομοθεσιῶν, καὶ ἰδίως τῆς Γαλλικῆς (1), καθιέρωσεν ἐπὶ τῆς περιπτώσεως ταύ-

(1). Ἡ Γαλλικὴ νομοθεσία ἐτροποποιήθη καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἀντικείμενον τοῦτο διὰ τοῦ νόμου τῆς 27 Ἰουλίου 1866, ὅστις καθιέρωσε τὰς καὶ παρ' ἡμῖν ἰσχυούσας ἀρχάς.

της διὰ τοῦ ἄρθρου 3. Ποιν. Δικ. τὴν γενικὴν καὶ ἄνευ ἐξαιρέσεως ἀρχὴν, ὅτι τιμωρεῖται ὁ ἡμεδαπὸς διὰ τὰ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ κακουργήματα ἢ πλημμελήματα, ὡς ἂν ἤθελε διαπράξει ταῦτα ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, καὶ χωρὶς νὰ ἀπαιτῆται ἰδιαίτερός τις ὅρος πρὸς ἐνέργειαν τῆς καταδιώξεως. Μόνον διὰ τὰ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ πταίσματα μένει παρ' ἡμῖν ὁ ἡμεδαπὸς ἀτιμώρητος, διότι ταῦτα, μὴ περιέχοντα οὐσιώδη τινὰ τοῦ δικαίου παράβασιν, ἀφορῶσι καθ' ὁλοκληρίαν μόνην τὴν ἐσωτερικὴν τάξιν τοῦ κράτους, ἐν ᾧ ἐκτελοῦνται.

120. Τιμωροῦν τὸ ἄρθρ. 3. τοὺς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἀδικήσαντας ἡμεδαποὺς, καθιεροῖ συγχρόνως τὴν ἀρχὴν, ὅτι οἱ ἡμεδαποὶ οὐδέποτε παραδίδονται εἰς ξένας ἀρχὰς, ὅπου δήποτε καὶ ἂν παρεξετράπησαν εἰς ἀδίκημά τι. Ἡ ἀρχὴ αὕτη καθιερώθη εἰς τὰς νομοθεσίας ὅλων τῶν ἐθνῶν, καὶ αὐτῶν ἐκείνων ἀκόμη, τὰ ὁποῖα δὲν ἐτιμώρουν τοὺς ὑπηκόους των διὰ τὰ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἀδικήματα αὐτῶν, ὡς ἡ Γαλλία μέχρις ἐσχάτων (Helie No. 933—935 Trebut. τόμ. 2 σελ. 136—137). Τοὐναντίον καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἀλλοδαποὺς τὸ ἄρθρ. 4 Ποιν. Δικ. καθιεροῖ τὴν ἀρχὴν, ὅτι δύνανται νὰ παραδοθῶσιν εἰς ξένας ἀρχὰς διὰ τὰ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ κακουργήματα καὶ πλημμελήματα αὐτῶν εἰς ὅσας περιπτώσεις, καὶ καθ' ὃν τρόπον προσδιορίσῃ ἰδιαίτερος νόμος. Ἡ ἀρχὴ αὕτη θεωρητικῶς ἐξεταζομένη εἶναι ὀρθοτάτη, διότι καὶ ἠθικὴν ὑποχρέωσιν ἔχει ἕκαστον ἔθνος νὰ συνδράμῃ τὰ λοιπὰ εἰς τὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης, καὶ μέγιστον συμφέρον ἔχει νὰ γενικευθῇ ἡ ἀρχὴ τῆς παραδόσεως, διότι ἀποβάλλουσι τότε οἱ κακοῦργοι τὴν ἐλπίδα νὰ διαφύγωσι τὴν νόμιμον τιμωρίαν δραπετεύοντες εἰς ἄλλα κράτη, καὶ οὕτω τὰ ἀδικήματα ἐλαττοῦνται. Ἡ ἀρχὴ αὕτη ὑπῆρχε καὶ εἰς τὴν ἀρχαιότητα συγχρουομένη μὲ τὸ δικαίωμα τοῦ ἀσύλου, τὸ εἰς ναοὺς καὶ εἰς πόλεις ὁλοκλήρους ἐνίοτε παραχωρούμενον (Helie No. 918—922). Κατὰ τὸν Μεσαιῶνα καθιερώθη ὡς ἀρχὴ, ὅτι διὰ τῆς παραδόσεως προσβάλλεται ἡ κυριαρχία. (Helie No. 924). Βραδύτερον ἡ ἐπιμιξία τῶν ἐθνῶν καὶ ἡ πρόοδος τοῦ πολιτισμοῦ ἐτροποποίησαν τὴν ἀρχὴν ταύτην, καὶ ἡ παράδοσις ἤρχισε νὰ εἰσάγηται εἰς τὸ δίκαιον τῶν ἐθνῶν (Helie No. 925.),

καὶ ἤδη καὶ πολλαὶ συνθῆκαι μεταξὺ τῶν ἐθνῶν περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ὑπάρχουσι, καὶ νέαι συνάπτονται.

Ἑκάστη τῶν συνθηκῶν τούτων δύναται νὰ ὁρίσῃ κατὰ τὴν βούλησιν τῶν συμβαλλομένων καὶ τὰς περιπτώσεις καὶ τοὺς ὅρους καὶ τὰς διατυπώσεις τῆς παραδόσεως, οὐχ ἧττον ἡ συνήθεια παραδέχθη κανόνας τινὰς, οὓς αἱ πλεῖσται τῶν συνθηκῶν καθιεροῦσιν. Οἱ κυριώτεροι τούτων εἶναι οἱ ἑξῆς.

ά) Τὸ δικαίωμα τῆς παραδόσεως ἀνήκει εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, ἥτις δύναται νὰ τὸ ἐνεργήσῃ καὶ ἄνευ συνθήκης, δύναται δὲ καὶ νὰ μὴ ἐπιμείνῃ εἰς τὴν ὑπὸ τῆς αἰτούσης Κυβερνήσεως τήρησιν τῶν διατυπώσεων (Treb. τόμ. 2. σελ. 135. Helie No. 951).

β') Δύνανται νὰ παραδοθῶσι καὶ οἱ μὴ ὑπήκοοι τῆς αἰτούσης κυβερνήσεως, τότε ὅμως καλὸν εἶναι νὰ ἐπέρχηται συνεννόησις καὶ μετὰ τῆς κυβερνήσεως, ἧς εἶναι ὑπήκοοι, καὶ νὰ προτιμᾶται μάλιστα αὕτη, ἂν παρέχῃ ἐγγυήσεις τιμωρίας.

γ') Ἐπιτρέπεται συνήθως ἐπὶ μόνων τῶν κοινῶν κακουργημάτων, οὐδέποτε δὲ ἐπὶ τῶν πολιτικῶν ἀδικημάτων (Trebut. σελ. 138—139. Helie No. 946).

δ') Ἡ περὶ παραδόσεως αἴτησις ὑποβάλλεται διὰ τῶν ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργῶν, καὶ συνοδεύεται μὲ τὰ δικαιολογητικὰ ἔγγραφα, ἤγουν μὲ τὸ ἔνταλμα ἢ τὴν ἀπόφασιν. Ἐν Βελγίῳ δὲ γνωμοδοτεῖ συμβουλευτικῶς περὶ τῆς παραδόσεως καὶ ἓν ἐφετεῖον ((Helie No. 968).

έ) Ὁ παραδοθεὶς δὲν δύναται νὰ δικασθῇ εἰμὴ διὰ τὰ ἀδικήματα, δι' ἃ παρεδόθη (Treb. σελ. 141—142). Ἀλλ' εἶναι ἀδιάφορον ἂν ἀπερρίφθη ἐπιβαρυντική τις περίπτωσις, ἐκτὸς ἂν τὸ ἀδίκημα γείνῃ οὕτω πλημμέλημα καὶ δὲν ἐπιτρέπηται διὰ ταῦτα παράδοσις (Treb. σελ. 142).

ς') Ὁ παραδοθεὶς δύναται νὰ προτείνῃ ἐνώπιον τῶν συνέδρων τὰς ἐνστάσεις του περὶ μὴ τηρήσεως τῶν ἀνωτέρω κανόνων. (Treb. σελ. 142—143).

Παρ' ἡμῖν, καθ' ὅσον γνωρίζω, οὐδεμία συνθήκη συνωμολογήθη περὶ ἀποδόσεως κακούργων. Μόνον διὰ τοῦ ἄρθρ. 21 τῆς ἀπὸ 27 Μαΐου 1855 συνθήκης μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας

συνεφωνήθη νὰ παραδίδωνται οἱ ναῦται οἱ λειποταχτήσαντες ἀπὸ πολεμικὸν ἢ ἐμπορικὸν πλοῖον, καὶ διαγράφονται καὶ αἱ πρὸς τοῦτο ἀναγκαῖαι διατυπώσεις· διὰ δὲ τοῦ ἄρθ. 6 τῆς ἀπὸ 8 Ἀπριλίου 1856 συμβάσεως μετὰ τῆς Τουρκίας συνεφωνήθη ἐπίσης νὰ παραδίδωνται οἱ λειποτάκται τοῦ στρατοῦ, ἂν, ἀποπεμφθέντες, διαμείνωσι κρυφίως ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ.

121. Τὸ ἄρθρ. 3 Ποιν. Δικ. πρὸς λύσιν τοῦ ἀμφισβητουμένου ζητήματος ποῖοι νόμοι θέλουσιν ἐφαρμοσθῇ ἐπὶ τῶν ἀδικημάτων, περὶ ὧν πρόκειται, ῥητῶς διατάσσει, ὅτι ἡ τιμώρησις γίνεται κατὰ τοὺς ἐγχωρίους νόμους, ὡς ἂν ἤθελον γείνει ἔνοχοι τοιαύτης ἀξιοποίνου πράξεως ἐντὸς τοῦ κράτους. Ἐκ τῆς διατάξεως ταύτης ἐξάγεται, ὅτι, ἂν κατὰ τοὺς ἡμεδαποὺς νόμους δὲν τιμωρῆται πρᾶξίς τις, θεωρουμένη ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ὡς ἀξιόποινος, οὐδόλως καταδιώκεται παρ' ἡμῖν ὁ ὑπαίτιος αὐτῆς ἡμεδαπός.

Τί ποιητέον ὅμως εἰς τὴν ἀντίθετον περίπτωσιν, καθ' ἣν ὁ ἡμεδαπὸς διαπράξῃ πρᾶξιν, ἀξιόποινον μὲν παρ' ἡμῖν, μὴ οὖσαν δὲ τοιαύτην ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ἔνθα διεπράχθη; Ὁ μακαρίτης καθηγητής μου Σ. Πήλλικας, ἐξετάζων τὸ ζήτημα τοῦτο ἐδίδασκεν, ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ τιμωρηθῇ παρ' ἡμῖν διὰ τοιαύτας πράξεις ὁ ἡμεδαπὸς, διὰ τὸν λόγον, ὅτι θέλει, κατηγορούμενος, ἀντιτάξει ἡμῖν, ὅτι ἐνήργει οὐ μόνον συμφώνως μὲ τὴν συνείδησίν του, ὅπερ δὲν ἀποκλείει τὸν καταλογισμὸν τῆς πράξεως, ἀλλὰ καὶ συμφώνως μὲ τὴν συνείδησιν ὁλοκλήρου ἔθνους. Διστάζω νὰ παραδεχθῶ ἀπολύτως τὴν γνώμην ταύτην τοῦ σοφοῦ καθηγητοῦ. Ὑπάρχουσι βεβαίως πράξεις τινὲς, ὧν σπουδαίως δύναται νὰ ἀμφισβητηθῇ τὸ ἀξιόποινον, καὶ ἡ διάπραξις τῶν ὁποίων ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ἔνθα ἐθεωρήθησαν μὴ ἀξιόποινοι, οὐδεμίαν δύναται νὰ δικαιολογήσῃ παρ' ἡμῖν καταδίωξιν. Ἀλλὰ δύναταί τις νὰ εἴπῃ τὸ αὐτὸ περὶ τῶν ἀξιοποίνων πράξεων, αἵτινες ἀνατρέπουσιν ἄρδην τὰ θεμέλια τοῦ κοινωνικοῦ οἰκοδομήματος; Δύναται νὰ ἰσχυρισθῇ τις, ὅτι ὁ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ διαπράξας διγαμίαν ἡμεδαπὸς, πρέπει νὰ μὴ καταδιωχθῇ παρ' ἡμῖν, διότι αἱ πράξεις αὗται ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ δὲν τιμωροῦνται; (Ledru Rollin mariage No. 174). Δὲν πρέπει νὰ θεωρῆται ὁ

ἡμεδαπὸς ὑπόχρεως νὰ τηρῇ πανταχοῦ καὶ πάντοτε τοὺς νόμους τῆς πατρίδος του;

122. Ἐρχόμεθα ἤδη εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ὑπὸ τῶν ἀλλοδαπῶν ἐν ἀλλοδαπῇ πραχθέντων ἀδικημάτων.

Τὸ ἄρθρ. 2. Ποιν. Δικ. ὁρίζει τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς τὰ ἀδικήματα ταῦτα τιμωροῦνται παρ' ἡμῖν, ἔχον οὕτω.

Ἄρθρ. 2. «Ξένοι τιμωροῦνται ἐν τῇ ἡμεδαπῇ καὶ κατὰ τοὺς ἐγχωρίους νόμους, ἕνεκα τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ πραχθέντων κακουργημάτων καὶ πλημμελημάτων τότε μόνον, ὅταν —1. ἔπραξαν ταῦτα κατά τινος Ἕλληνος. — 2. ἔπραξαν κακούργημα ἐσχάτης προδοσίας κατὰ τῆς Ἑλλάδος, ἐνόθευσαν ἢ παρεποίησαν ἐθνικὰ νομίσματα, κυκλοφοροῦντα ἐντὸς τοῦ Κράτους, ἢ τὴν σφραγίδα τοῦ Κράτους, ἢ συμμετέσχον τῶν πράξεων τούτων.»

Πρώτη τοιαύτη περίπτωσις εἶναι, κατὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο, ὅταν ὁ ἀλλοδαπὸς πράξῃ πλημμέλημα ἢ κακούργημα καθ' Ἕλληνος· ῥητῶς δὲ ἀναφέρει καὶ τὸ ἄρθρον τοῦτο, ὅτι ἡ τιμώρησις γίνεται κατὰ τοὺς ἐγχωρίους νόμους, ὡς ἐκ τούτου δὲ ἐξάγεται, ὅτι δὲν γίνεται τοιαύτη, ἂν ἡ πρᾶξις δὲν τιμωρῆται παρ' ἡμῖν. Τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ἀναμφισβητήτως ἐνταῦθα καὶ ὅταν ἡ πρᾶξις μόνον παρ' ἡμῖν τιμωρῆται, οὐχὶ δὲ καὶ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ἔνθα διεπράχθη, διότι οὐδεμίαν ὁ ἀλλοδαπὸς εἶχεν ὑποχρέωσιν νὰ τηρήσῃ καὶ σεβασθῇ τοὺς ἡμεδαποὺς νόμους.

123. Ἓν ἕτερον ἀντικείμενον χρήζει ἐνταῦθα ἐκτενεστέρας ἀναπτύξεως· πότε τὸ ἀδίκημα θεωρεῖται πραχθὲν καθ' Ἕλληνος; Εἶναι ἀνάγκη νὰ πραχθῇ κατὰ τοῦ προσώπου τοῦ ἡμεδαποῦ, ἢ ἀρκεῖ, ὅτι ἐπράχθη κατὰ τῆς περιουσίας του; Ὁ νόμος οὐδεμίαν ποιεῖ τοιαύτην διάκρισιν, σκοπεῖ δὲ νὰ προστατεύσῃ, οὐ μόνον τὰ πρόσωπα, ἀλλὰ καὶ τὴν περιουσίαν τῶν ἡμεδαπῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ. Ἕνεκα τούτου ὀρθῶς καθιέρωσεν ὁ Ἄρειος Πάγος, ὅτι τιμωρεῖται παρ' ἡμῖν ὁ ἀλλοδαπὸς, ὁ λῃστεύσας ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ταχυδρόμον κομίζοντα μεταξὺ ἄλλων καὶ χρήματα ἡμεδαπῶν. (Ἀπόφ. 47. τοῦ 1853).

Ἀλλ' ὁ ἔγγαμος ἀλλοδαπὸς ὁ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ συνελθὼν εἰς δεύτερον γάμον μετὰ Ἑλληνίδος κατὰ τίνος ἔπραξεν ἀδίκημα,

κατὰ Ἑλληνίδος ἢ κατὰ ἀλλοδαπῆς; Ἐν Γαλλίᾳ, ἔνθα τιμωρεῖται ὁ Γάλλος μόνον ἂν ἔπραξε κατὰ Γάλλου κακούργημα ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ (ἰδὲ ἐν τούτοις ἀριθ. **119.** σημ.) παρουσιάσθη τὸ ζήτημα τοῦτο ἀντιθέτως. Γάλλος, συνελθὼν εἰς δεύτερον γάμον μετ' ἀλλοδαπῆς διαρκοῦντος τοῦ πρώτου, ἰσχυρίζετο, ὅτι δὲν πρέπει νὰ τιμωρηθῇ ἐν Γαλλίᾳ, διότι τὸ κακούργημα ἐπράχθη κατ' ἀλλοδαπῆς. Τὸ Ἀκυρωτικὸν ὅμως ἀπέῤῥιψε τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦτον διὰ τὸν λόγον, ὅτι καθ' ἣν στιγμὴν συνήπτετο ὁ γάμος καὶ ἐπράττετο τὸ ἀδίκημα, ἀπέκτα ταὐτοχρόνως ἡ σύζυγος τὴν ἰδιότητα τῆς Γαλλίδος, ὥστε κατὰ Γαλλίδος καὶ οὐχὶ κατ' ἀλλοδαπῆς ἐπράχθη τὸ ἀδίκημα. (Helie No. 899). Ἂν ἐφαρμόσωμεν τὴν λύσιν ταύτην παρ' ἡμῖν, πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι καθ' ἣν στιγμὴν ὁ γάμος συνήπτετο, καὶ τὸ ἀδίκημα ἐξετελεῖτο, ἡ Ἑλληνὶς ἀπέβαλε τὴν ἐθνικότητά της, ὥστε ἡ κατ' αὐτῆς πραχθεῖσα διγαμία ἐξετελέσθη κατ' ἀλλοδαπῆς, καὶ ἐπομένως μένει ἀτιμώρητος. Φρονοῦμεν ὅμως, ὅτι ἡ λύσις αὕτη δὲν εἶναι ὀρθὴ, διότι μόνον διὰ τοῦ ἐγκύρου γάμου ἀποβάλλει ἡ Ἑλληνὶς τὴν ἐθνικότητά της, οὐχὶ δὲ καὶ διὰ τοῦ ἀκύρου καὶ ἐγκληματικοῦ (Demolombe τομ. 1 No. 183 ἐν τέλει), ὥστε καὶ μετὰ τοῦτον θεωρεῖται ἡ σύζυγος ὡς Ἑλληνὶς, καὶ ὁ μετ' αὐτῆς ἐλθὼν εἰς δεύτερον γάμον ὡς Ἑλληνίδα ἀδικήσας, καὶ ἐπομένως τιμωρητέος ἐν Ἑλλάδι. Ἡ γνώμη τοῦ Ἀκυρωτικοῦ δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ ἐν Γαλλίᾳ, ἕνεκα τῆς διαιρέσεως τῶν ἀκυροτήτων τοῦ γάμου εἰς σχετικὰς καὶ ἀπολύτους, οὐχὶ ὅμως καὶ παρ' ἡμῖν, παρ' οἷς ὁ γάμος θεωρεῖται αὐτοδικαίως ἄκυρος.

121. Ἡ δευτέρα περίπτωσις τοῦ ἄρθρ. 2. Ποιν. Δικ. περιλαμβάνει ὡρισμένα τινὰ κακουργήματα, ὧν ἡ παρ' ἡμῖν τιμωρία δικαιολογεῖται ὡς ἐκ τῆς ἀνάγκης τῆς προστασίας τῆς αὐτονομίας καὶ ἀσφαλείας τῆς Ἑλλάδος, καὶ τῆς περιουσίας τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν. Εἴπομεν δὲ ὡρισμένα *κακουργήματα*, διότι φρονοῦμεν, ὅτι μόνον *κακουργήματα* προβλέπει ἡ περίπτωσις αὕτη, ἀφ' ἑνὸς μὲν, διότι μόνον σπουδαιότατα συμφέροντα δύνανται νὰ δικαιολογήσωσι παρ' ἡμῖν τὴν τιμωρίαν ταύτην, καὶ ἀφ' ἑτέρου, διότι τὸ ἄρθρον ῥητῶς ἀναφέρει τὴν λέξιν κακούργημα, προκειμένου περὶ ἐσχάτης προδοσίας, ἐπομένως δὲν εἶναι

λογικὸν νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ἠθέλησε νὰ τιμωρήσῃ καὶ αὐτὰ τὰ πλημμελήματα, προκειμένου περὶ ἀξιοποίνων πράξεων ἧττον ἐπικινδύνων καὶ σπουδαίων, ὡς ἡ παραποίησις τῶν νομισμάτων· πρέπει τοὐναντίον νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι παρέλειψε νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν λέξιν *κακούργημα* ὡς περιττὴν καὶ νοουμένην.

Ὀφείλομεν νὰ παρατηρήσωμεν ἐνταῦθα, ὅτι τὸ δίκαιον τῶν ἐθνῶν ἐπιτρέπει πολλάκις, ὡς φέρ' εἰπεῖν, ἐν περιπτώσει πολέμου, πράξεις, αἵτινες ἀποτελοῦσι κατὰ τὸν ἡμέτερον Ποινικὸν Νόμον κακούργημα ἐσχάτης προδοσίας. Ἐννοεῖται, ὅτι διὰ τὰς τοιαύτας ὑπὸ τοῦ δικαίου τῶν ἐθνῶν ἐπιτρεπομένας πράξεις, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ καταδιωχθῇ παρ' ἡμῖν ὁ ἀλλοδαπὸς (Helie No. 894).

125. Ἐκτὸς τῶν περιπτώσεων τούτων ὑπάρχει καὶ ἄλλη, προβλεπομένη ὑπὸ τῆς ἀπὸ 8 Ἀπριλίου 1856 συμβάσεως μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας περὶ καταδιώξεως τῆς ληστείας.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 2. τῆς συμβάσεως ταύτης καταδιώκονται καὶ τιμωροῦνται οἱ Ὀθωμανοὶ ὑπήκοοι διὰ τὰς ἐν τῇ Ὀθωμανικῇ ἐπικρατείᾳ ληστείας, ὡς ἂν ἤθελον διαπράξει ταύτας ἐν τῇ ἡμεδαπῇ. (Ἀποφ. Ἀρ. Πάγου 59 τοῦ 1861.)

126. Τοιαῦται εἰσὶν αἱ περιπτώσεις, καθ' ἃς τιμωροῦνται παρ' ἡμῖν τὰ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, εἴτε ὑπὸ ἡμεδαπῶν, εἴτε ὑπὸ ἀλλοδαπῶν διαπραχθέντα ἀδικήματα. Ἀλλ' ἵνα τιμωρηθῶσι παρ' ἡμῖν οἱ ἀλλοδαποὶ ἀπαιτεῖται προσέτι ἡ παράδοσις ἢ σύλληψις τῶν ἐνόχων ἐν τῇ ἡμεδαπῇ κατὰ τὸ δεύτερον ἐδαφ. τοῦ ἄρθρ. 2 ἔχον οὕτω. «Ἡ τιμώρησις αὕτη τότε μόνον γίνεται, ὅταν οἱ ἔνοχοι παραδοθῶσιν ἢ συλληφθῶσιν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ.

Ὡς πρὸς τὸν ὅρον τοῦτον παρατηρητέον, ὅτι ἡ μὲν παράδοσις πρέπει νὰ γείνῃ τακτικῶς (ἰδὲ ἀνωτέρω ἀριθ. 120), ἡ δὲ ἐν τῇ ἡμεδαπῇ εἴσοδος τοῦ ἀλλοδαποῦ πρέπει νὰ ᾖναι ἀποτέλεσμα τῆς ἐλευθέρας θελήσεώς του. Ὅθεν, ἂν διὰ βίας ἢ δι' ἀπάτης εἰσήχθη εἰς τὴν ἡμεδαπὴν, ἢ ἂν ὑπὸ ἀνωτέρας βίας ἐρρίφθη εἰς αὐτὴν, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐκπληρωθεὶς ὁ περὶ οὗ πρόκειται ὅρος τῆς τιμωρίας τοῦ ἀλλοδαποῦ, διότι ἡ ἐνέργεια τῆς δικαιοσύνης δὲν πρέπει νὰ στηρίζηται εἰς μέσα ἀνήθικα, καὶ διότι, ὡς ἀναφέρει διάταγμά τι τῶν τριῶν Ὑπάτων

τῆς Γαλλίας, ἀντιβαίνει εἰς τὸ δίκαιον τῶν πολιτισμένων ἐθνῶν νὰ ἐπωφελῶνται τοῦ δυστυχήματος ἑνὸς ναυαγίου, ἵνα παραδώσωσιν, ἔστω καὶ εἰς τὴν δικαίαν ὀργὴν τῶν νόμων, τοὺς δυστυχεῖς, τοὺς διαφυγόντας τὴν μανίαν τῶν κυμάτων. (Mangin No. 66. Helie No. 895).

127. Νομίζομεν ἀναγκαίαν ἑτέραν τινὰ παρατήρησιν πρὸς ἀκριβῆ κατανόησιν τοῦ ἀνωτέρου ὅρου τῆς τιμωρίας τῶν ἀλλοδαπῶν. Ἵνα τιμωρηθῇ ὁ ἀλλοδαπὸς, ἵνα ἐπιβληθῇ κατ' αὐτοῦ ποινὴ, ἀπαιτεῖται προφανῶς κατὰ τὸ ἄρθρ. 2 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. ἡ παράδοσις ἢ ἡ σύλληψις αὐτοῦ ἐν τῇ ἡμεδαπῇ. Ἀλλ' ἀπαιτεῖται ἆρά γε ἡ παράδοσις ἢ ἡ σύλληψις αὕτη, ἵνα ἀρχίσῃ παρ' ἡμῖν ἡ κατὰ τοῦ ἀλλοδαποῦ καταδίωξις, ἵνα ἀποκτήσωσιν αἱ ἡμέτεραι ἀνακριτικαὶ ἀρχαὶ τὸ δικαίωμα νὰ προβῶσι, τῇ παραγγελίᾳ τοῦ εἰσαγγελέως, εἰς ἐνέργειαν ἀνακρίσεων κατὰ τῶν ἀλλοδαπῶν; Τὸ ζήτημα τοῦτο ἐπαρουσιάσθη εἰς τὰ ἡμέτερα δικαστήρια. Τὸ συμβούλιον τῶν ἐν Μεσολογγίῳ Πλημμελειοδικῶν ἐκήρυξεν ἀναρμοδίους τὰς ἀνακριτικὰς ἀρχὰς τῆς περιφερείας του πρὸς ἐνέργειαν ἀνακρίσεων κατ' ἀλλοδαποῦ, διὰ τὸν λόγον, ὅτι δὲν συνελήφθη παρ' ἡμῖν. Τοῦ βουλεύματος τούτου ἐζητήθη ἡ ὑπὲρ τοῦ νόμου ἀναίρεσις παρὰ τοῦ εἰσαγγελέως τοῦ Ἀρ. Πάγου, τὸ δικαστήριον ὅμως τοῦτο ἀπέρριψε τὴν αἴτησιν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 12 τοῦ 1864 ἀποφάσεώς του. Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ ἀπόφασίς του αὕτη εἶναι ἐσφαλμένη. Ἐν Γαλλίᾳ κατὰ τὰ συνδυασμένα ἄρθρα 5 καὶ 6 Inst. Crim. ἀπαιτεῖται ἡ παράδοσις ἢ σύλληψις τοῦ ἀλλοδαποῦ, ἵνα καταδιωχθῇ, δικασθῇ καὶ τιμωρηθῇ οὗτος (poursuivi jugé et puni), καὶ ἐν τούτοις παραδέχονται, ὅτι μόνον τὴν ἐρήμην δίκην τοῦ ἀλλοδαποῦ ἐμποδίζει ἡ μὴ σύλληψίς του. (Trebutien σελ. 131 σημ. 13. Helie No. 895). Παρ' ἡμῖν ὁ νόμος ἐκφράζεται σαφέστερον, ὅτι ἡ *τιμώρησις* μόνον, ἤτοι ἡ ἐπιβολὴ τῆς ποινῆς, καὶ ἐπομένως ἡ ἐρήμην ἐκδίκασις ὑποβάλλεται εἰς τὸν ὅρον τῆς συλλήψεως ἢ παραδόσεως. Ὅθεν πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι καὶ πρὸ τῆς συλλήψεως τοῦ ἀλλοδαποῦ δύναται νὰ ἀρχίσῃ τακτικὴ κατ' αὐτοῦ ἀνάκρισις, καὶ νὰ ἐκδοθῶσι τὰ ἀνήκοντα ἐντάλματα καὶ κατασχετήρια, νὰ ἀναβληθῇ δὲ ἡ περαιτέρω κατηγορία μέχρι συλ-

λήψεώς του συμφώνως μὲ τὸ ἄρθρ. 255 Ποιν. Δικ. Τὸ δὲ συμπέρασμα τοῦτο ἐνισχύεται καὶ ἐκ τῆς σκέψεως, ὅτι, ἵνα συλληφθῇ παρ' ἡμῖν ὁ ἀλλοδαπὸς, πρέπει νὰ ἦναι ἐκδεδομένον κατ' αὐτοῦ ἔνταλμα συλλήψεως, ἤτοι πρέπει νὰ προηγήθῃ ἡ εἰς τὸν ἀνακριτὴν παραπομπὴ τῆς ὑποθέσεως. Τὸ ζήτημα ποῖαι εἶναι αἱ ἁρμόδιαι ἀνακριτικαὶ ἀρχαὶ, θὰ λυθῇ κατὰ τὰς γενικὰς περὶ ἁρμοδιότητος διατάξεις.

128. Ἂν ὁ ἡμεδαπὸς ἢ ἀλλοδαπὸς ἐτιμωρήθη ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ διὰ τὰ αὐτόθι ἀδικήματα, δύναται νὰ καταδιωχθῇ καὶ τότε ἀκόμη παρ' ἡμῖν; Τὸ ζήτημα τοῦτο θέλομεν ἐξετάσει πραγματευόμενοι περὶ δεδικασμένου (ἰδὲ ἀριθ. 252).

129. Ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ἐνωθῇ μετὰ τῆς ἡμετέρας ἐπικρατείας ξένη χώρα, ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ δύναται ἀπροσκόπτως νὰ ἐξασκηθῇ κατὰ τῶν ἐν αὐτῇ κατοικούντων, εἴτε ἀλλοδαπῶν, εἴτε ἡμεδαπῶν, διότι τὸ δικαίωμα τοῦ ἀσύλου, οὗ πρότερον ἀπήλαυον, δὲν ἦτο προσωπικόν τι προνόμιον αὐτῶν, ἀλλ' ἀποτέλεσμα τῶν ἀμοιβαίων κυριαρχικῶν δικαιωμάτων τῶν δύο χωρῶν, ἅτινα ἐκλείπουσι διὰ τῆς ἑνώσεως. Διὰ τοῦτο καὶ αἱ εἰς ἑκατέραν τῶν χωρῶν ἐκδοθεῖσαι ἀποφάσεις δύνανται νὰ ἐκτελεσθῶσι καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς νέας ἐπικρατείας. (Mangin No. 68).

---

§ 3.

Τόπος ἐν ᾧ θεωρεῖται πραχθὲν τὸ ἀδίκημα.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

130. Πότε ἐγείρεται ἀμφισβήτησις περὶ τούτου.
131. Δὲν τιμωρεῖται τὸ ἀδίκημα, οὗ μόνη ἡ δολία προαίρεσις ἔλαβε χώραν παρ' ἡμῖν.
132. Ἂν μία πρᾶξις ἐκτελέσεως τελεσθῇ παρ' ἡμῖν τιμωρεῖται τὸ ὅλον.
133. Ἀλλὰ τιμωρεῖται καὶ τὸ ἐν ἀλλοδαπῇ τελεσθὲν συναφές;
134. Ἀπόκρυψις παρ' ἡμῖν τῶν ἐν ἀλλοδαπῇ κλαπέντων τιμωρεῖται;

---

130. Ἐκ δύο στοιχείων ἀποτελεῖται πᾶσα σχεδὸν ἀξιόποινος πρᾶξις, ἐκ τῆς δολίας προαιρέσεως καὶ ἐκ τῆς ἐκτελέσεως,

ἕκαστον δὲ τῶν στοιχείων τούτων συναποτελεῖται πολλάκις ἐκ πολλῶν γεγονότων, ὥστε τὸ ἀδίκημα παρουσιάζεται ὡς τὸ σύνολον πολλῶν καὶ διαφόρων γεγονότων, τοῦ ἁπλοῦ σχεδίου, τῆς σχηματισθείσης ἀποφάσεως, τῆς προπαρασκευῆς, τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐκτελέσεως, τῆς ἀποπερατώσεως αὐτῆς, τῆς ἀποκρύψεως τοῦ ἐνόχου ἢ τῶν κερδῶν τοῦ ἀδικήματος. Ὅταν ἅπαντα τὰ γεγονότα ταῦτα ἐκτελῶνται ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ ἐπικρατείᾳ, οὐδεμία ἀμφιβολία, ὅτι ἡ ἐπικράτεια αὕτη εἶναι ὁ τόπος, ἐν ᾧ τὸ ἀδίκημα ἐπράχθη. Ὅταν ὅμως τινὰ μὲν ἐκτελῶνται ἐν μιᾷ ἐπικρατείᾳ, ἄλλα δὲ ἐν ἑτέρᾳ, δύναται νὰ ἐγερθῇ σπουδαία περὶ τούτου ἀμφισβήτησις, ἔχουσα σπουδαιότατα πρακτικὰ ἀποτελέσματα, ὁσάκις τὸ ἀδίκημα μένει ἀτιμώρητον, ἂν θεωρηθῇ πραχθὲν ἐν ἀλλοδαπῇ.

131. Πρὸ πάντων θεωροῦμεν ἐκτὸς πάσης ἀμφισβητήσεως, ὅτι ἂν μόνον τὸ ἐξ ὑποκειμένου στοιχεῖον τοῦ ἀδικήματος ἔλαβεν ὕπαρξιν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, ἤτοι ἡ δολία προαίρεσις ἢ καὶ αὐτὴ ἡ προπαρασκευή, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ δὲ συνέβησαν τὰ λοιπά, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ τὸ ἀδίκημα ὡς ἐν τῇ ἡμεδαπῇ τελεσθέν. Ἀληθῶς, τὰ γεγονότα ἐκεῖνα, ἡ δολία προαίρεσις καὶ ἡ προπαρασκευή, καθ' ἑαυτὰ θεωρούμενα, δὲν ἀποτελοῦσι παρ' ἡμῖν ἀξιόποινόν τινα πρᾶξιν· πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ συνδυασθῶσι μὲ τὴν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ συμβᾶσαν ἐκτέλεσιν. Ἀλλ' ἐν τίνι δικαιώματι δύνανται τὰ ἡμέτερα δικαστήρια νὰ ἐξετάσωσι γεγονότα ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ τελεσθέντα, ἵνα ἀντλήσωσιν ἐντεῦθεν ἐξουσίαν νὰ ἐπιληφθῶσι γεγονότων, ἅτινα παρ' ἡμῖν εἰς οὐδεμίαν ὑποβάλλονται καταδίωξιν; (Helie No. 909). Τὰ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἀδικήματα δὲν τιμωροῦνται παρ' ἡμῖν, ὅθεν ἀπαιτεῖται νὰ ἐκτελεσθῶσι τοιαῦτα ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, ἵνα ἀποκτήσωσιν αἱ ἡμέτεραι ἀρχαὶ δικαίωμα καταδιώξεως, ὅ,τι ὅμως παρ' ἡμῖν συνέβη δὲν εἶναι ἀδίκημα.

132. Τὸ ζήτημα καθίσταται μᾶλλον ἀμφισβητήσιμον, ὅταν ἐκ τῶν πολλῶν πράξεων, ἐξ ὧν σύγκειται ἡ ἐκτέλεσις, τινὲς μόνον ἐξετελέσθησαν παρ' ἡμῖν, ὅταν, φέρ' εἰπεῖν, ἀλλοδαπὸς πυροβολῇ ἐκ τοῦ Ὀθωμανικοῦ καὶ φονεύῃ ἕτερον ἀλλοδαπὸν, εὑρισκόμενον ἐντὸς τῆς Ἑλληνικῆς ἐπικρατείας, καὶ τἀνάπαλιν.

Εἶπόν τινες, ὅτι ὁ τόπος, ἐν ᾧ εὑρίσκεται ὁ αὐτουργὸς πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς τόπος τοῦ ἀδικήματος. Θεωροῦμεν ὅμως ὀρθοτέραν τὴν γνώμην, καθ' ἣν ἅμα μία τις τῶν πράξεων τῆς ἐκτελέσεως ἀδικήματός τινος ἐκτελεσθῇ παρ' ἡμῖν, ὁλόκληρον τὸ ἀδίκημα θεωρεῖται πραχθὲν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, διότι ἐπιλαμβανόμενα τὰ ἡμέτερα δικαστήρια τῆς παρ' ἡμῖν ἐκτελεσθείσης πράξεως, ἥτις ἀποτελεῖ ἀδίκημα, εὑρίσκονται εἰς τὴν ἀνάγκην, πρὸς ὀρθὴν ἐκτίμησιν αὐτῆς, νὰ τὴν συνδυάσωσι μετὰ τῶν λοιπῶν στενῶς μετ' αὐτῆς συνδεομένων καὶ ἀποτελούντων τὸ ὅλον ἀδίκημα γεγονότων, νὰ ἐπιζητήσωσι τὰς ἀφορμὰς καὶ συνεπείας τῆς πράξεως ταύτης, καὶ ἐπομένως νὰ καταδιώξωσι τὸν αὐτουργὸν διὰ τὸ ὅλον. Ὅθεν πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι τιμωρεῖται παρ' ἡμῖν ὡς φονεὺς ὁ ἀνωτέρω ἀλλοδαπὸς, εἴτε ἐκ τοῦ Ὀθωμανικοῦ, εἴτε ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐπυροβόλησε. Τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν καὶ ὅταν ἀλλοδαπὸς ἐδημοσίευσεν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ ἔγγραφον ἐξυβριστικὸν ἀλλοδαποῦ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ εὑρισκομένου. Ἵνα παραδεχθῶμεν δὲ καὶ τὸ ἀνάπαλιν, πρέπει νὰ εἰσέλθῃ ἐν τῇ ἡμεδαπῇ τὸ ἔγγραφον, διότι ἄλλως δὲν ἔχομεν πρᾶξίν τινα ἐκτελέσεως παρ' ἡμῖν.

133. Ἀλλ' ἂν ἐκτὸς τοῦ ἀδικήματος, μία τῶν πράξεων τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ὁποίου διεπράχθη παρ' ἡμῖν, τελεσθῇ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ καὶ ἕτερον συναφὲς, ἀλλ' ἰδιαίτερον ἀδίκημα, δύναται νὰ τιμωρηθῇ παρ' ἡμῖν καὶ τὸ ἀδίκημα τοῦτο; Ἂν π. χ. ἀλλοδαπὸς κλέψῃ ἐν τῇ ἡμεδαπῇ ἵππον ἀλλοδαποῦ, καὶ καταδιωκόμενος ὑπὸ τοῦ ἀλλοδαποῦ ἐξέλθῃ τῶν ὁρίων, καὶ ἐκεῖ φονεύσῃ τὸν καταδιώκοντα, δύναται νὰ τιμωρηθῇ παρ' ἡμῖν ἐπὶ φόνῳ; Ἀμφιβάλλομεν, διότι δὲν πρόκειται πλέον περὶ τῶν διαφόρων στοιχείων ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀδικήματος, ἢ περὶ τῶν ἀφορμῶν καὶ συνεπειῶν αὐτοῦ, ἀλλὰ περὶ ἀδικήματος ὅλως διακεκριμένου. Ὁ στενὸς σύνδεσμος καὶ ἡ συνάφεια αὐτοῦ μὲ τὸ πρῶτον δὲν ἀρκεῖ, φρονοῦμεν, νὰ τὸ ὑπαγάγῃ εἰς τὴν ἡμετέραν δικαιοδοσίαν, ἀφοὺ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἐτελέσθη ὁλόκληρον.

Ἐν τούτοις τὸ Ἀκυρωτικὸν τῆς Γαλλίας φαίνεται παραδεχόμενον ἐναντίαν ἀρχήν. Λαθρέμποροι προσεπάθησαν νὰ εἰσαγάγωσιν εἰς Γαλλίαν ἐμπορεύματα· οἱ ἐπιστάται πρὸς κατάσχε-

σιν τῶν ἐμπορευμάτων κατεδίωξαν αὐτοὺς μέχρι τῆς ἀλλοδαπῆς, ἔνθα εἷς ἐξ αὐτῶν ἐφονεύθη ὑπὸ τῶν λαθρεμπόρων· τὸ Ἀκυρωτικὸν ἐθεώρησε καταδιωκτέους τοὺς λαθρεμπόρους καὶ διὰ τὸν φόνον τοῦτον, διότι ἀποτελεῖ μετὰ τῶν λοιπῶν μίαν καὶ μόνην ἐγκληματικὴν πρᾶξιν. (Helie No. 911).

134. Μία τελευταία περίπτωσις ὑπολείπεται. Τὸ ἀδίκημα ἐπράχθη καθ' ὁλοκληρίαν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, τὰ ἀντικείμενα ὅμως τῆς ἀξιοποίνου πράξεως μεταφέρονται ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, ἔνθα ἀποκρύπτονται, ἐμπορεύονται κτλ. Τὰ γεγονότα ταῦτα ἤθελον ἀποτελέσει τιμωρητὴν συνέργειαν, ἂν τὸ ἀδίκημα ἐξετελεῖτο ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, ἀποτελοῦσι τοιαύτην καὶ ὅταν τὸ ἀδίκημα ἐτελέσθη ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ; Οὐχὶ, διότι ἡ συνέργεια συνδέεται καὶ ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ὑπάρξεως κυρίας ἀξιοποίνου πράξεως, ταύτην ὅμως δὲν δύνανται νὰ βεβαιώσωσι τὰ ἡμέτερα δικαστήρια, ὡς ἐκτὸς τῆς ἐπικρατείας τελεσθεῖσαν, ὅθεν οὐδὲ τὴν συνέργειαν δύνανται νὰ ἐξετάσωσιν. Οὕτως ἀπεφάσισαν τὰ ἀνώτερα δικαστήρια τῆς τε Γαλλίας καὶ τοῦ Βελγίου. (Helie No. 612).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Περιπτώσεις ἀναστολῆς τῆς Ποινικῆς καὶ τῆς Πολιτικῆς ἀγωγῆς.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

135. Ἀντικείμενον τοῦ κεφαλαίου καὶ διαίρεσις.

135. Γνωρίζομεν ἤδη ἀκριβῶς τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς γεννᾶται παρ' ἡμῖν ποινικὴ ἀγωγή. Ἡ γέννησις τῆς ἀγωγῆς ταύτης δὲν χορηγεῖ πάντοτε εἰς τὴν εἰσαγγελίαν τὸ δικαίωμα νὰ ἐγείρῃ καὶ ἐξασκήσῃ αὐτήν. Ἐνίοτε ἀναφύονται κωλύματα ἐμποδίζοντα τὴν εἰσαγωγὴν ἢ σταματῶντα τὴν περαιτέρω πορείαν αὐτῆς. Καὶ κωλύματα μὲν τῆς ἐξασκήσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς εἶναι τρία· ἀ) ἡ ἔλλειψις ἐγκλήσεως, ὅπου αὕτη εἶναι

ἀναγκαία· β') ἡ ἔλλειψις ἀδείας πρὸς εἰσαγωγὴν εἰς δίκην προσώπων, διὰ τὰ ὁποῖα ἕνεκεν ὡρισμένης τινὸς ἰδιότητός των ἀπαιτεῖται τοιαύτη ἄδεια, καὶ γ') ἡ ὕπαρξις προδικαστικῶν ζητημάτων. Κωλύματα δὲ τῆς ἐξασκήσεως τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς εἶναι ἡ σύγχρονος ἐξάσκησις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ὅταν ἡ πολιτικὴ ἀγωγὴ εἰσήχθη εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια. Θέλομεν εἰς τέσσαρας συνεχεῖς παραγράφους διαπραγματευθῇ περὶ ἑνὸς ἑκάστου τῶν ἀνωτέρω κωλυμάτων ἢ περιπτώσεων ἀναστολῆς.

---

§ 1.

Ἀναστολὴ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς δι' ἔλλειψιν ἐγκλήσεως.

ΜΕΡΙΛΗΨΙΣ.

136. Λόγοι δι' οὓς μόνον κατ' ἔγκλησιν καταδιώκονταί τινα ἀδικήματα.
137. Ποῖα τὰ τοιαῦτα ἀδικήματα.
138. Ἰδίως περὶ ἐξυβρίσεως τοῦ ἀξιώματος.
139. Ἡ ἔλλειψις ἐγκλήσεως ἐμποδίζει καὶ τοῦ συναιτίου τὴν καταδίωξιν.
140. Διατυπώσεις ἐγκλήσεων.
141. Ὑπὸ τίνος γίνεται. Α'. Ἀδικηθείς.
142 Β'. Ἀντιπρόσωπος τοῦ ἀδικηθέντος.
143. Πρὸς τίνα γίνεται ἡ ἔγκλησις.
144. Περιεχόμενον τῶν ἐγκλήσεων.
145. Ἀπαιτεῖται μνεία τῶν ὀνομάτων τῶν κατηγορουμένων;
146. Τί ὀφείλει νὰ πράξῃ ὁ πρὸς ὃν ἡ ἔγκλησις.
147. Πότε πρέπει νὰ γίνηται ἡ ἔγκλησις.
148. Ἀποτελεῖ ἔγκλησιν ἡ δήλωσις τοῦ παθόντος ἐξεταζομένου ὡς μάρτυρος;
149. Ἡ ἡ πολιτικὴ ἀγωγή;
150. Ἔγκλησις ἐπὶ ἐξυβρίσεως τοῦ ἀξιώματος συλλόγων κτλ.
151. Ἔγκλησις ἐπὶ ἀδικημάτων προμηθευτῶν.
152. Ἀποτελέσματα ἐγκλήσεως.

---

136. Εἴδομεν, ὅτι ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ ἀνήκει εἰς τὴν κοινωνίαν, ἐξασκεῖται δὲ μόνον ὑπὸ τῶν ἐπὶ τούτῳ τεταγμένων ὑπὸ τοῦ νόμου προσώπων. Ἐκ τούτων ἕπεται, ὅτι οἱ παθόντες δύνανται μὲν νὰ προκαλέσωσι τὴν ἐξάσκησιν αὐτῆς ἢ καὶ νὰ τὴν

ἐξασκήσωσιν αὐτοπροσώπως, δὲν δύνανται ὅμως κατὰ κανόνα νὰ κωλύσωσι τὴν ἐξάσκησίν της.

Ἀλλ' ὑπάρχουσι περιπτώσεις, καθ' ἃς τὸ μὲν ἀδίκημα προσβάλλει ἰδιωτικὰ καὶ οἰκογενειακὰ συμφέροντα, χωρὶς νὰ προξενῇ σπουδαίαν διατάραξιν τῆς δημοσίας τάξεως, ἡ δὲ καταδίωξις αὐτοῦ μεγίστης βλάβης ἀντὶ ὠφελείας δύναται ν' ἀποβῇ πρόξενος, ἀποκαλύπτουσα τὰ ἀπόκρυφα τῆς οἰκογενείας, παραβλάπτουσα τὸ μέλλον τοῦ παθόντος, καὶ καθιστῶσα δημοσιωτέραν τὴν προσβολὴν, ἣν οὗτος ὑπέστη. Εἰς τὰς τοιαύτας περιπτώσεις ἐθεωρήθη δίκαιον νὰ μὴ τίθεται εἰς ἐνέργειαν ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ ἄνευ προηγουμένης περὶ τούτου αἰτήσεως τοῦ παθόντος, καθ' ὅσον μάλιστα, μὴ ὑπαρχούσης τοιαύτης αἰτήσεως, καὶ ἡ ὕπαρξις τοῦ ἀδικήματος καθίσταται ἀμφίβολος, καὶ ἡ ἀνακάλυψις τῶν μέσων τῆς ἀποδείξεως δυσχερεστάτη, καὶ ἐπομένως λίαν ἐνδεχόμενον εἶναι νὰ διαταραχθῇ ἐπὶ ματαίῳ ἡ ἐσωτερικὴ ἡσυχία τῶν οἰκογενειῶν, καὶ νὰ ἀποκαλυφθῶσιν ἀνωφελῶς τὰ ἰδιαίτερα ἀπόκρυφα τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου.

137. Ὁ ἡμέτερος νομοθέτης τὸν μὲν κανόνα τῆς ἐξ ἐπαγγέλματος καταδιώξεως τῶν ἐγκλημάτων καθιέρωσε διὰ τοῦ ἄρθρ. 20. Ποιν. Δικ. ἔχοντος οὕτως.

«Ἡ καταδίωξις τῶν πταισμάτων, πλημμελημάτων καὶ κακουργημάτων γίνεται συνήθως ἐξ ἐπαγγέλματος καὶ πάντοτε διὰ κατηγορίας.»

Πραγματευόμενος δὲ ἐν τῷ Ποινικῷ Νόμῳ περὶ τῶν καθ' ἕκαστα ἀδικημάτων, ὥρισε ῥητῶς ποῖα ἐξ αὐτῶν τιμωροῦνται μόνον κατ' ἔγκλησιν τοῦ παθόντος. Τοιαῦτα εἶναι τὰ ἑξῆς.

α) Ἡ ἐξύβρισις τῆς ἀνηκούσης εἰς τὸ ἀξίωμα τιμῆς εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ἄρθρων 22. ἐδ. 2. Ποιν. Δικ. καὶ 192. ἐδ. 2. Ποιν. Νόμου.

β') Ἡ ἐξύβρισις ξένων ἡγεμόνων καὶ κυβερνήσεων κτλ. (ἄρθρ. 13. τοῦ περὶ ἐξυβρίσεως καὶ περὶ τύπου νόμου.)

γ') Ἡ ψευδὴς καταμήνυσις, ἡ συκοφαντία καὶ ἡ ἐξύβρισις (ἄρθρ. 27—30. καὶ 36. τοῦ αὐτοῦ νόμου καὶ 690.—692. Ποιν. Νόμου.)

δ') Ὁ βιασμὸς καὶ ἡ ἀποπλάνησις εἰς ἀσέλγειαν εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ 273 ἐδ. 2 καὶ 3. 274. 278. 279 Ποιν. Νόμ. ἐκτὸς ἂν διηγέρθη ἡ κοινὴ περιέργεια, ἢ ἐπροξένησαν σκάνδαλον (280 Ποιν. Νόμου).

έ) Ἡ μοιχεία (286 Ποιν. Νόμ.).

ς') Αἱ ἀπρομελετήτως ἢ ἐξ ἀμελείας γενόμεναι σωματικαὶ βλάβαι, αἱ εἰς τὰ ἄρθρ. 308 ἐδ. 2—4. 309 ἐδ. 2—4. 310 Ποιν. Νόμου ἀναφερόμεναι, ὡς καὶ ἅπασαι αἱ εἰς βαθμὸν πταίσματος (688 Ποιν. Νόμ. κατὰ τὸ διάταγμα 26 Ἰουνίου 1836). Ἂν ὅμως αἱ πράξεις αὗται ἔχωσιν ἐπακόλουθον τὴν διατάραξιν τῆς κοινῆς ἡσυχίας καὶ εὐταξίας, ἢ ἂν αἱ εἰς βαθμὸν πλημμελήματος ἐξετελέσθησαν παρὰ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ παθόντος, καὶ οὗτος δὲν ἦναι εἰς κατάστασιν νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν ἀρχὴν, τιμωροῦνται ἐξ ἐπαγγέλματος (317. καὶ 689 Ποιν. Νόμ.).

ζ') Ἡ παράνομος κατακράτησις (322 Ποιν. Νόμ.).

ή) Ἡ παράνομος βία καὶ ἀπειλή. (330. 333 Ποιν. Νόμ.).

θ') Ἡ ἀπαγωγὴ (331 333. Ποιν. Νόμ.).

ί) Αἱ ὑφαιρέσεις, αἱ ἐν τῷ ἄρθρ. 377 Ποιν. Νόμου, ἐκτὸς τῶν αὐτόθι ἀναφερομένων ἐξαιρέσεων.

ιά) Πᾶσα φθορὰ ἢ βλάβη ξένης ἰδιοκτησίας, ἐξαιρουμένων τῶν κατὰ τὸ ἄρθρ. 422 ἀριθ. 1—4 καὶ ἄρθρ. 424 Ποιν. Νόμ. ἀναφερομένων περιπτώσεων (426. 693 ἐδ. 2. Ποιν. Νόμ.), ὡς καὶ τῆς εἰς τοὺς ἀγροὺς ἢ δενδροφυτείας βλάβης ἐκ τῆς βοσκῆς τῶν ζώων (ἄρθρ. 4. τοῦ Διατ. 13 Μαΐου 1835 καὶ ἄρθ. 14 τοῦ Διαταγ. τῆς 31 Δεκεμβρίου 1836) (Ἀποφ. Ἀρ. Πάγου 82 τοῦ 1856. 28 καὶ 101 τοῦ 1860.).

ιβ') Ἡ τοκογλυφία (434 Ποιν. Νόμ.).

ιγ') Τὰ ὑπὸ προμηθευτῶν τοῦ Δημοσίου γενόμενα ἀδικήματα, τὰ ἐν τοῖς ἄρθ. 441—443 ἀναφερόμενα (ἄρθ. 444 Ποιν. Νόμ.).

ιδ') Αἱ διὰ παραβάσεως ξένων ἀπορρήτων προελθοῦσαι βλάβαι, περὶ ὧν τὰ ἄρθρ. 445—447 Ποιν. Νόμ. Ὅθεν οὐχὶ καὶ ἡ τοῦ ἄρθρ. 470 Ποιν. Νόμου ὑπὸ τῶν ἐπιστατῶν τοῦ Ταχυδρομείου ἐκτελουμένη, καὶ ἡ ἐν τῷ ἄρθρ. 5 τοῦ Νόμου 19 Μαρτίου 1859 ἀναφερομένη ὑπὸ ὑπαλλήλων παράβασις τοῦ ἀπορρήτου τῆς τηλεγραφικῆς ἀνταποκρίσεως.

ιέ) Ἡ παράβασις τοῦ δικαιώματος τῆς ἁλιείας (ἄρθρ. 448 Ποιν. Νόμου).

138. Ἀναπτύξεώς τινος χρήζει τὸ ζήτημα πότε τιμωρεῖται παρ' ἡμῖν κατ' ἔγκλησιν ἡ ἐξύβρισις τῆς εἰς τὴν ἀρχὴν ὀφειλομένης τιμῆς. Τὰ ἄρθρ. 158—162 Ποιν. Δικ. μεταχθέντα αὐτολεξεὶ εἰς τὰ ἄρθρ. 20—24 τοῦ νόμου περὶ ἐξυβρίσεων, προβλέποντα διαφόρους περιπτώσεις ἐξυβρίσεων ἀπευθυνομένας κατὰ τῆς Κυβερνήσεως, κατὰ τῶν ἀρχῶν, κατὰ ὁρκωτοῦ δικαστηρίου, κατὰ δημοσίων ὑπηρετῶν κλπ. οὐδόλως ἀπαιτοῦσιν ἔγκλησιν πρὸς καταδίωξιν αὐτῶν. Τοὐναντίον τὸ ἄρθρ. 192 Ποιν. Δικ. πραγματευόμενον περὶ τῆς ἐξυβρίσεως τῆς ἀνηκούσης εἰς τὸ ἀξίωμα τιμῆς κατὰ νομαρχιακῶν, ἐπαρχιακῶν, ἢ δημοτικῶν συμβουλίων, τῶν μελῶν καὶ ὑπηρετῶν αὐτῶν, ἐν ᾧ διαρκοῦσιν αἱ συνελεύσεις των, ὡσαύτως δὲ κατὰ τῶν ἀρχαιρεσιακῶν καὶ ἄλλων συνελεύσεων συγκαλουμένων χάριν δημοσίων ὑποθέσεων παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ἢ Κυβερνητικῆς τινος ἀρχῆς, διατάσσει, ὅτι τότε μόνον τιμωροῦνται αἱ ἐξυβρίσεις αὗται ὅταν ὁ ὑβρισθεὶς ἐγκαλέσῃ κατὰ τοὺς περὶ τούτου ἰδιαιτέρους ὁρισμοὺς τῆς Ποινικῆς Δικονομίας. Τέλος τὸ ἄρθρ. 22 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. ὑποθέτον, ὅτι ἀπαιτεῖται πρὸς καταδίωξιν ἔγκλησις, ὁσάκις ἐξυβρίζεται δι' ἀδικημάτων τοῦ τύπου τὸ ἀξίωμα συλλόγου τινός, ἐνόρκου δικαστηρίου, ἢ συστήματος, διατάσσει νὰ μὴ γίνηται ἡ ἔγκλησις αὕτη, εἰμὴ κατ' ἀπόφασιν τοῦ συλλόγου ἢ τοῦ συστήματος.

Ἀναγκαῖον ἑπομένως καθίσταται νὰ προσδιορίσωμεν ἀκριβῶς τὴν ἔκτασιν τῶν ὑπὸ τῶν ἄρθρων 22 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. καὶ 192 Ποιν. Νόμ. καθιερουμένων ἐξαιρέσεων τῆς γενικῆς ἀρχῆς, ὅτι ἡ ἐξύβρισις τῆς εἰς τὴν ἀρχὴν ὀφειλομένης τιμῆς τιμωρεῖται παρ' ἡμῖν αὐτεπαγγέλτως.

Πρὸ πάντων παρατηροῦμεν, ὅτι ἀμφότερα τὰ ἄρθρα ταῦτα, πραγματευόμενα περὶ ἐξυβρίσεως τῆς εἰς τὸ ἀξίωμα ἀνηκούσης τιμῆς, οὐδόλως ὁρίζουσι τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀδικήματος τούτου, ἑπομένως ἀναφέρονται προφανῶς εἰς τὰ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἄρθρα 158—162 Ποιν. Νόμου, ἤτοι ἄρθρα 20—24 τοῦ νόμου περὶ ἐξυβρίσεων, καὶ ἰδίως εἰς τὸ ἄρθρ. 21 τοῦ νό-

μου τούτου (ἄρθρ. 159 Ποιν. Δικ.). Πᾶσα ἑπομένως ἀξιόποινος πρᾶξις μὴ προβλεπομένη ὑπὸ τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου τούτου, δὲν ὑπάγεται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 22. ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. καὶ 192 Ποιν. Νόμου.

Ἰδιαιτέρως παρατηροῦμεν, ὅτι τὸ ἄρθρ. 22 ἐδ. 2 πραγματεύεται περὶ μόνων τῶν διὰ τοῦ τύπου ἐκτελουμένων ἐξυβρίσεων τοῦ ἀξιώματος, ὅθεν πᾶσα ἄλλη τοιαύτη ἐξύβρισις, ἐκτελεσθεῖσα δι' ἄλλου τινὸς τῶν εἰς τὸ ἄρθρ. 21 τοῦ νόμου περὶ ἐξυβρίσεων (ἄρθρ. 159 Ποιν. Νόμ.) ἀναφερομένων τρόπων, δὲν ὑπάγεται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθ. 22 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. Τὸ ἄρθρ. 22 ἐδ. 2 ὁμιλεῖ καὶ περὶ ἐξυβρίσεων εἰς βαθμὸν κακουργήματος· τοιαῦται δὲν ὑπάρχουσι παρ' ἡμῖν, ἠδύναντο ὅμως νὰ ὑπάρξωσι. Τοὐναντίον τὸ ἄρθρ. 192 οὐδόλως διακρίνει περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἡ ἐξύβρισις τοῦ ἀξιώματος ἐξετελέσθη, ὅθεν πᾶσα τοιαύτη ὑπάγεται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου τούτου.

Τέλος καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ πρόσωπα, καθ' ὧν ἀπευθύνονται αἱ ἀνωτέρω ἐξυβρίσεις, τὸ μὲν ἄρθρ. 192 Ποιν. Νόμ. ὀνομάζει ῥητῶς τὰ ἐπαρχιακὰ καὶ δημοτικὰ συμβούλια, τὰ μέλη αὐτῶν καὶ τοὺς ὑπηρέτας των, ἐν ᾧ διαρκοῦσιν αἱ συνελεύσεις των. Τὸ ἄρθρον ἀναφέρει προσέτι καὶ τὰ νομαρχιακὰ συμβούλια καὶ τὰς ἀρχαιρεσιακὰς συνελεύσεις· ἀλλὰ τὰ μὲν πρῶτα οὐδέποτε ὑπῆρξαν παρ' ἡμῖν, ἀρχαιρεσιακὰς δὲ τοιαύτας συνελεύσεις ἀναφέρει τὸ ἄρθρ. 25 τοῦ περὶ ἐπαρχιακῶν συμβουλίων διατάγματος τῆς 18 Δεκεμβρίου 1836 καὶ ἄρθ. 5 τοῦ νόμου 15 Ἀπριλίου 1867 περὶ ἐπαρχαιρεσιῶν, καὶ τὰ ἄρθρ. 62. 75 καὶ 76 τοῦ δημοτικοῦ νόμου· ἀλλὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα δὲν ἔχουσιν ἐφαρμογὴν μετὰ τὸν ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως τοῦ 1862 ψηφισθέντα περὶ δημαιρεσιῶν νόμον, κατὰ τὸ ἄρθρ. 1 τοῦ ὁποίου καὶ οἱ δήμαρχοι καὶ οἱ πάρεδροι καὶ τὰ μέλη τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου ἐκλέγονται ἀμέσως διὰ γενικῆς ψηφοφορίας. Ἑπομένως μόνον εἰς τὴν πρὸς ἐκλογὴν τῶν ἐπαρχιακῶν συμβούλων συνέλευσιν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ τὸ ἄρθρ. 192 Ποιν. Νόμου.

Τὸ δὲ ἄρθρ. 22 ἐδ. 2 Ποιν. ἀναφέρει ὡς πρόσωπα, καθ' ὧν ἀπευθύνονται αἱ ἐξυβρίσεις τοῦ ἀξιώματος, τὰ ἔνοπλα δικαστήρια, τοὺς συλλόγους καὶ συστήματα. Καὶ διὰ μὲν τῆς ἐκ-

φράσεως *ἔνορκα δικαστήρια* ἐννοεῖ προφανῶς ὁ νόμος τοὺς ἐνόρκους, οἵτινες μετὰ τῶν συνέδρων ἀποτελοῦσι τὸ Κακουργιοδικεῖον, διότι τὴν αὐτὴν φράσιν μετεχειρίσθη καὶ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν καὶ εἰς τὸ Γερμανικὸν κείμενον καὶ εἰς τὰ ἄρθρ. 45 Ὀργ. Δικ. καὶ 412. 415. 419 Ποιν. Δικον. Τί ὅμως ἐννοεῖ διὰ τῶν φράσεων *σύλλογοι καὶ συστήματα* φαίνεται ἀμφίβολον. Φρονοῦμεν, ὅτι εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ὑπάγεται πᾶν σῶμα νομοθετικὸν, δικαστικὸν, ἢ διοικητικὸν, συγκροτούμενον δυνάμει τοῦ Ὀργανισμοῦ τῆς πολιτείας ἐν γένει, εἰς τὸ ὁποῖον εἶναι ἀνατεθειμένη μερίς τις οἱαδήποτε τῆς δημοσίου ἐξουσίας, καὶ τῆς ὁποίας τὰ μέλη δύνανται νὰ συνέλθωσι καὶ διασκεφθῶσιν, οἷον ἡ βουλὴ, τὰ δικαστήρια, τὸ ἐλεγκτικὸν Συνέδριον, τὰ ἐπαρχιακὰ καὶ δημοτικὰ Συμβούλια, ἡ σύγκλητος τοῦ Πανεπιστημίου κτλ. Στηρίζομεν δὲ τὴν γνώμην ταύτην· ἀ) εἰς τὴν γραμματικὴν σημασίαν τῆς λέξεως σύλλογος, ἥτις σημαίνει συνάθροισιν ἀνθρώπων πρὸς συζήτησιν· β') εἰς τὴν σκέψιν, ὅτι ἵνα ὑπάρξῃ ἐξύβρισις ἀξιώματος, οἷαν προβλέπουσι τὰ ἀνωτέρω ἄρθρα, πρέπει ἀναγκαίως νὰ ἔχῃ ἐπίσημον χαρακτῆρα ἡ συνάθροισις, πρέπει νὰ ἀνετέθη αὐτῇ διὰ τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς πολιτείας μερίς τις τῆς δημοσίου ἐξουσίας, ἄλλως ἀξίωμα δὲν ὑπάρχει· γ') εἰς τὸ ἀντίστοιχον ἄρθρ. 4 τοῦ ἀπὸ 26 Μαΐου 1819 Γαλλικοῦ νόμου, ὅπερ ἐκτὸς τῶν δικαστηρίων (cours et tribunaux) περιέχει τὴν ἔκφρασιν corps constitués, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ αὐτὴ ὡς ἀνωτέρω ἀποδίδεται σημασία, καὶ διὰ τοῦτο δὲν θεωροῦσιν ἐν Γαλλίᾳ ὡς τοιαῦτα σώματα ἢ συστήματα τὰς ἀρχαιρεσιακὰς συνελεύσεις, τοὺς δικηγόρους, συμβολαιογράφους, ἐθνοφύλακας, χωροφύλακας κτλ. (Helie No. 1049)· δ') εἰς τὰ ἄρθρ. 81 καὶ 82 Ὀργ. Δικ. τὰ ὁποῖα καλοῦσι δικαστικὸν σύλλογον τὴν ὁλομέλειαν τῶν δικαστηρίων.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω παρατηρήσεων ἐξάγεται τὸ ἀκόλουθον συμπέρασμα. 1) Αἱ ἐξυβρίσεις τοῦ ἀξιώματος, αἱ ἀπευθυνόμεναι κατὰ τῶν ἐνόρκων καὶ κατὰ τῶν συλλόγων καὶ συστημάτων, (ἤγουν κατὰ τοῦ σώματος ἐν γένει καὶ οὐχὶ κατὰ τῶν συγκροτούντων αὐτὰ μελῶν) τιμωροῦνται κατ' ἔγκλησιν, ἂν ἐξετελέσθησαν διὰ τοῦ τύπου.

2) Τιμωροῦνται ἐπίσης κατ' ἔγκλησιν, ἂν καὶ δὲν ἐξετελέσθησαν διὰ τοῦ τύπου, ὁσάκις ἀπευθύνονται κατὰ ἐπαρχιακῶν ἢ δημοτικῶν συμβούλων, κατὰ τῶν μελῶν καὶ ὑπηρετῶν αὐτῶν, ἐν ὅσῳ διαρκοῦσιν αἱ συνελεύσεις των, καὶ κατὰ τῶν ἀρχαιρεσιακῶν συνελεύσεων.

3) Εἰ πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν ἡ ἐξύβρισις τοῦ ἀξιώματος, εἴτε κατὰ συλλόγων, εἴτε κατὰ ἐνόρκων, εἴτε κατὰ δημοσίων ὑπαλλήλων ἢ ὑπηρετῶν διὰ τὰ ἔργα τῆς ὑπηρεσίας των κτλ. ἀπευθύνονται, τιμωροῦνται αὐτεπαγγέλτως.

139. Τοιαῦτα εἶναι τὰ ἀδικήματα, διὰ τὴν καταδίωξιν τῶν ὁποίων ἐξαιρετικῶς ἀπαιτεῖται ἔγκλησις. Ἀλλ' εἰς τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῶν δύνανται νὰ συμμετάσχωσι καὶ συναίτιοι, ὅθεν ἐρωτᾶται ἂν ἀπαιτῆται καὶ διὰ τὴν καταδίωξιν τῶν συναιτίων ἔγκλησις, ἢ δύναται ἡ εἰσαγγελία νὰ καταδιώξῃ τούτους καὶ αὐτεπαγγέλτως; Ἐκ τῶν λόγων, δι' οὓς ἀπητήθη ἡ ἔγκλησις, καὶ ἐκ τῶν ἐκφράσεων τοῦ νόμου ἐπὶ ἑκάστου κατ' ἔγκλησιν τιμωρουμένου ἀδικήματος, ἐξάγεται, ὅτι ἡ ἔλλειψις τῆς ἐγκλήσεως καλύπτει ὁλόκληρον τὴν ἀξιόποινον πρᾶξιν, καὶ ἐπομένως οὐδεμία κατ' οὐδενὸς ἕνεκα ταύτης δύναται νὰ ἐνεργηθῇ καταδίωξις. Ὅθεν ἐπὶ μοιχείας ἄνευ ἐγκλήσεως δὲν δύναται νὰ καταδιωχθῇ οὔτε ὁ συναίτιος τῆς μοιχαλίδος συζύγου. Ἐπίσης ἐπὶ ἀπαγωγῆς ἄνευ ἐγκλήσεως δὲν καταδιώκονται οὔτε οἱ συναίτιοι τοῦ ἀπαγαγόντος (Trebut τομ. 1. σελ. 195). Ἐπίσης ἐπὶ ὑφαιρέσεων οὔτε οἱ συναυτουργοὶ ἢ συνεργοὶ τοῦ ὑφαιρέσαντος δύνανται νὰ τιμωρηθῶσι παρ' ἡμῖν ἄνευ ἐγκλήσεως.

140. Καιρὸς ἐνταῦθα νὰ ὁρίσωμεν τὰς διατυπώσεις, καθ' ἃς ἐνεργοῦνται καὶ αἱ μηνύσεις καὶ αἱ ἐγκλήσεις, ὅπερ ἀνεβάλομεν μέχρι τοῦδε νὰ πράξωμεν (ἰδὲ ἀριθ. 48), ἵνα ἐξετάσωμεν συγχρόνως καὶ τὰς ἐνδεχομένας συνεπείας τῆς μὴ τηρήσεως αὐτῶν, αἵτινες μόνον ἐπὶ ἐγκλήσεων παρουσιάζονται.

Τὰ ὁρίζοντα τὰς διατυπώσεις τῶν μηνύσεων ἄρθρα εἶναι τὰ **152—155** Ποιν. Δικ. ἔχοντα οὕτως.

Ἄρθρ. **152.** « Ἡ μήνυσις γίνεται ἀμέσως πρὸς τὸν παρὰ Πρωτοδίκαις εἰσαγγελέα, ἀλλ' ἐπίσης καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς ἁρμοδίους ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλους. Γίνεται δὲ διὰ τοῦ μη-

νύοντος αὐτοῦ, ἡ διά τινος πληρεξουσίου. Τὸ ἔγγραφον τῆς πληρεξουσιότητος παραρτᾶται εἰς τὴν ἔκθεσιν. »

Ἄρθρ. 153. «Γενομένης προφορικῆς μηνύσεως, ὁ παρὰ Πρωτοδίκαις Εἰσαγγελεὺς καὶ ἕκαστος τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 17 ἀναφερομένων ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλων ὑποχρεοῦται, ὁ δὲ παρὰ τοῖς Ἐφέταις Εἰσαγγελεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ συντάττῃ κατὰ τοὺς νομίμους τύπους ἔκθεσιν περὶ τῆς μηνύσεως ταύτης. »

Ἄρθρ. 154. «Ἐὰν γενῇ ἡ μήνυσις ἐγγράφως, μονογραφεῖται αὕτη κατὰ πᾶν φύλλον παρὰ τοῦ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως καὶ συντάσσεται περὶ τῆς ἐγχειρίσεώς της ἔκθεσις, εἰς τὴν ὁποίαν προσαρτᾶται ἡ ἐγχειρισθεῖσα μήνυσις. Αἱ δὲ ἐνδεχόμεναι μεταβολαὶ καὶ προσθῆκαι δὲν γίνονται εἰς τὴν μήνυσιν αὐτὴν ἀλλ' εἰς τὴν ἔκθεσιν. »

Ἄρθρ. 155. «Ὅταν ἡ ἔγγραφος καὶ προφορικὴ μήνυσις ἔγεινεν εἰς ὑπάλληλον ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ἄλλον παρὰ τὸν Εἰσαγγελέα, πρέπει νὰ περιφθῇ παραχρῆμα εἰς τὸν ἁρμόδιον παρὰ Πρωτοδίκαις Εἰσαγγελέα. »

Ἐπὶ τῇ βάσει ἁπάντων τῶν ἄρθρων τούτων καθίσταται ἀναγκαῖον νὰ λύσωμεν τὰ ἑξῆς ζητήματα· α) ὑπὸ τίνος ἐνεργεῖται ἡ ἔγκλησις· β') πρὸς τίνα ἐνεργεῖται· γ') ὁποῖον τὸ περιεχόμενόν της, καὶ δ') τὶ πρέπει νὰ ἐνεργῇ ὁ ὑπάλληλος, πρὸς ὃν ἀπευθύνεται.

141. Ἡ ἔγκλησις ἐνεργεῖται, λέγει τὸ ἄρθρον 278 Ποιν. Δικ. ὑπὸ τοῦ ἀδικηθέντος. Δύνανται ὅμως ὅλοι οἱ ἀδικηθέντες ν' ἀπευθύνωσιν ἔγκλησιν; Δὲν ὑπάρχει ἐξαίρεσίς τις ὡς πρὸς τοὺς ἀνηλίκους ἢ ὡς πρὸς τοὺς ἀπηγορευμένους; Ὁ νόμος οὐδεμίαν τοιαύτην ἐξαίρεσιν ἀναφέρει, ὁσάκις δὲ πρόκειται περὶ ἀνθρώπων ὑπὸ ἐπιμέλειάν τινα διατελούντων, ἀναφέρει ἐν γένει, ὅτι ἡ ἔγκλησις δύναται νὰ γείνῃ ἀδιακρίτως παρὰ τῶν παθόντων ἢ τῶν νομίμων ἀντιπροσώπων αὐτῶν· τέλος τὸ ἄρθρον 317 ἐν τέλει Ποιν. Νόμ. ῥητῶς παραδέχεται, ὅτι καὶ οἱ ὑπὸ ἐπιμέλειαν δύνανται νὰ ἀπευθύνωσιν ἔγκλησιν, ἐπιτρέπον τὴν ἐξ ἐπαγγέλματος καταδίωξιν τῶν τραυματισάντων αὐτοὺς ἀντιπροσώπων των, ὁσάκις ὁ βλαφθεὶς ἀντιπροσωπευόμενος *δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ ἐπικαλεσθῇ αὐτὸς οὗτος τὴν ἀρχήν.*

Ὅθεν ἂν οὗτος ἦναι εἰς τοιαύτην κατάστασιν, ἂν δύναται νὰ ἐκφράσῃ ὡρισμένην καὶ σαφῆ αἴτησιν, δύναται ν' ἀπευθύνῃ ἔγκλησιν, ἔστω καὶ ἀνήλικος, ἔστω καὶ ἀπηγορευμένος.

Ἕνεκα τῶν λόγων τούτων ὁ Ἄρειος Πάγος ἀπεφάσισεν, ὅτι καὶ οἱ ἀνήλικοι δύνανται νὰ ἀπευθύνωσιν ἔγκλησιν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 95 τοῦ 1846 ἀποφάσεώς του.

Ὁ ἀδικηθεὶς δύναται νὰ ἐγκαλέσῃ ἢ αὐτοπροσώπως ἢ διὰ πληρεξουσίου. Περὶ τούτου εἶναι ῥητὴ ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 152 Ποιν. Δικ. ἀπαιτοῦντος ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ παραρτᾶται εἰς τὴν περὶ τῆς ἐγκλήσεως ἔκθεσιν, περὶ ἧς κατωτέρω, καὶ τὸ ἔγγραφον τῆς πληρεξουσιότητος.

142. Ἐκτὸς τοῦ ἀδικηθέντος δύνανται, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἴδομεν, νὰ ἐγκαλέσωσι καὶ οἱ νόμιμοι ἀντιπρόσωποι αὐτοῦ. Περὶ τούτου ὅμως δὲν ὑπάρχει γενική τις διάταξις ἐν τῷ Ποινικῷ ἡμῶν Νόμῳ, ἀλλ' ὁ νομοθέτης ἡμῶν ὥρισεν εἰς ἕκαστον ἀδίκημα τὰ πρόσωπα, ἃ δύνανται νὰ ἐγκαλέσωσιν ἀντὶ τοῦ ἀδικηθέντος. Καὶ εἰς μὲν τὴν περίπτωσιν τοῦ ἄρθρ. 192 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. δὲν δύναται νὰ γείνῃ λόγος περὶ ἀντιπροσώπων, διότι οἱ παθόντες σύμβουλοι δὲν ὑποβάλλονται εἰς ἐπιμέλειάν τινα. Εἰς δὲ τὴν περίπτωσιν τοῦ ἄρθρ. 444 Ποιν. Νόμ. ἐννοεῖται, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐκπροσωπεῖται διὰ τῶν ἀρμοδίων ὑπαλλήλων της. Εἰς δὲ τὴν περίπτωσιν τοῦ ἄρθρ. 13 τοῦ νόμου περὶ ἐξυβρίσεων ῥητῶς ἀναφέρεται ὁ δυνάμενος νὰ ἐγκαλέσῃ ἀντὶ τοῦ παθόντος. Εἰς δὲ τὰς περιπτώσεις τοῦ ἄρθρ. 36 τοῦ νόμου περὶ ἐξυβρίσεων καὶ τῶν ἄρθρων 286. 322. 377. 426. 445—448 Ποιν. Νόμ. οὐδεὶς λόγος γίνεται περὶ ἀντιπροσώπων. Εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν ἄρθρ. 317 καὶ 692 ῥητῶς ἀναφέρονται *οἱ νόμιμοι ἀντιπρόσωποι*. Καὶ τέλος εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ἄρθρ. 280 καὶ 333 ἀναφέρονται εἰδικῶς διάφορα πρόσωπα δυνάμενα νὰ ἐγκαλέσωσι.

Πρῶτον ἐξεταστέον τίνες εἰσὶν οἱ νόμιμοι ἀντιπρόσωποι, οἱ ὑπὸ τῶν ἄρθρ. 317 καὶ 692 ῥητῶς ἀναφερόμενοι. Ἐκ τῆς ἐκφράσεως *νόμιμοι* πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι τὰ ἄρθρα ἐννοοῦσι τοὺς ὑπὸ τοῦ νόμου θεωρουμένους ὡς τοιούτους, τοὺς ἀντιπροσωπεύοντας τοὺς παθόντας ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων,

ἤτοι τὸν πατέρα, τὸν ἐπίτροπον, ἢ τὸν κηδεμόνα. Ἐκ τούτων ἕπεται, ὅτι δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἀντιπρόσωποι ὁ σύζυγος ἢ ὁ ἀδελφὸς τοῦ παθόντος, καὶ ἑπομένως δὲν δύνανται οὗτοι νὰ ἐγκαλέσωσι. Τὴν γνώμην ταύτην καθιέρωσεν ὁ Ἄρειος Πάγος ὡς πρὸς τὸν σύζυγον διὰ τῶν ὑπ' ἀριθ. 123 τοῦ 1857 καὶ 5 τοῦ 1858 ἀποφάσεών του· διὰ δὲ τῆς ὑπ' ἀριθ. 61 τοῦ 1849 ἐθεώρησε τοιαύτην ἔγκλησιν ἰσχυρὰν ἂν ἐγκριθῇ.

Δεύτερον ἐξεταστέον ἂν εἰς τὰ ἀνωτέρω ἄρθρα, ἐν οἷς ὁ νόμος οὐδόλως ὁμιλεῖ περὶ ἀντιπροσώπων, δύνανται νὰ ἐγκαλέσωσιν οἱ τοιοῦτοι. Φρονοῦμεν, ὅτι οὐδεμία περὶ τούτου δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀμφιβολία, καὶ ὅτι ὁ νόμος ὡς περιττὴν παρέλειψε τὴν μνείαν τῶν ἀντιπροσώπων. Ἀφοῦ ἐπέτρεψε τὴν ἔγκλησιν εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους, προκειμένου περὶ τραυμάτων καὶ πταισματικῶν ἐξυβρίσεων, δύναταί τις νὰ εἴπῃ, ὅτι ἀπηγόρευσε ταύτην εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ἀνωτέρω ἄρθρων, καθ' ἃς πρόκειται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον περὶ προσβολῶν τῆς περιουσίας καὶ σοβαρωτέρων ἐξυβρίσεων; Μόνον καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἀδίκημα τῆς μοιχείας ἔχομεν ἐναντίαν πεποίθησιν, φρονοῦμεν δηλ. ὅτι τὸ ἄρθρ. 286 ἀναφέρον ῥητῶς τὸν σύζυγον, ἠθέλησεν εἰς αὐτὸν καὶ μόνον, ὡς ἰδιαζόντως καὶ ἀποκλειστικῶς ἐνδιαφερόμενον, νὰ ἀφήσῃ τὴν περὶ ἐγκλήσεως σκέψιν καὶ ἀπόφασιν.

Τρίτον ἐξεταστέον εἰς ποῖα νέα πρόσωπα δίδει τὸ δικαίωμα τῆς ἐγκλήσεως τὸ ἄρθρ. 280, εἰς ὃ ἀναφέρεται καὶ τὸ ἄρθ. 333 Ποιν. Νόμ. Τὸ ἄρθρ. 280 ἀναφέρει, ἐκτὸς τοῦ ἐπιτρόπου καὶ κηδεμόνος, καὶ τοὺς γονεῖς, τὸν σύζυγον καὶ τοὺς ἐπιμελητάς. Ὅθεν τὰ ἀδικήματα τοῦ βιασμοῦ, τῆς παρανόμου βίας καὶ ἀπειλῆς καὶ τῆς ἀπαγωγῆς δικαιοῦνται νὰ ἐγκαλέσωσιν ὁ σύζυγος καὶ οἱ γονεῖς ἀνεξαρτήτως τῆς ἰδιότητος τοῦ νομίμου ἀντιπροσώπου. Τίνες δὲ εἶναι οἱ ἐπιμεληταί; Βεβαίως οἱ ἀναλαβόντες τὴν φροντίδα τῆς ἀνατροφῆς τοῦ βιασθέντος ἀνεξαρτήτως πάσης ἄλλης ἰδιότητος. Τούτων ἕνεκεν ὁ Ἄρ. Πάγος παρεδέχθη, ὅτι δύνανται μὲν νὰ ἐγκαλέσωσιν ἡ θεία, ἡ ἀναλαβοῦσα τὴν ἀνατροφὴν ὀρφανῆς ἀνεψιᾶς, καὶ ὁ μητρυιός, ὁ διατρέφων ἐν τῇ οἰκίᾳ του τὴν προγονὴν (Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου 136 τοῦ 1855 καὶ 17 τοῦ 1856), δὲν δύναται δὲ νὰ ἐγκαλέσῃ ὁ

διευθυντὴς τοῦ παρθεναγωγείου, ἐν ᾧ ἀνετρέφετο ἡ ἀπαχθεῖσα, διότι οὗτος ἐπιμελεῖται κατ' ἐντολὴν ἄλλου καὶ ἐπὶ μισθῷ, ὥστε δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐπιμελητής. (Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου 109 τοῦ 1869). Παρατηρητέον ὅμως, ὅτι αἱ σκέψεις τῆς ἀποφάσεως ταύτης εἰσὶν ἐσφαλμέναι, διότι ἐθεώρησεν ὡς ἐπιμελητὰς « τοὺς κατὰ νόμον ἐπέχοντας τόπον γνησίων γονέων, ὡς εἶναι οἱ θετοὶ γονεῖς, » ἐν ᾧ τοὐναντίον ἡ ὑπ' ἀριθ. 136 τοῦ 1855 ἀπόφασις φέρει, ὅτι « διὰ τοῦ ὅρου ἐπιμελητῶν δὲν ἐννοεῖ ὁ νομοθέτης τοὺς θετοὺς γονεῖς, διότι εἰς τὸν προηγούμενον ὅρον γονεῖς ἐμπεριλαμβάνονται ἐν γένει καὶ οἱ φυσικοὶ καὶ οἱ θετοὶ γονεῖς, ἀλλ' ἄλλα πρόσωπα ἀναλαμβάνοντα οἴκοθεν καὶ ἄνευ προηγουμένης νομικῆς τινος πράξεως τὴν προστασίαν καὶ ἐπιμέλειαν τῶν ἐγκαταλειφθέντων ἀπροσατεύτων ἀνηλίκων ὀρφανῶν. »

Τέταρτον καὶ τελευταῖον ἐξεταστέον ἂν μετὰ θάνατον τοῦ παθόντος δύνανται νὰ ἐγκαλέσωσιν οἱ κληρονόμοι του. Εἴδομεν, ὅτι ὁ νόμος θεωρεῖ ὡς ἀντιπροσώπους ἐκείνους, ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ὁποίων διατελεῖ ὁ παθὼν, τοιοῦτοι δὲ δὲν εἶναι βεβαίως οἱ κληρονόμοι, ἑπομένως δὲν δύνανται νὰ ἐγκαλέσωσιν ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος, καθ' ὅσον μάλιστα, ὡς εἴδομεν ἐν ἀριθ. 86, δὲν μεταβιβάζονται εἰς αὐτοὺς αἱ περὶ ἱκανοποιήσεως ἀγωγαὶ τοῦ ἀποθανόντος. Οὕτως ἔλυσε τὸ ζήτημα καὶ ἡ ὑπ' ἀριθ. 199 τοῦ 1866 Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου.

143. Ἐρχόμεθα ἤδη εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν προσώπων, ἐνώπιον τῶν ὁποίων δύναται νὰ γείνῃ ἡ ἔγκλησις. Ἡ ἔγκλησις κατὰ τὰ ἄρθρα 152 καὶ 270 Ποιν. Δικ. δύναται νὰ γείνῃ πρὸς τὸν παρὰ Πρωτοδίκαις εἰσαγγελέα, ὡς καὶ πρὸς τοὺς λοιποὺς ἁρμοδίους ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλους, κατὰ δὲ τὸ ἄρθρ. 153 καὶ πρὸς τὸν παρ' Ἐφέταις εἰσαγγελέα, ἂν θέλῃ νὰ τὴν δεχθῇ. Τίνες εἰσὶν οἱ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλοι ἀναφέρει τὸ ἄρθρ. 17 Ποιν. Δικ. καὶ θέλομεν ἐξετάσει ἐν τῷ περὶ ἀνακρίσεως μέρει. Ἔγκλησις λοιπὸν μὴ δοθεῖσα εἴς τινα τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, θεωρεῖται μὴ γενομένη, καὶ οὐδεμίαν δύναται νὰ ἔχῃ συνέπειαν. Πρέπει ὅμως νὰ παραδεχθῶμεν τὸ αὐτὸ καὶ ὅταν εἰς ἀνακριτικὸν μὲν ὑπάλληλον, ἀλλ' ἀναρμό-

διον δοθῇ ἡ ἔγκλησις; Ὁ Ἀρ. Πάγος ἔλυσε τὸ ζήτημα ἀρνητικῶς διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 61 τοῦ 1841 ἀποφάσεώς του. Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ λύσις αὕτη εἶναι ὀρθή, διότι ὁ παθὼν ἐξέφρασε τὴν περὶ καταδιώξεως αἴτησίν του εἰς ὑπάλληλον ἔχοντα δικαίωμα νὰ δέχηται ἐν γένει τοιαύτας αἰτήσεις, καὶ ἂν ἐπομένως ἐπλανήθη περὶ τὴν ἀνεύρεσιν τοῦ ἁρμοδίου, δὲν δύναται ἐντεῦθεν νὰ προκύψῃ ἀμφιβολία περὶ τῆς ὑπάρξεως τῆς αἰτήσεως ταύτης, ἥτις περιβαλλομένη τοῖς νομίμοις τύποις καὶ ἀποστελλομένη πρὸς τὸν ἁρμόδιον εἰσαγγελέα, καθιστᾷ αὐτὸν ἐλεύθερον νὰ ἐνεργήσῃ. Ἡ γνώμη αὕτη δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ καὶ ἐκ τῶν ἐκφράσεων τοῦ ἄρθρ. 155 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ ἡ μήνυσις πρέπει νὰ περιφθῇ παραχρῆμα εἰς τὸν παρὰ Πρωτοδίκαις *ἁρμόδιον* εἰσαγγελέα. Ἔπειτα ἐνδεχόμενον νὰ διαμένῃ μακρὰν ὁ παθών, διατὶ νὰ ὑποχρεωθῇ εἰς ταξείδια ἢ πληρεξούσια;

144. Ἡ ἔγκλησις δύναται νὰ γείνῃ ἢ ἐγγράφως ἢ προφορικῶς. Περὶ τούτου εἶναι ῥητὰ τὰ ἄρθρ. 153 καὶ 154 Ποιν. Δικ. τὰ ὁποῖα προβλέποντα περὶ μηνύσεων ἐν γένει, ἐφαρμόζονται κατὰ μείζονα λόγον εἰς τὰς ἐγκλήσεις (Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου 111 τοῦ 1846). Πρέπει δὲ νὰ περιέχῃ σαφῆ καὶ ἀκριβῆ περιγραφὴν τοῦ ἀδικήματος, ἄλλως δύναται ὁ δεχόμενος αὐτὴν ὑπάλληλος νὰ ζητήσῃ διασαφήσεις καὶ νὰ ἐπιφέρῃ διορθώσεις (Helie No 2254). Ἀλλ' ἀρκεῖ μόνον ἡ περιγραφὴ αὕτη, ἵνα χορηγήσῃ δικαίωμα καταδιώξεως εἰς τὴν εἰσαγγελίαν; Δὲν πρέπει νὰ ζητῇ ῥητῶς ἐν αὐτῇ ὁ ἐγκαλῶν τὴν καταδίωξιν; Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀναφέρῃ τὰ ὀνόματα τῶν κατηγορουμένων; Ὁ νόμος σιωπᾷ ἐντελῶς περὶ τῶν ζητημάτων τούτων. Λαμβάνοντες ὅμως ὑπ' ὄψιν, ὅτι ὁ νόμος ἀπαγορεύει τὴν καταδίωξιν τῶν ἀδικημάτων ἄνευ προηγουμένης αἰτήσεως τῶν παθόντων, καὶ ὅτι τὴν περὶ τούτου αἴτησιν σκοπεύει νὰ ὑποβάλῃ ἡ ἔγκλησις, πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ἀπαιτεῖται μὲν βεβαίως νὰ ἀναφέρηται εὐκρινῶς ἐν τῇ ἐγκλήσει τὸ ἐκτελεσθὲν ἀδίκημα, ἀλλ' ἀπαιτεῖται προσέτι καὶ νὰ περιέχηται ἢ νὰ ἐξάγηται ὁπωσδήποτε σαφῶς ἐξ αὐτῆς ἡ περὶ καταδιώξεως αἴτησις τοῦ παθόντος. Διὰ τοῦτο ἐν σιωπῇ, ἢ ἀσαφείᾳ τῆς ἐγκλήσεως ὀφείλουσιν οἱ πρὸς οὓς αὕτη ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι νὰ προκαλῶσι ῥητὴν

περὶ τούτου ἐξήγησιν τοῦ παθόντος. Ἐν τούτοις ἡ νομολογία δὲν εἶναι ὁμόφωνος περὶ τοῦ ζητήματος τούτου. Ἡ ὑπ' ἀριθ. τιη τοῦ 1839 ἀπόφασις τοῦ Ἀρείου Πάγου θεωρεῖ τὴν ἔγκλησιν ὡς ἁπλῆν εἰδοποίησιν τοῦ παθόντος περὶ τῆς ἀξιοποίνου πράξεως, καὶ ἐπομένως ἰσχυρὰν καὶ ἄνευ αἰτήσεως περὶ καταδιώξεως. (Εὑρετηρ. Ἀξελοῦ ἔγκλησις ἀριθ. 17 Βικέλ. τόμ. 1 σελ. 105.) Ἡ ὑπ' ἀριθ. 70 τοῦ 1847 δὲν ἐθεώρησεν ἀρκοῦσαν τὴν εἰδοποίησιν τοῦ παθόντος, διότι ἐν αὐτῇ ῥητῶς ἐζήτει προφυλακτικὰ μέτρα. Τέλος ἡ ὑπ' ἀριθ. 29 τοῦ 1856 ἐθεώρησεν ἰσχυρὰν τὴν ἔγκλησιν καὶ ἄνευ τῆς περὶ τιμωρίας αἰτήσεως, διότι «εἰς τοιαύτην μήνυσιν ἐμπεριλαμβάνεται σιωπηλῶς καὶ ἀναγκαίως ἡ θέλησις αὐτοῦ νὰ τιμωρηθῇ ὁ καταμηνυθεὶς ἄλλως δὲν ἤθελε καταγγείλει παντάπασιν αὐτόν.»

Ἅμα τοιαύτη περὶ καταδιώξεως αἴτησις τοῦ παθόντος ὑπάρχει ἐν τῇ ἐγκλήσει, αὕτη εἶναι ἔγκυρος ἀνεξαρτήτως τοῦ λοιποῦ περιεχομένου αὐτῆς· ὅθεν ἀδιάφορον εἶναι πῶς ἐπιγράφεται, ἢ ἂν φέρῃ χρονολογίαν.

115. Ἰδίας ἐξετάσεως χρήζει τὸ ἀντικείμενον ἂν πρέπῃ νὰ ἀναφέρωνται ἐν τῇ μηνύσει τὰ ὀνόματα τῶν κατηγορουμένων. Δύο ἀποφάσεις τοῦ Ἀρ. Πάγου ἡ συδ τοῦ 1338 καὶ τμγ τοῦ 1839 λύουσι τὸ ζήτημα ἀποφατικῶς· κατὰ τὰς ἀποφάσεις ταύτας ἀρκεῖ νὰ δοθῇ καταμήνυσις περὶ τῆς πράξεως καὶ ἔργον τῆς ἀνακρίσεως εἶναι νὰ ἀνεύρῃ τοὺς αὐτουργούς. Ἐπίσης κατὰ τὴν ὑπ' ἀριθ. 89 τοῦ 1856 ἡ μὴ μνεία τινὸς τῶν συναιτίων ἀπαγωγῆς δὲν ἐμποδίζει τὴν καὶ κατ' αὐτοῦ καταδίωξιν, καθότι «διὰ τῆς μηνύσεως ἡ παθοῦσα ἔδειξεν ἀρκούντως, ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ τιμωρηθῶσιν ἀνεξαιρέτως ὅλοι οἱ συμμετασχόντες εἰς τὴν κολάσιμον πρᾶξιν.» (Ἰδὲ καὶ Ἀποφ. Ἀρ. Πάγου 78 καὶ 101 τοῦ 1866 καὶ 174 τοῦ 1870). Τὴν λύσιν ταύτην ἐν γένει μὲν θεωροῦμεν ὀρθήν, διότι ἐκ τῆς μηνύσεως τῆς πράξεως ἐξάγεται ἐν γένει ἡ αἴτησις τοῦ παθόντος νὰ καταδιωχθῇ ἀδιακρίτως πᾶς αὐτουργὸς τῆς ἀξιοποίνου πράξεως. Ὅταν ὅμως ὁ παθὼν ζητῇ τὴν καταδίωξιν ὡρισμένου μόνον ἀτόμου, ἀποκλείων τοὺς συναιτίους, ἢ ὅταν ἠγνόει τοὺς αὐτουργούς, ἕνεκα δὲ τῆς ἰδιότητος ταύτης τιμωρῆται τὸ ἀδίκημα κατ' ἔγκλησιν,

δὲν δύναταί τις νὰ ἰσχυρισθῇ πάντοτε, ὅτι ἀδιάφορος εἶναι ἡ μνεία τοῦ ὀνόματος τῶν κατηγορουμένων. Ἀναφέρομεν παραδείγματα πρὸς διευκρίνησιν τῆς ἰδέας ἡμῶν. Σύζυγος ζητεῖ τὴν ἐπὶ μοιχείᾳ καταδίωξιν μόνης τῆς συζύγου του, οὐχὶ καὶ τοῦ συναιτίου αὐτῆς, ἢ μόνου τοῦ συναιτίου, οὐχὶ δὲ καὶ τῆς συζύγου· δύναταί τις νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι ὑπάρχει ἔγκλησις κατ' ἀμφοτέρων; Εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν ναὶ, διότι διὰ τῆς καταδιώξεως τῆς συζύγου ἐλλείπουσιν ὅλοι οἱ λόγοι δι' οὓς ἀπηγορεύθη ἡ ἐξ ἐπαγγέλματος καταδίωξις τῆς μοιχείας, ἑπομένως ἡ εἰσαγγελία ἀνακτᾷ τὴν πλήρη ἐλευθερίαν τῆς ἐνεργείας της κατὰ τοῦ συναιτίου, ὃν οὐδὲν ἔχει πλέον δικαίωμα ὁ σύζυγος νὰ καλύψῃ. Εἰς τὴν δευτέραν ὅμως περίπτωσιν κατ' οὐδενὸς ὑπάρχει ἔγκλησις, καὶ οὐδεμία δύναται νὰ ἐνεργηθῇ καταδίωξις, διότι διὰ τῆς καταδιώξεως τοῦ συναιτίου θέλουσιν ἐπέλθει ὅλα τὰ σκανδαλώδη ἀποτελέσματα, πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ὁποίων ἐθεωρήθη ἀναγκαία ἡ ἔγκλησις, καὶ τὰ ὁποῖα καὶ αὐτὸς ὁ σύζυγος ἠθέλησε ν' ἀποφύγῃ μὴ ἐγκαλῶν τὴν σύζυγον αὐτοῦ, καὶ διότι ἐπετράπη μὲν εἰς τὸν σύζυγον νὰ ἐμποδίζῃ τὴν καταδίωξιν πρὸς τὸ συμφέρον τῆς οἰκογενείας, οὐχὶ ὅμως καὶ νὰ ἐκτείνῃ ἢ περιστέλλῃ αὐτὴν πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς ἐκδικήσεώς του. Τὴν γνώμην ταύτην παραδεδεγμένην ὑφ' ὅλων σχεδὸν τῶν συγγραφέων (Helie No. 1020. Βικέλ. τομ. 1. σελ. 106), καθιέρωσεν ὁ Ἄρ. Πάγος διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 29 τοῦ 1841 ἀποφάσεώς του.

Ἀναφέρομεν ἕτερον παράδειγμα. Ἀπευθύνει τὶς ἔγκλησιν περὶ κλοπῆς ὑπ' ἀγνώστων ἐνεργηθείσης. Ἐκ τῆς ἀνακρίσεως ἐξάγεται, ὅτι ταύτην ἐξετέλεσεν ἡ ἰδία σύζυγός του· δύναταί τις νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι ἡ πρώτη ἐκείνη ἔγκλησις ἀρκεῖ πρὸς καταδίωξιν τῆς συζύγου; Φρονοῦμεν ὄχι, διότι ὁ νόμος ὥρισε τὰς διατυπώσεις τῆς ἐγκλήσεως, ἵνα προβαίνῃ ὁ ἐγκαλῶν εἰς ἐνέργειαν αὐτῆς ὡρίμως καὶ ἐν γνώσει τῶν ἐνδεχομένων ἀποτελεσμάτων, ἀλλ' εὑρέθη ὁ κλαπεὶς εἰς τοιαύτην θέσιν; Ἔλαβε κἂν ὑπ' ὄψιν τὰ ἀποτελέσματα τῆς καταδιώξεως τῆς ἰδίας του συζύγου;

146. Ὁ πρὸς ὃν ἡ ἔγκλησις ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος ὀφείλει

νὰ συντάξῃ ἔκθεσιν περιέχουσαν, εἰ μὲν ἡ ἔγκλησις προφορικὴ, τὰ ὑπὸ τοῦ ἐγκαλοῦντος κατατιθέμενα, εἰ δὲ ἔγγραφος, τὴν βεβαίωσιν τῆς ἐγχειρίσεώς της. Ἐν τῇ ἐκθέσει ταύτῃ προσαρτᾶται καὶ ἡ ἔγγραφος ἔγκλησις, ἀφοῦ μονογραφηθῇ αὕτη ἀνὰ πᾶν φύλλον παρὰ τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου. Ἐννοεῖται, ὅτι εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις ὁ λαμβάνων τὴν ἔγκλησιν ὑπάλληλος δικαιοῦται, καὶ ὀφείλει μάλιστα, νὰ ζητήσῃ διασαφήσεις περί τε τοῦ καταγγελλομένου ἀδικήματος καὶ περὶ τῆς δηλώσεως τοῦ παθόντος πρὸς καταδίωξιν.

Περὶ τῶν διατυπώσεων τῶν ἀνωτέρω ἐκθέσεων ἰσχύουσιν αἱ περὶ τῶν ἐκθέσεων ἐν γένει διατάξεις τοῦ νόμου, ἃς ἀκολούθως θέλομεν ἐξετάσει.

Τὸ ἀκόλουθον ζήτημα ὑπολείπεται ἐνταῦθα. Ποίας συνεπείας ἔχει ἡ παράλειψις τῆς συντάξεως τῶν ἀνωτέρω ἐκθέσεων; Ὁ Ἄρ. Πάγος διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 64 τοῦ 1841 ἀποφάσεώς του ἀπεφάσισεν, ὅτι δὲν διατάσσεται ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος ἡ σύνταξις ἐκθέσεως, καὶ ἑπομένως δὲν παραβλάπτει τὸ νόμιμον τῆς καταδιώξεως ἡ ἔλλειψις ἢ ἀκύρωσις αὐτῆς. Κατόπιν ὅμως διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 54 τοῦ 1860 ἀποφάσεώς του μετέβαλε νομολογίαν, παραδεχθεὶς, ὅτι εἶναι ἄκυρος ἡ ἔγκλησις, ἅμα δὲν συνετάχθη περὶ αὐτῆς νόμιμος ἔκθεσις.

Ἡ τελευταία αὕτη νομολογία εἶναι καθ' ἡμᾶς ἡ μόνη ὀρθή. Σκοπὸς τῶν διατυπώσεων τούτων εἶναι ν' ἀποδείξωσιν, ὅτι ἡ ἔγκλησις εἶναι πρᾶξις σπουδαία καὶ μεμελετημένη καὶ οὐχὶ τυχαία ἀπερισκεψία, ὅθεν ἀναγκαῖον καθίσταται νὰ τηρηθῶσιν αἱ διατυπώσεις, ἵνα ὑπάρχῃ νόμιμος ἀπόδειξις, ὅτι μετὰ σκέψεως προέβη ὁ παθὼν εἰς ἐνέργειαν τῆς ἐγκλήσεως. Ὅταν λείπῃ ἡ τοιαύτη ἀπόδειξις, δὲν ὑπάρχει νόμιμος ἔκφρασις τῆς περὶ καταδιώξεως θελήσεως τοῦ παθόντος, καὶ ἑπομένως καὶ ἡ καταδίωξις αὕτη καθίσταται παράνομος. Σημειωτέον ὅμως, ὅτι πρέπει νὰ προταθῶσιν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῆς οὐσίας αἱ ἀκυρότητες τῆς ἐγκλήσεως, ἄλλως δὲν δύνανται νὰ προταθῶσιν ἐνώπιον τοῦ Ἀρ. Πάγου (Ἀπόφ. 56 τοῦ 1858 καὶ 29 καὶ 60 τοῦ 1866).

147. Ἐν ὅσῳ ὁ παθὼν σιωπᾷ, ὁ εἰσαγγελεὺς δὲν δύναται

νὰ ἐνεργήσῃ καταδίωξιν ἀδικήματος κατ' ἔγκλησιν τιμωρουμένου· ὅθεν πᾶσα πρᾶξις αὐτοῦ, πρὸ τῆς ἐγκλήσεως ἐνεργηθεῖσα, εἶναι ἄκυρος. Τὴν ἀρχὴν ταύτην δὲν ἐφήρμοσεν ὁ Ἄρ. Πάγος μετ' ἄκρας αὐστηρότητος, παραδεχθείς, ὅτι, ἀρξαμένης τῆς καταδιώξεως ὡς περὶ πράξεως ἐξ ἐπαγγέλματος τιμωρουμένης, ἡ κατόπιν δοθεῖσα ἔγκλησις ἰσχύει νὰ νομιμοποιήσῃ τὴν καταδίωξιν, καὶ ἂν ἀκολούθως ἀναφανῇ, ὅτι ἡ πρᾶξις μόνον κατ' ἔγκλησιν τιμωρεῖται. (Ἀπόφ. σκδ τοῦ 1838 Ἀρ. Πάγου. Εὑρετ. τόμ. 10 σελ. 191).

148. Τοιαῦται εἰσὶν αἱ διατυπώσεις τῶν ἐγκλήσεων. Ἐξεταστέον ἤδη, ὑπάρχει ἕτερός τις τρόπος ἐνεργείας αὐτῶν; Ὁ Ἄρ. Πάγος, προκειμένου περὶ τραυμάτων ἀπρομελετήτων, ἀπεφάνθη, ὅτι οὐδεμία διατύπωσις τῆς ἐγκλήσεως ἀπαιτεῖται, διότι τὸ ἄρθρ. 317 Ποιν. Νόμου ἁπλῶς αἴτησιν τοῦ παθόντος ἀπαιτεῖ, ὁπωσδήποτε ἐκφρασθεῖσαν (Ἀπόφ. 86 τοῦ 1868). Φρονοῦμεν, ὅτι τὰ ἄρθρα τοῦ Ποινικοῦ Νόμου, ὁρίζοντα τὰ κατ' ἔγκλησιν τιμωρούμενα ἀδικήματα, οὐδόλως προτίθενται νὰ διαγράψωσι τὰς διατυπώσεις τῶν ἐγκλήσεων, ἀλλ' ἀναφέρονται ὡς πρὸς ταύτας εἰς τὰς διατάξεις τῆς Ποινικῆς Δικονομίας, καὶ ὅτι ἐπομένως καὶ εἰς τὰ τραύματα ἐφαρμόζονται αἱ περὶ ἐγκλήσεων ἀνωτέρω διατυπώσεις, ἂν καὶ τὸ ἄρθρ. 317 Ποιν. Νόμου διατάσσῃ, ὅτι καταδιώκονται *κατ' αἴτησιν* τοῦ βλαφθέντος.

Σπουδαιότερον εἶναι τὸ ζήτημα ἂν ἀποτελῇ νόμιμον ἔγκλησιν ὁ ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς ἐξετάσεως τοῦ παθόντος ὡς μάρτυρος δήλωσις αὐτοῦ, ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ γείνῃ καταδίωξις. Σταθερὰ νομολογία τῶν δικαστηρίων λύει καταφατικῶς τὸ ζήτημα τοῦτο (Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου τλϐ τοῦ 1839. 111 τοῦ 1846. 30 καὶ 43 τοῦ 1869). Βεβαίως μία τοιαύτη ἔκθεσις περιέχει ὅλας τὰς διατυπώσεις τῆς συνεπείᾳ προφορικῆς ἐγκλήσεως συνταχθείσης ἐκθέσεως. Ἔχει ὅμως τὰς ἑξῆς δύο οὐσιώδεις ἐλλείψεις· 1) ὅτι δὲν περιέχει τὴν αὐθόρμητον καὶ μεμελετημένην περὶ καταδιώξεως ἀπόφασιν τοῦ παθόντος, ἀλλὰ τὴν στιγμιαίαν καὶ ὑπὸ τῆς διηγήσεως ἴσως τοῦ ἀδικήματος προκληθεῖσαν θέλησιν αὐτοῦ· καὶ 2) ὅτι δὲν προηγεῖται τῆς ἐξασκήσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ἀλλ' ἐπερχομένη νομιμοποιεῖ τὴν παρανόμως ἀρ-

ξαμένην καταδίωξιν. Καὶ ὅταν μὲν ἡ καταδίωξις ἤρξατο ὡς περὶ ἐξ ἐπαγγέλματος τιμωρητέας πράξεως, ἡ νομιμοποίησις αὕτη ἐπίσης δικαιολογεῖται, ὡς εἴδομεν ἀνωτέρω (ἀριθ. 147)· ὅταν ὅμως ἀνέκαθεν ἡ πρᾶξις παρέστη ὡς κατ' ἔγκλησιν τιμωρουμένη, ἡ νομοποίησις αὕτη καθίσταται μᾶλλον ἀδικαιολόγητος. Ἐν τούτοις δὲν ἀποκρούομεν τὴν σταθερὰν ταύτην νομολογίαν τῶν δικαστηρίων, διότι ἡ ἐγκατάλειψις αὐτῆς ἤθελεν ἐπιφέρει τὴν ματαίωσιν ἀπείρων καταδιώξεων, ἂς ἐν καλῇ πίστει ἐπιχειρεῖ ἐξ ἐπαγγέλματος ἡ εἰσαγγελία, μὴ δυναμένη νὰ ὁρίσῃ ἐκ προοιμίων ἂν ἀπαιτῆται ἔγκλησις, ἂν π. χ. διεταράχθη ἡ τάξις ἐκ τοῦ ἀδικήματος κτλ. καὶ τὰς ὁποίας νομιμοποιεῖ ἡ δήλωσις τοῦ παθόντος, ὅστις παραλείπει νὰ ἐγκαλέσῃ βλέπων ἀρξαμένην τὴν καταδίωξιν. Παρατηροῦμεν μόνον, ὅτι οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι ἐρωτῶντες τοὺς παθόντας, ἂν ἐπιθυμῶσι τὴν καταδίωξιν, δὲν πρέπει νὰ ὑφαρπάζωσι τὰς καταφατικὰς ἀπαντήσεις αὐτῶν, ἀλλ' ἀπεναντίας νὰ καθιστῶσιν αὐτοὺς λίαν προσεκτικοὺς ἐπὶ τῶν συνεπειῶν τῆς καταφατικῆς ἀπαντήσεώς των, καὶ τοῦ ἀδυνάτου τῆς ἀνακλήσεως αὐτῆς.

149. Ἀναπληροῖ τὴν ἔγκλησιν ἡ ἐπιχείρησις πολιτικῆς ἀγωγῆς; Συγγραφεῖς τινες λύουσι καταφατικῶς τὸ ζήτημα (Mangin Νο. 132) διὰ τὸν λόγον, ὅτι ἡ ἐνέργεια πολιτικῆς ἀγωγῆς ἀποδεικνύει, ὅτι ὁ παθὼν δὲν θεωρεῖ σπουδαῖα τὰ ἐκ τῶν δικαστικῶν συζητήσεων προερχόμενα ἀτοπήματα, καὶ ἐπομένως δὲν ὑπάρχει πλέον λόγος νὰ μείνῃ ἀδρανὴς ἡ εἰσαγγελία. Ἕτεροι (Helie Νο. 1003) ἀποκρούουσι τὴν γνώμην ταύτην, διότι ὁ νόμος ἀπήτησε ῥητῶς ἔγκλησιν τοῦ παθόντος, ἵνα ἀρχίσῃ ἡ καταδίωξις, καὶ οὐχὶ πολιτικὴν αὐτοῦ ἀγωγήν, ἡ δὲ ὑπόθεσις, ὅτι ὁ παθὼν δὲν θεωρεῖ ἐπιβλαβῆ τὴν συζήτησιν, ἐνδεχόμενον νὰ ἦναι ἐσφαλμένη, διότι μεγίστη διαφορὰ ὑπάρχει μεταξὺ πολιτικῆς συζητήσεως, δυναμένης νὰ ἐνεργηθῇ ἄνευ προφορικῆς ἀναπτύξεως, καὶ τῆς ποινικῆς. Ὁ Ἄρειος Πάγος ἀπεφάσισεν, ὅτι δὲν ἀναπληροῖ τὴν ἔγκλησιν ἡ πολιτικὴ ἀγωγή, καὶ ὅταν ἀκόμη εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια εἰσάγηται (Ἀπόφ. υξς τοῦ 1840 ἐν σελ. 494—495).

150. Αἱ περὶ ἐγκλήσεων διατυπώσεις δὲν ἐφαρμόζονται εἰς

τὰς κατ' ἔγκλησιν τιμωρουμένας ἐξυβρίσεις τοῦ ἀξιώματος, ὁσάκις ἀπευθύνονται κατὰ ἐνόρκων δικαστηρίων, συλλόγων καὶ συστημάτων (ἰδὲ ἀριθ. 138) κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 22 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. εἰς ἃς παραπέμπει καὶ τὸ ἄρθρ. 192 ἐδ. 2 τοῦ Ποιν. Νόμου. Εἰς τοιαύτας περιστάσεις ἡ ἔγκλησις γίνεται κατ' ἀπόφασιν τοῦ συλλόγου ἢ τοῦ συστήματος. Ὁ νόμος δὲν διαγράφει τὰς πρὸς ἔκδοσιν τῆς ἀποφάσεως τηρητέας διατυπώσεις, ἐντεῦθεν δὲ πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι θὰ τηρηθῶσιν αἱ διατυπώσεις, καθ' ἃς ἕκαστος τῶν τοιούτων συλλόγων ἢ συστημάτων ἐκδίδει ἐν γένει τὰς ἀποφάσεις του, θὰ διαβιβασθῶσι δὲ αἱ ἀποφάσεις αὗται εἰς τὴν εἰσαγγελίαν διὰ τοῦ νομίμου ἀντιπροσώπου τῶν τοιούτων συλλόγων ἢ συστημάτων, οἷον τοῦ προέδρου αὐτῶν. Ἐν περιπτώσει δὲ καθ' ἣν οὔτε διατυπώσεις τοιαῦται εἰσὶν ὡρισμέναι, οὔτε νόμιμός τις ἀντιπρόσωπος, ὡς, λόγου χάριν, ἐπὶ ἐνόρκου δικαστηρίου, πρέπει νὰ θεωρήσωμεν ὡς ἔγκυρον ἀπόφασιν τὴν φέρουσαν τὰς ὑπογραφὰς τῶν μελῶν τοῦ συλλόγου ἢ τοὐλάχιστον τοῦ μεγαλητέρου αὐτῶν ἀριθμοῦ, διότι ἐκφράζεται οὕτως ὁπωσδήποτε ἡ ἀληθὴς τοῦ συλλόγου ἐπιθυμία καὶ ἀπόφασις.

Καὶ ἕτερον ζήτημα παρουσιάζεται ἐνταῦθα· τί ποιητέον ἂν ὁ ἐξυβρισθεὶς σύλλογος ἢ τὸ σύστημα δὲν ὑφίσταται πλέον, εἴτε ἕνεκα λήξεως τῶν ἐργασιῶν του, εἴτε ἕνεκα διαλύσεως; Τὸ ζήτημα τοῦτο ἀνεφύη ἐν Γαλλίᾳ ἐπὶ ἐξυβρίσεως βουλῆς διαλυθείσης, καί τινες μὲν εἶπον, ὅτι οὐδόλως τιμωροῦνται αἱ ἐξυβρίσεις αὗται, διότι, διαλυθείσης τῆς βουλῆς, αἱ πράξεις αὐτῆς ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἱστορίαν, καὶ ἕκαστος δύναται νὰ τὰς ἐπικρίνῃ, τὸ Ἀκυρωτικὸν δὲ εἶπεν, ὅτι τιμωροῦνται καὶ καταγγέλλονται ὑπὸ τῆς διαδόχου βουλῆς. Ὁ Helie (No. 1047) ἐπικρίνει τὸν τρόπον τοῦτον τῆς ἐγκλήσεως, διότι ἐν τῇ προσβολῇ τῆς βουλῆς προσβάλλονται τὰ μέλη αὐτῆς, ὅθεν τὰ μέλη μιᾶς νέας βουλῆς δὲν δύνανται νὰ ἐκτιμήσωσιν προσβολὰς κατ' ἄλλων ἀπευθυνθείσας, καὶ ν' ἀποφασίσωσιν ἂν πρέπῃ νὰ καταδιωχθῶσιν αὗται· ἐντεῦθεν δὲ φθάνει εἰς τὸ αὐτὸ συμπέρασμα, ὅτι θὰ μείνωσιν ἀτιμώρητοι αἱ ἐξυβρίσεις ἐκεῖναι. Ἀλλὰ δὲν δύναταί τις νὰ εἴπῃ, ὅτι τῆς κατὰ τοῦ συλλόγου προσβολῆς

ἀπευθυνομένης κυρίως κατὰ τῶν ἀποτελούντων αὐτὸν μελῶν, δύνανται ταῦτα, καὶ ἀφοῦ διαλυθῇ ὁ σύλλογος, νὰ συνέλθωσιν ἰδιαιτέρως, καὶ νὰ λάβωσι τὴν ἀπόφασιν τῆς καταδιώξεως πρὸς ἱκανοποίησίν των, ἐν ὅσῳ ἡ πρᾶξις δὲν παρεγράφη; Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ γνώμη ἡμῶν αὕτη δὲν ἀντιβαίνει εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ ἄρθρ. 22 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.

151. Ἐπίσης δὲν ἐφαρμόζονται αἱ περὶ τῶν ἐγκλήσεων διατυπώσεις ἐπὶ τῶν ἀδικημάτων, περὶ ὧν τὸ ἄρθρ. 444 Ποιν. Νόμου. Κατὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο ἡ καταδίωξις γίνεται κατ' αἴτησιν τῆς Κυβερνήσεως, ὅθεν ἀρκεῖ νὰ ὑπάρχῃ τοιαύτη αἴτησις ὑπουργοῦ τινος πρὸς τὴν ἁρμοδίαν Εἰσαγγελίαν, ἵνα ἐνεργήσῃ αὕτη νομίμως τὴν καταδίωξιν (Helie No 1061).

152. Γενομένης τῆς ἐγκλήσεως παύει πλέον τὸ κώλυμα τῆς ἐνεργείας τοῦ Εἰσαγγελέως, καὶ ἑπομένως τίθεται οὗτος εἰς τὴν θέσιν, εἰς ἣν εὑρίσκεται, προκειμένου περὶ παντὸς ἄλλου ἀδικήματος ἐξ ἐπαγγέλματος καταδιωκομένου. Θέλει σκεφθῇ καὶ ἀποφασίσει, ἂν ὑπάρχῃ περίπτωσις ἐξασκήσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. Καὶ ἂν ὑποτεθῇ δὲ, ὅτι ὀρθοτέρα εἶναι ἡ γνώμη, καθ' ἣν οὐδέποτε εἶναι ὑπόχρεως νὰ καταδιώξῃ (ἰδὲ ἀριθ. 58), ἐννοεῖται, ὅτι εἰς τὴν περὶ τούτου κρίσιν του μεγάλως θέλει βαρύνει ἡ περίπτωσις, ὅτι ἡ καταδίωξις θέλει ἐπιφέρει, ἂν ὄχι ἄλλο, ἐνόχλησίν τινα εἰς τὸν αἰτοῦντα αὐτὴν παθόντα, ὅθεν δύσκολον εἶναι νὰ ζητῇ αὐτὴν ἄνευ λόγου.

Ἀλλ' ὁ παθὼν μετὰ τὴν ἔγκλησιν οὐδὲν διατηρεῖ δικαίωμα ἐπὶ τῆς καταδιώξεως, ὅθεν δὲν δύναται οὔτε νὰ ματαιώσῃ οὔτε νὰ ἀναστείλῃ αὐτὴν ἀνακαλῶν τὴν ἔγκλησιν· ὤφειλε νὰ σκεφθῇ ὡρίμως, ἂν ἦτο συμφέρουσα δι' αὐτὸν ἡ καταδίωξις· καὶ ἐν ὅσῳ μὲν σιωπᾷ ὁ παθὼν, ἀργεῖ ἡ δικαιοσύνη, φοβουμένη μὴ ἐπαυξήσῃ τὴν βλάβην αὐτοῦ, καὶ ἀμφιβάλλουσα περὶ τῆς τελέσεως τοῦ ἀδικήματος· ἀφ' ἧς ὅμως ὁ παθὼν κατήγγειλεν ὡρισμένον ἀδίκημα, καὶ ἡ δικαιοσύνη ἐπελήφθη τῆς καταδιώξεώς του, οὐδεὶς δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τὴν πορείαν αὐτῆς. Ἤθελεν εἶσθαι ἄτοπον ν' ἀφεθῇ ἡ ἐνέργεια τῆς δικαιοσύνης καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ Ποινικοῦ Νόμου εἰς τὰς στιγμιαίας ἰδιοτροπίας τῶν παθόντων.

Τὴν ἀρχὴν ταύτην καθιέρωσεν ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐξαιρέσεως παρ' ἡμῖν τὸ ἄρθρ. 23 Ποιν. Δικ. Ἐν τούτοις ἐν Γαλλίᾳ ὑπάρχει ὡς πρὸς τὴν μοιχείαν ἐξαίρεσις (337 procedure civile), ἥτις ἔπρεπεν ἴσως νὰ εἰσαχθῇ παρ' ἡμῖν. Ἡ κοινωνία ἐνδιαφέρεται ἐπὶ τοσοῦτον εἰς τὴν τήρησιν τοῦ γάμου καὶ τῆς ἁρμονίας μεταξὺ τῶν συζύγων ὥστε ἔπρεπε νὰ παραδέχηται πᾶν μέσον συντελοῦν πρὸς τοῦτο, καὶ αὐτὴν τὴν ἀναστολὴν τῆς καταδιώξεως.

Ἐν Γαλλίᾳ ὑπεστήριξάν τινες (Chassan delits de la presse τόμ. 2 σελ. 55), ὅτι ἐπιτρέπεται ἀνάκλησις τῆς ἐγκλήσεως, ἐν ὅσῳ τοὐλάχιστον ὁ Εἰσαγγελεὺς δὲν εἰσήγαγε τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν, τὴν δὲ γνώμην ταύτην παραδέχεται καὶ παρ' ἡμῖν ὁ Βικέλας (τόμ. 1 σελ. 110—111).

Ἡ γνώμη αὕτη ἀποκρούεται μὲν καὶ ἐν Γαλλίᾳ (Helie No. 1008), παρ' ἡμῖν ὅμως ἰδίως οὐδεμίαν δύναται νὰ ἔχῃ ὑπόστασιν ἕνεκα τῆς συντάξεως τοῦ ἄρθρ. 23 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ *ἅμα ἐμφανισῃ* ὁ παθὼν ἔγκλησιν δὲν δύναται πλέον νὰ τὴν ἀνακαλέσῃ, ἤτοι ἀνεξαρτήτως πάσης ἄλλης μεταγενεστέρας ἐπ' αὐτῆς ἐνεργείας τοῦ Εἰσαγγελέως. Ὡς ἐμφανισθεῖσα δὲ θεωρεῖται ἡ ἔγκλησις ἅμα περαιωθῇ ἡ περὶ αὐτῆς συνταssομένη ἔκθεσις.

Ὀφείλομεν μόνον νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι ὁ Εἰσαγγελεὺς ἀποκτῶν, ὡς εἴρηται, πλήρη τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐνεργείας του μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τῆς μηνύσεως καλὸν ἤθελεν εἶσθαι νὰ ἐνδίδῃ εἰς τὴν περὶ ἀνακλήσεως αἴτησιν τοῦ παθόντος, ἐκτὸς ἂν ἡ καταδίωξις ἐνδιαφέρῃ οὐσιωδῶς τὴν δημοσίαν τάξιν.

---

§ 2.

Ἀναστολὴ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς δι' ἔλλειψιν ἀδείας.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

153. Ἀνάγκη τῆς ἀδείας.
154. Βουλευταί.
155. Διὰ ποίας πράξεις ἀπαιτεῖται ἄδεια;

156. Ἐπὶ τίνα χρόνον ἀπαιτεῖται ἡ ἄδεια;
157. Τίς ζητεῖ τὴν ἄδειαν;
158. Ἀποτελέσματα τῆς ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς.
159. Ὑπουργοί.
160. Πράξεις αὐτῶν ἐκτὸς τῆς ὑπηρεσίας.

---

153. Πρὸς ἐλευθέραν καὶ ἀνεξάρτητον ἐξάσκησιν τῆς τε νομοθετικῆς καὶ τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας ἐθεωρήθη ἀναγκαῖον νὰ μὴ εἰσάγωνται εἰς δίκην τὰ περιβεβλημένα ταῖς ἐξουσίαις ταύταις πρόσωπα ἄνευ προηγουμένης περὶ τούτου ἀδείας.

Δύο τάξεις ἀνθρώπων ὑποβάλλονται παρ' ἡμῖν εἰς τὴν ἄδειαν ταύτην, οἱ βουλευταὶ καὶ οἱ ὑπουργοί. Ὑπῆρχε καὶ τρίτη τάξις, ἡ τῶν διοικητικῶν ὑπαλλήλων, ἀλλ' ἡ περὶ τούτων διάταξις τοῦ ἄρθρ. 28 Ποιν. Δικ. κατηργήθη ἀπὸ τὸ ἄρθρ. 19 ἐδ. 1 τοῦ Συντάγματος.

Ἂς ἐξετάσωμεν τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ἀπαιτεῖται ἡ ἄδεια αὕτη, καὶ τὸν τρόπον καθ' ὃν δίδεται.

154. Τὴν ἀνάγκην ἀδείας, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς βουλευτάς, καθιεροῖ τὸ ἄρθρ. 63 τοῦ συντάγματος ἔχον οὕτω.

«Βουλευτὴς διαρκούσης τῆς βουλευτικῆς συνόδου, δὲν καταδιώκεται οὐδὲ συλλαμβάνεται ἢ φυλακίζεται ἄνευ ἀδείας τοῦ σώματος· τοιαύτη ἄδεια δὲν ἀπαιτεῖται εἰς τὰ ἐπ' αὐτοφώρῳ κακουργήματα.»

Πρὸς ἀκριβῆ ἑρμηνείαν καὶ κατανόησιν τοῦ ἄρθρου τούτου καθίσταται ἀναγκαῖον νὰ λύθῶσι διάφορα ἐξ αὐτοῦ προκύπτοντα ζητήματα. Βουλευτὴς, λέγει, δὲν καταδιώκεται, τὶς ὅμως θεωρεῖται ὡς βουλευτής; ἀρκεῖ πρὸς τοῦτο ἡ ἐκλογὴ, ἡ παραλαβὴ εἰσιτηρίου, ἢ ἀπαιτεῖται καὶ ἡ ἐξέλεγξις καὶ ἐπικύρωσις τῆς ἐκλογῆς;

Δὲν δύναταί τις νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι ἀπαιτεῖται ἐπικύρωσις τῆς ἐκλογῆς, ὅταν γενομένων γενικῶν ἐκλογῶν, προσέρχωνται ἀθρόοι οἱ ἐκλεχθέντες, ἵνα ἐξελέγξωσιν ἀμοιβαίως τὰς ἐκλογάς των. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἅπαντες, καὶ ἐκεῖνοι, ὧν δὲν ἐπεκυρώθησαν αἱ ἐκλογαὶ, ἐκπληροῦσι πράγματι βουλευτικὰ καθήκοντα, λαμβάνοντες μέρος εἰς τὰς ἐξελέγξεις τῶν ἐκλογῶν καὶ ψηφοφοροῦντες περὶ τῆς νομιμότητος αὐτῶν, ἑπομένως πρὸς ἐξα-

σφάλισιν τῆς ἀνεξαρτήτου ἐκπληρώσεως τῶν καθηκόντων τούτων ἀνάγκη νὰ μὴ καταδιώκωνται ἄνευ ἀδείας τοῦ σώματος.

Τὸ ζήτημα καθίσταται δυσκολώτερον, ὅταν ἡ βουλὴ ἀνέβαλε τὴν περὶ τοῦ κύρους ἐκλογῆς τινος ἀπόφασίν της, εἰς τρόπον ὥστε ὁ τῆς ἐκλογῆς ταύτης βουλευτὴς οὐδὲν πλέον λαμβάνει μέρος εἰς τὰς συζητήσεις τοῦ σώματος, καὶ οὐδὲν ἐκπληροῖ βουλευτικὸν καθῆκον. Τὸ Ἀκυρωτικὸν ἀπεφάσισεν, ὅτι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν ἀπαιτεῖται ἡ ἄδεια (Ἀποφ. 10 Ἀπριλ. 1847). Νομίζομεν ὀρθοτέραν τὴν ἐναντίαν γνώμην. Ὁ νόμος δὲν διακρίνει μεταξὺ τῆς ἰδιότητος τοῦ βουλευτοῦ καὶ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν εἰς τὴν ἰδιότητα ταύτην περιεχομένων δικαιωμάτων καὶ καθηκόντων. Τὴν ἰδιότητα τοῦ βουλευτοῦ προσδίδει ἡ ἐκλογή, τὸ εἰσιτήριον, καὶ ἐξακολουθεῖ αὕτη ὑπάρχουσα, ἐν ὅσῳ δὲν ἐπέλθῃ ἀπόφασις ἀκυροῦσα τὴν ἐκλογήν. Μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης πᾶς ἐκλεχθεὶς θεωρεῖται ὡς βουλευτὴς, καὶ δὲν δύναται νὰ καταδιωχθῇ ἄνευ ἀδείας. (**Helie No. 1152**).

155. Μετὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν προσώπων, ὑπὲρ ὧν ἡ ἄδεια, ἐξεταστέον ἤδη πρὸς καταδίωξιν τίνων ἀδικημάτων ἀπαιτεῖται ἡ ἄδεια αὕτη; Τὸ ἄρθρ. 63 τοῦ συντάγματος δὲν ἐκφράζεται ῥητῶς περὶ τούτου, ἀλλ' ἐκ τῆς γενικῆς αὐτοῦ ἐκφράσεως «δὲν καταδιώκεται» πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι διὰ πᾶσαν ἀξιόποινον πρᾶξιν ἀπαιτεῖται ἡ ἄδεια, εἴτε ὡς κακούργημα, εἴτε ὡς πλημμέλημα, εἴτε καὶ ὡς πταῖσμα χαρακτηρίζεται αὕτη.

Μίαν μόνην ἐξαίρεσιν ἀναφέρει τὸ ἄρθρον, τὰ ἐπ' αὐτοφώρῳ κακουργήματα. Ὁ Σαρίπολος, ἑρμηνεύων τὸ ἀντίστοιχον ἄρθρ. 56 τοῦ συντάγματος τοῦ 1843, ἐκφράζει ἀμφιβολίας ὡς πρὸς τὴν ἔννοιαν τῆς ἐκφράσεως «*κακουργήματα*» καὶ ὡς πρὸς τὸ δυνατὸν τοῦ χαρακτηρισμοῦ αὐτῶν ὡς τοιούτων πρὸ τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἡ ἔκφρασις ἐννοεῖ τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 2 τοῦ Ποινικοῦ Νόμου κακουργήματα (Σαριπ. Συνταγμ. Δικαίου σελ. 478).

Ἀλλ' ἡ μὲν τελευταία αὕτη ἀμφιβολία δὲν εἶναι βάσιμος, διότι καὶ πρὸ τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως λαμβάνουσι τὰ ἀδικήματα τὸν δέοντα χαρακτηρισμόν, καὶ συνεπείᾳ τοῦ χαρακτηρισμοῦ τούτου παραπέμπονται εἰς τὰ ἁρμόδια πρὸς ἐκδίκα-

σιν δικαστήρια. Ἡ δὲ ἔννοια τῆς ἐκφράσεως κακουργήματα εἶναι προφανῶς ἡ ἐν τῷ ἄρθρ. 2 Ποιν. Νόμου, διότι ποτὲ εἰς τὴν ἐν χρήσει παρ' ἡμῖν νομικὴν γλῶσσαν ἡ λέξις κακούργημα δὲν ἔχει σημασίαν μᾶλλον ἐκτεταμένην. Προσεπιβεβαιοῦται δὲ ἡ ἔννοια αὕτη καὶ ἐκ τῆς ἐν τῇ Συνελεύσει συζητήσεως τοῦ ἄρθρου καθ' ἣν ἐπρότειναν τινες τὴν γενικὴν ἔκφρασιν «ἀδικήματα» δὲν ἐπέμειναν ὅμως εἰς τὴν τροπολογίαν (Ἐφημ. Συνελεύσεως τόμος 6 σελ. 555).

Πότε τὸ κακούργημα θεωρεῖται ἐπ' αὐτοφώρῳ θὰ ἐξετάσωμεν ἀκολούθως. Ἕτερον ζήτημα τίθησιν ἐνταῦθα ὁ Σαρίπολος, ἀπαιτεῖται ἄδεια διὰ τὰς πειθαρχικὰς καταδιώξεις; Παραδεχόμεθα πληρέστατα τὴν ὁποίαν δίδει ἀποφατικὴν λύσιν. Τὸ ἄρθρ. 65 ἐννοεῖ προφανῶς ποινικὴν καταδίωξιν· ἡ πειθαρχική, ἐπιφέρουσα ἁπλᾶς χρηματικὰς ποινὰς ἢ τὴν ἀπὸ τῆς ὑπηρεσίας παῦσιν, δὲν ἐμποδίζει τὴν ἀνεξάρτητόν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος· ἡ ἀπαγόρευσις καὶ ταύτης ἄνευ ἀδείας ἤθελε καταστρέψει τὴν πειθαρχίαν καὶ τὴν ἐσωτερικὴν τάξιν τῆς ὑπηρεσίας.

156. Μετὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν προσώπων καὶ τῶν πράξεων δι' ἃς ἀπαιτεῖται ἡ ἄδεια ὑπολείπεται νὰ ἐξετάσωμεν ἐπὶ τίνα χρόνον ἀπαιτεῖται αὕτη. Τὸ ζήτημα τοῦτο λύει τὸ ἄρθρ. 63 διὰ τῆς ἐκφράσεως «διαρκούσης τῆς συνόδου»· ὅθεν πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς συνόδου ἢ μετὰ τὴν λῆξιν αὐτῆς δὲν ἀπαιτεῖται ἄδειά τις διὰ τὴν καταδίωξιν τῶν βουλευτῶν. Ἀμφίβολον καθίσταται ἂν, ἀρξαμένης τῆς καταδιώξεως πρὸ τῆς συνόδου, ἀπαιτῆται ἄδεια ἕνεκα τῆς ἐπελθούσης ἐνάρξεως αὐτῆς. Νομίζομεν, ὅτι ἀπαιτεῖται, διότι ἄλλως τὸ προνόμιον τοῦτο τῶν βουλευτῶν ματαιοῦται ὁλοτελῶς, δυναμένης τῆς κυβερνήσεως νὰ προκαλῇ καταδιώξεις κατὰ τῶν ἐπιφόβων βουλευτῶν ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς συνόδου, ἵνα ἔχῃ οὕτω τὸ δικαίωμα νὰ φυλακίζῃ αὐτοὺς ἄνευ ἀδείας τοῦ σώματος. (Σαρίπολος 481—482).

157. Ὁ Σαρίπολος φρονεῖ, ὅτι τὴν περὶ χορηγήσεως τῆς ἀδείας αἴτησιν συντάσσει ὁ παρ' Ἐφέταις Εἰσαγγελεὺς, καὶ διευθύνει εἰς τὸν πρόεδρον τῆς βουλῆς. Νομίζομεν τακτικώτερον ν' ἀναφερθῇ ὁ παρ' Ἐφέταις Εἰσαγγελεὺς εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς

Δικαιοσύνης, καὶ νὰ ἐπαφήσῃ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τοῦτο τὴν φροντίδα τῆς αἰτήσεως τῆς ἀδείας ταύτης. Θεωροῦμεν ἀταξίαν τὴν ἄμεσον σχέσιν τοῦ προέδρου τῆς βουλῆς πρὸς τοὺς ὑπαλλήλους τῆς κυβερνήσεως. Μόνον οἱ παθόντες, παρασταθέντες ὡς ἰδιῶται κατήγοροι, δύνανται ν' ἀναφερθῶσιν ἀπ' εὐθείας εἰς τὸν πρόεδρον τῆς βουλῆς (Helie No. 1153).

158. Εἰς τὸ συνταγματικὸν δίκαιον ἀνήκει ἡ ἐξέτασις τοῦ ζητήματος τὶ ὀφείλει νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ἡ βουλὴ, ἵνα χορηγήσῃ ἢ ἀρνηθῇ τὴν αἰτουμένην ἄδειαν. Ἡμεῖς θέλομεν περιορισθῆ ἐνταῦθα εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἀποφάσεώς της.

Ἂν ἡ βουλὴ χορηγήσῃ τὴν ἄδειαν, οὐδὲν πλέον ὑπάρχει τὸ κωλύον τὴν πρόοδον τῆς ἐξασκήσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς· θέλει ἐξακολουθήσει αὕτη ὡσανεὶ ἐπρόκειτο περὶ οἱουδήποτε ἄλλου κατηγορουμένου.

Ἂν ἡ βουλὴ ἀρνηθῇ τὴν ἄδειαν, ἡ ἐξάσκησις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς σταματᾷ, ἐν ὅσῳ διαρκεῖ ἡ σύνοδος, ἐξακολουθεῖ δὲ πάλιν ἀπροσκόπτως μετὰ τὴν λῆξιν τῆς συνόδου. Κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ περὶ οὗ πρόκειται ἄρθρου εἷς τῶν πληρεξουσίων ἐπρότεινε, καὶ ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη κατ' ἀρχὰς, νὰ προχωρῇ ἡ ἀνάκρισις καίπερ μὴ δοθείσης τῆς ἀδείας· ἀκολούθως ὅμως, γενομένης τῆς παρατηρήσεως, ὅτι ἀποτελεῖ ἀντίφασιν ἡ ἀπαγόρευσις τῆς καταδιώξεως καὶ ἡ ἐξακολούθησις ἐν τοιούτοις τῆς ἀνακρίσεως, ἡ Συνέλευσις ἀνεκάλεσε τὴν ἀπόφασίν της, καὶ παρεδέχθη τὸ ἄρθρον ὅπως ἔχει (Ἐφημ. Συνελ τόμ. 6. σελ. 556 καὶ 557). Ἀλλ' ἐσκόπει ἡ Συνέλευσις νὰ ἐμποδίσῃ καὶ αὐτὴν τὴν ὑπὸ τῆς ἀνακρίσεως βεβαίωσιν τῆς πράξεως καὶ συλλογὴν τῶν ἀποδείξεων; δὲν τὸ πιστεύομεν· ἐκ τῶν ἀγορεύσεων προκύπτει, ὅτι τὴν καταδίωξιν, ἤγουν τὴν ἀπαγγελίαν κατηγορίας εἰς τὸν βουλευτὴν ἐσκόπει νὰ ἐμποδίσῃ.

159. Περὶ τῶν ἀξιοποίνων πράξεων τῶν ὑπουργῶν πραγματεύονται τὰ ἄρθρ. 80 καὶ 81 Συντάγμ. καθ' ἃ ἡ βουλὴ ἔχει δικαίωμα νὰ κατηγορῇ αὐτοὺς ἐνώπιον δικαστηρίου συγκροτουμένου καθ' ἃ αὐτόθι ἀναφέρεται.

Ἓν μόνον ζήτημα ἀνάγεται κυρίως εἰς τὴν πραγματείαν ἡ-

μῶν. Ἡ ἀνωτέρω διαδικασία ἐφαρμόζεται εἰς πᾶσαν ἀξιόποινον πρᾶξιν τῶν Ὑπουργῶν ἢ εἰς μόνας τὰς περὶ τὴν ὑπηρεσίαν αὐτῶν ἐνεργουμένας; Ὁ Σαρίπολος ἐν ἐκτάσει πραγματεύεται τὸ ζήτημα τοῦτο, καὶ ἀποφαίνεται, ὅτι μόνον αἱ περὶ τὴν ὑπηρεσίαν πράξεις τῶν ὑπουργῶν ὑπάγονται εἰς τὴν ἀνωτέρω διαδικασίαν, διὰ δὲ τὰ ἰδιωτικὰ αὐτῶν ἀδικήματα ὑπάγονται εἰς τὴν κοινήν. (Συντ. Δίκ. σελ. 583—586). Τὴν γνώμην ταύτην θεωροῦμεν ὀρθοτάτην. Σκοπὸς τῆς εἰδικῆς ἐκείνης διαδικασίας εἶναι ἡ προσασία τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, ἡ ἐκτίμησις τῶν ὑπουργικῶν πράξεων ὑπὸ τὴν πολιτικὴν αὐτῶν ἔποψιν, καὶ ἡ μὴ ὑποβολὴ αὐτῶν εἰς τὴν περιωρισμένην δικαστικὴν ἐκτίμησιν· προκειμένου ὅμως περὶ ἰδιωτικῶν ἀδικημάτων, οὐδεμία ἄλλη ἐκτίμησις πλὴν τῆς δικαστικῆς δύναται νὰ γείνῃ. Ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἀξιοποίνων πράξεων, ἃς μνημονεύει τὸ ἄρθρ. 81 Συντάγματος, ἐξάγεται ἡ ὀρθότης τῆς ἀνωτέρω γνώμης, διότι ὅλαι αἱ πράξεις αὗται εἰσὶ περὶ τὴν ὑπηρεσίαν, ῥητῶς δὲ προσθέτει ἐν τέλει τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον « καὶ πάσης παραβάσεως τῶν ὅρων τοῦ Συντάγματος καὶ τῶν νόμων *κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν καθηκόντων*. »

160. Εἰς δύο κατηγορίας, κατὰ τὰ ἀνωτέρω, πρέπει νὰ διαιρέσωμεν τὰς πράξεις τῶν ὑπουργῶν. Ἡ πρώτη περιλαμβάνει τὰς κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν καθηκόντων των διαπραττομένας, πρὸς καταδίωξιν τῶν ὁποίων ὡρίσθη ἡ εἰδικὴ ἐκείνη διαδικασία, ἣν ὁλοτελῶς παραλείπομεν ὡς ἀναγομένην καθ' ὁλοκληρίαν εἰς τὸ Συνταγ. Δίκαιον. Ἡ δευτέρα περιλαμβάνει τὰ ἐκτὸς τῆς ἐνεργείας τῶν καθηκόντων ἀδικήματα, ἡ καταδίωξις τῶν ὁποίων γίνεται κατὰ τὴν ἰδιάζουσαν δικαιοδοσίαν τῶν ἄρθρ. 36 καὶ 40—43 Ποιν. Δικ. περὶ τῆς ὁποίας θέλομεν πραγματευθῆ ἐν καιρῷ τῷ δέοντι.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Σ. ΡΕΖΑΝΗΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
1968

§ 3.

Ἀναστολὴ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἕνεκα προδικαστικῶν ζητημάτων.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

161. Τί ἐστὶ προδικαστικὸν ζήτημα.
162. Διάκρισις αὐτοῦ ἀπὸ τῶν προηγουμένων ζητημάτων.
163. Δυσκολίαι τῆς διακρίσεως ταύτης.
164. Τὰ προδικαστικὰ δὲν πρέπει νὰ συγχέωνται μὲ τὰ ζητήματα τῆς οὐσίας.
165. Διάκρισις τῶν προδικαστικῶν εἰς προδικαστικὰ τῆς ἀγωγῆς καὶ προδικαστικὰ τῆς ἀποφάσεως.
166. Ὑπὸ τίνος ἐκδικάζονται τὰ προδικαστικά. Ῥωμ. Δίκαιον.
167. Γαλλικὸν Δίκαιον.
168. Ἡμέτερος νόμος. Ἀντίφασις ἄρθ. 11 Πολ. Δικ. καὶ 94 Ποιν. Δικ.
169. Γνῶμαι συγγραφέων περὶ ἄρσεως τῆς ἀντιφάσεως.
170. Νομολογία.
171. Ἀντίκρουσις.
172. Ἡμετέρα γνώμη. Λόγοι αὐτῆς.
173. Ποῖα προδικαστικὰ τῆς ἀγωγῆς;
174. Ἐπιῤῥοὴ αὐτῶν ἐπὶ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς.
175. Εἶναι τοιοῦτον ζήτημα ἡ πτώχευσις;
176. Ἐν Ἑπτανήσῳ εἶναι προδικαστικὰ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς καὶ τὰ ζητήματα τῆς υἱότητος.

---

161. Μία τῶν περιπτώσεων τῆς ἀναστολῆς τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς εἶναι καὶ ἡ ὕπαρξις προδικαστικῶν ζητημάτων. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 11 Πολ. Δικ. «Ὅταν ἡ πολιτικὴ δίκη περιέχῃ προδικαστικὸν ζήτημα τῆς ποινικῆς διαδικασίας, ἀποφαίνονται κατ' ἐξαίρεσιν πρῶτα τὰ πολιτικὰ δικαστήρια περὶ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς.»

Πρὸς κατανόησιν τῆς διατάξεως ταύτης ἀνάγκη πρὸ πάντων νὰ προσδιορίσωμεν τὴν ἔννοιαν τοῦ προδικαστικοῦ ζητήματος (question prejudicielle, prejudicium).

Παρὰ Ῥωμαίοις prejudicium ἐλέγετο ἡ ἀπόφασις, ἥτις εἶχεν ἐπιῤῥοὴν εἰς τὴν ἐκδίκασιν ἄλλων σχετικῶν ὑποθέσεων, καθ' ὅσον ὁ δικαστὴς τῶν τελευταίων τούτων δὲν ὤφειλε μὲν, ἠδύνατο ὅμως νὰ λύσῃ τὸ ζήτημα, ὡς ἐλύθη ὑπὸ τῆς ἀποφάσεως ἐκείνης.

Βραδύτερον ὠνόμασαν prejudicium καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀποφάσεως ἐκείνης, ἤγουν τὸν ἐπηρεασμὸν, ὃν ἐπὶ τοῦ δικαστοῦ ἐξήσκει.

Ἵνα δὲ ὁ ἐπηρεασμὸς οὗτος ἀποβαίνῃ ὅσον ἔνεστιν ἐπωφελέστερος, καθιερώθη ἡ ἀρχὴ νὰ προηγῆται ἡ ἐκδίκασις τῶν σπουδαιοτέρων ὑποθέσεων, παρ' αἷς προσεδοκᾶτο ἐμβριθεστέρα ἐξέτασις καὶ ὀρθοτέρα λύσις· συνεπείᾳ δὲ τῆς ἀρχῆς ταύτης ἡ ποινικὴ δίκη προηγεῖτο συνήθως τῆς πολιτικῆς (Πανδ. (5. 1) 54. Κώδ. (3. 8) 4. Πανδ. (49. 14) 35. Φέδερ σελ. 325—326. Σόλων σελ. 281. 284).

Δὲν εἶναι τοιαύτη ἡ σημασία, ἣν ἀποδίδουσιν εἰς τὸν ὅρον προδικαστικὸν ζήτημα οἱ νεώτεροι, ἂν καὶ δὲν ὑπάρχῃ καὶ μεταξὺ αὐτῶν πλήρης συμφωνία περὶ τῆς ἐννοίας ταύτης.

Κατὰ τὸν Merlin προδικαστικὸν ζήτημα εἶναι πᾶν ζήτημα, ὅπερ εἰς δίκην τινὰ πρέπει νὰ δικασθῇ πρὸ ἑτέρου ζητήματος, διότι τοῦτο ἤθελε ματαιωθῆ, ἂν τὸ πρόσωπον, ὅπερ ἤγειρεν αὐτὸ, ἡττᾶτο εἰς ἐκεῖνο. Τὸν αὐτὸν περίπου ὁρισμὸν δίδει καὶ ὁ Legraverend.

Ἀλλ' ὁ Helie διευκρινίζων σαφέστερον τὸ ἀντικείμενον, ὁρίζει τὰ προδικαστικὰ ζητήματα ἐπὶ ποινικῶν ἰδίως ὑποθέσεων, ὡς ἐνστάσεις, αἵτινες ἀναστέλλουσι τὴν καταδίωξιν ἢ τὴν ἐκδίκασιν ἀξιοποίνου τινὸς πράξεως, μέχρις οὗ προηγηθῇ ἡ ἐξέτασις προγενεστέρου τινὸς γεγονότος, τοῦ ὁποίου ἡ ἐκτίμησις εἶναι ὅρος ἀναπόφευκτος τῆς καταδιώξεως ἢ τῆς ἐκδικάσεως (Helie No. 1085).

162. Δὲν πρέπει νὰ συγχέωμεν τὰ προδικαστικὰ μετὰ τῶν προηγουμένων λεγομένων ζητημάτων. Τὰ προηγούμενα ζητήματα προσβάλλουσιν ἀμέσως τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν ἀρνούμενα τὸν λόγον τῆς ὑπάρξεώς της, ὁ δὲ προτείνων αὐτὰ ὑποστηρίζει, ὅτι ἡ καταδίωξις πρέπει νὰ καταργηθῇ ὁριστικῶς καὶ ἀμέσως ἕνεκεν ἀποσβέσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. Τὰ προδικαστικὰ ζητήματα, ὡς καὶ ἐκ τοῦ ὁρισμοῦ αὐτῶν ἐξάγεται, τοὐναντίον δὲν προσβάλλουσιν ἀπ' εὐθείας τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν, διότι ὁ προτείνων αὐτὰ δὲν ζητεῖ νὰ κηρυχθῇ ἀπὸ τοῦδε ἀνυπόστατος ἡ ἀγωγὴ αὕτη, οὔτε ἀποκρούει ἀπολύτως τὴν νομιμότητά της,

ἀλλ' ἐπικαλεῖται μόνον τὴν ὕπαρξιν γεγονότος προγενεστέρου τοῦ ἀδικήματος καὶ ὅλως ἀπ' αὐτοῦ διακεκριμένου, ὑποστηρίζων, ὅτι πρέπει νὰ ἐξετασθῇ χωριστὰ πρότερον ἡ φύσις τοῦ γεγονότος τούτου, διότι ἐξ αὐτῆς θ' ἀποφασισθῇ ὁ ἀξιόποινος ἢ μὴ χαρακτὴρ τοῦ θεωρουμένου ὡς ἀδικήματος μεταγενεστέρου γεγονότος (Trebut. τόμ. 2 σελ. 53. Helie No. 1086).

Καὶ ἑτέραν διαφορὰν ἀνευρίσκουσιν ἕτεροι μεταξὺ τῶν προηγουμένων καὶ τῶν προδικαστικῶν ζητημάτων, ὅτι ἐκεῖνα μὲν εἶναι ἀνεξάρτητα τῆς ἐκτελέσεως ἢ μὴ τοῦ ἀδικήματος, καὶ ἐκδικάζονται πρὶν ἢ ἐξετασθῇ ἂν ὁ κατηγορούμενος ἦναι ἔνοχος, ταῦτα δὲ ἀφορῶσιν ἓν τῶν ἀποτελούντων τὸ ἀδίκημα στοιχείων (Haus droit crim. No. 538. Offman questions prejudicielles No. 206).

163. Ἐν τούτοις ἅπαντες οἱ ὁρισμοὶ οὗτοι δὲν ἀρκοῦσι πρὸς ἀκριβῆ διάκρισιν τῶν προηγουμένων ἀπὸ τὰ προδικαστικὰ ζητήματα· συμφωνοῦσιν ἅπαντες, ὅτι προηγούμενα ζητήματα παράγουσιν αἱ περὶ παραγραφῆς, ἀμνηστείας καὶ δεδικασμένου ἐνστάσεις, διότι αὗται προσβάλλουσιν ἀπ' εὐθείας τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν, καὶ καθιστῶσιν αὐτὴν ἀπεσβεσμένην.

Τὶ ὅμως πρέπει νὰ παραδεχθῇ τις διὰ τὰς ἐνστάσεις, ἡ παραδοχὴ τῶν ὁποίων καθιστᾷ ἀπαράδεκτον τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν, διότι τὸ γεγονὸς, ἐφ' οὗ στηρίζεται, καί τοι τιμωρούμενον ὑπὸ τοῦ νόμου, δὲν γεννᾷ ἀγωγὴν τοιαύτην; ὡς ἡ ἔνστασις, ὅτι ὁ ἐν ἀλλοδαπῇ κακουργήσας δὲν εἶναι Ἕλλην, ἢ ὁ ἐν τῇ ἡμεδαπῇ εἶναι διπλωματικὸς ὑπάλληλος; Ὁ Offman θεωρεῖ τὰ ἐκ τῶν ἐνστάσεων τούτων παραγόμενα ζητήματα ὡς προηγούμενα, διότι καὶ ταῦτα ἐπιφέρουσι τὴν ἀπόρριψιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς πρὶν ἢ ἐξετασθῇ ἂν ὁ κατηγορούμενος ἦναι ἔνοχος τῆς πράξεως. Ἀλλὰ δὲν δύναταί τις νὰ ἰσχυρισθῇ ὀρθότερον, ὅτι καὶ τὰ ζητήματα ταῦτα δὲν προσβάλλουσιν ἀπ' εὐθείας τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν, ἀλλὰ προκαλοῦσι τὴν ἐξέτασιν προγενεστέρου γεγονότος, ἐκ τῆς παραδοχῆς τοῦ ὁποίου ἐξαρτᾶται τὸ ἀξιόποινον τοῦ γεγονότος, ἐφ' οὗ ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ ἐστηρίχθη, καὶ ἑπομένως, ὅτι τὰ ζητήματα ταῦτα εἶναι οὐχὶ προηγούμενα ἀλλὰ καθαρῶς προδικαστικά;

Ἐπίσης ἀμφίβολον φαίνεται ἂν προηγούμενον ἢ προδικαστικὸν ζήτημα παράγῃ ἡ ἔνστασις τοῦ ἐπὶ ἀπαγωγῇ κατηγορουμένου, ὅτι συνῆψε γάμον μετὰ τῆς ἀπαχθείσης. Ὑπὲρ τῆς ἰδέας, ὅτι παράγει προηγούμενον ζήτημα συνηγορεῖ ὁ λόγος, ὅτι ἐπίσης ἀνεξάρτητον τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἀδικήματος εἶναι τὸ γεγονὸς τοῦ γάμου, καὶ ὅτι δὲν προηγεῖται τοῦ ἀδικήματος, ὡς συμβαίνει ἐπὶ τῶν προδικαστικῶν ζητημάτων, ἀλλ' ἕπεται αὐτοῦ. Ἀλλ' ὀρθοτέρα ἀναντιρρήτως εἶναι, καθ' ἡμᾶς, ἡ γνώμη, ὅτι πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς προδικαστικὸν ζήτημα, διότι καὶ τοῦτο δὲν προσβάλλει ἀπ' εὐθείας τὴν ποινικὴν ἀγωγήν, ἀλλὰ προκαλεῖ τὴν ἐξέτασιν γεγονότος, ὅπερ ὁ νόμος ἐθεώρησεν ὡς ὅρον ἀναπόφευκτον τῆς καταδιώξεως. Δὲν ἀρκεῖ δὲ, φρονοῦμεν, πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς γνώμης ταύτης ἡ περίπτωσις, ὅτι τὸ γεγονὸς τοῦ γάμου εἶναι μεταγενέστερον καὶ οὐχὶ προγενέστερον τοῦ ἀδικήματος, ὡς συνήθως συμβαίνει ἐπὶ προδικαστικῶν ζητημάτων.

164. Τὰ προδικαστικὰ ζητήματα δὲν πρέπει ἐπίσης νὰ συγχέωνται μὲ τὰ ζητήματα τῆς οὐσίας. Τὰ μὲν πρῶτα στηρίζονται ἐπὶ γεγονότων προγενεστέρων τῆς ἀξιοποίνου πράξεως καὶ ὅλως ἀπ' αὐτῆς διακεκριμένων, τὰ δεύτερα στηρίζονται ἐπὶ γεγονότων συγχρόνων τοῦ ἀδικήματος καὶ συγχεομένων μὲ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ. Οὕτω, φέρ' εἰπεῖν, ἐπὶ ἐξαφανίσεως ἐγγράφων ἡ ὕπαρξις τοῦ ἐξαφανισθέντος ἐγγράφου δὲν ἀποτελεῖ προδικαστικὸν ζήτημα, διότι εἶναι ἀχώριστος ἀπὸ τὴν ἀπόδειξιν τῆς ἐξαφανίσεως, καὶ ἀποτελεῖ μετ' αὐτῆς ἓν ἀδιαίρετον ὅλον· ἐπίσης ἡ ὕπαρξις τῆς αἰσχροκερδοῦς συμφωνίας ἐπὶ τοκογλυφίας. Ἐν τούτοις καὶ τῆς διακρίσεως ταύτης τὰ ὅρια δὲν εἶναι σαφῶς διαγεγραμμένα. Καὶ αὐτὴν τὴν ὕπαρξιν τοῦ τίτλου ἐπὶ ἐξαφανίσεως ἐγγράφων θεωρεῖ ὡς προδικαστικὸν ζήτημα ὁ **Helie** (**No. 1085**), ὅπερ ἐμφαίνει μὴ παραδοχὴν τῆς διακρίσεως ἐν γένει. Ὁ **Offman** (**No. 207**) οὐ μόνον τὴν ὕπαρξιν τῶν ἐγγράφων ἐπὶ ἐξαφανίσεως, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς κυριότητος τῶν κλοπιμαίων θεωρεῖ ὡς ζήτημα τῆς οὐσίας, διότι μετ' αὐτῆς θὰ συναποφασισθῶσι. Θεωροῦμεν ὀρθοτέραν τὴν γνώμην τοῦ **Trebutien** (σελ. 58), ὅστις προδικαστικὸν μὲν θεωρεῖ τὸ ζήτημα τῆς κυριότητος ἢ κατοχῆς τῶν κλοπιμαίων, οὐχὶ ὅμως καὶ τὸ τῆς

ὑπάρξεως τῶν τίτλων. Τὸ γεγονὸς τῆς κυριότητος προϋπάρχει τῆς ἀφαιρέσεως τῶν κινητῶν, καὶ ἐκ τῆς τοιαύτης ἢ τοιαύτης λύσεως αὐτοῦ ἐξαρτᾶται τὸ ἀξιόποινον ἢ μὴ τῆς ἀφαιρέσεως ταύτης, ἑπομένως ὑπάρχουσιν ὅλοι οἱ χαρακτῆρες τοῦ προδικαστικοῦ ζητήματος· ἐκτὸς τούτου παραδέχονται ἅπαντες, ὅτι ἡ κυριότης ἐπὶ φθορᾶς ἀκινήτων ἀποτελεῖ προδικαστικὸν ζήτημα, ποῖος λοιπὸν ὁ λόγος, δι' ὃν δὲν ἀποτελεῖ ἡ κυριότης προδικαστικὸν ζήτημα ἐπὶ φθορᾶς κινητῶν; Ἡ περίπτωσις, ὅτι συναποφασίζεται καὶ τὸ ζήτημα τοῦτο ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ μετὰ τῶν λοιπῶν ζητημάτων τῆς οὐσίας; Ἀλλὰ μήπως τὸ αὐτὸ δὲν συμβαίνει, ὡς θὰ ἴδωμεν, καὶ ἐπὶ ὅλων σχεδὸν τῶν προδικαστικῶν ζητημάτων; Ἡ ἀποδεικτικὴ διαδικασία περιλαμβάνει ὅλα τὰ γεγονότα, ὧν ἡ ὕπαρξις ἀπαιτεῖται πρὸς ὕπαρξιν ἀδικήματος καὶ ἐπιβολὴν ποινῆς, εἰς τὸ δικαστήριον δὲ ἀπόκειται κατόπιν ν' ἀποφασίσῃ, ἂν ἀποδεικνύωνται ὅλα ταῦτα τὰ γεγονότα, ὅτε θὰ ἐπιβάλῃ ποινήν, ἢ ἐλλείπῃ ἓν ἢ πλείονα ἐξ αὐτῶν, ὅτε θὰ ἀπορρίψῃ τὴν ποινικὴν ἀγωγήν.

165. Ἐκ τοῦ ὁρισμοῦ τῶν προδικαστικῶν ζητημάτων (ἰδὲ ἀριθ. 161) προκύπτει, ὅτι εἰς δύο κατηγορίας δύνανται ταῦτα νὰ διαιρεθῶσι. Τινὰ μὲν εἶναι προδικαστικὰ αὐτῆς τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, διότι ἀναστέλλουσιν αὐτὴν εἰς τρόπον, ὥστε δὲν δύναται νὰ ἐγερθῇ πρὶν ἢ ἐκδικασθῶσι τὰ ζητήματα ἐκεῖνα. Ἄλλα εἶναι προδικαστικὰ τῆς ἀποφάσεως μόνον, καθ' ὅσον ἀναβάλλουσι μόνον τὴν ὁριστικὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως.

Ἡ διάκρισις αὕτη εἶναι σπουδαιοτάτη ἕνεκα τῶν πρακτικῶν αὐτῆς ἀποτελεσμάτων. Ὅταν ὑπάρχῃ προδικαστικὸν ζήτημα τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, αὕτη δὲν δύναται νὰ εἰσαχθῇ, ἂν δὲ εἰσήχθη, ἡ ἐπιληφθεῖσα αὐτῆς δικαιοδοσία πρέπει, εἰς οἱανδήποτε στάσιν καὶ ἂν εὑρίσκηται ἡ ὑπόθεσις, νὰ κηρύξῃ τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν ἀπαράδεκτον ἐπὶ τοῦ παρόντος, καὶ ἑπομένως πρέπει νὰ διατάξῃ καὶ τὴν ἀποφυλάκισιν τοῦ κατηγορουμένου, ἂν διατελῇ προφυλακισμένος (Helie No. 1087. 1095. 1097). Τοὐναντίον τὰ προδικαστικὰ τῆς ἀποφάσεως ζητήματα, ἀναβάλλοντα προσκαίρως τὴν ἐκδίκασιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, οὐδόλως ἐπηρεάζουσι τὸ κῦρος καὶ τὴν νομιμότητα τῶν ἐνερ-

γηθέντων μέχρις οὗ τὰ προδικαστικὰ ζητήματα ἀνεφύησαν.

166. Γνωσθείσης ἤδη τῆς φύσεως τῶν προδικαστικῶν ζητημάτων, ὑπολείπεται νὰ ἐξετασθῇ ἡ ἐπιρροὴ, ἣν ἐξασκοῦσιν ἐπὶ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. Τοῦτο ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ προσδιορισμοῦ τοῦ τρόπου τῆς ἐκδικάσεως αὐτῶν.

Ὑπάρχει καθιερωμένη ἡ ἀρχὴ, ὅτι πᾶς δικαστὴς ὑποθέσεώς τινος δικαιοῦται καὶ ὀφείλει νὰ ἐξετάσῃ ὅλα τὰ παρεμπίπτοντα ζητήματα, τὰ πρὸς λύσιν τῆς ὑποθέσεως ἀναγκαῖα, καὶ ὅταν ἀκόμη ἤθελεν εἶσθαι ἀναρμόδιος πρὸς ἐκδίκασιν αὐτῶν, ἂν εἰσήγοντο διὰ κυρίας ἀγωγῆς. Τὴν ἀρχὴν ταύτην ἐκφράζουσι διὰ τοῦ ἀξιώματος, ὁ δικαστὴς τῆς ἀγωγῆς εἶναι δικαστὴς καὶ τῆς ἐνστάσεως. Στηρίζεται δὲ ἡ ἀρχὴ αὕτη εἰς τὸν λόγον, ὅτι ἄλλως ἡ ἐξέτασις μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως ἤθελε διαιρεθῇ εἰς τόσα μέρη, ὅσα παρεμπίπτοντα ζητήματα ἤθελον ἀναφυῇ, καὶ διανεμηθῇ εἰς τόσας δικαιοδοσίας, ὅσα ζητήματα διαφόρου φύσεως ἤθελον ὑπάρξει, οὕτω δὲ καὶ βραδύτητες καὶ δαπάναι καὶ συγκρούσεις δικαιοδοσιῶν ἤθελον ἐπέλθει, καὶ ὁ κύριος δικαστὴς ἤθελεν ἐμποδισθῇ νὰ ἐκτιμήσῃ ἐν συνόλῳ τὴν ὑπόθεσιν.

Ἡ ἀρχὴ αὕτη φαίνεται ἰσχύουσα εἰς τὸ Ῥωμ. Δίκαιον. Ὁ νόμ. 3 Κώδ. de ordine judiciorum (3. 8) τὴν καθιεροῖ ὡς ἑξῆς. Cum civili disceptationi principaliter motæ, quæstio criminis incidit, vel crimini prius instituto civilis causa adjungitur, potest judex eorum tempore utramque disceptationem sua sententia dirimere.

167. Ἐν Γαλλίᾳ τινῶν μὲν ἐκ τῶν προδικαστικῶν ζητημάτων τὴν ἐκδίκασιν ἀναθέτουσιν εἰς τὰ ἐπιληφθέντα τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ποινικὰ δικαστήρια, ἄλλα δὲ παραπέμπουσιν εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια.

Ἐκ τῶν τελευταίων τούτων τινὰ μὲν εἶναι προδικαστικὰ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. Τοιαῦτα εἶναι τὰ περὶ τῆς καταστάσεως τῶν προσώπων ζητήματα, τὰ τὴν πατρότητα καὶ υἱότητα ἀφορῶντα, ὁσάκις τὶς κατηγορεῖται, ὅτι διὰ παρανόμων πράξεων μετέβαλε τὴν κατάστασιν ταύτην (ἄρθρ. 355. 248 ἐδ. 4 Ποιν. Νόμ.). Περὶ τούτων πραγματεύονται τὰ ἄρθρ. 326 καὶ 327 Γαλ. Κώδ. ἔχοντα οὕτως.

Ἄρθρ. 326. «Μόνον τὰ πολιτικὰ δικαστήρια εἶναι ἁρμόδια νὰ κρίνωσι τὰς περὶ καταστάσεως ἀπαιτήσεις (réclamations d' état). »

Ἄρθρ. 327. «Ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ ἡ ἀφορῶσα ἀφάνισιν καταστάσεως (suppression d' état) δὲν δύναται ν' ἀρχίσῃ πρὶν ἀποφασισθῇ ὁριστικῶς τὸ περὶ καταστάσεως ζήτημα.»

Ἑρμηνεύοντες δὲ τὰ ἄρθρα ταῦτα οἱ Γάλλοι ποινικολόγοι παραδέχονται, ὅτι ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ τῆς θετῆς καὶ φυσικῆς υἱότητος, καὶ ὅτι τότε μόνον ἐμποδίζεται ἡ εἰσαγωγὴ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἕνεκα τῶν ζητημάτων τούτων, ὅταν ταῦτα ἦναι οὐσιωδῶς συνδεδεμένα μὲ τὸ ἀδίκημα, καὶ ἀποτελῶσιν ἓν τῶν στοιχείων αὐτοῦ, οὐχὶ ὅμως καὶ ὅταν τὸ ἀδίκημα τιμωρῆται ἀνεξαρτήτως τῆς τοιαύτης ἢ τοιαύτης καταστάσεως τοῦ τέκνου, ἢ ὅταν ἡ κατάστασις αὕτη ἀποτελῇ οὐχὶ στοιχεῖον τοῦ ἀδικήματος ἀλλ' ἁπλῆν ἐπιβαρυντικὴν αὐτοῦ περίπτωσιν. Trebut. τομ. 2 σελ. 66—67.

Ἄλλα δὲ ἐκ τῶν εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια παραπεμπομένων προδικαστικῶν ζητημάτων εἶναι προδικαστικὰ τῆς ἀποφάσεως. Τοιαῦτα εἶναι τὰ περὶ κυριότητος ἢ ἄλλων πραγματικῶν δικαίων, προκειμένου περὶ βλάβης κτλ. ἀκινήτων, τὰ περὶ καταστάσεως προσώπων ζητήματα ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω, καὶ ἄλλα τινά. Στηρίζονται δὲ οἱ πρεσβεύοντες τὴν γνώμην ταύτην, μεταξὺ τῶν ὁποίων δὲν λείπουσι καὶ αἱ διαφωνίαι ἐπί τινων περιπτώσεων, εἰς μυστικήν τινα ὁδηγίαν (note secrète) τοῦ Ἀκυρωτικοῦ, γενομένην τὸ 1813, καὶ εἰς κείμενά τινα νόμων ἐκδοθέντων βραδύτερον, ἰδίως εἰς τὸ ἄρθρον 182 τοῦ δασονομικοῦ κώδικος. Παρατηρητέον δὲ, ὅτι δὲν θεωροῦσι πάντοτε ὑπόχρεα τὰ ποινικὰ δικαστήρια νὰ παραπέμπωσι τ' ἀνωτέρω ζητήματα εἰς τὰ πολιτικὰ, ἀλλὰ μόνον ὁσάκις πείθωνται, ὅτι ἀληθῶς καὶ σπουδαίως προτείνονται ταῦτα πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ὑπερασπίσεως, καὶ οὐχὶ χάριν στρεψοδικίας καὶ πρὸς ἁπλῆν παρέλκυσιν τῆς δίκης, δι' ὃ καὶ παραπέμποντα ὀφείλουσι νὰ τάξωσι προθεσμίαν, ἐντὸς τῆς ὁποίας πρέπει νὰ ὑποβληθῶσι τὰ ζητήματα εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια. (Φέδερ σελ. 322.—323).

168. Καὶ ἡ ἡμετέρα νομοθεσία δὲν ἔλυσε σαφῶς τὸ ζήτημα

περὶ τῆς ἐκδικάσεως τῶν προδικαστικῶν ζητημάτων, καὶ ἑπομένως περὶ τῆς ἐπιῤῥοῆς αὐτῶν ἐπὶ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. Τὸ ἄρθρ. 400 Ποιν. Δικ. τίθησι τὸν κανόνα, ὅτι τὰ ποινικὰ δικαστήρια ἀποφασίζουσι περὶ ὅλων τῶν ἐνώπιόν των γενομένων προτάσεων. Τὸ ἄρθρ. 94 ἐδ. 2 καὶ 3 Ποιν. Δικ. κανονίζον τὸν ἐνώπιον τῶν ποινικῶν δικαστηρίων τρόπον τῆς ἀποδείξεως τῶν πολιτικῶν ὑποχρεώσεων, ὅταν αὗται ἀποτελῶσι τὴν βάσιν τοῦ ἀδικήματος, ὑποδεικνύει, ὅτι τὸ ποινικὸν δικαστήριον δύναται ἐν γένει νὰ ἐξετάσῃ καὶ τὰ πολιτικῆς φύσεως προδικαστικὰ ζητήματα. Τὸ ἄρθρ. 11 Πολ. Δικ. τοὐναντίον διατάσσει, ὅτι ὅταν ἡ πολιτικὴ δίκη περιέχῃ προδικαστικὸν ζήτημα τῆς ποινικῆς διαδικασίας, ἀποφαίνονται κατ' ἐξαίρεσιν πρῶτα τὰ πολιτικὰ δικαστήρια περὶ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς. Προφανὴς ἀντίφασις φαίνεται ὑπάρχουσα μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἄρθρων. Ἂν περὶ ὅλων τῶν πολιτικῆς φύσεως ζητημάτων ἔπρεπε ν' ἀποφαίνωνται πρῶτα τὰ πολιτικὰ δικαστήρια, ὡς διατάσσει τὸ ἄρθρ. 11, τίς ἡ ἀνάγκη νὰ ὁρισθῇ πῶς ἀποδεικνύονται αἱ ἀποτελοῦσαι τὴν βάσιν τοῦ ἀδικήματος πολιτικαὶ ὑποχρεώσεις, αἵτινες, ὡς φέρ' εἰπεῖν, ἡ ὕπαρξις παρακαταθήκης ἐπὶ ὑπεξαιρέσεως, εἶναι ἀναντιῤῥήτως προδικαστικὰ ζητήματα;

169. Τὴν ἀντίφασιν ταύτην ἅπαντες οἱ μέχρι τοῦδε παρ' ἡμῖν συγγραφεῖς ἐθεώρησαν αἰρομένην διὰ τῆς διακρίσεως, ὅτι τὸ ἄρθρ. 11 Πολ. Δικ. ἐννοεῖ μόνα τὰ πρὸ τῆς ποινικῆς δίκης ἢ διαρκούσης αὐτῆς ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων εἰσαχθέντα, καὶ ἐκκρεμῆ εὑρισκόμενα προδικαστικὰ ζητήματα, καὶ ἑπομένως μόνον περὶ τούτων ἀποφαίνονται πρῶτα τὰ πολιτικὰ δικαστήρια. Ἂν ὅμως τοιαῦτα δὲν εἰσήχθησαν, ἐπιλαμβάνονται αὐτῶν τὰ ποινικὰ δικαστήρια, ἐνώπιον τῶν ὁποίων παρεμπιπτόντως ἀναφύονται. (Φέδερ σελ. 329. Οἰκονομ. τόμ. 1 σελ. 215—216. Κωστῆς σελ. 279—282) (1).

---

(1) Ἐσχάτως ὁ Ῥοντήρης εἰς εἰδικήν τινα περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου διατριβὴν (σελ. 11—13) ἰσχυρίσθη, ὅτι τὸ ἄρθρ. 11 Πολ. Δικ. προβλέπει περὶ μόνων τῶν ἐκ τοῦ οἰκογενειακοῦ δικαίου προκυπτόντων προδικαστικῶν ζητημάτων, τὸ δὲ ἄρθρ. 94 Ποιν. Δικ. περὶ μόνων τῶν προκυπτόντων ἐκ τοῦ δικαίου τῆς ἰδιοκτησίας. Στηρίζει δὲ τὴν γνώμην του εἰς τὸν λόγον, ὅτι τοιαύτη εἶναι ἐν Γερμανίᾳ ἡ σημασία τοῦ ὅρου

170. Τὴν ἑρμηνείαν ταύτην παρεδέχθη καὶ καθιέρωσε καὶ ἡ νομολογία τοῦ Ἀρείου Πάγου. Κατηγορούμενός τις ἐπὶ μοιχείᾳ εἶχεν ἐγείρει ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων ἀγωγὴν περὶ ἀκυρώσεως γάμου, καὶ ἠτήσατο ἀπὸ τὸ Πλημμελειοδικεῖον ν' ἀναβάλῃ τὴν ἀπόφασίν του μέχρις οὗ λυθῇ τὸ περὶ κύρους τοῦ γάμου ζήτημα. Τὸ Πλημμελειοδικεῖον ἀπέῤῥιψε τὴν αἴτησιν τῆς ἀναβολῆς καὶ προέβη αὐτὸ εἰς ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος· ἀλλ' ἡ ἀπόφασίς του ἀνηρέθη διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 7 τοῦ 1847 ἀποφάσεως τοῦ Ἀρείου Πάγου (ἰδὲ καὶ ἀπόφασιν υ π τοῦ 1841 ἐν σελίδι 53). Ἐπίσης ἐπὶ κλοπῆς ὁ κατηγορούμενος εἰσήγαγεν ἀγωγὴν περὶ τῆς κυριότητος τῶν κλαπέντων ἵππων, καὶ ἠτήσατο τὴν ἀναβολὴν τῆς ὑποθέσεως. Ὁ Ἄρειος Πάγος ἀνήρεσε τὴν ἀπόφασιν τοῦ Πλημμελειοδικείου, ὅπερ ἀπέῤῥιψε τὴν περὶ ἀναβολῆς αἴτησιν καὶ προέβη εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ περὶ κυριότητος τῶν κλαπέντων ἵππων ζητήματος. (Ἀπόφ. 1 τοῦ 1849 Ἀρ. Πάγου).

Τοὐναντίον δὲ ὁ Ἄρειος Πάγος ἀπεφάνθη ἐπὶ ὑπεξαιρέσεως, ὅτι ὀρθῶς τὸ συμβούλιον προέβη εἰς ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος εἰς ποῖον ἀνῆκον τὰ ὑπεξαιρεθέντα, διότι δὲν εἶχεν εἰσαχθῇ περὶ τούτου ἀγωγὴ εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια. (Ἀποφ. 111 τοῦ 1849). Ἐπίσης ὁ Ἄρ. Πάγος διὰ τῶν ὑπ' ἀριθ. 7 τοῦ 1867 καὶ 64 τοῦ 1869 ἀποφάσεών του ἀπεφάνθη, ὅτι τότε μόνον ὀφείλει τὸ ποινικὸν δικαστήριον νὰ μὴ προβαίνῃ εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῶν παρεμπιπτόντων πολιτικῶν περὶ κατοχῆς, κυριότητος κτλ. ζητημάτων, ὅταν ταῦτα εὑρίσκωνται ἐκκρεμῆ εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια.

Ἀλλὰ καὶ τὰ περὶ τῆς ὑπὸ τῶν δικαστηρίων ἐκτιμήσεως

---

prejudicialfrage, ὃν περιέχει τὸ Γερμανικὸν κείμενον τοῦ ἄρθρ. 11 Πολ. Δικ. καὶ ὅστις μετεφράσθη διὰ τοῦ ὅρου προδικαστικὸν ζήτημα. Τὴν γνώμην ὅμως ταύτην ἀντέκρουσεν ὁ Τυπάλδος εἰς ἑτέραν διατριβὴν (σελ. 24) ἰσχυρισθεὶς, ὅτι ὅλοι ἀνεξαιρέτως οἱ Γερμανοὶ ποινικολόγοι καὶ αὐτὸς ὁ Mittermaier, ἐφ' οὗ ὁ Ροντήρης ἐστηρίχθη, διὰ τοῦ ὅρου prejudicialfage ἐννοοῦσι καὶ τὰ ἐκ τοῦ δικαίου τῆς ἰδιοκτησίας προκύπτοντα προδικαστικὰ ζητήματα. Θὰ ἰδωμεν δὲ ἑρμηνεύοντες τὸ ἄρθρον 94 Ποιν. Δικ. ὅτι καὶ εἰς τὰ ζητήματα τοῦ οἰκογενειακοῦ δικαίου ἐφαρμόζεται τοῦτο.

τοῦ σπουδαίου τοιούτων ἐνστάσεων, καὶ περὶ προσδιορισμοῦ προθεσμίας πρὸς ἐκδίκασιν αὐτῶν ὑπὸ τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων ἐν Γαλλίᾳ παραδεδεγμένα, ἐθεώρησεν ἰσχύοντα καὶ παρ' ἡμῖν ὁ Ἄρ. Πάγος καί τοι σιωπῶντος τοῦ ἡμετέρου νόμου. Οὕτω διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 49 τοῦ 1847 ἀποφάσεώς του ἀπεφάνθη, ὅτι τότε μόνον ὀφείλει ν' ἀναβάλῃ τὸ ποινικὸν δικαστήριον προταθείσης ἐπὶ μοιχείας ἀκυρότητος τοῦ γάμου, περὶ ἧς εἶχεν εἰσαχθῆ ἀγωγὴ εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια, ὅταν σπουδαίως προτείνηται ἡ ἔνστασις, καὶ δὲν ἀποκρούηται ἐκ προφανῶν ἀποδείξεων. Διὰ δὲ τῆς ὑπ' ἀριθ. 29 τοῦ 1848 ἀποφάσεως ἀπεφάσισεν, ὅτι ἀναβάλλον τὸ ποινικὸν δικαστήριον ὀφείλει νὰ τάξῃ προθεσμίαν ἐντὸς τῆς ὁποίας νὰ προσαχθῇ ἡ ἀπόφασις τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου.

Τέλος ὁ Ἄρ. Πάγος ἀπεφάσισεν, ὅτι τὰ ποινικὰ δικαστήρια παραπέμπουσι τὸ προδικαστικὸν ζήτημα μόνον ὅταν ἐκ τῆς λύσεως αὐτοῦ ἐξαρτᾶται ἡ ὕπαρξις τοῦ ἀδικήματος. Ὅθεν δύναται τὸ ποινικὸν δικαστήριον νὰ ἐξετάσῃ τὸ κῦρος τοῦ γάμου, ὅταν ἡ ἀκυρότης αὐτοῦ προτείνηται ὡς ἐπιφέρουσα τὴν ἀκυρότητα τῆς γενομένης ἐγκλήσεως. (Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγ. τ λε τοῦ 1839).

171. Δὲν ἠδυνήθημεν νὰ πεισθῶμεν περὶ τῆς ὀρθότητος τῆς διακρίσεως ταύτης. Τὸ ἄρθρ. 11 Πολ. Δικ. ἀποφαίνεται γενικῶς, ὅτι ὅταν ἡ πολιτικὴ δίκη περιέχῃ ζητήματα προδικαστικὰ τῆς ποινικῆς διαδικασίας, ἀποφαίνονται πρῶτα τὰ πολιτικὰ δικαστήρια, χωρὶς νὰ διακρίνῃ ἂν διατελῶσιν ἐκκρεμῆ ἐνώπιον τούτων τὰ ζητήματα ἐκεῖνα. Φρονοῦμεν δὲ, ὅτι ἂν ὁ νομοθέτης ἐσκόπει νὰ καθιερώσῃ τοιαύτην διάκρισιν ὅλως ἄγνωστον εἰς τὴν Γαλλικὴν νομοθεσίαν, ἤθελε μεταχειρισθῆ ῥητὰς καὶ σαφεῖς ἐκφράσεις, καὶ ἤθελε φροντίσει συγχρόνως νὰ ὁρίσῃ ἀκριβῶς πότε τὰ τοιαῦτα προδικαστικὰ ζητήματα πρέπει νὰ θεωρῶνται ὡς ἐκκρεμῆ εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια, διότι πολλαὶ δύνανται ν' ἀναφυῶσι περὶ τούτου ἀμφιβολίαι. Βεβαίως πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἐκκρεμῆ, ὅταν ὁ κατηγορούμενος αὐτὸς τὰ εἰσήγαγε δι' ἀγωγῆς του εἰς τὸ πολιτικὸν δικαστήριον, ἀλλ' ὅταν εἰσήγαγε ταῦτα ὁ παθὼν ἢ τρίτος τις; ὅταν, λόγου χάριν, ὁ καταγγείλας τινὰ ἐπὶ ὑπεξαιρέσει εἰσάγῃ τὴν πολιτικὴν ἀγω-

γήν του εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια, πρέπει ν' ἀποφανθῶσι πρῶτον ταῦτα περὶ τῆς παρακαταθήκης; ἀλλὰ τότε ἡ τύχη τῶν κατηγορουμένων, προφυλακισμένων ὄντων, θέλει ἐξαρτᾶσθαι ἐκ τῆς ἐπιμελείας τοῦ παθόντος, δυναμένου νὰ παρατείνῃ ἐπ' ἄπειρον τὴν πολιτικὴν δίκην, καὶ νὰ παρατείνῃ οὕτως ἐπ' ἄπειρον τὴν προφυλάκισιν τῶν κατηγορουμένων. Ἐκτὸς τούτου περὶ μόνης τῆς ὑπάρξεως τῆς παρακαταθήκης θ' ἀποφανθῶσι πρῶτα τὰ πολιτικὰ δικαστήρια ἢ καὶ περὶ τῆς ὑπεξαιρέσεως; καὶ ἂν τὸ πρῶτον, ἤγουν περὶ μόνης τῆς παρακαταθήκης, διότι τὸ ἄρθρ. 8 Ποιν. Δικον. ἀπαιτεῖ ν' ἀποφανθῶσι πρῶτα τὰ ποινικὰ δικαστήρια, πόσαι ἐντεῦθεν περιπλοκαὶ, ὑποχρεουμένων τῶν διαδίκων νὰ περιέρχωνται ἀλληλοδιαδόχως ἀπὸ τοῦ ἑνὸς τῶν δικαστηρίων εἰς τὸ ἕτερον;

Ἀλλὰ καὶ κατ' οὐσίαν ποῖος ὁ λόγος τῆς διακρίσεως ταύτης; διατὶ ἡ ἐξουσία τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου πρὸς λύσιν τοιούτων ζητημάτων νὰ ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐπιμελείας τῶν διαδίκων; Δὲν εἶναι προφανῶς ὀρθότερον τὸ Γαλλικὸν σύστημα, καθ' ὃ χορηγεῖται προθεσμία τις εἰς τὸν κατηγορούμενον πρὸς εἰσαγωγὴν τῶν τοιούτων ζητημάτων εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια;

172. Καθ' ἡμᾶς ἡ φαινομένη ἀντίφασις τῶν ἄρθρ. 94 Ποιν. Δικ. καὶ 11 Πολιτ. Δικονομ. ἐκλείπει διὰ τῆς ἀκολούθου ἑρμηνείας. Τὸ ἄρθρ. 11 Πολ. Δικ. δὲν πραγματεύεται περὶ ὅλων τῶν πολιτικῆς φύσεως προδικαστικῶν ζητημάτων, ἀλλὰ περὶ ἐκείνων μόνον, τὰ ὁποῖα ἀνωτέρω ὠνομάσαμεν προδικαστικὰ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. Τὴν γνώμην ταύτην στηρίζομεν εἰς τὴν φράσιν προδικαστικὸν ζήτημα *τῆς ποινικῆς διαδικασίας*, ἣν ὁ νόμος μετεχειρίσθη. Ἡ φράσις αὕτη ἀποδεικνύει, ὅτι δὲν πρόκειται περὶ ὅλων ἐν γένει τῶν προδικαστικῶν ζητημάτων, ἀλλὰ περὶ ἐκείνων μόνον, ὧν ἡ λύσις προαπαιτεῖται πρὸς ἔναρξιν τῆς ποινικῆς διαδικασίας. Ὁ ἡμέτερος νομοθέτης οὐδαμοῦ μεταχειρισθεὶς τὴν φράσιν *ποινικὴ ἀγωγὴ*, δὲν ἠδύνατο νὰ ὁρίσῃ ἄλλως τὰ εἰς ταύτην προδικαστικὰ ζητήματα, ἢ διὰ τῆς φράσεως προδικαστικὰ τῆς ποινικῆς διαδικασίας. Τὴν αὐτὴν φράσιν μετεχειρίσθη προκειμένου περὶ τῶν λόγων τῆς ἀποσβέσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 5 Ποιν. Δικον. «*Ποινικὴ*

διαδικασία δὲν γίνεται, καὶ παύει, ἐὰν ἤρχισε 1) τελευτήσαντος τοῦ κατηγορουμένου . . . . » (ἴδε καὶ ἄρθρ. 8 Ποιν. Δικ.) Ἂν ὁ νομοθέτης περὶ ὅλων τῶν προδικαστικῶν ζητημάτων, ἤγουν καὶ περὶ τῶν τῆς ἀποφάσεως προδικαστικῶν ἐσκόπει νὰ πραγματευθῇ εἰς τὸ ἄρθρ. 11, ἤθελεν ἐκφρασθῇ, ὡς ἐξεφράσθη καὶ εἰς τὸ ἄρθρ. 94 Ποιν. Δοιν. « Μόνον ὅταν ἡ πολιτικὴ δίκη » περιέχῃ προδικαστικὸν ζήτημα ἀποτελοῦν τὴν βάσιν τοῦ ἀ» δικήματος ἀποφαίνονται κτλ. »

Ἐκ τούτων ἐξάγομεν, ὅτι τὰ ποινικὰ δικαστήρια δύνανται παρ' ἡμῖν νὰ δικάσωσιν ὅλα τὰ ἐνώπιόν των ἀναφυόμενα προδικαστικὰ ζητήματα, καὶ ἂν ταῦτα ὦσι πολιτικῆς φύσεως, καὶ ὅτι μόνον περὶ τῶν πολιτικῶν ζητημάτων, ἅτινα εἶναι προδικαστικὰ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἀποφαίνονται πρῶτα τὰ πολιτικὰ δικαστήρια.

Ἀλλ' ἂν καὶ δὲν ὀφείλωσι τὰ ποινικὰ δικαστήρια νὰ παραπέμψωσιν εἰς τὰ πολιτικὰ τὴν ἐκδίκασιν τῶν ἐνώπιόν των ἀναφυομένων ζητημάτων, δύνανται ὅμως, ἂν ἀληθῶς τοιαῦτα ζητήματα εὑρίσκωνται ἐκκρεμῆ εἰς πολιτικὰ δικαστήρια, καὶ ταῦτα θεωρῶνται ἐπιτηδειότερα εἰς τὴν λύσιν αὐτῶν, ὅπερ συμβαίνει, ὅταν οἱ ἔνορκοι θ' ἀποφασίσωσιν ἐπὶ τοῦ προδικασικοῦ ζητήματος, δύνανται, λέγω, εἰς τοιαύτας περιπτώσεις ν' ἀναβάλλωσιν ἐπί τινα χρόνον τὴν ποινικὴν ὑπόθεσιν, ἵνα ἐπέλθῃ, εἰ δυνατόν, ἐν τῷ μεταξὺ ἡ ἀπόφασις τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων, ἥτις, ὡς θὰ ἴδωμεν, θὰ ἦναι ὑποχρεωτικὴ εἰς τὸ ποινικὸν δικαστήριον.

173. Ὑπολείπεται νὰ ἐξετάσωμεν ποῖα ζητήματα εἶναι προδικαστικὰ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ἐφ' ὧν ἑπομένως ἀποφαίνονται πρῶτα τὰ πολιτικὰ δικαστήρια. Εἴδομεν, ὅτι ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ εἶναι ὅλως ἀνεξάρτητος τῶν πολιτικῶν ἀπαιτήσεων, ἑπομένως ἵνα ὑπάρξῃ προδικαστικὸν ζήτημα τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ἤγουν ἵνα ὑπαχθῇ ἡ ἔγερσις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς εἰς τὴν προηγουμένην ἐκδίκασιν πολιτικοῦ τινος ζητήματος ὑπὸ τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου, πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ῥητὸς νόμος διατάσσων τοῦτο. Διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν παραδέχονται, ὅτι ἄνευ νόμου δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ζήτημα προδικαστικὸν τῆς

ποινικῆς ἀγωγῆς. Τεθείσης τῆς βάσεως ταύτης, εὔκολον εἶναι ἤδη ν' ἀνεύρωμεν ποῖα παρ' ἡμῖν τὰ προδικαστικὰ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ζητήματα.

Διατρέχοντες τὸν Ποινικὸν ἡμῶν Νόμον τρεῖς περιπτώσεις ἀνευρίσκομεν, καθ' ἃς ὁ νόμος ῥητῶς ἀπαιτεῖ νὰ προηγηθῇ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἡ ὑπὸ τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων ἀπόφασις τοῦ πολιτικοῦ ζητήματος, εἶναι δὲ αἱ τῶν ἄρθρ. 333. 359. 360. Ποιν. Νόμ.

174. Ποία ἤδη ἀκριβέστερον ἡ ἐπιῤῥοὴ τῶν ζητημάτων τούτων ἐπὶ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς; Κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρ. 359 καὶ 360 Ποιν. Νόμου δὲν δύναται νὰ εἰσαχθῇ ποινικὴ ἀγωγὴ κατὰ τῶν δι' ἀπάτης ἢ βίας συναψάντων γάμον, ἂν δὲν κηρυχθῇ προηγουμένως τελεσιδίκως ἄκυρος ὁ γάμος παρὰ τοῦ ἀνήκοντος δικαστηρίου. Ὅθεν, ἂν κατὰ παραδρομὴν Εἰσαγγελέως τινὸς εἰσαχθῇ ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ πρὸ τῆς ἀκυρώσεως τοῦ γάμου ὑπὸ τοῦ ἀνήκοντος, ἤγουν ὑπὸ τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου, τὸ ποινικὸν δικαστήριον θ' ἀποῤῥίψῃ αὐτὴν ὡς ἀπαράδεκτον ἐπὶ τοῦ παρόντος.

Ταῦτα ἐφαρμόζονται πληρέστατα καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἀπαγωγῆς, τὴν προβλεπομένην ἀπὸ τὸ ἄρθρ. 333 Ποιν. Νόμ. Κατ' αὐτὸ ἐὰν ὁ ἀπαγαγὼν, ἢ ἐκεῖνος εἰς ὃν οὗτος παρεχώρησε τὴν ἀπαχθεῖσαν, ἐνυμφεύθη αὐτὴν, δὲν δύναται νὰ γενῇ ἀνάκρισις, οὐδὲ νὰ καταγνωσθῇ ποινὴ, εἰμὴ κατ' αἴτησιν καὶ καταμήνυσιν τῶν ἐχόντων δικαίωμα νὰ προσβάλωσι τὸν γάμον ὡς ἄκυρον, καὶ ἀφοῦ οὗτος ἐκηρύχθη ὡς ἄκυρος παρὰ τοῦ ἀνήκοντος δικαστηρίου. Ὅθεν ἅμα ἀποδειχθῇ (1) ἐνώπιον τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου, ὅτι γάμος συνήφθη μεταξὺ ἀπαγωγέως καὶ ἀπαχθείσης, εἴτε πρὸ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, εἴτε μετὰ συνήφθη ὁ γάμος, πρέπει ν' ἀπεκδυθῇ ὁ δικαστὴς τῆς ὑποθέσεως, ν' ἀποῤῥίψῃ τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν ὡς ἀπαράδεκτον ἐπὶ τοῦ παρόντος, καὶ νὰ διατάξῃ τὴν ἀπφυλάκισιν τοῦ κατηγορουμένου, ἂν προεφυλακίσθη. Τοιαῦτα εἶναι καὶ ἐν Γαλλίᾳ τὰ ἀποτελέ-

(1) Λέγομεν ἀποδειχθῇ διότι τὸ ποινικὸν δικαστήριον δικαιοῦται νὰ ἐξετάσῃ καὶ ἀποφασίσῃ ἂν ἐγένετο ἀληθῶς γάμος. (Ἀπόφ. 11 τοῦ 1869 Ἀρείου Πάγου).

στατα τῶν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς προδικαστικῶν ζητημάτων (Helie No. 1087. 1095. 1099. Trebut σελ. 72—73). Ἂν ἁπλῶς ν' ἀναβάλῃ ὤφειλεν ὁ ποινικὸς δικαστὴς καὶ οὐχὶ νὰ ἀπεκδυθῇ ἐντελῶς τῆς ὑποθέσεως, ἤτοι ἂν ἡ ἀκυρότης τοῦ γάμου τῆς ἀποφάσεως μόνον οὐχὶ δὲ καὶ αὐτῆς τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἀπετέλει προδικαστικὸν ζήτημα, ἤθελεν ἐπέλθει τὸ ἄτοπον νὰ μένῃ ἐπ' ἄπειρον ἐν τῇ φυλακῇ ὁ ἐπὶ ἀπαγωγῇ κατηγορούμενος, μέχρις οὗ εὐαρεστηθῶσι νὰ προσβάλωσι τὸν γάμον ὡς ἄκυρον οἱ ἔχοντες πρὸς τοῦτο δικαίωμα.

175. Ὑπάρχει παρ' ἡμῖν ἕτερον προδικαστικὸν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ζήτημα, διαφεῦγον τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ποινικῶν δικαστηρίων; Ἀμφισβήτησις δύναται νὰ ἐγερθῇ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τῆς πτωχεύσεως προκειμένου περὶ χρεωκοπίας. Κατὰ τὴν Γαλλικὴν Νομολογίαν καὶ τοὺς πλείστους τῶν Γάλλων συγγραφέων δύνανται τὰ ποινικὰ δικαστήρια νὰ δικάσωσι περὶ τῆς ὑπάρξεως τῆς καταστάσεως τῆς πτωχεύσεως, καὶ πεισθέντα, ὅτι ὑπῆρξε τοιαύτη, νὰ προβῶσιν εἰς τὴν περαιτέρω ἐκδίκασιν τῆς κατηγορίας. Τὴν γνώμην ταύτην δι' ἰσχυροτάτων ἀποκρούουσιν ἐπιχειρημάτων οἱ Delamarre et Lepoitvin (traité de la commission τόμ. 5 σελ. 175 καὶ ἑπόμ.) Trebutien (σελ. 68 καὶ ἑπόμ.) καὶ Offman (ἀριθ. 314—322), ὑποστηρίζοντες, ὅτι καὶ ἐκ τοῦ γράμματος τοῦ νόμου καὶ ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ ἐξάγεται, ὅτι ὁ νομοθέτης μόνον μετὰ τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως ὑπὸ τοῦ ἐμποροδικείου ἐνόησε νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἐπὶ χρεωκοπίᾳ καταδίωξιν. Τὰ κυριώτερα τῶν ἐπιχειρημάτων τούτων εἶναι, ὅτι ὁ νόμος εἰς μόνου τοῦ Ἐμποροδικείου τὰ φῶτα καὶ τὴν ἐμπειρίαν ἀνέθηκε τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, ἂν ὑπῆρξε πτώχευσις, χορηγήσας αὐτῷ τὸ δικαίωμα νὰ προβαίνῃ καὶ αὐτεπαγγέλτως εἰς κήρυξιν αὐτῆς, ὅτι τὰ ἄρθρ. 488 καὶ ἑπόμ. Ἐμπορικοῦ Νόμου, χορηγοῦντα εἰς τὸν Εἰσαγγελέα τὸ δικαίωμα νὰ ἐξελέγξῃ τὰ κατὰ τὴν πτώχευσιν, ὑποδεικνύουσιν, ὅτι πρότερον δὲν εἶχεν οὗτος τοιοῦτον δικαίωμα καὶ τέλος, ὅτι τὰ ἄρθρα 586 καὶ ἑπόμ. Ἐμπορ. Νόμ. τιμωροῦντα ἐπὶ χρεωκοπίᾳ τὸν πτωχεύσαντα, προϋποθέτουσιν, ὅτι ἐκηρύχθη τοιοῦτος ὑπὸ τοῦ Ἐμποροδικείου κατὰ τὰ περὶ τούτου προηγούμενα ἄρθρα τοῦ

'Εποικοῦ Νόμου. 'Εν τούτοις τὰ ἐπιχειρήματα ταῦτα δὲν ἴσχυσαν μέχρι τοῦδε νὰ μεταβάλωσι τὴν ὁμοιόμορφον Γαλλικὴν Νομολογίαν, ἣν ἀκολουθεῖ καὶ ἡ ἡμετέρα. ('Απόφ. 'Αρείου Πάγου 194 τοῦ 1865).

176. 'Αλλ' ἂν εἰς τὴν νομοθεσίαν τοῦ ἀρχαίου 'Ελληνικοῦ Βασιλείου δὲν ὑπάρχωσιν ἕτερα προδικαστικὰ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ζητήματα, ὑπάρχουσιν ὅμως τοιαῦτα κατὰ τὸν ἔτι ἰσχύοντα ἐν 'Επτανήσῳ 'Ιόνιον 'Αστυκὸν Κώδικα. Τὰ ἄρθρ. 232 καὶ 233 τοῦ κώδικος τούτου εἶναι ἁπλῆ μετάφρασις τῶν ἄρθρ. 326 κα 327 τοῦ Γαλ. Κώδ. ἑπομένως ἰσχύουσιν ἐν 'Επτανήσῳ ὅλα τὰ δυνάμει τῶν ἄρθρων τούτων ἐν Γαλλίᾳ παραδεδεγμένα καὶ ἀνωτέρω (ἀριθ. 167) ἐκτεθέντα. (1)

---

§ 4.

'Αναστολὴ τῆς Πολιτικῆς ἀγωγῆς.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

177. Λόγοι ἀναστολῆς.
178. Πρὸς ἀναστολὴν ἀπαιτεῖται ταυτότης γεγονότων, οὐχὶ δὲ καὶ προσώπων.
179. Ἡ πολιτικὴ ἀγωγὴ ἀναστέλλεται ἀφ' ἧς εἰσαχθῇ ἡ ποινική.
180. Ἕως πότε διαρκεῖ ἡ ἀναστολή;
181. Τίς δύναται νὰ προτείνῃ τὴν ἀναβολήν.

---

177. Εἴδομεν, ὅτι ὁ παθὼν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ εἰσαγάγῃ

---

(1) Σημ. Τὸ ὑπὸ τῆς ἐπὶ τῆς συντάξεως τοῦ 'Αστυκοῦ Κώδικος ἐπιτροπῆς παρασκευασθὲν νομοσχέδιον ἐν ἄρθρ. 338 ἐκφράζεται ὡς ἑξῆς· «Ἡ ἐπὶ προσβολῇ οἰκογενειακῆς καταστάσεως ποινικὴ καταδίωξις δὲν δύναται ν' ἀρχίσῃ, πρὶν ἀποφασισθῇ ἀμετακλήτως τὸ περὶ καταστάσεως τοῦ τέκνου ζήτημα.

'Αλλ' ἡ εἰσαγγελία δύναται σιωπώντων τῶν ἐνδιαφερομένων, νὰ εἰσαγάγῃ τὴν ποινικὴν καταδίωξιν ἐπὶ προσβολῇ τῆς οἰκογενειακῆς καταστάσεως, ἐὰν ὑπάρχῃ ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως· κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην περίστασιν ἡ ποινικὴ καταδίωξις δὲν ἀναστέλλεται ἕνεκα τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς. »

'Εκ τοῦ ἄρθρου τούτου προκύπτει, ὅτι τότε μόνον τὸ περὶ καταστάσεως ζήτημα εἶναι προδικαστικὸν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ὅταν δὲν ὑπάρχῃ ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως περὶ τῆς προσβολῆς τῆς οἰκογενειακῆς καταστάσεως.

τὰς περὶ ἀποζημιώσεως καὶ ἱκανοποιήσεως ἀπαιτήσεις του ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων. Ἡ ἐξάσκησις τῆς ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων τούτων εἰσαχθείσης πολιτικῆς ἀγωγῆς δὲν προβαίνει πάντοτε ἀπροσκόπτως· πολλάκις ἀναβάλλεται αὕτη μέχρις οὗ ἀποπερατωθῇ ἡ ἐξάσκησις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. Ἡ ἀναστολὴ αὕτη ἐθεωρήθη ἀναγκαία πρὸς φωτισμὸν τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ποινικῆς δίκης καὶ πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ ἀτόπου τῆς ἐκδόσεως ἀντιφατικῶν ἀποφάσεων ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου.

Τὴν ἀναστολὴν ταύτην καθιεροῖ παρ' ἡμῖν τὸ ἄρθρ. 8 Ποιν. Δικ. ἔχον οὕτως. «Ἐὰν ἡ πολιτικὴ ἀγωγὴ εἰσαχθῇ εἰς τὸ ἁρμόδιον πολιτικὸν δικαστήριον πρωτοῦ ἀρχίσῃ ἢ ἐνῷ γίνεται ἡ ποινικὴ διαδικασία, ἀναβάλλεται ἡ πολιτικὴ δίκη μέχρι τῆς ὁριστικῆς ποινικῆς ἀποφάσεως, κατὰ τοὺς περὶ τούτου ἰδιαιτέρους ὁρισμοὺς τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας.»

178. Ἐννοεῖται, ὅτι τότε μόνον δύναται νὰ γείνῃ λόγος περὶ ἀναστολῆς τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς μέχρις ἐκδικάσεως τῆς ποινικῆς, ὅταν ἡ τελευταία αὕτη παρήχθη ἐκ τῆς αὐτῆς ἀξιοποίνου πράξεως, ἐφ' ἧς στηρίζεται καὶ ἡ πρώτη, διότι ἂν ἐπὶ διαφόρων γεγονότων στηρίζωνται, οὐδὲν ὄφελος ἐκ τῆς προηγουμένης ἐκδικάσεως δύναται νὰ προκύψῃ, οὐδὲ εἶναι δυνατὴ ἡ ἔκδοσις ἀντιφατικῶν ἀποφάσεων.

Ὅταν ὅμως πρόκηται περὶ τοῦ αὐτοῦ γεγονότος, λαμβάνει χώραν ἡ ἀναστολή, καὶ ἂν τυχὸν κατὰ διαφόρων προσώπων αἱ ἀγωγαὶ ἀπευθύνωνται. Κομιστὴς καλῇ τῇ πίστει πλαστοῦ ἐγγράφου πληρώνεται τὸ ἀντίτιμον αὐτοῦ, καὶ ἐνάγεται πρὸς ἀπόδοσιν τῶν πληρωθέντων, ἐνῷ συγχρόνως καταδιώκεται ποινικῶς ὁ αὐτουργὸς τῆς πλαστογραφίας· ἡ πολιτικὴ δίκη πρέπει ν' ἀναβληθῇ μέχρις ἐκδικάσεως τῆς ποινικῆς, διότι ἀμφότεραι στηρίζονται εἰς τὸ αὐτὸ γεγονὸς εἰς τὴν πλαστότητα τοῦ ἐξοφληθέντος τίτλου (Helie No. 1234).

179. Τὸ ἄρθρον 8 Ποιν. Δικ. ἀπαιτεῖ καὶ ἕτερόν τινα ὅρον πρὸς ἀναστολὴν τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς, τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῆς εἰς τ' ἁρμόδια πολιτικὰ δικαστήρια πρωτοῦ ἀρχίσῃ ἢ ἐν ᾧ γίνεται ἡ ποινικὴ διαδικασία. Ἐκ τῆς ἐκφράσεως *πρωτοῦ ἀρχίσῃ*

ἠδύνατό τις νὰ ὑπολάβῃ, ὅτι ἀναστέλλεται ἡ ἐξάσκησις τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς καὶ πρὶν ἡ ἀρχίσῃ ἀκόμη ἡ ποινικὴ καταδίωξις. Ἂν τοιαύτη ἦτον ἡ ἔννοια τοῦ νόμου ἤθελε καταστῇ ἐντελῶς ἀδύνατος ἡ ἐξάσκησις τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς εἰς τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ἡ Εἰσαγγελία δὲν ἐγκρίνει νὰ καταδιώξῃ, ἢ δὲν θέλει ὁ παθὼν ν' ἀπευθύνῃ ἔγκλησιν, ἀπαιτεῖται δὲ τοιαύτη, ἵνα βληθῇ εἰς ἐνέργειαν ἡ ποινικὴ ἀγωγή. Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ ἀληθὴς ἔννοια τοῦ νόμου εἶναι, ὅτι ἡ ἐκδίκασις τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς ἀναστέλλεται μόνον ἂν πρὸ αὐτῆς ἢ κατ' αὐτὴν εἰσαχθῇ ἡ ποινικὴ ἀγωγή. Τοιαύτη εἶναι καὶ ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 3 instr. crim. καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑποθέσῃ τις, ὅτι ὁ ἡμέτερος νομοθέτης ἠθέλησε νὰ νεωτερίσῃ, διότι τότε ἠδύνατο νὰ μεταχειρισθῇ σαφεστέρας ἐκφράσεις. Τὴν ἔκφρασιν προτοῦ ἀρχίσῃ ἡ ποινικὴ διαδικασία μετεχειρίσθη ὁ νομοθέτης, ἵνα περιλάβῃ τὴν περίπτωσιν τῆς μεταγενεστέρας εἰσαγωγῆς καὶ οὐχὶ τὴν ἔλλειψιν πάσης εἰσαγωγῆς τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς.

Ἐν τούτοις κατ' ἐξαίρεσιν ἐπὶ πλαστογραφίας τὸ πολιτικὸν δικαστήριον ὀφείλει ν' ἀναβάλῃ καὶ πρὸ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ἅμα ἡ πλαστογραφία ἀποδίδεται εἰς ὡρισμένον πρόσωπον καὶ τὸ ὡς πλαστὸν προσβαλλόμενον ἔγγραφον ἦναι ἀναγκαῖον πρὸς ἀπόφασιν τῆς κυρίας δίκης (ἄρθρ. 454. 455 Πολ. Δικ.).

180. Ἡ πολιτικὴ ἀγωγὴ ἀναστέλλεται κατὰ τὸ ἄρθρ. 8 «μέχρι τῆς ὁριστικῆς ποινικῆς ἀποφάσεως.» Λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν, ὅτι κατὰ τὰ ἐν τῷ ἀνωτέρῳ ἀριθμῷ ἡ ἀναστολὴ ἄρχεται ἀπὸ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ἀκριβέστερον, ὅτι ἡ πολιτικὴ ἀγωγὴ ἀναστέλλεται ἐν ὅσῳ ἡ ποινικὴ διατελεῖ ἐκκρεμὴς εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια. Καὶ εἰσηγμένη μὲν θεωρεῖται ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ ἅμα δοθῇ ὑπὸ τοῦ Εἰσαγγελέως παραγγελία πρὸς ἐνέργειαν ἀνακρίσεων εἰς ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον, καὶ ἂν οὗτος οὐδὲν εἰσέτι ἐνήργησεν (Helie No. 1235), ὡς ἀποπερατοῦσαι δὲ αὐτὴν ποιναὶ ἀποφάσεις θεωροῦνται οὐ μόνον αἱ κυρίως ἀποφάσεις, ἀλλὰ καὶ τὰ παύοντα πρὸς καιρὸν ἢ ἀποφαινόμενα, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀφορμὴ πρὸς κατηγορίαν βουλεύματα, ἀρκεῖ νὰ μὴν ὑπόκηνται καὶ ταῦτα

καὶ ἐκεῖναι εἰς ἔνδικόν τι μέσον ἔχον ἀνασταλτικὴν δύναμιν.

181. Ἡ ἀναβολὴ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς μέχρις ἐκδικάσεως τῆς ποινικῆς καθιερώθη πρὸς ὀρθοτέραν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης (ἰδὲ ἀριθ. 177), καὶ αἱ περὶ αὐτῆς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 8 Ποιν. Δικ. εἶναι ἐπιτακτικαὶ καὶ οὐσιώδεις. Ἐντεῦθεν ἕπεται, ὅτι τὴν περὶ ἀναβολῆς πρότασιν δύναται νὰ ὑποβάλῃ ἕκαστος τῶν διαδίκων, ἡ δὲ μὴ παραδοχὴ αὐτῆς ἐπιφέρει τὴν ἀναίρεσιν τῆς ἐκδοθησομένης ἀποφάσεως (Helie No. 1237. 1238).

Παρ' ἡμῖν κατὰ τὰ ἄρθρ. 588 ἐδ. 12 καὶ 589 Πολ. Δικ. τὴν πρότασιν ταύτην δύναται νὰ ὑποβάλῃ καὶ ὁ Εἰσαγγελεὺς δὲν δύναται ὅμως, ἐκτὸς τῆς ἀνωτέρω περιπτώσεως τῆς πλαστογραφίας, νὰ διατάξῃ τὸ δικαστήριον αὐτεπαγγέλτως τὴν ἀναβολὴν, διότι πρὸς τοῦτο ἔπρεπε κατὰ τ' ἄρθρ. 155 καὶ 170 Πολ. Δικ. νὰ ὑπάρχῃ ῥητὴ διάταξις χορηγοῦσα τῷ δικαστηρίῳ τοιοῦτον δικαίωμα καὶ τοιαύτη δὲν ὑπάρχει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

Περὶ ἀποσβέσεως τῆς ποινικῆς καὶ πολιτικῆς ἀγωγῆς.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

182. Λόγοι ἀποσβέσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς.
183. Οἱ λόγοι τῆς ἀποσβέσεως τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς δὲν ἀνάγονται ἐνταῦθα.

182. Διελθόντες μέχρι τοῦδε τοὺς διαφόρους κανόνας, καθ' οὓς γεννῶνται, ἐξασκοῦνται καὶ ἀναστέλλονται ἡ ποινικὴ καὶ ἡ πολιτικὴ ἀγωγὴ, προβαίνομεν ἤδη νὰ ἐξετάσωμεν τοὺς λόγους, δι' οὓς ἑκατέρα αὐτῶν ἀποσβέννυται.

Καὶ οἱ μὲν λόγοι τῆς ἀποσβέσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς εἰσὶν οἱ ἑξῆς.

ά) Ὁ θάνατος τοῦ κατηγορουμένου.

β') Ἡ ἀμνηστεία.

γ') Ἡ παραγραφή.

δ') Τὸ δεδικασμένον.

Ἐκτὸς τῶν λόγων τούτων ἐπιφέρουσιν ἐνίοτε ἀπόσβεσιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς καὶ

ε) Ἡ ἰδιωτικὴ συγγνώμη.

ς') Ἡ ἔμπρακτος μεταμέλεια.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω λόγων ἐνόμισάν τινες, ὅτι ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ ἀποσβέννυται καὶ διὰ τῆς ἐξαντλήσεως τῶν ποινῶν, ἤγουν διὰ τῆς καταδίκης τοῦ κατηγορουμένου εἰς ποινὴν βαρυτέραν ἐκείνης, ἣν συνεπάγεται τὸ ἀδίκημα, δι' ὃ δὲν ἐδικάσθη εἰσέτι· ἐστήριζαν δὲ τὴν γνώμην των εἰς τὸν λόγον, ὅτι μὴ ἐπιτρεπομένης τῆς συσσωρεύσεως τῶν ποινῶν, ματαία ἀποβαίνει ἡ μεταγενεστέρα καταδίωξις (**Mangin No 458 Lesellyer No. 2123**). Ἡ γνώμη αὕτη δὲν ἐγένετο παραδεκτή, διότι ἐλλόγως ἀντέταξαν ἄλλοι, ά) ὅτι καὶ ἂν δὲν ἦναι δυνατὸν νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ μεταγενεστέρα ποινὴ ὡς συγχωνευομένη μὲ τὴν προηγουμένην, οὐχ ἧττον ἡ κήρυξις τῆς ἐνοχῆς στιγματίζει ἀρκούντως τὸ ἀδίκημα καὶ τὸν αὐτουργὸν αὐτοῦ, πολλάκις μάλιστα συμβαίνει νὰ ἦναι μᾶλλον ἀτιμωτικὸν τὸ ἐλαφρότερον τιμωρούμενον ἀδίκημα· β) ὅτι καὶ αὐτοῦ τοῦ κατηγορουμένου τὸ συμφέρον ἀπαιτεῖ πολλάκις νὰ δικασθῇ, ἵνα ἀποδειχθῇ ἡ ἀθωότης του καὶ μὴ μένῃ ὑπὸ τὸ βάρος τῶν κατ' αὐτοῦ κατηγοριῶν, καὶ γ) ὅτι δὲν πρέπει νὰ στερηθῇ ὁ παθὼν τοῦ δικαιώματος τῆς προσφυγῆς εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια. (**Helie 1403—1405**).

183. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω λόγων ὁ θάνατος δὲν ἀποσβέννει τὴν πολιτικὴν ἀγωγήν, διότι εἴδομεν ἤδη, ὅτι καὶ οἱ κληρονόμοι τοῦ παθόντος δύνανται νὰ εἰσάξωσιν αὐτήν (ἀριθ. 86). Ἐπίσης ἡ ἀμνηστεία ἀποσβέννουσα τὴν ποινικὴν ἀγωγήν, οὐδεμίαν ἔχει ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν πολιτικῶν ἀπαιτήσεων τῶν παθόντων. Τοὐναντίον οἱ λοιποὶ λόγοι δύνανται νὰ ἐπιφέρωσι τὴν ἀπόσβεσιν τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς, ἀλλὰ κρίνονται κατὰ τὸ ἀστυκὸν δίκαιον (ἄρθρ. 10 Ποιν. Δικ.), ἑπομένως δὲν ἀνάγονται εἰς τὸν κύκλον τῆς προκειμένης πραγματείας.

Ἐντεῦθεν ἕπεται, ὅτι περὶ μόνων τῶν λόγων τῆς ἀποσβέσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς θέλομεν διαπραγματευθῆ ἐν τῷ κεφαλαίῳ τούτῳ, ὃ θέλομεν διαιρέσει εἰς τόσας παραγράφους, ὅσοι καὶ οἱ λόγοι τῆς ἀποσβέσεως.

---

§ 1.

Ἀπόσβεσις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς διὰ τοῦ θανάτου τοῦ κατηγορουμένου (1).

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

184. Ὁ θάνατος ἀποσβέννει τὴν ποινικὴν ἀγωγήν. Συνέπειαι.
185. Ἀλλ' ἂν ὁ ἀποθανὼν κατεδικάσθη;
186. Τί γίνονται τὰ ὑπαγόμενα εἰς δήμευσιν κατασχεθέντα;

---

184. Ὁ κατηγορούμενος διὰ τοῦ θανάτου διαφεύγει τὴν ἐπίγειον δικαιοσύνην. Ἡ ἐπιβολὴ τῆς ποινῆς εἰς τὸν θανόντα καθίσταται ἀδύνατος· ἀλλ' οὔτε νὰ δικασθῇ ὁ ἀποθανὼν εἶναι δυνατὸν, διότι ἐλλείπει ἓν τῶν ἀπολύτως ἀναγκαίων πρὸς τοῦτο στοιχείων, ἡ ἀπολογία αὐτοῦ καὶ ἐν γένει ἡ ὑπεράσπισις. Ἕνεκα τούτου ὁ θάνατος τοῦ κατηγορουμένου ἀποσβέννει τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν (ἄρθρ 5 § 1 Ποιν. Δικ.) (2).

Συνέπεια τῆς ἀποσβέσεως ταύτης εἶναι, ὅτι ματαιοῦται ἅπασα ἡ γενομένη τυχὸν διαδικασία, καὶ ἐπομένως οἱ κληρονόμοι τοῦ ἀποθανόντος κατὰ τὴν ῥητὴν διάταξιν τοῦ ἀνωτέρω ἄρθρου, οὐδὲ εἰς χρηματικὰς ποινὰς, οὐδὲ εἰς πληρωμὴν ἐξόδων εἶναι δυνατὸν νὰ καταδικασθῶσι.

185. Τὶ γενήσεται ὅμως ἂν ὁ ἀποθανὼν κατεδικάσθη πρὸ τοῦ θανάτου του; Διακριτέον ἂν ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις κα-

---

(1) Ἰδὲ Βέρνερ σελ. 241—244. Μεταξᾶ τόμ. 1 σελ. 321—326. Κωττῆ σελ. 279—283. Helie No. 1245—1251. Dalloz No. 203—209.

(2) Ἄλλοτε ὑπέβαλλον εἰς δίκην καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀποθανόντας διά τινα ἀδικήματα (ἰδὲ τοὺς ἀνωτέρω συγγραφεῖς).

τέστη πρὸ τοῦ θανάτου τελεσίδικος ἢ οὔ. Εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις ματαιοῦται μετὰ τῆς λοιπῆς διαδικασίας, διότι ἐνδεχόμενον ἦτο νὰ ἐξαφανισθῇ διὰ τῶν ἐνδίκων μέσων, ἃ ὁ ἀποθανὼν ἠδύνατο ν' ἀπευθύνῃ, καὶ τῶν ὁποίων οὔτε ἡ χρῆσις οὔτε ἡ ἐκδίκασις εἶναι δυνατὴ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ κατηγορουμένου.

Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν δὲν δύναται βεβαίως νὰ γείνῃ λόγος περὶ ἐκτελέσεως τῶν κατὰ τῆς ἐλευθερίας ποινῶν, ἐπιβαρύνουσιν ὅμως τοὺς κληρονόμους αἱ χρηματικαὶ ποιναὶ καὶ τὰ δικαστικὰ ἔξοδα, διότι μετὰ τὴν τελεσιδικίαν τῆς ἀποφάσεως θεωροῦνται ὡς πολιτικὴ ὀφειλή.

Ταῦτα πάντα ἐξάγονται ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἄρθρ. 548 ἐδ. 1. Ποιν. Δικ. καὶ 118 Ποιν. Νόμου.

186. Τέλος, ἂν εἶχον κατασχεθῇ ἀντικείμενα ὑπαγόμενα εἰς δήμευσιν, τί γίνονται ταῦτα ἀποθανόντος τοῦ κατηγορουμένου πρὶν ἢ ἐκδοθῇ ἀπόφασις ἢ ἡ ἐκδοθεῖσα καταστῇ τελεσίδικος;

Ἐν Γαλλίᾳ φρονοῦσιν, ὅτι ὁ θάνατος ἐμποδίζει καὶ τὴν δήμευσιν, διότι τὸ ἄρθρ. 11 code pénal θεωρεῖ καὶ τὴν δήμευσιν ὡς ποινήν. Ἐν τούτοις ἐξαιρετικῶς παραδέχονται, ὅτι ὁσάκις ἡ δήμευσις διατάσσεται οὐχὶ πρὸς ἐπιβάρυνσιν τῆς ποινῆς, ὡς π. χ. συμβαίνει ἐπὶ τῆς δημεύσεως τῶν δώρων (ἄρθρ. 460 Ποιν. Νόμου), ἀλλ' ἕνεκα τοῦ ἐπιβλαβοῦς ἢ ἐπικινδύνου τῶν δημευομένων πραγμάτων, ὡς π. χ. τροφίμων, ὅπλων κτλ. δὲν δύναται ἡ δήμευσις αὕτη νὰ ἐμποδισθῇ ἕνεκα τοῦ θανάτου.

Παρ' ἡμῖν τὸ ἄρθρ. 4 Ποιν. Νόμ. δὲν περιλαμβάνει τὴν δήμευσιν μεταξὺ τῶν ποινῶν, ὥστε δὲν ὑπάρχει ὁ λόγος δι' ὃν ἐν Γαλλίᾳ δὲν παραδέχονται τὴν δήμευσιν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ κατηγορουμένου. Ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ λόγου ἐκείνου ἀρκεῖ, φρονοῦμεν, πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς δημεύσεως ἡ σκέψις, ὅτι αὕτη διατάσσεται ὡς συνέπεια τῆς ἐνοχῆς τοῦ κατηγορουμένου, καὶ ἑπομένως δὲν δύναται νὰ διαταχθῇ αὕτη ἅμα διὰ τοῦ θανάτου τοῦ κατηγορουμένου καταστῇ ἀδύνατος ἡ περὶ τῆς ἐνοχῆς ἀπόφασις. Ἡ σκέψις ὅμως αὕτη δὲν ἀποκρούει, ἀλλὰ τοὐναντίον ὑποστηρίζει τὴν καὶ παρὰ Γάλλοις παραδεδεγμένην ἐξαίρεσιν περὶ τῶν ἐπιβλαβῶν καὶ ἐπικινδύνων πραγμάτων, διότι ἡ δή-

μευσις αὐτῶν διατάσσεται πρὸς ἀποτροπὴν τῶν ἐνδεχομένων κινδύνων καὶ ἀνεξαρτήτως, οὕτως εἰπεῖν, τῆς ἐνοχῆς ἢ ἀθωότητος τοῦ κατηγορουμένου. (Helie No· 1249).

Ὁ Ἀρ. Πάγος ἐθεώρησεν ἀντίφασιν τὴν δήμευσιν τῶν ἐφθαρμένων τροφίμων ἐν περιπτώσει ἀθωώσεως τοῦ κατηγορουμένου (Ἀπόφ. 111. 59). Ἀλλ' ἐνταῦθα δὲν πρόκειται περὶ ἀθωώσεως ἀλλὰ περὶ παύσεως τῆς καταδιώξεως ἕνεκα θανάτου.

Ἐννοεῖται, ὅτι ὁ θάνατος τοῦ κατηγορουμένου οὐδεμίαν ἔχει ἐπιρροὴν εἰς τὴν καταδίωξιν ἄλλων τυχὸν διὰ τὸ αὐτὸ ἀδίκημα κατηγορουμένων συναυτουργῶν ἢ συναιτίων.

---

§ 2.

Ἀπόσβεσις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς δι' ἀμνηστείας (1).

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

187. Ὁρισμὸς, δικαιολογία.
188. Τίς ἀπονέμει αὐτήν;
189. Οὐσιώδεις αὐτῆς χαρακτῆρες.
190. Εἰς ποῖα ἀδικήματα δύναται ν' ἀπονεμηθῇ;
191. Ποῖα εἶναι πολιτικὰ ἀδικήματα ἐν Γαλλίᾳ.
192. Ποῖα θεωρητικῶς κατὰ Ortolan. Ποῖα κατὰ τὴν νομολογίαν.
193. Ποῖα τοιαῦτα καθ' ἡμᾶς; Τί ἐπιδιώκει ὁ διαπράττων πολιτικὸν ἀδίκημα;
194 Δὲν εἶναι πολιτικὸν πᾶν ἀδίκημα χρησιμεῦον πρὸς τὸν σκοπόν.
195 Οἷα ἡ δολοφονία, συκοφαντία κτλ,
196 Συμπέρασμα.
197 Ἀρξαμένης τῆς ἐκτελέσεως ὁ κύκλος εὐρύνεται.
198 Οὐδέποτε εἶναι πολιτικὰ τὰ χάριν ἰδιαιτέρων παθῶν ἐνεργούμενα.
199 Εἶναι πολιτικὰ τὰ κατὰ τὰς ἐκλογάς; Οὐχί.
200 Εἶναι πολιτικὰ τὰ στρατιωτικά; Δυνατόν.
201 Τί ἐστὶ σύνθετον ἀδίκημα;

---

(1) Ἰδὲ Σαριπολ. Συνταγ. Δίκ. σελ. 237—239. Κωστῆ σελ. 286—288 Βέρνερ σελ 251—256. Μεταξᾶ Συστ. Π. Δ. σελ. 356 καὶ 358—361. Dalloz Amnistie Helie No. 1390—1402. Mangin No. 442—454. Trebutien τόμ. 1 σελ. 330—337.

202 Διὰ νόμου δυνατὸν καὶ εἰς ἄλλα ἀδικήματα ν' ἀπονεμηθῇ ἀμνηστεία.
203 Εἰς ποῖα ἀδικήματα ἐκτείνεται ἡ ἀπονεμηθεῖσα ἀμνηστεία;
204 Εἰς ποῖα πρόσωπα;
205 Ἀποτελέσματα ἀμνηστείας ὡς πρὸς τοὺς καταδικασθέντας.
206 Ὡς πρὸς τὴν πολιτικὴν ἀγωγήν;
207 Τίς ἐφαρμόζει καὶ ἑρμηνεύει τὴν ἀμνηστείαν;

---

187. Ἕτερος τρόπος ἀποσβέσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς εἶναι ἡ ἀμνηστεία, ἥτις εἶναι πρᾶξις τῆς ἐν τῇ πολιτείᾳ ἐξουσίας, δι' ἧς παραδίδονται εἰς τὴν λήθην τὰ γενόμενα ἀδικήματα, ἀναστέλλεται ἡ ἐνέργεια τῶν τιμωρούντων αὐτὰ νόμων, καὶ ἀπαγορεύεται πᾶσα ἀνάκρισις ἢ καταδίωξις αὐτῶν.

Ἡ ἀμνηστεία καθιερώθη ἐν τῇ νομοθεσίᾳ ἕνεκα κοινωνικῆς ἀνάγκης, διότι ὑπάρχουσιν ἐν τῷ βίῳ τῶν ἐθνῶν περιστάσεις, καθ' ἃς ἕνεκα τῆς ἐξάψεως τῶν παθῶν, τῶν ἐμφυλίων σπαραγμῶν, ἢ τῆς πληθύος τῶν κατηγορουμένων, ἡ τιμωρία τῶν ἀδικημάτων δύναται νὰ γεννήσῃ δυστυχήματα πολὺ μεγαλείτερα τῶν ἐκ τῆς ἀτιμωρησίας προκυψόντων.

188. Ἀμφισβητεῖται, καὶ ἠμφισβητήθη καὶ ἐν τῇ ἐθνικῇ Συνελεύσει, ἂν ἡ ἀπονομὴ τῆς ἀμνηστείας ἦναι ἡγεμονικὸν δικαίωμα, ἢ πρέπῃ νὰ χορηγῆται διὰ νόμου. (Dalloz No. 23). Διὰ τοῦ ἄρθρ. 39 τοῦ Συντάγματος καθιερώθη ἡ πρώτη γνώμη.

189. Ἐκ τῶν λόγων τῆς δημοσίας ἀνάγκης καὶ τοῦ κοινωνικοῦ συμφέροντος, ἐφ' ὧν στηρίζεται ἡ ἀμνηστεία, ἐξάγεται.

α) Ὅτι αὕτη εἶναι δημοσίας τάξεως, καὶ ὅτι ἐπομένως πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ ἐναντίον τῆς θελήσεως τοῦ ἀμνηστευομένου ζητοῦντος τυχὸν νὰ δικαθῇ, ἵνα ἀποδείξῃ τὴν ἀθωότητά του. (Dalloz No· 125. Helie No· 1401).

β') Ὅτι ἀπονέμεται κυρίως οὐχὶ εἰς πρόσωπα ἀλλ' εἰς ὡρισμένα ἀδικήματα ἀνεξαρτήτως τῶν αὐτουργῶν αὐτῶν, ἔχει οὕτως εἰπεῖν χαρακτῆρα μᾶλλον πραγματικὸν καὶ οὐχὶ προσωπικόν.

γ') Ὅτι σκοποῦσα νὰ ῥίψῃ πέπλον λήθης ἐπὶ τῶν πεπραγμένων δὲν πρέπει νὰ περιέχῃ ὅρους καὶ περιορισμοὺς καθιστῶντας ἀναγκαίαν τὴν τῶν πεπραγμένων ἐξέτασιν. Τὴν ἀρχὴν ὅμως ταύτην δὲν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ἀπολύτως. Ἡ ἀμνησεία εἶναι πρᾶξις πολιτικὴ εἰς τὸ συμφέρον τῆς πολιτείας ἀποβλέ-

πουσα, ἐνδεχόμενον δὲ εἶναι τὸ συμφέρον τοῦτο ν' ἀπαιτήσῃ περιορισμοὺς πρὸς ἀποφυγὴν μεγαλειτέρων κινδύνων ἢ ἀτοπημάτων. (Trebutien τόμ. 1 σελ. 333). Παρ' ἡμῖν ἀπεφάνθη καὶ ὁ Ἄρειος Πάγος, ὅτι ἡ ἀμνηστεία δύναται νὰ ἦναι γενικὴ ἢ μερική. (Ἀπόφ. 44 καὶ 53 τοῦ 1848).

190. Ἐν Γαλλίᾳ παραδέχονται, ὅτι εἰς ἅπαντα τὰ ἀδικήματα δύναται ν' ἀπονεμηθῇ ἀμνηστεία. (Dalloz No. 48). Παρ' ἡμῖν ἠμφισβητήθη ἐν τῇ ἐθνικῇ Συνελεύσει ἂν ἐφ' ὅλων τῶν ἀδικημάτων ἢ ἐπὶ μόνων τῶν πολιτικῶν δύναται ὁ Βασιλεὺς ν' ἀπονέμῃ ἀμνηστείαν. Τὸ ἄρθρ. 39 τοῦ Συντάγμ. καθιέρωσε τὴν δευτέραν γνώμην, καθ' ἣς ἠδύνατό τις εὐλόγως νὰ παρατηρήσῃ, ὅτι καὶ ἐπὶ ἰδιωτικῶν ἀδικημάτων δύναται νὰ παρουσιασθῇ ἡ κοινωνικὴ ἀνάγκη, ἐφ' ἧς στηρίζεται ἡ ἀμνηστεία. Ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1862 ἀμνηστεύσασα καὶ τὰ ἰδιωτικὰ ἀδικήματα δὲν εἶναι πρόχειρον παράδειγμα τῆς ἀνάγκης ταύτης; Ἡ ἀμνηστεία τοῦ Θρασυβούλου, ἥτις ὡς πρῶτον ἱστορικὸν γεγονὸς ἀμνησείας ἀναφέρεται, δὲν ἐπεξετείνετο τάχα ἐφ' ὅλων τῶν ἀδικημάτων ἀδιακρίτως;

Ἐν τούτοις ἡ διάκρισις καθιερώθη, καὶ ἐπομένως ἀνάγκη νὰ ἐξετάσωμεν ποῖα εἶναι τὰ πολιτικὰ ἀδικήματα, ἐφ' ὧν ἐξαιρετικῶς ἀπενεμήθη εἰς τὸν Βασιλέα τὸ τῆς ἀμνηστείας δικαίωμα. Τὸ ἀντικείμενον τοῦτο πρέπει νὰ ἐξετασθῇ μεθ' ὅλης τῆς δυνατῆς ἀκριβείας, διότι καὶ ἄλλαι σπουδαῖαι διατάξεις τοῦ συντάγματος, αἱ τῶν ἄρθρ. 6. 18 ἐδ. 3 καὶ 95 πραγματεύονται περὶ πολιτικῶν ἀδικημάτων.

191. Εἰς τὴν αὐτὴν ἀνάγκην τοῦ προσδιορισμοῦ τῶν πολιτικῶν ἀδικημάτων εὑρέθησαν καὶ ἐν Γαλλίᾳ, διότι διὰ τοῦ ἄρθρ. 69 τοῦ συντάγματος τοῦ 1830 καθιερώθη ἡ ἀρχή, ὅτι τὰ πολιτικὰ ἀδικήματα δικάζονται ὑπὸ τῶν ἐνόρκων. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐξεδόθη ὁ ἀπὸ 8 Ὀκτωβρίου 1830 νόμος, διὰ τοῦ ἄρθρ. 7 τοῦ ὁποίου ἐχαρακτηρίσθησαν ὡς πολιτικὰ ἀδικήματα τὰ ἐν τοῖς ἄρθροις 75—131. 201—203. 207—208 code penal καὶ ἐν τῷ ἄρθρῳ 9 τοῦ νόμου 25 Μαρτίου 1822 ἀναφερόμενα, ἤγουν ἀ) τὰ ἀδικήματα κατὰ τῆς ἀσφαλείας τοῦ κράτους καὶ κατὰ τοῦ πολιτεύματος.

β') ἀδικήματά τινα τῶν κληρικῶν ἀνάλογα μὲ τὰ ἐν τοῖς ἄρθρ. 494 καὶ ἑπόμενα τοῦ Ποινικοῦ Νόμου περιεχόμενα.

γ') αἱ ἀθέμιτοι ἑνώσεις καὶ ἑταιρίαι, καὶ

δ') αἱ ἀφαιρέσεις τῶν παρασήμων τῆς ἀρχῆς, τὸ φέρειν δημοσίᾳ σύμβολα ἑνώσεων, αἱ ἐκθέσεις στασιαστικῶν σημείων.

Καὶ μετὰ τὴν ἔκδοσιν ὅμως τοῦ νόμου τούτου αἱ δυσχέρειαι δὲν ἐξέλιπον, διότι τὰ πολιτικὰ ἀδικήματα εἶναι φύσει ἀόριστα καὶ προσδιορίζονται μᾶλλον ἐκ τῶν περιστάσεων, καθ' ἃς διαπράττονται.

192. Παρ' ἡμῖν οὐδεὶς νόμος προσδιώρισε τὰ πολιτικὰ ἀδικήματα, ἑπομένως εἰς τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν νομολογίαν ἀπόκειται νὰ τὰ προδιορίσῃ, ἕνεκα δὲ τούτου τὸ ἔργον καθίσταται δυσχερέστερον. Καὶ τοιοῦτον μὲν κατὰ θεωρίαν προσδιορισμὸν τῶν πολιτικῶν ἀδικημάτων ἐπεχείρησεν ἤδη ὁ **Ortolan**, καθ' ὃν πολιτικὰ ἀδικήματα εἶναι πᾶσα πρᾶξις τείνουσα εἰς ἀνατροπὴν ἢ τροποποίησιν τῆς ἐν τῇ κοινωνίᾳ πολιτικῆς ἢ ἀστυκῆς τάξεως καὶ τιμωρουμένη ὑπὸ τῶν νόμων. (**Ortolan** No. 695—732 καὶ ἰδίως 699). Ἀλλ' ἐκτείνεται συνεπείᾳ τοῦ ὁρισμοῦ τούτου ἐπὶ τοσοῦτον ὁ κύκλος τῶν πολιτικῶν ἀδικημάτων, ὥστε ἂν ἡ γνώμη τοῦ **Ortolan** ἐγένετο δεκτὴ παρ' ἡμῖν, παρ' οἷς τὰ πολιτικὰ ἀδικήματα δικάζονται ὑπὸ τῶν ἐνόρκων, ἤθελον πολλαπλασιασθῆ ἐπ' ἄπειρον αἱ δίκαι τῶν Κακουργιοδικείων.

Ἡ δὲ ἡμετέρα νομολογία οὔτε ὁμοιομόρφως οὔτε σαφῶς ὥρισεν εἰσέτι ποῖα τὰ πολιτικὰ ἀδικήματα. Ὁ Ἄρειος Πάγος διὰ μὲν τῆς ὑπ' ἀριθ. 18 τοῦ 1863 ἀποφάσεώς του ὥρισεν ὡς πολιτικὰ ἀδικήματα, «τὰ κατὰ τοῦ κράτους ἀπευθυνόμενα καὶ τάσεις ἢ ἐνεργείας ἀντικειμένας εἰς τὴν ἀσφάλειαν καὶ τὰς βάσεις τῆς πολιτείας περιέχοντα,» συνεπῶς δὲ δὲν ἐθεώρησεν ὡς πολιτικὸν ἀδίκημα τὴν ἐξύβρισιν τοῦ ὑπουργοῦ. Διὰ δὲ τῆς ὑπ' ἀριθ. 37 τοῦ 1866 ἀποφάσεώς του ἀπεφάνθη ἀναλόγως, ὅτι δὲν εἶναι πολιτικὸν ἀδίκημα ἡ ἐξύβρισις τοῦ Βασιλέως, διότι τοιαῦτα εἰσὶ μόνα τὰ κατὰ τῆς πολιτείας ἀπευθυνόμενα. Τοὐναντίον ὁ Ἄρειος Πάγος εἰς τὰς ὑπ' ἀριθμ. 119 καὶ 131 τοῦ 1869 ἀποφάσεις του ἀπομακρύνεται τῆς ἀνωτέρω βάσεως,

καὶ διὰ μὲν τῆς πρώτης διακρίνει τὰ πολιτικὰ ἀδικήματα εἰς δύο, εἰς φύσει τοιαῦτα, καὶ εἰς ἄλλα ἀρυόμενα ἐκ τῶν περιστάσεων τὸν πολιτικὸν χαρακτῆρά των. Εἶναι δὲ φύσει πολιτικὰ ἐγκλήματα κατὰ τὸν Ἄρ. Πάγον « πράξεις ἀπαγορευόμεναι ὑπὸ θεσμῶν τοῦ Ποιν. Νόμου οὐδὲν ἕτερον σκοπούντων ἢ τὴν προστασίαν κυριαρχικῶν τοῦ ἔθνους δικαίων καὶ τῆς κατὰ τὸ Σύνταγμα ἐνεργείας αὐτῶν (ἄρθρ. 21 τοῦ Συντάγματος). » Συνεπείᾳ δὲ τοῦ ὁρισμοῦ τούτου ἐθεώρησεν ὡς πολιτικὸν ἀδίκημα τὴν κατὰ τὰς ἐκλογὰς δωροδοκίαν, διότι « ἓν τῶν κυριαρχικῶν τοῦ ἔθνους δικαίων ἐστὶ καὶ τὸ μετέχειν τὸν λαὸν τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας καὶ τῆς διοικήσεως τῶν δήμων δι' ἀντιπροσώπων ἐλευθέρως κατὰ τοὺς κειμένους ἐκλογικοὺς νόμους ἐκλεγομένων ὑπ' αὐτοῦ (ἄρθρ. 22. 66. 105 τοῦ Συντάγματος· ἄρθρ. 4. 66 τοῦ περὶ ἐκλογῆς τῶν βουλευτῶν νόμου· ἄρθρ. 1. 40 τοῦ περὶ δημαιρεσιῶν νόμου), οὐδὲν δ' ἕτερον ἢ τὸ ἀνεπηρέαστον τῆς ἐνεργείας τοῦ τοιούτου δικαίου ἀπὸ πάσης βίας τε καὶ ἀπειλῆς καὶ τῆς ἐξωνήσεως τῆς ψήφου τοῦ πολίτου σκοποῦσι προφανῶς νὰ ἐξασφαλίσωσι τὰ ἄρθρα 189—191 τοῦ Ποιν. Νόμου κατὰ τὴν ῥῆσιν καὶ ἔννοιαν αὐτῶν. »

Διὰ δὲ τῆς δευτέρας ὑπ' ἀριθ. 131 ἀποφάσεώς του, μὴ ἀναφέρων ὁ Ἄρ. Πάγος τὴν ἀνωτέρω εἰς φύσει καὶ θέσει διάκρισιν τῶν πολιτικῶν ἀδικημάτων, ὁρίζει ὡς τοιαῦτα τὰς πράξεις, ὅσαι « τιμωροῦνται ἰδίως ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ νόμου διὰ τὸ κωλύεσθαι δι' αὐτῶν τὸν κατὰ τὸ πολίτευμα σχηματισμὸν τῆς πολιτείας, τοὐτέστι τῶν πολιτικῶν ἐξουσιῶν. » Ἐθεώρησε δὲ πάλιν ὡς τοιαύτην τὴν παρεμπόδισιν τῶν πολιτῶν ἀπὸ τῆς ψηφοφορίας (ἄρθρ. 189 Ποιν. Νόμ.). Καθιέρωσε δὲ συγχρόνως διὰ τῆς ἰδίας ἀποφάσεως ὁ Ἄρ. Πάγος τὴν ἀρχήν, ὅτι « ἵνα λογισθῇ πολιτικὸν τὸ ἔγκλημα, ἀρκεῖ ἡ γνῶσις τοῦ πράττοντος τὸ ἔγκλημα, ὅτι κωλύων βίᾳ δι' οἱονδήποτε λόγον τοὺς πολίτας τῆς ψηφοφορίας παραίτιος γίνεται τοῦ νὰ μὴ ἐνεργηθῇ κατὰ τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς ἐκλογικοὺς νόμους ἡ τῶν ἀντιπροσώπων βουλευτῶν ἐκλογή, ἐξ ὧν ἀπαρτίζεται ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία τοῦ λαοῦ, καὶ οὐδεμίαν ἐπιῤῥοὴν δύναται νὰ ἔχῃ ἡ δόξα αὐτοῦ, ὅτι διὰ τοιαύτης πράξεως ἐπὶ ἰδίῳ συμφέροντι ἐνεργουμέ-

νης κατὰ ἀτόμων δὲν βλάπτεται ἡ πολιτεία. » Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ νομολογία δὲν ἠκολούθησε τὴν ὀρθὴν ὁδὸν πρὸς διάκρισιν τῶν πολιτικῶν ἀδικημάτων, καὶ ὅτι αἱ βάσεις, ἃς ἔθετο, δὲν ἀρκοῦσι πρὸς διάλυσιν τῶν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν ἀπαντωμένων δυσχερειῶν.

193. Τοιοῦτον προσδιορισμὸν τολμῶμεν καὶ ἡμεῖς νὰ ἐπιχειρήσωμεν μὴ ἀξιοῦντες βεβαίως, ὅτι ἐπετύχομεν τὴν ὀρθὴν λύσιν τοῦ δυσχερεστάτου τούτου ζητήματος, ἀλλὰ σκοποῦντες νὰ δώσωμεν νέαν ἀφορμὴν ἐμβριθεστέρας αὐτοῦ ἐξετάσεως.

Πρὸς ὀρθὴν παρ' ἡμῖν διάκρισιν τῶν πολιτικῶν ἀδικημάτων ἀπὸ τῶν μὴ τοιούτων πρέπει πρὸ πάντων νὰ γνωρίζωμεν· α) τὸν λόγον, δι' ὃν ἐφείλκυσαν τὴν ἰδιαιτέραν τῶν νομοθετῶν καὶ τῶν συγγραφέων μέριμναν, τὸν ἰδιάζοντα αὐτῶν χαρακτῆρα, ἕνεκα τοῦ ὁποίου ἔτυχον τῆς ἰδιαιτέρας αὐτῶν ἐπιεικείας, καὶ β') τὰς περὶ πολιτικῶν ἀδικημάτων ἰδέας τῶν μελῶν τῆς ἐθνικῆς Συνελεύσεως καὶ ἰδίως τῶν συνταξάντων καὶ ὑποστηριξάντων τὰ περὶ πολιτικῶν ἀδικημάτων ἄρθρα τοῦ συντάγματος.

Ὁ λόγος τῆς περὶ τῶν πολιτικῶν ἀδικημάτων ἰδιαιτέρας μερίμνης καὶ ἐπιεικείας εἶναι, ὅτι τὰ μὲν κοινὰ ἀδικήματα προσβάλλουσι τοὺς ἀπὸ τῆς συνειδήσεως αὐτῆς ἀπορρέοντας κανόνας τῆς δικαιοσύνης καὶ ἐμφαίνουσι προφανῆ τῆς ψυχῆς μοχθηρίαν καὶ ἀνηθικότητα. Ἡ συνείδησις παντὸς ἀνθρώπου, εἶπεν ὁ Σαρίπολος, ἀδιστάκτως ἀποφαίνεται, ὅτι ἀνόσια ἔπραξαν οἱ κοινὰ ἀδικήματα διαπράξαντες. Τοὐναντίον τὰ πολιτικὰ ἀδικήματα προσβάλλουσι τὴν μορφὴν τῆς πολιτείας, ἥτις εἶναι διάφορος κατὰ τὰ ἔθνη καὶ κατὰ τὰς ἐποχάς, καὶ περὶ τοῦ ὀρθοῦ καὶ ὠφελίμου τῆς ὁποίας ἄπειροι ὑπάρχουσιν ἀμφισβητήσεις καὶ ἀντίθετοι πεποιθήσεις. Τούτου ἕνεκα τὰ μὲν πολιτικὰ ἀδικήματα πολλοὺς πολλάκις εὑρίσκουσι τοὺς ἐγκρίνοντας καὶ θεωροῦντας αὐτὰ ὡς πράξεις ἡρωϊσμοῦ καὶ ἐνθέρμου πατριωτισμοῦ, οἱ δὲ εἰς τοιαῦτα προβαίνοντες ὠθοῦνται συνήθως ὑπὸ ἀγνῶν αἰσθημάτων καὶ πατριωτικῶν καὶ φιλελευθέρων ἰδεῶν. Καὶ ὅταν δὲ ἀκόμη φιλοδοξία ἢ ἰδιοτέλεια ἢ ἐμπάθεια ἦναι τὸ κινοῦν αὐτοὺς ἐλατήριον, ὑπάρχει πάντοτε διαφορὰ μεταξὺ τῆς ἀνηθικότητος αὐτῶν καὶ τῆς τῶν κοινῶν κακούργων (Chauveau No. 793 καὶ ἐπόμ. Ortolan No. 706).

Αἱ δὲ ἰδέαι τῶν μελῶν τῆς Συνελεύσεως περὶ πολιτικῶν ἀδικημάτων ἀνεπτύχθησαν κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ ἄρθρ. 18 τοῦ συντάγματος, καθ' ἣν ὑπὲρ τῆς διακρίσεως τῶν πολιτικῶν ἀδικημάτων, καὶ τῆς ὡς πρὸς αὐτὰ καταργήσεως τῆς θανατικῆς ποινῆς ὡμίλησεν ὁ Ἀθ. Πετσάλης καὶ ἰδίως ὁ Σαρίπολος, ἡ εὔγλωττος ἀγόρευσις τοῦ ὁποίου ἐπέφερε τὴν παραδοχὴν τοῦ ἄρθρου ἐκείνου. Καὶ κατὰ μὲν τὸν Πετσάλην πολιτικὰ εἶναι τὰ τείνοντα πρὸς ἀνατροπὴν τῆς διαδοχικῆς τάξεως τοῦ θρόνου ἢ τοῦ πολιτεύματος ἢ τῆς Κυβερνήσεως. Κατὰ δὲ τὸν Σαρίπολον πολιτικὸν ἀδίκημα εἶναι *πᾶσα κατὰ τῆς ἐσωτερικῆς ἢ ἐξωτερικῆς ἀσφαλείας τοῦ κράτους πρᾶξις ἀπειλοῦσα αὐτὴν τῆς πολιτείας τὴν ὕπαρξιν· καὶ παρακατιὸν ἡ τάσις πρὸς ἀνατροπὴν τῆς καθεστώσης πολιτείας.* Προβαίνει δὲ κατὰ τὸν Σαρίπολον εἰς διάπραξιν αὐτῶν ὁ φρονῶν, ὅτι τὰ καθεστῶτα δὲν ἔχουσι καλῶς, καὶ ἵνα ἀποδώσῃ τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὴν πατρίδα, ἣν θεωρεῖ καταδυναστευομένην, ἀποπειρώμενος τρόπου τινός, ἵνα φθάσῃ εἰς τὸ ἀποτέλεσμα.

Ἐκ τῶν ἐκτεθέντων φρονοῦμεν, ὅτι δυνάμεθα νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἐκεῖνος μόνος δύναται νὰ πράξῃ πολιτικὸν ἀδίκημα, ὅστις ἐπιζητεῖ τὴν ἀνατροπὴν ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει τοῦ καθεστῶτος πολιτεύματος. Ὡς τοιοῦτος δὲ πρέπει νὰ θεωρηθῇ καὶ ὁ ἐπιζητῶν τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς πατρίδος του ἀπὸ ξένου ζυγοῦ, καὶ ὁ ἐπιζητῶν μεταβολὴν δυναστείας, καὶ ὁ ἐπιζητῶν τὴν ἐσωτερικὴν μεταβολὴν τοῦ πολιτεύματος ἐπὶ τὸ φιλελευθερώτερον ἢ δεσποτικώτερον, καὶ ὁ ἐπιζητῶν τὴν πτῶσιν τῆς Κυβερνήσεως, διότι καὶ αὕτη περιέχεται εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ πολιτεύματος. Εἶναι δὲ ἀδιάφορον ἐὰν ὁ τοιούτους ἐπιδιώκων σκοποὺς ὁρμᾶται ἐξ εὐγενῶν ἰδεῶν, ἐκ πατριωτικῶν αἰσθημάτων, ἐξ εἰλικρινοῦς πεποιθήσεως, ἢ ἐκ φιλοδοξίας ἰδιοτελείας ἢ ἄλλων πλαγίων σκοπῶν. Καὶ ὁ ποθῶν νὰ ἱδρύσῃ τὴν ἐλευθερίαν ἐν τῇ πατρίδι του, καὶ ὁ θέλων νὰ καταργήσῃ τοὺς φιλελευθέρους αὐτῆς θεσμοὺς, καὶ ὁ ἐνεργῶν ἐν ἀγνῇ πεποιθήσει, καὶ ὁ ἐπιζητῶν στάδιον ἐνεργείας καὶ ἐπιδείξεως, ἀποβλέποντες ἅπαντες εἰς τὴν ἀνατροπὴν ἢ τροποποίησιν τοῦ πολιτεύματος, δύνανται ἐπίσης νὰ γείνωσιν ἔνοχοι πολιτικῶν ἀδικημάτων. Τοῦ-

ναντίον πᾶς ὁ μὴ ἐπιδιώκων τὴν τοῦ πολιτεύματος ἀνατροπὴν ἢ τροποποίησιν οὐδέποτε δύναται νὰ θεωρηθῇ ἔνοχος πολιτικοῦ ἀδικήματος. (contra ἡ Ἀπόφ. 131 τοῦ 1869 ἰδὲ ἀριθ. 192).

194. Θέντες τὴν πρώτην ταύτην βάσιν, ἂς προχωρήσωμεν περαιτέρω εἰς ἀνεύρεσιν τῶν πολιτικῶν ἀδικημάτων. Ὁ ἐπιζητῶν τὴν ἀνατροπὴν ἢ τροποποίησιν τοῦ πολιτεύματος δύναται νὰ ἐπιδιώξῃ τοὺς σκοπούς του διὰ μέσων θεμιτῶν, μὴ ἀντιβαινόντων εἰς τοὺς νόμους, καὶ ὑπὸ τοῦ πολιτεύματος πολλάκις ὑποδεικνυομένων· ἐννοεῖται, ὅτι τότε δὲν δύναται νὰ γείνῃ λόγος περὶ πολιτικῶν ἀδικημάτων. Ἐνδεχόμενον ὅμως νὰ μεταχειρισθῇ καὶ μέσα ἀθέμιτα, καθ' ὧν οἱ νόμοι τοῦ κράτους ἐπιβάλλουσι ποινάς. Δύναταί τις νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι τὰ ἀδικήματα ταῦτα πρέπει πάντοτε νὰ θεωρηθῶσιν ὡς πολιτικὰ διὰ μόνον τὸν λόγον, ὅτι χρησιμεύουσιν ὡς μέσα πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς μεταβολῆς τοῦ πολιτεύματος; Οὐχὶ βεβαίως, διότι ἄλλως πᾶν ἀδίκημα ἠδύνατο νὰ λάβῃ τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ πολιτικοῦ καὶ αὐτὴ ἡ κλοπὴ καὶ αὐτὴ ἡ λῃστεία, ἰσχυριζομένων τῶν αὐτουργῶν, ὅτι διὰ τῶν πράξεων τούτων ἐπεζήτουν τὴν ἐξέγερσιν τοῦ λαοῦ κατὰ τῶν κυβερνώντων καὶ οὕτως ἐμμέσως τὴν μεταβολὴν τοῦ πολιτεύματος. Ἐκτὸς τούτου οἱ ἐπιζητοῦντες τὴν μεταβολὴν τοῦ πολιτεύματος καὶ ἀξιοῦντες, ὅτι ἐργάζονται ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἢ τῆς εὐημερίας καὶ προόδου τοῦ ἔθνους, τότε μόνον δύνανται νὰ ὦσι συγγνωστοὶ ὑποπίπτοντες εἰς ἀδικήματα, ὅταν ταῦτα ἦναι ἀπολύτως ἀναγκαῖα εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν σκοπῶν των, καὶ δὲν προδίδουσι μοχθηρίαν, ἀτιμίαν καὶ ἀνηθικότητα· ἅμα παρεκτρεπόμενοι τοῦ κανόνος τούτου, ἐξομοιοῦνται μὲ τοὺς κοινοὺς κακούργους, καὶ εἶναι ἄξιοι τῶν αὐτῶν καὶ βαρυτέρων ἴσως ποινῶν. Ὁ σκοπὸς δὲν δύναται νὰ ἐξαγνίσῃ τοιαῦτα ἀνήθικα μέσα.

195. Ἕνεκα τῶν λόγων τούτων οὐδέποτε, νομίζομεν, δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς πολιτικὰ ἀδικήματα ἡ ὕβρις, ἡ συκοφαντία καὶ ἡ δολοφονία. Ὑπῆρχον ἐποχαί, καθ' ἃς ἡ δολοφονία ἐθεωρεῖτο θεμιτὸν μέσον πρὸς ἐπιτυχίαν πατριωτικῶν σκοπῶν, ἀλλ' ὁ ἡμέτερος χριστιανικὸς πολιτισμὸς ἀποτροπιάζεται τὰ ἄνανδρα καὶ αἱματηρὰ ταῦτα μέσα, καὶ ὁ εἰς τοιαῦτα παρεκτρε-

πόμενος οὐδόλως δύναται νὰ ἦναι συγγνωστός. Καθ' ὅσον μάλιστα ἀφορᾷ τὴν κατὰ τοῦ Βασιλέως ἀνθρωποκτονίαν κατ' ἀπόφασιν τῆς Συνελεύσεως ἐνεγράφη ῥητῶς εἰς τὰ πρακτικὰ, ὅτι οὐδέποτε αὕτη δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς πολιτικὸν ἀδίκημα (ἐπισημ. Ἐφημ. Συνελεύσεως τόμ. 6 σελ. 259). Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐξύβρισιν τῆς ἀρχῆς παρατηροῦμεν, ὅτι καὶ ὁ Ἄρ. Πάγος δὲν ἐθεώρησε ταύτην ὡς πολιτικὸν ἔγκλημα διὰ τῆς ἀνωτέρω ὑπ' ἀριθ. 18 τοῦ 1863 ἀποφάσεώς του, δι' ἧς ἔδωκεν ὁρισμὸν τῶν πολιτικῶν ἀδικημάτων.

196. Ποῖα λοιπὸν εἶναι τὰ ἀδικήματα, ἅτινα πραττόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπιδιώκοντος τὴν μεταβολὴν τοῦ πολιτεύματος, δύνανται νὰ χαρακτηρισθῶσιν ὡς πολιτικά; Φρονοῦμεν, ὅτι ἐκεῖνα μόνα εἶναι τοιαῦτα, ὅσα ὄντα ἀπολύτως ἀναγκαῖα πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ, δύνανται νὰ ἔχωσι τὴν ἐπιτυχίαν ταύτην ὡς ἄμεσον συνέπειαν, καὶ δὲν θεωροῦνται ὡς ἄτιμα μέσα ἀπὸ τὴν κοινὴν συνείδησιν. Ποῖα εἶναι τοιαῦτα ἀπόκειται κυρίως εἰς τὰ δικαστήρια νὰ προσδιορίσωσι· προφανῶς ὅμως δύνανται νὰ ὦσι τοιαῦτα ἡ ἄνευ ἀδείας τῆς Κυβερνήσεως στρατολογία καὶ τὰ λοιπὰ ἐν ἄρθρ. 127 Ποιν. Νόμου ἀναφερόμενα ἀδικήματα· ἐπίσης ἡ συνωμοσία εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ ἄρθρ. 123 ἐδ. 2 καὶ 3. ἐπίσης καὶ τὰ λοιπὰ ἐν ἄρθρ. 123 ἐδ. 4—11 ἀναφερόμενα ἀδικήματα ἐσχάτης προδοσίας, ὁσάκις ἡ ξένη πολιτικῶς ἐπικράτεια εἶναι ἡ ἀληθῶς ὁμόφυλος τοῦ ἔθνους ὡς π. χ. τὸ Πεδεμόντιον ὡς πρὸς τὴν λοιπὴν Ἰταλίαν, ἢ ὁσάκις εἰσβάλλει εἰς τὴν ἐπικράτειαν ἀποβληθεὶς ἡγεμών· τέλος ἡ ἐπίκλησις καὶ ἡ χρῆσις τῆς ὑλικῆς βίας, ἤγουν ἡ στάσις.

197. Ὅταν δὲ μέχρι τοῦ σταδίου τούτου τῆς ἐκτελέσεως προβῶσι τὰ περὶ ἀνατροπῆς τοῦ πολιτεύματος σχέδια, ἀναγκάζονται πολλάκις οἱ αὐτουργοὶ αὐτῶν νὰ προβαίνωσι καὶ εἰς ἕτερα κατὰ τῆς ἐλευθερίας ἢ τῆς ζωῆς τῶν ἰδιωτῶν, ἢ τῆς περιουσίας αὐτῶν ἢ τοῦ Κράτους ἀδικήματα, οἷον εἰς συλλήψεις, εἰς ἀφαιρέσεις ὅπλων καὶ πολεμοφοδίων, εἰς καταστροφὰς ὁδῶν γεφυρῶν κτλ. εἰς ἀνθρωποκτονίας πρὸς ἀπόκρουσιν τῶν ὑποστηριζόντων τὸ καθεστὼς πολίτευμα. Ἅπαντα τὰ ἀδικήματα ταῦτα, ἃ πραττόμενα ἰδιαιτέρως ἤθελον βεβαίως θεωρηθῇ ὡς κοινὰ,

σχετιζόμενα πρὸς τὸ κύριον ἀδίκημα τῆς στάσεως, καὶ χρησιμεύοντα ὡς μέσα ἐπιτυχίας αὐτοῦ, λαμβάνουσι τὸν πολιτικὸν χαρακτῆρά του καὶ θεωροῦνται ἐπίσης ὡς πολιτικά, ἀρκεῖ νὰ μὴ ἀντιβαίνωσιν εἰς τοὺς κανόνας, οὓς καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν ἐμφυλίων πολέμων διαγράφει τὸ δίκαιον τῶν Ἐθνῶν.

198. Ὅταν ὅμως ἐνεργῶνται κατὰ παράβασιν τῶν κανόνων τούτων, ὅταν δὲν ἦναι ἀπολύτως ἀναγκαῖα πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς στάσεως ἢ ἀντιστάσεως, ὅταν διαπράττωνται ἕνεκεν ἰδιαιτέρων παθῶν ἐκδικήσεως, πλεονεξίας, τότε δὲν δύνανται πλέον νὰ θεωρηθῶσιν ὡς πολιτικὰ ἀδικήματα, καὶ οἱ αὐτουργοὶ αὐτῶν οὐδόλως εἶναι συγγνωστοί.

199. Συνεπείᾳ τῶν σκέψεων, ἃς περὶ πολιτικῶν ἐγκλημάτων ἐξεθέσαμεν, πρέπει νὰ θεωρηθῶσι τοιαῦτα τὰ κατὰ τὰς ἐκλογὰς διαπραττόμενα; Ἀδιστάκτως φρονοῦμεν οὐχί. Ἡ διὰ τοῦ δόλου ἢ τῆς βίας διαστροφὴ τῆς θελήσεως τοῦ λαοῦ κατὰ τὴν ἐξάσκησιν τοῦ ἱεροῦ δικαιώματος τοῦ ἐκλέγειν δὲν εἶναι ποτὲ δυνατὸν νὰ προέλθῃ ἐξ εὐγενῶν καὶ πατριωτικῶν ἀρχῶν καὶ ἰδεῶν, οὔτε νὰ χρησιμεύσῃ εἰς παγίωσιν τῆς ἐλευθερίας ἢ εὐημερίας τοῦ Ἔθνους. Εἶναι πράξεις κακοήθεις εὑρισκόμεναι εἰς ἀντίφασιν πρὸς τοὺς σκοποὺς, οὓς τὰ πολιτικὰ ἀδικήματα τοὐλάχιστον κατὰ τὸ φαινόμενον ἐπιδιώκουσιν. Ἐκτὸς τούτου δὲν δύναταί τις λογικῶς νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι διὰ τῶν πράξεων τούτων ἐπιζητεῖ τὴν μεταβολὴν τοῦ πολιτεύματος· τὸ ἐλατήριον τῶν πράξεων τούτων εἶναι ἡ φιλοδοξία, ὁ ἐγωϊσμὸς, ἡ ἰδιοτέλεια· καὶ ἂν ὑποτεθῇ δὲ, ὅτι ἡ τοῦ πολιτεύματος μεταβολὴ ἐπιζητεῖται διὰ τοιούτων μέσων, δὲν εἶναι δυνατὸν ταῦτα νὰ ἔχωσιν ὡς ἄμεσον συνέπειαν τὸ ἀποτέλεσμα ἐκεῖνο. Ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ἐν τῇ Συνελεύσει συζητήσεως ἐξάγεται, ὅτι δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσι παρ' ἡμῖν ὡς πολιτικὰ τὰ κατὰ τὰς ἐκλογὰς ἀδικήματα. Ὁ κατὰ πᾶσης διακρίσεως πολιτικῶν ἀδικημάτων ἀγορεύσας Καλλιγᾶς ἰσχυρίσθη, ὅτι καὶ τὰ κατὰ τὰς ἐκλογὰς ἐγκλήματα δύνανται νὰ ἔχωσι πολιτικὸν χαρακτῆρα. Ἀλλὰ καὶ ὁ Πετσάλης καὶ ὁ Σαρίπολος, εἰς τοὺς λόγους τῶν ὁποίων ἐστηρίχθη ἡ Συνέλευσις παραδεχθεῖσα τὴν διάκρισιν, ἀπέκρουσαν τὴν ἰδέαν τοῦ Καλλιγᾶ ἰσχυρισθέντες, ὅτι τὰ κατὰ τὰς ἐκλο-

γὰς ἀδικήματα δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς πολιτικὰ, διότι δὲν ἀπειλοῦσι πᾶσαν τὴν ὕπαρξιν τῆς πολιτείας.

Τέλος τὴν γνώμην ἡμῶν ὑποστηρίζει καὶ ὁ κατόπιν ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως ψηφισθεὶς νόμος περὶ ἐκλογῶν. Δι' αὐτοῦ πολλαὶ περὶ τὰς ἐκλογὰς δολιότητες τιμωροῦνται ὡς πλημμελήματα· ἂν ἡ Συνέλευσις ἐθεώρει ταῦτα ὡς πολιτικὰ ἀδικήματα ἔπρεπε νὰ τὰ παραπέμψῃ εἰς τὸ Κακουργιοδικεῖον· ἐν τούτοις ἐξ ὅλης τῆς οἰκονομίας τοῦ νόμου ἐκείνου, καὶ ἐκ τῶν ἐπ' αὐτοῦ συζητήσεων ἐξάγεται, ὅτι τὸ Πλημμελειοδικεῖον ἐθεώρησεν ἡ Συνέλευσις ὡς ἁρμόδιον πρὸς ἐκδίκασιν αὐτῶν. (cont. Ἀποφ. Ἀρ. Πάγ. 119 καὶ 131 τοῦ 1869 ἰδὲ ἀριθ. 192).

200 Τὶ δὲ περὶ τῶν στρατιωτικῶν ἀδικημάτων; δύνανται καὶ ταῦτα νὰ χαρακτηρισθῶσιν ὡς πολιτικά; Ὁ Σαρίπολος ἐν τῇ μνησθείσῃ πρὸς τὴν Συνέλευσιν ἀγορεύσει αὐτοῦ ἔλυσε τὸ ζήτημα ἀρνητικῶς ἀποφανθεὶς, ὅτι «γνωστότατον τοῖς πᾶσιν εἶναι, ὅτι ἄλλα τὰ στρατιωτικὰ ἐγκλήματα καὶ ἄλλα τὰ πολιτικά.» Δὲν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν τὴν ἰδέαν ταύτην, ἣν καὶ αὐτὸς ὁ Σαρίπουλος εἶχε πολεμήσει ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ λόγου του, θεωρήσας ὡς πολιτικὸν ἀδίκημα τὸ τοῦ Ἀρτέμη καὶ Ζυμβρακάκη, οἵτινες ἐν τούτοις ἐν ἐνεργείᾳ ὄντες στρατιωτικοὶ καὶ ἐπαναστατήσαντες ἐν Ναυπλίῳ, στρατιωτικὸν προφανῶς διέπραξαν ἀδίκημα. Φρονοῦμεν τοὐναντίον, ὅτι καὶ οἱ στρατιωτικοὶ, ὄντες οὐχ ἧττον καὶ πολῖται, δύνανται νὰ συλλάβωσι σκοποὺς ἀνατροπῆς ἢ τροποποιήσεως τοῦ πολιτεύματος, καὶ νὰ προβῶσι πρὸς ἐπιτυχίαν αὐτῶν εἰς πράξεις ἀξιοποίνους καὶ κατὰ τὸν κοινὸν Ποιν. Νόμον καὶ κατὰ τὸν ἰδιαίτερον στρατιωτικὸν, καὶ ἑπομένως εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιςάσεις πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῶσι καὶ εἰς αὐτοὺς αἱ περὶ πολιτικῶν ἀδικημάτων διατάξεις, ἀρκεῖ μόνον νὰ ἔχωσι τὰ ἀδικήματα, εἰς ἃ ὑπέπεσαν, τοὺς ἐκτεθέντας χαρακτῆρας τοῦ πολιτικοῦ ἀδικήματος.

201 Ἐν τέλει ἀνάγκη νὰ ὁρίσωμεν τὶ ἐστὶ σύνθετον ἀδίκημα, διότι τοῦ ὅρου τούτου ἐγένετο χρῆσις εἰς τὸ ἄρθρον 18 τοῦ Συντάγματος, καθ' ὃ καταργεῖται ἡ θανατικὴ ποινὴ ἐπὶ πολιτικῶν ἐγκλημάτων ἐκτὸς τῶν συνθέτων.

Σύνθετον ἀδίκημα δύναται νὰ ἦναι· α') ἐκεῖνο, δι' οὗ προσ-

βάλλεται καὶ ἡ πολιτεία ἀμέσως καὶ ἰδιωτικόν τι δικαίωμα, ὡς, φέρ' εἰπεῖν, στάσις συνοδευθεῖσα μὲ διαρπαγὴν ὁπλοποιείου, αἱματηρὰς συγκρούσεις κτλ. χωρὶς νὰ δικαιολογῆται ἡ προσβολὴ τοῦ ἰδιωτικοῦ δικαιώματος ἐκ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ πολιτικοῦ σκοποῦ· β') ἐκεῖνο, δι' οὗ προσβάλλεται μὲν ἀμέσως ἥ τε πολιτεία καὶ ἰδιωτικόν τι δικαίωμα, ἀλλ' ἡ προσβολὴ τούτου δικαιολογεῖται ἐκ τῆς ἀνάγκης τῆς ἐπιτυχίας, καὶ δὲν ἀντιβαίνει εἰς τὸ δίκαιον τοῦ πολέμου. Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ Συνέλευσις δὲν ἐνόησε τὰ δεύτερα διὰ τῆς ἐκφράσεως «σύνθετον ἀδίκημα,» διότι ταῦτα θεωροῦνται, ὡς εἴδομεν, καθ' ὁλοκληρίαν πολιτικά, καὶ εἶναι ἀπίθανον, ὅτι ἐσκόπει νὰ διατηρήσῃ τὴν θανατικὴν ποινὴν διὰ τοιαῦτα ἀδικήματα Συνέλευσις συνελθοῦσα μετὰ τὴν ἐπιτυχίαν ὁμοίων ἀδικημάτων, εἰς ἃ τὰ πλεῖστα τῶν μελῶν της συνέπραξαν· ἑπομένως ἠθέλησε νὰ ἐξαιρέσῃ μόνα τὰ πρῶτα, ἅτινα εἶναι ἀληθῶς σύνθετα ἐξ ἑνὸς πολιτικοῦ ἀδικήματος καὶ ἐξ ἑνὸς κοινοῦ. Ἡ γνώμη αὕτη ὑποστηρίζεται καὶ ἐκ τῆς ἀγορεύσεως τοῦ Σαριπόλου, ὅστις συμφώνως μὲ τὸν Ῥόσην (βιβλ. 2 κεφ. 31) ἐθεώρησεν ὡς σύνθετα ἀδικήματα τὰ συνοδευόμενα ἀπὸ δολοφονίας, ἐμπρησμοὺς, πυρκαϊὰς κτλ. Παρατηροῦμεν μόνον, ὅτι περιττὴ ὅλως ἦτον ἡ ἐξαίρεσις αὕτη, διότι μόνον διὰ τὸ πολιτικὸν ἀδίκημα κατηργήθη ἡ θανατικὴ ποινή, ἑπομένως ἂν τὸ συναφὲς κοινὸν τιμωρῆται ἀπὸ τὸν Ποιν. Νόμον μὲ θάνατον, ἤθελεν ἐπιβληθῇ εἰς τὸν αὐτουργὸν ἡ ποινὴ αὕτη καὶ ἂν ἔλειπεν ἡ ἐξαίρεσις ἐκείνη.

202. Τοιαῦτα εἶναι τὰ πολιτικὰ ἀδικήματα, ἐφ' ὧν κατὰ τὸ Σύνταγμα δύναται ὁ Βασιλεὺς ν' ἀπονείμῃ ἀμνηστείαν. Ἀλλὰ θεωροῦμεν ἀναμφισβήτητον, ὅτι διὰ νόμου δύναται ν' ἀπονεμηθῇ τοιαύτη εἰς ὅλα τὰ ἀδικήματα ἄνευ περιορισμοῦ, ἅμα ἡ ἀνάγκη τῆς πολιτείας τὸ ἀπαιτήσῃ. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ παραδεχθῇ τις, ὅτι διὰ τοῦ πρὸς ἀποφυγὴν τῶν καταχρήσεων τεθέντος εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν περιορισμοῦ περὶ τὴν χορήγησιν τῆς ἀμνηστείας, ἡ Συνέλευσις ἐσκόπει νὰ περιστείλῃ καὶ αὐτῆς τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας τὸ δικαίωμα τοῦ προσδιορίζειν ποῖαι πράξεις εἶναι ἀξιόποινοι καὶ ποῖαι οὐχὶ, καὶ νὰ καταστήσῃ ὅλως ἀδύνατον ἐν τῇ πολιτείᾳ τὴν ἀπονομὴν ἀμνηστείας εἰς ἕτερα ἀδικήματα.

203. Γνωρίζομεν ἤδη εἰς ποῖα ἀδικήματα δύναται ν' ἀπονεμηθῇ ἀμνηστεία· ἀνάγκη νὰ ἐξετάσωμεν εἰς ποῖα ἀδικήματα ἐκτείνεται ἡ ἀπονεμηθεῖσα ἤδη ἀμνηστεία. Πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου πρέπει πρὸ πάντων νὰ ἐξετάζηται ἑκάστοτε τὸ περὶ ἀμνηστείας διάταγμα. Οὐχ ἧττον δύνανται νὰ τεθῶσι καὶ γενικοί τινες ἑρμηνευτικοὶ κανόνες, οἱ ἑξῆς.

ά) Ἡ ἀμνηστεία τοῦ κυρίου ἀδικήματος ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τὰ παρεπόμενα, ἀρκεῖ νὰ δύνανται καὶ ταῦτα νὰ θεωρηθῶσιν ὡς πολιτικὰ, καὶ νὰ ἐχρησίμευσαν ὡς μέσα ἐκτελέσεως τοῦ κυρίου ἀδικήματος, ἢ νὰ ὦσιν ἁπλαῖ συνέπειαι αὐτοῦ (Dalloz No. 121. Helie No. 1400).

β') Ἡ ἀμνηστεία ἐκτείνεται εἰς μόνα τὰ πρὸ τῆς χρονολογίας αὐτῆς διαπραχθέντα ἀδικήματα, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τὰ μεταγενέστερα, καὶ ἂν τυχὸν ἐξετελέσθησαν πρὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ τῆς ἀμνηστείας διατάγματος, διότι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἔχῃ καὶ ταῦτα ὑπ' ὄψιν ὁ ὑπογράφων τὴν ἀμνηστείαν Ἡγεμών. Ὅθεν οἱ περὶ δημοσιεύσεως τῶν νόμων κανόνες δὲν ἔχουσιν ἐφαρμογὴν εἰς τὰ περὶ ἀμνηστείας διατάγματα (Dalloz No. 76). Ὑπάγονται ὅμως εἰς τὴν ἀμνηστείαν τὰ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ὑπογραφῆς τοῦ διατάγματος πραχθέντα ἀδικήματα (Dalloz No. 82).

Συνεπείᾳ τῆς ἀρχῆς ταύτης δὲν ὑπάγονται μὲν εἰς τὴν ἀμνηστείαν τὰ συνεχῆ ἀδικήματα, ἂν ἐξηκολούθησαν ἐκτελούμενα καὶ μετ' αὐτὴν, ἐπὶ δὲ ἀδικημάτων ἀποτελουμένων ἀπὸ τὴν ἐπανειλημμένην ἐκτέλεσιν τῆς αὐτῆς ἐξωτερικῆς πράξεως, αἱ μέχρι τῆς ἀμνηστείας τελεσθεῖσαι τοιαῦται πράξεις οὐδόλως συνυπολογίζονται μὲ τὰς κατόπιν τυχὸν γενομένας, ἵνα ἀποφασισθῇ ἂν ἀληθῶς τὸ ἀδίκημα ἔλαβεν ὕπαρξιν (Ledru No. 164. 165. Dalloz No. 91. 92).

204. Ἡ ἀμνηστεία ὡς πραγματικὴ ἐπεκτείνεται εἰς ἅπαντας τοὺς συναυτουργοὺς καὶ συνεργοὺς τοῦ ἀμνηστευομένου ἀδικήματος. Τοῦτο εἶναι ἀναμφισβήτητον ὁσάκις ἡ συνέργεια προκύψει ἐκ γεγονότων, ἅτινα δὲν δύνανται νὰ ἔχωσι τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀδικήματος, εἰμὴ καθ' ὅσον εἶναι ἀξιόποινος καὶ ἡ κυρία πρᾶξις, εἰς ἣν ἀναφέρονται. Οὕτως ἀμνηστευθέντων τῶν

λειποτακτῶν δὲν δύναται νὰ καταδιωχθῇ ὁ ἀποκρύψας αὐτούς, ἂν καὶ τὸ ἐναντίον παρεδέχθη ποτὲ τὸ Ἀκυρωτικὸν (Dalloz No. 107). Ὅταν ὅμως ἡ συνέργεια προκύπτῃ ἐκ γεγονότων, ἃ καθ' ἑαυτὰ καὶ ἀνεξαρτήτως τοῦ κυρίου ἀδικήματος θεωρούμενα, ἀποτελοῦσιν ἀδικήματα, εἶναι ἀμφίβολον ἂν ὑπάγωνται καὶ ταῦτα εἰς τὴν ἀμνηστείαν. Ἐν Γαλλίᾳ λύουσιν ἀρνητικῶς τὸ ζήτημα (Ledru Rolin repertoire amnistie No. 169. 170, Dalloz No. 106. Helie No. 1400). Ἐν τούτοις καὶ ἐκεῖ ἀμνηστευθέντων λειποτακτῶν ἐθεωρήθη συναμνηστευθεὶς καὶ ὁ διὰ πλαστῶν ἐγγράφων συνεργήσας εἰς τὴν λειποταξίαν (Ledru No. 171. Dalloz No. 111), ἐνῷ ἡ πλαστογραφία αὕτη καὶ καθ' ἑαυτὴν θεωρουμένη ἀποτελεῖ ἀδίκημα. Διὰ τοῦτο ὁρονοῦμεν, ὅτι τὸ ζήτημα πρέπει νὰ λύηται ἀναλόγως τοῦ στενοῦ ἢ μὴ μεταξὺ τῶν δύο ἀδικημάτων συνδέσμου, ἐν ἀμφιβολίᾳ δὲ πρέπει νὰ προτιμᾶται ἡ εὐρυτέρα ἑρμηνεία, διότι πάντοτε ἡ ἀμνηστεία ἑρμηνεύεται ὅσον ἔνεστιν ἐπιεικέστερον (Mangin No. 454).

205. Ἀποτέλεσμα τῆς ἀμνηστείας εἶναι, ὡς εἴρηται, ὅτι τὸ ἀδίκημα θεωρεῖται ὡς οὐδέποτε γενόμενον, ἑπομένως ἡ ἐξ αὐτοῦ παραγομένη ἀγωγὴ ἀποσβέννυται. Καὶ εἰ μὲν αὕτη δὲν εἶχεν εἰσαχθῇ ἔτι κατὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς ἀμνηστείας, οὐδεμία γίνεται πλέον κατὰ τῶν ἀμνηστευομένων ποινικὴ καταδίωξις· εἰ δὲ ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ ἦτον ἐκκρεμής, ὅταν ἡ ἀμνηστεία ἐξεδόθη, παύει πᾶσα κατὰ τῶν ἀμνηστευομένων περαιτέρω καταδίωξις. Πότε ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ θεωρεῖται ὡς ἐκκρεμὴς θὰ ἐξετάσωμεν ἐν τῷ περὶ παραγραφῆς.

Ἀλλ' ἂν οἱ ἀμνηστευόμενοι ἤ τινες αὐτῶν εἶχον καταδικασθῇ ἤδη ὁριστικῶς καὶ τελεσιδίκως πρὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀμνηστείας, ποῖα ἔχει αὕτη ὡς πρὸς αὐτοὺς ἀποτελέσματα; Ἐν Γαλλίᾳ παραδέχονται, ὅτι ἡ ἀμνηστεία ἔχει πλήρη τὰ ἀποτελέσματά της καὶ ὡς πρὸς τοὺς καταδικασθέντας, ἀρκεῖ νὰ μὴ ἐξηρέθησαν διὰ τοῦ περὶ ἀμνηστείας διατάγματος (Mangin No. 454), ὑπῆρξαν ὅμως καὶ ἀντιφρονοῦντες (Dalloz No 22). Κατὰ συνέπειαν παραδέχονται, ὅτι οἱ κατάδικοι ἀπολύονται ἀμέσως ὑπὸ τῆς ἐξουσίας ἐκ τῶν φυλακῶν, καὶ ὅτι αἱ κατ' αὐτῶν ἀ-

τοφάσεις ἀποβάλλουσι πᾶσαν σημασίαν καὶ θεωροῦνται ὡς μὴ ἐκδοθεῖσαι, ἐπιφυλαττομένων ὅμως ἀκεραίων τῶν ἐκ τῶν ἀποφάσεων ὑπὲρ τρίτων παραγομένων δικαιωμάτων, καὶ μὴ ἐπιστρεφομένων τῶν πληρωθεισῶν τυχὸν χρηματικῶν ποινῶν ἢ δικαστικῶν ἐξόδων (Dalloz No. 87. 150). Φρονοῦμεν, ὅτι παρ' ἡμῖν πρέπει νὰ ἰσχύσῃ ἡ ἀντίθετος ἀρχή, καθ' ἣν ἡ ἀμνηστεία οὐδεμίαν ὡς πρὸς τοὺς καταδικασθέντας δύναται νὰ ἔχῃ συνέπειαν. Στηρίζομεν δὲ τὴν γνώμην ταύτην εἰς τὰ συνδυασμένα ἄρθρ. 5 καὶ 458 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. ἐξ ὧν τὸ μὲν πρῶτον ἀναφέρει τὴν ἀμνηστείαν ὡς παύουσαν τὴν ποινικὴν διαδικασίαν, ἤγουν ἀποσβένουσαν τὴν ποινικὴν ἀγωγήν, τὸ δὲ δεύτερον μόνον τὴν χάριν ἀναφέρει ὡς ἀναιροῦσαν τὴν καταγνωσθεῖσαν ποινήν, σιωπᾷ δὲ ὅλως περὶ τῆς ἀμνηστείας.

206. Ἡ ἀμνηστεία οὐδεμίαν δύναται νὰ ἔχῃ ἐπιρροὴν εἰς τὴν πολιτικὴν ἀγωγήν. Ἡ ἐναντία γνώμη τοῦ Legraverend παρ' οὐδενὸς ἐγένετο δεκτὴ (Dalloz No. 138—139). Μόνον ὅταν διὰ νόμου ἀπονέμηται ἡ ἀμνηστεία δύναται νὰ καταργηθῇ καὶ ἡ πολιτικὴ ἀγωγή, ἂν ῥητῶς διαταχθῇ καὶ τοῦτο (Dalloz No. 140). Μόνος ὁ Trebutien (σελ. 335—336) ὑποστηρίζει, ὅτι δύναται νὰ γείνῃ ἡ κατάργησις αὕτη καὶ διὰ τοῦ περὶ ἀμνηστείας διατάγματος, ἀλλ' οὐδόλως θεωροῦμεν τὴν γνώμην του ὀρθήν. (Σύμφωνος Κωστῆς σελ. 295 σημ. 11).

207. Εἰς τίνα ἀνήκει ἡ ἐφαρμογὴ καὶ ἡ ἑρμηνεία τῶν περὶ ἀμνηστείας διαταγμάτων; Πρὸ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς δύναται νὰ ἐφαρμόσῃ τὴν ἀμνηστείαν ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία διατάττουσα τοὺς εἰσαγγελεῖς νὰ μὴ καταδιώξωσι τὰ εἰς αὐτὴν ὑπαγόμενα πρόσωπα. Μετὰ τὴν ἔναρξιν ὅμως τῆς ποινικῆς διαδικασίας ἀπόκειται εἰς μόνην τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν νὰ ἑρμηνεύσῃ καὶ ἐφαρμόσῃ τὸ περὶ ἀμνηστείας διάταγμα, ὅπως ὅλους ἐν γένει τοὺς νόμους καὶ τὰ διατάγματα (Dalloz No. 37. 33).

Εἰς τὰ κακουργιοδικεῖα τὰ ζητήματα τῆς ἀμνηστείας ἀποφασίζονται ὑπὸ τῶν Συνέδρων καὶ οὐχὶ τῶν ἐνόρκων, ὡς ἐν καιρῷ θέλομεν ἐκθέσει. (Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου 116 τοῦ 1855. 108 τοῦ 1856. καὶ 61 τοῦ 1858).

§ 3.

Περὶ παραγραφῆς τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

208 Ὁρισμὸς καὶ λόγοι.
209. Εἶναι δημοσίας τάξεως Συνέπειαι.
210. Προθεσμία παραγραφῆς.
211. Ποῖος χαρακτηρισμὸς τοῦ ἀδικήματος λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν.
212. Ἂν ἡ πρᾶξις τιμωρῆται ἐλαφρότερον ἕνεκα προσωπικῆς ἰδιότητος τοῦ κατηγορουμένου;
213. Ἡ συναιτιότης ἢ συνάφεια δὲν ἔχει ἐπιρροὴν εἰς τὴν προθεσμίαν τῆς παραγραφῆς.
214. Ὑπάρχει τις ἐξαίρεσις ὡς πρὸς τὴν προθεσμίαν τῆς παραγραφῆς;
215. Πότε θεωρεῖται ὡς ἐκτελεσθὲν τὸ ἀδίκημα.
216. Ἀδικήματα στιγμιαῖα, σύνθετα, περιληπτικά.
217. Πολλὰ ἀδικήματα θεωρούμενα ὡς ἕν.
218. Συνεχῆ ἀδικήματα.
219. Πῶς διακρίνονται τῶν λοιπῶν;
220. Ποῖα εἶναι συνεχῆ.
221. Ποῖα δὲν εἶναι συνεχῆ. Διγαμία. Λειποταξία. Ἐλευθέρωσις φυλακισμένου.
222. Ἡ ἀπαγωγή;
223. Ἡ ἀπόκρυψις τῶν αὐτουργῶν ἢ τῶν ἀντικειμένων τοῦ ἀδικήματος;
224. Διακοπὴ παραγραφῆς. Ἀνακριτικαὶ πράξεις. Νέον ἀδίκημα.
225. Διακοπὴ παραγραφῆς δι' ἀνακριτικῶν πράξεων. Προδικασία.
226. Γαλλικὴ νομοθεσία.
227. Ἡμετέρα. Μόνη ἡ σύνταξις κλητηρίου διακόπτει ἢ ἀπαιτεῖται καὶ κοινοποίησις;
228. Αἱ μηνύσεις δὲν διακόπτουσιν,, αἱ περὶ αὐτῶν ἐκθέσεις ναί. Αἰτήσεις κατηγορουμένων οὐχί.
329. Αἱ πράξεις πρέπει νὰ ὦσι νόμιμοι.
230. Κλήτευσις εἰς ἀναρμόδιον δικαστήριον.
231. Πράξεις συμβουλίων καὶ δικαστηρίων.
232. Ἐνδικα μέσα κατὰ τῶν ἀποφάσεων.
233. Αἱ ὁριστικαὶ ἀποφάσεις ὑπάγονται καὶ εἰς τὴν παραγραφὴν τῆς ποινῆς. Σχέσις τῶν δύο παραγραφῶν.
234. Τὰ αὐτὰ καὶ ἐπὶ ἀποφάσεων κατὰ φυγοδίκων ἢ ὑπὸ ἀναίρεσιν.
235. Νέον ἀδίκημα.
236. Αἱ ἀφορῶσαι αὐτὸ ἀνακριτικαὶ πράξεις;
237. Ὑπάρχουσι περιπτώσεις ἀναστολῆς τῆς παραγραφῆς;
238. Ἀποτελέσματα διακοπῆς. Ἄγνωστοι συναίτιοι.
239. Συμπλήρωσις.

240. Νέος νόμος περὶ παραγραφῆς.
241. Ἕτερα συστήματα.
242. Ἀποτελέσματα παραγραφῆς. Ποινικὴ ἀγωγή. Πολιτικὴ ἀγωγή.

---

208. Ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ ἀποσβέννυται καὶ διὰ τῆς παραγραφῆς, ἤγουν διὰ τῆς μὴ ἐξασκήσεως αὐτῆς ἐντὸς χρονικοῦ τινος διαστήματος ἀπὸ τῆς τελέσεως τοῦ ἀδικήματος.

Ὀνομάζεται προσέτι παραγραφὴ καὶ ἡ κατάργησις τῶν διὰ τῶν ἀποφάσεων ἐπιβληθεισῶν ποινῶν ἕνεκα μὴ ἐκτελέσεως αὐτῶν ἐπὶ ὡρισμένον χρονικὸν διάστημα. Ἀλλ' ἡ παραγραφὴ αὕτη, ἣν πρὸς διάκρισιν ὀνομάζομεν παραγραφὴν τῆς ποινῆς, ὑπάγεται εἰς τὸ περὶ ἐκτελέσεως βιβλίον· ὅθεν ἐνταῦθα θέλομεν πραγματευθῆ μόνον περὶ τῆς παραγραφῆς τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς.

Ἠμφισβήτησαν πολλοὶ τὸ ὀρθὸν καὶ χρήσιμον τῆς θεσμοθεσίας ταύτης (ἰδὲ λεπτομερῆ ἐξέτασιν τῶν ὑπὲρ καὶ κατὰ λόγων εἰς Μεταξᾶ Σύστημα Ποιν. Δικαίου σελ. 333—345). Ἐν τούτοις φρονοῦμεν, ὅτι δικαιολογοῦσιν αὐτὴν πλησέστατα αἱ ἑξῆς σκέψεις. α) Ὅτι ἡ παρέλευσις τοῦ χρόνου συνεπιφέρει τὴν ἀπώλειαν ἢ τὴν ἀλλοίωσιν τῶν ἀποδείξεων τῆς τε ἐνοχῆς καὶ τῆς ἀθωότητος τῶν κατηγορουμένων, ἑπομένως οὐδεμία ὑπάρχει βεβαιότης, ὅτι ἡ δικαιοσύνη θέλει δυνηθῆ ν' ἀνακαλύψῃ τὴν ἀλήθειαν, τοὐναντίον δὲ κίνδυνος ὑπάρχει νὰ ἐξαπατηθῇ ὑπὸ τυχαίων συνδυασμῶν καὶ ὑπὸ ἐξωτερικῶν φαινομένων, καὶ νὰ ἐκλάβῃ ὡς ἔνοχον τὸν ἀθῶον.

β') Ὅτι ἡ παρέλευσις τοῦ χρόνου ἐξαλείφει καὶ τὴν ἐνθύμησιν τοῦ ἀδικήματος ἑπομένως ἡ ἀνάγκη τοῦ παραδειγματισμοῦ ἐκλείπει καὶ οὐδὲν κοινωνικὸν συμφέρον δικαιολογεῖ πλέον τὴν τιμωρίαν.

γ') Ὅτι ἡ παραγραφὴ συντελεῖ καὶ εἰς τὸν σωφρονισμὸν τῶν κατηγορουμένων, διότι πρὸς συμπλήρωσιν τῆς παραγραφῆς φροντίζουσιν οὗτοι νὰ ἀπέχωσι τῆς διαπράξεως νέων ἀδικημάτων, ὁσάκις ταῦτα, ὡς συμβαίνει παρ' ἡμῖν, διακόπτουσι τὴν παραγραφήν.

209. Ἡ ὀρθὴ λοιπὸν ἀπονομὴ τῆς δικαιοσύνης ἀπαιτεῖ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς παραγραφῆς. Ἐντεῦθεν ἔπεται.

α) Ὅτι ἡ παραγραφὴ εἶναι δημοσίας τάξεως καὶ δὲν δύναται νὰ παραιτηθῇ αὐτῆς ὁ κατηγορούμενος.

β') Ὅτι δύναται νὰ προταθῇ κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς δίκης καὶ ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὅστις ὀφείλει νὰ ἐξετάσῃ ἂν ἐκ τῆς δικογραφίας προκύπτῃ ἡ συμπλήρωσίς της (ἰδὲ Dalloz Cassation No. 1949). Γενομένης ἀναιρέσεως βουλεύματος καὶ προταθείσης παραγραφῆς ὁ Ἄρειος Πάγος τὴν ἐξήτασε καὶ τὴν παρεδέχθη. (Ἀπόφ. 56 τοῦ 1859). καὶ

γ') Ὅτι καὶ αὐτεπαγγέλτως ὁ δικαστὴς ὀφείλει νὰ τὴν ἐξετάσῃ.

Τὰς συνεπείας ταύτας ῥητῶς καθιεροῖ παρ' ἡμῖν τὸ ἄρθρ. 5 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.

210. Τὸ ἄρθρ. 120 Ποιν. Νόμου προσδιορίζει τὸν χρόνον, καθ' ὃν μὴ ἐξασκηθεῖσα ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ ἀποσβέννυται, ἤτοι τὴν προθεσμίαν τῆς παραγραφῆς· Εἰς τὸν προσδιορισμὸν τοῦτον ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν ἔνθεν μὲν ἡ διαίρεσις τῶν ἀδικημάτων εἰς κακουργήματα πλημμελήματα καὶ πταίσματα, ἔνθεν δὲ ἡ διαίρεσις αὐτῶν εἰς αὐτεπαγγέλτως καὶ κατ' ἔγκλησιν καταδιωκόμενα. Καὶ τῶν μὲν αὐτεπαγγέλτως καταδιωκομένων κακουργημάτων ἡ προθεσμία τῆς παραγραφῆς ὡρίσθη εἰς 10 ἔτη, τῶν δὲ κατ' ἔγκλησιν εἰς δύο ἔτη. Ἐπίσης τῶν μὲν αὐτεπαγγέλτως καταδιωκομένων πλημμεληματων ἡ προθεσμία τῆς παραγραφῆς ὡρίσθη εἰς 5 ἔτη, τῶν δὲ κατ' ἔγκλησιν εἰς 1 ἔτος. Τέλος ἡ προθεσμία τῆς παραγραφῆς τῶν πταισμάτων ὡρίσθη εἰς 1 ἔτος ἄνευ διακρίσεως ἂν κατ' ἔγκλησιν ἢ αὐτεπαγγέλτως καταδιώκωνται.

211. Ποῖα ἀδικήματα τιμωροῦνται κατ' ἔγκλησιν ἐξητάσαμεν ἤδη (ἰδὲ ἀριθ. 137). Ποῖα δὲ ἐξ αὐτῶν εἶναι κακουργήματα, πλημμελήματα ἢ πταίσματα προσδιορίζει ἡ εἰς ἕκαστον ἐπιβαλλομένη ποινὴ (ἄρθρ. 2 Ποιν. Νόμου). Καὶ ποία μὲν εἶναι ὁριστικῶς ἡ ποινὴ αὕτη θὰ ἀποφασισθῇ μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς περὶ ἐνοχῆς ἀποφάσεως· ἐν τούτοις προηγουμένως κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ποινικῆς διαδικασίας τὸ ἀδίκημα δύναται νὰ λάβῃ ἕτερον βαρύτερον ἢ καὶ ἐλαφρότερον χαρακτηρισμόν. Ἐρωτᾶται λοιπὸν ποῖος χαρακτηρισμὸς θὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ἵνα προσδιορισθῇ ἡ προθεσμία

τῆς παραγραφῆς; Ὅταν ἡ παραγραφὴ προτείνηται διαρκούσης τῆς προδικασίας ἀλλὰ πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ βουλεύματος, τὸ συμβούλιον θὰ μορφώσῃ τὴν πεποίθησίν του περὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ ἀδικήματος, καὶ ἑπομένως περὶ τῆς προθεσμίας τῆς παραγραφῆς, ἐκ τῶν μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἐνεργηθέντων, ἂν δὲ ταῦτα δὲν ἦναι ἀποχρῶντα, δύναται νὰ διατάξῃ καὶ τὴν ἐξακολούθησιν τῆς ἀνακρίσεως πρὸς συλλογὴν πλειόνων ἀποδείξεων περὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ ἀδικήματος. Ὅταν δὲ ἡ παραγραφὴ προτείνηται μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ βουλεύματος ὁ ἐν αὐτῷ χαρακτηρισμὸς τοῦ ἀδικήματος θὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ἀλλὰ καὶ πάλιν φρονοῦμεν, ὅτι ἂν περιέλθωσιν εἰς τὴν Εἰσαγγελίαν πληροφορίαι περὶ ἐπελεύσεως νέων ἐπιβαρυντικῶν περιπτώσεων, δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἀναβολὴν τῆς περὶ τῆς παραγραφῆς ἀποφάσεως μέχρις οὗ συζητηθῇ κατ' οὐσίαν ἡ ὑπόθεσις.

Τοιαύτη κατ' οὐσίαν συζήτησις πρέπει νὰ προηγηθῇ καὶ ὅταν ἐγερθῇ ἀντίρρησις ἂν τὸ ἀδίκημα τιμωρῆται κατ' ἔγκλησιν. Τὸ ἐναντίον εἶχεν ἀποφασίσει ἡ ὑπ' ἀριθ. 167 τοῦ 1865 ἀπόφασις Ἀρ. Πάγου σκεφθεῖσα, ὅτι ὅταν τὸ ἐγκλητήριον δὲν ἀναφέρῃ, ὅτι ἐκ τοῦ ἀδικήματος διεταράχθη ἡ κοινὴ ἡσυχία, δὲν δύναται τὸ δικαστήριον νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τοιοῦτον ἰσχυρισμὸν, καὶ νὰ ἐξετάσῃ περὶ αὐτοῦ μάρτυρας. Ἐσχάτως ὅμως μετέβαλεν ὁ Ἀρ. Πάγος νομολογίαν παραδεχθείς, ὅτι δύναται τὸ δικαστήριον ν' ἀναβάλῃ τὴν περὶ τῆς παραγραφῆς ἀπόφασίν του μέχρις οὗ συζητηθῇ κατ' οὐσίαν ἡ ὑπόθεσις. (Ἀποφ. 99 καὶ 115 τοῦ 1870). Ὅταν τέλος ἡ παραγραφὴ προτείνηται μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς περὶ ἐνοχῆς ἀποφάσεως, ὁ ἐν ταύτῃ χαρακτηρισμὸς τοῦ ἀδικήματος θὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν πρὸς κανονισμὸν τῆς προθεσμίας τῆς παραγραφῆς, καὶ ἂν τυχὸν ἡ πρᾶξις εἶχε λάβει πρότερον βαρύτερον χαρακτηρισμόν.

212. Ἐνίοτε πρᾶξίς τις χαρακτηριζομένη ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς κακούργημα τιμωρεῖται μὲ ποινὴν ἐπανορθωτικὴν ἕνεκα προσωπικῆς τινος ἰδιότητος τοῦ αὐτουργοῦ, ὡς φέρ' εἰπεῖν, διότι δὲν συνεπλήρωσε τὸ 14 ἔτος τῆς ἡλικίας του (ἄρθρ. 84 ἐδ. 3 Ποιν. Νόμ.). Εἰς τοιαύτην περίπτωσιν ποία παραγραφὴ θὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ τῶν κακουργημάτων ἢ ἡ τῶν πλημμελημάτων; Φρονοῦμεν,

ὅτι πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ τῶν πλημμελημάτων, διότι κατὰ τὸ ἄρθρ. 2 Ποιν. Νόμ. ὡς πλημμελήματα θεωροῦνται ἐν γένει αἱ πράξεις, εἰς ἃς ἐπιβάλλεται ἐπανορθωτικὴ ποινὴ, χωρὶς νὰ γίνηται διάκρισις ἂν διὰ τοῦτον ἢ δι' ἐκεῖνον τὸν λόγον ἐπιβάλληται ποινὴ τοιαύτη. (Helie No. 1352. Conrt. Σαρίπολ. τομ. 2 σελ. 338).

213. Ἀμφιβολία τέλος περὶ τῆς ἐφαρμοστέας παραγραφῆς δύναται νὰ ἐγερθῇ ὅταν διὰ τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν κατηγορῶνταί τινες εἰς βαθμὸν κακουργήματος καὶ ἕτεροι εἰς βαθμὸν πλημμελήματος. Ἐν τῇ σιωπῇ τοῦ νόμου φρονοῦμεν, ὅτι ἡ συναιτιότης δὲν ἐξασκεῖ ἐπιρροήν τινα ἐπὶ τῆς παραγραφῆς, καὶ ἐπομένως ἕκαστος τῶν συναιτίων θὰ ὑπαχθῇ εἰς τὴν παραγραφὴν τοῦ ἰδίου του ἀδικήματος, ὡσανεὶ κατηγορεῖτο μόνος. (Παππαχρις. ἐν Θέμιδι τομ. 9 σελ. 298). Κατὰ μείζονα λόγον ἐφαρμόζονται ταῦτα ἐπὶ συναφῶν ἀδικημάτων. (1).

214. Ὑπάρχει ἐξαίρεσίς τις ὡς πρὸς τὴν προθεσμίαν τῆς παραγραφῆς; Ὁ Ἀρ. Πάγος διὰ δύο ἀποφάσεών του τῆς ἀπὸ 28 Ἰανουαρίου 1843 καὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 15 τοῦ 1847 ἀπεφάσισεν, ὅτι τὰ ἐπὶ θορύβων ἢ ἀντιστάσεως ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ἐκτελούμενα πταίσματα ἢ πλημμελήματα, μὴ τιμωρούμενα ἀμέσως, παραγράφονται, διότι τὸ ἄρθρ. 350 Ποιν. Δικ. τροποποιοῦν τὰς περὶ παραγραφῆς διατάξεις, διέταξε νὰ βεβαιῶνται καὶ ἐκδικάζωνται *παραχρῆμα*. Ἂν ἡ ἑρμηνεία αὕτη ἦναι ὀρθὴ, πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ εἰς τὰ ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων διαπραττόμενα ὅμοια ἀδικήματα, διότι καὶ τὸ ἄρθρ. 166 Πολιτ. Δικ. περιέχει τὴν ταυτοσήμαντον φράσιν «*ἄνευ ἀναβολῆς.*»

Φρονοῦμεν ὅμως, ὅτι δὲν εἶναι ὀρθὴ ἡ ἑρμηνεία αὕτη. Αἱ φράσεις *παραχρῆμα* καὶ *ἄνευ ἀναβολῆς* ἐτέθησαν, ἵνα ὑποχρεώσωσι τὸ δικαστήριον νὰ προβῇ ἀμέσως εἰς τιμωρίαν τῶν ἀδικημάτων ἐκείνων, καὶ ἐπέλθῃ ὁ ἀναγκαῖος παραδειγματισμὸς, δὲν δύναται ὅμως νὰ ἐξαχθῇ ἐντεῦθεν, ὅτι ἂν τὸ δικαστήριον, εἴτε μὴ ἀντιληφθὲν καλῶς, εἴτε δι' ἄλλον τινὰ λόγον παραλείψῃ τὴν

(1) Ὁ Σαρίπολος παραδέχεται τὴν ἐσφαλμένην, καθ' ἡμᾶς, ἀρχὴν, καθ' ἣν παραγράψαντος τοῦ αὐτουργοῦ συμπαραγράφει καὶ ὁ συνεργὸς, καὶ ἂν ἀκόμη πρόκηται περὶ μεταγενεστέρας συνεργείας σελ. 339 σημ.

τιμωρίαν, οἱ αὐτουργοὶ τῶν ἀδικημάτων μένουσιν ἀτιμώρητοι.

215. Κατὰ τὴν σαφῆ διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 121 Ποιν. Νόμ. ἡ προθεσμία τῆς παραγραφῆς ἄρχεται «ἀφ' ἧς στιγμῆς ἐκτελεσθῇ ἡ πρᾶξις.» Ἐκ τῆς διατάξεως ταύτης ἐξάγεται, ὅτι ἡ ἡμέρα τῆς ἐκτελέσεως περιλαμβάνεται εἰς τὴν προθεσμίαν τῆς παραγραφῆς, καὶ ὅτι ἡ παραγραφὴ ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἐκτελέσεως εἴτε ἐγνώσθη, εἴτε μὴ, ὅτι τὸ ἀδίκημα ἐξετελέσθη (Helie No. 1362. 1363). Ὑπολείπεται νὰ ἐξετάσωμεν πότε τὸ ἀδίκημα θεωρεῖται ὡς ἐκτελεσθὲν· ἐννοεῖται δὲ, ὅτι ἐνταῦθα δὲν πρόκειται περὶ τῆς εἰς τετελεσμένα καὶ ἀποπειραθέντα διακρίσεως τῶν ἀδικημάτων, διότι καὶ αἱ ἀπόπειραι ἀποτελοῦσιν ἴδια αὐτοτελῆ ἀδικήματα, ὧν ἡ παραγραφὴ ἄρχεται ἀφ' ἧς στιγμῆς ἐκτελεσθῶσιν.

Ὡς ἐκτελεσθὲν ἐν γένει θεωρεῖται τὸ ἀδίκημα, ἅμα συμπληρωθῶσι πάντα τὰ πρὸς ὕπαρξίν του ἀπαιτούμενα συστατικὰ στοιχεῖα. Ὁ νόμος προσδιορίζει ἐπὶ ἑκάστου ἀδικήματος ποῖα εἶναι τὰ στοιχεῖα ταῦτα· δὲν πρέπει δὲ νὰ συγχύσωμεν αὐτὰ μὲ τὰς ἁπλᾶς συνεπείας τοῦ ἀδικήματος ἢ μὲ τὴν διάρκειαν τοῦ κακοῦ, ὅπερ ἐπιφέρει. Ἅμα ἐπενεχθῇ τὸ τραῦμα τὸ ἀδίκημα θεωρεῖται ὡς ἐκτελεσθὲν ἀνεξαρτήτως τῆς μικρᾶς ἢ μεγάλης ἀσθενείας, ἣν δύναται νὰ ἐπιφέρῃ· ἅμα δὲ λάβῃ ὁ κλέπτης τὸ ξένον κινητὸν εἰς τὴν κατοχήν του, τὸ ἀδίκημα τῆς κλοπῆς εἶναι τετελεσμένον, χωρὶς νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν ἂν ὁ ἰδιοκτήτης ἐξακολουθῇ στερούμενος τοῦ κλαπέντος (Ortolan No. 745).

216. Καί τινα μὲν τῶν ἀδικημάτων ἀποπερατοῦνται στιγμιαίως διὰ τῆς πραγματοποιήσεως ἑνὸς μόνου ἐξωτερικοῦ γεγονότος καὶ διὰ τοῦτο λέγονται στιγμιαῖα (instantanés), ὡς φέρ' εἰπεῖν, ὁ φόνος διὰ τοῦ πυροβολισμοῦ, ἡ κλοπὴ διὰ τῆς λήψεως τῆς κατοχῆς κτλ. Ἕτερα δὲ συνίστανται ἐκ πλειόνων ἐξωτερικῶν γεγονότων διαδοχικῶς καὶ ἐκ διαλειμμάτων ἐκτελουμένων καὶ λέγονται σύνθετα (complexes)· τοιαῦτα, φέρ' εἰπεῖν, εἶναι ἡ χρεωκοπία, καθ' ἣν πρῶτον συνάπτονται τὰ εἰκονικὰ δάνεια, καὶ κατόπιν ἐπέρχεται ἡ παῦσις τῶν πληρωμῶν. Ἕτερα τέλος ἀποτελοῦνται ἐκ τῆς διαδοχικῆς ἐπαναλήψεως ἑνὸς καὶ τοῦ αὐ-

τοῦ γεγονότος, καὶ λέγονται περιληπτικὰ (collectifs), ὡς ὁσάκις τιμωρεῖται πρᾶξίς τις μόνον, ὅταν ὡς ἐξ ἐπιτηδεύματος ἐνεργῆται (ἄρθρ. 682 Ποιν. Νόμου).

Ἅπασαι αἱ διακρίσεις αὗται οὐδόλως τροποποιοῦσι τὸν ἄνω ἐκτεθέντα κανόνα. Εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις ἀπαιτεῖται νὰ συμπληρωθῶσιν ὅλα τὰ παρὰ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενα πρὸς ὕπαρξιν τοῦ ἀδικήματος στοιχεῖα, ἵνα θεωρηθῇ τοῦτο ὡς τετελεσμένον, καὶ ἐπομένως ἵνα ἀρχίσῃ ἡ παραγραφή. Πρὶν ἢ συμπληρωθῶσιν ἅπαντα, δὲν εἶναι δυνατὸν ν' ἀρχίσῃ παραγραφὴ ἀδικήματος, διότι οὔτε ἀδίκημα ὑπάρχει εἰσέτι. Παρατηροῦμεν μόνον, ὅτι, προκειμένου περὶ περιληπτικοῦ ἀδικήματος, εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ ἀπόκειται ν' ἀποφασίσῃ ποσάκις πρέπει νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ αὐτὴ πρᾶξις, ἵνα θεωρηθῇ ὡς ἐξ ἐπιτηδεύματος ἐνεργουμένη, καὶ ἐπομένως ἀποτελοῦσα ἀδίκημα.

217. Ἐνίοτε ὅμως τὸ ἀδίκημα δὲν θεωρεῖται ὡς ἐκτελεσθὲν καίτοι συμπληρωθέντων ἁπάντων τῶν πρὸς ὕπαρξίν του ἀπαιτουμένων στοιχείων. Τοῦτο συμβαίνει ὁσάκις ἡ ἀποτελοῦσα τὸ ἀδίκημα ἐξωτερικὴ πρᾶξις ἐπαναλαμβάνεται πρὸς πλήρη πραγματοποίησιν τῆς προθέσεως τοῦ αὐτουργοῦ, καὶ πρὸς πλήρη ἐπιτυχίαν τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ. Οὕτω, φέρ' εἰπεῖν, ὁ θέλων νὰ κλέψῃ τὰ ἔν τινι οἰκίᾳ ἐμπορεύματα καὶ διαδοχικῶς ἀφαιρῶν ἐξ αὐτῶν, ὅσα δύναται νὰ βαστάσῃ, ἢ ὁ πολλὰ διαδοχικῶς κτυπήματα καταφέρων κατὰ τοῦ ἐχθροῦ του, ἓν καὶ μόνον ἀδίκημα ἐκτελοῦσιν, ἡ παραγραφὴ τοῦ ὁποίου ἄρχεται ἀπὸ τῆς τελευταίας πράξεως. Καὶ ἀρκεῖ μὲν μία καὶ μόνη ἀφαίρεσις, ἵνα ἀποτελέσῃ τὸ ἀδίκημα τῆς κλοπῆς, ἢ ἓν κτύπημα, ἵνα ἀποτελέσῃ τὸ τοῦ τραυματισμοῦ, ὥστε κυρίως ἔχομεν εἰς τοιαύτας περιπτώσεις τόσα ἀδικήματα ὁσάκις ἐπανελήφθη ἡ ἀφαίρεσις ἢ τὸ κτύπημα, ἐπειδὴ ὅμως τὰ ἀδικήματα ταῦτα συνδέονται διὰ μιᾶς μόνης προθέσεως, καὶ ἀφορῶσι πρὸς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν σκοπὸν, θεωροῦνται ὡς μία καὶ μόνη πρᾶξις, ὡς ἓν ἀδίκημα. Ἐννοεῖται δὲ, ὅτι εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ ἀπόκειται νὰ ἐκτιμήσῃ, ὁδηγούμενος ἐκ τῶν περιστάσεων, ἂν ὑπάρχῃ ἀληθῶς ταυτότης προθέσεως καὶ σκοποῦ, ὅτε τὸ σύνολον τῶν πράξεων ἀποτελεῖ ἓν μόνον ἀδίκημα, ἢ δὲν ὑ-

πάρχῃ, ὅτε ἔχομεν τόσα ἀδικήματα, ὅσαι ἐξωτερικαὶ πράξεις ἐνηργήθησαν.

218. Τὰ ἀδικήματα περὶ ὅσων μέχρι τοῦδε διελάβομεν, ἅμα ἐκτελεσθῶσι παύουσιν ἀμέσως ὑφιστάμενα. Ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ ἕτερά τινα ἀδικήματα, ἅτινα καίτοι συμπληρωθέντα ἐξακολουθοῦσιν ὑφιστάμενα, διότι ἡ ἀποτελοῦσα ἕκαστον αὐτῶν ἐξωτερικὴ πρᾶξις εἶναι δεκτικὴ διαρκείας, καὶ μόνον μετὰ τὴν παῦσιν αὐτῆς θεωρεῖται τὸ ἀδίκημα ὡς ἀποπερατωθέν. Οὕτως ἡ παράνομος κατακράτησις (ἄρθρ. 322 Ποιν. Νόμου) συμπληροῦται μὲν διὰ τῆς παρανόμου τινὸς ἐγκαθείρξεως, ἀλλ' ἐξακολουθεῖ ὑπάρχουσα ἐν ὅσῳ διαρκεῖ καὶ ἡ τῆς ἐλευθερίας στέρησις. Τὰ ἀδικήματα ταῦτα λέγονται συνεχῆ (continus, successifs), καὶ ἐπ' αὐτῶν ἡ παραγραφὴ ἄρχεται, οὐχὶ ἀφ' ἧς συμπληρωθῶσι τὰ πρὸς ὕπαρξίν των ἀπαιτούμενα στοιχεῖα, ἀλλ' ἀφ' ἧς παύσωσιν ἐκτελούμενα, ἤγουν, ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρω παραδείγματος, ἀφ' ἧς παύσῃ ἡ παράνομος στέρησις τῆς ἐλευθερίας, διότι μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἐξακολουθεῖ ἐκτελούμενον τὸ ἀδίκημα τῆς παρανόμου κατακρατήσεως. Ἐντεῦθεν ἐξάγεται, ὅτι, ἵνα προσδιορίσωμεν τὸν χρόνον τῆς ἐνάρξεως τῆς παραγραφῆς, ἀνάγκη νὰ διακρίνωμεν ἀκριβῶς τὰ συνεχῆ ἀδικήματα ἀπὸ τῶν μὴ τοιούτων.

219. Πρὸς τοῦτο πρέπει πρὸ πάντων νὰ ἐξετάσωμεν ποῖον γεγονὸς ἀποτελεῖ τὸ ἀδίκημα, ἡ πρώτη πρᾶξις τῆς ἐκτελέσεως, ἥτις στιγμιαία οὖσα παύει ἅμα συμπληρωθεῖσα, ἢ ἡ ἐπιμονὴ τοῦ αὐτουργοῦ εἰς τὴν κατάστασιν, ἥτις ἐπῆλθεν ἐκ τῆς πρώτης ἐκείνης πράξεως, καὶ ἥτις εἶναι δεκτικὴ διαρκείας μᾶλλον ἢ ἧττον. Πολλάκις ἡ ἀκριβὴς μελέτη τῶν ἐν τῷ νόμῳ περιεχομένων ὁρισμῶν τῶν ἀδικημάτων ἀρκεῖ πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος. Ἀλλὰ καὶ ὅταν ὑπάρχῃ ἀμφιβολία πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἡ πρώτη πρᾶξις, ἡ πρᾶξις τῆς ἐκτελέσεως, περιέχει τὴν σπουδαιοτέραν βλάβην τοῦ δικαίου, καὶ προδίδει τὴν ἀπόφασιν τοῦ ἀδικοῦντος καὶ τὴν τόλμην αὐτοῦ πρὸς διάπραξιν τοῦ κακοῦ, καὶ ὅτι πρὸ τῆς πράξεως ταύτης ὁ ἀδικῶν ἠδύνατο νὰ ὑποχωρήσῃ, μετ' αὐτὴν ὅμως τὸ ἀδίκημα συνεπληρώθη, τὸ ὅριον τοῦ κακοῦ ὑπερεπηδήθη, καὶ ἑπομένως ἡ πρᾶξις

αὕτη ἀποτελεῖ συνήθως τὸ ἀδίκημα. Μόνον ὁσάκις εἰς τὴν μετὰ τὴν πρώτην πρᾶξιν ἐπερχομένην κατάστασιν περιέχονται ὅλα τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀδικήματος, καὶ ἐξακολουθεῖ διαρκὴς προσβολὴ τοῦ δικαίου, ὅπερ διὰ τῆς πράξεως ἐκείνης κατὰ πρῶτον προσεβλήθη, θέλομεν ἔχει συνεχὲς ἀδίκημα.

220. Ἐφαρμόζοντες τὰς ἀρχὰς ταύτας ἐπὶ ὡρισμένων τινῶν ἀδικημάτων, πρέπει ν' ἀποφανθῶμεν, ὅτι συνεχῆ ἀδικήματα εἶναι

ά) Ἡ παράνομος κατακράτησις, διότι αὕτη συμπληροῦται μὲν ἅμα τις στερήσῃ τινὰ ἄκοντα τῆς προσωπικῆς του ἐλευθερίας δι' ἐγκαθείρξεως ἢ δι' ἄλλου τρόπου (ἄρθρ. 322 Ποιν. Νόμου), ἀλλ' ἐν ὅσῳ ἡ ἐντεῦθεν ἐπελθοῦσα κατάστασις ἐξακολουθεῖ, τὸ ἀδίκημα ὑφίσταται, διότι ὁ ἀδικῶν ἐξακολουθεῖ νὰ προσβάλλῃ ἐνεργητικῶς τὸ δίκαιον, ἤγουν νὰ στερῇ τὸν συλληφθέντα τῆς προσωπικῆς του ἐλευθερίας.

β') Αἱ ἀξιόποινοι συναθροίσεις (ἄρθρ. 168. 172 Ποιν. Νόμ.) διότι ἐν ὅσῳ ἐξακολουθοῦσιν αὗται, ὑπάρχουσιν ὅλα τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀδικήματος καὶ προσβάλλεται διαρκῶς ὁ νόμος.

γ') Αἱ ἀθέμιτοι ἑνώσεις καὶ ἑταιρίαι, διότι τὸ ἀδίκημα συνίσταται οὐ μόνον εἰς τὸν σχηματισμόν των, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν διάρκειαν τῆς ὑπάρξεώς των.

δ') Διάφοροι ἀντιποιήσεις, διότι ὁ ἐνδυθεὶς, φέρ' εἰπεῖν, παρανόμως στολὴν δημοσίου ὑπαλλήλου (ἄρθρ. 228 Ποιν. Νόμ.) ἐκτελεῖ ἀδίκημα οὐ μόνον καθ' ἣν στιγμὴν ἔλαβεν, ἀλλὰ καὶ ἐν ὅσῳ φέρει τὴν στολὴν ταύτην·

ε) Ἡ παράνομος συνοίκησις (ἄρθρ. 658 Ποιν. Νόμου), διότι ἀποτελεῖ διαρκῆ παράβασιν τοῦ Ποινικοῦ Νόμου.

221. Τοὐναντίον πρέπει ν' ἀποφανθῶμεν, ὅτι δὲν εἶναι συνεχῆ

ά) Ἡ διγαμία, διότι κατὰ τὸ ἄρθρ. 283 Ποιν. Νόμου συνίσταται εἰς τὴν σύναψιν δευτέρου γάμου, ἡ δὲ παράτασις τῆς ἐντεῦθεν παραγομένης καταστάσεως, ἤγουν τῆς συμβιώσεως, εἶναι ἁπλῆ συνέπεια τοῦ ἀδικήματος, καὶ οὐδὲν τῶν συστατικῶν τούτου στοιχείων περιέχει. (Σύμφωνος Σαρίπολος σελὶς 340 σημ. ο).

β') Ἡ λειποταξία (ἄρθρ. 221 καὶ ἑπομ. Στρατιωτ. Ποιν. Νομοθεσίας), διότι τὸ ἀδίκημα συνίσταται εἰς τὴν ἐγκατά-

λειψιν τῶν τάξεων, ἡ δὲ ἐπερχομένη μακρὰν αὐτῶν διαμονὴ εἶναι συνέπεια τοῦ ἀδικήματος, ἀλλ' οὐχὶ διάρκεια αὐτοῦ. (Τὸ ἐναντίον φρονεῖ ὁ Σαρίπολος σελ. 29 σημ. ζ.).

γ') Ἡ ἐλευθέρωσις φυλακισμένου (ἄρθρ. 181 ἐπόμ. Ποιν. Νόμου), διότι συνίσταται εἰς τὴν ἀπὸ τῆς ἐξουσίας τῆς ἀρχῆς ἐλευθέρωσιν, τὸ μένειν ἀκολούθως ἐκτὸς τῶν φυλακῶν δὲν εἶναι ἀδίκημα.

222. δ') Ἡ ἀπαγωγή, διότι κατὰ τὸ ἄρθρ. 331 Ποιν. Νόμου ἀποπερατοῦται ἅμα τις ἐπιληφθῇ καὶ ἀπαγάγῃ μεθ' ἑαυτοῦ κτλ. ἑπομένως ἡ περαιτέρω κατακράτησις τοῦ ἀπαχθέντος δύναται μὲν παρατεινομένη ν' ἀποτελέσῃ ἴδιον ἀδίκημα, δὲν δύναται ὅμως νὰ θεωρηθῇ ὡς συνέχεια τῆς ἀπαγωγῆς, ἥτις εἶναι ἤδη τετελεσμένη. Ὁ Παππαχρήστου πρεσβεύει ἐναντίαν γνώμην, ὅταν πρόκηται περὶ τῆς ἀπαγωγῆς τοῦ δευτέρου ἐδαφίου τοῦ ἄρθρ. 331, ἤγουν ὅταν κατέχῃ τίς τινα ἀπείργων αὐτὸν δολίως ἢ βιαίως ἀπὸ τὸν τόπον τῆς διατριβῆς του κ τ λ. Ἀλλὰ φρονοῦμεν, ὅτι ἡ περίπτωσις αὕτη δὲν διαφέρει τῆς προηγουμένης, εἰμὴ καθ' ὅσον τὸ στοιχεῖον τοῦ ν' ἀπαγάγῃ μεθ' ἑαυτοῦ ὁ ἀδικῶν δὲν ὑπάρχει, διότι ὁ καθ' οὗ τὸ ἀδίκημα εὑρίσκεται εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀδικοῦντος, ὥστε δὲν ὑπολείπεται εἰμὴ νὰ τὸν ἐμποδίσῃ τοῦ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν τόπον τῆς διατριβῆς του. Ἐπομένως ὡς τὸ ἀδίκημα περατοῦται εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν διὰ τῆς ἐπιλήψεως καὶ ἀπαγωγῆς, οὕτως εἰς τὴν δευτέραν περατοῦται διὰ τῆς παρεμποδίσεως τῆς ἐπιστροφῆς, ὥστε οὐδέτερον εἶναι συνεχές. Παρατηροῦμεν μόνον, ὅτι ὁσάκις πραγματοποιεῖται ἡ ἀκολασία ἢ ὁ γάμος, ὁ νόμος θεωρεῖ τὰ γεγονότα ταῦτα ὡς συνδεόμενα μετὰ τῆς ἀπαγωγῆς καὶ μίαν πρᾶξιν μετ' αὐτῆς ἀποτελοῦντα. Ὅθεν εἰς τοιαύτας περιπτώσεις ἀπὸ τοῦ τελευταίου ἐκείνου γεγονότος ἄρχεται ἡ παραγραφή.

ε) 223. Ἡ ἀπόκρυψις τῶν αὐτουργῶν ἢ τῶν ἀντικειμένων ἀξιοποίνου πράξεως. Περὶ τούτου ὑπάρχει ἀμφισβήτησις· ὁ Nolie (No. 1365) φρονεῖ, ὅτι εἶναι συνεχὲς καὶ ἐξακολουθεῖ ἐν ὅσῳ καὶ ἡ ἀπόκρυψις· ὁ Cousturier φρονεῖ τοὐναντίον, ὅτι δὲν εἶναι συνεχές, διότι ἡ ἐξακολούθησις τῆς ἀποκρύψεως εἶναι ἁπλῆ

συνέπεια τοῦ ἀδικήματος, ἄλλως καὶ ἡ κλοπὴ ἔπρεπε νὰ θεωρηθῇ συνεχής, ἐν ὅσῳ ὁ κλέπτης κατέχει τὰ κλοπιμαῖα. Ὁ Ortolan (No. 754) φρονεῖ, ὅτι ἡ λύσις τοῦ ζητήματος ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς μετὰ τὴν ἀπόκρυψιν διαγωγῆς τοῦ ἀποκρύψαντος. Ἂν οὗτος, ἀποκρύψας τὰ ἀντικείμενα τῆς ἀξιοποίνου πράξεως εἰς τὴν γῆν, ἢ τὸν αὐτουργὸν εἰς ἄγνωστον καταφύγιον, ἐφησυχάσῃ, δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ εἴπῃ τις, ὅτι ἐν ὅσῳ τὰ πράγματα μένουσι τεθαμμένα ἢ ὁ αὐτουργὸς κεκρυμμένος, ἐξακολουθεῖ τὸ ἀδίκημα καὶ δὲν ἄρχεται ἡ παραγραφή. Ἂν ὅμως ὁ ἀποκρύψας ἐκθάψας τὰ ἀντικείμενα μετακομίσῃ καὶ ἀποκρύψῃ αὐτὰ εἰς ἕτερον μέρος, ἂν χορηγήσῃ τῷ κεκρυμμένῳ αὐτουργῷ ἐνδύματα πρὸς μετεμφίεσιν ἢ μεταφέρῃ αὐτὸν εἰς ἕτερον καταφύγιον, ἀπὸ τῆς τελευταίας ταύτης πράξεως ἄρχεται ἡ παραγραφή.

Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ δευτέρα γνώμη, καθ' ἣν ἡ ἀπόκρυψις δὲν εἶναι συνεχὲς ἀδίκημα, εἶναι ἡ μόνη ὀρθή. Τὸ ἀδίκημα περατοῦται ἅμα ἡ ἀπόκρυψις λάβῃ χώραν· ἂν ἐπέλθωσιν αἱ πράξεις, ἃς ὁ Ortolan ἀναφέρει, δὲν θὰ ἔχωμεν συνέχειαν τοῦ ἀδικήματος, ἀλλὰ νέα ἀδικήματα ἀποκρύψεως, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ἀποτελοῦντα ἢ μὴ μίαν καὶ μόνην πρᾶξιν μετὰ τοῦ προηγουμένου, καθ' ὅσον ἐνεργοῦνται πρὸς ἐκτέλεσιν μιᾶς καὶ μόνης προθέσεως πρὸς ἐπιτυχίαν ἑνὸς μόνου σκοποῦ, συμφώνως πρὸς ὅσα ἄνω ἐξεθέσαμεν. Ἀλλ' ὡς αἱ διαδοχικαὶ κλοπαί, ἃς ἄνω ἐμνημονεύσαμεν, δὲν καθιστῶσι συνεχὲς τὸ ἀδίκημα τῆς κλοπῆς, οὕτως αἱ διαδοχικαὶ ἀποκρύψεις τὸ τῆς ἀποκρύψεως.

224. Γνωρίζομεν ἤδη ἀκριβῶς τὸ σημεῖον τῆς ἐνάρξεως τῆς παραγραφῆς. Ἀλλ' ἡ ἀρξαμένη παραγραφὴ δὲν ἐξακολουθεῖ πάντοτε, διότι κατὰ τὸ ἄρθρ. 119 καὶ 121 Ποιν. Νόμου διακόπτεται· α') διὰ πάσης νομίμου ἀνακριτικῆς πράξεως· β') ἂν ὁ κατηγορούμενος γείνῃ ἔνοχος νέου τινὸς κακουργήματος ἢ πλημμελήματος. Θεωροῦμεν ὀρθὰς τὰς διατάξεις ταύτας. Ἐν ὅσῳ αἱ ἀρμόδιαι ἀρχαὶ ἐργάζονται πρὸς καταδίωξιν τοῦ ἀδικήματος, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τρέχῃ ἡ παραγραφὴ αὐτοῦ, διότι τότε ἠδύνατο ὁ ἔνοχος ν' ἀποφύγῃ τὴν τιμωρίαν παρατείνων ἐπ' ἄπειρον τὴν διαδικασίαν δι' αἰτήσεων καὶ ἀναβολῶν. Ἐκτὸς τούτου αἱ ἀνακριτικαὶ πράξεις συντηροῦσι τὰς ἀποδείξεις, ὧν ἡ ἐν-

δεχομένη ὡς ἐκ τοῦ χρόνου ἀπώλεια εἶναι ὁ κυριώτερος λόγος τῆς παραγραφῆς, ἡ δὲ διάπραξις νέου ἀδικήματος ἀποδεικνύει ἀνυπόστατον τὸ ἐκ τῆς καλῆς διαγωγῆς τοῦ κατηγορουμένου ἐξαγόμενον τεκμήριον τῆς μεταμελείας αὐτοῦ, ὅπερ εἶναι ἐπίσης ἓν τῶν στηριγμάτων τῆς παραγραφῆς. Ἂς ἐξετάσωμεν ἀκριβέστερον ἑκατέραν τῶν περιπτώσεων τῆς διακοπῆς.

225. Ποῖαι εἶναι αἱ νόμιμοι ἀνακριτικαὶ πράξεις αἱ διακόπτουσαι τὴν παραγραφήν;

Αἱ κατὰ τὴν προδικασίαν ἐνεργούμεναι πράξεις εἰς τρεῖς κατηγορίας δύνανται νὰ καταταχθῶσιν· ἀ) εἰς κυρίως ἀνακριτικὰς (actes d' instruction), σκοπὸς τῶν ὁποίων εἶναι ἡ συλλογὴ τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων· β') εἰς καταδιωκτικὰς (actes de poursuite), ὧν σκοπὸς εἶναι ἡ εἰς τὸ ἀκροατήριον ἐμφάνισις τοῦ κατηγορουμένου· καὶ γ') εἰς προπαρασκευαστικὰς τῶν προηγουμένων δύο κατηγοριῶν.

Καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην κατηγορίαν τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων ἀνήκουσιν αἱ πρὸς συλλογὴν τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων συντασσόμεναι ἐκθέσεις, ἤγουν αἱ ἐκθέσεις αὐτοψίας, κατ' οἶκον ἐρεύνης, κατασχέσεως, πραγματογνωμοσύνης, ἐξετάσεως μαρτύρων καὶ ἐξετάσεως κατηγορουμένων.

Εἰς δὲ τὴν δευτέραν κατηγορίαν ἀνήκουσιν αἱ πρὸς τοὺς ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους παραγγελίαι πρὸς ἐπιχείρησιν ἀνακριτικῶν πράξεων, αἱ κλήσεις τοῦ κατηγορουμένου εἰς τὴν ἀνάκρισιν ἢ τὸ ἀκροατήριον, τὰ κλητήρια ἐπικρίματα, τὰ ἐντάλματα συλλήψεως, τὰ κατασχετήρια, τὰ ἐντάλματα προφυλακίσεως, αἱ προτάσεις πρὸς τὸ Συμβούλιον κτλ.

Εἰς δὲ τὴν τρίτην τάξιν ἀνήκουσιν αἱ ἀλληλογραφίαι τῶν ἀρχῶν, αἱ παραγγελίαι πρὸς ἐπίδοσιν, αἱ ἐπιδόσεις αὐταὶ κτλ.

Ποῖαι ἐκ τῶν πράξεων τούτων διακόπτουσι τὴν παραγραφήν;

226. Ἐν Γαλλίᾳ, ἔνθα τὸ ἄρθρ. 637 inst crim. ἀναφέρει ὡς διακοπτούσας τὴν παραγραφὴν τάς τε ἀνακριτικὰς (actes d' instruction) καὶ τὰς καταδιωκτικὰς (actes de poursuite) πράξεις, παραδέχονται ὡς τοιαύτας ὅλας τὰς ὡς ἄνω εἰς τὴν πρώτην καὶ δευτέραν κατηγορίαν ὑπαγομένας πράξεις, προσέτι δὲ τὰς κλήσεις τῶν μαρτύρων, αἵτινες δὲν εἶναι ἀνακριτικὴ πρᾶ-

ξις ἀλλὰ προπαρασκευαστικὴ τῆς ἐξετάσεως, ἥτις εἶναι κυρίως ἀνακριτική. Ἐντεῦθεν ὑποθέτω, ὅτι τὸ αὐτὸ παραδέχονται καὶ ἐπὶ διορισμοῦ καὶ κλητεύσεως πραγματογνωμόνων. Καὶ ἕτερον δὲ ζήτημα δύναται ν' ἀναφυῇ ὑπὸ τὸ σύστημα τοῦτο, (ὃ παραδόξως δὲν ἀπηντήσαμεν εἰς Γάλλον τινὰ συγγραφέα), ἂν μόνη ἡ ἔκδοσις τῶν καταδιωκτικῶν πράξεων ἢ τῶν παρασκευαστικῶν τῶν ἀνακριτικῶν ἀρκῇ πρὸς διακοπὴν τῆς παραγραφῆς, ἢ ἀπαιτῆται νὰ περιέλθῃ ἡ τοιαύτη πρᾶξις εἰς τὴν ἀρχὴν ἢ εἰς τὸν κατηγορούμενον ἢ τὸν ἰδιώτην, πρὸς ὃν ἀπευθύνεται π. χ. μόνη ἡ παραγγελία πρὸς ἀνάκρισιν ἢ ἡ πρότασις πρὸς τὸ Συμβούλιον διακόπτει, ἢ ἀπαιτεῖται νὰ περιέλθῃ ἡ παραγγελία εἰς τὴν ἀνακριτικὴν ἀρχὴν, ἢ νὰ ὑποβληθῇ ἡ πρότασις εἰς τὸ Συμβούλιον; μόνη ἡ κλῆσις πρὸς κατηγορούμενον ἢ μάρτυρα ἢ πραγματογνώμονα διακόπτει τὴν παραγραφὴν, ἢ ἀπαιτεῖται ἡ ἐπίδοσις αὐτῆς; τέλος μόνη ἡ ἔκδοσις τοῦ ἐντάλματος ἢ κατασχετηρίου, ἢ ἀπαιτεῖται καὶ ἡ ἐκτέλεσις αὐτῶν, ἢ κἂν ἡ κοινοποίησις τοῦ δευτέρου; Ἐκ τῶν Γάλλων συγγραφέων ὑποστηρίζεται ἡ γνώμη, ὅτι μόνη ἡ ἔκδοσις ἀρκεῖ, διότι ἀναφέρουσι κλήσεις καὶ ἐντάλματα ὡς διακόπτοντα τὴν παραγραφὴν χωρὶς νὰ μνημονεύωσιν ἐπίδοσιν καὶ ἐκτέλεσιν.

227. Παρ' ἡμῖν ἡ ἔκφρασις *ἀνακριτικὴ πρᾶξις* τοῦ ἄρθρ. 121 Ποιν. Νόμου δὲν δύναται νὰ ἑρμηνευθῇ ὡς ἐννοοῦσα μόνας τὰς κυρίως ἀνακριτικὰς πράξεις, διότι δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ ὑποτεθῇ, ὅτι ὁ νομοθέτης δὲν ἐθεώρησεν ὡς διακοπτούσας τὴν παραγραφὴν τὰς καταδιωκτικὰς πράξεις, οἷον τὴν εἰς τὸ ἀκροατήριον κλῆσιν τοῦ κατηγορουμένου. Προφανοῦς δὲ ὄντος, ὅτι εἰς τὴν ἔκφρασιν ταύτην πρέπει νὰ δοθῇ πλατεῖα ἑρμηνεία, ἡ νομολογία ἡμῶν δὲν ἐσταμάτησεν εἰς τὰς καταδιωκτικὰς πράξεις, ἀλλὰ παρεδέχθη, ὅτι διακόπτει τὴν παραγραφὴν πᾶσα ἐνέργεια τῶν ἀρχῶν, δι' ἧς ἐπισπεύδεται ἡ ἐξακολούθησις τῆς ὑποθέσεως, καὶ ἂν δὲν φέρῃ τὸν χαρακτῆρα τῆς ἰδίως ἀνακριτικῆς ἢ καταδιωκτικῆς πράξεως· οὕτω π. χ. ἐθεώρησεν ὡς διακόπτουσαν τὴν παραγραφὴν τὴν ὑπὸ τοῦ δημάρχου διεύθυνσιν τῆς ἐκθέσεως τοῦ ἰατροῦ (107 τοῦ 1858 Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου)· ἐπίσης τὰ ἔγγραφα Οἰκονομικοῦ Ἐφόρου, δι' ὧν ἀποστέλλει εἰς

τὸν δημόσιον κατήγορον πρωτόκολλα καταμετρήσεως μὴ δηλωθέντων κτημάτων (112 τοῦ 1859 Ἀποφ. τοῦ Ἀρ. Πάγου)· ἐπίσης ἔγγραφον Εἰσαγγελέως παραγγέλλον ἐκτέλεσιν βουλεύματος διατάσσοντος σύλληψιν, διότι προπαρασκευάζεται ἡ ἐπ' ἀκροατηρίου ἀνάκρισις (Ἀποφ 57 τοῦ 1859). Κατὰ τὴν ἑρμηνείαν ταύτην διακόπτει τὴν παραγραφὴν καὶ ἡ κλήτευσις τῶν μαρτύρων καὶ εἰς τὴν ἀνάκρισιν καὶ εἰς τὸ δικαστήριον. (Ὁ Παπαχρήστου σελ. 311 φρονεῖ, ὅτι μόνον ἡ εἰς τὴν ἀνάκρισιν κλήτευσις τῶν μαρτύρων διακόπτει τὴν παραγραφήν).

Συνεπείᾳ τῆς ἑρμηνείας ταύτης πρέπει νὰ λυθῇ καὶ παρ' ἡμῖν καταφατικῶς τὸ ζήτημα, ἂν μόνη ἡ ἔκδοσις τῶν καταδιωκτικῶν πράξεων διακόπτῃ τὴν παραγραφὴν, διότι πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης ταύτης δύναταί τις νὰ προτείνῃ καὶ τὸ ἐπιχείρημα, ὅτι ἐπὶ τῶν κυρίως ἀνακριτικῶν πράξεων οὐδεμία ἀπαιτεῖται πρὸς τὸν κατηγορούμενον κοινοποίησις, ἑπομένως ὅπως αὗται, ἅμα ἐνεργηθεῖσαι διακόπτουσι τὴν παραγραφὴν, οὕτω πρέπει νὰ διακόπτωσι καὶ αἱ καταδιωκτικαὶ, ἅμα συμπληρωθεῖσαι, ἀφοῦ καὶ ὁ νόμος οὐδεμίαν ποιεῖ διάκρισιν. Τὴν ἐναντίαν γνώμην πρεσβεύει ὁ Παπαχρήστου (σελ. 309—310) θεωρῶν ἄτοπον νὰ διακόπτηται ἡ παραγραφὴ διὰ μόνης τῆς ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Εἰσαγγελίας συντάξεως τῆς παραγγελίας, κλήσεως κτλ. ἀλλὰ διατὶ, ἐρωτῶμεν, παύει τὸ ἄτοπον ἅμα ἡ παραγγελία περιέλθῃ εἰς τὴν ἀνακριτικὴν ἀρχήν; Δὲν εἶναι ἀδιάφορον ἂν εἰς τὸ ἀνακριτικὸν γραφεῖον ἢ εἰς τὸ τῆς Εἰσαγγελίας μένῃ αὕτη ἀνενέργητος;

Τὴν γνώμην ἡμῶν παρεδέχθη ὁ Ἀρ. Πάγος διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 88 τοῦ 1853 ἀποφάσεώς του προκειμένου περὶ κλητηρίου θεσπίσματος ἐνώπιον Εἰρηνοδίκου. Ἐν τούτοις διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 61 τοῦ 1861 δὲν ἀρκεῖται εἰς μόνην τὴν ἔκδοσιν, ἀλλ' ἀπαιτεῖ καὶ τὴν πρὸς ἐπίδοσιν παραγγελίαν. Τὴν μέσην ταύτην γνώμην θεωροῦμεν ὅλως ἀνυποστήρικτον· ἢ ἀρκεῖ ἡ ἔκδοσις τοῦ κλητηρίου πρὸς διακοπὴν παραγραφῆς, ἢ πρέπει νὰ ἀπαιτηθῇ καὶ ἡ κοινοποίησις αὐτοῦ.

228. Καὶ μ' ὅλην τὴν ὑπὸ τῆς νομολογίας καθιερωθεῖσαν εὐρεῖαν σημασίαν τῆς ἐκφράσεως *ἀνακριτικὴ πρᾶξις* τοῦ ἄρθρου

121 Ποιν. Νόμον, αἱ μηνύσεις δὲν ἐθεωρήθησαν ὡς πράξεις διακόπτουσαι τὴν παραγραφὴν, διότι εἶναι πράξεις δίδουσαι μόνον ἀφορμὴν εἰς καταδίωξιν (Ἀπόφ. 49 τοῦ 1864 Ἀρείου Πάγου). Ἄλλως ἔχει τὸ πρᾶγμα καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς περὶ αὐτῶν (ὅταν προφορικαὶ) ἢ περὶ τῆς ἐγχειρίσεώς των (ὅταν ἔγγραφοι) συνταχθεισομένας ἐκθέσεις· αὗται εἶναι ἡ πρώτη ἐνέργεια τῆς ἀρχῆς πρὸς καταδίωξιν τῶν ἀδικημάτων, ἐκτὸς δὲ τούτου πιστοποιοῦσιν ἐπισήμως τὰς ὑπὸ τοῦ μηνύοντος πρώτας περὶ τοῦ ἀδικήματος πληροφορίας, αἵτινες ἔχουσιν ὁπωσδήποτε ἀποδεικτικὴν ἀξίαν· ὥστε αἱ ἐκθέσεις αὗται διακόπτουσι τὴν παραγραφήν· (Ἀπόφ. 29 τοῦ 1858 καὶ 103 τοῦ 1859 Ἀρ. Πάγου). Διὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι καὶ τὰ ἔγγραφα τῶν ἀνακριτικῶν ἀρχῶν, δι' ὧν ἀποστέλλονται εἰς τὸν εἰσαγγελέα αἱ μηνύσεις διακόπτουσι τὴν παραγραφὴν (Cont. Παπαχρης. σελ. 373 § 26). Ἐπίσης δὲν ἐθεωρήθησαν ὡς διακόπτουσαι τὴν παραγραφὴν αἱ αἰτήσεις τοῦ κατηγορουμένου, διότι ἀποτελοῦσιν ὅλως ἰδιωτικὰς ἐνεργείας τεινούσας πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ κατηγορουμένου, ὥστε δὲν εἶναι δίκαιον νὰ γραφῶσι πρὸς βλάβην αὐτοῦ (Παππαχρης. σελ. 313 ἐν τέλει). Ἐπίσης δὲν ἐθεωρήθη ὡς διακόπτον τὴν παραγραφὴν ἔγγραφον γραμματέως ὑποβάλλοντος τὴν δικογραφίαν εἰς τὸν εἰσαγγελέα. (Ἀπόφ. 167 τοῦ 1865 Ἀρ. Πάγου).

229. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων. Ἀλλ' εἴδομεν, ὅτι τὸ ἄρθρον 121 μόνον εἰς τὰς νομίμους ἀνακριτικὰς πράξεις ἀποδίδει ὡς συνέπειαν τὴν διακοπὴν τῆς παραγραφῆς. Ἵνα θεωρηθῇ πρᾶξίς τις νόμιμος ἀπαιτεῖται· α) νὰ ἐγένετο ὑπ' ἀρχῆς ἐχούσης τὸ δικαίωμα νὰ προβῇ εἰς ἐνέργειάν της κατὰ τὴν συγκεκριμένην περίπτωσιν· καὶ β') νὰ ἐτηρήθησαν αἱ ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτούμεναι οὐσιώδεις διατυπώσεις. Πότε ὑπάρχουσιν οἱ ὅροι οὗτοι δὲν δυνάμεθα νὰ ἐξετάσωμεν ἐνταῦθα, διότι τὸ ἀντικείμενον τοῦτο κατὰ τὴν διαίρεσιν, ἣν παρεδέχθημεν, ὑπάγεται εἰς τὸ δεύτερον καὶ τρίτον βιβλίον τῆς πραγματείας ἡμῶν. Παρατηροῦμεν μόνον ἀπὸ τοῦδε, ὅτι ἐνδέχεται νὰ ἔχῃ ἡ ἀνακριτικὴ πρᾶξις ἐλλείψεις μὴ ἀφαιρούσας αὐτῇ τὴν δύναμιν τοῦ διακόπτειν τὴν παραγραφὴν ὡς π. χ. κλητήριον θέσπισμα μὴ

χορηγοῦν εἰς τὸν κατηγορούμενον ὅλην τὴν πρὸς ἐμφάνισιν αὐτοῦ νόμιμον προθεσμίαν, ἢ προσκαλοῦν εἰς ἡμέραν ἑορτάσιμον ἢ μὴ δικάσιμον, δὲν δύναται νὰ ἐπιφέρῃ νόμιμον συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως, διακόπτει ὅμως τὴν παραγραφὴν, διότι κατὰ τὰ λοιπὰ εἶναι ἔγκυρος πρᾶξις (Dalloz prescription No. 135. 138. 141).

230. Παρατηροῦμεν ἐπίσης ὀλίγα τινὰ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐνώπιον ἀναρμοδίου δικαστηρίου κλήτευσιν τοῦ κατηγορουμένου. Ἂν ἡ ἀναρμοδιότης τοῦ δικαστηρίου προέρχηται ἕνεκα παραβιάσεως τῶν ἄρθρ. 347 καὶ 373 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. ἡ κλῆσις διακόπτει τὴν παραγραφὴν, διότι ἡ ἄτακτος αὕτη εἰσαγωγὴ δὲν ἔχει ὡς συνέπειαν τὴν ἀκυρότητα τῶν ἐνεργηθέντων, ἀλλ' ἐπέρχεται τακτοποίησις διὰ τῆς παραπομπῆς εἰς τὸν εἰσαγγελέα εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν, καὶ εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον εἰς τὴν δευτέραν. Ἂν ὅμως ἡ ἀναρμοδιότης προέρχηται ἐξ ἄλλων λόγων πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι δὲν διακόπτει τὴν παραγραφήν. Τὸ ἐναντίον παραδέχονται ἐν Γαλλίᾳ, ὁσάκις ἡ εἰσαγγελία εἶχε δικαίωμα νὰ ἐνεργήσῃ τὴν κλῆσιν, ἀλλὰ δὲν ἐξελέξατο τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον, ἀλλ' ἐκεῖ στηρίζονται εἰς τὸ ἄρθρ. 2246 τοῦ Γαλλ. Ἁς. Κώδικος, καθ' ὃ ἡ ἐνώπιον ἀναρμοδίου δικαστοῦ ἀγωγὴ διακόπτει τὴν παραγραφὴν, ἐν ᾧ παρ' ἡμῖν τὸ ἐναντίον καθιεροῦσι τὰ συνδυασμένα ἄρθρ. 156 § 1 καὶ 157 § 1 Πολ. Δικ.

231. Εἴδομεν μέχρι τοῦδε, ὅτι διακόπτουσι τὴν παραγραφὴν αἱ διάφοροι πράξεις τῶν ἀνακριτικῶν καὶ καταδιωκτικῶν ἀρχῶν. Κατὰ μείζονα λόγον πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν τὸ αὐτὸ, προκειμένου περὶ πράξεων τῶν συμβουλίων καὶ δικαστηρίων.

Καὶ τὰ μὲν συμβούλια ἐκδίδουσι βουλεύματα ἀποφαινόμενα, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀφορμὴ πρὸς κατηγορίαν, παύοντα πρὸς καιρὸν τὴν καταδίωξιν, διατάσσοντα περαιτέρω ἀνάκρισιν καὶ παραπέμποντα εἰς τὸ ἀκροατήριον (ἄρθρ. 251 Ποιν. Δικ.). Ἅπαντα λοιπὸν τὰ βουλεύματα ταῦτα διακόπτουσι τὴν παραγραφήν.

Τὰ δὲ δικαστήρια προβαίνουσιν εἰς τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἀποδείξεων καὶ εἰς τὰς λοιπὰς ἐργασίας τῆς συζητήσεως, καὶ ἐπὶ τέλους ἐκδίδουσιν ἀποφάσεις, εἴτε ὁριστικὰς, οἷαι εἰσὶν αἱ καταδικάζουσαι ἢ ἀθωοῦσαι, εἴτε προδικαστικὰς, οἷαι εἰσὶν αἱ ἀ-

ναβάλλουσαι εἰς ἄλλην συνεδρίασιν, αἱ διατάττουσαι κρείττονας ἀποδείξεις, αἱ ἀκυροῦσαι διαδικασίαν τινα, καὶ αἱ κηρύττουσαι ἀναρμοδιότητα. Ὅθεν καὶ αἱ πράξεις αὗται τῶν δικαστηρίων ὡς καὶ ἅπασαι αἱ ἐκδιδόμεναι ἀποφάσεις διακόπτουσι τὴν παραγραφήν (1). Τοῦτο ὅμως χρήζει διασαφήσεώς τινος.

Αἱ ἀκυροῦσαι διαδικασίαν τινὰ ἀποφάσεις ἢ καὶ βουλεύματα, διότι καὶ τὰ συμβούλια δύνανται ν' ἀκυρώσωσι, διακόπτουσι τὴν παραγραφὴν μόνον, ὁσάκις δὲν εἶχε συμπληρωθῇ αὕτη πρὸ τῆς ἐκδόσεώς των, διότι συμπληρωθείσης τῆς παραγραφῆς, δὲν δύναται νὰ γείνῃ πλέον λόγος περὶ διακοπῆς της. Ἐννοεῖται δὲ, ὅτι αἱ ἀκυρωθεῖσαι διὰ τῆς ἀποφάσεως ἢ τοῦ βουλεύματος πράξεις οὐδόλως θὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν εἰς τὸν ὑπολογισμὸν τῆς παραγραφῆς.

Αἱ δὲ κηρύττουσαι ἀναρμοδιότητα ἀποφάσεις, τότε μόνον διακόπτουσι τὴν παραγραφὴν, ὅταν πρόκηται περὶ τῆς ἀναρμοδιότητος τῶν ἄρθρ. 347 καὶ 373 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. διότι εἰς τὰς λοιπὰς περιπτώσεις εἴδομεν, ὅτι οὔτε τὸ κλητήριον θέσπισμα διακόπτει, ὅθεν οὔτε ἡ ἐπ' αὐτοῦ ἐκδιδομένη ἀπόφασις. Διὰ τοῦτο καὶ τὰ ἀποφαινόμενα ἀναρμοδιότητα βουλεύματα οὐδέποτε διακόπτουσι τὴν παραγραφὴν, διότι οὐδέποτε δύνανται νὰ παρουσιασθῶσιν εἰς τὰ συμβούλια αἱ ἀναρμοδιότητες τῶν ἄρθρ. 347 καὶ 373 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.

232. Κατὰ τῶν ἀποφάσεων καὶ τῶν βουλευμάτων ὁ νόμος ἐπιτρέπει ἔνδικα μέσα· διακόπτουσι καὶ ταῦτα τὴν παραγραφήν;

Ὅταν ταῦτα ἐνεργῶνται ὑπὸ τῶν κατηγόρων, καὶ ὡς τοιοῦτος προκειμένου περὶ βουλευμάτων πρέπει νὰ θεωρηθῇ καὶ ὁ πολιτικῶς ἐνάγων, διότι διὰ τῶν ἐνδίκων του μέσων ὑποστηρίζει καὶ τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν, ἀναντιῤῥήτως διακόπτουσι τὴν παραγραφὴν, διότι εἶναι προφανῶς καταδιωκτικαὶ πράξεις. Ἐννοεῖται δὲ, ὅτι, ἵνα ἔχωσι τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο, πρέπει νὰ ἦναι ἐμπρόθεσμα.

Ὅταν τὰ ἔνδικα μέσα ἐνεργῶνται ὑπὸ τῶν κατηγορουμέ-

(1) Περὶ τῶν ἀναβλητικῶν ἀποφάσεων ἰδὲ Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου 167 τοῦ 1865.

νων, πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν μᾶλλον, ὅτι ἡ παραγραφὴ δὲν διακόπτεται, διότι δὲν ἀποτελοῦσιν ἐνέργειάν τινα τῆς ἀρχῆς πρὸς περαίωσιν τῆς ὑποθέσεως, ἀλλ' εἶναι ἁπλᾶ ὑπερασπίσεως μέσα, ἅτινα δὲν πρέπει νὰ στραφῶσι κατὰ τοῦ κατηγορουμένου. Ὁ Παππαχρήστου (σελ. 314 ἐν τέλει) συμφωνεῖ ἂν καὶ μετὰ δισταγμοῦ, προκειμένου περὶ βουλευμάτων, τὴν ἐναντίαν δὲ γνώμην ἐκφράζει (σελ. 319 ἐν τέλει), προκειμένου περὶ ἀποφάσεων, φρονῶν, ὅτι εἰς τοιαύτας περιστάσεις ἡ παραγραφὴ ἄρχεται οὐχὶ ἀπὸ τῆς ἀποφάσεως, ἀλλ' ἀπὸ τῆς χρήσεως τοῦ ἐνδίκου μέσου, ἐξ οὗ προκύπτει, ὅτι θεωρεῖ τὸ ἔνδικον μέσον ὡς διακόπτον τὴν παραγραφήν. Ὁ λόγος ἐφ' οὗ στηρίζεται εἶναι, ὅτι μόνον ἀπὸ τῆς χρήσεως τοῦ ἐνδίκου μέσου δύναται ὁ εἰσαγγελεὺς νὰ ἐνεργήσῃ πρὸς ἐξακολούθησιν τῆς ὑποθέσεως· ἀλλ' ἡ μὲν ἀδυναμία αὕτη δὲν εἶναι πάντοτε ἀληθής, διότι ὁ εἰσαγγελεὺς ἠδύνατο κοινοποιῶν τὴν ἀπόφασιν, ὅπου ἦτον ἀναγκαῖον τοῦτο, νὰ διακόψῃ τὴν παραγραφήν, καὶ νὰ προκαλέσῃ τὴν ταχυτέραν ἐνέργειαν τοῦ ἐνδίκου μέσου, καὶ ἀληθὴς δὲ ἂν ὑποτεθῇ, δὲν ἀποτελεῖ, ὡς θὰ ἴδωμεν, λόγον ἀναστολῆς τῆς παραγραφῆς.

Εἴπομεν, ὅτι ἡ παραγραφὴ διακόπτεται καὶ διὰ τῶν καταδικαστικῶν ἀποφάσεων. Ἀλλ' αὗται ὑπάγονται, ὡς εἴδομεν, εἰς τὴν παραγραφὴν τῆς ποινῆς, ἐντεῦθεν δὲ ἠδύνατό τις νὰ εἴπῃ, ὅτι κακῶς θεωροῦνται ὡς διακόπτουσαι τὴν παραγραφὴν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ἀφ' οὗ μετ' αὐτὰς ἄρχεται ἡ παραγραφὴ τῆς ποινῆς. Ποία λοιπὸν ἡ σχέσις τῶν δύο τούτων παραγραφῶν;

233. Φρονοῦμεν, ὅτι τὸ ζήτημα λύεται ἁπλούστατα ἐκ τοῦ γράμματος αὐτοῦ τοῦ ἄρθρ. 549 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ αἱ ποινικαὶ ἀποφάσεις παραγράφονται ἂν, « ἀφοῦ κατασταθῶσι τελεσίδικοι » μείνωσιν ἀνεκτέλεστοι ἐπὶ ὡρισμένον χρόνον. Ὅθεν μόνον ἀφ' οὗ κατασταθῶσιν αἱ ποινικαὶ ἀποφάσεις τελεσίδικοι, καὶ ἐπομένως ἐκτελεσταί, ἄρχεται ἡ παραγραφὴ αὐτῶν, μέχρι δὲ τῆς στιγμῆς ἐκείνης διατηρεῖ τὸ κράτος της ἡ παραγραφὴ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς.

Ἐντεῦθεν ἕπεται, ὅτι ἡ ἐρήμην ἀπόφασις μὴ κοινοποιηθεῖσα ὑπάγεται εἰς τὴν παραγραφὴν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς καὶ οὐχὶ

εἰς τὴν παραγραφὴν τῆς ἀποφάσεως. Τὴν ἐναντίαν γνώμην ἐκφράζει ὁ Παππαχρήστου (σελ. 316—317), εἶχον δὲ παραδεχθῇ αὐτὴν καὶ Γαλλικά τινα δικαστήρια ((Dalloz No· 125)· στηρίζονται δὲ εἰς τὸν λόγον, ὅτι ἅμα ὑπάρχῃ ἀπόφασις ἐπιβάλλουσα ποινὴν, δὲν δύναται πλέον νὰ γείνῃ λόγος περὶ παραγραφῆς τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. (Παππαχρής. σελ. 316 ἐν τέλει). Ἀλλ' ὁ λόγος οὗτος εἶναι ἐσφαλμένος, διότι δὲν ἀρκεῖ ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις, ἀλλ' ἀπαιτεῖται νὰ ἦναι δυνατὸν νὰ ἐκτελεσθῇ, ἵνα ἀρχίσῃ ἡ παραγραφὴ τῆς ποινῆς. Δι' ὃ καὶ τὸ Ἀκυρωτικὸν ἐπανειλημμένως ἀπεφάσισεν, ὅτι μὴ κοινοποιηθείσης τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως ἐξακολουθεῖ τρέχουσα ἡ παραγραφὴ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς (Dalloz No. 122. 124). Τὴν γνώμην ταύτην ὑποστηρίζει καὶ ὁ Trebutien (τόμ. 1 σελ. 360) « ἐὰν, λέγει, ἡ ἀπόφασις ἦναι κατ' ἐρήμην, ἢ ἂν, ἐκδοθεῖσα κατ' ἀντιμωλίαν, ἐφεσιβλήθη, δὲν χωρεῖ ἡ παραγραφὴ τῆς ποινῆς· ἐν ὅσῳ εἶναι δυνατὸν νὰ μεταῤῥυθμισθῇ ἡ καταδίκη, ἡ ἐκδοθεῖσα μὴ τελεσίδικος ἀπόφασις δὲν ἔχει ἄλλον χαρακτῆρα, εἰμὴ πράξεως διακοπτούσης τὴν παραγραφὴν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς· ὥστε ἡ παραγραφὴ, ἡ διακοπεῖσα διὰ τῆς ἐρήμην ἢ τῆς ἐφεσιβληθείσης ἀποφάσεως, ἄρχεται ἐκ νέου τρέχουσα ἐν ἐλλείψει ἐξακολουθήσεως τῆς καταδιώξεως. »

234. Τὰ αὐτὰ ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὰς κατὰ φυγοδίκων ἐκδιδομένας ἐρήμην ἀποφάσεις. Καὶ μετ' αὐτὰς ἐξακολουθεῖ τρέχουσα ἡ παραγραφὴ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ἐκτὸς ἂν κοινοποιηθεῖσαι κατὰ τὸ ἄρθρ. 462 καὶ 466 Ποιν. Δικ. καὶ μὴ ἀνακοπεῖσαι κατασταθῶσιν ἐκτελεσταί. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς, ὅτι αἱ ἀφορῶσαι κακουργήματα τοιαῦται ἀποφάσεις ἐξαφανίζονται διὰ τῆς προσελεύσεως τοῦ καταδικασθέντος, μεθ' ἣν ἐπέρχεται νέα κατ' ἀντιμωλίαν συζήτησις (ἄρθρ. 470 Ποιν. Δικονομ.), ἀλλ' ἡ ἐνδεχομένη αὕτη περίπτωσις δὲν ἐμποδίζει τὴν κατὰ τὰ λοιπὰ ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως, καὶ ἐπομένως ἐν τῷ μεταξὺ τρέχει ἡ τῆς ποινῆς παραγραφή. Τοῦτο μάλιστα ῥητῶς διατάττει τὸ ἄρθρον 470 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ τότε μόνον ἡ προσέλευσις τοῦ καταδίκου ἐπιφέρει νέαν τῆς ὑποθέσεως κατ' ἀντιμωλίαν συζήτησιν, ὅταν γείνῃ πρὸ τῆς συμπληρώσεως τῆς παραγραφῆς τοῦ

ἄρθρου 550 Ποιν. Δικονομίας ἤτοι τῆς παραγραφῆς τῆς ποινῆς.

Αἱ αὐταὶ ἀρχαὶ πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῶσι καὶ ἐπὶ τῶν ὑπὸ ἀναίρεσιν διατελουσῶν καταδικαστικῶν ἀποφάσεων. Ἡ αἴτησις ἀναιρέσεως ἐμποδίζει τὴν ἐκτέλεσίν των, ἑπομένως μέχρις οὗ ἐκδικασθῇ, ἐξακολουθεῖ ἡ παραγραφὴ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀναίρεσις ἀναστέλλει τὴν ἐκτέλεσιν ἀνεξαρτήτως τῶν ἐν αὐτῇ λόγων, οὐδόλως θεωροῦμεν ὀρθὴν τὴν διάκρισιν, ἣν ποιεῖ ὁ Παππαχρήστου (σελ. 319) φρονῶν, ὅτι ἐφαρμόζεται ἡ παραγραφὴ τῆς ποινῆς, ὁσάκις ὁ ἀναιρεσείων κατηγορούμενος ἀμφισβητεῖ οὐχὶ τὸ βάσιμον τῆς καταδίκης ἀλλὰ τὸ εἶδος τῆς ἐπιβληθείσης ποινῆς.

Εἴπομεν ἀνωτέρω, ὅτι καὶ διὰ τῶν ἀθωωτικῶν ἀποφάσεων διακόπτεται ἡ παραγραφὴ, ὥστε καὶ μετ' αὐτὰς τρέχει ἡ παραγραφὴ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. Ἐννοεῖται, ὅτι ἅμα ἡ ἀθωωτικὴ ἀπόφασις κατασταθῇ τελεσίδικος, δὲν δύναται πλέον νὰ γείνῃ λόγος περὶ παραγραφῆς, διότι ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ ἀποσβέννυται διὰ τοῦ δεδικασμένου. Ἀλλ' ἐνδεχόμενον εἶναι νὰ παραγραφῇ ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ πρὶν ἢ ἡ ἀθωωτικὴ ἀπόφασις (ἢ τὸ βούλευμα) γείνῃ τελεσίδικος.

235. Ἐξητάσαμεν οὕτως ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις τὴν περίπτωσιν τῆς διακοπῆς τῆς παραγραφῆς δι' ἀνακριτικῆς πράξεως. Ἐρχόμεθα ἤδη εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν ἡ παραγραφὴ διακόπτεται διὰ νέου ἀδικήματος.

Κατὰ τ' ἄρθρ. 119 καὶ 121 Ποιν. Νόμου ἡ παραγραφὴ διακόπτεται καὶ ἂν ὁ κατηγορούμενος γείνῃ ἔνοχος νέου τινὸς κακουργήματος ἢ πλημμελήματος. Ἐντεῦθεν ἕπεται, ὅτι παντὸς ἀδικήματος, ἑπομένως καὶ τοῦ πταίσματος, ἡ παραγραφὴ διακόπτεται διὰ τοῦ νέου κακουργήματος ἢ πλημμελήματος· τοὐναντίον οὐδέποτε ἡ παραγραφὴ διακόπτεται διὰ νέου πταίσματος.

Ἵνα λάβῃ χώραν ἡ διακοπὴ αὕτη, πρέπει νὰ λάβωσιν ὕπαρξιν ὅλα τὰ πρὸς ὕπαρξιν τοῦ νέου κακουργήματος ἢ πλημμελήματος ἀπαιτούμενα στοιχεῖα, διότι προηγουμένως δὲν ἔχομεν ἀδίκημα. Διαρκεῖ δὲ ἡ διακοπὴ αὕτη μέχρις οὗ ἀποπερατωθῇ ἡ ἐκτέλεσις. Περὶ ἀμφοτέρων τούτων ἰσχύουσιν ὅσα ἀνωτέρω εἰς ἀριθ. 215—223 ἐξεθέσαμεν.

236. Ἀλλ' ἵνα γνωρίσωμεν ἂν ὁ κατηγορούμενος κατέστη ἔνοχος νέου κακουργήματος ἢ πλημμελήματος, ἀνάγκη νὰ ἐκδοθῇ δικαστικὴ περὶ τούτου ἀπόφασις, πρὸς τοῦτο δὲ ἀνάγκη νὰ ἐνεργηθῶσι διάφοροι ἀνακριτικαὶ καὶ καταδιωκτικαὶ πράξεις, αἵτινες βεβαίως διακόπτουσι τὴν παραγραφὴν τοῦ νέου ἀδικήματος. Ἀλλὰ διακόπτουσι συγχρόνως αἱ πράξεις αὗται καὶ τὴν παραγραφὴν τοῦ ἀρχαίου ἀδικήματος.

Τὸ ζήτημα τοῦτο φαίνεται ἀμφίβολον. Ἂν λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν μόνον τ' ἄρθρ. 119 καὶ 121 Ποιν. Νόμου πρέπει νὰ παραδεχθῇ τὴν ἀποφατικὴν γνώμην, διότι κατὰ τὰ ἄρθρα ταῦτα μόνον τὸ νέον ἀδίκημα διακόπτει τὴν παραγραφὴν, οὐχὶ δὲ καὶ αἱ πρὸς καταδίωξιν αὐτοῦ ἐνεργούμεναι ἀνακριτικαὶ πράξεις, καὶ ἑπομένως καὶ τὸ ζήτημα αὐτὸ, ἂν ἐγένετο πράγματι διακοπὴ, ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς περὶ τοῦ νέου ἀδικήματος ἐκδοθησομένης ἀποφάσεως. Ἂν ὅμως λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν καὶ τὸ ἄρθρ. 122 Ποιν. Νόμ. θὰ παραδεχθῇ τὴν καταφατικὴν γνώμην, διότι τὸ ἄρθρον τοῦτο θεωρεῖ ὡς διακοπεῖσαν τὴν παραγραφὴν τοῦ ἀρχαίου ἀδικήματος, καὶ ὅταν ἀκόμη ἠθωώθη ὁ κατηγορούμενος διὰ τὸ νέον, καὶ διατάσσει, ὅτι «ἡ παραγραφὴ πρέπει μετὰ τὴν διακοπήν της ν' ἀρχίσῃ ἐκ νέου ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς τελευταίας πράξεως.» Ἐντεῦθεν πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ἐκτὸς τῆς διαπράξεως νέου κακουργήματος ἢ πλημμελήματος διακόπτει τὴν παραγραφὴν καὶ πᾶσα ἀνακριτικὴ πρᾶξις ἀφορῶσα τοιαῦτα ἀδικήματα εἰς τὸν κατηγορούμενον ἀποδιδόμενα. (Καρατζᾶ εἰς Βέρνερ σελ. 249). Καὶ ὅταν μὲν τοιαῦται πράξεις ἐγένοντο πρὸ τῆς συμπληρώσεως τῆς παραγραφῆς τοῦ ἀρχαίου ἀδικήματος, διακόπτουσι τὴν παραγραφὴν, καὶ ἂν ἠθωώθη βραδύτερον ὁ κατηγορούμενος· ὅταν ὅμως μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς προθεσμίας τῆς παραγραφῆς ἐνηργήθησαν πράξεις ἀνακριτικαὶ ἀφορῶσαι νέον κακούργημα ἢ πλημμέλημα γενόμενον πρὸ τῆς συμπληρώσεως τῆς παραγραφῆς, πρέπει νὰ περιμείνωμεν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς καταδιώξεως ταύτης, ἵνα μάθωμεν ἂν ἦναι ἔνοχος ὁ κατηγορούμενος, ὅτε ἡ παραγραφὴ τοῦ ἀρχαίου ἀδικήματος διεκόπη, ἢ δὲν ἦναι ἔνοχος, ὅτε καὶ τὸ ἀρχαῖον ἀδίκημα θεωρεῖται ὡς παραγραφέν.

Τοιαῦται εἰσὶν αἱ περιπτώσεις τῆς διακοπῆς. Ἐρωτᾶται ἂν ὑπάρχῃ καὶ περίπτωσίς τις ἀναστολῆς τῆς παραγραφῆς. Φρονοῦσί τινες, ὅτι ἡ προθεσμία τῆς παραγραφῆς πρέπει ν' ἀναστέλληται ὁσάκις ἕνεκα νομικῶν κωλυμάτων δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ βληθῇ εἰς ἐνέργειαν ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ, ἐφαρμόζοντες ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ ἀξίωμα, ὅτι ἡ παραγραφὴ δὲν τρέχει κατὰ τοῦ μὴ δυναμένου νὰ ἐνεργήσῃ (contra non valentem agere non currit prescriptio). Οὕτω φρονεῖ καὶ ὁ Παππαχρήστου (σελ. 305—306) εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ἄρθρ. 333 καὶ 359 Ποιν. Νόμου, καθ' ἃς, ὡς εἴδομεν, ἡ ἀκύρωσις τοῦ γάμου ἀποτελεῖ ζήτημα προδικαστικὸν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς.

Οὐδόλως παραδεχόμεθα τὴν γνώμην ταύτην· ὁ νομοθέτης ἡμῶν προσδιορίζων τοὺς λόγους τῆς διακοπῆς ἐγνώριζεν, ὅτι ἐνίοτε δὲν δύναται νὰ ἐξασκηθῇ ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ ἕνεκα νομικῶν κωλυμάτων, ἑπομένως ἂν ἤθελε ν' ἀναστέλληται τότε ἡ παραγραφὴ, ἠδύνατο νὰ τὸ διατάξῃ· ἐν τούτοις μόνον εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἀποδείξεως τῆς ἀληθείας ἐπὶ συκοφαντίας τὸ διέταξεν (ἄρθρ. 307 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.)· δὲν δυνάμεθα λοιπὸν νὰ παραδεχθῶμεν ἐκτὸς ταύτης ἑτέραν περίπτωσιν ἀναστολῆς ἑρμηνεύοντες τὴν σιωπὴν τοῦ νόμου κατὰ τοῦ κατηγορουμένου.

238. Ἐρχόμεθα ἤδη εἰς τὰ ἀποτελέσματα τῆς διακοπῆς.

Ἀποτέλεσμα τῆς διακοπῆς εἶναι, ὅτι ὁ μέχρις αὐτῆς παρελθὼν χρόνος οὐδόλως λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν εἰς τὸν ὑπολογισμὸν τῆς παραγραφῆς. Αὕτη, κατὰ τὴν ῥητὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 122 Ποιν. Νόμου, πρέπει μετὰ τὴν διακοπήν της ν' ἀρχίσῃ ἐκ νέου ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς τελευταίας πράξεως. (Παππαχρήστου σελ. 306 § 17).

Ἡ διακοπὴ αὕτη λαμβάνει χώραν καὶ κατὰ τῶν γνωστῶν κατηγορουμένων καὶ κατὰ τῶν ἀγνώστων καὶ μὴ καταδιωκομένων. Περὶ τούτου ῥητὸν εἶναι τὸ ἄρθρ. 637 inst. crim. καθ' ὃ ἡ διακοπὴ ἐπέρχεται καὶ ὡς πρὸς τὰ μὴ περιληφθέντα εἰς τὴν κατηγορίαν πρόσωπα (a l' egard même des personnes qui ne seraient pas impliquées). Παρ' ἡμῖν ἡ Ποιν. Δικ. σιωπᾷ, καὶ ἐντεῦθεν ὁ Παπαχρ. (σελ. 320—321) ἐξάγει, ὅτι ἡ παραγραφὴ δὲν διακόπτεται καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἀγνώστους συναιτίους.

Δὲν εὑρίσκομεν ὀρθὴν τὴν γνώμην ταύτην. Εἴδομεν, ὅτι αἱ ἀνακριτικαὶ πράξεις διακόπτουσι τὴν παραγραφὴν ἀνεξαρτήτως τῆς ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου γνώσεως αὐτῶν, διότι δι' αὐτῶν συλλέγονται καὶ συντηροῦνται αἱ ἀποδείξεις· πῶς λοιπὸν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι, ἐν ᾧ ἡ ἀρχὴ δι' αὐτοψιῶν, κατασχέσεων, ἐξετάσεων μαρτύρων, συλλέγει τὰς περὶ τοῦ ἀδικήματος ἀποδείξεις, τρέχει ἡ παραγραφὴ διὰ μόνον τὸν λόγον, ὅτι ἡ ἀρχὴ δὲν ἠδυνήθη ν' ἀνακαλύψῃ τὶς εἶναι ὁ αὐτουργός; Πόθεν δυνάμεθα νὰ ἐξαγάγωμεν τὴν διάκρισιν μεταξὺ γνωστῶν καὶ ἀγνώστων κατηγορουμένων, ἐν ᾧ κατὰ τὸ ἄρθρ. 121 Ποιν. Νόμου ἡ παραγραφὴ διακόπτεται διὰ πάσης ἀνακριτικῆς πράξεως; Ἔγκειται λοιπὸν εἰς τὴν φύσιν τῆς διακοπῆς νὰ ἦναι πραγματικὴ, ἤτοι νὰ διακόπτῃ τὴν παραγραφὴν ὡς πρὸς ἅπαντας τοὺς διὰ τὴν αὐτὴν πρᾶξιν ἐνεχομένους.

Ἄλλως ὅμως ἔχει τὸ πρᾶγμα, ὅταν πρόκηται περὶ διακοπῆς ἕνεκα νέου κακουργήματος ἢ πλημμελήματος. Ἡ διακοπὴ αὕτη καθιερώθη ἕνεκα προσωπικοῦ λόγου τοῦ ἀδικήσαντος, ἤγουν ἕνεκα τῆς μὴ βελτιώσεως αὐτοῦ, ὅθεν δὲν εἶναι δίκαιον νὰ βλαφθῶσι ἕνεκα τοῦ λόγου τούτου καὶ ἄλλοι συναίτιοι αὐτοῦ· ἑπομένως τὸ νέον ἀδίκημα μόνον ὡς πρὸς τὸν διαπράξαντα αὐτὸ διακόπτει τὴν παραγραφὴν τοῦ ἀρχαίου ἀδικήματος (Παππαχρήστου σελ. 307 § 19).

239. Γνωρίζομεν ἤδη τὰς διαφόρους ἐποχὰς ἐκ τῶν ὁποίων ἐνδεχόμενον εἶναι ν' ἀρχίσῃ ἡ παραγραφή. Γνωρίζομεν ἐπίσης τὴν προθεσμίαν αὐτῆς. Ὑπολείπεται νὰ προσδιορίσωμεν ἀκριβῶς τὴν ἐποχὴν τῆς συμπληρώσεώς της. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 121 Ποιν. Νόμου ἡ παραγραφὴ συμπληροῦται παρελθούσης τῆς τελευταίας ἡμέρας τῆς παρὰ τοῦ νόμου ὡρισμένης προθεσμίας. Ἡ προθεσμία αὕτη εἶναι κατὰ τὰς περιπτώσεις 1. 2. 5 καὶ 10 ἔτη, τὸ δὲ ἔτος κατὰ τὸ ἄρθρ. 16 Ποιν. Νόμου λογαριάζεται κατὰ τὸ ἐν χρήσει χρονολόγιον. Ἕπεται ἐντεῦθεν, ὅτι παραγραφὴ ἀρξαμένη τὴν 1 Ἰανουαρίου συμπληροῦται ἅμα παρέλθῃ ἡ 31 Δεκεμβρίου τοῦ ἀντιστοίχου ἔτους· παραγραφὴ δὲ ἀρξαμένη τὴν 1 Μαρτίου συμπληροῦται ἅμα παρέλθῃ ἡ τελευταία ἡμέρα τοῦ Φεβρουαρίου τοῦ ἀντιστοίχου ἔτους, ἤτοι ἡ 28 καὶ

ἐπὶ ἐμβολίμων ἐτῶν ἡ 29· παραγραφὴ τέλος ἀρξαμένη τὴν 29 Φεβρουαρίου συμπληροῦται ἅμα παρέλθῃ ἡ προτελευταία ἡμέρα τοῦ Φεβρουαρίου τοῦ ἀντιστοίχου ἔτους, ἤτοι ἡ 28, ἂν καὶ τὸ ἔτος τοῦτο ἦναι ἐμβόλιμον, ἢ ἡ 27 ἂν δὲν ἦναι ἐμβόλιμον.

240. Ἂν μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς παραγραφῆς ἐκδοθῇ νέος νόμος μεταβάλλων τὴν προθεσμίαν αὐτῆς οὐδεμίαν προφανῶς δύναται νὰ ἔχῃ ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς ἀποσβεσθείσης πλέον ποινικῆς ἀγωγῆς.

Ἂν ὁ νέος νόμος ἐξεδόθη πρὸ τῆς συμπληρώσεως τῆς παραγραφῆς, εἰ μὲν ἐπρονόησε περὶ τῶν ἐκκρεμῶν παραγραφῶν θὰ ἐφαρμοσθῶσι βεβαίως αἱ διατάξεις αὐτοῦ.

Ἂν ὅμως ὁ μεταβάλλων τὴν προθεσμίαν τῆς παραγραφῆς νέος νόμος σιωπᾷ περὶ τοῦ παρελθόντος κατὰ ποῖον νόμον θὰ κανονισθῶσιν αἱ παραγραφαὶ τῶν πρὸ τῆς δημοσιεύσεώς του ἐκτελεσθέντων ἀδικημάτων; Πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος ἀναγκαῖον εἶναι νὰ προσδιορισθῇ ἂν αἱ περὶ παραγραφῆς διατάξεις πρέπῃ νὰ θεωρηθῶσιν ὡς οὐσιαστικοὶ ἢ ὡς δικονομικοὶ νόμοι, διότι περὶ μὲν τῶν πρώτων παραδέχονται τὴν ἀρχὴν, ὅτι πρέπει νὰ ἐφαρμόζηται πάντοτε ὁ ἐπιεικέστερος διὰ τὸν κατηγορούμενον νόμος. (Chauveau et Helie theorie du code pénal ἀριθ. 44 καὶ ἑπομ.) (1). Περὶ δὲ τῶν δευτέρων παραδέχονται οἱ πλεῖστοι τὴν ἀρχὴν, ὅτι πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ πάντοτε ὁ νεώτερος νόμος, διότι διὰ τῶν δικονομικῶν νόμων ἐπιζητεῖται ἡ ἀνακάλυψις τῆς ἀληθείας, ἑπομένως ἡ πολιτεία δικαιοῦται νὰ μεταχειρισθῇ ἑκάστοτε ἐκείνους, οὓς θεωρεῖ χρησιμωτέρους πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, καὶ οὐδὲν δικαίωμα ἔχει ὁ κατηγορούμενος νὰ ζητήσῃ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἰσχυόντων, ὅτε ἐξετέλεσε τὴν πρᾶξιν, ἀφοῦ ἐκεῖνοι ἐθεωρήθησαν ἐλαττωματικοί. Τὴν γνώμην ταύτην εἶχε καθιερώσει ἡ Ποινικὴ ἡμῶν Δικονομ. ἐν ἄρθρ. 569. (Trebut. τόμ. 1. σελ. 84. Contr. Chauveau et Helie theorie ἀριθ. 52 ἑπομ.).

Ἀλλὰ καὶ ἡ κατάταξις αὕτη εἶναι ἀμφίβολος, διότι αἱ περὶ παραγραφῆς διατάξεις εἶναι μᾶλλον μικτῆς φύσεως, δικονομικαὶ

(1) Ὁ ἡμέτερος Ποιν. Νόμος ἐν ἄρθρ. 706 εἶχε καθιερώσει τὴν ἀρχὴν τῆς ἰσχύος τοῦ προηγουμένου νόμου.

μὲν καθ' ὅσον προσδιορίζουσι τοὺς ὅρους τῆς ἐξασκήσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, οὐσιαστικαὶ δὲ καθ' ὅσον προσδιορίζουσιν ἓν τῶν οὐσιωδῶς ἀπαιτουμένων πρὸς ὕπαρξιν ἀδικήματος. Ἐν τούτοις φρονοῦμεν, ὅτι τὸ οὐσιαστικὸν στοιχεῖον εἶναι ἐπικρατέστερον, λαμβάνοντες δὲ ὑπ' ὄψιν, ὅτι ὁ νομοθέτης ἡμῶν κατέταξεν αὐτὰς εἰς τὸν Ποινικὸν Νόμον, πρέπει νὰ τὰς θεωρήσωμεν μᾶλλον ὡς οὐσιαστικοὺς νόμους καὶ νὰ ἐφαρμόσωμεν τὴν ἀρχήν, καθ' ἣν προτιμᾶται πάντοτε ὁ ἐπιεικέστερος πρὸς τὸν κατηγορούμενον νόμος. Συνεπείᾳ τῆς ἀρχῆς ταύτης ἐφαρμόζεται ὁ νέος νόμος, ὅταν συντέμνῃ τὴν προθεσμίαν· καὶ τότε, εἰ μὲν παρῆλθεν αὕτη πρὸ τοῦ νέου νόμου, ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ θεωρεῖται ἀποσβεσμένη, εἰ δὲ δὲν παρῆλθεν ἔτι, ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ διαρκεῖ μέχρι πλήρους παρελεύσεώς της. Ἐφαρμόζεται δὲ καθ' ὁλοκληρίαν ὁ ἀρχαῖος νόμος, ἂν ὁ νεώτερος ηὔξησε τὴν προθεσμίαν τῆς παραγραφῆς. (Trebut τόμ. 1. σελ. 86—89).

241. Ἐκτὸς τοῦ συστήματος τούτου ὑπάρχουσιν ἕτερα τρία. Τὸ ἓν θεωρεῖ τὰς περὶ παραγραφῆς διατάξεις δικονομικὰς, καὶ ἐπομένως ἐφαρμόζει πάντοτε τὸν νεώτερον νόμον (1). Τὸ ἕτερον ἐφαρμόζει πάντοτε τὸν ἀρχαῖον νόμον, ὑφ' ὃν τὸ ἀδίκημα ἐξετελέσθη. Τέλος τὸ τρίτον ἐφαρμόζει ἀμφοτέρους τοὺς νόμους ἀναλόγως τοῦ χρόνου, ὅστις διέτρεξεν ἰσχύοντος ἑκατέρου, ὥστε ἂν τὸ ἥμισυ τῆς παραγραφῆς εἶχε συμπληρωθῇ, ἰσχύοντος τοῦ ἀρχαίου νόμου, μόνον τὸ ἕτερον ἥμισυ θὰ κανονισθῇ ὑπὸ τοῦ νέου.

242. Ἀποτέλεσμα τῆς παραγραφῆς εἶναι, ὡς ἐν ἀρχῇ τοῦ κεφαλαίου εἴδομεν, ἡ ἀπόσβεσις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ὅθεν οὐδεμία πλέον ἐξέτασις τοῦ ἀδικήματος ἐπιτρέπεται, ὁ δὲ αὐτουργὸς αὐτοῦ θεωρεῖται ὡς ἀθῶος διὰ νομίμου τεκμηρίου, καθ' οὗ οὐδεμία ἐπιτρέπεται ἀνταπόδειξις (juris et de jure). (Trebut. τόμ. 2 σελ. 156).

Ἡ παραγραφὴ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς οὐδεμίαν, ὡς εἴδομεν εἰς ἀριθ. 183, ἔχει ἐπιρροὴν εἰς τὴν πολιτικὴν ἀγωγὴν, διότι ἡ παραγραφὴ ταύτης κρίνεται κατὰ τοὺς κανόνας τοῦ ἀστυκοῦ δικαίου (ἄρθρ. 10 Ποιν. Δικονομ.). Ἡ διάταξις αὕτη φαίνεται ἡ-

(1) Τοῦτο παραδέχεται ὁ Σαρίπολος τόμ. 2 σελ. 344.

μῖν ὀρθοτάτη, καὶ ἀποροῦμεν πῶς ὁ Σαρίπολος (§ 210) εὗρεν αὐτὴν λίαν πλημμελῆ. Ὁ λόγος, ἐφ' οὗ ὁ Σαρίπολος στηρίζεται, ὅτι δηλ. τὸ συμφέρον τῆς πολιτείας εἶναι ἀνώτερον τοῦ συμφέροντος τοῦ ἰδιώτου, καὶ εἶναι ἄτοπον νὰ ἐπιζῇ τοῦτο ἐκείνου, οὐδόλως φαίνεται ἡμῖν ἀποχρῶν. Ἀναντιῤῥήτως ἀνώτερον εἶναι τὸ συμφέρον τῆς πολιτείας, ἀλλὰ διὰ τοῦτο πρὸς ἀσφαλῆ αὐτοῦ ἱκανοποίησιν ἐθεωρήθη ἀναγκαῖον νὰ ὁρισθῇ βραχυτέρα προθεσμία παραγραφῆς, καὶ διεγράφη διαδικασία ἐπιζητοῦσα τῆς πραγματικῆς ἀληθείας τὴν ἀνακάλυψιν. Τοὐναντίον τοῦ ἰδιωτικοῦ δικαιώματος ἡ ἱκανοποίησις ἐθεωρήθη ὡς δυναμένη νὰ γείνῃ ἀσφαλῶς ἐντὸς μείζονος προθεσμίας, καὶ διάφορος πρὸς τοῦτο καθιερώθη διαδικασία. Διατὶ λοιπὸν ὁ μὲν ἐξ ἄλλης αἰτίας ζημιωθεὶς νὰ ἔχῃ δικαίωμα νὰ ἐγείρῃ τὴν ἀγωγήν του ἐντὸς 30 ἐτῶν, ὁ δὲ ἐξ ἀδικήματος ζημιωθεὶς νὰ στερῆται τοῦ δικαιώματός του μετὰ παρέλευσιν τῶν ἐνιαυσίων πολλάκις παραγραφῶν τοῦ ἀδικήματος; Ἀληθῶς ἡ Γαλλικὴ νομοθεσία καθιεροῖ τὴν γνώμην τοῦ Σαριπόλου, ἀλλὰ καὶ οἱ Γάλλοι συγγραφεῖς ἐπικρίνουσιν ὡς πρὸς τοῦτο τὴν νομοθεσίαν των. Ὁ Ortolan ἐν ἀριθ. 1664 ἐκφράζεται ὡς ἑξῆς. « Ἐν τούτοις ἡ ἐξομοίωσις αὕτη μεταξὺ δύο δικαιωμάτων τόσῳ διακεκριμένων καὶ δύο παραγραφῶν στηριζομένην ἐπὶ αἰτίων τόσῳ διαφόρων ἐπιφέρει ἀτόπους συνεπείας. Ἂν ἄνθρωπός τις ἐκ σφάλματός του μὴ προβλεπομένου ὑπὸ τοῦ Ποιν. Νόμου δώσῃ ἀφορμὴν εἰς πυρκαϊὰν ἐμπρήσασαν τὴν οἰκίαν μου, ἔχω τριάκοντα ἔτη ἵνα τὸν ἐναγάγω πρὸς ἀνόρθωσιν τῆς ζημίας· ἂν ἔθετο τὸ πῦρ εἰς τὴν οἰκίαν μου δολίως δὲν ἔχω εἰμὴ 10 μόνον ἔτη· ἂν τέλος ἔθετο αὐτὸ ἐξ ἀμελείας προβλεπομένης ὑπὸ τοῦ Ποιν. Νόμου δὲν ἔχω πλέον εἰμὴ μόνον 3. »

§ 4.

Ἀπόσβεσις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς διὰ τοῦ δεδικασμένου.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

243. Τί ἐστὶ δεδικασμένον καὶ λόγοι, ἐφ' ὧν στηρίζεται.
244. Ἔνστασις δεδικασμένου.
245. Διαίρεσις τοῦ παρόντος παραγράφου.
246. Α'. Ποῖαι ἀποφάσεις; Προσόντα αὐτῶν ἵνα ἀποτελέσωσι δεδικασμένον.
247. Συνέχεια. Τελεσίδικοι.
248. Ἀποφάσεις κατὰ φυγοδίκων.
249. Ποῖαι εἶναι τοιαῦται ἀποφάσεις; Βουλεύματα διατάσσοντα περαιτέρω ἀνάκρισιν; Παραπέμπονται;
250. Παύοντα πρὸς καιρόν;
251. Ἀθωοῦντα;
252. Ἀλλοδαπαὶ ἀποφάσεις.
253. Ἐλιπεῖς καὶ ἄτακτοι ἀποφάσεις.
254. Β'. Ἀληθὴς ἔννοια ἀποφάσεως. ά) Τῶν βουλευμάτων αἱ σκέψεις δὲν ἀποτελοῦσι δεδικασμένον.
255. β') Τῶν ἀποφάσεων ἐπίσης· παραδείγματα.
256. Ἡ ἀπόφασις οὐδέποτε ἀποτελεῖ δεδικασμένον προκειμένου περὶ ἄλλου κατηγορουμένου.
257. Γ'. Ποῖαι πράξεις ἐκδικάζονται διὰ τῆς ἀποφάσεως.
258. Ποῖα γεγονότα περιέχονται εἰς ἕκαστον ἀδίκημα.
259. Διάφοροι τρόποι διαπράξεώς τινων ἀδικημάτων.
260. Τὰ αὐτὰ ἐπὶ ἀποπείρας καὶ συναιτιότητος.
261. Ποῖα ἀδικήματα θεωροῦνται ἐκδικασθέντα διὰ τῆς ἀποφάσεως; Ὅσα ἠδύναντο νὰ ἐκδικασθῶσιν.
262. Ἐφαρμογὴ τοῦ κανόνος ἐπὶ συμβουλίων.
263. Ἀλλ' ἂν τὸ συμβούλιον παραλείψῃ ν' ἀποφανθῇ ἐπὶ ἀδικήματός τινος;
264. Ἐφαρμογὴ τοῦ κανόνος ἐπὶ δικαστηρίων.
265. Ἐφαρμογὴ τοῦ κανόνος ἐπὶ εἰδικῶν τινων περιπτώσεων. Γεγονότα συναφῆ.
266. Γεγονότα παρεπόμενα.
267. Ἐπὶ λῃστείας μετὰ φόνου.
268. Τὰ αὐτὰ γεγονότα ὑπὸ ἄλλον χαρακτηρισμόν.
269. Γαλλικὴ νομοθεσία καὶ νομολογία ἐπὶ τοῦ ζητήματος. Λόγοι ἐξαιρέσεως ἐπὶ ἀθωωτικῶν ἀποφάσεων Κακουργιοδικείου.
270. Λόγοι πρὸς ἀντίκρουσιν τῆς ἐξαιρέσεως.
271. Ἡμετέρα νομοθεσία καὶ νομολογία.
272. Δ'. Ἐπιρροὴ τῶν πολιτικῶν ἀποφάσεων ἐπὶ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς καὶ τῶν ποινικῶν ἐπὶ τῆς πολιτικῆς.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Σ. ΒΕΖΑΝΗΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
1968

273. Θεωρητικὴ ἐξέτασις τοῦ ζητήματος.
274. Ῥωμαϊκὸν καὶ Γαλλικὸν δίκαιον.
275. Παρ' ἡμῖν· ἄρθρ. 12 Πολ. Δικονομίας καὶ 12 Ποιν. Δικονομίας.
276. Ποῖα εἶναι προκαταρκτικὰ ζητήματα. Εἶναι τοιοῦτον τὸ ἂν ἐξετελέσθη τὸ ἀδίκημα; Ναί.
277. Τροποποιήσεις ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 12 Ποιν. Δικονομίας.
278. Ἐναντία γνώμη Οἰκονομίδου. Ἀντίκρουσις.
279. Συνέχεια. Ἡ διάκρισις τοῦ Οἰκονομίδου δὲν εἶναι ὀρθὴ καθ' ἑαυτήν.
280. Συνέχεια. Τὸ ποινικὸν δικαστήριον δὲν λύει ἄλλα ζητήματα.
281. Ἕτερα ἐπιχειρήματα Οἰκονομίδου. Ἀντίκρουσις αὐτῶν.
282. Συνέχεια.
283. Ἕτερα ἐπιχειρήματα πρὸς ὑποστήριξιν ἡμετέρας γνώμης.
284. Συμπέρασμα.
285. Ποῖα προδικαστικὰ ζητήματα ἀποφασίζουσι τὰ πολιτικὰ δικαστήρια.
286. Ἀποτελέσματα ἀποφάσεως των ἐπὶ ποινικοῦ δικαστηρίου.
287. Ποῖα προδικαστικὰ ζητήματα ἀποφασίζουσι τὰ ποινικὰ δικαστήρια. Ἀθωωτικαὶ ἀποφάσεις.
288. Καταδικαστικαὶ ἀποφάσεις.
289. Καταδικαστικαὶ ἀποφάσεις ὡς πρὸς τρίτους.

---

243. Ἅπασα ἡ ποινικὴ διαδικασία καταλήγει, ὡς εἴδομεν, εἰς τὴν ἔκδοσιν δικαστικῆς ἀποφάσεως περὶ τῆς ἐνοχῆς ἢ ἀθωότητος τοῦ θεωρηθέντος ὡς ὑπαιτίου ἀξιοποίνου τινὸς πράξεως. Περιέχει λοιπὸν ἡ ἀπόφασις τὸ τελικὸν συμπέρασμα τῶν δικαστικῶν ἐρευνῶν καὶ ἐκτιμήσεων· καὶ ἐλήφθησαν μὲν ὅλαι αἱ δυναταὶ ἐγγυήσεις, ἵνα τὸ συμπέρασμα τοῦτο συμφωνῇ μὲ τὴν ἀλήθειαν, οὐδεὶς ὅμως δύναται νὰ ἔχῃ πλήρη περὶ τούτου βεβαιότητα, ἕνεκα τῆς ἀτελείας τῶν ἀνθρωπίνων δυνάμεων. Ἐν τούτοις ἐθεωρήθη ἀναγκαῖον νὰ καθιερωθῇ ἡ ἀρχή, ὅτι τὸ ἐν τῇ ἀποφάσει δικαστικὸν συμπέρασμα πρέπει νὰ θεωρῆται πάντοτε ὡς ἀλήθεια (res judicata pro veritate habetur), καὶ ἑπομένως ν' ἀπαγορευθῇ πᾶσα μεταγενεστέρα ἐξέτασις τῆς ὑποθέσεως (non bis in idem).

Οἱ λόγοι, ἐφ' ὧν στηρίζεται ἡ ἀρχὴ αὕτη εἶναι, ὅτι, ἂν ἐπετρέπετο νὰ τεθῶσιν ὑπὸ νέαν ἐξέτασιν τὰ ἅπαξ ὁριστικῶς ἀποφασισθέντα, διηνεκὴς ἀμφιβολία καὶ ἀβεβαιότης ἤθελε περιβάλλει τὰς ἀποφάσεις τῆς δικαιοσύνης, καὶ οὐδέποτε ἤθελον εἶσθαι ἀσφαλῆ τὰ ἐντεῦθεν ἐξαρτώμενα δικαιώματα· ὁ δὲ εἰς ποινικὴν καταδίωξιν τυχὸν ὑποβληθεὶς καὶ ἀθωωθὴς πολίτης

ἤθελε διατελεῖ ὑπὸ τὴν διηνεκῆ ἀγωνίαν τοῦ νὰ φέρηται ἑκάστοτε ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων ὡς κατηγορούμενος. Δικαίως ὅθεν ὠνόμασαν τὴν ἀρχὴν τοῦ δεδικασμένου ἄγκυραν τῆς κοινωνίας καὶ λιμένα, ἄνευ τοῦ ὁποίου αὕτη ναυαγεῖ (Trebut. σελ. 635).

Τὴν ἀρχὴν ταύτην καθιεροῖ παρ' ἡμῖν τὸ ἄρθρ. 84 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ «ὅταν ἡ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ἀπαγγελθεῖσα καταδικαστικὴ ἢ ἀθωωτικὴ ἀπόφασις καταχαθῇ τελεσίδικος, δὲν συγχωρεῖται πλέον ἡ εἰς τὴν δεδικασμένην πρᾶξιν ἐπάνοδος.»

244. Δυνάμει τῆς ἀρχῆς ταύτης ἀντιτάσσεται ἡ ἔνστασις τοῦ δεδικασμένου κατὰ πάσης τοιαύτης ἐπανόδου εἰς τὴν δεδικασμένην πρᾶξιν. Εἶναι δὲ ἀδιάφορον ἂν ὁ κατηγορηθεὶς ἠθωώθη ἢ κατεδικάσθη ἢ ἐτιμωρήθη μὲ ποινὴν μείζονα ἢ ἐλάσσονα τῆς ὑπὸ τῶν νόμων ἐπιβαλλομένης (Helie No. 1265). Ἡ ἔνστασις αὕτη εἶναι δημοσίας τάξεως, διότι, ὡς εἴδομεν, χάριν ἀνωτέρων κοινωνικῶν συμφερόντων καθιερώθη ἡ ἀρχὴ τοῦ δεδικασμένου, ἑπομένως οὐ μόνον κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς δίκης δύναται νὰ προταθῇ, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου αὐτεπαγγέλτως νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν (Helie No. 1266) (1). Πρέπει δὲ νὰ ἐξετασθῇ ἡ ἔνστασις αὕτη πρὸ πάσης ἄλλης ὑπερασπίσεως· τὸ Ἀκυρωτικὸν εἶχεν ἀποφανθῇ, ὅτι πρέπει νὰ προηγηθῇ καὶ αὐτῆς τῆς ἐνστάσεως τῆς ἀναρμοδιότητος, ἀλλ' ὁ Griolet παραδέχεται τὴν ἐναντίαν ἰδέαν, διότι μόνος ὁ ἁρμόδιος δικαστὴς δύναται ν' ἀποφανθῇ περὶ τοῦ βασίμου τῆς ἐνστάσεως τοῦ δεδικασμένου. (Griolet εἰς Revue Pratique σημ. 24 σελ. 241—242).

245. Ἵνα γνωρίσωμεν ἀκριβῶς τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ὑπάρχει δεδικασμένον, καὶ ἑπομένως δύναται βασίμως ν' ἀντιταχθῇ ἡ τοῦ δεδικασμένου ἔνστασις, ἀνάγκη νὰ ἐξετάσωμεν ἰδιαιτέρως τὰ ἑξῆς τρία ἀντικείμενα. α) Ποῖαι ἀποφάσεις ἀποτελοῦσι δεδικασμένον. β) Ποία ἡ ἀληθὴς ἔννοια τῶν ἀποφάσεων τούτων. γ) Ποῖαι πράξεις πρέπει ἑκάστοτε νὰ θεωρηθῶ-

(1) Ἐν τούτοις ὁ Ἄρειος Πάγος ἠρνήθη ἐπὶ ἀναιρέσεως βουλεύματος νὰ ἐξετάσῃ τὴν ἔνστασιν τοῦ δεδικασμένου διὰ τὸν λόγον, ὅτι δὲν περιέχεται αὕτη μεταξὺ τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 263 Ποιν. Δικ. λόγων ἀναιρέσεως κατὰ βουλευμάτων. Ἀλλὰ περὶ τούτων ἐν τῷ περὶ ἀναιρέσεως κεφαλαίῳ.

σιν ὡς ἐκδικασθεῖσαι διὰ τῶν ἀποφάσεων. Σὺν τούτοις θέλομεν πραγματευθῆ ἐνταῦθα. δ') Περὶ τῆς ἐπιῤῥοῆς τῶν ποινικῶν ἀποφάσεων ἐπὶ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς καὶ τῶν πολιτικῶν ἀποφάσεων ἐπὶ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς.

Α'. Ποῖαι ἀποφάσεις.

246. Τέσσαρες ὅροι ἀπαιτοῦνται, ἵνα ἀποτελέσῃ δεδικασμένον ἡ ποινικὴ ἀπόφασις· 1) νὰ ἐξεδόθῃ ὑπὸ δικαστηρίου ἔχοντος ποινικὴν δικαιοδοσίαν· 2) νὰ ἀπεφάνθῃ ἐπὶ τῆς οὐσίας τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς· 3) νὰ ἦναι δεκτικὴ ἐκτελέσεως· καὶ 4) νὰ κατέστῃ τελεσίδικος.

Καὶ ποινικὴν μὲν δικαιοδοσίαν ἔχουσι παρ' ἡμῖν τὰ Ποινικὰ Συμβούλια, τὰ Πταισματοδικεῖα, Πλημμελειοδικεῖα, Κακουργιοδικεῖα, Ἐφετεῖα, Ἄρειος Πάγος, τὰ Πολιτικὰ Δικαστήρια εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ἄρθρ. 166. 167 Πολ. Δικ. τὰ Στρατοδικεῖα, τὰ Ναυτοδικεῖα καὶ τὰ πρὸς ἐκδίκασιν τῶν Ὑπουργῶν κατὰ τὸ ἄρθρ. 80 Συντάγμ. συγκροτούμενα. Οὐδεμιᾶς ἄλλης ἀρχῆς αἱ ἀποφάσεις δύνανται ν' ἀποτελέσωσι δεδικασμένον· ὅθεν οὔτε ἡ ἀπόφασις δεσμοφύλακος ἡ ἐπιβάλλουσα ποινὴν εἰς φυλακισμένον, οὔτε αἱ ἀποφάσεις, δι' ὧν ἐπιβάλλονται πειθαρχικαὶ ποιναὶ, δύνανται νὰ ἐμποδίσωσι τὴν τακτικὴν ποινικὴν καταδίωξιν (Helie No. 1268).

Ἐπὶ τῆς οὐσίας δὲ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς πρέπει ν' ἀποφαίνηται ἡ ἀπόφασις, ἵνα ἀποτελέσῃ δεδικασμένον, διότι τὸ ἄρθρ. 84 ἐδ. 2 ῥητῶς εἰς μόνας τὰς ἀποφάσεις, δι' ὧν κατεδικάσθη ἢ ἠθωώθη ὁ κατηγορούμενος ἀποδίδει ἰσχὺν δεδικασμένου. Ἐπομένως ὅλαι αἱ προδικαστικαὶ ἀποφάσεις, ὡς καὶ ἐκεῖναι, δι' ὧν ἀπορρίπτεται ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ οὐχὶ ὡς κατ' οὐσίαν ἀνυπόστατος, ἀλλ' ὡς ἀπαράδεκτος ἐπὶ τοῦ παρόντος, ὡς φέρ' εἰπεῖν, δι' ἔλλειψιν ἐγκλήσεως ἢ ἕνεκα προδικαστικοῦ ζητήματος, δὲν δύνανται νὰ ἔχωσιν ἰσχὺν δεδικασμένου.

Ἐπιδεκτικὴ δὲ ἐκτελέσεως πρέπει νὰ ἦναι ἡ ἀπόφασις, ἵνα ἔχῃ ἰσχὺν δεδικασμένου, διότι ἡ ποινικὴ διαδικασία δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀποπερατωθεῖσα διὰ συμπεράσματος ἀντιφατικοῦ

καὶ μὴ δυναμένου νὰ ἐκτελεσθῇ· ὅθεν ἀπόφασις κηρύττουσά τινα ἔνοχον καὶ μὴ ἐπιβάλλουσα ποινὴν, ἢ ἐπιβάλλουσα ποινὴν μὴ ἀναγνωριζομένην ἀπὸ τὸν νόμον, ἢ ἀπόφασις κηρύττουσα ἀθῶον καὶ ἐπιβάλλουσα ποινὴν, δὲν δύνανται ν' ἀποκτήσωσιν ἰσχὺν δεδικασμένου (Helie No. 1269. Παππαχρήσ. Θέμιδ. τόμ. 9 σελ. 269).

247. Ἡ ὡς ἀνωτέρω ἀπόφασις πρέπει, ὡς εἴδομεν, νὰ κατέστη καὶ τελεσίδικος. Καὶ περὶ τούτου ῥητὴ εἶναι ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 84 ἐδ. 2. Τελεσίδικος δὲ εἶναι ἡ ἀπόφασις ἡ μὴ δυναμένη νὰ προσβληθῇ δι' ἐνδίκου τινὸς μέσου ἔχοντος ἀνασταλτικὴν δύναμιν, εἴτε διότι δὲν συγχωροῦνται τοιαῦτα, εἴτε διότι παρῆλθεν ἡ πρὸς τοῦτο προθεσμία, εἴτε διότι γενόμενα ἀπερρίφθησαν καὶ ἡ ἀπόφασις ἐπεκυρώθη. Συνήθως εἶναι εὔκολος ἡ λύσις τοῦ ζητήματος ἂν ἡ ἀπόφασις ἦναι τελεσίδικος. Ἐνίοτε ὅμως δυσκολίαι δύνανται νὰ παρουσιασθῶσι καὶ δή.

Ἡ ἐρήμην ἀθωωτικὴ ἀπόφασις εἶναι τελεσίδικος; Ἐκ τῶν ἄρθρ. 337 καὶ 338 Ποιν. Δικ. ἐξάγεται, ὅτι ὁ ἀθωωθεὶς δὲν δύναται νὰ τὴν ἀνακόψῃ, ἀλλ' οὐδὲ συμφέρον ἔχει πρὸς τοῦτο. Δύναται ὅμως ὁ Εἰσαγγελεὺς ν' ἀναιρεσιβάλῃ αὐτὴν ἐντὸς πέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεώς της, ἂν ἕνεκα μὴ ὑπάρξεως ποινικοῦ νόμου ἠθώωσε τὸν κατηγορηθέντα, ἐν ᾧ ὑπάρχει τοιοῦτος ὅρος (359. 406. 480 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ). Ἑπομένως μόνον μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς πρὸς ἀναίρεσιν προθεσμίας, ἢ μετὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Ἀρ. Πάγου, δι' ἧς ἀπορρίπτεται ἡ αἴτησις ἀναιρέσεως καθίσταται τελεσίδικος ἡ ἐρήμην ἀπόφασις.

248. Τὸ ζήτημα καθίσταται μᾶλλον περίπλοκον, προκειμένου περὶ ἐρήμην ἀποφάσεων κατὰ φυγοδίκων ἐκδοθεισῶν. Διακριτέον μεταξὺ τῶν ἐπὶ πλημμελήματι καὶ τῶν ἐπὶ κακουργήματι κατηγορουμένων φυγοδίκων. Ὡς πρὸς τοὺς πρώτους καθιέρωσεν ὁ νόμος τὴν αὐτὴν, οἵαν καὶ ἐπὶ τῶν μὴ φυγοδίκων διαδικασίαν, πολλαπλασιάσας μόνον τὰς κλητεύσεις, καὶ παρατείνας τὴν προθεσμίαν τῆς ἀνακοπῆς· ἑπομένως ὡς πρὸς αὐτοὺς ἐφαρμόζονται καθ' ὁλοκληρίαν ὅσα ἀνωτέρω ἐξεθέσαμεν. Ὡς πρὸς τοὺς δευτέρους ὁ νόμος ἐτροποποίησε τὴν διαδικασίαν, ἐπιτρέψας μὲν τὴν ἐκτέλεσιν τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως

μετὰ παρέλευσιν τῆς πρὸς ἀνακοπὴν ἐξαμήνου προθεσμίας (166 Ποιν. Δικ), διατάξας ὅμως νὰ γίνηται πάντοτε νέα κατ' ἀντιμωλίαν συζήτησις, ἅμα, εἴτε πρὸ, εἴτε μετὰ τὴν προθεσμίαν τῆς ἀνακοπῆς, συλληφθῇ ἢ προσέλθῃ ὁ καταδικασθεὶς (470 Ποιν. Δικ.). Ἐντεῦθεν ἀναφύονται τὰ ἑξῆς ζητήματα. Ἂν ἀθωωθῇ ὁ κατηγορούμενος, ἐπέρχεται καὶ τότε μετὰ τὴν προσέλευσίν του νέα συζήτησις; Οὐχὶ βεβαίως, διότι τὸ ἄρθρ. 470 πραγματεύεται περὶ μόνου τοῦ καταδικασθέντος, ὅθεν περὶ τοῦ ἀθωωθέντος, ἐφαρμόζονται ὅσα ἀνωτέρω ἐξεθέσαμεν. Πότε δὲ θεωρεῖταί τις ὡς ἀθωωθείς; θεωρεῖται ὡς τοιοῦτος καὶ ὅταν κατηγορηθεὶς διὰ πολλὰ συγχρόνως ἀδικήματα, ἠθωώθη διά τινα καὶ κατεδικάσθη δι' ἄλλα; Βεβαίως πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς τοιοῦτος δι' ὅσα ἀδικήματα ἠθωώθη, διότι εἶναι ἀδύνατον νὰ παραδεχθῇ τις, ὅτι ὁ κατηγορούμενος διὰ μόνον τὸν λόγον, ὅτι ἠνώθησαν αἱ κατ' αὐτοῦ κατηγορίαι θέλει στερηθῇ ὠφελήματος, ὅπερ βεβαίως ἤθελεν ἀπολαύσει ἂν εἰσήγοντο χωριστὰ (Helie No. 1277).

Οὕτως ἔλυσε τὸ ζήτημα ὁ Ἄρ. Πάγος διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ 138 τοῦ 1864 ἀποφάσεώς του εἰς τὴν ἑξῆς περίπτωσιν. Κατηγορήθη τις ἐπὶ διαταράξει οἰκιακῆς εἰρήνης καὶ τραύμασι, δικασθεὶς δὲ ἐρήμην κατεδικάσθη διὰ τὴν πρώτην πρᾶξιν καὶ ἠθωώθη διὰ τὴν δευτέραν, ἀνακόψας δὲ τὴν ἀπόφασιν ἠθωώθη κατ' ἀντιμωλίαν διὰ τὴν διατάραξιν τῆς οἰκιακῆς εἰρήνης καὶ κατεδικάσθη διὰ τὰ τραύματα. Ὁ Ἄρ. Πάγος ἀνήρεσε, διότι εἶχεν ἤδη ὁριστικῶς ἀθωωθῇ ὁ ἀναιρεσίων διὰ τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως διὰ τὴν ἐπὶ τραύμασι κατηγορίαν.

Τὶ ὅμως ἂν ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις ἀποκλείῃ συγχρόνως ἐπιβαρυντικήν τινα περίπτωσιν; δύναται ὁ συλληφθεὶς καὶ εἰς νέαν δίκην ὑποβληθεὶς κατηγορούμενος νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι ἡ ἐρήμην ἀπόφασις μένει τελεσίδικος καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀπόρριψιν τῆς ἐπιβαρυντικῆς περιστάσεως; Καὶ τὸ Ἀκυρωτικὸν καὶ διάφοροι συγγραφεῖς παραδέχονται τὴν ἀποφατικὴν λύσιν διὰ τὸν λόγον, ὅτι ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις ἐξαφανίζεται, ὅθεν καὶ ἡ ἐκτίμησις τῆς ἀξιοποίνου πράξεως πίπτει καθ' ὁλοκληρίαν καὶ ὡς πρὸς ὅ,τι παρεδέχθη καὶ ὡς πρὸς ὅ,τι ἀπέρριψεν, ὥστε τὸ νέον δικαστήριον ἐξετάζει τὴν ὑπόθεσιν ὡσανεὶ κατὰ πρῶτον

εἰσήγετο, καὶ ἔχῃ τὴν ἐλευθερίαν νὰ ἐκτιμήσῃ αὐτὴν ὑπὸ ὅλας της τὰς ἐπόψεις. (Mangin No. 397 Παππαχρήστ. σελ. 270). Ἀλλ' ὁ Helie θεωρεῖ τὴν λύσιν ταύτην ὡς ὀρθὴν μόνον, ὅταν ἡ ἐπιβαρυντικὴ περίπτωσις δὲν δύναται ν' ἀποχωρισθῇ τῆς κυρίας ὑποθέσεως, ἦναι ἀναγκαῖον αὐτῆς στοιχεῖον, καὶ ἀποτελῇ μετ' αὐτῆς ἓν ὅλον ἀδιαίρετον, οὐχὶ ὅμως καὶ ὅταν ἡ ἐπιβαρυντικὴ περίπτωσις δύναται ν' ἀποχωρισθῇ τῆς κυρίας ὑποθέσεως. Οὕτω φέρ' εἰπεῖν, κατηγορουμένου τινὸς ἐπὶ κλοπῇ διὰ ῥήξεως, καὶ καταδικασθέντος ἐρήμην διὰ μόνον θραῦσιν κλείθρων, κατὰ τὴν νέαν συζήτησιν δὲν πρέπει νὰ ἐξετασθῇ πάλιν τὸ ζήτημα τῆς κλοπῆς. (Helie No. 1278. 1279). Τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν καὶ ὅταν τὸ ἀξιόποινον γεγονὸς ἔλαβε διὰ τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως ἕτερον ἐπιεικέστερον χαρακτηρισμόν.

Τελευταῖον ζήτημα ἀναφύεται, ἂν εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ὁ ἐπιεικέστερος χαρακτηρισμὸς καταστήσῃ τὴν πρᾶξιν ἀπὸ κακουργήματος πλημμέλημα, δύναται ὁ καταδικασθεὶς νὰ συναινέσῃ εἰς τὴν ἀπόφασιν, καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν ἐκτέλεσίν της χωρὶς νὰ ὑποβληθῇ εἰς νέαν συζήτησιν. Ἰσχυρίσθησαν τινές, ὅτι ἡ ἐπὶ πλημμελήματι καταδικαστικὴ ἀπόφασις τῶν Συνέδρων πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀπόφασις Πλημμελειοδικείου, καὶ ἑπομένως νὰ ἐφαρμοσθῶσιν ἐπ' αὐτῆς αἱ περὶ ἀνακοπῆς ἢ ἀποδοχῆς διατάξεις αἱ ἰσχύουσαι ἐπὶ τῶν ἐρήμην ἀποφάσεων τῶν Πλημμελειοδικῶν. Ἀλλ' οἱ λόγοι οὗτοι, ὀρθοὶ κατὰ θεωρίαν, δὲν δύνανται λέγουσιν οἱ Γάλλοι συγγραφεῖς, νὰ ἰσχύσωσιν ἀπέναντι τῶν ῥητῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρ. 476 instr. crim. καθ' ὃ ἡ σύλληψις ἢ προσέλευσις τοῦ καταδικασθέντος ἐξαφανίζει αὐτοδικαίως τὴν ἐρήμην ἀπόφασιν εἰς τρόπον, ὥστε δὲν δύναταί τις νὰ παραδεχθῇ ἀπόφασιν μὴ ὑπάρχουσαν πλέον. (Helie No. 1282). Τὸ ἡμέτερον ἄρθρ. 470 Ποιν. Δικ. δὲν ἔχει τὴν περὶ ἐξαφανίσεως διάταξιν τοῦ Γαλλικοῦ, οὐχ ἧττον ὅμως διατάσσει καὶ τοῦτο, ὅτι, συλληφθέντος ἢ προσελθόντος τοῦ καταδικασθέντος, ἐπέρχεται νέα συζήτησις τῆς ὑποθέσεως, χωρὶς νὰ διακρίνῃ, ἂν ποινὴ ἐγκληματικὴ ἢ ἐπανορθωτικὴ ἐπεβλήθη εἰς τὸν καταδικασθέντα. Ἑπομένως πρέπει καὶ παρ' ἡμῖν νὰ ἰσχύσῃ ἡ ἐν Γαλλίᾳ διδομένη λύσις τοῦ ζητήματος.

249. Ὅλων τῶν ἐχόντων ποινικὴν δικαιοδοσίαν δικαστηρίων αἱ ἀποφάσεις, ὅταν ἔχωσι τ' ἀνωτέρω προσόντα, δύνανται ν' ἀποτελέσωσι δεδικασμένον. Ἀλλὰ πρέπει νὰ θεωρηθῶσι τοιαῦται καὶ αἱ ἀποφάσεις τῶν Ποινικῶν Συμβουλίων, αἵτινες ὀνομάζονται ἰδίως βουλεύματα; Τὰ Ποινικὰ Συμβούλια ἔργον ἔχουσι ν' ἀποφαίνωνται περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῶν ὑποβαλλομένων αὐτοῖς ἀνακρίσεων, καὶ ἂν μὲν ἡ ἀνάκρισις δὲν ἦναι πλήρης διατάσσουσι τὴν συμπλήρωσίν της, ἂν δὲ πλήρης ἦναι ἡ ἀνάκρισις, ἐξετάζουσιν ἂν προκύπτωσιν ἐνδείξεις, ὅτι ἀδίκημά τι ἐξετελέσθη ὑπὸ ὡρισμένου προσώπου, καὶ ὅταν μὲν οὐδεμία τοιαύτη ἔνδειξις προκύπτῃ, ἀποφαίνονται, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνῃ καταδίωξις, καὶ οὕτω παύει αὕτη, ὅταν δὲ ἀσθενεῖς τινες ἐνδείξεις προκύπτωσιν, ἀποφαίνονται, ὅτι πρέπει νὰ παύσῃ ἡ καταδίωξις πρὸς καιρὸν, καὶ παύει αὕτη μέχρις οὗ τυχὸν ἀνακαλυφθῶσι νέαι ἐνδείξεις ἐνισχύουσαι τὰς πρώτας, ὅταν δὲ προκύπτωσιν ἀποχρῶσαι ἐνδείξεις, παραπέμπουσι τὸν κατηγορούμενον εἰς τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον. Ἐκ τούτων ἐξάγεται, ὅτι εἰς τέσσαρας κατηγορίας διαιροῦνται τὰ βουλεύματα τῶν Συμβουλίων· α) βουλεύματα διατάττοντα περαιτέρω ἀνάκρισιν β') βουλεύματα παραπέμποντα γ') βουλεύματα παύοντα πρὸς καιρὸν τὴν καταδίωξιν καὶ δ') βουλεύματα ἀποφαινόμενα, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνῃ τοιαύτη. Ἐκ τούτων τὰ πρῶτα δὲν δύνανται ν' ἀποτελέσωσι δεδικασμένον. Τὰ δεύτερα, παραπέμποντα ἁπλῶς τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ δικαστήριον πρὸς ἐκδίκασιν, δὲν δύνανται ἐπίσης ν' ἀποτελέσωσι κατὰ κανόνα δεδικασμένον. Ἐνίοτε ὅμως διὰ τῆς παραπομπῆς λύονται καὶ ἄλλα ζητήματα ἔχοντα μεγίστην ἐπιρροὴν εἰς τὴν κατ' οὐσίαν ἀπόφασιν τῆς ὑποθέσεως, καὶ ἑπομένως δύναται ν' ἀμφισβητηθῇ ἂν δύνανται ἢ οὐ ν' ἀποτελέσωσι δεδικασμένον καὶ τὰ βουλεύματα ταῦτα· ὅθεν ἐπὶ τοῦ παρόντος πρέπει νὰ τὰ θεωρήσωμεν ὡς τοιαῦτα.

250. Τὰ τρίτα ἔχουσιν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν παῦσιν τῆς καταδιώξεως καὶ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ κατηγορουμένου (353 Ποιν. Δικ.). ἑπομένως ἐξομοιοῦνται μὲ τὰς ἀθωωτικὰς ἀποφάσεις καὶ δύνανται ὡς καὶ αὗται ν' ἀποτελέσωσι δεδικασμένον. Ἀληθῶς μὲν κατὰ τὸ ἄρθρ. 353 Ποιν. Δικ. ὁ κατηγορούμενος δύναται νὰ

καταδιωχθῇ ἐκ νέου ἕνεκα τῆς αὐτῆς πράξεως, ὅταν ἡ κατ' αὐτοῦ ὑπάρξασα, ἀλλὰ μὴ ἱκανὴ κριθεῖσα ὑποψία, ἐνισχυθῇ διὰ νέων ἀποδείξεων μὴ προϋποβεβλημένων εἰς τὴν δοκιμασίαν τοῦ συμβουλίου, ἀλλ' ἡ ἐνδεχομένη αὕτη ἐπανάληψις τῆς καταδιώξεως, πρὸς ἐνέργειαν τῆς ὁποίας ἀπαιτεῖται ἡ περὶ τούτου ἄδεια τοῦ Συμβουλίου (ἄρθρ. 253 § 3 Ποιν. Δικ.), οὐδόλως παραβλάπτει τὸ κῦρος καὶ τὴν ἰσχὺν τοῦ βουλεύματος μέχρις οὗ αἱ νέαι ἐνδείξεις ἀνακαλυφθῶσι, καὶ ἑπομένως μέχρις οὗ ἐπέλθῃ τοιαύτη περίπτωσις δύναται ὁ κατηγορούμενος νὰ προτείνῃ βασίμως τὴν ἔνστασιν τοῦ δεδικασμένου.

251. Ἀφοῦ ἀποτελοῦσι δεδικασμένον τὰ παύοντα πρὸς καιρὸν βουλεύματα, κατὰ μείζονα λόγον ἀποτελοῦσι τοιοῦτον τὰ ἀποφαινόμενα, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνῃ κατηγορία. Γεννᾶται ὅμως τὸ ζήτημα δύναται ποτὲ ἐπὶ τοιούτων βουλευμάτων νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ καταδίωξις; Ἐν Γαλλίᾳ, ἔνθα δὲν ὑπάρχει ἡ διάκρισις μεταξὺ βουλευμάτων παυόντων πρὸς καιρὸν καὶ ἀποφαινομένων, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνῃ καταδίωξις, παραδέχονται, ὅτι ἂν δι' ἔλλειψιν ἐνδείξεων καὶ οὐχὶ διὰ λόγον ἀποσβέννοντα τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν ἀπεφάνθη τὸ συμβούλιον, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνῃ καταδίωξις, ἐπιτρέπεται πάντοτε νὰ ἐπαναληφθῇ αὕτη, ἂν νέαι ἐνδείξεις ἀνακαλυφθῶσι. Τὴν ἀρχὴν ταύτην ὑποστηρίζουσί τινες καὶ παρ' ἡμῖν καὶ ἐπὶ τῶν βουλευμάτων ἀκόμη, δι' ὧν ἀποφαίνεται τὸ συμβούλιον, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνῃ καταδίωξις. (Βικελ. Συγγραμ. Ἀνακρ. σελ. 125—127. Καλλιγ. τόμ. 1 σελ. 557—558· ἔνθα ἀρνεῖται κυρίως τὸ δεδικασμένον ἐν περιπτώσει νέας μηνύσεως). Φρονοῦμεν, ὅτι, ἀφοῦ ὁ νόμος ἡμῶν ἐπιτρέπει τὴν συνέπειαν νέων ἐνδείξεων ἐπανάληψιν τῆς καταδιώξεως μόνον, προκειμένου περὶ βουλευμάτων παυόντων πρὸς καιρὸν τὴν καταδίωξιν, σιωπᾷ δὲ ὅλως περὶ τούτου ἐπὶ βουλευμάτων ἀποφαινομένων, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνῃ κατηγορία (252 Ποιν. Δικ.), πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι οὐδέποτε ἐπιτρέπει τοιαύτην ἐπὶ τῶν τοιούτων βουλευμάτων, καθ' ὅσον μάλιστα ἤθελεν ἄλλως εἶσθαι ὅλως ματαία ἡ διάκρισις μεταξὺ βουλευμάτων παυόντων πρὸς καιρὸν τὴν καταδίωξιν καὶ ἀποφαινομένων, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνῃ τοιαύτη. Ὅθεν εἴτε

νέαι ἐνδείξεις ἀνακαλυφθῶσιν, εἴτε νέα μήνυσις δοθῇ, μένει πάντοτε ἀκαταδίωκτος ὁ ἀθωωθείς, καὶ δικαιοῦται νὰ προτείνῃ τὴν ἔνστασιν τοῦ δεδικασμένου.

Τ' ἀνωτέρω ἀποτελέσματα ἔχουσι τά τε παύοντα πρὸς καιρὸν καὶ τὰ ἀποφαινόμενα, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνῃ καταδίωξις βουλεύματα, καὶ ἂν τυχὸν παραπέμπωσι συγχρόνως τὸν κατηγορούμενον δι' ἄλλην ἀξιόποινον πρᾶξιν. (Helie No 1306).

252. Μέχρι τοῦδε ἐπραγματεύθημεν περὶ ἀποφάσεων τῶν ἡμεδαπῶν δικαστηρίων. Ἀλλ' αἱ τῶν ἀλλοδαπῶν δύνανται ν' ἀποτελέσωσι παρ' ἡμῖν δεδικασμένον; Τὸ ζήτημα τοῦτο πρέπει φρονοῦμεν, νὰ λυθῇ παρ' ἡμῖν ἀποφατικῶς. Ἡ νομοθεσία ἡμῶν μόνον εἰς τὰς πολιτικὰς ἀποφάσεις τῶν ἀλλοδαπῶν δικαστηρίων ἀπέδωκε συνεπείας τινὰς μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν ὡρισμένων διατυπώσεων, περὶ δὲ τῶν ποινικῶν ἐσιώπησεν ὅλως, ἑπομένως οὐδεμίαν αὗται δύνανται νὰ ἔχωσι συνέπειαν παρ' ἡμῖν. Ἐν Γαλλίᾳ, ὁσάκις τιμωρεῖται ὁ Γάλλος διὰ τὰ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ κατὰ ἰδιωτῶν ἐγκλήματά του, ὡς ὅρος τῆς τιμωρίας ταύτης ἀπαιτεῖται νὰ μὴ ἐδικάσθη ἤδη ὁ Γάλλος εἰς τὴν ἀλλοδαπήν, s' il n' a pas été poursuivi et jugé en pays étranger (ἄρθρ. 7 instr. crim.) (ἰδὲ ἀριθ. 119 σημ. 1).

Καὶ ἐν τούτοις τὸ Ἀκυρωτικὸν ἠρνήθη νὰ ἐφαρμόσῃ τὴν ἀρχὴν ταύτην καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἀλλοδαπὸς καταδιώκεται δι' ἔγκλημα πραχθὲν ἐν Γαλλίᾳ, δι' ὃ εἶχε καταδικασθῇ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ (Ἀποφ. Ἀκυρωτ. 21 Μαρτίου 1862 contr. Helie No. 1332). Κατὰ μείζονα λόγον πρέπει ἡ λύσις αὕτη νὰ ἰσχύσῃ παρ' ἡμῖν, παρ' οἷς δὲν ὑπάρχει ἡ περιοριστικὴ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 7 τῆς Γαλλ. Ποιν. Δικ.

Τὴν γνώμην ταύτην ἀσπαζόμενος ὁ Κωστῆς παραδέχεται ἐξαίρεσιν εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἐτιμωρήθη ἤδη ὁ κατηγορούμενος ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ἕνεκα τῆς ἄλλως γενησομένης ἀδικίας. Τὸ αὐτὸ φρονεῖ καὶ ὁ Παππαῤῥηγόπουλος διὰ τὸν λόγον, ὅτι ἡ ἡμετέρα νομοθεσία ἀναγνωρίζει σιωπηλῶς τὴν ποινικὴν δικαιοδοσίαν τῶν ξένων ἐθνῶν, ἅτινα ἐπίσης δύνανται νὰ καταδιώξωσι τὰ παρ' ἡμῖν καταδιωκόμενα ἐκεῖνα ἐγκλήματα. Φρονοῦμεν, ὅτι οἱ λόγοι οὗτοι δὲν εἶναι ἀποχρῶντες πρὸς παραδο-

χὴν τῆς ἐξαιρέσεως. Ὁ νομοθέτης ἡμῶν ἐγνώριζε βεβαίως, ὅτι οἱ ἐν ἀλλοδαπῇ ἀδικήσαντες ἡμεδαποὶ ἠδύναντο νὰ τιμωρηθῶσιν ἐκεῖσε· ἐπομένως ἠδύνατο νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ καταδίωξιν εἰς μόνην τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν δὲν ἤθελεν ἐνεργηθῇ τοιαύτη ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ. Ἐν τούτοις ἐσιώπησε καίπερ ἔχων ὑπ' ὄψιν τὴν περὶ τούτου διάταξιν τῆς Γαλλ. Ποιν. Δικ. Ἐντεῦθεν πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι δὲν ἠθέλησε τοιοῦτον περιορισμόν. Ἀφ' ἑτέρου τὸ ἄδικον τῶν δύο καταδικῶν, ὅπερ διὰ χάριστος ἢ διὰ συνθηκῶν δύναται ν' ἀποτραπῇ, δὲν ἀρκεῖ πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς νέας καταδιώξεως, διότι δι' αὐτῆς δὲν σκοπεῖται μόνον ἡ ἐπιβολὴ ποινῆς, ἀλλὰ καὶ ἄλλαι συνέπειαι τῆς καταδίκης, ἃς δὲν δύναται νὰ ἐπιφέρῃ παρ' ἡμῖν ἡ ἀλλοδαπὴ ποινικὴ ἀπόφασις.

253. Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω προσόντων πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ ἄλλα τινὰ ἡ ἀπόφασις, ἵνα ἀποτελέσῃ δεδικασμένον; Εἶναι φανερὸν, ὅτι ἀδιάφορον εἶναι ἂν ἡ ἀπόφασις παρηρμήνευσε τὸν νόμον, ἢ κακῶς ἐξετίμησε τὰ γεγονότα· ἡ ἰσχὺς τοῦ δεδικασμένου εἰς τοῦτο κυρίως συνίσταται, εἰς τὸ νὰ ὑποστηρίζῃ ἐπίσης τὴν ἐσφαλμένην ὡς καὶ τὴν ὀρθὴν ἐν δικαίῳ καὶ ἐν πράγματι ἀπόφασιν. Τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν καὶ διὰ τὴν παράβασιν τῶν τύπων τῆς διαδικασίας, διότι καὶ οὗτοι παραβίασιν νόμου ἀποτελοῦσιν. Αἱ ἀταξίαι αὗται ἔπρεπε νὰ προβληθῶσι διὰ τῶν νομίμων ἐνδίκων μέσων, μὴ γενομένου δὲ τούτου αἱ ἀποφάσεις καθίστανται ἀπρόσβλητοι.

Πρέπει ὅμως ὁπωσδήποτε νὰ ὑπάρχῃ μία ἀπόφασις· ὅθεν ἂν ἡ ἀταξία φθάσῃ μέχρις ἐξαφανίσεως καὶ αὐτῆς τῆς ἀποφάσεως, δὲν δύναται νὰ παραχθῇ ἐξ αὐτῆς ἔνστασις δεδικασμένου. Τοῦτο δύναται νὰ συμβῇ ὁσάκις τὸ ἐκδοὺν αὐτὴν δικαστήριον εἶναι οὕτως ἀτάκτως συντεθειμένον, ὥστε δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς δικαστήριον, π. χ. ὁ πρόεδρος μόνος ἢ μεθ' ἑνὸς δικαστοῦ ἐκδίδει ἀπόφασιν πλημμελειοδικείου· ἐπίσης ὅταν ἡ ἀναρμοδιότης ἦναι τοιαύτη, ὥστε δύναταί τις νὰ εἴπῃ, ὅτι δὲν εἶχε ποινικὴν δικαιοδοσίαν τὸ δικαστήριον, ὡς, ὅταν μόνοι οἱ σύνεδροι ἄνευ ἐνόρκων καταδικάσωσιν ἢ ἀθωώσωσι παρόντα κατηγορούμενον. Ἀλλ' αἱ ὑποθέσεις αὗται εἶναι ἀ-

δύνατοι· εἰς ὅλας τὰς συνήθως παρουσιαζομένας περιπτώσεις αἱ ἀταξίαι τῶν ἀποφάσεων δὲν ἐμποδίζουσι τὴν τελεσιδικίαν (1).

Β'. Ἀληθὴς ἔννοια τῶν ἀποφάσεων.

254. Πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθοῦς ἐννοίας τῶν ἀποφάσεων διακριτέον τὰ βουλεύματα ἀπὸ τῶν ἰδίως ποινικῶν ἀποφάσεων. Εἴδομεν, ὅτι τὰ συμβούλια ἐξετάζουσιν ἂν ἐκ τῆς ἀνακρίσεως προκύπτωσιν ἐνδείξεις πρὸς ὑποστήριξιν κατηγορίας κατὰ ὡρισμένου προσώπου, καὶ ἂν μὲν δὲν εὕρωσι τοιαύτας, ἀποφαίνονται, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνῃ κατηγορία, ἂν δὲ ἀσθενεῖς τοι αὐτας ἀνεύρωσι, παύουσι πρὸς καιρὸν τὴν κατηγορίαν, ἂν δὲ εὕρωσιν ἀποχρώσας, παραπέμπουσιν εἰς τὸ ἀκροατήριον. Διάφοροι δύνανται νὰ ὦσιν οἱ λόγοι, ἐφ' ὧν τὸ συμβούλιον ἐστηρίχθη, ἐν τούτοις δεδικασμένον ἀποτελεῖ μόνον τὸ τελικὸν ἐξαγόμενον, ἤγουν ἡ ἀπόφανσις, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνῃ κατηγορία, ὅτι παύει πρὸς καιρὸν, ὅτι παραπέμπεται εἰς τὸ ἀκροατήριον ὁ κατηγορούμενος.

Καὶ ἡ μὲν ἔννοια τῶν δύο πρώτων ἀποφάνσεων εἶναι, ὅτι ἡ καταδίωξις δὲν δύναται νὰ προσαχθῇ ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων. Θὰ ὑπάρξῃ ἑπομένως παραβίασις τοῦ δεδικασμένου, ἂν ἕτερον συμβούλιον παραπέμψῃ τὸν κατηγορούμενον εἰς τὸ ἀκροατήριον διὰ τὸ αὐτὸ ἀδίκημα, ἢ ἂν δι' ἀπ' εὐθείας κλήσεως εἰσήγετο οὗτος. Ἡ δὲ ἔννοια τῆς τρίτης ἀποφάνσεως εἶναι, ὅτι πρέπει νὰ προσαχθῇ ἡ κατὰ ὡρισμένου προσώπου κατηγορία εἰς ὡρισμένον δικαστήριον. Πᾶσα πρᾶξις ἀντιβαίνουσα εἰς τὴν διάταξιν ταύτην ἤθελεν ἀποτελέσει παραβίασιν τοῦ δεδικασμένου. Ὅθεν οὔτε ν' ἀνακληθῇ ἡ παραπομπὴ εἶναι δυνατὸν, οὔτε νὰ εἰσαχθῇ ἡ ὑπόθεσις εἰς ἄλλο δικαστήριον διὰ νέας παραπομπῆς, ἢ δι' ἀπ' εὐθείας κλήσεως. Ἀλλ' ἂν τὸ βούλευμα τῆς παραπομπῆς ἀπέρριψεν ἐπιβαρυντικόν τι περιστατικὸν, ἢ ἔλυσε παρεμπιπτόντως

(1) Ἐν Γαλλίᾳ παρουσιάζει δυσκολίας τὸ προκείμενον ζήτημα, διότι τὸ ἄρθρ. 360 inst. crim. ἀπαγορεύει τὴν δευτέραν καταδίωξιν, ὅταν ἀθωωθῇ τις νομίμως (legalement)· παρ' ἡμῖν τὸ ἄρθρ. 84 δὲν περιέχει τὴν φράσιν ταύτην.

καὶ ἕτερα ζητήματα δυνάμενα νὰ ἔχωσιν ἐπιρροὴν εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς κυρίας ὑποθέσεως, εἶναι ἡ λύσις αὕτη ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸ ἐπιληφθὲν τῆς ὑποθέσεως δικαστήριον; Τοῦτο θὰ ἐξετάσωμεν πραγματευόμενοι ἰδίως περὶ βουλευμάτων (Revue Pratique τόμ. 24 σελ. 47—67).

255. Εὐκολώτερον δύναται νὰ προσδιορισθῇ ἡ ἔννοια τῶν ποινικῶν ἀποφάσεων. Ὁ τῆς οὐσίας ποινικῆς τινος ὑποθέσεως ἐπιλαμβανόμενος δικαστὴς τρία τινὰ κυρίως ἐξετάζει, ἂν ὁ κατηγορούμενος ἐξετέλεσε τὴν πρᾶξιν, ἂν ἦναι καταλογιστὸς καὶ ἂν ἡ πρᾶξις τιμωρῆται ὑπὸ ποινικοῦ τινος νόμου. Καὶ ὅταν μὲν ὑπάρχωσιν ὅλα ταῦτα, κηρύττει τὸν κατηγορούμενον ἔνοχον, ὅταν δὲ ἐλλείπῃ τι ἐξ αὐτῶν, τὸν κηρύττει ἀθῷον. Καὶ ἐνταῦθα ὅμως δεδικασμένον ἀποτελεῖ τὸ τελικὸν συμπέρασμα τοῦ δικαστοῦ, ἤγουν ἡ ἀπόφανσις αὐτοῦ, ὅτι ὁ κατηγορούμενος εἶναι ἔνοχος ἢ ἀθῷος, οὐχὶ δὲ καὶ ἡ λύσις αὐτοῦ ἐπὶ ἑκάστου τῶν ἀνωτέρω ζητημάτων.

Κατὰ γενικὸν ἑπομένως κανόνα δὲν ἀποτελοῦσι δεδικασμένον οὔτε αἱ σκέψεις, καθ' ἃς τὸ δικαστήριον ἐμόρφωσε τὴν πεποίθησίν του, οὔτε αἱ πραγματικαὶ καὶ νομικαὶ βάσεις, ἐφ' ὧν ἐστήριξε τὴν ἀπόφασιν. Δυνάμει τοῦ κανόνος τούτου ὁ ἀθωωθεὶς ἐπὶ ἀντιποιήσει ἔργων ἰατροῦ, ὡς ἔχων τὸ δικαίωμα νὰ μετέρχηται τὸν ἰατρόν, δύναται νὰ καταδιωχθῇ πάλιν, ἂν μετὰ τὴν ἀπόφασιν μετέλθῃ ἔργα ἰατροῦ. Ἡ προηγουμένη ἀθώωσίς του ἀφορᾷ μόνον τὴν πρᾶξιν δι' ἣν ἐδικάσθη, ἡ δὲ σκέψις, ὅτι δικαιοῦται νὰ μετέλθῃ τὸν ἰατρόν, δὲν ἀποτελεῖ δεδικασμένον, ὅθεν δύναται ὁ νέος δικαστὴς νὰ λύσῃ ἀποφατικῶς τὸ ζήτημα τοῦτο καὶ νὰ καταδικάσῃ. Τὸ Ἀκυρωτικὸν τῆς Γαλλίας ἀπεφάσισε τὸ ἐναντίον, ἀλλ' ἡ ἀπόφασίς του ἐπικρίνεται παρὰ πάντων (Helie No. 1293). Ἐπίσης ὁ ἀθωωθεὶς ἐπὶ παραβάσει ἀστυνομικῆς διατάξεως δύναται νὰ καταδιωχθῇ διὰ νέαν παράβασιν τῆς αὐτῆς ἀστυνομικῆς διατάξεως οἱοιδήποτε καὶ ἂν ὦσιν οἱ λόγοι τῆς ἀθωώσεώς του.

Τέλος δυνάμει τοῦ αὐτοῦ κανόνος πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ἀθωωθεὶς ἐπὶ πλαστογραφίᾳ πιστοποιητικοῦ δύναται νὰ καταδιωχθῇ ἐπὶ ἀπάτῃ διὰ τοῦ πλαστοῦ πιστοποιητικοῦ ἐνερ-

ηθείση. Ἡ Γαλλικὴ νομολογία καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν συγγραφέων
ίδουσιν ἐναντίαν λύσιν εἰς τὸ ζήτημα διὰ τὸν λόγον, ὅτι αἱ
δύω αὗται κατηγορίαι εἶναι ἀλληλένδετοι, καὶ ὑποστηρίζονται ἢ
ἱποκρούονται ἀμοιβαίως (Helie No. 1292 Trebut. τόμ. 2 σελ.
342). Ἀλλὰ θεωροῦμεν προτιμοτέραν τὴν γνώμην τοῦ Griolet,
καθ' ἣν δύο ἀδικήματα οὐδέποτε δύνανται νὰ ὦσι τόσον στε-
ῶς συνδεδεμένα, ὥστε ἡ ἀθώωσις τοῦ κατηγορουμένου ὡς πρὸς
ὸ ἕν, νὰ ἐπιφέρῃ ἀναγκαίως τὴν ἀθώωσιν αὐτοῦ καὶ ὡς πρὸς
ὸ ἕτερον· ὁ δικαστὴς βεβαιῶν ἢ ἀρνούμενος στοιχεῖόν τι τοῦ
δικήματος ἀποφαίνεται μόνον σχετικῶς μὲ τὴν ὕπαρξιν τοῦ
δικήματος τούτου καὶ οὐχὶ ἀπολύτως· ὅθεν περὶ τοῦ αὐτοῦ
τοιχείου δύναται ν' ἀποφασίσῃ ἄλλως, προκειμένου περὶ ἄλλου
δικήματος. Ἄνευ τούτου ἔπρεπε νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι καὶ ὁ
θωωθεὶς, διότι ἀπέδειξε τὸ ἄλλοθι, ἔπρεπε νὰ μείνῃ ἀκατα-
ώκτος δι' ὅλα τὰ κατὰ τὸν αὐτὸν τόπον καὶ χρόνον πραχθέν-
α ἀδικήματα. Ὅθεν καὶ ὁ ἀθωωθεὶς, ἐπὶ πλαστογραφίᾳ πι-
τοποιητικοῦ δὲν ἔπεται, ὅτι εἶναι ἀθῶος καὶ τῆς ἀπάτης (Re-
ue Pratique τόμ. 24 σελ. 174).

256. Εἴδομεν, ὅτι δεδικασμένον ἀποτελεῖ ἡ ἀπόφανσις, ὅτι
ισμένος κατηγορούμενος εἶναι ἔνοχος ἢ ἀθῶος ἀξιοποίνου τι-
ς πράξεως. Ἐντεῦθεν ἕπεται, ὅτι δεδικασμένον δὲν ὑπάρχει,
α δὲν πρόκηται περὶ τοῦ αὐτοῦ κατηγορουμένου. Ὅθεν δύνα-
αι νὰ καταδιωχθῇ τις διὰ πρᾶξιν, δι' ἣν καταδιώκεται ἢ καὶ
ετεδικάσθη ἄλλος. Τοῦτο ἐξάγεται σαφῶς καὶ ἐκ τοῦ ἄρθρ.
03 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ εἶναι δυνατὴ ἡ διὰ διαφόρων ἀπο-
ίσεων καταδίκη δύο προσώπων διὰ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν πρᾶ-
ν ὑφ' ἑνὸς μόνου ἐκτελεσθεῖσαν.

Τῆς ἀρχῆς ταύτης ἡ Γαλλικὴ νομολογία καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν
ἄλλων συγγραφέων παραδέχονται ἐξαίρεσιν, ὁσάκις ἠθωώθη ὁ
ιτουργὸς ἀξιοποίνου τινὸς πράξεως, διότι δὲν εἶναι αὕτη ἀ-
όποινος ἢ οὐδόλως ἐξετελέσθη, φρονοῦντες, ὅτι ἐν τοιαύτῃ πε-
πτώσει δὲν ἐπιτρέπεται οὔτε οἱ συναίτιοι νὰ καταδιωχθῶσι,
ότι ἡ καταδίκη αὐτῶν θὰ ἀποτελέσῃ ἀντίφασιν πρὸς τὴν
ομολογουμένην ἀθωωτικὴν ἀπόφασιν. Οὕτως ἀθωωθέντος τοῦ λει-
οτάκτου, διότι λειποταξία δὲν ἐγένετο, δὲν δύναταί τις νὰ κα-

ταδιωχθῇ ὡς ἀποκρύψας αὐτόν· ἐπίσης ἀθωωθείσης τῆς μοιχαλίδος, διότι μοιχεία δὲν ἐξετελέσθη δὲν δύναται νὰ καταδιωχθῇ ἕτερος ὡς ὑποστηρίξας τὴν πρᾶξιν τῆς μοιχείας διὰ τῆς συνδρομῆς του. Σπουδαίους λόγους προτείνουσι πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης ταύτης. Ἡ ποινικὴ δικαιοσύνη, λέγουσιν, ἐνεργεῖ ὑπὲρ τοῦ συμφέροντος τῆς κοινωνίας πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας, ἅμα ἑπομένως ἔφθασεν ἅπαξ εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἀδίκημα δὲν ἐξετελέσθη, δὲν δύναται πλέον νὰ κινήσῃ νέας ἀγωγὰς, διότι θὰ θέσῃ οὕτω τότε ἡ ἰδία εἰς ἀμφισβήτησιν τὴν ὀρθότητα τῶν ἰδίων ἀποφάσεών της. (Helie No. 1285). Ἔπειτα πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ κηρυχθῇ τις συνεργὸς ἀδικήματος πραχθέντος ὑπὸ ἄλλου, ἐν ᾧ ὑπάρχει δεδικασμένον, ὅτι οὗτος δὲν τὸ ἔπραξεν;

Ἐν τούτοις θεωροῦμεν ὀρθοτέραν τὴν ἐναντίαν γνώμην, ἣν ὁ Παππαχρήστου διὰ μακρῶν ὑπερασπίζει (Θέμιδ. τόμ. 9 σελ. 272—273) (Revue Prat. τομ. 24 σελ. 176). Εἴδομεν, ὅτι αἱ σκέψεις καὶ αἰτιολογίαι τῶν ἀποφάσεων δὲν δύνανται ν' ἀποτελέσωσι δεδικασμένον, διατὶ νὰ παραδεχθῶμεν ἐνταῦθα ἐξαίρεσιν; Καὶ ἂν ἠθωώθη ὁ αὐτουργὸς, διότι ἀδίκημα δὲν ὑπῆρξε, διατὶ νὰ μὴ ἐπιτραπῇ, δικαζομένου ἄλλου κατηγορουμένου, ἡ νέα ἐξέτασις τοῦ ζητήματος ἐπὶ τῇ βάσει ἴσως νέων ἀκριβεστέρων ἀποδείξεων; Μᾶς προτείνουσι τὴν ἐνδεχομένην ἀντίφασιν τῶν ἀποφάσεων καὶ τὴν ἐντεῦθεν κατάπτωσιν τῆς ὑπολήψεως τῆς δικαιοσύνης. Ἀλλὰ τότε ἔπρεπε ν' ἀπαγορεύσωμεν καὶ εἰς τὸν συνεργὸν ν' ἀμφισβητήσῃ τὴν ὕπαρξιν τοῦ ἀδικήματος, ὅταν κατεδικάσθη ἤδη ὁ αὐτουργὸς, διότι συνεπείᾳ τῆς ἀμφισβητήσεως ταύτης ἐνδεχόμενον ν' ἀθωωθῇ ὁ συνεργὸς, διότι ἡ κυρία πρᾶξις δὲν ἐξετελέσθη ἐν ᾧ ὁ αὐτουργὸς κατεδικάσθη ἤδη δι' αὐτήν. Οὐδεὶς ὅμως ὑποστηρίζει τοιαύτην ἀπαγόρευσιν περιορίζουσαν τὸ δικαίωμα τῆς ὑπερασπίσεως. Ἐκτὸς τούτου ἡ ἀντίφασις δύναται νὰ παρουσιασθῇ καταδικαζομένου πρότερον τοῦ συνεργοῦ, καὶ εἶτα ἀθωουμένου τοῦ αὐτουργοῦ, τὶ γενήσεται τότε; Ἐκ τούτων ἕπεται, ὅτι ὁ νόμος δὲν ἐφρόντισε περὶ τῶν ἐνδεχομένων ἀντιφάσεων, εἰμὴ ὁσάκις αὗται ἀποδεικνύουσι προφανῆ καὶ ἀναντίρρητον ἀδικίαν, ἤγουν εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ ἄρθρ.

503 ἐδ. 1 καὶ 2 Ποιν. Δικ. Τὴν ἐναντίαν γνώμην ὑποστηρίζει ὁ Griolet (αὐτόθ. σελ. 181) μόνον ὁσάκις συγχρόνως δικάζονται οἱ συναίτιοι, διότι τότε ἤθελεν εἶσθαι παραλογισμὸς ἂν ἀποφαίνηται τὸ δικαστήριον, ὅτι ἡ πρᾶξις ἐπράχθη ὡς πρὸς τὸν ἕνα καὶ δὲν ἐπράχθη ὡς πρὸς τὸν ἄλλον.

Ὁ Ἄρ. Πάγος ἀντιφατικῶς ἀπεφάσισεν ἐπὶ τοῦ ζητήματος. Καταδικασθέντος τοῦ αὐτουργοῦ ἐνώπιον τοῦ κακουργιοδικείου ἐπὶ ἀπρομελετήτῳ τραύματι, παρεπέμφθη κατόπιν ἕτερος, ὡς ὑποστηρίξας τραῦμα ἐκ προμελέτης. Ὁ Ἄρ. Πάγος ἀνήρεσε τὸ βούλευμα καὶ παρέπεμψεν ἐπὶ συνεργείᾳ τραύματος ἀπρομελετήτου (115 τοῦ 1852). Ἐπίσης διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 24 τοῦ 1870 ἀποφάσεώς του ἐπεκύρωσε βούλευμα Ἐφετείου, ὅπερ ἠθώωσέ τινα ἐπὶ ἀποκρύψει κατηγορουμένου, διότι ἐν τῷ μεταξὺ ἠθωώθη ὁ ἀποκρυβείς. Τοὐναντίον παραπεμφθέντος ἄλλου ὡς αὐτουργοῦ βιαίας ἀπαγωγῆς καὶ καταδικασθέντος ἐπὶ ἐκουσίᾳ, δικασθέντος δὲ βραδύτερον ἑτέρου συναιτίου καὶ καταδικασθέντος ἐπὶ βιαίᾳ, ὁ Ἄρ. Πάγος ἀπέῤῥιψε τὴν ἀναίρεσιν τούτου ἐφαρμόσας τὴν ἡμετέραν γνώμην (Ἀποφ. 139 τοῦ 1859).

Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐναντία γνώμη ἂν ὑποτεθῇ ὀρθοτέρα, μόνον εἰς Ἰταισματοδικεῖα καὶ Πλημμελειοδικεῖα δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ κῦτη ἐν περιπτώσει ἀθωώσεως, οὐχὶ δὲ εἰς Κακουργιοδικεῖα, διότι οἱ ἔνορκοι δὲν αἰτιολογοῦσι τὰς ἀποφάσεις αὐτῶν, ὥστε δὲν εἶναι γνωστὸν ἂν διὰ κοινοὺς καὶ εἰς τὸν συνεργὸν λόγους ἠθωώθη ὁ κὐτουργὸς, ἢ διὰ ἰδιαιτέρους προσωπικῶς αὐτὸν ἀφορῶντας.

Γ'. Ποῖαι πράξεις θεωροῦνται ὡς ἐκδικασθεῖσαι διὰ τῆς ἀποφάσεως.

257. Τὸ δεδικασμένον ἐκτείνεται ἐφ' ὅλων τῶν γεγονότων, τὰ ὁποῖα περιέχονται εἰς τὰ ἀδικήματα, ἅτινα ἐδικάσθησαν διὰ τῆς ἀποφάσεως. Ὅθεν ἵνα προσδιορίσωμεν ποία πρᾶξις πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐκδικασθεῖσα διὰ τῆς ἀποφάσεως, ἀνάγκη νὰ ὁρίσωμεν, πρῶτον ποῖα γεγονότα θεωροῦνται ὡς περιεχόμενα εἰς ἕκαστον ἀδίκημα, καὶ δεύτερον ποῖα ἀδικήματα θεωροῦνται ὡς ἐκδικασθέντα διὰ τῆς ἀποφάσεως.

258. Ἕκαστον ἀδίκημα σύγκειται ἐκ τοῦ συνόλου τῶν γεγονότων, ὅσα ὁ ποινικὸς νόμος θεωρεῖ ἀναγκαῖα πρὸς ὕπαρξιν αὐτοῦ, καὶ κατὰ κανόνα, ὁσάκις τὰ γεγονότα ταῦτα ἐπαναλαμβάνονται, ἀποτελεῖται νέον ἀδίκημα ἀνεξάρτητον τοῦ πρώτου. Ἐνίοτε ὅμως ἡ ἐπανάληψις δὲν θεωρεῖται ὡς νέον ἀδίκημα, ἀλλ' ὡς συνέχεια τοῦ πρώτου, μεθ' οὗ ἀποτελεῖ ἓν καὶ μόνον ἀδίκημα, ὡς λόγου χάριν, τὸ φέρειν παρανόμως στολὴν δημοσίου ὑπαλλήλου (ἄρθρ. 228 Ποιν. Νόμου), τὸ δανείζειν ἐξ ἐπιτηδεύματος ἐπὶ ἐνεχύρῳ (ἄρθρ. 682 Ποιν. Νόμου). Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν ἡ ἐκδίκασις τοῦ ἑνὸς ἀδικήματος οὐδόλως ἐπηρεάζει τὴν τοῦ ἄλλου. Εἰς τὴν δευτέραν ὅμως διὰ τῆς ἐκδικάσεως μιᾶς πράξεως θεωροῦνται συνεκδικασθεῖσαι καὶ ὅλαι αἱ προγενέστεραι τῆς καταδιώξεως πράξεις, ὥστε βασίμως ἀντιτάσσεται ἡ ἔνστασις τοῦ δεδικασμένου κατὰ πάσης νέας καταδιώξεως τῶν πράξεων τούτων. (Helie No. 1291 ἐν τέλει).

Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν δύσκολον εἶναι πολλάκις νὰ διακριθῇ, ἂν γεγονός τι ἀπαρτίζῃ ἀναπόσπαστον μέρος τοῦ ἀδικήματος, ἢ ἀποτελῇ νέον ἀδίκημα. Οὕτω, φέρ' εἰπεῖν, ἐπὶ συγχρόνου κλοπῆς πολλῶν κινητῶν ἀνηκόντων εἰς διαφόρους κυρίους τινὲς ἰσχυρίσθησαν, ὅτι ὑπάρχουσι τόσαι κλοπαὶ ὅσοι ἰδιοκτῆται (Mangin No. 404)· ἀλλ' οὐχὶ ὀρθῶς, διότι ἡ διαφορὰ τῶν ἰδιοκτητῶν δὲν δύναται νὰ διασπάσῃ τὴν ἑνότητα τῆς πράξεως, ἄλλως ἔπρεπε νὰ ἔχωμεν πολλὰς πράξεις καὶ ὅταν ἓν μόνον πρᾶγμα ἐκλάπῃ ἀνῆκον εἰς πολλούς. Ὅθεν καὶ ἂν ἐπὶ κλοπῇ ἑνὸς μόνον ἀντικειμένου κατεδιώχθη τις, ὁλόκληρος ἡ κλοπὴ θεωρεῖται ἐκδικασθεῖσα, ὥστε δὲν δύναται νὰ καταδιωχθῇ ἐπὶ κλοπῇ ἄλλου ἀντικειμένου. Ἐπίσης μίαν καὶ μόνην κλοπὴν διαπράττει τις, ὅταν διαδοχικῶς λαμβάνῃ τὰ διάφορα ἀντικείμενα τῆς κλοπῆς, ἀρκεῖ νὰ μὴ ὑπάρχωσι διαλείμματα κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν. Ἐπίσης δὲν πράττει νέαν κλοπὴν ὁ μετὰ τὴν ἔκτισιν τῆς ποινῆς του ἀναλαμβάνων τὸ κλαπέν, ὅπερ εἶχεν ἀποκρύψει (Helie No. 1291).

Πρὸς λύσιν τῶν τοιούτων ζητημάτων πρέπει κατὰ τὸν Griolet νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν ἡ ἑνότης τῆς δολίας προαιρέσεως· ὅθεν καὶ ἂν πολλὰ πράγματα ἐκλάπησαν, καὶ ἂν εἰς διαφόρους

ἀνῆκον, καὶ ἂν ἀκόμη διὰ διαδοχικῶν ἀφαιρέσεων ἐπράχθη ἡ κλοπὴ, ἔχομεν πάντοτε μίαν πρᾶξιν, ἂν πρὸς ἐκτέλεσιν μιᾶς καὶ μόνης δολίας προαιρέσεως ἐπράχθησαν ταῦτα πάντα. Ἀλλ' ἐκ τῆς ὑπὸ τῶν δικαστηρίων ἐκτιμήσεως τῶν γεγονότων ἐξαρτᾶται κυρίως ἡ λύσις τῶν περὶ ὧν πρόκειται ζητημάτων. (ἰδὲ καὶ ἀριθ. 217).

259. Τινὰ ἀδικήματα δύνανται κατὰ διαφόρους τρόπους νὰ διαπραχθῶσιν· οὕτως ἡ ἀπάτη διαπράττεται καὶ διὰ τῆς ἀθεμίτου ἀποκρύψεως πραγμάτων ἀληθῶν, καὶ διὰ τῆς παραστάσεως πραγμάτων ψευδῶν ὡς ἀληθῶν. Ἐν τούτοις καὶ ἐπὶ ἑνὸς μόνον τρόπου ἐκτελέσεως ἂν στηρίζηται ἡ καταδίωξις, θεωροῦνται ἅπαντες ὡς ἐκδικασθέντες, διότι τὸ ἀδίκημα αὐτὸ θεωρεῖται ὡς ἀντικείμενον τῆς ἀποφάσεως καὶ οὐχὶ εἷς τρόπος τῆς διαπράξεώς του. (Revue τόμ. 24 σελ. 74). Τῆς ἀρχῆς ταύτης καθιεροῖ ἐξαίρεσιν ἡ Γαλλικὴ νομολογία, προκειμένου περὶ χρεωκοπίας, παραδεχομένη, ὅτι ὁ ἐπὶ δολίᾳ ἀθωωθεὶς δύναται νὰ καταδιωχθῇ ἐπὶ ἁπλῇ. (Helie No. 1288). Θεωροῦμεν ὀρθὴν τὴν νομολογίαν ταύτην, διότι τὰ διάφορα γεγονότα τῆς ἀμελείας τοῦ πτωχεύσαντος, ἂν καὶ χαρακτηρίζωνται ὡς χρεωκοπία, ὡς καὶ τὰ τοῦ δόλου, εἶναι ὅμως οὐσιωδῶς διακεκριμένα τούτων.

260. Ἡ αὐτὴ ἀρχὴ ἐφαρμόζεται καὶ ἐπὶ ἀποπείρας καὶ συνεργείας, αἵτινες καὶ αὗται δὲν εἶναι εἰμὴ τρόπος τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἀδικήματος· ὅθεν ὁ ἐπὶ τετελεσμένῳ ἀδικήματι ἢ ὡς αὐτουργὸς καταδιωχθεὶς δὲν δύναται νὰ καταδιωχθῇ ἀκολούθως ἐπὶ ἀποπείρᾳ ἢ συνεργείᾳ τοῦ αὐτοῦ ἀδικήματος. Ἐπίσης ὁ καταδιωχθεὶς ἐπὶ συνεργείᾳ καθ' ἕνα τρόπον διαπραχθείσῃ δὲν δύναται νὰ καταδιωχθῇ ἐπὶ συνεργείᾳ διαπραχθείσῃ κατ' ἄλλον, ἐκτὸς ἂν διεπράχθη μετὰ τὴν καταδίωξιν· οὕτως ἀθωωθείς τις ἐπὶ ἀποκρύψει κλοπιμαίων, ὀρθῶς κατεδιώχθη βραδύτερον ἐπὶ ἀποκρύψει τῶν αὐτῶν ἀντικειμένων πραχθείσῃ μετὰ τὴν ἀθώωσιν, διότι ἡ πρᾶξις αὕτη ἀποτελεῖ νέον ἀδίκημα (Helie No. 1288).

261. Μεταβαίνομεν ἤδη εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος ποῖα ἀδικήματα θεωροῦνται ὡς ἐκδικασθέντα διὰ τῆς ἀποφάσεως.

Ἂν ὁ δικαστὴς ὑπεχρεοῦτο κατὰ νόμον ν' ἀποφασίζῃ περὶ μόνων τῶν ἐν τῇ κατηγορίᾳ γεγονότων καὶ ὑπὸ μόνον τὸν ἐκεῖ ἀναφερόμενον χαρακτηρισμὸν αὐτῶν, ἤρκει νὰ λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν τὸ γράμμα τῆς ἀποφάσεως, ἵνα μάθῃ ἐπὶ ποίων ἀδικημάτων ἐδίκασεν. Ἀλλὰ πρὸς ταχυτέραν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης ὁ νομοθέτης δὲν ὑπεχρέωσε τὸν δικαστὴν νὰ δικάζῃ ἐπὶ μόνων τῶν εἰς τὴν κατηγορίαν ῥητῶς καὶ ὀνομαστὶ ἀναφερομένων ἀδικημάτων, ἀλλ' ἐχορήγησεν αὐτῷ τὸ δικαίωμα, καὶ ἑπομένως ἐπέβαλε τὴν ὑποχρέωσιν, ν' ἀποφασίζῃ καὶ περὶ ἑτέρων ἀδικημάτων, ἐνίοτε δὲ καὶ περὶ γεγονότων μὴ περιεχομένων εἰς τὴν κατηγορίαν. Ἐντεῦθεν δὲ ἐξάγουσι τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ σιωπὴ τοῦ δικαστοῦ, ὁσάκις ἠδύνατο καὶ κατὰ συνέπειαν ὤφειλε νὰ δικάσῃ, ἐμφαίνει, ὅτι δὲν εὗρεν ἀξιόποινον πρᾶξιν νὰ τιμωρήσῃ, καὶ ὅταν ἀκόμη ὁ δικαστὴς σιωπᾷ περὶ γεγονότων περιεχομένων εἰς τὴν κατηγορίαν. Ἕνεκα δὲ τοῦ συμπεράσματος τούτου παραδέχονται, ὅτι ὑπάρχει κατὰ κανόνα δεδικασμένον οὐ μόνον διὰ τὰ ῥητῶς ὑπὸ τῆς ἀποφάσεως δικασθέντα ἀδικήματα, ἀλλὰ καὶ δι' ὅλα τὰ ἐν τῇ κατηγορίᾳ ῥητῶς ἀναφερόμενα, ὡς καὶ δι' ὅλα ἐκεῖνα, ἅτινα δὲν ἀναφέρονται μὲν ῥητῶς εἰς τὴν κατηγορίαν, ἐφ' ὧν ὅμως ἠδύνατο ὁ δικαστὴς νὰ δικάσῃ (Revue τόμ. 24 σελ. 75—76). Ὑπολείπεται ὅθεν νὰ ἐξετάσωμεν ἐπὶ ποίων ἀδικημάτων δύναται νὰ δικάσῃ ὁ δικαστής, ἵνα προσδιορίσωμεν τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ὁ ἀνωτέρω κανὼν ἐφαρμόζεται καὶ ὑπάρχει δεδικασμένον. Διακριτέον μεταξὺ συμβουλίων καὶ δικαστηρίων.

262. Τὰ συμβούλια ἀποφαίνονται περὶ τοῦ ἐξαγομένου τῆς ἀνακρίσεως· ταύτης ἔργον εἶναι οὐχὶ ἡ καταδίωξις ὡρισμένου τινὸς ἀδικήματος καὶ ἡ ἀναζήτησις τῶν ἀποτελούντων αὐτὸ στοιχείων, ἀλλ' ἡ ἀνακάλυψις καὶ βεβαίωσις ὅλων τῶν γεγονότων, ὅσα ἀληθῶς ἔλαβον χώραν· διὰ τοῦτο ὁ ἀνακριτὴς καί τοι ὀφείλων νὰ περιορισθῇ εἰς τὴν ἐν τῇ παραγγελίᾳ τοῦ εἰσαγγελέως ἀναφερομένην πρᾶξιν, δύναται, ὡς θὰ ἴδωμεν, καὶ τὴν πρᾶξιν ταύτην ὑφ' ὅλας αὐτῆς τὰς ἐπόψεις νὰ ἐξετάσῃ, καὶ κατὰ νέων κατηγορουμένων ν' ἀπευθύνῃ τὴν ἀνάκρισιν (Helie No. 2089—2091). Ἐντεῦθεν ἕπεται, ὅτι καὶ τὰ συμβούλια,

εἰς ἃ μετὰ τὸ τέλος τῆς ἀνακρίσεως ὑποβάλλεται ἡ ὑπόθεσις, ὀφείλουσι νὰ ἐξετάσωσι ποῖα ἐν γένει γεγονότα προκύπτουσιν ἐκ τῆς ἀνακρίσεως, καὶ ἂν ταῦτα ἀποτελῶσιν ἀξιόποινόν τινα πρᾶξιν καὶ ποίαν (251 καὶ ἐπόμ. Ποιν. Δικ.).

Τοιαύτης οὔσης τῆς ἐξουσίας τῶν συμβουλίων, ἐφαρμόζοντες ἐπ' αὐτῶν αὐστηρῶς τὸν ἀνωτέρω κανόνα ἠθέλομεν φθάσει εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι διὰ τοῦ βουλεύματος ἐκδικάζονται ἅπαντα τὰ ἐκ τῆς ἀνακρίσεως προκύπτοντα γεγονότα, εἴτε γίνεται ῥητῶς περὶ αὐτῶν λόγος, εἴτε μή· διότι τὸ μὲν βούλευμα τὸ ἀποφαινόμενον, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνῃ κατηγορία ἐμφαίνει, ὅτι οὐδεμίαν πρᾶξιν τοῦ κατηγορουμένου ἀνεῦρε τὸ συμβούλιον, ἄλλως ἤθελε παραπέμψει δι' αὐτήν· τὸ δὲ βούλευμα τὸ παραπέμπον δι' ἓν μόνον ἀδίκημα ἐμφαίνει, ὅτι οὐδὲν ἕτερον προέκυπτεν, ἄλλως ἤθελε παραπεμφθῇ καὶ τοῦτο εἰς τὸ δικαστήριον.

263. Τὸ συμπέρασμα τοῦτο παραδέχεται καθ' ὁλοκληρίαν ὁ Griolet (Revue τόμ. 24 σελ. 77—80) φρονῶν, ὅτι ὑπάρχει δεδικασμένον δι' ὅλα τὰ ἐκ τῆς ἀνακρίσεως προκύπτοντα γεγονότα, καὶ ὅτι οὐδεμία δι' αὐτὰ ἐπιτρέπεται περαιτέρω καταδίωξις, διότι τὸ μὲν συμβούλιον ἀποφανθὲν ἄνευ ἐπιφυλάξεως ἐπὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἀνακρίσεως ἀπεξεδύθη πλέον τῆς ὑποθέσεως, καὶ δὲν δύναται νὰ ἐπιληφθῇ αὐτῆς ἐκ νέου, νέα δὲ ἀνάκρισις νὰ ἐνεργηθῇ περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως δὲν ἐπιτρέπεται.

Ἐν τούτοις ἡ Γαλλικὴ νομολογία δὲν παραδέχεται τὴν γνώμην ταύτην ἄνευ ἐξαιρέσεως. Τὸ Ἀκυρωτικὸν ἀπεφάσισεν (23 Ἀπριλίου 1859), ὅτι ἂν τὸ συμβούλιον παραλείψῃ ν' ἀποφανθῇ ἐπὶ μιᾶς τῶν ἐκ τῆς ἀνακρίσεως προκυπτουσῶν ἀξιοποίνων πράξεων, οὐδεμία ἔνστασις ἀπαραδέκτου δύναται ν' ἀντιταχθῇ κατὰ τῆς μεταγενεστέρας ἐξασκήσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς σχετικῶς μὲ τὴν παραλειφθεῖσαν πρᾶξιν.

Φρονοῦμεν, ὅτι πρὸς ὀρθὴν λύσιν τοῦ ζητήματος ἀνάγκη νὰ γείνῃ διάκρισίς τις. Περαιωθείσης τῆς ἀνακρίσεως ὁ κατηγορούμενος ἀπέκτησε δικαίωμα νὰ δικασθῇ συμφώνως πρὸς τὸ ἐξαγόμενον αὐτῆς, ὅθεν οὐδέποτε δύναται νὰ γείνῃ νέα περὶ τῆς ὑποθέσεως ἀνάκρισις, ἐκτὸς ἂν ὑπὸ τοῦ ἐπιληφθέντος τῆς ἀνα-

κρίσεως συμβουλίου διαταχθῇ τοῦτο. Ἀφ' ἑτέρου φρονοῦμεν, ὅτι τὸ ἐκ τῆς σιωπῆς τοῦ συμβουλίου συμπέρασμα τῆς ἀθωώσεως τοῦ κατηγορουμένου δὲν εἶναι ὀρθὸν, διότι ἀποκρούεται ἐκ τῶν αἰτιολογιῶν τοῦ βουλεύματος, ἐξ ὧν ἐξάγεται, ὅτι οὐδόλως ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὸ συμβούλιον τὴν ἀξιόποινον ἐκείνην πρᾶξιν, αἱ δὲ αἰτιολογίαι δὲν ἀποτελοῦσι μὲν, ὡς εἴδομεν, δεδικασμένον, δύνανται ὅμως νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν πρὸς κατανόησιν τοῦ ὁριστικοῦ συμπεράσματος. Τί ποιητέον λοιπὸν, ἀφοῦ ἡ μὲν ὑπόθεσις τῆς ἀθωώσεως δὲν εἶναι βάσιμος, νέα δὲ ἀνάκρισις δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐνεργηθῇ; Πρέπει ἀπαντῶμεν, νὰ ὑποβληθῇ ἐκ νέου ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸ συμβούλιον, ἵνα ἀποφανθῇ ἐπὶ τοῦ παραλειφθέντος κεφαλαίου τῆς κατηγορίας. Δύο ἀντιρρήσεις ἐπιφέρουσι κατὰ τῆς λύσεως ταύτης, ὅτι τὸ συμβούλιον ἀπεξεδύθη τῆς ὑποθέσεως, καὶ δεύτερον, ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ὑποστῇ δύο δικαστικοὺς ἀγῶνας ὁ κατηγορούμενος. Εἰς τὴν πρώτην ἀπαντῶμεν, ὅτι αἱ ἀνακρίσεις εἰσάγονται εἰς τὰ συμβούλια, ἵνα ἀποφαίνωνται ὁριστικῶς ἐπ' αὐτῶν, ἑπομένως ἐν ὅσῳ τοιαύτη ἀπόφασις δὲν ὑπάρχει, δὲν δύναται τὸ συμβούλιον νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀπεκδυθὲν τῆς ὑποθέσεως, καὶ εἶναι ἀδιάφορον, ἂν τὸ συμβούλιον ἀπεφάσισεν ἐπὶ ἄλλης κατηγορίας ἀνακριθείσης συγχρόνως. Ἡ δευτέρα ἀντίρρησις εἶναι βάσιμος προκειμένου περὶ τῆς ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ συζητήσεως, διότι εἶναι ἀληθῶς ἄδικον ὁ προσκληθεὶς νὰ δικασθῇ διὰ δύο πράξεις, καὶ ὑποστὰς ὅλους τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς πικρίας τῆς δημοσίας συνεδριάσεως, νὰ φέρηται καὶ πάλιν εἰς νέαν συζήτησιν διὰ μόνον τὸν λόγον, ὅτι οἱ δικασταί του ἠμέλησαν ν' ἀποφασίσωσιν ἐπὶ μιᾶς τῶν κατηγοριῶν. Ἀλλὰ τὰ βουλεύματα ἐκδίδονται ἐν ἀπουσίᾳ καὶ ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ κατηγορουμένου, ἑπομένως δὲν δύναται βασίμως νὰ παραπονεθῇ, ὅτι παρεπέμφθη ὑπὸ δύο βουλευμάτων καὶ οὐχὶ ὑπὸ ἑνὸς δι' ἀμφοτέρας τὰς πράξεις.

261. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν συμβουλίων. Τὰ δὲ δικαστήρια κυρίως μὲν δικάζουσι περὶ τῶν ἐνώπιόν των καταδιωκομένων γεγονότων, ἅτινα ὑπὸ τοὺς νομικοὺς αὐτῶν χαρακτηρισμοὺς ἀναφέρονται εἰς τὰς κλήσεις, τὰ βουλεύματα καὶ τὰ κατηγορητήρια. Ἐκτὸς ὅμως τούτων δύνανται.

ά) Νὰ ἐξετάσωσιν ὅλα τὰ παρεπόμενα τῆς ἀξιοποίνου πράξεως γεγονότα, καὶ ὅταν ἀκόμη ταῦτα δὲν καταδιώκωνται ῥητῶς καὶ εἰδικῶς. Ὅθεν ὅλοι οἱ τρόποι τῆς ἐκτελέσεως καὶ ὅλαι αἱ περιπτώσεις τοῦ καταδιωκομένου ἀδικήματος δύνανται ν' ἀποχωρισθῶσι τῆς κυρίας πράξεως καὶ νὰ ἐκτιμηθῶσιν ἰδιαιτέρως· οὕτως ὑπαρχούσης κατηγορίας ἐπὶ ληστείᾳ, δύναται νὰ τεθῇ ἐπιβοηθητικὸν ζήτημα τραυμάτων.

β') Νὰ τροποποιήσωσι τὸν νόμιμον χαρακτηρισμὸν, ὃν ἡ ἀνάκρισις ἔδωκεν εἰς τὸ ἀξιόποινον γεγονὸς, εἴτε διότι δὲν εὑρίσκουσι νομικῶς ὀρθὸν τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦτον, εἴτε διότι ἐκ τῶν συζητήσεων ἐξάγεται, ὅτι ἡ πρόθεσις τοῦ κατηγορουμένου ἦτο διάφορος, ἢ αἱ περιστάσεις καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῆς πράξεως μᾶλλον ἢ ἧττον σοβαρὰ παρ' ὅ,τι κατ' ἀρχὰς ἐφάνησαν. Ὅθεν κατηγορουμένου τινὸς ἐπὶ φόνῳ, δύναται νὰ τεθῇ ζήτημα τραυμάτων ἢ ἐξ ἀμελείας φόνου, κατηγορουμένου δὲ ἐπὶ βιασμῷ, δύναται νὰ τεθῇ ζήτημα προσβολῆς αἰδοῦς ἢ καὶ τραυμάτων.

Ἐφαρμόζοντες ἤδη ἐπὶ τῶν δικαστηρίων τὸν ἀνωτέρω κανόνα, καθ' ὃν ὡς δεδικασμένα θεωροῦνται ἅπαντα τὰ ἀδικήματα τὰ προκύπτοντα ἐκ γεγονότων, ἐφ' ὧν ἠδύνατο ν' ἀποφασίσῃ ὁ δικαστὴς, πρέπει νὰ συμπεράνωμεν· 1) ὅτι ἡ καταδίκη τοῦ κατηγορουμένου περιλαμβάνει ὅλα τὰ στοιχεῖα καὶ ὅλας τὰς περιστάσεις τῆς ἀξιοποίνου πράξεως· ὁ δικαστὴς ἠδύνατο νὰ τὴν καταστήσῃ βαρυτέραν ἢ ἐλαφροτέραν· ἀφοῦ ὅμως ἔδωκε χαρακτηρισμόν τινα, ἡ πρᾶξις θεωρεῖται ὡς ἐκδικασθεῖσα καὶ ἂν ὑποτεθῇ, ὅτι ὑπέπεσεν εἰς ἔλλειψιν· 2) ὅτι ἡ ἀθώωσις τοῦ κατηγορουμένου ἐμφαίνει, ὅτι ἡ πρᾶξις μεθ' ὅλων αὐτῆς τῶν στοιχείων καὶ μεθ' ὅλων τῶν περιστάσεων, καθ' ἃς ἐξετελέσθη, δὲν ἀποτελεῖ ἀξιόποινόν τινα πρᾶξιν, διότι ἄλλως δὲν ἤθελεν ἐπέλθει ἀθώωσις.

265. Ὁδηγούμενοι ἐκ τῶν σκέψεων τούτων, ἃς ἐξετάσωμεν ἂν ἐπιτρέπηται μεταγενεστέρα καταδίωξις· ά) ἐπὶ τῇ βάσει γεγονότων ὄντων συναφῶν ἢ τελεσθέντων συγχρόνως μετὰ τῶν γεγονότων, ἐφ' ὧν ἐστηρίχθη προηγουμένη κατηγορία· β') ἐπὶ τῇ βάσει γεγονότων, ἅτινα εἰσὶν ἁπλαῖ παρεπόμεναι περιστάσεις

τῆς ἐκδικασθείσης πράξεως, καὶ γ') ἐπὶ τῇ βάσει τῶν αὐτῶν γεγονότων τῆς πρώτης κατηγορίας, ἀλλ' ἐχόντων ἕτερον νομικὸν χαρακτηρισμόν.

Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν οὐδὲν ὑπάρχει κώλυμα τῆς μεταγενεσέρας καταδιώξεως. Ἡ συνάφεια καὶ ἡ σύγχρονος ἐκτέλεσις ἠδύναντο νὰ δικαιολογήσωσι τὴν σύγχρονον τῶν ὑποθέσεων ἐκδίκασιν, ἀλλ' ἀφοῦ εἰσήχθησαν χωριστὰ, ἡ καταδίωξις τῆς μιᾶς οὐδεμίαν δύναται νὰ ἔχῃ ἐπιρροὴν εἰς τὴν καταδίωξιν τῆς ἄλλης. Ὁ δικαστὴς ἐνώπιον τοῦ ὁποίου μόνη ἡ πρώτη εἰσήχθη, οὐδὲν εἶχε δικαίωμα νὰ ἐπιληφθῇ καὶ τῆς δευτέρας· ὅθεν συμφώνως μὲ τὰς ἀνωτέρω σκέψεις, οὐδόλως δύναται νὰ θεωρηθῇ αὕτη ὡς ἐκδικασθεῖσα, καὶ δύναται βραδύτερον νὰ καταδιωχθῇ ἀκωλύτως. Οὕτως, ἐναντίον ἀστυνομικῆς διατάξεως ἐφόρτωσέ τις βαρέως ἅμαξαν, καταπεσοῦσα δὲ αὕτη ἐτραυμάτισέ τινα· δύναται καταδιωχθεὶς ἐπὶ παραβάσει τῆς ἀστυνομικῆς διατάξεως, νὰ καταδιωχθῇ βραδύτερον ἐπὶ τραύματι ἐξ ἀμελείας.

266. Εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν δὲν ἐπιτρέπεται δευτέρα καταδίωξις. Οὕτως, ὁ κατηγορηθεὶς ἐπὶ λῃστείᾳ δὲν δύναται μετὰ τὴν καταδίκην ἢ ἀθώωσίν του νὰ κατηγορηθῇ ἐκ νέου διὰ τὰς αἰκίας, αἵτινες ἐχρησίμευσαν ὡς μέσα πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς λῃστείας, διότι ἂν ὁ κατηγορηθεὶς ἦτο ἔνοχος τοιαύτης πράξεως, οἱ δικασταὶ ἠδύναντο καὶ ὤφειλον νὰ κηρύξωσιν αὐτὸν ὡς τοιοῦτον, ὅταν κατεδιώκετο διὰ τὴν λῃστείαν, ἢ διὰ νὰ τιμωρηθῇ βαρύτερον ἐν περιπτώσει καταδίκης, ἢ ἵνα μὴ μείνῃ ὅλως ἀτιμώρητος ἐν περιπτώσει ἀθωώσεως. Ἡ σιωπὴ τῶν δικαστῶν ἐκείνων ἐμφαίνει, ὅτι δὲν ὑπῆρχε περίπτωσις νὰ καταδικασθῇ ὁ κατηγορούμενος ἐπὶ αἰκίαις. Ἀλλὰ καὶ ἄλλοι λόγοι συνηγοροῦσιν ὑπὲρ τῆς λύσεως ταύτης. Τὸ γεγονὸς τῶν αἰκιῶν διὰ τοῦ συνδυασμοῦ του μὲ τὴν λῃστείαν καθίσταται μέρος, στοιχεῖον τοῦ ἀδικήματος τούτου, ὅπερ μόνον ἐν συνόλῳ δύναται δεόντως νὰ ἐκτιμηθῇ καὶ νὰ τιμωρηθῇ, δὲν ἐπιτρέπεται δὲ εἰς τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν νὰ διαχωρίζῃ τὰ μέρη, ἐξ ὧν σύγκειται ἓν ἀδίκημα, ἵνα στηρίζῃ ἐπ' αὐτῶν διάφορα ἐγκλήματα. Ἡ διαίρεσις αὕτη καὶ τὴν ἠθικὴν ἀξίαν τῆς πράξεως καταστρέφει, διότι ἄλλο βεβαίως αἱ αἰκίαι μόναι, καὶ ἄλλο αἱ κατὰ τὴν ἐκτέλε-

σιν τῆς λῃστείας αἰκίαι, καὶ τὴν ἐπιβολὴν τῆς νομίμου ποινῆς καθιστᾷ ἀδύνατον, διότι ἡ ποινὴ τῆς λῃστείας μετ' αἰκιῶν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιβληθῇ, ἂν αἱ πράξεις αὗται δικασθῶσι χωριστὰ, καὶ τέλος τὴν θέσιν τῶν κατηγορουμένων χειροτερεύει πολλάκις, ὑποχρεοῦσα αὐτοὺς νὰ ὑποστῶσι δύο κεχωρισμένους δικαστικοὺς ἀγῶνας. Ὅθεν ἡ ἀθώωσις διὰ τὸ κύριον ἀδίκημα ἐπεκτείνεται καὶ εἰς ὅλας τὰς συνδεομένας μὲ αὐτὸ παρεπομένας περιστάσεις, καὶ ἂν αὗται εἶχον ἐντελῶς παραλειφθῇ εἰς τὴν κατηγορίαν ἐκείνην.

267. Ἀλλ' ἐφαρμόζονται ταῦτα προκειμένου περὶ λῃστείας μετὰ φόνου; Ἤγουν ὁ κατηγορηθεὶς ἐπὶ λῃστείᾳ δύναται νὰ καταδιωχθῇ βραδύτερον ἐπὶ φόνῳ γενομένῳ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς λῃστείας; Φρονῶ, ὅτι δύναται, διότι τὸ ἀδίκημα τοῦ φόνου, καίπερ θεωρηθὲν ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς ἐπιβαρυντικὸν τῆς λῃστείας, (ἄρθρ. 366 ἐδ. 1 Ποιν. Νόμου), εἶναι οὐχ ἧττον ἴδιον, αὐτοτελὲς καὶ διακεκριμένον τῆς λῃστείας ἀδίκημα, καὶ ἁπλῇ συνάφεια συνδέει ταῦτα πρὸς ἄλληλα· ἐπομένως ἵνα ἐπέλθῃ καταδίκη δι' ἀδίκημα τοιοῦτον πρέπει νὰ προηγηθῇ ῥητὴ περὶ αὐτοῦ κατηγορία· ἄνευ τοιαύτης ὁ ἐπὶ λῃστείᾳ ἁπλῶς κατηγορούμενος δὲν δύναται νὰ καταδικασθῇ καὶ ἐπὶ φόνῳ, καὶ ἂν τοιοῦτον ἔγκλημα προκύψῃ ἐκ τῆς συζητήσεως, καὶ κατὰ συνέπειαν δύναται νὰ δικασθῇ περὶ αὐτοῦ ἰδιαιτέρως, καθ' ἃ καὶ ἀνωτέρω προκειμένου περὶ συναφῶν ἀδικημάτων ἐξεθέσαμεν.

Τὶ ὅμως ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ὑπῆρχε καὶ κατηγορία φόνου εἰς τὸ κατηγορητήριον, ἀλλ' οἱ δικασταὶ παρέλειψαν ν' ἀποφασίσωσι καὶ περὶ αὐτῆς, ἀποφανθέντες περὶ μόνης τῆς λῃστείας; Δύναται καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ καταδιωχθῇ βραδύτερον ὁ κατηγορούμενος ἐπὶ φόνῳ; Κατὰ τ' ἀνωτέρω ἐξαχθέντα συμπεράσματα βεβαίως οὐχί, διότι οἱ δικασταὶ ἠδύναντο καὶ ὤφειλον ν' ἀποφασίσωσι καὶ περὶ τοῦ φόνου. Ὅθεν διὰ τῆς ἐκδοθείσης ἀποφάσεως ἐξαντλεῖται ἐντελῶς ἡ κατηγορία ἐφ' ὅλων αὐτῆς τῶν κεφαλαίων, καὶ δὲν δύναται νὰ ἐπιβαρύνῃ τὸν κατηγορούμενον ἡ ἀμέλεια τῶν ἁρμοδίων ὑπαλλήλων τοῦ νὰ προκαλέσωσι τὴν λύσιν ὅλων τῶν ἐκ τῆς κατηγορίας προκυπτόντων ζητημάτων. Παρεδέχθημεν τὸ ἐναντίον προκειμένου περὶ

βουλευμάτων, διότι ταῦτα ἐκδίδονται ἐν ἀπουσίᾳ καὶ ἀγνοίᾳ τοῦ κατηγορουμένου, ὅστις δὲν δύναται νὰ παραπονεθῇ σπουδαίως, διότι διὰ δύο καὶ οὐχὶ δι' ἑνὸς βουλεύματος ἐξετιμήθησαν αἱ πράξεις του. Τὴν λύσιν ταύτην παραδέχεται ἐν γένει καὶ τὸ Ἀκυρωτικὸν τῆς Γαλλίας, ἀπομακρυνθὲν αὐτῆς μόνον εἰς περίπτωσιν, καθ' ἣν οἱ ἔνορκοι κηρύξαντές τινα ἀθῶον τοῦ φόνου, ἠρνήθησαν ν' ἀποφανθῶσι καὶ περὶ τῆς ληστείας, δι' ἣν συγχρόνως κατηγορεῖτο· ἀλλ' ὁ Helie ἐπικρίνει καὶ τὴν ἐπὶ τῆς εἰδικῆς ταύτης περιπτώσεως ἐκδοθεῖσαν ἀπόφασιν ταύτην. (Helie No. 1290).

268. Ἐρχόμεθα ἤδη εἰς τὴν τρίτην περίπτωσιν, καθ' ἣν ἐνεργεῖται δευτέρα καταδίωξις ἐπὶ τῇ βάσει τῶν αὐτῶν γεγονότων, ἐφ' ὧν εἶχε στηριχθῇ ἡ προηγουμένη, ἀλλ' ὑπὸ διάφορον χαρακτηρισμόν. Καταδικασθεὶς π. χ. ἐπὶ προσβολῇ τῆς αἰδοῦς δύναται νὰ καταδικασθῇ διὰ τὴν αὐτὴν πρᾶξιν χαρακτηριζομένην ὡς ἀπόπειραν βιασμοῦ; Ὁ ἀθωωθεὶς ἐπὶ φόνῳ δύναται νὰ καταδιωχθῇ διὰ τὴν αὐτὴν πρᾶξιν χαρακτηριζομένην ὡς φόνον ἐξ ἀμελείας; Συμφώνως μὲ τὰς σκέψεις, ἃς ἀνωτέρω ἐξεθέσαμεν, ἀμφότερα τὰ ζητήματα ταῦτα πρέπει νὰ λυθῶσιν ἀποφατικῶς. Ἂν ἡ προσβολὴ τῆς αἰδοῦς ἔφερε τὸν χαρακτῆρα τῆς ἀποπείρας βιασμοῦ, ἤθελε προκύψει τοῦτο ἐκ τῆς συζητήσεως, ὁ δὲ δικάσας δικαστὴς δὲν ἤθελε καταδικάσει, ἀλλ' ἤθελε κηρυχθῇ ἀναρμόδιος· διὰ τῆς καταδίκης ἐξελέγχεται ἀνυπόστατος καὶ ἀπαράδεκτος πᾶσα ἄλλη κατηγορία. Ἐπίσης ἂν ὁ ἐπὶ φόνῳ ἀθωωθεὶς ἦτον ἔνοχος φόνου ἐξ ἀμελείας, ἤθελε προκύψει τοῦτο ἐκ τῆς συζητήτεως, ὁ δὲ κατηγορούμενος ἤθελε καταδικασθῇ τοὐλάχιστον δι' αὐτόν· ἐκ τῆς ἀθωώσεώς του πᾶσα ἄλλη κατηγορία ἐξελέγχεται ἀνυπόστατος, καὶ ἐπομένως ἀπαράδεκτος.

269. Ταῦτα παρεδέχοντο καὶ ἐφήρμοζον ἄνευ ἐξαιρέσεως ἐν Γαλλίᾳ ὑπὸ τὸ κράτος τῆς Ποινικῆς Δικονομίας τῆς 3 brumaire IV. Καὶ μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ἤδη ἰσχυούσης νομοθεσίας ἐξηκολούθουν ἐφαρμόζοντες τὰς αὐτὰς ἀρχὰς ἐπὶ πάσης καταδικαστικῆς ἀποφάσεως, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἀθωωτικῶν ἀποφάσεων τῶν Πταισματοδικείων καὶ Πλημμελειοδικείων. Ἐν περιπτώσει ὅμως ἀθωώσεως τοῦ κατηγορουμένου ἐνώπιον τῶν

Κακουργιοδικείων ὑπάρχει μεγίστη ἀμφισβήτησις καί τινες μὲν συγγραφεῖς ἐφαρμόζουσι καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην τὰς αὐτὰς ἀρχάς, ἤτοι ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρω παραδείγματος δὲν ἐπιτρέπουσι τὴν μεταγενεστέραν ἐπὶ φόνῳ ἐξ ἀμελείας καταδίωξιν τοῦ ἐπὶ φόνῳ ἀθωωθέντος· ἄλλοι δὲ συγγραφεῖς, ὡς καὶ ἡ Γαλλικὴ νομολογία, παραδέχονται ἀντιθέτως, ὅτι ὁ ἀθωωθεὶς ἐπὶ φόνῳ ἐνώπιον Κακουργιοδικείου, δύναται νὰ καταδιωχθῇ βραδύτερον ἐνώπιον τοῦ Πλημμελειοδικείου ἐπὶ φόνῳ ἐξ ἀμελείας. Οἱ λόγοι ἐφ' ὧν στηρίζονται οἱ παραδεχόμενοι τὴν ἐξαίρεσιν ταύτην εἶναι, ὅτι κατὰ μὲν τὴν Ποιν. Δικονομίαν τῆς 3 brumaire ὁ πρόεδρος τῶν συνέδρων ὤφειλεν ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος νὰ θέσῃ εἰς τοὺς ἐνόρκους ἐπιβοηθητικὰ ζητήματα προκύπτοντα ἐξ ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων τῆς κυρίας πράξεως, καὶ ἐπομένως ἡ πρᾶξις αὕτη ἐθεωρεῖτο ἐξαντληθεῖσα ὑπὸ ὅλας αὐτῆς τὰς ἐπόψεις, καὶ οὐδεμία νέα καταδίωξις ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῆς ἐπετρέπετο. Κατὰ δὲ τὴν ἤδη ἐν Γαλλίᾳ ἰσχύουσαν Ποιν. Δικον. ὁ πρόεδρος δύναται μὲν, ἀλλὰ δὲν ὀφείλει νὰ θέσῃ τοιαῦτα ζητήματα, ἐπομένως ἐκ τῆς μὴ θέσεως αὐτῶν δὲν δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ἀσφαλῶς, ὅτι τοιαῦτα ζητήματα δὲν ἀνεφύησαν, καὶ διὰ τοῦτο ἐπιτρέπεται ἕνεκα αὐτῶν νέα καταδίωξις. Ἰδοὺ τὰ σχετικὰ ἄρθρα τῶν δύο τούτων Δικονομιῶν· τῆς μὲν τῆς 3 brumaire τὰ ἑξῆς.

Ἄρθρ. 374. «Τὸ πρῶτον ζήτημα τείνει κυρίως νὰ βεβαιώσῃ, ἂν τὸ γεγονὸς, ὅπερ ἀποτελεῖ τὸ ἀντικείμενον τῆς κατηγορίας εἶναι ἀποδεδειγμένον ἢ ὄχι. Ἔπονται κατόπιν τὰ περὶ τῆς ἠθικότητος τοῦ γεγονότος καὶ περὶ τῆς μεγαλειτέρας ἢ μικροτέρας βαρύτητος τοῦ ἐγκλήματος ζητήματα, τὰ προκύπτοντα ἐκ τῶν κατηγορητηρίων ἐκ τῆς ὑπερασπίσεως τοῦ κατηγορουμένου ἢ ἐκ τῆς συζητήσεως.»

Ἄρθρ. 378. «Οὐδὲν ζήτημα δύναται νὰ τεθῇ περὶ γεγονότος μὴ ἀναφερομένου εἰς τὸ κατηγορητήριον οἱαδήποτε καὶ ἂν ὦσιν αἱ καταθέσεις τῶν μαρτύρων.»

Ἄρθ. 379. «Ἀλλ' οἱ ἔνορκοι δύνανται νὰ ἐρωτηθῶσι περὶ μιᾶς ἢ πλειόνων περιστάσεων μὴ μνημονευομένων εἰς τὸ κατηγορητήριον, καὶ ὅταν ἀκόμη ἤθελε μεταβληθῇ ὁ χαρακτὴρ τοῦ

ἐν τῷ κατηγορητηρίῳ ἀναφερομένου ἐγκλήματος. Οὕτως ἐπὶ κατηγορίας βιαιοπραγιῶν κατὰ προσώπων ὁ πρόεδρος δύναται συμφώνως πρὸς τὴν συζήτησιν νὰ θέσῃ τὸ ζήτημα, ἂν ἡ βιαιοπραγία ἐξετελέσθη μὲ σκοπὸν φόνου.»

Τῆς δὲ ἰσχυούσης Δικονομίας τὰ σχετικὰ ἄρθρα εἶναι τὰ ἑξῆς.

Ἄρθρ. 337. «Τὸ ζήτημα τὸ πρόκύπτον ἀπὸ τὸ κατηγορητήριον θὰ τεθῇ ὡς ἑξῆς. «Ὁ κατηγορούμενος εἶναι ἔνοχος, ὅτι ἔπραξε τοιοῦτον φόνον ἢ τοιαύτην κλοπὴν, ἢ ἄλλο τι ἔγκλημα μὲ ὅλας τὰς περιστάσεις τὰς περιεχομένας εἰς τὸ συμπέρασμα τοῦ κατηγορητηρίου;»

Ἄρθρ. 338. «Ἂν προκύπτῃ ἐκ τῆς συζητήσεως μία ἢ πλείονες ἐπιβαρυντικαὶ περιστάσεις, μὴ μνημονευόμεναι εἰς τὸ κατηγορητήριον, ὁ πρόεδρος θὰ προσθέσῃ τὸ ἀκόλουθον ζήτημα. «Ὁ κατηγορούμενος ἔπραξε τὸ κακούργημα μὲ τοιαύτην ἢ τοιαύτην περίπτωσιν;»

Ἄρθρ. 339. «Ὁσάκις ὁ κατηγορούμενος προτείνει ἐλαφρυντικὸν γεγονὸς παραδεδεγμένον ὡς τοιοῦτον ὑπὸ τοῦ νόμου, ὁ πρόεδρος ὀφείλει ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, νὰ θέσῃ τὸ ζήτημα ὡς ἔπεται. «Τοιοῦτον γεγονὸς εἶναι ἀποδεδειγμένον;»

270. Οἱ ὑποστηρίζοντες τὴν ἀντίθετον γνώμην, καθ' ἣν οὐδεμία μεταγενεσέρα ἐπιτρέπεται καταδίωξις προβάλλουσι τοὺς ἑξῆς λόγους. Ὅτι καὶ ὑπὸ τὴν ἰσχύουσαν Δικονομίαν ὁ πρόεδρος δύναται, ὡς ἡ νομολογία ἠρμήνευσε τὸ ἄρθρ. 338, νὰ θέσῃ οὐ μόνον ἐπιβαρυντικὰ ζητήματα, ὡς ῥητῶς ἀναφέρει τὸ ἄρθρον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ὅλα τὰ λοιπὰ ζητήματα, ὅσα ὤφειλε νὰ θέσῃ κατὰ τὰ ἄρθρ. 374 καὶ 379 τῆς Δικονομίας τῆς 3 brumaire. Ὅτι τὸ ὑποχρεωτικὸν τῆς θέσεως τῶν ζητημάτων ὑπὸ τὴν Δικονομίαν τῆς 3 brumaire οὐδόλως μεταβάλλει τὴν κατάστασιν τῶν πραγμάτων, διότι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξελεγχθῇ ἡ διαγωγὴ τοῦ παραλείψαντος τυχὸν νὰ θέσῃ τὰ ζητήματα προέδρου. Ὅτι κατὰ συνέπειαν εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν εὑρισκόμεθα καὶ ὑπὸ τὰς δύο νομοθεσίας, καὶ ὅπως ὑπὸ τὴν πρώτην παρεδέχοντο ἐντελῆ ἐξάντλησιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν καὶ ὑπὸ τὸ κράτος τῆς δευτέρας. Ὅτι τέλος περιέχει προσβολὴν τῆς ἀτυμηγορίας τῶν ἐνόρκων ἡ δευ-

τέρα καταδίωξις, διότι οἱ ἔνορκοι ἀθωοῦντες δὲν δηλοῦσι ἂν ἠθώωσαν, διότι ἡ πρᾶξις δὲν ἐγένετο, ἢ διότι δολία προαίρεσις δὲν ὑπῆρχεν, ἐπομένως ἐνδεχόμενον εἶναι ἡ δευτέρα καταδίωξις νὰ ἔρχηται εἰς ἀντίφασιν μὲ τὴν ἐτυμηγορίαν τῶν ἐνόρκων, ἂν οὗτοι τὴν πρᾶξιν αὐτὴν ἠρνήθησαν.

271. Παρ' ἡμῖν τὰ σχετικὰ ἄρθρα 429 καὶ 430 Ποιν. Δικ. ἔχουσιν ὡς ἑξῆς.

Ἄρθρ. 429. «Τὸ κύριον ζήτημα ἐπιστηρίζεται εἰς τὴν ἐν τῷ ἐπιλόγῳ τοῦ ἐγκλητηρίου ἐγγράφου πρότασιν, καὶ περιέχει τὴν ἐρώτησιν, ἂν ὁ κατηγορούμενος ἦναι ἔνοχος τῆς διὰ τοῦ εἰρημένου ἐγγράφου προσαπτομένης εἰς αὐτὸν πράξεως ὑπὸ τὰς ἐν αὐτῷ ἀναφερομένας ἐπιβαρυνούσας ἢ ἐλαφρυνούσας περιστάσεις.»

Ἄρθρ. 430. «Ἐὰν ἐπὶ τῆς συζητήσεως ἀναφανῶσι κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ἐπιβαρύνουσαι περιστάσεις, ἢ ἐὰν ὁ ἐγκαλούμενος ἀνέφερε περὶ ἑαυτοῦ πράγματα, τὰ ὁποῖα, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου, ἔχουν ἐπιρροὴν εἰς τὸν καταλογισμὸν καὶ εἰς τὴν ἐπιμέτρησιν τῆς ποινῆς, γίνονται καὶ περὶ τούτου ἰδιαίτερα ζητήματα.»

Ἐκ τούτων ἐξάγεται, ὅτι ὁ νομοθέτης ἡμῶν ἠκολούθησε τὴν ἰσχύουσαν ἐν Γαλλίᾳ Ποινικὴν Δικονομίαν. Τὸ ἄρθρ. 429 εἶναι μετάφρασις περίπου τοῦ 337 instr. crim. τοῦ δὲ ἄρθρου 430 Ποιν. Δικ. τὸ μὲν πρῶτον μέρος, «ἐὰν ἐκ τῆς συζητήσεως ἀναφανῶσι κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ἐπιβαρύνουσαι περιστάσεις,» εἶναι μετάφρασις τοῦ ἄρθρ. 338 instr. crim. τὸ δὲ δεύτερον μέρος, «ἢ ἐὰν ὁ κατηγορούμενος ἀνέφερε .... κλπ.» παράφρασις τοῦ ἄρθρ. 339 instr. crim. ὑπὸ πλατυτέραν ἔννοιαν. Οὐδαμοῦ δὲ τῆς Δικονομίας ἡμῶν ὑπάρχουσιν αἱ διατάξεις τῆς Δικονομίας τῆς 3 brumaire, αἱ ἐπιβάλλουσαι τῷ προέδρῳ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ θέσῃ ζητήματα ἐλαφρυντικὰ καὶ τροποποιοῦντα τὸν χαρακτηρισμὸν τῆς ἀρχικῆς κατηγορίας.

Ἐν τούτοις καὶ παρ' ἡμῖν ἡ νομολογία παρεδέχθη, ὅτι, καίπερ τοῦ ἄρθρ. 430 ἀναφέροντος μόνον τὰς ἐπιβαρυντικὰς περιστάσεις, δύναται ὁ πρόεδρος, καὶ ἄκοντος τοῦ κατηγορουμένου, νὰ θέσῃ καὶ ἐλαφρυντικὰ ζητήματα. Ἀπόφ. 33 τοῦ 1853. 51 τοῦ 1861. 24 τοῦ 1863. 84 τοῦ 1867. 69 τοῦ 1868. 82

τοῦ 1869. Καὶ ὀρθῶς, διότι τὸ ἄρθρ. 430 ἀναφέρει ῥητῶς τὰς ἐπιβαρυντικὰς περιστάσεις ὡς ἐπιβαρυνούσας τὴν τύχην τοῦ κατηγορουμένου, καὶ ἑπομένως δυναμένας νὰ ἀμφισβητηθῶσιν. Σιωπᾷ δὲ περὶ τῶν ἐλαφρυντικῶν, διότι ἐν τῷ πολλῷ περιέχεται τὸ ἔλασσον.

Ἐντεῦθεν ἕπεται, ὅτι ὡς πρὸς τὸ προκείμενον ζήτημα εὑρισκόμεθα εἰς τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς, εἰς ἣν καὶ ἐν Γαλλίᾳ εὑρίσκονται θέσιν, καὶ ὑπολείπεται νὰ ἐκλέξωμεν μίαν τῶν ἐκεῖ ὑποστηριζομένων γνωμῶν.

Τὸ καθ' ἡμᾶς θεωροῦμεν ὀρθοτάτους τοὺς λόγους τῶν ἀποκρουόντων πᾶσαν μεταγενεστέραν καταδίωξιν, καὶ τὴν γνώμην αὐτῶν ἐφαρμοστέαν παρ' ἡμῖν τοσούτῳ μᾶλλον, καθ' ὅσον παρ' ἡμῖν οὐδέποτε, καθ' ὅσον γνωρίζω, ἐγένετο καταδίωξις τοιαύτη, καὶ ἑπομένως δὲν ὑπάρχει ἐναντία νομολογία, ὡς ἐν Γαλλίᾳ.

Δ'. Ἐπιῤῥοὴ τῶν πολιτικῶν ἀποφάσεων ἐπὶ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, καὶ τῶν ποινικῶν ἐπὶ τῆς πολιτικῆς.

272. Μέχρι τοῦδε ἐξητάσαμεν τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ ἐκδικάζεται ἐνώπιον τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου. Πολλάκις ὅμως συμπίπτει ν' ἀπεφάνθησαν ἤδη τὰ πολιτικὰ δικαστήρια, εἴτε περὶ ἁπάντων, εἴτε περί τινων μόνον ἐκ τῶν ἀναγκαίων πρὸς παραδοχὴν ποινικῆς ἀγωγῆς γεγονότων· ποία ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ ἐπιῤῥοὴ τῶν ἀποφάσεων τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων ὡς πρὸς τὴν ἐκδίκασιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς; Ὀφείλει τὸ ποινικὸν δικαστήριον νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὰς ἀποφάσεις τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων, ἢ δύναται ν' ἀπομακρυνθῇ αὐτῶν;

Ἀφ' ἑτέρου εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἐκ τοῦ ἀδικήματος γεννᾶται καὶ πολιτικὴ ἀγωγή, πᾶσα ποινικὴ ἀπόφασις περιέχει καὶ ἀναγνώρισιν (καταδίκη) ἢ ἄρνησιν (ἀθώωσις) τῶν γεγονότων, ἅτινα ἀποτελοῦσι τὴν βάσιν τῆς ἀγωγῆς ταύτης. Ἐρωτᾶται καὶ πάλιν, ποίαν ἐπιῤῥοὴν θὰ ἐξασκήσῃ ἀπόφασις τοιαύτη ὡς πρὸς τὴν μεταγενεστέραν ἐκδίκασιν τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς; Ὀφείλει ὁ πολιτικὸς δικαστὴς νὰ παραδεχθῇ ὡς ἀληθῆ τὰ συμ-

περάσματα τοῦ ποινικοῦ δικαστοῦ, ἢ δύναται νὰ ἐκτιμήσῃ ἐλευθέρως τὴν ὀρθότητα αὐτῶν;

Θέλομεν ἐπιχειρήσει ἐνταῦθα τὴν ἐξέτασιν ἁπάντων τῶν ζητημάτων τούτων, διότι ὁπωσδήποτε συνδέονται μετὰ τῶν περὶ δεδικασμένου ἀρχῶν.

273. Ἂν ἐπρόκειτο νὰ λυθῶσι θεωρητικῶς τ' ἀνωτέρω ζητήματα, ἠθέλομεν προτιμήσει τὴν ἀποφατικὴν αὐτῶν λύσιν, καθ' ἣν ἕκαστος δικαστής, ὅ τε ποινικὸς καὶ ὁ πολιτικός, μένουσιν ἐντελῶς ἀνεξάρτητοι ν' ἀποφασίσωσιν περὶ τῆς ὑποβληθείσης αὐτοῖς ὑποθέσεως. Αἱ νομικαὶ σχέσεις, ἐφ' ὧν ἑκάτερος αὐτῶν ἀποφασίζει, εἶναι ὅλως διάφοροι· ὁ ποινικὸς δικαστὴς ἀποφασίζει ἂν πρέπῃ νὰ ἐπιβληθῇ ποινή· ὁ πολιτικὸς ἂν πρέπῃ νὰ δοθῇ ἀποζημίωσις. Καὶ ἀληθῶς μὲν τὰ γεγονότα τῶν δύο τούτων σχέσεων εἶναι ἐν μέρει τὰ αὐτά, ἀλλ' εἴδομεν, ὅτι αἱ ἀποφάσεις ἀποτελοῦσι δεδικασμένον οὐχὶ διὰ τὰ γεγονότα, ἅτινα παραδέχονται, ἀλλὰ διὰ τὴν νομικὴν σχέσιν, ἥτις ἐκ τῶν γεγονότων προκύπτει. Ἐπίσης διάφορα εἰσὶ τὰ πρόσωπα, ἅτινα παρίστανται εἰς ἑκάστην τῶν δικῶν· τὴν ποινικὴν καταδίωξιν ἐνεργεῖ ἡ πολιτεία διὰ τῶν ἀντιπροσώπων της· τὴν πολιτικὴν ἀποζημίωσιν ἐπιζητεῖ ὁ παθὼν ἰδιώτης. Τέλος διάφορα εἶναι τὰ μέσα τῆς ἀποδείξεως· εἰς τὴν ποινικὴν δίκην παρίσταται ὡς σπουδαιότατος μάρτυς ὁ παθὼν αὐτός, καὶ δικαστικὸς ὅρκος δὲν ἐπιτρέπεται, εἰς τὴν πολιτικὴν δίκην ἐπιτρέπονται μὲν ὅρκοι, δὲν δύναται δὲ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς μάρτυς ὁ παθών, οὔτε οἱ συγγενεῖς του. Ἑπομένως οὐδεὶς ὑπάρχει λόγος νὰ δεσμεύηται ὁ ποινικὸς δικαστὴς ἐκ τῆς ἀποφάσεως τοῦ πολιτικοῦ καὶ τ' ἀνάπαλιν. Προβάλλουσι τὸ σκάνδαλον τὸ ἐκ τῶν ἀντιφατικῶν ἀποφάσεων προκύπτον, ἀλλ' εἶναι τοῦτο λόγος ἀποχρῶν, ἵνα ὑποχρεώμεν τὸ ἓν δικαστήριον νὰ παραδεχθῇ ὡς ὀρθὰς τὰς ἀποφάσεις τοῦ ἑτέρου, ἐν ᾧ συνεπείᾳ ἄλλων ἀποδείξεων ἐξελέγχονται ἐσφαλμέναι; Ἔπειτα καὶ εἰς ἄλλας περιπτώσεις ἀπαντῶνται αἱ ἀντιφάσεις τῶν ἀποφάσεων, καὶ ὅμως οὐδὲν μέτρον ἔλαβεν ὁ νομοθέτης πρὸς ἄρσιν αὐτῶν.

271. Τὴν λύσιν ταύτην εἶχε, φαίνεται, καθιερώσει τὸ Ῥωμαϊκὸν Δίκαιον. Ὁ νομ. unica Cod. Quando civilis (9. 31),

ἐπιτρέπων τὴν διαδοχικὴν ἐξάσκησιν τῶν δύο ἀγωγῶν, ἐπιτρέπει συγχρόνως εἰς τὸν δικάζοντα μεταγενεστέρως δικαστὴν ν' ἀπομακρυνθῇ τῆς ἀποφάσεως τοῦ προηγουμένως δικάσαντος. Ut cum altera prius intentata sit per alteram quæ superest judicatum liceat retractari. Ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ ἀντίθετοι γνῶμαι ἰδὲ Οἰκον. ἐν Σόλωνι σελ. 258—260.

Ἐν Γαλλίᾳ καθ' ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὰς πολιτικὰς ἀποφάσεις παραδέχονται, ὅτι αὗται οὐδεμίαν ἔχουσιν ἐπιρροὴν εἰς τὴν ποινικὴν δίκην, ἐκτὸς ἂν ἀφορῶσι προδικαστικὰ τῆς δίκης ταύτης ζητήματα. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰς ποινικὰς δύο ἀντίθετα ἐπεκράτησαν συστήματα. Κατὰ τὸ μὲν, οὗ προΐσταται ὁ Toullier, αἱ ποινικαὶ ἀποφάσεις οὐδεμίαν ἔχουσιν ἐπιρροὴν εἰς τὴν πολιτικὴν δίκην. Κατὰ τὸ ἕτερον, οὗ προΐσταται ὁ Merlin, ἡ ποινικὴ ἀπόφασις εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν πολιτικὸν δικαστήν. Πρὸς ὑποστήριξιν τῆς δευτέρας ταύτης γνώμης ἐπεκαλέσθησαν τὰς ἀρχὰς τοῦ δεδικασμένου ἐπὶ πολιτικῶν δικῶν τὰς καθιερωμένας διὰ τοῦ ἄρθρ. 1351 τοῦ Γαλλ. Ἀστυκοῦ κώδικος (ἄρθρ. 274 Πολ. Δικ.)· ἀλλὰ βραδύτερον ἐγκατέλειψαν τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο, διότι οὔτε ταυτότης διαδίκων ὑπάρχει μεταξὺ τῶν δύο δικῶν, μὴ ἀντιπροσωπευούσης τῆς Εἰσαγγελίας τὸν παθόντα, οὔτε ταυτότης διαφορᾶς, διότι εἰς μὲν τὴν ποινικὴν πρόκειται περὶ ἐπιβολῆς ποινῆς, εἰς δὲ τὴν πολιτικὴν περὶ ἀποζημιώσεως. Ἐστήριξαν δὲ τὴν γνώμην των ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὸ ἐπιχείρημα, ὅτι οὐσιῶδες πρόσον παντὸς δικαστικοῦ ὀργανισμοῦ εἶναι νὰ ἔχωσι τὰ ὑπὸ τῶν ποινικῶν ἀποφάσεων ἀποφασισθέντα ἰσχὺν δεδικασμένου ἀπολύτως καὶ ἀπέναντι ὅλων τῶν προσώπων ἀδιακρίτως (Zacharie τόμ. 5 σελ. 793)· ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς διάφορα κείμενα τῆς Γαλλικῆς νομοθεσίας.

275. Ὁ ἡμέτερος νομοθέτης σκοπῶν, φαίνεται, νὰ λύσῃ νομοθετικῶς τὰς περὶ τῶν ἀνωτέρω ζητημάτων γεννηθείσας ἐν Γαλλίᾳ ἀμφισβητήσεις, προέβλεψεν ἰδίως περὶ αὐτῶν διὰ τῶν ἄρθρ. 12 Πολ. Δικ. καὶ 12 Ποιν. Δικ. ἑπομένως ἀνεξαρτήτως πάσης θεωρητικῆς συζητήσεως καὶ παντὸς ἀλλοδαποῦ συστήματος, ὑπολείπεται νὰ κατανοήσωμεν ὀρθῶς τὸ ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου νομοθέτου διὰ τῶν ἀνωτέρω ἄρθρων καθιερωθὲν σύστημα.

Ἐκ τοῦ γράμματος αὐτοῦ τοῦ ἄρθρ. 12 Πολ. Δικ. ἐξάγεται, ὅτι, ὅταν τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον ἀποφασίσῃ περὶ προκαταρκτικοῦ τινος ζητήματος, δὲν δύναται πλέον τὸ ἄλλο δικαστήριον, εἴτε πολιτικὸν εἴτε ποινικόν, νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν ἐξέτασιν τοῦ αὐτοῦ ζητήματος, ἤγουν ἡ ἀπόφασις τοῦ πρώτου δικαστηρίου εἶναι ὑποχρεωτικὴ ὡς πρὸς τὸ δεύτερον. Ἑπομένως ὀφείλομεν νὰ ἐξετάσωμεν ποῖα εἶναι προκαταρκτικὰ ζητήματα, καὶ ποῖα ἐξ αὐτῶν δύνανται ν' ἀποφασισθῶσιν ἁρμοδίως ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ ἢ τοῦ πολιτικοῦ δικαστοῦ.

276. Ἡ ἔννοια τῶν ἐκφράσεων προκαταρκτικὸν καὶ προδικαστικὸν ζήτημα δὲν εἶναι βεβαίως ἡ αὐτή, διότι καὶ εἰς τὸ Γερμανικὸν κείμενον διαφόρους ἐκφράσεις μετεχειρίσθη ὁ νομοθέτης πρὸς παράστασιν αὐτῶν, καὶ εἰς μὲν τὸ ἄρθρ. 11 Πολ. Δικ. τὴν ἔκφρασιν προδικαστικὸν ζήτημα μεταφράζει prejudicialfrage, εἰς δὲ τὸ ἄρθρ. 12 Πολ. Δικ. τὴν ἔκφρασιν προκαταρκτικὸν ζήτημα μεταφράζει vorfrage. Ἀλλὰ κατὰ τοὺς εἰδότας τὴν Γερμανικὴν ἡ διαφορὰ συνίσταται εἰς τοῦτο, ὅτι ἡ ἔκφρασις vorfrage ἔχει εὐρυτέραν σημασίαν, περιλαμβάνουσα ἅπαντα μὲν τὰ κυρίως προδικαστικὰ ζητήματα, ἐκτὸς δὲ αὐτῶν καὶ ἄλλα μὴ κυρίως προδικαστικά.

Δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη νὰ προσδιορίσωμεν ποῖα εἶναι τὰ τοιαῦτα ζητήματα, τὰ ἐκτὸς τῶν προδικαστικῶν εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ προκαταρκτικοῦ ζητήματος ὑπαγόμενα. Ἀναγκαῖον μόνον εἶναι νὰ ἐξετάσωμεν, ἂν ἦναι προδικαστικὸν ἢ κἂν προκαταρκτικὸν τὸ ζήτημα, ἂν ἐξετελέσθη ἀληθῶς τὸ ἀδίκημα ἢ οὔ. Δὲν ἀνεφέρομεν μέχρι τοῦδε τὸ ζήτημα τοῦτο ὡς προδικαστικόν, διότι ἐπραγματεύθημεν περὶ μόνων τῶν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς προδικαστικῶν ζητημάτων, οἷον δὲν εἶναι βεβαίως τὸ ζήτημα ἂν ἐξετελέσθη τὸ ἀδίκημα, διότι ἀποτελεῖ τὴν ὅλην ἀγωγὴν ταύτην. Εἶναι ὅμως, καθ' ἡμᾶς, ἀναντιῤῥήτως προδικαστικὸν *τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς*, διότι ἐκ τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ ἐξαρτᾶται ἡ παραδοχή της, ὅπως ἐκ τῆς ὑπάρξεως τῆς παρακαταθήκης ἐξαρτᾶται ἡ παραδοχὴ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἐπὶ ὑπεξαιρέσεως κτλ. Ἀλλὰ καὶ ἂν ὑποτεθῇ, ὅτι τὸ ζήτημα, ἂν ἐξετελέσθη τὸ ἀδίκημα, δὲν δύναται νὰ ὀνομασθῇ προδικαστικόν, ἀ-

φεύκτως ὅμως πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς προκαταρκτικόν, διότι ἄλλως ὁ ὅρος οὗτος δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἔννοιάν τινα, ὡς καὶ κατωτέρω ἐκτενέστερον δειχθήσεται. Τοιαῦτα εἶναι τὰ προδικαστικὰ ἢ προκαταρκτικὰ ζητήματα. Ἅπαντα λοιπὸν ταῦτα ἀποφασιζόμενα *ἁρμοδίως* εἴτε ὑπὸ τοῦ πολιτικοῦ, εἴτε ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου, δὲν δύνανται πλέον νὰ ἐξεταςθῶσιν οὔτε ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν, οὔτε ὑπὸ τοῦ πολιτικοῦ εἰς τὴν δευτέραν, ἀλλ' ὀφείλει ἑκάτερον τῶν δικαστηρίων τούτων νὰ παραδεχθῇ ὡς ὀρθὴν τὴν ὑπὸ τοῦ ἄλλου γενομένην τῶν ζητημάτων τούτων λύσιν.

277. Τοιαύτη εἶναι καθ' ἡμᾶς ἡ ἔννοια τοῦ ἄρθρ. 12 Πολ. Δικ. ἀλλ' ἐπερχόμενον τὸ ἄρθρ. 12 Ποιν. Δικ. συμπληροῖ καὶ ἐν μέρει τροποποιεῖ τὸ σύστημα τοῦ ἡμετέρου νομοθέτου. Κατὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο οὔτε ἡ καταδικαστικὴ οὔτε ἡ ἀθωωτικὴ ἀπόφασις τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου ἐμποδίζει τὸν παθόντα νὰ ἐπιδιώξῃ τὰς πολιτικὰς αὐτοῦ ἀπαιτήσεις ἐνώπιον τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου. Ἐξάγεται ἐκ τούτου, ὅτι ἡ ἐπὶ τῶν προδικαστικῶν ζητημάτων ἀπόφασις τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου, εἴτε καταδικαστικὴ, εἴτε ἀθωωτικὴ εἶναι αὕτη, δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸ πολιτικὸν δικαστήριον, εἰμὴ καθ' ὅσον συμφέρει εἰς τὸν παθόντα, καὶ ὅτι οὗτος νὰ ὠφεληθῇ μόνον εἶναι δυνατὸν ἐκ τῆς ποινικῆς δίκης, οὐδέποτε δὲ νὰ βλαφθῇ ἐξ αὐτῆς.

278. Πρὶν ἢ προβῶμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν συνεπειῶν τῆς ἑρμηνείας ταύτης, ἀνάγκη πρὸ πάντων νὰ ἐξετάσωμεν τὰς ῥιζικὰς κατ' αὐτῆς ἀντιῤῥήσεις.

Ὁ Οἰκονομίδης φρονεῖ, ὅτι δὲν εἶναι τοιαύτη ἡ ἔννοια τοῦ ἄρθρ. 12 Πολ. Δικ. Κατ' αὐτὸν τὸ ἄρθρον τοῦτο προβλέπει περὶ μόνων ἐκείνων τῶν προδικαστικῶν ζητημάτων, ὅσα εἶναι χωριστὰ καὶ ἐξ ἰδιαιτέρων στοιχείων (πραγματικοῦ καὶ νομικοῦ) συνιστάμενα, καὶ ὧν ἡ λύσις ἔχει ἐπιῤῥοὴν εἰς τὴν τῆς κυρίας ὑποθέσεως διάγνωσιν, καὶ ἡ ἐπὶ μόνων τῶν ζητημάτων τούτων ἀπόφασις εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸ κατόπιν δικάζον δικαστήριον. Ἐπειδὴ δὲ τοιοῦτον δὲν εἶναι το ζήτημα, ἂν ἐτελέσθη τὸ ἀδίκημα, συμπεραίνει ὁ Οἰκονομίδης, ὅτι ἡ καταδι-

καστικὴ ἀπόφασις τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸ πολιτικὸν δικαστήριον.

Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ γνώμη αὕτη οὐδόλως δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ· οὔτε ὁ νόμος καθιεροῖ, οὔτε τις τῶν Γάλλων συγγραφέων παραδέχεται, καθ' ὅσον γνωρίζομεν, τοιαύτην τινὰ διάκρισιν τῶν προδικαστικῶν ζητημάτων· καὶ ἂν ὑποτεθῇ δὲ αὕτη ὀρθὴ, πῶς δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ὁ νομοθέτης μεταχειρισθεὶς τὴν λέξιν «προκαταρκτικὸν ζήτημα,» ἔχουσαν, ὡς εἴρηται, ἔννοιαν εὐρυτέραν τῆς τοῦ προδικαστικοῦ ζητήματος, εἶχεν ὑπ' ὄψιν τινὰ μόνον τῶν προδικαστικῶν ζητημάτων;

279. Ἀλλ' οὔτε ὀρθὴ εἶναι κατ' οὐσίαν διάκρισις τοιαύτη, διότι ἅπαντα τὰ προδικαστικὰ ζητήματα τῆς τε ποινικῆς ἀγωγῆς καὶ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς συνίστανται ἐκ γεγονότων ἀποτελούντων τὴν βάσιν ἑκατέρας τῶν ἀγωγῶν τούτων, καὶ οὐχὶ χωριστῶν, ἅπαντα δὲ στηρίζονται ἐπὶ ἰδιαιτέρων νομικῶν στοιχείων. Ἀναφέρουσιν ὡς παραδείγματα τῶν ἰδιαιτέρων ἐκείνων ζητημάτων τὸ τῆς πατρότητος ζήτημα, προκειμένου περὶ διατροφῆς, καὶ τὸ τῆς κυριότητος τοῦ δεσπόζοντος κτήματος, προκειμένου περὶ δουλείας ὑπὲρ τοῦ κτήματος τούτου· ἀλλὰ κατὰ τί διαφέρουσι τὰ ζητήματα ταῦτα ἀπὸ τοῦ ζητήματος τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἀδικήματος, προκειμένου περὶ ἀποζημιώσεως; Ἐπειδὴ εἰμὶ υἱός σου, ἰσχυρίζεται ὁ ἐνάγων εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν, κατὰ δὲ τὸν νόμον ὀφείλεις νὰ μὲ διαθρέψῃς, σὲ ἐνάγω πρὸς τοῦτο· ἀρνοῦμαι, ἀπαντᾷ ὁ ἐναγόμενος τὴν βάσιν τῆς ἀγωγῆς σου, ἤτοι, ὅτι εἰμὶ πατήρ σου· ἰδοὺ τὸ προδικαστικὸν ζήτημα τῆς πατρότητος. Ἐπειδὴ, ἰσχυρίζεται ὁ ἐνάγων, μὲ ἐτραυμάτισας, ἐντεῦθεν δὲ ἐζημιώθην, σὲ ἐνάγω νὰ μὲ ἀποζημιώσῃς· ἀρνοῦμαι, ἀπαντᾷ ὁ ἐναγόμενος, ὅτι σὲ ἐτραυμάτισα· ἰδοὺ τὸ ζήτημα περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἀδικήματος. Ἀμφοτέρων τῶν ζητημάτων τούτων τὸ πραγματικὸν στοιχεῖον ἀποτελεῖ τὴν βάσιν ἑκατέρας τῶν ἀγωγῶν, ἀμφοτέρων δὲ τὸ νομικὸν στοιχεῖον (ἂν ἦναι ὁ ἐναγόμενος πατὴρ, ἂν ἐξετέλεσεν ἀδίκημα) εἶναι κεχωρισμένον τοῦ νομικοῦ στοιχείου τῆς ἀγωγῆς (ἂν ὀφείλεται διατροφὴ, ἂν ὀφείλεται ἀποζημίωσις).

280. Ἀλλ' ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τῆς γνώμης τοῦ Οἰκονομίδου

ἐξελέγχεται ἔτι μᾶλλον τὸ ἀνυπόστατον αὐτῆς. Τὸ ἄρθρ. 12 Πολ. Δικ. ὁμιλεῖ προφανῶς περὶ προκαταρκτικῶν ζητημάτων λυομένων ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου. Ποῖα εἶναι τὰ ζητήματα ταῦτα, ἂν δὲν ἦναι ἡ ὕπαρξις αὐτὴ τοῦ ἀδικήματος; Ἀλλ' ἀληθῶς μὲν τὰ ποινικὰ δικαστήρια δύνανται ν' ἀποφανθῶσιν, ὡς εἴδομεν, καὶ περὶ προδικαστικῶν τινων ζητημάτων καθαρᾶς πολιτικῆς φύσεως, ἀλλὰ πράττουσι τοῦτο, διότι τὰ ζητήματα ἐκεῖνα ἀποτελοῦσιν ἓν τῶν στοιχείων τοῦ ἀδικήματος, ἑπομένως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ παραδεχθῇ τις, ὅτι αἱ ἀποφάσεις των εἶναι ὑποχρεωτικαὶ μόνον διά τινα τῶν ἀποτελούντων τὸ ἀδίκημα στοιχείων, οὐχὶ δὲ διὰ τὸ τελικὸν συμπέρασμα τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ τοῦ ἀδικήματος. Διὰ τοῦτο οὐδὲ προβάλλει τοιαύτην τινὰ ἀντίρρησιν ὁ Οἰκονομίδης, ἀλλ' ὑποδεικνύει ὡς περιςάσεις ἐφαρμογῆς τῆς γνώμης του, ὁσάκις ποινικὴ ἀπόφασις προσάγεται εἰς ἀπόδειξιν, ὅτι κατεδικάσθη εἰς ἐγκληματικὴν ποινὴν ὁ ζητῶν νὰ διορισθῇ ἐπίτροπος. Ἀλλὰ φρονοῦμεν, ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν περὶ τοιούτων περιπτώσεων νὰ προνοήσῃ ὁ νομοθέτης εἰς τὸ ἄρθρ. 12 Πολ. Δικ. διότι κατὰ τὸ ἄρθρ. 24 ἐδ. 6 Ποιν. Νόμου τὸ γεγονὸς τῆς καταδίκης συνεπάγει αὐτοδικαίως τὴν στέρησιν τῆς ἱκανότητος τοῦ ἐπιτροπεύειν, ὥστε δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἰσχυρισθῇ τις, ὅτι ἠδύνατο ὁ πολιτικὸς δικαστὴς νὰ ἐξετάσῃ τὰ περὶ τῆς ὀρθότητος αὐτῆς, ἵνα ἐπέλθῃ οὕτω τὸ ἄρθρ. 12 Πολ. Δικ. ὑποχρεοῦν τὸν πολιτικὸν δικαστὴν νὰ παραδεχθῇ τὴν περὶ τούτου ἀπόφασιν τοῦ ποινικοῦ. Μίαν καὶ μόνην περίπτωσιν ἐφαρμογῆς τῆς γνώμης του ὑποδεικνύει ὁ Οἰκονομίδης, ὁσάκις ἐνώπιον τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου προσβάλλεται ἔγγραφον ὡς πλαστὸν, καὶ ἐπέρχεται ἐπὶ τοῦ ζητήματος ἀπόφασις τοῦ ποινικοῦ δικαστοῦ. Ἀλλ' εἶναι ποτὲ δυνατὸν νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι διὰ μίαν καὶ μόνην περίπτωσιν προέβλεψεν ὁ νομοθέτης εἰς τὸ ἄρθρ. 12 Πολ. Δικ. ἀφοῦ μάλιστα ὅλως περιττὸν ἦτο τοῦτο, διότι τὸ ὑποχρεωτικὸν τῆς ἀποφάσεως τοῦ ποινικοῦ δικαστοῦ ἐπὶ πλαστογραφίας προέκυπτε καὶ ἐκ τοῦ ἄρθρ. 460 Πολ. Δικ. Ἐκτὸς τούτου ποία διαφορὰ μεταξὺ τῆς ἀνωτέρω περιπτώσεως καὶ ἐκείνης, καθ' ἣν προηγήθη ἡ ποινικὴ περὶ πλαστογραφίας δίκη;

καὶ εἶτα εἰσήχθη ἡ πολιτική; Διατί καὶ εἰς τὴν δευτέραν ταύτην περίπτωσιν νὰ μὴν ἦναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν πολιτικὸν δικαστὴν ἡ κηρύττουσα τὴν πλαστογραφίαν ποινικὴ ἀπόφασις; Ἀλλὰ τότε διατί νὰ μὴ ἐφαρμοσθῶσι τὰ αὐτὰ καὶ ἐπὶ ὑπεξαιρέσεως, φόνου, κλοπῆς, ἢ ἄλλου ἀδικήματος; Αἱ ἐν Γαλλίᾳ ἀμφισβητήσεις ἐστρέφοντο κυρίως εἰς τὸ ζήτημα, ἂν ἐν γένει ἡ ποινικὴ ἀπόφασις εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν πολιτικὸν δικαστήν· πῶς δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ὁ ἡμέτερος νομοθέτης, ὁ σκοπῶν διὰ τοῦ ἄρθρ. 12 Πολ. Δικ. νὰ λύσῃ νομοθετικῶς τὰς ἀμφισβητήσεις ταύτας, ἐπρονόησε περὶ μόνης τῆς ἄνω περιπτώσεως τῆς πλαστογραφίας, ἄφησε δὲ πάλιν ἀμφίβολον, ἂν αἱ λοιπαὶ ποινικαὶ ἀποφάσεις ἀποτελοῦσι δεδικασμένον;

281. Ἀλλ' ὁ Οἰκονομίδης πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης του ἐπικαλεῖται καὶ ἄλλα τινὰ ἐπιχειρήματα, τὰ ὁποῖα ὀφείλομεν νὰ ἐξετάσωμεν. Ἂν, λέγῃ, ἡ ποινικὴ ἀπόφασις ἦναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν πολιτικὸν δικαστήν, ἔπρεπε καὶ ἡ πολιτικὴ ἀπόφασις ἡ ἀναγνωρίζουσα τὴν ὕπαρξιν τῆς ἀξιοποίνου πράξεως νὰ ἦναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν ποινικὸν δικαστήν. Οὕτως ἀληθῶς ἔχει τὸ πρᾶγμα, ἀπαντῶμεν, μὲ μίαν μόνον διάκρισιν, ὅτι δηλ. εἶναι ὑποχρεωτικὴ ἡ ἀπόφασις δι' ἐκεῖνα μόνον τὰ ζητήματα, ὅσα ἠδύνατο *ἁρμοδίως* νὰ λύσῃ τὸ πολιτικὸν δικαστήριον. Οὕτω π. χ. ἂν τὸ πολιτικὸν δικαστήριον ἀναγνωρίσῃ τὴν ὕπαρξιν τῆς παρακαταθήκης ἢ τῆς ἰδιοκτησίας ἢ τοῦ γάμου, δὲν δύναται πλέον τὸ ποινικὸν δικαστήριον νὰ λύσῃ ἄλλως τὰ ζητήματα ταῦτα· ἂν ὅμως τὸ πολιτικὸν δικαστήριον ἀναγνωρίσῃ τὴν ὕπαρξιν τοῦ ἀδικήματος τῆς κλοπῆς κτλ. οὐδεμίαν ἡ ἀπόφασις του ἔχει ἐπιρροὴν, διότι δὲν εἶναι ἁρμόδιον ν' ἀποφανθῇ περὶ ὑπάρξεως ἀδικημάτων.

282. Ἂν, λέγῃ δεύτερον ὁ Οἰκονομίδης, ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις ἦναι κατὰ τὸ ἄρθρ. 12. Πολ. Δικ. ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν πολιτικὸν δικαστήν, πῶς τότε τὸ ἄρθρ. 12 Ποιν. Δικ. ἀναφέρει, ὅτι ἡ ἀθωωτικὴ ἢ καταδικαστικὴ ἀπόφασις δὲν ἐμποδίζει τὴν ἐπιδίωξιν τῶν ἰδιωτικῶν ἀπαιτήσεων; Ἴτον δυνατὸν νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐπιδίωξιν ταύτην ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις, ἐν ᾧ διὰ τοῦ ἄρθρ. 12 Πολ. Δικ. ἐκηρύχθη ἀκαταμάχητον αὐ-

τῆς ὅπλον; Τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο ἀπέκρουσεν ὁ Καλλιγᾶς (Νόμ. Μελ. σελ. 1011) καὶ μετ' αὐτὸν μᾶλλον ἀνεπτυγμένως ὁ Παπαρρηγόπουλος (Γενικαὶ ἀρχαὶ τοῦ ἐν Ἑλλάδι ἰσχύοντος ἀσυκοῦ δικαίου σελ. 162—163) διὰ τῶν ἑξῆς παρατηρήσεων· 1) ὅτι καὶ κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Οἰκονομίδου, καθ' ἣν ἡ ποινικὴ ἀπόφασις δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν πολιτικὸν δικαστήν, ἥκιστα προσφυὴς εἶναι ἡ ἔκφρασις, ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις δὲν ἐμποδίζει τὴν ἐπιδίωξιν τῶν ἰδιωτικῶν ἀπαιτήσεων· 2) ὅτι ἑπομένως ἡ ἔκφρασις αὕτη πρέπει νὰ ἑρμηνευθῇ ὡς ἀποκρούουσα τὴν ἐνδεχομένην ἀμφιβολίαν λεπτολόγου τινὸς περὶ τοῦ ἂν δύναται ὁ μὴ εἰσαγαγὼν εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια τὴν πολιτικὴν ἀγωγήν του νὰ τὴν εἰσαγάγῃ μετὰ τὸ πέρας τῆς ποινικῆς δίκης εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια· ἡ δὲ ἑρμηνεία αὕτη ὑποστηρίζεται καὶ ἐκ τοῦ ὅτι τὸ μὲν ἄρθρ. 6 Ποιν. Δικ. ὁμιλεῖ περὶ τῆς ἐνώπιον τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου ἐγειρομένης πολιτικῆς ἀγωγῆς, τὰ δὲ ἄρθρ. 7 καὶ 8 Ποιν. Δικ. περὶ τῆς αὐτῆς ἀγωγῆς ἐγειρομένης ἐνώπιον τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου πρὶν ἢ ἀποφανθῶσι τὰ ποινικὰ δικαστήρια, τὸ δὲ ἄρθρ. 9 Ποιν. Δικ. περὶ τῆς τύχης τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς μετὰ θάνατον τοῦ κατηγορουμένου, ἑπομένως ἠδύνατο νὰ γεννηθῇ ἀμφιβολία περὶ τῆς τύχης τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς μετὰ τὸ πέρας τῆς ποινικῆς δίκης.

Ἀμφιβάλλομεν περὶ τοῦ βασίμου τῆς τελευταίας ταύτης παρατηρήσεως, διότι ἂν τοιοῦτος ἦτον ὁ σκοπὸς τοῦ ἄρθρου 12 Ποιν. Δικ. ἔπρεπε νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι οὔτε ὡς πρὸς τὰς ἀθωωτικὰς ἀποφάσεις τροποποιοῦνται αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 12 Πολ. Δικ. καὶ ἑπομένως καὶ τὰ δι' αὐτῶν λυόμενα προδικαστικὰ ζητήματα εἶναι ὑποχρεωτικὰ διὰ τὸν πολιτικὸν δικαστήν, καὶ μόνον ὅταν ἡ πολιτικὴ ἀγωγὴ στηρίζηται ἐπὶ ἄλλης βάσεως δύναται νὰ γείνῃ δεκτὴ αὕτη, ὅπερ ἄτοπον, ὡς ἀκριβέστερον θέλομεν ἐξετάσει.

Καθ' ἡμᾶς τὸ ἐπιχείρημα τοῦ Οἰκονομίδου ἀποκρούεται διὰ τῆς ἁπλουστάτης ταύτης παρατηρήσεως. Ναὶ, εἶναι δυνατὸν νὰ ἐμποδίσῃ ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις τὴν ἐπιδίωξιν τῶν ἰδιωτικῶν ἀπαιτήσεων, διότι δύναται αὕτη νὰ ὁρίσῃ μικρὰν τὴν ἀξίαν τοῦ κλαπέντος ἢ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκ τοῦ τραύματος ἀ-

σθενείας, καὶ διὰ τοῦτο ὁ νομοθέτης, θέλων νὰ διασώσῃ, ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀ κ έ ρ α ι α τὰ δικαιώματα τοῦ παθόντος, ἐτροποποίησε τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 12 Πολ. Δικ. διατάξας νὰ μὴ ἐμποδίζηται οὐδέποτε ἡ ἐπιδίωξις τῶν ἀπαιτήσεων, οὔτε ἐπὶ ἀθωώσεως οὔτε ἐπὶ καταδίκης. (Καρατζᾶ Πρακτικὴ σελ. 64).

283. Ἐν ᾧ δὲ τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ Οἰκονομίδου ἐξελέγχονται μὴ βάσιμα, σπουδαιότατα ἄλλα ἐπιχειρήματα δύνανται νὰ προταθῶσι ὑπὲρ τῆς γνώμης, ἣν ἀσπαζόμεθα Ἂν ἐνώπιον τοῦ ποινικοῦ δικαστοῦ εἰσήχθη καὶ ἡ πολιτικὴ ἀγωγὴ, καὶ ἐπέλθῃ καταδίκη, τὶ πράττει ὁ ποινικὸς δικαστής; Ἀποφασίζει περὶ τῶν ἰδιωτικῶν ἀπαιτήσεων, καὶ ἂν ὦσιν ἀνεκκαθάριστοι, παραπέμπει τὴν περὶ αὐτῶν *περαιτέρω* συζήτησιν εἰς τὸ πολιτικὸν δικαστήριον. Δύναται ὁ ποινικὸς δικαστὴς μετὰ τὴν καταδίκην, ἢ ὁ πολιτικὸς, εἰς ὃν παρεπέμφθησαν αἱ ἰδιωτικαὶ ἀπαιτήσεις, ν' ἀπορρίψῃ ταύτας ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι ὁ κατηγορούμενος δὲν ἐξετέλεσε τὸ ἀδίκημα, δι' ὃ κατεδικάσθη; Οὐχὶ βεβαίως· οὐδεὶς ἰσχυρίσθη τὸ τοιοῦτον· μετὰ τὴν καταδίκην δὲν ὑπολείπεται, εἰμὴ ὁ προσδιορισμὸς τῆς ζημίας. Διατὶ νὰ μὴ παραδεχθῶμεν τὸ αὐτὸ καὶ ὅταν δὲν παρέστη εἰς τὴν ποινικὴν δίκην ὁ πολιτικῶς ἐνάγων; Διατὶ νὰ ἦναι ὑποχρεωτικὴ ἡ καταδίκη, εἰς ἣν μεγάλως συνετέλεσεν ἡ συνδρομὴ τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος, νὰ μὴ ἦναι δὲ τοιαύτη ἡ διὰ μόνων τῶν ἐνεργειῶν τῆς Εἰσαγγελίας ἐπιτευχθεῖσα; Δὲν ἀποτελεῖ αὕτη μείζονα, οὕτως εἰπεῖν, ἀπόδειξιν τῆς ἐνοχῆς τοῦ καταδικαθέντος;

284. Φρονοῦμεν ἑπομένως ἀδιστάκτως, ὅτι τὸ μὲν ἄρθρ. 12 Πολ. Δικ. καθιεροῦν τὴν γενικὴν ἀρχὴν, ὅτι τὰ παρὰ τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου λυθέντα προκαταρκτικὰ ζητήματα δὲν δύνανται πλέον νὰ ἐξετασθῶσιν ὑπὸ τοῦ ἄλλου δικαστηρίου εἴτε ποινικοῦ εἴτε πολιτικοῦ, ἐννοεῖ ὡς τοιαῦτα ζητήματα καὶ τὴν ὕπαρξιν αὐτὴν τοῦ ἀδικήματος· τὸ δὲ ἄρθρ. 12 Ποιν. Δικ. τροποποιοῦν τὴν ἀρχὴν ταύτην, καθιεροῖ ἐξαίρεσιν ὑπὲρ τοῦ παθόντος, οὗ ἐξασφαλίζει τὰ δικαιώματα κατὰ πάσης ὑπὸ τῶν ποινικῶν δικαστηρίων γενομένης ἐπιβλαβοῦς αὐτῷ ἀποφάσεως, εἴτε ἀθωωτικῆς, εἴτε καταδικαστικῆς. Ὑπολείπεται μόνον νὰ ἐξετάσωμεν τὰς συνεπείας τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ συστήματος τούτου.

285. Καὶ πρῶτον ποῖα προδικαστικὰ ζητήματα δύνανται ν' ἀποφασίσωσι τὰ πολιτικὰ δικαστήρια, χωρὶς νὰ ἐπιτρέπηται πλέον εἰς τὰ ποινικὰ νὰ τὰ ἐξετάσωσι; Τὰ πολιτικὰ δικαστήρια δύνανται ν' ἀποφασίσωσι καὶ περὶ τῆς ὑπάρξεως τῶν δικαιωμάτων, ἡ προσβολὴ τῶν ὁποίων ἀποτελεῖ τὸ ἀδίκημα, καὶ περὶ τῆς ὑπάρξεως τῆς προσβολῆς ταύτης. Φρονοῦμεν, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἴπομεν, ὅτι μόνον καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὕπαρξιν ἢ μὴ τοῦ δικαιώματος ἡ ἀπόφασις τοῦ πολιτικοῦ δικαστοῦ εἶναι ὑποχρεωτικὴ εἰς τὸν ποινικὸν δικαστήν, οὐχὶ δὲ καὶ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὕπαρξιν τῆς προσβολῆς τοῦ δικαιώματος, διότι ἡ προσβολὴ αὕτη ἀποτελεῖ τὸ ἀδίκημα, περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ ὁποίου μόνα τὰ ποινικὰ δικαστήρια εἶναι ἁρμόδια ν' ἀποφανθῶσιν. Ὅθεν αἱ ἀποφάσεις τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων περὶ κυριότητος τῶν κλαπέντων ἢ φθαρέντων πραγμάτων, περὶ τῆς ὑπάρξεως παρακαταθήκης, περὶ τοῦ κύρους τοῦ γάμου, περὶ προσωπικῆς καταστάσεως, εἶναι ὑποχρεωτικαὶ διὰ τὸν ποινικὸν δικαστήν, οὐχὶ ὅμως καὶ αἱ ἀποφάσεις, ὅτι κλοπὴ ἢ φόνος δὲν διεπράχθη· τὰ ζητήματα ταῦτα δύναται νὰ ἐξετάσῃ καὶ πάλιν μεθ' ὅλης τῆς ἐλευθερίας ὁ ποινικὸς δικαστὴς, καὶ διὰ τῶν ἰσχυρῶν μέσων, ἅτινα διαθέτει, νὰ φθάσῃ εἰς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας, ἥτις δύναται νὰ διαφύγῃ τὸν πολιτικὸν δικαστὴν ἕνεκεν ἐλλείψεως τῶν ἐνεργειῶν τῶν διαδίκων, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων ὁ πολιτικὸς δικαστὴς ἀποφασίζει.

286. Καὶ ὅταν δὲ αἱ πολιτικαὶ ἀποφάσεις ἦναι ὑποχρεωτικαὶ διὰ τὸν ποινικὸν δικαστήν, ἐκ τῶν περιστάσεων ἐξαρτῶνται τ' ἀποτελέσματα τῆς ὑποχρεώσεως ταύτης. Οὕτως ἀπόφασις ἀναγνωρίζουσα τὸν ἐπὶ κλοπῇ κατηγορούμενον κύριον τῶν κλαπέντων θὰ ἔχῃ συνέπειαν τὴν ἀθώωσιν τοῦ κατηγορουμένου, καθ' ὅσον τοὐλάχιστον ἀφορᾷ τὸ ἀδίκημα τῆς κλοπῆς. Ἀπόφασις ὅμως παραδεχομένη, ὅτι ὁ παθὼν δὲν εἶναι κύριος τῶν κλαπέντων, δὲν θὰ ἔχῃ τὴν αὐτὴν συνέπειαν, διότι καὶ εἰς τρίτον πρόσωπον ἂν ἀνήκωσι τὰ κλαπέντα, δὲν ἔπεται, ὅτι ἀθῶος ὁ ἀφαιρέσας αὐτὰ κατηγορούμενος.

287. Δεύτερον ποῖα προδικαστικὰ ζητήματα δύνανται νὰ λύσωσι τὰ ποινικὰ δικαστήρια, χωρὶς νὰ ἐπιτρέπηται πλέον ἡ

ἐξέτασις αὐτῶν εἰς τὰ πολιτικά; Διακριτέον μεταξὺ ἀθωωτικῶν καὶ καταδικαστικῶν ἀποφάσεων. Αἱ ἀθωωτικαὶ ἀποφάσεις οὐδὲν τοιοῦτον ζήτημα περιέχουσι, διότι, ὡς εἴδομεν, τὸ ἄρθρ. 12 Ποιν. Δικ. τροποποιοῦν τὸ ἄρθρον 12 Πολ. Δικ. διέταξεν, ὅτι αἱ ἀθωωτικαὶ ἀποφάσεις δὲν ἐμποδίζουσι τὴν ἐπιδίωξιν τῶν ἰδιωτικῶν ἀπαιτήσεων. Καὶ θεωροῦμεν ὀρθοτάτην τὴν τροποποίησιν ταύτην, διότι δὲν εἶναι δίκαιον, ἐπειδὴ ἡ Εἰσαγγελία δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀποδείξῃ τὸ προβληθὲν ἰδιωτικὸν δικαίωμα ἢ τὴν ὕπαρξιν αὐτῆς τῆς προσβολῆς, νὰ στερηθῇ ὁ παθὼν τοῦ δικαιώματος ν' ἀποδείξῃ αὐτὸς τὸ δικαίωμα του καὶ τὴν προσβολὴν αὐτοῦ, ἵνα ἐπιτύχῃ τὴν ἀποζημίωσίν του. Ἐντεῦθεν ἐξάγεται, ὅτι δὲν θεωροῦμεν ὀρθὴν τὴν γνώμην τῶν διακρινόντων, ἂν ἡ ἀθώωσις ἐπῆλθε, διότι ἡ πρᾶξις δὲν ἐγένετο, ἢ διότι δὲν ἀπεδείχθη κτλ. Εἰς οὐδεμίαν περίπτωσιν, καθ' ἡμᾶς, ἡ ἀθωωτικὴ ἀπόφασις εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν πολιτικὸν δικαστήν, καὶ ὅταν ἀκόμη εἶχε παρασταθῇ ὁ παθὼν ὡς πολιτικῶς ἐνάγων εἰς τὴν ποινικὴν δίκην, ἕνεκα τῆς γενικότητος τοῦ ἄρθρου 12 Πολ. Δικ. Ὁ παθὼν δύναται πάντοτε νὰ ζητήσῃ τὴν ἀποζημίωσίν του ἐνώπιον τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου στηρίζων τὴν ἀγωγήν του, εἴτε εἰς τὸν δόλον, ὃν δὲν παρεδέχθη τὸ ποινικὸν δικαστήριον, εἴτε εἰς τὴν ἀμέλειαν τοῦ ἐναγομένου.

288. Αἱ καταδικαστικαὶ ἀποφάσεις ἀποφαίνονται καὶ ὅτι τὸ δικαίωμα ἀνήκει εἰς τὸν παθόντα, καὶ ὅτι προσεβλήθη τοῦτο ὑπὸ τοῦ κατηγορηθέντος. Δι' ἀμφότερα τὰ ζητήματα ταῦτα ἡ ποινικὴ ἀπόφασις εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν πολιτικὸν δικαστήν. Ἑπομένως ὁ παθὼν, ἐνάγων τὸν καταδικασθέντα ἐνώπιον τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου εἰς ἀποζημίωσιν, δὲν ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ οὔτε τὸ δικαίωμά του (1), οὔτε τὴν ὑπὸ τοῦ ἐναγομένου

(1) Ἐναντίαν γνώμην ἐκφράζει ὁ Παπαχρῆστος (σελ. 290), ἀλλ' ἀναγκάζεται νὰ παραδεχθῇ ἐξαιρέσεις ἐπὶ προσβολῶν κατὰ τοῦ σώματος, κατὰ τοῦ γάμου κτλ. ὥστε μόνον ἐπὶ προσβολῶν ἰδιοκτησίας ἐφαρμόζεται ἡ γνώμη του, ἣν στηρίζει εἰς τὸν λόγον, ὅτι ὑπάρχει ἀδίκημα, ἂν καὶ εἰς ἄλλον ἀνῆκον τὰ κλαπέντα. Φρονοῦμεν, ὅτι μόνον ὅταν ἡ ποινικὴ ἀπόφασις σιωπᾷ περὶ τοῦ παθόντος εἶναι ὀρθὴ ἡ γνώμη του, ὅταν ὅμως ὡρισμένον πρόσωπον κηρύσσηται ἰδιοκτήτης τῶν κλαπέντων, ὑπάρχει προφανὲς προδικαστικὸν ζήτημα ἀποφασισθὲν ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου καὶ ἑπομένως ὑποχρεωτικὸν διὰ τὸ πολιτικὸν δικαστήριον.

προσβολὴν αὐτοῦ· ταῦτα προκύπτουσιν ἐκ τῆς ποινικῆς ἀποφάσεως. Ὀφείλει μόνον ν' ἀποδείξῃ τὸ μέγεθος τῆς ζημίας, ὡς πρὸς τοῦτο δὲ κατὰ τὸ ἄρθρ. 12 Ποιν. Δικ. οὐδόλως ἐμποδίζεται ὑπὸ τῆς ποινικῆς ἀποφάσεως, ὥστε καὶ ἂν τυχὸν ἡ ποινικὴ ἀπόφασις προσδιώρισε τὴν ἀξίαν τῶν κλαπέντων κατωτέραν τῶν 400 δραχμῶν, δύναται ὁ παθὼν ν' ἀποδείξῃ ὅτι αὕτη εἶναι ἀνωτέρα, ἢ ἂν προσδιώρισε τὴν ἀνικανότητα πρὸς ἐργασίαν ὡς κατωτέραν τοῦ μηνός, ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἦτον ἀνωτέρα. Καὶ αὕτη δὲ ἡ ὑπὲρ τοῦ παθόντος ἐξαίρεσις εἶναι, φρονοῦμεν, ὀρθή, διότι ὁ ποινικὸς δικαστὴς εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς ζημίας δύναται μεγάλως νὰ ἐπηρεασθῇ ἀπὸ τὴν ἐπιβληθησομένην ποινήν, ὥστε ὀρθότερον εἶναι νὰ μείνωσιν ἀμείωτα τὰ δικαιώματα τοῦ παθόντος.

289. Καὶ ταῦτα μὲν καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν μεταξὺ παθόντος καὶ καταδικασθέντος περὶ ἀποζημιώσεως δίκην. Ἐρωτᾶται ἤδη εἶναι ὑποχρεωτικὴ ἡ ποινικὴ ἀπόφασις καὶ ἐπὶ πολιτικῆς δίκης μεταξὺ ἄλλων προσώπων; Καταδικασθέντος, φέρ' εἰπεῖν, τινὸς ἐπὶ διγαμίᾳ, δύνανται τὰ ἐκ τοῦ δευτέρου γάμου τέκνα νὰ ὑποστηρίξωσιν ἀπέναντι τῶν ἐκ τοῦ πρώτου γάμου τέκνων, ὅτι ὁ πρῶτος γάμος εἶναι ἄκυρος, ὅτι ἔγκυρος εἶναι μόνος ὁ δεύτερος, καὶ ὅτι ἐπομένως εἶναι νόμιμοι κληρονόμοι τοῦ καταδικασθέντος; Οἱ ὑποστηρίξαντες ἐν Γαλλίᾳ τὸ ὑποχρεωτικὸν τῶν ποινικῶν ἀποφάσεων διεφώνησαν ὡς πρὸς τὸ προκείμενον ζήτημα. Τινὲς φρονοῦσιν, ὅτι ἡ ποινικὴ ἀπόφασις ἀποτελεῖ δεδικασμένον ὑπὲρ τῆς κοινωνίας, καὶ κατὰ τοῦ καταδικασθέντος, δὲν δύναται ὅμως νὰ βλάψῃ τρίτα πρόσωπα μὴ παρασταθέντα εἰς τὴν δίκην καὶ μὴ ὑπερασπισθέντα (Demolombe τόμ. 3 ἀριθ. 419. Ἔκδοσις Βελγίου σελ. 216) Ἄλλοι φρονοῦντες, ὅτι ὁ λόγος, δι' ὃν καθιερώθη τὸ ὑποχρεωτικὸν τῶν ποινικῶν ἀποφάσεων, καὶ ὅστις εἶναι, ὅτι αἱ ποινικαὶ ἀποφάσεις ἤθελον ἀπωλέσει πλέον τὴν ἠθικὴν αὐτῶν βαρύτητα ἂν ἐπετρέπετο νὰ ἐξετάζωνται παρ' ἄλλων δικαστηρίων τὰ ὑπ' αὐτῶν ἀποφασισθέντα, ὁ λόγος, λέγομεν, οὗτος ἀποκρούει πᾶσαν διάκρισιν μεταξὺ κατηγορουμένων καὶ τρίτων, παραδέχονται, ὅτι τὰ ὑπὸ τῆς ποινικῆς ἀποφάσεως ἀποφασισθέντα δύνανται νὰ

ἀντιταχθῶσιν ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων κατὰ παντὸς προσώπου (Lesellyer τόμ. 6 No. 2184. Bonnier des Preuves No. 721). Ἡ νομολογία ἀμφιταλαντευθεῖσα κατ' ἀρχὰς, παρεδέχθη ἐπὶ τέλους τὴν τελευταίαν ταύτην γνώμην· τὸ Ἀκυρωτικὸν δι' ἀποφάσεώς του τῆς 14 Φεβρουαρίου 1860 ἀπεφάσισεν, ὅτι τὸ ἐκ τῆς ποινικῆς ἀποφάσεως προκύπτον δεδικασμένον δύναται ν' ἀντιταχθῇ κατὰ παντὸς προσώπου ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων.

Τὴν γνώμην ταύτην θεωροῦμεν ἐφαρμοστέαν καὶ παρ' ἡμῖν, τοσούτῳ μᾶλλον καθ' ὅσον τὸ ἄρθρ. 12 Πολ. Δικ. ἀπαγορεῦον τὴν νέαν ἐξέτασιν τοῦ ἀποφασισθέντος προκαταρκτικοῦ ζητήματος δὲν διακρίνει, ἂν μεταξὺ παθόντος καὶ κατηγορουμένου ἢ μεταξὺ ἄλλων προσώπων γεννᾶται τὸ ἀποφασισθὲν ἤδη ζήτημα. Ἐφαρμογὴν τῆς γνώμης ταύτης καθιεροῖ τὸ ἄρθρ. 460 Πολ. Δικ. ἐπὶ τοῦ ἀδικήματος τῆς πλαστογραφίας, διατάσσον τὴν ἐξαφάνισιν τοῦ πλαστοῦ ἐγγράφου, οὗ τοιουτοτρόπως ὑπ' οὐδενὸς δύναται νὰ γείνῃ χρῆσις.

---

§ 5.

Ἀπόσβεσις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς δι' ἰδιωτικῆς συγγνώμης.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

290. Ἐπὶ τῶν κατ' ἔγκλησιν τιμωρουμένων ἀδικημάτων ἀποσβένει τὴν ποινικὴν ἀγωγήν.
291. Ἡ ἱκανοποίησις εἶναι ῥητὴ ἢ σιωπηρά.
292. Πότε ἀκριβέστερον ἡ ἱκανοποίησις ἀποσβένει τὴν ποινικὴν ἀγωγήν.

---

290. Ἡ ὑπὸ τοῦ ἀδικήσαντος ἱκανοποίησις τοῦ παθόντος οὐδεμίαν δύναται κατὰ κανόνα νὰ ἐξασκήσῃ ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς ποινικῆς δίκης. (Helie No. 1406). Τῆς ἀρχῆς ὅμως ταύτης ἐξαίρεσιν καθιεροῖ παρ' ἡμῖν τὸ ἄρθρ. 116 Ποιν. Νόμου ἐπὶ τῶν κατ' ἔγκλησιν τιμωρουμένων ἀδικημάτων διατάσσον, ὅτι ἐξαλείφεται τὸ ἀξιόποινον αὐτῶν, ὁσάκις οἱ βλαφθέντες δὲν προσά-

γουσιν ἐντὸς τῆς νομίμου προθεσμίας τὴν ἔγκλησίν των, ἢ «ὁμολογοῦσιν ἑαυτοὺς ἱκανοποιημένους.» Ἡ ὁμολογία ἑπομένως τοῦ παθόντος, ὅτι εἶναι ἱκανοποιημένος ἐξαλείφει τὸ ἀξιόποινον τῆς πράξεως καὶ ἑπομένως ἀποσβένει τὴν ποινικὴν ἀγωγήν.

291. Ἡ ὁμολογία αὕτη εἶναι συνήθως συνέπεια χρηματικῆς ἀποζημιώσεως χορηγηθείσης τοῖς παθοῦσι συμβιβαστικῶς ὑπὸ τῶν ἀδικησάντων, δύναται ὅμως νὰ προέρχηται καὶ ἕνεκα συγγνώμης πρὸς τοὺς ἀδικήσαντας (Helie No. 1019). Δύναται δὲ νὰ ᾖναι εἰς τὴν δευτέραν μάλιστα περίπτωσιν ἢ ῥητὴ ἢ σιωπηρά.

Ἡ τελευταία αὕτη δύναται νὰ ἐξαχθῇ ἐκ διαφόρων γεγονότων, ὡς, φέρ' εἰπεῖν, ἐπὶ μοιχείας ἐκ τῆς ἀναλήψεως τῆς ἀποβληθείσης συζύγου, ὧν ἐκτίμησις ἀνατίθεται εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου (Helie No. 1029).

292. Ἀλλ' ἵνα ἔχῃ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο ἡ ἱκανοποίησις τοῦ παθόντος πρέπει.

1) Νὰ λάβῃ χώραν πρὶν ἢ καταγγείλῃ τὴν πρᾶξιν, διότι μετὰ τὴν καταγγελίαν δὲν δύναται πλέον κατὰ τὸ ἄρθρ. 23 Ποιν. Δικ. νὰ ἐμποδίσῃ τὴν πρόοδον τῆς ποινικῆς διαδικασίας καὶ τὴν τιμωρίαν τοῦ κατηγορουμένου ἀνακαλῶν τὴν ἔγκλησιν· ἑπομένως κατὰ μείζονα λόγον δὲν δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ποινικὴν δίκην ἡ ἁπλῆ ὁμολογία τοῦ παθόντος, ὅτι ἱκανοποιήθη.

2) Νὰ ἐκτείνηται ἐφ' ὅλης τῆς ἐκ τοῦ ἀδικήματος προσγενομένης ζημίας. Ὅθεν ἡ ὑφ' ἑνὸς τῶν αὐτουργῶν μερικὴ ἀποζημίωσις τοῦ παθόντος ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ καταδιώξῃ διὰ τὸ ὑπόλοιπον τοὺς λοιποὺς, μὴ ἀποτελοῦσα πλήρη ἱκανοποίησιν, ὑπὲρ οὐδενὸς ἐξαλείφει τὸ ἀξιόποινον. Ἐν τούτοις ἡ συγχώρησις τῆς συζύγου ἐπὶ μοιχείας ἐθεωρήθη ὡς πλήρης ἱκανοποίησις καὶ ἐξαλείφει τὸ ἀξιόποινου ὡς πρὸς τὸν συναίτιον, ὅθεν γενομένης βραδύτερον ἐγκλήσεως κατὰ τῆς συζύγου ἢ κατ' ἀμφοτέρων (διότι ὡς εἴδομεν εἰς ἀριθ. 145 μόνη ἡ κατὰ τοῦ συναιτίου ἔγκλησις οὐδεμίαν ἔχει συνέπειαν) δύνανται ἀμφότεροι νὰ ἐπικαλεσθῶσι τὴν περὶ ἱκανοποιήσεως ὁμολογίαν τοῦ παθόντος. (Helie No. 1021).

§ 6.

Ἀπόσβεσις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἕνεκα ἐμπράκτου μετανοίας.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

293. Ἐξαλείφει αὕτη τὸ ἀξιόποινον;
294. Ἀδικήματα πρὸς τελείωσιν τῶν ὁποίων δὲν ἀπαιτεῖται ὡρισμένον ἀποτέλεσμα· ποῖα ταῦτα;
295. Ἀδικήματα ἐφ' ὧν ἀπαιτεῖται τοιοῦτον ἀποτέλεσμα.

293. Ἡ μετάνοια τοῦ ἀδικήσαντος, καὶ ὅταν ἀκόμη ἐκδηλοῦται ἐμπράκτως διὰ τῆς ἐπαναφορᾶς τοῦ προσβληθέντος δικαίου εἰς τὴν προτέραν αὐτοῦ κατάστασιν, δὲν εἶναι κατ' αὐτηρὸν δίκαιον λόγος ἐξαλείψεως τοῦ ἀξιοποίνου, διότι πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται ἐπιβολὴ κακοῦ, οἷον ἡ μετάνοια δὲν περιέχει. Ἐν τούτοις λόγῳ ἐπιεικείας καὶ πολιτικοῦ συμφέροντος ἐθεωρήθη ἐνίοτε καὶ ἡ ἔμπρακτος μετάνοια ὡς λόγος ἐξαλείψεως τοῦ ἀξιοποίνου, καὶ ἐπομένως ἀποσβέσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς.

Ἵνα προσδιορίσῃ ὁ ἡμέτερος νομοθέτης τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ἀποσβέννυται ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ ἕνεκεν ἐμπράκτου μετανοίας, διέκρινε μεταξὺ τῶν ἀδικημάτων, πρὸς τελείωσιν τῶν ὁποίων ὁ νόμος δὲν ἀπαιτεῖ ὡρισμένον ἀποτέλεσμα, καὶ τῶν ἀδικημάτων, πρὸς τελείωσιν τῶν ὁποίων ὁ νόμος ἀπαιτεῖ τοιοῦτον ὡρισμένον ἀποτέλεσμα.

294. Περὶ τῶν πρώτων πραγματεύεται τὸ ἄρθρ. 113 Ποιν. Νόμου ἔχον οὕτω.

« Ὅστις εἰς ἀξιόποινόν τινα πρᾶξιν, πρὸς τελείωσιν τῆς ὁποίας ὁ νόμος δὲν ἀπαιτεῖ ὡρισμένον τι ἀποτέλεσμα, ἔφερε μὲν εἰς πέρας τὴν τελεσιουργὸν πρᾶξιν, ἀλλ' ἑκουσίως καὶ αὐθορμήτως, ὡς καὶ πρὶν ὑποβληθῇ εἰς ἐξέτασιν περὶ αὐτῆς καθ' ὁποιονδήποτε τρόπον ἐνώπιόν τινος ἀρχῆς, τὴν κατέστησε διά τινος ἄλλης πράξεως πάντῃ ἄπρακτον, ἢ ἄλλως μὲ τρόπον ἀ-

ναμφισβήτητον ἐφανέρωσεν, ὅτι ἀπέβαλε διόλου τὸν παράνομον σκοπὸν, ὁ τοιοῦτος, ἐὰν ἐκ τῆς πράξεώς του δὲν ἐγεννήθη ἀκόμη κἀμμία βλάβη, εἶναι ἐξηρημένος πάσης ποινῆς, ἐκτὸς τῶν διατεταγμένων ὡς πρὸς τὰ κακουργήματα τὰ ὁποῖα προβλέπουσι τὰ ἄρθρ. 123—128· ὁ παρὼν ὁρισμὸς δὲν ἐφαρμόζεται μολοντοῦτο εἰς τὴν ψευδορκίαν. »

Ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ἄρθρου τούτου προκύπτει, ὅτι τρεῖς ὅροι ἀπαιτοῦνται πρὸς ἐφαρμογὴν αὐτοῦ.

1) Νὰ ἐκτελεσθῇ ἀδίκημα, πρὸς τελείωσιν τοῦ ὁποίου ὁ νόμος δὲν ἀπαιτεῖ ὡρισμένον ἀποτέλεσμα.

2) Νὰ καταστήσῃ ὁ αὐτουργὸς τὸ ἀδίκημα τοῦτο πάντῃ ἄπρακτον δι' ἄλλης πράξεως, ἢ νὰ δηλώσῃ ἀναμφισβητήτως, ὅτι ἀπέβαλε τὸν παράνομον σκοπὸν, καὶ ταῦτα πάντα πρὶν ἔτι ἐπέλθῃ τὸ δι' αὐτῆς σκοπούμενον ἀποτέλεσμα, καὶ χωρὶς νὰ γεννηθῇ ἀκόμη κἀμμία ἐξ αὐτῆς βλάβη.

3) Νὰ πράξῃ ταῦτα ὁ αὐτουργὸς ἑκουσίως καὶ αὐθορμήτως καὶ πρὶν ὑποβληθῇ εἰς ἐξέτασιν περὶ τοῦ ἀδικήματος καθ' ὁποιονδήποτε τρόπον ἐνώπιον ἀρχῆς τινος.

Καὶ οἱ μὲν δύο τελευταῖοι ὅροι εἶναι, φρονοῦμεν, σαφεῖς, ὁ πρῶτος ὅμως παρουσιάζει δυσκολίας, διότι ἀμφίβολος φαίνεται ὁ προσδιορισμὸς τῶν ἀδικημάτων, πρὸς τελείωσιν τῶν ὁποίων ὁ νόμος δὲν ἀπαιτεῖ ὡρισμένον ἀποτέλεσμα. Φρονοῦμεν, ὅτι τοιαῦτα ἀδικήματα εἶναι μόνα τὰ ἀποτελούμενα ἀπὸ πράξεις, αἵτινες θεωρητικῶς ἐξεταζόμεναι εἶναι ἁπλῶς προπαρασκευαστικαὶ τοῦ ἀδικήματος, τὰς ὁποίας ὅμως ὁ νόμος τιμωρεῖ ἐξαιρετικῶς ὡς τετελεσμένα ἀδικήματα ἕνεκα τοῦ ἐξ αὐτῶν ἐπερχομένου μεγάλου κινδύνου τῶν δικαιωμάτων, καθ' ὧν ἀπευθύνονται. Οὕτως ἡ ἁπλῆ σύνταξις τῶν πλαστῶν ἐγγράφων, ἡ προμήθεια ἐργαλείων παραποιήσεως καὶ ἡ κατασκευὴ κιβδήλων νομισμάτων τιμωροῦνται, ἂν καὶ ὁ αὐτουργὸς ἔχῃ τὸ πλαστὸν ἔγγραφον, τὰ ἐργαλεῖα, ἢ τὰ κίβδηλα νομίσματα κεκρυμμένα ἐν τῇ οἰκίᾳ του, καὶ δὲν ἐπεδίωξεν εἰσέτι τὸν δι' αὐτῶν ἐπιδιωκόμενον σκοπὸν τῆς παρανόμου ὠφελείας· ἂν ἐπομένως εἰς τοιαύτην περίπτωσιν ἑκουσίως καὶ αὐθορμήτως καὶ πρὶν ἐξετασθῇ παρὰ τῆς ἀρχῆς μεταμεληθεὶς ἐξαφανίσῃ καθ' ὁλοκλη-

ρίαν τὸ πλαστὸν ἔγγραφον, τὰ ἐργαλεῖα καὶ τὰ κίβδηλα νομίσματα, οὐδόλως τιμωρεῖται.

Δὲν ἐφαρμόζεται ὅμως τὸ ἄρθρ. 113 Ποιν. Νόμου εἰς τὰ ἀδικήματα, πρὸς ὕπαρξιν τῶν ὁποίων ὁ νόμος ἀπαιτεῖ ἔναρξιν τῆς προσβολῆς τοῦ δικαιώματος, καθ' οὗ ἀπευθύνονται, οὐχὶ ὅμως καὶ πλήρη ἐπιτυχίαν τοῦ ὑπὸ τοῦ αὐτουργοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ. Οὕτω, φέρ' εἰπεῖν, ἡ ληστεία θεωρεῖται τετελεσμένη διὰ τῆς πρὸς σκοπὸν ἀφαιρέσεως κινητῶν ἐπιθέσεως, καὶ χωρὶς νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν ἂν ὁ παράνομος σκοπὸς τῆς ἀφαιρέσεως τῶν ξένων κινητῶν ἐπραγματοποιήθη· ὅθεν ἠδύνατό τις νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι καὶ πρὸς τελείωσιν αὐτῆς ὁ νόμος δὲν ἀπαιτεῖ ὡρισμένον ἀποτέλεσμα, καὶ ἐπομένως δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ ἔμπρακτος μετάνοια. Τοῦτο ὅμως δὲν εἶναι ὀρθὸν, διότι ἡ κατὰ τοῦ προσώπου ἐπίθεσις εἶναι ὡρισμένον ἀποτέλεσμα καὶ ἀποτελεῖ βλάβην τοῦ παθόντος, ἐνῷ ἵνα ἐφαρμοσθῇ τὸ ἄρθ. 113 ἀπαιτεῖται νὰ μὴ ἐπῆλθε τοιαύτη. Οὕτως ἀπεφάσισε καὶ ὁ Ἄρ. Πάγος διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 61 τοῦ 1865 ἀποφάσεώς του.

295. Περὶ δὲ τῶν ἀδικημάτων δι' ἃ ὁ νόμος ἀπαιτεῖ ὡρισμένον ἀποτέλεσμα πραγματεύεται τὸ ἄρθρ. 114 Ποιν. Νόμου καθ' ὃ «ἡ διὰ τὴν προξενηθεῖσαν βλάβην ἀποζημίωσις, τὴν ὁποίαν παρέχει ὁ πράξας ἑκουσίως καὶ αὐθορμήτως καὶ πρὶν ἔτι ὑποβληθῇ εἰς ἐξέτασιν καθ' οἱονδήποτε τρόπον ἐνώπιόν τινος ἀρχῆς, δὲν ἀποκλείει τὸ ἀξιόποινον, πλὴν μόνον εἰς τὰς παρὰ τοῦ νόμου ὡρισμένας περιπτώσεις.»

Τοιαύτην περίπτωσιν προβλέπει τὸ ἄρθρ. 378 Ποιν. Νόμου προκειμένου περὶ τοῦ ἀδικήματος τῆς κλοπῆς, αἱ δὲ διατάξεις τοῦ ἄρθρου τούτου ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὴν ὑπεξαίρεσιν καὶ εἰς τὴν ἀπάτην (ἄρθρ. 393. 402. 673. 693 Ποιν, Νόμου).

Εἰς τὸ ποινικὸν δίκαιον ἀνάγεται κυρίως ἡ ἑρμηνεία τοῦ ἄρθ. 378 ἔχοντος ὡς ἑξῆς.

« Δὲν γίνεται ἀνάκρισις, οὔτε καταγινώσκεται ποινὴ ἐπὶ κλοπῇ, ὅταν ὁ κλέψας, πρὶν ἔτι ἐξετασθῇ ὁπωσδήποτε περὶ τῆς πράξεώς του παρὰ τῆς ἀρχῆς ἢ παρὰ τοῦ δικαστηρίου, ἐνήργησεν ἄνευ παρανόμου βλάβης τρίτου τινὸς τὴν ἀπόδοσιν ἢ τὴν πλήρη ἀποκατάστασιν τοῦ ὑφαιρεθέντος πράγματος ἢ τὴν

ἐντελῆ ἱκανοποίησιν τοῦ ζημιωθέντος. Ἐὰν ἡ ἀπόδοσις ἡ ἱκανοποίησις ἔγεινεν ἐν μέρει μόνον, ὁ ὑφαιρέσας δὲν ἀπαλλάττεται διὰ τοῦτο ἐντελῶς τῆς ποινῆς· καὶ καθόσον ὁ προσδιορισμὸς καὶ ἡ ἐπιμέτρησις αὐτῆς ἐξήρτηται ἐκ τῆς ἀξίας τοῦ κλαπέντος πράγματος, καταγινώσκεται τοσαύτη μόνον ποινὴ, ὅση ἀναλογεῖ κατὰ τὸν νόμον εἰς τὸ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ ἐπιστραφέντος ὑπολειπόμενον. »

Ἐνταῦθα παρατηροῦμεν μόνον· 1) ὅτι ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τοῦ ἄρθρου τούτου μὲ τὸ ἄρθρ. 114 Ποιν. Νόμου ἐξήγαγεν ἡ νομολογία, ὅτι ὁ λαμβάνων λύτρα καὶ ἀποδίδων τὸ κλαπὲν ζῶον δὲν δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 378 Ποιν. Νόμου. (Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου 55 καὶ 94 τοῦ 1849 καὶ 119 τοῦ 1855).

2) Ὅτι ὁ Ἄρ. Πάγος ἐθεώρησε πλήρη ἱκανοποίησιν τὴν σύνταξιν συμβολαίου, δι' οὗ ὁ κλέπτης ἀνεδέχθη νὰ πληρώσῃ, ὁ δὲ παθὼν παρεδέχθη τὴν ὑπόσχεσιν ταύτην (Ἀπόφ. 44 τοῦ 1858)

3). Ὅτι τὴν ὑφ' ἑνὸς τῶν συναυτουργῶν γενομένην ἀποζημίωσιν τοῦ παθόντος δὲν ἐθεώρησε λόγον ἐξαλείψεως τοῦ ἀξιοποίνου ὡς πρὸς τοὺς λοιποὺς (Ἀπόφ. 128 τοῦ 1855). Ἀλλὰ τότε δὲν δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι στεροῦνται οἱ λοιποὶ τοῦ εὐεργετήματος τῆς ἐμπράκτου μετανοίας; Πῶς θ' ἀποζημιώσωσι τὸν παθόντα ἀφοῦ αὐτὸς ἱκανοποιήθη ἤδη;

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΠΡΟΔΙΚΑΣΙΑ.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

296. Ὁρισμὸς προδικασίας.
297. Χρησιμότης αὐτῆς.
298. Διαίρεσις.

---

296. Σκοπὸς τῆς προδικασίας κατὰ τὸ ἄρθρ. 69 τῆς Ποιν. Δικ. εἶναι ἡ συλλογὴ τῶν ἐνδείξεων καὶ ἀποδείξεων, δι' ὧν καὶ ἡ ὕπαρξις τοῦ ἀδικήματος δύναται νὰ βεβαιωθῇ, καὶ ἡ κατὰ ὡρισμένου αὐτουργοῦ ὑπόνοια νὰ ὑποστηριχθῇ. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἡ συλλογὴ τῆς ὕλης, ἥτις ἀπαιτεῖται, ἵνα ἀποφασισθῇ ἂν δύναται νὰ γείνῃ εἰσαγωγὴ εἰς δίκην. Περιλαμβάνει λοιπὸν ἡ προδικασία ὅλας τὰς διαδικαστικὰς πράξεις, ὅσων ἡ ἐνέργεια εἶναι ἀναγκαία πρὸ τῆς εἰς τὸ ἀκροατήριον εἰσαγωγῆς τῆς ὑποθέσεως.

297. Προφανὴς εἶναι ἡ ἀνάγκη καὶ ἡ χρησιμότης τῆς προδικασίας ἐν γένει. Ἵνα εἰσαχθῇ ὑπόθεσίς τις πρὸς ἐκδίκασιν, πρέπει νὰ γείνῃ γνωστὸν καὶ τὸ ἀδίκημα, ὅπερ ἐξετελέσθη, καὶ ὁ ἄνθρωπος, ὅστις ἐξετέλεσεν αὐτό. Πῶς δύναται ὅμως νὰ λάβῃ γνῶσιν καὶ νὰ σχηματίσῃ περὶ τούτου πεποίθησιν ἡ Εἰσαγγελία ἄνευ προηγουμένης τινὸς ἀναζητήσεως καὶ ἐξετάσεως; Ἂν ὤφειλεν ἡ Εἰσαγγελία νὰ εἰσάγῃ εἰς τὸ ἀκροατήριον τὰς ὑποθέσεις ἄνευ τοιαύτης ἐξετάσεως ἐπὶ τῇ βάσει μόνον τῶν μηνύσεων ἢ ἄλλων πληροφοριῶν, δὲν ἤθελεν ὑπάρχει φόβος ματαίας ἀπασχολήσεως τῶν δικαστηρίων πρὸς ἐκδίκασιν πράξεων μὴ ἀξιοποίνων; Δὲν ἤθελεν ὑπάρχει κίνδυνος ὑποβολῆς εἰς καταδίωξιν προσώπων ὅλως ἀθώων καὶ ἀνεπιλήπτων;

Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου διὰ τῆς προηγουμένης ἀναζητήσεως καὶ ἐξετάσεως ἀνευρίσκονται τὰ οὐσιώδη καὶ χρήσιμα πρὸς ὑποστήριξιν τῆς κατηγορίας στοιχεῖα, καὶ ἀποχωρίζονται τῶν μὴ τοιούτων. Ἂν ἄνευ τῆς διακρίσεως ταύτης προσήγοντο ταῦτα πάντα εἰς τὸ ἀκροατήριον, ἤθελεν ἐπέλθει σύγχυσις μὲν καὶ βραδύτης κατὰ τὴν συζήτησιν, μέγιστος δὲ κίνδυνος ἀποπλανήσεως τῆς δικαιοσύνης περὶ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας.

298. Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω ὁρισμοῦ τῆς προδικασίας ἐξάγεται, ὅτι δύω διακεκριμένας περιόδους περιέχει αὕτη. Εἰς τὴν πρώτην ἀναζητοῦνται καὶ συλλέγονται αἱ περὶ τῆς πράξεως καὶ τοῦ πράξαντος ἐνδείξεις καὶ ἀποδείξεις. Εἰς τὴν δευτέραν ἐξετάζεται καὶ ἐκτιμᾶται ἡ κατὰ τὴν πρώτην συλλεγεῖσα ὕλη, προσδιορίζεται ὁ χαρακτὴρ τοῦ ἀδικήματος, ἀποφασίζεται ἂν ὑπάρχῃ περίπτωσις νὰ γείνῃ κατηγορία ἐπ' ἀκροατηρίου, καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει προσδιορίζεται καὶ τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον. Καὶ ἡ μὲν πρώτη περίοδος ὀνομάζεται *ἀνάκρισις*, ἡ δὲ δευτέρα *διαδικασία ἐνώπιον τῶν δικαστικῶν συμβουλίων*.

Ἐν ἰδιαιτέρῳ τμήματι θέλομεν διαπραγματευθῆ περὶ ἑκατέρας αὐτῶν.

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΑΝΑΚΡΙΣΕΩΣ.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

299. Περιεχόμενον τοῦ τμήματος.
300. Διαίρεσις αὐτοῦ παρὰ Γάλλοις.
301. Ἑλληνικὴ Νομοθεσία περὶ δικαστ. ἀστυνομίας.
302. Προτιμητέα διαίρεσις.

---

299. Ἔργον τῆς ἀνακρίσεως, ὡς εἴδομεν, εἶναι ἡ ἀνίχνευσις καὶ βεβαίωσις τῶν ἀδικημάτων καὶ ἡ συλλογὴ τῶν περὶ τῶν αὐτουργῶν αὐτῶν ἀποδείξεων καὶ ἐνδείξεων. Ἔργον αὐτῆς εἶναι ἐπίσης ἡ ἐξασφάλισις τῆς εἰς τὸν κατηγορούμενον ἐπιβολῆς τῆς ποινῆς.

Πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἔργου τούτου πρέπει νὰ ἐπιτραπῇ εἰς τοὺς ἐνεργοῦντας τὴν ἀνάκρισιν ὑπαλλήλους ἡ χρῆσις ὅλων τῶν μέσων, ὅσα συντελοῦσιν εἰς ἀνίχνευσιν τῶν ἀδικημάτων, εἰς ἀνεύρεσιν τῶν ἀποδείξεων καὶ εἰς παράδοσιν τῶν ὑπόπτων εἰς τὰς χεῖρας τῆς δικαιοσύνης. Τὰ μέσα ὅμως ταῦτα ἐφάπτονται τῶν πολυτιμοτέρων δικαιωμάτων τῶν πολιτῶν καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ληφθῶσι συγχρόνως ὅλαι αἱ δυναταὶ ἐγγυήσεις πρὸς ἀποφυγὴν πάσης βλάβης τῶν δικαιωμάτων ἐκείνων, ἢ προσβολῆς αὐτῶν μὴ ἀπολύτως ἀναγκαίας πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης. (Helie No. 1444. 1977. 1983).

Ὁ ὁρισμὸς λοιπὸν τῶν ἀνακριτικῶν μέσων, ἡ γνῶσις τῶν ἐνεργούντων αὐτὰ προσώπων καὶ ἡ διαγραφὴ τῶν κατὰ τὴν ἐνέργειάν των τηρουμένων κανόνων καὶ διατυπώσεων, τοιαῦτα εἶναι ἐν γένει τὰ ἀντικείμενα περὶ τὴν ἐξέτασιν τῶν ὁποίων θέλομεν ἐνασχοληθῆ ἐν τῷ τμήματι τούτῳ.

300. Πρὸ πάντων πρέπει νὰ ὁρίσωμεν τὴν τάξιν, καθ' ἣν δυνάμεθα νὰ πραγματευθῶμεν σκοπιμώτερον τὰ ἐν τῇ ἀνα-

κρίσει περιεχόμενα ἀντικείμενα. Ὑπάρχει διαίρεσίς τις, ἐρωτῶμεν, ἐκ τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων προκύπτουσα, καὶ εἰς ἀκριβεστέραν κατανόησιν τῶν ἀντικειμένων τούτων συντελοῦσα; Καταφατικῶς ἀπαντῶσιν οἱ Γάλλοι συγγραφεῖς. Ὁ Helie (No. 1428) διαιρεῖ τὸ στάδιον τῆς ἀνακρίσεως εἰς δύο περιόδους. Εἰς τὴν πρώτην, ἣν ὀνομάζει δικαστικὴν ἀστυνομίαν, ἀναζητοῦνται, λέγει, τὰ ἴχνη τῶν ἀδικημάτων, οἱ ἄνθρωποι, οἵτινες διέπραξαν αὐτὰ, τὰ στοιχεῖα ἐν γένει τῆς διαδικασίας. Εἰς τὴν δευτέραν, ἣν ὀνομάζει ἀνάκρισιν, ἐκτιμᾶται ὁ νομικὸς χαρακτὴρ τοῦ γεγονότος καὶ συλλέγονται αἱ ἐνδείξεις καὶ ἀποδείξεις. Ἡ διαίρεσις αὕτη, προσθέτει, προκύπτει ἐκ τῆς φύσεως αὐτῆς τῶν πραγμάτων, διότι, ἵνα ἐπιληφθῇ ἡ δικαιοσύνη, πρέπει νὰ ἀναγνωρίσῃ προηγουμένως ἡ δικαστικὴ ἀστυνομία τὴν ὕπαρξιν τῆς ἀξιοποίνου πράξεως.

Σημειωτέον, ὅτι ἡ Γαλλικὴ Ποιν. Δικονομ. ὑποστηρίζει τὴν διαίρεσιν ταύτην, ἰδίως περὶ δικαστικῆς ἀστυνομίας πραγματευομένη, καὶ ἀποδίδουσα εἰς τοὺς ἐνεργοῦντας αὐτὴν ὑπαλλήλους τό τε δικαίωμα τῆς ἀποδοχῆς καὶ διαβιβάσεως τῶν μηνύσεων καὶ ἀνακριτικήν τινα ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικημάτων.

301. Περὶ δικαστικῆς ἀστυνομίας πραγματεύονται παρ' ἡμῖν τὰ ἄρθρα 84 καὶ ἑπ. τοῦ περὶ ἀστυνομίας ἀπὸ 31 Δεκεμβρίου 1836 νόμου, καθ' ἃ ἔργον τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας εἶναι ἡ ἀνίχνευσις καὶ βεβαίωσις τῶν ἀδικημάτων, ἐνεργεῖται δὲ αὕτη ὑπὸ τῶν δημάρχων, παρέδρων ἢ ἀστυνόμων.

Ἡ ἡμετέρα Ποιν. Δικ. τροποποιήσασα ἐν μέρει τὴν Γαλλικὴν ἀπέδωκεν εἰς τοὺς ἐν Γαλλίᾳ λεγομένους ὑπαλλήλους τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας ἀνακριτικὴν ἐξουσίαν, οὐ μόνον ὅταν ὑπάρχῃ ἀδίκημα ἐπ' αὐτοφώρῳ, ἀλλὰ καὶ ὅταν ὑπάρχῃ κίνδυνος ἐκ τῆς ἀναβολῆς, καὶ εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν, καθ' ἣν ὁ παρὰ Πρωτοδίκαις Εἰσαγγελεὺς ἀπευθύνει αὐτοῖς παραγγελίαν. Εἰς ἁπάσας δὲ τὰς περιπτώσεις ταύτας οἱ ῥηθέντες ὑπάλληλοι δύνανται νὰ προβῶσιν εἰς ὅσας σχεδὸν καὶ ὁ ἀνακριτὴς ἀνακριτικὰς πράξεις, καὶ ὀφείλουσι νὰ τηρήσωσι τοὺς αὐτοὺς περὶ αὐτῶν κανόνας καὶ διατυπώσεις.

Ἕνεκα τῆς ἐκτάσεως ταύτης τῶν δικαιωμάτων τῶν ἀνωτέρω ὑπαλλήλων ἡ ἡμετέρα δικονομία ὀνομάζει αὐτοὺς οὐχὶ ὑπαλλήλους τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας, ἀλλ' ὑπαλλήλους ἀνακριτικούς, τὴν δὲ ὑπ' αὐτῶν ἐνεργουμένην ἀνάκρισιν οὐχὶ δικαστικὴν ἀστυνομίαν, ἀλλ' ἀνάκρισιν προεισαγωγικήν. (1)

302. Τοιαύτης οὔσης τῆς ἡμετέρας νομοθεσίας, ἡ εἰς δικαστικὴν ἀστυνομίαν καὶ ἀνάκρισιν διαίρεσις τῶν Γάλλων δὲν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ παρ' ἡμῖν ὡς βάσις εὐμεθόδου πραγματείας τῶν ἐν τῇ ἀνακρίσει περιεχομένων ἀντικειμένων, καθ' ὅσον ἄλλο εἶναι παρ' ἡμῖν τὸ περιεχόμενον τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας.

Ὡς τοιαύτη βάσις ἠδύνατο νὰ ληφθῇ ἡ διαίρεσις τῆς ἡμετέρας Δικονομίας εἰς προεισαγωγικὴν καὶ κυρίαν ἀνάκρισιν. Ἀλλὰ πρῶτον μὲν ἡ διάκρισις αὕτη δὲν ἁπαντᾶται πάντοτε εἰς τὴν πρακτικήν, διότι πολλάκις ἡ προεισαγωγικὴ ἀνάκρισις ἐξαντλεῖ τὴν ὑπόθεσιν, ὥστε ἡ ἐπεξεργασία τῆς κυρίας ἀνακρίσεως ἀποβαίνει περιττή, ἄλλοτε δὲ ἡ κυρία ἀνάκρισις ἐπιλαμβάνεται ἀμέσως τῆς ὑποθέσεως καὶ ἄνευ τῆς ἀναμίξεως τῆς προεισαγωγικῆς. Δεύτερον δὲ οἱ ἐνεργοῦντες τὴν προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν προβαίνουσιν εἰς τὰς αὐτὰς σχεδὸν ἀνακριτικὰς πράξεις, εἰς ἃς καὶ ὁ ἀνακριτὴς καὶ ὑποβάλλονται, ὡς εἴδομεν, εἰς τὰς αὐτὰς διατυπώσεις, ἑπομένως γενικὴ διαίρεσις εἰς προεισαγωγικὴν καὶ κυρίαν ἀνάκρισιν ἤθελεν ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τὴν συχνὴν ἐπὶ τὰ αὐτὰ ἀντικείμενα ἐπάνοδον.

Ἐκ τῶν λόγων τούτων ἐπείσθημεν, ὅτι μᾶλλον εὐμεθόδως δυνάμεθα νὰ πραγματευθῶμεν τὰ περὶ ἀνακρίσεως, ἀποχωρίζοντες καὶ προτάττοντες τὰ ἐπί τε τῆς προεισαγωγικῆς καὶ ἐπὶ τῆς κυρίας ἀνακρίσεως ἀπαντώμενα γενικὰ ἀντικείμενα, καὶ εἶτα διεξερχόμενοι ἰδιαιτέρως τὴν πορείαν, ἣν διαγράφει

---

(1) Μόνον τὸ ἄρθρ. 65 Ποιν. Δικ. ἀναφέρει τὴν λέξιν δικαστικὴν ἀστυνομίαν, δι' αὐτῆς ὅμως προφανῶς ἐννοεῖ τὰ ἐν γένει ἀνακριτικὰ καθήκοντα. Ἐπίσης τὸ ἄρθρ. 119 Οργ. Δικας. ὀνομάζει τὸν ἀνακριτὴν ὑπάλληλον τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας καὶ τῷ χορηγεῖ τὸ δικαίωμα νὰ προσκαλῇ κλητῆρας καὶ χωροφύλακας· τὸ δικαίωμα ὅμως τοῦτο χορηγεῖται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 19 Ποιν. Δικ. ὡς ἀνακριτικῷ ἐν γένει ὑπαλλήλῳ.

ὁ νόμος ἐπὶ τῆς προεισαγωγικῆς καὶ ἐπὶ τῆς κυρίας ἀνακρίσεως.

Καὶ ὡς τοιαῦτα μὲν γενικὰ ἀντικείμενα ἐθεωρήσαμεν·

Α'. Τὰ πρόσωπα, δι' ὧν ἐνεργεῖται ἡ ἀνάκρισις καὶ τὴν προσωπικὴν αὐτῶν ἱκανότητα.

Β'. Τὸν προσδιορισμὸν τῶν ἀδικημάτων, ἐφ' ὧν ἕκαστον τῶν προσώπων δύναται νὰ ἐνεργήσῃ, ἤγουν τὰ περὶ τῆς δικαιοδοσίας καὶ ἁρμοδιότητος.

Γ'. Τοὺς γενικοὺς περὶ τῆς ἐν γένει ἀνακρίσεως κανόνας.

Δ'. Τὰς ἀποδείξεις, ὧν τὴν συλλογὴν οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι ἐπιδιώκουσιν.

Ε'. Τὰς ἀνακριτικὰς πράξεις, δι' ὧν ἐνεργεῖται ἡ συλλογή.

Μετὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν γενικῶν τούτων ἀντικειμένων θέλομεν πραγματευθῇ ἰδιαιτέρως.

Ϛ'. Περὶ τῆς προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως.

Ζ'. Περὶ τῆς κυρίας ἀνακρίσεως.

Ἐπειδὴ δὲ διάφοροι νόμοι ἀπέδοσαν ἔκτακτόν τινα ἀνακριτικὴν ἐξουσίαν εἰς διαφόρους εἰδικοὺς ὑπαλλήλους, καὶ ἐτροποποίησαν μάλιστα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ὡς πρὸς αὐτοὺς τοὺς γενικοὺς περὶ ἀνακρίσεως κανόνας καὶ διατυπώσεις, θέλομεν πραγματευθῇ.

Η'. Περὶ τῶν εἰδικῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων.

Ἐν τέλει δὲ θέλομεν διαπραγματευθῇ.

Θ'. Περὶ ἐξαιρέσεως τῶν τε ἀνακριτικῶν καὶ δικαστικῶν ὑπαλλήλων.

Ὅθεν εἰς ἐννέα κεφάλαια θέλομεν διαιρέσει τὸ προκείμενον τμῆμα τοῦ Β'. Βιβλίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Περὶ τῶν προσώπων, δι' ὧν ἐνεργεῖται ἡ ἀνάκρισις.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

303. Ποῖοι εἰσὶν ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι κατὰ τὴν Ποιν. Δικονομ.
304. Κατὰ τί διαφέρει ὁ ἀνακριτὴς ἀπὸ τοὺς λοιπούς.
305. Ἀνακριτικὴ ἐξουσία εἰσαγγελέως.
306. Εἰδικοὶ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι.
307. Προσόντα ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων.
308. Ἀποτελέσματα ἐλλείψεως τῶν προσόντων.
309. Ὅρκος ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων.
310. Τίς ἀποδεικνύει ὁρκοδοσίαν.
311. Ἰδιαιτέρα περιφέρεια.
312. Προσδιορισμὸς αὐτῆς.

---

303. Ἡ ἀνάκρισις σκοποῦσα νὰ διαβιβάσῃ εἰς τὴν δικαιοσύνην τὴν ὕλην, ἐξ ἧς θὰ μορφώσῃ τὴν ἀπόφασίν της, ἀπαιτοῦσα δὲ πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τούτου καὶ γνώσεις νομικὰς, εἶναι κυρίως δικαστικὴ λειτουργία, καὶ εἰς μέλη τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας ἔπρεπε νὰ ἀνατεθῇ, διότι μόνον τὰ μέλη ταῦτα παρέχουσιν καὶ ἀποχρώσας ἐγγυήσεις νομίμου καὶ προσφόρου χρήσεως τῆς ἀνακριτικῆς ἐξουσίας. Διὰ τοῦτο ἡ Ποιν. ἡμῶν Δικονομία εἰς τὸν δικαστὴν μόνον, ἤγουν εἰς τὸν ἀνακριτὴν, παρέχει τὴν ἀνακριτικὴν ἐξουσίαν πλήρη καὶ τελείαν.

Ἀλλ' ἕνεκα τῆς ἐκτάσεως τῶν δικαστικῶν περιφερειῶν, τῆς πληθύος τῶν ἀδικημάτων καὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ἀμέσου παρουσίας τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἢ ἀνακάλυψιν τοῦ ἀδικήματος πρὸς βεβαίωσιν αὐτοῦ καὶ συλλογὴν τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων, ἀπενεμήθη ἀνακριτικὴ ἐξουσία καὶ εἰς ἄλλα τινὰ πρόσωπα καὶ ἰδίως εἰς τοὺς ὑπαλλήλους τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας, οἵτινες εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῶν δικαιωμάτων τῶν πολιτῶν καὶ τῆς δημοσίας τάξεως κυρίως ἐνασχολούμενοι, καὶ καθ' ὅλην τὴν ἐπικράτειαν εἰσὶ διεσπαρμένοι, καὶ ἐγγὺς συνήθως εὑρίσκονται τοῦ τόπου τῆς διαπράξεως τῶν ἀδικημάτων.

Τοιαῦτα πρόσωπα κατὰ τὴν ἡμετέραν δικονομίαν εἶναι οἱ εἰρηνοδίκαι, οἱ δήμαρχοι, οἱ δημαρχικοὶ πάρεδροι, οἱ ἀστυνόμοι, οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς χωροφυλακῆς, καὶ ὅπου δὲν εὑρίσκονται ἀξιωματικοὶ, οἱ ἐκεῖ διοικοῦντες ὑπαξιωματικοὶ (ἄρθρον 17 Ποιν. Δικ.).

304. Καὶ ἡ Ποινικὴ ἡμῶν Δικονομία καὶ ἄλλοι νόμοι, ὀνομάζουσιν ἀδιακρίτως ἅπαντας τοὺς ἀνωτέρω ὑπαλλήλους καὶ τὸν ἀνακριτὴν, ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους. Μεγίστη ἐν τούτοις ὑπάρχει διαφορὰ μεταξὺ τοῦ ἀνακριτοῦ καὶ τῶν λοιπῶν καὶ ὡς πρὸς τὴν ἔκτασιν τῆς ἀνακριτικῆς ἐξουσίας, καὶ ἰδίως ὡς πρὸς τὴν θέσιν αὐτῶν ἀπέναντι τῆς Εἰσαγγελίας, διότι ὁ μὲν ἀνακριτὴς ἀντιπροσωπεύων τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν, δὲν ὀφείλει νὰ ὑπακούῃ εἰς τὰς αἰτήσεις τοῦ Εἰσαγγελέως, ἀλλ' ἐνεργεῖ ἀνεξαρτήτως καὶ κατὰ συνείδησιν, οἱ δὲ λοιποὶ ὑπὸ τὰς διαταγὰς διατελοῦντες τῆς Εἰσαγγελίας, ὀφείλουσι νὰ συμμορφῶνται ἀκριβῶς μὲ τὰς παραγγελίας αὐτῆς, καὶ διὰ τοῦτο ἐν Γαλλίᾳ ὀνομάζονται βοηθητικοὶ τῆς Εἰσαγγελίας ὑπάλληλοι.

Τὴν διαφορὰν ταύτην θέλομεν ἀναπτύξει ἀκριβέστερον, πραγματευόμενοι περὶ τῆς προεισαγωγικῆς καὶ κυρίας ἀνακρίσεως.

305. Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ὑπαλλήλων τὸ ἄρθρον 156 ἐδ. 2. Ποιν. Δικ. ἐχορήγησεν ἀνακριτικὴν ἐξουσίαν καὶ εἰς αὐτὸν τὸν Εἰσαγγελέα. Τὴν διάταξιν ταύτην ἐπικρίνουσιν οἱ συγγραφεῖς, διότι φαίνεται ἄτοπον νὰ προσάγῃ ἡ καταδιώκουσα ἀρχὴ πρὸς ὑποστήριξιν τῆς κατηγορίας ἀνακριτικὰς πράξεις, ἃς αὐτὴ ἡ ἰδία ἐνήργησε, καὶ αἵτινες δὲν φέρουσι τὸν χαρακτῆρα τῆς ἐντελοῦς ἀμεροληψίας.

Ἀλλ' οἱ λόγοι οὗτοι ἀπέναντι τῆς ῥητῆς διατάξεως τοῦ ἡμετέρου νόμου μόνον ὡς ὀδηγίαι δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς τοὺς Εἰσαγγελεῖς, ἵνα μὴ προβαίνωσιν εἰς ἀνακριτικὰς πράξεις, εἰμὴ ὅταν ἦναι δύσκολος ἡ κατάλληλος ἀναπλήρωσίς των.

306. Ἡ Ποιν. Δικονομία ἀποδίδει ἀνακριτικήν τινα ἐξουσίαν καὶ εἰς τοὺς νομάρχας καὶ ἐπάρχους (ἄρθρ. 18 Ποιν. Δικ.), διάφοροι δὲ εἰδικοὶ νόμοι ἐχορήγησαν τοιαύτην καὶ εἰς ἄλλα πρόσωπα, ἤγουν τοὺς δασοφύλακας, ἀγροφύλακας, ὑγειονόμους, ἐπιστάτας τῶν λοιμοκαθαρτηρίων, ἐφόρους καὶ προξένους.

Ἅπαντας τοὺς ἀνακριτικοὺς τούτους ὑπαλλήλους, ὡς ἔχοντας μᾶλλον περιωρισμένην ἀνακριτικὴν ἐξουσίαν, θέλομεν ὀνομάζει *εἰδικοὺς* πρὸς διάκρισιν τῶν ἀνωτέρω, οὓς ὀνομάζομεν *γενικούς*.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς ἀνακριτικῆς ἐξουσίας ὑπεβλήθησαν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον καὶ εἰς ἐξαιρετικοὺς κανόνας καὶ διατυπώσεις, θέλομεν πραγματευθῆ, ὡς καὶ ἀνωτέρω (ἀριθ. 302) εἴρηται, ἐν ἰδιαιτέρῳ κεφαλαίῳ τὰ περὶ αὐτῶν, ἵνα τοιουτοτρόπως εὑρίσκῃ τις συγκεντρωμένα πάντα τὰ αὐτοὺς ἀφορῶντα.

307. Ὅπως ἐπὶ παντὸς ὑπαλλήλου, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν ἀνακριτικῶν ἀπαιτοῦνται προσόντα τινά, ἵνα προβῇ ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία εἰς τὸν διορισμὸν αὐτῶν. Δὲν θεωροῦμεν ἔργον ἡμῶν τὴν ἐξέτασιν τῶν προσόντων τούτων, διότι ἡ Πολιτικὴ Δικονομία ἐξετάζει ποῖα τὰ προσόντα τῶν πρωτοδικῶν, ὁποῖος ὁ ἀνακριτὴς, καὶ τῶν εἰρηνοδικῶν, τὸ διοικητικὸν δὲ δίκαιον, ποῖα τὰ προσόντα τῶν λοιπῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων.

308. Ποῖα ὅμως τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐλλείψεως τῶν προσόντων τούτων, ὡς πρὸς τὸ κῦρος τῶν ἐνεργηθεισῶν ἀνακριτικῶν πράξεων; Ἀνήλικος, φέρ' εἰπεῖν, ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος δύναται νὰ προβῇ ἐγκύρως εἰς ἀνακριτικὰς πράξεις;

Μεγίστη διαφωνία ἐπικρατεῖ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου.

Ὁ Helie ὑπεστήριξεν, ὅτι εἰς μόνην τὴν διοικητικὴν ἐξουσίαν ἀπόκειται νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν ὕπαρξιν τῶν προσόντων τοῦ διοριζομένου ὑπαλλήλου. Ἡ ἔλλειψις, λέγει, τῶν προσόντων τούτων δύναται νὰ ἐπισύρῃ τὴν ἀκύρωσιν τοῦ διορισμοῦ, ἀλλ' ἐν ὅσῳ οὗτος ὑφίσταται, αἱ πράξεις τοῦ ὑπαλλήλου προστατεύονται ὑπὸ τοῦ τεκμηρίου, ὅτι ὁ τίτλος του εἶναι τακτικός· ἐπικαλεῖται δὲ ὑπὲρ τῆς γνώμης του καὶ τὸν Νόμον 3 Πανδ. (1. 14) Βασ. (6. 7) 3. (Helie No. 1577. Βικέλ. σελ. 63).

Ἄλλοι ὅμως ἐπικρίνουσι τὴν γνώμην τοῦ Helie δι' ἰσχυροτάτων ἐπιχειρημάτων. Πρὸς ἔγκυρον ἐξάσκησιν τῶν καθηκόντων, λέγουσιν, ἀπαιτεῖται νόμιμος διορισμός. Ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία δὲν δύναται νὰ καταργήσῃ τοὺς νόμους διὰ διαταγμάτων, ὅθεν ὅταν ὑπάλληλός τις δὲν ἔχῃ τὰ νόμιμα προσόντα,

ὁ πολίτης, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου τὰ προσόντα ἐκεῖνα καθιερώθησαν, δύναται νὰ προτείνῃ τὴν ἀκυρότητα τῶν πράξεων τοῦ παρανόμως διορισθέντος ὑπαλλήλου (Trebut. τομ. 2 σελ. 178).

Προτιμῶμεν τὴν γνώμην τοῦ Helie διὰ μόνον τὸν λόγον τῆς ἐξασφαλίσεως τῶν δικαιωμάτων τῶν πολιτῶν, τὰ ὁποῖα ἤθελον καταστῇ ὅλως ἀβέβαια καὶ προβληματικά, ἂν ἐπετρέπετο ἡ ἀκύρωσις τῶν πράξεων τῶν ὑπαλλήλων δι' ἔλλειψιν προσόντων. Τὴν γνώμην ταύτην καθιέρωσεν ὁ Ἀρ. Πάγος ἀποφασίσας, ὅτι δὲν δύνανται τὰ δικαστήρια νὰ ἐξετάσωσι ἂν ἔχῃ τὰ νόμιμα προσόντα ὁ διορισθεὶς ὑπάλληλος (ἀποφ. 86 τοῦ 1861), καὶ ὅτι ἔγκυροι εἶναι αἱ πράξεις τοῦ δικαστοῦ, καὶ ἂν ὑποτεθῇ ἀνήλικος (ἀποφ. 124 τοῦ 1865).

309. Οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι, ὡς ὅλοι ἐν γένει οἱ ὑπάλληλοι, ὀφείλουσι νὰ δώσωσι τὸν νενομισμένον ὅρκον τῆς ὑπηρεσίας των, πρὶν ἀναλάβωσι τὰ καθήκοντά των· ἄλλως μάλιστα δύνανται καὶ ποινικῶς νὰ τιμωρηθῶσι (ἄρθρ. 449 Ποιν. Νόμου). Ἐντεῦθεν γεννᾶται τὸ ζήτημα ἂν ἦναι ἔγκυροι ἀνακριτικαὶ πράξεις ἐνεργηθεῖσαι πρὶν ὁρκισθῇ ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος.

Ἅπαντες συμφωνοῦσιν, ὅτι αἱ πράξεις μὴ ὁρκισθέντος ὑπαλλήλου εἶναι καθ' ὁλοκληρίαν ἄκυροι, διότι κατὰ τὴν ἔκφρασιν Γαλλικοῦ τινος διατάγματος ὁ ὅρκος εἶναι ἡ πρᾶξις, δι' ἧς συμπληροῦται ὁ χαρακτὴρ τοῦ δημοσίου ἀνθρώπου (Helie No. 1568 Βικέλ. σελ. 61). Παρ' ἡμῖν ὁ Ἄρειος Πάγος καθιέρωσε τὴν γνώμην ταύτην προκειμένου περὶ δικηγόρου (ἀπόφ. 29 τοῦ 1864).

Ἀλλὰ τὶ ποιητέον ἂν ὁ ὅρκος ἐδόθη μὲν, ἀλλ' οὐχὶ κατὰ τὸν προσήκοντα τύπον; Ὁ Βικέλας φρονεῖ, ὅτι μόνη ἡ ἔλλειψις τοῦ ὅρκου ἐπιφέρει ἀκυρότητα, οὐχὶ δὲ καὶ ἡ περὶ τὴν δόσιν αὐτοῦ ἀταξία, παραθέτει δὲ ὑπὲρ τῆς γνώμης του καὶ τὸν Chauveau κεφ. 28 § 7. (No. 1842. 1956).

Τὴν ἐναντίαν ὅμως γνώμην, φρονοῦμεν, ἐκφράζει ὁ συγγραφεὺς οὗτος, διότι τίθησιν ὡς ζήτημα, ἂν ἡ ἐνώπιον ἄλλης ἀρχῆς ἀναρμοδίου δόσις τοῦ ὅρκου ὑπὸ ἀγροφύλακος ἀφαιρῇ τὸ ἀξιόποινον τῆς δωροδοκίας, ἣν πράττει, ὅπως ἀφαιρεῖ ἀπὸ τὰς ἐκθέσεις τοῦ ἀγροφύλακος τὴν ἀποδεικτικὴν αὐτῶν δύναμιν

« de même qu' elle ôte aux procès verbaux qu' il dresse leur force probante. » Ἀφαιρεῖ λοιπὸν τὴν ἀποδεικτικὴν δύναμιν τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων ἡ μὴ προσήκουσα δόσις τοῦ ὅρκου, καὶ δικαίως, διότι ἂν ὁ ὅρκος ἦναι οὐσιῶδες στοιχεῖον τοῦ χαρακτῆρος τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου, πρέπει νὰ δοθῇ συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ νόμου. Μόνον ἐν περιπτώσει ἐπουσιώδους τινὸς παραλείψεως ὡς πρὸς τὸν τύπον τοῦ ὅρκου θεωροῦμεν ὀρθὴν τὴν γνώμην τοῦ Βικέλα.

310. Ὁ ἀρνούμενος, ὅτι ἀνακριτικός τις ὑπάλληλος ὡρκίσθη, ὀφείλει νὰ ἀποδείξῃ τὸν ἰσχυρισμόν του τοῦτον, διότι ὑποτίθεται, ὅτι ὁ ὑπάλληλος, συνεμορφώθη μὲ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου, ἡ παράβασις τῶν ὁποίων καὶ εἰς ποινικὴν καταδίωξιν ἠδύνατο, ὡς εἴρηται, νὰ τὸν ὑποβάλῃ. Ἡ ἀπόδειξις δὲ αὕτη θέλει γείνει διὰ πιστοποιητικοῦ τῆς ἁρμοδίας νὰ δεχθῇ τὸν ὅρκον ἀρχῆς, ὅτι ὁ ὅρκος δὲν ἐδόθη (Βικέλ. σελ. 62).

311. Ἕνεκα τῆς ἐκτάσεως τῆς ἐπικρατείας διωρίσθησαν πολλοὶ ὑπάλληλοι ἔχοντες τὰ αὐτὰ καθήκοντα, ἐπομένως ἐξ ἀνάγκης προσδιωρίσθη ἰδιαιτέρα περιφέρεια, ἐντὸς τῆς ὁποίας καὶ μόνης ἕκαστος αὐτῶν ἐκτελεῖ τὰ καθήκοντά του. Ἐντεῦθεν ἕπεται, ὅτι πᾶσα πρᾶξις ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου γενομένη ἐκτὸς τῆς περιφερείας ταύτης εἶναι αὐτοδικαίως ἄκυρος καὶ μὴ οὖσα.

Ἀνάγκη ἑπομένως νὰ γνωρίζωμεν τὴν περιφέρειαν, τὴν ὁποίαν ὥρισεν ὁ νόμος δι' ἕκαστον τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων.

312. Ὁ παρὰ πρωτοδίκαις εἰσαγγελεὺς καὶ ὁ ἀνακριτὴς δύνανται νὰ ἐνεργήσωσιν ἀνακριτικὰς πράξεις καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς περιφερείας τοῦ Πρωτοδικείου παρ' ᾧ διατελοῦσι.

Ὁ εἰρηνοδίκης δύναται νὰ ἐνεργῇ ἐγκύρως καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς περιφερείας τοῦ Εἰρηνοδικείου.

Ὁ δήμαρχος, δημαρχικὸς πάρεδρος καὶ ἀστυνόμος, ἔχουσι περιφέρειαν τὴν τοῦ δήμου, παρ' ᾧ διατελοῦσι.

Τέλος οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοὶ τῆς χωροφυλακῆς δύνανται νὰ ἐνεργήσωσιν ἐγκύρως καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς ἐπαρχίας, ἔνθα ἐκτελοῦσι τὴν συνήθη αὐτῶν ὑπηρεσίαν (ἄρθρ. 102 Κανον. Χωροφ.).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ δικαιοδοσίας καὶ ἁρμοδιότητος.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

313. Ἀντικείμενον τοῦ κεφαλαίου.
314. Ὁρισμὸς ποινικῆς δικαιοδοσίας.
315. Διαίρεσις αὐτῆς εἰς κοινὴν καὶ ἐξαιρετικήν.
316. Τάξεις προσώπων ἐχόντων ἐξαιρετικὴν δικαιοδοσιαν.
317. Διαίρεσις τῆς κοινῆς ποινικῆς δικαιοδοσίας εἰς τακτικὴν καὶ ἔκτακτον.
318. Ὁρισμὸς ἁρμοδιότητος.
319. Διαίρεσις τοῦ κεφαλαίου.

313. Ἕνεκα τῆς συνυπάρξεως πολλῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων καθίσταται ἀναγκαῖον νὰ προσδιορισθῇ πρῶτον μὲν, ποῖα ἐν γένει ἀδικήματα δύναται ἕκαστος αὐτῶν ν' ἀνακρίνῃ, ἔπειτα δὲ τίς ἐξ ὅλων πρέπει νὰ προβῇ εἰς τὴν ἀνάκρισιν ἑκάστου ἰδιαιτέρου ἀδικήματος, ἤτοι νὰ προσδιορισθῇ ἡ δικαιοδοσία καὶ ἁρμοδιότης τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων. Τὸ ἀντικείμενον ὅμως τοῦτο συνδέεται τοσοῦτον στενῶς μετὰ τῆς δικαιοδοσίας καὶ ἁρμοδιότητος τῶν δικαστηρίων, ὥστε ἡ διαίρεσις αὐτῶν ἤθελεν ἐπιφέρει καὶ συχνὰς ἐπαναλήψεις περὶ τὴν ἑρμηνείαν τῶν διεπόντων αὐτὰ κανόνων, καὶ δυσχέρειαν περὶ τὴν ὀρθὴν αὐτῶν κατανόησιν. Ἕνεκα τούτου πραγματευόμεθα ἐνταῦθα περὶ ἀμφοτέρων, ἂν καὶ ἡ πραγματεία περὶ τῆς δικαιοδοσίας καὶ ἁρμοδιότητος τῶν δικαστηρίων ὑπάγεται κατὰ τὴν γενικὴν διαίρεσιν, ἣν παρεδέχθημεν, εἰς τὸ Γ' Βιβλίον, τὸ πραγματευόμενον περὶ τῆς ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίας.

314. Ποινικὴ δικαιοδοσία ὀνομάζεται ἡ ἐξουσία τοῦ ἀπονέμειν ἐν τῇ κοινωνίᾳ τὴν ποινικὴν δικαιοσύνην, ἤγουν τοῦ ἀνακρίνειν, ἐκδικάζειν καὶ τιμωρεῖν τὰς ἀξιοποίνους πράξεις. Ἡ ἐξουσία αὕτη, οὖσα δικαίωμα καὶ ὑποχρέωσις τῆς ἐκτελεστικῆς ἀρχῆς, ἀνατίθεται παρ' αὐτῆς εἰς τὰ δικαστήρια. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 87 τοῦ Συντάγματος. «Ἡ δικαιοσύνη διανέμεται ὑπὸ δικαστῶν διοριζομένων ὑπὸ τοῦ Βασιλέως κατὰ τὸν Νόμον.»

315. Πρὸς ἐξάσκησιν τῆς ποινικῆς δικαιοδοσίας διάφορα συνεστήθησαν ἐν τῇ πολιτείᾳ δικαστήρια, καὶ εἴς τινα μὲν ἐξ αὐτῶν ἀνετέθη ἡ ἀνάκρισις, ἐκδίκασις καὶ τιμώρησις ὅλων ἐν γένει τῶν ἀδικημάτων, τῶν μὴ ῥητῶς ἐξαιρουμένων. Εἰς ἄλλα δὲ ἀνετέθη ἡ ἀνάκρισις, ἐκδίκασις καὶ τιμώρησις τῶν ἀδικημάτων τῶν διαπραττομένων ὑπὸ ὡρισμένων τάξεων προσώπων. Καὶ ἡ μὲν εἰς τὰ πρῶτα δικαστήρια ἀπονεμομένη ποινικὴ δικαιοδοσία, ὀνομάζεται *κοινὴ*, ἡ δὲ εἰς τὰ δεύτερα, *ἐξαιρετική*.

Τὴν ἔκφρασιν δικαιοδοσία μεταχειρίζονται συγχρόνως, ἵνα δηλώσωσι καὶ τὴν σχέσιν τῶν προσώπων ἢ τῶν ἀδικημάτων πρὸς τὰ ἔχοντα τὴν δικαιοδοσίαν δικαστήρια· ὡς π. χ. ὁ Α ἔχει ἢ ὑπάγεται εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν δικαιοδοσίαν· ἐπίσης τὸ ἀδίκημα Α ὑπάγεται εἰς τὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν.

316. Τοιαῦται τάξεις προσώπων ὑπαγομένων εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν δικαιοδοσίαν εἶναι, οἱ στρατιωτικοὶ, οἱ ναυτικοὶ καὶ οἱ ὑπουργοί.

Ἐξέρχεται τοῦ κύκλου τῆς πραγματείας ἡμῶν ἡ ἐξέτασις τοῦ ὀργανισμοῦ καὶ τῆς διαδικασίας τῶν ἐχόντων ἐξαιρετικὴν δικαιοδοσίαν δικαστηρίων. Μόνον τὴν ἔκτασιν τῆς ἐξαιρετικῆς ταύτης δικαιοδοσίας ὀφείλομεν ἐν συνόψει νὰ ἐξετάσωμεν, διότι οὕτω μόνον δυνάμεθα νὰ γνωρίζωμεν ἀκριβῶς τὴν ἔκτασιν τῆς κοινῆς δικαιοδοσίας.

317. Ἂν εἰς ἕκαστον τῶν ἐχόντων τὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν δικαστηρίων ἀνετίθετο ἡ ἐκδίκασις ὅλων ἀδιακρίτως τῶν ἀδικημάτων, μεγίστη σύγχυσις καὶ βραδύτης ἤθελεν ἐπέλθει καὶ ὡς ἐκ τῆς πληθύος καὶ ὡς ἐκ τῆς διαφόρου βαρύτητος τῶν ἀδικημάτων, ἕνεκα τῆς ὁποίας καὶ ἀνάγκη διαφόρου διαδικασίας παρουσιάζεται. Πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ ἀτόπου τούτου καὶ πρὸς ἐπιτυχῆ ἐξάσκησιν τῆς κοινῆς ποινικῆς δικαιοδοσίας διηρέθη αὕτη, καὶ εἰς μὲν τὰ Κακουργιοδικεῖα ἀνετέθη ἡ ἐκδίκασις τῶν κακουργημάτων, εἰς δὲ τὰ Πλημμελειοδικεῖα ἡ τῶν πλημμεληματων καὶ εἰς τὰ Πταισματοδικεῖα ἡ τῶν πταισμάτων.

Τὴν διαίρεσιν ταύτην τῆς ποινικῆς δικαιοδοσίας δὲν ἐτήρησεν ὁ νομοθέτης ἀπαρεγκλίτως, διότι πταίσματα μέν τινα ἀνέθηκεν εἰς τὰ Πλημμελειοδικεῖα, πλημμελήματα δὲ εἰς τὰ Κα-

κουργιοδικεῖα, ἄλλα δὲ πλημμελήματα καὶ κακουργήματα εἰς τὰ Ἐφετεῖα. Τὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν τῶν δικαστηρίων τούτων εἰς τὰς ἐξαιρετικὰς ταύτας περιπτώσεις θέλομεν ὀνομάζει ἔκτακτον κοινὴν δικαιοδοσίαν, πρὸς διάκρισιν τῆς συνήθους αὐτῶν δικαιοδοσίας τὴν ὁποίαν θέλομεν ὀνομάζει τακτικὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν (1).

Σημειωτέον δὲ, ὅτι ἅπασα ἡ κοινὴ δικαιοδοσία, εἴτε τακτικὴ εἴτε ἔκτακτος, ἀνάγεται εἰς τὸν κύκλον τῆς πραγματείας ἡμῶν, καὶ ἑπομένως θέλομεν ἐξετάσει οὐ μόνον τὴν ἔκτασιν, ἀλλὰ καὶ τὸν ὀργανισμὸν καὶ τὴν διαδικασίαν ἑκατέρας αὐτῶν.

318. Ἡ μεγάλη ἔκτασις τῆς ἐπικρατείας καὶ ἡ πληθὺς τῶν ἀδικημάτων κατέστησαν ἀναγκαίαν τὴν σύστασιν πλειόνων δικαστηρίων ἐχόντων τὴν αὐτὴν δικαιοδοσίαν, καὶ τὸν προσδιορισμὸν τοπικῆς περιφερείας ἐν τῇ ὁποίᾳ ἕκαστον αὐτῶν ἐξασκεῖ τὴν δικαιοδοσίαν του. Καὶ Κακουργιοδικεῖα μὲν συνιστῶνται ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Ἐφετείων, Πλημμελειοδικεῖα δὲ συνεστήθησαν ὅσα καὶ Πρωτοδικεῖα, καὶ Πταισματοδικεῖα, ὅσα Εἰρηνοδικεῖα· ὡς τοπικὴ δὲ περιφέρεια ὡρίσθη τῶν μὲν Κακουργιοδικείων ἡ τῶν Ἐφετείων, τῶν δὲ Πλημμελειοδικείων ἡ τῶν Πρωτοδικείων, τῶν δὲ Πταισματοδικείων ἡ τῶν Εἰρηνοδικείων.

Ἡ συνύπαρξις δὲ αὕτη πολλῶν ποινικῶν δικαστηρίων, ἐχόντων τὴν αὐτὴν μὲν δικαιοδοσίαν, διάφορον δὲ τὴν τοπικὴν περιφέρειαν, ἐγέννησε τὴν ἀνάγκην νὰ προσδιορισθῇ εἰς ποῖον τῶν πολλῶν τούτων δικαστηρίων πρέπει νὰ ὑπαχθῇ ἓν ἕκαστον τῶν ἀδικημάτων, ἤγουν ποῖον ἐξ αὐτῶν εἶναι ἁρμόδιον πρὸς ἀνάκρισιν, ἐκδίκασιν καὶ τιμωρίαν αὐτοῦ.

Ἐντεῦθεν ἕπεται, ὅτι ἁρμοδιότης ἐν γένει ὀνομάζεται, ἡ

---

(1) Ἡ Ποιν. Δικονομία δὲν διακρίνει μεταξὺ ἐξαιρετικῆς δικαιοδοσίας καὶ ἐκτάκτου κοινῆς δικαιοδοσίας, ἀλλ' ὀνομάζει ἀμφοτέρας, ἰδιαζούσας δικαιοδοσίας. Νομίζομεν, ὅτι ἡ εὐμέθοδος διαπραγμάτευσις τοῦ ἀντικειμένου ἀπαιτεῖ ἀναγκαίως τὴν διάκρισιν ταύτην, καθ' ὅσον ἡ μὲν δικαιοδοσία τῶν στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν δὲν ἔχει τι κοινὸν μετὰ τῆς κοινῆς δικαιοδοσίας, ἡ δὲ ἰδιάζουσα δικαιοδοσία τῶν λοιπῶν προσώπων εἶναι κυρίως αὐτὴ ἡ κοινὴ δικαιοδοσία μὲ μείζονας ἐγγυήσεις. Ἐντεῦθεν καὶ ἀντιθέτως λύονται διάφορα περὶ σχέσεως τῶν δικαιοδοσιῶν ζητήματα, ὡς ἀκολούθως θέλομεν ἰδεῖ.

ἱκανότης τοῦ δικαστηρίου πρὸς ἄσκησιν τῆς ποινικῆς αὐτοῦ δικαιοδοσίας ἐπὶ ὡρισμένου ἀδικήματος.

319. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐξάγεται, ὅτι πρὸς πλήρη ἑρμηνείαν καὶ ἀκριβῆ κατανόησιν τῶν περὶ δικαιοδοσίας καὶ ἁρμοδιότητος διατάξεων τοῦ νόμου, πρέπει·

α) Νὰ προσδιορίσωμεν τὴν ἔκτασιν τῆς ἐξαιρετικῆς δικαιοδοσίας.

β') Νὰ προσδιορίσωμεν ἐπίσης τὴν ἔκτασιν τῆς ἐκτάκτου κοινῆς δικαιοδοσίας, καὶ

γ') Νὰ γνωρίσωμεν τοὺς κανόνας, καθ' οὓς προσδιορίζεται ποῖον τῶν ἐχόντων τὴν κοινὴν εἴτε τακτικὴν εἴτε ἔκτακτον δικαιοδοσίαν πολλῶν δικαστηρίων εἶναι ἁρμόδιον ἐπὶ ἑκάστου δεδομένου ἀδικήματος.

Ἐπειδὴ δὲ οἱ κανόνες οὗτοι τροποποιοῦνται ἐν περιπτώσει συναιτιότητος καὶ συναφείας ἀνάγκη νὰ ἐξετάσωμεν.

δ') Ποία ἡ ἐπιρροὴ τῆς συναιτιότητος ἐπὶ τῆς δικαιοδοσίας καὶ ἁρμοδιότητος καὶ

ε) Ποία ἡ ἐπιρροὴ τῆς συναφείας ἐπὶ τῆς δικαιοδοσίας καὶ ἁρμοδιότητος.

Ἐπειδὴ δὲ πολλάκις ἡ ἁρμοδιότης προσδιορίζεται ὑπὸ τοῦ Ἀρείου Πάγου εἴτε ἐν περιπτώσει ἀνάγκης, εἴτε ἐν περιπτώσει ἀμφιβολίας θὰ πραγματευθῶμεν.

ς'). Περὶ τῆς κατὰ παραπομπὴν ἁρμοδιότητος καὶ

ζ') Περὶ κανονισμοῦ ἁρμοδιότητος.

Τέλος τὰς συνεπείας τῆς παραβάσεως τῶν κατωτέρων κανόνων θὰ ἐξετάσωμεν πραγματευόμενοι.

η) Περὶ τῆς ἐνστάσεως τῆς ἀναρμοδιότητος.

Κατὰ συνέπειαν εἰς ὀκτὼ συνεχεῖς παραγράφους θὰ πραγματευθῶμεν περὶ ἑκάστου τῶν ἀνωτέρω ἀντικειμένων.

§. 1.

Ἔκτασις τῆς ἐξαιρετικῆς ποινικῆς δικαιοδοσίας.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

320. Λόγοι ὑπάρξεως ἐξαιρετικῆς δικαιοδοσίας.
321. Α'. Δικαιοδοσία στρατιωτικῶν. Ποῖα τὰ στρατιωτικὰ ἀδικήματα.
322. Πρόσωπα ὑπαγόμενα εἰς στρατιωτικὴν δικαιοδοσίαν ἐν καιρῷ εἰρήνης.
323. Διὰ ποῖα ἀδικήματα ὑπάγονται οἱ ἀνωτέρω.
324. Ἔκτασις στρατιωτικῆς δικαιοδοσίας ἐν καιρῷ πολέμου.
325. Πταίσματα στρατιωτικῶν.
326. Β'. Δικαιοδοσία ναυτικῶν.
327. Γ'. Ἐξαιρέσεις.
328. Πότε πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ἡ ἰδιότης τῶν στρατιωτικῶν ἢ ναυτικῶν.
329. Δ'. Δικαιοδοσία ὑπουργῶν.

320. Εἴδομεν ὅτι ἡ ἐξαιρετικὴ δικαιοδοσία καθιερώθη ὡς πρὸς τοὺς στρατιωτικοὺς, ναυτικοὺς καὶ ὑπουργούς. Ἡ ἀνάγκη τῆς ὑπάρξεως ἰδιαιτέρων ποινικῶν δικαστηρίων πηγάζει, καθ' ὅσον μὲν ἀφορᾷ τοὺς στρατιωτικοὺς καὶ ναυτικοὺς, ἐκ τοῦ ἰδιαιτέρου αὐτῶν ἐν τῇ κοινωνίᾳ προορισμοῦ, ὡς ἐκ τοῦ ὁποίου καὶ ἡ βαρύτης τῶν ἀδικημάτων μεταβάλλεται καὶ ἡ ἐκτίμησις αὐτῶν ἀπαιτεῖ ἰδιαιτέρας γνώσεις, καὶ ἡ ἐκδίκασις καὶ τιμωρία αὐτῶν χρήζει μείζονος ταχύτητος· καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τοὺς ὑπουργοὺς ἐκ τῆς ἰδιαιτέρας φύσεως τῶν ἀξιοποίνων πράξεών των ἐχουσῶν ἰδιαζόντως πολιτικὸν χαρακτῆρα. Ἂς ἐξετάσωμεν ἰδιαιτέρως μίαν ἑκάστην τῶν ἐξαιρετικῶν τούτων δικαιοδοσιῶν.

321. Τὴν ἔκτασιν τῆς ἐξαιρετικῆς δικαιοδοσίας τῶν στρατιωτικῶν ὥρισεν ἀκριβῶς ὁ νόμος τῆς 19 Μαΐου 1860 περὶ Στρατιωτικῆς Ποινικῆς Νομοθεσίας. Ὁ νόμος οὗτος διακρίνει πρὸ πάντων τὰ ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν διαπραττόμενα ἀδικήματα εἰς στρατιωτικὰ καὶ μὴ τοιαῦτα. Θεωρεῖ δὲ ὡς στρατιωτικὰ, τὰ ἔχοντα ἀμέσως ἢ ἐμμέσως σχέσιν μὲ τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, καὶ ἀπαριθμεῖ ῥητῶς ταῦτα ἐν τῷ Β' τμή-

ματι τοῦ Δ' βιβλίου ἐν τοῖς ἄρθρ. 193—256. Πάντα ἑπομένως τὰ λοιπὰ ἀδικήματα θεωροῦνται ὡς μὴ στρατιωτικά.

322. Κατὰ τὰ ἄρθρ. 43 καὶ ἐπόμ. τοῦ ῥηθέντος νόμου ἐν καιρῷ εἰρήνης ὑπάγονται εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν δικαιοδοσίαν τὰ ἑξῆς πρόσωπα.

α') οἱ παντὸς βαθμοῦ ἀξιωματικοὶ, ὑπαξιωματικοὶ, μουσικοὶ, στρατιῶται καὶ μαθητευόμενοι παῖδες στρατοῦ.

β') οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοὶ τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς ὑγείας τοῦ στρατοῦ.

γ') οἱ διὰ νόμου μὲ στρατιωτικοὺς ἐξομοιούμενοι.

Κατὰ τὸ ἄρθρ. 56 code de justice militaire ὑπάγονται εἰς τὰ στρατοδικεῖα καὶ οἱ διὰ διατάγματος ἐξομοιούμενοι μὲ στρατιωτικούς· ἀλλ' ἠμφισβητήθη τὸ νόμιμον τῆς τοιαύτης διὰ διαταγμάτων ἐξομοιώσεως, καὶ ἑπομένως ὑπαγωγῆς τῶν πολιτικῶν εἰς στρατιωτικὰ δικαστήρια, δι' ὃ καὶ ὁ ἡμέτερος νομοθέτης ἀπήτησε νόμον περὶ τούτου. (Foucher commentaire sur le code de justice militaire σελ. 141—143).

δ') οἱ νεοσύλλεκτοι κληροῦχοι καὶ ἀντικαταστάται ἐθελονταί.

ε) οἱ αἰχμάλωτοι τοῦ πολέμου.

ς') οἱ λειποτάκται.

ζ') οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοὶ τῆς χωροφυλακῆς καὶ χωροφύλακες.

323. Οἱ ὑπὸ στοιχ. α—γ' ὑπάγονται εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν δικαιοδοσίαν δι' ὅλα τὰ ὑπ' αὐτῶν πραχθέντα κακουργήματα καὶ πλημμελήματα, ἐφ' ὅσον ὅμως διατελοῦσιν ἐν ἐνεργείᾳ, ἢ εἶναι ἐγγεγραμμένοι εἰς τοὺς ἐλέγχους τοῦ στρατοῦ ὡς παρόντες, ἢ εἶναι ἀπεσπασμένοι εἰς εἰδικήν τινα στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν. Καὶ πότε μὲν ὁ ἀξιωματικὸς θεωρεῖται ἐν ἐνεργείᾳ προσδιορίζει ὁ περὶ καταστάσεων τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ νόμος ΡΟΗ' τῆς 7 Μαρτίου 1851 ἐν ἄρθρ. 3. Ἄρχεται δὲ ἡ κατάσασις αὕτη τῆς ἐνεργείας, ἀφ' ἧς ὁ βαθμοφόρος, λαβὼν διαταγὴν νὰ μεταβῇ εἰς τὴν θέσιν του, ἐκκινήσῃ πρὸς τοῦτο, διότι ἔκτοτε ὑπακούει εἰς τὴν διαταγὴν τῆς ὑπηρεσίας καὶ ὑποβάλλεται εἰς τὴν στρατιωτικὴν πειθαρχίαν. (Foucher No 193.)

Ὡς παρόντες δὲ θεωροῦνται οὐ μόνον οἱ πράγματι ὑπὸ τὰς

σημαίας, ἀλλὰ καὶ ὅσοι, ἀπόντες προσωρινῶς ἀπὸ τὰ σώματά των ἄνευ ἀδείας, σημειοῦνται εἰσέτι εἰς τοὺς ἐλέγχους ὡς παρόντες, ἤγουν δὲν ἐθεωρήθησαν εἰσέτι ὡς λειποτάκται, διότι πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται νὰ παρέλθῃ χρονικόν τι διάστημα ἀπὸ τῆς ἀπουσίας, ἓξ ἡμερῶν συνήθως (Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου 84 τοῦ 1870), ἑνὸς δὲ μηνός, ἂν ὁ στρατιώτης δὲν συνεπλήρωσεν ὑπηρεσίαν ἓξ μηνῶν (ἄρθρ. 221 ἐδ. ά Στρατ. Ποιν. Νομ.). Ἐπίσης ὡς παρὼν θεωρεῖται καὶ ὁ λαβὼν ἄδειαν ἀπουσίας καὶ φύλλον πορείας, μὴ ἀναχωρήσας ὅμως ἀκόμη, ἀλλὰ μένων εἰς τὸν στρατῶνα τοῦ τάγματός του, ὡς καὶ ὁ καταδικασθεὶς εἰς ποινὴν ἀποκλείουσαν αὐτὸν τοῦ στρατοῦ ἐν ὅσῳ δὲν ἤρχισε νὰ ἐκτίῃ αὐτήν. (Foucher No. 196—198).

Τέλος ὡς παρόντες θεωροῦνται οἱ εἰς τὸν στρατὸν ἀνήκοντες καὶ ἂν ἡ ἀσθένεια τοὺς ἠνάγκασε νὰ εἰσέλθωσι πρὸς νοσηλείαν εἰς στρατιωτικὰ ἢ πολιτικὰ νοσοκομεῖα, ἢ ἕνεκα παραβάσεως τοῦ νόμου ἐγκαθειρχθῶσιν εἰς κοινὰ ἢ στρατιωτικὰ καταστήματα ἢ φυλακάς. (ἄρθρ. 43 ἐδ. β'. Στρατ. Ποιν. Νόμ.). Εἶναι δὲ ἀδιάφορον ἂν οἱ εἰς τὸ νοσοκομεῖον ἢ τὰς φυλακὰς εἰσελθόντες διετέλουν ἐν ἀδείᾳ, διότι διὰ τῆς εἰσόδου αὐτῶν ὡς στρατιωτικῶν ὑποβάλλονται ἐκ νέου εἰς τὸν στρατιωτικὸν νόμον. (Foucher No. 203. 204).

Ἂν ὅμως οἱ ἀνωτέρω ὑπὸ στοιχ. ά—γ' ἀναφερόμενοι ἦναι ἀπόντες ἐπ' ἀδείᾳ, ἢ ἀπεσπασμένοι εἰς εἰδικήν τινα πολιτικὴν ὑπηρεσίαν, ἢ διατελῶσιν ἐν ἐφεδρείᾳ, ἢ δὲν ἦναι μὲν εἰς ἐνέργειαν λαμβάνωσιν ὅμως ἀποδοχὰς καὶ μένωσιν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς κυβερνήσεως (Foucher No 219), τότε ὑπάγονται εἰς τὴν στρατιωτικὴν δικαιοδοσίαν διὰ μόνα τὰ στρατιωτικὰ κακουργήματα καὶ πλημμελήματα, διὰ δὲ τὰ λοιπὰ ὑπάγονται εἰς τὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν.

Οἱ ἐπ' ἀδείᾳ ἀπόντες ὑποβάλλονται ἐκ νέου καθ' ὁλοκληρίαν εἰς τὴν στρατιωτικὴν δικαιοδοσίαν ὅταν ἐπανέλθωσιν εἰς τὰ σώματά των, οἱ δ' ἐπ' ἀορίστῳ ἀδείᾳ ἀποστελλόμενοι ὑπαξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται, καὶ οἱ ἐν ἐφεδρείᾳ διατελοῦντες, ἀφ' ἧς κατ' ἀνωτέραν διαταγὴν συνέλθωσι πρὸς ἐκτέλεσιν στρατιωτικῶν γυμνασίων ἢ ἐπιθεωρήσεων.

Οἱ ὑπὸ στοιχ. δ, ἤγουν οἱ νεοσύλλεκτοι κληροῦχοι ἢ ἐθελονται καὶ ἀντικαταστάται, ἀφ' ἧς λάβωσι διαταγὴν πορείας, ἕως οὗ φθάσωσιν εἰς τὸ σῶμα εἰς ὃ διευθύνονται, ἢ συνενωθῶσιν εἰς ἴδιον στρατιωτικὸν ἀπόσπασμα, ὑπάγονται εἰς τὴν στρατιωτικὴν δικαιοδοσίαν μόνον διὰ φυγοστρατείαν, ἐκτὸς ἐὰν νοσηλεύωνται εἰς στρατιωτικὰ ἢ πολιτικὰ νοσοκομεῖα, ὁδοιπορῶσιν ὑπὸ φύλαξιν δημοσίας δυνάμεως, ἢ κρατῶνται εἰς κοινὰ ἢ στρατιωτικὰ καταστήματα ἢ φυλακάς, διότι εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας, ὡς καὶ ἀφοῦ φθάσωσιν εἰς τὸ σῶμα, εἰς ὃ διευθύνονται, ἢ συνενωθῶσιν εἰς ἴδιον στρατιωτικὸν ἀπόσπασμα, ὑπάγονται εἰς τὴν στρατιωτικὴν δικαιοδοσίαν δι' ὅλα αὐτῶν τὰ κακουργήματα καὶ πλημμελήματα. Τὸ αὐτὸ καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν παραλειφθέντες ἐπ' ἀδείᾳ εἰς τὰς οἰκογενείας των, συνέλθωσι κατ' ἀνωτέραν διαταγὴν πρὸς ἐκτέλεσιν στρατιωτικῶν γυμνασίων ἢ ἐπιθεωρήσεων. (ἄρθρ. 45 καὶ 43 ἐδ. ϛ' καὶ γ' Στρατ. Ποιν. Νομ.). (Foucher No 163—164).

Οἱ ὑπὸ στοιχ. ε, ἤγουν οἱ αἰχμάλωτοι τοῦ πολέμου, ὑπάγονται εἰς τὴν στρατιωτικὴν δικαιοδοσίαν δι' ὅλα αὐτῶν τὰ ἀδικήματα (ἄρθρ. 43. ἐδ. δ' αὐτόθι).

Οἱ ὑπὸ στοιχ. ϛ', ἤγουν οἱ λειποτάκται, ὑπάγονται εἰς τὴν στρατιωτικὴν δικαιοδοσίαν διὰ μόνα τὰ στρατιωτικὰ κακουργήματα καὶ πλημμελήματα (ἄρθρ. 44 ἐδ. ϛ' αὐτόθι).

Οἱ ὑπὸ στοιχ. ζ', ἤγουν οἱ ἀξιωματικοὶ κτλ. χωροφυλακῆς, ὑπάγονται εἰς τὴν στρατιωτικὴν δικαιοδοσίαν διὰ μόνα τὰ στρατιωτικὰ αὐτῶν κακουργήματα καὶ πλημμελήματα, οὐχὶ μάλιστα δι' ἅπαντα, διότι ὁ νόμος (ἄρθρ. 46 αὐτόθι) ἐξαιρεῖ τὰ ἐν τοῖς ἄρθρ. 238 § 4. 240. 250. 252 § 3 Στρατ. Ποιν. Νομ. ἤγουν τὴν κλοπὴν πραχθεῖσαν εἰς οἰκίαν πολίτου, παρ' ᾧ καταλύουσι, τὴν ὑπὸ πλέον τῶν δύο χωροφυλάκων τελεσθεῖσαν φθορὰν ἢ βλάβην τροφίμων κλπ. τὴν δωροδοκίαν καὶ τὴν καταπίεσιν.

324. Ἐν περιπτώσει ἐκστρατείας ὑπάγονται εἰς τὴν στρατιωτικὴν δικαιοδοσίαν δι' ὅλα αὐτῶν τὰ κακουργήματα καὶ πλημμελήματα ἅπαντες οἱ ἀνωτέρω καὶ πρὸς τούτοις 1) οἱ ὑφ' ὁποιανδήποτε ἰδιότητα ὑπηρετοῦντες παρὰ τοῖς ἐπιτελείοις

τοῦ στρατοῦ, παρὰ τῇ στρατιωτικῇ οἰκονομίᾳ καὶ παρὰ πάσῃ ἄλλῃ ὑπηρεσία αὐτοῦ· 2) οἱ τροφοπῶλαι καὶ παντοπῶλαι, οἱ κάπηλοι ἢ ἔμποροι, αἱ πλύτραι ἢ ὑπηρέται καὶ πάντες οἱ κατ' ἄδειαν τῆς στρατιωτικῆς ἀρχῆς ἀκολουθοῦντες τὸν στρατὸν (ἄρθρ. 49 αὐτόθι).

Καὶ εἰ μὲν ὁ ἐν ἐκστρατείᾳ στρατὸς εὑρίσκεται ἐν ἐχθρικῇ χώρᾳ, ὑπάγονται προσέτι εἰς τὴν στρατιωτικὴν δικαιοδοσίαν ἅπαντες ἀνεξαιρέτως οἱ ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ διατελοῦντες αὐτουργοὶ ἢ συνεργοὶ στρατιωτικοῦ τινος ἀδικήματος (ἄρθρ. 50 αὐτόθι). Εἰ δὲ εὑρίσκεται ἐν Ἑλληνικῇ χώρᾳ καὶ ἀπέναντι τοῦ ἐχθροῦ, ὑπάγονται εἰς τὴν στρατιωτικὴν δικαιοδοσίαν οἱ εἰρημένοι αὐτουργοὶ ἢ συνεργοὶ τοῦ στρατιωτικοῦ ἀδικήματος ἀ) ἐὰν ὦσιν ἀλλοδαποὶ καὶ τὸ στρατιωτικὸν ἀδίκημα ἐτελέσθη ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ στρατοῦ· καὶ β') ἐὰν ὦσιν αὐτουργοὶ ἢ συνεργοὶ ὡρισμένων τινῶν στρατιωτικῶν ἀδικημάτων, ἤγουν τῶν προβλεπομένων ὑπὸ τῶν ἄρθρ. 193—197. 239—244 αὐτόθι (ἄρθρ. 51 αὐτόθι).

325. Μέχρι τοῦδε ὡμιλήσαμεν μόνον περὶ κακουργημάτων καὶ πλημμελημάτων πραττομένων ὑπὸ στρατιωτικῶν, ἀνάγκη νὰ προσθέσωμεν, ὅτι οἱ δι' ἅπαντα τὰ κακουργήματα καὶ πλημμελήματα εἰς τὴν στρατιωτικὴν δικαιοδοσίαν ὑπαγόμενοι ὑπάγονται συγχρόνως καὶ διὰ τὰ πταίσματα αὐτῶν, καθ' ἃ ῥητῶς περὶ τούτου διατάσσει τὸ ἄρθρον 261 καὶ 59 αὐτόθι.

326. Τὴν ἔκτασιν τῆς ναυτικῆς δικαιοδοσίας ὥρισε παρ' ἡμῖν ὁ ἀπὸ 5 Αὐγούστου 1861 νόμος περὶ Ναυτικῆς Ποιν. Νομοθεσίας. Τὸ ἄρθρον 4 τοῦ νόμου τούτου ὁρίζει ἐπ' ἀκριβῶς καὶ τὰ ὑπαγόμενα εἰς αὐτὴν πρόσωπα καὶ τὰ ἀδικήματα διὰ τὰ ὁποῖα ὑπάγονται· περιοριζόμεθα ν' ἀντιγράψωμεν τὸ ἄρθρον τοῦτο, ἔχον ὡς ἑξῆς.

« Τὰ περὶ ἁρμοδιότητος τοῦ διαρκοῦς ναυτοδικείου κανονίζονται κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ ΦΛΒ'. νόμου, ἄρθρον 40 μέχρι καὶ τοῦ 42, καὶ κατὰ τὰς ἑξῆς διατάξεις.

Εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ διαρκοῦς ναυτοδικείου ὑπάγονται τὰ πλημμελήματα καὶ τὰ κακουργήματα, τῆς πειρατείας καὶ τῆς ναυταπάτης ἐξαιρουμένων, ὅσα πράττουσι·

ά.) Οἱ ἐν τῷ Βασιλικῷ ναυτικῷ τεταγμένοι ἀξιωματικοὶ, δόκιμοι, ὑπαξιωματικοὶ, ναῦται, ποδηγοὶ, μηχανικοὶ, θερμασταὶ, ὑπηρέται, μάγειροι, μουσικοὶ, τυμπανισταὶ, στρατιῶται, παῖδες, πρὸς τούτοις δὲ οἱ βαθμὸν ἀξιωματικοῦ ἢ ὑπαξιωματικοῦ ἔχοντες οἰκονομικοὶ ὑπάλληλοι, ἰατροὶ, φαρμακοποιοὶ, ναυπηγοὶ, καὶ πᾶς ἄλλος ὑπάλληλος τοῦ Βασιλικοῦ ναυτικοῦ, διὰ νόμου τοῖς εἰρημένοις ἐξομοιούμενος, ἐν ὅσῳ διατελοῦσιν ἐν ἐνεργείᾳ, ἢ εἶναι ἐγγεγραμμένοι εἰς τοὺς ἐλέγχους τοῦ Βασιλικοῦ ναυτικοῦ ὡς παρόντες, ἢ εἶναι ἀπεσπασμένοι εἰς εἰδικήν τινα ναυτικὴν ὑπηρεσίαν, ἢ νοσηλεύονται ἐν νοσοκομείῳ, ἢ παραπέμπονται ὑπὸ δημοσίας δυνάμεως, ἢ κρατοῦνται ἐν φυλακῇ δημοσίᾳ.

β'. Οἱ νεοσύλλεκτοι, οἱ ἐθελονταὶ καὶ οἱ ἀντικαταστάται, ἀφ' ἧς ἔλαβον στρατευομένου διαβατήριον μέχρι τῆς ὁριστικῆς αὐτῶν εἰς τὸ Βασιλικὸν ναυτικὸν κατατάξεως, μόνον ὅμως ἕνεκα λειποταξίας, ἢ ἐν ὅσῳ ἐν νοσοκομείῳ νοσηλεύονται, ἢ ὑπὸ δημοσίας παραπέμπονται δυνάμεως, ἢ ἐν δημοσίᾳ κρατοῦνται φυλακῇ.

γ'. Οἱ ὑπὸ τὸ κράτος τῆς δημοσίου ναυτικῆς δυνάμεως ὑπάρχοντες αἰχμάλωτοι.

δ'. Οἱ Βασιλικοῦ πλοίου ἐπιβάται, οἱοιδήποτ' ἂν ἦναι, καὶ οἱ ἐπιβαίνοντες πλοίου ἄλλου, παραπεμπομένου ὑπὸ πλοίου Βασιλικοῦ.

ε. Τὰ εἰς τὴν ναυτικὴν ὑπηρεσίαν προσηρτημένα στρατιωτικὰ σώματα, καὶ οἱ ἐν τῷ Βασιλικῷ ναυτικῷ ἐργαζόμενοι στρατιωτικοί.

ς'. Οἱ πλημμελοῦντες ἢ κακουργοῦντες ἐν τῷ Βασιλικῷ ναυστάθμῳ, ἢ ἐν ἄλλῳ δημοσίῳ ναυτικῷ καταστήματι, ἐξηρτημένῳ ἐκ τοῦ Βασιλικοῦ ναυστάθμου, εἴτε ναυτικοὶ, εἴτε στρατιωτικοὶ, εἴτ' ἄλλος τις εἶναι, ἐὰν τὸ ὑπ' αὐτῶν πραχθὲν παράπτωμα προσβάλλῃ τὴν ἀστυνομίαν, τὴν ἀσφάλειαν, ἢ τὴν ὑπηρεσίαν τὴν ναυτικήν.

ζ'. Οἱ λιμενάρχαι, οἱ ὑπολιμενάρχαι, οἱ ἐπισάται τῶν λιμένων καὶ πᾶς ἄλλος τῆς λιμενικῆς ὑπηρεσίας ὑπάλληλος, ὑπαξιωματικὸς, ναύτης, ἂν τὸ ὑπ' αὐτῶν πραχθὲν πλημμέλημα ἢ

κακούργημα προβλέπηται καὶ τιμωρῆται ὑπὸ τοῦ ναυτικοῦ ποινικοῦ νόμου,

ἡ. Ἅπαντες οἱ ἐν τῷ Βασιλικῷ ναυτικῷ τεταγμένοι, οἱ ἀπὸ τῶν τάξεων αὐτοῦ ἢ λειποτακτήσαντες, ἢ ἀδεία τῶν προϊσταμένων ἀπόντες, καὶ πᾶς ἄλλος ἐλεύθερος μὲν πάσης ναυτικῆς ὑπηρεσίας ἐνεργοῦ, ἀπὸ τοῦ δημοσίου ὅμως μισθοδοτούμενος καὶ εἰς τῆς Κυβερνήσεως τὴν διάθεσιν διατελῶν, πρὸς τούτους δὲ οἱ ἀπεσπασμένοι εἰς εἰδικήν τινα μὴ ναυτικὴν ὑπηρεσίαν, ἐὰν τὸ πλημμέλημα ἢ τὸ κακούργημα τὸ παρ' αὐτῶν πραχθὲν προβλέπηται καὶ τιμωρῆται ὑπὸ τοῦ ναυτικοῦ ποινικοῦ νόμου.

327. Καὶ ὁ περὶ στρατιωτικῆς καὶ ὁ περὶ ναυτικῆς ποιν. νομοθεσίας νόμος, ἀφήρεσαν ἀπὸ τὴν στρατιωτικὴν καὶ ναυτικὴν δικαιοδοσίαν τὰ ἀδικήματα τῆς πειρατείας καὶ ναυταπάτης, ἅτινα καὶ ὑπὸ στρατιωτικῶν ἢ ναυτικῶν πραττόμενα, δικάζονται ἀπὸ τὰ ἐφετεῖα, κατὰ τὸν ἀπὸ 30 Μαρτίου 1845 περὶ πειρατείας καὶ ναυταπάτης νόμον.

Ἐπίσης δὲν ὑπάγονται εἰς τὴν στρατιωτικὴν καὶ ναυτικὴν δικαιοδοσίαν αἱ ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν πραττόμεναι παραβάσεις τῶν νόμων περὶ τελωνείων, δημοσίων ἢ δημοτικῶν φόρων, δασῶν καὶ δημοσίων ὁδῶν (ἄρθρ. 42 Στρατ. Ποιν. Νομοθ. καὶ ἄρθρ. 4 ἐδ. ά. Ναυτ. Ποιν. Νομ.).

Τέλος κατὰ τὸ ἄρθρ. 56 ἐδ. 3 τοῦ νόμου περὶ ἐκλογῆς βουλευτῶν ὑπάγονται εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια οἱ στρατιωτικοὶ (ἢ καὶ ναυτικοὶ) οἱ ὑπαίτιοι τῶν ἐν τοῖς ἄρθροις 54. 55 καὶ 56 τοῦ νόμου τούτου ἀξιοποίνων πράξεων. Ἑρμηνεύων δὲ ὁ Ἀρ. Πάγος τὸ ἄρθρον τοῦτο παρεδέχθη, ὅτι αἱ ἐν αὐτῷ παραβάσεις πρέπει νὰ ἐκτελεσθῶσι μετὰ τὴν ἔναρξιν τῶν ἐκλογῶν (Ἀποφ. 105 τοῦ 1869).

328. Γνωρίζομεν οὕτω διὰ ποῖα ἀδικήματα ὑπάγονται οἱ στρατιωτικοὶ καὶ ναυτικοὶ εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν δικαιοδοσίαν. Πότε ὅμως πρέπει νὰ εἶχον τὴν ἰδιότητα τοῦ στρατιωτικοῦ ἢ ναυτικοῦ, κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως ἢ κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς καταδιώξεως; Ὅλοι οἱ λόγοι τῆς συστάσεως τῆς ἐξαιρετικῆς δικαιοδοσίας ἐφαρμόζονται μόνον καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἀδικήματα, ἅσα διαπράττουσιν οἱ ἀνήκοντες ἤδη εἰς τὸν στρα-

τὸν ἢ τὸ ναυτικὸν, ἑπομένως τὰ ἀδικήματα, ὅσα διεπράχθησαν ὑπ' αὐτῶν πρὶν καταταχθῶσιν εἰς τὸν στρατὸν ἢ τὸ ναυτικὸν, ἢ μετὰ τὴν ἄφεσίν των, ὑπάγονται εἰς τὰ κοινὰ ποινικὰ δικαστήρια (Ledru Rollin compet. crim. No 218 ἑπομ.). Ἐννοεῖται, ὅτι ἡ ἁρμοδιότης τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων διὰ τὰ ὑπὸ τῶν ἀνηκόντων εἰς τὸν στρατὸν ἢ τὸ ναυτικὸν διαπραχθέντα ἀδικήματα ἐξακολουθεῖ καὶ μετὰ τὴν ἄφεσίν των.

Σημειωτέον προσέτι, ὅτι δὲν παύει ἡ ἐξαιρετικὴ δικαιοδοσία διότι ἀκύρως κατετάχθη τις εἰς τὸν στρατὸν ἢ τὸν στόλον, ἀρκεῖ, ὅτι ἀποτελεῖ πράγματι μέρος τοῦ στρατοῦ, ὅτι εὑρίσκεται ὑπὸ τὰς σημαίας. Τὴν γνώμην ταύτην ἐφήρμοσαν κατηγορουμένου στρατιωτικοῦ τινος ἐπὶ πλαστογραφίᾳ ἐνεργηθείσῃ κατὰ τὴν κατάταξίν του, ἥτις ἦτον ἄκυρος ἕνεκα αὐτῆς ταύτης τῆς πλαστογραφίας. Μόνον ἐπὶ τοῦ ἀδικήματος τῆς λειποταξίας παρεδέχθησαν, ὅτι δύναται τὸ στρατιωτικὸν δικαστήριον νὰ ἐξετάσῃ τὸ ἔγκυρον ἢ μὴ τῆς κατατάξεως, καὶ εἰς τοιαύτην δὲ περίπτωσιν θὰ προβῇ τὸ στρατοδικεῖον εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῶν λοιπῶν ἐν τῇ αὐτῇ καταδιώξει περιεχομένων τυχὸν ἀδικημάτων (Foucher No. 177 καὶ 198).

329. Τὰ ἄρθρ. 80 καὶ 81 τοῦ Συντάγματος καθιέρωσαν ἐξαιρετικὴν δικαιοδοσίαν ὑπὲρ τῶν ὑπουργῶν, ἥτις, μέχρις οὗ ἐκδοθῇ εἰδικὸς περὶ εὐθύνης ὑπουργῶν νόμος, ἐπεκτείνεται εἰς τὰ ἀδικήματα ἐσχάτης προδοσίας, καταχρήσεως δημοσίας περιουσίας, παρανόμου εἰσπράξεως καὶ πάσης παραβάσεως τῶν ὅρων τοῦ Συντάγματος καὶ τῶν νόμων κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν καθηκόντων των. Διὰ τὰ λοιπὰ ἀδικήματα οἱ ὑπουργοὶ ὑπάγονται, ὡς θὰ ἴδωμεν, εἰς τὴν ἔκτακτον κοινὴν δικαιοδοσίαν.

Εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν ταύτην δικαιοδοσίαν ὑπάγονται, ὡς εἴρηται, μόνοι οἱ ὑπουργοί. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ὀργανισμὸς τοῦ δικάζοντος αὐτοὺς δικαστηρίου καὶ ἡ τηρητέα διαδικασία ἀνάγονται εἰς τὸ Συνταγματικὸν Δίκαιον, οὐδόλως θέλομεν ἐνασχοληθῇ τοῦ λοιποῦ περὶ τῆς ἐξαιρετικῆς ταύτης δικαιοδοσίας.

§. 2.

Ἔκτασις τῆς ἐκτάκτου κοινῆς ποινικῆς δικαιοδοσίας.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

330. Ἀκριβέστερος προσδιορισμὸς ἐκτάκτου δικαιοδοσίας.
331. Περιπτώσεις ἐκτάκτου δικαιοδοσίας. Λόγῳ ὕλης, λόγῳ προσώπων.
332. Πότε λαμβάνει χώραν ἡ λόγῳ προσώπων.

330. Εἴδομεν, ὅτι ὁ νομοθέτης διαιρέσας τὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν ἀνέθηκεν εἰς μὲν τὰ πταισματοδικεῖα τὴν ἐκδίκασιν τῶν πταισμάτων, εἰς δὲ τὰ πλημμελειοδικεῖα τὴν τῶν πλημμεληματων καὶ τέλος εἰς τὰ κακουργιοδικεῖα τὴν τῶν κακουργημάτων.

Τῆς διαιρέσεως ταύτης ἀπεμακρύνθη διττῶς· α) ἐπέτρεψεν εἰς τὰ ἀνώτερα δικαστήρια νὰ δικάζωσι τὰ εἰς αὐτὰ εἰσαχθέντα ἀδικήματα καὶ ἂν ἐκ τῆς συζητήσεως ἀναφανῶσι φέροντα ἐλαφρότερον χαρακτῆρα· β) ἀφήρεσεν ὁλοτελῶς ἀπό τινων δικαστηρίων ἀδικήματά τινα, καὶ ἀνέθηκεν αὐτὰ ὁτὲ μὲν εἰς τὸ ἀνώτερον δικαστήριον, ὁτὲ δὲ εἰς εἰδικὸν τοιοῦτον.

Μόνον ἡ κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην περίπτωσιν δικαιοδοσία τῶν δικαστηρίων ἐκείνων ὀνομάζεται ἔκτακτος· ἡ εἰς τὴν πρώτην περίστασιν λαμβάνουσα χώραν ἐκδίκασις ἀδικημάτων τινῶν ὑπὸ ἀνωτέρων δικαστηρίων ἐνεργεῖται δυνάμει τῆς τακτικῆς αὐτῶν δικαιοδοσίας πρὸς ἀποφυγὴν βραδυτήτων καὶ ἐξόδων. Περὶ τῆς περιπτώσεως ταύτης θέλομεν ὁμιλήσει πραγματευόμενοι εἰδικῶς περὶ ἑκάστου τῶν τακτικῶν δικαστηρίων.

331. Περιπτώσεις ἐκτάκτου κοινῆς δικαιοδοσίας εἰσὶν αἱ ἀκόλουθοι: Πρῶτον κατὰ τὰ συνδυασμένα ἄρθρ. 36 ἐδ. 3—6 καὶ 40 Ποιν. Δικ. ἀφηρέθησαν ἀπὸ τὰ πταισματοδικεῖα καὶ εἰσήχθησαν εἰς τὰ πλημμελειοδικεῖα τὰ πταίσματα τῶν ἑξῆς προσώπων· 1) τῶν νομαρχῶν καὶ ὑπουργῶν (36 ἐδ. 3 Ποιν. Δικ.)· 2) τῶν ἀρχιεπισκόπων, τῶν ἐπισκόπων, τῶν μελῶν τῆς

Συνόδου μετὰ τοῦ παρ' αὐτῇ βασιλικοῦ ἐπιτρόπου, τῶν παρέδρων καὶ τοῦ πρώτου γραμματέως (ἄρθρ. 36 ἐδ. 4)· 3) ὅλων τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων ἀπὸ τῶν δικαστηρίων τῶν πρωτοδικῶν, ἐμποροδικῶν καὶ ἀνωτέρω (ἄρθρ. 36 ἐδ. 5)· 4) τοῦ προέδρου, τοῦ βασιλικοῦ ἐπιτρόπου, τοῦ ἀντιπροέδρου τοῦ ἐλεγκτικοῦ συνεδρίου καὶ τῶν ἐλεγκτῶν (ἄρθρ. 36 ἐδ. 6).

Παρατηροῦμεν ἐνταῦθα, ὅτι ἀμφιβολία ἠγέρθη ἂν οἱ ὑπογραμματεῖς πρωτοδικείων καὶ ἀνωτέρων δικαστηρίων ὑπάγωνται εἰς τὴν ἔκτακτον δικαιοδοσίαν· φρονοῦμεν, ὅτι δὲν ὑπάγονται, διότι ὡς μέλη τῶν δικαστηρίων θεωροῦνται ἀπὸ τὰ ἄρθρα 5—9 Ὀργαν. Δικ. μόνοι οἱ γραμματεῖς αὐτῶν, οὐχὶ δὲ οἱ ἁπλοῖ βοηθοὶ τῶν γραμματέων ὑπογράμματεῖς· ἡ δὲ γνώμη αὕτη ὑποστηρίζεται πρῶτον μὲν ἐκ τῆς σκέψεως, ὅτι δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς τὴν ἔκτακτον δικαιοδοσίαν οἱ ὑπογραμματεῖς, ἐνῷ δὲν ὑπάγονται εἰς αὐτὴν οἱ εἰρηνοδίκαι καὶ ἄλλοι ἀνώτεροι διοικητικοὶ καὶ οἰκονομικοὶ ὑπάλληλοι, ἔπειτα δὲ ἐκ τῆς περιστάσεως, ὅτι προκειμένου περὶ πειθαρχικῆς ἐξουσίας, διέκρινεν ἐπίσης ὁ νόμος μεταξὺ γραμματέων καὶ ὑπογραμματέων, καὶ τούτους μὲν ὑπέβαλεν εἰς τὸ συμβούλιον τῶν πρωτοδικῶν, ἐκείνους δὲ εἰς τὸ τῶν ἐφετῶν (ἄρθρ. 300 ἐδ. 1. 2 Ὀργαν. Δικ.). (Ἀποφ. Ἀρ. Πάγου 133 τοῦ 1868).

Δεύτερον. Ἀφῃρέθησαν ἀπὸ τὰ πλημμελειοδικεῖα ὅλα τὰ πλημμελήματα τῶν αὐτῶν, ὡς ἀνωτέρω, προσώπων, καὶ ὑπήχθησαν εἰς τὰ ἐφετεῖα (ἄρθρ. 41 Ποιν. Δικ.).

Τρίτον. Ἀνετέθη εἰς τὰ ἐφετεῖα καὶ ἡ ἀνάκρισις τῶν κακουργημάτων ὅλων τῶν ἀνωτέρω προσώπων· ἡ ἐκδίκασις ὅμως αὐτῶν ἀφέθη εἰς τὰ κακουργιοδικεῖα (ἄρθρ. 42 Ποιν. Δικ.).

Τέταρτον. Ἀφῃρέθησαν ἀπὸ τὰ πλημμελειοδικεῖα ὅλα ἐν γένει τὰ πολιτικὰ πλημμελήματα, ὡς καὶ τὰ τοῦ τύπου ὁσάκις δὲν ἀφορῶσι τὸν ἰδιωτικὸν βίον, καὶ ἀνετέθησαν εἰς τὰ κακουργιοδικεῖα (ἄρθρ. 95 τοῦ Συντάγματος).

Πέμπτον. Ἀφῃρέθησαν ἀπὸ τὰ κακουργιοδικεῖα τὰ κακουργήματα τῆς πειρατείας καὶ ναυταπάτης καὶ ἀνετέθησαν εἰς τὰ ἐφετεῖα (ἄρθρ. 11 τοῦ Νόμου 30 Μαρτίου 1845 περὶ πειρατείας καὶ ναυταπάτης).

Ἐξετάζων τις τὰς ἀνωτέρω περιπτώσεις θέλει παρατηρήσει, ὅτι αἱ πρῶται τρεῖς καθιερώθησαν χάριν τῆς ἰδιότητος τῶν ἀνωτέρω προσώπων, αἱ δὲ λοιπαὶ δύο ἕνεκα τῆς φύσεως τῶν ἀδικημάτων· δυνάμεθα ἑπομένως νὰ διακρίνωμεν τὴν ἔκτακτον κοινὴν δικαιοδοσίαν εἰς δικαιοδοσίαν λόγῳ προσώπων καὶ εἰς δικαιοδοσίαν λόγῳ ὕλης.

332. Ἵνα λάβῃ χώραν ἡ λόγῳ προσώπων ἔκτακτος κοινὴ δικαιοδοσία πότε πρέπει νὰ ἔχωσι τὴν θέσιν τοῦ ὑπουργοῦ, νομάρχου, πρωτοδίκου κλπ. τὰ εἰς αὐτὴν ὑπαγόμενα πρόσωπα, κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως ἢ κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς καταδιώξεως; Ἀνάλογον ζήτημα ἐξητάσαμεν προκειμένου περὶ στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν (ἀριθ. 328), καὶ παρεδέχθημεν, ὅτι λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἡ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐκτελέσεως ἰδιότης τῶν προσώπων, καὶ ἂν τυχὸν αὕτη κατόπιν ἐξέλιπεν. Ἡ λύσις αὕτη ἐφαρμόζεται πληρέστατα καὶ ἐνταῦθα· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ λόγος τῆς ὑποβολῆς τῶν ἐχόντων τὰ ἀνωτέρω ὑψηλὰ ἀξιώματα προσώπων εἰς ἀνώτερα δικαστήρια εἶναι ὁ φόβος μήπως τὰ κατώτερα πτοηθῶσι καὶ ἀποτύχωσι περὶ τὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης, φόβος δὲ τοιοῦτος ὑπάρχει καὶ διὰ τὰ ἀδικήματα, ὅσα τὰ ἀνωτέρω πρόσωπα διέπραξαν πρὶν ἢ περιβληθῶσι μὲ τὰ ἀνωτέρω ἀξιώματα, παρεδέχθησαν ἐνταῦθα ἐξαιρετικῶς, ὅτι καὶ διὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἀδικήματα ὑπάγονται εἰς τὴν ἔκτακτον κοινὴν δικαιοδοσίαν. (Ledru Rollin com. crit. No 223. 224 Helie τόμ. 7 σελ. 597—598).

---

§ 3.

Κανόνες προσδιορισμοῦ ἁρμοδιότητος.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

333. Ἀνάγκη προσδιορισμοῦ τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου.

334. Ἡ ἁρμοδιότης προσδιορίζεται ἐκ τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως, ἐκ τοῦ τόπου τῆς κατοικίας τοῦ κατηγορουμένου καὶ ἐκ τοῦ τόπου τῆς διαμονῆς αὐτοῦ.

335. Α'. Ἁρμόδιον ὡς ἐκ τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως. Ὅταν ᾖναι ἄγνωστος;

336. Ἐκτέλεσις ἐπὶ τοῦ ὁρίου δύο περιφερειῶν.

337. Ἐκτέλεσις ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἐγκλήματος εἰς διαφόρους περιφερείας. Ἁρμόδιον ὅπου ὑπάρχει ἀξιόποινον.
338. Ἂν ὑπάρχῃ ἀξιόποινον εἰς ἀμφοτέρας;
339. Ἂν εἰς ἑκάστην τῶν περιφερειῶν διεπράχθη διακεκριμένον ἀδίκημα;
340. Ἐπὶ συνεχῶν ἀδικημάτων;
341. Β'. Ἁρμοδιότης ἐκ τοῦ τόπου τῆς κατοικίας τοῦ κατηγορουμένου. Δὲν ἐφαρμόζεται εἰς τὰ πταίσματα;
342. Ποῖος θεωρεῖται τόπος κατοικίας;
343. Τί ἐν περιπτώσει ἀποδημίας:
344. Τίνος ἐποχῆς κατοικία λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν;
345. Γ'. Ἁρμοδιότης ὡς ἐκ τοῦ τόπου τῆς διαμονῆς. Τίς θεωρεῖται ὡς τοιοῦτος;
346. Δ'. Ἁρμοδιότης ὡς πρὸς τὰ ἐν ἀλλοδαπῇ ἀδικήματα. Τελευταία κατοικία ἢ διαμονὴ ἐν τῇ ἡμεδαπῇ.
347. Ἂν δὲν ὑπάρχῃ τοιαύτη;
348. Ἐφαρμόζεται αὕτη ἐπὶ τῶν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ ἀδικημάτων;
349. Ἂν ὁ κατηγορούμενος ἐπανέλθῃ ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, τίς κατοικία ἢ διαμονὴ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν;
350. Ἐπὶ πειρατείας ἁρμοδιότης τοῦ τόπου ἐν ᾧ παρεδόθησαν οἱ πειραταί.
351. Ε'. Σχέσεις τῶν ἁρμοδιοτήτων πρὸς ἀλλήλας. Συντρέχουσιν ἅπασαι.
352. Ἐπὶ συγχρόνου ἐνεργείας τίς προτιμᾶται;
353. Λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἡ χρονολογία τῆς ἐκδόσεως τοῦ ἐντάλματος καὶ οὐχὶ ἡ τῆς ἐκτελέσεως.
354. ΣΤ'. Ἁρμοδιότης ἰδίως ἐπὶ ἀνακρίσεως. Ἐπὶ πλημμελημάτων. Ἐπὶ κακουργημάτων.
355. Ἐπὶ ἐκτάκτου λόγῳ ὕλης δικαιοδοσίας.
356. Ἐπὶ ἐκτάκτου λόγῳ προσώπων δικαιοδοσίας.

333. Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἐκτεθέντων δυνάμεθα νὰ προσδιορίσωμεν ἂν ἀδίκημά τι ὑπάγηται εἰς τὴν κοινὴν ἢ εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν δικαιοδοσίαν, καὶ, ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει, νὰ διακρίνωμεν ἂν ὑπάγηται εἰς τὴν τακτικὴν ἢ εἰς τὴν ἔκτακτον κοινὴν δικαιοδοσίαν. Λαμβάνοντες δὲ ὑπ' ὄψιν τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ ἀδικήματος ὡς πταίσματος ἢ πλημμελήματος ἢ κακουργήματος, δυνάμεθα ἐπίσης νὰ προσδιορίσωμεν ἂν θὰ δικασθῇ ὑπὸ πταισματοδικείου, πλημμελειοδικείου, ἐφετείου, ἢ κακουργιοδικείου.

Ἀλλ' ἥ τε τακτικὴ καὶ ἡ ἔκτακτος κοινὴ δικαιοδοσία περιέχει πολλὰ ὁμοειδῆ δικαστήρια ἔχοντα διαφόρους περιφερείας, πολλά, φέρ' εἰπεῖν, πλημμελειοδικεῖα ἢ πολλὰ ἐφετεῖα. Πῶς δυνάμεθα νὰ προσδιορίσωμεν ποῖον τῶν δικαστηρίων τούτων πρέπει νὰ προβῇ εἰς ἐκδίκασιν ἑκάστου ἰδιαιτέρου ἀδικήματος, ἤγουν ποῖον τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον;

334. Ἵνα προσδιορίσῃ τὸ ἁρμόδιον πρὸς ἐκδίκασιν ἑκάστου ἀδικήματος δικαστήριον τρία τινὰ ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν ὁ νόμος, τὸν τόπον ἔνθα διεπράχθη τὸ ἀδίκημα, τὴν κατοικίαν τοῦ αὐτουργοῦ καὶ τὴν διαμονὴν αὐτοῦ, καὶ ἀπένειμεν ἁρμοδιότητα καὶ εἰς τὸ δικαστήριον τοῦ τόπου ἔνθα ἐτελέσθη τὸ ἀδίκημα, καὶ εἰς τὸ τῆς κατοικίας, καὶ εἰς τὸ τῆς διαμονῆς τοῦ κατηγορουμένου (ἄρθρ. 29 Ποιν. Δικ.).

Καὶ ὑπὲρ μὲν τοῦ δικαστηρίου τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἀδικήματος συνηγοροῦσι τὸ πρόχειρον τῶν ἀποδείξεων, ἡ εὐχέρεια καὶ ταχύτης τῆς συλλογῆς καὶ ἐξελέγξεως αὐτῶν καὶ τὸ ὠφέλιμον τῆς ἐπανορθώσεως τοῦ δικαίου, ἐν ᾧ τόπῳ παρεβιάσθη, ὡς ἐκ τοῦ ἐπερχομένου αὐτόθι παραδειγματισμοῦ. Ὑπὲρ δὲ τοῦ δικαστηρίου τοῦ τόπου τῆς κατοικίας τοῦ κατηγορουμένου συνηγοροῦσιν ἡ εὐχέρεια τῆς βεβαιώσεως τοῦ προηγουμένου βίου τοῦ κατηγορουμένου καὶ τῆς ἠθικῆς αὐτοῦ ἐν γένει ποιότητος. Ὑπὲρ τοῦ δικαστηρίου τέλος τῆς ἐφημέρου διαμονῆς τοῦ κατηγορουμένου συνηγορεῖ ὁ αὐτὸς λόγος καὶ προσέτι ἡ ἔλλειψις πολλάκις κατοικίας καὶ ἡ εὐχέρεια τῆς ἀμέσου ἐξετάσεως τοῦ κατηγορουμένου καὶ τῆς κατασχέσεως τῶν ἐπ' αὐτοῦ προϊόντων τοῦ ἀδικήματος ἢ ἄλλων πειστηρίων.

Ἂς ἐξετάσωμεν ἰδιαιτέρως μίαν ἑκάστην τῶν ἁρμοδιοτήτων τούτων.

335. Ὡς ἐκ τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἀδικήματος ἁρμόδιον δικαστήριον εἶναι ἐκεῖνο, εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου τὸ ἀδίκημα ἐξετελέσθη. Καὶ ἡ μὲν περιφέρεια ἑκάστου δικαστηρίου προσδιορίζεται κατὰ τὸ ἄρθρ. 3 Ὀργ. Δικ. διὰ βασιλικοῦ διατάγματος καὶ δὲν δύναται συνήθως νὰ γεννηθῇ ἀμφιβολία περὶ τῆς ἐκτάσεως αὐτῆς. Καθ' ὅσον ὅμως ἀφορᾷ τὸν προσδιορισμὸν τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἀδικήματος, διάφοροι παρουσιάζονται δυσκολίαι.

Πολλάκις ὁ τόπος τῆς ἐκτελέσεως εἶναι ἄγνωστος· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, εἰ μὲν ὑπάρχουσι λόγοι πείθοντες, ὅτι ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ δικαστηρίου ἐξετελέσθη ἡ πρᾶξις, ἂν καὶ ἀγνοῆται ποῦ ὡρισμένως, τὸ δικαστήριον τοῦτο εἶναι ἁρμόδιον, εἰ δὲ ἄγνωστος ὅλως εἶναι ἡ περιφέρεια ἐν ᾗ τὸ ἀδίκημα ἐξε-

τελέσθη, ἐκλείπει ὁλοτελῶς ἡ ὡς ἐκ τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως ἁρμοδιότης καὶ ὑπολείπονται μόναι αἱ τῆς κατοικίας καὶ διαμονῆς τοῦ κατηγορουμένου (Helie No 2181).

336. Ἐνδεχόμενον εἶναι νὰ τελεσθῇ ἀδίκημά τι ἀκριβῶς ἐπὶ τοῦ ὁρίου τῶν περιφερειῶν δύο δικαστηρίων· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, μὴ δυνάμενοι νὰ προτιμήσωμεν τὸ ἓν ἐξ αὐτῶν, πρέπει νὰ θεωρήσωμεν ἀμφότερα ἁρμόδια ὡς ἐκ τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως (Helie No 2182).

337. Πολλάκις δὲν διαπράττονται ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ περιφερείᾳ ὅλα τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀδικήματος, ἤγουν ὅλαι αἱ ἐνέργειαι τῆς μορφώσεως τῆς δολίας προαιρέσεως καὶ τῆς ἐκτελέσεως αὐτῆς, ἀλλ' αἱ μὲν ἐκτελοῦνται ἐν μιᾷ περιφερείᾳ αἱ δὲ ἐν ἄλλῃ. Ποῖον ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἶναι τὸ ὡς ἐκ τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως ἁρμόδιον δικαστήριον;

Ἀνάλογον ζήτημα ἐξητάσαμεν προκειμένου νὰ προσδιορίσωμεν ποῖα τὰ ἐντὸς τῆς ἐπικρατείας διαπραττόμενα ἀδικήματα. Ὅπως ἐκεῖ οὕτω καὶ ἐνταῦθα φρονοῦμεν, ὅτι, ἂν αἱ ἔν τινι περιφερείᾳ γενόμεναι ἐνέργειαι πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ἀδικήματος δὲν ἀποτελῶσι καθ' ἑαυτὰς ἀξιόποινόν τινα πρᾶξιν, ἡ περιφέρεια ἐκείνη δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς τόπος τοῦ ἀδικήματος. Ἀποφασίζει τις, φέρ' εἰπεῖν, ἐν περιφερείᾳ Α νὰ φονεύσῃ καὶ προμηθεύεται τὰ πρὸς τοῦτο μέσα, μεταβαίνει δὲ καὶ ἐκτελεῖ τὸν φόνον ἐν περιφερείᾳ Β. μόνη ἡ τελευταία αὕτη περιφέρεια εἶναι τόπος ἐκτελέσεως, διότι ἡ δολία προαίρεσις καὶ αἱ προπαρασκευαστικαὶ πράξεις, αἱ ἐν περιφερείᾳ Α γενόμεναι, δὲν εἶναι ἀξιόποινοι (Helie No 2185 ἐν τέλει). Ἐπίσης τραυματίζει τίς τινα ἐν περιφερείᾳ Α, οὗτος δὲ μεταβαίνει εἰς περιφέρειαν Β, ἔνθα ἀποθνήσκει ἐκ τοῦ τραύματος· μόνη ἡ πρώτη περιφέρεια εἶναι τόπος ἐκτελέσεως τοῦ ἀδικήματος, διότι αὐτόθι ἐξεπεραιώθη τὸ ἀδίκημα καθ' ὁλοκληρίαν, τὰ δὲ ἐν περιφερείᾳ Β συμβάντα εἶναι ἁπλαῖ συνέπειαι τοῦ ἀδικήματος. (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 131 καὶ 215).

338. Ἂν δὲ αἱ ἐν ἑκάστῃ τῶν περιφερειῶν γενόμεναι ἐνέργειαι πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ἀδικήματος ἀποτελῶσιν ἐπίσης ἀξιόποινον πρᾶξιν, ποία τῶν περιφερειῶν τούτων πρέπει νὰ θεωρη-

θῇ ὡς τόπος ἐκτελέσεως; Κατὰ τὸν Κωστῆ (σελ. 233—234) τόπος ἐκτελέσεως πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἡ περιφέρεια, ἐν ᾗ ἐξετελέσθη ἡ τελευταία πρᾶξις, ἡ ἀπαρτίζουσα καὶ συμπληροῦσα καθ' ὁλοκληρίαν τὸ σῶμα τοῦ ἐγκλήματος. Ἐφαρμόζων δὲ τὴν ἀρχὴν ταύτην ὁ Κωστῆς εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἐκ μιᾶς περιφερείας πυροβολεῖ τις καὶ φονεύει ἕτερον εὑρισκόμενον ἐν ἄλλῃ περιφερείᾳ, φρονεῖ, ὅτι ἡ πρώτη, ἀφ' ἧς ἐγένετο ὁ πυροβολισμός, πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς τόπος ἐκτελέσεως, διότι ὡς πρὸς τὸν αὐτουργὸν θεωρεῖται αὐτόθι τὸ ἀδίκημα ὡς τετελεσμένον.

Νομίζομεν, ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἀρχῆς τοῦ Κωστῆ εἰς ἀντίθετον ἔπρεπε νὰ μᾶς φέρῃ συμπέρασμα, ὅτι δηλαδὴ ὡς τόπος ἐκτελέσεως πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὁ τόπος ἔνθα εὑρίσκετο ὁ φονευθείς, διότι ἡ εἰσαγωγὴ τῆς σφαίρας εἰς τὸ σῶμα τοῦ φονευθέντος συμπληροῖ καθ' ὁλοκληρίαν τὸ ἀδίκημα, ἡ δὲ εἰσαγωγὴ αὕτη ἀποτελεῖ συνέχειαν τῆς ἐνεργείας τοῦ αὐτουργοῦ.

Τὴν γνώμην ταύτην τοῦ Κωστῆ παραδέχεται καὶ ὁ Helie (No 2182), ἀλλ' ἐπηρεάζεται ὑπὸ τῶν διατάξεων τοῦ Γαλλ. Ποιν. Νόμου, καθ' ἃς ἡ ἀπόπειρα τιμωρεῖται ἐπίσης μὲ τὸ τετελεσμένον ἀδίκημα, καὶ ἑπομένως ἡ ἐπιτυχία δὲν προσθέτει τι εἰς τὸ ἀξιόποινον.

Πρὸς ἀποφυγὴν τῶν τοιούτων ἀμφισβητήσεων θεωροῦμεν προτιμητέαν τὴν γνώμην, καθ' ἣν ἑκάστη τῶν ἀνωτέρω περιφερειῶν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς τόπος ἐκτελέσεως, διότι ἡ γνώμη αὕτη συνάδει μᾶλλον καὶ μὲ τὸ πνεῦμα τῆς νομοθεσίας ἡμῶν, ἥτις ἐπολλαπλασίασε τὰ ἁρμόδια δικαστήρια πρὸς ἀποφυγὴν πάσης περὶ τούτου ἀμφισβητήσεως, καὶ πάσης βραδύτητος περὶ τὴν ἀνάκρισιν καὶ βεβαίωσιν τῶν ἀξιοποίνων πράξεων.

339. Τῆς ἀνωτέρω περιπτώσεως διαφέρει ὀλίγον ἡ περίπτωσις, καθ' ἣν αἱ ἐν ἑκάστῃ περιφερείᾳ γενόμεναι ἐνέργειαι ἀποτελοῦσι καθ' ἑαυτὰς ἰδιαίτερον καὶ διακεκριμένον ἀδίκημα. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει κατὰ τὸν Helie, εἰ μὲν τὸ ἓν ἀδίκημα ἀποτελεῖ στοιχεῖον τοῦ ἄλλου ἀδικήματος, ἡ περιφέρεια ἐν ᾗ διεπράχθη τὸ τελευταῖον τοῦτο πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς τόπος τῆς ἐκτελέσεως· ἐν περιφερείᾳ λ. χ. Α γίνεται συνωμοσία, ἐν περιφερείᾳ δὲ Β ἔναρξις ἐκτελέσεως τοῦ σχεδίου τῶν συνωμοτῶν· μόνη ἡ

περιφέρεια Β πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς τόπος ἐκτελέσεως· καὶ ἐν τοιαύτῃ ὅμως περιπτώσει, προσθέτει ὁ Helie, εἶναι δύσκολον ν' ἀρνηθῇ τις εἰς τὸν δικαστὴν τῆς περιφερείας Α τὸ δικαίωμα ν' ἀρχίσῃ ἀνάκρισίν τινα, μέχρις οὗ βεβαιωθῇ, ὅτι ἡ αὐτὴ συνωμοσία ἐξερράγη εἰς ἄλλην περιφέρειαν. Εἰ δὲ δὲν εἶναι τὸ ἓν ἀδίκημα στοιχεῖον τοῦ ἄλλου, τότε ἑκάστη τῶν περιφερειῶν πρέπει κατὰ τὸν Helie (No 2184) νὰ θεωρηθῇ ὡς τόπος ἐκτελέσεως· πληγώνει τις π. χ. ἕτερον ἐν περιφερείᾳ Α καὶ καταδιώκων αὐτὸν τὸν φονεύει ἐν περιφερείᾳ Β· εἴτε ἕνεκα συναφείας, εἴτε ἕνεκα ἀδιαιρέτου τῆς πράξεως, ἑκάστη περιφέρεια θεωρεῖται ὡς τόπος ἐκτελέσεως τοῦ ὅλου ἀδικήματος.

Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ ἀνωτέρω γενικὴ ἀρχή, καθ' ἣν ἑκάστη περιφέρεια θεωρεῖται ὡς τόπος ἐκτελέσεως τοῦ ἀδικήματος, πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ ἐνταῦθα εἰς ἀμφοτέρας τὰς ἀνωτέρω περιπτώσεις ἄνευ οὐδεμιᾶς διακρίσεως.

340. Ἡ ἀρχὴ αὕτη κατὰ μείζονα λόγον πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐπὶ τῶν λεγομένων συνεχῶν ἀδικημάτων, διότι τούτων ὁλόκληρος ἡ ἐκτέλεσις ἐπαναλαμβάνεται εἰς διαφόρους περιφερείας, ἑπομένως ὅλαι αἱ περιφέρειαι, εἰς ἃς, φέρ' εἰπεῖν, μετήχθη ὁ παρανόμως κατακρατούμενος, θεωροῦνται ὡς τόπος ἐκτελέσεως τοῦ ἀδικήματος (Helie No 2189).

Ἐναντίαν γνώμην ἐκφράζει ὁ Κωστῆς (σελ. 234—235) θεωρῶν ὡς τόπον ἐκτελέσεως τὴν περιφέρειαν, ἐν ᾗ ἐγένετο ἡ τελευταία τοῦ ἀδικήματος ἐκτέλεσις, «διότι, λέγει, ἑκάστη αὐτοῦ ἐπανάληψις ἐπιτείνει τὸν βαθμὸν τοῦ ἀξιοποίνου τοῦ αὐτουργοῦ, ὥστε κυρίως τὸ δικαστήριον τὸ ἑδρεῦον ἐν ᾧ τόπῳ τελευταῖον ἐξετελέσθη ἡ κολάσιμος πρᾶξις δύναται δεόντως νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν ἐνοχὴν αὐτοῦ, καὶ νὰ ἐπιβάλῃ τὴν προσήκουσαν τιμωρίαν.»

Ἀλλὰ ἂν τοιοῦτοι λόγοι ἠδύναντο νὰ ἔχωσιν ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἁρμοδιότητος, ἔπρεπε καὶ ἐπὶ συρροῆς ἀδικημάτων μόνον τὸ δικαστήριον τῆς τελευταίας πράξεως νὰ θεωρηθῇ ἁρμόδιον καὶ διὰ τὰς προηγουμένας. Ἐσφαλμένη ὅθεν ἡ γνώμη τοῦ Κωστῆ, καὶ ἤθελεν ἐπέλθει ἐξ αὐτῆς καὶ τὸ ἄτοπον ἀποτέλεσμα ν' ἀπεκδύωνται διαδοχικῶς τὰ δικαστήρια τῆς ὑ-

ποθέσεως, καθιστάμενα ἀναρμόδια ἕνεκα τῆς ἐξακολουθήσεως τῆς ἐκτελέσεως εἰς διαφόρους περιφερείας.

Ἐννοεῖται, ὅτι τὰ ἀνωτέρω ἐφαρμόζονται ἐπὶ τῶν ἀληθῶς συνεχῶν ἀδικημάτων. Ποῖα εἶναι τοιαῦτα ἐξηγήσαμεν ἀνωτέρω· (ἰδὲ ἀριθ. 218—223).

341. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 29 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. ἐπὶ πλημμελημάτων καὶ κακουργημάτων ἁρμόδιοι εἶναι καὶ οἱ ἀνακριτικοὶ ὑ πάλληλοι καὶ δικασταὶ τοῦ τόπου ἔνθα κατοικεῖ ὁ κατηγορούμενος. Ἐκ τῆς διατάξεως ταύτης ἕπεται, ὅτι ἐπὶ πταισμάτων μόνος ὁ τόπος τῆς ἐκτελέσεως προσδιορίζει τὴν ἁρμοδιότητα.

342. Ποῖον ὅμως θεωρεῖ ὁ νόμος ὡς τόπον, ἔνθα κατοικεῖ ὁ κατηγορούμενος, τὸν τόπον ἔνθα κυρίως καὶ μονίμως ἐγκατέστη, ἤγουν τὸν τῆς κατὰ τὸ ἀστυκὸν δίκαιον κατοικίας, ἢ τὸν τόπον ἁπλῶς ἔνθα συνήθως διαμένει. Ὁ Κωστῆς (σελ. 236) ἄνευ ἐνδοιασμοῦ τινος ἀποφαίνεται, ὅτι ὡς κατοικία τοῦ κατηγορουμένου θεωρεῖται ἡ ὑπὸ τοῦ ἀσυκοῦ δικαίου ὁριζομένη. Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ γνώμη αὕτη δὲν εἶναι ὀρθή, καὶ ὅτι ὡς κατοικία τοῦ κατηγορουμένου πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὁ τόπος, ἐν ᾧ συνήθως κατοικεῖ, ἔστω καὶ ἄνευ προθέσεως μονίμου ἀποκαταστάσεως.

Τὴν ἔννοιαν ταύτην ἀποδίδουσιν οἱ Γάλλοι συγγραφεῖς εἰς τὸ ἄρθρ. 23 Γαλλ. Ποιν. Δικ. ἐξ οὗ ἐλήφθη ἡ διάταξις τοῦ ἡμετέρου ἄρθρ. 29 ἐδ. 2. Οὐδόλως, λέγει ὁ Helie (No. 2195), ἐφαρμόζονται ἐνταῦθα αἱ διατάξεις τοῦ ἀστυκοῦ δικαίου αἱ προσδιορίζουσαι τοὺς ὅρους τῆς κατοικίας. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου ἡ διαφορὰ τῶν ἐκφράσεων, ἃς μετεχειρίσθη ὁ ἡμέτερος νομοθέτης, ἵνα ὁρίσῃ τὴν κατοικίαν ἐπὶ πολιτικῆς καὶ ποινικῆς δικαιοσύνης ἀποδεικνύει, ὅτι δὲν πρόκειται περὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος. Τὸ δικαστήριον τῆς *μονίμου κατοικίας* ἐκήρυξεν ἁρμόδιον τὸ ἄρθρ. 16 τῆς Πολ. Δικ. ἐνῷ τοὺς δικαστὰς τοῦ τόπου ἔνθα *κατοικεῖ* ἐθεώρησε τοιούτους τὸ ἄρθρ. 29 Ποιν. Δικ.

Ἂν τις ἔχῃ δύο τοιαύτας κατοικίας, δύναται νὰ καταδιωχθῇ καὶ εἰς τὴν μίαν καὶ εἰς τὴν ἄλλην (Helie No 2195).

343. Παύει ἡ κατοικία αὕτη, διότι ὁ κατηγορούμενος ἐπεχείρησε ταξειδιόν τι ἔστω καὶ εἰς τὴν ἀλλοδαπήν; Τὰ Γαλλικὰ δικαστήρια ἔλυσαν ἀποφατικῶς τὸ ζήτημα τοῦτο (He-

lie No 2196)· ἐν τούτοις φρονοῦμεν, ὅτι εἰς τὸ δικαστήριον ἀπόκειται, λαμβάνον ὑπ' ὄψιν ὅλα τὰ περιστατικὰ τῆς ὑποθέσεως, νὰ ἐκτιμήσῃ ἂν πρόκηται περὶ προσκαίρου τινὸς ἀπομακρύνσεως, ἢ περὶ ὁριστικῆς μεταβολῆς τῆς συνήθους κατοικίας.

344. Ἅπαντες συμφωνοῦσιν, ὅτι τὴν ἁρμοδιότητα προσδιορίζει ἡ κατοικία, ἣν ἔχει ὁ κατηγορούμενος κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐνάρξεως τῆς καταδιώξεως, καὶ οὐχὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς διαπράξεως τοῦ κακουργήματος ἢ πλημμελήματος. (Helie No 2197 Κωστῆς σελ. 237).

345. Ἐκτὸς τοῦ δικαστηρίου τοῦ τόπου τῆς κατοικίας τὸ ἄρθρ. 29 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. θεωρεῖ προσέτι ἐπὶ πλημμελημάτων καὶ κακουργημάτων ἁρμόδιον καὶ τὸ δικαστήριον τοῦ τόπου, ἔνθα διαμένει προσωρινῶς ὁ κατηγορούμενος.

Κατὰ τὴν Γαλλ. Ποιν. Δικ. ἐκτὸς τοῦ τῆς κατοικίας θεωρεῖται ἁρμόδιον καὶ τὸ δικαστήριον τοῦ τόπου, ἔνθα εὑρεθῇ ὁ κατηγορούμενος (ou le prevenu pourra être trouvé)· ἑρμηνεύοντες δὲ οἱ Γάλλοι συγγραφεῖς καὶ ἡ νομολογία τὴν διάταξιν ταύτην παραδέχονται, ὅτι ἐννοεῖ τὸν τόπον, ἔνθα δύναται νὰ συλληφθῇ καὶ παραδοθῇ εἰς τὴν δικαιοσύνην ὁ κατηγορούμενος, ὥστε ἡ σύλληψις, κατ' αὐτοὺς, προσδίδει τὴν ἁρμοδιότητα(Helie No 2200), καὶ διὰ τοῦτο δὲν θεωροῦσιν ἁρμόδιον τὸ δικαστήριον τοῦ τόπου, ἔνθα εὑρίσκονται αἱ φυλακαὶ, ἐν αἷς κρατεῖται ὁ κατηγορούμενος, ὅταν ἄλλοθι συνελήφθη (Helie No 2201).

Φρονοῦμεν, ὅτι ἑρμηνεία τοιαύτη δὲν δύναται νὰ δοθῇ εἰς τὴν διάταξιν τοῦ ἡμετέρου νόμου, *ἔνθα διαμένει προσωρινῶς ὁ κατηγορούμενος*. Προκειμένου νὰ ἀρχίσῃ παρ' ἡμῖν ποινική τις καταδίωξις, νομίμως δύνανται νὰ προβῶσιν εἰς ταύτην αἱ ἀρχαὶ τοῦ τόπου, ἔνθα κατὰ τὸν χρόνον ἐκεῖνον διαμένει προσωρινῶς ὁ κατηγορούμενος, ἀνεξαρτήτως τῆς συλλήψεως ἢ μὴ αὐτοῦ. (Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου 149 τοῦ 1867).

346. Περὶ τῶν ἐν ἀλλοδαπῇ διαπραχθέντων, τιμωρουμένων δὲ ἐν τῇ ἡμεδαπῇ κακουργημάτων καὶ πλημμελημμάτων, ὡς πρὸς τὰ ὁποῖα δὲν δύναται προφανῶς νὰ γείνῃ λόγος περὶ ἁρμοδιότητος ὡς ἐκ τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως, προέβλεψεν ἰδιαιτέρως ὁ ἡμέτερος νομοθέτης. Ἐπὶ τῶν τοιούτων ἀδικημάτων

κατὰ τὸ ἄρθρ. 30 Ποιν. Δικ. ἡ ἀρμοδιότης ἀκολουθεῖ τὸν τόπον τῆς τελευταίας κατοικίας ἢ ἐφημέρου διαμονῆς τοῦ κατηγορουμένου.

Τίς ἡ ἀνάγκη τῆς εἰδικῆς ταύτης διατάξεως; Εἶναι αὕτη ἁπλῆ ἐπανάληψις τῶν περὶ κατοικίας ἢ διαμονῆς διατάξεων τοῦ προηγουμένου ἄρθρου, ἢ σκοπεύει νὰ καθιερώσῃ νέαν τινὰ ἀρχήν; Ὁ Πήλλικας εἰς τὰς παραδόσεις του καὶ ὁ Κωστῆς (σελ. 237) φαίνονται παραδεχόμενοι τὸ πρῶτον, διότι οὐδεμίαν ποιοῦσι μεταξὺ τῶν δύω τούτων ἄρθρων διάκρισιν. Φρονοῦμεν τοὐναντίον, ὅτι δὲν προέβλεψεν ὁ νόμος ἄνευ λόγου περὶ ἀρμοδιότητος καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἀξιοποίνους πράξεις. Εἴδομεν, ὅτι ἡ κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς καταδιώξεως κατοικία ἢ διαμονὴ τοῦ κατηγορουμένου προσδιορίζει τὴν ἀρμοδιότητα, ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ πραχθέντων ἀδικημάτων συχνότατα δύναται νὰ συμβῇ οὔτε κατοικίαν οὔτε διαμονὴν νὰ ἔχωσιν οἱ κατηγορούμενοι ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, ὅταν πρόκηται νὰ ἀρχίσῃ ἡ καταδίωξις, ἐντεῦθεν δὲ πλήρης ἀτιμωρησία ἤθελεν ἐπέλθει. Πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ ἀτόπου τούτου καθιέρωσεν ὁ νόμος διὰ τοῦ ἄρθρ. 30 τὴν ἀρμοδιότητα τῆς τελευταίας κατοικίας ἢ ἐφημέρου διαμονῆς, ἣν εἶχέ ποτε ἐν τῇ ἡμεδαπῇ ὁ κατηγορούμενος.

347. Ἐπειδὴ δὲ ἐνδεχόμενον νὰ ἦναι ἄγνωστος ἡ τελευταία ἐν τῇ ἡμεδαπῇ κατοικία ἢ διαμονὴ τοῦ κατηγορουμένου, ἢ οὐδέποτε νὰ εἶχεν οὗτος τοιαύτην, οἱ νόμοι ἡμῶν περὶ τῶν ἐν τῇ Ὀθωμανικῇ ἐπικρατείᾳ ὑπὸ Ἑλλήνων διαπραττομένων ἀξιοποίνων πράξεων δὲν ἠρκέσθησαν νὰ ἐπαναλάβωσι τὴν ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 30 καθιερουμένην ἀρμοδιότητα τῆς τελευταίας κατοικίας καὶ διαμονῆς, ἀλλ' ἐν περιπτώσει καθ' ἣν αὕτη εἶναι ἄγνωστος ἢ δὲν ὑπάρχει, ἐκήρυξαν πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἀτιμωρησίας ἁρμοδίας τὰς ἐν Σύρῳ ἀνακριτικὰς ἀρχὰς (ἄρθρ. 9 τοῦ Νόμου 12 Δεκεμβρίου 1841 ἄρθρ. 18 τοῦ Νόμου 29 Ὀκτωβρίου 1856).

348. Φρονοῦμεν μάλιστα, ὅτι τὴν ἀρμοδιότητα τῆς τελευταίας κατοικίας καὶ διαμονῆς πρέπει νὰ ἐφαρμόσωμεν ἐξ ἀναλογίας καὶ ἐπὶ τῶν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ διαπραχθέντων κακουργη-

μάτων καὶ πλημμελημάτων, ὅταν κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐνάρξεως τῆς καταδιώξεως δὲν ἔχωσι κατοικίαν οἱ κατηγορούμενοι, ἀγνοῆται δὲ ὁ τόπος ἔνθα διαμένουσι. Καὶ ἐν τοιαύτῃ δηλαδὴ περιπτώσει πρέπει ν' ἀποδώσωμεν ἁρμοδιότητα εἰς τὸ δικαστήριον τῆς τελευταίας γνωστῆς κατοικίας ἢ διαμονῆς τοῦ κατηγορουμένου.

349. Ἂν οἱ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ διαπράξαντες ἀξιόποινον πρᾶξιν ἔλθωσιν ἀκολούθως, πρὶν ὅμως ἀρχίσῃ ἡ καταδίωξις, ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, ἡ νέα αὐτῶν κατοικία ἢ διαμονὴ θὰ προσδιορίσῃ τὴν ἁρμοδιότητα καὶ οὐχὶ ἐκείνη, ἣν εἶχον πρὶν μεταβῶσιν εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν, καὶ διότι πάντοτε ἡ κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς καταδιώξεως κατοικία ἢ διαμονὴ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν, καὶ διότι αὗται πρέπει πλέον νὰ θεωρηθῶσιν ὡς τελευταία κατοικία ἢ διαμονὴ κατὰ τὸ γράμμα τοῦ ἄρθρ. 30 Ποιν. Δικ.

Ἐν τούτοις προκειμένου περὶ τοιαύτης διαμονῆς, ἐναντίαν γνώμην καθιέρωσαν δύο ἀποφάσεις τοῦ Ἀρείου Πάγου αἱ ὑπ' ἀριθ. 47 καὶ 55 τοῦ ἔτους 1858. Ἰδοὺ ἡ περίπτωσις, ἐφ' ἧς ἡ πρώτη ἐξ αὐτῶν ἐξεδόθη. Κάτοικος Λαμίας διαπράξας ἀδίκημα ἐν Τουρκίᾳ, ἐπανῆλθεν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ καὶ ἐκρύπτετο ἐν τῇ περιφερείᾳ Ἀττικῆς, ἔνθα καὶ συνελήφθη. Ἐπελήφθησαν ἀνακρίσεων καὶ αἱ ἐν Λαμίᾳ καὶ αἱ ἐν Ἀθήναις ἀνακριτικαὶ ἀρχαὶ, ἀλλ' ἀμφότεραι ἐκηρύχθησαν ἀναρμόδιοι. Κανονίζων ὁ Ἄρειος Πάγος τὴν ἁρμοδιότητα ἀποφαίνεται διὰ τῆς ῥηθείσης ἀποφάσεώς του, ὅτι οὐδόλως εἰσὶν ἁρμόδιαι αἱ ἐν Ἀθήναις ἀνακριτικαὶ ἀρχαί. Ἐκ τῶν σκέψεων τῆς ἀποφάσεως ταύτης δὲν προκύπτει ὁ λόγος, δι' ὃν ὁ Ἄρειος Πάγος οὐδόλως θεωρεῖ ἁρμοδίας τὰς ἐν Ἀθήναις ἀρχάς. Ἀλλ' εἴτε ἐστηρίχθη εἰς τὸν λόγον, ὃν ἐπρότεινεν ὁ εἰσαγγελεὺς, ὅτι δηλ. προτιμᾶται ἡ ἁρμοδιότης τῆς κατοικίας, εἴτε εἰς τὸν λόγον, ὅτι ἡ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως κατοικία ἢ διαμονὴ προσδιορίζει τὴν ἁρμοδιότητα, ἡ ἀπόφασίς του εἶναι, καθ' ἡμᾶς, ἐσφαλμένη, διότι ὑπὲρ οὐδεμιᾶς τῶν ἁρμοδιοτήτων καθιέρωσεν ὁ νόμος προτίμησίν τινα, ὡς θέλομεν ἴδει, καὶ διότι πρὸς εὕρεσιν τῆς τελευταίας κατοικίας ἢ διαμονῆς, περὶ ἧς τὸ ἄρθρ. 30, πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ὡς πάντοτε συμβαίνει ἐπὶ ἁρμοδιότητος, ἡ

στιγμὴ τῆς ἐνάρξεως τῆς καταδιώξεως. Ἂν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ εἶχε διαπραχθῇ ἡ ἀξιόποινος πρᾶξις, ἤθελον εἶσθαι βεβαίως ἁρμόδιαι αἱ ἐν Ἀθήναις ἀνακριτικαὶ ἀρχαὶ, τίνος λοιπὸν ἕνεκεν παύουσιν οὖσαι τοιαῦται τοῦ ἀδικήματος διαπραχθέντος ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ;

350. Τὸ ἄρθρ. 12 τοῦ νόμου περὶ πειρατείας καὶ ναυταπάτης θεωρεῖ ἁρμοδίους, ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 29 καὶ 30 Ποιν. Δικονομίας, καὶ τοὺς ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους, εἰς οὓς κατὰ πρῶτον παρεδόθησαν οἱ κατὰ θάλασσαν συλληφθέντες ἔνοχοι τοιούτων πράξεων, καὶ ἐπομένως καὶ τὸ ἐφετεῖον ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου ἐδρεύουσιν οἱ ἀνακριτικοὶ ἐκεῖνοι ὑπάλληλοι. Ἀλλὰ καὶ ἄνευ τῆς διατάξεως ταύτης δὲν ἤθελον εἶσθαι ἁρμόδιοι οἱ ὑπάλληλοι ἐκεῖνοι ἕνεκα τῆς ὡς ἐκ τῆς παραδόσεως ἐπελθούσης προσωρινῆς διαμονῆς τῶν κατηγορουμένων;

351. Ἐκ τῶν ὡς ἀνωτέρω ἁρμοδίων δικαστηρίων τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως, τοῦ τόπου τῆς κατοικίας τοῦ κατηγορουμένου καὶ τοῦ τόπου τῆς διαμονῆς αὐτοῦ, προσφορώτερον πρὸς τοὺς σκοποὺς τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης φαίνεται τὸ πρῶτον, διότι αὐτόθι ὑπάρχουσιν αἱ ἀποδείξεις τοῦ ἀδικήματος, καὶ αὐτόθι εἶναι συμφέρον νὰ ἐπέλθῃ καὶ ἡ τιμωρία πρὸς ἱκανοποίησιν τοῦ δικαίου καὶ τῆς διαταραχθείσης κοινῆς συνειδήσεως. Ἀλλ' ὁ ἡμέτερος νομοθέτης ὑπὲρ οὐδεμιᾶς τῶν ἁρμοδιοτήτων καθιέρωσε προτίμησίν τινα, ἀλλ' ἐθεώρησεν αὐτὰς συντρεχούσας, καὶ ἕνεκα τούτου ἐνδεχόμενον εἶναι νὰ ἐπιληφθῶσιν ἅπασαι αἱ ἁρμόδιαι ἀρχαὶ συγχρόνως τῆς ἀνακρίσεως ἀξιοποίνου τινὸς πράξεως. Ποία ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τῶν ἁρμοδιοτήτων τούτων θέλει ἐπικρατήσει;

352. Περὶ τούτου προέβλεψε τὸ ἄρθρ. 31 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ ἡ προτίμησις δίδεται εἰς τὴν πρότερον καλέσασαν τὸν κατηγορούμενον ἢ διατάξασαν τὴν φυλάκισίν του ἀρχήν.

Ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου τούτου ἐξάγεται, ὅτι ἡ κλήτευσις τοῦ κατηγορουμένου ἐπιφέρει τὴν προτίμησιν· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐπὶ κακουργημάτων δὲν ἐκδίδεται κλῆσις ἀλλ' ἔνταλμα συλλήψεως, ἡ ἐκδοῦσα πρότερον τοιοῦτον ἔνταλμα ἀρχὴ ἔχει τὴν προτίμησιν· ὥστε οὐχὶ ἡ διατάξασα τὴν φυλάκισιν, ὡς ἐκ

παραδρομῆς φέρει τὸ ἄρθρ. 31, ἀλλ' ἡ διατάξασα τὴν σύλληψιν προτιμᾶται.

353. Τί ὅμως θὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς προτιμήσεως, ἡ χρονολογία τῆς κλήσεως ἢ τοῦ ἐντάλματος ἢ ἡ ἐκτέλεσις αὐτῶν; Ἐκ τῆς λέξεως *καλέσασα*, δὲν ἐξάγεται σαφῶς ἡ ἔννοια τοῦ ἄρθρου, ἀλλ' ἐκ τῆς λέξεως *διατάξασα* προκύπτει ἀδιστάκτως, ὅτι ὁ χρόνος τῆς ἐκδόσεως καὶ οὐχὶ τῆς ἐκτελέσεως λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν. Ἐναντίαν γνώμην ἐκφράζει ὁ Πήλλικας εἰς τὰς παραδόσεις του, διότι λέγει οὕτω γίνεται καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν· ἀλλ' ἐκεῖ ἡ μὲν ἐν ἰσχύϊ Ποιν. Δικονομία οὐδὲν ἀναφέρει περὶ προτιμήσεως, ὅθεν ἀμφισβητεῖται ἂν ἰσχύωσιν αἱ περὶ τούτου διατάξεις τῶν ἀρχαιοτέρων νόμων. Καὶ κατὰ τοὺς νόμους ὅμως τούτους ἡ ἔκδοσις τῆς κλήσεως ἢ τοῦ ἐντάλματος λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν. Τὸ ἄρθρον 77 τοῦ νόμου 3 brumaire an IV λέγει «ἐν περιπτώσει συνδρομῆς (μεταξὺ πολλῶν εἰρηνοδικῶν) προτιμᾶται ὁ πρῶτος ἐκδοὺς (qui a le premier delivré) τὸ ἔνταλμα τῆς προσαγωγῆς» (Helie No 2220), ὅθεν θεωροῦμεν ἐσφαλμένην τὴν γνώμην τοῦ Πήλλικα.

354. Δυνάμει τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων γενικῶν περὶ δικαιοδοσίας καὶ ἁρμοδιότητος κανόνων δυνάμεθα νὰ ἀνεύρωμεν καὶ προσδιορίσωμεν οὐ μόνον τὰ ἁρμόδια πρὸς ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως δικαστήρια, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἁρμοδίους πρὸς ἀνάκρισιν αὐτῆς ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους. Καθ' ὅσον ὅμως ἀφορᾷ τοὺς τελευταίους τούτους ἀνάγκη νὰ προσθέσωμεν καὶ ἰδιαιτέρας τινὰς παρατηρήσεις.

Εἴδομεν, ὅτι ἡ ἐκδίκασις τῶν κακουργημάτων ἀνετέθη εἰς τὰ κακουργιοδικεῖα, εἰς τὴν περιφέρειαν δὲ αὐτῶν εὑρίσκονται πλείονα πλημμελειοδικεῖα, εἰς τὰ ὁποῖα ἀνετέθη ἡ ἐκδίκασις τῶν πλημμελημάτων. Εἴδομεν ἐπίσης, ὅτι παρ' ἑκάστῳ πλημμελειοδικείῳ ὑπάρχει εἷς εἰσαγγελεύς, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν καὶ κατὰ παραγγελίαν τοῦ ὁποίου ἐνεργεῖται ἡ ἀνάκρισις ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ, τῶν εἰρηνοδικῶν, τῶν δημάρχων, παρέδρων, ἢ ἀστυνόμων καὶ τῶν ἀξιωματικῶν ἢ ὑπαξιωματικῶν τῆς χωροφυλακῆς.

Καὶ ὅταν μὲν πρόκηται περὶ πλημμελήματος εἶναι προφανές, ὅτι οἱ παρὰ τῷ ἁρμοδίῳ πλημμελειοδικείῳ ἀνακριτικοὶ ὑ-

πάλληλοι θέλουσιν ἐνεργήσει τὴν ἀνάκρισιν αὐτοῦ. Ἀλλ' ὅταν πρόκηται περὶ κακουργήματος, οἱ παρὰ τίνι τῶν πλημμελειοδικείων τῆς περιφερείας τοῦ κακουργιοδικείου ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι εἶναι ἁρμόδιοι νὰ προβῶσιν εἰς ἀνάκρισιν τοῦ κακουργήματος;

Καὶ ὡς πρὸς τοῦτο ἐφαρμόζονται πληρέστατα οἱ ἀνωτέρω ἐκτεθέντες κανόνες περὶ προσδιορισμοῦ τῆς ἁρμοδιότητος. Ἁρμόδιοι ἑπομένως πρὸς ἀνάκρισιν τοῦ κακουργήματος εἶναι οἱ παρ' ἐκείνῳ τῷ πλημμελειοδικείῳ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι, ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου διεπράχθη τὸ κακούργημα, ἢ κατοικεῖ ἢ διαμένει ὁ κατηγορούμενος, ἐὰν δὲ ἦναι διάφορα τοιαῦτα, καὶ ἐπελήφθησαν συγχρόνως οἱ παρ' αὐτοῖς ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι, προτιμῶνται οἱ πρότερον ἐκδόντες τὴν κλῆσιν ἢ τὸ κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ἔνταλμα συλλήψεως. Τὰ ἄρθρ. 29 καὶ 31 Ποιν. Δικ. θέτουσι περὶ τούτων γενικοὺς κανόνας ἐπί τε τῆς ἐκδικάσεως καὶ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ἐφαρμοζομένους.

355. Ἀλλ' ἐν περιπτώσει ἐκτάκτου δικαιοδοσίας τίνες εἰσὶν οἱ ἁρμόδιοι πρὸς ἀνάκρισιν ὑπάλληλοι; Διακριτέον μεταξὺ τῆς λόγῳ ὕλης καὶ τῆς λόγῳ προσώπων ἐκτάκτου κοινῆς δικαιοδοσίας (ἀριθ. 331). Ἐπὶ τῆς λόγῳ ὕλης ἐκτάκτου δικαιοδοσίας οὐδεμία ἐπέρχεται μεταβολὴ εἰς τὴν πρὸς ἀνάκρισιν ἁρμοδιότητα. Καὶ τὸ ἄρθρ. 95 τοῦ Συντάγματος τὸ παραπέμψαν τὰ πολιτικὰ καὶ τὰ τοῦ τύπου ἐγκλήματα εἰς τοὺς ἐνόρκους, καὶ τὸ ἄρθρ. 11 τοῦ νόμου περὶ πειρατείας καὶ ναυταπάτης, τὸ ὑποβαλὸν τὰ τοιαῦτα κακουργήματα εἰς τὰ δικαστήρια τῶν ἐφετῶν, οὐδόλως ἐτροποποίησαν τὰς περὶ ἀνακρίσεως διατάξεις τῆς Ποιν. Δικ. ῥητῶς μάλιστα τὰ ἄρθρ. 12 καὶ 13 τοῦ τελευταίου τούτου νόμου διατηροῦσιν ἐν ἰσχύϊ τὰς διατάξεις ἐκείνας. Ἑπομένως κατ' αὐτὰς ἁρμόδιοι καὶ ἐπὶ τῶν ἀδικημάτων ἐκείνων εἶναι οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι τοῦ πλημμελειοδικείου ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου ἐτελέσθησαν τὰ ἀδικήματα, ἢ κατοικοῦσιν ἢ διαμένουσιν οἱ κατηγορούμενοι· προκειμένου δὲ περὶ πειρατείας καὶ ναυταπάτης καὶ οἱ εἰς οὓς παρεδόθησαν οἱ κατὰ θάλασσαν συλληφθέντες ὑπαίτιοι τῶν κακουργημάτων ἐκείνων (ἀριθ. 350).

356. Ἐπὶ δὲ τῆς λόγῳ προσώπων ἐκτάκτου δικαιοδοσίας

ἁρμόδιοι πρὸς ἀνάκρισιν εἶναι διὰ μὲν τὰ πταίσματα τῶν ἐχόντων τὴν ἔκτακτον δικαιοδοσίαν προσώπων, ὁ εἰσαγγελεὺς καὶ οἱ λοιποὶ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι τοῦ πλημμελειοδικείου, ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου τὸ πταῖσμα διεπράχθη (ἄρθρ. 40 συνδ. μὲ 29 Ποιν. Δικ.)· ὅθεν οὐχὶ καὶ οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι τοῦ πλημμελειοδικείου ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου κατοικεῖ ἢ διαμένει ὁ κατηγορούμενος, διότι ὡς ἐν ἀριθ. 311 εἴδομεν, ἐπὶ πταισμάτων ὁ νόμος μόνον τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως λαμβάνει πάντοτε ὑπ' ὄψιν πρὸς προσδιορισμὸν τῆς ἁρμοδιότητος. Διὰ δὲ τὰ πλημμελήματα καὶ κακουργήματα τῶν ἐχόντων τὴν ἔκτακτον δικαιοδοσίαν προσώπων ἁρμόδιοι πρὸς ἀνάκρισιν εἶναι ὁ εἰσαγγελεὺς καὶ ὁ πρόεδρος τοῦ ἐφετείου, ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου ἐξετελέσθη τὸ ἀδίκημα, ἢ κατοικεῖ ἢ διαμένει ὁ κατηγορούμενος (ἄρθρ. 41 καὶ 42 συνδ. μὲ 29 Ποιν. Δικ.). Καὶ ὁ μὲν παρ' ἐφέταις εἰσαγγελεὺς ἐκπληροῖ τὰ ἔργα τοῦ παρὰ πρωτοδίκαις, ὁ δὲ πρόεδρος τὰ τοῦ ἀνακριτοῦ (ἄρθρ. 43 Ποιν. Δικ.)· ἔχουσιν ὅμως ἀμφότεροι κατὰ τὸ ἄρθρ. 43 ἐδ. 2 τὸ δικαίωμα «νὰ ἐπιτρέψωσι πράξεις τινὰς τῆς προανακρίσεως εἰς ἄλλους εἰσαγγελεῖς πρωτοδικῶν ἢ ἀνακριτάς.» Ὀρθότερον εἶναι ὁ μὲν παρ' ἐφέταις εἰσαγγελεὺς ν' ἀναθέτῃ εἰς τοὺς παρὰ πρωτοδίκαις εἰσαγγελεῖς, ὁ δὲ πρόεδρος τῶν ἐφετῶν εἰς τοὺς ἀνακριτάς, καὶ τοιαύτη εἶναι ἴσως ἡ ἀληθὴς ἔννοια τοῦ νόμου· ὡς εἶναι ὅμως συντεταγμένον τὸ ἄρθρον δυσκόλως δύναταί τις νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν διάκρισιν ταύτην.

---

§ 4

Ἐπιρροὴ τῆς συναιτιότητος ἐπὶ τῶν περὶ δικαιοδοσίας καὶ ἁρμοδιότητος κανόνων.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

357. Οἱ ἐκτεθέντες κανόνες τροποποιοῦνται ἐν περιπτώσει συναιτιότητος καὶ συναφείας.

358. Ἀνάγκη συγχρόνου ἐκδικάσεως ὅλων τῶν συναιτίων.

359. Ἀλλ' ἂν εἷς ὑπάγηται εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν δικαιοδοσίαν καὶ ἕτερος εἰς τὴν κοινήν; Προτιμᾶται αὕτη.
360. Ἐξαίρεσις.
361. Ἕτεραι ἐξαιρέσεις.
362 Ἵνα προτιμηθῇ ἡ κοινὴ, ἀπαιτεῖται σύγχρονος ὅλων καταδίωξις.
363. Ἂν εἷς ὑπάγηται εἰς τὴν τακτικὴν καὶ ἕτερος εἰς τὴν ἔκτακτον; Προτιμᾶται ἡ ἔκτακτος.
364. Ἐκτὸς ἂν ὁ εἰς τὴν τακτικὴν ὑπαγόμενος δικάζηται ὑπὸ ἀνωτέρου δικαστηρίου.
365. Καὶ διὰ τὴν προτίμησιν ταύτην ἀπαιτεῖται σύγχρονος καταδίωξις.
366. Ἂν ἅπαντες ὑπάγωνται εἰς τὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν ἀλλ' εἰς διάφορα δικαστήρια; Προτιμᾶται τὸ διὰ τὸν πρωταίτιον.
367. Τὸ αὐτὸ καὶ ἂν ἅπαντες ὑπάγωνται εἰς τὴν ἔκτακτον κοινήν.
368. Περιπτώσεις χωρισμοῦ τῆς κατὰ τῶν συναιτίων δίκης.
369. Συνέπειαι παραβάσεως τῆς συγχρόνου ἐκδικάσεως.
370. Ἐκλείψαντος τοῦ λόγου τῆς προτιμήσεως παύει αὕτη;
371. Συνέχεια. Ἂν ἐξέλειψε διαρκούσης τῆς ἀνακρίσεως ἀναλαμβάνει τὴν ὑπόθεσιν ὁ φυσικὸς δικαστής.
372. Οὐχὶ ὅμως ἂν ἐξέλειψε μετὰ τὴν παραπομπήν.

---

357. Δυνάμει τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων περὶ δικαιοδοσίας καὶ ἁρμοδιότητος κανόνων δυνάμεθα ν' ἀνεύρωμεν ἀσφαλῶς καὶ τοὺς πρὸς ἀνάκρισιν παντὸς ἀδικήματος ἁρμοδίους ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους, καὶ τὸ πρὸς ἐκδίκασιν αὐτοῦ ἁρμόδιον δικαστήριον. Ὁδηγούμενοι ἐκ τῶν κανόνων τούτων θέλομεν ἐξετάσει ἂν ὑπάγηται τὸ ἀδίκημα εἰς τὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν, θέλομεν ἀνεύρει ἀκολούθως ἂν ὑπάγηται εἰς τὴν τακτικὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν ἢ εἰς τὴν ἔκτακτον, θέλομεν ἐκτιμήσει ἑπομένως ἂν τὸ ἀδίκημα χαρακτηρίζηται ὡς κακούργημα, πλημμέλημα, ἢ παράβασμα, καὶ θέλομεν προσδιορίσει τέλος συμφώνως μὲ τοὺς περὶ ἁρμοδιότητος κανόνας τὸ ἁρμόδιον πρὸς ἀνάκρισιν καὶ ἐκδίκασιν αὐτοῦ δικαστήριον.

Ἀλλ' οἱ κανόνες οὗτοι ἐφαρμοζόμενοι ἀκριβῶς ὅταν πρόκηται περὶ ἑνὸς μόνου κατηγορουμένου, ἢ περὶ πλειόνων εἰς τὴν αὐτὴν δικαιοδοσίαν καὶ ἁρμοδιότητα ὑπαγομένων, τροποποιοῦνται.

ά.) Ὅταν πρόκηται περὶ ἀξιοποίνου πράξεως διαπραχθείσης ὑπὸ πολλῶν ἐχόντων διάφορον δικαιοδοσίαν ἢ ἁρμοδιότητα, ἤγουν ἐπὶ συναιτιότητος. (1).

---

(1) Μεταχειρόμεθα τὴν λέξιν συναιτιότης, διότι ὁ ποιν. νόμος ἐν κεφαλ. δ'. τοῦ ά. βιβλίου συναιτίους ἐν γένει ὀνομάζει τοὺς εἰς τὸ αὐτὸ ἀδίκημα ἐνεχομένους.

ϐ'.) Ὅταν πρόκηται περὶ πολλῶν ἀξιοποίνων πράξεων ἐχουσῶν συνάφειαν πρὸς ἀλλήλας.

Ἂς ἐξετάσωμεν ἰδιαιτέρως ἑκατέραν τῶν περιπτώσεων τούτων καὶ τὴν μὲν πρώτην εἰς τὴν παροῦσαν παράγραφον, τὴν δὲ δευτέραν εἰς τὴν ἑπομένην.

358. Τὸ συμφέρον τῆς ὀρθῆς ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης ἀπαιτεῖ νὰ δικάζωνται συγχρόνως ἅπαντες οἱ ἀπὸ κοινοῦ διαπράξαντες ἀδίκημά τι. Ἡ σύγχρονος ἐκδίκασις τῶν συναιτίων, ἡ παρουσία ἁπάντων τούτων ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου καὶ ὁ συνδυασμὸς τῶν ὁμολογιῶν ἢ ὑπερασπίσεων αὐτῶν θέλουσιν ἐπιφέρει τὴν ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις ἐξέτασιν τῆς ὑποθέσεως, τὸν προσδιορισμὸν τοῦ μεταξὺ τῶν κατηγορουμένων συνδέσμου καὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς εἰς τὸ ἀδίκημα συμμετοχῆς ἑνὸς ἑκάστου, τέλος τὴν ἀνεύρεσιν τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς βαρύτητος τῆς πράξεως ἐν συνόλῳ. Ἀπ' ἐναντίας ὁ χωρισμὸς τῆς ὑποθέσεως καὶ ἡ ἰδιαιτέρα ἑκάστου τῶν συναιτίων ἐκδίκασις ἐμποδίζουσι τὴν πλήρη ἀνάπτυξιν τῆς ὑποθέσεως, καὶ ἐπιχέουσι σκότος εἰς τὴν ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθείας. ((Helie No. 3334).

Ἕνεκα τῶν λόγων τούτων ὁ νόμος καθιέρωσε τὴν ἀρχὴν τοῦ ἀδιαιρέτου τῆς καταδιώξεως ἐν περιπτώσει συναιτιότητος. Καὶ ὅταν μὲν ἅπαντες οἱ κατηγορούμενοι εἰς τὴν αὐτὴν ὑπάγωνται δικαιοδοσίαν καὶ ἁρμοδιότητα, ἓν δικαστήριον εἶναι δι' ἅπαντας ἁρμόδιον, καὶ δὲν ὑπολείπεται ἢ νὰ διεξαχθῇ συγχρόνως ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τούτου ἡ καθ' ὅλων καταδίωξις. Ὅταν ὅμως τινὲς τῶν κατηγορουμένων ὑπάγωνται εἰς τὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν ἄλλοι δὲ εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν, ἢ ὅταν τινὲς μὲν ὑπάγωνται εἰς τὴν τακτικὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν ἄλλοι δὲ εἰς τὴν ἔκτακτον, ἢ τέλος ὅταν εἰς τὴν αὐτὴν μὲν ὑπάγωνται ἅπαντες δικαιοδοσίαν, ἔχωσιν ὅμως ἰδιαιτέραν ἁρμοδιότητα, ἀναγκαῖον καθίσταται νὰ προσδιορισθῇ ἐνώπιον τίνος δικαστηρίου θὰ γείνῃ ἡ σύγχρονος ἐκδίκασις τῆς καθ' ὅλων τῶν συναιτίων κατηγορίας· θέλομεν ἐξετάσει ἰδιαιτέρως μίαν ἑκάστην τῶν ἀνωτέρω τριῶν περιπτώσεων.

359. Ἀμφισβήτησις ὑπῆρχε περὶ τῆς προτιμητέας δικαιοδοσίας ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει, καθ' ἣν τινὲς μὲν τῶν ἀπὸ

κοινοῦ διαπραξάντων ἀδίκημά τι ὑπάγονται εἰς τὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν ἄλλοι δὲ εἰς τὴν ἐξαιρετικήν. Εὐτυχῶς παρ' ἡμῖν τὸ ἄρθρ. 60 τῆς Στρατιωτικῆς Ποιν. Νομοθ. λύει τὸ ζήτημα τοῦτο. Κατὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο «συναίτιοι καὶ συνεργοὶ κακουργήματος, πλημμελήματος, ἢ πταίσματος, ὑπαγόμενοι τινὲς μὲν εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων, τινὲς δὲ εἰς τὴν τῶν κοινῶν, εἰσάγονται ἅπαντες εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια, ἐπιφυλαττομένων τῶν ῥητῶς ὑπὸ τοῦ παρόντος νόμου ἐξαιρουμένων περιπτώσεων.» Διὰ τῆς λύσεως ταύτης ὁ νομοθέτης ἠθέλησεν νὰ μὴ στερήσῃ τοὺς πολίτας τῶν φυσικῶν αὐτῶν δικαστῶν καὶ τῶν παρὰ τοῖς κοινοῖς ποινικοῖς δικαστηρίοις ἐγγυήσεων. Εἶναι δὲ ἀδιάφορον ἂν ὁ αὐτουργὸς ἢ ὁ συνεργὸς ὑπάγηται εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια, ἂν ὁ εἰς ταῦτα ὑπαγόμενος τιμωρῆται ὑπὸ τοῦ στρατιωτικοῦ ἢ τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου, καὶ ἂν κατηγορῆται εἰς βαθμὸν πλημμελήματος, ἐνῷ ὁ εἰς τὰ στρατιωτικὰ ὑπαγόμενος εἰς βαθμὸν κακουργήματος· καὶ εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην περίπτωσιν τὸ κακουργιοδικεῖον θὰ ἐπιληφθῇ τῆς ὅλης ὑποθέσεως (**Foucher No 336**).

360. Ἐξαίρεσιν τῆς ἀνωτέρω ἀρχῆς καθιεροῖ τὸ ἄρθρ. **61** ἐδ. ά. Στρατ. Ποιν. Νομ. ἔχον ὡς ἑξῆς.

«Εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια εἰσάγονται ἄνευ διακρίσεως οἱ συναίτιοι ἢ συνεργοὶ κακουργήματός τινος ἢ πλημμελήματος· α) ἐὰν ἅπαντες ὦσιν στρατιωτικοὶ ἢ ἐξομοιούμενοι μὲ στρατιωτικοὺς ἂν καὶ διὰ τὴν θέσιν των κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως εἷς ἢ πλείονες ἐξ αὐτῶν ἐξαιροῦνται τῆς στρατιωτικῆς δικαιοδοσίας.»

Ἡ ἐξαίρεσις αὕτη καθιερώθη διὰ τὸν λόγον, ὅτι διὰ τοὺς εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια ἐκτάκτως ὑπαγομένους στρατιωτικοὺς δὲν εἶναι ἀλλότρια τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια, ὡς εἶναι διὰ τοὺς πολίτας, ἑπομένως ἐκλείπει ὁ κυριώτερος λόγος, δι' ὃν καθιερώθη ὁ κανὼν νὰ προτιμῶνται τὰ κοινὰ δικαστήρια.

Ἐκ τοῦ γράμματος τοῦ ἄρθρου προκύπτει, ὅτι τρεῖς ὅροι ἀπαιτοῦνται πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς δι' αὐτοῦ καθιερουμένης ἐξαιρέσεως.

α) Νὰ ὦσιν ἅπαντες οἱ συναίτιοι τοῦ ἀδικήματος στρατιωτικοὶ ἢ ἐξομοιούμενοι μὲ στρατιωτικούς.

β) Τινὲς αὐτῶν νὰ ἐξαιρῶνται τῆς στρατιωτικῆς δικαιοδοσίας.

γ) Ἡ ἐκ τῆς στρατιωτικῆς δικαιοδοσίας ἐξαίρεσις τῶν ὑπὸ στοιχ. β νὰ προέρχηται *διὰ τὴν θέσιν αὐτῶν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως*. Ἐκ τοῦ τελευταίου τούτου ὅρου ἐξάγεται, ὅτι δὲν ὑπάγονται εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια οἱ ἀνωτέρω συναίτιοι ἁπλῶς μόνον διότι οἱ ἐξ αὐτῶν εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια ὑπαγόμενοι εἰσὶ στρατιωτικοί, ἀλλ' ἀπαιτεῖται προσέτι νὰ προέρχηται ἡ ὑπαγωγὴ αὕτη ἕνεκα ἐκτάκτου τινὸς λόγου, ἐν ἐλλείψει τοῦ ὁποίου ἤθελον ὑπάγεσθαι εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια, οἷον τῆς ἀδείας, διότι ἂν ἤρκει ἡ ἰδιότης αὐτῶν ὡς στρατιωτικῶν, περιττὴ ὅλως ἤθελεν εἶσθαι ἡ φράσις *διὰ τὴν θέσιν αὐτῶν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως*.

Ἀνάλογον ἑρμηνείαν δίδει καὶ ὁ **Foucher** No 341—343.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἑρμηνείας ταύτης πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ἂν στρατιῶται καὶ χωροφύλακες διαπράξωσι κοινόν τι ἀδίκημα, ὑπάγονται ἅπαντες οὐχὶ εἰς τὰ στρατιωτικὰ ἀλλ' εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια, διότι οἱ χωροφύλακες διὰ τὰ μὴ στρατιωτικὰ ἀδικήματα ὑπάγονται εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια πάντοτε καὶ οὐχὶ διὰ τὴν θέσιν των κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως, ἑπομένως ὡς πρὸς αὐτοὺς ἡ ἀνωτέρω ἐξαίρεσις δὲν ἐφαρμόζεται. Ἐν τούτοις ὁ Ἀρ. Πάγος διὰ τῶν ὑπ' ἀριθ. 98 καὶ 124 τοῦ 1870 ἀπεφάσισε τοὐναντίον, ὅτι τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια εἶναι ἁρμόδια.

361. Τὸ ἄρθρ. 61 Στρατ. Ποιν. Νομ. περιέχει ἀκολούθως δύω ἑτέρας ἐξαιρέσεις, ἤγουν ἐὰν τὸ κακούργημα ἢ πλημμέλημα ἐπράχθη παρ' Ἕλληνικῷ στρατῷ ἐπὶ ξένης χώρας εὑρισκομένῳ, καὶ ἐὰν τὸ κακούργημα ἢ πλημμέλημα ἐπράχθη παρ' Ἕλληνικῷ στρατῷ ἐπὶ τῆς ἡμεδαπῆς εὑρισκομένῳ ἀπέναντι τοῦ ἐχθροῦ.

Εἴδομεν ἀνωτέρω (ἀριθ. 324) ἑρμηνεύοντες τὰ ἄρθρ. 50 καὶ 51 Στρατ. Ποιν. Νομ. ὅτι προκειμένου περὶ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ ἐπὶ ξένης χώρας εὑρισκομένου, ἢ ἐπὶ ἡμεδαπῆς ἀλλ' ἀπέναντι τοῦ ἐχθροῦ, ἐκτείνεται ἡ δικαιοδοσία τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων καὶ ἐπὶ πολιτῶν, εἰς μὲν τὴν πρώτην περίστασιν διὰ τὰ στρατιωτικὰ ἀδικήματα, εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἂν μὲν

ὧσιν ἀλλοδαποὶ ἐπίσης διὰ τὰ στρατιωτικὰ ἀδικήματα, ἂν δὲ ἡμεδαποὶ διά τινα μόνον τῶν στρατιωτικῶν, τὰ ἐν τοῖς ἄρθρ. 193—197 καὶ 240—244 Στρατ. Ποιν. Νομ. ἀναφερόμενα. Ἤδη τὸ ἄρθρ. 61 ἐδ. β΄. καὶ γ΄. ὑποβάλλει τοὺς πολίτας εἰς τὰς ἀνωτέρω περιπτώσεις καὶ διὰ τὰ κοινὰ ἀκόμη κακουργήματα ἢ πλημμελήματα αὐτῶν εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια, ἂν συγκατηγορῶνται μετὰ στρατιωτικῶν.

362. Ἀλλ' ἵνα λάβῃ χώραν ἡ προτίμησις αὕτη καὶ ἡ ἐνώπιον τοῦ κοινοῦ δικαστηρίου εἰσαγωγὴ ὁλοκλήρου τῆς ὑποθέσεως, ἀπαιτεῖται ἀναγκαίως νὰ καταδιώκωνται συγχρόνως οἱ εἰς τὰς ἀντιθέτους δικαιοδοσίας ὑπαγόμενοι συναίτιοι. Ἂν ὅμως οἱ εἰς τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην ὑπαγόμενοι ἀπεβίωσαν, ἢ ἐδικάσθησαν ὅπως δήποτε μόνοι, ἢ ἦναι ἄγνωστοι, ἢ ἡ συναιτιότης αὐτῶν μόνον ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ἀνεκαλύφθη, ἡ κατὰ τῶν λοιπῶν δίκη προχωρεῖ κατὰ τὰς γενικὰς περὶ δικαιοδοσίας καὶ ἁρμοδιότητος διατάξεις. (Helie No 3334 ἐδ. 6). Δὲν ὑπάρχει πλέον οὔτε λόγος οὔτε συμφέρον νὰ ἐπιληφθῇ ἓν δικαστήριον τῆς ἐκδικάσεως συναιτίων ξένων αὐτῷ, ἀφοῦ ἐξήντλησε τὴν δικαιοδοσίαν του δικάζον τοὺς εἰς αὐτὴν ὑπαγομένους. (Helie No 3366).

363. Τὴν δευτέραν περίπτωσιν (ἰδὲ ἀριθ. 358), καθ' ἣν τινὲς τῶν κατηγορουμένων ὑπάγονται εἰς τὴν τακτικὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν ἄλλοι δὲ εἰς τὴν ἔκτακτον, προβλέπει παρ' ἡμῖν τὸ ἄρθρ. 45 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ προτιμᾶται τὸ δικαστήριον τῆς ἐκτάκτου κοινῆς δικαιοδοσίας. Ὁ λόγος τῆς προτιμήσεως ταύτης εἶναι, ὅτι τὰ ἔχοντα τὴν ἔκτακτον δικαιοδοσίαν δικαστήρια δὲν εἶναι ξένα ὡς πρὸς τοὺς λοιποὺς κατηγορουμένους, ὁποῖον τὸ στρατοδικεῖον προκειμένου περὶ πολιτῶν, ἀλλὰ δικαστήρια τῆς κοινῆς δικαιοδοσίας παρέχοντα πλείονας ἐγγυήσεις ἀσφαλοῦς ἀπονομῆς δικαιοσύνης, δικαστήρια, εἴς τινα τῶν ὁποίων (πλημμελειοδικεῖα ἢ κακουργιοδικεῖα) ὑπάγονται οἱ κατηγορούμενοι δια τὰς βαρυτέρας των πράξεις, καὶ ἐπομένως οὐδόλως βλάπτονται ὑπαγόμενοι καὶ διὰ τὰς ἐλαφροτέρας.

364. Ἕνεκα δὲ τοῦ λόγου τούτου φρονοῦμεν, ὅτι μ' ὅλην τὴν γενικότητα τῶν ἐκφράσεων τοῦ ἄρθρου 45, ἂν τὸ δικαστή-

ριον τῆς τακτικῆς κοινῆς δικαιοδοσίας παρέχῃ πλείονας ἐγγυήσεις ὀρθῆς ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης, ἐνώπιον αὐτοῦ θὰ ὑποβληθῇ κατ' ἐξαίρεσιν καὶ ὁ εἰς τὴν ἔκτακτον δικαιοδοσίαν ὑπαγόμενος. Ἂν, φέρ' εἰπεῖν, διὰ τὴν αὐτὴν πρᾶξιν κατηγορῆται ὁ πολίτης Α εἰς βαθμὸν κακουργήματος καὶ ὁ πρωτοδίκης Β εἰς βαθμὸν πλημμελήματος, θὰ ἀνακριθῇ μὲν ἡ ὅλη ὑπόθεσις ἀπὸ τὸ ἐφετεῖον κατὰ τὰ ἄρθρ. 41 καὶ 45 Ποιν. Δικ. θὰ παραπεμφθῇ ὅμως ἡ ὅλη ὑπόθεσις εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον, διότι τοῦτο παρέχει μείζονας ἐγγυήσεις, τὸ δὲ ἐφετεῖον δὲν δικάζει κακουργήματα εἰμὴ ὅταν ῥητῶς ἀνετέθησαν εἰς αὐτό.

365. Ὅσα ἀνωτέρω (ἀριθ. 362) ἐξεθέσαμεν περὶ τῶν ἀπαιτουμένων, ἵνα προτιμηθῇ ἡ κοινὴ δικαιοδοσία τῆς ἐξαιρετικῆς, ἐφαρμόζονται πληρέσταια καὶ ἐνταῦθα. Ἑπομένως ἵνα προτιμηθῇ ἡ ἔκτακτος κοινὴ δικαιοδοσία ἀπαιτεῖται νὰ καταδιώκωνται συγχρόνως οἵ τε εἰς αὐτὴν καὶ οἱ εἰς τὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν ὑπαγόμενοι.

366. Τὴν τρίτην περίπτωσιν, καθ' ἣν ἅπαντες οἱ κατηγορούμενοι εἰς τὴν αὐτὴν μὲν ὑπάγονται δικαιοδοσίαν, εἰς διάφορον δὲ ἁρμοδιότητα, προβλέπει τὸ ἄρθρ. 32 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ ἐκ τῶν πολλῶν ἁρμοδίων δικαστηρίων προτιμᾶται τὸ διὰ τὸν πρωταίτιον ἁρμόδιον.

Ἐκ τῆς διατάξεως ταύτης ἕπεται, ὅτι ἐνώπιον τοῦ διὰ τὸν πρωταίτιον ἁρμοδίου δικαστηρίου θὰ εἰσαχθῶσι καὶ ὅλοι οἱ λοιποὶ συναίτιοι, καὶ ἂν τὸ δικαστήριον τοῦτο δὲν ἦναι οὔτε τὸ τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως, οὔτε τὸ τῆς κατοικίας ἢ διαμονῆς των, καὶ ἂν προσέτι τὸ ἀδίκημα, δι' ὃ κατηγοροῦνται ὑπάγηται εἰς κατώτερον δικαστήριον, ὡς π. χ. ἂν ἐνέχωνται εἰς βαθμὸν πλημμελήματος, ἐνῷ ὁ πρωταίτιος εἰς βαθμὸν κακουργήματος.

Λέγων δὲ ὁ νόμος πρωταίτιον ἐννοεῖ τὸν ἐπισύροντα βαρυτέραν ποινὴν, διότι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑποθέσῃ τις, ὅτι ἂν ὁ ἀληθῶς πρωταίτιος ἕνεκεν ἰδιαιτέρου τινὸς λόγου τιμωρῆται μὲ ποινὴν πλημμελήματος, εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον πρέπει νὰ παραπεμφθῶσιν καὶ οἱ λοιποὶ εἰς βαθμὸν κακουργήματος ἐνεχόμενοι. Ἂν δὲ οὐδεὶς τῶν συναιτίων δύναται νὰ θεωρηθῇ πρω-

ταίτιος, ὅλα τὰ δικαστήρια, ὅσα εἶναι ἁρμόδια δι' ἕκαστον τῶν συναιτίων, εἶναι ἁρμόδια καὶ διὰ τοὺς λοιποὺς, καὶ μόνη ἡ προτίμησις τοῦ ἄρθρ. 31, περὶ ἧς ἀνωτέρω ὡμιλήσαμεν (ἀριθ. 352 καὶ 353), θὰ κανονίσῃ ὁριστικῶς τὴν ἁρμοδιότητα.

367. Τὸ ἄρθρον 32 προβλέπει κυρίως τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἅπαντες οἱ συναίτιοι ὑπάγονται εἰς τὴν τακτικὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ πρέπει ἐξ ἀναλογίας νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ ὅταν ἅπαντες οἱ συναίτιοι ὑπάγωνται εἰς τὴν ἔκτακτον κοινὴν δικαιοδοσίαν· ὁ νομάρχης, φερ' εἰπεῖν, Α κατοικῶν καὶ διαμένων ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ἐφετείου Ναυπλίου, ἐνεργεῖ αὐτόθι κλοπὴν τῇ συνεργείᾳ τοῦ πρωτοδίκου Β κατοικοῦντος καὶ διαμένοντος ἐν τῇ περιφερείᾳ Ἀθηνῶν· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει μόνον τὸ ἐφετεῖον Ναυπλίου εἶναι ἁρμόδιον δι' ἀμφοτέρους, διότι εἰς τοῦτο ἤθελεν ὑπάγεσθαι ὁ νομάρχης ἂν ἦτο μόνος, καὶ ἑπομένως ὡς πρωταίτιος, εἰς τοῦτο ἕλκει καὶ τὸν συνεργόν Β.

Ἅμα ὅμως τινὲς μὲν ὑπάγωνται εἰς τὴν τακτικὴν δικαιοδοσίαν τινὲς δὲ εἰς τὴν ἔκτακτον, δὲν ἐφαρμόζεται πλέον τὸ ἄρθρ. 32 ἀλλὰ τὸ ἄρθρ. 45, ὡς ἀνωτέρω εἴδομεν (Helie No 2209).

368. Τὸν κανόνα τῆς συγχρόνου ἐκδικάσεως ὅλων τῶν συνενόχων καὶ συναιτίων δὲν καθιέρωσεν ὁ νόμος ἄνευ ἐξαιρέσεως. Πολλάκις δύνανται νὰ ὑπάρξωσιν κωλύματα καθιστῶντα ἀδύνατον ἢ λίαν δύσκολον καὶ ἐπιβλαβῆ τὴν σύγχρονον ἐκδίκασιν ὅλων τῶν ὑπαιτίων· π. χ. τινὲς αὐτῶν εἶναι φυγόδικοι, ἢ ὁ ἀριθμὸς τῶν παρόντων εἶναι ὑπέρογκος κτλ. Εἰς τοιαύτας περιπτώσεις ἐπιτρέπεται νὰ χωρισθῇ ὡς πρός τινας τῶν συνενόχων ἡ ἀνάκρισις καὶ ἡ ἐκδίκασις. Ὡς τοιαύτην περίπτωσιν ἐθεώρησε ῥητῶς ὁ νόμος τὴν φυγοδικίαν, ἥτις, κατὰ τὸ ἄρθρ. 474 δὲν ἐμποδίζει τὴν κατ' ἀντιμωλίαν συζήτησιν ὡς πρὸς τοὺς παρόντας συνενόχους καὶ συναιτίους. Τὴν ἐκτίμησιν τῶν λοιπῶν περιπτώσεων ἀνέθηκεν ὁ νόμος εἰς τὴν κρίσιν τῶν δικαστηρίων. «Ἄνευ ἰδιαιτέρων λόγων, περὶ ὧν ἀποφασίζουσι τὰ δικαστήρια, λέγει τὸ ἄρθρ. 32 ἐδ. 2, δὲν πρέπει νὰ χωρίζεται ἡ περὶ πάντων τῶν συνενόχων καὶ συναιτίων ἀνάκρισις καὶ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ συζήτησις.» Ἡ περὶ τούτου ἀπόφασις τῶν δικαστηρίων δὲν ὑπάγεται εἰς τὴν ἐπίκρισιν τοῦ Ἀρείου Πάγου. κατὰ τὴν

ὑπ' ἀριθ. 70 τοῦ 1858 ἀπόφασίν του, καθ' ἣν εἰς τὸ δικαστήριον τῆς οὐσίας ἐναπόκειται νὰ κρίνῃ κυριαρχικῶς ἂν ὑπάρχωσιν ἰδιαίτεροι λόγοι δικαιολογοῦντες τὸν χωρισμὸν τῆς δίκης.

369. Ἂν ἐναντίον τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων εἰσαχθῶσιν ἰδιαιτέρως αἱ κατὰ τῶν συναιτίων κατηγορίαι, εἰ μὲν τοῦτο ἐγένετο οὐδενὸς ἀντιλέγοντος, δὲν ἐπέρχεται ἐκ τούτου ἀκυρότης· οὕτως ἀπεφάσισεν ὁ Ἄρειος Πάγος εἰς ὑπόθεσιν, καθ' ἣν εἶχε προχωρήσει ἡ κατὰ τοῦ παρόντος συναιτίου δίκη, χωρὶς νὰ χωρισθῇ αὕτη ἀπὸ τὴν κατὰ τῶν ἀπόντων (ἀπόφ. 52 τοῦ 1847)· οὕτως ἀπεφάσισε καὶ ἡ Γαλλικὴ Νομολογία (Helie Νο 3334). Ἂν ὅμως ἐγένετο ἀντίρρησις καὶ ἀπερρίφθη, δύναται νὰ ἐξετάσῃ ὁ Ἄρειος Πάγος ἂν διὰ πραγματικοὺς λόγους ἐγένετο ἡ ἀπόρριψις, ὅτε, ὡς ἀνωτέρω εἴδομεν, δὲν δύναται νὰ ἐπεμβῇ, ἢ διὰ νομικούς, ὅτε, ἂν τοὺς εὕρῃ ἐσφαλμένους δύναται ν' ἀναιρέσῃ (Helie αὐτόθι).

370. Διεξήλθομεν τὰ ἐπὶ τῆς δικαιοδοσίας καὶ ἁρμοδιότητος ἀποτελέσματα τῆς συναιτιότητος, προβαίνομεν ἤδη νὰ ἐξετάσωμεν ἂν τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα πρέπῃ νὰ ἐξακολουθήσωσι καὶ ὅταν ἀκόμη μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς καταδιώξεως ἐξέλιπον οἱ λόγοι, ἕνεκα τῶν ὁποίων ἐπῆλθον, ὅταν, φέρ' εἰπεῖν, ἀπεβίωσαν, ἢ ἠθωώθησαν οἱ εἰς τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην δικαιοδοσίαν ἢ ἁρμοδιότητα ὑπαγόμενοι, ἢ ὅταν ἐχωρίσθη ὡς πρὸς αὐτοὺς ἡ δίκη.

Φρονοῦσί τινες, ὅτι τὸ ἅπαξ ἁρμοδίως ἐπιληφθὲν δικαστήριον ἐξακολουθεῖ ὂν τοιοῦτον, μέχρι τῆς ἐντελοῦς ἐξαντλήσεως τῆς ὑποθέσεως (Legraverend τόμ. 2 σελ. 97). Ἄλλοι τοὐναντίον φρονοῦσιν, ὅτι, ἐκλιπόντος τοῦ λόγου, δι' ὃν παρεβιάσθησαν οἱ περὶ δικαιοδοσίας καὶ ἁρμοδιότητος κανόνες, πρέπει νὰ ἀναλάβωσιν οὗτοι ὅλην τὴν ἰσχύν των. Νομίζομεν ὀρθοτέραν τρίτην τινὰ μεσαίαν γνώμην, καθ' ἣν πρέπει νὰ διακρίνωμεν, ἂν ἡ ἔκλειψις τῶν λόγων, ἕνεκα τῶν ὁποίων οἱ περὶ δικαιοδοσίας καὶ ἁρμοδιότητος κανόνες παρεβιάσθησαν, ἐπῆλθε κατὰ τὴν ἀνάκρισιν ἢ κατὰ τὴν ἐκδίκασιν.

371. Ὅταν αἱ ἀνωτέρω μεταβολαὶ ἐπῆλθον διαρκούσης τῆς ἀνακρίσεως, νομίζομεν ὀρθοτέραν τὴν γνώμην, καθ' ἣν πρέπει ν'

ἀναλάβωσι τὴν ἰσχύν των οἱ περὶ δικαιοδοσίας καὶ ἁρμοδιότητος κανόνες, καὶ νὰ παραπεμφθῇ ὁ κατηγορουμένος εἰς τὸν φυσικόν του δικαστήν.

Κατὰ τὴν γνώμην ταύτην τὸ συμβούλιον τὸ παῦον τὴν καταδίωξιν κατὰ τοῦ ἀποθανόντος πολίτου, ἢ τὸ ἀθωοῦν τὸν πολίτην, θὰ κηρυχθῇ ἀναρμόδιον, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς λοιποὺς στρατιωτικοὺς συναιτίους. Περὶ τούτου μάλιστα σταθερὰ εἶναι ἡ Γαλλικὴ νομολογία (Helie No 3366 ἐδ. 2). Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἄρειος Πάγος οὕτως ἀπεφάσισε. (Ἀπόφ. ογ τῆς 2 Ἰουνίου 1836. 52 τοῦ 1856 καὶ 147 τοῦ 1870).

Ἐπίσης κατὰ τὴν γνώμην ταύτην, τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν, κηρύττον ἀθῶον τὸν εἰς τὴν ἔκτακτον δικαιοδοσίαν ὑπαγόμενον νομάρχην ἢ πρωτοδίκην κλπ. δὲν δύναται πλέον νὰ παραπέμψῃ εἰς τὸ ἐφετεῖον τοὺς εἰς τὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν ὑπαγομένους συναιτίους. Ἀλλ' ἂν μὲν τὸ δι' αὐτοὺς ἁρμόδιον δικαστήριον ὑπάγηται εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ἐφετείου, δύναται νὰ παραπέμψῃ αὐτοὺς εἰς τὸ δικαστήριον τοῦτο, διότι ἁρμόδιον εἶναι τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν νὰ ἐνεργήσῃ τὴν παραπομπὴν ταύτην κατ' ἀνακοπὴν φερομένης τῆς ὑποθέσεως ἐνώπιόν του, ὅθεν ἀφοῦ ὅπως δήποτε ἐπελήφθη ἀπ' εὐθείας, δὲν πρέπει νὰ κηρυχθῇ ἀναρμόδιον. (ἰδὲ ἀνάλογον ζήτημα Helie No 3055). Τοὐναντίον ὁ Ἄρ. Πάγος ἀπεφάσισεν, ὅτι καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀναρμόδιον πρέπει νὰ κηρυχθῇ τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν καὶ νὰ παραπέμψῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν παρὰ πρωτοδίκαις εἰσαγγελέα, ἵνα τὴν ὑποβάλῃ οὗτος εἰς τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν (Ἀποφ. 133 τοῦ 1868).

Ἂν ὅμως τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον διὰ τοὺς ὑπαγομένους εἰς τὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν δικαστήριον δὲν εὑρίσκηται εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ἐφετείου, ὀφείλει τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν νὰ κηρυχθῇ ἀναρμόδιον, διότι δὲν δύναται νὰ παραπέμψῃ εἰς δικαστήριον ἐκτὸς τῆς περιφερείας του εὑρισκόμενον.

Τέλος κατὰ τὴν αὐτὴν γνώμην ἂν πολλοὶ ὑπάγωνται εἰς τὴν κοινὴν μὲν δικαιοδοσίαν, εἰς διαφόρους δὲ ἁρμοδιότητας, τὸ συμβούλιον κηρύττον ἀθῶον τὸν πρωταίτιον, ἕνεκα τῆς ἁρμοδιότητος τοῦ ὁποίου ἐπελήφθη καὶ περὶ τῶν λοιπῶν, τότε μόνον

δύναται ν' ἀποφανθῇ καὶ περὶ αὐτῶν, ὅταν ὑπάγωνται καὶ οὗτοι εἰς τὴν ἁρμοδιότητά του, ἄλλως ὀφείλει νὰ κηρυχθῇ ὡς πρὸς αὐτοὺς ἀναρμόδιον. Τὴν γνώμην ταύτην καθιερωῖ ῥητῶς ἡ ἀπὸ 26 Νοεμβρίου 1812 ἀπόφασις τοῦ Ἀκυρωτικοῦ, ἐκδοθεῖσα ἐπὶ τῆς ἐξῆς ὑποθέσεως. Κατηγορούμενος ὑπαγόμενος εἰς ἐφετεῖον Α κατεσκεύασε πλαστὸν ἔγγραφον, ἕτερος δὲ ἔκαμε χρῆσιν αὐτοῦ ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ἐφετείου Β· τὸ συμβούλιον τοῦ ἐφετείου τούτου, ἀθωῶσαν τὸν ποιήσαντα χρῆσιν, ὡς ὄντα ἐν καλῇ πίστει, ἐθεώρησεν ἑαυτὸ ἀναρμόδιον ν' ἀποφασίσῃ ὡς πρὸς τὸν αὐτουργὸν τῆς πλαστογραφίας, διότι ὡς πρὸς αὐτὸν δὲν ἦτον ἁρμόδιον οὔτε λόγῳ τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως, οὔτε λόγῳ τῆς κατοικίας ἢ διαμονῆς αὐτοῦ. Τὸ βούλευμα τοῦ συμβουλίου τούτου, γενομένης ἀναιρέσεως, ἐπεκύρωσε τὸ Ἀκυρωτικὸν διὰ τῆς ἀνωτέρω ἀποφάσεώς του (Helie No 2208).

Ἐπίσης θανόντος τοῦ εἰς βαθμὸν κακουργήματος κατηγορουμένου πρωταιτίου δὲν δύνανται πλέον νὰ παραπεμφθῶσιν εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον οἱ εἰς βαθμὸν πλημμελήματος κατηγορούμενοι συναίτιοι. (Ἀποφ. 197 τοῦ 1865 Ἀρ. Πάγου).

372. Ὅταν δὲ αἱ ἀνωτέρω μεταβολαὶ ἐπῆλθον κατὰ τὸ στάδιον τῆς ἐκδικάσεως, θεωροῦμεν ὀρθοτέραν τὴν γνώμην, καθ' ἣν τὸ ἐπιληφθὲν τῆς ὑποθέσεως δικαστήριον πρέπει νὰ ἐξαντλήσῃ αὐτὴν καθ' ὁλοκληρίαν.

Τὴν γνώμην ταύτην ἐφήρμοσεν ὁ Ἄρειος Πάγος προκειμένου περὶ συστασιαστῶν ἐχόντων διαφόρους δικαιοδοσίας. Στρατιώτης καὶ πολίτης κατηγορήθησαν ἐπὶ φόνῳ ἐκ συγάσεως καὶ παρεπέμφθησαν εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον· ἀλλ' ὁ πολίτης κατέστη φυγόδικος καὶ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη εἰς τὸ ἀκροατήριον ἡ κατ' αὐτοῦ δίκη ἀπὸ τὴν κατὰ τοῦ στρατιώτου, καὶ προέβη τὸ κακουργιοδικεῖον εἰς τὴν ἐκδίκασιν μόνης τῆς τελευταίας. Γενομέ- ἀναιρέσεως ἐπὶ λόγῳ, ὅτι ἔπρεπε νὰ παραπεμφθῇ ὁ στρατιώτης εἰς τὸ στρατοδικεῖον ὁ Ἄρ. Πάγος ἀπεφάνθη, ὅτι νομίμως προέβη τὸ κακουργιοδικεῖον εἰς τὴν δίκην τοῦ στρατιώτου. (Ἀπόφ. 86 τοῦ 1866). Τὴν ἀντίθετον ὅμως γνώμην εἶχε καθιερώσει προηγουμένως ὁ Ἄρ. Πάγος (ἀπόφ. 11 τοῦ 1847).

Τὴν γνώμην ταύτην ἐφήρμοσεν ἐπίσης ὁ Ἄρ. Πάγος, προκει-

μένου περὶ συναιτίων ἐχόντων τὴν αὐτὴν μὲν δικαιοδοσίαν, διαφόρους δὲ ἁρμοδιότητας. Δικαστήριον συνέδρων χωρίζον τὴν δίκην τοῦ ἐπὶ κακουργήματι δικαζομένου συναιτίου ἀπὸ τὴν δίκην τοῦ ἐπὶ πλημμελήματι εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον παραπεμφθέντος, μὴ ἐμφανισθέντος δὲ κατὰ τὴν δίκην συναιτίου, παρέπεμψε τὴν τελευταίαν ταύτην εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον. Τὸ πλημμελειοδικεῖον ὅμως τοῦτο ἐκηρύχθη ἀναρμόδιον, καὶ ἕνεκα τούτου, κανονίζων ὁ Ἄρειος Πάγος τὴν ἁρμοδιότητα, παρέπεμψε τὸ πλημμέλημα πάλιν εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 73 τοῦ 1859 ἀποφάσεώς του· εἰς τὴν γνώμην δὲ ταύτην ἐπέμεινε καὶ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 125 τοῦ 1868 ἀποφάσεώς του. Σημειωτέον, ὅτι διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 50 τοῦ 1856 ἀποφάσεώς του εἶχε παραδεχθῇ τοὐναντίον, ὅτι νομίμως ἐγένετο ἡ εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον παραπομπή.

---

§. 5.

Ἐπιρροὴ τῆς συναφείας τῶν ἀδικημάτων ἐπὶ τῆς δικαιοδοσίας καὶ ἁρμοδιότητος.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

373. Ὁρισμὸς συναφείας καὶ διαφορὰ αὐτῆς ἀπὸ συναιτιότητος.
374. Περιπτώσεις συναφείας. Πρώτη περίπτωσις.
375. Συνέχεια.
376. Δευτέρα περίπτωσις.
377. Τρίτη περίπτωσις.
378. Ἀποτελέσματα συναφείας. Ὅλα τὰ συναφῆ ὑπάγονται εἰς τὴν κοινήν. Τὸ δικάζον περὶ τοῦ βαρυτέρου ἀδικήματος δικάζει περὶ πάντων.
379. Τὸ ἓν τῶν συναφῶν ὑπάγεται εἰς τὴν τακτικὴν καὶ τὸ ἕτερον εἰς τὴν ἔκτακτον κοινήν. Ἀμφιβολίαι.
380. Τὸ ἓν τῶν συναφῶν εἰς τὴν κοινήν, τὸ ἕτερον εἰς τὴν ἐξαιρετικήν. Ἑρμηνεία ἄρθρ. 47 ἐδ. γ' Στρατ. Ποιν. Νομοθεσίας.
381. Ἀπαιτούμενα ἵνα ἐπέλθωσι τὰ ἄνω ἀποτελέσματα τῆς συναφείας. Αἴτησις περὶ ἑνώσεως.
382. Συνέχεια. Ἔναρξις τῆς καταδιώξεως.
383. Συνέχεια. Νὰ μὴ ἐπέρχηται βραδύτης.
384. Ἐκλειφάντων τῶν λόγων τῆς προτιμήσεως ἐφαρμόζεται ὅ,τι καὶ ἐπὶ τῆς συναιτιότητος.

385. Ἀποτελέσματα συναφείας ἐπὶ πταισμάτων.
386. Ὑπάρχουσιν ἕτεραι περιπτώσεις συναφείας;
387. Ὑπάρχει συνάφεια ὅταν τις κατηγορῆται διὰ πολλὰ ἀδικήματα.
388. Ἂν τὸ ἓν στρατιωτικὸν, καὶ τὸ ἕτερον κοινόν;

---

373. Τὸν ὁρισμὸν τῆς συναφείας περιέχει τὸ ἄρθρον 34 Ποιν. Δικ. Κατ' αὐτὸ συνάφεια εἶναι ἡ σχέσις μεταξὺ δύο ἢ πλειόνων ἀδικημάτων τὰ ὁποῖα·

α) ἐπράχθησαν ὑπὸ πολλῶν συγχρόνως·

β) ἐπράχθησαν ὑπὸ πολλῶν εἰς διαφόρους μὲν χρόνους καὶ τόπους, ἀλλὰ μετὰ προηγουμένην συμφωνίαν·

γ) ἐξετελέσθησαν ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἀνθρώπων, ἐπὶ μόνῳ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ εὐκολυνθῇ ἄλλο πλημμέλημα, ἢ χάριν εὐστοχωτέρας ἐκτελέσεως ἢ ἀποκρύψεως αὐτοῦ.

Ἐκ τοῦ ὁρισμοῦ τούτου ἐξάγεται, ὅτι οὐδὲν κοινὸν ὑπάρχει μεταξὺ τῆς σχέσεως τῆς συναιτιότητος καὶ τῆς σχέσεως τῆς συναφείας, διότι ἐκείνη μὲν ὑποθέτει ἓν μόνον ἀδίκημα εἰς ὃ κατὰ διαφόρους βαθμοὺς πολλοὶ ἐνέχονται, αὕτη δὲ πολλὰ ἀδικήματα εἴτε ὑφ' ἑνὸς, εἴτε ὑπὸ πολλῶν διαπραχθέντα (Trebut σελ. 203). Ἂς ἐξετάσωμεν ἰδιαιτέρως ἑκάστην τῶν ἀνωτέρω τριῶν περιπτώσεων.

374. Ἡ ἔκφρασις *συγχρόνως* τῆς πρώτης περιπτώσεως δὲν ἀναφέρεται μόνον εἰς τὸν χρόνον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν τόπον· τοῦτο ἐξάγεται ἐκ τῆς δευτέρας περιπτώσεως, ἐκφρασθείσης διαζευκτικῶς *ἢ εἰς διαφόρους χρόνους καὶ τόπους*. Ἐπίσης ἡ ἔκφρασις *ὑπὸ πολλῶν* δὲν ὑποθέτει προηγουμένην συνεννόησιν μεταξὺ τῶν αὐτουργῶν τῶν ἀδικημάτων, καθ' ὅτι τοιαύτην ὑποθέτει κατ' ἀντίθεσιν ἡ δευτέρα περίπτωσις. Ἀλλ' ἂν δὲν ἀπαιτῆται προηγουμένη συνεννόησις, δὲν εἶναι ἀναγκαῖος τοὐλάχιστον σύνδεσμός τις μεταξὺ αὐτῶν; Ἀρκεῖ τάχα ἡ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ καὶ χρόνῳ ἐκτέλεσις δύω ἀδικημάτων, ἵνα καταστήσῃ ταῦτα συναφῆ, καὶ ἂν εἰς οὐδένα σύνδεσμον ἢ σχέσιν εὑρίσκοντο οἱ αὐτουργοὶ αὐτῶν; Δὲν βλέπομεν τὸν λόγον ἑρμηνείας τοσοῦτον εὐρείας. Τὸ ἄρθρ. 227 inst. crim. ἐξ οὗ μετεφράθη τὸ ἡμέτερον, ἀπαιτεῖ νὰ ὦσιν *ἡνωμένοι* οἱ ἐνεργήσαντες τὰ ἀδικήματα (par plusieurs personnes reunis). Ὁ ἡμέ-

τερος νομοθέτης ἐκ παραδρομῆς ἴσως παρέλιπε τὴν λέξιν *ἡγωμένων* ὑποθέσας, ὅτι ἡ ἔννοια τῆς ἑνώσεως ταύτης περιέχεται ἐν τῇ ἐκφράσει *ὑπὸ πολλῶν*. Ὅπως δήποτε δὲν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ἡ ἔκφρασις ὑπὸ πολλῶν συγχρόνως ἔχει ἄλλην τινὰ σημασίαν εὐρυτέραν. Ἀπαιτεῖται λοιπὸν ἡ συμπεφωνημένη ἢ καὶ τυχαία ἕνωσις πολλῶν πρὸς ἐνέργειαν κοινοῦ τινος σκοποῦ, κοινῆς τινος ἐπιχειρήσεως, καὶ ἡ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ σκοποῦ ἢ τῆς ἐπιχειρήσεως διάπραξις ἀδικημάτων ὑπὸ τῶν ἀποτελούντων τὴν ὁμάδα, ἵνα θεωρηθῶσι τὰ ἀδικήματα ταῦτα συναφῆ. Εἶναι δὲ ἀδιάφορον ἂν χάριν τοῦ κοινοῦ σκοποῦ προέβη ἕκαστος τῶν αὐτουργῶν εἰς τὸ ἀδίκημα, ἢ ἕνεκεν ἰδιαιτέρων λόγων καὶ αἰτιῶν. Τὸ πρῶτον ἠθέλησε νὰ ἰσχυρισθῇ ὁ Mangin ἀλλ' ἡ γνώμη του ἐξελέγχεται ἀνυπόστατος ὑπὸ τοῦ Helic (No 3341). Ἀρκεῖ, ὅτι τὰ ἀδικήματα προέρχονται ἐκ τῆς αὐτῆς ὁμάδος καὶ διεπράχθησαν κατὰ τὸν αὐτὸν τόπον καὶ χρόνον, ἵνα θεωρηθῶσιν ὡς συναφῆ.

375. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐξάγεται, ὅτι ἂν οἱ κατὰ τὸν αὐτὸν τόπον καὶ χρόνον τὰ ἀδικήματα διαπράξαντες δὲν ὦσι μέλη μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ὁμάδος, δὲν θεωροῦνται συναφῆ τὰ ἀδικήματα, καὶ ἂν τυχὸν κατ' ἀλλήλων οἱ αὐτουργοὶ ἐνήργησαν ταῦτα. Μεταβαίνει τις, φέρ' εἰπεῖν, νὰ δωροδοκήσῃ εἰρηνοδίκην καὶ οὗτος τραυματίζει τὸν δωροδότην· οὐδεμία ὑπάρχει συνάφεια μεταξὺ τῶν δύω τούτων πράξεων, ὡς ἀπεφάσισε καὶ τὸ Ἀκυρωτικὸν (Helic No 3344).

376. Ἡ δευτέρα περίπτωσις, καθ' ἣν τὰ ἀδικήματα ἐπράχθησαν ὑπὸ πολλῶν εἰς διαφόρους μὲν χρόνους καὶ τόπους, ἀλλὰ μετὰ προηγουμένην συμφωνίαν, δὲν παρουσιάζει δυσκολίαν τινά· αἱ εἰς διαφόρους τόπους καὶ χρόνους καὶ ὑπὸ διαφόρων διαπραχθεῖσαι ἀξιόποινοι πράξεις θεωροῦνται ὡς συναφεῖς, ἂν μεταξὺ τῶν αὐτουργῶν ὑπῆρχε προηγουμένη περὶ ἐκτελέσεως τῶν ἀδικημάτων συμφωνία. Κλέπται, φέρ' εἰπεῖν, ἀποτελοῦντες συμμορίαν διασπείρονται εἰς διάφορα μέρη τοῦ κράτους καὶ ἐκτελοῦσι κλοπάς. (Helic No 3342).

377. Ἐπίσης σαφὴς εἶναι καὶ ἡ τρίτη περίπτωσις. Πρόκειται περὶ τῶν αὐτῶν ἀνθρώπων διαπραξάντων ἀδικήματα εἴτε

εἰς τοὺς αὐτοὺς, εἴτε εἰς διαφόρους τόπους καὶ χρόνους· τότε δὲ μόνον ὁ νόμος εἰς τοιαύτην περίπτωσιν παραδέχεται συνάφειαν, ὅταν τὸ ἓν ἀδίκημα διευκολύνῃ τὴν ἐκτέλεσιν ἢ τὴν ἀπόκρυψιν τοῦ ἄλλου. Ἐμπρησμὸς, φέρ' εἰπεῖν, ἐνεργεῖται, ἵνα ἀπασχοληθῶσιν οἱ ἰδιοκτῆται, καὶ εὕρωσιν εὐκαιρίαν οἱ ἐμπρησταὶ πρὸς ἐνέργειαν κλοπῆς εἰς παρακείμενον μέρος.

Παρατηρητέον, ὅτι ἐνταῦθα δὲν εἶναι ἀναγκαία ἡ συνδρομὴ πολλῶν κατηγορουμένων· τὰ συναφῆ ταῦτα ἀδικήματα δύναται νὰ διαπράξῃ καὶ εἷς μόνος κατηγορούμενος. (Helie No 3343).

378. Ἐξετάσαντες τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ὑπάρχει συνάφεια ἀδικημάτων προβαίνομεν ἤδη εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ἀποτελεσμάτων, ἅτινα δύναται νὰ ἔχῃ ἡ συνάφεια ἐπὶ τῆς δικαιοδοσίας καὶ ἁρμοδιότητος. Ὅπως καὶ ἐπὶ τῆς συναιτιότητος, οὕτω καὶ ἐνταῦθα τρεῖς συνδυασμοὶ δύνανται νὰ παρουσιασθῶσι· 1) τὸ ἓν τῶν συναφῶν ἀδικημάτων ὑπάγεται εἰς τὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν, τὸ ἕτερον εἰς τὴν ἐξαιρετικήν· 2) τὸ ἓν ὑπάγεται εἰς τὴν τακτικὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν, τὸ ἕτερον εἰς τὴν ἔκτακτον· καὶ 3) ἅπαντα ὑπάγονται εἰς τὴν τακτικὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν.

Τὴν τελευταίαν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἅπαντα τὰ συναφῆ ἀδικήματα ὑπάγονται εἰς τὴν τακτικὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν, προβλέπει τὸ ἄρθρον 33 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ «συναφῆ πλημμελήματα καὶ κακουργήματα ἀνακρίνονται καὶ ἐκδικάζονται παρὰ τοῦ αὐτοῦ δικαστηρίου, ἂν τοῦτο δὲν φέρῃ βλάβην. Τὸ δικαστήριον, ὅπερ δικάζει περὶ τοῦ βαρυτέρου κακουργήματος ἢ πλημμελήματος, εἶναι κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην ἁρμόδιον καὶ δι' ὅλα τὰ λοιπὰ πλημμελήματα καὶ ταίσματα.»

Τὴν σύγχρονον ἐκδίκασιν τῶν συναφῶν ἀδικημάτων ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ δικαστηρίου διατάσσει τὸ ἄρθρον 33 Ποιν. Δικ. ὅπως τὸ ἄρθρον 32 διατάσσει τὴν σύγχρονον ἐκδίκασιν ὅλων τῶν συνενόχων καὶ συναιτίων τοῦ αὐτοῦ ἀδικήματος. Διετάχθη δὲ καὶ ἐνταῦθα ἡ σύγχρονος ἐκδίκασις, διότι ἡ ὑποβολὴ ὅλων τῶν συναφῶν ἀδικημάτων εἰς μίαν συζήτησιν ἐθεωρήθη συντελοῦσα εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας καὶ τὴν ἐκτίμησιν τῆς ἠθικῆς ποιότητος τῶν αὐτουργῶν. Ἀλλ' ἐκ τῶν ἐκφράσεων τῶν δύο

τούτων ἄρθρων ἐξάγεται, ὅτι δὲν ἀποδίδει ὁ νομοθέτης τὴν αὐτὴν σημασίαν εἰς τὴν σύγχρονον ἐκδίκασιν ἐπὶ τῶν δύο περιπτώσεων, διότι μόνον ἕνεκα *ἰδιαιτέρων λόγων* ἐπιτρέπει τὸν χωρισμὸν τῆς ἐκδικάσεως τῶν συναιτίων, ἐνῷ καὶ τὴν ἕνωσιν αὐτὴν τῶν συναφῶν διατάσσει ὑπὸ τὸν ὅρον, «ἂν τοῦτο δὲν φέρῃ βλάβην.» Πᾶσα ἑπομένως βλάβη, πᾶσα περιπλοκή, πᾶσα βραδύτης εἶναι, φρονοῦμεν, ἀποχρῶν λόγος πρὸς χωριστὴν ἐκδίκασιν τῶν συναφῶν ἀδικημάτων.

Ἐπίσης, ὅπως ἐπὶ τῆς συναιτιότητος εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ πρωταιτίου ὑπήγαγε τὸ ἄρθρ. 32 πάντας τοὺς συνενόχους καὶ συναιτίους, καὶ ἂν ἡ πρᾶξίς των ὑπήγετο εἰς ἄλλην περιφέρειαν, ἢ εἰς μικρότερον δικαστήριον τῆς αὐτῆς περιφερείας, οὕτω καὶ ἐνταῦθα τὸ δικαστήριον τὸ δικάζον περὶ τοῦ βαρυτέρου ἀδικήματος εἶναι ἁρμόδιον καὶ δι' ὅλα τὰ συναφῆ, καὶ ἂν ταῦτα μεμονωμένα ὄντα ἤθελον ὑπάγεσθαι εἰς δικαστήριον ἄλλης περιφερείας, ἢ τῆς αὐτῆς μὲν περιφερείας, μικροτέρας ὅμως δικαιοδοσίας.

379. Τὴν δευτέραν περίπτωσιν, καθ' ἣν τὸ ἓν τῶν συναφῶν ἀδικημάτων ὑπάγεται εἰς τὴν τακτικὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν καὶ τὸ ἕτερον εἰς τὴν ἔκτακτον, οὐδεμία διάταξις τῆς Ποιν. Δικ. προβλέπει ῥητῶς. Ἀλλ' ἡ νομολογία ἡμῶν θεωροῦσα γενικὴν τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 33 Ποιν. Δικ. καὶ ἐφαρμόζουσα ἐξ ἀναλογίας τὸ περὶ συναιτίων ἄρθρ. 45 Ποιν. Δικ. ἀκολουθοῦσα δὲ ὡς πρὸς τοῦτο τὰς γνώμας τῶν Γάλλων συγγραφέων παρεδέχθη, ὅτι καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ συνάφεια ἐπιφέρει τὴν σύγχρονον ἐκδίκασιν ὅλων τῶν ἀδικημάτων, καὶ ὅτι προτιμᾶται πρὸς τοῦτο τὸ ἔχον τὴν ἔκτακτον κοινὴν δικαιοδοσίαν δικαστήριον. Ἡ ὑπ' ἀριθ. 32 τοῦ 1855 ἀπόφ. τοῦ Ἀρ. Πάγου παρεδέχθη, ὅτι τὸ διὰ τὴν πειρατείαν ἁρμόδιον ἐφετεῖον δύναται νὰ δικάσῃ καὶ τὰ συναφῆ μὲ τὴν πειρατείαν ἀδικήματα, διότι, φέρει ἡ ἀπόφασις αὕτη, κατὰ τὸ ἄρθρ. 33 τῆς Ποιν. Δικ. τὸ ἁρμόδιον διὰ τὴν βαρυτέραν πρᾶξιν δικαστήριον δικάζει καὶ τὰς ἐλαφροτέρας, τοιαύτη δὲ ἦτον ἡ ἐκβίασις, ἣν ἐδίκασε τὸ ἐφετεῖον.

Κατὰ τῆς γενικῆς ἀρχῆς, ἣν ἡ ἀπόφασις αὕτη καθιεροῖ, ἠδύ-

νατό τις νὰ ὑποβάλῃ τὰς ἀκολούθους σκέψεις ἀμφιβολίας. Ὅτι τὰ περὶ συναιτιότητος καὶ συναφείας ἄρθρα 32 καὶ ἐπ. Ποιν. Δικ. ἐτέθησαν ἐν τῷ κεφαλαίῳ περὶ ἁρμοδιότητος, καὶ πρὶν ἀκόμη ὁ νομοθέτης πραγματευθῇ περὶ ἰδιαζούσας δικαιοδοσίας, ἑπομένως προβλέπουσι κυρίως τὴν συναιτιότητα καὶ συνάφειαν μεταξὺ ἀδικημάτων τῆς τακτικῆς κοινῆς δικαιοδοσίας. Ὅτι ὁ νομοθέτης, ὅστις καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην δὲν ἀπαιτεῖ, ὡς εἴρηται, πολὺ ἐπιτακτικῶς τὴν σύγχρονον ἐκδίκασιν τῶν συναφῶν ἀδικημάτων, ἔπρεπε νὰ φανῇ ἔτι δυσκολώτερος προκειμένου περὶ ἀδικημάτων εἰς διαφόρους δικαιοδοσίας ὑπαγομένων, ἵνα μὴ ἐπέλθῃ οὕτως ἐπέκτασις τῆς ἐκτάκτου δικαιοδοσίας εἰς ἀντικείμενα ὅλως ξένα αὐτῆς. Ὅτι τέλος ἡ Ποιν. Δικ. ἐπαναλαμβάνει ἐν τῷ περὶ εἰδικῆς δικαιοδοσίας κεφαλαίῳ (ἄρθρ. 47) τὰς περὶ συναιτιότητος διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 32, οὐδόλως ὅμως ἐπαναλαμβάνει τὰς περὶ συναφείας διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 33, οὐδ' ὁρίζει τὸ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἁρμόδιον δικαστήριον.

Ἀλλ' αἱ σκέψεις αὗται, δυνάμεναι νὰ ἔχωσι σημασίαν τινὰ, προκειμένου περὶ τῆς λόγῳ προσώπων ἐκτάκτου κοινῆς δικαιοδοσίας, περὶ ἧς καὶ μόνης πραγματεύεται ἡ Ποινικὴ Δικονομία, πίπτουσιν ὁλοτελῶς, προκειμένου περὶ τῆς λόγῳ ὕλης ἐκτάκτου κοινῆς δικαιοδοσίας, οὐχὶ ἕνεκα τοῦ ἄρθρ. 33 Ποιν. Δικ. ὅπερ μόνον ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν ἡ ἀνωτέρω ἀπόφασις τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἀλλὰ διότι ὁ εἰσαγαγὼν τὴν δικαιοδοσίαν ταύτην νόμος περὶ ναυταπάτης καὶ πειρατείας διὰ τοῦ ἄρθρ. 11 ῥητῶς ἀναθέτει εἰς τὰ ἐφετεῖα καὶ τὰ συναφῆ μὲ τὴν ναυταπάτην καὶ πειρατείαν πλημμελήματα καὶ κακουργήματα. Ἑπομένως ὀρθὴ κατ' οὐσίαν εἶναι ἡ ἀπόφασις αὕτη, καὶ μόνον τὴν ἐν αὐτῇ τεθεῖσαν γενικὴν ἀρχὴν θεωροῦμεν ἀμφισβητήσιμον.

Ὅπως δήποτε αἱ ἀνωτέρω σκέψεις δύνανται νὰ καταστήσωσι τὰς ἀνακριτικὰς καὶ δικαστικὰς ἀρχὰς εὐκολωτέρας εἰς τὸν χωρισμὸν τοιούτων ἀδικημάτων, ὅταν ἡ ἕνωσις αὐτῶν δὲν ἦναι πράγματι ἀναγκαία πρὸς ὀρθὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης.

380. Εἰσερχόμεθα ἤδη εἰς τὴν τρίτην περίπτωσιν, καθ' ἣν τὸ ἓν τῶν συναφῶν ἀδικημάτων ὑπάγεται εἰς τὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν καὶ τὸ ἕτερον εἰς τὴν ἐξαιρετικήν. Τοιαύτην τινὰ

περίπτωσιν προβλέπει τὸ ἄρθρ. 47 ἐδ. δ'. Στρατ. Ποιν. Νομ. Ἂν τις ὑπαγόμενος ἐν γένει εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν δικαιοδοσίαν κατηγορῆται διὰ δύω συναφῆ ἐγκλήματα, ὧν τὸ ἓν ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατοδικείων, τὸ δ' ἕτερον εἰς τὴν τῶν κοινῶν δικαστηρίων, τότε, εἰ μὲν ἓν ἐξ αὐτῶν εἶναι στρατιωτικὸν ἔγκλημα, δικάζει περὶ ὅλων τὸ στρατοδικεῖον, ἄλλως ἂν οὐδέτερον τούτων ἦναι στρατιωτικὸν ἔγκλημα, δικάζουσι περὶ ὅλων τὰ κοινὰ δικαστήρια. Ταῦτα δὲ πάντα ὑποτιθεμένου, ὅτι δὲν συγκατηγορεῖται μετὰ πολιτῶν ὁ στρατιωτικός, διότι τότε ἁρμόζονται αἱ περὶ συναιτίων διατάξεις.

Ἐκ τῆς περιστάσεως ταύτης τοῦ ἄρθρ. 47 ἐδ. δ' παρατηροῦμεν, ὅτι ὁ νόμος ἐπιζητεῖ τὴν σύγχρονον ἐκδίκασιν, ἂν καὶ κατηγορῆται εἷς μόνος, καὶ ὁ χωρισμὸς ἦτον εὐκολώτατος· παρατηροῦμεν δὲ προσέτι, ὅτι ἕνεκα τῆς συναφείας εἰσάγει τὸν στρατιωτικὸν εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια. Ἐννοεῖται, ὅτι τὸ αὐτὸ θὰ συμβῇ καὶ ἂν ὁ στρατιωτικὸς ἐξετέλεσε μετὰ πολιτῶν τὸ ἓν ἢ τὸ ἄλλο ἢ καὶ ἀμφότερα τὰ συναφῆ ἀδικήματα· τότε μάλιστα οὐδέποτε εἶναι ἁρμόδιον τὸ στρατοδικεῖον.

Πρέπει ὅμως ἐκ τούτων νὰ σχηματίσωμεν γενικὸν κανόνα, ὅτι ὅταν τινὰ τῶν συναφῶν ἀδικημάτων ὑπάγωνται εἰς τὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν, ἄλλα δὲ εἰς τὴν ἐξαιρετικήν, δικάζουσι περὶ πάντων τὰ κοινὰ δικαστήρια; Ἂν, φέρ' εἰπεῖν, πολίτης διαπράξῃ ἓν ἀδίκημα, καὶ στρατιώτης ἕτερον συναφὲς, πρέπει νὰ ὑποβληθῇ καὶ ὁ στρατιώτης εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια;

Ἐξεθέσαμεν ἀνωτέρω τοὺς λόγους τῆς ἀμφιβολίας ἡμῶν, προκειμένου περὶ τῆς δευτέρας περιπτώσεως. Οἱ λόγοι οὗτοι λαμβάνουσιν ἐνταῦθα μείζονα ἰσχὺν καὶ δύναμιν, διότι πρόκειται νὰ περιορισθῇ ἡ ἔκτασις τῆς ἐξαιρετικῆς δικαιοδοσίας, ἥτις ἐπιδιώκει σπουδαίους κοινωνικοὺς σκοπούς. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου δὲν δύναταί τις λογικῶς νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι προϊδοῦσα ἡ Στρατ. Ποιν. νομοθεσία τὴν περίπτωσιν τῆς συναιτιότητος, προϊδοῦσα ἐπίσης τὴν περίπτωσιν τῆς συναφείας, καθ' ἣν ὁ στρατιωτικὸς κατηγορεῖται δι' ἀμφότερα τὰ συναφῆ, σιωπήσασα δὲ περὶ τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν ὁ στρατιωτικὸς δι' ἓν μόνον τῶν ἀδικημάτων κατηγορεῖται, ἐσκόπει νὰ μὴ τροποποιήσῃ ὡς πρὸς τὴν

περίπτωσιν ταύτην τὰς γενικὰς περὶ δικαιοδοσίας διατάξεις;

Ἐν πάσῃ περιπτώσει καὶ οἱ λόγοι οὗτοι πρέπει νὰ καταςήσωσιν ἔτι εὐχερέστερον τὸν ὑπὸ τῶν δικαστηρίων χωρισμὸν τοιούτων ὑποθέσεων. Εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦτον τείνει καὶ ἡ Γαλλικὴ νομολογία (Helie No. 3369).

381. Τοιαῦτα εἰσὶ τὰ ἐπὶ τῆς δικαιοδοσίας καὶ ἁρμοδιότητος ἀποτελέσματα τῆς συναφείας τῶν δικῶν. Ἀλλ' ἵνα ἐπέλθωσι ταῦτα ἀπαιτοῦνται προσέτι τὰ ἑξῆς.

ά) Νὰ ἐγένετο αἴτησις περὶ ἑνώσεως εἴτε ὑπὸ τῆς εἰσαγγελίας, εἴτε ὑπὸ τῶν κατηγορουμένων. Ἂν, οὐδενὸς ἀντιλέγοντος, εἰσήχθησαν χωριστὰ συναφεῖς δίκαι, δὲν δύναται τὸ συμβούλιον ν' ἀναβάλῃ οἰκοθεν ν' ἀποφασίσῃ ἐπὶ τῆς ὑποβληθείσης αὐτῷ ὑποθέσεως διὰ τὸν λόγον, ὅτι ὁ κατηγορούμενος φαίνεται ἐνεχόμενος καὶ δι' ἄλλο συναφὲς ἀδίκημα, οὗ τὸ συμβούλιον δὲν ἐπελήφθη (Helie No 3356). Ἀλλ' οὐδ' ἀκυρότης τις ἐπέρχεται ἐντεῦθεν, ὡς ἐπίσης καὶ ὅταν εἰσήχθησαν ὁμοῦ δίκαι μὴ συναφεῖς, οὐδὲ δύνανται νὰ προταθῶσιν αἱ ἐλλείψεις αὗται τὸ πρῶτον ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου (Ἀποφ. Ἀρ. Πάγου 52 τοῦ 1845 καὶ 13 τοῦ 1857). Γενομένης ὅμως ἀντιῤῥήσεώς τινος, ἡ ἐπ' αὐτῆς ἐκδοθεῖσα ἀπόφασις ὑπάγεται εἰς τὴν ἐπίκρισιν τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἐκτὸς ἐὰν πρόκηται περὶ πραγματικῶν περιστατικῶν (Helie No 3352). Περὶ τῆς νομολογίας τοῦ Ἀρείου Πάγου θὰ πραγματευθῶμεν ἐν τῷ περὶ ἀναιρέσεως.

382. β'). Νὰ ἤρξατο δι' ἅπαντα τὰ συναφῆ ἡ καταδίωξις καὶ νὰ μένῃ ἐκκρεμής. Καὶ αἴτησις ἂν γείνῃ περὶ ἑνώσεως, δὲν δύναται τὸ ἐπιληφθὲν τῆς ὑποθέσεως συμβούλιον νὰ κηρυχθῇ ἀναρμόδιον ἕνεκα συναφοῦς ἀδικήματος, περὶ οὗ δὲν ἤρξατο καταδίωξις, διότι ἄνευ δικαιώματος ἤθελεν οὕτως ἀφ' ἑνὸς μὲν ὑποχρεώσει τὴν εἰσαγγελίαν ν' ἀρχίσῃ τὴν καταδίωξιν, ἀφ' ἑτέρου δὲ σταματήσει καταδίωξιν νομίμως ἐνεργηθεῖσαν (Helie No 3361. 3362). Τὴν γνώμην ταύτην καθιέρωσεν ὁ Ἄρειος Πάγος (Ἀποφ. 57 τοῦ 1869).

383. γ'). Νὰ μὴ ἐπέρχηται βραδύτης εἰς τὴν ἐκδίκασιν τοῦ ἀδικήματος, κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ ὁποίου προτείνεται ἡ ἕνωσις αὐτοῦ μετ' ἄλλου. Κατηγορούμενος παραπεμφθεὶς εἰς

τὸ κακουργιοδικεῖον, ἐζήτησεν ἀπὸ τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων τὴν ἀναβολήν, ἵνα συνδικασθῶσιν καὶ ἄλλαι κατ' αὐτοῦ συναφεῖς κατηγορίαι, ἀλλὰ δὲν εἰσηκούσθη, διότι αὗται δὲν ἦσαν ὥριμοι· ὁ Ἄρειος Πάγος ἐπεκύρωσε τὴν ἀπόφασιν τῶν συνέδρων διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1 τοῦ 1857 ἀποφάσεώς του. Ἡ περίπτωσις αὕτη ἠδύνατο νὰ δικαιολογηθῇ μᾶλλον ὡς ἐκτίμησις βλάβης προερχομένης ἐκ τῆς ἑνώσεως, ἀλλ' ὁ Ἄρειος Πάγος εἰς μόνην τὴν μὴ ὡριμότητα τῶν συναφῶν ὑποθέσεων ἐστηρίχθη.

384. Ὅπως ἐπὶ τῆς συναιτιότητος, οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς συναφείας ἐνδέχεται νὰ ἐκλείψωσιν οἱ λόγοι, ἕνεκα τῶν ὁποίων ἀδίκημά τι ὑπεβλήθη εἰς δικαστήριον ἄλλης δικαιοδοσίας καὶ ἄλλης ἁρμοδιότητος. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀναφύεται τὸ ζήτημα, ἂν πρέπῃ νὰ ἐπανέλθῃ τὸ ἀδίκημα τοῦτο εἰς τὴν φυσικήν του δικαιοδοσίαν καὶ ἁρμοδιότητα, ἢ νὰ ἐκδικασθῇ καὶ τότε ὑπὸ τοῦ ἅπαξ ἐπιληφθέντος δικαστηρίου. Περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἐφαρμόζονται πληρέστατα, ὅσα εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς συναιτιότητος ἐξεθέσαμεν ἀνωτέρω. Ἐν τούτοις ἐνταῦθα ἀντίθετον λύσιν καθιέρωσεν ὁ Ἄρειος Πάγος. Πλημμέλημα καὶ συναφὲς πταῖσμα εἰσήχθησαν εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον, ἀπαραδέκτου δὲ θεωρηθείσης τῆς ἐπὶ πλημμελήματι κατηγορίας ἕνεκα ἐλλείψεως ἐγκλήσεως, τὸ πλημμελειοδικεῖον δὲν προέβη εἰς ἐκδίκασιν τοῦ πταίσματος, ἀλλὰ παρέπεμψεν αὐτὸ εἰς τὸ πταισματοδικεῖον, διότι ἐξέλειψεν ὁ λόγος τῆς συναφείας. Ὁ Ἄρειος Πάγος ἐνέκρινε τὴν πορείαν ταύτην (ἀπόφ. 124 τοῦ 1867), ἐνῷ ἐκτὸς τῶν περὶ συναιτιότητος ἐκτεθέντων, τὴν ἀποκρούει καὶ τὸ ἄρθρ. 373 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ ὑπάγονται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ πλημμελειοδικείου ὅλα τὰ κατ' ἄμεσον κλῆσιν ἢ ἐκ παραπομπῆς εἰσαχθέντα εἰς δίκην πλημμελήματα καὶ *πταίσματα* (ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου 51 τοῦ 1858).

385. Τὰ ἀνωτέρω περὶ συναφείας ἀδικημάτων ἐκτεθέντα ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὰ πταίσματα; Ἡ ὑπ' ἀριθ. 56 τοῦ 1846 ἀπόφασις τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀπεφάνθη, ὅτι δὲν ἐφαρμόζονται, διότι, φέρει ἡ ἀπόφασις αὕτη, «τὸ ἄρθρ. 33 καὶ 34 Ποιν. Δικ. δὲν διαλαμβάνουσι εἰμὴ περὶ τῆς εἰς τὰ πλημμελήματα ἐμφι-

λοχωρούσης συναφείας, αἱ δὲ εἰς τοὺς ἀναιρεσιβλήτους ἀποδιδόμεναι ἀθέμιτοι πράξεις χαρακτηρίζονται ἅπασαι ὡς πταίσματα· ὅθεν τὸ πταισματοδικεῖον ἐφαρμόζον καὶ ἐπ' αὐτῶν τὰς περὶ συναφείας ἀρχὰς καὶ διατάξεις, ψευδῶς ἡρμήνευσε τὰ εἰρημένα ἄρθρα.»

Φρονοῦμεν, ὅτι εἶναι ἀναγκαῖον νὰ γείνῃ διάκρισίς τις. Ὅταν πρόκηται περὶ συναφείας μεταξὺ πταισμάτων μόνον, ἡ λύσις, ἣν καθιέρωσεν ὁ Ἄρειος Πάγος εἶναι ὀρθοτάτη· ὅταν ὅμως πταῖσμά τι ἦναι συναφὲς πλημμελήματός τινος ἢ κακουργήματος, αἱ περὶ συναφείας ἀρχαὶ καὶ διατάξεις ἐφαρμόζονται πληρέστατα, διότι κατὰ τὸ ἄρθρ. 33 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. τὸ δικαστήριον, ὅπερ δικάζει περὶ τοῦ βαρυτέρου κακουργήματος ἢ πλημμελήματος, εἶναι κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην ἁρμόδιον καὶ δι' ὅλα τὰ λοιπὰ πλημμελήματα καὶ *πταίσματα*· οὕτω νομίζομεν πρέπει νὰ ἑρμηνευθῇ ἡ σιωπὴ μὲν τοῦ ἐδ. 1 ὡς πρὸς τὰ πταίσματα, ἡ ῥητὴ δὲ μνεία τούτων ὑπὸ τοῦ ἐδ. 2.

Ὑπομιμνήσκομεν ἐνταῦθα, ὅτι δὲν ὑπάγονται εἰς τὸ ἐφετεῖον τὰ συναφῆ τῆς πειρατείας ἢ ναυταπάτης πταίσματα, διότι τὸ ἄρθρ. 11 τοῦ νόμου περὶ ναυταπάτης καὶ πειρατείας μόνον τὰ κακουργήματα καὶ πλημμελήματα ὑπέβαλεν εἰς τὸ ἐφετεῖον.

386. Ἐξητάσαμεν τὰς περιπτώσεις τῆς συναφείας τὰς ἐν τῷ ἄρθρ. 34 Ποιν. Δικ. ῥητῶς ἀναφερομένας. Ἀμφισβήτησις ἠγέρθη, ἂν αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου τούτου ἦναι περιοριστικαὶ ἢ ἁπλῶς ἐνδεικτικαί, ἂν δηλαδὴ δύνανται τὰ δικαστήρια νὰ θεωρήσωσιν ὡς συναφῆ καὶ ἄλλα ἀδικήματα εἰς περιπτώσεις ἀναλόγους τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 34 ῥητῶς ἀναφερομένων. Οἱ Γάλλοι συγγραφεῖς ἀπαντῶσι καταφατικῶς· δυνατὸν λέγουσι νὰ ὑπάρχῃ μεταξὺ τῶν ἀδικημάτων σχέσις καὶ εἰς ἄλλας περιπτώσεις ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ ἄρθρ. 34 ἀναφερομένων. Διατὶ νὰ μὴ δύνανται τὰ δικαστήρια, ἀναγνωρίζοντα τοιαύτας περιπτώσεις, νὰ διατάττωσι τὴν ἕνωσιν τῶν δικῶν, ἂν τὴν θεωρήσωσιν ἀναγκαίαν πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας καὶ ὀρθὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης; (Helie No 3345—3347).

Οἱ λόγοι οὗτοι δὲν φαίνονται ἡμῖν πειστικοί. Ἡ συνάφεια δὲν ἐπιφέρει μόνον τὴν σύγχρονον ἐκδίκασιν, ἀλλὰ προπαντοίεις ὡς

εἴδομεν, καὶ τοὺς περὶ δικαιοδοσίας καὶ ἁρμοδιότητος θεμελιώδεις κανόνας τῆς δικονομίας. Ὁ νομοθέτης ὥρισε ῥητῶς τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς παραδέχεται τοιαύτην συνάφειαν· πῶς λοιπὸν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι καὶ εἰς ἄλλας περιπτώσεις ἀπὸ τὴν κρίσιν τῶν δικαστηρίων προσδιορισθησομένας δύνανται νὰ λάβωσι χώραν τὰ ἀποτελέσματα ἐκεῖνα; ἂν τοιαύτη ἦτον ἡ ἰδέα τοῦ νομοθέτου, τίς ἡ ἀνάγκη τοῦ ὁρισμοῦ τῆς συναφείας; δὲν ἦτον ὀρθότερον ν' ἀφήσῃ ἐν γένει εἰς τὴν κρίσιν τῶν δικαστηρίων τὸν προσδιορισμὸν τῆς μεταξὺ τῶν ἀδικημάτων συναφείας, ἀναλόγως τῆς ἐπιῤῥοῆς τῆς συγχρόνου αὐτῶν ἐκδικάσεως εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας καὶ τὴν ὀρθὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης;

Καὶ ὅταν μὲν οὐδεμία γίνηται ἀντιῤῥησις κατὰ τῆς ἑνώσεως μὴ συναφῶν δικῶν, συμφωνοῦμεν, ὅτι δὲν ἐπέρχεται ἐντεῦθεν ἀκυρότης τις. Ὅταν ὅμως ἀντιῤῥησις γίνηται, ὅταν ὁ χωρισμὸς ζητηθῇ, φρονοῦμεν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀνωτέρω λόγων, ὅτι δὲν δύναται τὸ δικαστήριον ν' ἀρνηθῇ τὸν χωρισμὸν χάριν τοῦ συμφέροντος τῆς ὀρθῆς ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης.

387. Ἰδιαιτέρας ἐξετάσεως χρῄζει ἡ περίπτωσις τῆς ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ προσώπου διαπράξεως πολλῶν μὴ συναφῶν ἀδικημάτων. Ὑπὲρ τῆς ἑνώσεως καὶ συγχρόνου ἐκδικάσεως ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ συνηγοροῦσιν ἡ ταχύτης τῆς ἀπονομῆς τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης, ἡ ἀκριβεστέρα ἐκτίμησις τῆς ἠθικῆς ποιότητος τοῦ κατηγορουμένου καὶ ἰδίως ἡ ὀρθὴ ἐφαρμογὴ τῶν περὶ συῤῥοῆς διατάξεων τοῦ ἄρθρ. 109 Ποιν. νόμου. Ὑπὲρ τῆς συγχρόνου ἐκδικάσεως συνηγοροῦσιν ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἡ προηγουμένη νομοθεσία καὶ τὰ ἄρθρα 308 καὶ 365 instr. crim. παραδεχόμενα ἐμμέσως ὡς δυνατὴν τὴν ἕνωσιν μὴ συναφῶν κατὰ τοῦ αὐτοῦ προσώπου δικῶν. Ἐν τούτοις ὁ Helic, παραδεχόμενος τὴν ἕνωσιν καὶ τὰς ἐντεῦθεν πηγαζούσας συνεπείας κατὰ τὴν ἀνάκρισιν (No 2207) καὶ κατὰ τὴν ἐκδίκασιν (No 3336), ἀποφαίνεται ἐπὶ τέλους, ὅτι ἡ ἕνωσις ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἶναι ἁπλῶς *δυνητική* (No 3360).

Παρ' ἡμῖν οὔτε ἀρχαιότερός τις νόμος, οὔτε διάταξίς τις τῆς Ποιν. Δικ. ὑποστηρίζει τὴν ἕνωσιν. Τὸ ἄρθρ. 109 Ποιν. νόμου,

ἀφορᾷ τὴν ἐπιβολὴν τῆς ποινῆς καὶ οὐχὶ τὴν ἐκδίκασιν, καὶ δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ ἀξιόλογα εἴτε ὁμοῦ, εἴτε χωριστὰ εἰσάγονται αἱ κατὰ τοῦ αὐτοῦ προσώπου κατηγορίαι, ὡς καὶ ἡ νομολογία ἀπεφάνθη. (ἀπόφ. 60 τοῦ 1854 καὶ 56 τοῦ 1870 Ἀρ. Πάγου). Τὸ ἄρθρ. 34 Ποιν. ἐθεώρησεν ὡς συναφῆ τὰ παρὰ τοῦ αὐτοῦ προσώπου πραττόμενα ἀδικήματα, μόνον ὅταν τὸ ἓν συντελῇ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἢ ἀπόκρυψιν τοῦ ἄλλου. Πῶς λοιπὸν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι εἶναι συναφῆ ἐν ἐλλείψει τῆς περιπτώσεως ταύτης;

Ἡ ἡμετέρα νομολογία δὲν ἔλυσεν ὁμοιομόρφως τὸ προκείμενον ζήτημα· ἡ ὑπὸ στοιχ. ΤΠΣ'. τῆς 28 Σεπτεμβρίου 1839 ἀπόφασις τοῦ Ἀρείου Πάγου παρεδέχθη τὴν γνώμην, ἣν ὑποστηρίζομεν διὰ τῶν ἀκολούθων σκέψεων. «Ἐπειδὴ κατὰ τὸ ἄρθρ. 34 Ποιν. Δικ. τὰ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ προσώπου πραττόμενα πλημμελήματα τότε μόνον θεωροῦνται ὡς συναφῆ, ὅταν ἐκτελῶνται ἐπὶ μόνῳ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ εὐκολυνθῇ ἄλλο πλημμέλημα ἢ χάριν εὐστοχωτέρας ἐκτελέσεως ἢ ἀποκρύψεως αὐτοῦ.

«Ἐπειδὴ τὸ ἄρθρ. 109 τοῦ Ποιν. Νόμου δὲν ἀφορᾷ τὴν ἀνάκρισιν καὶ ἐκδίκασιν τῶν ἐν αὐτῷ ἀναφερομένων ἀξιοποίνων πράξεων ἀλλὰ τὴν ἐπιβολὴν καὶ ἐπιμέτρησιν τῆς εἰς τὰς εἰρημένας πράξεις καταψηφιζομένης ποινῆς.»

Τὴν ἐναντίαν γνώμην παραδέχθη ὁ Ἄρειος Πάγος διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 10 τοῦ 1859 ἀποφάσεώς του ἐχούσης ὡς ἑξῆς «Ἐπειδὴ ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἄρθρ. 109 τοῦ ποιν. νόμου καὶ 33 τῆς ποινικῆς δικονομίας ἀποδεικνύεται, ὅτι ἐπιτρέπεται ἡ κατὰ τὴν αὐτὴν συζήτησιν ἐκδίκασις διαφόρων κατὰ τοῦ αὐτοῦ προσώπου κατηγοριῶν, ἀρκεῖ τοῦτο νὰ μὴ ἐπιφέρῃ βλάβην, ὅπερ μόνον τὸ δικαστήριον τῆς οὐσίας ὀφείλει νὰ ἐξετάσῃ.»

Ἅμα συγκρίνῃ τις τὰς δύο ταύτας αἰτιολογίας, θέλει πεισθῇ, νομίζομεν, ὅτι μόνη ἡ πρώτη στηρίζεται εἰς τὸν νόμον, ἐνῷ ἡ δευτέρα εἶναι ὅλως αὐθαίρετος καὶ ἀόριστος. Ἐν τούτοις ἐγκύκλιος τῆς εἰσαγγελίας τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὑπεχρέωσε τοὺς εἰσαγγελεῖς νὰ ἐπιδιώκωσι τὴν ἕνωσιν καὶ σύγχρονον ἐκδίκασιν τῶν κατὰ τοῦ αὐτοῦ προσώπων κατηγοριῶν. Καὶ ὅταν μὲν δὲν γίνηται ἀντίρρησις οὐδεμία, τὸ ἐπαναλαμβάνομεν, ἐντεῦθεν προέρ-

χεται ἀκυρότης· ἂν ὅμως γείνῃ τοιαύτη, δὲν εἶναι νόμιμον, φρονοῦμεν, νὰ τὴν ἀποῤῥίψῃ τὸ δικαστήριον.

388. Προκειμένου περὶ μὴ συναφῶν ἀδικημάτων ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ προσώπου διαπραχθέντων πρέπει νὰ μνημονεύσωμεν περίπτωσίν τινα προβλεπομένην ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 47 Στρατ. Ποιν. Νομ. « Ὅταν τις, λέγει τὸ ἄρθρον τοῦτο, ὑπαγόμενος εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ στρατοδικείου, καταδιώκηται διὰ κακούργημα ἢ πλημμέλημμα ὑπαγόμενον εἰς αὐτὴν, ἐν ταυτῷ δὲ καὶ δι' ἕτερον κακούργημα ἢ πλημμέλημα τῆς ἁρμοδιότητος τῶν κοινῶν δικαστηρίων, δικάζει πρῶτον τὸ εἰς ὃ ὑπάγεται ἡ βαρυτέρα πρᾶξις δικαστήριον.» Ἡ περίπτωσις αὕτη ὑποθέτει, ὅτι τὰ δύο ἀδικήματα δὲν εἶναι συναφῆ, διότι τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν εἶναι συναφῆ προβλέπει τὸ ἐδ. 4 τοῦ ἄρθρου, ὡς εἴδομεν ἀνωτέρω (ἀριθ. 380). Σκοπὸς δὲ τῆς διατάξεως ταύτης εἶναι, ὡς ἐκ τοῦ ἐδαφ. 2 τοῦ ἄρθρ. 47 ἐξάγεται, ἡ ἐφαρμογὴ τῶν περὶ συῤῥοῆς διατάξεων τοῦ ἄρθρ 109 Ποιν. Νόμου, τὰς ὁποίας τὸ ἐδάφ. τοῦτο τροποποιεῖ ἐν μέρει.

---

§ 6.

Κανονισμὸς ἁρμοδιότητος.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

389. Ἀνάγκη κανονισμοῦ ἁρμοδιότητος.
390. Προαπαιτούμενα ἵνα λάβῃ χώραν. α') Ἀμφιβολία ἢ ἀμφισβήτησις περὶ ἁρμοδιότητος.
391. β') Ἡ ἀμφιβολία περὶ τοῦ αὐτοῦ ἢ περὶ συναφῶν ἀδικημάτων.
392. γ') Νὰ μὴν ἐξεδόθη ὁριστικὴ ἀπόφασις.
393. Δικαστήρια ἐπίσης ἁρμόδια.
394. Δικαστήρια μὴ ὑποκείμενα ἀλλήλους.
395. Ἀπαιτεῖται νὰ κατασταθῶσι τελεσίδικοι αἱ περὶ ἁρμοδιότητος ἀποφάσεις;
396. Σύγκρουσις ἁρμοδιότητος θετικὴ καὶ ἀρνητική. Παραδείγματα ἀμφοτέρων.
397. Ἀμφίβολοι περιπτώσεις.
398. Διαδικασία.
399. Ἀπόφασις Ἀρείου Πάγου.
400. Ποία ἡ ἰσχὺς τῶν ἀναρμοδίως ἐνεργηθεισῶν πράξεων;
401. Ὁ εἰς ὃν παρεπέμφθη ἡ ὑπόθεσις δικαστὴς δύναται νὰ κηρυχθῇ ἀναρμόδιος;

389. Εἴδομεν, ὅτι διάφορα δικαστήρια δύνανται νὰ ὦσιν ἁρμόδια πρὸς ἐκδίκασιν μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως. Ἐντεῦθεν ἕπεται, ὅτι ἀμφιβολίαι καὶ ἀμφισβητήσεις περὶ ἁρμοδιότητος δύνανται νὰ γεννηθῶσι μεταξὺ τῶν δικαστηρίων ἢ τῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλων. Πρὸς λύσιν τῶν ἀμφιβολιῶν καὶ ἀμφισβητήσεων τούτων εἰσήχθη ὁ κανονισμὸς τῆς ἁρμοδιότητος, περὶ οὗ παρατηρητέον εἰδικώτερον τὰ ἑξῆς.

390. Κανονισμὸς ἁρμοδιότητος χωρεῖ κατὰ τὸ ἄρθρον 46 Ποιν. Δικ. «ὁσάκις εἶναι ἀμφίβολος ἢ ἀμφισβητεῖται ἡ ἁρμοδιότης πολλῶν ἐπίσης ἁρμοδίων καὶ μὴ ὑποκειμένων ἀλλήλοις δικαστηρίων, ἢ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλων, ὡς πρὸς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πταῖσμα πλημμέλημα ἢ κακούργημα, ἢ ὡς πρὸς συναφῆ πταίσματα πλημμελήματα καὶ κακουργήματα.» (Ἰδὲ ἄρθ. 526 inst. crim.). Κατὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο ἵνα λάβῃ χώραν κανονισμὸς ἁρμοδιότητος ἀπαιτεῖται ά.) Νὰ ἦναι ἀμφίβολος ἢ ἀμφισβητουμένη ἡ ἁρμοδιότης πολλῶν δικαστηρίων ἢ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλων. Αἱ φράσεις ἀμφίβολος καὶ ἀμφισβητουμένη ἀποδεικνύουσιν, ὅτι πρέπει νὰ ἐπελήφθησαν ἤδη τῆς ὑποθέσεως τὰ πολλὰ δικαστήρια, διότι ἂν ἓν μόνον ἐξ αὐτῶν ἐπελήφθη καὶ ἐκηρύχθη ἀναρμόδιον, διότι ἕτερον ἐθεώρησεν ὡς τοιοῦτον, οὐδεμία εἰσέτι ἀμφιβολία ἢ ἀμφισβήτησις ὑπάρχει, διότι ἐνδεχόμενον τὸ ἕτερον ἐκεῖνο νὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν ἁρμοδιότητά του καὶ νὰ προβῇ εἰς ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως. Αἱ αὐταὶ φράσεις ἀμφίβολος καὶ ἀμφισβητουμένη ἀποδεικνύουσι προσέτι, ὅτι τὰ ἐπιληφθέντα τῆς ὑποθέσεως δικαστήρια πρέπει νὰ ἔχωσιν ἀντιθέτους ἰδέας περὶ τοῦ ἁρμοδίου νὰ δικάσῃ τὴν ὑπόθεσιν δικαστηρίου, διότι ἂν τὸ ἓν κηρυχθῇ ἀναρμόδιον λόγῳ, ὅτι ἁρμόδιον εἶναι τὸ ἄλλο, αἱ ἀμφιβολίαι καὶ ἀμφισβητήσεις ἐκλείπουσιν ἂν τὸ τελευταῖον ἀναγνωρίσῃ τὴν ἁρμοδιότητά του. Ὥστε ἵνα ὑπάρξωσι τοιαῦται πρέπει τὰ ἐπιληφθέντα τῆς ὑποθέσεως δικαστήρια νὰ θεωρῶσιν ἑαυτὰ ἢ ἁρμόδια ἢ ἀναρμόδια. Καὶ ἀμφίβολος μὲν πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἡ ἁρμοδιότης τῶν ἐπιληφθέντων δικαστηρίων πρὶν ἢ ἀποφανθῶσι περὶ αὐτῆς, ἀμφισβητουμένη δὲ, ἀφοῦ ἐκδοθῇ ἀπόφασις περὶ τῆς ἁρμοδιότητός των. (Οἰκονομ. σελ. 137 σημ. 5).

391. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 46 Ποιν. Δικ. ἵνα γείνῃ κανονισμὸς ἁρμοδιότητος ἀπαιτεῖται β) νὰ ἀφορᾷ ἢ τὸ αὐτὸ ἀδίκημα ἢ συναφῆ ἀδικήματα ἡ περὶ ἁρμοδιότητος ἀμφισβήτησις τῶν δικαστηρίων ἢ τῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλων. Καὶ φανερὸν μὲν εἶναι πότε ἡ περὶ ἁρμοδιότητος ἀμφισβήτησις ἀφορᾷ τὸ αὐτὸ ἀδίκημα, ἀμφίβολον ὅμως πότε ὑπάρχει ἀμφισβήτησις περὶ συναφῶν ἀδικημάτων· ἀρκεῖ πρὸς τοῦτο, ὅτι προκειμένου περὶ δύο συναφῶν ἀδικημάτων ἓν δικαστήριον ἐπιλαμβάνεται τοῦ ἑνὸς, ἐνῷ ἕτερον δικαστήριον ἐπελήφθη ἤδη τοῦ ἄλλου, ἢ πρέπει ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ νὰ κηρυχθῶσιν ἀμφότερα τὰ δικαστήρια ἁρμόδια ἢ ἀναρμόδια πρὸς ἐκδίκασιν τοῦ συναφοῦς ἀδικήματος; Θεωροῦμεν ὀρθότερον τὸ δεύτερον, διότι εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν οὐδὲν ἄτοπον ἐπέρχεται ἐκ τῆς χωριστῆς ἐκδικάσεως τῶν συναφῶν ἀδικημάτων, καὶ διότι δύνανται οἱ διαφερόμενοι πρὶν ἢ καταφύγωσιν εἰς τὸν κανονισμὸν ἁρμοδιότητος νὰ ζητήσωσι τὴν ἕνωσιν τῶν δικῶν παρὰ τῶν δικαστηρίων, τὰ ὁποῖα θὰ τεθῶσιν οὕτως εἰς θέσιν νὰ ἐξετάσωσι ἂν ἐπέρχηται βλάβη ἐκ τῆς κεχωρισμένης ἐκδικάσεως. Ἀναγκαῖον θεωρεῖ τὸν κανονισμὸν τῆς ἁρμοδιότητος ἐπὶ συναφῶν ἀδικημάτων ὁ Helie, ὅταν τὰ γεγονότα συνδεόμενα πρὸς ἄλληλα καὶ μίαν μόνην πρᾶξιν σχηματίζοντα, δὲν δύνανται νὰ δικασθῶσι χωριστὰ, χωρὶς νὰ ἦναι δυνατὴ ἡ ἀντίφασις τῶν ἀποφάσεων. (Helie τόμ. 9 σελ. 539—540).

392. Ἵνα γείνῃ κανονισμὸς ἁρμοδιότητος ἀπαιτῆται προσέτι γ) νὰ μὴν ἐξεδόθη ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ὁριστικὴ ἐπὶ τῆς οὐσίας ἀπόφασις. Τοῦτο ἐξάγεται ἐκ τοῦ πνεύματος ὅλων τῶν περὶ κανονισμοῦ ἁρμοδιότητος διατάξεων, αἵτινες ὑποθέτουσιν ὑπόθεσιν ἀρξαμένην ἀλλὰ μὴ περατωθῶσιν (Helie τόμ. 9 σελ. 538).

393. Ἐκτὸς τῶν ἀπαιτουμένων τούτων τὸ ἄρθρ. 46 Ποιν. Δικ. ἀπαιτεῖ καὶ δύο ἕτερα ἵνα γείνῃ κανονισμὸς ἁρμοδιότητος· ἀ) νὰ ἦναι ἐπίσης ἁρμόδια τὰ ἐπιληφθέντα δικαστήρια καὶ β) νὰ μὴ ὑπόκηνται ἀλλήλους. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν πρῶτον ὅρον παρατηροῦμεν, ὅτι ἐνδεχόμενον μὲν εἶναι νὰ ὦσιν ἐπίσης ἁρμόδια τὰ ἐπιληφθέντα δικαστήρια, ὡς φέρ' εἰπεῖν, ὅταν τὸ ἓν ἢ-

ναι τὸ τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἀδικήματος, τὸ δὲ ἄλλο τὸ τῆς κατοικίας τοῦ κατηγορουμένου, δυνατὸν ὅμως ἐπίσης ἓν μόνον τῶν ἐπιληφθέντων νὰ ἦναι ἁρμόδιον, ὡς, φέρ' εἰπεῖν, ὅταν ἀδικήματος τῆς κοινῆς δικαιοδοσίας ἐπελήφθησαν συγχρόνως κοινὸν καὶ στρατιωτικὸν δικαστήριον. Περὶ τῆς τελευταίας ταύτης περιπτώσεως προέβλεψεν ἰδιαιτέρως ἡ Γαλ. Ποιν. Δικονομία ἐν ἄρθρ. 527· ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ σιωπῇ τοῦ ἡμετέρου νόμου πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῶσιν αἱ περὶ κανονισμοῦ ἁρμοδιότητος διατάξεις καὶ εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν, διότι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι μεριμνήσας ὁ νομοθέτης περὶ τῆς πρώτης περιπτώσεως, καθ' ἣν καὶ διὰ τῆς προτιμήσεως τοῦ ἄρθρ. 31 Ποιν. Δικ. ἦτο δυνατὸν πολλάκις νὰ παύσῃ ἡ σύγκρουσις, οὐδόλως ἐνόησε νὰ συμπεριλάβῃ καὶ τὴν δευτέραν. Δι' ὃ καὶ ἡ νομολογία ἄνευ ἀντιρρήσεώς τινος ἐφήρμοσε τὰς περὶ κανονισμοῦ ἁρμοδιότητος διατάξεις καὶ εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν.

394. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν δεύτερον ὅρον, ὅτι τὰ δικαστήρια δὲν πρέπει νὰ ὑπόκηνται ἀλλήλοις, παρατηροῦμεν, ὅτι ὁμοία διάταξις ὑπάρχει καὶ εἰς τὸ ἄρθρ. 526 inst. crim. (ne ressortissant pas les uns aux autres), ἐννοῦσι δὲ ὡς ὑποκείμενα ἀλλήλοις δικαστήρια, ἐν γένει μὲν ὁσάκις αἱ ἀποφάσεις τοῦ ἑνὸς ἐκκαλοῦνται εἰς τὸ ἄλλο, ἰδίως δὲ ἐπὶ κανονισμοῦ ἁρμοδιότητος τὰ ὑπαγόμενα εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ αὐτοῦ πλημμελειοδικείου πταισματοδικεῖα καὶ τὰ ὑπαγόμενα εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ αὐτοῦ ἐφετείου πλημμελειοδικεῖα· καὶ ὁσάκις μὲν δὲν ὑπάγονται εἰς τὴν αὐτὴν περιφέρειαν, κανονίζει τὴν ἁρμοδιότητα τὸ ἀκυρωτικόν, ἢ τὸ ἐφετεῖον, ἂν πρόκηται περὶ πταισματοδικείων, ὁσάκις δὲ ὑπάγονται, τὴν κανονίζει τὸ πλημμελειοδικεῖον καὶ τὸ ἐφετεῖον· (ταῦτα ἐξάγονται ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἄρθρων 526 καὶ 540 instr. crim. Helie τόμ. 9 σελ. 534). Ἐντεῦθεν ἕπεται, ὅτι παρὰ Γάλλοις ἡ διάκρισις μεταξὺ ὑποκειμένων καὶ μὴ ὑποκειμένων ἀλλήλοις δικαστηρίων εἰσήχθη μόνον χάριν προσδιορισμοῦ τοῦ ἁρμοδίου νὰ κανονίσῃ τὴν ἁρμοδιότητα δικαστηρίου, καὶ ὅτι ἑπομένως εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀνάγκη κανονισμοῦ ἁρμοδιότητος.

Ποία ἤδη ἡ ἔννοια, ἣν ὁ ἡμέτερος νομοθέτης ἀπέδωκεν εἰς τὴν φράσιν μὴ ὑποκειμένων ἀλλήλοις δικαστηρίων; Προφανῶς δὲν ἐσκόπει διὰ τῆς διακρίσεως ταύτης νὰ κανονίσῃ τὸ ἁρμόδιον ν' ἀποφασίσῃ περὶ τοῦ κανονισμοῦ τῆς ἁρμοδιότητος δικαστήριον, διότι εἰς ἁπάσας τὰς περιπτώσεις τὸν Ἄρειον Πάγον ἐθεώρησεν ὡς τοιοῦτον. Ἐπίσης δὲν πιστεύομεν, ὅτι διὰ τῆς ἀνωτέρω φράσεως ἐσκόπει ὁ νομοθέτης ν' ἀπαγορεύσῃ πάντοτε τὸν κανονισμὸν τῆς ἁρμοδιότητος, ὁσάκις ἡ περὶ ἁρμοδιότητος ἀμφισβήτησις λαμβάνει χώραν μεταξὺ δύο δικαστηρίων, ὧν τὸ ἓν δικάζει τὰς ἐφέσεις κατὰ τῶν ἀποφάσεων τοῦ ἄλλου, διότι καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην δύναται νὰ ὑπάρξῃ προφανὴς ἀνάγκη κανονισμοῦ ἁρμοδιότητος, ὡς θὰ ἴδωμεν. Ὅθεν καθ' ἡμᾶς ἡ φράσις ἐκείνη δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἄλλην ἔννοιαν, εἰμὴ ν' ἀπαγορεύσῃ τὸν κανονισμὸν, ὁσάκις ἡ περὶ ἁρμοδιότητος ἀμφισβήτησις ἐπῆλθε συνεπείᾳ ἀποφάσεως τοῦ ἑνὸς δικαστηρίου ἐκδοθείσης κατ' ἔφεσιν ἀποφάσεως τοῦ ἄλλου, ὡς π. χ. ὅταν πταισματοδικεῖον κηρυχθὲν ἁρμόδιον κατεδίκασε, γενομένης δὲ ἐφέσεως τὸ πλημμελειοδικεῖον ἐκήρυξε τὸ πταισματοδικεῖον ἀναρμόδιον· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει κανονισμὸς ἁρμοδιότητος δὲν χωρεῖ, ἀλλὰ πρέπει νὰ εἰσαχθῇ ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸ ἁρμόδιον πταισματοδικεῖον.

395. Ἐν Γαλλίᾳ ἀπαιτοῦσιν, ἵνα λάβῃ χώραν κανονισμὸς ἁρμοδιότητος, καὶ νὰ μὴν ἦναι δυνατὸν νὰ προσβληθῶσι δι' ἐνδίκου τινὸς μέσου αἱ περὶ ἁρμοδιότητος ἀποφάσεις (Helie τόμ. 9 σελ. 537). Φρονοῦμεν, ὅτι δὲν ἀπαιτεῖται τοιοῦτόν τι παρ' ἡμῖν, διότι ὁ ἡμέτερος νόμος καὶ ἐν περιπτώσει ἀμφιβολίας μόνης περὶ ἁρμοδιότητος ἐπέτρεψε τὸν κανονισμὸν τῆς ἁρμοδιότητος, ἵνα προσδιορίζηται ταχέως τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον, καὶ προβαίνῃ ἀπροσκόπτως ἡ ἐκδίκασις τῆς ὑποθέσεως. Τοιαύτη δὲ ἀμφιβολία προφανῶς ὑπάρχει καὶ πρὶν ἢ οὐδόλως δικάσωσι περὶ τῆς ἁρμοδιότητός των τὰ δικαστήρια, ἅμα ἐπελήφθησαν τῆς ὑποθέσεως, πολὺ μᾶλλον ἀφοῦ ἀπεφάσισαν ἐπ' αὐτῆς, ἂν καὶ αἱ ἀποφάσεις των δύνανται νὰ προσβληθῶσι δι' ἐνδίκων μέσων.

396. Εἴδομεν (ἀριθ. 390), ὅτι ἀμφιβολία καὶ ἀμφισβήτη-

σις περὶ ἀρμοδιότητος ὑπάρχει ὅταν τὰ ἐπιληφθέντα τῆς ὑποθέσεως δικαστήρια ἐκηρύχθησαν ἢ ἅπαντα ἁρμόδια ἢ ἅπαντα ἀναρμόδια· εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν ἡ ἐπερχομένη σύγκρουσις ἁρμοδιότητος ὀνομάζεται θετικὴ (conflit positif), εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν ἀρνητικὴ (conflit negatif). Καὶ ἐπὶ μὲν τῆς θετικῆς συγκρούσεως ὑπάρχει ἀνάγκη κανονισμοῦ πρὸς ἀποφυγὴν διπλῶν καταδιώξεων καὶ ἀντιφατικῶν ἀποφάσεων. Ἐπὶ δὲ τῆς ἀρνητικῆς συγκρούσεως ὑπάρχει ἀνάγκη κανονισμοῦ, ἵνα μὴ μείνῃ ἀκαταδίωκτον τὸ ἀδίκημα δι' ἔλλειψιν ἁρμοδίου δικαστηρίου.

Καὶ θετικῆς μὲν συγκρούσεως περιπτώσεις ἀναφέρομεν τὰς ἑξῆς: ὅταν τοῦ αὐτοῦ ἀδικήματος ἐπελήφθησαν συγχρόνως οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι τῆς κοινῆς δικαιοδοσίας καὶ οἱ τῆς ἐξαιρετικῆς ἢ οἱ τῆς ἐκτάκτου κοινῆς δικαιοδοσίας· ὅταν τοῦ αὐτοῦ ἀδικήματος ἐπελήφθησαν ἀνακριταὶ διαφόρων πλημμελειοδικείων· ὅταν ἡ αὐτὴ ὑπόθεσις εἰσήχθη εἴτε ἀπ' εὐθείας εἴτε διὰ βουλευμάτων εἰς διάφορα δικαστήρια ἔστω καὶ ὑπὸ διάφορον χαρακτηρισμόν. Ἀρνητικῆς δὲ συγκρούσεως παραδείγματα ἀναφέρομεν τὰ ἑξῆς: ὅταν ἐπιληφθέντα τοῦ αὐτοῦ ἀδικήματος διάφορα δικαστήρια, τινὰ μὲν τῆς κοινῆς δικαιοδοσίας, ἕτερα δὲ τῆς ἐξαιρετικῆς, ἐκηρύχθησαν ἅπαντα διαδοχικῶς ἀναρμόδια, τὰ μὲν πρῶτα ὡς ὑπαγομένης τῆς ὑποθέσεως εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν δικαιοδοσίαν, τὰ δὲ δεύτερα ὡς ὑπαγομένης εἰς τὴν κοινήν· ὅταν πλημμελειοδικεῖον κηρύσσηται ἀναρμόδιον νὰ δικάσῃ τινὰ ὡς ἔχοντα ἔκτακτον δικαιοδοσίαν, τὸ δὲ ἐφετεῖον κηρύσσηται ἀναρμόδιον νὰ δικάσῃ αὐτὸν ὡς ὑπαγόμενον εἰς τὴν κοινήν· ὅταν δύο πλημμελειοδικεῖα κηρύσσωνται ἀναρμόδια νὰ δικάσωσιν ἀδίκημά τι ἰσχυριζόμενον ἑκάτερον, ὅτι ἁρμόδιον εἶναι τὸ ἄλλο· τέλος ὅταν οἱ σύνεδροι παρέπεμψαν συναφές τι πλημμέλημα εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον, τοῦτο δὲ ἐκηρύχθη ἀναρμόδιον διὰ τὸν λόγον, ὅτι ἁρμόδιον εἶναι τὸ κακουργιοδικεῖον (Ἀπόφ. Ἀρείου Πάγου 73 τοῦ 1859).

397. Εἰς ὅλας τὰς ἀνωτέρω περιπτώσεις τῆς τε θετικῆς καὶ ἀρνητικῆς συγκρούσεως δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι πρέπει νὰ καταφύγωμεν εἰς τὴν διαδικασίαν τοῦ κανονισμοῦ τῆς ἁρ-

μοδιότητος. Ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ ἕτεραι περιπτώσεις, καθ' ἃς ἀμφιβολία δύναται νὰ ἐγερθῇ, ἂν δύναται νὰ λάβῃ χώραν κανονισμὸς ἁρμοδιότητος· θέλομεν διεξέλθει τινὰς τῶν περιπτώσεων τούτων.

Καὶ πρῶτον, ἂν στρατιωτικός τις παρεπέμφθη εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον διὰ βουλεύματος, δύνανται κατόπιν αἱ στρατιωτικαὶ ἀνακριτικαὶ ἀρχαὶ νὰ ἐπιληφθῶσι τῆς ὑποθέσεως καὶ νὰ ζητήσωσι τὸν κανονισμὸν τῆς θετικῆς ταύτης συγκρούσεως ἁρμοδιότητος; Τὸ ζήτημα τοῦτο ὀρθότατα ἔλυσε καταφατικῶς ὁ Ἄρειος Πάγος (Ἀπόφ. 52 τοῦ 1856) σκεφθείς, ὅτι ἐν τῇ γενικότητι τῶν ἐκφράσεων τοῦ ἄρθρ. 46 Ποιν. Δικ. ἡ περὶ ἁρμοδιότητος ἀμφισβήτησις δύναται νὰ ἐγερθῇ οὐ μόνον μεταξὺ δικαστηρίων πρὸς ἄλληλα, ἢ μεταξὺ ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων πρὸς ἀλλήλους, ἀλλὰ καὶ μεταξὺ δικαστηρίων ἀφ' ἑνὸς, καὶ ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων ἀφ' ἑτέρου.

Δεύτερον ἀμφιβολία ἠγέρθη, ἂν δύναται νὰ λάβῃ χώραν κανονισμὸς ἁρμοδιότητος, ὅταν τὸ μὲν πταισματοδικεῖον ἐκηρύχθη ἀναρμόδιον, διότι ἡ πρᾶξις πλημμέλημα, τὸ δὲ πλημμελειοδικεῖον, εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου ὑπάγεται τὸ πταισματοδικεῖον, ἐκηρύχθη ἐπίσης ἀναρμόδιον, διότι ἡ πρᾶξις πταῖσμα. Τὸ ζήτημα τοῦτο ἔλυσεν ἀποφατικῶς ὁ Ἄρειος Πάγος (Ἀπόφ. 43 τοῦ 1854) διὰ τὸν λόγον, ὅτι τὸ πταισματοδικεῖον ὑπόκειται εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον. Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ ἀπόφασις αὕτη δὲν εἶναι ὀρθὴ διὰ τοὺς ἑξῆς λόγους· διότι ὁ κανονισμὸς ἁρμοδιότητος ἐπὶ ἀρνητικῆς συγκρούσεως καθιερώθη, ἵνα μὴ μένωσι τὰ ἀδικήματα ἀτιμώρητα ἕνεκεν ἐλλείψεως ἁρμοδίου νὰ δικάσῃ αὐτὰ δικαστηρίου, τοιοῦτον δὲ ἄτοπον θὰ λάβῃ χώραν καὶ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν, ἂν παρῆλθεν ἡ προθεσμία τῆς ἀναιρέσεως κατὰ τῶν ἀνωτέρω ἀποφάσεων· διότι εἰς ὁμοίας περιπτώσεις ἐπιτρέπουσι κανονισμὸν ἁρμοδιότητος ἐν Γαλλίᾳ (Helie tom. 9 σελ. 544)· καὶ τέλος, διότι ἡ ἀληθὴς ἔννοια τῆς ἐκφράσεως δικαστηρίων μὴ ὑποκειμένων ἀλλήλοις εἶναι ἐκείνη, ἣν ἐδώσαμεν ἀνωτέρω (ἀριθ. 394).

Τρίτον ἀμφιβολία δύναται νὰ ἐγερθῇ, ἂν δύναται νὰ λάβῃ χώραν κανονισμὸς ἁρμοδιότητος, ὅταν εἷς μὲν μόνος δικαστὴς

ἐκηρύχθη ἀναρμόδιος, οὐχ ἧττον ὅμως κατέστη ἀδύνατος ἡ ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου ἐκδίκασις τῆς ὑποθέσεως· π. χ. ὅταν συμβούλιον πλημμελειοδικῶν παρέπεμψε τὴν ὑπόθεσιν εἰς πταισματοδικεῖον, τοῦτο δὲ ἐκηρύχθη ἀναρμόδιον, διότι ἡ πρᾶξις φέρει χαρακτῆρα πλημμελήματος. Ἐν Γαλλίᾳ οὐδόλως διστάζουσιν, ὅτι εἰς ὅλας τὰς τοιαύτας περιπτώσεις πρέπει νὰ λάβῃ χώραν κανονισμὸς ἁρμοδιότητος. (Helie τόμ. 9 σελ. 542—543). Προβαίνουσιν μάλιστα εἰς τοιοῦτον, καὶ ὅταν ἀκόμη δι' ἄλλους λόγους καὶ οὐχὶ κυρίως ἀναρμοδιότητα ἀπεξεδύθη τῆς ὑποθέσεως ὁ ἁρμόδιος δικαστὴς, καὶ κατέστη ἀδύνατος ἡ ἐκδίκασις αὐτῆς. (Helie τόμ. 9 σελ. 545—546). Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ νομολογία αὕτη πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ παρ' ἡμῖν, ἀρκεῖ μόνον νὰ καθίσταται πράγματι καὶ παρ' ἡμῖν ἀδύνατος ἡ ἐκδίκασις τῆς ὑποθέσεως, ὁσάκις τοῦτο συμβαίνει ἐν Γαλλίᾳ· οὕτω, φέρ' εἰπεῖν, ἂν βούλευμά τι παραπέμψῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον, τοῦτο δὲ κηρυχθῇ ἀναρμόδιον, διότι ἡ πρᾶξις φέρει χαρακτῆρα κακουργήματος, πρέπει νὰ λάβῃ χώραν κανονισμὸς ἁρμοδιότητος; Ἐν Γαλλίᾳ λύουσι τὸ ζήτημα καταφατικῶς, διότι τὸ πλημμελειοδικεῖον κηρυττόμενον ἀναρμόδιον παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν ἀνακριτὴν (ἄρθρ. 193 instr. crim.), ἀλλ' οὗτος εἶχεν ἤδη ἐπιληφθῇ τῆς ὑποθέσεως καὶ ἑπομένως δὲν δύναται νὰ ἐπιληφθῇ αὐτῆς καὶ αὖθις, οὕτω δὲ ἡ ἐκδίκασίς της σταματᾷ. Ἄλλως ὅμως ἔχει τὸ πρᾶγμα παρ' ἡμῖν, διότι τὸ πλημμελειοδικεῖον κηρυττόμενον ἀναρμόδιον παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον (ἄρθρ. 373 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.), καὶ οὕτω προβαίνει ἡ ἐκδίκασις τῆς ὑποθέσεως. Διὰ ταῦτα ὀρθῶς καὶ ὁ Ἄρειος Πάγος ἀπεφάνθη, ὅτι εἰς τοιαύτην περίπτωσιν δὲν χωρεῖ κανονισμὸς ἁρμοδιότητος (Ἀποφ. 104 τοῦ 1842).

398. Τοιαῦται εἰσὶν αἱ περιπτώσεις καθ' ἃς ἐπιτρέπεται κανονισμὸς ἁρμοδιότητος· προβαίνομεν ἤδη εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς περὶ αὐτοῦ τηρητέας διαδικασίας.

Κανονισμὸν ἁρμοδιότητος δύνανται νὰ ζητήσωσιν ἅπαντες οἱ διάδικοι, ἤγουν ὁ εἰσαγγελεὺς, ὁ κατηγορούμενος, ὁ ἰδιώτης κατήγορος καὶ ὁ πολιτικῶς ἐνάγων (ἄρθρ. 46 ἐν τέλει Ποιν. Δικ.)

Ὁ αἰτῶν τὸν κανονισμὸν ἀπευθύνει περὶ τούτου πρὸς τὸν παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ εἰσαγγελέα αἴτησιν, ἥτις πρέπει νὰ ἦναι βεβαιωμένη (ἄρθρ. 47 Ποιν. Δικ.), ἤγουν νὰ περιέχῃ τὴν βεβαίωσιν, ὅτι ἀληθῶς ὑπάρχει περίπτωσίς τις κανονισμοῦ ἁρμοδιότητος.

Ὁ παρὰ τῷ Ἀρ. Πάγῳ εἰσαγγελεὺς λαβὼν τὴν αἴτησιν ἀνακρίνει συνοπτικῶς τὴν ὑπόθεσιν, καὶ εἰσάγει αὐτὴν ἐνώπιον τοῦ Ἀρ. Πάγου δημοσίᾳ συνεδριάζοντος. Συγχρόνως εἰδοποιεῖ τοὺς ἐπιλαβομένους τῆς δίκης ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους ἢ δικαστάς, τοὺς τελευταίους δὲ τούτους διὰ τοῦ προέδρου των, ὅτι πρέπει διαρκούσης τῆς συνοπτικῆς ἀνακρίσεως καὶ μέχρι τῆς ὁριστικῆς τοῦ Ἀρ. Πάγου ἀποφάσεως ν' ἀπέχωσι πάσης περαιτέρω διαδικασίας (ἄρθρ. 48 Ποιν. Δικ.). Ἐὰν οἱ τῆς δίκης ἐπιλαβόμενοι δικασταὶ ἢ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλοι, καίπερ εἰδοποιηθέντες, προχωρῶσι περαιτέρω, καταδικάζονται εἰς τὴν πληρωμὴν ὅλων τῶν ἐντεῦθεν προερχομένων ζημιῶν καὶ ἐξόδων, ὑποβαλλόμενοι προσέτι καὶ εἰς πειθαρχικὴν ποινήν (ἄρθρ. 49 Ποιν. Δικ.).

Ἀλλ' εἰσάγων ὁ παρὰ τῷ Ἀρ. Πάγῳ εἰσαγγελεὺς τὴν ὑπόθεσιν εἰς δημοσίαν συζήτησιν ὀφείλει νὰ κλητεύσῃ καὶ τοὺς διαδίκους; Ἡ Πολιτικὴ Δικονομία διατάσσει ῥητῶς τοιαύτην κλήτευσιν εἰς τὸ ἄρθρ. 31 καὶ 32· ἀλλ' ἡ Ποιν. Δικονομία σιωπᾷ περὶ τούτου, ἑπομένως πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι δὲν ἀπαιτεῖ τοιαύτην κλήτευσιν, καὶ ὅταν ἀκόμη δὲν ζητῇ ἡ εἰσαγγελία ἀλλ' ἄλλοι διάδικοι τὸν κανονισμὸν τῆς ἁρμοδιότητος. Δύνανται ὅμως οἱ διάδικοι νὰ ἐμφανισθῶσιν οἴκοθεν κατὰ τὴν συζήτησιν ἄνευ κλήσεως (Ἀποφ. Ἀρ. Πάγου τῆς 12 Ὀκτωβρίου 1836.)

399. Ὁ Ἄρ. Πάγος ἐξετάζει πρὸ πάντων ἂν ὑπάρχῃ περίπτωσις κανονισμοῦ ἁρμοδιότητος. Ἂν δὲν ὑπάρχῃ τοιαύτη, ἀπορρίπτει τὴν αἴτησιν καὶ καταδικάζει τοὺς ἐξαιτησαμένους τὸν κανονισμὸν κατηγορουμένους, πολιτικῶς ἐνάγοντας, ἢ ἰδιώτας κατηγόρους εἰς χρηματικὴν ποινὴν 50—200 δραχμῶν, καὶ ἐὰν αἱ αἰτήσεις των ἦναι παράλογοι καταδικάζονται προσέτι εἰς κράτησιν μιᾶς μέχρι τριῶν ἡμερῶν καὶ εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ζημιῶν καὶ τῶν ἐξόδων (ἄρθρ. 50 Ποιν. Δικ.).

Ἂν ὑπάρχῃ ἀληθῶς περίπτωσις κανονισμοῦ ἁρμοδιότητος, τότε, εἰ μὲν πρόκειται περὶ θετικῆς συγκρούσεως, ἀποφασίζει ὁ

Ἄρ. Πάγος ἐπὶ τῇ βάσει τῶν περὶ δικαιοδοσίας καὶ ἁρμοδιότητος ἐκτεθέντων κανόνων ποῖον τῶν ἐπιληφθέντων τῆς ὑποθέσεως δικαστηρίων εἶναι ἁρμόδιον, καὶ ἂν πολλὰ ἦναι τοιαῦτα, ποῖον πρέπει νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως· ἂν δὲ οὐδὲν τῶν ἐπιληφθέντων ἦναι ἁρμόδιον, παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ δικαστήριον, ὅπερ θεωρεῖ ὡς τοιοῦτον.

Εἰ δὲ πρόκειται περὶ ἀρνητικῆς συγκρούσεως, ὁ Ἄρ. Πάγος παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν εἰς ἐκεῖνο τῶν ἐπιληφθέντων δικαστηρίων, ὅπερ ἐσφαλμένως ἐκηρύχθη ὡς ἀναρμόδιον, ἢ καὶ εἰς ἕτερόν τι, ὅπερ ἤθελε θεωρήσει ὡς ἁρμόδιον πρὸς ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως.

400. Καὶ ἐπὶ τῆς θετικῆς καὶ ἐπὶ τῆς ἀρνητικῆς συγκρούσεως ἐνδεχόμενον νὰ ἐνηργήθησαν ἀνακριτικαὶ ἢ καὶ διαδικαστικαὶ πράξεις ὑπὸ τῶν ὡς ἀναρμοδίων ἀναγνωρισθέντων ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων ἢ δικαστηρίων, ποία ἡ ἰσχὺς τῶν πράξεων τούτων μετὰ τὸν κανονισμόν; Περὶ τῆς ἰσχύος τῶν ἀναρμοδίως ἐνεργηθεισῶν ἀνακριτικῶν πράξεων θέλομεν ὁμιλήσει κατωτέρω (ἰδὲ ἀριθ. 415.). Καθόσον ἀφορᾷ τὰς λοιπὰς π. χ. βουλεύματα, ἀποφάσεις κτλ. φρονοῦμεν, ὅτι μετὰ τὴν περὶ κανονισμοῦ ἀπόφασιν ἀποβάλλουσι πᾶσαν ἰσχύν, καὶ θεωροῦνται ὡς οὐδέποτε ἐκδοθεῖσαι.

401. Δύναται τὸ δικαστήριον, εἰς ὃ ὁ Ἄρ. Πάγος κανονίζων τὴν ἁρμοδιότητα παρέπεμψε τὴν ὑπόθεσιν, νὰ κηρυχθῇ ἀναρμόδιον; Ὁ Helie (τόμ. 9. σελ. 551) διακρίνει μεταξὺ τῆς θετικῆς καὶ τῆς ἀρνητικῆς συγκρούσεως. Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν φρονεῖ, ὅτι ἡ ἀπόφασις τοῦ Ἀρ. Πάγου ὑποδεικνύει ἁπλῶς τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον, ἀλλὰ δὲν προδικάζει τὸ περὶ ἁρμοδιότητος ζήτημα. Εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν φρονεῖ τοὐναντίον, ὅτι ἡ ἀπόφασις τοῦ Ἀρ. Πάγου ἀποτελεῖ δεδικασμένον καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ περὶ ἁρμοδιότητος ζήτημα, ὥστε ὁ εἰς ὃν παρεπέμφθη ἡ ὑπόθεσις δικαστὴς δὲν δύναται νὰ κηρυχθῇ ἀναρμόδιος, ἐκτὸς ἂν τὰ γεγονότα μεταβάλωσι φάσιν.

Δὲν βλέπομεν τοὺς ὑποστηρίζοντας τοιαύτην διάκρισιν λόγους καὶ φρονοῦμεν, ὅτι εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις ὁ εἰς ὃν παρεπέμφθη ἡ ὑπόθεσις δικαστὴς εἶναι δεσμευμένος ὑπὸ τῆς ἀπο-

φάσεως τοῦ Ἀρ. Πάγου, ἐφ' ὅσον ὅμως ἐπελήφθη οὗτος τοῦ περὶ ἁρμοδιότητος ζητήματος· ἑπομένως ἂν ἐκ τῆς συζητήσεως τῆς ὑποθέσεως προκύψωσι νέα γεγονότα καθιστῶντα τὸ πταῖσμα πλημμέλημα ἢ τὸ πλημμέλημα κακούργημα, τὰ δὲ γεγονότα ταῦτα οὐδόλως ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν ὁ Ἄρ. Πάγος, δύναται ὁ εἰς ὃν παρεπέμφθη ἡ ὑπόθεσις δικαστὴς νὰ κηρυχθῇ ἀναρμόδιος, καὶ νὰ παραπέμψῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν εἰσαγγελέα εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν, καὶ εἰς τὸ κακουργοδικεῖον εἰς τὴν δευτέραν (Ledru Rollin règl. de juges No 234).

---

§ 7

Ἁρμοδιότης κατὰ παραπομπήν.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

402. Περιπτώσεις παραπομπῆς.
403. Ἐξέτασις αὐτῶν.
404. Τίς ζητεῖ παραπομπήν.
405. Διατυπώσεις ἐν περιπτώσει νόσου ἢ κωλύματος τῶν δικαστῶν.
406. Διατυπώσεις ἐν περιπτώσει κινδύνου δημοσίας ἀσφαλείας.
407. Πότε ἐπιτρέπεται ἡ περὶ παραπομπῆς αἴτησις.

---

402. Ἡ Ποινικὴ Δικονομία ἐπιτρέπει ἐνίοτε τὴν ἀφαίρεσιν τῆς ὑποθέσεως ἀπὸ τὸ κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἁρμόδιον δικαστήριον καὶ τὴν ὑποβολὴν αὐτῆς εἰς ἕτερον, τοῦ ὁποίου ἡ ἁρμοδιότης ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὀνομάζεται ἁρμοδιότης κατὰ παραπομπήν.

Περιπτώσεις τοιαῦται εἶναι κατὰ τὸ ἄρθρ. 60 τῆς Ποινικῆς Δικονομίας αἱ ἑξῆς.

1. Ὅταν ἐξαιρῆται ὁλόκληρον δικαστήριον, ἢ τόσα μέλη δικαστηρίου τινός, ὥστε τὰ ὑπόλοιπα δὲν συμπληροῦσι τὸν κατὰ νόμον πρὸς συζήτησιν τῆς δίκης ἀπαιτούμενον ἀριθμόν.

2. Ὅταν δὲν ὑπάρχῃ ὁ κατὰ νόμον ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς δικαστῶν ἕνεκα νόσου, ἢ ἄλλης αἰτίας.

3. Ὅταν ᾖναι ὑποψία ὅτι κινδυνεύει ἡ δημόσιος ἀσφάλεια ἐκ τῆς εἰς ὡρισμένον τινὰ τόπον συζητήσεως τῆς δίκης.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΒΕΖ...
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
1968

Ἐκτὸς αὐτῶν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς κατὰ παραπομπὴν ἁρμοδιότητες ἀφ' ἑνὸς ἡ τοῦ δικαστηρίου, εἰς ὃ παραπέμπει τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως ὁ Ἄρειος Πάγος, ὅταν ἀναιρῇ τὴν ἐπ' αὐτῆς ἐκδοθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου ἀπόφασιν (ἄρθρ. 498 Ποιν. Δικ.), καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ τοῦ δικαστηρίου, εἰς ὃ δύναται τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν νὰ παραπέμψῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἄρθρ. 270 Ποιν. Δικ. ἀλλὰ περὶ ταύτης μὲν θέλομεν πραγματευθῆ ἐν τῷ περὶ τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν κεφαλαίῳ, περὶ ἐκείνης δὲ ἐν τῷ περὶ ἀναιρέσεως κεφαλαίῳ.

403. Ἡ πρώτη τῶν ἀνωτέρω περιπτώσεων συνδέεται τοσοῦτον στενῶς μετὰ τῶν περὶ ἐξαιρέσεως διατάξεων τῆς ποινικῆς δικονομίας, ὥστε μόνον ἑρμηνευομένη συγχρόνως μετ' αὐτῶν δύναται νὰ κατανοηθῇ δεόντως. Ἕνεκα τούτου περιοριζόμεθα ἐνταῦθα εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν λοιπῶν δύο περιπτώσεων, ἐπιφυλασσόμενοι νὰ διαπραγματευθῶμεν περὶ τῆς πρώτης ἐν τῷ περὶ ἐξαιρέσεως δικαστῶν κεφαλαίῳ (ἰδὲ κατωτέρω ἀριθ. 745 καὶ ἑπόμ.).

Καὶ καθ' ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὴν δευτέραν περίπτωσιν, παρατηροῦμεν, ὅτι ὡς ἄλλη αἰτία καθιστῶσα ἀδύνατον τὴν συγκρότησιν τοῦ δικαστηρίου πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἡ ἀπουσία τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων, ἡ προσωρινὴ παῦσις αὐτῶν καὶ τὰ τοιαῦτα.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν τρίτην περίπτωσιν, παρατηροῦμεν, ὅτι ὕπαρξιν κινδύνου δημοσίας ἀσφαλείας παραδέχονται οὐ μόνον, ὅταν ἀπειλῆται ἡ δημοσία τάξις, ἀλλὰ καὶ ὅταν γεννῶνται ἀμφιβολίαι περὶ τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν δικαστῶν, ὡς ὅταν, φέρ' εἰπεῖν, καταδιώκωνται πολλοὶ κατηγορούμενοι ἐκ τοῦ αὐτοῦ τόπου (Helie τόμ. 9 σελ. 555—556).

404. Τὴν ἀνωτέρω παραπομπὴν δύνανται νὰ ζητήσωσιν, εἰς μὲν τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν ἕνεκα νόσου ἢ ἄλλης αἰτίας ἐλλείπει ὁ νόμιμος πρὸς συγκρότησιν δικαστηρίου ἀριθμός, πᾶς διάδικος, ἤγουν κατηγορούμενος, εἰσαγγελεύς, ἰδιώτης κατήγορος καὶ πολιτικῶς ἐνάγων. Εἰς δὲ τὴν περίπτωσιν κινδύνου δημοσίας ἀσφαλείας, μόνον ὁ παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ εἰσαγγελεὺς κατ' ἐντολὴν τοῦ ὑπουργείου τῆς δικαιοσύνης (ἄρθρ. 62 Ποιν.

Δικ.). Ἴδωμεν τὴν ἐπὶ ἑκατέρας τῶν περιπτώσεων τηρητέαν διαδικασίαν.

405. Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν ὁ αἰτῶν τὴν παραπομπὴν ἀπευθύνει τὴν περὶ τούτου αἴτησίν του, περιέχουσαν καὶ βεβαίωσιν τῆς νόσου ἢ τοῦ κωλύματος, πρὸς τὸν παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ εἰσαγγελέα, ὅστις ἀνακρίνων συνοπτικῶς τὴν ὑπόθεσιν εἰσάγει αὐτὴν ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου δημοσίᾳ συνεδριάζοντος. Ταῦτα ἐξάγονται ἐκ τοῦ ἄρθρ. **64** Ποιν. Δικ. καθ' ὃ ἡ διαδικασία ἐπὶ παραπομπῆς γίνεται, καθ' ὃν τρόπον καὶ ἡ περὶ κανονισμοῦ ἁρμοδιότητος, ἤγουν κατὰ τὸ ἄρθρον **47** Ποιν. Δικ.

Ἀλλὰ δὲν ὀφείλει ὁ εἰσαγγελεὺς νὰ κλητεύσῃ κατὰ τὴν συζήτησιν καὶ τοὺς διαδίκους; Τὸ ζήτημα τοῦτο ἐξητάσαμεν ἀνωτέρω προκειμένου περὶ κανονισμοῦ ἁρμοδιότητος (ἰδὲ ἀριθ. 398).

Παρατηροῦμεν ἐπὶ τέλους, ὅτι ὅπως ἐπὶ κανονισμοῦ ἁρμοδιότητος ὀφείλει καὶ ἐνταῦθα ὁ παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ εἰσαγγελεὺς νὰ εἰδοποιήσῃ τοὺς ἐπιληφθέντας τῆς ὑποθέσεως ὑπαλλήλους ἵνα μὴ προχωρήσωσι. Τὴν εἰδοποίησιν ὅμως ταύτην θεωροῦμεν ματαίαν, προκειμένου περὶ τῆς ἕνεκα νόσου ἢ κωλύματος παραπομπῆς, διότι εἰς τοιαύτας περιστάσεις εἶναι ἀδύνατον νὰ προχωρήσωσι, ἂν δὲ δυνηθῶσι νὰ πράξωσι τοῦτο ἡ αἴτησις περὶ παραπομπῆς ματαιοῦται.

406. Εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν οἱ ἁρμόδιοι εἰσαγγελεῖς ὑποβάλλουσι πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης τὰς παραστάσεις των περὶ τοῦ κινδύνου τῆς δημοσίας ἀσφαλείας, μετὰ τῶν δικαιολογητικῶν ἐγγράφων. Τὸ ὑπουργεῖον, ἂν πεισθῇ περὶ τοῦ κινδύνου, διατάσσει τὸν παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ εἰσαγγελέα νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ δικαστηρίου τούτου τὴν παραπομπὴν τῆς ὑποθέσεως. Λαβὼν οὗτος τὴν διαταγὴν ταύτην, ὀφείλει ν' ἀπευθύνῃ ἀμέσως εἰς τὸ δικαστήριον, παρ' ᾧ διατελεῖ ἐκκρεμὴς ἡ ὑπόθεσις, κοινοποίησιν, ἵνα μὴ προχωρήσῃ εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως· ἡ εἰδοποίησις αὕτη γίνεται διὰ τοῦ προέδρου· παραβαῖνον δὲ αὐτὴν τὸ δικαστήριον, καταδικάζεται εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ἐντεῦθεν ζημιῶν καὶ ἐξόδων καὶ τιμωρεῖται πειθαρχικῶς (ἄρθρ. **64** συνδ. μὲ **48** καὶ **49** Ποιν. Δικ.). Εἰσάγει δ'

ἀκολούθως ὁ εἰσαγγελεὺς τὴν ὑπόθεσιν ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου δημοσίᾳ συνεδριάζοντος.

Ἐπιληφθεὶς οὕτως ὁ Ἄρειος Πάγος τῆς περὶ παραπομπῆς αἰτήσεως, δικαιοῦται καὶ ὀφείλει νὰ ἐξετάσῃ τὸ κατ' οὐσίαν βάσιμον τῶν λόγων, ἐφ' ὧν αὕτη στηρίζεται. Εἰς τὴν σοφὴν κρίσιν τοῦ Ἀρείου Πάγου, κατὰ τὸ ἄρθρ. 63 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. ἀνατίθεται ἡ ἐκτίμησις τῶν λόγων τῆς παραπομπῆς. Ὅθεν δὲν δύναται ν' ἀμφισβητηθῇ παρ' ἡμῖν, ὅπως ἐν Γαλλίᾳ, ἂν ἔχῃ δικαίωμα ὁ Ἄρειος Πάγος νὰ ἐκτιμήσῃ τοὺς λόγους τοῦ κινδύνου τῆς δημοσίας ἀσφαλείας (Helie τόμ. 9 σελ. 555).

Ἂν ὁ Ἄρειος Πάγος εὕρῃ βασίμους τοὺς λόγους τῆς παραπομπῆς, παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν εἰς ἄλλο δικαστήριον, ἰσόβαθμον ὅμως πάντοτε καὶ ὁμοειδὲς τοῦ ἁρμοδίου (ἄρθρ. 69. Ποιν. Δικ.). Ἄλλως ἀπορρίπτει τὴν αἴτησιν καὶ καταδικάζει τοὺς αἰτοῦντας εἰς χρηματικὴν ποινὴν 50—200 δραχμῶν, καὶ ἂν αἱ αἰτήσεις των ἦναι παράλογοι, καταδικάζει προσέτι αὐτοὺς καὶ εἰς κράτησιν 1—3 ἡμερῶν καὶ εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ζημιῶν καὶ ἐξόδων (ἄρθρ. 64 συνδ. μὲ 50 Ποιν. Δικ). Τὰς ἐπιζημίους ταύτας συνεπείας δὲν δύνανται βεβαίως νὰ ὑποστῶσιν οἱ τυχὸν αἰτήσαντες τὴν παραπομπὴν εἰσαγγελεῖς, διότι τὸ ἄρθ. 50 τοὺς λοιποὺς μόνον διαδίκους ἀναφέρει.

407. Ἀποβληθείσης τῆς περὶ παραπομπῆς αἰτήσεως, δύνανται διὰ νέους λόγους νὰ προταθῇ νέα αἴτησις (ἄρθρ. 64. ἐδ. 2. Ποιν. Δικ)· τὸ ἄρθρον τοῦτο δὲν διακρίνει σαφῶς ἂν ἁπλῶς λόγους μὴ προταθέντας ἐννοεῖ διὰ τῆς ἐκφράσεως «*νέοι λόγοι*», ἢ λόγους ἐπελθόντας μετὰ τὴν ἀπορριφθεῖσαν αἴτησιν. Τὸ ἄρθρ. 552 instr. crim. λέγει ῥητῶς διὰ γεγονότα ἐπελθόντα κατόπιν (survenus depuis), τοιαύτη δὲ φαίνεται, ὅτι εἶναι καὶ ἡ ἔννοια τοῦ ἡμετέρου ἄρθρου. Ἐν τούτοις νομίζομεν, ὅτι ὁ αἰτήσας τὴν παραπομπὴν ἕνεκεν ἐξαιρέσεως, δύναται ἐν περιπτώσει ἀπορρίψεως νὰ τὴν ζητήσῃ καὶ δι' ἀσθένειαν, καὶ ἂν αὕτη προϋπῆρχε τῆς λόγῳ ἐξαιρέσεως αἰτήσεως, διότι ἄλλως ἤθελε σταματήσει ἡ πορεία τῆς δικαιοσύνης.

§. 8.

Ἔνστασις ἀναρμοδιότητος.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

408. Αἱ περὶ ἀρμοδιότητος διατάξεις δημοσίας τάξεως· ἐξετάζονται καὶ αὐτεπαγγέλτως.
409. Ἡ ἀναρμοδιότης δύναται νὰ προταθῇ καὶ ὑπὸ τῶν διαδίκων, ἐν οἷς καὶ ὁ πολιτικῶς ἐνάγων.
410. Λόγοι ἀναρμοδιότητος.
411. Τίς ἀποφασίζει περὶ τῆς ἀναρμοδιότητος κατὰ τὴν ἐκδίκασιν.
412. Ἂν ὁ εἰσαγγελεὺς θεωρήσῃ ἑαυτὸν ἀναρμόδιον τὶ ποιήσει;
413. Ἂν θεωρήσῃ ἑαυτὸν ἀρμόδιον πῶς θὰ προταθῇ ἡ ἀναρμοδιότης;
414. Καθῆκον συμβουλίου ἢ δικαστηρίου ἀναγνωρίζοντος ἀναρμοδιότητα.
415. Ποία ἡ ἰσχὺς τῶν ἀναρμοδίως ἐνεργηθεισῶν πράξεων;

---

408. Οἱ περὶ δικαιοδοσίας καὶ ἁρμοδιότητος κανόνες καθιερώθησαν χάριν δημοσίου συμφέροντος. Ἐθεωρήθη ἀναγκαῖον, πρὸς ἀσφάλειαν τῶν πολιτῶν καὶ πρὸς ἀποφυγὴν παντὸς κινδύνου ἢ ὑπονοίας μεροληψίας, νὰ ὁρίζηται ἐκ προοιμίων ὑπὸ τοῦ νόμου τὸ ἁρμόδιον νὰ δικάσῃ αὐτοὺς δικαστήριον, ὡς τοιοῦτον δ' ἀφ' ἑτέρου ὡρίσθη τὸ προσφορώτερον πρὸς τοὺς σκοποὺς τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης· δὲν ἐπιτρέπεται ἑπομένως ἡ παραβίασις τῶν κανόνων τούτων. Καὶ τὰ μὲν συντάγματα ἀπηγόρευσαν τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ πολίτου ἀπὸ τοῦ ὑπὸ τοῦ νόμου ὡρισμένου δικαστοῦ καὶ τὴν σύστασιν ἐκτάκτων δικαστηρίων (ἄρθρα 89 Συντάγμ. τοῦ 1843 καὶ 91 Συντάγμ. τοῦ 1863)· ἡ δὲ Ποινικὴ Δικονομία διέταξε ν' ἀποφασίζηται ἐξ ἐπαγγέλματος τὸ ἀναρμόδιον τῶν δικαστηρίων κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς δίκης (ἄρθρ. 35 Ποιν. Δικ.).

409. Ἀλλὰ καὶ οἱ κατὰ τὴν ποινικὴν δίκην παριστάμενοι ὡς διάδικοι ἔχουσι τὸ δικαίωμα ν' ἀπαιτήσωσι τὴν τήρησιν τῶν κανόνων ἐκείνων, τοῦ δὲ δικαιώματος τούτου ποιοῦσι χρῆσιν προτείνοντες τὴν ἔνστασιν τῆς ἀναρμοδιότητος. Τὴν ἔνστασιν ταύτην δύνανται ἐπίσης νὰ προτείνωσι κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς δίκης, ἤγουν ἐν ὅσῳ δὲν ἐξεδόθη τελεσίδικος ἀπόφασις, διότι ὅ,τι δύνανται τὰ δικαστήρια νὰ πράξωσιν ἐξ ἐπαγγέλ-

ματος, δύνανται κατὰ μείζονα λόγον νὰ τὸ πράξωσι τῇ προτάσει τῶν διαδίκων. Θεωροῦνται δὲ ὡς τοιοῦτοι ὁ κατηγορούμενος, ὁ εἰσαγγελεὺς, ὁ ἰδιώτης κατήγορος καὶ ὁ πολιτικῶς ἐνάγων. Ῥητῶς ἀναφέρει ἅπαντας τούτους τὸ ἄρθρ. 539 inst. crim.

Ἡ Ποινικὴ ἡμῶν Δικονομία σιωπᾷ περὶ τῶν προσώπων, ἃ δύνανται νὰ προτείνωσι τὴν ἀναρμοδιότητα, καὶ ἐπομένως ἠδύνατό τις ν' ἀμφιβάλῃ περὶ τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ οὗτος ἔχει συμφέρον νὰ δικασθῇ ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου, ῥητῶς δὲ τῷ ἐπιτρέπει ὁ νόμος τὴν αἴτησιν περὶ κανονισμοῦ ἁρμοδιότητος (ἄρθρ. 46 Ποιν. Δικ.), καὶ τὴν αἴτησιν περὶ παραπομπῆς ἀπὸ δικαστηρίου εἰς δικαστήριον (ἄρθρ. 62 Ποιν. Δικ.), δὲν δυνάμεθα, φρονοῦμεν, νὰ στερήσωμεν αὐτὸν τοῦ δικαιώματος νὰ προτείνῃ καὶ τὴν ἀναρμοδιότητα.

410. Ἡ ἔνστασις τῆς ἀναρμοδιότητος δύναται νὰ στηριχθῇ ἢ εἰς τὸν λόγον, ὅτι ἡ ὑπόθεσις δὲν ὑπάγεται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ἐπιληφθέντος ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου ἢ δικαστηρίου, ἢ εἰς τὸν λόγον, ὅτι οὔτε οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι οὔτε οἱ δικασταὶ εἶναι ἁρμόδιοι κατὰ τοὺς περὶ προσδιορισμοῦ τῆς ἁρμοδιότητος ἐκτεθέντας κανόνας· εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις διέπεται ὑπὸ τῶν αὐτῶν κανόνων καὶ παράγει τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα, οὐδεμίαν ὁ νόμος ποιεῖ διάκρισιν. Ἀλλ' ἡ ἔνστασις τῆς ἀναρμοδιότητος δύναται νὰ στηριχθῇ καὶ εἰς τὸν λόγον, ὅτι τὸ ἀδίκημα ὑπάγεται μὲν ἐν γένει εἰς τὴν ἐπιληφθεῖσαν τακτικὴν ἢ ἔκτακτον κοινὴν δικαιοδοσίαν, ἀλλ' εἰς ἀνώτερον ἢ κατώτερον δικαστήριον τῆς δικαιοδοσίας ταύτης, ὡς ὅταν εἰσήχθη ἐσφαλμένως ὡς πλημμέλημα εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον πρᾶξις χαρακτηριζομένη ὡς κακούργημα ἢ ταῖσμα, ἢ ὅταν εἰσήχθη ἐσφαλμένως εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον ὡς ταῖσμα πρᾶξις διαπραχθεῖσα ὑπὸ νομάρχου καὶ χαρακτηριζομένη ὡς πλημμέλημα. Τὰ εἰς τοιαύτην περίπτωσιν ἀποτελέσματα τῆς ἐνστάσεως τῆς ἀναρμοδιότητος, διαφέροντα οὐσιωδῶς τῶν ἀνωτέρω, θέλομεν ἐξετάσει πραγματευόμενοι περὶ τῆς ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίας· ἐνταῦθα θέλομεν ἐξετάσει μόνον τὰ εἰς τὰς ἀνωτέρω δύο περιπτώσεις ἀποτελέσματα τῆς περὶ ἀναρμοδιότητος ἐνστάσεως.

411. Καὶ ὅταν μὲν ἡ ἔστασις τῆς ἀναρμοδιότητος προτείνηται κατὰ τὴν ἐκδίκασιν, ἀποφασίζει περὶ αὐτῆς τὸ ἐπιληφθὲν τῆς ὑποθέσεως δικαστήριον, πρὶν ἢ ἐξετάσῃ κατ' οὐσίαν τὴν ὑπόθεσιν, διότι ἂν τὸ δικαστήριον δὲν ἦναι ἁρμόδιον, οὐδεμίαν δύναται νὰ ἐκφέρῃ ἀπόφασιν ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως κατ' οὐσίαν (Helie No 3380). Ὅταν ὅμως ἡ ἀναρμοδιότης προτείνηται κατὰ τὴν ἀνάκρισιν, ἀμφίβολον πολλάκις εἶναι, τίς θέλει ἀποφασίσει ἐπ' αὐτῆς. Ἀνάγκη νὰ διεξέλθωμεν ὅλας τὰς περιπτώσεις.

412. Ὁ παρὰ πρωτοδίκαις εἰσαγγελεὺς λαμβάνων μήνυσιν καὶ φρονῶν, ὅτι δὲν εἶναι ἁρμόδιαι αἱ ἀνακριτικαὶ ἀρχαὶ τῆς περιφερείας τοῦ δικαστηρίου παρ' ᾧ διατελεῖ, δύναται βεβαίως νὰ ὑποβάλῃ ἀμέσως τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν, ἵνα ἀποφανθῇ περὶ τῆς ἁρμοδιότητος ἢ μὴ τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων τῆς περιφερείας, δύναται ὅμως ἐπίσης νὰ παραπέμψῃ τὴν μήνυσιν εἰς τὸν εἰσαγγελέα, ὃν θεωρεῖ ἁρμόδιον, διότι ὅπως πᾶς ἄλλος ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος λαμβάνων μήνυσιν ὀφείλει νὰ διευθύνῃ αὐτὴν εἰς τὸν ἁρμόδιον εἰσαγγελέα κατὰ τὸ ἄρθρον 155 Ποιν. Δικ. οὕτω, νομίζομεν, δύναται νὰ πράξῃ καὶ ὁ εἰσαγγελεύς, οὐδὲ δύναται νὰ θεωρηθῇ οὗτος ὑπόχρεως νὰ ἐνεργήσῃ ἐπὶ τῆς μηνύσεως, διότι ὁ παθὼν ἢ ὁ λαβὼν αὐτὴν ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος τὸν ἐθεώρησαν ἐκ πλάνης ὡς ἁρμόδιον.

Καὶ ἂν μὲν ὁ ἕτερος εἰσαγγελεὺς παραδεχθῇ, ὅτι εἶναι ἁρμόδιος καὶ διατάξῃ ἀνάκρισιν, πᾶσα δυσκολία ἐξέλειψεν· ἂν ὅμως νομίσῃ, ὅτι ὁ πρῶτος ἦτον ἁρμόδιος, ὀφείλει, φρονοῦμεν, νὰ ὑποβάλῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ συμβούλιον, ἵνα κηρύξῃ τὴν ἀναρμοδιότητα, καὶ τότε νὰ ἐπιστρέψῃ τὰ ἔγγραφα εἰς τὸν πρῶτον εἰσαγγελέα, ἵνα ὑποβάλῃ καὶ οὗτος τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ συμβούλιον, ἂν ἐπιμένῃ εἰς τὴν ἰδέαν του, ὅτι εἶναι ἀναρμόδιος, καὶ δὲν εἶχεν ἤδη ὑποβάλει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ συμβούλιον, καθ' ὅσον ἂν καὶ τοῦτο εἶχε κηρυχθῇ ἀναρμόδιον προηγουμένως, ἢ κηρυχθῇ τοιοῦτον μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐγγράφων, ἀνάγκη νὰ λάβῃ χώραν κανονισμὸς ἁρμοδιότητος.

413. Ὅταν δὲ ὁ παρὰ πρωτοδίκαις εἰσαγγελεὺς λαμβάνων τὴν μήνυσιν φρονῇ, ὅτι εἶναι ἁρμόδιος καὶ διατάξῃ ἀνάκρισιν,

δὲν δύναται πλέον νὰ ἀποφανθῇ αὐτὸς περὶ τῆς ἀναρμοδιότητος τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων τῆς περιφερείας του, ἀλλὰ μόνον τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦτο. Καὶ ἂν μὲν ὁ εἰσαγγελεὺς διέταξε κυρίαν ἀνάκρισιν, δύναται ὁ ἀνακριτὴς, ἂν θεωρῇ ἑαυτὸν ἀναρμόδιον, ν' ἀρνηθῇ νὰ προχωρήσῃ καὶ νὰ φέρῃ τὴν περὶ τούτου ἀμφισβήτησιν εἰς τὸ συμβούλιον κατὰ τὸ ἄρθρον 250 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ. τὰ αὐτὰ δύνανται νὰ πράξωσι καὶ οἱ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν παριστάμενοι διάδικοι. Ἂν δὲ ὁ εἰσαγγελεὺς διέταξε προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν, οἱ λαβόντες τὴν παραγγελίαν ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι ὀφείλουσι νὰ προχωρήσωσι, καί ἂν θεωρῶσιν ἑαυτοὺς ἀναρμοδίους. Οἱ λοιποὶ διάδικοι δύνανται νὰ ἐπιφέρωσιν ἀντίρρησιν, τὴν ὁποίαν δύναται μὲν ὁ εἰσαγγελεὺς νὰ φέρῃ εἰς τὸ συμβούλιον, δύναται ὅμως ἐπίσης, ὁσάκις ὑπάρχουσι τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενα, νὰ εἰσαγάγῃ τὴν ὑπόθεσιν ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ ἀκροατήριον, ἵνα ἀποφασίσῃ τὸ δικαστήριον συγχρόνως ἐπί τε τῆς ἐνστάσεως τῆς ἀναρμοδιότητος, καὶ, ἂν ἀπορριφθῇ αὕτη, ἐπὶ τῆς οὐσίας τῆς ὑποθέσεως. Τὸ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 160 χορηγούμενον εἰς τὸν εἰσαγγελέα δικαίωμα τοῦ νὰ εἰσάγῃ τὴν ὑπόθεσιν ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ ἀκροατήριον μετὰ τὸ πέρας τῆς ἀνακρίσεως δὲν δύναται, νομίζομεν, νὰ περιορισθῇ, διότι ἐπροτάθη ἔνστασις ἀναρμοδιότητος.

414. Ὅταν τὸ συμβούλιον ἢ τὸ δικαστήριον ἀναγνωρίζῃ τὴν ἀναρμοδιότητά του, ταύτην καὶ μόνην πρέπει νὰ περιορισθῇ νὰ κηρύξῃ· δὲν δύναται νὰ παραπέμψῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον, διότι δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ κανονίσῃ τὴν ἁρμοδιότητα ἄλλου συμβουλίου ἢ δικαστηρίου, οὐδὲ νὰ διαγράψῃ τὴν περαιτέρω πορείαν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς (Helie No 2225 καὶ 3381 καὶ τόμ. 7 σελ. 687—688)· τοιαύτη διάταξις ἤθελεν ἀποτελέσει ὑπέρβασιν καθηκόντων, περὶ ἧς κατωτέρω θέλομεν πραγματευθῆ (Κωστῆς σελ. 451 σημ. 7). Δὲν καθιεροῖ δὲ ἀντίθετον ἀρχὴν τὸ ἄρθρον 258 Ποιν. Δικ. ὡς ἐν τῷ περὶ δικαστικῶν συμβουλίων τμήματι θέλομεν ἐκθέσει.

415 Ἐν περιπτώσει παραδοχῆς τῆς ἐνστάσεως τῆς ἀναρμοδιότητος, ποία ἡ ἰσχὺς τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων, τῶν ἐνεργηθεισῶν ὑπὸ τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, οἵτινες ἐκηρύχθησαν

ἀναρμόδιοι; Γενικῶς παραδέχονται, ὅτι αἱ πράξεις τοῦ ἀναρμοδίου ἀναγνωρισθέντος ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου εἶναι ἄκυροι, ὅθεν καὶ τὰ ἐκδοθέντα ἐντάλματα ἀποβάλλουσι τὴν ἰσχύν των, καὶ αἱ γενόμεναι τυχὸν κατασχέσεις ἀναιροῦνται καὶ διατάσσεται ἡ ἀπόδοσις τῶν πειστηρίων (Helie No 2853. 3055 3062).

Ἀλλ' ὁ κατόπιν ἐπιληφθησόμενος τῆς ὑποθέσεως ἁρμόδιος δικαστὴς ὀφείλει ἀναγκαίως νὰ ἐπαναλάβῃ τὰς ὑπὸ τοῦ ἀναρμοδίου ἐνεργηθείσας ἀνακριτικὰς πράξεις ἢ δύναται νὰ υἱοθετήσῃ αὐτάς; Ἐν Γαλλίᾳ ἐφαρμόζοντες τὰς ἀρχὰς τῆς προγενεστέρας νομοθεσίας παραδέχονται, ὅτι καὶ ἂν τὸ ἀδίκημα ὑπάγηται εἰς ἔκτακτον δικαιοδοσίαν, δύναται ὁ εἰσαγγελεὺς καὶ ὁ ἀνακριτὴς ν' ἀρχίσωσι τὴν ἀνάκρισιν πρὸς βεβαίωσιν τῆς πράξεως καὶ συλλογὴν τῶν ἐνδείξεων (Helie No 2151). Ὑπάρχει μάλιστα καὶ ῥητὴ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 484 § 2 instr. crim. καθ' ἣν, μέχρις οὗ ὁ παρ' ἐφέταις εἰσαγγελεὺς ἐπιληφθῇ τῆς ἀνακρίσεως τῶν εἰς τὴν ἔκτακτον δικαιοδοσίαν ὑπαγομένων ἀδικημάτων, δύνανται οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι νὰ βεβαιώσωσι τὸ σῶμα τοῦ ἀδικήματος, ἐνεργοῦντες ὅλας τὰς ἀνακριτικὰς πράξεις, ὅσαι δὲν ἐφάπτονται τοῦ προσώπου τοῦ κατηγορουμένου (Helie No 2172). Ἂν ὅμως τὸ ἀδίκημα ἀφῃρέθη ὅλως τῆς δικαιοδοσίας τοῦ εἰσαγγελέως καὶ ἀνακριτοῦ, ἂν, φέρ' εἰπεῖν, τὸ ἀδίκημα στρατιωτικόν, θεωροῦσι μᾶλλον περιωρισμένα τὰ δικαιώματα τῶν ὑπαλλήλων τούτων, καὶ παραδέχονται μὲν, ὅτι δύνανται νὰ ἐνεργήσωσι τὰς ἀνωτέρω πράξεις, ἀλλὰ θεωροῦσιν αὐτὰς ὡς ἁπλᾶς πληροφορίας (Helie No 2154 καὶ 2174).

Παρ' ἡμῖν περὶ τοιούτου ζητήματος προβλέπει ὁ περὶ στρατιωτ. ποιν. νομοθεσίας νόμος. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 76 τοῦ νόμου τούτου, « ἐπὶ κακουργημάτων καὶ πλημμελημμάτων ὑπαγομένων εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατοδικείων, ἐν ἐλλείψει παντὸς ἐπὶ τῆς προανακρίσεως στρατιωτικοῦ, οἱ κατὰ τὰ ἄρθρα 17 καὶ 18 τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι, καὶ οἱ δι' εἰδικοῦ νόμου τὸ δικαίωμα τῆς ἀνακρίσεως ἔχοντες, ἐνεργοῦσι τὰς πρὸς βεβαίωσιν τοῦ πράξαντος καὶ τῆς πράξεως ἀνακρίσεις. »

Κατὰ δὲ τὸ ἄρθρ. 87 « ἐὰν οἱ μάρτυρες ἐξετάσθησαν ὑπὸ

τινος τῶν στρατιωτικῶν ἢ τῶν κοινῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, προτοῦ δοθῇ ἡ κατὰ τὸ ἄρθρ. 82 διαταγὴ ἀνακρίσεως, ὁ εἰσηγητὴς δύναται νὰ μὴ ἐπαναλάβῃ τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐνόρκως ἐξετασθέντων μαρτύρων. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ τὰς λοιπὰς ἀνακριτικὰς πράξεις.»

Ἐκ τῶν ἄρθρων τούτων ἐξάγεται, ὅτι οἱ κοινοὶ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι, καὶ ὅταν ἀκόμη ἀναγνωρίζωσι τὴν ἀναρμοδιότητά των, ὀφείλουσιν ἐν ἐλλείψει στρατιωτικῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, νὰ προβαίνωσιν εἰς ὅλας τὰς ἀναγκαίας πρὸς βεβαίωσιν τῆς πράξεως καὶ τοῦ πράξαντος ἀνακριτικὰς ἐργασίας. Καὶ τὴν σύλληψιν μάλιστα αὐτὴν τοῦ ὑπαιτίου δύνανται νὰ ἐνεργήσωσι εἰς τὰ ἐπ' αὐτοφώρῳ κακουργήματα καὶ πλημμελήματα κατὰ τὸ ἄρθρον 70 τοῦ αὐτοῦ νόμου.

Ἐξάγεται ἐπίσης ἐκ τῶν αὐτῶν ἄρθρων, ὅτι καὶ ἂν θεωροῦντες ἑαυτοὺς ὡς ἀρμοδίους προέβησαν οἱ κοινοὶ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι εἰς ἀνακριτικὰς ἐργασίας, αἱ πράξεις των δὲν ἀποβάλλουσι πᾶσαν σημασίαν. Ἐπελθούσης τῆς ἀναρμοδιότητος ἀπόκειται εἰς τὸν εἰσηγητὴν νὰ τὰς ἐπαναλάβῃ ἢ οὔ· μόνον τῶν διὰ χειραψίας ἐξετασθέντων μαρτύρων τὴν νέαν ἐξέτασιν ἀπαιτεῖ τὸ ἄρθρ. 87, διότι εἰς τὴν στρατιωτικὴν ἀνάκρισιν ὅλοι οἱ μάρτυρες ἐνόρκως ἐξετάζονται.

Αἱ διατάξεις αὗται πρέπει, φρονοῦμεν, νὰ ἐφαρμοσθῶσι καὶ εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν, καθ' ἣν ἀναρμοδίως οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι προέβησαν εἰς ἀνακριτικὰς πράξεις, διότι εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας ἡ ἀναρμοδιότης αὐτῶν δὲν εἶναι τοσοῦτον ριζικὴ, ὅσον προκειμένου περὶ στρατιωτικῶν ἀδικημάτων· ἀπόκειται λοιπὸν πάντοτε εἰς τὸν ἀκολούθως ἐπιληφθέντα ἁρμόδιον ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον νὰ ἐπαναλάβῃ ἢ νὰ υἱοθετήσῃ τὰς παρὰ τοῦ ἀναρμοδίου ἐνεργηθείσας ἀνακριτικὰς πράξεις. Ταῦτα ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ κανονισμοῦ ἁρμοδιότητος, ὁσάκις οἱ ὑπὸ τοῦ Ἀρείου Πάγου ὡς ἀναρμόδιοι ἀναγνωρισθέντες ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι εἶχον ἐνεργήσει ἀνακριτικὰς πράξεις. (ἰδὲ ἀριθ. 400).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Γενικοὶ περὶ τῆς ἀνακρίσεως κανόνες.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

416. Ἔγγραφος καὶ μυστική.
417. Λόγοι μυστικότητος τῆς ἀνακρίσεως.
418 Ἀληθὴς ἔννοια τῆς μυστικότητος.
419. Μέτρα πρὸς εἰλικρινῆ ἐνέργειαν τῆς ἀνακρίσεως.
420. Πρόσωπα, ἃ ὀφείλει νὰ συμπαραλάβῃ ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος.
421. Ἐν ἐλλείψει αὐτῶν προβαίνει καὶ μόνος.
422. Διατυπώσεις ἐκθέσεων.
423. Ἡ τήρησις τῶν διατυπώσεων πρέπει νὰ προκύπτῃ ἐξ αὐτῆς τῆς ἐκθέσεως
424. Ὑπὸ τίνος καὶ πότε προτείνεται ἡ ἀκυρότης τῶν ἐκθέσεων.
425. Τίς γράφει τὰς ἐκθέσεις;
426· Σχέσις γραμματέως πρὸς ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον.
427. Μνεία τοῦ τόπου καὶ τοῦ χρόνου τῆς συντάξεως τῶν ἐκθέσεων.
428. Πότε πρέπει νὰ συντάσσηται ἡ ἔκθεσις.
429. Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως πρὶν ὑπογραφῇ.
430. Παρεισγραφαὶ, διαγραφαὶ καὶ προσθῆκαι.
431. Τί βεβαιοῦται διὰ τῶν ἐκθέσεων;
432. Ἀσυμβίβαστον ἔργων ἀνακρίσεως πρὸς τὰ τῆς καταδιώξεως.
433. Οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι ἐνεργοῦσι κατὰ παραγγελίαν
434. Ἐξαιρέσεις.
435. Πότε ὑπάρχει κίνδυνος ἀναβολῆς.
436. Πότε ὑπάρχει ἀδίκημα ἐπ' αὐτοφώρῳ.
437. Ὁ κανὼν ἐφαρμόζεται καὶ εἰς πταίσματα;
438. Πρώτη περίπτωσις ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικήματος.
439. Δευτέρα περίπτωσις ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικήματος.
440. Τρίτη περίπτωσις ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικήματος.
441. Τετάρτη περίπτωσις ἐπ αὐτοφώρῳ ἀδικήματος.
442. Εἰς τὴν ἀνάκρισιν βεβαιοῦται οὐ μόνον ἡ ἐνοχὴ ἀλλὰ καὶ ἡ ἀθωότης.
443. Χρόνος καὶ τόπος ἀνακρίσεως.
444. Πρόσκλησις ἐνόπλου δυνάμεως.
445 Ἕτερα δικαιώματα ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων.

---

416. Τὸ ἄρθρον 72 τῆς Ποινικῆς Δικονομίας καθιεροῖ δύο γενικοὺς περὶ τῆς ἀνακρίσεως κανόνας, ὅτι αὕτη πρέπει νὰ ᾖναι ἔγγραφος καὶ ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνηται δημοσίως.

Οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι προβαίνουσιν εἰς βεβαίωσιν τῶν ἀδικημάτων καὶ εἰς συλλογὴν τῶν ἀποδείξεων, οὐχὶ βεβαίως

ἵνα λάβωσιν αὐτοὶ προσωπικῶς γνῶσιν τῶν γενομένων, ἀλλ' ἵνα διαβιβάσωσι τὰς ἀποδείξεις εἰς τοὺς δικαστὰς, οἵτινες θέλουσιν ἀποφασίσει ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως καὶ ἐκτιμήσει τὰ ἀποτελέσματά της. Ὅθεν ἀναγκαίως ἡ ἀνάκρισις πρέπει νὰ γείνῃ ἐγγράφως, διότι μόνον διὰ τῆς γραφῆς δύναται νὰ γείνῃ ἡ μεταβίβασις αὕτη.

417. Μεγάλως συντελεῖ εἰς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας ἡ μυστικότης τῆς ἀνακρίσεως, διότι ἂν οἱ κατηγορούμενοι ἐγνώριζον τὰς ἐνεργείας καὶ τὰ διαβήματα τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, ἠδύναντο εὐκόλως νὰ ματαιώσωσι τὰ πάντα ἐξαφανίζοντες τὰς ἀποδείξεις, διαφθείροντες ἢ ἐκφοβίζοντες τοὺς μάρτυρας, ἢ κατασκευάζοντες ἀποδείξεις ἀναιρετικὰς τῶν συλλεγεισῶν.

Ἐν τούτοις πρό τινος χρόνου διάφοροι φωναὶ ἠγέρθησαν κατὰ τῆς μυστικότητος τῆς ἀνακρίσεως, στηριζόμεναι εἰς τὸν λόγον, ὅτι παραβλάπτονται οὕτω τὰ συμφέροντα τῆς ὑπερασπίσεως τοῦ κατηγορουμένου, ὅστις διατελεῖ ἐν πληρεστάτῃ ἀγνοίᾳ τῶν περὶ αὐτοῦ ἐνεργουμένων.

Ἀλλ' εἰς τὰς ἀντιῤῥήσεις ταύτας εὐλόγως δύναταί τις ν' ἀπαντήσῃ, ὅτι ἡ ἄγνοια αὕτη τοῦ κατηγορουμένου ἐπ' ὀλίγον μόνον χρόνον διαρκεῖ, καὶ δικαιολογεῖται πληρέστατα ἐκ τοῦ συμφέροντος τῆς κοινωνίας πρὸς ἀνακάλυψιν καὶ τιμωρίαν τῶν ἀδικημάτων. Ἐκτὸς δὲ τούτου ἡ μυστικότης τῆς ἀνακρίσεως συντελεῖ πολλάκις καὶ εἰς τοῦ κατηγορουμένου αὐτοῦ τὴν ὑπεράσπισιν, καθ' ὅσον διὰ τῆς ἰδιαιτέρας μυστικῆς ἐξετάσεως δύνανται νὰ περιπέσωσιν εἰς ἀντιφάσεις οἱ κατ' αὐτοῦ καταθέτοντες μάρτυρες, καὶ οὕτω νὰ ἀνακαλυφθῇ ἡ ἐκ προθέσεως γενομένη τῆς ἀληθείας παραμόρφωσις, ὅπερ δὲν ἤθελε συμβῇ ἂν δημοσίως ἐγένετο ἡ ἐξέτασις, καὶ ἠδύνατο νὰ μάθῃ ἕκαστος τῶν μαρτύρων τί ἠρωτήθη καὶ τί κατέθεσεν ὁ ἕτερος. Τέλος ἡ δημοσιότης τῆς ἀνακρίσεως δύναται νὰ ἔχῃ ἐπιβλαβῆ ἐπιῤῥοὴν καὶ εἰς τὴν ὑπόληψιν αὐτὴν τοῦ κατηγορουμένου, διότι παρευρισκόμενός τις εἴς τινων μόνον μαρτύρων τὴν ἐξέτασιν δύναται νὰ σχηματίσῃ πιθανότητα περὶ τοῦ βασίμου τῆς κατηγορίας, ἐνῷ ἐνδεχόμενον εἶναι βραδύτερον ἡ ἀνάκρισις ν' ἀποδείξῃ τὸ ἀνυ-

πόστατον αὐτῆς, ἑπομένως ὀρθότερον εἶναι νὰ περιμείνωμεν τὴν εἰς δίκην παραπομπὴν, ἵνα διακοινώσωμεν ἐνδείξεις προσβαλλούσας τὴν ὑπόληψιν τοῦ κατηγορουμένου.

Ὁ κανὼν τῆς μυστικότητος ἰσχύει οὐ μόνον καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἀνακρίσεως, ἀλλὰ καὶ καθ' ὅλην ἐν γένει τὴν προδικασίαν, διότι κατὰ τὰ ἄρθρα 165. 257 καὶ 273 Ποιν. Δικ. μόνον μετὰ τὴν εἰς τὸ ἀκροατήριον κλῆσιν ἐπιτρέπεται ἡ εἰς τὸν κατηγορούμενον ἀνακοίνωσις τῶν ἐγγράφων τῆς ἀνακρίσεως, ὡς ἀκριβέστερον θέλομεν ἐκθέσει ἀκολούθως.

418. Ἀλλ' ἡ μυστικότης τῆς ἀνακρίσεως δὲν πρέπει νὰ ἐκληφθῇ ἀπολύτως. Καθιερώθη αὕτη πρὸς ἀποφυγὴν τῆς βλάβης, ἣν ἡ ἐκ μέρους τοῦ κατηγορουμένου γνῶσις τοῦ ἐξαγομένου τῆς ἀνακρίσεως δύναται νὰ ἐπιφέρῃ εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας· ὅταν ἑπομένως οὐδεμία δύναται νὰ ἐπέλθῃ ἐντεῦθεν ζημία, δύναται ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος νὰ γνωστοποιήσῃ εἰς τοὺς κατηγορουμένους τὰς κατ' αὐτῶν ὑπαρχούσας ἐνδείξεις, καθ' ὅσον δύναται νὰ λάβῃ καὶ παρ' αὐτῶν ἐξηγήσεις καὶ πληροφορίας συντελούσας εἰς τῆς ἀληθείας τὴν ἀνακάλυψιν. Τούτου ἕνεκεν ἐπιτρέπει ὁ νόμος καὶ τὴν κατ' ἀντιπαράστασιν πρὸς τὸν κατηγορούμενον ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων, καὶ τὴν παρουσίαν αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐνέργειαν ἀνακριτικῶν τινων πράξεων, ὡς βραδύτερον θὰ ἴδωμεν.

419. Ἀλλὰ καθιερώσας ὁ νόμος τὸ ἔγγραφον καὶ μυστικὸν τῆς ἀνακρίσεως, ἔλαβε συγχρόνως καὶ μέτρα τινὰ ἐξασφαλίζοντα τὴν εἰλικρινῆ καὶ ἀμερόληπτον ἐνέργειαν τῶν ἀνακριτικῶν καθηκόντων. Τὰ μέτρα ταῦτα συνίστανται ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ ἐνεργοῦντος τὴν ἀνάκρισιν ὑπαλλήλου νὰ παραλάβῃ καὶ ἄλλα τινὰ πρόσωπα κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν διαγραφὴν διατυπώσεών τινων τηρητέων κατὰ τὴν σύνταξιν τῶν περὶ ἑκάστης ἀνακριτικῆς πράξεως συνταξομένων ἐκθέσεων.

420. Τὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα ὀφείλει νὰ συμπαραλάβῃ ὁ ἐνεργῶν τὴν ἀνάκρισιν ἀναφέρει τὸ ἄρθρ. 72 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ ἡ ἀνάκρισις γίνεται «ἐπὶ παρουσίᾳ δικαστικοῦ γραμματέως, ἢ δημάρχου, ἢ δημαρχικοῦ παρέδρου, ἢ ἀστυνόμου». Δύο παρα-

τηρήσεις ἐπιφέρομεν, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ πρόσωπα ταῦτα, πρῶτον, ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν τίνος ἕνεκεν παρέλειψεν ὁ νόμος ν' ἀναφέρῃ καὶ τοὺς λοιποὺς ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους, ὡς τὸν εἰρηνοδίκην καὶ τοὺς ἀξιωματικοὺς τῆς χωροφυλακῆς· φρονοῦμεν, ὅτι καίπερ σιωπῶντος τοῦ νόμου δύνανται ἐγκύρως καὶ οὗτοι νὰ παρευρεθῶσι, διότι ὅπως ὁ ἀξιωματικὸς τῆς χωροφυλακῆς ἐνεργῶν ἀνάκρισιν δύναται κατὰ τὰς ῥητὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 72 Ποιν. Δικ. νὰ προσλάβῃ ἀστυνόμον, οὕτω δύναται καὶ ὁ ἀστυνόμος ἐνεργῶν ἀνάκρισιν νὰ προσλάβῃ τὸν ἀξιωματικὸν τῆς χωροφυλακῆς· αἱ αὐταὶ ἐγγυήσεις ὑπάρχουσιν εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις, καὶ δὲν δύναταί τις νὰ ἰσχυρισθῇ λογικῶς, ὅτι ἐν τῇ δευτέρᾳ περιπτώσει αἱ ἀνακριτικαὶ πράξεις εἰσὶν ἄκυροι, ἐνῷ εἰς τὴν πρώτην εἶναι ἔγκυροι· καὶ εἰς τὴν πρακτικὴν δὲ, οὐδέποτε ἠγέρθη ἀμφιβολία περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου. Δεύτερον παρατηροῦμεν, ὅτι οὐχὶ πᾶς δήμαρχος, πᾶς ἀστυνόμος κλπ. δύναται νὰ παραληφθῇ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν ἀνακρίσεων, ἀλλὰ μόνον ὁ τοῦ τόπου, ἔνθα ἡ ἀνακριτικὴ πρᾶξις ἐνεργεῖται, διότι, ὡς εἴδομεν, μόνον ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ δήμου εἶναι ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος ὁ δήμαρχος καὶ ἀστυνόμος. Τὴν γνώμην ταύτην καθιέρωσεν ἡ ὑπ' ἀρ. 93 τοῦ 1856 ἀπόφασις Ἀρείου Πάγου, ἀκυρώσασα ἔκθεσιν ἐνόρκου ἐξετάσεως μάρτυρος, συνταχθεῖσαν ὑπὸ ἐνωματάρχου παραλαβόντος ἀστυνόμον ξένης περιφερείας. (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 311 καὶ 312).

421 Ἐν ἐλλείψει γραμματέως ἢ ἄλλου ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου δύναται ὁ ἐνεργῶν τὴν ἀνάκρισιν νὰ παραλάβῃ κατὰ τὸ ἄρθρ. 72 δύο μάρτυρας, οἵτινες κατὰ τὸ ἄρθρ. 73 ἐδ. 2. πρέπει νὰ ἔχωσιν ἡλικίαν τοὐλάχιστον δέκα ὀκτὼ ἐτῶν, νὰ ὦσι ἄῤῥενες, καὶ νὰ μὴ ἔχωσι συμφέρον εἰς τὴν ἔκβασιν τῆς ὑποθέσεως. Τὴν ἔλλειψιν τοῦ γραμματέως κλπ. ἐξήγαγεν ὁ Ἄρειος Πάγος καὶ ἐκ τῆς φράσεως, ὅτι ἐλήφθησαν οἱ παρευρεθέντες μάρτυρες (ἀπόφ. 55 τοῦ 1868). Ἐν ἐλλείψει δὲ ὅλων τούτων, ἢ ἂν δὲν δύνανται νὰ εὑρεθῶσι τοιοῦτοι, ἔχει τὸ δικαίωμα ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος, καὶ εἶναι μάλιστα ὑπόχρεως, νὰ προβαίνῃ καὶ μόνος του (ἄρθρ. 74 ἐδ. 3 Ποιν. Δικ.).

422. Ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν τῶν ἐκθέσεων ἡ ἡμετέρα Ποι-

νικὴ Δικονομία διαγράφει τὰς ἐξῆς διατυπώσεις. Περὶ πάσης ἀνακριτικῆς πράξεως πρέπει νὰ συντάσσηται ἔκθεσις (ἄρθρ. 72. ἐδ. 2) ἐπὶ πειθαρχικῇ μάλιστα ποινῇ ἐπιβαλλομένῃ εἰς τὸν παραλείψαντα τὴν σύνταξίν της (ἄρθρ. 74. ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.).

Ἑκάστη δὲ ἔκθεσις πρέπει νὰ ὑπογράφηται παρὰ τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου, παρὰ τῶν προσώπων, ἅτινα κατὰ τὰ ἀνωτέρω συμπαρέλαβε, καὶ παρὰ τῶν ἐξετασθέντων ἢ παρόντων διαδίκων καὶ μαρτύρων (ἄρθρ. 73 ἐδ. 1. Ποιν. Δικ.). Ἐὰν δὲ οὗτοι δὲν δύνανται, ἢ δὲν θέλωσι νὰ ὑπογράψωσι γίνεται μνεία εἰς τὴν ἔκθεσιν (ἄρθρ. 73. ἐδ. 3. Ποιν. Δικ.)

Ἂν ἐλλείπῃ τι ἐκ τῶν ἀπαιτουμένων τούτων, ἡ ἔκθεσις δὲν ἔχει ἰσχὺν ἀποδείξεως, καὶ πᾶς δημόσιος ὑπάλληλος, ὅστις ἀντιβαίνει εἰς τὰ ἀνωτέρω διατεταγμένα ὑποβάλλεται πειθαρχικῶς εἰς πρόστιμον 10—200 δραχμῶν, εἰς τὴν ἀποζημίωσιν καὶ εἰς τὰ ἔξοδα. (ἄρθρ. 74 ἐδ. 1. Ποιν. Δικ.)

423. Ἐκ τῶν διατάξεων τούτων σαφῶς προκύπτει, ὅτι ἐκ τῆς ἐκθέσεως αὐτῆς πρέπει νὰ ἐξάγηται· α) ποῖον τὸ ὄνομα καὶ ἡ ἰδιότης τοῦ ἐνεργοῦντος ὑπαλλήλου· β) ὅτι συνεμορφώθη οὗτος μὲ τὰς περὶ παραλαβῆς γραμματέως, ἢ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου, ἢ μαρτύρων διατάξεις τοῦ νόμου· καὶ γ') ὅτι ὑπεγράφη ἡ ἔκθεσις κατὰ νόμον.

Ἂν ἐξ αὐτῆς τῆς ἐκθέσεως δὲν προκύπτῃ ἡ τήρησις τῶν διατυπώσεων τούτων, οὐδεμίαν ἔχει αὕτη ἰσχὺν ἀποδείξεως, ἤγουν θεωρεῖται ὡς ἄκυρος καὶ μὴ οὖσα, καὶ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἀποδειχθῇ δι' ἄλλων μέσων ἡ τήρησις αὐτῶν. (Helie No 1680).

Ζήτημα ἐγεννήθη, ἂν πρέπῃ ἐν τῇ κεφαλίδι τῆς ἐκθέσεως νὰ σημειῶνται οἱ ὡς μάρτυρες λαμβανόμενοι, ἢ ἀρκεῖ ἡ ἐν τέλει ὑπογραφὴ αὐτῶν. Ὁ Ἄρειος Πάγος ἀπεφάνθη, ὅτι ἀρκεῖ ἡ εἰς τὸ τέλος ὑπογραφὴ (Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγ. 75 τοῦ 1862). Ἐν τούτοις προτιμότερον θεωροῦμεν νὰ σημειῶνται ἐπὶ κεφαλῆς τὰ ὀνόματα πρὸς μείζονα ἐγγύησιν τῆς παρουσίας αὐτῶν κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτὴν τῆς ἀνακριτικῆς πράξεως.

421. Ἡ ἀκυρότης ἐκθέσεώς τινος δύναται νὰ προταθῇ οὐ μόνον ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελέως (Ἀπόφ. 2. τοῦ 1851 Ἀρ. Πάγου). Δύναται δὲ νὰ προταθῇ

κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς δίκης καὶ ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου, διότι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ στηριχθῇ καταδίκη ἐπὶ πράξεως ἀκύρου (Helie No 1686). Καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος μάλιστα ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ δύναται νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ ἀκυρότης (Trebutien τόμ. 2. σελ. 183). Ἐν τούτοις ὁ Ἄρειος Πάγος ἐναντίαν ἐξέφρασε γνώμην, ὅτι δὲν δύνανται νὰ προταθῶσι κατὰ πρῶτον ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου αἱ ἀκυρότητες τῶν ἐκθέσεων (Ἀποφ. 111 τοῦ 1846 καὶ 157 τοῦ 1866 Βικέλ. σελ. 92—93). Ἀλλὰ καὶ περὶ τούτων ἐκτενέστερον θέλομεν διαπραγματευθῆ ἐν τῷ περὶ ἀναιρέσεως κεφαλαίῳ.

Ἐννοεῖται δὲ, ὅτι ὅσα ἀνωτέρω εἴπομεν ἐφαρμόζονται μόνον προκειμένου περὶ ἐκθέσεων, αἵτινες ἐχρησίμευσαν ὡς μέσα ἀποδείξεως.

425. Ταύτας μόνας τὰς διατυπώσεις διέγραψεν ἡ Ποινικὴ Δικονομία περὶ τῆς συντάξεως τῶν ἐκθέσεων ἐν γένει. (1)

Ἀλλ' ἐκτὸς τῶν διατυπώσεων τούτων ἀνάγκη νὰ ἐξετασθῶσι καὶ ἕτερά τινα ζητήματα σχετικὰ τῆς συντάξεως τῶν ἐκθέσεων. Τὰς ἐκθέσεις ταύτας συντάττει βεβαίως ὁ ἐνεργῶν τὴν ἀνακριτικὴν πρᾶξιν, ἀλλὰ τίς γράφει αὐτὰς, ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος, ἢ ὁ γραμματεὺς, ἢ ἄλλοι καθ' ὑπαγόρευσίν του; οὐδεμίαν περὶ τούτου περιέχει διάταξιν ἡ Ποιν. Δικονομία. Ἡ παρουσία δικαστικοῦ γραμματέως ὑποδεικνύει, ὅτι οὗτος θὰ γράψῃ τὴν ἔκθεσιν· ἐν ἀπουσίᾳ γραμματέως καλὸν εἶναι νὰ γράφῃ μόνος ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος, καθ' ὅσον οὕτως ὑπάρχει ἐγγύησις, ὅτι ἐξετέθησαν πιστῶς αἱ ἀτομικαὶ αὐτοῦ ἐντυπώσεις· ἐν τούτοις εἴτε παρόντος, εἴτε ἀπόντος γραμματέως, ἡ δι' ἄλλης χειρὸς γραφὴ τῆς ἐκθέσεως ἐν τῇ σιωπῇ τοῦ νόμου οὐδεμίαν ἐπιφέρει ἀκυρότητα (Helie No 1694. 1695).

426. Ζήτημα ἐγεννήθη, ἂν ὁ δικαστικὸς γραμματεὺς ὀφείλῃ νὰ γράψῃ εὐπειθῶς ὅ,τι ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος τῷ ὑπαγορεύει, ἢ δύναται νὰ κάμῃ παρατηρήσεις. Ἐν γένει ὁ γραμματεὺς ὀφείλει νὰ παρακολουθῇ τὸν ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον κατὰ τὰς ἐργασίας του, ἵνα βεβαιώνῃ αὐτάς· ὅθεν δὲν δύναται νὰ ἐπιφέρῃ

(1) Σημ. Ἐπὶ εἰδικῶν τινων περιστάσεων διέγραψε καὶ ἄλλας τινὰς διατυπώσεις, ἃς θέλομεν ἐξετάσει βραδύτερον.

οὐδεμίαν ἀντίρρησιν ἐπὶ τῶν ἐκτιμήσεων τὰς ὁποίας ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος ἐπιφέρει ἐπὶ τῶν γεγονότων. Ἂν ὅμως ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος ζητήσῃ παρὰ τοῦ γραμματέως νὰ βεβαιώσῃ γεγονός τι ψευδὲς, ἐνέργειάν τινα, ἥτις δὲν ἐγένετο, δύναται καὶ ὀφείλει μάλιστα ὁ γραμματεὺς νὰ ἀρνηθῇ τὴν βεβαίωσιν ταύτην (Helie No 2334).

427. Ἡ ἔκθεσις πρέπει νὰ ἀναφέρῃ τὸν τόπον καὶ τὸν χρόνον τῆς συντάξεώς της. Ῥητῶς ἀπήτησεν ἀμφότερα ταῦτα ἡ Πολιτικὴ Δικονομία ἐπὶ τῶν κατ' αὐτὴν συνταssομένων ἐκθέσεων (ἄρθρ. 134 ἐδ. 2 Πολ. Δικ.) καὶ ἐπὶ ποινῇ μάλιστα ἀκυρότητος. (ἄρθρ. 135 Πολ. Δικ. Οἰκονομίδης τόμ. ά. σελ. 140—141). Ἡ Ποινικὴ Δικονομία σιωπᾷ περὶ τούτων, προφανὴς ὅμως εἶναι ἡ ἀνάγκη τῆς μνείας τοῦ χρόνου καὶ τόπου τῆς συντάξεως τῶν ἐκθέσεων, οὐ μόνον διότι ἀμφότερα ταῦτα δύνανται νὰ ἔχωσι μεγίστην ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς ἐκτιμήσεώς τοῦ περιεχομένου αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ διότι ἐκ μὲν τῆς χρονολογίας ἐνδεχόμενον νὰ προσδιορίζηται ἡ ἔναρξις ἢ ἡ συμπλήρωσις τῆς παραγραφῆς, ὁ δὲ τόπος ἐνδεχόμενον νὰ χρησιμεύῃ ὡς ἀπόδειξις τῆς ἁρμοδιότητος τοῦ συντάξαντος τὴν ἔκθεσιν ὑπαλλήλου. Πρέπει ἑπομένως νὰ μνημονεύωσιν ἀμφότερα ταῦτα οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι, ἀλλ' ἐν τῇ σιωπῇ τοῦ νόμου δὲν δύναταί τις, φρονοῦμεν, νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι ἡ παράλειψις αὕτη ἐπιφέρει ἀκυρότητα (Helie No 1723)· δύνανται δὲ, φρονοῦμεν, ἀμφότερα ν' ἀποδειχθῶσι καὶ δι' ἄλλων ἀποδεικτικῶν μέσων (Trebutien σελ. 179—180).

428. Ἡ ἔκθεσις πρέπει νὰ συντάσσηται ἀμέσως κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς ἀνακριτικῆς πράξεως, καθ' ὅσον μόνον ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὑπάρχει βεβαιότης, ὅτι ἐκτίθενται ἐν αὐτῇ αἱ ἀληθεῖς ἐντυπώσεις τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου (Βικέλ. σελ. 93—94. Helie No 1689). Καὶ τὸν κανόνα τοῦτον ῥητῶς καὶ ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος καθιεροῖ ἡ Πολιτικὴ Δικονομία (ἄρθρ. 133 ἐδ. 1 καὶ 135 Πολιτ. Δικονομίας)· « οὐσιῶδες ἀπαιτούμενον, λέγει τὸ 133 ἐδ. 1, πάσης ἐκθέσεως εἶναι 1. νὰ συντάσσεται ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν πραττόντων καὶ κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτήν.. » Ἡ Ποινικὴ Δικονομία καὶ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου σιωπᾷ,

ἀλλ' ἐκ τοῦ συνόλου τῶν διατάξεων αὐτῆς, καὶ ἰδίως ἐκ τῆς διατάξεως νὰ ὑπογράφωσι τὰς ἐκθέσεις οἱ παρόντες διάδικοι, ἐξάγεται, ὅτι προϋποτίθησι τὴν κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτὴν τῆς ἀνακριτικῆς πράξεως σύνταξιν τῆς ἐκθέσεως. Ἐν τούτοις καὶ ἐνταῦθα ἐν τῇ σιωπῇ τοῦ νόμου δὲν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ἡ ἀναβολὴ τῆς συντάξεως ἐπιφέρει ἀκυρότητα.

429. Ὁ νόμος ἀπαιτῶν νὰ ὑπογράφωνται εἰς τὰς ἐκθέσεις οἱ παρόντες διάδικοι κτλ. προϋποτίθησιν ἀναγκαίως τὴν εἰς αὐτοὺς ἀνάγνωσιν τῆς ἐκθέσεως πρὸς ἐξέλεγξιν τῆς ἀκριβοῦς ἐκθέσεως τῶν καταθέσεων ἢ παρατηρήσεών των. Ἐν τούτοις καὶ τὴν ἀνάγνωσιν ταύτην οὐδεμία διάταξις τῆς Ποινικῆς Δικονομίας διατάσσει ῥητῶς· μόνον ἐν τῇ Πολιτικῇ Δικονομίᾳ ὑπάρχει τοιαύτη (ἄρθρον 133 ἐδ. 2). Ὅθεν καὶ ἡ παράλειψις αὕτη δύναται βεβαίως νὰ ἔχῃ ἐπιῤῥοὴν ὡς πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ ἐκτίμησιν τοῦ περιεχομένου τῆς ἐκθέσεως, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ καταστήσῃ τὴν ἔκθεσιν ταύτην ἄκυρον.

430. Τέλος αἱ ἐκθέσεις δὲν πρέπει νὰ περιέχωσιν παρεισγραφὰς ἢ διαγραφὰς καὶ προσθήκας μὴ βεβαιουμένας ἐν τῷ περιθωρείῳ διὰ τῶν ὑπογραφῶν τῶν προσώπων, ἃ ὑπογράφουσι τὴν ἔκθεσιν ἐν γένει. Περὶ τούτων ἀκριβεῖς διατάξεις περιέχουσι τὰ ἄρθρα 186—189 Ὀργαν. Δικαστ. προκειμένου περὶ συντάξεως συμβολαίων, καὶ τὰ ἄρθρα 385 ἐδ. 3. 388. 389. Πολ. Δικ. προκειμένου περὶ ἄλλων ἐγγράφων (Οἰκονομίδης τόμ. 2. σελ. 214). Μὴ ὑπαρχούσης ἐν τῇ Ποιν. Δικ. σχετικῆς τινος περὶ τούτου διατάξεως, ἐκτὸς τῆς περὶ ὑπογραφῆς τῶν ἐκθέσεων ἐν γένει, πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι αἱ παρεισγραφαὶ καὶ αἱ μὴ ὑπογεγραμμέναι εἰς τὸ περιθώριον προσθῆκαι θεωροῦνται ὡς μὴ ὑπάρχουσαι, καὶ ἂν ὡς ἐκ τούτου ἐπέρχηται ἔλλειψις οὐσιώδους τινὸς διατυπώσεως τῆς ἐκθέσεως, πρέπει καὶ αὕτη νὰ θεωρηθῇ ὡς ἄκυρος (Helie No. 1708. Κωστῆς σελ. 239.)

431. Τοιαῦται εἰσὶν αἱ διατυπώσεις τῶν ἐκθέσεων· ἐξεταστέον δὲ ἤδη, τί ὀφείλει νὰ βεβαιώσῃ ἐν αὐταῖς ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος; Περὶ τούτου δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τεθῶσι γενικαὶ διατάξεις, διότι τὸ περιεχόμενον τῆς ἐκθέσεως ἐξαρτᾶται ἀπὸ

τὴν φύσιν τῆς ἐνεργουμένης ἀνακριτικῆς πράξεως. Ἄλλο, φέρ' εἰπεῖν, τὸ περιεχόμενον τῆς ἐκθέσεως ἐπὶ αὐτοψίας, καὶ ἄλλο ἐπὶ ἐξετάσεως μάρτυρος ἢ ἐγχειρίσεως μηνύσεως. Πραγματευόμενοι περὶ μιᾶς ἑκάστης τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων θέλομεν προσπαθήσει νὰ ὁρίσωμεν τὸ ἔργον τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου ἐπὶ ἑκάστης αὐτῶν.

432. Ἕτερος γενικὸς περὶ ἀνακρίσεως κανὼν εἶναι, ὅτι τὰ ἔργα τῆς ἀνακρίσεως εἶναι ἀσυμβίβαστα πρὸς τὰ τῆς καταδιώξεως. Ἐγείρουσα τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν ἡ κατηγοροῦσα ἀρχὴ καὶ τὴν ἐπιτυχίαν αὐτῆς ἐπιδιώκουσα δὲν παρίσταται ἀμερόληπτος πρὸς ἐπιχείρησιν ἀνακριτικῶν πράξεων, φαίνεται δὲ ἄτοπον νὰ στηρίζῃ τὰς περὶ παραδοχῆς τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς αἰτήσεις της ἐπὶ πράξεων, τὰς ὁποίας αὐτὴ ἡ ἰδία ἐνήργησεν. (Helie No 640—642). Ἕνεκα τούτου ἡ ἡμετέρα Ποιν. Δικονομία δὲν ἐπιτρέπει εἰς τὴν εἰσαγγελίαν τὴν ἐνέργειαν ἀνακριτικῶν πράξεων εἰμὴ ἐξαιρετικῶς μόνον κατὰ τὴν προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν (ἄρθρ. **156** ἐδ. **2** Ποιν. Δικ.). Ἅμα ὅμως περιελθούσης τῆς ἀνακρίσεως εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ ἀντιπροσωπευομένην δικαστικὴν ἐξουσίαν, οὐδεμίαν πλέον ὁ εἰσαγγελεὺς δύναται νὰ ἐνεργήσῃ ἀνακριτικὴν πρᾶξιν, ἀλλὰ μόνον αἰτήσεις δύναται περὶ τούτων ν' ἀπευθύνῃ.

433. Ἡ διάκρισις δὲ αὕτη τῶν ἔργων τῆς ἀνακρίσεως ἀπὸ τῶν τῆς καταδιώξεως ἔχει ὡς συνέπειαν καὶ τὸν κανόνα, ὅτι οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι μόνον τῇ παραγγελίᾳ τῆς εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς δύνανται νὰ προβῶσιν εἰς ἐκτέλεσιν τῶν ἀνακριτικῶν αὐτῶν καθηκόντων, καθ' ὅσον ἂν ἠδύναντο οὗτοι νὰ προβαίνωσιν οἰκόθεν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων τούτων, ὀνόματι μόνον ἤθελεν ἔχει ἡ εἰσαγγελικὴ ἀρχὴ τὸ δικαίωμα τῆς ἐγέρσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς.

434. Καὶ τοῦ κανόνος ὅμως, ὅτι τῇ παραγγελίᾳ τοῦ εἰσαγγελέως ἐνεργεῖται ἡ ἀνάκρισις, καθιερώθησαν ἐξαιρέσεις πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ταχίστης βεβαιώσεως τῶν ἀδικημάτων, καὶ τῆς ἀποφυγῆς τοῦ κινδύνου τῆς ἐξαφανίσεως τῶν ἀποδείξεων. Κατὰ τὸ ἄρθρ. **157** Ποιν. Δικ. «Ἐὰν ἐκ τῆς ἀναβολῆς προέρχεται κίνδυνος, ἢ ἐὰν ὁ κακουργήσας συνελήφθη ἐπ' αὐτοφώρῳ, ὑποχρεοῦνται τότε πάντες οἱ ἀρμόδιοι ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλ-

ληλοι, οἱ εἰς τὸ ἄρθρ. 17 ἀναφερόμενοι, εὐθὺς μετὰ τὴν εἰς τὸν εἰσαγγελέα γενομένην μήνυσιν καὶ χωρὶς νὰ προσμένωσιν ἄλλην περὶ τούτου *πρόσκλησιν*, νὰ ἐπιχειρῶσι . . . . . »

435. Ἐκ τοῦ ἄρθρου τούτου ἐξάγεται, ὅτι δύο εἰσὶν αἱ περιπτώσεις, καθ' ἃς οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι δύνανται νὰ προβῶσιν εἰς ἀνακρίσεις ἄνευ παραγγελίας τοῦ εἰσαγγελέως, ὅταν ἐκ τῆς ἀναβολῆς προέρχηται κίνδυνος καὶ ὅταν τὸ ἀδίκημα ᾖναι ἐπ' αὐτοφώρῳ.

Καὶ πότε μὲν προέρχεται κίνδυνος ἐκ τῆς ἀναβολῆς δὲν ὥρισεν ὁ νόμος. Εἰς τὴν κρίσιν ἑπομένως τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων ἀπόκειται ἡ ἐκτίμησις τῶν τοιούτων περιστάσεων. Τοιοῦτος κίνδυνος ὑπάρχει βεβαίως, ὁσάκις, μέχρι τῆς εἰδοποιήσεως τοῦ εἰσαγγελέως καὶ τῆς ἐλεύσεως ἀπαντήσεως αὐτοῦ, παρέρχεται χρόνος ἱκανὸς πρὸς ἀπόκρυψιν τῶν ἀντικειμένων τοῦ ἀδικήματος καὶ ἐξαφάνισιν τῶν περὶ αὐτοῦ καὶ περὶ τοῦ πράξαντος ἀποδείξεων. Εἰς πᾶσαν ἄλλην περίστασιν οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι εἰδοποιοῦντες τὸν εἰσαγγελέα ὀφείλουσι ν' ἀναμένωσι τὰς διαταγὰς αὐτοῦ.

436. Ἀδίκημα δὲ ἐπ' αὐτοφώρῳ ὑπάρχει κατὰ τὸ ἄρθρον 168 Ποιν. Δικ. εἰς τὰς ἑξῆς τέσσαρας περιπτώσεις.

1) Ὅταν τὸ ἀδίκημα ᾖναι ἐν τῷ πράττεσθαι.

2) Ὅταν τὸ ἀδίκημα ἐπράχθη ἀρτίως.

3) Ὅταν ὁ κατηγορούμενος κατεδιώχθη διὰ δημοσίας κραυγῆς. καὶ

4) Ὅταν ὁ κατηγορούμενος εὑρέθη ἐν καιρῷ τῆς κολασίμου πράξεως ἐγγὺς τοῦ τόπου, ὅπου αὕτη ἐτελέσθη, μὲ πράγματα, ἐργαλεῖα, ὅπλα καὶ ἄλλα πειστήρια.

Ὁρισμὸν τοῦ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικήματος περιέχει καὶ τὸ ἄρθρ. 95 τοῦ κανονισμοῦ τῆς χωροφυλακῆς, ἔχον οὕτως. « Ἐπ' αὐτοφώρῳ πταίσματα εἶναι, ὅταν ἐν ἐγκλημα συμβῇ κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν· ἀμέσως μετὰ τὴν πρᾶξιν· ὅταν ὁ κατηγορούμενος εὑρεθῇ καταδιωκόμενος ἀπὸ δημοσίους κραυγάς· ὅταν ὁ κατηγορούμενος, ἅμα συμβῇ τὸ πταῖσμα, εὑρεθῇ μὲ ἐργαλεῖα, ὅπλα, σκεύη, ἔγγραφα καὶ ἄλλα ἐνοχοποιητικὰ εἴδη, τὰ ὁποῖα δηλοποιοῦσιν, ὅτι αὐτὸς εἶναι αἴτιος, ἢ συνένοχος τοῦ πταίσματος. »

Πρὸ πάντων παρατηροῦμεν, ὅτι ἡ Ποινικὴ Δικονομία, ὡς μεταγενεστέρα τοῦ κανονισμοῦ τῆς χωροφυλακῆς καὶ ὡς περιέχουσα γενικὰς περὶ ὅλων τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων διατάξεις, ὑπερισχύει τοῦ κανονισμοῦ, ὁσάκις οἱ δύο οὗτοι νόμοι ἀντιφάσκουσι πρὸς ἀλλήλους. Δύνανται ὅμως νὰ ἐφαρμοσθῶσιν ἀπὸ κοινοῦ, ὁσάκις δὲν ἀντικρούουσιν, ἀλλὰ συμπληροῦσι καὶ ἑρμηνεύουσιν ἀλλήλους.

437. Πρὶν ἢ προβῶμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν περιπτώσεων τοῦ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικήματος, ἀνάγκη νὰ ἐξετάσωμεν, ἂν αἱ περιπτώσεις αὗται ἐφαρμόζωνται καὶ εἰς τὰ πταίσματα. Ἀμφιβολία ἠδύνατο νὰ ἐγερθῇ, διότι τὸ ἄρθρ. **168** Ποιν. Δικ. ἀναφέρει ῥητῶς μόνα τὰ κακουργήματα καὶ πλημμελήματα, ἀλλ' ἡ ἀμφιβολία αὕτη ἐκλείπει, ἅμα λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ τῆς χωροφυλακῆς, ὅπερ μεταχειρίζεται τὴν λέξιν πταίσματα, ἵνα ἐκφράσῃ ὅλα ἐν γένει τὰ ἀδικήματα, καὶ ἀφ' ἑτέρου τὸ ἄρθρ. **140** Ποιν. Δικ. ὅπερ ῥητῶς ὁμιλεῖ περὶ πταισμάτων ἐπ' αὐτοφώρῳ τελεσθέντων.

438. Ἐρχόμεθα ἤδη εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ἀνωτέρω περιπτώσεων· ἡ πρώτη περίπτωσις, καθ' ἣν τὸ ἀδίκημα εἶναι ἐν τῷ πράττεσθαι, εἶναι ἡ ἀληθὴς καὶ κυρία φάσις τοῦ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικήματος, καὶ οὐδεμίαν παρουσιάζει δυσκολίαν. Ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος, εἰδοποιούμενος περὶ τῆς διαπράξεως ἀδικήματος, μεταβαίνει ἐπιτοπίως καὶ ἀνευρίσκει τὸν αὐτουργὸν ἐξακολουθοῦντα τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ.

439. Δευτέρα περίπτωσις τοῦ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικήματος εἶναι ἐκείνη, καθ' ἣν τὸ ἀδίκημα *ἀρτίως* ἐπράχθη, ἢ ὅπως ἐξεφράσθη ὁ Καν. Χωρ. «ἀμέσως μετὰ τὴν πρᾶξιν.» Ἡ περίπτωσις αὕτη ἄρχεται προφανῶς μετὰ τὴν πλήρη ἐκτέλεσιν τοῦ ἀδικήματος· ἀλλ' ἐπὶ πόσον χρόνον ἐξακολουθεῖ ὑφισταμένη; Δύσκολον εἶναι νὰ προσδιορισθῇ ἐκ προοιμίων ἡ χρονικὴ διάρκεια τῆς περιπτώσεως ταύτης. Ἀλλ' ἐν ὅσῳ ἡ συγκίνησις τοῦ κοινοῦ ἐξακολουθεῖ, οἱ μάρτυρες εὑρίσκονται ἐπιτοπίως, τὰ ἴχνη τοῦ ἀδικήματος μένουσι ζωηρὰ καὶ ἀμετάβλητα, τὸ σῶμα τοῦ ἀδικήματος ἐκτεθειμένον εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ὅλων, πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ἐξακολουθοῦσαν τὴν ἐπ' αὐτοφώρῳ κατάστασιν

τοῦ ἀδικήματος (Helie No 1901. Βικέλ. σελ. 106 — 107).

440. Τρίτη περίπτωσις τοῦ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικήματος εἶναι ἐκείνη, καθ' ἣν ὁ κατηγορούμενος κατεδιώχθη διὰ δημοσίας κραυγῆς. Ἡ φράσις δημοσία κραυγὴ προσδιορίζει τὴν ἔκτασιν τῆς περιπτώσεως ταύτης. Ὑποτίθησιν ὁ νόμος κατηγορούμενον φεύγοντα καὶ δεικνυόμενον ὑπὸ τῆς φωνῆς τοῦ λαοῦ, ἢ καὶ ἁπόντα μὲν ἀλλὰ δημοσίως καὶ ἀναφανδὸν ὑπὸ τοῦ λαοῦ κηρυττόμενον ὡς αὐτουργὸν τοῦ ἀδικήματος· ἑπομένως αἱ ὑπόκωφοι φῆμαι καὶ διαδόσεις οὐδέποτε δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς δημοσία κραυγή. Ὑποτίθησι συγχρόνως ὁ νόμος, ὅτι ἡ δημοσία αὕτη κραυγὴ καὶ κατηγορία λαμβάνει χώραν ἀμέσως μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ ἀδικήματος καὶ διαρκούσης ἔτι τῆς πρώτης αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ λαοῦ ἐντυπώσεως. Πᾶσα μεταγενεστέρα δημοσία κραυγὴ καὶ κατηγορία δὲν καθιστᾷ ἐπ' αὐτοφώρῳ τὸ ἀδίκημα.

Ἀλλ' ὁ ἀόριστος χρόνος τῆς ἐκφράσεως *κατεδιώχθη* ἠδύνατο νὰ γεννήσῃ τὴν ἰδέαν, ὅτι καὶ μετὰ παρέλευσιν πολλοῦ χρόνου, ἀφ' ὅτου κατεδιώχθη τις διὰ δημοσίας κραυγῆς, τὸ ἀδίκημα ἐξακολουθεῖ θεωρούμενον ἐπ' αὐτοφώρῳ. Τοιαύτη βεβαίως δὲν δύναται νὰ ᾖναι ἡ ἔννοια τοῦ νόμου, ἥτις σαφέστερον ἐκφράζεται ἐν τῷ ἄρθρ. 95 Καν. Χωρ. «ὅταν ὁ κατηγορηθεὶς *εὑρεθῇ καταδιωκόμενος* ἀπὸ δημοσίας κραυγάς.» Μετὰ τὴν ἐντελῆ παῦσιν ἑπομένως τῶν δημοσίων κραυγῶν δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἐπ' αὐτοφώρῳ τὸ ἀδίκημα.

441. Ἡ τετάρτη περίπτωσις τοῦ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικήματος, καθ' ἣν ὁ κατηγορούμενος εὑρίσκεται ἐν καιρῷ τῆς κολασίμου πράξεως ἐγγὺς τοῦ τόπου, ὅπου αὕτη ἐτελέσθη, μὲ πράγματα, ἐργαλεῖα, ὅπλα καὶ ἄλλα πειστήρια, παρουσιάζει μείζονας δυσκολίας.

Πρὸ πάντων τὰ πράγματα, μεθ' ὧν εὑρέθη ὁ κατηγορούμενος, πρέπει νὰ γεννῶσιν ὑπονοίας κατ' αὐτοῦ ὡς αὐτουργοῦ ἢ συνεργοῦ τοῦ ἀδικήματος. Τοῦτο ῥητῶς ἀναφέρει τὸ ἄρθρ. 95. Καν. Χωρ. « ὅταν ὁ κατηγορούμενος... εὑρεθῇ μὲ ἐργαλεῖα... τὰ ὁποῖα δηλοποιοῦν ὅτι αὐτὸς εἶναι αἴτιος ἢ συνένοχος τοῦ πταίσματος ». Ὁμοίαν διάταξιν περιέχει τὸ ἄρθρ. 41 instr. crim. «faisant presumer qu' il est auteur ou complice.» Ἀλλὰ

καὶ ἐκ τῆς λέξεως πειστήρια τοῦ ἄρθρου 68 Ποιν. Δικ. σαφῶς προκύπτει, ὅτι τοιαύτη εἶναι ἡ ἔννοια τοῦ νόμου. Εἶναι δὲ τοιαῦτα πράγματα ἢ τὰ πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ἀδικήματος δυνάμενα νὰ χρησιμεύσωσι, π. χ. ὅπλα, ἐργαλεῖα, ἢ τὸ προϊὸν τοῦ ἀδικήματος, π. χ. κλοπιμαῖα. Ἀλλὰ καὶ τὰ ἐπὶ τοῦ κατηγορουμένου ἴχνη τοῦ ἀδικήματος δύνανται, φρονοῦμεν, νὰ θεωρηθῶσιν ὡς τοιαῦτα, π. χ. στίγματα αἵματος ἐπὶ ἀνθρωποκτονίας, ἢ σημεῖα κακώσεων ἐπενεχθεισῶν ὑπὸ τοῦ παθόντος.

Ὑπολείπεται νὰ προδιορισθῇ ποῦ καὶ πότε πρέπει νὰ εὑρεθῇ ὁ κατηγορούμενος μὲ τὰ ἀνωτέρω εἴδη, ἵνα θεωρηθῇ ἐπ' αὐτοφώρῳ τὸ ἀδίκημα.

Ὡς πρὸς τὸν χρόνον τὸ μὲν ἄρθρ. 168 Ποιν. Δικ. μεταχειρίζεται τὴν φρᾶσιν « *ἐν καιρῷ* τῆς κολασίμου πράξεως » τὸ δὲ ἄρθρον 95 Καν. Χωρ. τὴν φράσιν « *ἅμα συμβῇ* τὸ ἀδίκημα » (1). Προφανῶς ἀμφότεραι αἱ φράσεις αὗται εἶναι ταυτοσήμαντοι· ἀναφέρονται εἰς τὸ μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἀδικήματος χρονικὸν διάστημα. Ἀλλὰ μετὰ παρέλευσιν πόσου χρόνου ἀπὸ τῆς τελέσεως ταύτης δὲν θεωρεῖται τὸ ἀδίκημα ἐπ' αὐτοφώρῳ, καὶ ἂν εὑρεθῇ τις μὲ τὰ ἀνωτέρω ἀντικείμενα; Καὶ τοῦτο δὲν ὥρισεν ἐκ προοιμίων ὁ νομοθέτης, ἀλλ' ἄφησεν εἰς τὴν κρίσιν τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων. Οἱ συγγραφεῖς παραδέχονται, ὅτι σπανίως τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα δύναται νὰ ᾖναι μεῖζων τῶν 24 ὡρῶν. (Helie No 1901).

Ὡς πρὸς τὸν τόπον τῆς εὑρέσεως σιωπᾷ ἐντελῶς καὶ ἡ Γαλλικὴ Δικονομία καὶ τὸ ἄρθρ. 95 Καν. Χωρ. ὅπερ ἐκεῖθεν ἐλήφθη. Ἀπ' ἐναντίας τὸ ἄρθρον 168 Ποιν. Δικ. συμπληροῦν τὰς περὶ τοῦ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικήματος διατάξεις, ἀπαιτεῖ προσέτι νὰ εὑρεθῇ ὁ μὲ τὰ πειστήρια κατηγορούμενος *ἐγγὺς τοῦ τόπου* τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἀδικήματος. Καὶ ὁ προσδιορισμὸς ὅμως οὗτος εἶναι ἀόριστος, καὶ εἰς τὴν κρίσιν τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων ἀπόκειται νὰ ἐκτιμήσωσι πότε ὁ τόπος τῆς εὑρέσεως εἶναι ἐγγὺς τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως. Εἰς τὴν ἐκτίμησιν δὲ ταύτην

---

(1) Τὸ ἄρθρ. 41 instr. crim. περιέχει τὴν ἀνάλογον φράσιν dans un temps voisin du delit.

θὰ λάβωσιν ὑπ' ὄψιν καὶ τὸν χρονικὸν προσδιορισμόν, διότι ἐκ τῆς παρελεύσεως τοῦ χρόνου δύναται νὰ ἐκτιμηθῇ τὸ μέγεθος τῆς ἀποστάσεως καὶ τὸ ἀνάπαλιν.

Ἕνεκα τοῦ τελευταίου τούτου λόγου δὲν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν τὴν ἰδέαν τοῦ Βικέλλα, ὅτι εὑρίσκεται εἰς ἀντίφασιν ἡ Ποιν. Δικ. πρὸς τὸν Καν. Χωρ. ἣν ἐν ἐκτάσει ἀναπτύσσει ἐν σελ. 107—109, ἀλλ' οὐδὲ τὴν ἰδέαν τοῦ Κωστῆ ἐν σελ. 370 παραδεχόμεθα, ὅτι τὸ ἄρθρ. 168 ἐδ. 2 τῆς ἡμετέρας Δικονομίας εἶναι ἀόριστον· θεωροῦμεν ἀπ' ἐναντίας τοῦτο μᾶλλον τοῦ ἀντιστοίχου ἄρθρου τῆς Γαλλικῆς Ποιν. Δικονομίας ὡρισμένον, διότι ἐκτὸς τοῦ χρονικοῦ περιέχει καὶ τὸν τοπικὸν προσδιορισμόν.

442. Οὐσιωδέστατος περὶ τῆς ἀνακρίσεως κανὼν εἶναι, ὅτι κατ' αὐτὴν ἐπιζητεῖται οὐ μόνον ἡ ἐνοχὴ, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀθωότης τῶν κατηγορουμένων. Ἡ ὑπὸ τῶν ἀδικημάτων διαταρασσομένη δημοσία τάξις ἀνορθοῦται διὰ τῆς τιμωρίας τῶν ἀληθῶς ἐνόχων. Τοὐναντίον ἡ τιμωρία τοῦ ἀθώου, διεγείρουσα τὸν φόβον εἰς τὰς ψυχὰς τῶν φιλησύχων πολιτῶν, καὶ διαταράττουσα τὰ θεμέλια τοῦ κοινωνικοῦ οἰκοδομήματος, ἀποτελεῖ δεινότατον κοινωνικὸν δυστύχημα. Ὅθεν μέγιστον καθῆκον καὶ συμφέρον ἔχει ἡ κοινωνία νὰ φροντίζῃ παντὶ σθένει περὶ τῆς διακρίσεως τοῦ ἀθώου ἀπὸ τοῦ ἐνόχου, καὶ διὰ τοῦτο καθ' ὅλην τὴν ποινικὴν διαδικασίαν ἐπιζητεῖται τῆς ἀληθείας ἡ ἀνακάλυψις· τὸ χρέος ὅμως τοῦτο καθίσταται μεγαλείτερον διαρκούσης τῆς προδικασίας, διότι κατ' αὐτὴν ἐν ἀγνοίᾳ διατελῶν ὁ κατηγορούμενος τῶν ἐνεργουμένων, οὐδόλως ἢ ἐλάχιστον δύναται νὰ ἐνεργήσῃ πρὸς ὑπεράσπισίν του, καὶ ἐπομένως οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι εἶναι ἐπιφορτισμένοι καὶ μὲ τὴν φροντίδα ταύτην. Τούτου ἕνεκα ῥητῶς τὸ ἄρθρ. 70 τῆς Ποιν. Δικονομίας ἐπιβάλλει αὐτοῖς τὴν ἱερὰν ὑποχρέωσιν νὰ ἐνεργῶσι πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ συντείνῃ πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας, καὶ νὰ ἐξετάζωσι καὶ βεβαιῶσιν ἐξ ἐπαγγέλματος ὄχι μόνον τὴν ἐνοχὴν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀθωότητα τῶν κατηγορουμένων.

Πρὸς ἐκπλήρωσιν δὲ τῆς ὑποχρεώσεως ταύτης ὀφείλουσι πρὸ πάντων οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι νὰ ἐνεργῶσιν ἀμεροληπτως,

καὶ νὰ μὴ σχηματίζωσιν ἰδίαν πεποίθησιν περὶ τῶν ἀνακρινομένων ὑποθέσεων, διότι ἔχοντες τοιαύτην πεποίθησιν φέρονται ἀνεπαισθήτως εἰς ἑρμηνείαν τῶν γεγονότων σύμφωνον μὲ τὰς ἰδέας των, ἐνῷ πολλάκις συνέβη γεγονότα ἐκ πρώτης ὄψεως ἐνοχοποιοῦντα μεγάλως τοὺς κατηγορουμένους νὰ ἐξελεγχθῶσι βραδύτερον ὡς ὅλως ἀδιάφορα καὶ ἐπουσιώδη.

443. Ὁ τόπος καὶ χρόνος, καθ' ὃν ἐνεργοῦνται αἱ ἀνακριτικαὶ πράξεις, ἀφέθη ὅλως ἀπροσδιόριστος. Εἰς τὴν κρίσιν τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων ἀνετέθη ἡ ἐκλογὴ τοῦ καταλλήλου τόπου καὶ χρόνου. Ὅθεν δύναται νὰ ἐνεργηθῇ ἀνάκρισις καὶ κατὰ τὰς ἑορτὰς καὶ ἐν καιρῷ νυκτός. Βραδύτερον θέλομεν ἐξετάσει ἂν ὑπάρχῃ περιορισμός τις ὡς πρὸς τὸ τελευταῖον τοῦτο. Ἐν τούτοις ἀπαιτεῖται νὰ ἔχωσιν οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι ὡρισμένον κατάστημα, ἔνθα νὰ ἐνεργῶσι τὰς συνήθεις ἀνακριτικὰς πράξεις, ὁσάκις τὸ συμφέρον τῆς ὑποθέσεως δὲν ἀπαιτεῖ τὴν εἰς ἄλλον τόπον ἐνέργειαν αὐτῶν. (ἄρθρ. 71 Ποιν. Δικ.).

444. Κατὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων των οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι δύνανται νὰ λάβωσιν ἀνάγκην συνδρομῆς τῆς δημοσίου δυνάμεως. Τὸ ἄρθρ. 19 τῆς Ποιν. Δικονομίας χορηγεῖ εἰς αὐτοὺς τὸ δικαίωμα, οὐ μόνον νὰ διατάσσωσι τοὺς κλητῆρας, ἀλλὰ καὶ νὰ ζητῶσι τὴν ἔνοπλον δύναμιν καὶ ἰδίως τὴν χωροφυλακὴν, καθ' ὅσον ἡ συνδρομή της ἤθελε κριθῇ ἀναγκαία εἰς τὴν ἀνάκρισιν.

445. Εἰς τοὺς ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους ὁ νόμος ἐχορήγησε καὶ ἕτερά τινα δικαιώματα πρὸς ἄρσιν τῶν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων των ἀπαντωμένων προσκομμάτων. Περὶ τούτων θέλομεν πραγματευθῇ πραγματευόμενοι περὶ ἀνακριτικῶν πράξεων ἰδιαιτέρως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Περὶ ἀποδείξεων.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

446. Τί ἐστὶ ἀπόδειξις.
447. Διάκρισις αὐτῆς ἀπὸ τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων.
448. Ποῖα τὰ μέσα τῆς ἀποδείξεως. Αὐτοψία.
449. Πραγματογνωμοσύνη.
450. Ὁμολογία, μάρτυρες. Ἔγγραφα.
451. Ἀποδείξεις καὶ ἐνδείξεις.
452. Συστήματα νομικῆς καὶ ἠθικῆς ἀποδείξεως. Ποῖον ὀρθόν.
453. Διαίρεσις τοῦ κεφαλαίου.

446. Σκοπὸς τῆς ἀνακρίσεως εἶναι, ὡς εἴδομεν, ἡ συλλογὴ τῶν ἀποδείξεων περὶ τῆς τελέσεως τοῦ ἀδικήματος καὶ περὶ τῶν αὐτουργῶν αὐτοῦ. Ἀναγκαῖον ἐπομένως εἶναι νὰ γνωρίσωμεν ἐκ τῶν προτέρων ποῖαι εἰσὶν αἱ ἀποδείξεις, περὶ τὴν συλλογὴν τῶν ὁποίων ἡ ἀνάκρισις θέλει ἀσχοληθῇ.

Ἀπόδειξις εἰς τὴν ποινικὴν διαδικασίαν ὀνομάζεται πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ πείσῃ τὸν δικαστὴν περὶ τῆς ὑπὸ ὡρισμένου προσώπου ἐκτελέσεως ἀδικήματός τινος. Περὶ τῶν γεγονότων τούτων ὁ δικαστὴς δύναται νὰ διατελῇ εἰς μίαν τῶν ἑξῆς τεσσάρων καταστάσεων, ἤγουν τῆς ἀγνοίας, τῆς ἀμφιβολίας, τῆς πιθανότητος καὶ τῆς βεβαιότητος, καὶ ἐπομένως δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν ὡς ἀπόδειξιν πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ φέρῃ τὸν δικαστὴν βαθμηδὸν ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην τῶν τεσσάρων τούτων καταστάσεων.

Ἡ λέξις ὅμως ἀπόδειξις ἔχει καὶ ἄλλας σημασίας, ὁτὲ μὲν σημαίνουσα τὸ ἐκ τῶν ἀποδείξεων ἐπελθὸν εἰς τὴν διάνοιαν τοῦ δικαστοῦ ἀποτέλεσμα, ἄλλοτε δὲ τὴν ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ προσαγωγὴν τῶν ἀποδείξεων (Οἰκονομ. τόμ. 2 σελ. 76. Κωστῆς σελ. 300 καὶ ἐπ.).

447. Αἱ ἀποδείξεις δὲν πρέπει νὰ συγχέωνται μὲ τ' ἀποδεικτικὰ μέσα. Ἐκεῖναι μὲν εἰσὶν οἱ λόγοι οἱ δυνάμενοι νὰ πείσωσι τὸν δικαστὴν περὶ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἀδικήματος, ταῦτα

δὲ εἶναι τὰ μέσα, ἐξ ὧν οἱ λόγοι ἐκεῖνοι δύνανται νὰ παραχθῶσιν. Ἐν τούτοις ἡ ἀνάκρισις καταγίνεται εἰς τὴν συλλογὴν τῶν ἀποδεικτικῶν τούτων μέσων· βραδύτερον δὲ θὰ ἐξετασθῇ, ἂν ἐκ τῶν μέσων τούτων παράγωνται λόγοι καθιστῶντες πιθανὴν ἢ βεβαίαν τὴν ὑπὸ ὡρισμένου προσώπου ἐκτέλεσιν τοῦ ἀδικήματος.

448. Ἤδη ἐκ ποίων μέσων δύνανται νὰ παραχθῶσι τοιοῦτοι λόγοι, ἤγουν ποῖα εἶναι τ' ἀποδεικτικὰ μέσα εἰς τὴν ποινικὴν διαδικασίαν;

Τὸ ἀδίκημα ἐκτελεῖται μακρὰν τῆς ὄψεως τοῦ δικαστοῦ, ἑπομένως δὲν δύναται συνήθως νὰ σχηματίσῃ πεποίθησιν περὶ τῆς ἐκτελέσεώς του ὁ δικαστὴς ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως. Ἀλλὰ τὸ ἀδίκημα ἐπιφέρει πολλάκις καὶ μεταβολάς τινας εἰς τὸν ἐξωτερικὸν κόσμον, διαρκούσας καὶ μετὰ τὴν ἐκτέλεσίν του, καὶ ὑποβαλλομένας εἰς τὴν προσωπικὴν τοῦ δικαστοῦ ἀντίληψιν. Ἐπίσης εἰς τὴν ἀντίληψιν ταύτην ὑπάγεται ὁ τόπος τῆς διαπράξεως τοῦ ἀδικήματος, τὰ ὄργανα δι' ὧν διεπράχθη κτλ. Ἡ προσωπικὴ λοιπὸν ἀντίληψις τοῦ δικαστοῦ, ἣν ὁ νόμος καλεῖ *αὐτοψίαν*, εἶναι ἓν τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων.

449. Ὁ δικαστὴς καί περ ἀντιλαμβανόμενος τῶν ἀνωτέρω γεγονότων ἀδυνατεῖ πολλάκις νὰ ἐκτιμήσῃ τὰ στοιχεῖα, τὰ ἀποτελέσματα καὶ τὴν σημασίαν αὐτῶν ἐν γένει, διότι πρὸς τοῦτο ἀπαιτοῦνται γνώσεις ἐπιστημονικαὶ ἢ τεχνικαί, ὧν ὁ δικαστὴς στερεῖται. Ὀφείλει ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν συνδρομὴν τῶν ἐχόντων τὰς γνώσεις ἐκείνας, ἐκ τῆς γνωμοδοτήσεως τῶν ὁποίων θὰ ὁδηγηθῇ εἰς τὴν ἀπόφασίν του. Τὸ δεύτερον τοῦτο ἀποδεικτικὸν μέσον ὀνομάζεται *πραγματογνωμοσύνη*.

450. Περὶ τῆς ὑπὸ ὡρισμένου προσώπου τελέσεως τοῦ ἀδικήματος δύναται προφανῶς νὰ πεισθῇ ὁ δικαστὴς καὶ ἐκ τῆς ἀντιλήψεως ἄλλων προσώπων. Καὶ ἡ μὲν ἀντίληψις αὐτοῦ τοῦ κατηγορουμένου ὀνομάζεται ὁμολογία, ἡ δὲ τῶν λοιπῶν προσώπων μαρτυρία.

Αἱ ἀντιλήψεις αὗται δυνατὸν εἶναι ν' ἀνακοινωθῶσιν ἀμέσως εἰς τὸν δικαστήν, δυνατὸν ἐπίσης νὰ περιέχωνται εἰς ἐπιστολὰς ἢ ἄλλα ἔγγραφα.

Ἐντεῦθεν ἕπεται, ὅτι ἀποδεικτικὰ μέσα εἰς τὴν ποινικὴν διαδικασίαν εἶναι καὶ *ἡ ὁμολογία, οἱ μάρτυρες καὶ τὰ ἔγγραφα.*

451. Πέντε λοιπὸν εἶναι κυρίως τὰ μέσα τῆς ἀποδείξεως εἰς τὴν ποινικὴν διαδικασίαν, ἡ αὐτοψία, ἡ πραγματογνωμοσύνη, ἡ ὁμολογία, οἱ μάρτυρες καὶ τὰ ἔγγραφα.

Ἐκ τῶν ἀποδεικτικῶν τούτων μέσων ὁτὲ μὲν παράγονται λόγοι πείθοντες περὶ τῆς τελέσεως αὐτῶν τῶν ἀποτελούντων τὸ ἀδίκημα γεγονότων, ὁτὲ δὲ περὶ τῆς τελέσεως ἄλλων γεγονότων, ἐκ τῶν ὁποίων ὅμως δύναταί τις νὰ συμπεράνῃ λογικῶς περὶ τοῦ ἀδικήματος, ἢ περὶ τοῦ πράξαντος, ἢ περὶ τῶν λόγων τοῦ καταλογισμοῦ, ἢ περὶ τῆς ἀθωότητος ἀνθρώπου τινός. (ἄρθρ. 95 Ποιν. Δικ.).

Αἱ ἐκ τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων παραγόμεναι ἀποδείξεις εἰς τὴν δευτέραν ταύτην περίπτωσιν ὀνομάζονται εἰδικώτερον ἐνδείξεις.

452. Σπουδαιότατον εἶναι τὸ ζήτημα, ἂν ἡ ἐκτίμησις τῶν ἐκ τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων παραγομένων ἀποδείξεων πρέπῃ ν' ἀνατεθῇ εἰς τὴν ἐλευθέραν κρίσιν τοῦ δικάζοντος δικαστοῦ, ἢ ἂν ὀφείλῃ ὁ νομοθέτης νὰ διαγράψῃ ἐκ τῶν προτέρων ὑποχρεωτικοὺς διὰ τὸν δικαστὴν κανόνας ἐκτιμήσεως.

Τὸ τελευταῖον τοῦτο σύστημα, τὸ καλούμενον σύστημα τῆς *νομικῆς ἀποδείξεως*, ἴσχυσεν ἐπὶ πολὺν χρόνον. Κατ' αὐτὸ ὁ νομοθέτης ὥριζε τὸν ἀριθμόν, φέρ' εἰπεῖν, τῶν μαρτύρων τῶν ἀπαιτουμένων ἵνα ἐπέλθῃ καταδίκη, καὶ ἀπηγόρευε ταύτην ὁσάκις ὁ ἀριθμὸς τῶν μαρτύρων ἦτο μικρότερος. Ἐπίσης διήρει τὰς ἐνδείξεις ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τῆς συναφείας αὐτῶν πρὸς τὸ ἀδίκημα, καὶ προσδιώριζε τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐξ ἑκάστης τάξεως ἀπαιτουμένων ἐνδείξεων, ἵνα ἐπέλθῃ καταδίκη, ἢ ἵνα ἐπιβληθῇ ὡρισμένη ποινή. Τὸ σύστημα ὅμως τοῦτο κατηργήθη κατὰ τὴν Γαλλικὴν Ἐπανάστασιν καὶ καθιερώθη τὸ πρῶτον σύστημα τὸ τῆς *ἠθικῆς ἀποδείξεως*, ὅπερ εἶναι τὸ μόνον ὀρθόν. Ἀληθῶς ἡ ἀποδεικτικὴ δύναμις ἑκάστου ἀποδεικτικοῦ μέσου, ἀπὸ μυρίας ἐξαρτωμένη ἑκάστοτε ἐξωτερικὰς περιστάσεις, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὁρισθῇ ἐκ προοιμίων, ὥστε ἀναγκαίως πρέπει ν' ἀφεθῇ εἰς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ δικαστοῦ, ὅστις, ἔχων τὸ ἱερὸν χρέος

ν' ἀποφαίνηται περὶ τῆς ἐνοχῆς τοῦ κατηγορουμένου, πρέπει νὰ ἀφίνηται ἐλεύθερος εἰς τὸν σχηματισμὸν τῆς περὶ τούτου πεποιθήσεώς του, καὶ νὰ μὴ ἐξαναγκάζηται ἀπὸ νομικοὺς περὶ ἀποδείξεως κανόνας νὰ κηρύττῃ ἔνοχον ἐκεῖνον, περὶ οὗ ἔχει τὴν πεποίθησιν, ὅτι εἶναι ἀθῶος. Τὸ σύστημα τοῦτο καθιέρωσεν ἐν γένει καὶ παρ' ἡμῖν ὁ νόμος διὰ τῶν ἄρθρ. 92. 95 ἐδ. 2 καὶ 435 Ποιν. Δικ.

Δὲν πρέπει ὅμως νὰ συγχύσωμεν μὲ τὸ σύστημα τῆς νομικῆς ἀποδείξεως τὰς διατάξεις τοῦ νόμου, αἵτινες διαγράφουσι τὰς διατυπώσεις τῆς συλλογῆς τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων καὶ τοὺς ὅρους τῆς προσαγωγῆς αὐτῶν. Αἱ διατυπώσεις αὗται, σκοποῦσαι νὰ ὁρίσωσιν ἀκριβέστερον ποῖα τὰ παραδεκτὰ μέσα ἀποδείξεως, καὶ νὰ ἐξασφαλίσωσι τὸ ἀμετάβλητον καὶ εἰλικρινὲς τῆς προσαγωγῆς των ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ, δὲν ἔχουσί τι κοινὸν μὲ τὸ σύστημα τῆς νομικῆς ἀποδείξεως, ἥτις, ὡς εἴρηται, περιέχει ὑποχρεωτικοὺς κανόνας ἐκτιμήσεως τῶν ἀποδείξεων, νομίμως ἤδη ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ προσαχθεισῶν.

453. Πραγματευόμενοι ἤδη περὶ ἀνακρίσεως ἔπρεπε νὰ περιορισθῶμεν νὰ ἐκθέσωμεν ἐνταῦθα τοὺς κανόνας καὶ τὰς διατυπώσεις, καθ' ἃς συλλέγονται αἱ ἀποδείξεις ὑπὸ τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ἀντικείμενον τοῦτο περιέχει καί τινας κανόνας κοινοὺς μὲ τὴν ἐπ' ἀκροατηρίου διεξαγωγὴν τῶν ἀποδείξεων, θέλομεν πραγματευθῆ ἐνταῦθα καὶ περὶ τῶν κανόνων τούτων πρὸς ἀποφυγὴν ἐπαναλήψεων, καὶ διότι τὴν τάξιν ταύτην ἠκολούθησε καὶ ὁ ἡμέτερος νομοθέτης. Κατὰ συνέπειαν εἰς πέντε συνεχεῖς παραγράφους θέλομεν πραγματευθῆ περὶ ἑκάστου τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων, εἰς ἕκτην δὲ παράγραφον θέλομεν διαλαβεῖ περὶ τοῦ παραδεκτοῦ τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων κατὰ τὴν ποινικὴν διαδικασίαν.

§ 1.

Αὐτοψία.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

454. Τί ἐστὶ αὐτοψία.
455. Τίνα γεγονότα βεβαιοῦνται δι' αὐτῆς
456. Χρησιμότης αὐτοψίας.
457. Διεξαγωγὴ αὐτῆς.

454. Ἡ βεβαίωσις γεγονότος τινὸς διὰ τῆς ἰδίας τοῦ ἀνακριτικοῦ ἢ δικαστικοῦ ὑπαλλήλου ἀντιλήψεως ὀνομάζεται αὐτοψία. Ἡ λέξις αὕτη λαμβάνεται ἐνταῦθα εἰς γενικὴν σημασίαν, ἐμφαίνουσα τὴν διὰ πάσης αἰσθήσεως, καὶ οὐχὶ μόνης τῆς ὁράσεως, ἀντίληψιν. Ῥητὸν εἶναι περὶ τούτου τὸ ἄρθ. 96, καθ' ὃ ὡς δικαστικὴ αὐτοψία θεωρεῖται πᾶσα δικαστικὴ πρᾶξις, δι' ἧς ὁ δικαστὴς ἢ ὁ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλος πληροφορεῖται περὶ τῆς ὑπάρξεώς τινων γεγονότων δι' ἰδίας ἀντιλήψεως, οἱαδήποτε καὶ ἂν ἦναι ἡ αἴσθησις, δι' ἧς ἔγεινεν ἡ ἀντίληψις αὕτη.

455. Διὰ τῆς αὐτοψίας βεβαιοῦνται ὅλα τὰ γεγονότα, ὅσα, ὑποπίπτοντα εἰς τὴν ἀντίληψιν τοῦ δικαστοῦ, δύνανται νὰ ἔχωσιν ἐπιῤῥοὴν εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας· ποῖα εἶναι τοιαῦτα δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὁρισθῇ ἐκ προοιμίων· τοῦτο ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἰδιαιτέρας φύσεως ἑκάστου ἀδικήματος καὶ ἐκ τῶν περιστάσεων. Πολλάκις μάλιστα γεγονός τι φαινόμενον κατ' ἀρχὰς ἐπουσιῶδες δύναται νὰ καταστῇ ἀκολούθως, συνδυαζόμενον μὲ ἄλλα γεγονότα, οὐσιωδέστατον. Διὰ τοῦτο καὶ τὸ ἄρθ. 97 Ποιν. Δικ. γενικὸν ὁρισμὸν περιέχει, καθ' ὃν ἡ αὐτοψία δύναται νὰ γείνῃ εἰς ἀνθρώπους, εἰς πράγματα, εἰς τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἀδικήματος, καὶ εἰς τὸν τόπον ἐν ᾧ τὸ ἀδίκημα ἐπράχθη.

456. Ἡ δικαστικὴ αὐτοψία εἶναι τὸ ἀσφαλέστερον μέσον ἀποδείξεως, διότι δι' αὐτῆς ἀντιλαμβάνεται ὁ δικαστὴς ἀμέσως τῶν πραγμάτων ἄνευ μεσολαβήσεως τρίτων προσώπων (μαρτύρων), τὰ ὁποῖα δύνανται πολλάκις νὰ ἀλλοιώσωσι τὴν ἀλήθειαν κατὰ τὰς ἰδιαιτέρας αὐτῶν κλίσεις, ὁρμὰς, συμπα-

θείας καὶ ἀντιπαθείας. Ἀλλὰ καὶ ὡς μέσον ἐξελέγξεως τῶν λοιπῶν ἀποδείξεων χρησιμεύει πολλάκις ἡ αὐτοψία· μάρτυς τις, φερ' εἰπεῖν, καταθέτει, ὅτι ἀπὸ ὡρισμένον τόπον εἶδεν ἢ ἤκουσε γεγονότα τινά· δύναται δι' αὐτοψίας νὰ ἐξελεχθῇ, ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ ἴδῃ ἢ ν' ἀκούσῃ.

457. Ἡ δικαστικὴ αὐτοψία δύναται νὰ ἐνεργηθῇ καὶ κατὰ τὴν προδικασίαν καὶ κατὰ τὴν ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίαν. Καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν περὶ τῆς δικαστικῆς αὐτοψίας συντάσσεται ὑπὸ τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου ἔκθεσις, περὶ ἧς ἐφαρμόζονται ὅσα ἐν γένει περὶ ἐκθέσεων ἐξεθέσαμεν (ἴδε ἀριθ. 422—431). Τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν, ὅταν τὸ δικαστήριον ἀναθέτῃ εἰς ἓν τῶν μελῶν του τὴν ἐνέργειαν τῆς αὐτοψίας. (ἄρθρ. 97 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.) Ὁσάκις ὅμως ὁλόκληρον τὸ δικαστήριον μεταβαίνει ἐπιτοπίως πρὸς ἐνέργειαν τῆς αὐτοψίας, γίνεται περὶ τούτου μνεία εἰς τὰ πρακτικά. Ὁ νόμος σιωπᾷ περὶ τούτων, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῶσιν ἐξ ἀναλογίας αἱ σχετικαὶ διατάξεις τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας (285 ἐδ. 2 Πολ. Δικ).

---

§ 2

Πραγματογνωμοσύνη.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

458. Περιπτώσεις πραγματογνωμοσύνης.
459. Τίς διορίζει, καὶ τίνας.
460. Ἐξαίρεσις πραγματογνωμόνων.
461. Ἀποδοχὴ διορισμοῦ.
462. Ὅρκος πραγματογνωμόνων.
463. Θέμα πραγματογνωμοσύνης.
464. Διεξαγωγὴ αὐτῆς.
465. Διχογνωμία πραγματογνωμόνων.
466. Γνωμοδότησις.
467. Ἀποδεικτικὴ αὐτῆς ἰσχύς.
468. Ἀποζημίωσις πραγματογνωμόνων.

---

458. Πολλάκις πρὸς ὀρθὴν ἐκτίμησιν τῶν εἰς τὴν δικαστικὴν αὐτοψίαν ὑποβαλλομένων ἀντικειμένων, ἢ ὀρθὴν ἐξεύρεσιν

τῶν συνεπειῶν, αἵτινες εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ προκύψωσιν ἐξ αὐτῶν, ἀπαιτοῦνται γνώσεις ἰδιαιτέρας ἐπιστήμης ἢ τέχνης. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οἱ δικαστικοὶ ὑπάλληλοι ἐπικαλοῦνται τὴν συνδρομὴν προσώπων ἐχόντων τὰς γνώσεις ἐκείνας, καὶ οἵτινες, πρὸς τὸν ἀνωτέρω σκοπὸν χρησιμεύοντες, ὀνομάζονται πραγματογνώμονες.

Τὴν συνδρομὴν τῶν πραγματογνωμόνων ὀφείλουσι νὰ ἐπικαλεσθῶσιν οἱ δικαστικοὶ ἢ οἱ ἐπὶ ἀνακρίσεως ὑπάλληλοι, καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι ἔχουσιν οὗτοι τὰς πρὸς τὴν ἀνωτέρω ἐκτίμησιν ἀπαιτουμένας γνώσεις, ἀρκεῖ νὰ μὴ ἦναι αἱ γνώσεις αὗται ἐξ ἐκείνων, τὰς ὁποίας συνήθως οἱ ἄνθρωποι ἔχουσιν. Ἀληθῶς· οὐδεμία ἐγγύησις ὑπάρχει περὶ τοῦ βαθμοῦ καὶ τῆς τελειότητος τῶν εἰδικῶν ἐκείνων γνώσεων τοῦ δικαστοῦ, ὥστε ἐνδεχόμενον εἶναι νὰ περιέλθῃ ὁ δικαστὴς εἰς πλάνην, καὶ νὰ ἐμμένῃ εἰς αὐτὴν λόγῳ προσωπικῆς φιλοτιμίας.

Περιπτώσεις διορισμοῦ πραγματογνωμόνων παρουσιάζονται ποικίλαι εἰς τὴν ποινικὴν δικαιοσύνην· ἐπὶ φόνων, π. χ. φαρμακειῶν, τραυμάτων, πλαστογραφιῶν κτλ. καθίσταται ἀναγκαῖον νὰ προσδιορισθῇ ἡ αἰτία τοῦ θανάτου, ἡ ὕπαρξις δηλητηρίων, αἱ συνέπειαι τοῦ τραύματος, ἡ γνησιότης ἢ μὴ τῶν ὑπογραφῶν κτλπ.

559. Ἡ ἀνάγκη διορισμοῦ πραγματογνωμόνων παρουσιάζεται κυρίως εἰς τὴν προδικασίαν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίαν δύναται νὰ παρουσιασθῇ. Καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν διορίζουσι τοὺς πραγματογνώμονας οἱ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλοι, εἰς δὲ τὴν δευτέραν τὰ δικαστήρια.

Ἡ ἐκλογὴ τῶν διορισθησομένων ἀνατίθεται εἰς τὴν κρίσιν τῶν διοριζόντων αὐτοὺς ὑπαλλήλων, οἵτινες μετὰ μεγίστης ἐπιμελείας πρέπει νὰ ἀναζητῶσι τοὺς ἱκανωτέρους καὶ τιμιωτέρους, ἐκτὸς ἂν δι' ὡρισμένας τινὰς δικαστικὰς παρατηρήσεις ὑπάρχωσι τοιοῦτοι δημοσίως διωρισμένοι παρὰ τῆς Κυβερνήσεως (1),

(1) Π. Χ. οἱ νομοϊατροὶ διὰ τὰς ἰατροδικαστικὰς γνωμοδοτήσεις (Διάταγ. 30 Ὀκτωβρίου 1833 περὶ συστάσεως ἰατρῶν κατὰ νομοὺς καὶ περὶ τῶν καθηκόντων αὐτῶν), καὶ οἱ ὑπάλληλοι τοῦ Σφραγιστηρίου πρὸς ἐξέλεγξιν τῆς γνησιότητος τοῦ σφραγιστοῦ χάρτου. (Διάταγ. 17 Αὐγούστου 1836 περὶ νοθεύσεως τοῦ σφραγιστοῦ χάρτου Κωστῆς σελ. 311—312).

οὓς ὀφείλουσι τότε νὰ προτιμήσωσι. Ἀλλὰ καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ διορισμὸς ἄλλων πραγματογνωμόνων οὐδεμίαν ἐπιφέρει ἀκυρότητα. Ὁ διορισμὸς γίνεται ἐν μὲν τῷ ἀκροατηρίῳ δι' ἀποφάσεως, ἐν δὲ τῇ προδικασίᾳ δι' ἐγγράφου τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου, ἀλλὰ καὶ προφορικῶς δύναται ὁ ὑπάλληλος οὗτος νὰ τοὺς διορίσῃ ποιούμενος μνείαν περὶ τούτου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς ὁρκοδοσίας. Ὁ ἀριθμὸς τῶν διορισθησομένων ἀπόκειται εἰς τὸν διορίζοντα· μόνον ἂν τὸ ζήτημα ἀπαιτῇ ἰδιαιτέραν πεῖραν ἢ γνῶσιν ἰδιαζούσης τέχνης ἢ ἐπιστήμης, ὀφείλει νὰ διορίσῃ τοὐλάχιστον δύο ἐμπειροτέχνας. (ἄρθ. 98. 107 Ποιν. Δικ).

460. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 100 τῆς Ποινικῆς Δικονομίας οἱ διορισθέντες πραγματογνώμονες δύνανται νὰ ἐξαιρεθῶσι διὰ τοὺς ἑξῆς λόγους.

α) Δι' ὅσους λόγους καὶ οἱ μάρτυρες, ἤγουν ἕνεκα συγγενείας αὐτῶν πρὸς τὸν κατηγορούμενον.

β') Ἐὰν ἔχωσιν ἄμεσον ἢ ἔμμεσον ἰδιωτικὸν συμφέρον, ἂν καὶ πόρρωθεν εἰς τὴν ἔκβασιν τῆς ὑποθέσεως.

γ') Ἐὰν ἡ ἐνεστῶσα κατάστασις τοῦ εἰς αὐτοψίαν προκειμένου πράγματος ἢ ἀνθρώπου παρήχθη διὰ συμπράξεως αὐτῶν, ἰδίως δὲ ἂν ὡς ἰατροὶ ἔδωκαν εἰς τὸν ἀποθανόντα τὴν ὑπὸ τῆς τέχνης των βοήθειαν.

Κατὰ τὸ αὐτὸ ἄρθρον τὴν ἐξαίρεσιν ταύτην δύνανται νὰ ζητήσωσιν οἱ διάδικοι, τοιοῦτοι δὲ εἶναι ὁ εἰσαγγελεὺς, ὁ ἰδιώτης κατήγορος, ὁ πολιτικῶς ἐνάγων καὶ ὁ κατηγορούμενος. Καὶ προκειμένου μὲν περὶ τῆς ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίας δύνανται νὰ ποιήσωσι χρῆσιν τοῦ δικαιώματός των ἅπαντες οἱ παρόντες διάδικοι. Ἐπίσης δύνανται νὰ ποιήσωσι χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τούτου ὅ τε εἰσαγγελεὺς, ὁ ἰδιώτης κατήγορος καὶ ὁ πολιτικῶς ἐνάγων, ὅταν ὁ ἀνακριτὴς διορίζῃ τοὺς πραγματογνώμονας, διότι ἅπαντες προσκαλοῦνται νὰ παρευρεθῶσι κατὰ τ' ἄρθρ. 204. 296 καὶ 303 Ποιν. Δικ. Πῶς ὅμως θέλουσι κάμει χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τῆς ἐξαιρέσεως οἱ ἀνωτέρω διάδικοι, ὅταν πρόκηται περὶ προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως, ἄνευ παραγγελίας τοῦ εἰσαγγελέως ἐνεργηθείσης, ἢ συνεπείᾳ μὲν παραγγελίας ἀλλ' ἐκτὸς τῆς ἕδρας τοῦ δικαστηρίου; πῶς δὲ

θέλει κάμει χρῆσιν εἰς πᾶσαν περίπτωσιν ὁ κατηγορούμενος, ὡς πρὸς τὸν ὁποῖον ἡ ἀνάκρισις εἶναι μυστική, ὥστε εὑρίσκεται εἰς πλήρη ἄγνοιαν τοῦ διορισμοῦ τῶν πραγματογνωμόνων; (Helie No 2550). Τί δὲ θέλει συμβῆ ἂν οὐδεὶς τῶν διαδίκων προσεκλήθη κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς πραγματογνωμοσύνης; Ἐν τῇ σιωπῇ τοῦ νόμου δύσκολον εἶναι νὰ δώσῃ τις τὴν λύσιν τῶν ἀποριῶν τούτων. Φρονοῦμεν, ὅτι ἕκαστος τῶν μὴ προσκληθέντων διαδίκων διατηρεῖ μέχρις ἀκροατηρίου τὸ δικαίωμα νὰ προτείνῃ τὴν ἐξαίρεσιν τοῦ πραγματογνώμονος, καὶ ἐπομένως τὴν ἀκύρωσιν τῆς γνωμοδοτήσεώς του, καὶ εἰς τὸ δικαστήριον ἀπόκειται ν' ἀποφασίσῃ. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἀνάκρισιν ὁ μὴ προσκληθεὶς δύναται νὰ ὑποβάλῃ τὰς ἀντιρρήσεις του, καὶ νὰ ζητήσῃ, εἰ δυνατόν, νέαν ἐνέργειαν πραγματογνωμοσύνης.

461. Ὁ διορισθεὶς πραγματογνώμων εἶναι ὑπόχρεως νὰ δεχθῇ; Εἰς τὴν πολιτικὴν δικαιοσύνην τοιαύτη ὑποχρέωσις δὲν ὑπάρχει· κατὰ τὸ ἄρθρ. 294 Πολ. Δικ. μὴ ἐμφανισθέντος τοῦ πραγματογνώμονος ὀφείλει ὁ εἰσηγητὴς νὰ διορίσῃ ἄλλον· μόνον ἂν ἐδέχθη, καὶ κατόπιν ἀρνῆται, καταδικάζεται εἰς ἀποζημίωσιν καὶ πληρωμὴν τῶν ἐξόδων. Εἰς τὴν Ποιν. Δικονομίαν δὲν ὑπάρχει μὲν τοιαύτη τις διάταξις προφανῶς δηλοῦσα τὸ ἐλεύθερον τῆς ἀποδοχῆς τῶν πραγματογνωμόνων, ἀλλὰ καὶ οὐδεμία διάταξις ὑπάρχει ἐπιβάλλουσα ποινὴν ἢ ἄλλην τινὰ ἐπιζήμιον συνέπειαν εἰς τοὺς ἀρνουμένους νὰ δεχθῶσι τὸν διορισμόν. Ἠθέλησαν ἐν Γαλλίᾳ νὰ ἐφαρμόσωσιν ἐξ ἀναλογίας τὰς περὶ λειπομαρτύρων, ὡς καὶ ἄλλας τινὰς ποινικὰς διατάξεις, ἀλλὰ τὸ ὀρθὸν τῆς ἐφαρμογῆς ταύτης ἠμφισβητήθη καὶ δικαίως (Helie No 2542). Πρέπει λοιπὸν νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ἔχουσι μὲν καθῆκον οἱ πραγματογνώμονες νὰ συνδράμωσι τὴν δικαιοσύνην ἀποδεχόμενοι τὸν διορισμόν των, καθ' ὅσον μάλιστα πολλάκις ἡ ἄρνησίς των δύναται νὰ ἐπιφέρῃ ἀνεπανορθώτους συνεπείας, ἀλλ' εἰς μόνην τὴν συνείδησίν των ἀνετέθη ἡ ἐκπλήρωσις τοῦ ἱεροῦ τούτου καθήκοντος. Μόνον καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἰατροὺς κτηνοϊατροὺς, φαρμακοποιοὺς, ὀδοντοϊατροὺς καὶ μαιευτὰς, πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν τὸ ἐναντίον, διότι τὸ ἄρθρον 2

τοῦ ἀπὸ 17 Δεκεμβρίου 1834 διατάγματος ὑποχρεοῖ αὐτοὺς «νὰ ὑπηρετῶσιν εὐχαρίστως εἰς ἰατροσυνομικὰς καὶ ἰατροδικαστικὰς ὑποθέσεις, ὁσάκις προσκληθῶσιν εἰς τοῦτο παρὰ τῆς ἁρμοδίας ἀρχῆς.» ἐπομένως καὶ ποινικῶς ἐπὶ ἀπειθείᾳ δύνανται νὰ καταδιωχθῶσιν οἱ τοιοῦτοι ἀρνούμενοι νὰ ἐκπληρώσωσιν ἔργα πραγματογνωμόνων (Ἀποφ. Ἀρ. Πάγ. 25 τοῦ 1869).

462. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 101 Ποιν. Δικ. «Πρὶν οἱ πραγματογνώμονες ἀναλάβωσι τὰς ἐργασίας, ὁρκίζονται ἐνώπιον τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, παρὰ τῶν ὁποίων διωρίσθησαν, ἐκτὸς ἐὰν ἐφάπαξ ὡρκίσθησαν πρὸς ἐκπλήρωσιν τοιούτων ἔργων.» Ποῖος ὅμως ὁ τύπος τοῦ ὅρκου, ὃν δίδουσιν οἱ πραγματογνώμονες; Κατὰ τὸ ἄρθρον 288 Πολιτικῆς Δικονομίας οἱ πραγματογνώμονες ὁρκίζονται ὡς οἱ μάρτυρες. Ἡ Ποινικὴ Δικονομία σιωπᾷ καὶ περὶ τοῦ τύπου τοῦ ὅρκου τῶν πραγματογνωμόνων, ὅθεν πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ εἰς τούτους, ὅ,τι καὶ ἐν τῇ πολιτικῇ δικαιοσύνῃ γίνεται, ἤτοι νὰ δώσωσι τὸν ὅρκον τῶν μαρτύρων· οὕτως ἔλυσε τὸ ζήτημα τοῦτο καὶ ἡ ὑπ' ἀριθ. 40 τοῦ 1856 ἀπόφ. τοῦ Ἀρ. Πάγου. Ἐν τούτοις νομίζω ὀρθὸν πρὸς ἀκριβεστέραν ἔκφρασιν τοῦ καθήκοντος, ὅπερ ὁ πραγματογνώμων θὰ ἐκπληρώσῃ, νὰ προστίθεται εἰς τὸν τύπον τοῦ ὅρκου τῶν μαρτύρων καὶ ἡ φράσις «καὶ ἀποφανθῶσι κατὰ συνείδησιν ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς πραγματογνωμοσύνης.» Ὁ Ἄρειος Πάγος ἀπεφάσισεν, ὅτι ἡ ἐκ τῆς μὴ ὁρκίσεως ἢ τῆς ἀκύρου ὁρκίσεως τῶν πραγματογνωμόνων ἀκυρότης δὲν δύναται νὰ προταθῇ κατὰ πρῶτον ἐνώπιον τοῦ Ἀρ. Πάγ. διὰ τῶν ὑπ' ἀριθ. 39 τοῦ 1848 74 τοῦ 1854 καὶ 9 τοῦ 1870 ἀποφάσεών του. Καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην καὶ τρίτην ἀπόφασιν ἐπροτάθη, ὅτι οὐδόλως εἶχεν ὁρκισθῇ ὁ πραγματογνώμων, εἰς δὲ τὴν δευτέραν, ὅτι μετατεθέντος τοῦ ἰατροῦ δὲν ἤρκει ἡ ὅρκισις αὐτοῦ ὡς τοιούτου. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νέου ὅρκου ἂν χρειασθῶσι νέαι ἐργασίαι πρὸς συμπλήρωσιν τῶν πρώτων (Helie No· 2547).

463. Εἰς τοὺς πραγματογνώμονας πρέπει νὰ τίθεται σαφῶς καὶ ὡρισμένως τὸ θέμα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου πρόκειται ν' ἀποφανθῶσι. (Helie No 2548). Δύνανται ὅμως οὗτοι ν' ἀποφανθῶσι καὶ περὶ ἄλλων ζητημάτων, ἂν νομίσωσι ταῦτα χρήσιμα εἰς τὴν

προκειμένην ὑπόθεσιν. Εἶναι ῥηταὶ αἱ περὶ τούτου διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 102 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. ἔχοντος «αὐτοὶ δὲ οὗτοι οἱ πραγματογνώμονες δὲν περιορίζονται εἰς μόνα τὰ παρὰ τῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως προταθέντα αὐτοῖς ζητήματα, ἐὰν ὡς ἐκ τῆς τέχνης ἢ ἐπιστήμης των νομίζωσιν ἄξια λόγου καὶ ἄλλα ζητήματα.»

464. Οἱ πραγματογνώμονες ἐνασχολοῦνται εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων των κατ' ἰδίαν, δύναται ὅμως ὁ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλος, ὁσάκις δὲν πρόκειται περὶ ζητημάτων ἀπαιτούντων ἰδιαιτέραν πεῖραν ἢ γνώσεις ἰδιαζούσης τέχνης ἢ ἐπιστήμης, νὰ παρευρίσκηται εἰς τὰς ἐργασίας τῶν πραγματογνωμόνων καὶ διευθύνῃ αὐτάς (108. 109 Ποιν. Δικ.).

465. Τὴν περίπτωσιν τῆς διχογνωμίας τῶν πραγματογνωμόνων προβλέπουσι τ' ἄρθρ. 104. 105 καὶ 107 Ποιν. Δικ. καθ' ἃ, εἰ μὲν πρόκειται περὶ ἐκτιμήσεων λαμβάνεται ὡς βάσις ἡ ἐλαχίστη τῶν προβληθεισῶν ποσοτήτων (104 Ποιν. Δικ.), ἄλλως νικᾷ ἡ ψῆφος τῶν πλειόνων, ἰσοψηφίας δὲ οὔσης, εἰ μὲν πρόκειται περὶ ζητήματος μὴ ἀπαιτοῦντος ἰδιαιτέραν πεῖραν ἢ γνῶσιν ἰδιαζούσης τέχνης ἢ ἐπιστήμης, προσίθενται εἰς τοὺς προλαβόντας καὶ ἄλλοι δύο πραγματογνώμονες, οἵτινες, συνδιασκεψάμενοι μετ' αὐτῶν περὶ τοῦ πράγματος καὶ αὖθις μετ' ἀκριβείας, ἐκδίδουσι νέαν περὶ τούτου γνωμοδότησιν. Ἐὰν δὲ καὶ κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην δὲν ὑπάρχῃ πλειοψηφία ὑπέρ τινος γνώμης, εἶναι τότε ἀποδεκτέα ἡ μᾶλλον ὑπὲρ τῶν κατηγορουμένων (105 Ποιν. Δικ.). Εἰ δὲ πρόκειται ἀληθῶς περὶ τοιούτου τινὸς ζητήματος, προστίθεται τότε εἷς μόνος ἐπικριτής, καὶ νικᾷ ἡ ψῆφος τῶν πλειόνων. (107 ἐδ. 2 καὶ 3 Ποιν. Δικ.). Ἡ διάκρισις αὕτη εἶναι ὅλως ἄσκοπος· εἷς μόνος ἐπικριτὴς ἔπρεπε νὰ διορίζηται πάντοτε.

466. Ἡ γνωμοδότησις τῶν πραγματογνωμόνων πρέπει, ἐκτὸς ἂν πρόκηται περὶ ἐκτιμήσεων, νὰ ᾖναι αἰτιολογημένη. Ἐκθέτοντες οὗτοι τὴν γνώμην των, ὀφείλουσι νὰ μὴ παρενείρωσι ψευδῆ πράγματα, ν' ἀποφεύγουν τὰς ἀντιφάσεις καὶ τὰς ἀορίστους ἐκφράσεις καὶ ἄλλας ἐλλείψεις, δυναμένας νὰ διεγείρωσιν ὑπόνοιαν προσωποληψίας ἢ ἀνεπιτηδειότητος (ἄρθρ. 103 Πολ. Δικ.).

Ἐκ τριῶν κυρίως μερῶν πρέπει νὰ σύγκηται ἡ γνωμοδότησις· 1) ἐκ τοῦ ἱστορικοῦ, εἰς ὃ ἀναφέρονται τὰ ὀνόματα τῶν πραγματογνωμόνων καὶ τοῦ διορίσαντος αὐτούς, καὶ τὸ θέμα, ἐφ' οὗ προσεκλήθησαν ν' ἀποφανθῶσι· 2) ἐκ τῆς περιγραφῆς τῶν γεγονότων, ἅτινα θὰ χρησιμεύσωσιν ὡς βάσις τοῦ συμπεράσματος· τὸ μέρος τοῦτο εἶναι τὸ σπουδαιότερον πάντων, διότι ὅταν ἡ περιγραφὴ ἦναι ἀκριβής, ἡ ἐξέλεγξις τοῦ συμπεράσματος εἶναι πάντοτε δυνατή, ἐνῷ καὶ ἡ μικροτέρα τῆς περιγραφῆς ἔλλειψις δύναται νὰ ἐπιφέρῃ ἀνεπανορθώτους συνεπείας· καὶ 3) ἐκ τοῦ συμπεράσματος (Helie No 2557).

Ἐὰν ἡ γνωμοδότησις τῶν πραγματογνωμόνων ἦναι ἀόριστος, ἀτελὴς καὶ ἀδικαιολόγητος, ἐὰν παρέλειψε νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν γεγονότα προκύπτοντα ἐκ τῆς διαδικασίας ἢ νὰ ἐκτιμήσῃ ταῦτα κτλ. τότε, εἰ μὲν πρόκειται περὶ πραγματογνωμοσύνης διεξαγομένης ἐπ' ἀκροατηρίου ἢ ἐνώπιον ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου, δύνανται νὰ ζητηθῶσιν παρὰ τῶν πραγματογνωμόνων αἱ δέουσαι ἐξηγήσεις. Εἰς πᾶσαν δὲ ἄλλην περίπτωσιν πρέπει νὰ ἐπιστραφῇ εἰς τοὺς ἰδίους ἡ γνωμοδότησις, ἵνα διορθώσωσι τὰς ἐλλείψεις (106 Ποιν. Δικ. Helie No 2558).

Ὁσάκις οἱ πραγματογνώμονες ἐκπληροῦσι κατ' ἰδίαν τὸ καθῆκόν των χρεωστοῦσι νὰ ἐκθέτωσιν ἐγγράφως τὴν γνωμοδότησίν των, νὰ τὴν ὑπογράφωσι καὶ νὰ τὴν παραδίδωσιν εἰς τὸν διορίσαντα αὐτοὺς ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον, ὅστις ὑπ' αὐτὴν συντάσσει ἔκθεσιν περὶ τῆς παραδόσεως κατὰ τὰς περὶ ἐκθέσεων νομίμους διατυπώσεις. Ὁσάκις δὲ τὰς ἐργασίας των διευθύνει ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος, συντάσσεται παρὰ τούτου μία γενικὴ ἔκθεσις, ἣν ὑπογράφουσι καὶ οἱ πραγματογνώμονες (109 Πολ. Δικ.). Ὁσάκις τέλος ἡ πραγματογνωμοσύνη διεξάγεται ἐπ' ἀκροατηρίου, δύνανται οἱ πραγματογνώμονες νὰ ἐκθέσωσι τὴν γνώμην των προφορικῶς, γινομένης τῆς δεούσης σημειώσεως εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς συνεδριάσεως (Ἀπόφ. 41 τοῦ 1854. Ἀρ. Πάγου).

Ποῖαι αἱ συνέπειαι τοῦ ἀκύρου τῆς ἐκθέσεως περὶ ἐγχειρίσεως τῆς γνωμοδοτήσεως εἰς τὸν ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον; Ἡ ἀκυρότης, φρονοῦμεν, τῆς γνωμοδοτήσεως, διότι μόνον ἡ ἐγχεί-

ρισις αὐτῆς ἀποδεικνύει, ὅτι εἶναι ἡ ὁριστικὴ ἀπόφασις τῶν πραγματογνωμόνων.

467. Ὁ νομοθέτης ἡμῶν ἐναντίον τοῦ συστήματος τῆς ἠθικῆς ἀποδείξεως, ὃ καθιέρωσε διὰ τοῦ ἄρθ. 92 Ποιν. Δικ. καὶ καθ' ὃ εἰς τὴν κρίσιν καὶ συνείδησιν τοῦ δικαστοῦ ἀνετέθη ἡ ἐκτίμησις ὅλων τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων (ἰδὲ ἀριθ. 452), ἀπέδωκεν ὑποχρεωτικὴν διὰ τὰ δικαστήρια ἰσχὺν εἰς τὴν γνωμοδότησιν τῶν πραγματογνωμόνων, ὁσάκις πρόκειται περὶ ζητήματος ἀπαιτοῦντος ἰδιαιτέραν πεῖραν, ἢ γνώσεις ἰδιαζούσης τέχνης ἢ ἐπιστήμης, ἐτηρήθησαν δὲ οἱ διατεταγμένοι περὶ πραγματογνωμοσύνης τύποι, ἀποφανθείς, ὅτι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ γνωμοδότησις ἀποτελεῖ τελείαν ἀπόδειξιν ὡς πρὸς τὸ ζήτημα ἐκεῖνο (ἄρθρ. 107 ἐδ. 3 Ποιν. Δικ).

Ἡ ἐξαιρετικὴ αὕτη διάταξις δυσκόλως δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ θεωρητικῶς. Ὁ δικαστὴς, καίπερ μὴ ἔχων τὰς ἰδιαζούσας ἐπιστημονικὰς ἢ τεχνικὰς γνώσεις, εἶναι πολλάκις εἰς κρείττονα τοῦ πραγματογνώμονος θέσιν πρὸς λύσιν τοῦ ὑποβληθέντος εἰς τοῦτον ζητήματος, διότι ἔχει ὑπ' ὄψιν ὅλα τὰ ἐκ τῆς ἀνακρίσεως καὶ συζητήσεως προκύπτοντα γεγονότα· δύναται, φερ' εἰπεῖν, νὰ παραδεχθῇ, ὅτι τὸ τέκνον ἐγεννήθη ζῶν, καί περ τὸ ἐναντίον βεβαιοῦντος τοῦ ἰατροῦ δι' ἐπιστημονικοὺς λόγους, ὅταν ἀξιότιμοι μάρτυρες καταθέτωσιν, ὅτι παρόντες ἤκουσαν αὐτὸ κραυγάζον. Εἶναι ἀφ' ἑτέρου γνωστὸν, ὅτι πολλάκις ἐπιστημονικαὶ δοξασίαι ἐξηλέγχθησαν ἀκολούθως ἀνυπόστατοι· ἂν ὁ πνεύμων τοῦ βρέφους ἐπιπλέῃ εἰς τὸ ὕδωρ, ἔλεγον πρότερον οἱ ἐπιστήμονες, τὸ τέκνον ἐγεννήθη ζῶν, καὶ ἐν τούτοις κατόπιν ἀπεδείχθη, ὅτι τὸ συμπέρασμα τοῦτο δὲν ἦτον ἀλάνθαστον. Τέλος εἰς τὸν δικαστὴν ἀπόκειται νὰ ἐκτιμήσῃ καὶ αὐτὴν τὴν εἰλικρίνειαν καὶ ἀξιοπιστίαν τοῦ πραγματογνώμονος. Ἕνεκα τούτου ἡ διάταξις αὕτη πρέπει νὰ ἑρμηνευθῇ ὅσον ἔνεστι στενώτερον. Καὶ πρῶτον δὲν πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ αὕτη προκειμένου περὶ ἐνόρκων, καὶ διότι δὲν αἰτιολογοῦσιν οὗτοι τὰς ἀποφάσεις των, καὶ διότι αἱ πρὸς αὐτοὺς ὁδηγίαι τοῦ ἄρθρ. 435 Ποιν. Δικ. μόνον τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεώς των τοὺς ὑποχρεοῦσι ν' ἀκολουθῶσιν εἰς τὸν σχηματισμὸν τῆς πεποιθήσεώς των περὶ τοῦ βα-

σίμου τῆς κατηγορίας, οὐχὶ δὲ νομικόν τινα κανόνα περὶ ἀποδείξεως. Δεύτερον πρέπει νὰ περιορισθῇ ἡ διάταξις ἐκείνη εἰς μόνας τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς πρόκειται περὶ ζητημάτων, περὶ ὧν οὐδόλως δύναταί τις ν' ἀποφανθῇ ἄνευ τῶν γνώσεων τῆς ἰδιαζούσης τέχνης ἢ ἐπιστήμης, περὶ ὧν μόνοι ἀποκλειστικῶς οἱ ἔχοντες τὰς γνώσεις ταύτας δύνανται ν' ἀποφανθῶσιν. ('Αποφ. 8 τοῦ 1853 'Αρ. Πάγου).

'Εννοεῖται τέλος, ὅτι μόνον καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν λύσιν τοῦ εἰς τοὺς πραγματογνώμονας ὑποβληθέντος ζητήματος εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν δικαστὴν ἡ γνωμοδότησις τοῦ πραγματογνώμονος, εἰς τὸν δικαστὴν ὅμως ἀπόκειται ν' ἀποφασίσῃ ποίαν ἐπιρροὴν ἔχει ἡ λύσις αὕτη ὡς πρὸς τὸ βάσιμον τῆς κατηγορίας. Ἡ ὕπαρξις τοῦ δηλητηρίου εἰς τὸ πτῶμα δὲν ἀποδεικνύει ἔνοχον φαρμακείας τὸν κατηγορούμενον, διότι ἐνδεχόμενον ἄλλος νὰ ἔδωκε τὸ δηλητήριον, ἢ αὐτὸς ὁ κατηγορούμενος, ἀλλ' ἐξ ἀγνοίας κλπ.

468. Οἱ πραγματογνώμονες δικαιοῦνται κατὰ νόμον εἰς ἀποζημίωσιν· περὶ ταύτης ἰδὲ Παππαντωνόπ. σελ. 36 καὶ ἑπόμενα.

---

§. 3.

Μάρτυρες.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

469. Τί ἐστὶ μάρτυς. Χρησιμότης μαρτύρων.
470. Κίνδυνος μαρτυρικῆς ἀποδείξεως.
471. 'Ανικανότης μαρτύρων· παράφρονες, μαινόμενοι, βλάκες.
472. 'Ανήλικοι.
473. 'Ανίκανοι ἕνεκα συγγενείας.
474. Ἔκτασις ἀνικανότητος συγγενῶν.
475. Δύναται νὰ τοὺς ἀποβάλῃ τὸ δικαστήριον αὐτεπαγγέλτως;
476. Δύναται νὰ ἐναντιωθῇ αὐτὸς ὁ συγγενής.
477. Πότε πρέπει νὰ προτείνηται ἡ ἐναντίωσις;
478. Ἂν ὑπάρχωσι καὶ κατηγορούμενοι μὴ συγγενεῖς;
479. 'Απαλλαγὴ μαρτύρων. Ἱερεῖς.
480. Συνήγοροι καὶ ἀντιλήπτορες.
481. Δημόσιοι ὑπάλληλοι.
482. 'Απαλλάσσονται καὶ ἄλλοι;

483. Ὑποχρέωσις μαρτύρων πρὸς ἐμφάνισιν. Ποῖοι ἀπαλλάσσονται.
484. Κλήτευσις μαρτύρων.
485. Διατυπώσεις ἐγγράφου κλήσεως.
486. Ἐπίδοσις αὐτῆς.
487. Κλήτευσις στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν.
488. Κλήτευσις μαρτύρων εἰς τὸ ἀκροατήριον.
489. Ἰδίως ὑπὸ τῶν κατηγορουμένων.
490. Συνέπειαι μὴ ἐμφανίσεως· α) βιαία προσαγωγή.
491. β) Χρηματικὴ ποινή.
492. Ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τῆς χρηματικῆς ποινῆς.
493. Ὑποχρέωσις πρὸς μαρτυρίαν.
494. Ἐξέτασις μαρτύρων. Προκαταρκτικὰ ἐξετάσεως.
495. Ὑπόσχεσις διὰ χειραψίας. Ὅρκος.
496. Συνέχεια. Ἐξαιρέσεις.
497. Συνέχεια. Νεώτεροι 14 ἐτῶν.
498. Συνέχεια. Κατάδικοι.
499. Συνέχεια. Πολιτικῶς ἐνάγοντες.
500. Οἱ ἔχοντες ἐναντίας ἰδέας περὶ ὅρκου;
501. Διατυπώσεις ὁρκοδοσίας.
502. Συνέχεια. Ἂν παρελείφθη ἐν μέρει ὁ τύπος τοῦ ὅρκου;
503. Συνέχεια. Ὁρκοδοσία ἱερέων.
504. Ὁρκοδοσία ἀλλοθρήσκων.
505. Ἂν ὁ ὅρκος ἐδόθη κατὰ τὸ ἄρθρ. **121** Π. Δ. καὶ δὲν προκύπτῃ ὅτι ὁ μάρτυς χριστιανός;
506. Πότε δίδεται ὁ ὅρκος;
507. Οἱ μάρτυρες ἐξετάζονται ἰδιαιτέρως.
508. Οἱ μάρτυρες δὲν πρέπει νὰ διακόπτωνται.
509. Ἐξέτασις μαρτύρων κατ' ἀντιπαράστασιν.
510. Ἔκθεσις ἐξετάσεως. Τί πρέπει νὰ περιέχῃ.
511. Ἕτεραι διατυπώσεις αὐτῆς.
512. Ἑρμηνεῖς. Πότε διορίζονται;
513. Τίς κρίνει περὶ ἀνάγκης διορισμοῦ;
514 Πρέπει ν' ἀναγινώσκωνται αἱ ἔγγραφοι ἀπαντήσεις τῶν κωφαλάλων.
515. Ποῖοι δύνανται διορισθῆναι ἑρμηνεῖς.
516. Ἐξαίρεσις ἑρμηνέων.
517. Ὅρκισις αὐτῶν.
518. Ἑρμηνεῖς κατηγορουμένων.

---

469. Μάρτυς καλεῖται πᾶς ὁ δι' ἰδίων αἰσθήσεων ἀντιληφθεὶς γεγονότος τινός, ὁσάκις προσκαλεῖται παρὰ τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς ν' ἀνακοινώσῃ ὅ,τι ἀντελήφθη. Ἡ αἴσθησις, δι' ἧς ἐγένετο ἡ ἀντίληψις, δύναται νὰ ἦναι διάφορος κατὰ τὰς περιστάσεις.

Οἱ μάρτυρες εἶναι τὸ κυριώτερον ἀποδεικτικὸν μέσον τῆς ποινικῆς διαδικασίας. Ἐκτὸς ἐξαιρετικῶν τινων περιπτώσεων οἱ μάρτυρες εἶναι τὸ μόνον μέσον, δι' οὗ ὁ δικαστὴς δύναται νὰ

πληροφορηθῇ περὶ τῆς ὑπάρξεως παρελθόντων πραγμάτων. Ἀλλὰ καὶ ὅταν ὑπάρχωσιν ἄλλα μέσα ἀποδείξεως, ἐλαχίστην συνήθως ἔχουσι ταῦτα ἀξίαν ἀπέναντι τῆς καταθέσεως ἀνθρώπου αὐτόπτου, ὅστις δύναται νὰ παραστήσῃ καθ' ὁλοκληρίαν τὸ γεγονὸς ὑπὸ ὅλας του τὰς φάσεις, νὰ ἐξηγήσῃ πᾶσαν περίπτωσιν, καὶ νὰ διαλύσῃ πᾶσαν ἀμφιβολίαν. Οἱ μάρτυρες εἶναι κατὰ τὸν Βένθαμ. (τόμ. 2 σελ. 93) οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ τὰ ὦτα τῆς δικαιοσύνης. Δι' αὐτῶν ὁ δικαστὴς ἀνέρχεται τρόπον τινὰ μέχρι τοῦ χρόνου καὶ τοῦ τόπου, ἔνθα συνέβη τὸ γεγονὸς, καὶ γίνεται μάρτυς τῆς ἐκτελέσεώς του.

470. Καὶ οἱ μάρτυρες ἐν τούτοις, ὡς ἄνθρωποι, ἔχουσι τὰς ἀτελείας καὶ τὰς πλάνας των. Πολλάκις δὲν ἀντιλαμβάνονται τῶν πραγμάτων σαφῶς καὶ εὐκρινῶς, ἄλλοτε, ἔχοντες πάθη ἢ προλήψεις, βλέπουσι τὰ πράγματα ὑπὸ μονομερῆ τινα ἔποψιν, καὶ ἀκουσίως περιβάλλουσιν αὐτὰ μὲ χροιὰν σύμφωνον μὲ τὰ πάθη καὶ τὰς προλήψεις ἐκείνας, τέλος ἄλλοτε ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῶν παθῶν ἐκείνων ἢ ἄλλων λόγων δύνανται νὰ φθάσωσι μέχρις ἀποκρύψεως τῆς ἀληθείας.

Πρὸς ἀποτροπὴν τῶν κινδύνων τούτων ὅλαι αἱ νομοθεσίαι ὥρισαν τοὺς ὅρους τῆς παραδοχῆς τοῦ ἀποδεικτικοῦ τούτου μέσου, καὶ ἐκανόνισαν τὰς διατυπώσεις τῆς διεξαγωγῆς αὐτοῦ.

471. Ἵνα χρησιμεύσῃ τις ὡς μάρτυς πρέπει προφανῶς νὰ ἔχῃ σώας τὰς διανοητικάς του δυνάμεις· ἕνεκα τούτου ὁ νόμος θεωρεῖ ὅλως ἀνικάνους πρὸς μαρτυρίαν τοὺς παράφρονας, τοὺς μαινομένους καὶ τοὺς βλάκας, καὶ ἀπαγορεύει μάλιστα ἐπὶ *ποινῇ ἀκυρώσεως* τὴν ἐξέτασίν των καὶ κατὰ τὴν προδικασίαν καὶ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ. (ἄρθρ. 113 Ποιν. Δικ).

Ὅλως ἐλλιπεῖς φαίνονται ἡμῖν αἱ διατάξεις αὗται τοῦ νόμου. Ἐκ ποίων σημείων θέλει γνωρίσει ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος, ὅτι ὁ ἐνώπιόν του ἐμφανιζόμενος ὡς μάρτυς ὑπάγεται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν παραφρόνων, τῶν μαινομένων καὶ ἰδίως τῶν βλακῶν; Πρέπει νὰ θεωρήσῃ ὡς τοιούτους μόνον τοὺς εἰς καταστασιν ἀπαγορεύσεως διατελοῦντας, ἢ εἰς αὐτὸν ἀπόκειται ν' ἀποφασίσῃ ποῖοι πρέπει νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς τὰς ἀνωτέρω κατηγορίας; Καὶ ἂν ἐν ἀγνοίᾳ τῆς κηρυττούσης τὴν ἀπαγόρευσιν ἀπο-

φάσεως, πλανηθεὶς περὶ τὴν ἐκτίμησιν τῆς διανοητικῆς καταστάσεως τοῦ μάρτυρος, προβῇ εἰς τὴν ἐξέτασίν του, ποία ἡ ἔκτασις τῆς ἐντεῦθεν ἀκυρώσεως; Ἐκτείνεται αὕτη εἰς ὅλην τὴν προδικασίαν, ἢ περιορίζεται εἰς μόνην τὴν κατάθεσιν τοῦ βλακός;

Ἐν τῇ ἀπολύτῳ σιωπῇ τοῦ νόμου φρονοῦμεν, ὅτι εἰς τὴν κρίσιν τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων καὶ τῶν δικαστηρίων ἀνετέθη ἡ ἐκτίμησις τῆς διανοητικῆς καταστάσεως τῶν μαρτύρων, ὅτι μόνον ἂν διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως ἀποδειχθῇ ἡ ἀνικανότης ἐξετασθέντος μάρτυρος ἐπέρχεται ἀκυρότης, καὶ ὅτι ἀποτέλεσμα τῆς ἀκυρότητος ταύτης εἶναι ἐν μὲν τῇ προδικασίᾳ, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ κατάθεσις τοῦ μάρτυρος, ἐν δὲ τῷ ἀκροατηρίῳ, ὅτι ἀναιρεῖται ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις (458 ἐδ. 17 Ποιν. Δικ.).

472. Ἐκτὸς τῶν φρενοβλαβῶν καὶ οἱ ἀνήλικοι δὲν ἔχουσιν ἐντελεῖς διανοητικὰς δυνάμεις, ἐν τούτοις ὁ νόμος δὲν ἔθηκεν ὡς πρὸς αὐτοὺς περιορισμόν τινα· ἅπαντες δύνανται νὰ ἐξετασθῶσιν καὶ εἰς τὸν δικαστὴν ἀπόκειται νὰ ἐκτιμήσῃ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐξετάσεώς των.

473. Ὁ νομοθέτης σεβόμενος τὸν ἠθικὸν δεσμὸν τῆς οἰκογενείας, καὶ μὴ θέλων νὰ ἐμβάλῃ τοὺς συγγενεῖς τοῦ κατηγορουμένου εἰς πάλην μεταξὺ οἰκογενειακῆς στοργῆς καὶ ἐκπληρώσεως καθήκοντος, δυσπιστῶν δ' ἀφ' ἑτέρου περὶ τοῦ ἀξιοπίστου τοιούτων μαρτύρων, ἐθεώρησε καὶ τοὺς στενοὺς συγγενεῖς τοῦ κατηγορουμένου σχετικῶς ἀνικάνους πρὸς μαρτυρίαν· τοιοῦτοι εἶναι·

α) Οἱ ἀνιόντες καὶ κατιόντες. Τοὺς νομίμους μόνον κατιόντας ἐννοεῖ ἡ διάταξις αὕτη ἢ καὶ τοὺς φυσικούς; Ὁ Κωστῆς ἐκ τῆς γενικότητος τῆς ἐκφράσεως τοῦ νόμου ἐξάγει, ὅτι πρέπει νὰ συμπεριληφθῶσι καὶ οἱ φυσικοὶ (σελ. 322 σημ. 6)· θεωροῦμεν ἀναγκαίαν διάκρισίν τινα· ὁ νόμος ὀνομάζων ἀνιόντας καὶ κατιόντας, ἀναφέρεται εἰς τὸ πολιτικὸν δίκαιον, ὃ ὁρίζει τίνες εἰσὶ τοιοῦτοι· τὸ πολιτικὸν ὅμως δίκαιον δὲν ἀναγνωρίζει τὴν φυσικὴν συγγένειαν, εἰμὴ μόνον καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ νόθον τέκνον πρὸς τὴν φυσικὴν μητέρα καὶ τοὺς ἀνιόντας αὐτῆς, ἑπομένως μόνον οὗτοι δύνανται νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς τὴν ἀνωτέρω διάταξιν, εἰς ἣν ὑπάγονται ἐπίσης καὶ οἱ θετοὶ ἀνιόντες καὶ κατιόντες.

β') Οἱ ἀδελφοὶ καὶ αἱ ἀδελφαί· ἀδιάφορον ἂν ἦναι ἀμφιθαλεῖς ἢ ἑτεροθαλεῖς.

γ') Οἱ πατρυιοὶ αἱ μητρυιαὶ καὶ οἱ προγονοί.

δ') Ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνή.

ε) Ὁ πενθερὸς καὶ ἡ πενθερά· εἶναι δὲ ἀδιάφορον ἂν ἀπέθανεν ὁ υἱὸς ἢ ἡ θυγάτηρ των. (Helie τόμ. 8 σελ. 695).

ς') Γυναικάδελφοι καὶ γυναικαδέλφαι, ἀνδράδελφοι καὶ ἀνδραδέλφαι.

Ζ') Ὁ γαμβρὸς ἐπ' ἀδελφῇ ἢ νύμφη ἐπ' ἀδελφῷ τοῦ κατηγορουμένου.

474. Ἡ ἀνικανότης ὅλων τῶν ἀνωτέρω συγγενῶν συνίσταται κατὰ τὸ ἄρθρ. 114 Ποιν. Δικ. εἰς τοῦτο, ὅτι ἐν μὲν τῇ προδικασίᾳ μόνον πρὸς διασάφησιν τῆς ὑποθέσεως δύνανται νὰ ἐξετασθῶσιν, ἤγουν ἵνα ὁδηγηθῇ ἐξ αὐτῶν ὁ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως περὶ τῆς πορείας, ἣν πρέπει νὰ ἀκολουθήσῃ πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθείας. Ἐν δὲ τῷ ἀκροατηρίῳ οὐδόλως ἐξετάζονται καὶ διὰ τοῦτο δὲν προσκαλοῦνται παντάπασιν «ἀλλ' ἐὰν, ἐπιφέρει τὸ ἄρθρ. 114, οὗτοι ἐξετάσθησαν ἄνευ ἐναντιώσεως τοῦ εἰσαγγελέως, ἢ τοῦ κατηγορουμένου, ἢ τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος, ἢ τοῦ ἰδιώτου κατηγόρου ἡ δίκη δὲν θεωρεῖται ἄκυρος.»

475. Διάφορα ζητήματα δύνανται νὰ παρουσιασθῶσιν ἐνταῦθα· καὶ α) μὴ ὑπαρχούσης ἐναντιώσεως ἐκ μέρους τῶν διαδίκων εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν συγγενῶν δύναται τὸ δικαστήριον ν' ἀποβάλῃ αὐτοὺς αὐτεπαγγέλτως; Τὸ ζήτημα τοῦτο ἀντιφατικῶς ἔλυσεν ὁ Ἄρειος Πάγος (ἀπόφ. 23 τοῦ 1852 καὶ 1 τοῦ 1859). Θεωροῦμεν ὡς ὀρθοτέραν τὴν διὰ τῆς πρώτης ἀποφάσεως δοθεῖσαν καταφατικὴν λύσιν. Τὸ ἄρθρ. 114 Ποιν. Δικ. ἀπαγορεύει ἀπολύτως τὴν ἐξέτασιν τῶν περὶ ὧν πρόκειται συγγενῶν, ἑπομένως τὸ δικαστήριον δύναται, ἐφαρμόζον τὸν νόμον, νὰ τοὺς ἀποβάλῃ, χωρὶς νὰ περιμείνῃ αἴτησιν τῶν διαδίκων περὶ τούτου, διότι ὁ νόμος δὲν ἀπήτησε τοιαύτην, δὲν δύναται δὲ νὰ ἐξαχθῇ τοιαύτη ἀπαίτησις ἐκ τοῦ ὅτι ἡ ἄνευ ἐναντιώσεως ἐξέτασις τοιούτων μαρτύρων δὲν φέρει ἀκυρότητα, διότι τοῦτο διετάχθη ἁπλῶς πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἀκυροτήτων (Helie τόμος 8. 700—702).

476. δ') Δύναται νὰ ἐναντιωθῇ καὶ αὐτὸς ὁ συγγενής; Καταφατικῶς πρέπει νὰ λυθῇ καὶ τὸ ζήτημα τοῦτο διὰ τὸν λόγον, ὅτι ἡ ἀπαγόρευσις τῆς μαρτυρίας τοῦ συγγενοῦς διετάχθη καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, ἵνα μὴ περιέρχηται εἰς τὴν δεινὴν θέσιν, ἢ νὰ παραβιάσῃ τὰ συγγενικὰ αἰσθήματα, ἢ νὰ παραβῇ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων του. Οὕτως ἐδίδασκε καὶ ὁ Πήλικας.

477. γ') Μέχρι ποίας στιγμῆς δύναται νὰ προταθῇ ὑπὸ τῶν διαδίκων ἡ ἐναντίωσις κατὰ τῆς ἐξετάσεως τοῦ συγγενοῦς; Ὁ νόμος δὲν ὁρίζει προθεσμίαν· ὅθεν δύναται νὰ προταθῇ καὶ ἀφοῦ ὁρκισθῇ ὁ μάρτυς, καὶ ἂν ἀκόμη εἶχεν ἐκφρασθῇ συναίνεσις εἰς τὴν ἐξέτασιν. (Helie τόμ. 8 σελ. 699).

478. δ') Ἂν πρός τινα τῶν παρόντων συγκατηγορουμένων ἦναι ὁ μάρτυς συγγενὴς, δύνανται οἱ λοιποὶ κατηγορούμενοι ἢ διάδικοι νὰ ἐναντιωθῶσιν ἐν γένει εἰς τὴν ἐξέτασίν του; Τὸ ζήτημα τοῦτο λύει καταφατικῶς αὐτὸ τὸ ἄρθρ. 322 Γαλ. Ποιν. Δικ. Ἀλλὰ καὶ παρ' ἡμῖν ἡ αὐτὴ λύσις πρέπει νὰ δοθῇ· εἰς τὴν αὐτὴν πάντοτε θέσιν εὑρίσκεται ὁ μάρτυς ἀπέναντι τοῦ συγγενοῦς του κατηγορουμένου, μείζων δὲ δυσπιστίᾳ γεννᾶται κατ' αὐτοῦ μήπως ἐπιβαρύνῃ τοὺς λοιποὺς κατηγορουμένους φροντίζων νὰ ἐλαφρύνῃ τὸν συγγενῆ του. Τὴν λύσιν ταύτην καθιέρωσεν ἡ νομολογία (ἀπόφ. 85 τοῦ 1842 καὶ 42 τοῦ 1861 Ἀρ. Πάγ.). Ἐφαρμόζονται δὲ ταῦτα εἴτε κατ' ἀντιμωλίαν δικάζεται ὁ συγγενὴς τῶν μαρτύρων κατηγορούμενος, εἴτε κατ' ἐρήμην ὡς φυγόδικος· ἄλλως ὅμως ἔχει τὸ πρᾶγμα, ὅταν δὲν δικάζηται ὁ συγγενὴς τοῦ μάρτυρος κατηγορούμενος, εἴτε διότι ἐδικάσθη, εἴτε διότι εἶναι φυγόδικος καὶ ἐχωρίσθη ὡς πρὸς αὐτὸν ἡ δίκη· ὁ μάρτυς εὑρισκόμενος ἀπέναντι ξένων κατηγορουμένων, καὶ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τούτους μόνον ἐξεταζόμενος, οὐδεμίαν παρέχει ὑπόνοιαν ἀποκρύψεως τῆς ἀληθείας.

Ἐπιτρέπεται ἐναντίωσις κατὰ τοῦ μάρτυρος, ὅστις ἤκουσε παρὰ στενῶν συγγενῶν τοῦ κατηγορουμένου; Ὄχι, διότι οὗτος οὐδόλως εὑρίσκεται εἰς τὴν δύσκολον θέσιν τοῦ συγγενοῦς ἀπέναντι τοῦ συγγενοῦς του. Οὕτως ἀπεφάνθη καὶ ἡ ἀριθ. 41 τοῦ 1852 ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου.

479. Ὁ νόμος ἀπήλλαξε τῆς ὑποχρεώσεως τοῦ μαρτυρεῖν.

1) Τοὺς ἱερεῖς ὡς πρὸς ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα γνωρίζουσι ὡς ἐκ τῆς ἐξομολογήσεως (ἄρθρ. 115 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ. καὶ 24 ἐδ. 2 Καταστ. Συνόδου). Θρησκευτικοὶ λόγοι ὑπηγόρευσαν τὴν ἐξαίρεσιν ταύτην. Ἡ ἐξομολόγησις εἶναι ἓν τῶν μυστηρίων τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, κατὰ τὰς διατάξεις τῆς ὁποίας ὁ λαμβάνων τὴν ἐξομολόγησιν ἱερεὺς ὀφείλει νὰ τηρῇ αὐτὴν μυστικήν. Ὁ νόμος δὲν ἠδύνατο ν' ἀπαιτήσῃ τὴν παράβασιν τῆς ὑποχρεώσεως ταύτης, διότι ἤθελεν οὕτω προσβάλει μίαν τῶν βάσεων τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, καὶ καταστήσει σπανιωτάτην τὴν χρῆσιν τῆς ἐξομολογήσεως, ἐξ ἧς πολλὰ εὐάρεστα διὰ τὴν κοινωνίαν ἐπέρχονται ἀποτελέσματα.

Δύο παρατηρήσεις καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν διάταξιν ταύτην· πρῶτον, ὅτι ἡ ἀπαλλαγὴ πρέπει νὰ περιορισθῇ κατὰ τὸ γράμμα τοῦ νόμου μόνον εἰς ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα μανθάνει ὁ ἱερεὺς ἐν τῇ ἐξομολογήσει, οὐχὶ καὶ εἰς ὅσα ἔμαθεν ἐκτὸς αὐτῆς, ἔστω καὶ ὑπὸ τὸν ἱερὸν χαρακτῆρά του. (Helie No 2435). Δεύτερον, ὅτι ἡ ἀπαλλαγὴ ἐκτείνεται καὶ εἰς τοὺς ἱερεῖς τῶν λοιπῶν χριστιανικῶν αἱρέσεων (Κωστῆς σελ. 321 σημ. 3).

Ποία ἡ ἀπόδειξις, ὅτι ἐξ ἐξομολογήσεως ἔμαθεν ὁ ἱερεύς; Εἰς τὴν πολιτικὴν δικαιοσύνην ὁρκίζεται περὶ τούτου (321 ἐδ. 2 Πολ. Δικ.)· τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν καὶ εἰς τὴν ποινικήν, σιωπῶντος τοῦ νόμου.

480. 2) Τοὺς συνηγόρους ἢ ἀντιλήπτορας ὡς πρὸς ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα διεπιστεύθησαν εἰς αὐτοὺς ὡς τοιούτους (ἄρθρ. 115 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ). Ἡ ἐλευθερία τῆς ὑπερασπίσεως ἐθεωρήθη ἀπολύτως ἀναγκαία πρὸς ὀρθὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης, καὶ καθιερώθη ὡς βάσις τῶν νομοθεσιῶν τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν· τὸ δικαίωμα ὅμως τῆς ὑπερασπίσεως ἤθελε περιορισθῇ μεγάλως, ἂν δὲν ἠδύναντο οἱ διάδικοι νὰ ἐμπιστεύωνται ἐλευθέρως καὶ ἄνευ φόβου ἀποκαλύψεως πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὰς ὑποθέσεις των. Πρὸς ἀποφυγὴν τῆς δυσπιστίας ταύτης καθιερώθη ἡ ἀπαλλαγὴ τῶν συνηγόρων καὶ τῶν ἀντιληπτόρων. Ἐκ τούτων ἐξάγεται, ὅτι μόνον διὰ τὰς πρὸς αὐτοὺς ἐμπιστευτικὰς ἐξηγήσεις τῶν διαδίκων ἀπαλλάσσονται οἱ δικηγόροι τοῦ μαρτυρεῖν, οὐχὶ δὲ

καὶ διὰ τὰ λοιπὰ γεγονότα, ὧν ἄλλως ἀντελήφθησαν. Εἰς αὐτοὺς ὅμως ἀπόκειται νὰ δηλώσωσιν, ἂν διὰ τῆς πρώτης ἢ διὰ τῆς δευτέρας ὁδοῦ ἀντελήφθησαν τῶν γεγονότων, περὶ ὧν ἐξετάζονται, καὶ ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει νὰ ἀρνηθῶσι νὰ ἀπαντήσωσι (Helie No 2438).

481. 3) Τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους ὡς πρὸς τὰ μυστικὰ τῆς ὑπηρεσίας των, καθ' ὅσον ἡ Κυβέρνησις δὲν συγχωρεῖ τὴν ἐξέτασίν των (115 ἐδ. 3 Ποιν. Δικ.). Προφανεῖς λόγοι τῆς τοιαύτης ἀπαλλαγῆς εἶναι, ὅτι ἡ ἀποκάλυψις τῶν μυστικῶν τῆς ὑπηρεσίας δύναται ν' ἀποβῇ λίαν ἐπιβλαβὴς εἰς τὰ κοινὰ συμφέροντα.

482. Τοιαῦτα τὰ πρόσωπα, ἅτινα ὁ νόμος ἀπαλλάσσει τῆς πρὸς μαρτυρίαν ὑποχρεώσεως· ἀλλ' ἐκτὸς αὐτῶν ὑπάρχουσι καὶ ἕτερα; Τὸ ζήτημα πρέπει νὰ λυθῇ ἀποφατικῶς, διότι τὸ ἄρθρ. 112 Ποιν. Δικ. τίθησι τὴν γενικὴν ἀρχὴν, ὅτι ἕκαστος ἄνευ διαστολῆς τάξεως καὶ γένους ὀφείλει ζητούμενος νὰ μαρτυρῇ, ἑπομένως δὲν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ἐξαιρέσεις τῆς ἀρχῆς ταύτης, εἰμὴ ὅταν ὁ νόμος ῥητῶς τὰς καθιεροῖ.

Ἐντεῦθεν ἕπεται, ὅτι δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς μάρτυρες· α) οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι καὶ οἱ γραμματεῖς αὐτῶν οἱ λαβόντες μέρος εἰς τὴν ἀνάκρισιν τῆς ὑποθέσεως (ἀπόφ. ραγ' τοῦ 1837. 26 τοῦ 1850. 73 καὶ 141 τοῦ 1869 Ἀρ. Πάγου).

β) Οἱ μετὰ τοῦ κατηγορουμένου συγκατηγορηθέντες, εἴτε κατεδικάσθησαν, εἴτε ἠθωώθησαν.

Ἀμφίβολον φαίνεται τὸ ζήτημα ἂν ὀφείλῃ τις νὰ μαρτυρήσῃ περὶ γεγονότων, ἐξ ὧν ἠδύνατο νὰ ἐνοχοποιηθῇ ὡς συναίτιος ἀδικήματός τινος. Ὁ Trebutien (τόμ. 2 σελ. 240) λύει τὸ ζήτημα ἀποφατικῶς, τὴν γνώμην δὲ ταύτην ὑποστηρίζουσι καὶ ἄλλοι συγγραφεῖς (Chaveau Helie No 3050—3051). Τὸ ἀκυρωτικὸν ὅμως παραδέχεται τὴν ἐναντίαν γνώμην, διότι τιμωρεῖ ὡς ψευδόρκους τοὺς εἰς ὁμοίας περιπτώσεις ἀποκρύπτοντας τὴν ἀλήθειαν μάρτυρας (ἀπόφ. 22 Ἀπριλ. 1847).

Τὴν γνώμην ταύτην θεωροῦμεν ἐφαρμοστέαν καὶ παρ' ἡμῖν, διότι δὲν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ἐξαίρεσιν τῆς γενικῆς ἀρχῆς τοῦ ἄρθρ. 112 Ποιν. Δικ. ἄνευ ῥητοῦ νόμου.

483. Οἱ μάρτυρες προσκαλούμενοι ὀφείλουσι νὰ ἐμφανίζωνται ἐνώπιον τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων καὶ τῶν δικαστηρίων πρὸς ἐξέτασιν. Τῆς ὑποχρεώσεως ταύτης ἀπήλλαξεν ὁ νόμος τὰ ἑξῆς πρόσωπα.

α) Τοὺς Βασιλόπαιδας, οἵτινες κατὰ το ἄρθρον 116 Ποιν. Δικ. δὲν προσκαλοῦνται ὡς μάρτυρες ἄνευ βασιλικῆς συνευδοκήσεως, ἀλλ' ἐξετάζονται κατ' οἶκον. Ἡ βασιλικὴ συνευδόκησις δίδεται διὰ Β. Διατ. ὅπερ ὁρίζει ῥητῶς καὶ τὸν τρόπον, καθ' ὃν οἱ Βασιλόπαιδες προσκαλοῦνται καὶ ἐξετάζονται ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει.

β) Τοὺς ὑπουργοὺς, στρατάρχας, εἰσαγγελεῖς, νομάρχας, καὶ πρέσβεις, ἢ ἄλλους εἰς ξένας αὐλὰς διπλωματικὰ πράγματα ἐπιτετραμμένους πράκτορας ἢ προξένους, ὁσάκις πρόκειται νὰ ἐξετασθῶσιν ἐκτὸς τοῦ τόπου, ἔνθα καθεδρεύουσιν ἢ προσωρινῶς διαμένουσι, διότι ἂν πρόκηται νὰ ἐξετασθῶσιν ἐντὸς τοῦ τόπου τούτου, ἐξομοιοῦνται καθ' ὁλοκληρίαν μὲ τοὺς λοιποὺς μάρτυρας. (118 Ποιν. Δικ.) Ἐν τῇ πρώτῃ ὅμως περιπτώσει κατὰ μὲν τὴν προδικασίαν ἐξετάζονται ὑπὸ τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων τοῦ τόπου τῆς διαμονῆς των, καὶ οἱ διπλωματικοὶ ἰδίως ὑπάλληλοι ὑπὸ τῶν ἐπὶ τούτῳ διοριζομένων ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῆς δικαιοσύνης. (119 Ποιν. Δικ). Εἰς δὲ τὴν δημοσίαν συνεδρίασιν οὐδόλως προσκαλοῦνται, ἀλλ' ἀναγινώσκεται ἡ ὡς ἄνω ἐξέτασίς των, ἐκτὸς ἂν πρόκηται περὶ κακουργιοδικείου, καὶ τότε ὅμως δύνανται ν' ἀπαλλαχθῶσι διὰ Β. Διατάγματος. (120 Ποιν. Δικ).

γ) Τοὺς ἀρχιερεῖς, οἵτινες κατὰ τὸ ἄρθρ. 24 τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Συνόδου «ὁρκίζονται καὶ ἐξετάζονται ἐν τῇ κατοικίᾳ αὐτῶν, ἡ δὲ μαρτυρία των, γενομένης αἰτήσεως, ἀναγινώσκεται ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ, ἐκτὸς ὅταν πρόκηται νὰ ἐξετασθῶσιν ὡς μάρτυρες ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων τῶν ἐνόρκων, ὅτε προσκαλοῦνται καὶ ἐξετάζονται (ἄνευ ἀντιπαραστάσεως πρὸς ἄλλους μάρτυρας) ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει, ἅμα ἐμφανιζόμενοι καὶ ἀπέρχονται ἀμέσως μετὰ τὴν ἐξέτασιν αὐτῶν.»

484. Ἵνα ἐμφανισθῶσιν οἱ μάρτυρες, εἴτε ἐνώπιον τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, εἴτε ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, πρέπει νὰ κλητευθῶσι. Τὸν τρόπον τῆς κλητεύσεως τῶν μαρτύρων, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν, ἤγουν τὴν ὑπὸ τῶν

λοιπῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων ἐκτὸς τοῦ ἀνακριτοῦ ἐνεργουμένην, κανονίζει τὸ ἄρθρ. 138 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ οἱ μάρτυρες δὲν κλητεύονται, ἀλλὰ καλοῦνται μόνον διὰ ζώσης. Τὸν τρόπον δὲ τῆς κλητεύσεως αὐτῶν εἰς τὴν τακτικὴν ἀνάκρισιν προβλέπει τὸ ἄρθρ. 189 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. χορηγοῦν εἰς τὸν ἀνακριτὴν τὸ δικαίωμα νὰ καλέσῃ ἐπισήμως καὶ νὰ ἐξετάσῃ τοὺς μάρτυρας. Ἐκ τούτων ἐξάγεται, ὅτι καὶ ὁ ἀνακριτὴς δύναται, ἂν ἐγκρίνῃ, νὰ καλέσῃ καὶ διὰ ζώσης τοὺς μάρτυρας.

485. Τὰς διατυπώσεις τῆς ἐπισήμου ἢ ἐγγράφου κλητεύσεως ὁρίζουσι τ' ἄρθρ. 190 καὶ ἑπόμενα Ποιν. Δικ. καθ' ἃ

α) Συντάσσεται κλῆσις ἀναφέρουσα τὴν εἰς ἀνάκρισιν προκειμένην κολάσιμον πρᾶξιν ἐν γένει, ἤγουν ἄνευ προσδιορισμοῦ τινος τῶν γεγονότων, καὶ τὴν πρὸς ἐμφάνισιν ὡρισμένην ἡμέραν, καὶ ὑπογραφομένη ὑπό τε τοῦ ἀνακριτοῦ καὶ τοῦ δικαστικοῦ γραμματέως, καὶ ἀποστέλλεται εἰς τὸν εἰσαγγελέα, ἵνα φροντίσῃ περὶ τῆς ἐπιδόσεώς της πρὸς τὸν μάρτυρα.

β) Ὁ εἰσαγγελεὺς λαμβάνων τὴν κλῆσιν παραγγέλλει δικαστικόν τινα κλητῆρα ἢ χωροφύλακα, ἢ ἄλλον τινὰ ἐκ τῆς ἐνόπλου δυνάμεως, νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἐπίδοσιν. Τὸ ἄρθρ. 190 ἀδιακρίτως μνημονεύει κλητῆρα ἢ χωροφύλακα, ἀλλὰ τὸ ἄρθρ. 29 Καν. Χωροφ. περιορίζει ἀκριβέστερον τὸ δικαίωμα τῆς διὰ χωροφυλάκων ἐπιδόσεως εἰς μόνας τὰς κατεπειγούσας περιπτώσεις.

Παρατηρητέον, ὅτι εἰς τὴν πρακτικὴν οἱ ἀνακριταὶ ἀναθέτουσι πολλάκις ἀπ' εὐθείας εἰς τοὺς κλητῆρας κτλ. τὴν ἐπίδοσιν τῶν κλήσεών των.

486. γ) Η κλῆσις ἐγχειρίζεται ὑπὸ τοῦ παραγγελθέντος νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἐπίδοσιν ἢ εἰς τὸν κλητευόμενον αὐτόν, ἢ κατ' οἶκον αὐτοῦ εἴς τινα τῶν συνοίκων αὐτοῦ ἢ γειτόνων. (190 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ). Πρέπει δὲ νὰ ἐγχειρισθῇ 24 ὥρας πρὶν τῆς πρὸς ἐμφάνισιν ὡρισμένης ἡμέρας, καὶ ἂν ὁ μάρτυς κατοικῇ εἰς ἄλλον τόπον παρὰ τὸν τόπον τῆς ἐξετάσεώς του, ἡ προθεσμία ἐπεκτείνεται μίαν ἡμέραν διὰ πᾶσαν ἀπόστασιν εἰς τεσσάρων μυριομέτρων (163. 190 Ποιν. Δικ.)

Ἀμφιβολία ἐγεννήθη τίνα οἶκον ἐννοεῖ τὸ ἄρθρον 190 τὸν τοῦ τόπου, ἔνθα ὁ κλητευόμενος ἔχει τὸ κέντρον τῶν ὑποθέσεών του,

ἤγουν τὴν κατοικίαν κατὰ τὸ ἀστυκὸν δίκαιον, ἢ τὸν οἶκον ἔνθα πράγματι κατοικεῖ· καὶ ἐκ τῆς φράσεως κατ' οἶκον, καὶ ἐκ τῆς χορηγουμένης βραχυτάτης πρὸς ἐμφάνισιν προθεσμίας ἐξάγεται, ὅτι τὴν οἰκίαν ἔνθα πράγματι κατοικεῖ ὁ μάρτυς ἐνόησεν ὁ νόμος, καθ' ὅσον ἄλλως ἤθελεν εἶσθαι ἀδύνατον νὰ εἰδοποιηθῇ ὁ μάρτυς περὶ τῆς κλητεύσεώς του, καὶ νὰ προσέλθῃ ἐμπροθέσμως πρὸς ἐξέτασιν· οὕτως ἐλύθη τὸ ζήτημα τοῦτο καὶ διὰ τῶν τκά τοῦ 1839 καὶ υλθ' τοῦ 1840 ἀποφάσεων τοῦ Ἀρείου Πάγου, αἵτινες ἠκύρωσαν ἐπιδόσεις γενομένας εἰς τὴν οἰκίαν, ἐνῷ ὁ κλητευόμενος ἦτον εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν, ἢ καὶ ἁπλῶς ἀπὼν εἰς ἄλλην πόλιν.

δ) Περὶ τῆς ἐπιδόσεως συντάσσει ὁ ἐπιδίδων ἀποδεικτικὸν παρ' αὐτοῦ ὑπογεγραμμένον, ἐν ᾧ σημειοῦται ἀκριβῶς ἡ ἡμέρα καὶ ὥρα τῆς ἐπιδόσεως, ὁ τόπος, ἐν ᾧ ἐγένετο αὕτη, καὶ ὁ ἄνθρωπος πρὸς ὃν ἐγένετο.

487. Ἰδιαιτέρας διατυπώσεις κλητεύσεως καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς στρατιωτικοὺς καὶ ναυτικοὺς διαγράφει τὸ ἄρθ. 192 Ποιν. Δικ. ἔχον οὕτως. «Ἡ κλήτευσις ἀξιωματικοῦ, στρατιωτικοῦ ὑπαλλήλου, καὶ στρατιώτου ἐν ὑπηρεσίᾳ γίνεται δι' ἐγγράφου αἰτήσεως τοῦ εἰσαγγελέως πρὸς τὸν διοικητὴν τοῦ τόπου τῆς ἐφεδρείας.—Ἡ κλῆσις ἀξιωματικῶν, στρατιωτικῶν ὑπαλλήλων, καὶ στρατιωτῶν ἐπὶ πλοίου τινὸς εὑρισκομένων, καθὼς καὶ ναυτικῶν ἀξιωματικῶν, ναυτῶν καὶ ναυτικῶν ὑπαλλήλων, γίνεται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον διὰ προσκλήσεως πρὸς τὸν πλοίαρχον, ἢ τὸν τοποτηρητήν του. — Ἀξιωματικοὶ, στρατιῶται, ναῦται, ἢ στρατιωτικοὶ ἢ ναυτικοὶ ὑπάλληλοι δι' ἀδείας ἀπόντες, κλητεύονται καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ μάρτυρες καὶ κατηγορούμενοι ἐκ τῆς τάξεως τῶν πολιτῶν.»

Διὰ διαφόρων ἐγκυκλίων καὶ ἰδίως διὰ τῶν ἐσχάτως ἐκδοθεισῶν ὑπ' ἀριθ. 7496 τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης καὶ 11244 τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν ἀπηγορεύθη καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς στρατιωτικοὺς ἡ διὰ τοῦ διοικητοῦ τοῦ τόπου τῆς ἐφεδρείας κλήτευσις, καὶ διετάχθη νὰ γίνηται αὕτη πάντοτε διὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν στρατιωτικῶν, ὅπερ καὶ προηγουμένως ἐγίνετο, ὁσάκις οἱ κλητεύοντες ἠγνόουν τὴν διαμονὴν τοῦ στρα-

τιωτικοῦ. Ἐν τούτοις ἡ διὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν στρατιωτικῶν κλήτευσις δὲν εἶναι βεβαίως ἀναγκαία, ὁσάκις δὲν πρόκειται νὰ μεταβῇ ὁ κλητευόμενος στρατιωτικὸς εἰς ἄλλον τόπον.

488. Αἱ ἀνωτέρω διατυπώσεις ἐφαρμόζονται εἰς τὴν προδικασίαν· περὶ τῆς ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ συζητήσεως προβλέπουσι τὰ ἄρθ. 145 ἐπὶ πταισμάτων, καὶ 163 ἐπὶ πλημμελημάτων καὶ κακουργημάτων, τὰ ὁποῖα οὐδόλως τροποποιοῦσι τὰς ἀνωτέρω διατυπώσεις, εἰμὴ κατὰ τοῦτο μόνον, ὅτι ἡ κλῆσις συντάσσεται καὶ ὑπογράφεται ὑπὸ τοῦ δημοσίου κατηγόρου ἢ εἰσαγγελέως.

Ἐκτὸς ὅμως τοῦ δημοσίου κατηγόρου καὶ εἰσαγγελέως δύνανται νὰ κλητεύσωσιν εἰς τὸ ἀκροατήριον μάρτυρας καὶ οἱ ἑξῆς· 1) ὁ ἰδιώτης κατήγορος 2) ὁ πολιτικῶς ἐνάγων καὶ 3) ὁ κατηγορούμενος. Περὶ τούτων παρατηροῦμεν τὰ ἑξῆς.

Ὁ ἰδιώτης κατήγορος σχεδιάζει καὶ ὑπογράφει τὴν κλῆσιν, ἵνα γείνῃ ὅμως αὕτη ἐκτελεστὴ, ἀπαιτεῖται νὰ συνυπογράψῃ ὁ εἰσαγγελεὺς καὶ νὰ ἐπιθέσῃ τὴν ἐπίσημον σφραγίδα (ἄρθρ. 295 Ποιν. Δικ.).

Τὸ δικαίωμα τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος νὰ κλητεύσῃ μάρτυρας καθιεροῦται ῥητῶς ἀπὸ τὸ ἄρθρ. 413 ἐν τέλει Ποιν. Δικ. ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἄρθρων 402 καὶ 331 ἐδ. 4 Ποιν. Δικ. ἐξάγεται. Τίς ὅμως θὰ ὑπογράψῃ τὴν κλῆσιν, μόνος ὁ πολιτικῶς ἐνάγων, ἢ πρέπει νὰ συνυπογράψῃ καὶ ὁ εἰσαγγελεύς; Ὁ νόμος σιωπᾷ, νομίζομεν ὅμως, ὅτι πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ ὅ,τι καὶ ἐπὶ τοῦ ἰδιώτου κατηγόρου, ὅστις ἔχει ἐν γένει μείζονα τοῦ πολιτ. ἐνάγοντος δικαιώματα· ἵνα συνυπογράψῃ δὲ ὁ εἰσαγγελεὺς, ὀφείλει ὁ πολιτικῶς ἐνάγων νὰ προκαταβάλῃ τὴν ἀποζημίωσιν τῶν μαρτύρων κατὰ τὴν διατίμησιν. Ἡ προκαταβολὴ αὕτη, ἂν καὶ δὲν διατάσσηται ῥητῶς ὑπὸ τοῦ νόμου, προκύπτει ὅμως ἐκ τῆς σκέψεως, ὅτι ὁ μάρτυς πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν εὐκολίαν καὶ τὴν βεβαιότητα ὅτι θὰ ἀποζημιωθῇ, διετάχθη δὲ καὶ δι' ἐγκυκλίων.

489. Τὸ δικαίωμα τοῦ κατηγορουμένου νὰ παραστήσῃ νέους μάρτυρας εἰς τὸ ἀκροατήριον καθιεροῦται ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 166 Ποιν. Δικ. Ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τοῦ πρώτου ἐδαφίου τοῦ ἄρθρου τούτου πρὸς τὸ δεύτερον ἐξάγεται, ὅτι ὁ κατηγορούμενος δύναται ἢ νὰ ζητήσῃ τὴν δι' ἐξόδων τοῦ δημοσίου καὶ αὐτεπαγγέλ-

τως κλήτευσιν τῶν μαρτύρων ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελέως, ὅπερ δύναται νὰ πράξῃ οὗτος ἂν πεισθῇ, ὅτι ἡ ἐξέτασις τῶν προβαλλομένων μαρτύρων δύναται νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας, καὶ πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ τῷ ὑποβάλῃ ὁ κατηγορούμενος τί θέλει ἀποδειχθῇ δι' ἑκάστου μάρτυρος, ἢ νὰ κλητεύσῃ δι' ἐξόδων του τοὺς μάρτυρας, ὅτε ἡ κλῆσις πρέπει νὰ ἐπιθεωρηθῇ ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελέως, ἀφοῦ προηγουμένως προκαταβληθῶσι παρ' αὐτῷ τὰ νόμιμα μαρτυρικὰ δικαιώματα.

Εἰς κλήσεις μὴ φερούσας ὑπογραφὴν εἰσαγγελέως δὲν ὀφείλει νὰ ὑπακούσῃ ὁ μάρτυς (ἀπόφ. Ἀρ. Πάγ. 137 τοῦ 1856).

490. Εἴδομεν εἰς ἀριθ. 483 τίνες μάρτυρες καὶ εἰς ποίας περιπτώσεις ἀπηλλάχθησαν τῆς ὑποχρεώσεως νὰ ἐμφανισθῶσιν ἐνώπιον τῶν ἀνακριτικῶν καὶ δικαστικῶν ἀρχῶν. Ἐκτὸς τούτων πάντες οἱ λοιποὶ ὀφείλουσι νὰ ἐμφανίζωνται ἐνώπιον τῶν κλητευόντων αὐτοὺς ὑπαλλήλων. Εἰς τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην ὑποβάλλονται καὶ αὐτοὶ οἱ ἀνίκανοι ἢ οἱ ἀπαλλασσόμενοι μάρτυρες, καθ' ὅσον εἰς τὸν δικαστὴν ἀπόκειται νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν διανοητικὴν κατάστασιν τῶν μαρτύρων εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἄρθρ. 113 Ποιν Δικ. δύναται δὲ νὰ ἐξετάσῃ τοὺς συγγενεῖς ἐν τῇ ἀνακρίσει πρὸς ἁπλῆν πληροφορίαν εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἄρθ. 114 Ποιν. Δικ. καὶ τέλος θὰ ἐκτιμήσῃ, ἂν τὸ ἐξεταστέον γεγονὸς ὑπάγηται εἰς ἐκεῖνα, δι' ἃ ἀπαλλάσσονται οἱ μάρτυρες τοῦ ἄρθρ. 115 Ποιν. Δικ. (Helie No 2445).

Ὁ νόμος πρὸς κύρωσιν τῆς ὑποχρεώσεως ταύτης τῶν μαρτύρων ἔλαβε διάφορα καταναγκαστικὰ μέτρα κατὰ τῶν ἐξ ἀπειθείας, ἤγουν ἄνευ νομίμου τινὸς κωλύματος, μὴ ἐμφανιζομένων. Ποῖα δὲ εἶναι τὰ κωλύματα τὰ δυνάμενα νὰ δικαιολογήσωσι τὴν μὴ ἐμφάνισιν τοῦ μάρτυρος, ἀφέθη εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ.

Τὰ καταναγκαστικὰ μέτρα εἶναι.

α) Κατά τε τὴν προδικασίαν καὶ τὴν ἐπ' ἀκροατηρίῳ συζήτησιν ἡ διὰ βίας προσαγωγὴ τοῦ μάρτυρος (138 ἐδ. 2 197 ἐδ. 2 334 ἐδ. 3 380 425 Ποιν. Δικ). Διατάσσεται δὲ ἡ προσαγωγὴ αὕτη ἐν μὲν τῇ προδικασίᾳ δι' ἐντάλματος συλλήψεως (197 Ποιν. Δικ.), ἐν δὲ τῷ ἀκροατηρίῳ δι' ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου.

491. 6) Καταδίκη εἰς χρηματικὴν ποινήν. Ποινὴν τοιαύτην δύνανται νὰ ἐπιβάλωσιν ὅλα τὰ δικαστήρια κατὰ τ' ἄρθρ. 334 § 1 381 καὶ 425 Ποιν. Δικ. καὶ ὁ ἀνακριτὴς ἐν τῇ προδικασίᾳ κατὰ τὸ ἄρθρ. 195, καθ' ὃ ἀπαιτεῖται προηγουμένη γνωμοδότησις τοῦ εἰσαγγελέως. Σημειωτέον, ὅτι ὁ ἀνακριτὴς δύναται, ἂν ἐγκρίνῃ, νὰ ἐπιβάλῃ τὴν ποινήν, δὲν εἶναι ὅμως ὑπόχρεως (Helie No 2126).

Δύνανται νὰ ἐπιβάλωσι ποινὴν τοιαύτην καὶ οἱ λοιποὶ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι; Εἰρηνοδίκαι τινὲς, μὴ ἔχοντες πρόχειρον δημοσίαν δύναμιν πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἐνταλμάτων τῆς βιαίας προσαγωγῆς, ὑπέβαλον τὴν ἀξίωσιν νὰ καταδικάζωσι τοὺς μάρτυρας εἰς χρηματικὴν ποινήν, ἵνα καταναγκάζωσιν αὐτοὺς νὰ προσέρχωνται· ἡ ἀξίωσις ὅμως αὕτη δὲν εἶναι βάσιμος, διότι ὁ νόμος μόνον εἰς τὸν ἀνακριτὴν ἐπέτρεψε νὰ καταδικάζῃ εἰς χρηματικὴν ποινήν, εἰς δὲ τοὺς λοιποὺς ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους μόνον τὴν διὰ βίας προσαγωγὴν ἐπέτρεψεν (ἄρθρ. 138 ἐδ. 2), ὅθεν δὲν δύναται νὰ χορηγηθῇ τὸ δικαίωμα ἐκεῖνο κατὰ παρέκτασιν εἰς τοὺς εἰρηνοδίκας, διότι τότε ἠδύναντο ν' ἀπαιτήσωσιν αὐτὸ καὶ οἱ λοιποὶ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι, οἵτινες δὲν παρέχουσι τὰς δεούσας ἐγγυήσεις τῆς ὀρθῆς χρήσεως αὐτοῦ. Ἔπρεπεν ὅμως νὰ χορηγηθῇ διὰ νόμου τοιοῦτον δικαίωμα εἰς τοὺς εἰρηνοδίκας, διότι παρέχουσιν ὅλας τὰς ἐγγυήσεις πρὸς ὀρθὴν χρῆσιν αὐτοῦ, ἐπιβάλλουσι δὲ ὁμοίας ποινὰς ὡς πταισματοδίκαι.

Τὸ ποσὸν τῆς ἐπιβαλλομένης ποινῆς ὑπὸ μὲν τοῦ ἀνακριτοῦ καὶ πταισματοδίκου εἶναι δραχμαὶ πέντε μέχρι πεντήκοντα (195. 334 Ποιν. Δικ.), ὑπὸ δὲ τῶν λοιπῶν δικαστηρίων δραχμαὶ δέκα μέχρι διακοσίων (381 Ποιν. Δικ).

Ὅταν ὁ ἀνακριτὴς ἀναθέτῃ τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων εἰς εἰρηνοδίκην, τίς ἐπιβάλλει τὴν ποινὴν κατὰ τῶν ἐξ ἀπειθείας μὴ ἐμφανιζομένων μαρτύρων, ὁ εἰρηνοδίκης ἢ ὁ ἀνακριτής; Νομίζομεν, ὅτι καὶ ἐν τῇ τελευταίᾳ περιπτώσει δὲν δύναται ὁ εἰρηνοδίκης νὰ ἐπιβάλῃ ποινάς, διότι τὸ δικαίωμα τοῦτο ἐνεπιστεύθη ὁ νόμος εἰς τὸν ἀνακριτὴν, συμπράττοντος τοῦ εἰσαγγελέως, ἑπομένως ὁ ἀνακριτὴς δὲν δύναται νὰ ἀναθέσῃ τοιοῦτον δικαίω-

μα εἰς τὸν εἰρηνοδίκην. Δύναται μόνον ὁ εἰρηνοδίκης οὗτος νὰ ὑποβάλῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν ἀνακριτὴν, ἵνα οὗτος, γνωμοδοτοῦντος τοῦ εἰσαγγελέως, ἐπιβάλῃ τὴν ποινήν.

γ) Ἐκτὸς τῆς διαίας προσαγωγῆς καὶ τῆς χρηματικῆς ποινῆς δύνανται νὰ καταδικασθῶσι καὶ εἰς φυλάκισιν οἱ ἐνώπιον τοῦ κακουργιοδικείου μὴ ἐμφανιζόμενοι μάρτυρες (ἄρθρ. 2 τοῦ ἀπὸ 13 Ἀπριλίου 1867 ΣΗ'. Νόμου.) Ἀλλὰ περὶ τούτων ἐν τῷ ἑπομένῳ βιβλίῳ τῆς πραγματείας ἡμῶν.

492. Ὁ μάρτυς ὁ δυνάμενος νὰ δικαιολογήσῃ τὴν προτέραν μὴ ἐμφάνισίν του ἀποδεικνύων, ὅτι εἶχε νόμιμον κώλυμα, καὶ ὅτι δὲν ἠδύνατο ἐν καιρῷ νὰ δικαιολογηθῇ, ἀπαλλάσσεται τῆς ἐπιβληθείσης αὐτῷ χρηματικῆς ποινῆς (196. 335 ἐδ. 2. 382 Ποιν. Δικ.) Πρὸς τοῦτο, εἰ μὲν κατεδικάσθη ὑπὸ δικαστηρίου, πρέπει νὰ κάμῃ ἀνακοπὴν ἐντὸς 14 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς εἰς αὐτὸν κοινοποιήσεως τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως (335 ἐδ. 1. 382 Ποιν. Δικ.). Ἡ ἀνακοπὴ αὕτη, καί περ σιωπῶντος τοῦ νόμου, πρέπει νὰ γείνῃ κατὰ τὰς γενικὰς περὶ ἀνακοπῶν διατάξεις ἐνώπιον τοῦ γραμματέως τοῦ δικαστηρίου, φέρεται δὲ εἰς συζήτησιν τῇ ἐπιμελείᾳ τοῦ εἰσαγγελέως εἰς τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν (ἀπόφ. Ἀρ. Πάγ. 72 τοῦ 1866). Εἰ δὲ κατεδικάσθη ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ, ἐμφανίζεται κατόπιν ἐνώπιον τοῦ ἰδίου καὶ ὑποβάλλει τὰ δικαιολογήματά του· ἀλλ' ἐντὸς ποίας προθεσμίας καὶ ἀπὸ πότε ὑπολογίζεται αὕτη; Ἐν τῇ σιωπῇ τοῦ νόμου νομίζομεν, ὅτι ἡ καταδίκη τοῦ μάρτυρος πρέπει νὰ γίνηται διὰ πράξεως τοῦ ἀνακριτοῦ, ἥτις κοινοποιεῖται πρὸς τὸν καταδικασθέντα μετὰ νέας κλήσεως πρὸς ἐμφάνισιν· καθ' ἣν δὲ ἡμέραν ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ ἀνακριτοῦ, ἵνα ἐξετασθῇ ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως, ὀφείλει νὰ ὑποβάλῃ τὰ δικαιολογήματα τῆς πρώτης μὴ ἐμφανίσεώς του. Οὕτω γίνεται καὶ ἐν Γαλλίᾳ (ἄρθρ. 81 instr. crim.).

493. Ἀλλ' ἡ ἐμφάνισις μόνη τοῦ μάρτυρος ματαία ἤθελεν ἀποβῆ, ἂν ἠδύνατο οὗτος ν' ἀρνῆται νὰ μαρτυρήσῃ. Χρέος τοῦ πολίτου εἶναι οὐ μόνον νὰ ἐμφανίζηται προσκαλούμενος ὡς μάρτυς, ἀλλὰ καὶ νὰ μαρτυρῇ πρὸς φωτισμὸν τῆς δικαιοσύνης καὶ ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας. Πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ χρέους τούτου ὁ νο-

μοθέτης ὥρισε καὶ καταναγκαστικὰ μέσα· τοιαῦτα εἶναι τὰ ἑξῆς· α) χρηματικὴ ποινή· περὶ τοῦ ποσοῦ ταύτης καὶ τῶν δυναμένων νὰ ἐπιβάλωσιν αὐτὴν ἐφαρμόζονται, ὅσα καὶ περὶ τῆς εἰς τοὺς λειπομάρτυρας ἐπιβαλλομένης εἴπομεν (195 ἐδ. 2. 334 ἐδ. 2. 381 ἐδ. 2 καὶ 425 Ποιν. Δικ.). Ἐννοεῖται, ὅτι μέσον ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τοιαύτης καταδίκης δὲν ὑπάρχει· ὅλαι αἱ σχετικαὶ διατάξεις τοῦ νόμου ἀφορῶσι τὴν ἕνεκεν λειπομαρτυρίας καταδίκην· β) ποινικὴ καταδίωξις ἐπὶ κακουργήματι δυνάμει τοῦ ἄρθρ. 267 Ποιν. Δικ. ἐὰν ἐπιμένωσιν ἰσχυρογνωμόνως εἰς τὴν ἄρνησιν.

494. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 125 Ποιν. Δικ. ὁ μάρτυς πρὶν μαρτυρήσῃ ἐρωτᾶται περὶ τοῦ ὀνόματος καὶ τοῦ ἐπωνύμου, τοῦ τόπου τῆς γεννήσεως, τῆς κατοικίας, τῆς ἡλικίας καὶ τῆς θρησκείας του. Ἡ προκαταρκτικὴ αὕτη ἐξέτασις σκοπεύει νὰ βεβαιώσῃ τὴν ταυτότητα τοῦ μάρτυρος καὶ τὴν ἀνεύρεσιν λόγου τινος ἀνικανότητος αὐτοῦ, καὶ ἐν γένει τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἀξιοπιστίας αὐτοῦ. Πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἡ πρακτικὴ καθιέρωσε τὴν ἐξέτασιν τοῦ μάρτυρος περὶ τῆς συγγενείας ἢ τῶν σχέσεων αὐτοῦ πρὸς τὸν κατηγορούμενον, ὡς καὶ εἰς τὴν πολιτικὴν δικονομίαν ἄρθρ. 334. Ἀλλ' ἐννοεῖται, ὅτι ἡ ἐξέτασις αὕτη δὲν εἶναι ἀναγκαία (ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου 8 τοῦ 1853).

495. Μετὰ τὴν προκαταρκτικὴν ταύτην ἐξέτασιν ὁ μάρτυς, εἰ μὲν πρόκειται νὰ ἐξετασθῇ ἐν τῇ προδικασίᾳ, δίδει διὰ χειραψίας ὑπόσχεσιν, ὑπομιμνησκόμενος περὶ τοῦ ὅρκου, ὃν θὰ δώσῃ ἐν ἀκροατηρίῳ (123 Ποιν. Δικ.)· καὶ ἐκ τῆς ἐκφράσεως μὲν *διὰ χειραψίας* προκύπτει σαφῶς, ὅτι κατὰ τὴν δόσιν τῆς ὑποσχέσεως πρέπει νὰ κρατῇ τὴν χεῖρα τοῦ μάρτυρος ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος, ἐκ τῆς ἐκφράσεως ὅμως *ὑπόσχεσις* δὲν προκύπτει σαφῶς εἰς τί πρέπει νὰ περιστρέφηται αὕτη· φρονοῦμεν, ὅτι πλησιέστερον εἶναι νὰ ἐπαναληφθῶσιν ἅπασαι αἱ ἐν τῷ ὅρκῳ ἐκφράσεις ὡς ἑξῆς· «ὑπόσχομαι, ὅτι θέλω ὁμιλήσει ἀφόβως καὶ ἀπαθῶς, καὶ θέλω εἰπεῖ ὅλην τὴν ἀλήθειαν καὶ μόνην τὴν ἀλήθειαν.» Εἰ δὲ πρόκειται νὰ ἐξετασθῇ εἰς τὸ ἀκροατήριον, δίδει περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου ὅρκον. Καὶ ἡ χειραψία καὶ ὁ ὅρκος χρησιμεύουσιν ὡς ἐνίσχυσις τῆς φιλαληθείας τοῦ μάρτυρος καὶ ὡς ἐγγύησις τῆς ἀξιοπιστίας αὐτοῦ.

496. Τοῦ ἀνωτέρω τεθέντος κανόνος ὑπάρχουσιν αἱ ἑξῆς ἐξαιρέσεις. Α) Εἰς τὴν προδικασίαν τινὲς μάρτυρες ἀπαλλάσσονται τῆς διὰ χειραψίας ὑποσχέσεως· τοιοῦτοι εἶναι· 1) οἱ συγγενεῖς τοῦ κατηγορουμένου περὶ ὧν ἐν ἀριθ. 473 ἐπραγματεύθημεν, ὁσάκις ἐξετάζονται πρὸς διασάφησιν τῆς ὑποθέσεως (ἄρθρ. 114 ἐδ. 2. 123 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.)· 2) παῖδες νεώτεροι τῶν 14 ἐτῶν· 3) οἱ καταδικασμένοι ἕνεκα κακουργήματος ἢ τινος τῶν ἐν τοῖς ἄρθρ. 22 καὶ 23 τοῦ ποινικοῦ νόμου ἀναφερομένων πλημμελημάτων· καὶ 4) οἱ πολιτικῶς ἐνάγοντες.

Β) Ἄλλοι πάλιν μάρτυρες ὁρκίζονται εἰς τὴν προδικασίαν· τοιοῦτοι δὲ εἶναι· 1) οἱ ἀπαλλασσόμενοι τῆς ὑποχρεώσεως τοῦ ἐμφανίζεσθαι ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, (ἰδὲ ἀνωτέρω ἀριθ. 483) (ἄρθρ. 116. 119 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.)· 2) ὅσοι εὑρίσκονται εἰς κίνδυνον ἢ διὰ βαρεῖαν νόσον ἢ διὰ τὸ βαθὺ γῆρας, ἢ ὅσων ἡ εἰς τὸ ἀκροατήριον ἐμφάνισις εἶναι ἀνέφικτος διὰ τὴν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ διατριβὴν ἢ δι' ἄλλα τοιαῦτα κωλύματα. Περὶ τούτων θὰ ἀποφασίσῃ ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος. Ἡ μνεία δὲ τοιούτων κωλυμάτων ἐν τῇ ἐκθέσει νομιμοποιεῖ τὴν ὅρκισιν, καὶ ἂν δὲν ἀναφέρηται, ὅτι αὕτη ἐγένετο ἕνεκα ἐκείνων (ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου 82 τοῦ 1868). Παρατηρητέον, ὅτι ἐν περιπτώσει νέας ἐξετάσεως τοῦ τοιούτου μάρτυρος δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπαναλαμβάνηται ἡ ὅρκισις, ἀλλ' ἀρκεῖ νὰ ὑπομιμνήσκηται ὁ δοθεὶς ὅρκος (ἀπόφ. 92 τοῦ 1869 Ἀρ. Πάγου).

Γ) Μάρτυρές τινες ἐξετάζονται ἀνωμοτὶ εἰς τὸ ἀκροατήριον, τοιοῦτοι εἶναι ὅλοι οἱ ἀνωτέρω ὑπὸ στοιχεῖον Α. ἀριθ. 2—4 ἀπαριθμηθέντες. Ἐὰν ὅμως οὗτοι ἤθελον ὁρκισθῇ μηδενὸς ἐναντιουμένου ἡ διαδικασία δὲν θεωρεῖται ὡς ἄκυρος (ἄρθρ. 122 Ποιν. Δικ.), Δύναται δὲ νὰ γείνῃ ἐναντίωσις καὶ μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ὁρκοδοσίας ἐνόσῳ δὲν ἐπεραιώθη αὕτη· ὁ Ἄρ. Πάγος (ἀπόφ. 92 τοῦ 1865) ἀνήρεσεν ἀπόφασιν ἀποφανθεῖσαν, ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται ἐναντίωσις εἰς τὴν ὁρκοδοσίαν μετὰ τὴν ἔναρξιν αὐτῆς.

497. Πρὸ πάντων ἀνάγκη νὰ ὁρίσωμεν ἀκριβῶς τίνες ὑπάγονται εἰς τὰς κατηγορίας τῶν ὑπὸ στοιχεῖον Γ ἀναφερομένων μαρτύρων, καθ ὅσον δὲν ἐπέρχεται μὲν ἀκυρότης, ἂν ἐξετασθῇ μάρτυς τις διὰ χειραψίας ἐναντίον τοῦ νόμου, ἐπέρχεται ὅμως

τοιαύτη, ἂν ὁρκισθῇ, ἐνῷ ἔπρεπε νὰ ἐξετασθῇ ἀνωμοτὶ καὶ τἀνάπαλιν. Εἰς τὴν πρώτην κατηγορίαν ὑπάγονται οἱ νεώτεροι τῶν 14 ἐτῶν, ἤγουν οἱ μὴ συμπληρώσαντες τὸ 14 ἔτος τῆς ἡλικίας των (ἀπόφ. Ἀρ. Πάγ. 54 τοῦ 1868). Εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ ἀπόκειται ν' ἀποφανθῇ, ἂν μάρτυς τις ἦναι νεώτερος τῶν 14 ἐτῶν (Ἀπόφ. 7 τοῦ 1853 Ἀρ. Πάγου)· ὅθεν ἀνάγκη νὰ ἐξετάσῃ ἀκριβῶς περὶ τούτου τὸ δικαστήριον, καὶ ἂν μὲν πεισθῇ, ὅτι ὁ μάρτυς συνεπλήρωσε τὸ 14 ἔτος προβαίνει εἰς τὴν ὅρκισίν του, ἄλλως ἐξετάζει αὐτὸν ἀνωμοτί. Πᾶσα ἀμφιβολία περὶ τούτου δύναται νὰ ἐπιφέρῃ ἀκυρότητα τῆς διαδικασίας· μάρτυς τις ἐρωτηθεὶς περὶ τῆς ἡλικίας του ἀπήντησεν, ὅτι εἶναι δέκα τεσσάρων ἐτῶν καὶ ἐξητάσθη ἀνωμοτί, ἀλλ' ὁ Ἄρ. Πάγος ἀνῄρεσε τὴν ἀπόφασιν, διότι δὲν ἐξάγεται, ὅτι ἦτο νεώτερος τῶν 14 ἐτῶν. (ἀπόφ. 58 τοῦ 1850).

498. Εἰς τὴν δευτέραν κατηγορίαν ὑπάγονται οἱ καταδικασμένοι. Ἀλλ' ἀπὸ ποίας στιγμῆς στερεῖται ὁ καταδικασθεὶς τοῦ δικαιώματος τοῦ μαρτυρεῖν ἐνόρκως ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου; ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως, ἢ ἀπὸ τῆς παρελεύσεως τῆς πρὸς ἀναίρεσιν προθεσμίας, ἢ τῆς ἀπορρίψεως τῆς ἀναιρέσεως, ἂν γείνῃ τοιαύτη; Ἀντιφατικὰς ἀποφάσεις ἐξέδοτο περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ὁ Ἄρ. Πάγος· διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 51 τοῦ 1852 ἀποφάσεώς του παρεδέχθη τὴν τελευταίαν ταύτην γνώμην, ἀπορρίψας αἴτησιν ἀναιρέσεως στηριζομένην εἰς τὸν λόγον, ὅτι ἐξητάσθη ἐνόρκως ὁ καταδικασθεὶς διαρκούσης ἔτι τῆς πρὸς ἀναίρεσιν προθεσμίας· διὰ δὲ τῆς ὑπ' ἀριθ. 94 τοῦ 1855 ἀποφάσεώς του παρεδέχθη τοὐναντίον, ὅτι ἡ στέρησις ἐπέρχεται ἀμέσως, καὶ διαρκεῖ ἐνόσῳ δὲν ἀνῃρέθη ἡ ἀπόφασις, καὶ κατὰ συνέπειαν παρεδέχθη τὴν περὶ ἀναιρέσεως αἴτησιν, διότι ἐξητάσθη ἀνωμοτὶ κατάδικος, ἐκκρεμοῦς οὔσης τῆς περὶ ἀναιρέσεως αἰτήσεώς του. Ποία τῶν δύο ἀποφάσεων εἶναι ὀρθοτέρα;

Ἡ λύσις τοῦ ζητήματος ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῶν ἄρθρ. 21 καὶ 23 ἐδ. 5 τοῦ Ποινικοῦ Νόμου, ἐξ ὧν τὸ δεύτερον μὲν προβλέπει τὴν στέρησιν τῆς ἱκανότητος τοῦ μαρτυρεῖν, εἰς τὸ πρῶτον ὅμως προφανῶς ἀναφέρεται ὡς πρὸς τὸν χρόνον

τῆς ἐνάρξεως τῆς στερήσεως ταύτης, ὥστε ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῆς ἐκφράσεως τοῦ ἄρθρου τούτου «ὁ διὰ τελεσιδίκου δικαστικῆς ἀποφάσεως εἰς ἐγκληματικὴν ποινὴν καταδικασθεὶς στερεῖται κατὰ συνέπειαν τῆς καταδίκης ταύτης . . . . » ἐξήρτηται κυρίως ἡ λύσις τοῦ ζητήματος. Ἡ φράσις αὕτη φαίνεται κατὰ πρῶτον ἀντιφατικὴ, διότι ἔνθεν μὲν ἀπαιτεῖ τελεσίδικον καταδικαστικὴν ἀπόφασιν, καὶ τοιαύτη γίνεται μόνον μετὰ παρέλευσιν τῆς προθεσμίας τῆς ἀναιρέσεως, ἢ μετὰ τὴν ἀπόῤῥιψιν τῆς ἀναιρέσεως, ἂν ἐγένετο τοιαύτη, ἔνθεν δὲ θεωρεῖ τὴν στέρησιν ὡς συνέπειαν τῆς καταδίκης ταύτης. Τὴν ἀντίφασιν ταύτην ἠθέλησεν ὁ Ἀρ. Πάγος νὰ συμβιβάσῃ παραδεχόμενος στέρησιν ἐνόσῳ δὲν ἐπέλθῃ ἀναίρεσις τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως. Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ ἀντίφασις αὕτη εἶναι μόνον φαινομένη. Ὁ νόμος ῥητῶς καὶ καθαρῶς ἀπαιτεῖ τελεσίδικον ἀπόφασιν, ἵνα ἐπέλθῃ ἡ στέρησις. Ἐπέρχεται κατόπιν ἡ φράσις «στερεῖται κατὰ συνέπειαν τῆς καταδίκης ταύτης,» ἀλλ' αὕτη δὲν ἀποκρούει τὴν ἰδέαν τῆς τελεσιδίκου καταδίκης, ἀλλὰ μᾶλλον ὑποστηρίζει αὐτὴν, διότι ἡ λέξις «ταύτης» ἀναφέρεται εἰς ὁλόκληρον τὴν προηγουμένην φράσιν, ἤγουν τὴν διὰ τελεσιδίκου ἀποφάσεως ἐπελθοῦσαν καταδίκην, καὶ ἐτέθη πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἐπαναλήψεως ὁλοκλήρου τῆς φράσεως. Διατί ὅμως νὰ τεθῇ ἡ φράσις ἐκείνη, ἠδύνατό τις νὰ ἐρωτήσῃ· ἡ ἔννοια δὲν ἦτο πλήρης καὶ ἄνευ αὐτῆς; Διαφέρει ἀπαντῶμεν ἡ στιγμὴ, καθ' ἣν ἡ καταδίκη καθίσταται ἀμετάκλητος, ἀπὸ τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ἡ ἐπιβληθεῖσα ποινὴ ἐκτελεῖται, καὶ πολλάκις πολὺ χρονικὸν διάστημα ἐμφιλοχωρεῖ ἐν τῷ μεταξὺ, ὡς φέρ' εἰπεῖν, ἐπὶ θανατικῆς ποινῆς· ἦτο λοιπὸν ἀναγκαῖον νὰ ὁρίσῃ ὁ νομοθέτης, ἂν ἀπὸ τῆς ἀμετακλήτου καταδίκης, ἢ ἀπὸ τῆς ἐκτελέσεως ἄρχεται ἡ στέρησις. Κατὰ τὸν Γαλλικὸν ποινικὸν νόμον τοῦ 1810 (ἄρθρ. 23) ἡ στέρησις ἤρχιζεν ἀπὸ τῆς ἐκτελέσεως· τοὐναντίον ὁ Γαλλικὸς ποινικὸς νόμος τοῦ 1832 (ἄρθρ. 28) παρεδέχθη τὴν πρώτην γνώμην. (Ledru Rollin cour d' assises No 884—890) (Helie τομ. 8 σελ. 690). Τὴν γνώμην ταύτην ἐσκόπει, φρονοῦμεν, νὰ καθιερώσῃ ὁ ἡμέτερος νομοθέτης διὰ τῆς φράσεως «κατὰ συνέπειαν τῆς καταδίκης ταύτης» ὅθεν διαρκούσης τῆς πρὸς ἀ-

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Σ. ΒΑΓΑΝΗΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
1968

ναίρεσιν προθεσμίας, ἡ ἐκκρεμοῦς οὔσης τῆς ἀναιρέσεως, πρέπει νὰ ἐξετάζηται ἐνόρκως ὁ καταδικασθείς, καθ' ἃ ὀρθῶς ἀπεφάνθη ὁ Ἄρειος Πάγος διὰ τῆς ἀνωτέρω ὑπ' ἀριθ. 51 τοῦ 1852 ἀποφάσεώς του.

Εἴδομεν, ὅτι εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου ἀνετέθη ἡ ἐξεύρεσις τῆς ἀληθοῦς ἡλικίας τοῦ μάρτυρος (ἀριθ. 497), οὐχ' οὕτως ὅμως προκειμένου περὶ καταδίκης, διότι αὕτη ἀποδεικνύεται διὰ τῆς ἀποφάσεως· ὅθεν καὶ ἂν τὸ δικαστήριον δι' ἔλλειψιν ἀποδείξεων ἀπέρριψε τὴν ἀντίρρησιν τοῦ κατηγορουμένου περὶ μὴ ὁρκίσεως τοῦ μάρτυρος λόγῳ καταδίκης, ἐπέρχεται ἀκυρότης, ἂν πράγματι ὑπάρχῃ καταδίκη καὶ προσαχθῇ ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου· οὕτως ἀπεφάσισε καὶ ἡ ὑπ' ἀριθ. 145 τοῦ 1864 ἀπόφασις· (τὸ ἐναντίον ἀποφαίνεται ἡ ὑπ' ἀριθ. 71 τοῦ 1866 ἀπόφασις, ἀλλὰ κατ' αὐτὴν οὐδ' ἐνώπιον τοῦ Ἀρ. Πάγου προσήχθη ἡ ἀπόδειξις τῆς καταδίκης). Ἐννοεῖται, ὅτι ἡ ἀκυρότης ἐπέρχεται, καὶ ἂν ἐναντίον τῆς αἰτήσεως τοῦ κατηγορουμένου δὲν ὡρκίσθη μάρτυς θεωρηθεὶς ἐκ πλάνης ἢ ἐκ παραδρομῆς ὡς καταδικασθείς. Τί ὅμως νὰ παραδεχθῶμεν, ἂν ἄνευ ἀντιρρήσεως δὲν ὡρκίσθη μάρτυς θεωρηθεὶς ἐκ πλάνης παρ' ὅλων ὡς καταδικασθείς; Κατὰ τὴν Γαλ. νομολογίαν δὲν ἐπέρχεται ἀκυρότης (Ledru Rollin cour d' assises No 892). Φρονοῦμεν ὅμως, ὅτι ἡ λύσις αὕτη δὲν εἶναι ὀρθὴ παρ' ἡμῖν, διότι κατὰ τὸ ἄρθρ. 407 ἐδ. 6 καὶ 458 ἐδ. 14 Ποιν. Δικ. ἡ παράλειψις τοῦ ὅρκου ἐπιφέρει ἀναίρεσιν, ἡ δὲ συναίνεσις περὶ τούτου τοῦ κατηγορουμένου εἶναι ἀδιάφορος, ὡς παρεδέχθη καὶ ἡ ὑπ' ἀριθ. 71 τοῦ 1854 ἀπόφασις· ὅθεν κατὰ μείζονα λόγον πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν τὸ αὐτό, ὅταν ἐκ πλάνης τρόπον τινὰ δὲν ἐγένετο ἀντίρρησις. Ἐν τούτοις ὁ Ἄρ. Πάγος ἀναιρέσας ποτέ, διότι ὁ μάρτυς ἐξητάσθη ἀνωμοτὶ συναινέσει τοῦ εἰσαγγελέως, ὡς ὁμολογήσας, ὅτι εἶναι κατάδικος, χωρὶς νὰ προκύπτῃ, ὅτι τὸ δικαστήριον παρεδέχθη ὡς ἀληθῆ τὴν καταδίκην ταύτην (Ἀποφ. 120 τοῦ 1860), ἠκολούθησεν ἐσχάτως τὴν Γαλλικὴν νομολογίαν παραδεχθείς, ὅτι, μὴ γενομένης ἀντιρρήσεως κατὰ τῆς ἀνωμοτὶ ἐξετάσεως μάρτυρος, ὡς δῆθεν καταδίκου, δὲν δύναται νὰ προταθῇ ἡ ἐξέτασις αὕτη ὡς λόγος ἀναιρέσεως (ἀπόφ. 133 τοῦ 1870).

Οἱ καταδικασμένοι ἀνακτῶσι τὴν ἱκανότητα τοῦ μαρτυρεῖν, εἰ μὲν πρόσκαιρος ἡ στέρησις, διὰ τῆς παρελεύσεως τοῦ ὡρισμένου χρόνου, εἰ δὲ διαρκὴς, δι' ἀποκαστάσεως καὶ ἐνίοτε διὰ Β. χάριτος. Περὶ τούτων θὰ διαπραγματευθῶμεν ἐν τῷ περὶ ἐκτελέσεως βιβλίῳ.

499. Εἰς τὴν τρίτην κατηγορίαν τῶν ἀνικάνων πρὸς τὸ ἐνόρκως μαρτυρεῖν κατατάσσονται οἱ πολιτικῶς ἐνάγοντες. Καὶ ἐνταῦθα διάφορα ζητήματα παρουσιάζονται. Πρῶτον· τίς δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων; Πολιτικῶς ἐνάγων εἶναι μόνος ὁ ἐνώπιον τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου ἀπευθύνας πολιτικὴν ἀγωγὴν καὶ ὑποστηρίζων ταύτην κατὰ τὴν συζήτησιν. Ὅθεν ὁ δηλώσας ἁπλῶς κατὰ τὴν ἀνάκρισιν, ὅτι παρουσιάζεται ὡς πολιτικῶς ἐνάγων, μὴ ἀπευθύνας ὅμως ἀγωγὴν ὁρκίζεται. (ἀπόφ. Ἀρ. Πάγ. 111 τοῦ 1864). Ἐπίσης ὁ ἀπευθύνας μὲν ἀγωγὴν, παραιτηθεὶς ὅμως αὐτῆς πρὸ τῆς ἐξετάσεώς του (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 93), ἢ οὐδόλως δηλώσας ἐνώπιον τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου, ὅτι παρίσταται ὡς πολιτικῶς ἐνάγων (ἀπόφ. Ἀρ. Πάγ. 64 τοῦ 1851). Ἐπίσης τέλος ὁ εἰς τὸ πολιτικὸν δικαστήριον εἰσαγωγὼν τὴν πολιτικὴν ἀγωγὴν (ἀπόφ. Ἀρ. Πάγ. 68 τοῦ 1855). Ἀλλ' ἂν ἐξητάσθη ἀνωμοτὶ ὁ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ παρασταθεὶς ὡς πολιτικῶς ἐνάγων, εἶναι ἀδιάφορον ἂν εἶχεν ἐξετασθῇ ἐνόρκως ἐν τῇ ἀνακρίσει. (Ἀποφ. 43 τοῦ 1861 Ἀρ. Πάγου).

Δεύτερον· πρέπει νὰ ἐξομοιωθῶσι μὲ τὸν πολιτικῶς ἐνάγοντα καὶ οἱ νομίμως ἐκπροσωποῦντες αὐτόν; Ὁ Κωστῆς λύει τὸ ζήτημα καταφατικῶς, ἐπικαλούμενος δύο ἀποφάσεις τοῦ Ἀρ. Πάγου ὑπ' ἀριθ. 138 τοῦ 1846 καὶ 33 τοῦ 1847.

Διςάζομεν περὶ τῆς ὀρθότητος τῶν ἀποφάσεων τούτων, διότι ὁ νόμος μόνον τοὺς πολιτικῶς ἐνάγοντας ἀπαλλάσσει τοῦ ὅρκου, ὑποπτευόμενος αὐτοὺς ἕνεκα τοῦ ἐπικειμένου χρηματικοῦ συμφέροντος. Ποῖον ὅμως συμφέρον ἔχει ὁ ἐπίτροπος; δύναταί τις νὰ ὑποπτεύσῃ εὐλόγως, ὅτι τὸ καθῆκον τῆς ὑπερασπίσεως τῶν ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειάν του θέλει τὸν παρασύρει μέχρι ψευδορκίας; Δὲν πρέπει λοιπὸν ν' ἐπεκτείνωμεν τὴν ἀπαγόρευσιν καὶ εἰς τὸν ἐπίτροπον, διότι οὐδὲν χρηματικὸν συμφέρον προσδοκᾷ ἐκ τῆς ἐκδάσεως τῆς ὑποθέσεως, καὶ διότι ἡ ἐξαίρεσις πρέπει

νὰ ἑρμηνευθῇ στενῶς. Εὐτυχῶς ὁ Ἀρ. Πάγος μετέβαλε νομολογίαν (ἀπόφ. 64 τοῦ 1851) καθιερώσας τὴν γνώμην, ἣν θεωροῦμεν ὀρθοτέραν.

Τρίτον· ὅταν ἠθικόν τι πρόσωπον παρίσταται ὡς πολιτικῶς ἐνάγων, ἐξετάζονται ἀνωμοτὶ καὶ τὰ ἀποτελοῦντα τὸ ἠθικὸν πρόσωπον φυσικὰ πρόσωπα; Νομίζω ναὶ, διότι εἰς ταῦτα θὰ περιέλθῃ τὸ διὰ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς εἰσπραχθησόμενον, ὥστε εἶναι τὸ αὐτὸ, ὡς ἂν ὅλα τὰ φυσικὰ πρόσωπα παρίσταντο συγχρόνως ὡς πολιτικῶς ἐνάγοντες.

Τὸ ζήτημα διαφέρει ὀλίγον, ὅταν οἱ σύνδικοι παρίστανται ὡς πολιτικῶς ἐνάγοντες κατὰ τοῦ πτωχεύσαντος κατηγορουμένου ἐπὶ χρεωκοπίᾳ. Δύνανται τότε νὰ ἐξετασθῶσιν ἐνόρκως οἱ δανεισταὶ τοῦ πτωχεύσαντος; Ὁ Ἀρ. Πάγος ἔλυσεν ἀποφατικῶς τὸ ζήτημα (ἀπόφ. 68 τοῦ 1860), ἀλλ' ὁ Παππαχρήστου (Εὐρ. Θέμ. τόμ. 17 σελ. 420) ἐπέκρινε τὴν ἀπόφασιν ταύτην ὑποστηρίζων τὴν καταφατικὴν λύσιν διὰ τὸν λόγον, ὅτι οἱ σύνδικοι δὲν ἀντιπροσωπεύουσι τὴν θέλησιν τῶν κατὰ μέρος δανειστῶν, καὶ διότι ἐναντία ἡ Γαλλικὴ νομολογία. Ὡς πρὸς ταύτην παρατηρητέον, ὅτι κατὰ τὴν Γαλλικὴν ποινικὴν δικονομίαν οἱ πολιτικῶς ἐνάγοντες δὲν ἀναφέρονται μεταξὺ τῶν ἀπαγορευομένων μαρτύρων, τὴν δὲ ἀπαγόρευσιν εἰσήγαγε μετὰ πολλὰς ἀμφισβητήσεις ἡ νομολογία, ἥτις ἴσως ἕνεκα τούτου ἑρμηνεύει αὐτὴν στενῶς. (Helie τόμ. 8 σελ. 705—715). Ὡς πρὸς δὲ τὴν ἀντιπροσωπείαν τῆς θελήσεως παρατηροῦμεν, ὅτι καὶ ἐπὶ ὅλων τῶν ἠθικῶν προσώπων ἐνδεχόμενον ἡ θέλησις μετόχου τινὸς νὰ ἦναι ἐναντία τῆς τοῦ διευθύνοντος, ἀλλὰ δὲν ἕπεται ἐκ τούτου, ὅτι τὰ φυσικὰ πρόσωπα ἐξετάζονται ἐνόρκως. Νομίζομεν, ὅτι τὸ χρηματικὸν συμφέρον εἶναι τὸ λύον τὸ προκείμενον ζήτημα, τὸ δὲ συμφέρον τοῦτο τῶν δανειστῶν τῆς πτωχεύσεως εἶναι προφανὲς, διότι διὰ τῆς καταδίκης ἀπαλλάσσονται τοῦ συμβιβασμοῦ· ὅθεν θεωροῦμεν ὀρθοτέραν τὴν γνώμην τοῦ Ἀρ. Πάγου.

Τέταρτον· ἐξετάζονται ἐνόρκως ὡς μάρτυρες οἱ συγγενεῖς τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος; Ὁ νόμος μόνον τοὺς συγγενεῖς τοῦ κατηγορουμένου ἐκήρυξεν ἀνικάνους, ὅθεν ἡ ἀπαγόρευσις δὲν δύ-

ναται νὰ ἐκταθῇ καὶ εἰς τοὺς συγγενεῖς τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος. Σταθερὰ εἶναι περὶ τούτου ἡ νομολογία, καθ' ἣν ἐξετάζεται ἐνόρκως καὶ ἡ σύζυγος τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος (ἀπόφ. Ἀρ. Πάγ. 90 τοῦ 1859) καὶ ὁ υἱὸς (ἀποφάσ. Ἀρ. Πάγ. 140 τοῦ 1856) καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ (83 τοῦ 1862 καὶ 45 τοῦ 1865).

Τέλος ζήτημα ἐγεννήθη, ἂν ὁρκισθέντος τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος εἰς τὴν ἐρήμην δίκην, δύναται νὰ ἀναγνωσθῇ ἡ ἔνορκος ἐξέτασίς του, ἀντιλέγοντος τοῦ κατηγορουμένου. Φρονοῦμεν, ὅτι, νομίμως ὁρκισθέντος τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος ἕνεκεν ἐλλείψεως ἀντιῤῥήσεως, δύναται νομίμως νὰ γείνῃ χρῆσις τῆς ἐνόρκου καταθέσεώς του· ἀλλ' ἐναντίαν ἐξέφρασε γνώμην ὁ Ἄρ. Πάγος σκεφθεὶς, ὅτι, γενομένης ἀντιῤῥήσεως ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου εἰς τὴν κατ' ἀντιμωλίαν δίκην κατὰ τῆς ὁρκίσεως τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος, ὤφειλε τὸ δικαστήριον νὰ διατάξῃ τὴν νέαν αὐτοῦ ἐξέτασιν ἀνωμοτὶ (ἀπόφ. 185 τοῦ 1865).

500. Πρέπει νὰ ἐξετασθῶσιν ἀνωμοτὶ καὶ οἱ ἰσχυριζόμενοι, ὅτι ἄλλως φρονοῦσι περὶ ὅρκου, ἢ ὅτι ἔδωκαν ἐναντίαν ὑπόσχεσιν ἔστω καὶ ἔνορκον; Ὄχι. (Helie τόμ. 8 σελ. 739—740).

501. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν ἀνωμοτὶ ἐξεταζομένων μαρτύρων, ἐξεταστέον ἤδη τὰς διατυπώσεις τῆς ὁρκοδοσίας. Ὁ ὅρκος δίδεται κατὰ μὲν τὴν προδικασίαν ἐνώπιον τοῦ ἐξετάζοντος ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου, εἰς δὲ τὸ ἀκροατήριον ἐνώπιον τοῦ συνεδριάζοντος δικαστηρίου· ὁρκίζονται δὲ οἱ μάρτυρες, καθ' ἃ ῥητῶς διατάσσει τὸ ἄρθρον 121 Ποιν. Δικ. ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ εὐαγγελίου, ὅτι θέλουσιν ὁμιλήσει ἀφόβως καὶ ἀπαθῶς καὶ ὅτι θέλουσιν εἰπεῖ ὅλην τὴν ἀλήθειαν καὶ μόνην τὴν ἀλήθειαν. Ἐκ τῆς φράσεως *ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου* ἐξάγεται, ὅτι πρέπει νὰ θέσῃ τὴν χεῖρά του ἐπὶ τοῦ εὐαγγελίου ὁ ὁρκιζόμενος, ἐννοεῖται ὅμως, ὅτι ἂν τοῦτο ἦναι ἀδύνατον ἕνεκα λόγου τινὸς, δὲν ἐπέρχεται ἐντεῦθεν ἀταξία τις.

Ἡ τήρησις τοῦ τύπου τοῦ ὅρκου τούτου εἶναι οὐσιωδῶς ἀναγκαία καὶ πρέπει νὰ προκύπτῃ ἐκ τῆς ἐκθέσεως ἢ τοῦ πρακτικοῦ, ἡ δὲ παράλειψις αὐτοῦ ἐπιφέρει ἀκυρότητα.

Πότε ὅμως πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀποδεικνυομένη ἐκ τῆς ἐκθέσεως ἢ τοῦ πρακτικοῦ ἡ τήρησις τοῦ τύπου τῆς ὁρκοδοσίας;

Κυρίως εἰπεῖν, ὅταν ἀντιγράφηται ἐν τῷ πρακτικῷ ὁ τύπος τοῦ ὅρκου μετὰ τῆς μνείας, ὅτι ἐδόθη ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου· ἀλλ' ἐπειδὴ δυσχερὴς θὰ ἦτο ἡ κατὰ τὴν ἐξέτασιν ἑκάστου μάρτυρος ἐπανάληψις τοῦ τύπου τοῦ ὅρκου παρεδέχθησαν, ὅτι ἡ ἐν τοῖς πρακτικοῖς μνεία, ὅτι ὁ μάρτυς ὡρκίσθη κατὰ τὸ ἄρθρ. 121 Ποιν. Δικ. ἀποδεικνύει καὶ ὅτι ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου ἐδόθη ὁ ὅρκος, καὶ ὅτι ἐτηρήθη ὁ τύπος αὐτοῦ (Helie τόμ. 8 σελ. 744—745)· σύμφωνος εἶναι περὶ τούτου καὶ ἡ νομολογία τοῦ Ἀρείου Πάγου (ἀποφ. 21 τοῦ 1851. 59 τοῦ 1856 καὶ 100 τοῦ 1866). Ὁσάκις δὲ ὁ μάρτυς ὁρκίζεται εἰς τὴν ἀνάκρισιν ἕνεκεν ἀδυναμίας ἐμφανίσεως εἰς τὸ ἀκροατήριον, ἐκτὸς τῆς μνείας, ὅτι ὁ μάρτυς ὡρκίσθη κατὰ τὸ ἄρθρ. 121 Ποιν. Δικ. πρέπει ν' ἀναφέρηται προσέτι ἐν τῇ ἐκθέσει καὶ ὁ λόγος, ἕνεκα τοῦ ὁποίου ἐγένετο ἡ ὅρκισις, καὶ τὸ ἐπιτρέπον τὴν ὁρκοδοσίαν ἄρθρ. 124 Ποιν. Δικ. (ἰδὲ καὶ ἀνωτέρω ἀριθμ. 496 Β).

Ἀλλ' ὁ Ἄρ. Πάγος προέβη καὶ περαιτέρω παραδεχθείς, ὅτι ἡ ἐν τοῖς πρακτικοῖς μνεία, ὅτι οἱ μάρτυρες ὡρκίσθησαν κατὰ τὸ ἄρθρ. 124 Ποιν. Δικ. (ἀπόφ. 19 τοῦ 1859), ὅτι ὡρκίσθησαν κατὰ τὸν νόμον (28 τοῦ 1844. 84 τοῦ 1852. 87 τοῦ 1857), καὶ τέλος, ὅτι ὡρκίσθησαν κατὰ τὰς νομίμους διατυπώσεις (1 καὶ 12 τοῦ 1847. 31 τοῦ 1848), ἀποδεικνύει ὅτι ὁ ὅρκος ἐδόθη συμφώνως μὲ τὸ ἄρθρ. 121 Ποιν. Δικ. Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ ἑρμηνεία αὕτη, ἀρκουμένη εἰς ἁπλᾶς εἰκασίας περὶ τῆς τηρήσεως οὐσιωδεστάτων διατυπώσεων, ἐνῷ ὁ νόμος ἀπαιτεῖ ῥητὰς καὶ σαφεῖς ἀποδείξεις, εἶναι ἐσφαλμένη. Καὶ αὐτὸς ὁ Ἄρ. Πάγος παρεδέχθη ἄλλοτε, ὅτι ἡ μνεία ὅτι ὁ μάρτυς ὡρκίσθη (63 τοῦ 1850), ἢ ὡρκίσθη ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ εὐαγγελίου, οὐδόλως ἀποδεικνύει, ὅτι ἐτηρήθη ὁ τύπος τοῦ ἄρθρ. 121 Ποιν. Δικ. (9 τοῦ 1845. 2 καὶ 83 τοῦ 1854. 137 τοῦ 1859. 31 τοῦ 1866). Εὐτυχῶς ἐσχάτως ὁ Ἄρ. Πάγος καθιέρωσε καθ' ὁλοκληρίαν τὴν ἡμετέραν γνώμην, ἀποφασίσας, ὅτι ἡ μνεία, ὅτι ὁ μάρτυς ὡρκίσθη ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ εὐαγγελίου κατὰ τὸν νόμον, δὲν ἀποδεικνύει νόμιμον ὅρκισιν, διότι δὲν ἐξάγεται κατὰ ποῖον νόμον ὡρκίσθη. (ἀπόφ. 72 τοῦ 1870).

502. Ἐνίοτε τὰ πρακτικὰ καὶ αἱ ἀνακριτικαὶ ἐκθέσεις, ἀναφέροντα κατὰ λέξιν τὸν τύπον τοῦ δοθέντος ὅρκου, παραλείπουσι

φράσεις τινὰς αὐτοῦ. Ἐγεννήθη ὅθεν τὸ ζήτημα, ἂν ἡ παράλειψις τῆς φράσεως *ἀφόβως καὶ ἀπαθῶς* ἐπιφέρῃ ἀκυρότητα. Καὶ τὸ ζήτημα τοῦτο ἀντιφατικῶς ἔλυσεν ὁ Ἄρ. Πάγος διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 3 τοῦ 1844 ἀποφάσεως ἀπεφάνθη, ὅτι ἡ ἀνωτέρω παράλειψις δὲν εἶναι οὐσιώδης καὶ δὲν ἐπιφέρει ἀκυρότητα· διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 146 τοῦ 1866 ἀπεφάνθη τὸ ἐναντίον. Προτιμῶμεν τὴν πρώτην ἀπόφασιν, διότι τὸ οὐσιῶδες τοῦ ὅρκου εἶναι, ὅτι ὀρκίζομαι ὅτι θὰ εἴπω τὴν ἀλήθειαν. Ἐπίσης ἐγεννήθη ζήτημα ἂν ὑπάρχῃ ἀκυρότης, ὅταν ὁ μάρτυς ὡρκίσθη νὰ εἴπῃ μόνην τὴν ἀλήθειαν οὐχὶ δὲ καὶ ὅλην τὴν ἀλήθειαν. Ὁ Ἄρ. Πάγος ἐθεώρησε τὴν τοιαύτην ὁρκοδοσίαν ὡς ἄκυρον (Ἀποφ. Ἀρ. Πάγου 64 τοῦ 1867). Τέλος ἐγεννήθη τὸ ζήτημα, ἂν ἡ εἰς τὸν τύπον τοῦ ὅρκου προσθήκη «εἰς ὅ,τι ἐρωτηθῶ» ἣν πρόεδροί τινες ἀτόπως μεταχειρίζονται, παραβλάπτῃ τὸ κῦρος τοῦ ὅρκου. Ὁ Ἄρειος Πάγος ὀρθῶς ἐθεώρησε τὴν φράσιν ταύτην ὡς σημαίνουσαν «περὶ ὅσων ἐξετασθῶ» καὶ ἐπομένως ὡς μὴ ἐπιφέρουσαν ἀκυρότητα τοῦ ὅρκου (Ἀποφ. 41 τοῦ 1866).

Ἄλλοτε πάλιν ἀναφέρεται μὲν ἐλλιπῶς ἐν τῷ πρακτικῷ ἢ ἐν τῇ ἐκθέσει ὁ τύπος τοῦ ὅρκου, γίνεται ὅμως παραπομπὴ καὶ εἰς τὸ ἄρθρ. 121 Ποιν. Δικ. Ὅθεν ζήτημα ἐγεννήθη ἂν ἡ μνεία, ὅτι ὁ μάρτυς «ὡρκίσθη ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, ὅτι θὰ εἴπῃ τὴν ἀλήθειαν κατὰ τὸ ἄρθρ. 121 Ποιν. Δικ.» ἀποδεικνύῃ νόμιμον ὁρκοδοσίαν. Ὁ Ἄρ. Πάγος διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 12 τοῦ 1867 ἀποφάσεώς του ἔλυσε τὸ ζήτημα καταφατικῶς. Ἐπίσης ἀμφίβολον εἶναι ἂν ἐλλειπούσης ἐκ τοῦ τύπου τοῦ ὅρκου μόνης τῆς φράσεως «ὅλην τὴν ἀλήθειαν» ὑπαρχούσης δὲ παραπομπῆς εἰς τὸ ἄρθρ. 121 Ποιν. Δικ. ὑπάρχῃ νόμιμος ὁρκοδοσία. Ὁ Ἄρ. Πάγος ἔλυσε τὸ ζήτημα τοῦτο ἀποφατικῶς διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 151 τοῦ 1870, καὶ τὴν τελευταίαν ταύτην λύσιν θεωροῦμεν ὀρθοτέραν εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις, διότι δὲν προκύπτει ἐκ τῶν ἀνωτέρω φράσεων σαφῶς, ὅτι ἐτηρήθη ὁλόκληρος ὁ ἐν τῷ ἄρθρ. 121 Ποιν. Δικ. τύπος τοῦ ὅρκου.

503. Ὁ ἀνωτέρω τύπος τοῦ ὅρκου ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ ἄρθρ. 23 τοῦ ἀπὸ 9 Ἰουλίου 1852 καταστατικοῦ τῆς Συνόδου νόμου, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἱερεῖς τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας, ἡ

δὲ τροποποίησις αὕτη ἐπεξετάθη καὶ εἰς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ λοιποὺς κληρικοὺς τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας διὰ τοῦ νόμου τῆς 31 Μαΐου 1860 (Κώδ. Ῥάλλη σελ. 1670). Ἡ τροποποίησις αὕτη συνίσταται εἰς τὴν ἀντικατάστασιν τῆς λέξεως ὀρκίζομαι, διὰ τῶν λέξεων, « διαβεβαιῶ ἐπὶ τῇ ἱερωσύνῃ μου, » ἀναφέροντα δὲ τὴν τροποποίησιν ταύτην τὸ ἐδ. 2 καὶ 3 τοῦ ἄρθ. 23 τοῦ καταστατικοῦ τῆς Συνόδου νόμου προσθέτουσι τὰ στοιχεῖα «κτλ.» Ἐντεῦθεν, καὶ ἐκ τοῦ ὅτι ὁ τύπος τοῦ ὅρκου ἄλλως ἤθελεν εἶσθαι ὅλως ἐλλειπὴς καὶ ἀόριστος, ἐξάγεται, ὅτι κατὰ τὰ λοιπὰ ἰσχύει καθ' ὁλοκληρίαν ὁ τύπος τοῦ ἄρθρ. 121 Ποιν. Δικ. ὥστε ὁ πλήρης τύπος τοῦ ὅρκου τῶν ἱερέων εἶναι «Διαβεβαιῶ ἐπὶ τῇ ἱερωσύνῃ μου, ὅτι θέλω ὁμιλήσει ἀφόβως καὶ ἀπαθῶς, καὶ ὅτι θέλω εἰπεῖ ὅλην τὴν ἀλήθειαν καὶ μόνην τὴν ἀλήθειαν.» Ὅθεν καὶ ὁ Ἄρ. Πάγος ἐθεώρησε καὶ ἐπὶ ἱερέων ἀναγκαίαν τὴν φράσιν ἀφόβως καὶ ἀπαθῶς. (Ἀπόφ. 27 καὶ 138 τοῦ 1866).

Ὁ τύπος οὗτος τοῦ ὅρκου πρέπει νὰ δοθῇ ἐπὶ τοῦ Εὐαγγελίου ὡς καὶ ὁ τοῦ 121 Ποιν. Δικ.; Τὸ ἄρθρ. 23 τοῦ καταστατικοῦ τῆς Συνόδου οὐδὲν ἀναφέρει περὶ τούτου. Ἐν τούτοις ἡ πρακτικὴ καθιέρωσε νὰ δίδηται ὁ ὅρκος θέτοντος τοῦ ὀρκιζομένου τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ στήθους. Ὁ Ἄρ. Πάγος ἀπεφάσισεν, ὅτι δὲν ἀπαιτεῖται κατὰ τὸν ὅρκον τοῦ ἱερέως νὰ πρόκηται ἱερὸν Εὐαγγέλιον. (Ἀποφ. 122 τοῦ 1866).

Τί πρέπει ν' ἀναφέρηται εἰς τὴν ἔκθεσιν ἢ τὸ πρακτικὸν, ἵνα προκύπτῃ, ὅτι ἐτηρήθη ὁ ἀνωτέρω τύπος τοῦ ὅρκου; Κατὰ τὴν ὡς ἄνω ἐκφρασθεῖσαν γνώμην, ὅταν δὲν ἀναφέρηται αὐτολεξεὶ ὁλόκληρος ὁ τύπος τοῦ ὅρκου, πρέπει νὰ μνημονεύηται, οὐ μόνον τὸ ἄρθρ. 23 τοῦ καταστατικοῦ τῆς Συνόδου νόμου, ἀλλὰ καὶ συνδυασμένον μὲ τὸ ἄρθρ. 121 Ποιν. Δικ. Ἐν τούτοις ὁ Ἄρ. Πάγος ἀκολουθῶν καὶ ἐνταῦθα τὴν αὐτὴν διασταλτικὴν ἑρμηνείαν παρεδέχθη, ὅτι ἡ ἐν τοῖς πρακτικοῖς μνεία, ὅτι ὁ μάρτυς ὡρκίσθη «κατὰ τὸ καταστατικὸν τῆς Συνόδου» (33 τοῦ 1857), ἢ « ἐπὶ τῇ διαβεβαιώσει τῆς ἱερωσύνης του » (9 τοῦ 1853), ἀποδεικνύει, ὅτι ἐτηρήθη ὁ νόμιμος τύπος τοῦ ὅρκου. Διὰ μεταγενεστέρων ὅμως ἀποφάσεών του καθιέρωσε τὴν ἀ-

νωτέρω γνώμην, τὴν μόνην ὀρθὴν (64 τοῦ 1865 καὶ 139 τοῦ 1869).

504. Οἱ ἀνωτέρω τύποι τοῦ ὅρκου ὡρίσθησαν διὰ τοὺς χριστιανούς, ἀλλ' ἐὰν, προσθέτει τὸ ἄρθρ. 121 ἐδ. 2, ὁ μάρτυς πρεσβεύῃ θρησκείαν τινὰ ἀνεγνωρισμένην παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ἢ καὶ μόνον ἀνεκτὴν, παρὰ τῇ ὁποίᾳ νενόμισται ἢ εἴθισται ἰδιαίτερός τις τοῦ ὁρκίζεσθαι τρόπος, ἔχει κῦρος καὶ οὗτος εἰς τὴν ποινικὴν δίκην.

Εἰς Ὀθωμανοὺς καὶ Ἑβραίους ἐφηρμόσθη ἡ διάταξις αὕτη τοῦ νόμου· καὶ κατὰ μὲν τὴν Ὀθωμανικὴν θρασκείαν ὁ τύπος τοῦ ὅρκου ἔχει οὕτως· « Βιλαχὶ Μπιλαχὶ Ταλαχὶ μποῦ γιοῦν » ντουνιὰ γιάρουν ἄχρετ: ἤγουν μεταφραζόμενον. Ὄμνυμι θεὸν, » ὀμνύω εἰς τὸν θεὸν, ὀμνύω ἐν ὀνόματι τοῦ θεοῦ, σήμερον » κόσμος αὔριον δευτέρα παρουσία. (Εὑρετ. τόμ. 11 σελ. 332). Εἰς δὲ τὴν Ἑβραϊκὴν ἔχει οὕτως· «ἐν πρώτοις ἵνα ζώσηται » βάτον καὶ κρατήσῃ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸ μεγαλεῖον καὶ » εἴπῃ οὕτως. Εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, » ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ διαγαγὼν ἡμᾶς διὰ » ξηρᾶς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν, ὅτι οὐ ψεύδομαι, εἰ δὲ καὶ » ψευδόμενος εὑρεθῶ δώῃ μοι Κύριος ὁ Θεὸς τὴν λέπραν τοῦ » Γιεζῆ καὶ τοῦ Ἀμμᾶ, Ἠλὴ τοῦ ἱερέως τὴν καταδίκην, καὶ » ἀνοιξάτω ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς καὶ καταπιέτω με ζῶντα » ὡς τὸν Δαθὰν καὶ Ἀβηρών. » (Εὐρ. τόμ. 8 σελ. 160).

Παρατηρητέον, ὅτι οἱ ἀνωτέρω τύποι τοῦ ὅρκου δὲν καθιεροῦνται διὰ νόμου τινὸς, ἑπομένως ἡ ἐν μέρει παράλειψις ἢ τροποποίησις αὐτῶν δὲν ἐπιφέρει, φρονοῦμεν, ἀκυρότητα, διότι τὸ οὐσιῶδες εἶναι νὰ ἐπικαλεσθῇ ὁ μάρτυς τὸν θεὸν, εἰς ὃν πιστεύει. Καλὸν μάλιστα εἶναι νὰ τηρῶσιν ἀκριβῶς τὰ δικαστήρια τὰς ἐπιτοπίως καθιερωμένας διατυπώσεις τῆς ὁρκοδοσίας τῶν ἀλλοθρήσκων, οἷαι, φέρ' εἰπεῖν, ὑπάρχουσιν ἐν Κερκύρᾳ, ἔνθα οἱ Ἰουδαῖοι ὁρκίζονται κρατοῦντες εἰς χεῖρας πτερὸν καὶ ἔχοντες τὴν κεφαλὴν κεκαλυμμένην διὰ τοῦ πίλου των.

Τὰ ἑξῆς δύο ζητήματα παρουσιάζονται καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ὅρκους τούτους.

α) Εἶναι ἀνάγκη νὰ μεταφράζηται ὁ τύπος τοῦ ὅρκου εἰς

τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἢ ἀρκεῖ νὰ δίδηται εἰς τὴν γλῶσσαν τῆς ξένης θρησκείας; Τὸ δεύτερον παρεδέχθη ὁ Ἄρειος Πάγος (ἀποφ. 107 τοῦ 1865). Ἐν τούτοις καλὸν νὰ δίδηται καὶ εἰς τὰς δύο γλώσσας ὁ ὅρκος, διότι δύναται νὰ συμβῇ νὰ ἀγνοῇ ὁ μάρτυς τὴν γλῶσσαν τῆς θρησκείας του, ὅτε δύναταί τις νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι δὲν γνωρίζει ἀληθῶς τὴν σημασίαν τοῦ ὅρκου, ὃν δίδει.

6) Ἀρκοῦσιν οἱ ἀνωτέρω τύποι ἢ πρέπει νὰ προστεθῇ καὶ ὁ τύπος τοῦ ἄρθρου 121 Ποιν. Δικ. ὅτι θέλει ὁμιλήσει κτλ; Ὁ Ἄρ. Πάγος διὰ μὲν τῆς ὑπ' ἀριθ. 111 τοῦ 1851 ἀποφάσεώς του ἐθεώρησεν ὡς περιττὴν τὴν προσθήκην ταύτην, διὰ δὲ τῆς ὑπ' ἀριθ. 44 τοῦ 1864 ἐθεώρησε ταύτην ὡς ἀναγκαίαν. Τὴν δευτέραν ταύτην γνώμην θεωροῦμεν ὡς μόνην ὀρθὴν, διότι οἱ ἀνωτέρω τύποι τοῦ ὅρκου παρέχουσιν ἁπλῆν ἐπίκλησιν τῆς θεότητος, χωρὶς νὰ ὁρίζηται ἐπὶ τίνι λόγῳ ἐπικαλεῖταί τις μάρτυρα τὸν θεόν· ὅθεν πρέπει νὰ προστεθῇ καὶ ὁ τύπος τοῦ ἄρθρ. 121, ὅστις συμπληροῖ οὕτω τὸν ὅρκον.

505. Ἐὰν ἐκ τῶν πρακτικῶν δὲν προκύπτῃ, ὅτι μάρτυς τις εἶναι χριστιανὸς, ὡρκίσθη δὲ οὗτος ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ εὐαγγελίου, ὑπάρχει ἀκυρότης; Καταφατικῶς ἔλυσε τὸ ζήτημα ὁ Ἄρ. Πάγος (Ἀπόφ. 41 τοῦ 1870)· ἀλλ' ἀμφιβάλλομεν περὶ τῆς ὀρθότητος τῆς λύσεως ταύτης, διότι δίδει μὲν τὸ ἄρθρ. 121 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. κῦρος καὶ εἰς τοὺς ἰδιαιτέρους περὶ ὅρκων τύπους τῶν διαφόρων θρησκειῶν, ἀλλὰ πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρου τούτου πρέπει νὰ προκύπτῃ ῥητῶς, ὅτι πρόκειται περὶ θρησκείας ἐχούσης ἰδιαίτερον τύπον ὅρκου· ἐλλειπούσης ὅμως διαβεβαιώσεως τοιαύτης, ὀρθῶς πρέπει νὰ θεωρηθῇ δοθεὶς ὁ ὅρκος κατὰ τὸ ἄρθρ. 121 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ. Ἐν Γαλλίᾳ μάλιστα παραδέχονται, ὅτι καὶ οἱ ἀλλόθρησκοι ἐγκύρως δίδουσι τὸν συνήθη ὅρκον (Helie τόμ. 8 σελ. 751—752).

506. Ὁ ὅρκος δίδεται πρὸ τῆς ἐξετάσεως τοῦ μάρτυρος· ἀλλ' ἂν μάρτυς τις εἰς τὴν ἀνάκρισιν ἐξετασθῇ διὰ χειραψίας καὶ εἶτα κριθῇ ἀναγκαῖον νὰ ὁρκισθῇ, πρέπει νὰ ἐξετασθῇ ἐκ νέου, ἢ ἀρκεῖ νὰ ἐπιβεβαιώσῃ τὴν προτέραν κατάθεσίν του; Τὸ δεύτερον τοῦτο παρεδέχθη ὁ Ἄρ. Πάγος διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 35 τοῦ 1857 ἀποφάσεώς του.

507. Οἱ μάρτυρες ἐξετάζονται καθεὶς χωριστὰ, καὶ εἰς τὴν προδικασίαν μὴ παρόντος τοῦ κατηγορουμένου (126 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ.). Ἀμφισβήτησις ὑπάρχει ἐν Γαλλίᾳ, ἂν ἐπιτρέπηται ἡ κατὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων ἐν τῇ προδικασίᾳ παρουσία τοῦ εἰσαγγελέως· ὁ Helie (No 2450) ἀποφαίνεται ἀποφατικῶς, ὁ Trebutien (σελ. 237) καὶ ἡ πρακτικὴ καταφατικῶς. Τὴν καταφατικὴν λύσιν παρεδέχθη ὁ νομοθέτης ἡμῶν, καὶ διὰ μὲν τοῦ ἄρθρ. 204 Ποιν. Δικ. χορηγεῖ εἰς τὸν εἰσαγγελέα τὸ δικαίωμα νὰ παρευρίσκηται εἰς πᾶσαν ἐν γένει ἀνακριτικὴν πρᾶξιν, διὰ δὲ τοῦ ἄρθρ. 205 Ποιν. Δικ. χορηγεῖ τῷ εἰσαγγελεῖ τὸ δικαίωμα νὰ διορίσῃ καὶ ἕτερον ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον νὰ παρευρεθῇ ἀντ' αὐτοῦ εἰς ἀνακριτικήν τινα πρᾶξιν. Ἕκαστος δὲ τούτων ἔχει τότε τὸ δικαίωμα κατὰ τὸ ἄρθρ. 205 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. νὰ κάμῃ παρατηρήσεις, ν' ἀποτείνῃ ἐρωτήσεις πρός τε τὸν μάρτυρα καὶ τὸν κατηγορούμενον, καὶ νὰ κάμῃ τὰς ἀνηκούσας προτάσεις διὰ ζώσης ἢ ἐγγράφως.

Ἀλλ' ἔχει τὸ δικαίωμα καὶ ὁ εἰσαγγελεὺς τῶν Ἐφετῶν νὰ παρασταθῇ κατὰ τὴν ἀνάκρισιν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων καὶ κατηγορουμένων καὶ ἐν γένει εἰς τὴν ἐνέργειαν τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων; Καταφατικῶς λύεται τὸ ζήτημα τοῦτο εἰς τὴν πρακτικὴν καὶ ὀρθῶς, διότι τὸ εἰς τὸν εἰσαγγελέα τῶν Ἐφετῶν χορηγούμενον ὑπὸ τοῦ νόμου δικαίωμα τῆς διευθύνσεως τῆς ἀνακρίσεως καὶ τῆς ἐπιτηρήσεως τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων (ἄρθρ. 13 καὶ 15 Ποιν. Δικ.) δύναται νὰ ἐξασκηθῇ οὐ μόνον μακρόθεν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτὴν τῆς ἀνακρίσεως.

Τὸ δικαίωμα τοῦ εἰσαγγελέως ἔχει κατὰ τὸ ἄρθρ. 296 Ποιν. Δικ. καὶ ὁ ἰδιώτης κατήγορος, ὅθεν δικαιοῦται νὰ παρευρεθῇ καὶ οὗτος εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων. Τοὐναντίον ὁ πολιτικῶς ἐνάγων δὲν δύναται νὰ παρευρεθῇ, διότι τὸ ἄρθρ. 303 Ποιν. Δικ. χορηγοῦν τῷ πολιτικῶς ἐνάγοντι τὸ δικαίωμα νὰ παρευρίσκηται εἰς τὰς ἀνακριτικὰς πράξεις, ῥητῶς ἐξαιρεῖ τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων καὶ κατηγορουμένων. Εἰς τὸ ἀκροατήριον ἐξετάζονται οἱ μάρτυρες δημοσίᾳ, παρόντων ὅλων τῶν διαδίκων.

508. Περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων ἠρέθη ἡ ἑξῆς ἀμφισβήτησις· πρέπει ν' ἀπευθύνωνται εἰς τοὺς μάρτυρας ἀλλεπάλληλοι ἐρωτήσεις καὶ ἐπ' αὐτῶν νὰ ζητῆται ἡ ἀπάντησίς των, ἢ νὰ ἐξηγῆται εἰς αὐτοὺς τὸ ἀντικείμενον ἐν γένει τῆς ἐξετάσεώς των, καὶ εἶτα ν' ἀφίνωνται ἐλεύθεροι νὰ καταθέτωσιν ὅ,τι γνωρίζουσιν; Ἰσχυρίσθησάν τινες τὸ πρῶτον ἐπὶ λόγῳ, ὅτι ἐνδεχόμενον νὰ ἔλθῃ ὁ μάρτυς ἔχων προσχεδιασμένην ψευδῆ ἀπάντησιν, ἣν δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ ὑποβάλῃ ἀναστρεφομένων τῶν ἐρωτήσεων. Φρονοῦμεν ὅμως, ὅτι τὸ δεύτερον σύστημα εἶναι τὸ μόνον ὀρθὸν, διότι, ἵνα λάβωμεν τὴν ἀληθῆ ἐντύπωσιν τοῦ μάρτυρος, ἀνάγκη ν' ἀφήσωμεν αὐτὸν ἐλεύθερον εἰς τὴν ἔκθεσιν τῶν ἰδεῶν του. Διὰ τῶν διακεκομμένων καὶ ἀσχέτων ἐρωτήσεων πολὺ ἐνδεχόμενον εἶναι ν' ἀποπλανηθῇ ὁ μάρτυς ἐκ κακῆς ἀντιλήψεως, ἐξ ἀμηχανίας, ἢ ἐξ ἐκπλήξεως εἰς ἀπαντήσεις πόρρω ἀπεχούσας τῆς ἀληθείας. Μετὰ τὸ τέλος τῆς καταθέσεως τοῦ μάρτυρος δύναται ὁ ἐξετάζων νὰ τῷ ἀπευθύνῃ τὰς δεούσας ἐρωτήσεις πρὸς ἐξέλεγξιν τοῦ προσχεδιασμένου ἢ μὴ αὐτῆς, πρὸς ἐξήγησιν τῶν ἀντιφάσεων, καὶ πρὸς συμπλήρωσιν τῶν κενῶν. (**Helie No 2169**). Τὴν γνώμην ταύτην ὑποστηρίζει καὶ τὸ ἄρθρ. **385** Ποιν. Δικ. καθ' ὃ «οἱ μάρτυρες δὲν πρέπει νὰ διακόπτωνται εἰς τὰς μαρτυρίας των.» (**Helie** τόμ. **8** σελ. **753—755**).

Ἐν τούτοις δὲν πρέπει νὰ ἐφαρμόσωμεν λίαν στενῶς καὶ τὸ σύστημα τοῦτο. Ὅταν ὁ μάρτυς παρεκτρέπηται εἰς γεγονότα ὅλως ξένα τῆς ὑποθέσεως, ὅταν ὑπερπηδᾷ περιστατικά τινα, δύναται βεβαίως ὁ ἐξετάζων νὰ ἐπαναφέρῃ αὐτὸν εἰς τὴν ὑπόθεσιν, ἢ δι' ἐγκαίρων τινῶν ἐρωτήσεων ν' ἀποφύγῃ κενόν τι, διότι ἡ βραδυτέρα συμπλήρωσις ἔσεται δυσχερεστέρα μέχρις οὗ ὑποβληθῶσιν ἐκ νέου εἰς τὸν μάρτυρα αἱ περιέχουσαι τὸ κενὸν περιστάσεις.

Πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν τῆς ἀποφυγῆς τῆς ἀποπλανήσεως τοῦ μάρτυρος ἀπηγόρευσεν ὁ νόμος καὶ τὰς παραπειστικὰς ἐρωτήσεις· εἶναι δὲ τοιαῦται κατὰ τὸ ἄρθρ. **127** Ποιν. Δικ. ἐκεῖναι, καθ' ἃς ὑποτίθενται ἢ ἐκλαμβάνονται ὡς ἀληθῆ πράγματα μήπω ὁμολογηθέντα παρὰ τοῦ κατηγορουμένου, ἢ μηδέπω

εἰρημένα παρὰ τοῦ μάρτυρος, ἢ αἱ ὁποῖαι διὰ τὴν διττὴν αὐτῶν σημασίαν δύνανται νὰ παρεξηγηθῶσιν.»

509. Πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας ἐπετράπη καὶ ἡ κατ' ἀντιπαράστασιν πρὸς τὸν κατηγορούμενον ἐξέτασις τῶν μαρτύρων. Τὸ ἄρθρ. 126 ἐδ. 3 λέγει ῥητῶς « Δύνανται δὲ οἱ μάρτυρες, ὅταν τοῦτο ἦναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖον πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς δίκης, ν' ἀντεξετάζωνται πρὸς τὸν κατηγορούμενον καὶ κατὰ τὴν ἀνάκρισιν αὐτήν.» Ἀλλὰ δύνανται νὰ ἐξετασθῶσιν οἱ μάρτυρες κατ' ἀντιπαράστασιν πρὸς ἀλλήλους; Οἱ Γάλλοι συγγραφεῖς (Helie No 2474) ἀποκρούουσι τοιαύτην ἀντιπαράστασιν. Ἐν περιπτώσει διαφωνίας τῶν μαρτύρων δύναται λέγουσι, νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ ἰδιαιτέρα ἑκάστου αὐτῶν ἐξέτασις πρὸς ἐξήγησιν τῶν διαφωνιῶν, οὐχὶ ὅμως καὶ ἡ πρὸς ἀλλήλους ἀντιπαράστασις, διότι εἰδοποιούμενοι οὕτως οἱ μάρτυρες περὶ τῶν διαφωνιῶν των, θέλουσι προσπαθήσει νὰ συμφωνήσωσι καὶ νὰ παρουσιασθῶσιν οὕτως ὁμόφωνοι ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ κατηγορουμένου. Καὶ σημειωτέον, ὅτι ἡ Γαλ. Ποιν. Δικ. δὲν ἐπιτρέπει ῥητῶς οὐδὲ τὴν πρὸς τοὺς κατηγορουμένους ἀντιπαράστασιν τῶν μαρτύρων, ἣν ἡ νομολογία καθιέρωσεν.

Ἡ γνώμη αὕτη πρέπει κατὰ μείζονα λόγον νὰ ἐφαρμοσθῇ παρ' ἡμῖν, διότι τὸ ἄρθρ. 126 Ποιν. Δικ. μόνον τὴν πρὸς τοὺς κατηγορουμένους ἀντιπαράστασιν ἐπιτρέπει, ὅταν τοῦτο ἦναι *ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖον* πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς δίκης, ἐκ τούτου δ' ἐξάγεται, ὅτι δὲν ἠθέλησε νὰ ἐπιτρέψῃ αὐτὴν καὶ διὰ τοὺς μάρτυρας πρὸς ἀλλήλους. Ἐν τούτοις ὁμόφωνος ἡ πρακτικὴ εἶναι ἐναντία.

Ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ δύνανται οἱ μάρτυρες νὰ ἐξετασθῶσι κατ' ἀντιπαράστασιν πρὸς ἀλλήλους (Helie τόμ. 8 σελ. 765), ἀλλὰ περὶ τούτων ἐν τῷ ἑπομένῳ περὶ τῆς ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίας βιβλίῳ.

510. Περὶ τῆς ἐξετάσεως ἑκάστου μάρτυρος συντάσσεται ἔκθεσις, διότι κατὰ τὸ ἄρθρ. 72 ἐδ. 2 περὶ πάσης ἀνακριτικῆς πράξεως συντάσσεται τοιαύτη, κατὰ δὲ τὸ ἄρθρ. 183 καὶ 198 τοιαύτη συντάσσεται καὶ περὶ τῆς ἐνώπιον τοῦ ἀνακριτοῦ ἐξετάσεως τοῦ μάρτυρος.

Εἰς τὴν ἔκθεσιν ταύτην πρέπει ν' ἀναφέρηται ὅσον ἔνεστι πιστότερον ἡ κατάθεσις τοῦ μάρτυρος, τηρουμένων τῶν ἰδίων αὐτοῦ λέξεων καὶ ἐκφράσεων. Πολλοὶ ἀνακριταὶ φροντίζουσι νὰ καταχωρίζωσι τὴν κατάθεσιν τοῦ μάρτυρος εἰς γλῶσσαν ὀρθὴν καὶ καθαρεύουσαν. Τοῦτο εἶναι λίαν ἄτοπον, διότι πρὸς ἀληθῆ καὶ ὀρθὴν ἐκτίμησιν τῆς καταθέσεως τοῦ μάρτυρος ἀνάγκη νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τοιαύτη, ὁποίαν ὁ μάρτυς τὴν ἐξέφερεν, ὅταν δὲ ὁ ἀνακριτὴς τὴν γράφῃ εἰς γλῶσσαν καθαρεύουσαν, θὰ περιέλθῃ εἰς τὰ συμβούλια ἢ δικαστήρια οὐχὶ ἡ κατάθεσις τοῦ μάρτυρος, ἀλλ' ἡ ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ γενομένη ἐκτίμησις τῆς καταθέσεως ταύτης. Πολλάκις ἡ ἀλήθεια προκύπτει ἀπὸ μίαν χυδαίαν ἔκφρασιν, καὶ ἄλλοτε ἀγοραία τις λέξις δύναται νὰ πείσῃ τὸν δικαστήν. Ἀνάγκη ἐπομένως νὰ τηρηθῇ ἡ ἰδιαιτέρα γλῶσσα καὶ ὁ ἰδιαίτερος τρόπος τῆς ἐκφράσεως ἑκάστου, καὶ εἰς τὸν δικαστὴν ἀπόκειται ἡ ἐκτίμησις ἑκάστης καταθέσεως. Καὶ αὐταὶ αἱ ἰδιαίτεραι περιστάσεις τῆς ἐξετάσεως, οἷον αἱ χειρονομίαι, αἱ ἐπιφωνήσεις, αἱ ἀμφιβολίαι κτλ. καλὸν εἶναι ν' ἀναφέρωνται ἐν τῇ ἐκθέσει (Helie No 2476 καὶ 2479). Ἐκ τούτων προκύπτει, ὅτι ἡ κατάθεσις τοῦ μάρτυρος πρέπει νὰ συντάσσηται εἰς πρῶτον πρόσωπον (Helie No 2478).

511. Ὡς πρὸς τοὺς λοιποὺς τύπους τῆς ἐκθέσεως ἰσχύουσι τὰ γενικὰ περὶ ἐκθέσεων, ἤγουν γράφεται ὑπὸ τοῦ γραμματέως ἢ ἄλλου τινὸς τῶν συμπραττόντων, ὑπαγορεύοντος τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου, ἐνώπιον τοῦ ἐξεταζομένου μάρτυρος (Helie No 2481—2482) (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 425—426).

Πρέπει ν' ἀναγινώσκηται ἡ ἔκθεσις εἰς τὸν μάρτυρα; πρέπει νὰ ἐρωτᾶται ἂν ἔχῃ τι νὰ προσθέσῃ, ἤγουν ἂν ἔχωσι καλῶς τὰ ἐν τῇ ἐκθέσει; Παρὰ Γάλλοις ἀμφότερα ταῦτα ῥητῶς ἀπαιτεῖ τὸ ἄρθρ. 76 instr. crim. Παρ' ἡμῖν οὔτε τὰ περὶ ἐκθέσεων ἄρθρα 73 καὶ 74 Ποιν. Δικ. οὔτε τὰ περὶ τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων ἄρθρ. 126 καὶ 183 περιέχουσι τοιαύτας διατάξεις. Ἐν τούτοις ἐπειδὴ χρέος τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου εἶναι νὰ ἐκθέσῃ πιστῶς τὴν κατάθεσιν τοῦ μάρτυρος, ὀφείλει ν' ἀναγινώσκῃ τὴν ἔκθεσιν, ἵνα ἀποφαίνηται περὶ αὐτῆς

ὁ μάρτυς πρὸς ἀποφυγὴν παντὸς λάθους καὶ πάσης παραλείψεως, τοσοῦτο δὲ μᾶλλον πρέπει νὰ γίνηται τοῦτο, καθ' ὅσον καὶ ἡ Πολ. Δικ. ῥητῶς καθιεροῖ τὴν διάταξιν ταύτην ὡς οὐσιώδη διὰ τοῦ ἄρθρ. 133 ἐδ. 2 (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 429).

Αἱ ἐκθέσεις ὑπογράφονται, ἐπίσης καὶ πᾶσα διαγραφὴ καὶ πρόσθήκη, ἄλλως αὗται θεωροῦνται ὡς μὴ ὑπάρχουσαι (78 instr. crim.) (Helie No 2491). (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 430). Σημειωτέον, ὅτι μόνον ἀμέσως κατὰ τὴν σύνταξιν τῶν ἐκθέσεων δύναται νὰ γείνῃ ἡ διόρθωσις εἰς τὸ περιθώριον, βραδύτερον δὲ πρέπει νὰ συνταχθῇ νέα ἔκθεσις (Ἀποφ. Ἀρ. Πάγ. 39 τοῦ 1851).

512. Ἐνδέχεται νὰ ὦσι μάρτυρές τινες κωφοὶ, ἄλαλοι, ἢ κωφάλαλοι, τότε, εἰ μὲν γνωρίζουσι γράφειν, ὅλαι αἱ ἐρωτήσεις καὶ ἄλλαι παρατηρήσεις ὑπαβάλλονται ἐγγράφως εἰς αὐτοὺς, οἵτινες ἀπαντῶσιν ἐπίσης ἐγγράφως (129 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ.), εἰ δὲ εἶναι ἄπειροι τοῦ γράφειν, διορίζονται ὑπὸ τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου ἢ τοῦ προέδρου τοῦ δικαστηρίου διερμηνεῖς· τοῦτο γίνεται προσέτι, ὅταν οἱ μάρτυρες δὲν ἦναι ἐγκρατεῖς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης (ἄρθρ. 130 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.), ἤγουν, ὅταν δὲν δύνανται νὰ ἐκφρασθῶσιν εὐκρινῶς εἰς αὐτὴν Καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν διορίζονται διερμηνεῖς οἱ δυνάμενοι νὰ συνεννοηθῶσι μετὰ τοῦ κωφοῦ, ἀλάλου, ἢ κωφαλάλου, εἴτε ἕνεκεν εἰδικῶν σπουδῶν, εἴτε ἕνεκεν ἰδιαιτέρων μετ' αὐτοῦ σχέσεων. Εἰς δὲ τὴν δευτέραν οἱ γνωρίζοντες τὴν γλῶσσαν τοῦ μάρτυρος καὶ δυνάμενοι νὰ μεταφράσωσι τὴν κατάθεσίν του εἰς τὴν Ἑλληνικήν.

513. Ἡ ἀνάγκη τοῦ διορισμοῦ διερμηνέων ἀνατίθεται εἰς τὴν κρίσιν τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου καὶ τοῦ δικαστηρίου. Ἂν οὐδεμία γείνῃ περὶ τούτου αἴτησις ἐξάγεται, ὅτι δὲν ὑπῆρχε τοιαύτη περίπτωσις, οὐδὲ δύνανται ν' ἀποδείξωσι τὸ ἐναντίον πιστοποιητικὰ καὶ τὰ τοιαῦτα (Helie τόμ. 8 σελ. 636—637). Ἂν βεβαιοῦται ἡ ἀνάγκη καὶ παρελείφθη ὁ διορισμὸς, ἐπέρχεται ἀκυρότης κατὰ τὸ ἄρθρ. 407 ἐδ. 7 Ποιν. Δικ. Ἀλλ' ἂν ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐξετάσεως τοῦ μάρτυρος διορισθῇ κατ' αἴτησίν του διερμηνεὺς, τί γίνονται τὰ μέχρι τῆς στιγ-

μῆς ἐκείνης γενόμενα; Θεωροῦνται ὡς καλῶς γενόμενα, ἀφοῦ τὸ δικαστήριον δὲν κατενόησε τὴν ἀνάγκην τοῦ διορισμοῦ, ὁ δὲ μάρτυς δὲν ὑπέβαλεν αἴτησιν περὶ τούτου, τοσούτῳ μᾶλλον καθ' ὅσον καὶ μετὰ τὸν διορισμὸν ἑρμηνέως δύνανται νὰ ζητηθῶσιν ὅλαι αἱ δέουσαι διασαφήσεις. Προκειμένου περὶ κατηγορουμένου οὕτως ἔλυσε τὸ ζήτημα ἡ ὑπ' ἀριθμ. 130 τοῦ 1859 ἀπόφ. Αρ. Πάγου.

514. Περὶ τῶν ἐγγράφων ἀπαντήσεων τὸ ἄρθρ. 129 ἐδ. 2 ἀναφέρει, ὅτι γενομένης αἰτήσεως, πρέπει ν' ἀναγινώσκωνται ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος τῆς διαδικασίας. Ἡ διάταξις αὕτη δὲν εἶναι λίαν σαφής· πρέπει βεβαίως ν' ἀναγινώσκωνται αἱ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ μετὰ τὴν ὅρκισιν τοῦ μάρτυρος ἔγγραφοι ἀπαντήσεις, ἀλλὰ πρέπει ν' ἀναγινώσκωνται καὶ αἱ ἐν τῇ προδικασίᾳ ὑπὸ τὸν τύπον τῆς χειραψίας δοθεῖσαι; Φρονοῦμεν ὄχι, διότι οὐδαμοῦ ὁ νόμος ἐπέτρεψε τὴν ἀνάγνωσιν μαρτυριῶν ληφθεισῶν ἀνωμοτὶ καὶ, ἵνα παραδεχθῶμεν ἐξαίρεσιν, ἔπρεπε νὰ ᾖναι ῥητῶς καθιερωμένη.

515. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 131 Ποιν. Δικ. οἱ διερμηνεῖς δὲν πρέπει ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος νὰ ὦσι ἐκ τῶν κατηγορουμένων, συνηγόρων, μαρτύρων, ἢ δικαστῶν, καὶ ἂν ἤθελον συναινέσει ὁ κατηγορούμενος ἢ ὁ εἰσαγγελεύς. Ἐννοεῖ δὲ προφανῶς τὸ ἄρθρον τοὺς εἰς τὴν προκειμένην δίκην παρουσιαζομένους ὑπὸ τὰς ἀνωτέρω ἰδιότητας, ὅθεν δικασταὶ μὴ λαβόντες μέρος δύνανται νὰ διορισθῶσιν, ἐπίσης καὶ δικηγόροι. Ἐπειδὴ δὲ ὁ νόμος ῥητῶς ἀπαριθμεῖ τοὺς ἐξαιρουμένους, ἡ δὲ ἐξαίρεσις ἑρμηνεύεται πάντοτε στενῶς, ἕπεται, ὅτι πάντες οἱ λοιποί, ὡς φέρ' εἰπεῖν, ὁ γραμματεὺς τοῦ δικαστηρίου, οἱ ἀλλοδαποί, αἱ γυναῖκες, οἱ ὑπηρέται, δύνανται νὰ διορισθῶσι διερμηνεῖς (Helie τόμ. 8 σελ. 640—643). Ἕτερόν τι προσὸν δὲν ἀπῄτησεν ὁ νόμος, ὅθεν καὶ ἀνήλικοι δύνανται νὰ διορισθῶσι διερμηνεῖς, ἀρκεῖ νὰ συνεπλήρωσαν τὸ 14 ἔτος, διότι ἄλλως εἶναι ἀνίκανοι εἰς ὁρκοδοσίαν (Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγ. 86 τοῦ 1846).

516. Οἱ διερμηνεῖς δύνανται νὰ ἐξαιρεθῶσι δι' οὓς λόγους καὶ οἱ πραγματογνώμονες (ἄρθρ. 132 Ποιν. Δικ.), ὅθεν ὡς πρὸς τὴν ἐξαίρεσιν ταύτην ἀναφερόμεθα πλησιέστατα εἰς ὅσα περὶ

ἐξαιρέσεως πραγματογνωμόνων ἐξεθέσαμεν (ἰδὲ ἀριθμ. 460).

517. Οἱ διερμηνεῖς κατὰ τὸ ἄρθρ. 133 Ποιν. Δικ. ὑποχρεοῦνται παρὰ τοῦ διορίσαντος αὐτοὺς ὑπαλλήλου νὰ ὁρκισθῶσιν, ὅτι θέλουν κάμει πιστὴν διερμήνευσιν. Οὐδεμίαν ἄλλην διατύπωσιν τῆς ὁρκοδοσίας διαγράφει ὁ νόμος, πρέπει ἐπομένως νὰ ἰσχύσωσιν αἱ γενικαὶ περὶ ὁρκοδοσίας διατάξεις καὶ ἰδίως πρέπει νὰ δοθῇ ὁ ὅρκος ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου. Ἡ νομολογία παρεδέχθη ὅτι ἡ μνεία, ὅτι ὁ διερμηνεὺς ὡρκίσθη ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου κατὰ τὸ ἄρθρ. 133 Ποιν. Δικ. ἀποδεικνύει, ὅτι καλῶς ἐδόθη ὁ ὅρκος (Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου 9 τοῦ 1857). Τοὐναντίον δὲ ἡ μνεία ἐν τοῖς πρακτικοῖς, ὅτι ὁ ἑρμηνεὺς ὡρκίσθη συμφώνως μὲ τὸν νόμον, δὲν ἀποδεικνύει νόμιμον ὅρκισιν καὶ ἐπιφέρει ἀναίρεσιν. (Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγ. 47 τοῦ 1859.) Ἂν μετὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ μάρτυρος, δι' ὃν διωρίσθη ὁ διερμηνεὺς, παρουσιασθῇ ἀνάγκη διορισμοῦ δι' ἕτερον μάρτυρα, καὶ διορισθῇ ὁ αὐτὸς διερμηνεὺς, πρέπει νὰ δώσῃ νέον ὅρκον, δὲν ἀρκεῖ ὁ προηγουμένως δοθείς. (Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου 88 τοῦ 1856). Δύναται ὅμως νὰ δοθῇ εἷς γενικὸς ὅρκος δι' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς συζητήσεως (Helie τόμ. 8 σελ. 646—649).

518. Ἔργα τοῦ διερμηνέως εἶναι ν' ἀνακοινώνῃ πρὸς τὸν μάρτυρα τὰς ἐρωτήσεις τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου ἢ δικαστοῦ, καὶ πρὸς τοῦτον τὰς ἀπαντήσεις τοῦ μάρτυρος. Ἐπομένως καὶ ἡ ὅρκισις τοῦ μάρτυρος θὰ γείνῃ διὰ τοῦ διερμηνέως, μεταφράζοντος τὸν τύπον τοῦ ὅρκου, ἂν ὁ μάρτυς ἀγνοῇ τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἢ ἀνακοινοῦντος ὅπως δύναται τὸ περιεχόμενον τοῦ ὅρκου πρὸς τὸν μάρτυρα, ἂν οὗτος ἦναι κωφὸς ἢ κωφάλαλος. (Helie τόμ. 8 σελ. 747).

Διερμηνεῖς πρέπει νὰ διορίζωνται καὶ εἰς τὸν κατηγορούμενον, ὁσάκις εὑρίσκεται εἰς ὅσας περιστάσεις καὶ οἱ μάρτυρες. Καὶ εἰ μὲν ὁ διορισμὸς λαμβάνει χώραν εἰς τὴν προδικασίαν, ἐφαρμόζονται ὅσα περὶ διερμηνέων τῶν μαρτύρων ἐξεθέσαμεν· εἰ δὲ ὁ διορισμὸς λαμβάνει χώραν κατὰ τὴν ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίαν, ὁ διερμηνεὺς ἔχει πλείονα καθήκοντα, ἃ ἐν τῷ περὶ τῆς ἐπ' ἀκροατηρίῳ διαδικασίας βιβλίῳ θέλομεν ἐξετάσει.

§ 4.

Ὁμολογία.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

519. Τί ἐστίν ὁμολογία.
520. Ἀποδεικτικὴ αὐτῆς ἰσχύς. Πότε ἀποτελεῖ πλήρη ἀπόδειξιν.
521. Ἀξία αὐτῆς εἰς τὰς λοιπὰς περιπτώσεις.
522. Ἀνάκλησις ὁμολογίας ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ.

519. Εἴδομεν, ὅτι καὶ ἡ ὁμολογία τῶν κατηγορουμένων εἶναι ἓν τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων. Εἶναι δὲ ἰδίως ὁμολογία ἡ ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου παραδοχὴ τῶν γεγονότων, ἅτινα ἀποτελοῦσι τὴν ἀποδιδομένην αὐτῷ κατηγορίαν· ὁ Κωστῆς δίδει γενικώτερον ὁρισμὸν, περιλαμβάνοντα τὴν ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου παραδοχὴν παντὸς γεγονότος συντελοῦντος πρὸς βεβαίωσιν τῆς ἐνοχῆς αὐτοῦ. Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ παραδοχὴ γεγονότος τινὸς δυναμένου νὰ ἀποτελέσῃ ἔνδειξιν κατὰ τοῦ κατηγορουμένου δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁμολογία, ἀφοῦ ὁ κατηγορούμενος διαμαρτύρεται ὑπὲρ τῆς ἀθωότητός του.

520. Ποία ἡ ἀποδεικτικὴ ἰσχὺς τῆς ὁμολογίας ταύτης; Ὁ ἡμέτερος νομοθέτης, παραδεχθεὶς τὴν ἀρχὴν τῆς ἠθικῆς ἀποδείξεως, εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ ἔπρεπε ν' ἀναθέσῃ καὶ τὴν ἐκτίμησιν τῶν ὁμολογιῶν τοῦ κατηγορουμένου, ὡς καὶ πάσης ἄλλης ἀποδείξεως. Ἐν τούτοις ἀπομακρυνόμενος ἐν μέρει τῆς ῥηθείσης βάσεως, τίθησι τὸν κανόνα, ὅτι ἡ ἐνώπιον τῆς ἀνακρίσεως ἢ τοῦ δικαστηρίου ὁμολογία, ἡ συμφωνοῦσα μὲ τὰς ἄλλας πληροφορίας καὶ τὰς λοιπὰς ἀποδείξεις, ἀποτελεῖ πλήρη ἀπόδειξιν (ἄρθρ. **111** Ποιν. Δικ.). Βεβαίως εἰς τοιαύτην περίπτωσιν ἀδύνατον σχεδὸν εἶναι νὰ μὴ πεισθῇ ὁ δικαστὴς περὶ τῆς ἀληθείας τῆς ὁμολογίας, διότι ἀντίκειται εἰς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν νὰ ὁμολογήσῃ τις ψευδῶς ἑαυτὸν ἔνοχον πράξεως περιποιούσης αὐτῷ ἀτιμίαν καὶ ὑλικὴν καταστροφήν, ἡ δὲ συμφωνία τῆς ὁμολογίας πρὸς τὰς λοιπὰς ἀποδείξεις ἀποκλείει καὶ

τὴν σπανιωτάτην περίπτωσιν, καθ' ἣν ἐνδεχόμενον εἶναι νὰ' προβῇ τις εἰς ψευδῆ ὁμολογίαν, ἵνα σώσῃ τὸν ἀληθῆ ἔνοχον ἢ δι ἄλλους λόγους. Ἀλλ' ὀρθότερον ἦτο νὰ ἀφεθῇ ἡ ἐκτίμησις αὕτη πάντοτε εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ.

521. Ὁρίσας δὲ ὁ νόμος τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ἡ ὁμολογία ἀποτελεῖ πλήρη ἀπόδειξιν, σιωπᾷ ἐντελῶς περὶ τῶν λοιπῶν περιπτώσεων. Νὰ ὑποθέσωμεν ἐντεῦθεν, ὅτι δὲν χρησιμεύει ὡς ἀπόδειξις ἡ ὁμολογία εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας; Τοιαύτη ὑπόθεσις εἶναι, νομίζομεν, ἄτοπος. Ἡ ἀρχὴ τῆς ἠθικῆς ἀποδείξεως, ἣν παρεδέχθη ὁ νομοθέτης, ἔχει ὡς συνέπειαν, ὅτι τὰ πάντα ἀφίνονται εἰς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ δικαστοῦ. Ὅθεν ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ ῥητὴ διάταξις, ἵνα ἀπορρίψῃ ὁ δικαστὴς πᾶσαν ὁμολογίαν μὴ ἀποτελοῦσαν κατὰ τ' ἀνωτέρω τελείαν ἀπόδειξιν. Ἐκ τοῦ ὁρισμοῦ τῶν περιπτώσεων, καθ' ἃς ἡ ὁμολογία ἀποτελεῖ πλήρη ἀπόδειξιν, μίαν συνέπειαν δυνάμεθα μόνον νὰ ἐξαγάγωμεν, ὅτι εἰς τὰς λοιπὰς περιπτώσεις ἐφαρμόζεται ἡ γενικὴ περὶ ἀποδείξων ἀρχή, καθ' ἣν εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ ἀνατίθεται ἡ ἐκτίμησις τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων. Ὅθεν καὶ ἡ ἐξώδικος ὁμολογία δύναται νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν (1), καὶ ἡ μὴ συμφωνοῦσα μὲ τὰς λοιπὰς ἀποδείξεις, καὶ ἡ περιέχουσα προσθήκας ἀναιρούσας τὸ ἀξιόποινον τῆς πράξεως. Αἱ περὶ ἀδιαιρέτου τῆς ὁμολογίας διατάξεις τῆς Πολ. Δικ. οὐδεμίαν ἔχουσιν ἐνταῦθα ἐφαρμογὴν, ἐκτὸς ἂν βάσις τῆς ἀθεμίτου πράξεως ἦναι ἰδιωτική τις ὑποχρέωσις, ὅτε, ὡς θὰ ἴδωμεν, ἡ περὶ αὐτῆς ὁμολογία κρίνεται κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τῆς Πολιτ. Δικονομίας.

522. Ἂν ὁ κατηγορούμενος ὁμολογήσῃ ἐν τῇ ἀνακρίσει, καὶ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ἀνακαλέσῃ τὴν ὁμολογίαν του, δύναται αὕτη νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν; Ὄχι εἶπε τὸ ἀκυρωτικὸν (ἀποφ. 6 Ἰαννουαρ. 1853), τὴν δὲ γνώμην ταύτην ὑποστηρίζει καὶ ὁ Helie (No 2636), διότι, λέγει, οὐχὶ εἰς τὴν ἔγγραφον διαδικασίαν, ἀλλ'

(1) Ὁ Κωστῆς ἐν σελίδ. 332 ἐκφράζει ἀντίθετον γνώμην, ἣν προσβεύει καὶ ὁ Mittermaier, τὴν γνώμην ὅμως ταύτην δικαίως θεωρεῖ ὁ Bennier (No 363) ὡς σπουδαίαν πλάνην (grave erreur), διότι πολλάκις δύναται νὰ πεισθῇ ὁ δικαστὴς, ὅτι ὁ ἐξωδίκως ὁμολογῶν εἶπε πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν.

εἰς τὴν προφορικὴν συζήτησιν πρέπει νὰ ἀρυσθῶσιν οἱ διακσταὶ τὰ στοιχεῖα τῆς πεποιθήσεώς των, ἡ δὲ κατὰ τὴν ἀνάκρισιν ὁμολογία μόνον εἰς τὴν παραπομπὴν δύναται νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν. Τολμῶμεν νὰ ἐκφράσωμεν γνώμην ὅλως ἐναντίαν· εἰς τὴν ἐπ' ἀκροατηρίου συζήτησιν γίνονται γνωστὰ ὅλα τὰ κατὰ τὴν ἀνάκρισιν γενόμενα, ἐρωτᾶται ὁ μάρτυς διατὶ μετέβαλε τὴν κατάθεσίν του, ἐρωτᾶται ὁ ἀρνούμενος κατηγορούμενος διατὶ ὡμολόγησεν εἰς τὴν ἀνάκρισιν· πῶς δυνάμεθα ν' ἀρνηθῶμεν εἰς τὸν δικαστὴν τὸ δικαίωμα νὰ ἐκτιμήσῃ τὰς ἐξηγήσεις τοῦ κατηγορουμένου καὶ νὰ σχηματίσῃ πεποίθησιν, ἂν εἰς τὴν ἀνάκρισιν ὡμολόγησεν ὁ κατηγορούμενος ψευδῶς, ἢ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ἀποκρύπτῃ τὴν ἀλήθειαν; Ἂν καὶ ἐξώδικοι ἀκόμη ὁμολογίαι, περὶ ὧν ἐκ τῶν μαρτύρων πληροφορούμεθα, δύνανται νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν, πῶς δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν ἄνευ ἀξίας ὁμολογίας γενομένας ἐνώπιον τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων; Ἀλλὰ καὶ τὸ ἄρθ. 111 Ποιν. Δικ. ἐνισχύει τὴν ὁποίαν ὑποστηρίζομεν γνώμην, διότι καὶ τὴν κατὰ τὴν ἀνάκρισιν ὁμολογίαν θεωρεῖ ὡς πλήρη ἀπόδειξιν χωρὶς νὰ διακρίνῃ ἂν ἀνεκλήθη ἀκολούθως. Τέλος τὴν γνώμην ἡμῶν ὑποστηρίζει ἐμμέσως καὶ ὁ Bonnier (No 367) ἀναθέτων εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ τὴν ἐκτίμησιν τῆς ἀνακλήσεως τῆς ὁμολογίας ἐν γένει.

---

§ 5.

Ἔγγραφα.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

523. Ἀποδεικτικὴ ἰσχὺς τῶν ἐγγράφων εἰς τὴν ποινικὴν διαδικασίαν.
524. Ἐξαίρεσις ὡς πρὸς τὰς ἐκθέσεις. Ἀποδεικτικὴ αὐτῶν ἰσχύς.
525. Ποῖον θεωρεῖται ὡς περιεχόμενον τῶν ἐκθέσεων.
526. Εἶναι τοιαῦται αἱ ἐν ταῖς ἐκθέσεσιν ὁμολογίαι;
527. Ἀπόδειξις κατὰ τοῦ περιεχομένου τῶν ἐκθέσεων.
528. Δύναται ν' ἀποδειχθῇ καὶ παράλειψις διατυπώσεων;
529. Ἑτέρα ἐξαίρεσις. Ἐπιδοτήρια, πρακτικὰ κλπ.
530. Δύναται νὰ γείνῃ χρῆσις ἐπιστολῶν; Παραπομπή.

531. Προσβολὴ τῶν ἐγγράφων ὡς πλαστῶν.
532. Τί γίνεται προκειμένου περὶ γνησιότητος.

---

523. Ἡ Πολ. Δικον. διακρίνει διάφορα εἴδη ἐγγράφων (ἄρθρ. 398. 407. 416. 419—420. 421. 422 Πολ. Δικ.), καὶ ἀποδίδει εἰς ἕκαστον εἶδος ἰδίαν ἀποδεικτικὴν δύναμιν. Αἱ διακρίσεις αὗται οὐδεμίαν ἔχουσι κατὰ κανόνα σημασίαν εἰς τὴν Ποιν. Δικονομίαν, διότι ἡ ἐκτίμησις τῆς ἀποδεικτικῆς δυνάμεως τῶν ἐγγράφων, ὡς καὶ παντὸς ἄλλου ἀποδεικτικοῦ μέσου, ἀφίεται, ὡς εἴδομεν (ἀριθ. 452), εἰς τὴν ἐλευθέραν κρίσιν καὶ πεποίθησιν τοῦ δικάζοντος δικαστοῦ Τούτου ἕνεκα κἂν τὸ ἀδίκημα ἢ στοιχεῖόν τι αὐτοῦ βεβαιοῦται δι' ἐγγράφων, ἀνάγκη οὐχ ἧττον, ἵνα θεωρηθῇ ἀληθὲς, νὰ κηρυχθῇ ὡς τοιοῦτον ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ. Οὕτως, ὁσάκις ἡ ἡλικία ἀποτελεῖ ἐλαφρυντικὴν ἢ ἐπιβαρυντικὴν περίπτωσιν τοῦ ἀδικήματος, δὲν ἀρκεῖ νὰ βεβαιοῦται αὕτη διὰ ληξιαρχικῆς πράξεως, ἀλλὰ πρέπει νὰ προκύπτῃ ἀπὸ τὴν ἀπόφασιν τοῦ δικαστοῦ, ὅστις οὐδόλως δεσμεύεται ἐκ τῆς ληξιαρχικῆς πράξεως· τὸ αὐτὸ καὶ ὁσάκις πρόκειται περὶ τῆς ἰδιότητος τοῦ κατηγορουμένου ὡς ἐπιτρόπου, πατρὸς, ἰατροῦ κτλ. (Helie No 2497).

Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ αἱ περὶ τοῦ κύρους τῶν ἐγγράφων διατάξεις τῆς πολ. δικονομίας δὲν ἰσχύουσιν εἰς τὴν ποινικήν. Ὁ ποινικὸς δικαστὴς δύναται νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν πρὸς σχηματισμὸν τῆς πεποιθήσεώς του καὶ ἔγγραφα ἄκυρα κατὰ τὰς διατάξεις τῆς πολ. δικονομίας.

524. Ἐξαίρεσιν τοῦ ἀνωτέρω κανόνος ἀποτελοῦσιν αἱ ὑπὸ τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων συντασσόμεναι ἐκθέσεις.

Διεπραγματεύθημεν ἤδη περὶ τῶν κατὰ τὴν σύνταξιν τῶν ἐκθέσεων τηρουμένων κανόνων καὶ διατυπώσεων (ἰδὲ ἀριθ. 422—431). Ἐνταῦθα πρόκειται νὰ προσδιορίσωμεν καὶ τὴν ἀποδεικτικὴν αὐτῶν ἰσχύν.

Ἡ ἡμετέρα ποιν. δικονομία, μὴ παραδεχθεῖσα ὡς πρὸς τοῦτο τὰς διακρίσεις τῆς Γαλλικῆς, καθ' ἃς τινες μὲν τῶν ἐκθέσεων ἔχουσι πλήρη ἀποδεικτικὴν ἰσχὺν μέχρις ἀποδείξεως πλαστογραφίας, ἄλλαι δὲ μέχρις ἀποδείξεως τοῦ ἐναντίου, καὶ ἄλλαι

τέλος θεωροῦνται ὡς χορηγοῦσαι ἁπλᾶς πληροφορίας (Κωστῆς σελ. 341 σημ. 3 Helie No 1821), καθιέρωσε διὰ τοῦ ἄρθρ. 134 τὴν γενικὴν ἀρχὴν, ὅτι «ὅλαι αἱ κατὰ τοὺς προσήκοντας τύπους συντεταγμέναι ἐκθέσεις τῶν ὑπαλλήλων, ὅσοι ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ βεβαιώνωσι καὶ νὰ ἀνακρίνωσι παίσματα, πλημμελήματα ἢ κακουργήματα, ἔχουν ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενόν των ἰσχὺν ἀποδείξεως μέχρις ὅτου ἀποδειχθῇ τὸ ἐναντίον. Ἡ ἄρνησις τῶν περιεχομένων, δὲν ἀφαιρεῖ μόνη τὴν περὶ τὴν ἀπόδειξιν ἰσχύν των.»

Δύο τινὰ προφανῶς ἀπαιτεῖ τὸ ἄρθρον τοῦτο, ἵνα ἔχωσιν αἱ ἐκθέσεις ἀποδεικτικὴν δύναμιν, ἱκανότητα τοῦ συντάξαντος ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου καὶ τήρησιν τῶν νομίμων διατυπώσεων. Περὶ ἀμφοτέρων διεπραγματεύθημεν ἤδη· ἂν δὲ ἐλλείπῃ ἑκάτερον ἢ ἀμφότερα τὰ προσόντα ταῦτα, ἡ ἔκθεσις δὲν ἔχει ἀποδεικτικὴν ἰσχύν.

525. Ποῖον ὅμως πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς περιεχόμενον τῶν ἐκθέσεων, περὶ οὗ ἔχουσιν αὗται ἰσχὺν ἀποδείξεως; Ὡς περιεχόμενον τῆς ἐκθέσεως πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ἐκεῖνα μόνον τὰ πραγματικὰ γεγονότα, ἅτινα ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος ἀντελήφθη ἰδίαις αἰσθήσεσιν, οὐχὶ δὲ καὶ ὅσα ἐξ εἰκασιῶν καὶ συμπερασμάτων ἀναφέρει. Ἐννοεῖται δὲ, ὅτι τὰ πραγματικὰ ἐκεῖνα γεγονότα θὰ ἀποτελῶσι ἢ συστατικὰ στοιχεῖα τοῦ ἀδικήματος, ἢ ἐνδείξεις τῆς ἐκτελέσεως αὐτοῦ ἢ τῆς ἐνοχῆς τῶν κατηγορουμένων.

526. Πολλάκις ἐν ταῖς ἐκθέσεσιν ἐκτίθενται ὁμολογίαι τῶν κατηγορουμένων περὶ τῆς ἐνοχῆς των, μεγάλη δὲ ἠγέρθη φιλονεικία ἐν Γαλλίᾳ, ἂν καὶ περὶ αὐτῶν ἀποτελῶσιν αἱ ἐκθέσεις ἀπόδειξιν μέχρις οὗ ἀποδειχθῶσι πλασταί. (Helie No 1834—1836 Βικέλ. σελ. 88—90). Φρονοῦμεν, ὅτι παρ' ἡμῖν τὸ ζήτημα τοῦτο λύεται ἁπλούστατα ἐκ τῶν ἑξῆς σκέψεων. Τὸ γεγονὸς τῆς ὁμολογίας χρησιμεύει ὡς ἀπόδειξις τοῦ ἀδικήματος καὶ τῆς ἐνοχῆς τοῦ κατηγορουμένου, ὑπόκειται δὲ εἰς τὴν ἀντίληψιν τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου, ἑπομένως πρέπει καὶ ἐπ' αὐτοῦ νὰ ἐφαρμοσθῇ ὅ,τι καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐνδείξεων. Ἡ ἀντίρρησις, ὅτι ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος δύναται νὰ μὴ ἐννοήσῃ καλῶς καὶ νὰ παραμορφώσῃ τὴν ἔννοιαν καὶ τὴν ἔκτασιν τῆς

ὁμολογίας, δὲν φαίνεται ἡμῖν βάσιμος πρῶτον μὲν, διότι οἱ τακτικοὶ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι δύνανται καὶ ἰδιαιτέρως νὰ ἐξετάσωσι τὸν κατηγορούμενον καὶ νὰ λάβωσι τὴν ὁμολογίαν του εἰς ἰδιαιτέραν ἔκθεσιν, δύνανται ἑπομένως νὰ περιλάβωσι τὴν ὁμολογίαν ταύτην καὶ εἰς ἔκθεσιν περὶ ἄλλης ἀνακριτικῆς πράξεως, π. χ. αὐτοψίας. Δεύτερον δὲ, διότι ὁ νόμος (ἄρθρ. 4 τοῦ Διαταγ. 10 Ἰουλίου 1836 περὶ τῶν εἰς τὰ δάση ἀνομημάτων καὶ ἄρθρ. 10 Διαταγ. 31 Δεκεμβρίου τοῦ 1836 περὶ προφυλάξεως δενδροφυτειῶν) ῥητῶς ὑποχρεοῖ τοὺς εἰδικοὺς ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους νὰ συλλέγωσι τὰς περὶ τοῦ ἀδικήματος ἀποδείξεις καὶ ἐνδείξεις, τοιαύτη δὲ βεβαίως εἶναι καὶ ἡ ὁμολογία τῶν κατηγορουμένων. Ἑπομένως εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις ἡ ἔκθεσις ἀποδεικνύει, ὅτι ἐγένετο ἡ ὁμολογία. Ποία ὅμως ἡ ἀποδεικτικὴ αὐτῆς ἰσχὺς θὰ κριθῇ πάντοτε κατὰ τὰς γενικὰς περὶ ὁμολογίας διατάξεις τοῦ νόμου. Τὴν λύσιν ταύτην καθιέρωσε καὶ ἡ Γαλλικὴ νομολία, ἣν ὑπὸ τὴν διάκρισιν ταύτην παραδέχονται καὶ συγγραφεῖς (Helie αὐτόθ.). Τὰ αὐτὰ πρεπει νὰ παραδεχθῶμεν καὶ περὶ δηλώσεων τρίτων προσώπων περιεχομένων εἰς τὰς ἐκθέσεις.

527. Εἴδομεν, ὅτι κατὰ τὸ ἄρθρ. 134 Ποιν. Δικ. αἱ ἐκθέσεις ἔχουσιν ἰσχὺν ἀποδείξεως περὶ τῶν ἀνωτέρω γεγονότων μέχρις ἀποδείξεως τοῦ ἐναντίου, καὶ ὅτι μόνη ἡ ἄρνησις τοῦ περιεχομένου δὲν ἀρκεῖ νὰ ἀφαιρέσῃ τὴν ἀποδεικτικὴν ἰσχὺν τῆς ἐκθέσεως. Ἐκ τῶν διατάξεων τούτων ἕπεται, ὅτι ὅταν ἔκθεσίς τις βεβαιοῖ, ὅτι διέπραξέ τις ἀξιόποινόν τινα πρᾶξιν, οὗτος δὲ ἀρνεῖται ἁπλῶς χωρὶς νὰ φέρῃ ἐναντίαν τινὰ ἀπόδειξιν, ὁ τακτικὸς δικαστὴς ὀφείλει, ἐναντίον τοῦ ἀνωτέρω τεθέντος κανόνος (ἰδὲ ἀριθ. 523), νὰ παραδεχθῇ ὡς ἀληθὲς τὸ περιεχόμενον τῆς ἐκθέσεως, καὶ ἑπομένως νὰ κηρύξῃ τὸν κατηγορούμενον ἔνοχον (Helie No 1845. 2501). Εἴπομεν δὲ ὁ τακτικὸς δικαστὴς, διότι ὁ ἔνορκος κατὰ τὰς ἐν τῷ ἄρθρῳ 435 Ποιν. Δικονομίας ὁδηγίας τὴν φωνὴν τῆς πεποιθήσεώς του πρέπει πάντοτε ν' ἀκολουθῇ, καὶ ἑπομένως δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὸν δι' αὐτὸν τὸ περιεχόμενον τῶν ἐκθέσεων.

Ἐξεταστέον ἤδη ὁποίαν ἐναντίαν τοῦ περιεχομένου τῶν ἐκ-

θέσεων ἀπόδειξιν δύναται νὰ φέρῃ ὁ κατηγορούμενος. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 154 instr. crim. ἡ ἀπόδειξις αὕτη μόνον δι' ἐγγράφων δύναται νὰ γείνῃ, ἁπλᾶ τεκμήρια δὲν ἀρκοῦσι. Παρ' ἡμῖν τὸ ἄρθρ. 134 Ποιν. Δικονομίας οὐδένα φέρει περιορισμόν, ὥστε δι' ὅλων τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων δύναται νὰ πεισθῇ ὁ δικαστὴς περὶ τοῦ ἐναντίου τοῦ περιεχομένου τῶν ἐκθέσεων. Δύναται δὲ βεβαίως, ὡς καὶ ἐν Γαλλίᾳ παραδέχονται, νὰ διατάξῃ καὶ οἴκοθεν κρείττονας ἀποδείξεις, αὐτοψίαν φέρ' εἰπεῖν, ἢ κλήτευσιν τῶν συνταξάντων τὴν ἔκθεσιν ὡς μαρτύρων, ἵνα ἐνισχύσῃ τὴν πεποίθησίν του περὶ τῆς ἀκριβείας τοῦ περιεχομένου τῶν ἐκθέσεων (ἄρθρ. 348 Ποιν. Δικ.) (Helie No 1850—1851).

Ἀλλὰ καὶ οἱ κατηγοροῦντες εἰσαγγελεῖς καὶ δημόσιοι κατήγοροι δὲν πρέπει νὰ παραλείπωσι νὰ κλητεύωσιν ὡς μάρτυρας τοὺς λαβόντας μέρος εἰς τὴν σύνταξιν τῶν ἐκθέσεων, καὶ διότι ἐνδεχόμενον εἶναι ν' ἀκυρωθῇ ἡ ἔκθεσις, ὅτε δύναται διὰ τῶν μαρτύρων τούτων ν' ἀποδειχθῇ ἡ κατηγορία (Βικέλ. σελ. 82.) Helie No 1852), καὶ διότι ἡ ἐξέτασις αὐτῶν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς ἐνίσχυσιν τῆς πεποιθήσεως τοῦ δικαστοῦ καὶ εἰς ἀντίκρουσιν τῆς ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου προσαχθησομένης τυχὸν ἐναντίας ἀποδείξεως (Παππαντωνόπουλ. γνώμη περὶ ἀνακρίσεως σελ. 44—45).

528. Ἀλλ' ἐπιτρέπηται ν' ἀποδείξῃ ὁ κατηγορούμενος καὶ ὅτι ὁ συντάξας τὴν ἔκθεσιν ὑπάλληλος δὲν ἐτήρησε τὰς οὐσιώδεις νομίμους διατυπώσεις, ἐνῷ τὸ ἐναντίον προκύπτει ἀπὸ τὴν ἔκθεσιν; Τοῦ ἄρθρου 134 Ποιν. Δικονομίας οὐδεμίαν ποιουμένου διάκρισιν, δύναται, φρονοῦμεν, καὶ περὶ τούτου νὰ προσαχθῇ ἐναντία ἀπόδειξις, διότι ἀποτέλεσμα αὐτῆς θέλει εἶσθαι καὶ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην, ὅτι ἡ ἔκθεσις θέλει ἀποβάλει πᾶσαν ἀποδεικτικὴν ἰσχὺν ὡς πρὸς ὅλα τὰ ἐν αὐτῇ ἀναφερόμενα γεγονότα.

529. Ὁ ἀνωτέρω κανὼν, καθ' ὃν ἡ ἐκτίμησις τῆς ἀποδεικτικῆς δυνάμεως τῶν ἐγγράφων ἀφίεται εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικάζοντος δικαστοῦ, ἐφαρμόζεται μόνον, ὁσάκις πρόκειται ν' ἀποδειχθῇ διὰ τῶν ἐγγράφων τὸ ἀδίκημα καὶ ἡ ἐνοχὴ τοῦ κατηγορουμένου. Ὁσάκις ὅμως τὰ ἔγγραφα δὲν ἔχουσιν ἄμεσόν τινα

σχέσιν μὲ τὸ ἀδίκημα, οὐδὲ τείνουσιν εἰς ἀπόδειξιν αὐτοῦ, ἔχουσι καὶ εἰς τὴν Ποινικὴν Δικαιοσύνην τὴν αὐτὴν ἰσχὺν, ἣν καὶ εἰς τὴν Πολιτικήν. Οὕτως ὅλα τὰ ἔγγραφα, δι' ὧν βεβαιοῦνται αἱ διατυπώσεις καὶ ἀποφάσεις τῆς ποινικῆς διαδικασίας, ὡς τὰ ἐπιδοτήρια τῶν κλητήρων, τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων, αἱ ἀποφάσεις τῶν δικαστηρίων, ἀποτελοῦσιν ἀπόδειξιν περὶ τῆς τηρήσεως τῶν ἐν αὐτοῖς ἀναφερομένων διατυπώσεων κτλ. μέχρις οὗ προσβληθῶσιν ὡς πλαστά. Ἐννοεῖται ὅμως, ὅτι ἂν εἰς πρακτικόν τι συνεδριάσεως βεβαιοῦται ἡ ἐκτέλεσις ἀδικήματός τινος, παύει ἀμέσως νὰ ἔχῃ τὸ πρακτικὸν τοιαύτην ἰσχὺν καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν βεβαίωσιν ταύτην. (Helie No 2509).

530. Ἀμφισβήτησις ὑπάρχει περὶ τοῦ ἂν καὶ κατὰ πόσον δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς μέσα ἀποδείξεως αἱ ἐπιστολαί. Τὸ ζήτημα τοῦτο ἐξετασθήσεται ἐν τῷ περὶ κατασχέσεως.

531. Καὶ εἰς τὴν ποινικὴν διαδικασίαν ἐνδεχόμενον εἶναι νὰ προσβληθῶσι τὰ ἔγγραφα ὡς πλαστά. Καὶ ὁτὲ μὲν ἡ ποινικὴ αὐτὴ ἀγωγὴ σκοπὸν ἔχει τὴν καταδίωξιν τῆς πλαστογραφίας ἐγγράφου, ὁτὲ δὲ ἡ προσβολὴ τῶν ἐγγράφων ὡς πλαστῶν γίνεται διαρκούσης τῆς ποινικῆς διαδικασίας.

Καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν ὁ νόμος διέγραψε διατυπώσεις τινὰς συντελούσας εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ταυτότητος τοῦ προσβαλλομένου ἐγγράφου, διατάξας νὰ « ὑπογράφηται καὶ » μονογραφεῖται τὸ ὡς ψευδὲς παριστάμενον ἔγγραφον, παρὰ » τοῦ καταμηνύοντος ἢ ἐγκαλοῦντος, παρὰ τοῦ δημοσίου ἢ ἰ- » διώτου κατηγόρου, παρὰ τοῦ ἀνακριτοῦ, κατὰ δὲ τὴν πρώτην » ἐπίδειξιν τοῦ ἐγγράφου καὶ παρὰ τοῦ κατηγορουμένου » (ἄρθρ. 316 Ποιν. Δικ). Συγχρόνως δὲ ἀναφέρων ὁ νόμος τὰ κυριώτερα πρὸς ἀπόδειξιν τῆς πλαστογραφίας μέσα, ἐν οἷς τὴν ὁμολογίαν, τοὺς μάρτυρας, οἵτινες εἶδον τὸ ἔγγραφον συντασσόμενον ἢ συνυπέγραψαν αὐτό, καὶ τὴν δι' ἐμπειροτεχνῶν συμπαραβολὴν τοῦ ἐγγράφου πρὸς ἄλλα ἀναμφισβήτητα ἔγγραφα τοῦ αὐτοῦ συντάκτου (ἄρθρ. 318 Ποιν. Δικ.), ὁρίζει κατόπιν, ὅτι τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔγγραφα προσκτῶνται διὰ τοῦ ἰδιώτου ἢ δημοσίου κατηγόρου δι' ἐρεύνης κατ' οἶκον, διὰ κατασχέσεως κτλ. καὶ ἐὰν δὲν εὑρίσκωνται τοιαῦτα, ὑποχρεοῦται ὁ κατη-

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Σ. ΓΙΑΝΝΗΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
1968

γορούμενος νὰ γράψῃ τι ἐνώπιον τοῦ ἀνακριτοῦ, πρὸς τὸ ὁποῖον συμπαραβάλλεται τὸ προκείμενον ἔγγραφον· ὑπογράφονται δὲ καὶ μονογραφοῦνται καὶ ταῦτα ὡς καὶ τὸ προσβαλλόμενον ὡς πλαστὸν (ἄρθ. 319 Ποιν. Δικ.). Τέλος διέταξεν ὁ νόμος, ὅτι ἡ ἐκκρεμὴς πολιτικὴ δίκη, ἡ ἔχουσα ὡς ἀντικείμενον τὸ ὡς πλαστὸν προσβαλλόμενον ἔγγραφον, ἀναβάλλεται πρὸς ὥραν, ἐκτὸς ἐὰν, κατὰ τὸ δοκοῦν τῷ πολιτικῷ δικαστηρίῳ, τὸ ἔγγραφον δὲν ἦναι ἀναγκαῖον πρὸς ἀπόφασιν τῆς πολιτικῆς ὑποθέσεως (ἄρθρ. 317 Ποιν. Δικ.) (ἄρθρ. 455 Πολ. Δικ.).

Εἰς δὲ τὴν δευτέραν περίπτωσιν ὁ νόμος ἐφήρμοσε καὶ εἰς τὰς ποινικὰς δίκας τὴν εἰς τὰς πολιτικὰς εἰς ὁμοίας περιστάσεις τηρουμένην διαδικασίαν (ἄρθρ. 320 Ποιν. Δικ.) (ἄρθρ. 457 καὶ ἑπόμ. Πολ. Δικ.). Ἐπανέλαβε δὲ τὴν ἀνάλογον διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 459 Πολ. Δικ. διατάξας διὰ τοῦ ἄρθρ. 321 Ποιν. Δικ. ὅτι «Ἐὰν φανῶσιν εἰς τὴν παρεμπίπτουσαν ταύτην δίκην ἐνδείξεις κατὰ ῥητῶν ἀνθρώπων, ἐκδίδεται παραχρῆμα κατὰ τῶν ὑπόπτων ἔνταλμα συλλήψεως καὶ γίνεται κατ' αὐτῶν ἀνάκρισις. Κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην ἡ κυρία διαδικασία ἀναβάλλεται ἢ ὄχι, καθ' ὅσον τὸ ἔγγραφον τοῦτο εἶναι, κατὰ τὸ δοκοῦν τῷ δικαστηρίῳ, ἀναγκαῖον πρὸς ἀπόφασιν τῆς κυρίας ὑποθέσεως.»

532. Ἡ Ποινικὴ ἡμῶν Δικονομία σιωπᾷ περὶ τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν διαρκούσης τῆς ποινικῆς δίκης ἔγγραφόν τι προσβάλλεται οὐχὶ ὡς πλαστὸν, ἀλλ' ὡς μὴ γνήσιον, ὡς ὅταν, φέρ' εἰπεῖν, ὁ κατηγορούμενος ἀρνῆται, ὅτι ἔγραψεν ἔγγραφόν τι συντελοῦν εἰς ἀπόδειξιν τῆς ἐνοχῆς του. Φρονοῦμεν, ὅτι ἐξ ἀναλογίας πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῶσι καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην αἱ διατάξεις τῆς πολιτικῆς δικονομίας (ἄρθρ. 440 καὶ ἑπ. Πολ. Δικ.).

Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς ἀποδείξεως τῆς γνησιότητος ὡς καὶ ἐπὶ τῆς ἀποδείξεως τῆς πλαστογραφίας ἡ ἐφαρμογὴ τῶν διατάξεων τῆς πολιτικῆς δικονομίας θὰ γείνῃ, καθ' ὅσον συμβιβάζονται μὲ τὰς γενικὰς ἀρχὰς τῆς ποινικῆς δικονομίας, καθ' ἃς ἀναζητεῖται αὐτεπαγγέλτως ἡ ἀνεύρεσις τῆς πραγματικῆς ἀληθείας, ἑπομένως ὁ ὅρκος, π. χ. δὲν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς ποινικὰς δίκας πρὸς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος ἢ πλαστογραφίας.

§ 6.

Περιορισμὸς τῆς χρήσεως τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

533. Τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων γίνεται χρῆσις ἀδιακρίτως. Ἐξαίρεσις τοῦ κανόνος καὶ ἔκτασις αὐτῆς.
534. Ποῖα ἀδικήματα ὑπάγονται εἰς αὐτήν. Ὑπεξαίρεσις.
535. Ἐπίσης ἡ ψευδορκία.
536. Ἐπίσης ἡ πλαστογραφία ἐνίοτε.
537. Ἐπίσης ἡ μοιχεία καὶ διγαμία.
538. Δὲν ὑπάγονται εἰς τὴν ἐξαίρεσιν ἡ τοκογλυφία.
539. Οὔτε ἡ ἐξαφάνισις ἐγγράφων.
540. Οὔτε ἡ ἀπάτη.
541. Οὔτε ἡ κλοπή, ἡ φθορά, ὁ ἐμπρησμός.
542. Ἐφαρμόζεται ἡ ἐξαίρεσις ἐπὶ ἐνστάσεων κατηγορουμένων;
543. Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν περὶ ἀποδείξεως διατάξεων τῆς Πολ. Δικ.
544. Συνέπειαι ἐλλείψεως ἐγγράφου ἀποδείξεως.
545. Συνέπειαι παρανόμου παραδοχῆς μαρτυρικῆς ἀποδείξεως.

533. Ὅλων τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων δύναται ἀδιακρίτως νὰ γείνῃ χρῆσις εἰς τὴν ποινικὴν διαδικασίαν. Ἐξαίρεσις ὑπάρχει μόνον ὅταν βάσις τοῦ ἀδικήματος ἦναι ἰδιωτική τις ὑποχρέωσις προηγουμένη αὐτοῦ, ὅτε ἡ ἀπόδειξις αὐτῆς κρίνεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ πολιτικοῦ δικαίου.

Ἡ ἐξαίρεσις αὕτη δὲν ὑπάρχει διὰ νόμου καθιερωμένη ἐν Γαλλίᾳ, ἐν τούτοις ἡ νομολογία δὲν ἐδίστασε νὰ τὴν ἐφαρμόσῃ, σκεφθεῖσα, ὅτι ἄλλως ἤθελε ματαιωθῆ καὶ ἡ εἰς τὴν πολιτικὴν δικαιοσύνην ἀπαγόρευσις τῆς μαρτυρικῆς ἀποδείξεως, δυναμένων τῶν παθόντων νὰ καταγγέλλωσι τὰς πράξεις, νὰ ἐμφανίζωνται ὡς πολιτικῶς ἐνάγοντες, καὶ οὕτω νὰ ἐπιτυγχάνωσι τὴν διὰ μαρτύρων ἀπόδειξιν τοῦ ἰσχυρισμοῦ των (Helie τόμ, 7 σελ. 717—718).

Παρ' ἡμῖν τὸ ἄρθρ. 94 Ποιν. Δικ. καθιεροῖ ῥητῶς τὸν γενικὸν κανόνα καὶ τὴν ἐξαίρεσιν ὡς ἑξῆς· «Εἰς τὴν ποινικὴν διαδικασίαν συγχωρεῖται ἐν γένει πᾶν εἶδος ἀποδεικτικῶν μέσων.

—'Εξαίρεσις τοῦ γενικοῦ κανόνος ὡς πρὸς τὴν παραδοχὴν τῆς διὰ μαρτύρων ἀποδείξεως τότε μόνον γίνεται, ὅταν ἡ βάσις τοῦ πταίσματος, τοῦ πλημμελήματος, ἢ τοῦ κακουργήματος ἦναι ἰδιωτική τις ὑποχρέωσις.— Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ἡ ἀπόδειξις τῆς ἰδιωτικῆς ὑποχρεώσεως, ἥτις προηγεῖται τῆς ἀξιοποίνου πράξεως, κρίνεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ πολιτικοῦ δικαίου· πρὸς ἀπόδειξιν δὲ αὐτῆς ταύτης τῆς ἀξιοποίνου πράξεως συγχωρεῖται ἐπίσης πᾶν ἀποδεικτικὸν μέσον. »

Διάφορα ζητήματα πρέπει νὰ ἐξετασθῶσι πρὸς ὀρθὴν ἑρμηνείαν καὶ κατανόησιν τοῦ ἄρθρου τούτου. Πρὸ πάντων ποῖα εἶναι τὰ εἰς τὴν ἐξαίρεσιν ὑπαγόμενα ἀδικήματα; 'Εκ τῶν ἐκφράσεων τοῦ ἄρθρου 94 ἐξάγεται, ὅτι τρία τινὰ ἀπαιτοῦνται ἵνα λάβῃ χώραν ἡ ἐξαίρεσις ἤγουν.

α) Νὰ ὑπάρξῃ ἰδιωτική τις ὑποχρέωσις τοῦ κατηγορουμένου πρὸς τὸν παθόντα. 'Εννοεῖται δὲ, ὅτι τοιαύτη ὑποχρέωσις μόνον ἐκ νομικῆς τινος μεταξὺ αὐτῶν σχέσεως δύναται νὰ παραχθῇ.

β) Νὰ λάβῃ χώραν τὸ ἀδίκημα μετὰ τὴν νόμιμον ὕπαρξιν τῆς ἰδιωτικῆς ὑποχρεώσεως, διότι ῥητῶς τὸ ἄρθρ. 94 ἐδ. 2 ἀναφέρει, ὅτι ἡ ἰδιωτικὴ ὑποχρέωσις προηγεῖται τῆς ἀξιοποίνου πράξεως. 'Επομένως ἡ ὑποχρέωσις αὕτη εἶναι ὅλως ἀνεξάρτητος καὶ διακεκριμένη τοῦ βραδύτερον τελουμένου ἀδικήματος.

γ) Νὰ συνίσταται τὸ ἀδίκημα εἰς παράβασιν τῆς ἀνωτέρω ὑποχρεώσεως, διότι μόνον εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ ἰδιωτικὴ ὑποχρέωσις ὡς βάσις τοῦ ἀδικήματος. 'Επομένως ἡ ὕπαρξις τῆς ὑποχρεώσεως ἀποτελεῖ μὲν ἓν τῶν στοιχείων τοῦ ἀδικήματος, καθ' ἑαυτὴν ὅμως θεωρουμένη δὲν εἶναι ἀδίκημα.

"Αμα ὑπάρξωσι τὰ ἀπαιτούμενα ταῦτα δὲν ἐφαρμόζεται πλέον εἰς τὴν ἀπόδειξιν τῆς ἰδιωτικῆς ὑποχρεώσεως ὁ κανὼν περὶ τῆς εἰς τὴν ποινικὴν διαδικασίαν παραδοχῆς τοῦ ἀποδεικτικοῦ μέσου τῶν μαρτύρων, ἀλλὰ θὰ κριθῇ ἡ ἀπόδειξις αὕτη κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ πολιτικοῦ δικαίου. Καὶ τότε ὅμως ἡ ἀπόδειξις αὐτοῦ τοῦ ἀδικήματος δύναται νὰ γείνῃ διὰ παντὸς ἀποδεικτικοῦ μέσου. 'Επειδὴ δὲ καὶ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ

πολιτικοῦ δικαίου ὑπάρχουσι πάμπολλαι περιπτώσεις, καθ' ἃς ἐπιτρέπεται ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις, ἕπεται, ὅτι ἵνα ἐφαρμοσθῇ πράγματι ἡ ἐξαίρεσις τοῦ ἄρθρ. 94, ἤτοι ὁ ἀποκλεισμὸς τῆς διὰ μαρτύρων ἀποδείξεως, ἀπαιτεῖται προσέτι.

δ) Νὰ μὴ ἐπιτρέπηται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ πολιτικοῦ δικαίου ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις τῆς ἰδιωτικῆς ὑποχρεώσεως, τῆς ἀποτελούσης τὴν βάσιν τοῦ ἀδικήματος, διότι ἄλλως θέλομεν εὑρεθῇ εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν, εἰς ἣν καὶ ἂν ἡ ποινικὴ διαδικασία ἐπέτρεπε τὴν διὰ μαρτύρων ἀπόδειξιν.

534. Πρὸς μείζονα διευκρίνησιν τῶν ἀρχῶν τούτων ἀνάγκη νὰ ἐφαρμόσωμεν αὐτὰς ἐπὶ ὡρισμένων τινῶν ἀδικημάτων. Ἀναντιῤῥήτως ἡ ἐξαίρεσις τοῦ ἄρθρ. 94 Ποιν. Δικ. ἐφαρμόζεται ἐπὶ τοῦ ἀδικήματος τῆς ὑπεξαιρέσεως, διότι τοῦτο συνίσταται εἰς τὴν κατακράτησιν κτλ. πράγματος, ὅπερ συνεπείᾳ νομικῆς σχέσεως μεταξὺ παθόντος καὶ κατηγορουμένου ἀνεδέχθη οὗτος νὰ φυλάττῃ, καὶ ἐπομένως ὑπεχρεώθη νὰ ἀποδώσῃ. Ἡ νομικὴ αὕτη σχέσις συνήθως εἶναι ἡ σύμβασις τῆς παρακαταθήκης, δύναται ὅμως νὰ ᾖναι καὶ ἡ τῆς μισθώσεως, ἡ τῆς ἐντολῆς, ἡ τοῦ χρησειδανείου, ἡ τοῦ ἐνεχύρου. Εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις ταύτας ὑπάρχουσι καὶ οἱ τρεῖς ὅροι τῆς ἐξαιρέσεως, ἤτοι ἰδιωτικὴ ὑποχρέωσις, προηγουμένη τοῦ ἀδικήματος, ὅπερ συνίσταται εἰς τὴν παραβίασιν αὐτῆς, ἐπομένως ἡ ἀπόδειξις τῆς συμβάσεως καὶ τῆς ἐξ αὐτῆς παραγομένης ὑποχρεώσεως θὰ κριθῇ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ πολιτικοῦ δικαίου, καθ' ἃς ἀπαγορεύεται ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις, ὅταν τὸ ἀντικείμενον τῆς συμβάσεως ὑπερβαίνῃ τὰς 50 δραχ. καὶ δὲν ὑπάρχῃ τις τῶν περιπτώσεων, καθ' ἃς ἐξαιρετικῶς ἐπιτρέπονται μάρτυρες.

Σημειωτέον δὲ, ὅτι δὲν ἐθεωρήθη ὡς σύμβασις παρακαταθήκης, ἀλλ' ὡς ἁπλοῦν γεγονὸς, ἡ στιγμιαία παρακατάθεσις πράγματος ἐπὶ ἀμέσῳ ἐπιστροφῇ, καὶ ἐπομένως ἐπετράπη καὶ ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις τοῦ γεγονότος τούτου (Helie τόμ. 7 σελ. 719). Τοῦτο καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν τοῦ ἀδυνάτου τῆς ἐγγράφου ἀποδείξεως δύναται νὰ δικαιολογηθῇ.

535. Ἡ ἐξαίρεσις τοῦ ἄρθρ. 94 Ποιν. Δικ. ἐφαρμόζεται ἐπίσης ἐπὶ τοῦ ἀδικήματος τῆς ψευδορκίας διαδίκου εἰς πολιτι-

κὴν δίκην, διότι καὶ τὸ ἀδίκημα τοῦτο στηρίζεται εἰς προηγουμένην ἰδιωτικὴν ὑποχρέωσιν, ἣν ὁ κατηγορούμενος διὰ τοῦ ὅρκου του ἠρνήθη ἢ ἐβεβαίωσεν, ἐπομένως ἡ ὕπαρξις ἢ μὴ τῆς ὑποχρεώσεως ταύτης πρέπει νὰ κριθῇ κατὰ τὰς περὶ ἀποδείξεως διατάξεις τῆς Πολ. Δικ. Ἐν τούτοις εἰς τὴν Γαλλίαν μεγάλη ὑπάρχει ἀμφισβήτησις περὶ τοῦ ζητήματος τούτου, φρονούντων πολλῶν, ὅτι πάντοτε ἐπὶ τῆς εἰς πολιτικὰς δίκας ψευδορκίας ἐπιτρέπονται μάρτυρες διὰ τὸν λόγον, ὅτι διὰ τοῦ ὅρκου περαιοῦται κατὰ τὸ ἄρθρ. 1363 Γαλ. Πολ. Κώδ. ἀμετακλήτως ἡ πολιτικὴ δίκη, καὶ ἐπομένως δὲν ὑπάρχει ὁ κίνδυνος νὰ καταφύγῃ ὁ παθὼν εἰς τὴν ποινικὴν δικαιοσύνην πρὸς τὸν δόλιον σκοπὸν τοῦ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν μαρτυρικὴν ἀπόδειξιν, ἥτις δὲν τῷ ἐπετράπη εἰς τὴν πολιτικὴν δίκην· εἴδομεν δὲ, ὅτι ἐπὶ τοῦ κινδύνου τούτου ἐστηρίχθη ἡ Γαλλικὴ νομολογία, ἵνα καθιερώσῃ τὸ ἀπαράδεκτον τῆς μαρτυρικῆς ἀποδείξεως ἐπὶ τῶν ἰδιωτικῶν ὑποχρεώσεων. Πρὸς ἀντίκρουσιν τοῦ ἐπιχειρήματος τούτου ἰσχυρίζονται ἄλλοι, ὅτι κατὰ τὴν ὀρθὴν ἑρμηνείαν τοῦ ῥηθέντος ἄρθρ. 1363 Γαλ. Πολ. Κώδ. δὲν περαιοῦται πάντοτε διὰ τοῦ ὅρκου ἡ πολιτικὴ ἀμφισβήτησις, ἀλλὰ δύναται ὁ παθὼν μετὰ τὴν ἐπὶ ψευδορκίᾳ καταδίκην νὰ ἐγείρῃ ἰδίαν περὶ ἀποζημιώσεώς του ἀγωγὴν, διὰ τὴν ὁποίαν ἐκ τῆς ψευδορκίας ὑπέστη ζημίαν, καὶ ἐπομένως, κατὰ τοὺς συγγραφεῖς τούτους, εὑρισκόμεθα καὶ ἐπὶ τῆς ψευδορκίας εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν, εἰς ἣν καὶ ἐπὶ τῆς ὑπεξαιρέσεως. Ἡ ἀντίῤῥησις αὕτη, καὶ ἐν Γαλλίᾳ ὑπὸ τῶν πλείστων ἀποκρουομένη (ἰδὲ περὶ πάντων Offman No 244—254 ἔνθα μνημονεύονται καὶ οἱ ὑπὲρ καὶ κατὰ συγγραφεῖς), ἔτι δυσκολώτερον δύναται νὰ γείνῃ δεκτὴ παρ' ἡμῖν, διότι ἐκ τοῦ ἄρθρ. 357 Πολ. Δικ. θεωροῦντος τὸν ὅρκον ὡς ἐντελῆ ἀπόδειξιν, ἀπαγορεύοντος πᾶσαν ἀνταπόδειξιν καὶ αὐτὴν προσέτι τὴν περὶ ψευδορκίας ἀπόδειξιν, καὶ ἐπιφυλάττοντος τὴν ποινικὴν καταδίωξιν, ἐξάγεται, ὅτι παρ' ἡμῖν οὐδέποτε ὁ ἀντίδικος τοῦ ὁρκισθέντος δύναται νὰ θέσῃ εἰς ἀμφισβήτησιν τὰ ὑπὸ τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου μετὰ τὸν ὅρκον ἀπεφασισθέντα, καὶ ἂν τυχὸν καταδικασθῇ ἐπὶ ψευδορκίᾳ ὁ ὁρκισθεὶς ἀντίδικός του.

Δύναται ὅμως ν' ἀποκρουσθῇ παρ' ἡμῖν τὸ ἐπιχείρημα, ὅτι

ἐπὶ τῆς ψευδορκίας παύουσιν οἱ κίνδυνοι, δι' οὓς ἀπηγορεύθη ἡ μαρτυρικὴ ἀπόδειξις διὰ τῶν ἐξῆς παρατηρήσεων· ἀ) διότι τὸ ἄρθρ. 94 Ποιν. Δικ. γενικῶς ἀπαγορεύει τὴν μαρτυρικὴν ἀπόδειξιν, ὅταν ἡ βάσις τοῦ ἀδικήματος ἦναι ἰδιωτική τις ὑποχρέωσις, ἑπομένως δὲν δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν μεταξὺ τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν ἡ ἀπόδειξις δύναται νὰ βλάψῃ ἰδιωτικὰ συμφέροντα καὶ τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν τοιαύτη βλάβη δὲν εἶναι δυνατή· καὶ β') διότι καὶ ἐπὶ τῆς ψευδορκίας αὐτῆς ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις δύναται ν' ἀποβῇ ἐπιβλαβὴς εἰς ἰδιωτικὰ συμφέροντα, ὁσάκις ὑπάρχουσι καὶ ὁμόδικοι δυνάμενοι νὰ εἰσαγάγωσι μετὰ τὴν καταδίκην τὰς ἀπαιτήσεις των εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια.

536. Ἡ ἐξαίρεσις τοῦ ἄρθρ. 94 Ποιν. Δικ. ἐφαρμόζεται καὶ ἐπὶ τοῦ ἀδικήματος τῆς πλαστογραφίας, ὁσάκις ἐκτελεῖται διὰ καταχρήσεως λευκῆς τινος ὑπογραφῆς, ἣν πρὸς ἄλλον σκοπὸν ἐχορήγησεν ὁ ὑπογράψας (ἄρθρ. 256 Ποιν. Νόμ.). Ἀληθῶς καὶ ἐνταῦθα νομικὴ σχέσις προηγήθη τοῦ ἀδικήματος, συνεπείᾳ τῆς ὁποίας ἡ λευκὴ ὑπογραφὴ ἐνεχειρίσθη, ὁ δὲ κατηγορούμενος παρεβίασε τὰς ἐκ τῆς νομικῆς σχέσεως ὑποχρεώσεις του καταχρασθεὶς τῆς λευκῆς ὑπογραφῆς. Ἑπομένως ἡ νομικὴ ἐκείνη σχέσις πρέπει ν' ἀποδειχθῇ κατὰ τὰς περὶ ἀποδείξεως διατάξεις τῆς Πολ. Δικ. ἤγουν οὐχὶ διὰ μαρτύρων, ὅταν ἄνω τῆς ὑπογραφῆς ταύτης περιέχεται ἀντικείμενον ἀνώτερον τῶν 50 δραχμῶν. Ἄλλως ὅμως ἔχει τὸ πρᾶγμα ἂν δὲν ἐδόθη ἡ λευκὴ ὑπογραφὴ εἰς τὸν καταχρασθέντα αὐτῆς, ἀλλὰ διὰ τυχαίου, αὐθαιρέτου, ἢ δολίου τινὸς τρόπου ἐπρομηθεύθη αὐτήν.

Τὴν γνώμην ταύτην, ἣν ἀσπάζονται οἱ πλεῖστοι τῶν Γάλλων συγγραφέων καὶ ἡ Γαλλικὴ νομολογία ἀντικρούουσιν οἱ **Chauveau** καὶ **Helie** (**Droit pénal** No 3537) διὰ τὸν λόγον, ὅτι ἡ παράδοσις τῆς λευκῆς ὑπογραφῆς δὲν εἶναι σύμβασις ἀλλ' ἁπλοῦν γεγονός. Ἀλλ' αὐτὸς ὁ **Helie** εἰς τὸ μεταγενέστερον σύγγραμμά του περὶ Ποιν. Δικονομίας ἐπανέρχεται εἰς τὴν γνώμην τῆς νομολογίας, διδάσκων, ὅτι κατὰ τοὺς κανόνας τοῦ πολιτικοῦ δικαίου πρέπει νὰ γίνηται ἡ ἀπόδειξις τῆς ἐγχειρίσεως τῆς λευκῆς ὑπογραφῆς, ὁσάκις ἀποτελεῖ σύμβασιν,

οὐχὶ δὲ καὶ ὅταν αὕτη ἐγένετο στιγμιαίως ἢ δολίως (τόμ. 7 σελ. 720—721).

537. Ἡ ἐξαίρεσις τοῦ ἄρθρ. 94 Ποιν. Δικ. ἐφαρμόζεται ἐπὶ τῶν ἀδικημάτων τῆς μοιχείας καὶ διγαμίας, διότι καὶ ταῦτα προϋποθέτουσι τὴν προηγουμένην ὕπαρξιν τοῦ γάμου καὶ τῶν ἐντεῦθεν ὑποχρεώσεων, ἃς ὁ κατηγορούμενος παρεβίασεν. Ὅθεν καὶ ἡ ἀπόδειξις τοῦ γάμου θὰ κριθῇ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ πολιτικοῦ δικαίου· ἐπειδὴ δὲ τοῦτο εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου ἀναθέτει, ἂν ἐν ἐλλείψει ληξιαρχικῶν πράξεων θὰ συγχωρηθῶσι καὶ ἄλλα μέσα ἀποδείξεως καὶ ἰδίως μάρτυρες πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ γάμου (ἄρθρ. 61 Ἀστυκοῦ Κώδικος), ἕπεται, ὅτι εἰς τὴν κρίσιν τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου ἀπόκειται νὰ ἐκτιμήσῃ, ἂν πρέπῃ νὰ ἐπιτραπῇ καὶ ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις τοῦ γάμου.

538. Ἀλλ' ἡ ἐξαίρεσις τοῦ ἄρθρ. 94 Ποιν. Δικ. δὲν ἐφαρμόζεται εἰς τὸ ἀδίκημα τῆς τοκογλυφίας, διότι δὲν προϋποθέτει τὴν ὕπαρξιν προηγουμένης τινὸς συμβάσεως, ἀλλ' ἐκτελεῖται ἐν αὐτῇ τῇ συνάψει τῆς συμβάσεως τοῦ δανείου, ὥστε ἡ σύμβασις αὕτη εἶναι ἀχώρι στος ἀπὸ τὸ ἀδίκημα, καὶ ἐπομένως δύναται ν' ἀποδειχθῇ διὰ παντὸς νομίμου μέσου, καὶ ὅταν ἀκόμη τὸ δάνειον ἐκαλύφθη ὑπὸ τὸν τύπον ἄλλης συμβάσεως πρὸς ἀπόκρυψιν τοῦ ἀδικήματος (Hélie τόμ. 7 σελ. 721—722 (Olfman No 227). Ταῦτα ἐφαρμόζοντ αι πληρέστατα καὶ εἰς τὴν ἕνεκα πλαστῶν χρεῶν χρεωκοπίαν.

539. Ἐπίσης δὲν ἐφαρμόζεται ἡ ἐξαίρεσις ἀλλ' ὁ γενικὸς κανὼν, καθ' ὃν συγχωρεῖται πᾶν ἀποδεικτικὸν μέσον, καὶ εἰς τὰ ἀδικήματα τῆς ἐξαφανίσεως ἢ ὑπεξαγωγῆς ἐγγράφων (267. 392. 424. Ποιν. Νόμ.), διότι καὶ ἐνταῦθα ἡ ἀπόδειξις τῆς ἐξαφανίσεως εἶναι ἀχώριστος ἀπὸ τὴν ἀπόδειξιν τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἐγγράφου, ὥστε δύνανται νὰ ἀποδειχθῶσιν ἀμφότερα διὰ μαρτύρων, καθόσον μάλιστα διὰ τῆς ἐξαφανίσεως ὁ παθὼν στερεῖται τῶν μέσων τῆς ἐγγράφου ἀποδείξεως τῆς ἐν τῷ ἐξαφανισθέντι ἐγγράφῳ ὑποχρεώσεως, καὶ δὲν δύναται οὐδ' ὀφείλει νὰ ἔχῃ καὶ ἑτέραν περὶ τούτου ἔγγραφον ἀπόδειξιν (304 ἐδ. 2 Πολ. Δικ.) (Οἰκονομ. τόμος 2 σελ. 165). Ταῦτα ἐφαρμόζονται, φρονοῦμεν, πληρέστατα καὶ ἂν ἀντίγραφον ἦν τὸ ἐξαφανισθὲν

ἔγγραφον. Τὸ ἐναντίον εἶχε ποτὲ ἀποφασίσει τὸ ἀκυρωτικὸν (Θεμ. τόμ. 1 σελ. 45—46) ἀλλὰ τὴν ἀπόφασίν του ἐπικρίνει ὀρθότατα ὁ Offman (No 225), διότι δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ διακρίνωμεν τὴν ἐξαφάνισιν τῶν ἀντεγγράφων ἀπὸ τῆς τῶν λοιπῶν ἐγγράφων.

Δὲν ἔχει ὅμως οὕτω τὸ πρᾶγμα, ὅταν εἶχε παρακατατεθῇ τὸ ἔγγραφον εἰς χεῖρας τοῦ ἐξαφανίσαντος αὐτό. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ προηγουμένη αὕτη σύμβασις θ' ἀποδειχθῇ κατὰ τὰς διατάξεις τῆς Πολ. Δικ. καθ' ὅσον μάλιστα καὶ τὸ ἀδίκημα αὐτὸ θεωροῦσιν οἱ ποινικολόγοι οὐχὶ ὡς ἐξαφάνισιν ἐγγράφου, ἀλλ' ὡς ὑπεξαίρεσιν (Chauveau Helie No 3951), καὶ ἑπομένως ἐφαρμόζονται ὅσα περὶ ταύτης ἐξεθέσαμεν (Helie τόμ. 7 σελ. 727—728).

540. Ἐπίσης δὲν ἐφαρμόζεται ἡ ἐξαίρεσις ἐπὶ τοῦ ἀδικήματος τῆς ἀπάτης, διότι ἀποτελεῖται οὐχὶ ἐκ τῆς παραβάσεως νομίμου τινὸς συμβάσεως, ἀλλ' ἐκ τῆς συνάψεως τοιαύτης διὰ δόλου καὶ ἀπατηλῶν παραστάσεων.

541. Ἐφαρμόζοντες ἀκριβῶς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 94 Ποιν. Δικ. πρέπει ν' ἀποφανθῶμεν, ὅτι ἡ ἐν αὐτῷ καθιερωμένη ἐξαίρεσις δὲν ἐφαρμόζεται εἰς οὐδὲν ἕτερον τῶν κατὰ τῆς περιουσίας ἀδικημάτων, οἷον τὴν κλοπὴν, τὴν φθορὰν ξένης ἰδιοκτησίας, τὸν ἐμπρησμὸν κτλ. Εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις ταύτας προσβάλλεται ἡ ἰδιοκτησία, ἀλλὰ χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ προηγουμένη τις μεταξὺ παθόντος καὶ κατηγορουμένου σύμβασις ἢ ὑποχρέωσις, ὁποίαν ἀναγκαίως ἀπαιτεῖ τὸ ἄρθρ. 94 ἵνα λάβῃ χώραν ἡ ἐξαίρεσις, ἑπομένως πᾶν ἄλλο ζήτημα τοῦ πολιτικοῦ δικαίου ἀναγκαῖον πρὸς παραδοχὴν τῆς κατηγορίας, οἷον, λόγου χάριν, ἡ κυριότης τοῦ κλαπέντος ἢ φθαρέντος ἢ ἐμπρησθέντος, δύναται ν' ἀποδειχθῇ δι' ὅλων τῶν νομίμων μέσων. (Τὸ ἐναντίον ἀπεφάσισε τὸ Ἐφετεῖον Ναυπλίας προκειμένου περὶ αὐτοδικίας (Θέμ. τόμ. 1 σελ. 69).

542. Ταῦτα ἐφαρμόζονται καὶ ὁσάκις ὁ κατηγορούμενος πρὸς ὑπεράσπισίν του προτείνει σύμβασίν τινα προγενεστέραν τῆς ἀποδιδομένης αὐτῷ πράξεως, καὶ δυνάμει τῆς ὁποίας ἐδικαιοῦτο νὰ ἐκτελέσῃ τὴν πρᾶξιν ταύτην, ὡς καὶ ὅταν ἰσχυρίζηται, ὅτι

εἰς αὐτὸν ἀνήκει ἡ κυριότης ἢ κατοχὴ τοῦ φθαρέντος. Ἐναντίαν γνώμην ἐκφράζει ὁ Offman (No 265) διὰ τὸν λόγον, ὅτι ὁσάκις ὁ ποινικὸς δικαστὴς ἀποφαίνεται περὶ συμβάσεων, πρέπει νὰ τηρῇ τοὺς περὶ ἀποδείξεως αὐτῶν κανόνας τοῦ πολιτικοῦ δικαίου. Ἀλλὰ παρ' ἡμῖν τὸ ἄρθρ. 94 Ποιν. Δικ. δὲν καθιεροῖ τοιαύτην γενικὴν ἐξαίρεσιν, ἀλλὰ περιορίζει ταύτην εἰς μόνας τὰς ἀποτελούσας τὴν βάσιν τοῦ ἀδικήματος ἰδιωτικὰς ὑποχρεώσεις, ὅθεν δὲν δυνάμεθα νὰ ἐκτείνωμεν τὴν ἐξαίρεσιν περαιτέρω. Ἐκτὸς δὲ τούτου οἱ ὡς ἀνωτέρω ἰσχυρισμοὶ τοῦ κατηγορουμένου ἔχουσι μεγίστην ἐπιρροὴν εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ δικαστοῦ περὶ δολίας προαιρέσεως, ἡ ὕπαρξις ὡς καὶ ἡ ἔλλειψις τῆς ὁποίας διὰ παντὸς μέσου δύναται ν' ἀποδειχθῇ (ἰδὲ ἀνάλογον ζήτημα εἰς Bonnier No 859).

543. Γνωρίζομεν ἤδη τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς λαμβάνει χώραν ἡ ἐξαίρεσις τοῦ ἄρθρ. 94 Ποιν. Δικ. ἤγουν καθ' ἃς ἡ ἀπόδειξις τῆς ἰδιωτικῆς ὑποχρεώσεως κρίνεται κατὰ τὰς διατάξεις τῆς Πολ. Δικ. Κατὰ τὰς διατάξεις ταύτας δὲν ἐπιτρέπονται μάρτυρες ὅταν τὸ ἀντικείμενον τῆς δίκης ὑπερβαίνῃ τὰς 50 δραχμὰς, καὶ ὅταν πρόκηται νὰ ἀποδειχθῇ τι κατὰ τοῦ περιεχομένου ἐγγράφου τινὸς, ἐκτὸς ἐξαιρετικῶν τινων περιπτώσεων (300--305 Πολ. Δικ.), ἡ δὲ ὁμολογία λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν μόνον ἀδιαιρέτως (264 Πολ. Δικ.)· ἑπομένως συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις ταύτας ὀφείλει ὁ ποινικὸς δικαστὴς ν' ἀποφασίσῃ ἂν θὰ ἐπιτραπῶσι μάρτυρες, καὶ νὰ ἐκτιμήσῃ καὶ τὰς γενομένας τυχὸν ὁμολογίας. (Κωστῆς σελ. 334—335 Helie No 2637 καὶ 2638). Δὲν ἀνάγεται εἰς τὸν κύκλον τῆς πραγματείας ἡμῶν ἡ ἐξέτασις τῶν περὶ ἀποδείξεως διατάξεων τῆς Πολ. Δικ. Ποιοῦμεν μόνον τὰς ἑξῆς παρατηρήσεις, ἀναγομένας ἰδιαιτέρως εἰς τὴν ποινικὴν διαδικασίαν.

α) Ὅτι ἐθεωρήθησαν ὡς ἀποτελοῦσαι ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως αἱ ἐν τῇ ἀνακρίσει καὶ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ὁμολογίαι ἢ ἄλλαι δηλώσεις τῶν κατηγορουμένων, αἱ καθιστῶσαι πιθανὴν τὴν ὕπαρξιν τῆς ἰδιωτικῆς ὑποχρεώσεως (Offman No 258).

β') Ὅτι δὲν ἐθεωρήθη ἀδιαίρετος ἡ ὁμολογία, διότι ὁ εὐκρινῶς ὁμολογήσας κατηγορούμενος ὑπέβαλε προσθήκας εἰς μεταγενεστέραν ἐξέτασίν του (Offman No 259).

γ') Ὅτι εἰς τὴν κρίσιν τῶν ποινικῶν δικαστηρίων ἀπόκειται ν' ἀποφανθῶσιν, ἂν ὑπάρχῃ ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως, ἂν, προκειμένου περὶ ἐμπορικῆς ὑποθέσεως, πρέπῃ νὰ ἐπιτραπῶσι μάρτυρες, ἢ ἂν ὑπάρχῃ ἀδυναμία ἐγγράφου ἀποδείξεως· πᾶσα δὲ προηγουμένη τυχὸν περὶ τούτου ἀπόφασις τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὰ ποινικά. Τὴν γνώμην ταύτην στηρίζομεν εἰς τὸν λόγον, ὅτι ἑκάστη δικαιοδοσία ἐνεργεῖ ἀνεξαρτήτως, καὶ ἑπομένως ἀπαιτεῖται ῥητὴ διάταξις τοῦ νόμου, ἵνα ὑποβληθῇ ἡ μία εἰς τὰς διατάξεις τῆς ἄλλης.

δ') Ὅτι μόνον τὸ παραδεκτὸν τῆς διὰ μαρτύρων ἀποδείξεως θὰ ἀποφασισθῇ κατὰ τὰς διατάξεις τῆς Πολ. Δικ. οὐχὶ δὲ καὶ ἡ περαιτέρω διεξαγωγὴ τῆς μαρτυρικῆς ἀποδείξεως. Ὅθεν ἐπὶ ἐμπορικῶν, φέρ' εἰπεῖν, ὑποθέσεων τὸ ποινικὸν δικαστήριον, ἐγκρίνον τὴν διὰ μαρτύρων ἀπόδειξιν τῆς ἰδιωτικῆς ὑποχρεώσεως τῆς ἀποτελούσης τὴν βάσιν τοῦ ἀδικήματος τῆς ψευδορκίας, δύναται νὰ ἐξετάσῃ ὡς μάρτυρας καὶ πρόσωπα ἐξαιρούμενα κατὰ τὰς διατάξεις τῆς Πολ. Δικ. Οὕτως ἔλυσε τὸ ζήτημα ὑποβληθὲν αὐτῷ ὁ Ἄρ. Πάγος διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 42 τοῦ 1859 ἀποφάσεώς του ἀποφανθεὶς ἐν γένει, ὅτι αἱ περὶ ἐξαιρέσεως τῶν μαρτύρων διατάξεις τῆς Πολ. Δικ. δὲν ἐφαρμόζονται εἰς τὰς ποινικὰς δίκας.

514. Μεταβαίνομεν ἤδη εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν συνεπειῶν τῆς ἐλλείψεως ἐγγράφου ἀποδείξεως, ὁσάκις ἀπαιτεῖται τοιαύτη.

Οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι, ὅταν περιέλθῃ αὐτοῖς μήνυσις ἀδικήματος, οὗ ἡ βάσις ἰδιωτικὴ ὑποχρέωσις μὴ δυναμένη κατὰ τὰς διατάξεις τῆς Πολ. Δικ. ν' ἀποδειχθῇ διὰ μαρτύρων, ὀφείλουσι νὰ προβαίνωσιν εἰς τὴν ἐξέτασιν μόνου τοῦ κατηγορουμένου. Ἂν οὗτος ὁμολογήσῃ τὴν ἰδιωτικὴν ὑποχρέωσιν, ἡ ὁμολογία αὕτη θὰ θεωρηθῇ ἢ ὡς πλήρης ἀπόδειξις, ἢ κἂν ὡς ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως, ἑπομένως δύναται πλέον ἀκωλύτως ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος νὰ προβῇ καὶ εἰς ἐξέτασιν μαρτύρων. Ἂν ὁ κατηγορούμενος ἀρνηθῇ τὴν ἰδιωτικὴν ὑποχρέωσιν ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος δὲν πρέπει νὰ προβῇ εἰς ἐξέτασιν μαρτύρων, ἀλλ' ὀφείλει νὰ ἐπιστρέψῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὴν εἰσαγγελίαν, ἵνα ἀποφανθῶσιν ἐπ' αὐτῆς τὰ συμβούλια.

Τὸ αὐτὸ ὀφείλουσι νὰ πράξωσι τὰ δικαστήρια, εἰς ἃ εἰσήχθη τυχὸν ἡ ὑπόθεσις. Ἐπὶ κακουργιοδικείου τὴν ἐξέτασιν καὶ ἀπόφασιν ταύτην θὰ ἐνεργήσωσιν οἱ σύνεδροι, διότι πρόκειται περὶ ζητήματος νομικοῦ μὴ ἀποτελοῦντος στοιχεῖόν τι τῆς κατηγορίας (Offman No 260 σελ. 454—455).

Ἀλλ' ἂν ἀπαιτῆται ἔγγραφος ἀπόδειξις καὶ δὲν ὑπάρχῃ, τί ὀφείλουσι νὰ πράξωσι τὰ συμβούλια, ἢ τὰ δικαστήρια; Ὁμοφώνως ἀποφαίνονται ἅπαντες σχεδὸν οἱ συγγραφεῖς, ὅτι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πρέπει νὰ κηρυχθῇ ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ ἀπαράδεκτος ἐπὶ τοῦ παρόντος, διότι ἡ ἔλλειψις ἐγγράφου ἀποδείξεως ἀποτελεῖ ἔνστασιν ἀπαραδέκτου, ἥτις βραδύτερον δύναται νὰ ἐκλείψῃ, προμηθευομένου τοῦ παθόντος τοιαύτην ἀπόδειξιν ἢ κἂν ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως. (Offman No 256 σελ. 445) (Helie τόμ. 7 σελ. 731) (Mangin No 175) (Chauveau et Helie No 3569).

Ἂν δὲν ἦτο τολμηρὸν νὰ ὑποβάλῃ τις ἀντιρρήσεις ἀπέναντι τόσων συγγραφέων, ἤθελον ἐρωτήσει, διατί ἡ διάκρισις αὕτη τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν δὲν ὑπάρχουσιν ἔγγραφοι ἀποδείξεις καὶ τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν δὲν ὑπάρχουσιν ἐν γένει ἀποδείξεις; Διατί νὰ μὴ κηρύσσηται ἀθῶος ὁ κατηγορούμενος καὶ εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν, ὅπως κηρύσσεται καὶ εἰς τὴν δευτέραν; Ἐνδεχόμενον καὶ εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν νὰ εὑρεθῶσι βραδύτερον νέαι ἀποδείξεις τῆς ἐνοχῆς τοῦ κατηγορουμένου, ἐν τούτοις ὁ λόγος οὗτος δὲν ἐμποδίζει τὴν ἀθώωσίν του, διατί νὰ τὴν ἐμποδίζῃ εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἐλλείψεως ἐγγράφου ἀποδείξεως; Διατί νὰ ὑποβάλληται ὁ κατηγορούμενος εἰς ἐπανειλημμένους δικαστικοὺς ἀγῶνας;

545. Ὑπολείπεται νὰ ἐξετάσωμεν ποῖα τὰ ἀποτελέσματα τῆς παρανόμου παραδοχῆς τῆς μαρτυρικῆς ἀποδείξεως. Ἂν ὁ κατηγορούμενος ἀντετάχθη εἰς τὴν παραδοχήν της, οὐδεμία ἀμφιβολία, ὅτι δύναται νὰ προτείνῃ τὴν παράνομον ταύτην παραδοχὴν ὡς λόγον ἀναιρέσεως καὶ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἀναίρεσιν τῆς ἀποφάσεως (Helie τόμ. 7. σελ. 732).

Ἂν ὁ κατηγορούμενος δὲν ἀντετάχθη ἀλλ' ἐσιώπησεν, ἡ Γαλλικὴ νομολογία κλίνει εἰς τὴν γνώμην, ὅτι δὲν δύναται νὰ προ-

τείνῃ τὸ ἀπαράδεκτον τῶν μαρτύρων ὡς λόγον ἀναιρέσεως, οὐχὶ ἐκλαμβάνουσα τὴν σιωπὴν ὡς συναίνεσιν, διότι τὸ παραδεκτὸν ἢ μὴ τῆς μαρτυρικῆς ἀποδείξεως εἶναι ἀντικείμενον δημοσίας τάξεως, καὶ ἐπομένως οὐδεμίαν ἐπιρροὴν ἔχει ἐπ' αὐτοῦ ἡ συναίνεσις τοῦ κατηγορουμένου (Helie τόμ. 7 σελ. 732 Offman No 261), ἀλλὰ διότι ἐκ τῆς σιωπῆς του ἐξάγει, ἢ ὅτι ὡμολόγησε τὴν ἰδιωτικὴν ὑποχρέωσιν, ἢ ὅτι ἡ ἀπολογία του περιεῖχεν ἐξηγήσεις ἀποτελούσας ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως, ἰδίως μάλιστα εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον, ὅπου δὲν προκύπτει εἰς ποίας ἀποδείξεις ἐστήριξαν οἱ ἔνορκοι τὴν ἐτυμηγορίαν των. (Helie τόμ. 8 σελ. 790—792 Θέμις τόμ. 1 σελ. 72).

Τοὐναντίον ὁ Ἄρ. Πάγος, ἂν καὶ φρονῇ, ὅτι ἡ συναίνεσις τοῦ κατηγορουμένου δύναται νὰ νομιμοποιήσῃ τὴν παράνομον παραδοχὴν τῆς μαρτυρικῆς ἀποδείξεως, δὲν ἐθεώρησεν ὡς ἀπόδειξιν συναινέσεως μόνην τὴν σιωπὴν τοῦ κατηγορουμένου, ἀλλ' ἐξετάσας τὴν ὑπόθεσιν καὶ μὴ ἀνευρὼν οὔτε συναίνεσιν τοῦ κατηγορουμένου νὰ ἐξετασθῶσι μάρτυρες, οὔτε ὁμολογίαν τινὰ αὐτοῦ, καὶ σκεφθεὶς, ὅτι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων ὤφειλε, ἵνα παραδεχθῇ τὴν μαρτυρικὴν ἀπόδειξιν, νὰ ἐξετάσῃ ἂν ὑπῆρχεν ἀρχή τις ἐγγράφου ἀποδείξεως, ἀνήρεσε τὴν ἀπόφασιν ἕνεκα παρανόμου παραδοχῆς τῆς μαρτυρικῆς ἀποδείξεως (ἀπόφ. Ἀρείου Πάγου 68 τοῦ 1859).

Θεωροῦμεν ὡς ὀρθὴν τὴν ἀπόφασιν ταύτην τοῦ Ἀρείου Πάγου, φρονοῦντες, ὅτι καὶ ἡ συναίνεσις τοῦ κατηγορουμένου νὰ ἐξετασθῶσι μάρτυρες, ἂν ὑποτεθῇ, ὅτι δὲν εἶναι παρ' ἡμῖν δημοσίας τάξεως ἡ περὶ τοῦ συγχωρητοῦ τῆς μαρτυρικῆς ἀποδείξεως διάταξις, (Οἰκονομ. τόμος 2 σελ. 149—150) καὶ ἡ ὕπαρξις ἀρχῆς ἐγγράφου ἀποδείξεως, πρέπει νὰ προκύπτωσι ῥητῶς ἐκ τῶν ἐγγράφων τῆς δικαστικῆς συζητήσεως, καὶ οὐχὶ νὰ ἐξάγωνται ἐξ εἰκασιῶν ὑπὸ τοῦ Ἀρ. Πάγου. Ἐν τούτοις ὁ Ἄρ. Πάγος μετέβαλε παραδόξως νομολογίαν ἀποφασίσας, ὅτι δὲν ἀποτελεῖ λόγον ἀναιρέσεως, ὅτι κακῶς ἐπετράπη ἡ μαρτυρικὴ ἀπόδειξις (ἀπόφ. 14 τοῦ 1868).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Περὶ ἀνακριτικῶν πράξεων.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

546. Ἀντικείμενον τοῦ κεφαλαίου καὶ διαίρεσις.

546. Πρὸς συλλογὴν τῶν ἀποδείξεων οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι προβαίνουσιν εἰς τὴν ἐνέργειαν αὐτοψιῶν, πραγματογνωμοσυνῶν καὶ ἐξετάσεων μαρτύρων, τηροῦντες τὰς ἐν τῷ προηγουμένῳ κεφαλαίῳ ἐκτεθείσας περὶ τούτων διατυπώσεις. Πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἀναγκαία καθίσταται καὶ ἡ ἐξέτασις τῶν κατηγορουμένων, περὶ ἧς ἐνταῦθα θέλομεν διαπραγματευθῆ.

Κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν καθηκόντων αὐτῶν οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι προβαίνουσι πολλάκις εἰς μέτρα περιοριστικὰ τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας τῶν κατηγορουμένων ἢ καὶ ἄλλων προσώπων. Ἀνάγκη νὰ ὁρισθῶσιν αἱ περιπτώσεις, οἱ κανόνες καὶ αἱ διατυπώσεις, καθ' ἃς ἐνεργοῦνται τὰ μέτρα ταῦτα.

Τέλος καθίσταται πολλάκις ἀναγκαῖον νὰ ἐρευνήσωσιν οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι εἰς ἰδιωτικὰς οἰκίας πρὸς ἀνεύρεσιν ἐγγράφων ἀποδείξεων, ἢ ἀντικειμένων ὑπαγομένων εἰς αὐτοψίαν, ἢ καὶ αὐτῶν τῶν κατηγορουμένων. Εἰς τὰς δύο δὲ πρώτας περιπτώσεις ἀνάγκη νὰ κατασχεθῶσιν αἱ ἀποδείξεις ἢ τ' ἀντικείμενα ἐκεῖνα, ἵνα προσαχθῶσιν ἐνώπιον τοῦ δικάσοντος δικαστηρίου. Ἑπομένως πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν ἐνταῦθα τὸν τρόπον, καθ' ὃν ἐνεργοῦνται αἱ κατ' οἶκον ἔρευναι καὶ αἱ κατασχέσεις. Τοιοῦτον τὸ ἀντικείμενον τοῦ προκειμένου κεφαλαίου, ὅπερ θέλομεν διαιρέσει εἰς τέσσαρας παραγράφους.

Εἰς τὴν πρώτην θέλομεν πραγματευθῆ περὶ ἐξετάσεως τῶν κατηγορουμένων.

Εἰς τὴν δευτέραν περὶ τῶν ἀνακριτικῶν περιορισμῶν τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας.

Εἰς τὴν τρίτην περὶ τῆς κατ' οἶκον ἐρεύνης· καὶ

Εἰς τὴν τετάρτην περὶ τῆς κατασχέσεως.

§ 1.

Περὶ τῆς ἐξετάσεως τῶν κατηγορουμένων.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

547. Λόγοι δικαιολογοῦντες αὐτήν.
548. Κλῆσις. Κλητήριον ἐπίκριμα.
549. Τίς δύναται νὰ ἐκδώσῃ κλητήριον ἐπίκριμα.
550. Οἱ κατηγορούμενοι ἐξετάζονται παραχρῆμα καὶ μυστικῶς.
551. Κανόνες τηρητέοι κατὰ τὴν ἐξέτασιν.
552. Ἔκθεσις ἐξετάσεως.
553. Διερμηνεῖς.

547. Ἐπέκρινάν τινες τὴν ἐξέτασιν τῶν κατηγορουμένων καί τινες νομοθεσίαι ἐν μέρει τὴν ἀπέκρουσαν (1), διότι ἐθεώρησαν ἄτοπον νὰ ἐπιζητῆται ἡ καταμαρτυρία τοῦ κατηγορουμένου ἐναντίον ἑαυτοῦ, ἐνῷ ἀκόμη δὲν εἶναι παρεσκευασμένος, δὲν ἐμόρφωσε σύστημά τι ὑπερασπίσεως, δὲν δύναται νὰ λάβῃ συμβουλήν τινα. Ἀλλ' ἡ ἀντίρρησις αὕτη εἶναι σαθρά. Ὁ ἀδίκως κατηγορηθεὶς, ἀγνοῶν τὰς ἐνεργείας τῆς ἀνακρίσεως καὶ στερούμενος δικηγόρου ἐν ὅσῳ αὕτη διαρκεῖ, μίαν πρὸ πάντων ἔχει ἐπιθυμίαν, νὰ ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τῆς ἀνακριτικῆς ἀρχῆς, νὰ δώσῃ τὰς ἀναγκαίας ἐξηγήσεις, ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτιάσεις, καὶ νὰ καταστήσῃ φανερὰν τὴν ἀθωότητά του. Ἡ κατάργησις τῆς ἐξετάσεως τῶν κατηγορουμένων ἤθελεν ἀποστερήσει αὐτοὺς τοῦ μόνου τῆς ὑπερασπίσεώς των μέσου καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἀνακρίσεως.

Ἀλλὰ καὶ ἂν ὁ κατηγορούμενος ἐξεταζόμενος ἄνευ οὐδενὸς καταναγκασμοῦ, ἵνα δώσῃ, ἂν θέλῃ, ἐξηγήσεις περὶ τῆς ἀποδιδομένης αὐτῷ κατηγορίας, διεγείρῃ διὰ τῶν ψευδῶν ἰσχυρισμῶν καὶ ἀντιφατικῶν ἀπαντήσεών του ὑπονοίας ἐναντίον του, ἢ ἂν μεταμεληθεὶς διὰ τὸ πραχθὲν ἀδίκημα προβῇ εἰς ὁμολογίαν τῆς ἐνοχῆς του, ποῖος ὁ λόγος νὰ μὴ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν αἱ ἀπαντήσεις καὶ ὁμολογίαι αὗται κατὰ τὴν μόρφωσιν τῆς πεποι-

(1) Ἡ Ἀγγλικὴ καὶ ἡ Ἀμερικανική.

θήσεως τοῦ δικαστοῦ; Ὅλα τὰ μὴ ἀντιβαίνοντα εἰς τὸν νόμον καὶ εἰς τὴν ἠθικὴν μέσα δύναται νὰ μεταχειρισθῇ ἡ δικαιοσύνη πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς τόσον ἐνδιαφερούσης τὴν κοινωνίαν τιμωρίας τῶν ἀδικημάτων, οὐδόλως δὲ ἀντιβαίνει εἰς τὸν νόμον ἢ τὴν ἠθικὴν ἡ χρῆσις τῶν αὐθορμήτων καὶ ἑκουσίων ἀπαντήσεων καὶ ὁμολογιῶν τῶν κατηγορουμένων (Helie No 2601).

Ἀναγκαία λοιπὸν ἡ ἐξέτασις τῶν κατηγορουμένων ὡς μέσον ὑπερασπίσεως καὶ χρήσιμος ὡς μέσον ἀποδείξεως ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ κατηγορουμένου (Helie No 2599), καὶ δὲν δύναται μάλιστα νὰ θεωρηθῇ ὡς περαιωμένη ἡ ἀνάκρισις πρὶν ἢ ἐξετασθῇ ὁ κατηγορούμενος, ἐκτὸς ἂν κατέστη φυγόδικος (Helie No 2602).

548. Πρὸς ἐμφάνισιν τοῦ κατηγορουμένου ἐνώπιον τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου καὶ ἐξέτασιν αὐτοῦ ἐκδίδεται κλῆσις, ὁσάκις δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐκδοθῇ ἔνταλμα συλλήψεως. Πότε ὑπάρχει τοιαύτη περίπτωσις θὰ ἐξετάσωμεν πραγματευόμενοι περὶ συλλήψεως.

Ἡ κλῆσις τῶν κατηγορουμένων συντάσσεται ὡς καὶ ἡ τῶν μαρτύρων μὲ τὴν διαφορὰν, ὅτι γίνεται μνεία, ὅτι ὁ προσκαλούμενος θὰ ἐξετασθῇ ὡς κατηγορούμενος καὶ οὐχὶ ὡς μάρτυς. Ἐπιδίδεται δὲ ἡ κλῆσις ἐπίσης καθ' ὃν τρόπον καὶ ἡ τῶν μαρτύρων.

Ἐν περιπτώσει δὲ μὴ ἐμφανίσεως τῶν κατηγορουμένων διατάσσεται ἡ διὰ βίας προσαγωγὴ αὐτῶν, ὅπως καὶ τοῦ ἀπειθοῦντος μάρτυρος (138 ἐδ. 2 197 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ.). Δὲν δύναται ὅμως νὰ καταδικασθῇ ὁ μὴ ἐμφανισθεὶς κατηγορούμενος καὶ εἰς χρηματικὴν ποινὴν, ὅπως συμβαίνει ἐπὶ τῶν ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ προσκαλουμένων μαρτύρων. Ὁ νόμος δὲν περιέχει τοιαύτην διάταξιν, διότι οὐχὶ μόνον ἀπείθεια, ἀλλὰ καὶ ὁ φόβος καὶ τὸ συμφέρον ὠθεῖ τὸν κατηγορούμενον εἰς παρακοήν.

Ὅταν ἀγνοῆται ὁ τόπος τῆς διαμονῆς τοῦ κατηγορουμένου, καὶ ἑπομένως καθίσταται ἀδύνατος ἡ εἰς αὐτὸν ἐπίδοσις τῆς κλήσεως, ἡ πρόσκλησις αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ ἀνακριτοῦ ἐνεργεῖται διὰ κλητηρίου ἐπικρίματος, τὸ ὁποῖον πρέπει ν' ἀναφέρῃ τὸν κατηγορούμενον καὶ τὸ ἀδίκημα, νὰ ἦναι προσηκόντως ὑπογεγραμμένον, καὶ νὰ περιέχῃ τὴν διαταγὴν τοῦ νὰ ἐμφανισθῇ ὁ κλητευόμενος ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἐνώπιον τοῦ ἀνακριτοῦ,

(ἄρθρ. 194 ἐδ. 1 Ποιν Δικ). « Τοιχοκολλᾶται δὲ τὸ ἐπίκριμα τοῦτο δι' ἐπιμελείας τοῦ εἰσαγγελέως εἴς τε τὴν τελευταίαν κατοικίαν τοῦ κατηγορουμένου καὶ εἰς τὴν καθέδραν τοῦ ἀνακριτοῦ κατὰ τὸν διὰ τὰς δημοσίους τοιχοκολλήσεις προσδιωρισμένον τόπον· δύναται δὲ τοῦτο, ἂν διατάξῃ τὸ συμβούλιον, νὰ κοινοποιηθῇ προσέτι καὶ δι' ἑνὸς ἢ καὶ πλειόνων δημοσίων φύλλων » (ἄρθρ. 194 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ).

549. Δύναται ἕτερος ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος ἐκτὸς τοῦ ἀνακριτοῦ νὰ ἐκδώσῃ κλητήριον ἐπίκριμα; Ὁ νόμος μόνον ἐν τῷ κεφαλαίῳ περὶ διαδικασίας τοῦ ἀνακριτοῦ ὁμιλεῖ περὶ αὐτοῦ, κατὰ δὲ τὸ ἄρθρ. 194 Ποιν. Δικ. τὴν διαταγὴν νὰ ἐμφανισθῇ ὁ κατηγορούμενος ἐνώπιον τοῦ ἀνακριτοῦ πρέπει νὰ περιέχῃ τὸ κλητήριον ἐπίκριμα. Ἐντεῦθεν δύναταί τις νὰ συμπεράνῃ, ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἔκδοσις εἰς ἄλλον ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον. Ἀφ' ἑτέρου ὁ νόμος ἐν τῇ περιπτώσει, καθ' ἣν ἀγνοεῖται ἡ διαμονὴ τοῦ προφυλακιστέου κατηγορουμένου, ἐπιτρέπει τὴν ἔκδοσιν τοῦ μὲ τὸ κλητήριον ἐπίκριμα ἀντιστοιχοῦντος, σπουδαιοτέρας ὅμως συνεπείας ἔχοντος, κατασχετηρίου καὶ εἰς ἄλλους ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους (ἄρθρ. 222 Ποιν. Δικ.)· διατί τάχα νὰ μὴ δύνανται οὗτοι νὰ ἐκδίδωσι καὶ κλητήρια ἐπικρίματα; Ἔπειτα τὸ ἄρθρ. 186 Ποιν. Δικ. διαγράφον τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ὁ εἰσαγγελεὺς ὀφείλει ν' ἀπευθυνθῇ εἰς τὸν ἀνακριτήν, δὲν ἀναφέρει τὴν περίπτωσιν κλητηρίου ἐπικρίματος. Δὲν ἠδύνατο ἐντεῦθεν νὰ συναχθῇ, ὅτι καὶ ἄλλοι ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι δύνανται νὰ ἐκδώσωσι κλητήρια ἐπικρίματα; Ἐν τούτοις εἰς τὴν πρακτικὴν μόνος ὁ ἀνακριτὴς ἐκδίδει τοιαῦτα.

550. Ἅμα εἴτε συνεπείᾳ κλήσεως, εἴτε συνεπείᾳ κλητηρίου ἐπικρίματος, εἴτε καὶ συνεπείᾳ ἐντάλματος βιαίας προσαγωγῆς ἢ συλλήψεως προσέλθῃ ἢ προσαχθῇ ὁ κατηγορούμενος ἐνώπιον τῆς κλητευσάσης ἀνακριτικῆς ἀρχῆς, ἐξετάζεται παραχρῆμα (ἄρθρ. 212 Ποιν. Δικ.), διότι πᾶσα ἀναβολὴ δύναται νὰ δώσῃ εὐκαιρίαν εἰς ἐφευρέσεις ψευδῶν συσημάτων ὑπερασπίσεως· ἐν τούτοις δὲν δύναται ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος νὰ ἀρνηθῇ μικράν τινα ἀναβολὴν πρὸς παρέλευσιν στιγμιαίας ταραχῆς ἢ συγκινήσεως (Helie No 2615). Ἂν ὁ κατηγορούμενος ἀρνῆται ν' ἀπαντήσῃ

γίνεται μνεία περὶ τούτου καὶ περαιοῦται ἡ ἐξέτασις, δυναμένου τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου νὰ τὴν ἐπαναλάβῃ βραδύτερον οἱκοθεν ἢ τῇ αἰτήσει τοῦ κατηγορουμένου. (Helie No 2616).

Ἡ ἐξέτασις τῶν κατηγορουμένων, ὅπως ὅλαι ἐν γένει αἱ ἀνακριτικαὶ πράξεις, γίνεται μυστικῶς, ὅθεν ἐν ἀπουσίᾳ τῶν μαρτύρων· μόνον ἂν ἦναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖον πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς δίκης δύναται νὰ γείνῃ ἀντιπαράστασις τοῦ κατηγορουμένου πρὸς τοὺς μάρτυρας (ἄρθρ. 126 ἐδ. 3 Ποιν. Δικ.).

Ὅταν δὲ ὑπάρχωσι πλείονες κατηγορούμενοι ἐξετάζεται ἕκαστος χωριστά· τοῦτο περὶ τῶν μαρτύρων διατάσσει ρητῶς ὁ νόμος (ἄρθρ. 126 Ποιν. Δικ.), πρέπει ὅμως νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ εἰς τοὺς κατηγορουμένους, διότι δύνανται καὶ οὗτοι νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς μάρτυρες οἱ μὲν κατὰ τῶν δὲ, καὶ διότι ὁμοῦ ἐξεταζόμενοι ἤθελον ἔχει τὴν εὐκολίαν νὰ μορφώσωσι κοινόν τι σύστημα ὑπερασπίσεως (Helie No 2609). Ὁ εἰσαγγελεὺς καὶ ὁ ἰδιώτης κατήγορος δύνανται νὰ παρευρεθῶσιν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν κατηγορουμένων, οὐχὶ ὅμως καὶ ὁ πολιτικῶς ἐνάγων, δι' οὓς περὶ πάντων ἐξεθέσαμεν λόγους ἐν ἀριθ. 507.

551. Ἀρξαμένης τῆς ἐξετάσεως πρέπει ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος νὰ βεβαιώσῃ τὴν ταυτότητα τοῦ κατηγορουμένου, ὡς διετάχθη καὶ ἐπὶ μαρτύρων· πρέπει δὲ συγχρόνως νὰ ἐξακριβώσῃ καὶ τὴν ἠθικότητα αὐτοῦ ἀπευθύνων ἐρωτήσεις περὶ τῆς προηγουμένης αὐτοῦ διαγωγῆς, περὶ προηγουμένης τυχὸν καταδιώξεως αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀποτελέσματος αὐτῆς, καὶ περὶ τῶν μέσων τῆς συντηρήσεώς του.

Ἀκολούθως προβαίνει ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος εἰς ἐξέτασιν τῆς ἀποδιδομένης τῷ κατηγορουμένῳ κατηγορίας. Περὶ τῆς ἐξετάσεως ταύτης ὁ νόμος ἡμῶν διαγράφει τοὺς ἀκολούθους κανόνας· ἀ) Ὅτι δὲν πρέπει νὰ ὑποβάλληται ὁ κατηγορούμενος εἰς ἐρωτήσεις ζητητικὰς, ἤγουν δὲν πρέπει ν' ἀπαιτῆται ἡ ὁμολογία τοῦ κατηγορουμένου, ἀλλὰ μόνον ν' ἀνακοινώνωνται αὐτῷ οἱ λόγοι τῆς κατηγορίας, καὶ νὰ προσκαλῆται ν' ἀπαντήσῃ εἰς τούτους, καὶ νὰ ἐκθέσῃ τῆς ὑπερασπίσεως τὰ μέσα καὶ τὰς περὶ τούτων ἀποδείξεις (111 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.). β) Ὅτι

ὅπως καὶ εἰς τοὺς μάρτυρας ἐπίσης καὶ εἰς τοὺς κατηγορουμένους δὲν πρέπει ν' ἀπευθύνωνται ἐρωτήσεις παραπειστικαὶ, περὶ ὧν ἰδὲ ἀριθ. 508 (ἄρθρ. 127 Ποιν. Δικ.).

Ἀλλὰ καὶ ἑτέρους κανόνας τηρητέους κατὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν κατηγορουμένων διαγράφουσιν οἱ συγγραφεῖς, ἤγουν ὅτι δὲν πρέπει ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος εἰς τὴν θέσιν τῶν ἐρωτήσεων νὰ μεταχειρίζηται δόλον τινὰ ἢ ὑπόκρισιν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ἐξαπατήσῃ τὸν κατηγορούμενον εἰς κατάθεσιν ἐνοχοποιητικῶν γεγονότων (Helie No 2626), ὅτι πρέπει νὰ ὑπαγορεύῃ τὰς ἐρωτήσεις μεγαλοφώνως, ἵνα γράφωνται, καὶ ἔπειτα νὰ ζητῇ τὴν ἀπάντησιν τοῦ κατηγορουμένου, ὥστε νὰ ἔχῃ οὗτος τὸν καιρὸν νὰ σκεφθῇ ἐπ' αὐτῶν πρὶν ἀπαντήσῃ, καὶ διὰ νὰ φαίνηται ἡ σειρὰ τῶν διαφόρων πρὸς τὸν κατηγορούμενον ἐρωτήσεων καὶ αἱ ἀπαντήσεις, ἃς διαδοχικῶς ἔδωσε, διότι καὶ ἐντεῦθεν δύνανται νὰ συναχθῶσιν εἰδείξεις ὑπὲρ τῆς ἐνοχῆς ἢ ἀθωότητος αὐτοῦ (Helie No 2627)· τέλος, ὅτι ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος πρέπει νὰ ἐνεργῇ μετ' ἀμεροληψίας, ἀταραξίας καὶ ἀξιοπρεπείας χωρὶς ἐν τούτοις νὰ μεταχειρίζηται: τρόπους βαρεῖς ἢ γλῶσσαν τραχεῖαν (Helie No 2629).

Ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος δύναται νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν ἐξέτασιν ἂν τὸ θεωρήσῃ ἀναγκαῖον ἢ ὠφέλιμον (Helie No 2605).

552. Περὶ τῆς ἐξετάσεως συντάσσεται ἔκθεσις συμφώνως μὲ τοὺς γενικοὺς περὶ ἐκθέσεων κανόνας. Ἐν αὐτῇ θὰ ἐπαναλαμβάνωνται κατὰ λέξιν αἱ ἀπαντήσεις τῶν κατηγορουμένων, ὡς καὶ τῶν μαρτύρων (Helie No 2620).

553. Κατὰ τὴν ἐν τῇ ἀνακρίσει ἐξέτασιν τῶν κατηγορουμένων δύναται νὰ παρουσιασθῇ ἀνάγκη διερμηνέων. Περὶ τούτων ἐφαρμόζονται, ὅσα ἀνωτέρω πραγματευόμενοι περὶ ἐξετάσεως μαρτύρων ἐξεθέσαμεν (ἀριθ. 512—518).

§ 2.

Ἀνακριτικοὶ περιορισμοὶ τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

554. Περιπτώσεις περιορισμοῦ.
555. Α) Ἀπαγόρευσις ἀπομακρύνσεως.
556. Δὲν ἔχει τι κοινὸν μὲ τὴν σύλληψιν.
557. Ἐπὶ πόσον χρόνον διαρκεῖ.
558. Μέτρα κατὰ τῶν ἀπειθούντων εἰς τὴν ἀπαγόρευσιν.
559. Β) Κράτησις ἐπὶ θορύβων κτλ.
560. Γ) Σύλληψις. Εἰς τί χρησιμεύει.
561. Πότε ἐπιτρέπεται. Κείμενα νόμου.
562. Ἀδικήματα ἐπ' αὐτοφώρῳ.
563. Τίνες ἐνεργοῦσι σύλληψιν εἰς τὰ ἐπ' αὐτοφώρῳ.
564. Πότε ἀκριβέστερον δύναται νὰ συλλάβῃ ὁ πολίτης.
565. Δύνανται νὰ συλλάβωσι καὶ πότε οἱ χωροφύλακες, ἀστυνομικοὶ κλητῆρες κλπ.
566. Ποῖαι ἐνδείξεις πρέπει νὰ ὑπάρχωσι κατὰ τοῦ συλληφθησομένου.
567. Πρὸς σύλληψιν ἀπαιτεῖται ἔνταλμα;
568. Τί γίνεται ὁ συλληφθείς;
569. Δύναται ὁ συλλαβὼν νὰ τὸν ἀπολύσῃ χωρὶς νὰ τὸν προσαγάγῃ ἐνώπιον εἰσαγγελέως.
570. Ἀδικήματα μὴ ἐπ' αὐτοφώρῳ. Ἀπαιτεῖται πρὸς σύλληψιν ἔνταλμα ἀνακριτοῦ.
571. Ὀφείλει ὁ ἀνακριτὴς νὰ ἐκδώσῃ ἔνταλμα συλλήψεως ἐπὶ κακουργημάτων;
572. Γαλλικὴ νομολογία.
573. Παρ' ἡμῖν δὲν ὀφείλει, ἂν δὲν ὑπάρχωσι καὶ σπουδαῖαι ἐνδείξεις.
574. Ποῖαι εἶναι σπουδαῖαι ἐνδείξεις.
575. Διατυπώσεις ἐντάλματος συλλήψεως.
576. Πρέπει ν' ἀκουσθῇ ὁ εἰσαγγελεὺς πρὸ τῆς ἐκδόσεως ἐντάλματος συλλήψεως;
577. Πῶς ἐκτελεῖται τὸ ἔνταλμα συλλήψεως.
578. Ἂν δὲν ἐξεδόθη κατὰ τοὺς νομίμους τύπους;
579. Δύνανται οἱ συλληπτέοι ν' ἀντισταθῶσιν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει;
580. Πότε ἀπαγορεύεται σύλληψις ἐν καιρῷ νυκτός;
581. Εἰς τί συνίσταται ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἐντάλματος.
582. Σύλληψις στρατιωτικῶν, δημοσίων ὑπαλλήλων, προξένων.
583. Σύλληψις μακρὰν τῆς ἕδρας τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου.
584. Προσαγωγὴ ἐνώπιον τοῦ ἀνακριτοῦ. Τί ὀφείλει νὰ πράξῃ οὗτος.
585. Περὶ κατασχετηρίων.
586. Δ) Προφυλάκισις. Ἐπιβλαβεῖς συνέπειαι αὐτῆς.
587. Πότε ἐπιτρέπεται ἐν γένει.

588. Παρατηρήσεις ἐφ' ἑκάστης περιπτώσεως.
589. Ἐπὶ κακουργημάτων καὶ πλημμελημάτων μόνος ὁ ἀνακριτὴς δύναται νὰ τὴν διατάξῃ.
590. Ποῖαι ἐνδείξεις ἀπαιτοῦνται.
591. Ἔνταλμα φυλακίσεως.
592 Διάρκεια φυλακίσεως. Ἐπὶ πολιτικῶν ἐγκλημάτων.
593. Ἀπαγόρευσις συγκοινωνίας.
594. Προφυλάκισις ἐπὶ πταισμάτων.
595. Περὶ τῆς φυλακῆς τῶν ὑποδίκων.
596. Ε) Ἀπόλυσις δι' ἐγγυήσεως. Πότε ἐν γένει ἐπιτρέπεται.
597. Ἀπαγορεύεται ὅταν ὑπάρχῃ κίνδυνος συνεννοήσεων.
598. Ἀπαγορεύεται ἐπὶ κακουργημάτων.
599. Ἐξαίρεσις ἐπὶ πολιτικῶν κακουργημάτων.
600. Πότε ἄλλοτε ἀπαγορεύεται.
601. Τὸ συμβούλιον δύναται, ἀλλὰ δὲν ὀφείλει νὰ διατάξῃ ἀπόλυσιν δι' ἐγγυήσεως.
602. Μέχρι ποίας ἐποχῆς δύναται νὰ γείνῃ ἡ περὶ ἀποφυλακίσεως αἴτησις;
603. Ἂν γείνῃ ἀνακοπὴ κατὰ τοῦ βουλεύματος ἐνώπιον τίνος συμβουλίου γίνεται ἡ αἴτησις;
604. Ἡ αἴτησις δύναται νὰ ὑποβληθῇ καὶ πρὸ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἐντάλματος τῆς φυλακίσεως.
605. Ἔργα τοῦ συμβουλίου
606. Ποσὸν τῆς ἐγγυήσεως.
607. Πῶς δίδεται ἡ ἐγγύησις. Συνέπειαι αὐτῆς.
608. Ὑποχρεώσεις ἀποφυλακιζομένων. Συνέπειαι παραβάσεως αὐτῶν ὡς πρὸς τὴν ἐλευθερίαν των.
609. Συνέπειαι παραβάσεως αὐτῶν ὡς πρὸς τὴν ἐγγύησιν.
610. Ἀποφυλάκισις δι' ἐγγυήσεως ἐπὶ πταισμάτων.

---

554. Ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία εἶναι ἓν τῶν πολυτιμοτέρων δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου, πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ ὁποίου καὶ αὐτοὶ οἱ θεμελιώδεις νόμοι τῶν πολιτειῶν ἰδιαιτέρως ἐμερίμνησαν (ἄρθρ. 4 καὶ 5 τοῦ Συντάγματος). Ἐν τούτοις καὶ τοῦ δικαιώματος τούτου ἐπετράπη εἰς τοὺς ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους ὁ περιορισμός, ὁσάκις ἐθεωρήθη ἀναγκαῖος πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ὑψηλοῦ σκοποῦ τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης, ἤγουν πρὸς ἀνεύρεσιν καὶ τιμωρίαν τῶν αὐτουργῶν τῶν ἀδικημάτων. Χάριν τοῦ σκοποῦ τούτου ἡ νομοθεσία ἡμῶν ἐπιτρέπει τοὺς ἑξῆς περιορισμοὺς τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας.

α) Τὴν διὰ βίας προσαγωγὴν τῶν ἀπειθούντων μαρτύρων (138 ἐδ. 2 καὶ 197 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.).

β) Τὴν διὰ βίας προσαγωγὴν τῶν ἀπειθούντων κατηγορουμένων (ἄρθρ. 197 Ποιν. Δικ.).

γ) Τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς ἀπομακρύνσεως προσώπων ἀπὸ τὰ μέρη, ἔνθα ἐνεργοῦνται αὐτοψίαι, κατ' οἶκον ἔρευναι ἢ ἄλλαι ἀνακριτικαὶ πράξεις (ἄρθρ. 157. 176 Ποιν. Δικ.).

δ) Τὴν ἐπὶ 24 ὥρας κράτησιν τῶν κατὰ τὴν ἐνέργειαν ἀνακριτικῶν πράξεων θορυβούντων (ἄρθρ. 181 Ποιν. Δικ.).

ε) Τὴν σύλληψιν τῶν κατηγορουμένων καὶ

ς) Τὴν προφυλάκισιν τῶν κατηγορουμένων.

Περὶ τῶν δύο πρώτων περιορισμῶν ἐπραγματεύθημεν ἤδη (ἰδὲ ἀριθ. 490. 548) ὅθεν ὑπολείπεται νὰ πραγματευθῶμεν ἐνταῦθα περὶ τῶν λοιπῶν τεσσάρων.

Α'. Ἀπαγόρευσις ἀπομακρύνσεως.

555. Ἅπαντες οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι προβαίνοντες εἰς ἐνέργειαν ἀνακρίσεων, εἴτε συνεπείᾳ παραγγελίας τοῦ εἰσαγγελέως, εἴτε καὶ αὐτεπαγγέλτως, ὁσάκις ἐπιτρέπεται αὐτοῖς τοῦτο, (ἰδὲ ἀριθ. 434 καὶ ἐπ.) δύνανται κατὰ μὲν τὸ ἄρθρ. 157 Ποιν. Δικ. «νὰ ἐξασφαλίσωσι τὴν ἀνίχνευσιν τῆς πράξεως καὶ τοῦ πράξαντος, διορίζοντες φυλακὰς ἢ κατ' ἄλλον τρόπον,» κατὰ δὲ τὸ ἄρθρ. 176 Ποιν. Δικ. ἐνεργοῦντες κατ' οἶκον ἔρευναν, «νὰ διορίζωσι φυλακὰς, νὰ κλείωσιν ὁλοκλήρους κατοικίας, καὶ νὰ λαμβάνωσιν ἄλλα πρόσφορα μέτρα, ἵνα μὴ ἀπομακρυνθῶσιν οὐδὲ φύγωσι τὰς ἐρεύνας των ἄνθρωποι ὕποπτοι.» Παρομοίαν διάταξιν περιέχει τὸ ἄρθρ. 97 ἐδ. 3 Καν. Χωροφ. «Ἠμποροῦν ν' ἀπαγορεύσουν εἰς τὸν καθένα ν' ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὴν οἰκίαν ἢ ἀπὸ τὸν τόπον, προτοῦ νὰ κλεισθῇ τὸ πρωτόκολλον.»

Ἐκ τοῦ συνόλου τῶν διατάξεων τούτων προκύπτει, ὅτι πᾶς ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος ὑποπτεύων κατὰ τὴν ἐνέργειαν ἀνακριτικῶν πράξεων ἐπικειμένην τινὰ μεταβολὴν τῶν ἐνδείξεων καὶ πειστηρίων, συνεννόησίν τινα τῶν παρευρισκομένων ἢ δραπέτευσιν τούτων, δύναται ν' ἀπαγορεύσῃ τὴν ἀπομάκρυνσίν των μέχρις οὗ ἀποπερατώσῃ τὰς ἀνακριτικὰς ἐργασίας, καὶ προβῇ εἰς ἐξέτασιν τῶν προσώπων, ὧν ἀπηγόρευσε τὴν ἀπομάκρυνσιν.

Ὁ πρόσκαιρος οὗτος περιορισμὸς τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας

δὲν ἀντιβαίνει εἰς τὸ ἡμέτερον Σύνταγμα. Οὐδεὶς, λέγει τὸ ἄρθ. 4 Συντάγματος, συλλαμβάνεται, φυλακίζεται ἢ *ἄλλως πως περιορίζεται*, εἰμὴ ὁπόταν καὶ ὅπως ὁ νόμος ὁρίζῃ. Ἀνεγνώρισεν ἑπομένως τὸ Σύνταγμα καὶ τὸν ἀνωτέρω περιορισμὸν, ὡς ἐν τῷ νόμῳ πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχοντα.

556. Ἡ ἀπαγόρευσις τῆς ἀπομακρύνσεως, δυναμένη νὰ ἐφαρμοσθῇ κατά τε ὑπόπτων καὶ μὴ, δὲν ἔχει τι κοινὸν μὲ τὴν σύλληψιν. Μετὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν ὡς ἄνω περιορισθέντων προσώπων δύναται ὁ ἀνακρικικὸς ὑπάλληλος νὰ διατάξῃ τὴν σύλληψίν των, ἂν ὑπάρχῃ πρὸς τοῦτο νόμιμος περίπτωσις. Ὁσάκις μάλιστα εἶναι παρὼν ὁ κατηγορούμενος καλὸν εἶναι νὰ περιορίζηται πάντοτε εἰς μόνην ταύτην τὴν ἀπαγόρευσιν ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος, καὶ νὰ μὴ προβαίνῃ εἰς ἀπόφασιν περὶ ὁριστικῆς συλλήψεως, εἰμὴ μετὰ τὴν συλλογὴν ὅλων τῶν προκειμένων ἐνδείξεων (Helie No 1939).

557. Τὸν χρόνον τῆς διαρκείας τῆς ἀπαγορεύσεως ταύτης δὲν ὁρίζει ὁ νόμος, ἀλλ' ὅλαι αἱ διατάξεις αὐτοῦ ὑποθέτουσιν ἀνακριτικὰς πράξεις κατεπειγόντως ἐνεργουμένας κατ' αὐτὴν τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ ἀδικήματος, ἑπομένως ἐπὶ ὥρας δύναται μόνον, φρονοῦμεν, νὰ διαρκέσῃ ἡ ἀπαγόρευσις, μέχρις οὗ αἱ πράξεις ἐκεῖναι ἐκπεραιωθῶσιν.

558. Ὁ νόμος προέβλεψε καὶ περὶ τῆς ἐκδιάσεως τῶν ἀπειθούντων εἰς τὸ ἀνωτέρω μέτρον. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 176 ἐδ. 2 καὶ 181 Ποιν. Δικ. ἔχει ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος τὸ δικαίωμα νὰ διατάξῃ τὴν ἐπὶ 24 ὥρας εἰς κράτησιν ἀπαγωγὴν αὐτῶν, πρὸς τοῦτο δ' ἐκδίδει ἔνταλμα, ὅπερ ὁ νόμος ὀνομάζει ἔνταλμα φυλακίσεως. Ἐντεῦθεν δ' ἔτι μᾶλλον ὑποστηρίζεται ἡ γνώμη, ὅτι ἐπὶ ὥρας μόνον δύναται νὰ διαρκέσῃ ἡ ἀπαγόρευσις τῆς ἀπομακρύνσεως. Περὶ τοῦ μέτρου τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς ἀπομακρύνσεως, ὡς καὶ τοῦ τῆς κρατήσεως, ἂν διαταχθῇ τοιαύτη, γίνεται μνεία εἰς τὰς περὶ τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων συντασσομένας ἐκθέσεις, ἀλλὰ καὶ ἰδιαιτέρα πέρὶ αὐτῶν ἔκθεσις δύνανται νὰ συνταχθῇ.

Β'. Κράτησις ἐπὶ θορύβων.

559. Πρὸς ἄρσιν τῶν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀνακριτικῶν

πράξεων προσκομμάτων ὁ νόμος ἐχορήγησεν εἰς τοὺς ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους τὸ δικαίωμα, ὁσάκις εἷς ἢ πλειότεροι ἄνθρωποι ταράττουσι καθ' ὁποιονδήποτε τρόπον τὴν ἡσυχίαν καὶ εὐταξίαν, ἢ ἐναντιοῦνται εἰς τὰ παρ' αὐτῶν ληφθέντα μέτρα, νὰ διατάττωσι τὴν ἐπὶ ἐπὶ 24 ὥρας εἰς κράτησιν ἀπαγωγὴν τοῦ θορυβοῦντος ἢ ἀντιπράττοντος, ἐκδίδοντες περὶ τούτου ἔνταλμα φυλακίσεως, περὶ οὗ γίνεται μνεία εἰς τὴν ἔκθεσιν τῆς ἀνακρίσεως (ἄρθρ. 181 Ποιν. Δικ.). Ἐὰν δὲ ὁ θόρυβος ἢ ἡ ἐναντίωσις συνοδεύηται ἀπὸ ἄλλας βιαιοπραγίας φερούσας χαρακτῆρα ἀδικήματός τινος, ὀφείλουσιν οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι νὰ βεβαιῶσι ταῦτα πάντα δι' ἐκθέσεως, ἥτις παραπέμπεται μετὰ τοῦ φυλακισθέντος εἰς τὸν ἁρμόδιον εἰσαγγελέα ἢ δημόσιον κατήγορον (ἄρθρ. 182 Ποιν. Δικ.).

Γ'. Σύλληψις.

560. Μεταβαίνομεν ἤδη εἰς ἕτερον περιορισμὸν τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας τὸν τῆς συλλήψεως τῶν κατηγορουμένων. Εἶναι καὶ αὕτη ἀπολύτως ἀναγκαία πολλάκις πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης, καὶ χρησιμεύει· α) ὡς μέτρον ἀσφαλιστικόν, διότι ἀποδεικνύουσα ἐνεργὸν τὴν δικαιοσύνην καὶ ἱκανοποιοῦσα τὴν ἐκ τοῦ ἀδικήματος ταραχθεῖσαν κοινὴν συνείδησιν, προλαμβάνει τὰς κατὰ τοῦ συλληφθέντος ἀντεκδικήσεις καὶ αὐτὸν τοῦτον ἐμποδίζει νὰ προβῇ εἰς ἕτερα ἀδικήματα ὑπὸ τὸ κράτος τῶν αὐτῶν ὁρμῶν καὶ παραφορῶν.

β) Ὡς μέσον ἀνακριτικόν, διότι καθιστᾷ δυνατὴν τὴν ἄμεσον ἐξέτασιν τοῦ κατηγορουμένου καὶ τὴν ἀντιπαράστασιν αὐτοῦ μὲ τοὺς μάρτυρας, ἐξ ὧν δυνατὸν εἶναι νὰ προκύψωσιν ἐνδείξεις χρήσιμοι πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας, ἐμποδίζει δὲ καὶ τὸν κατηγορούμενον νὰ ἐπηρεάσῃ τοὺς μάρτυρας καὶ ἐν γένει ν' ἀντιπράξῃ εἰς τὰς πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας προσπαθείας τῶν ἀνακριτῶν ἀρχῶν.

γ) Ὡς ἐγγύησις τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἐπιβληθησομένης τυχὸν ποινῆς, διότι ἄλλως δύναται ὁ ἔνοχος τοῦ ἀδικήματος δραπετεύων ν' ἀποφύγῃ τὴν ἔκτισιν τῆς ποινῆς. Ἐννοεῖται δὲ,

ὅτι ὁ κίνδυνος τῆς δραπετεύσεως αὐξομοιοῦται ἀναλόγως τῆς βαρύτητος τοῦ ἀδικήματος καὶ τοῦ βαθμοῦ τῶν συνδεόντων τὸν κατηγορούμενον μὲ τὴν ἡμεδαπὴν σχέσεων καὶ συμφερόντων (Helie No 2646).

561. Ἐκ τῶν λόγων τούτων προκύπτει, ὅτι δικαιολογεῖται πληρέστατα ἡ σύλληψις, ὁσάκις ὑπάρχει κίνδυνος ἀντεκδικήσεων, ἢ ἀπωλείας τῶν ἀποδείξεων, ἢ δραπετεύσεως τῶν κατηγορουμένων. Ποίας ὅμως περιπτώσεις ἐθεώρησεν ὡς τοιαύτας ὁ ἡμέτερος νόμος; Εἰς τίνας ἀνέθεσε τὴν ἐκτίμησιν αὐτῶν καὶ τὴν διαταγὴν τῆς συλλήψεως; Πρὸς λύσιν τῶν ζητημάτων τούτων ἀνάγκη νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὰ κείμενα τοῦ νόμου.

Κατὰ τὰ ἄρθρ. 40 καὶ 49 τῆς Γαλ. Ποιν. Δικ. πᾶς ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος δύναται νὰ διατάξῃ τὴν σύλληψιν τῶν κατηγορουμένων, ὅταν πρόκηται περὶ ἐπ' αὐτοφώρῳ κακουργήματος, καὶ ὑπάρχουσι σοβαραὶ ἐνδείξεις, διότι ἡ μήνυσις δὲν ἀρκεῖ, προκειμένου περὶ ἐγκατεστημένου ἀνθρώπου· εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν μόνος ὁ ἀνακριτής.

Τὸ ἄρθρ. 104 τοῦ ἀπὸ 29 Ὀκτωβρίου 1833 Καν. Χωροφ. ὅστις, ὡς καὶ ἄλλοτε εἴρηται, ἐκ τῆς Γαλλ. νομοθεσίας ἀρύεται τὰς διατάξεις του, ἐπιτρέπει τὴν σύλληψιν διὰ πᾶν «πταῖσμα ἢ ἔγκλημα φωραθὲν ἐπ' αὐτοφώρῳ.» Ἐννοεῖ δὲ ὁ Καν. Χωροφ. διὰ τῆς λέξεως πταῖσμα τὰ πλημμελήματα, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ ἄρθρ. 87 Καν. Χωροφ. καθ' ὃ οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς «χρεωστοῦν νὰ διακρίνουν καλῶς τὴν ἔννοιαν τῶν λέξεων *ἔγκλημα, πταῖσμα* καὶ *ἁπλῆ ἀστυνομικὴ παράβασιν*,» διὰ δὲ τῶν λέξεων τούτων ἐννοεῖ προφανῶς τὴν εἰς κακουργήματα, πλημμελήματα καὶ πταίσματα διαίρεσιν τῶν ἀδικημάτων, ὥστε οὐχὶ μόνον διὰ τὰ κακουργήματα, ὡς ἐν Γαλλίᾳ, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ ἐπ' αὐτοφώρῳ πλημμελήματα ἐπέτρεψε τὴν σύλληψιν ὁ Καν. Χωροφ.

Ἀπαιτεῖ ὅμως τὸ ἄρθρ. 104 ἐδ. 2 Καν. Χωροφ. ὡς τ' ἀνωτέρω ἄρθρα τῆς Γαλ. Ποιν. Δικ. νὰ ὑπάρχωσιν ἰσχυραὶ ὑποψίαι, ὅταν πρόκηται περὶ κτηματιῶν· ἡ μήνυσις δὲν ἀρκεῖ πρὸς τοῦτο, ἐκτὸς ἂν πρόκηται περὶ ἀγυρτῶν καὶ τῶν τοιούτων (104 ἐδ. 5 Καν. Χωροφ.).

Ἐπέρχεται ἀκολούθως ἡ Ποινικὴ ἡμῶν Δικονομία, ἥτις, ἀπομακρυνομένη ἔτι μᾶλλον τῆς Γαλλικῆς νομοθεσίας, ἐπιτρέπει τὴν σύλληψιν καὶ εἰς τὰ πταίσματα, ὅταν ἐπράχθησαν ἐπ' αὐτοφώρῳ καὶ τιμωρῶνται μὲ κράτησιν (ἄρθρ. 140 Ποιν. Δικ.), καὶ εἰς τὰ κακουργήματα καὶ πλημμελήματα, οὐ μόνον ἂν ἦσαν ἐπ' αὐτοφώρῳ (ἄρθρ. 159 Ποιν. Δικ.), ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλας τινὰς περιπτώσεις (209 Ποιν. Δικ.), οὐδὲν δὲ ἀναφέρει περὶ τοῦ εἴδους τῶν ἐνδείξεων, αἵτινες πρέπει νὰ ὑπάρχωσι κατὰ τῶν συλλαμβανομένων. Εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν τὴν σύλληψιν μόνον ὁ ἀνακριτὴς δύναται νὰ διατάξῃ (210 Ποιν. Δικ.).

Ἐπῆλθον τέλος τὰ Συντάγματα τοῦ 1843 ἄρθρ. 5 καὶ τοῦ 1864 ἄρθρ. 5, καθ' ἃ μόνον εἰς τὰ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐγλήματα ἐπετράπη ἡ σύλληψις, εἰς πᾶσαν δὲ ἄλλην περίπτωσιν ἀπαιτεῖται δικαστικὸν ἤτοι τοῦ ἀνακριτοῦ ἔνταλμα, ὥστε διὰ τῶν ἄρθρων τούτων κατηργήθησαν αἱ λοιπαὶ ἐν τῷ ἄρθρ. 209 Ποιν. Δικ. περιπτώσεις, καθ' ἃς ἐπετρέπετο σύλληψις.

Ἐξ ὅλων τούτων τῶν διατάξεων ἐξάγεται, ὅτι πρὸ πάντων πρέπει νὰ διακρίνωμεν τὰ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικήματα ἀπὸ τῶν μὴ τοιούτων.

562. Ἡ σύλληψις ἐπιτρέπεται πάντοτε ἐπὶ τῶν ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικημάτων εἴτε κακουργήματα, εἴτε πλημμελήματα, εἴτε καὶ πταίσματα τιμωρούμενα μὲ κράτησιν εἶναι ταῦτα. Ἠδύνατό τις νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι ἡ λέξις ἐπ' αὐτοφώρῳ ἔγκλημα, ἣν τὸ ἄρθρ. 5 τοῦ Συντάγματος μεταχειρίζεται, ἀφορᾷ κυρίως τὰ κακουργήματα, διότι τὰς εἰς ταῦτα ἐπιβαλλομένας ποινὰς ὀνομάζει ὁ Ποιν. Νόμος (ἄρθρ. 4) ἐγκληματικάς. Ἀλλ' ἡ πρακτικὴ διὰ τῆς λέξεως ταύτης ἐννοεῖ ὅλας τὰς ἀξιοποίνους πράξεις· οὕτως ἑρμηνεύθη τὸ Σύνταγμα τοῦ 1843, ὅπερ ἐπίσης τὴν λέξιν ἔγκλημα μετεχειρίσθη, καὶ οὐδεμία σχετικὴ περὶ τούτου παρατήρησις ἐγένετο ἐν τῇ τελευταίᾳ ἐθνικῇ Συνελεύσει, ἑπομένως μένει ἐν πλήρει ἰσχύϊ τὸ ἄρθρ. 140 Ποιν. Δικ. Ἰσχυρίσθησαν ἄλλοι (Κωστῆς σελ. 410 Βικέλας ἐν Θέμιδι τόμ. 9 σελ. 135—136), ὅτι, προκειμένου περὶ ἐπ' αὐτοφώρῳ πλημμελήματος, τότε μόνον δύναται νὰ συλληφθῇ ὁ κατηγορούμενος, ὅταν ἐπιτρέπηται νὰ προφυλακισθῇ διὰ τὸ πλημμέλημα τοῦτο. Διάταξιν

τοιαύτην περιέχει, ὡς εἴδομεν, τὸ ἄρθρ. 40 Γαλ. Ποιν. Δικ. οὐχὶ ὅμως καὶ τὸ ἄρθρ. 159 τῆς ἡμετέρας· ἐκτὸς δὲ τούτου παραδεχόμενοι τὴν σύλληψιν ἐπὶ πταισμάτων τιμωρουμένων μὲ κράτησιν πῶς δυνάμεθα νὰ ἀρνηθῶμεν αὐτὴν ἐπὶ πλημμεληματων, ἔστω καὶ μὴ δικαιολογούντων προφυλάκισιν;

563. Τίνες ἐνεργοῦσι τὴν σύλληψιν εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικήματος; Κατὰ μὲν τὸ ἄρθρ. 140 Ποιν. Δικ. οἱ ἀστυνόμοι, οἱ δήμαρχοι, οἱ πάρεδροι αὐτῶν, ὡς καὶ ἕκαστος τῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως, προκειμένου περὶ πταισμάτων. Κατὰ δὲ τὸ ἄρθρ. 159 Ποιν. Δικ. ἅπαντες οἱ ἐν τοῖς ἄρθρ. 15—18 Ποιν. Δικ. ἀναφερόμενοι ὑπάλληλοι, προκειμένου περὶ πλημμεληματων, ἤγουν οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι, ὁ εἰσαγγελεὺς τῶν ἐφετῶν, καὶ οἱ νομάρχαι καὶ ἔπαρχοι. Τέλος κατὰ τὸ ἄρθρ. 209 Ποιν. Δικ. ἔχει καὶ πᾶς πολίτης τὸ δικαίωμα νὰ συλλάβῃ τὸν κατηγορούμενον, ὅταν *ἐλήφθη ἐπ' αὐτοφώρῳ*.

Καὶ περὶ μὲν τῶν ἀνωτέρω ὑπαλλήλων οὐδὲν ἔχομεν νὰ παρατηρήσωμεν, ἀνάγκη ὅμως νὰ ὁρίσωμεν ἀκριβέστερον τὸ εἰς ἕκαστον πολίτην ἀπονεμόμενον δικαίωμα συλλήψεως.

564. Καὶ πρῶτον, ἐπεκτείνεται τὸ δικαίωμα τοῦτο εἰς ἁπάσας τὰς περιπτώσεις τοῦ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικήματος; Ὁ νόμος οὐδεμίαν περιέχει διάκρισιν, τὴν δὲ φράσιν ἐλήφθη ἐπ' αὐτοφώρῳ μετεχειρίσθη καὶ εἰς τὸ ἄρθρ. 159 Ποιν. Δικ. ἑπομένως εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις πρέπει νὰ ἑρμηνευθῇ ὡς περιλαμβάνον ἁπάσας τὰς περιπτώσεις τοῦ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικήματος.

Δεύτερον, ἐπεκτείνεται τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἐπ' αὐτοφώρῳ πταίσματος; Τὸ ζήτημα τοῦτο πρέπει καθ' ἡμᾶς νὰ λυθῇ καταφατικῶς, διότι ἀληθῶς μὲν τὸ ἄρθρ. 209 Ποιν. Δικ. παραπέμπει ἐν ἀρχῇ εἰς τ' ἄρθρ. 207 καὶ 208 Ποιν. Δικ. ἅτινα μόνον περὶ κακουργημάτων καὶ πλημμεληματων πραγματεύονται, τὸ δεύτερον ὅμως ἐδάφιον αὐτοῦ προβλέπει τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν καὶ ἄνευ ἐντάλματος δύναται νὰ ἐνεργηθῇ ἡ σύλληψις, ἡ δὲ περίπτωσις αὕτη ἐφαρμόζεται πλεῖστα καὶ εἰς τὰ πταίσματα, ἄλλως ἔπρεπε νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι οὐδέποτε ἐπιτρέπεται ἐπὶ πταισμάτων σύλληψις

ἄνευ ἐντάλματος, ὅπερ ἄτοπον· ἐντεῦθεν ἐξάγομεν, ὅτι ἐφ' ὅλων τούτων τῶν περιπτώσεων, ἤγουν καὶ τοῦ κακουργήματος, καὶ τοῦ πλημμελήματος, καὶ τοῦ πταίσματος ἐπεκτείνεται καὶ τὸ ἀμέσως κατωτέρω καθιερούμενον δικαίωμα τοῦ πολίτου πρὸς σύλληψιν τοῦ κατηγορουμένου. Ὁ λόγος, ὅτι τὸ ἄρθρ. 140 Ποιν. Δικ. δὲν καθιεροῖ τοιοῦτον δικαίωμα, δὲν ἀρκεῖ, φρονοῦμεν, πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς γνώμης ἡμῶν, διότι ὁ νομοθέτης ἁπλῆν μνείαν ἐποιήσατο περὶ συλλήψεως ἐν τῷ περὶ πταισμάτων κεφαλαίῳ, ἐπεφυλάχθη δὲ ἐν ἰδιαιτέρῳ κεφαλαίῳ νὰ πραγματευθῇ ἐν γένει περὶ αὐτῆς, οἷον περὶ ἐντάλματος συλλήψεως, περὶ τοῦ τύπου αὐτοῦ κτλ. Ἐπομένως ἐκεῖ ἦτο φυσικὸν νὰ ἐξετάσῃ καὶ τὸ ζήτημα πότε ἠδύνατο νὰ ἐνεργηθῇ ἡ σύλληψις καὶ ἄνευ ἐντάλματος, καὶ ὑπὸ τίνος.

565. Τοιούτου ὄντος τοῦ ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 209 Ποιν. Δικ. εἰς πάντα πολίτην ἀπονεμομένου δικαιώματος, ἐρωτᾶται ἤδη, δὲν ἔχει τοιοῦτον δικαίωμα καὶ πᾶς ἄλλος ἄνθρωπος τῆς ἐνόπλου δυνάμεως καὶ ἰδίως οἱ χωροφύλακες καὶ κλητῆρες; Οὐδείς, νομίζομεν, δύναται νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι τὸ δικαίωμα, ὅπερ ἔχει τις ὡς πολίτης, τὸ ἀποβάλλει ἕνεκεν ἰδιότητος, ἥτις ἐπιβάλλει αὐτῷ καὶ τὸ ἰδιαίτερον καθῆκον νὰ φροντίζῃ πρὸς συντήρησιν τῆς δημοσίας τάξεως καὶ ἀσφαλείας, ἐπομένως ἀναμφισβήτητον θεωροῦμεν, ὅτι καὶ οἱ χωροφύλακες καὶ οἱ ἀστυνομικοὶ κλητῆρες καὶ πᾶς ἄλλος ἄνθρωπος τῆς δημοσίου δυνάμεως δύνανται νὰ συλλάβωσι τοὺς ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικοῦντας ἐν γένει. Τὸ ἄρθρ. 106 Γαλ. Ποιν. Δικ. χορηγεῖ καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους τῆς δημοσίου δυνάμεως ὡς καὶ εἰς πάντα πολίτην τὸ δικαίωμα τῆς συλλήψεως μόνον ἐν περιπτώσει κακουργήματος, ἐν τούτοις ἡ πρακτικὴ ἐπεκτείνει τὸ δικαίωμα τοῦτο καὶ εἰς ἄλλα μικρότερα ἀδικήματα, οἱ δὲ συγγραφεῖς ἐπιδοκιμάζουσι τὴν πρακτικὴν ταύτην, καί περ παράνομον, διότι δὲν δύναταί τις ν' ἀρνηθῇ εἰς τὴν ἀρχὴν τὸ δικαίωμα νὰ συλλάβῃ τὸν ἐπ' αὐτοφώρῳ κλέπτοντα ἢ τραυματίζοντα. (Trebut. σελ. 222—223) (Boitard. σελ. 302). Ἡ γνώμη αὕτη πρέπει κατὰ μείζονα λόγον νὰ ἐφαρμοσθῇ παρ' ἡμῖν, παρ' οἷς καὶ ὑπὸ τοῦ νόμου ὑποστηρίζεται.

Ἀλλὰ καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὀρθοτέρα ἡ γνώμη, καθ' ἣν παρ' ἡμῖν

ὁ πολίτης, καὶ ἐπομένως καὶ οἱ ἄνθρωποι τῆς δημοσίου δυνάμεως, μόνον ἐπὶ ἐπ' αὐτοφώρῳ πλημμελημμάτων καὶ κακουργημάτων οὐχὶ δὲ καὶ ἐπὶ πταισμάτων ἔχουσι τὸ δικαίωμα τῆς συλλήψεως, πρέπει οὐχ ἧττον ν' ἀναγνωρίσωμεν, ὅτι οἱ χωροφύλακες καὶ οἱ ἀστυνομικοὶ κλητῆρες ἔχουσι τὸ δικαίωμα τῆς συλλήψεως εἰς ὅσας περιπτώσεις χορηγεῖται τοῦτο αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τοῦ περὶ δημοτικῆς ἀστυνομίας νόμου (ὁ νόμος οὗτος εἰς τὸ ἄρθρ. 82 ἀναφέρεται εἰς τὸν κανονισμὸν τῆς χωροφυλακῆς), διότι εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας ἡ σύλληψις ἔχει καθαρῶς ἀστυνομικὸν χαρακτῆρα πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς κοινῆς ἡσυχίας ἀσφαλείας καὶ τάξεως, καὶ ἐπομένως δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀπαγορευθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 5 τοῦ Συντάγματος. Δὲν ἐννοοῦμεν πῶς δύναταί τις νὰ ὑποστηρίξῃ, ὅτι ἐν περιπτώσει προσβολῆς τῶν ἠθῶν, βλάβης τῶν δενδροφυτειῶν, δημοσίου χαρτοπαιξίας κτλ. ὀφείλει ὁ χωροφύλαξ, ἢ ὁ ἀστυνομικὸς κλητὴρ ν' ἀφήσῃ τοὺς κατηγορουμένους νὰ ἐξακολουθῶσι παρανομοῦντες, μέχρις ὅτου φθάσῃ ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος καὶ συλλάβῃ αὐτούς.

Τὴν διάκρισιν μεταξὺ τῆς ὑπὸ τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων ἐνεργουμένης συλλήψεως καὶ τῆς προσωρινῶς ὑπὸ πολιτῶν ἢ ἀνθρώπων τῆς ἐνόπλου δυνάμεως ἐνεργουμένης ἀναγνωρίζει καὶ ὁ Helie (No 1942), ὀνομάζων ταύτην ἀστυνομικὸν δικαίωμα.

566. Ὁποῖαι δ' ἐνδείξεις πρέπει νὰ ὑπάρχωσι παρ' ἡμῖν κατά τινος ἐν περιπτώσει ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικήματος, ἵνα ἐνεργηθῇ ἡ σύλληψίς του; Εἴδομεν, ὅτι τὸ ἄρθρ. 104 ἐδ. 2 Καν. Χωροφ. ἀπαιτεῖ νὰ ὑπάρχωσιν ἰσχυραὶ ὑποψίαι, καὶ ὅτι ἡ Ποινικὴ Δικονομία ἐσιώπησεν ἐντελῶς περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου· μόνον ἵνα ἐνεργηθῇ προφυλάκισις ἀπαιτεῖ νὰ ὑπάρχῃ κατὰ τῶν κατηγορουμένων ὑποψία (ἄρθρ. 212 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.). Ἴσως δὲν εἶναι ἔλλειψις τῆς δικονομίας ἡ σιωπὴ αὕτη, διότι ἡ ὕπαρξις ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικήματος περιέχει ἐν ἑαυτῇ συνήθως καὶ τὴν ὕπαρξιν σπουδαίων κατὰ τῶν κατηγορουμένων ἐνδείξεων. Ἕνεκα τούτου θεωροῦμεν ἰσχύον τὸ ἄρθρ. 104 ἐδ. 2 Καν. Χωροφ. καθ' ὅσον μάλιστα καὶ τὸ ἄρθρ. 5 Συνταγ. ἀπαιτεῖ πρὸς σύλληψιν αἰτιολογημένον ἔνταλμα, καὶ ἐπομένως φρονοῦ-

μεν, ὅτι ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος τότε πρέπει νὰ προβαίνῃ εἰς σύλληψίν τινος εἰς τοιαύτας περιπτώσεις, ὅταν σπουδαῖαι ὑπόνοιαι ὑπάρχωσιν, ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ αὐτουργὸς τοῦ ἀδικήματος. Δύναται δὲ, ἂν διστάζῃ, νὰ ἐξετάσῃ καὶ μάρτυρας καὶ νὰ διατάξῃ ἐν τῷ μεταξὺ τὴν μὴ ἀπομάκρυνσιν τοῦ ὑπόπτου (ἰδὲ ἀνωτ. 556), ἢ δύναται νὰ ἐξετάσῃ καὶ αὐτὸν τὸν ὕποπτον ὡς μάρτυρα (Helie No 1940).

567. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 209 Ποιν. Δικ. πρὸς ἐνέργειαν τῆς συλλήψεως ἀπαιτεῖται ἔνταλμα, ἐπὶ τῶν ἐπ' αὐτοφώρῳ ὅμως ἀδικημάτων, περὶ ὧν ἤδη πρόκειται, δύναται νὰ ἐνεργηθῇ αὕτη καὶ ἄνευ ἐντάλματος. Ἀλλ' ἂν ὁ κατηγορούμενος διαφύγῃ, δύναται ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος νὰ τὸν συλλάβῃ καὶ βραδύτερον, ἤγουν δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ καὶ βραδύτερον τὸ ἔνταλμα τῆς συλλήψεως, ὅπερ ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος ἐξέδωκε;

Εἰς Γαλλίαν, ὅταν ἦναι παρὼν ὁ κατηγορούμενος, συλλαμβάνεται ἄνευ ἐντάλματος, ὅταν διαφύγῃ, ἐκδίδεται ἔνταλμα, ὅπερ, ὡς ἐξάγομεν, δύναται τότε καὶ βραδύτερον νὰ ἐκτελεσθῇ, ὅταν εὑρεθῇ ὁ κατηγορούμενος. Παρ' ἡμῖν; Δὲν δύναται φρονοῦμεν ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος νὰ συλλάβῃ βραδύτερον ἄνευ ἐντάλματος, δύναται ὅμως νὰ ἐκτελεσθῇ βραδύτερον τὸ ἐπ' αὐτοφώρω ἐκδοθὲν ἔνταλμα. Τὴν γνώμην ταύτην στηρίζομεν καὶ εἰς τὸ ἄρθρ. 104 Καν. Χωροφ. ὅπερ περιέχει τὰς ἐν Γαλλίᾳ ἰσχυούσας διατάξεις, καὶ εἰς τ' ἄρθρ. 210 καὶ 222 Ποιν. Δικ. καθ' ἃ ὁ ἐκδοὺς τὸ ἔνταλμα ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος δύναται, ὡς θὰ ἴδωμεν, νὰ ἐκδώσῃ καὶ κατασχετήριον.

568. Ὁ ἐπ' αὐτοφώρω συλληφθεὶς ἐπὶ μὲν πταισμάτων ἐξετάζεται παραχρῆμα, καὶ μετὰ 24 τὸ πολὺ ὥρας εἰσάγεται εἰς τὸ δικαστήριον ἢ ἀπολύεται (ἄρθρ. 140 Ποιν. Δικ.). Ἵνα ἐξετασθῇ πρέπει νὰ προσαχθῇ ἐνώπιον τοῦ ἀστυνόμου, δημάρχου ἢ παρέδρου, διότι οὗτοι ἔχουσι τὸ δικαίωμα τῆς ἀνακρίσεως ἐπὶ πταισμάτων. Μετὰ τὴν ἐξέτασιν πρέπει νὰ ἀπολυθῇ, ἐκτὸς ἂν ὑπάρχῃ περίπτωσις προφυλακίσεως, διότι πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὸ πταισματοδικεῖον ἐντὸς 24 ὡρῶν, ἀφοῦ ἡ πρὸς ἐμφάνισιν προθεσμία πρέπει κατὰ τὸ ἄρθρ. 145 Ποιν. Δικ. νὰ ἦναι τοὐλάχιστον 24 ὡρῶν;

Ἐπὶ δὲ πλημμελημάτων καὶ κακουργημάτων ὁ συλληφθεὶς πρέπει κατὰ μὲν τὸ ἄρθρ. 159 Ποιν. Δικ. νὰ προσαχθῇ ἐντὸς 24 ὡρῶν εἰς τὸν εἰσαγγελέα, ὅστις ἢ τὸν παραπέμπει μετὰ τῶν παρατηρήσεών του εἰς τὸν ἀνακριτὴν, ἢ τὸν ἀπολύει, κατὰ δὲ τὸ ἄρθρ. 5 τοῦ Συντάγ. νὰ προσαχθῇ ἄνευ ἀναβολῆς εἰς τὸν ἀνακριτὴν, ἵνα ἐξετασθῇ.

Ἐκ τοῦ ἄρθρου τοῦ Συντάγματος ἐξάγεται σαφῶς, ὅτι δὲν ἰσχύει πλέον ἡ προθεσμία τῶν 24 ὡρῶν ἡ ἐν τῷ ἄρθρῳ 159 τασσομένη· κατηργήθη δὲ αὕτη, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς ἐπὶ τοῦ ἄρθρου ἐκείνου συζητήσεως, διότι ἐθεωρήθη πολλάκις ἀνεπαρκὴς πρὸς μεταφορὰν τοῦ συλληφθέντος ἕνεκα τῶν ἀποστάσεων καὶ ἄλλων κωλυμάτων· ἕνεκα τούτων ἐπροτίμησαν τὴν φράσιν *ἄνευ ἀναβολῆς*. Ἀλλ' ἐκ τοῦ ἄρθρου τοῦ Συντάγμ. δὲν ἕπεται βεβαίως, ὅτι κατηργήθη ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 159 Ποιν. Δικ. περὶ προσαγωγῆς τοῦ συλληφθέντος εἰς τὸν εἰσαγγελέα· τὸ Σύνταγμα ἐφρόντισε περὶ ταχυτέρας προσαγωγῆς ἐνώπιον τοῦ ἀνακριτοῦ, ἵνα ληφθῇ ταχύτερον ὁριστική τις ἀπόφασις περὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ πολίτου, ἀλλὰ δὲν ἕπεται ἐκ τούτου, ὅτι ἐσκόπει νὰ τροποποιήσῃ κατὰ τὰ λοιπὰ τὰς δικονομικὰς διατάξεις, καθ' ἃς διὰ τοῦ εἰσαγγελέως διευθύνεται πρὸς τὸν ἀνακριτὴν ὁ συλλαμβανόμενος μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων αἰτήσεων· τοῦτο καθίσταται ἔτι, εἰ δυνατὸν, σαφέστερον, ὅταν δὲν ἐπελήφθη εἰσέτι ὁ ἀνακριτὴς τῆς ὑποθέσεως, καὶ ἐπομένως δὲν δύναται νὰ προβῇ εἰς ἐξέτασιν τοῦ συλληφθέντος ἄνευ παραγγελίας περὶ τούτου τῆς εἰσαγγελίας. Ἐκτὸς τούτου ἂν ὑπάρχωσι πολλοὶ ἀνακριταὶ, τίς γνωρίζει εἰς ποῖον ἀνετέθη ἢ ἀνατεθήσεται ἡ ἀνάκρισις;

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐξάγεται ἐπίσης, ὅτι οὐδὲ πάντοτε ἀναγκαία εἶναι ἡ ἐνώπιον τοῦ ἀνακριτοῦ προσαγωγὴ τοῦ συλληφθέντος, διότι ὅταν ὁ εἰσαγγελεὺς πείθηται, ὅτι δὲν πρόκειται περὶ κακουργήματος ἢ πλημμελήματος συνεπάγοντος προφυλάκισιν, καὶ δὲν ἀνέθηκεν ἤδη τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν ἀνακριτὴν, δύναται ν' ἀπολύσῃ αὐτὸς τὸν συλληφθέντα, ἂν ἐξητάσθη ἤδη, ἢ μετὰ τὴν ἐξέτασίν του, χωρὶς ν' ἀναμίξῃ ποσῶς τὸν ἀνακριτήν.

569. Σαφῆ καὶ ἀναμφισβήτητα θεωροῦμεν τ' ἀνωτέρω, ἀμφίβολον μόνον εἶναι, ἂν δύναται ὁ συλλαβὼν τὸν κατηγορού-

μενον ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος ν' ἀπολύσῃ αὐτὸς τὸν συλληφθέντα, ἢ ἂν ὀφείλῃ πάντοτε νὰ διευθύνῃ αὐτὸν εἰς τὸν εἰσαγγελέα. Τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι λίαν σπουδαῖον, διότι πολλάκις ἕνεκα τῶν ἀποστάσεων ἡμέραι ὁλόκληροι ἀπαιτοῦνται διὰ τὴν ἐνώπιον τοῦ εἰσαγγελέως προσαγωγήν, καὶ οὕτως ὑποφέρει μεγάλως ὁ πολίτης δι' ἁπλούστατα πολλάκις πλημμελήματα, διότι ἡ προθεσμία τῶν 24 ὡρῶν τοῦ ἄρθρου 159 οὐδέποτε ἐθεωρήθη ὑποχρεωτικὴ ἐν περιπτώσει ἀδυναμίας τῆς τηρήσεώς της.

Ἐκ τῆς γενικῆς ἐκφράσεως τοῦ ἄρθρ. 159, καθ' ἣν « ἐντὸς 24 ὡρῶν ὁ συλληφθεὶς προσάγεται εἰς τὸν εἰσαγγελέα ἐξάγεται, ὅτι δὲν ἐχορήγησεν ὁ νόμος δικαίωμα ἀπολύσεως εἰς τοὺς ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους, καὶ οὕτως ἠρμήνευσε ποτὲ τὸ ἄρθρον τοῦτο ὁ παρὰ τοῖς ἐν Ἀθήναις ἐφέταις εἰσαγγελεὺς κατ' ἐντολὴν τοῦ ὑπουργείου (Θέμις τόμ. 6 σελ. 695 Βικέλλας σελ. 137). Ἐν τούτοις φρονοῦμεν, ὅτι, ὅταν ἡ ἐνώπιον τοῦ εἰσαγγελέως προσαγωγὴ ᾖναι λίαν δύσκολος, ἡ δὲ πρᾶξις ἀσήμαντον πλημμέλημα, δύναται ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος νὰ προβῇ εἰς τὴν ἀπόλυσιν. Τοῦτο συχνότατα γίνεται εἰς τὴν πρακτικήν, καλὸν δὲ εἶναι καὶ οἱ εἰσαγγελεῖς νὰ τὸ ἐπιτρέψωσι ῥητῶς δι' ἐγκυκλίων των εἰς τοὺς μεμακρυσμένους ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους των.

570. Ὅταν τὸ ἀδίκημα δὲν ᾖναι ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀπαιτεῖται, κατὰ τὸ ἄρθρ. 5 Συντάγμ. πρὸς ἐνέργειαν τῆς συλλήψεως δικαστικὸν ἔνταλμα. Τοιοῦτον δύναται νὰ ἐκδώσῃ μόνος ὁ ἀνακριτής, καὶ ὁ πρόεδρος τῶν ἐφετῶν ἐπὶ ἀδικημάτων τῆς λόγῳ προσώπων ἐκτάκτου κοινῆς δικαιοδοσίας. Εἰς τὸν τελευταῖον ἐφαρμόζονται εἰς τοιαύτας περιπτώσεις ὅσα κατωτέρω περὶ ἀνακριτῶν ῥηθήσονται.

571. Διὰ ποῖα ἀδικήματα καὶ εἰς ποίας περιστάσεις δύναται ὁ ἀνακριτὴς νὰ ἐκδώσῃ ἔνταλμα συλλήψεως; Κατὰ τὸ ἄρθρ. 211 Ποιν. Δικ. ὁ ἀνακριτὴς εἰς τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς δὲν συγχωρεῖται προφυλάκισις, ἐκδίδει κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ἁπλῆν κλῆσιν, εἰς πᾶσαν δὲ ἄλλην περίπτωσιν ἔνταλμα συλλήψεως. Συγχωρεῖται δὲ ἡ προφυλάκισις κατὰ τὰ ἄρθρα 207 καὶ 208 Ποιν. Δικ. ἐπὶ κακουργημάτων καὶ ἐπὶ πλημμελη-

μάτων εἰς ἐξαιρετικάς τινας περιπτώσεις, ἃς θὰ ἐξετάσωμεν ἐν τῷ περὶ προφυλακίσεως. Προφανὴς εἶναι ἡ μεταξὺ τῶν δύο τούτων τρόπων ἐνεργείας ὑπάρχουσα οὐσιώδης διαφορά. Ἡ κλῆσις εἶναι ἔγγραφος ἐντολή, δι' ἧς ὁ ἀνακριτὴς προσκαλεῖ ἐνώπιόν του τὸν κατηγορούμενον, ἵνα ἐξηγηθῇ περὶ τῶν ἀποδιδομένων αὐτῷ αἰτιάσεων, ἐπιδίδεται αὐτῷ ἰδιαιτέρως, δὲν γεννᾷ τὴν περιέργειαν καὶ ἐπομένως τὰς ὑπονοίας τοῦ κοινοῦ, καὶ οὐδένα ἐπιφέρει καταναγκασμόν· δύναται ὁ προσκαλούμενος νὰ μεταβῇ ἄνευ θορύβου εἰς τὸν ἀνακριτήν, καὶ λαμβάνει καιρὸν νὰ προετοιμάσῃ τὰ μέσα τῆς ὑπερασπίσεώς του. Τὸ ἔνταλμα συλλήψεως τοὐναντίον εἶναι ῥητὴ διαταγὴ ἐμφανίσεως καὶ ἀπαιτεῖ ἄμεσον ὑπακοήν, ἐκτελεῖται δημοσίως, ἐπιφέρει καταναγκασμὸν τοῦ κατηγορουμένου, καθιστᾷ γνωστὴν τὴν εἰς αὐτὸν ἀποδιδομένην κατηγορίαν, καὶ διεγείρει ὑπονοίας ἐπιβλαβεῖς εἰς τὴν ὑπόληψίν του (Helie No 2651).

Ἐκ τῆς σπουδαίας ταύτης διαφορᾶς ἐξάγεται, ὅτι ὁσάκις διὰ τὸ πλημμέλημα δὲν ἐπιτρέπεται προφυλάκισις, δὲν δύναται ὁ ἀνακριτὴς νὰ ἐκδώσῃ ἔνταλμα συλλήψεως, ἀλλ' ὀφείλει νὰ ἐκδώσῃ ἁπλῆν κλῆσιν. Ἀλλ' ὅταν ἐπιτρέπηται προφυλάκισις, ὀφείλει πάντοτε νὰ ἐκδίδῃ ἔνταλμα συλλήψεως, ἢ δύναται νὰ ἐκδώσῃ καὶ ἁπλῆν κλῆσιν;

572. Ὅμοιον ζήτημα ἀνεφύη καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν. Τὸ ἄρθ. 91 τῆς Γαλ. Ποιν. Δικ. ἐπὶ πλημμελημάτων μὲν ἀναθέτει εἰς τὴν κρίσιν τοῦ ἀνακριτοῦ, ἂν πρέπῃ νὰ ἐκδώσῃ κλῆσιν ἢ ἔνταλμα συλλήψεως· ἐπὶ κακουργημάτων δὲ ἀπαιτεῖ πάντοτε τὴν ἔκδοσιν ἐντάλματος συλλήψεως. Ἐν τούτοις ἰσχυρίσθησάν τινες, ὅτι δὲν ἀρκεῖ, ὅτι κατηγορεῖταί τις ἐπὶ κακουργήματι, ἵνα ἐκδοθῇ κατ' αὐτοῦ ἔνταλμα συλλήψεως, ἀλλ' ἀπαιτεῖται προσέτι, ὅπως ῥητῶς διατάττει τὸ ἄρθρον 40 Γαλ. Ποιν. Δικ. διὰ τὴν περίπτωσιν τοῦ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικήματος, νὰ ὑπάρχωσι καὶ σπουδαῖαι κατ' αὐτοῦ ἐνδείξεις, ἐπομένως, ὅταν τοιαῦται δὲν ὑπάρχωσι, δύναται ὁ ἀνακριτὴς νὰ προσκαλέσῃ διὰ κλήσεως τὸν κατηγορούμενον πρὸς ἐξέτασιν. Ἄλλοι παραδέχονται μέν, ὅτι, ἵνα ἐξετασθῇ τις ὡς κατηγορούμενος, πρέπει νὰ ὑπάρχωσι κατ' αὐτοῦ σπουδαῖαι ἐνδείξεις ἀποτελοῦσαι

κατηγορίαν (inculpation), ἰσχυρίζονται ὅμως, ὅτι ἅμα ὁ ἀνακριτὴς πεισθῇ περὶ τῆς ἀνάγκης τοιαύτης ἐξετάσεως ὀφείλει, προκειμένου περὶ κακουργήματος, νὰ ἐκδώσῃ ἔνταλμα συλλήψεως. Τὸ Ἀκυρωτικὸν κατ' ἀρχὰς μὲν εἶχε παραδεχθῇ τὴν πρώτην γνώμην, ἀκολούθως ὅμως μετέβαλε νομολογίαν καὶ διὰ τῆς ἀπὸ 24 Ἀπριλίου 1847 ἀποφάσεώς του καθιέρωσε τὴν δευτέραν γνώμην, ἥτις καὶ ὑπὸ τῶν πλείστων συγγραφέων ὑποστηρίζεται (Helie No 2648. 2656. Dalloz No 614). Ὑπὸ τὸ κράτος τῆς γνώμης ταύτης παρετηρήθη, ὅτι πολλοὶ ἀνακριταὶ, διστάζοντες πολλάκις νὰ προβῶσιν εἰς ἔκδοσιν ἐντάλματος συλλήψεως, περιπίπτουσιν εἰς τὸ ἄτοπον, ὁτὲ μὲν νὰ παραλείπωσι τὴν ἐξέτασιν τῶν κατηγορουμένων, ὁτὲ δὲ νὰ κλητεύωσι καὶ ἐξετάζωσι τούτους ὡς μάρτυρας (Helie No 2653).

573. Καὶ παρ' ἡμῖν ἕνεκα τῆς ἐπιτακτικῆς ἐκφράσεως τοῦ ἄρθρ. 211 Ποιν. Δικ. «εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν ἐκδίδεται ἔνταλμα συλλήψεως» ἠδύνατό τις νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι ὁσάκις θεωρεῖται ἀναγκαία ἡ ἐξέτασις τοῦ κατηγορουμένου ἐπὶ κακουργήματι, πρέπει νὰ ἐκδίδηται κατ' αὐτοῦ πάντοτε ἔνταλμα συλλήψεως. Θεωροῦμεν ὅμως ὀρθοτέραν τὴν ἀντίθετον γνώμην, καθ' ἣν δύναται ὁ ἀνακριτὴς νὰ ἐκδώσῃ καὶ ἁπλῆν κλῆσιν, διὰ τοὺς ἑξῆς λόγους. Ὁ νόμος ἀπῄτησε μὲν ἐπὶ κακουργημάτων τὴν ἔκδοσιν ἐντάλματος συλλήψεως, ἀλλ' ἀπῄτησε συγχρόνως πρὸς ἔκδοσιν τοιούτου ἐντάλματος νὰ ὑπάρχωσι πάντοτε κατὰ τοῦ κατηγορουμένου σπουδαῖαι ἐνδείξεις, ἐπομένως μόνον ὅταν ὑπάρχωσιν ἀμφότεροι οἱ ὅροι οὗτοι ἡ ἔκδοσις τοῦ ἐντάλματος συλλήψεως εἶναι ἀναπόφευκτος. Ἐν τούτοις εἶναι πολλάκις ἀναγκαία ἡ ἐξέτασίς τινος ὡς κατηγορουμένου, ἂν καὶ δὲν προκύπτωσι κατ' αὐτοῦ ἐνδείξεις σπουδαῖαι, ἀλλ' ἁπλῶς ὑπόνοιαι, διότι διὰ τῆς ἐξετάσεως ἐνδεχόμενον εἶναι ἢ νὰ ἐνισχυθῶσιν ἢ ν' ἀναιρεθῶσιν ἐντελῶς αἱ ὑπόνοιαι αὗται. Πῶς ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θέλει προβῇ εἰς τὴν ἐξέτασιν ὁ ἀνακριτὴς ἂν οὐχὶ διὰ κλήσεως; Ἡ γνώμη αὕτη συχνότατα ἐφαρμόζεται εἰς τὴν πρακτικήν.

574. Ὡς σπουδαίας δὲ ἐνδείξεις πρέπει νὰ θεωρήσωμεν ἐκείνας, αἵτινες γεννῶσι σπουδαίας καὶ βασίμους ὑπονοίας. Ὅθεν

δὲν εἶναι τοιαῦται οὔτε αἱ ἐντελῆ πεποίθησιν παράγουσαι, οὔτε αἱ ἐλαφρὰς ὑπονοίας διαγείρουσαι. Μόνη ἡ μήνυσις, εἴπομεν, δὲν ἀρκεῖ νὰ παραγάγῃ τοιαύτας ὑπονοίας· τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, καὶ ἂν εἰς τὴν μήνυσιν προστεθῇ καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἀδικήματος ἢ ἡ κακὴ ὑπόληψις τοῦ κατηγορουμένου, διότι τὸ μὲν πρῶτον τὴν ὕπαρξιν τοῦ ἀδικήματος ἀποδεικνύει, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ὅτι ὁ κατηγορούμενος τὸ διέπραξεν· ἐκ δὲ τῆς δευτέρας τὸ δυνατὸν τῆς διαπράξεως τοῦ ἀδικήματος ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου προκύπτει, οὐχὶ δὲ καὶ ὅτι ἀληθῶς διέπραξεν αὐτό. Ἐν τούτοις προτιμότερον νὰ ἀνατεθῇ ἡ ἐκτίμησις ὅλων τῶν περιστάσεων τούτων εἰς τὸν ἀνακριτὴν (Helie No 1938. 2649).

575. Ὁποίας διατυπώσεις πρέπει νὰ περιέχῃ τὸ ἔνταλμα τῆς συλλήψεως; Κατὰ τὸ ἄρθρ. 214 Ποιν. Δικ. πρέπει νὰ περιέχῃ· 1) τὸ ὄνομα ἢ τὴν ἀκριβῆ περιγραφὴν τοῦ φυλακισθησομένου· 2) τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ἐκδίδοντος αὐτὸ ὑπαλλήλου καὶ τὴν τοῦ δικαστικοῦ γραμματέως· καὶ 3) τὴν ἐπίσημον σφραγίδα. Ὡς πρὸς τὸ ὑπ' ἀριθ. 1 παρατηροῦμεν, ὅτι ἡ περιγραφὴ τοῦ κατηγορουμένου πρέπει νὰ ᾖναι τοιαύτη ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ ἐπέλθῃ σύγχυσίς τις· δύναται δὲ νὰ λείπῃ καὶ τὸ ὄνομα, ἂν ἡ ἀνάκρισις δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸ μάθῃ (Helie No 2668). Ὡς πρὸς τὸ ὑπ' ἀριθ. 2, παρατηροῦμεν ἐπίσης, ὅτι ὅπως ἐπὶ πάσης ἐκθέσεως, οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ ἐντάλματος δύναται νὰ παραληρθῇ ἐκτὸς τοῦ γραμματέως καὶ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος, ἢ ἐν ἐλλείψει δύο μάρτυρες.

Τέλος, ὡς πρὸς τὴν ἐπίσημον σφραγίδα παρατηροῦμεν, ὅτι αὕτη εἶναι τὸ ἀσφαλέστερον γνώρισμα, ὅτι τὸ ἔγγραφον ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου ὑπαλλήλου, οὗ τὴν ὑπογραφὴν δὲν δύναται νὰ γνωρίζῃ ὁ πολίτης, διὰ τοῦτο ὁ νόμος ἀπῄτησεν αὐτὴν ῥητῶς καὶ εἰς τὸ ἔνταλμα τῆς φυλακίσεως, καὶ εἰς τὰς κλήσεις τῶν μαρτύρων, καὶ εἰς τὰς κλήσεις ἢ κλητήρια ἐπικρίματα τῶν κατηγορουμένων, κατά τε τὴν ἀνάκρισιν καὶ κατὰ τὴν ἐκδίκασιν (ἄρθρ. 145. 162. 190. 194. 229. 257. 274. 461. 463 Ποιν. Δικ.) Ἐντεῦθεν ἕπεται, ὅτι ὡς οὐσιώδη ἐθεώρησεν ὁ νόμος τὴν διατύπωσιν τῆς ἐπιθέσεως τῆς ἐπισήμου

σφραγίδος· καὶ προκειμένου μὲν περὶ κλήσεως μάρτυρος ἡ κατηγορουμένου ἡ ἔλλειψις αὐτῆς δικαιολογεῖ τὴν μὴ ἐμφάνισιν, καὶ ἐμποδίζει τὴν κατ' ἐρήμην συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως, ὡς καὶ ὁ Ἄρειος Πάγος ἀπεφάσισέ ποτε (Ἀποφ. τξε τοῦ 1840)· προκειμένου δὲ περὶ ἐντάλματος συλλήψεως ἢ φυλακίσεως ἐπιφέρει τὰς αὐτὰς συνεπείας, ἃς, ὡς θὰ ἴδωμεν, ἐπιφέρει καὶ ἡ ἔλλειψις πάσης ἄλλης οὐσιώδους διατυπώσεως.

Ὁ νόμος δὲν ὁρίζει ἂν πρέπῃ νὰ μνημονεύωνται ἐν τῷ ἐντάλματι οἱ λόγοι, οἵτινες δικαιολογοῦσι τὴν σύλληψιν, ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ μάλιστα τοῦ ἀνωτέρω ἄρθρου μὲ τὸ ἄρθρ. 229, ὅπερ πραγματεύεται περὶ τοῦ ἐντάλματος τῆς φυλακίσεως, ἐξάγεται σαφῶς, ὅτι οὔτε τὴν μνείαν τοῦ ἀδικήματος πρέπει νὰ περιέχῃ τὸ ἔνταλμα τῆς συλλήψεως, διότι ταύτην, ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 214, ἀπαιτεῖ τὸ ἄρθρ. 229, ὥστε, ἂν περιείχετο εἰς τὸ 214, δὲν ἤθελε τὴν ἀπαιτήσει. Ἀλλ' ἕνεκα τοῦ ἄρθρ. 5 Συντάγμ. ὅπερ ἀπαιτεῖ αἰτιολογημένον ἔνταλμα, πρέπει, φρονοῦμεν, νὰ ἐκτίθενται ἐν τῷ ἐντάλματι οἱ λόγοι, ἕνεκα τῶν ὁποίων ἐγένετο ἡ ἔκδοσις τοῦ ἐντάλματος, οἱ λόγοι δὲ οὗτοι θὰ ἦναι ἢ τὸ ἐπ' αὐτοφώρῳ τοῦ ἀδικήματος, ἢ κατηγορία ἐπὶ ὡρισμένῳ ἀδικήματι ὑπὸ ῥητοῦ ἄρθρου προβλεπομένῳ καὶ ἐπιτρέποντι προφυλάκισιν. (Σύμφωνος Κωστῆς σελ. 412). Ταῦτα δὲ τηροῦνται εἰς τὴν πρακτικήν.

576. Πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ ἐντάλματος πρέπει νὰ ἀκουσθῇ ὁ εἰσαγγελεύς; Ἐπὶ τῶν ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικημάτων τοιαύτη ἀκρόασις δὲν ἀπαιτεῖται, οὔτε δυνατὴ εἶναι. Τὸ ἄρθρ. 213 Ποιν. Δικ. ἀπαιτεῖ ῥητῶς τὴν προηγουμένην ἀκρόασιν τοῦ εἰσαγγελέως ἐπὶ μόνου τοῦ ἐντάλματος τῆς προφυλακίσεως, τοῦτο δὲ ἐξάγεται καὶ ἐκ τῆς λέξεως φυλακίσεως, ἣν μετεχειρίσθη, καὶ ἐκ τῆς θέσεως τοῦ ἄρθρου μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ ἐξέτασιν τοῦ συλληφθέντος κατηγορουμένου. Περὶ τῆς συλλήψεως ὁ νόμος σιωπᾷ· δὲν ὑπάρχει, εἰμὴ ἡ γενικὴ διάταξις τοῦ ἄρθρου 204, καθ' ὃ εἰσαγγελεὺς εἰδοποιεῖται περὶ πάσης ἀνακριτικῆς πράξεως. Ἀλλ' ἡ μὲν ἔκδοσις ἐντάλματος δὲν εἶναι κυρίως τοιαύτη, ἐκ δὲ τῆς εἰδοποιήσεως δὲν ἐπέρχεται ἀναγκαίως ἡ ἀκρόασις. Πρέπει λοιπὸν νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ὁ ἀνα-

κριτὴς δύναται βεβαίως νὰ ζητήσῃ τὴν γνώμην τοῦ εἰσαγγελέως, δὲν ὀφείλει ὅμως νὰ πράξῃ τοῦτο, καὶ ἀπόκειται εἰς τὸν εἰσαγγελέα λαβόντα τὸ ἔνταλμα πρὸς ἐκτέλεσιν νὰ ἐπιφέρῃ, ἂν ἐγκρίνῃ, τὰς παρατηρήσεις του. Ἐν Γαλλίᾳ ὁ νόμος ῥητῶς δὲν θεωρεῖ ἀναγκαίαν τὴν ἀκρόασιν· (Helie No 2673).

577. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 216 Ποιν. Δικ. ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἐντάλματος τῆς συλλήψεως γίνεται, ἐπιμελουμένου τοῦ εἰσαγγελέως, διὰ κλητῆρος, χωροφύλακος, ἢ ἄλλου τινὸς ἐκ τῆς ἐνόπλου δυνάμεως. Προφανῶς αἱ διατάξεις αὗται προβλέπουσι τὴν περίπτωσιν τῆς ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ ἐκδόσεως τοῦ ἐντάλματος, διότι πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν διὰ τὰ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικήματα ἐνταλμάτων δὲν εἶναι δυνατὸν ν' ἀπαιτηθῇ ἡ μεσολάβησις τοῦ εἰσαγγελέως· ταῦτα ἕνεκα τοῦ κατεπείγοντος ἐκτελοῦνται τῇ ἐπιμελείᾳ τῶν ἐκδόντων αὐτὰ (Helie No 2680. 2111). Τοῦτο ἐξάγεται καὶ ἐκ τοῦ ὅτι τὰ ἄρθρα ἐκεῖνα 140 καὶ 159 δὲν ὁμιλοῦσιν ἁπλῶς περὶ ἐκδόσεως ἐνταλμάτων, ἀλλὰ περὶ ἐνεργείας συλλήψεως, ἥτις μάλιστα, ὡς εἴρηται, δύναται νὰ γείνῃ καὶ ἄνευ ἐνταλμάτων (209 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.).

Καὶ ἂν μὲν ὁ συλληφθησόμενος εὑρίσκηται ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ εἰσαγγελέως, διατάσσει οὗτος ἀμέσως τὴν ἐκτέλεσιν, ἂν δὲ εὑρίσκηται ἐκτὸς, δύναται ἢ ν' ἀπευθυνθῇ ἀπ' εὐθείας εἰς τὴν χωροφυλακὴν, ἢ ν' ἀναθέσῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν εἰσαγγελέα τοῦ τόπου (219 Ποιν. Δικ.).

Κατὰ τὸ ἄρθρ. 215 Ποιν. Δικ. ἔνταλμα συλλήψεως ἐκδεδομένον κατὰ τὸν προσήκοντα τύπον εἶναι ἐκτελεστὸν καθ' ὅλον τὸ βασίλειον (καὶ οὐχὶ μόνον ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ ἐκδόντος αὐτό). Ὅλαι αἱ στρατιωτικαὶ ἀρχαὶ, καθ' ὅσον ἐκτείνεται ἡ ἁρμοδιότης των, ὀφείλουσιν, ἅμα ἐπιδειχθέντος αὐτοῖς τοῦ ἐντάλματος, νὰ παρέχωσιν ἀνυπερθέτως χεῖρα βοηθείας.

578. Ἀλλ' ἂν δὲν ἦναι κατὰ τὸν προσήκοντα τύπον; Εἴδομεν ἀνωτέρω ποῖαι εἶναι αἱ διατυπώσεις τῶν ἐνταλμάτων, αἵτινες, ὡς ἀφορῶσαι τὴν καὶ διὰ ῥητῆς διατάξεως τοῦ Συντάγματος προστατευθεῖσαν προσωπικὴν ἐλευθερίαν, εἶναι βεβαίως οὐσιώδεις. Ἐν τούτοις ὁ νόμος οὐδεμίαν περιέχει κύρωσιν τῆς τηρήσεώς των, καὶ σιωπᾷ ἐντελῶς περὶ τῶν συνεπειῶν

τῆς παραλείψεως αὐτῶν. Ἐκ τῆς διατάξεως τοῦ ἀνωτέρω ἄρθ. 215, καθ' ἣν τὸ κατὰ τύπους ἐκδοθὲν ἔνταλμα εἶναι ἐκτελεστὸν καθ' ὅλον τὸ βασίλειον, καὶ ἤτις ἐτέθη ὑπὸ τοῦ νομοθέτου χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ εἰς τὸ ἀντίστοιχον ἄρθρ. 98 Γαλ. Ποιν. Δικ. δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ἂν δὲν ἦναι ἐκδεδομένον κατὰ τὸν προσήκοντα τύπον τὸ ἔνταλμα εἶναι ἄκυρον, καὶ δύνανται καὶ ὀφείλουσι ν' ἀρνηθῶσι τὴν ἐκτέλεσίν του αἱ διάφοροι ἀρχαὶ τοῦ βασιλείου (Κωστῆς σύμφωνος σελ. 413 σημ. 6).

Καὶ ἂν ὅμως ἐκτελεσθῇ, δύναται ν' ἀναστείλῃ τὴν ἐκτέλεσίν του καὶ ν' ἀπολύσῃ τὸν συλληφθέντα ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος τοῦ τόπου τῆς συλλήψεως, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου πρέπει, ὡς θὰ ἴδωμεν, νὰ προσαχθῇ ὁ συλληφθείς. Καὶ ἐνώπιον βεβαίως τοῦ ἀνακριτοῦ ἢ τοῦ συμβουλίου δύναται νὰ προτείνῃ ὁ συλληφθεὶς τὴν ἀκυρότητα τοῦ ἐντάλματος, ἀλλ' ἡ προσβολὴ αὕτη δὲν ἔχει πρακτικόν τι ἀποτέλεσμα δι' αὐτὸν, ὑποστάντα ἤδη ὅλας τὰς συνεπείας τοῦ ἀκύρου ἐντάλματος, ὥστε δὲν ὑπολείπεται αὐτῷ εἰμὴ τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃ ἀποζημιώσεις διὰ τῆς ἀγωγῆς τοῦ κακοδικείου (Helie No 2675).

579. Ἀλλὰ δύναται ὁ κατηγορούμενος ν' ἀντισταθῇ εἰς τὴν δι' ἀκύρου ἐντάλματος ἐνεργουμένην σύλληψίν του; Τὸ ζήτημα τοῦτο ἀνάγεται εἰς τὸ Ποινικὸν Δίκαιον (ἰδὲ Chauveau Helie No 2010—2026). Παρατηροῦμεν μόνον, ὅτι κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ ἄρθρ. 5 τοῦ Συντάγματος προετάθη νὰ ἀναγνωρισθῇ ῥητῶς ἐν αὐτῷ τὸ δικαίωμα τῆς ἀντιστάσεως κατὰ τῶν παρανόμων ἐν γένει συλλήψεων, ἀλλ' ἡ πρότασις ἀπερρίφθη. Ἐκ τῶν κατ' αὐτῆς ἀγορευσάντων τινὲς μὲν ἐθεώρησαν κατ' οὐσίαν ἀνυπόστατον τὴν πρότασιν, ὡς ἀναθέτουσαν εἰς τὴν κρίσιν τοῦ τυχόντος κατηγορουμένου τὴν ἐκτίμησιν τῶν περὶ τὰς συλλήψεις νομίμων διατάξεων, καὶ ὠθοῦσαν εἰς νέα ἀδικήματα καὶ συμφοράς· ἄλλοι ἐθεώρησαν νόμιμον τὴν πρότασιν εἰς ἐξαιρετικάς τινας περιπτώσεις, ἀλλ' ἐθεώρησαν ἀσύμφορον τὴν ἐν τῷ Συντάγματι καταχώρισιν αὐτῆς. Ἡ συζήτησις ὅθεν αὕτη οὐδόλως χρησιμεύει πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος τῆς ἀντιστάσεως, διότι ἄγνωστοι εἰσὶν οἱ λόγοι, δι' οὓς ἡ Συνέλευσις ἀπέῤῥιψε τὴν ἀνωτέρω πρότασιν.

580. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 223 Ποιν. Δικ. ἀπαγορεύεται νὰ ἐνεργηθῇ ἡ σύλληψις· 1) κατὰ τὴν ἱερουργίαν ἐντὸς οἰκοδομήματος ἀφοσιωμένου εἰς τὴν δημόσιον λατρείαν· καὶ 2) ἐν καιρῷ νυκτὸς εἰς ἰδιωτικὴν οἰκίαν, ἐκτὸς ἂν ὁ κάτοικος τῆς οἰκίας τὸ ζητήσῃ ῥητῶς, ἢ ἂν συμπαραληφθῇ ὁ εἰρηνοδίκης ἢ ἄλλος τις τῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλων.

Ὡς πρὸς τὴν πρώτην περίπτωσιν οὐδὲν ἔχομεν νὰ παρατηρήσωμεν· ὡς πρὸς τὴν δευτέραν παρατηροῦμεν, ὅτι ἡ ἐν καιρῷ νυκτὸς εἴσοδος εἰς ἰδιωτικὴν οἰκίαν πρὸς ἐκτέλεσιν ἐντάλματος εἶναι ὅλως ἀδικαιολόγητος. Ἠδύνατο νὰ ἐπιτραπῇ αὕτη εἰς τοὺς ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους ἕνεκα τοῦ κατεπείγοντος τῆς ἐξασφαλίσεως καὶ βεβαιώσεως τῶν περὶ τῆς πράξεως καὶ τοῦ πράξαντος ἐνδείξεων, ποῖον ὅμως τὸ κατεπεῖγον τῆς εἰσόδου πρὸς ἐνέργειαν συλλήψεως; Δὲν ἦτο προτιμότερον νὰ περιμένῃ ὁ ἐκτελῶν τὴν πρωΐαν, λαμβάνων τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 123 Καν. Χωρ. μέτρα, ἵνα μὴ διαφύγῃ ὁ συλληφθησόμενος; Τὸ ἄρθρ. 122 Καν. Χωρ. εἶχεν ἀπαγορεύσει ῥητῶς τὴν ἐν καιρῷ νυκτὸς εἴσοδον· τὸ ἄρθρ. 1006 ἐδ. 1 Πολ. Δικ. ἀπαγορεύει ῥητῶς τὴν ἐν νυκτὶ εἰς ἰδιωτικὴν οἰκίαν σύλληψιν τοῦ προσωποκρατουμένου. Διατί ἡ Ποιν. Δικ. φαίνεται ἧττον προστατευτικὴ τοῦ ἀσύλου τῆς κατοικίας; Παρατηροῦμεν ἐπίσης, ὅτι ἐκ τῆς ἐν καιρῷ μόνον νυκτὸς ἀπαιτήσεως συμπαραλαβῆς ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ἐν καιρῷ ἡμέρας δύναται καὶ μόνος ὁ χωροφύλαξ νὰ εἰσέλθῃ εἰς ἰδιωτικὴν οἰκίαν πρὸς ἐκτέλεσιν ἐντάλματος. Τὸ αὐτὸ παραδέχονται καὶ ἐν Γαλλίᾳ (Massabiau manuel du ministère public. No 1746). Ἐν τούτοις ἂν ὁ χωροφύλαξ εὕρῃ τὰς θύρας κεκλεισμένας καὶ ἐν γένει ἄρνησιν, πρέπει, φρονοῦμεν, νὰ ζητήσῃ ἐπίσης τὴν παρουσίαν ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου· τοῦτο διατάσσει ἡ Πολ. Δικ. ἐν ἄρθρ. 907, προκειμένου περὶ κατασχέσεως ἐνεργουμένης ὑπὸ δικαστικοῦ κλητῆρος. Πρέπει τάχα νὰ ληφθῶσιν ὀλιγώτεραι ἐγγυήσεις προκειμένου περὶ χωροφύλακος; Ἵνα εἰσέλθῃ ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος πρὸς ἐνέργειαν κατ' οἶκον ἐρεύνης πρέπει νὰ παραλάβῃ καὶ ἕτερον ἀκόμη τοιοῦτον· ἵνα εἰσέλθωσιν οἱ στρατιωτικοὶ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι, ὀφείλουσιν ἐπίσης νὰ πα-

ραλάβωσιν εἰρηνοδίκην, δήμαρχον, δημαρχικὸν ἢ εἰδικὸν πάρεδρον ἢ ἀστυνόμον (ἄρθρ. 74 Στρατ. Ποιν. Νομ.). Πῶς λοιπὸν νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ὁ χωροφύλαξ δύναται νὰ εἰσέλθῃ μόνος, ἵνα συλλάβῃ, καὶ ὅταν ἀκόμη ἀνάγκη νὰ ἐκβιάσῃ τὴν εἴσοδον; Τὴν αὐτὴν γνώμην ὑποστηρίζει καὶ ὁ Σαρίπολος (Συνταγμ. Δίκαιον σελ. 802—803).

Πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ἐντάλματος δύναται ὁ ἐκτελῶν νὰ εἰσέλθῃ καὶ εἰς τρίτου οἰκίαν ἢ μόνον εἰς τὴν τοῦ συλληπτέου; Ὁ Chauveau (No 1894) λέγει, ὅτι εἰς μόνην τὴν οἰκίαν τοῦ συλληπτέου δύναται νὰ εἰσέλθῃ ὁ ἐκτελῶν τὸ ἔνταλμα, καὶ ὅτι προκειμένου νὰ ἐνεργηθῇ σύλληψις εἰς οἰκίαν τρίτου, πρέπει νὰ προηγηθῇ τακτικὴ κατ' οἶκον ἔρευνα. Παρ' ἡμῖν τὸ ἄρθ. 223 Ποιν. Δικ. πραγματευόμενον περὶ εἰσόδου εἰς ἰδιωτικὴν οἰκίαν πρὸς ἐκτέλεσιν ἐντάλματος, οὐδόλως διακρίνει ἂν ἡ οἰκία ἀνήκῃ εἰς τὸν συλληφθησόμενον ἢ τρίτον. Ἠδύνατό τις ὅμως καὶ παρ' ἡμῖν νὰ ἐξαγάγῃ ἐπιχείρημα ὑπὲρ τῆς γνώμης τοῦ Chauveau ἐκ τοῦ ἄρθρ. 170 ἐδ. 5 Ποιν. Δικ.

581. Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἐντάλματος τῆς συλλήψεως συνίσταται εἰς τὴν κοινοποίησιν τοῦ ἐντάλματος τούτου εἰς τὸν συλληφθησόμενον, καὶ εἰς τὴν πρόσκλησιν αὐτοῦ νὰ μεταβῇ μετὰ τοῦ συλλαβόντος ὑπαλλήλου μέχρι τῆς ἁρμοδίας ἀνακριτικῆς ἀρχῆς (ἄρθρ. 5 Συντάγμ.).

Τὸ ἄρθρ. 218 Ποιν. Δικ. τὴν ἐπίδειξιν μόνον τοῦ ἐντάλματος ἀπήτει, τὴν δὲ χορήγησιν ἀντιγράφου διέτασσε μόνον ἐν ᾗ περιπτώσει ἐζήτει τοιοῦτον ὁ συλληφθείς. Τὸ ἄρθρ. 5 Συντάγμ. ἀπαιτεῖ πάντοτε κοινοποίησιν, ὅθεν πρέπει νὰ δίδηται πάντοτε εἰς τὸν συλλαμβανόμενον τὸ ἔνταλμα δυνάμει τοῦ ὁποίου συλλαμβάνεται. Τὸ ἄρθρ. 5 Συντάγμ. διατάσσει νὰ γίνηται ἡ κοινοποίησις κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς συλλήψεως· πρέπει νὰ ἐννοηθῇ κατὰ λέξιν ἡ φράσις αὕτη; Φρονοῦμεν, ὅτι μικρά τις ἀναβολὴ μέχρις οὗ μεταβῇ ὁ συλλαμβάνων εἰς τὸν στρατῶνα καὶ λάβῃ τὸ ἔνταλμα, ὅπερ κατὰ τύχην δὲν ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ, δὲν ἀντιβαίνει εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Συντάγματος.

Οἱ ὡς ἄνω συλλαβόντες τινὰ, πρέπει νὰ προσφέρωνται πρὸς αὐτὸν μεθ' ὅλης τῆς δυνατῆς προσηνείας. Τὸ καθῆκον αὐτῶν

συνίσταται εἰς τὴν προσαγωγὴν τοῦ συλληφθέντος ἐνώπιον τῶν ἀνακριτικῶν ἀρχῶν· πρὸς τοῦτο δὲν πρέπει νὰ μεταχειρίζωνται βίαν, εἰμὴ ἐφ' ὅσον εἶναι ἀναγκαία, ἤγουν, ὅταν ὁ συλληφθεὶς ἀπειθῇ ἢ ἦναι κίνδυνος φυγῆς (ἄρθρ. 224 Ποιν. Δικ.)

582. Ἰδιαίτεραί τινες διατυπώσεις τηροῦνται κατὰ τὴν σύλληψιν τῶν στρατιωτικῶν, τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, καὶ τῶν προξένων τῶν ξένων δυνάμεων.

Περὶ τῆς συλλήψεως τῶν στρατιωτικῶν πρὶν μὲν ἢ ἐκδοθῇ ὁ Στρατιωτικὸς Ποινικὸς Νόμος ἴσχυον τὰ ἑξῆς· εἰ μὲν ὁ συλληπτέος ἦτον ἀξιωματικὸς διατρίβων ἔνθα ὑπῆρχεν ἐφεδρεία, ἡ σύλληψίς του ἐνηργεῖτο διὰ τῶν στρατιωτικῶν διοικητῶν, εἰ δὲ στρατιώτης ἐν ὑπηρεσίᾳ, ἡ σύλληψίς του ἐνηργεῖτο μὲν ἀπ' εὐθείας παρὰ τοῦ εἰσαγγελέως, ἀλλ' ὤφειλεν οὗτος νὰ εἰδοποιήσῃ παραχρῆμα τὸν στρατιωτικὸν διοικητὴν τῆς ἐφεδρείας (ἄρθρ. 217 Ποιν. Δικ.) (ἐγκύκλ. ὑπουργ. Δικαιοσύνης ἀπὸ 6 Ἀπριλίου 1838). Ἀλλὰ κατὰ τὸ ἄρθρ. 71 Στρατ. Ποιν. Νόμ. ἐκτὸς τῆς περιστάσεως τοῦ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικήματος οὐδεὶς τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ στρατοδικείου ἐν ἐνεργείᾳ διατελῶν δύναται νὰ συλληφθῇ ἐπὶ πλημμελήματι ἢ κακουργήματι ἄνευ ῥητῆς διαταγῆς τοῦ ἀνωτέρου αὐτοῦ. Ἑπομένως κατὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο ὀφείλει πάντοτε ὁ εἰσαγγελεὺς νὰ ἀποστέλλῃ τὸ ἔνταλμα τῆς συλλήψεως τοῦ στρατιωτικοῦ εἰς τὸν ἀνώτερόν του καὶ νὰ ζητῇ παρὰ τούτου τὴν ἐκτέλεσίν του. Σημειωτέον ὅμως, ὅτι τὸ μέτρον τοῦτο καθιερώθη μόνον πρὸς ἀποφυγὴν συγκρούσεων μεταξὺ στρατιωτικῆς καὶ πολιτικῆς ἐξουσίας καὶ ὑποστήριξιν τῆς ἱεραρχίας μεταξὺ στρατιωτικῶν, ἑπομένως δὲν δίδεται διὰ τοῦ μέτρου τούτου ἐξουσία εἰς τὸν προϊστάμενον νὰ ἐξελέγξῃ τὸ νόμιμον τῆς συλλήψεως, ἀλλ' ὀφείλει οὗτος νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν διαταγὴν τῆς δικαιοσύνης (Foucher comm. sur le code de justice militaire No 433.

Προκειμένου δὲ περὶ συλλήψεως ὑπαλλήλων μὴ ἐχόντων τὸν ἀναπληρώσοντα, ἡ ἀπὸ 30 Ἀπριλίου 1838 ἐγκύκλιος τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης διέταξε τοὺς ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους νὰ εἰδοποιῶσι τὴν προϊσταμένην τοῦ συλληπτέου ὑπαλλήλου ἀρχήν, ἵνα γίνηται φροντὶς περὶ ἀναπληρώσεως.

Τέλος, προκειμένου περὶ συλλήψεως, ὡς καὶ περὶ βιαίας προσαγωγῆς ἢ προσωπικῆς κρατήσεως προξένων ξένης τινὸς δυνάμεως, ἡ ἀπὸ 28 Φεβρουαρίου 1839 ἐγκύκλιος τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης διέταξε τοὺς εἰσαγγελεῖς νὰ εἰδοποιῶσι τὸ ὑπουργεῖον ἐπὶ τῷ τέλει τοῦ νὰ εἰδοποιηθῇ ὁ ἁρμόδιος πρέσβυς, καὶ ν' ἀναστέλλωσι πᾶσαν ἐνέργειαν, μέχρις οὗ λάβωσι τὴν ἀπάντησιν τοῦ ὑπουργείου.

583. Ὁ συλληφθεὶς πρέπει νὰ προσαχθῇ ἐνώπιον τοῦ ἐκδόντος τὸ ἔνταλμα ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου. Ἀλλ' ἡ σύλληψις δύναται πολλάκις νὰ λάβῃ χώραν πολὺ μακρὰν τῆς ἕδρας τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου, καὶ ἡ ἐνώπιον τούτου προσαγωγὴ τοῦ συλληφθέντος ὑποδίκου ἀποβαίνει δύσκολος καὶ ἐπιβλαβής. Τὴν περίπτωσιν ταύτην προέβλεψεν ἡ Γαλ. Ποιν. Δικ. καὶ ἐπιτρέπει ἐνίοτε νὰ προσάγηται ὁ κατηγορούμενος εἰς τὸν εἰσαγγελέα τοῦ τόπου τῆς συλλήψεως, νὰ εἰδοποιῆται ὁ ἐκδοὺς τὸ ἔνταλμα ἀνακριτής, καὶ νὰ ἐνεργῇ οὗτος τὴν ἐξέτασιν τοῦ συλληφθέντος διὰ τοῦ ἀνακριτοῦ τοῦ τόπου τῆς συλλήψεως (ἄρθρ. 100—103 instr. crim.) (Trebut. σελ. 256—257). Ἡ ἡμετέρα Ποινικὴ Δικονομία οὐδεμίαν περιέχει τοιαύτην διάταξιν, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου ἔλαβε φροντίδα περὶ τῆς ἐξελέγξεως τοῦ νομίμου τῆς ἐκτελέσεως τῆς συλλήψεως καὶ πρὸ τῆς εἰς τὴν ἀνακριτικὴν ἀρχὴν μεταφορᾶς τοῦ συλληφθέντος, ὅταν ἡ σύλληψις γείνῃ εἰς ἄλλον τόπον. Τὰ ἄρθρα 225 καὶ 226 Ποιν. Δικ. ἔχουσι περὶ τούτων ὡς ἑξῆς.

« Ἄρθρ. 225. Ἀμέσως μετὰ τὴν σύλληψιν φέρεται ὁ συλληφθεὶς ἐνώπιόν τινος τῶν εἰς τὸ ἄρθρ. 17 ἀναφερομένων ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων τοῦ τόπου, ἐρωτᾶται παρ' αὐτοῦ περὶ τοῦ χρόνου, τόπου καὶ τρόπου τῆς συλλήψεως, ἐπισκοπεῖται ἐπὶ παρουσίᾳ αὐτοῦ, βεβαιοῦται ἡ τοῦ εἰς σύλληψιν προκειμένου μετὰ τοῦ ἤδη συλληφθέντος ταυτότης, καὶ συντάσσεται περὶ τούτων ἁπάντων ἔκθεσις.—Ἐὰν ἡ ταυτότης δὲν εἰμπορῇ ν' ἀποδειχθῇ ἢ ἐὰν τὸ ἔνταλμα τῆς συλλήψεως δὲν ἐξεδόθη κατὰ τὸν ἀπαιτούμενον τύπον (ἄρθρ. 214), ὁ φυλακισθεὶς ἀπολύεται παραχρῆμα.—Κατὰ πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν πέμπεται ὁ συλληφθεὶς μετὰ τῆς ἐκθέσεως εἰς τὴν αἰτοῦσαν ἀρχήν. »

« Ἄρθρ. 226. Ὅλα τὰ παρὰ τῷ συλληφθέντι εὑρεθέντα ὕποπτα πράγματα ἀφαιροῦνται ἀπ' αὐτοῦ καὶ παραδίδονται μετὰ τῆς ἐκθέσεως καὶ τοῦ συλληφθέντος εἰς τὸν ἁρμόδιον εἰσαγγελέα ἢ ἀνακριτήν. »

Δυστυχῶς αἱ διατάξεις αὗται, δι' ὧν προλαμβάνεται ἡ παράτασις παρανόμου τινὸς συλλήψεως, δὲν τηροῦνται, καθ' ὅσον γνωρίζομεν, εἰς τὴν πρακτικήν. Οἱ συλλαμβάνοντες μεταφέρουσι καὶ ἐκ μακρῶν ἀποστάσεων τοὺς συλληφθέντας ἀπ' εὐθείας εἰς τὸν εἰσαγγελέα ἄνευ προηγουμένης τινὸς προσαγωγῆς αὐτοῦ εἰς ἀνακριτικόν τινα ὑπάλληλον τοῦ τόπου τῆς συλλήψεως.

584. Μετὰ τὴν ἐνέργειαν καὶ τῶν ἀνωτέρω διατάξεων, ὅπου ὑπάρχει νόμιμος περίπτωσις, ὁ συλληφθείς, εἰ μὲν συνελήφθη δι' ἐντάλματος ἀνακριτικοῦ τινος ὑπαλλήλου, προσάγεται ἐνώπιον τούτου, ἐξετάζεται παρ' αὐτοῦ, καὶ παραπέμπεται ἄνευ ἀναβολῆς εἰς τὸν εἰσαγγελέα, ὅστις ἢ τὸν ἀπολύει ἢ τὸν παραπέμπει εἰς τὸν ἀνακριτήν· περὶ τούτων πάντων ἐπραγματεύθημεν εἰς ἀριθ. 568. Εἰ δὲ συνελήφθη δι' ἐντάλματος τοῦ ἀνακριτοῦ, προσάγεται εἰς τὸν εἰσαγγελέα καὶ παρ' αὐτοῦ ἄνευ ἀναβολῆς διευθύνεται εἰς τὸν ἀνακριτήν. Εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις ταύτας ὁ ἀνακριτὴς, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου προσήχθη ὁ συλληφθείς, ὀφείλει ἐντὸς προθεσμίας τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς προσαγωγῆς νὰ ἐξετάσῃ αὐτὸν, καὶ ἢ νὰ τὸν ἀπολύσῃ ἢ νὰ ἐκδώσῃ κατ' αὐτοῦ ἔνταλμα φυλακίσεως.

Ὁ Κωστῆς φρονεῖ, ὅτι ἡ ἐξέτασις πρέπει νὰ γείνῃ ἐντὸς 24 ὡρῶν ἀπὸ τῆς συλλήψεως, καὶ ὅτι ἀπὸ τῆς ἐξετάσεως ἄρχεται ἡ τριήμερος προθεσμία, ἐντὸς τῆς ὁποίας ὀφείλει ὁ ἀνακριτὴς ἢ νὰ φυλακίσῃ ἢ ν' ἀπολύσῃ τὸν συλληφθέντα (σελ. 415). Δὲν θεωροῦμεν ὀρθὴν τὴν γνώμην ταύτην. Τὸ ἄρθρ. 212 Ποιν. Δικ. διατάσσει τὴν ἐντὸς 24 ὡρῶν ἐξέτασιν τοῦ συλληφθέντος καὶ τὴν ἄμεσον ἀπόλυσιν ἢ προφυλάκισιν αὐτοῦ. Ἀλλ' ἡ Συνέλευσις ἐνόμισεν ὀρθότερον νὰ χορηγήσῃ μείζονα προθεσμίαν τῷ ἀνακριτῇ, ἵν' ἀποφασίζῃ μετὰ μείζονος περισκέψεως, καὶ δύναται ἐν τῷ μεταξὺ νὰ συλλέγῃ ἐνδείξεις ἢ πληροφορίας τινὰς, διὰ τοῦτο ῥητῶς τὸ ἄρθρ. 5 Συντάγμ. διατάσσει, ὅτι ἡ χορηγη-

θεῖσα τριήμερος προθεσμία ἄρχεται ἀπὸ τῆς προσαγωγῆς τοῦ συλληφθέντος.

Πάσης παρὰ τοῦ ἀνακριτοῦ διαταχθείσης φυλακίσεως ἢ ἀπολύσεως κατηγορουμένου τινὸς προηγεῖται ἡ ἀκρόασις τοῦ εἰσαγγελέως (213 Ποιν. Δικ.). Πότε πρέπει νὰ προβῇ ὁ ἀνακριτὴς εἰς ἔκδοσιν ἐντάλματος φυλακίσεως, θὰ ἐξετάσωμεν ἀκολούθως.

Μέχρι τῆς ἐκδόσεως τοῦ ἐντάλματος τῆς φυλακίσεως ἢ τῆς ἀπολύσεώς του ὁ συλληφθεὶς κατὰ τὸ ἄρθρ. 227 Ποιν. Δικ. «ἐπιτηρεῖται ἐν τῇ φυλακῇ τῶν ὑποδίκων ἢ, κατὰ τὰς περιστάσεις, ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ οἰκίᾳ, ἀλλὰ τότε δι' ἰδίων του ἐξόδων.» Ἐν Γαλλίᾳ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ τεθῇ εἰς φυλακὰς (Helie No 2685). Παρ' ἡμῖν καὶ ἐκ τοῦ ἀνωτέρω ἄρθρου καὶ ἐκ τοῦ 231 Ποιν. Δικ. σαφέστερον ἐξάγεται, ὅτι τίθεται εἰς τὰς φυλακάς.

Κατὰ τὸ ἄρθρ. 5 Συντάγμ. « Παρελθουσῶν τριῶν ἡμερῶν χωρὶς νὰ ἐκδοθῇ ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ ἔνταλμα φυλακίσεως, πᾶς δεσμοφύλαξ ἢ ἄλλος ἐπιτετραμμένος τὴν κράτησιν τοῦ συλληφθέντος, εἴτε πολιτικὸς ὑπάλληλος εἶναι, εἴτε στρατιωτικός, ὀφείλει ν' ἀπολύσῃ αὐτὸν παραχρῆμα. Οἱ παραβάται τῶν ἀνωτέρω διατάξεων τιμωροῦνται ἐπὶ παρανόμῳ κρατήσει. »

585. Ὅταν ὁ καθ' οὗ ἐξεδόθη τὸ ἔνταλμα ἐφυγαδεύθη καὶ ἀγνοῆται ὁ τόπος τῆς διαμονῆς του, ὅπερ θέλει ἐξαχθῆ ἐκ τῶν βεβαιώσεων τῶν ἀναλαβόντων τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἐντάλματος ὑπαλλήλων, οἱ ἐκδόντες τὸ ἔνταλμα δύνανται νὰ προβῶσιν εἰς ἔκδοσιν κατασχετηρίου. Τοῦτο ἐξάγεται σαφῶς ἐκ τοῦ ἄρθρ. 222 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ ὁ δυνάμενος νὰ ἐκδώσῃ ἔνταλμα (ἄρθρ. 210) ἐκδίδει καὶ κατασχετήριον. Ἀλλ' ἐκ τοῦ ἄρθρ. 221 ἐδ. 2 ἐξάγεται, ὅτι μόνον ὅταν ἐν γένει συγχωρῆται φυλάκισις ἐπιτρέπεται ἡ ἔκδοσις κατασχετηρίου. Πρέπει νὰ συμπεράνωμεν ἐκ τούτου, ὅτι ὁ ἐκδοὺς ἔνταλμα συλλήψεως ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος καὶ βεβαιωθεὶς ὅτι ὁ συλληπτέος ἐφυγαδεύθη, πρέπει νὰ ἐξετάσῃ ἂν ἐπιτρέπηται προφυλάκισις καὶ τότε νὰ ἐκδώσῃ κατασχετήριον; Τοῦτο φαίνεται παραδεχόμενος ὁ Κωστῆς (σελ. 417 σημ. 2), ἀλλὰ δὲν συμμεριζόμεθα τὴν γνώμην ταύτην. Καὶ τὸ ἄρθρ. 211, ὅπου ἐπιτρέπεται φυλάκισις, ἐπιτρέπει

τὴν ἔκδοσιν ἐντάλματος συλλήψεως, ἐν τούτοις εἶναι φανερόν, ὅτι εἰς τὰ ἐπ' αὐτοφώρω ἀδικήματα ἐκδίδονται ἐντάλματα καὶ χωρὶς νὰ ἐπιτρέπηται προφυλάκισις. Καὶ τὸ ἄρθρ. 221 καὶ τὸ 211 ἀφορῶσι κυρίως τὰς ἐργασίας τοῦ ἀνακριτοῦ, ὅστις βεβαίως οὔτε ἔνταλμα συλλήψεως οὔτε κατασχετήριον δύναται νὰ ἐκδώσῃ, εἰμὴ ὅταν ἐπιτρέπηται προφυλάκισις, δὲν καταργοῦσιν ὅμως τὰς περὶ τοῦ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικήματος διατάξεις τοῦ νόμου. Τὸ ζήτημα ὅμως τοῦτο δὲν ἔχει πρακτικήν τινα ἀξίαν, διότι οὐδέποτε οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι ἐκδίδουσι κατασχετήρια, διότι πρὶν ἢ ἀκόμη βεβαιωθῇ ἂν ὁ συλληπτέος κατέστη φυγόδικος στέλλουσι τὰ ἔγγραφα εἰς τὸν εἰσαγγελέα, ὅστις δυνάμενος ν' ἀπολύσῃ τὸν κατηγορούμενον καὶ ὅταν συλληφθεὶς ἀπεστάλη αὐτῷ, δύναται κατὰ μείζονα λόγον νὰ διατάξῃ τὴν ἀναστολὴν τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἐντάλματος τοῦ ὑπὸ τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου ἐκδοθέντος, ἂν πεισθῇ, ὅτι τὸ ἀδίκημα δὲν ἐπιτρέπει προφυλάκισιν. Εἰς ἐναντίαν περίπτωσιν θέλει ζητήσει τὴν ἔκδοσιν κατασχετηρίου παρὰ τοῦ ἀνακριτοῦ, ὅστις βεβαίως μόνον ἂν πράγματι ἐπιτρέπηται φυλάκισις θὰ τὸ ἐκδώσῃ.

Τὸ κατασχετήριον ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ ἔνταλμα τῆς συλλήψεως, δὲν διαφέρει τούτου, εἰμὴ ὡς πρὸς τὴν ἀκριβεστέραν περιγραφὴν τοῦ συλληπτέου πρὸς εὐχερεστέραν αὐτοῦ ἀνακάλυψιν, καὶ ὡς πρὸς τὴν πρόσκλησιν ἁπασῶν ἐν γένει τῶν ἀρχῶν πρὸς σύλληψιν αὐτοῦ. Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ κατασχετηρίου γίνεται ὡς καὶ ἡ τῶν ἐνταλμάτων συλλήψεως, πρὸς μείζονα δὲ αὐτῶν γνωστοποίησιν δημοσιεύονται τὰ κατασχετήρια ὡς καὶ τὰ κλητήρια ἐπικρίματα.

Ε'. Προφυλάκισις.

586. Ἐπιλαμβανόμεθα ἤδη τῆς ἐξετάσεως τοῦ τελευταίου περιορισμοῦ τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας, τοῦ καὶ σπουδαιοτέρου πάντων. Δὲν πρόκειται πλέον ἐνταῦθα περὶ ἐφημέρου τινὸς στερήσεως τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας καὶ περὶ ἀμφιβόλου τινὸς προσβολῆς τῆς ὑπολήψεως τοῦ πολίτου. Ἡ προφυλάκισις ἐπιφέρει μακροχρόνιον στέρησιν τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας, βλάπτει τὴν

περιουσίαν τοῦ προφυλακιζομένου, ἀδυνατοῦντος νὰ ἐπιβλέψῃ τὰς ὑποθέσεις καὶ ἐργασίας του, καὶ καθιστᾷ προβληματικὴν τὴν ὑπόληψίν του, γεννῶσα βαρείας κατ' αὐτοῦ ὑπονοίας, τὰς ὁποίας πολλάκις οὐδ' αὐτὴ ἡ ἀθώωσίς του δὲν ἀρκεῖ νὰ διαλύσῃ. Ἡ προφυλάκισις εἶναι ἀληθὴς ποινὴ ἐπιβαλλομένη εἰς ἄνθρωπον, ὅστις οὐ μόνον δὲν θεωρεῖται εἰσέτι ἔνοχος, ἀλλ' ἐνδεχόμενον νὰ ἦναι ἀθῶος. Ἐν τούτοις ὅλοι οἱ λόγοι, δι' οὓς ἐθεωρήθη ἀναγκαία ἡ σύλληψις (ἀριθ. 560), συνηγοροῦσι καὶ ὑπὲρ τῆς προφυλακίσεως, ἀπόκειται δὲ εἰς τοὺς ἀνακριτὰς νὰ προβαίνωσιν εἰς ἐφαρμογὴν αὐτῆς μετὰ μεγίστης προσοχῆς καὶ περισκέψεως.

587. Ὁ νόμος ἐπέτρεψε τὴν προφυλάκισιν ἐπί τε κακουργημάτων καὶ πλημμελημάτων, καὶ ἐπὶ παισμάτων. Ἀνάγκη νὰ διαπραγματευθῶμεν ἰδιαιτέρως περὶ ἑκατέρας τῶν περιπτώσεων.

Τὴν πρώτην περίπτωσιν προβλέπουσι τὰ ἄρθρα 207 καὶ ἑπόμ. Ποιν. Δικ. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 207 ὅσοι κατοικοῦν τακτικῶς ἐντὸς τοῦ βασιλείου, καὶ ἔχουσιν ἱκανὰ ἀκίνητα κτήματα ἢ μετέρχονται βιομηχανίαν, προφυλακίζονται μόνον ἐπὶ κακουργήματι, ἐπὶ δὲ πλημμελήματι εἰς μόνας τὰς ἐν τῷ ἑπομένῳ ἄρθρῳ ὡρισμένας περιπτώσεις. Ἐκ τῶν ἐκφράσεων τοῦ ἄρθρου τούτου ἤθελεν ὑποθέσει τις, ὅτι οἱ μὴ κατοικοῦντες τακτικῶς ἐντὸς τοῦ βασελείου, ἢ μὴ ἔχοντες κτήματα κτλ. κτλ. προφυλακίζονται πάντοτε καὶ ἐπὶ πλημμελήματι. Τὸ ἄρθρον ὅμως 208, ὅπερ ὁρίζει πότε ἐν γένει ἐπιτρέπεται προφυλάκισις ἐπὶ πλημμελήματι, μόνον κατὰ τῶν ἀγυρτῶν καὶ ξένων (ἐδ. 2 καὶ 3) διατάσσει πάντοτε τοιαύτην. Ἐντεῦθεν ἕπεται, ὅτι ὅταν δὲν ἦναί τις τοιοῦτος, δὲν δύναται νὰ προφυλακισθῇ, καὶ ἂν δὲν κατοικῇ τακτικῶς ἐντὸς τοῦ βασιλείου ἢ δὲν ἔχῃ κτήματα ἢ δὲν μετέρχηται βιομηχανίαν (Σύμφωνος Κωστῆς σελ. 419 σημ. 1). Εἶναι λοιπὸν ἄνευ σημασίας, ἄνευ ἐννοίας τινὸς αἱ φράσεις ἐκεῖναι τοῦ ἄρθρ. 207; Διατί τότε νὰ μὴ εἴπῃ ἁπλούστερον ὁ νόμος καὶ συντομώτερον «μόνον ἐπὶ κακουργήματι ἐπιτρέπεται προφυλάκισις, ἐπὶ πλημμελήματι δὲ μόνον εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ ἑπομένου ἄρθρου;»

Νομίζομεν, ὅτι αἱ φράσεις ἐκεῖναι ἔχουσιν ἴσως ἔννοιάν τινα, εἶναι δὲ αὕτη, ὅτι καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ ἄρθρ. 208 δὲν διατάσσεται προφυλάκισις ἐπὶ πλημμελήματι, ἂν τοῦτο ἀντιβαίνῃ εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 207. Ἐξηγούμεθα. Τὸ ἄρθρ. 207 ἀπαγορεύει τὴν ἐπὶ πλημμελήματι προφυλάκισιν τῶν ἐχόντων κατοικίαν κτλ. τὸ ἄρθρ. 208 ἐδ. 3 τοὐναντίον τὴν ἐπιτρέπει πάντοτε κατ' ἀλλοδαπῶν· ἡ διάταξις αὕτη πρέπει νὰ ἑρμηνευθῇ, *ἐφ' ὅσον* δὲν ἐξηρέθησαν διὰ τοῦ προηγουμένου ἄρθρου, ἤγουν *ἐφ' ὅσον* δὲν κατοικοῦσι τακτικῶς ἐντὸς τοῦ βασιλείου, δὲν ἔχουσιν ἱκανὰ ἀκίνητα, δὲν μετέρχονται βιομηχανίαν. Τὴν ἑρμηνείαν ταύτην ἀποκρούει ἡ γενικὴ παραπομπὴ τοῦ ἄρθρ. 207 εἰς τὸ 208, ἐξ ἧς δύναταί τις νὰ ἐξαγάγῃ, ὅτι καὶ οἱ τακτικῶς ἐντὸς τοῦ βασιλείου κατοικοῦντες προφυλακίζονται, ἂν ὦσιν ἀλλοδαποί· ἀλλ' ἡ παραπομπὴ αὕτη δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ, ὅσον φαίνεται, γενική· δὲν ἐφαρμόζεται, φέρ' εἰπεῖν, εἰς τὸ ἐδ. 2, διότι οἱ κατοικοῦντες τακτικῶς καὶ ἔχοντες ἀκίνητα κτλ. δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὦσιν ἀγύρται, ὅθεν πρὸς συνδυασμὸν τῶν ἄρθρων πρέπει νὰ θεωρηθῇ μὴ ἐφαρμοζομένη καὶ εἰς τὸ ἐδ. 3.

Ἡ ἑρμηνεία αὕτη ὑποστηρίζεται καὶ ἐκ τῆς σκέψεως, ὅτι ἐπὶ τῶν κατοικούντων τακτικῶς καὶ ἐχόντων ἀκίνητα κτλ. ἀλλοδαπῶν ἐκλείπει ὁ φόβος τῆς ἀναχωρήσεως, ἕνεκα τοῦ ὁποίου ἐπιτρέπει ὁ νόμος τὴν προφυλάκισιν τῶν ἀλλοδαπῶν, καὶ ἐξ ἄλλων διατάξεων τῆς νομοθεσίας, καθ' ἃς γίνεται πάντοτε διάκρισις μεταξὺ τῶν ἐχόντων κτήματα παρ' ἡμῖν ἀλλοδαπῶν καὶ τῶν μὴ ἐχόντων τοιαῦτα, καὶ δίδονται εἰς τοὺς πρώτους δικαιώματα, ὧν στεροῦνται οἱ δεύτεροι· π. χ. τὸ ἄρθρ. 79 ἐδ. 1 Πολ. Δικ. τοὺς ἀπαλλάσσει τῆς ἐγγυήσεως, τὸ ἄρθρ. 1046 Πολ. Δικ. τοὺς ἀπαλλάσσει τῆς προσωπικῆς κρατήσεως ὡς συντηρητικοῦ μέτρου.

588. Περιπτώσεις, καθ' ἃς κατὰ τὸ ἄρθρ. 208 συγχωρεῖται προφυλάκισις εἶναι αἱ ἑξῆς. 1) Κατ' ἀνθρώπων, οἵτινες ἐτιμωρήθησαν ἤδη ἅπαξ ἕνεκα πλημμελήματος ἢ κακουργήματος.

2) Κατὰ ἀγυρτῶν. Τίνες πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἀγύρται προσδιορίζουσι τὰ ἄρθρα 661 καὶ ἐπόμ. Ποιν. Νόμου, καὶ ἰδίως τὸ ἄρθρ. 664, καθ' ὃ ὡς ἀγύρται θεωροῦνται ἄνθρωποι, οἵτινες

μὴ ἔχοντες ὡρισμένην ἢ μόνιμον κατοικίαν, μηδὲ συγκεχωρημένην τινὰ ἀσχολίαν, ἢ μέσα διατροφῆς, περιπλανῶνται εἰς τὴν χώραν. Εἰς τὴν κρίσιν δὲ τοῦ ἀνακριτοῦ ἀπόκειται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὑπαρχουσῶν πληροφοριῶν νὰ προσδιορίσῃ, ἂν ὁ κατηγορούμενος πρέπει νὰ ὑπαχθῇ εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην.

3) Κατὰ ξένων. Εἴπομεν, ὅτι κατὰ τὴν γνώμην μας δὲν προφυλακίζεται ὁ ἀποκαταστημένος ἀλλοδαπός. Ἕτερον ζήτημα ἀναφύεται, ἂν ὁ δηλώσας τὴν περὶ πολιτογραφήσεώς του θέλησιν ἀλλοδαπὸς προφυλακίζηται ἐπὶ πλημμελήματι. Τὸ ζήτημα τοῦτο ἐλύθη καταφατικῶς ὑπὸ τοῦ Ἀρ. Πάγου ὑπὸ τὴν ἰσχὺν τοῦ περὶ ἰθαγενείας νόμου, τὸ ἄρθρ. 8 τοῦ ὁποίου ἐχορήγει τὰ πολιτικὰ δικαιώματα εἰς μόνην τὴν περὶ πολιτογραφήσεως αἴτησιν (Ἀποφ. 116 τοῦ 1853 Ἀρ. Πάγ.), διὰ τὸν λόγον, ὅτι τὸ δικαίωμα τοῦ προφυλακίζειν τοὺς ξένους ἐπὶ πλημμελήματι, ὡς κανονίζον τὴν σχέσιν τῶν προσώπων πρὸς τὴν πολιτείαν, εἶναι διάταξις οὐχὶ τοῦ ἀστυκοῦ, ἀλλὰ τοῦ δημοσίου δικαίου. Ἡ λύσις αὕτη κατὰ μείζονα λόγον πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ ἀστυκοῦ νόμου, διότι κατὰ τὸ ἄρθρ. 13 καὶ ἐπόμ. τοῦ νόμου τούτου, οὐδὲν δικαίωμα ἀποκτᾷ ὁ ἀλλοδαπὸς διὰ τῆς πολιτογραφήσεως.

4) Κατ' ἐκείνων, οἵτινες, ἀρξαμένης τῆς ἀνακρίσεως, αὐτογνωμόνως ἀπομακρύνονται ἢ προσπαθοῦσι ν' ἀπομακρυνθῶσι.

5) Κατ' ἐκείνων, οἵτινες ἐπὶ κακουργήματι εἶναι ὕποπτοι ὡς συναίτιοι, ἂν καὶ μόνον κατὰ βαθμὸν πλημμελήματος, καθ' ὅσον εἶναι φόβος ἐντεύξεως μετ' ἄλλων συναιτίων.

6) Κατὰ τῶν ὑπόπτων ἑνὸς τῶν ἐν τοῖς ἄρθρ. 133. 212—214. 219. 236. 239. 241. 244. 245. 373. 388. 398. 404. 405. 407. 410. 412 καὶ 421 τοῦ Ποινικοῦ Νόμου ἀναφερομένων πλημμελημάτων, καθ' ὅσον εἶναι κίνδυνος ἐντεύξεως μετ' ἄλλου τινὸς συναιτίου.»

589. Τὴν προφυλάκισιν εἰς ὅλας τὰς ἀνωτέρω περιπτώσεις δύναται νὰ διατάξῃ μόνος ὁ ἀνακριτής, πρὸς τοῦτο ὅμως εἶναι ἀνάγκη· α) νὰ ἐξετάσῃ τὸν κατηγορούμενον· καὶ β) ν' ἀκούσῃ τὴν γνώμην τοῦ εἰσαγγελέως. Ἡ ἐξέτασις ἐθεωρήθη ἀναγκαία, διότι ἐνδεχόμενον ν' ἀνατρέψῃ ὁ κατηγορούμενος διὰ τῆς ἀπο-

λογίας του τὰς κατ' αὐτοῦ ἐνδείξεις, καὶ νὰ μὴ γεννηθῇ οὕτως ἀνάγκη προφυλακίσεως, εἶναι δὲ ἀδιάφορον ἂν ἡ ἐξέτασις ἐγένετο συνεπείᾳ κλήσεως τοῦ κατηγορουμένου ἢ συνεπείᾳ συλλήψεως αὐτοῦ δι' ἐντάλματος· εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις δύναται ὁ ἀνακριτὴς μετὰ τὴν ἐξέτασιν ἢ ν' ἀπολύσῃ τὸν κατηγορούμενον ἢ νὰ τὸν προφυλακίσῃ (ἄρθρ. 212 Ποιν. Δικ.). Ἂν μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ κατηγορουμένου προκύψωσι νέαι ἐνδείξεις κατ' αὐτοῦ καθιστῶσαι ἀναγκαίαν τὴν προφυλάκισίν του, δύναται ὁ ἀνακριτὴς νὰ ἐκδώσῃ ἔνταλμα φυλακίσεως χωρὶς νὰ ὑποβάλῃ εἰς νέαν ἐξέτασιν τὸν κατηγορούμενον, δύναται ὅμως καὶ νέον ἔνταλμα συλλήψεως νὰ ἐκδώσῃ (Helie No 2661). Ἡ δὲ ἀκρόασις τοῦ εἰσαγγελέως πρὸ πάσης φυλακίσεως ἢ ἀπολύσεως (ἄρθρ. 213 καὶ 228 Ποιν. Δικ.) καθιερώθη ὡς ἐγγύησις μεμελετημένης χρήσεως τοῦ δικαιώματος τοῦ ἀνακριτοῦ.

590. Ἵνα προβῇ δὲ ὁ ἀνακριτὴς εἰς ἔκδοσιν ἐντάλματος φυλακίσεως πρέπει κατὰ τὸ ἄρθρ. 212 Ποιν. Δικ. νὰ ὑπάρχῃ κατὰ τοῦ κατηγορουμένου *ὑποψία*. Καὶ δὲν ὁρίζει μὲν ὁ νόμος εἰς τὶ συνίσταται ἡ ὑποψία αὕτη, λαμβάνων ὅμως τις ὑπ' ὄψιν ὅσα εἴπομεν περὶ τῶν πρὸς ἔκδοσιν ἐντάλματος ἀπαιτουμένων ἐνδείξεων, καὶ ὅτι ἡ προφυλάκισις εἶναι μέτρον μᾶλλον καταθλιπτικὸν τῆς συλλήψεως, ὡς ἐπιφέρουσα ἀριστικὴν στέρησιν τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας ἐπ' ἀρκετὸν χρόνον, πρέπει νὰ παραδεχθῇ, ὅτι οὐχὶ ἐλαφρά τις ὑποψία, ἀλλ' ἐνδείξεις, ἃ πείθουσαι, ἢ γεννῶσαι κἂν σπουδαίας καὶ σοβαρὰς ὑπονοίας ἐνοχῆς τοῦ κατηγορουμένου δύνανται νὰ δικαιολογήσωσι τὴν προφυλάκισιν αὐτοῦ. Ἐκ τούτου ἐξάγεται, ὅτι πρέπει συνήθως νὰ προηγῆται τῆς ἐξετάσεως τοῦ κατηγορουμένου ἀνακριτική τις ἐνέργεια πρὸς συλλογὴν τῶν ἐνδείξεων, ἐφ' ὧν θὰ βασισθῇ ὁ ἀνακριτὴς προφυλακίζων ἢ μὴ (Helie No 2660).

591. Τὸ ἔνταλμα, δι' οὗ διατάσσει ὁ ἀνακριτὴς τὴν προφυλάκισιν, ὀνομάζεται ἔνταλμα φυλακίσεως. Συντάσσεται καθ' οὓς τύπους καὶ τὸ ἔνταλμα τῆς συλλήψεως, πρέπει ὅμως νὰ περιέχῃ προσέτι καὶ ἀκριβῆ σημείωσιν τοῦ κακουργήματος ἢ πλημμελήματος, καὶ τὸ ἐφαρμοζόμενον ἄρθρον τοῦ ποινικοῦ νόμου, καὶ ἐντολὴν νὰ μεταχθῇ ὁ κατηγορούμενος εἰς τὰς ἐξεταστι-

κὰς φυλακάς. Ἐκτελεῖται δὲ τὸ ἔνταλμα τοῦτο ὡς καὶ τὸ τῆς συλλήψεως.

592. Ὁ προφυλακισθεὶς διαμένει εἰς τὰς φυλακὰς μέχρις οὗ, περαιωθείσης τῆς ἀνακρίσεως καὶ ὑποβληθείσης τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ συμβούλιον, διατάξῃ τοῦτο τὴν παῦσιν ἢ τὴν ἐξακολούθησιν τῆς προφυλακίσεως (ἄρθρ. 259 Ποιν. Δικ.). Τῆς ἀρχῆς ταύτης καθιερώθη ἐξαίρεσις ἐπὶ πολιτικῶν ἐγκλημάτων. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 6 ἐδ. 2 Συντάγμ. ἐπὶ πολιτικῶν ἐγκλημάτων οὐδέποτε ἡ προφυλάκισις δύναται νὰ παραταθῇ πέραν τῶν δύο μηνῶν ἄνευ δικαστικοῦ βουλεύματος, ὑποκειμένου καὶ τούτου εἰς ἀνακοπήν, οὐδὲ μετὰ τὸ βούλευμα πέραν τῶν τριῶν μηνῶν. Τὸ ἄρθρον τοῦτο δὲν εἶναι σαφῶς συντεταγμένον· ἠδύνατό τις νὰ ὑποθέσῃ, ὅτι διατάσσει τὴν ἀποφυλάκισιν μετὰ παρέλευσιν τριῶν ἐν ὅλῳ μηνῶν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς προφυλακίσεως, καὶ τοιαύτην τινὰ γνώμην ἐκφράζει ὁ Κωστῆς· ἀλλ' ἐκ τῆς συζητήσεως ἐξάγεται, ὅτι δὲν εἶναι τοιαύτη ἡ ἔννοια τοῦ ἀνωτέρω ἐδαφίου, διότι πρὶν τεθῇ εἰς ψηφοφορίαν ὁ πληρεξούσιος Χρηστόπουλος εἶπε· «Νὰ ἐξηγηθῇ καλῶς τοῦτο· ἰδοὺ τί ἐννοοῦμεν, ὅτι ἐκτὸς τῶν δύο μηνῶν κατὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ βουλεύματος θὰ παρέλθωσι καὶ τρεῖς μῆνες ἀκόμη.» Ὁ δὲ πρόεδρος πρὶν ἀρχίσῃ ἡ ψηφοφορία ἐδήλωσε ῥητῶς, ὅτι «Ἡ πρότασις ἐννοεῖ, ὅτι ἂν ἐκεῖνος, καθ' οὗ ἐκδίδεται βούλευμα παραπομπῆς, δὲν δικασθῇ ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ βουλεύματος ν' ἀποφυλακίζηται·» καὶ γενομένης ψηφοφορίας ἡ πρότασις ἐγένετο παραδεκτή. Καὶ μετὰ τὰς ἐξηγήσεις ταύτας τὸ ἄρθρον τοῦτο δὲν εἶναι ἐντελῶς σαφές, καθ' ὅσον ἔχομεν βεβαίως τὴν τρίμηνον προθεσμίαν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ παραπεμπτικοῦ βουλεύματος, ἀμφίβολον ὅμως μένει ἂν ἡ πρὸ τοῦ βουλεύματος πρὸς ἀνάκρισιν προθεσμία δύναται νὰ ᾖναι ἀνωτέρα τῶν δύο μηνῶν. Ἐκ τοῦ συνόλου τῆς ἐπὶ τοῦ ἄρθρου συζητήσεως ἐξάγομεν, ὅτι πλέον τῶν πέντε μηνῶν δὲν δύναται νὰ μείνῃ προφυλακισμένος ὁ ἐπὶ πολιτικῷ ἐγκλήματι κατηγορούμενος. (Ἐφημ. Συνελ. τόμ. 6 σελ. 83).

593. Μετὰ τῆς προφυλακίσεως συνδέεται καὶ ἡ ἀπαγόρευσις τῆς συγκοινωνίας. Τὸ μέτρον τοῦτο σκοπεύει νὰ προλάβῃ

τὰς συνεννοήσεις τῶν προφυλακισμένων μετὰ τῶν οἰκείων των πρὸς ἀπόκρυψιν ἢ διαστροφὴν τῆς ἀληθείας· διὰ τοῦτο μόνον διαρκούσης τῆς ἀνακρίσεως ἐπιτρέπεται κατὰ τὸ ἄρθρ. 234 Ποιν. Δικ. Ἀλλὰ καὶ τότε δύνανται ὁ ἀνακριτὴς ἢ ὁ εἰσαγγελεὺς νὰ ἐπιτρέψωσι τὴν εἰς τὸν προφυλακισμένον προσέλευσιν τῶν οἰκίων του ἐπὶ παρουσίᾳ ἑνὸς τῶν ἐπιστατῶν· δὲν πρέπει μάλιστα ν' ἀρνῶνται τὴν χορήγησιν τῆς ἀδείας ταύτης, εἰμὴ μόνον ὅταν ὑπάρχῃ ἀληθὴς κίνδυνος βλάβης τῆς ἐνεργουμένης ἀνακρίσεως, διότι ἡ στέρησις πάσης συγκοινωνίας μεταβάλλει εἰς ἀληθῆ ποινὴν τὸ προφυλακτικὸν ἁπλῶς μέτρον τῆς προφυλακίσεως (Helie No 2708).

594. Ὁ νόμος ἐπέτρεψεν ἐξαιρετικῶς τὴν προφυλάκισιν καὶ ἐπὶ πταισμάτων. Δύναται δὲ νὰ διατάξῃ αὐτὴν ὁ εἰρηνοδίκης, ἂν πρόκηται περὶ τῶν ἐν τοῖς ἄρθροις 519. 524—526. 528. 663. 664. 666. 673. 688. 689. 693. 699 Ποιν. Νόμου ἀναφερομένων πταισμάτων, καὶ ἡ ὑπάρχῃ φόβος ἐντεύξεως μὲ ἄλλους συνενόχους, ἢ πρόκηται περὶ ἀγυρτῶν, περὶ ξένων, ἢ περὶ ἀνθρώπων, οἵτινες, ἀρξαμένης τῆς ἀνακρίσεως, αὐτογνωμόνως ἀπομακρύνονται ἢ αὐθαιρέτως προσπαθοῦσι ν' ἀπομακρυνθῶσι. Φρονοῦμεν, ὅτι εἶναι ἀτοπώτατον νὰ ἐπιτρέπηται προφυλάκισις, προκειμένου περὶ πταισμάτων, καὶ νὰ ἐπαφίνηται ἡ περὶ αὐτῆς ἀπόφασις, ὡς καὶ ἡ πρὸς ἄρσιν αὐτῆς ἀναγκαία ἐγγύησις, εἰς τὴν κρίσιν μόνου τοῦ εἰρηνοδίκου καὶ πολλάκις, ἐν ἐλλείψει αὐτοῦ, εἰς τὴν κρίσιν τοῦ εἰρηνοδικιακοῦ παρέδρου, κατὰ τῆς ἀποφάσεως τῶν ὁποίων οὐδὲν ἀναφέρει ὁ νόμος ἔνδικον μέσον. Ἂν ἐθεώρει ὁ νομοθέτης ἀναγκαίαν τὴν προφυλάκισιν καὶ ἐπὶ πράξεων, ἃς χαρακτηρίζει ὡς πταίσματα, ἠδύνατο νὰ χαρακτηρίσῃ ταύτας ὡς πλημμελήματα, ἵνα ὑπάρχῃ ὑπὲρ τοῦ κατηγορουμένου ἡ ἐγγύησις τοῦ ἀνακριτοῦ καὶ ἡ τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου. Εὐτυχῶς εἰς τὴν πρακτικὴν ἔπεσεν εἰς ἀχρηστίαν ἡ διάταξις αὕτη καὶ φρονοῦμεν, ὅτι εἰς τὴν κρίσιν τοῦ εἰρηνοδίκου ἐπαφινομένης τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῆς, δὲν θὰ εὑρεθῇ τοιοῦτος, ὅστις νὰ θεωρήσῃ ἀναγκαίαν τὴν προφυλάκισιν ἐπὶ πταισμάτων.

595. Πρὸς φύλαξιν τῶν δι' ἐντάλματος συλλήψεως ἢ φυ-

λακίσεως κρατουμένων προσδιορίζονται ἰδιαίτεραι φυλακαὶ ὑποδίκων (ἄρθρ. 230 Ποιν. Δικ.). Ὁ ἐπιστάτης τῶν φυλακῶν τούτων διορίζεται ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῆς δικαιοσύνης (ἄρθρ. 553 Ποιν. Δικ.), ὀφείλει δὲ νὰ ἔχῃ δύο βιβλία, ἅτινα πρὶν ἢ γείνῃ χρῆσις αὐτῶν ὑπογράφονται ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ. Εἰς τὸ ἓν τῶν βιβλίων τούτων ἐγγράφονται τὰ ἐντάλματα τῆς συλλήψεως, εἰς δὲ τὸ ἄλλο τὰ τῆς φυλακίσεως, κάτωθι δὲ βεβαιοῦται ἡ παράδοσις τοῦ συλληφθέντος (ἄρθρ. 231 Ποιν. Δικ.). Ἐὰν κατά τινος, παραληφθέντος εἰς φυλακὴν δι' ἐντάλματος συλλήψεως, ἐκδοθῇ μετὰ ταῦτα ἔνταλμα φυλακίσεως, διαγράφεται ὁ *συλληφθεὶς*, ἀπὸ τοῦ βιβλίου τῆς συλλήψεως καὶ μεταγράφεται εἰς τὸ βιβλίον τῆς φυλακίσεως, ἡ δὲ ἀποδοχὴ τοῦ *φυλακισθέντος* βεβαιοῦται καὶ ἐν ταύτῃ τῇ περιπτώσει ὑπὸ τοῦ δεσμοφύλακος ἐν τῷ τῆς φυλακίσεως βιβλίῳ. Ἐπίσης ἐν περιπτώσει ἀποφυλακίσεως ἢ μεταφορᾶς εἰς ἄλλην φυλακὴν γίνεται βεβαίωσις περὶ τούτου εἰς τὰ βιβλία (ἄρθρ. 232. 233 Ποιν. Δικ.).

Ὁ ἐπιστάτης ὀφείλει νὰ παραδεχθῇ μὲν τὸν συλληφθέντα, ἅμα ἐπιδειχθῇ αὐτῷ ἔνταλμα συλλήψεως ἢ φυλακίσεως (ἄρθρ. 231 Ποιν. Δικ.), νὰ ἀρνηθῇ δὲ τὴν παραδοχὴν ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, ἄλλως ὑποβάλλεται εἰς τὴν ἕνεκα παρανόμου κατακρατήσεως ποινὴν (ἄρθρ. 554 Ποιν. Δικ.).

Ἡ διαχείρισις τῆς ἐν ταῖς φυλακαῖς τῶν ὑποδίκων εὐταξίας ἀνατίθεται κυρίως εἰς τὴν κατὰ τόπον ἀστυνομίαν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ εἰσαγγελέως (ἄρθρ. 557 Ποιν. Δικ.). Περὶ δὲ τῆς ἐσωτερικῆς αὐτῶν διακοσμήσεως καὶ διοικήσεως ὀφείλουσιν οἱ εἰσαγγελεῖς νὰ συντάττωσι καὶ κοινοποιῶσιν ἰδιαιτέρας ὁδηγίας. Ἐὰν αἱ ὁδηγίαι αὗται δὲν τὸ ἀπαγορεύωσι δύναται νὰ δοθῇ εἰς τοὺς ὑποδίκους καλλιτέρα περίθαλψις δι' ἰδίας αὐτῶν δαπάνης (ἄρθρ. 556 Ποιν. Δικ.).

Ὁ εἰσαγγελεὺς καὶ ὁ ἀνακριτὴς ἐπισκέπτονται δὶς τοῦ μηνὸς τὰς φυλακὰς τῶν ὑποδίκων, ἐξετάζουσιν ἂν νομίμως κρατῶνται οἱ ἐν αὐταῖς φυλακισμένοι, ἐρευνῶσιν ἂν τηρῶνται τακτικῶς τὰ βιβλία τῶν φυλακῶν, ἂν τηρῶνται αἱ περὶ τῶν φυλακῶν διατάξεις, ἂν προσφέρωνται καλῶς οἱ ἐπιστάται πρὸς τοὺς φυλακισμένους, κτλ. συντάσσοντες περὶ τούτων ἔκθεσιν (ἄρθρ. 557 ἐδ. 2

Ποιν. Δικ.) (ἔγγραφον 23 Μαΐου 1839 ὑπουργείου δικαιοσύνης).

Πᾶσα παρὰ τῶν ἐπιστατῶν παράβασις τῶν διατεταγμένων ὁδηγιῶν καὶ ἄλλων διατάξεων τιμωρεῖται πειθαρχικῶς παρὰ τοῦ συμβουλίου τοῦ δικαστηρίου τῶν πλημμελειοδικῶν, ἂν δὲν ὑπάρχῃ ἀφορμὴ ποινικῆς καταδιώξεως (ἄρθρ. 559 Ποιν. Δικ.). Ἐὰν ὁ ἐπιστάτης ἀποποιηθῇ νὰ ἐπιδείξῃ φυλακισμένον τινά, ἢ τὸ ἔνταλμα τῆς συλλήψεως ἢ φυλακίσεως, ἢ τὰ βιβλία τῶν φυλακῶν εἰς τὸν ἐπιτετραμμένον τὴν ἐφορίαν τῶν φυλακῶν ὑπάλληλον, τιμωρεῖται διὰ τοῦτο καὶ μόνον ἐπὶ παρανόμῳ κατακρατήσει (ἄρθρ. 562 Ποιν. Δικ.).

Ἐάν τις φυλακισμένος παρεξετράπη εἰς ἀπειλὰς, λοιδωρίας ἢ βίαν ἐναντίον ἄλλου φυλακισμένου, ἢ τοῦ ἐπιστάτου τῆς φυλακῆς, ἤ τινος τὴν ἐφορίαν τῆς φυλακῆς ἐπιτετραμμένου ὑπαλλήλου, ἢ κατέστη ὕποπτος ἀποδράσεως, τιμωρεῖται ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελέως δι' αὐστηροτέρας καθείρξεως ἢ δι' ἐλαττώσεως τῆς τροφῆς, ἐπιφυλαττομένης καὶ τῆς ποινικῆς τυχὸν καταδιώξεως (ἄρθρ. 560 Ποιν. Δικ.).

Ἐάν τις κατακρατῆται εἰς τόπον μὴ προσδιωρισμένον πρὸς φυλακὴν, ἢ καὶ εἰς φυλακὴν μὲν, ἀλλὰ κατὰ τρόπον μὴ νόμιμον, ὑπάγει ἐκεῖ προσκαλούμενος ἢ αὐτεπαγγέλτως ἕκαστος εἰσαγγελεὺς ἢ ἄλλος τῶν ἐν τῷ ἄρθρ. 17 ἀναφερομένων ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, ἐλευθερόνει παραχρῆμα τὸν αὐτογνωμόνως ἢ παρανόμως φυλακισθέντα, ἢ κατὰ τὰς περιστάσεις τὸν παραδίδει εἰς τὸν ἁρμόδιον ὑπάλληλον· ἄλλως τιμωρεῖται μὲ τὴν ποινὴν τὴν ἐπιβαλλομένην εἰς τοὺς συναιτίους αὐτογνώμονος φυλακίσεως (ἄρθρ. 561 Ποιν. Δικ.).

Ε'. Ἀπόλυσις δι' ἐγγυήσεως.

596. Ἡ προφυλάκισις ἐπιδιώκει, ὡς εἴδομεν, τὴν προφύλαξιν τῆς ἀνακρίσεως ἀπὸ πάσης ἀντενεργείας τοῦ κατηγορουμένου, καὶ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς εἰς τοῦτον ἐπιβολῆς τῆς νομίμου ποινῆς κατὰ πάσης ἐνδεχομένης ἀποδράσεως. Καὶ ὁ μὲν πρῶτος σκοπὸς δι' οὐδενὸς ἄλλου μέσου δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ, ὥστε ὁσάκις ὑπάρχει τοιοῦτος κίνδυνος ἀλλοιώσεως ἢ ἐξαφα-

νίσεως τῶν ἀποδείξεων ἡ προφυλάκισις πρέπει νὰ ἐξακολουθήσῃ. Ὁ δεύτερος ὅμως σκοπὸς δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ καὶ διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου χορηγήσεως ἐγγυήσεως περὶ τῆς ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου ἐμφανίσεώς του, ὁσάκις ἡ ἀπειλουμένη ποινὴ εἶναι τοιαύτη, ὥστε δὲν φαίνεται πιθανὸν, ὅτι θὰ προτιμήσῃ μᾶλλον ὁ κατηγορούμενος ν' ἀπωλέσῃ τὴν ἐγγύησιν καὶ νὰ στερηθῇ τὴν πατρίδα ἀποδιδράσκων, ἢ νὰ τρέξῃ τὸν κίνδυνον νὰ ὑποστῇ τὴν ποινὴν ἐκείνην.

597. Ἡ Ποινικὴ ἡμῶν Δικονομία ἠκολούθησε τὰς ἀρχὰς ταύτας ἀπαγορεύσασα τὴν δι' ἐγγυήσεως ἀπόλυσιν, ὁσάκις ὑπάρχει κίνδυνος συνεννοήσεως ἢ μεταβολῆς τῶν ἀποδείξεων, καὶ ὁσάκις ἕνεκα τοῦ μεγέθους τῆς ποινῆς ἢ ἄλλων περιπτώσεων δὲν παύει ὁ κίνδυνος τῆς ἀποδράσεως διὰ τῆς χορηγουμένης ἐγγυήσεως, ἐπιτρέψασα ὅμως αὐτὴν εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν. Ἂς ἐξετάσωμεν τὰς περὶ τούτου διατάξεις αὐτῆς.

Τὸ ἄρθρ. 236 ἐδ. 4 καὶ 5 ἀπαγορεύει τὴν δι' ἐγγυήσεως προφυλάκισιν, ὁσάκις ὑπάρχει κίνδυνος συνεννοήσεως ἢ ἐξαφανίσεως τῶν ἀποδείξεων. Ἡ διάταξις αὕτη εἶναι λογικὴ συνέπεια τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρ. 208 ἐδ. 5 καὶ 6, καθ' ἃς ἐπιτρέπεται προφυλάκισις εἰς ὁμοίας περιπτώσεις· καὶ ἠδύνατό τις μὲν ν' ἀμφισβητήσῃ τὴν ἀνάγκην τῆς προφυλακίσεως εἰς περιπτώσεις τοιαύτας, παραδεχόμενος ὅμως αὐτὴν, δὲν δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν δι' ἐγγυήσεως ἀπόλυσιν, διότι οὐδεμίαν ἡ ἐγγύησις δύναται νὰ ἔχῃ ἐπιρροὴν κατὰ τῶν κινδύνων ἐκείνων. Μόνον εἰς τὰ πταίσματα φαίνεται ἀνακόλουθος ὁ νόμος, ἐπιτρέπων τὴν δι' ἐγγυήσεως ἀπόλυσιν ἀπὸ προφυλακίσεως διαταχθείσης λόγῳ φόβου ἐντεύξεως μὲ ἄλλους συνενόχους (ἄρθρ. **141** Ποιν. Δικ.).

598. Τὰ λοιπὰ ἐδάφια τοῦ ἄρθρ. **236** ἀπαγορεύουσι τὴν δι' ἐγγυήσεως ἀπόλυσιν, ὁσάκις δὲν θεωρεῖται αὕτη ἀποχρῶσα πρὸς παῦσιν τοῦ κινδύνου τῆς ἀποδράσεως. Πρώτη τοιαύτη περίπτωσις εἶναι, ὅταν κατηγορῆταί τις ἐπὶ κακουργήματι, ἕνεκα τοῦ μεγέθους τῆς ποινῆς (ἄρθρ. **236** ἐδ. **1** Ποιν. Δικ.). Ἀλλὰ πῶς θ' ἀνεύρωμεν, ἂν πρόκηται περὶ κακουργήματος; τί θὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν; τὴν μήνυσιν, τὸν ἐπ' αὐτῆς χαρακτηρισμὸν τῆς

εἰσαγγελίας, διδούσης παραγγελίαν πρὸς ἀνάκρισιν, ἢ τὸ ἔνταλμα τῆς φυλακίσεως; Διάφοροι συγγραφεῖς προέτειναν ἓν ἕκαστον τῶν μέσων τούτων· ἀλλ' ὁ Helie, ἀποκρούων ὅλα τὰ μέσα ταῦτα, ὀρθῶς φρονεῖ, ὅτι ἡ κατάστασις ἐν γένει τῆς ἀνακρίσεως, καθ' ἣν στιγμὴν ζητεῖται ἡ δι' ἐγγυήσεως ἀπόλυσις, πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ἵνα προσδιορισθῇ ὁ χαρακτὴρ τῆς εἰς τὸν κατηγορούμενον ἀποδιδομένης πράξεως. Ἂν ἐκ τῶν μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἀποδείξεων προκύπτῃ, ὅτι ἡ πρᾶξις φέρει χαρακτῆρα κακουργήματος, ἡ αἴτησις πρέπει ν' ἀπορριφθῇ, ἄλλως νὰ γείνῃ δεκτὴ (Helie No 2729). Ὁ Trebutien (σελ. 282 σημ. 7) ἐπιφέρει καὶ ὁ Κωστῆς ἐπαναλαμβάνει ἐνταῦθα τὴν ἀντίρρησιν, τί ποιητέον ἂν δὲν ἐγένοντο τοιαῦται ἀνακρίσεις δυνάμεναι νὰ ὁδηγήσωσι τὸ δικαστικὸν συμβούλιον; Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἀπαντῶμεν, θὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ μήνυσις καὶ ἡ ἀπολογία τοῦ προφυλακισθέντος καὶ ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν μόνον θὰ χαρακτηρισθῇ τὸ ἀδίκημα.

Ἂν τὸ συμβούλιον δὲν ἐθεώρησε τὴν πρᾶξιν ὡς κακούργημα καὶ ἐπέτρεψε τὴν δι' ἐγγυήσεως ἀπόλυσιν, κατόπιν δὲ ἀναφανῶσι νέαι ἐνδείξεις καθιστῶσαι τὴν πρᾶξιν κακούργημα, δύναται νὰ ὑποβληθῇ ἐκ νέου ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸ συμβούλιον ἵνα ἀνακαλέσῃ τὸ βούλευμα, δι' οὗ ἐπετράπη ἡ δι' ἐγγυήσεως ἀπόλυσις, καὶ ἀνακτήσῃ οὕτω ὁ ἀνακριτὴς τὸ δικαίωμα νὰ ἐκδώσῃ νέον ἔνταλμα συλλήψεως ἢ προφυλακίσεως· ἀλλὰ καὶ τὸ συμβούλιον δύναται νὰ διατάξῃ τοιαύτην (Helie No 2730) (1). Τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν καὶ εἰς τὴν ἀντίστροφον περίπτωσιν, καθ' ἣν νέαι ἐνδείξεις ἀποκρούουσι τὸν ἀρχικὸν χαρακτῆρα τοῦ κακουργήματος· δύναται τότε τὸ συμβούλιον νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν αἴτησιν περὶ ἀποφυλακίσεως, ἣν εἶχε πρότερον ἀπορρίψει (Helie No 2731).

599. Ἐξαίρεσιν τοῦ ἄρθρ. 236 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ. καθιέρωσε τὸ ἄρθρ. 6 τοῦ Συντάγματος, ἐπιτρέψαν τὴν δι' ἐγγυήσεως ἀπόλυσιν ἐπὶ τῶν πολιτικῶν κακουργημάτων. Τὸ ἄρθρ. 6 ἐδ. 1

(1) Ὁ Trebutien φρονεῖ, ὅτι δύναται ὁ ἀνακριτὴς ἄνευ ἀδείας τοῦ συμβουλίου νὰ ἐκδώσῃ νέον ἔνταλμα (σελ. 286—287.

Συντάγμ. ἔχει ὡς ἑξῆς· «Ἐπὶ πολιτικῶν ἐγκλημάτων δύναται τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν, τῇ αἰτήσει τοῦ προφυλακισθέντος, νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἀπόλυσιν τούτου ἐπὶ ἐγγυήσει ὁριζομένῃ διὰ δικαστικοῦ βουλεύματος, καθ' οὗ ἐπιτρέπεται ἀνακοπή.» Ἐκ τῆς ἐκφράσεως τοῦ ἄρθρου *δύναται τὸ συμβούλιον* ἐξάγεται, ὅτι δὲν *ὀφείλει* τὸ συμβούλιον νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν δι' ἐγγυήσεως ἀποφυλάκισιν, ἀλλ' εἰς τὴν κρίσιν αὐτοῦ ἀνετέθη ἡ περὶ τούτου ἀπόφασις. Ἡ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τούτου μάλιστα ἐν τῇ Ἐθνοσυνελεύσει συζήτησις αἴρει καὶ τὸν ἐλάχιστον δισταγμὸν, ὅτι τοιαύτη εἶναι ἡ ἔννοια τοῦ ἄρθρου. Ἀληθῶς τὸ ἄρθρον τοῦτο κατὰ τὸ σχέδιον τοῦ Συντάγματος εἶχεν ὡς ἑξῆς. «Πᾶς ἐπὶ πολιτικῷ ἐγκλήματι προφυλακιζόμενος δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἀποφυλάκισίν του δι' ἐγγυήσεως ὁριζομένης . . . . .» Ἐκ τῆς συντάξεως ταύτης ἠδύνατο ἀληθῶς νὰ ἐξαχθῇ, ὅτι ὤφειλε τὸ συμβούλιον νὰ διατάξῃ τὴν ἀποφυλάκισιν, καὶ διὰ τοῦτο πολλοὶ ἐπολέμησαν τὸ ἄρθρον· ἀνελθὼν ὅμως εἰς τὸ βῆμα ἓν τῶν μελῶν τῆς ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπῆς, ὁ κ. Μίλησης, ἐδήλωσεν, ὅτι δὲν ἦτο τοιαύτη ἡ ἰδέα τῆς ἐπιτροπῆς, ἀλλ' ὅτι δικαίωμα αὕτη μόνον ἐνόησε νὰ χορηγήσῃ εἰς τὸ συμβούλιον, καὶ πρὸς σαφεστέραν ἔκφρασιν τῆς ἰδέας ταύτης ὑπέβαλε τροποποίησιν, ἥτις παραδεχθεῖσα ἀποτελεῖ τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον 6 ἐδ. 1 (Ἐφημ. Ἐθνοσυνελ. τόμ. 6 σελ. 80 καὶ ἑπόμ.). Πότε ὅμως πρέπει νὰ τὴν ἐπιτρέπῃ τὸ συμβούλιον; Φρονοῦμεν, ὅτι τότε μόνον δύναται τὸ συμβούλιον εὐλόγως νὰ τὴν ἀρνηθῇ, ὁσάκις ὑπάρχει ἢ κίνδυνος τῆς πολιτείας, ἢ κίνδυνος βλάβης τῆς ἀνακρίσεως, ἢ κίνδυνος φυγῆς τοῦ κατηγορουμένου. Καὶ κίνδυνος μὲν τῆς πολιτείας ὑπάρχει, ὁσάκις ἐνδεχόμενον εἶναι, ἐξερχόμενος τῶν φυλακῶν ὁ κατηγορούμενος, νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὰ πολιτικὰ ἀδικήματα, δι' ἃ κατηγορεῖται, ἢ νὰ διαταράξῃ ἐν γένει τὴν δημοσίαν τάξιν καὶ ἀσφάλειαν. Κίνδυνος δὲ βλάβης τῆς ἀνακρίσεως, ὁσάκις ἡ συλλογὴ τῶν ἀποδείξεων καὶ ἡ ἀνακάλυψις τῆς ἀληθείας δύναται νὰ διακινδυνεύσῃ διὰ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ κατηγορουμένου ἀποφυλακιζομένου. Κίνδυνος τέλος φυγῆς τοῦ κατηγορουμένου, ὁσάκις ἡ ἐπιβληθησομένη ποινὴ εἶναι τοσοῦτον σπουδαία καὶ ἡ καταδίκη τοσοῦτον πιθανὴ, ὥστε

νὰ προτιμήσῃ ὁ κατηγορούμενος τὴν ἀπώλειαν τῆς ἐγγυήσεως ἢ τὴν ὑποβολήν του εἰς τὴν δίκην.

600. Δευτέρα περίπτωσις, καθ' ἣν ἀπαγορεύεται ἡ δι' ἐγγυήσεως ἀπόλυσις, εἶναι ἐπὶ ἀγυρτῶν, ἢ ἄλλως ἀγνώστων, ἢ ὡς ἐκ τοῦ βίου καὶ τοῦ χαρακτῆρος ἐπικινδύνων εἰς τὴν κοινὴν ἀσφάλειαν ἀνθρώπων, καὶ ἰδιαιτέρως ἀνθρώπων καταδικασθέντων ἤδη ἕνεκα βαρέων πλημμελημάτων καὶ κακουργημάτων (ἄρθρ. 236 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.). Τὸ ἄρθρ. 208 ἐδ. 2 ἐπέτρεψε προφυλάκισιν, προκειμένου περὶ ἀγυρτῶν (ἰδὲ ἀνωτέρω ἀριθ. 588)· ἤδη τὸ ἄρθρ. 236 ἐδ. 2 ἀπαγορεύει ὡς πρὸς αὐτοὺς τὴν δι' ἐγγυήσεως ἀπόλυσιν.

Τὸ ἄρθρ. 208 ἐδ. 1 ἐπέτρεψεν ἐπίσης προφυλάκισιν, προκειμένου περὶ καταδικασθέντων ἐπὶ πλημμελήματι ἢ κακουργήματι. Ἤδη τὸ ἄρθρ. 236 ἐδ. 2 ἀπαγορεύει τὴν δι' ἐγγυήσεως ἀπόλυσιν, ἂν πρόκηται περὶ βαρέων πλημμελημάτων ἢ κακουργημάτων, πρέπει δὲ ὡς ἐκ τοῦ ὅλου ἐδαφίου νὰ θεωρηθῶσι τοιαῦτα τὰ ἐμφαίνοντα ἄνθρωπον ἐπικίνδυνον.

Ἀλλὰ τὸ ἄρθρ. 236 ἐδ. 1 ἔχει καὶ τὴν φράσιν, ἢ ἄλλως ἀγνώστων ἢ ὡς ἐκ τοῦ βίου καὶ τοῦ χαρακτῆρος ἐπικινδύνων εἰς τὴν κοινὴν ἀσφάλειαν ἀνθρώπων. Ἀλλ' ὁ νόμος δὲν διέταξε τὴν προφυλάκισιν τοιούτων ἀνθρώπων, ἑπομένως οἱ ἔχοντες τὰ προσόντα ταῦτα πρέπει νὰ ὑπάγωνται συγχρόνως εἰς μίαν τῶν κατηγοριῶν τοῦ ἄρθρ. 208 Ποιν. Δικ. διότι ἄλλως, μὴ ἐπιτρεπομένης προφυλακίσεως, οὐδὲ περὶ ἀπολύσεως δύναται νὰ γείνῃ λόγος.

Τρίτη τοιαύτη περίπτωσις εἶναι ἐπὶ ἀνθρώπων, οἵτινες ἐπιτυχόντες πρότερον ἄλλης ἀπολύσεως, μετεχειρίσθησαν κακῶς αὐτήν. (ἄρθρ. 236 ἐδ. 3 Ποιν. Δικ.). Ὡς κακὴ μεταχείρισις πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἡ μὴ ἐμφάνισις αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ ἀνακριτοῦ ἢ τοῦ δικαστηρίου, ἅμα κλητευθέντων, δὲν εἶναι δὲ ἀνάγκη νὰ ἐπέλθῃ καὶ ἡ κατάπτωσις τῆς ἐγγυήσεως, ἥτις μόνον ἂν παρέλθῃ ἀνωφελῶς τρίμηνος προθεσμία ἐπέρχεται. Τὸ ἄρθρ. 126 instr. crim. ἀπαιτεῖ τὴν ἐκβίασιν τοῦ ἐγγυητοῦ εἰς πληρωμὴν (qui aurait laissé contraindre sa caution), ὥστε μόνη ἡ μὴ ἐμφάνισις δὲν ἀρκεῖ ἐν Γαλλίᾳ νὰ στερήσῃ τινὰ τοῦ

εὐεργετήματος τῆς δι' ἐγγυήσεως ἀπολύσεως (Helie No 2737).

601. Τοιαῦται εἰσὶν αἱ περιπτώσεις, καθ' ἃς ἡ προσωρινὴ δι' ἐγγυήσεως ἀπόλυσις ἀπαγορεύεται. Εἰς ὅλας τὰς λοιπὰς *δύναται* τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν νὰ τὴν διατάξῃ. Ἐκ τῆς ἐκφράσεως *δύναται* ἐξάγεται, ὅτι καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου ἀνετέθη ν' ἀποφασίσῃ, ἂν πρέπῃ νὰ ἐπιτραπῇ ἡ δι' ἐγγυήσεως ἀπόλυσις. Παρομοίαν διάταξιν περιέχει καὶ τὸ ἄρθρ. **114** instr. crim. καὶ μετὰ κυμάνσεις τῆς νομολογίας τὴν αὐτὴν ἔλαβεν ἐπὶ τέλους ἑρμηνείαν [(Κωστῆς σελ. **427** σημ. 2)· ἀλλ ὁ Helie (No 2738) θεωρεῖ ἄτοπον ν' ἀφίνηται εἰς τὴν κρίσιν τῶν δικαστῶν ἡ δι' ἐγγυήσεως ἀπόλυσις, ἀφοῦ ὁ νόμος προσδιώρισε τὰς περιπτώσεις.

602. Κατὰ τὸ ἄρθρ. **237** Ποιν. Δικ. ἡ περὶ ἀποφυλακίσεως αἴτησις δύναται νὰ γείνῃ κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς προδικασίας (1) πρὸς τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν, παρ' οἷς ὁ διατάξας τὴν φυλάκισιν τοῦ κατηγορουμένου ἀνακριτής. Ποία ἡ ἔννοια τῆς φράσεως κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς προδικασίας; Ὁ Κωστῆς ἑρμηνεύει ταύτην «μέχρι τῆς κλήσεως εἰς τὸ ἀκροατήριον ἢ τῆς διὰ βουλεύματος παραπομπῆς τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον.» Ἡ ἑρμηνεία αὕτη εἶναι προφανῶς ἀντιφατική, διότι προκειμένου περὶ προφυλακίσεως, θὰ ἐκδοθῇ ἀναγκαίως ἐπὶ τῆς οὐσίας τῆς ὑποθέσεως βούλευμα, ὅθεν ἂν μέχρι τοῦ βουλεύματος ἐπιτρέπηται ἡ περὶ ἀποφυλακίσεως αἴτησις, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτρέπηται καὶ μέχρι τῆς κλήσεως εἰς τὸ ἀκροατήριον. Οὐδεμία ἀμφιβολία, ὅτι μέχρι τῆς ἐκδόσεως τοῦ βουλεύματος δύναται νὰ ὑποβληθῇ αἴτησις περὶ ἀποφυλακίσεως. Ἐπίσης ἀναντίῤῥητον, ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται παρ' ἡμῖν τοιαύτη, εἰσαχθείσης τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ ἀκροατήριον· ῥηταὶ περὶ τούτου αἱ ὑπὸ στοιχ. ΥΛΔ τοῦ **1840** καὶ ὑπ' ἀριθ. **53** τοῦ **1861** Ἀποφ. Ἀρ. Πάγου, ἀναιρέσασαι ἐναντία βουλεύματα. Ἀλλὰ δύναται νὰ ὑποβληθῇ τοιαύτη μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ βουλεύματος μέχρι τῆς ἐπ' ἀκροατηρίου συζητήσεως; Τὴν εὐρυτάτην ταύτην ἔννοιαν ἀπέδωκεν εἰς τὸ ἄρθρ. **237** ἡ ὑπ' ἀριθμ. **129**

(1) Ἐν Γαλλίᾳ ἐπιτρέπεται κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς ὑποθέσεως (ἄρθρ. **114** instr. crim.)

τοῦ 1857 Ἀπόφ. τοῦ Ἀρ. Πάγου· διότι, λέγει, « ὁρίζων ὁ νόμος, ὅτι ἡ δι' ἐγγυήσεως ἀπόλυσις δύναται νὰ διαταχθῇ ἐν πάσῃ στάσει τῆς προδικασίας, ἐννοεῖ προφανῶς καὶ τὴν μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ βουλεύματος τῆς παραπομπῆς μέχρι τῆς ἐπ' ἀκροατηρίου ὁριστικῆς συζητήσεως, διότι ἐκεῖ τελευτᾷ ἡ προδικασία» καὶ ἀνήρεσεν ὑπὲρ τοῦ νόμου βούλευμα συμβουλίου, ὅπερ ἠρνήθη νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν αἴτησιν ἀποφυλακίσεως εἰσαχθεῖσαν μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ περὶ παραπομπῆς βουλεύματός του. Ἀπ' ἐναντίας αἱ ἄνω ῥηθεῖσαι ΥΛΔ τοῦ 1840 καὶ 53 τοῦ 1861 ἀποφάσεις διὰ τῶν σκέψεών των περιορίζουσι τὴν ἔννοιαν τοῦ ἄρθρ. 237 μέχρις ἐκδόσεως τοῦ ὁριστικοῦ βουλεύματος. Αἱ ἀποφάσεις αὗται στηρίζονται εἰς τὸν λόγον, ὅτι διὰ τοῦ ὁριστικοῦ βουλεύματος ἀπεκδύεται τῆς ὑποθέσεως τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν, καθ' ὅσον καὶ τὸ ἄρθρ. 250 δὲν ἀναφέρει τοιαύτην τινὰ περίπτωσιν ἁρμοδιότητος. Φρονοῦμεν, ὅτι ὁ λόγος οὗτος δὲν ἔχει ἐπιῤῥοὴν εἰς τὸ ζήτημα· ἀληθῶς διὰ τοῦ βουλεύματος ἀπεκδύεται τὸ συμβούλιον πάσης ἁρμοδιότητος ἐπὶ τῆς κυρίας ὑποθέσεως, ἀλλ' ἀφοῦ τὸ ἄρθρ. 237 χορηγῇ αὐτῷ ἁρμοδιότητα ἐπὶ τοῦ παρεμπίπτοντος ζητήματος τῆς δι' ἐγγυήσεως ἀπολύσεως, διαρκούσης τῆς προδικασίας, τὸ ὅριον τῆς προδικασίας ταύτης θὰ προσδιορίσῃ τὴν ἔκτατιν τῆς ἁρμοδιότητος. Τὰ ὅρια τῆς προδικασίας ὁρίζει τὸ ἄρθρ. 75 Ποιν. Δικ. ὅθεν ἐκ τῆς ἑρμηνείας τοῦ ἄρθρου τούτου ἐξαρτᾶται ἡ λύσις τοῦ ζητήματος. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 75 ἡ προδικασία ἀποπεραίνεται ἢ διὰ κλήσεως εἰς τὸ ἀκροατήριον ἢ διὰ βουλεύματος. Ἂν διὰ τῆς ἐκφράσεως «βουλεύματος» ἐννοῇ βούλευμα παραπεμπτικόν, ἡ ἔννοια τοῦ ἄρθρου εἶναι, ὅτι ἡ προδικασία ἐπὶ μὲν προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως, καθ' ἣν δὲν ὑπεβλήθη ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸ συμβούλιον, ἡ προδικασία παύει διὰ τῆς ἀπ' εὐθείας κλήσεως, ἐπὶ δὲ ἐκδόσεως βουλεύματος παύει πρότερον, ἅμα ἐκδοθέντος τοῦ βουλεύματος τούτου. Ἂν διὰ τῆς ἐκφράσεως «βουλεύματος» ἐννοῇ βούλευμα ἀθωωτικόν, τότε ἡ ἔννοια τοῦ ἄρθρου εἶναι, ὅτι ἡ προδικασία τελειώνει πάντοτε διὰ τῆς κλήσεως εἰς τὸ ἀκροατήριον, ἐκτὸς ἂν ἀθωώθη τις διὰ βουλεύματος, ὅτε βεβαίως παύει καὶ ἡ προδικασία.

Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ δευτέρα εἶναι ἡ ἀληθὴς ἔννοια τοῦ νόμου. Ἡ Ποινικὴ Δικονομία διαιρεῖ τὴν ὅλην διαδικασίαν εἰς προδικασίαν καὶ διαδικασίαν ἐπ' ἀκροατηρίου, καὶ πᾶσα διαδικαστικὴ πρᾶξις εἰς μίαν τῶν διαιρέσεων τούτων πρέπει νὰ ὑπαχθῇ. Αἱ μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ βουλεύματος προπαρασκευαστικαὶ τῆς ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίας πράξεις, τὸ κατηγορητήριον καὶ οἱ κατάλογοι τῶν μαρτύρων καὶ αἱ κλήσεις πρὸς ἐμφάνισιν, δὲν δύνανται νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς τὴν ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίαν, διότι αὕτη κατὰ τὸ ἄρθρ. 76 Ποιν. Δικ. ἄρχεται, ἀφοῦ ἡ ὑπόθεσις εἰσαχθῇ εἰς τὸ ἀκροατήριον, ἑπομένως ἀποτελοῦσι μέρος τῆς προδικασίας, καὶ διὰ τοῦτο ἐν τῷ περὶ προδικασίας τμήματι τῆς Ποινικῆς Δικονομίας περιέχονται τὰ περὶ αὐτῶν (ἄρθρ. 264 καὶ ἐπόμ. Ποιν. Δικ.).

Τοιαύτης οὔσης τῆς ἐννοίας τοῦ ἄρθρ. 75 Ποιν. Δικ. ἕπεται, ὅτι καὶ μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ βουλεύματος μέχρι τῆς ἐπιδόσεως τῆς κλήσεως δύναται νὰ γείνῃ αἴτησις περὶ ἀποφυλακίσεως· ἀλλὰ δύναται νὰ γείνῃ αὕτη καὶ διαρκούσης τῆς πρὸς ἐμφάνισιν εἰς τὸ ἀκροατήριον προθεσμίας; Φρονοῦμεν, συμφώνως μὲ τὴν πρώτην ἀπόφασιν τοῦ Ἀρ. Πάγου 129 τοῦ 1857, ὅτι καὶ ἡ προθεσμία αὕτη πρέπει νὰ ὑπαχθῇ εἰς τὴν προδικασίαν, διότι κατὰ τὸ ἄρθρ. 76 ἡ ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασία ἄρχεται, ἀφ' ἧς ἡ ὑπόθεσις εἰσαχθῇ πρὸς συζήτησιν, καὶ ἡ ἀμφιβολία δὲ πρέπει νὰ ἑρμηνευθῇ ὑπὲρ τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας.

603. Ἂν κατὰ τοῦ ἐπὶ τῆς οὐσίας τῆς ὑποθέσεως βουλεύματος τοῦ συμβουλίου γείνῃ ἀνακοπή, ποῖον συμβούλιον θὰ ἀποφασίσῃ περὶ τῆς δι' ἐγγυήσεως ἀπολύσεως, τὸ τῶν πλημμελειοδικῶν ἢ τὸ τῶν ἐφετῶν; Ἐν Γαλλίᾳ ἐναντίον τοῦ γράμματος τοῦ ἄρθρ. 114 instr. crim. παρεδέχθησαν τὸ τῶν ἐφετῶν, διότι διὰ τῆς ἀνακοπῆς μεταβιβάζεται εἰς τοῦτο ἡ ὑπόθεσις. Δὲν θεωροῦμεν ὀρθὴν τὴν νομολογίαν ταύτην, φρονοῦντες, ὅτι τὸ ἄρθρ. 237 ἐχορήγησεν εἰς τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν τὸ δικαίωμα ν' ἀποφαίνηται πάντοτε περὶ τοῦ παρεμπίπτοντος ζητήματος τῆς δι' ἐγγυήσεως ἀπολύσεως, διότι οὐδεμίαν ποιεῖ διαστολήν. Ὅπως ἡ ἔκδοσις τοῦ ὁριστικοῦ βουλεύματος δὲν ἐπηρεάζει τὸ δικαίωμα τοῦτο τοῦ συμβουλίου τῶν

πλημμελειοδικῶν, οὕτω καὶ ἡ δι' ἀνακοπῆς μεταβίβασις τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν. Τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν ἔχει πρόχειρον ὁ προφυλακισμένος κατηγορούμενος, ἡ δὲ εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν προσφυγὴ καὶ βραδύτητας ἐπιβλαβεῖς, προκειμένου περὶ προσωπικῆς ἐλευθερίας, θὰ ἐπιφέρῃ, καὶ ζητήματα θὰ γεννήσῃ, ἂν ἀπορριφθῇ ἐν τῷ μεταξὺ ἡ ἀνακοπή.

604. Παρατηροῦμεν τέλος, ὅτι αἴτησιν περὶ ἀποφυλακίσεως δι' ἐγγυήσεως δύναταί τις νὰ ὑποβάλῃ καὶ πρὶν ἐκτελεσθῇ κατ' αὐτοῦ τὸ ἔνταλμα τῆς προφυλακίσεως. Οὐδεὶς νόμος ἀπαιτεῖ νὰ προηγηθῇ ἡ προφυλάκισις, ἵνα ἐπιτραπῇ ἡ δι' ἐγγυήσεως ἀπόλυσις. Ὁ πολίτης δύναται νὰ προφυλάξῃ τὴν ἐλευθερίαν του, ὅπως καὶ νὰ τὴν ἀνακτήσῃ ἀπολεσθεῖσαν (Helie No 2739).

605. Τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν, λαβὸν ὑπ' ὄψιν τὴν αἴτησιν τοῦ προφυλακισμένου καὶ ἀκοῦσαν τὴν γνώμην τοῦ εἰσαγγελέως, λαμβάνον δὲ πληροφορίας παρά τε τοῦ ἀνακριτοῦ, ὄντος μέλους τοῦ συμβουλίου, καὶ ἐκ τῆς δικογραφίας, διατάσσει, ἂν ἐγκρίνῃ, τὴν ἀπόλυσιν δι' ἐγγυήσεως. Ἄνευ ἐγγυήσεως ἀπόλυσιν δὲν δύναται νὰ διατάξῃ (ἄρθρ. 237 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ). Δύναται δὲ νὰ διατάξῃ τὴν δι' ἐγγυήσεως ἀπόλυσιν καὶ ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ μὴ ἀπομακρυνθῇ ὁ αἰτῶν ἄνευ ἀδείας τοῦ ἀνακριτοῦ ἐκ τοῦ τόπου, ὃν τὸ βούλευμα ἤθελε προσδιορίσει (ἄρθρ. 238 Ποιν. Δικ.).

606. Τὸ ποσὸν τῆς ἐγγυήσεως, εἰ μὲν ἐζητήθη ἡ ἀποφυλάκισις ὑπὸ προφυλακισμένου ἕνεκα πολιτικῶν ἀδικημάτων, ὁρίζεται διὰ τοῦ αὐτοῦ βουλεύματος τοῦ ἐπιτρέποντος τὴν ἀποφυλάκισιν (ἄρθρ. 6 Συντάγμ.). Εἰς πᾶσαν δὲ ἄλλην περίπτωσιν συζητεῖται μεταξὺ κατηγορουμένου καὶ εἰσαγγελέως, καὶ ἐν διαφωνίᾳ ἀποφασίζει ἐκ νέου τὸ συμβούλιον (ἄρθ. 240 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ.). Πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἐπανειλημμένης ταύτης εἰς τὸ συμβούλιον προσφυγῆς καὶ τῆς ἐντεῦθεν βραδύτητος, καλὸν εἶναι νὰ ὁρίζῃ ὁ αἰτῶν τὴν ἀποφυλάκισιν ἐν τῇ αὐτῇ αἰτήσει καὶ τὸ ποσὸν τῆς ἐγγυήσεως, ἣν προσφέρεται νὰ δώσῃ, ὥστε, ἂν ὁ εἰσαγγελεὺς δὲν παραδέχηται αὐτήν, νὰ ὑποβάλλῃ τὰς παρατη-

ρήσεις του εἰς τὸ συμβούλιον, ἵνα ἀποφασίζῃ τοῦτο συγχρόνως περὶ πάντων.

Τὸ μέγεθος τῆς ἐγγυήσεως μετρεῖται κυρίως κατὰ λόγον τοῦ μεγέθους τῆς εἰς τὴν προσαπτομένην κολάσιμον πρᾶξιν ἐπιβαλλομένης ποινῆς, λαμβάνονται ὅμως ὑπ' ὄψιν ἥ τε ποσότης τῆς δοθησομένης ἀποζημιώσεως καὶ τὰ ἐνδεχόμενα δικαστικὰ ἔξοδα. Οὐδέποτε δὲ τὸ ποσὸν τῆς ἐγγυήσεως εἶναι ἔλαττον τῶν τετρακοσίων δραχμῶν (ἄρθρ. 240 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.). Ἐν Γαλλίᾳ, ἔνθα κατὰ ῥητὴν διάταξιν τοῦ νόμου (120 instr. crim.) ἡ αἴτησις περὶ ἀποφυλακίσεως κοινοποιεῖται καὶ εἰς τὸν πολιτικῶς ἐνάγοντα, ὑπεστήριξαν συγγραφεῖς, ὅτι τότε μόνον πρέπει νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν τὸ ποσὸν τῆς ἀποζημιώσεως, περὶ ἧς ἀναφέρει τὸ ἄρθρ. 119 instr. crim. ὅταν παρέστη πολιτικῶς ἐνάγων εἰς τὴν ποινικὴν δίκην (Mangin de l' instr. écrit. No 188), ἀλλ' ἡ γνώμη αὕτη ἀπεκρούσθη παρ' ἄλλων καὶ δὲν ἐγένετο δεκτὴ ἀπὸ τὴν νομολογίαν, διότι ὁ νόμος οὐδεμίαν ποιεῖ διάκρισιν (Helie No 2754). Ἡ τελευταία αὕτη γνώμη πρέπει νὰ ἰσχύσῃ ἔτι μᾶλλον παρ' ἡμῖν, παρ' οἷς οὐδεὶς νόμος ἀπαιτεῖ τὴν κοινοποίησιν τῆς αἰτήσεως περὶ ἀποφυλακίσεως εἰς τὸν πολιτικῶς ἐνάγοντα, διότι τὸ ἄρθρ. 303 εἰς τὴν ἐγγυοδοσίαν καὶ τὰς ἀνακριτικὰς πράξεις ἀπαιτεῖ νὰ συμπαραλαμβάνηται καὶ ὁ πολιτικῶς ἐνάγων, οὐχὶ ὅμως καὶ εἰς τὴν περὶ τοῦ βασίμου τῆς αἰτήσεως καὶ τοῦ ποσοῦ τῆς ἐγγυοδοσίας συζήτησιν.

607. Ἡ ἐγγύησις δίδεται καταβαλλομένης τῆς ταχθείσης ἐγγυητικῆς ποσότητος εἰς χρήματα, ἢ εἰς πράγματα χρημάτων ἀντάξια, ἢ δι' ὑποθήκης ἀξιοχρέου, ἢ δι' ἐγγυήσεως ἀξιοπίστων ἀνθρώπων ἐντὸς τοῦ βασιλείου καθιδρυμένων (ἄρθρ. 239 Ποιν. Δικ.). Δίδεται δὲ ἡ ἐγγύησις παρὰ τῷ γραμματεῖ τοῦ δικαστηρίου τῶν πλημμελειοδικῶν καὶ συντάσσεται περὶ αὐτῆς ἔκθεσις ὑπογεγραμμένη παρὰ τοῦ κατηγορουμένου, τοῦ εἰσαγγελέως καὶ τοῦ γραμματέως (ἄρθρ. 241 Ποιν. Δικ.).

Καὶ τὸ ἀξιόχρεων τῆς δοθείσης ἐγγυήσεως ἀποφασίζεται κατὰ τὰς ῥητὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 240 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ. μεταξὺ τοῦ εἰσαγγελέως καὶ τοῦ κατηγορουμένου, καὶ ἐν περιπτώσει διαφωνίας ἀποφασίζει τὸ συμβούλιον.

Ἀποφασισθείσης ἀξιοχρέου τῆς δοθείσης ἐγγυήσεως, ὁ εἰσαγγελεὺς ἐκτελεῖ τὸ περὶ ἀποφυλακίσεως βούλευμα, δίδων παραγγελίαν εἰς κλητῆρα ν' ἀποφυλακίσῃ δυνάμει αὐτοῦ τὸν προφυλακισμένον.

Ὁ οὕτως ἀποφυλακισθεὶς, τηρῶν τὰς ἐν τῷ ἑπομένῳ ἀριθμῷ ἐκτιθεμένας ὑποχρεώσεις αὐτοῦ, μένει ἐλεύθερος καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἀνακρίσεως καὶ μέχρι τῆς δημοσιεύσεως τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως. Καθ' ἣν ὅμως στιγμὴν δημοσιεύεται ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις (ἄρθρ. 245 ἐδ. 4 Ποιν. Δικ.), τὰ εὐεργετικὰ ἀποτελέσματα τῆς δι' ἐγγυήσεως ἀπολύσεως παύουσι, καὶ ὁ ἀπολυθεὶς φυλακίζεται ἐκ νέου. Μὴ ὑποθέσῃ δέ τις, ὅτι ἡ φυλάκισις αὕτη ἐκτελεῖται δυνάμει τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως, διότι αὕτη μόνον ἀφοῦ κατασταθῇ τελεσίδικος δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ (ἄρθρ. 351. 405 καὶ 459 Ποιν. Δικ.)· ἀλλ' οὐδὲ μὲ τὴν ἐν τῇ φυλακῇ εἴσοδον τοῦ ἀναιρεσείοντος πρέπει νὰ ἐξομοιωθῇ, διότι αὕτη, ὡς ἐν καιρῷ θὰ ἴδωμεν, μόνον κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς ἀναιρέσεως εἶναι ἀναγκαία, οὐχὶ καὶ ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως.

Ἀλλὰ τὰ εὐεργετήματα τῆς δι' ἐγγυήσεως ἀπολύσεως παύουσι καὶ πρὸ τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως, καί περ τηροῦντος τοῦ ἀπολυθέντος τὰς ἐν τῷ ἑπομένῳ ἀριθμῷ ὑποχρεώσεις αὐτοῦ, ἂν καταχρώμενος τῆς ἐλευθερίας του παρέχῃ εὐλόγους ὑποψίας, ὅτι θέλει ἐξαφανίσει τὰ ἴχνη τῆς κολασίμου πράξεως, θέσει ἐκ μέσου τὰς ἀποδείξεις, ἢ δυσκολεύσει ἢ ματαιώσει τὴν ἀνάκρισιν (ἄρθρ. 245 ἐδ. 3. 236 ἐδ. 5 Ποιν. Δικ.). Εἴδομεν ἐν ἀριθ. 597, ὅτι οὐδόλως ἐπιτρέπεται εἰς τοιαύτην περίπτωσιν ἡ δι' ἐγγυήσεως ἀπόλυσις· ἐπόμενον ἦτο νὰ διαταχθῇ καὶ ἡ ἀνάκλησις αὐτῆς, ἐπιτραπείσης, ἕνεκα ἐπελθόντος τοιούτου κινδύνου. Περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ κινδύνου τούτου θὰ ἀποφασίσῃ βεβαίως τὸ ἐπιτρέψαν τὴν ἀπόλυσιν συμβούλιον.

Ἐννοεῖται δὲ, ὅτι τὰ ἀποτελέσματα τῆς δι' ἐγγυήσεως ἀπολύσεως δὲν ἐφαρμόζονται εἰς ἄλλα ἀδικήματα, εἰς ἃ δὲν ἐκτείνεται ἡ δοθεῖσα ἐγγύησις, ὅθεν δύναται νὰ φυλακισθῇ ἐκ νέου ὁ ἀπολυθεὶς δι' ἕτερον κακούργημα ἢ πλημμέλημα, ὅταν ὑπάρξῃ νόμιμος περίπτωσις (ἄρθρ. 245 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.).

608. Ὁ δι' ἐγγυήσεως ἀποφυλακιζόμενος ἀναλαμβάνει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ παρασταθῇ ἐν παντὶ καιρῷ εἰς τὸ δικαστήριον καὶ νὰ ὑποβάλῃ ἑαυτὸν εἰς τὴν ἀπόφασιν, καὶ πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποχρεώσεων τούτων δίδεται καὶ ἡ ἐγγύησις (ἄρθρ. 238 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ.). Ποῖαι αἱ συνέπειαι τῆς παραβάσεως τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ ἀποφυλακισθέντος ὡς πρός τε τὴν ἐλευθερίαν του καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐγγύησιν; Κατὰ τὸ ἄρθρ. 245 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ. ἐὰν ὁ ἀποφυλακισθεὶς ἄνευ εὐλόγων κωλυμάτων, καθιστώντων τὴν ἐμφάνισίν του ἀδύνατον, δὲν ἐμφανίζηται κλητευθείς, ἢ φεύγῃ, ἢ ὁρμᾶται πρὸς τὸ φεύγειν, ἢ ἐὰν παραβαίνῃ τὴν ἐπιβληθεῖσαν εἰς αὐτὸν συμφωνίαν τοῦ νὰ μὴ καταλίπῃ ῥητόν τινα τόπον διαμονῆς ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ ἀνακριτοῦ, χρεῖται τοῦ εὐεργετήματος τῆς προσωρινῆς ἀπολύσεως καὶ φυλακίζεται ἐκ νέου. Τίς θ' ἀποφασίσῃ περὶ τῆς ὑπάρξεως τῶν ἀνωτέρω περιστάσεων καὶ θὰ διατάξῃ τὴν νέαν φυλάκισιν; Ἐν τῇ σιωπῇ τοῦ νόμου πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν τὸ συμβούλιον, ὡς παρέχον πλείονας ἐγγυήσεις.

609. Ἂν ὁ ἀποφυλακισθεὶς, ἢ ἕνεκα τῆς παραβάσεως τῶν ὑποχρεώσεών του, ἢ ἕνεκα τῶν λοιπῶν ἀνωτέρω λόγων, συλληφθῇ, προφυλακίζεται μὲν, ἀλλ' οὐδεμίαν ὑφίσταται συνέπειαν ἐπιζήμιον ὡς πρὸς τὴν ἐγγύησιν· αὕτη ἀπελευθεροῦται ὁλοτελῶς καὶ πρέπει ν' ἀποδοθῶσι τὰ κινητὰ καὶ νὰ διαγραφῶσιν αἱ τυχὸν ἐπὶ ἀκινήτων ἐγγραφεῖσαι ὑποθῆκαι (ἄρθρ. 246 Ποιν. Δικ.).

Ἂν ὅμως ὁ ἀποφυλακισθεὶς δραπετεύσῃ, καὶ οὔτε αὐτὸς ἑκουσίως ἢ τῇ συνεργείᾳ τοῦ ἐγγυητοῦ ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τῶν ἀρχῶν ἐντὸς τριῶν μηνῶν, οὔτε συλληφθῇ ἐντὸς τῆς προθεσμίας ταύτης, τὸ ποσὸν τῆς ἐγγυήσεως, ἀφαιρουμένων τῶν τῆς ἀνακρίσεως ἐξόδων, τῆς χρηματικῆς ποινῆς καὶ τῆς ἀποζημιώσεως, ἀνήκει αὐτοδικαίως εἰς τὸ κράτος. Μὴ ἐξαρκούσης δὲ τῆς ἐγγυήσεως εἰς ἔκτισιν τῆς τε χρηματικῆς ποινῆς καὶ τῆς ἀποζημιώσεως, ἐφαρμόζεται τὸ ἄρθρ. 31 Ποιν. Νόμ. καθ' ὃ προτιμῶνται αἱ πολιτικαὶ ἀπαιτήσεις (ἄρθρ. 242 Ποιν. Δικ.).

Ἡ τρίμηνος αὕτη προθεσμία ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς κλήσεως πρὸς τὸν ἀποφυλακισθέντα· δὲν τρέχει δὲ ἐν ὅσῳ ὑπάρχουσιν εὔλογα κωλύματα καθιστῶντα τὴν ἐμφάνισίν του

ἀδύνατον, διότι ὑπαρχόντων τοιούτων, οὐδὲ τῆς ἐλευθερίας του στερεῖται, ὡς εἴδομεν (ἀριθμ. 608), ὁ ἀπολυθείς· διὰ τοῦτο καὶ τὸ ἄρθρ. 242 Ποιν. Δικ. φέρει «ἐὰν ὁ κατηγορούμενος, *δραπετεύσας* δὲν ἐμφανισθῇ . . . . »

Ἐν Γαλλίᾳ δὲν ὑπάρχει διάταξις καταλογίζουσα ὑπὲρ τοῦ δημοσίου τὴν καταπεσοῦσαν ἐγγύησιν, ἕνεκα τούτου παραδέχονται οἱ συγγραφεῖς καὶ ἡ νομολογία, ὅτι ἡ κατάπτωσις τῆς ἐγγυήσεως ἐπιφέρει ὡς ἀποτέλεσμα μόνον, ὅτι τὸ ποσὸν αὐτῆς θὰ χρησιμεύσῃ ἀποκλειστικῶς ὑπὲρ τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος καὶ τοῦ δημοσίου, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς χρηματικὰς ποινάς, τὸ δὲ ὑπόλοιπον ἀποδίδεται εἰς τὸν κατηγορούμενον, ἂν ἐμφανισθῇ, εἴτε πρὸ τῆς καταδίκης του, εἴτε καὶ μετ' αὐτήν, καὶ ὅτι ἐν περιπτώσει ἀθωώσεως τοῦ κατηγορουμένου ἀποδίδεται αὐτῷ πάντοτε ἡ ἐγγύησις (**Trebutien** τόμ. 2 σελ. 292—293).

Παρ' ἡμῖν τὸ ἄρθρ. 242 ὁρίζει προθεσμίαν, μετὰ τὴν ἀνωφελῆ παρέλευσιν τῆς ὁποίας ἐπέρχονται ὡς πρὸς τὴν ἐγγύησιν αἱ αὐτόθι ἀναφερόμεναι συνέπειαι, καὶ ἀναφέρει ῥητῶς ὡς μίαν τῶν συνεπειῶν τούτων, ὅτι τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἐγγυήσεως ἀνήκει εἰς τὸ κράτος· ἐσκόπει, φαίνεται, νὰ προλάβῃ τὰ ἐν Γαλλίᾳ ἀναφυόμενα ζητήματα, ὥστε παρ' ἡμῖν ἡ μετὰ παρέλευσιν τῆς τριμήνου προθεσμίας ἐμφάνισις ἢ σύλληψις τοῦ ἀποφυλακισθέντος, εἴτε πρὸ τῆς καταδίκης του, εἴτε μετ' αὐτήν, δὲν τὸν ἀπαλλάσσει τῶν ἐκτεθεισῶν συνεπειῶν τῆς καταπτώσεως τῆς ἐγγυήσεως, ὡς ἐξάγεται καὶ ἐκ τοῦ ἄρθρ. 246 Ποιν. Δικ. ὅπερ προβλέπον τὴν ἐλευθέρωσιν τῆς ἐγγυήσεως ἕνεκα νέας φυλακίσεως τοῦ ἀπολυθέντος, προσεπιφυλάττει ἐν τοσούτῳ τὰ διὰ τοῦ ἄρθρ. 242 ὡρισμένα. Ἓν μόνον ζήτημα δύναται ν' ἀμφισβητηθῇ παρ' ἡμῖν, ἂν καὶ ἐν περιπτώσει ἀθωώσεώς του ὑφίσταται ὁ ἀποφυλακισθεὶς τὰς ἀνωτέρω ἐπιζημίους συνεπείας. Φρονοῦμεν, ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο πρέπει νὰ λυθῇ ἀποφατικῶς, διότι τὸ ἄρθρ. 242, ὁμιλοῦν περὶ χρηματικῆς ποινῆς καὶ ἀποζημιώσεως, ὑποθέτει προφανῶς ἐπελθοῦσαν καταδίκην τοῦ κατηγορουμένου, διότι ἐν περιπτώσει ἀθωώσεως, ὅτε πολιτικὴ ἀποζημίωσις δὲν ὑπάρχει, δὲν ὁρίζεται πόσον μέρος τῆς ἐγγυήσεως θὰ καταπέσῃ

ὑπὲρ τοῦ δημοσίου, καὶ τέλος, διότι φαίνεται ἄδικον νὰ ὑφίσταται τοιαύτας ἐπιζημίους συνεπείας ὁ ἀθῶος πολίτης ἕνεκα μόνης τῆς παρακοῆς του εἰς τὴν πρόσκλησιν τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς.

Τίς δὲ θέλει ἀποφασίσει περὶ τῆς συμπληρώσεως τῆς τριμήνου προθεσμίας καὶ ἐπομένως περὶ τῆς καταπτώσεως τῆς ἐγγυήσεως; Φρονοῦμεν, ὅτι, σιωπώσης τῆς Ποινικῆς ἡμῶν Δικονομίας, ἁρμόδιον ν' ἀποφασίσῃ εἶναι τὸ δικάσον τὴν ὑπόθεσιν δικαστήριον, διότι μέχρι τῆς ὁριστικῆς ἀποφάσεως, ἀμφίβολον εἶναι, ἂν θὰ καταπέσῃ ἡ ἐγγύησις, ἕνεκα τῆς ἐνδεχομένης ἀθωώσεας τοῦ κατηγορουμένου, ἢ ἀποσβέσεώς τινος τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς.

Διαταχθείσης τῆς καταπτώσεως τῆς ἐγγυήσεως, ὁ εἰσαγγελεὺς, μετὰ τρεῖς τὸ πολὺ ἡμέρας ἀφοῦ γείνῃ τελεσίδικος ἡ περὶ τούτου ἀπόφασις, ἀποστέλλει ἀπόσπασμα αὐτῆς εἰς τὸ ἁρμόδιον δημόσιον ταμεῖον, ὅπερ ἐνεργεῖ πᾶν ὅ,τι ἀπαιτεῖται πρὸς τὴν εἴσπραξιν (ἄρθρ. 86 ἐδ. 2 καὶ 87 τῆς Ποιν. Διατιμ.). Πρὸς τοῦτο τὰ μὲν κατατεθέντα τυχὸν ἐνέχυρα καὶ τὰ ἐνυπόθηκα ἀκίνητα ἐκτίθενται εἰς δικαστικὸν πλειστηριασμὸν, καὶ τὸ ἐκ τῆς πωλήσεως πλεονάσαν ἐπιστρέφεται εἰς τὸν κατηγορούμενον ἢ ἐγγυητὴν (ἄρθρ. 243 Ποιν. Δικ.)· ὁ δὲ ἔγγυητὴς ὑποχρεοῦται νὰ πληρώσῃ τὴν ποσότητα τῆς ἐγγυήσεως ἄνευ τινὸς ἐνστάσεως ἢ δικαστικῆς μακρηγορίας, ἔχων δικαίωμα ἀναγωγῆς κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ἢ τῶν κληρονόμων του (ἄρθρ. 244 Ποιν. Δικ.).

610. Ἡ δι' ἐγγυήσεως ἀποφυλάκισις δύναται νὰ γείνῃ καὶ ἐπὶ πταισμάτων. Ἐφαρμόζονται ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει αἱ αὐταὶ διατυπώσεις μὲ μόνην τὴν διαφορὰν, ὅτι τὰ ἔργα τοῦ ἀνακριτοῦ καὶ τοῦ συμβουλίου ἐκπληροῖ ὁ εἰρηνοδίκης, τὰ τοῦ εἰσαγγελέως ὁ δημόσιος κατήγορος, καὶ τὰ τοῦ γραμματέως ὁ γραμματεὺς τοῦ πταισματοδικείου,

Ἡ ἐγγύησις καὶ ἐπὶ πταισμάτων δὲν δύναται νὰ ἦναι κατωτέρα τῶν δραχμῶν πεντήκοντα (141 ἐδ. 2 καὶ 3 Ποιν. Δικ.)·

§ 3.

Κατ' οἶκον ἔρευνα.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

611. Ἄσυλον κατοικίας.
612. Περιπτώσεις κατ' οἶκον ἐρεύνης.
613. Τίνες δύνανται νὰ ἐνεργήσωσι κατ' οἶκον ἔρευναν;
614. Χρόνος κατ' οἶκον ἐρεύνης. Κείμενα νόμου.
615. Δύναται νὰ γείνῃ τὴν νύκτα εἰς ἰδιωτικὴν οἰκίαν;
616. Δύναται νὰ γείνῃ τὴν νύκτα εἰς ξενοδοχεῖα κτλ;
617. Διατυπώσεις. Συμπαραλαβὴ ἑτέρου ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου.
618. Πρόσκλησις κατηγορουμένων καὶ διαδίκων.
619. Ἔκθεσις.
620. Μέτρα ἐξασφαλιστικά.
621. Ἀπαιτοῦνται πάντοτε αἱ ἀνωτέρω διατυπώσεις;

611. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 12 τοῦ ἡμετέρου Συντάγματος « Ἡ κατοικία ἑκάστου εἶναι ἄσυλον. Οὐδεμία κατ' οἶκον ἔρευνα ἐνεργεῖται, εἰμὴ ὅταν καὶ ὅπως ὁ νόμος διατάσσῃ. » Κατοικίαν ἐννοεῖ προφανῶς τὸ Σύνταγμα οὐχὶ τὴν πολιτικὴν ἢ ἀστυκὴν, ἀλλὰ τὴν οἰκίαν, ἐν ᾗ διαρκῶς ἢ προσκαίρως ἐνοικεῖ τις· συμπεριλαμβάνεται δὲ ἐν αὐτῇ καὶ ἡ περίφρακτος αὐλή. (Βικέλας σελ. 132—133) (Σαρίπολος Συνταγμ. Δίκ. σελ. 797—798). Οὐδεμίαν δὲ ποιεῖ διάκρισιν μεταξὺ κατοικίας ἡμεδαπῶν ἢ ἀλλοδαπῶν, διότι τὸ ἄσυλον τῆς οἰκίας εἶναι ἔμφυτον παντὸς ἀνθρώπου δικαίωμα (Σαρίπολος αὐτόθι) (1).

Ἐνταῦθα πρόκειται νὰ ἐξετάσωμεν, οὐχὶ πότε ἐν γένει ἐπιτρέπεται εἴσοδος εἰς ξένην οἰκίαν, διότι τοιαύτη ἔρευνα ἤθελε φέρει ἡμᾶς ἐκτὸς τοῦ κύκλου τῆς πραγματείας ἡμῶν, ἀλλὰ πότε κατὰ τὸν νόμον δύναται νὰ ἐνεργηθῇ ἐγκύρως κατ' οἶκον ἔρευνα ὑπὸ ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων. Πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖ-

(1) Ἐκτυπουμένου τοῦ παρόντος τυπογραφικοῦ φύλλου, ἐλάβομεν τὸν περὶ Ποινικῆς Δικονομίας τέταρτον τόμον τοῦ περὶ Ποινικῆς Νομοθεσίας συστήματος τοῦ κ. Σαριπόλου. Εἰς τὸ σύγγραμμα τοῦτο θέλομεν παραπέμπει τοῦ λοιποῦ, ἂν δὲν γίνηται ὡρισμένως ἡ παραπομπὴ εἰς ἕτερον σύγγραμμα τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως.

ται νὰ ὁρίσωμεν· α) τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ἐπιτρέπεται· β) τοὺς ὑπαλλήλους, οἵτινες ἐνεργοῦσιν αὐτήν· γ) τὸν χρόνον, καθ' ὃν ἐπιτρέπεται νὰ ἐνεργηθῇ· καὶ δ) τὰς κατὰ τὴν ἐνέργειαν τηρητέας διατυπώσεις.

612. Πάσης κατ' οἶκον ἐρεύνης δύο εἶναι κατὰ νόμον τὰ γενικὰ προαπαιτούμενα· 1) νὰ ἐνεργῆται ἀνάκρισις ἢ ἐπὶ κακουργήματι, ἢ ἐπὶ πλημμελήματι, ἢ ἐπί τινι τῶν ὑπὸ τῶν ἄρθρ. 47—53 τοῦ νόμου περὶ ἐξυβρίσεων καὶ ἄρθρ. 673. 693. 701 καὶ 702 Ποιν. Νόμου προβλεπομένων πταισμάτων (Helie No 2352). Ἐκ τοῦ ἄρθρ. 136 Ποιν. Δικ. ἠδύνατό τις νὰ συμπεράνῃ, ὅτι ἐπὶ ὅλων τῶν πταισμάτων ἐπιτρέπεται κατ' οἶκον ἔρευνα, ἀλλ' ἐπερχόμενον εὐτυχῶς τὸ ἄρθρ. 170 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. περιορίζει τὴν κατ' οἶκον ἔρευναν εἰς μόνα τ' ἀνωτέρω πταίσματα· 2) νὰ δύναται μετὰ λόγου νὰ ὑποτεθῇ, ὅτι ἡ βεβαίωσις τῆς πράξεως, ἡ ἀνακάλυψις ἢ ἡ ἀπόδειξις τῶν ἐνόχων, ἢ τέλος ἡ ἀποκατάστασις τῆς προξενηθείσης ζημίας δύναται διὰ τῆς κατ' οἶκον ἐρεύνης νὰ κατορθωθῇ ἢ νὰ εὐκολυνθῇ (ἄρθρ. 169 Ποιν. Δικ.). Ἀνάλογον εἶναι τὸ ἄρθρ. 98 Καν. Χωροφυλ. ἔχον οὕτω· « Ἂν τὸ ἔγκλημα ἦναι φύσεως τοιαύτης, ὥστε ἠμπορεῖ ν' ἀποδειχθῇ δι' ἐγγράφων ἢ ἄλλων πειστηρίων, εὑρισκομένων παρὰ τῷ κατηγορουμένῳ, τότε οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς χωροφυλακῆς πηγαίνουν ἄνευ ἀναβολῆς εἰς τὴν κατοικίαν αὐτοῦ, διὰ νὰ φροντίσουν τὴν ἀναζήτησιν ἐκείνων τῶν ἀντικειμένων, τὰ ὁποῖα φαίνονται εἰς αὐτοὺς ἀναγκαῖα πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας· εἶναι ὅμως ῥητῶς ἀπηγορευμένον νὰ ἐμβαίνουν εἰς τὰς οἰκίας διὰ νυκτὸς κατὰ τὸ ἄρθρ. 122, ἀλλὰ πρέπει νὰ περιορίζωνται εἰς τὸ νὰ λαμβάνουν τὰ προσδιοριζόμενα μόνον μέτρα εἰς τὸ ἄρθρ. 123. »

Πότε ὑπάρχει περίπτωσις τοιαύτη, ἡ κρίσις τοῦ ἐνεργοῦντος ὑπαλλήλου θ' ἀποφασίσῃ, ἐννοεῖται δὲ, ὅτι πρέπει νὰ προβαίνῃ μετὰ πολλῆς περισκέψεως.

Ὑπαρχουσῶν τῶν προϋποθέσεων τούτων, δύναται κατὰ τὸ ἄρθρ. 170 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. νὰ ἐνεργηθῇ κατ' οἶκον ἔρευνα, ἂν ὁ ἔνοικος ἦναι ὡρισμένως ὕποπτος τοῦ ἀνακρινομένου ἀδικήματος ἢ τοὐλάχιστον, κατὰ τὸ ἄρθρ. 170 ἐδ. 3 Ποιν. Δικ. ἂν ὁ

ἔνοικος δύναται νὰ νομισθῇ ὡς ἱκανὸς νὰ πράξῃ τοιοῦτόν τι κατά τε τὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν διαγωγὴν θεωρούμενος. Ἡ περίπτωσις αὕτη ἀφορᾷ τὴν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰδίου κατηγορουμένου ἐνέργειαν κατ' οἶκον ἐρεύνης, καὶ τὴν ἐπιτρέπει ὁ νόμος, ἢ ὅταν ἐκ τῆς ἀνακρίσεως ἐξάγωνται ἐνδείξεις καὶ γεννῶνται ὡρισμέναι ὑπόνοιαι κατ' αὐτοῦ (Helie No 1955), ἢ ὅταν αἱ ὑπόνοιαι αὗται γεννῶνται ἐκ τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς διαγωγῆς του. Πότε ὑπάρχουσιν ἀμφότερα ταῦτα, ὁ νόμος ἀνέθηκεν εἰς τὴν κρίσιν τοῦ ἐνεργοῦντος ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου.

Ὑπαρχουσῶν τῶν ἀνωτέρω ὑπ' ἀριθ. 1 καὶ 2 προϋποθέσεων, δύναται νὰ ἐνεργηθῇ καὶ εἰς οἰκίαν τρίτου μὴ κατηγορουμένου κατ' οἶκον ἔρευνα, ἂν ὑπάρχῃ ὡρισμένη ὑποψία, ὅτι κρύπτονται εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ὕποπτοι καὶ φυγάδες ἄνθρωποι ἢ ὕποπτα πράγματα (ἄρθρ. 170 ἐδ. 5 Ποιν. Δικ.) (1).

Ὑπαρχουσῶν τέλος τῶν ἀνωτέρω ὑπ' ἀριθ. 1 καὶ 2 προϋποθέσεων, δύναται νὰ ἐνεργηθῇ καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς ὑπονοίας ἔρευνα καὶ εἰς τὰς οἰκίας τῶν κατηγορουμένων καὶ εἰς τὰς οἰκίας τρίτων· α) ὅταν οἱ ἐνοικοῦντες ζητήσωσι τοῦτο· καὶ β) ὅταν ληφθῇ τὸ μέτρον τῆς γενικῆς ἐρεύνης εἰς τόπους, πόλεις, ἢ χωρία. Λαμβάνεται δὲ τοιοῦτον μέτρον, ὅταν ἡ ὑποψία ἀδικήματός τινος ἀποβλέπῃ οὐχὶ ὡρισμένον τινὰ, ἀλλ' ἀορίστως κάτοικόν τινα τῆς ἐπαρχίας, πόλεως, ἢ τοῦ χωρίου (ἄρθρ. 170 ἐδ. 4 Ποιν. Δικ.) (2).

---

(1) Ὁ Σαρίπολος (§ 987 σημ. β) φρονεῖ, ὅτι μόνον ὅταν γνωστὸς ᾖναι ὁ κατηγορούμενος, ἀναζητῆται δ' ἁπλῶς ἡ ἀποκρυβὴ αὐτοῦ, ἐπιτρέπεται κατ' οἶκον ἔρευνα εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν. Ἀλλὰ τὸ μὲν ἄρθρ. 169 ὡς γενικὴν προϋπόθεσιν τῆς κατ' οἶκον ἐρεύνης ἔχει τὴν πιθανότητα τῆς ἀνακαλύψεως ἢ ἀποδείξεως τῶν ἐνόχων, τὸ δὲ ἄρθρ. 170 ἐδ. 4 ἐπιτρέπει γενικὴν ἔρευναν ὅταν ὑπάρχῃ ὑποψία οὐχὶ καθ' ὡρισμένου τινὸς, ἀλλ' ἐν γένει κατὰ κατοίκου ἐπαρχίας ἢ τόπου τινός· τέλος, αἱ φράσεις ὕποπτοι καὶ φυγάδες τοῦ 170 ἐδ. 5 ὑποδεικνύουσιν, ὅτι πρόκειται περὶ ἀγνώστων ἀνθρώπων· ὅθεν δὲν θεωροῦμεν ὀρθὴν τὴν ἀνωτέρω γνώμην. Οὐδ' ἐνισχύει αὐτὴν τὸ ἄρθρ. 220, διότι εἰς τοῦτο πρόκειται περὶ ἐκτελέσεως ἐντάλματος, ὅπερ βεβαίως καθ' ὡρισμένου προσώπου ἐκδίδεται, ἀλλ' ἕπεται ἐντεῦθεν, ὅτι ἀπαγορεύεται ἡ ἔρευνα πρὶν ἢ γνωσθῇ ὁ κατηγορούμενος καὶ ἐκδοθῇ τὸ ἔνταλμα;

(2) Ἐν Γαλλίᾳ σιωπῶντος τοῦ νόμου, δὲν δύναται κατὰ τὸν Helie No 2355 νὰ διαταχθῇ τοιαύτη ἔρευνα. Ὁ Σαρίπολος (§987) θεωρεῖ τὴν

613. Ἡ Γαλλικὴ Ποιν. Δικονομία εἰς μόνον τὸν ἀνακριτὴν ἀνέθηκε πλήρες τὸ δικαίωμα τῆς κατ' οἶκον ἐρεύνης, εἰς δὲ τοὺς λοιποὺς ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους μόνον ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ ἐπ' αὐτοφώρῳ κακουργήματος ἐχορήγησεν αὐτό, καὶ τότε μάλιστα μόνον τὴν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰδίου κατηγορουμένου κατ' οἶκον ἔρευναν τοῖς ἐπέτρεψεν, οὐχὶ δὲ καὶ τὴν εἰς οἰκίας τρίτων (ἄρθρα 87. 88. 32. 36 καὶ 49 instr. crim. Helie No 1908. 1950. 1954 καὶ ἰδίως 2347).

Ὁ Κανον. Χωροφυλ. παρακολουθῶν τὴν Γαλλικὴν νομοθεσίαν παραπλησίας περιέχει διατάξεις. Τὸ ἄρθρ. 98, ἐπιτρέπον τὴν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κατηγορουμένου ἔρευναν τῶν ἀξιωματικῶν τῆς χωροφυλακῆς, προϋποτίθησιν, ὅτι τὸ ἀδίκημα εἶναι ἐπ' αὐτοφώρῳ κατὰ τὸ ἄρθρ. 95 Κανον. Χωροφυλ. Κατὰ δὲ τὸ ἄρθρ. 100 Κανον. Χωροφυλ. « εἶναι ῥητῶς ἀπηγορευμένον εἰς τοὺς ἀξιωματικοὺς χωροφυλακῆς νὰ ἐμβαίνουν εἰς ἄλλην οἰκίαν παρ' ἐκείνην τοῦ κατηγορουμένου ἐκτὸς εἰς ξενοδοχεῖα..... »

Ἡ Ποινικὴ ἡμῶν Δικονομία, τροποποιήσασα τὰς ἀνωτέρω διατάξεις, ἐχορήγησε πλήρες τὸ δικαίωμα τῆς κατ' οἶκον ἐρεύνης, ὅπερ ἔχει ἐν Γαλλίᾳ μόνος ὁ ἀνακριτής, καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους. Ὅθεν δύνανται οὗτοι νὰ προβῶσιν εἰς ἐρεύνας καὶ εἰς τὰς οἰκίας τῶν κατηγορουμένων καὶ εἰς τὰς οἰκίας τρίτων, εἴτε λόγῳ τοῦ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικήματος ἐπελήφθησαν τῆς ἀνακρίσεως, εἴτε λόγῳ τοῦ κινδύνου τῆς ἀναβολῆς, εἴτε τέλος κατὰ παραγγελίαν τοῦ εἰσαγγελέως. Τὰ ἄρθρα 136. 157. 169 καὶ 170 Ποιν. Δικ. οὐδεμίαν περὶ τούτου ποιοῦσι διάκρισιν, τὰ δὲ ἄρθρα 173 ἐδ. 2 καὶ 176 ὅλους τοὺς ἐν τοῖς ἄρθροις 15—18 ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους σαφῶς ὑποδεικνύουσιν ὡς δυναμένους νὰ ἐνεργήσωσι κατ' οἶκον ἔρευναν. Μετὰ τ' ἀνωτέρω ὅλως ἐσφαλμένη φαίνεται ἡμῖν ἡ γνώμη τοῦ Σαριπόλου, ὅτι μόνος ὁ ἀνακριτὴς δύναται νὰ κάμῃ κατ' οἶκον ἔρευναν, οἱ δὲ λοιποὶ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι μόνον, ὅταν ἡ πρᾶξις ἐπ' αὐτοφώρῳ (Συνταγμ. Δίκαιον σελ. 800—801)·

τοιαύτην ἔρευναν κατηργημένην παρ' ἡμῖν διὰ τοῦ Συντάγματος. Ἀλλὰ πῶς ἐνῷ τὸ ἄρθρ. 12 Συντάγ. ῥητῶς ἀναγνωρίζει τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου ἐπιτρεπομένας κατ' οἶκον ἐρεύνας ;

φαίνεται, ὅτι τὴν Γαλλικὴν καὶ οὐχὶ τὴν ἡμετέραν Δικονομίαν εἶχεν ὑπ' ὄψιν ὁ Σαρίπολος. Ἀλλ' οὐδὲ τὴν ἐν σελ. 799 διάκρισιν τῶν ἐνεργούντων τὴν κατ' οἶκον ἔρευναν ὑπαλλήλων δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν (1).

Ἐπίσης ἐσφαλμένη φαίνεται ἡμῖν ἡ γνώμη τοῦ Κωστῆ (2), ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς ἀξιωματικοὺς τῆς χωροφυλακῆς ἡ ἔρευνα εἰς οἰκίαν ἄλλου, ἐκτὸς τοῦ κατηγορουμένου. Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ Ποιν. Δικονομία, ὡς μεταγενέστερος νόμος ἐπεκτείνας τὰ δικαιώματα τῶν ἀξιωματικῶν τῆς χωροφυλακῆς, κατήργησε τὴν περὶ τούτου διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 100 Κανον. Χωροφ. Ἄλλως ἔπρεπε νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι οἱ ὑπαξιωματικοὶ τῆς χωροφυλακῆς δὲν εἶναι ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι, διότι ὁ Κανον. Χωροφυλακῆς δὲν τοὺς ἀναφέρει.

614. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 98 Κανον. Χωροφυλ. ἀπαγορεύεται ἡ κατ' οἶκον ἔρευνα ἐν καιρῷ νυκτὸς, κατὰ δὲ τὸ ἄρθρ. 100 Καν. Χωροφ. ἐξαίρεσις γίνεται μόνον διὰ τὰ καπηλεῖα, ξενοδοχεῖα, ἢ ἄλλα ἀνοικτὰ δημόσια οἰκήματα, καὶ δι' αὐτὰ ὅμως μέχρι τῆς ὥρας, καθ' ἣν πρέπει νὰ μένωσιν ἀνοικτὰ κατὰ τὰς ἀστυνομικὰς διατάξεις. Τὴν ἀρχὴν τοῦ ἄρθρ. 98 ἐπαναλαμβάνει γενικώτερον τὸ ἄρθρ. 122 Κανον. Χωροφ. κηρύττον τὴν οἰκίαν τοῦ πολίτου ἄσυλον, καὶ ἀπαγορεῦον ἐν ἐδ. 2 ἐν γένει τὴν ἐν αὐτῇ εἴσοδον ἐν καιρῷ νυκτὸς, ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως πυρκαϊᾶς, πλημμύρας, ἢ κραυγῆς ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς οἰκίας πρὸς βοήθειαν.

Ἐπέρχεται κατόπιν ἡ Ποινικὴ ἡμῶν Δικονομία, ἥτις περιέχουσα ἐν ἄρθρῳ 71 τὴν γενικὴν ἀρχὴν, ὅτι ἐν παντὶ χρόνῳ δύναται νὰ ἐνεργηθῇ ἡ προανάκρισις, οὐδεμίαν περιέχει ῥητὴν διάταξιν ἐν τῷ περὶ κατ' οἶκον ἐρεύνης τμήματι περὶ τοῦ χρόνου, καθ' ὃν αὕτη δύναται νὰ ἐνεργηθῇ· μόνον ἐν τῷ ἄρθρῳ 171 διατάσσει, ὅτι «Εἰς ξενοδοχεῖα καὶ ἄλλους δημοσίους οἴκους συγχωρεῖται ἡ εἴσοδος εἰς τοὺς ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ἐν παντὶ καιρῷ.» Ἀπ' ἐναντίας κατὰ τὸ ἄρθρ. 223 ἐδ. 2, ὁ ἔχων ἔν-

(1) Ὁ Σαρίπολος ἐν § 987 σημ. γ δὲν ἐπιμένει εἰς τὴν ἰδέαν, ὅτι μόνος ὁ ἀνακριτὴς δύναται νὰ προβῇ εἰς κατ' οἶκον ἔρευναν.

(2) Τὴν γνώμην ταύτην ὑποστηρίζει ὁ Σαρίπολος ἐν § 965 σημ. 6.

ταλμα συλλήψεως δύναται, ὡς εἴδομεν εἰς ἀριθμ. 580, καὶ τὴν νύκτα νὰ εἰσέλθῃ πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτοῦ εἰς ἰδιωτικὴν οἰκίαν, ἂν τὸ ζητήσῃ ὁ ἔνοικος ἢ ἂν συμπαραλάβῃ ἀνακριτικόν τινα ὑπάλληλον.

615. Τί πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὡς ἐξαγόμενον ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἀνωτέρω διατάξεων; Ἠδύνατό τις νὰ εἴπῃ, συνδυάζων πρὸς τὰ ἄρθρα τοῦ Κανον. Χωροφυλ. τὸ ἄρθρ. 171 Ποιν. Δικ. ὅπερ ἐπέτρεψε τὴν *ἐν παντὶ καιρῷ* εἴσοδον τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, ὅτι ἡ Ποινικὴ Δικονομία ἀναγνωρίζει τὴν ἀρχὴν, ὅτι ἀπαγορεύεται τὴν νύκτα ἡ εἴσοδος εἰς ἰδιωτικὴν οἰκίαν, καὶ μόνον ὡς πρὸς τὰ ξενοδοχεῖα κτλ. ἐπεκτείνει εἰς ὁλόκληρον τὴν νύκτα τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 100 Κανον. Χωροφυλ. καθ' ἣν καὶ εἰς αὐτὰ μόνον μέχρι τῆς ὥρας, καθ' ἣν κλείουσιν, ἐπιτρέπεται ἡ εἴσοδος, καὶ τοιαύτην τινὰ γνώμην ἐκφράζουσιν ὁ Βικέλας (σελ. 133—134) (1) καὶ ὁ Κωστῆς (σελ. 396).

Ἀλλὰ δὲν ἠδύνατό τις ἐπιτυχῶς ν' ἀντιτάξῃ, ὅτι τὸ ἄρθρον 171 σκοπεῖ κυρίως νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν εἴσοδον εἰς τὰ ξενοδοχεῖα κτλ. καὶ ἂν δὲν ὑπάρχωσι τὰ προαπαιτούμενα τῶν ἄρθρ. 169—170, καὶ ὅτι ἐπιτρέψας ὁ νόμος ἐν ἄρθρῳ 223 ἐδ. 2 τὴν ἐν καιρῷ νυκτὸς εἴσοδον εἰς ἰδιωτικὴν οἰκίαν πρὸς ἐκτέλεσιν ἐντάλματος, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ τὴν ἀπαγορεύσῃ πρὸς ἐνέργειαν κατ' οἶκον ἐρεύνης, ἥτις καὶ μὲ πλείονας διατυπώσεις ἐνεργεῖται, καὶ μᾶλλον κατεπείγουσα δύναται νὰ ᾖναι, διότι ἐκ τῆς ἀναβολῆς δύναται νὰ ἐπέλθῃ ἀλλοίωσις ἢ ἐξαφάνισις τῶν ἰχνῶν τοῦ ἀδικήματος;

Ἕνεκα τῆς ἀμφιβολίας ταύτης, πληρεξούσιος ὢν τῆς ἐν Ἀθήναις Β'. Συνελεύσεως, ἐπρότεινα κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ ἄρθρ. 12 τοῦ Συντάγματος, ν' ἀπαγορευθῇ ῥητῶς ἐν αὐτῷ ἡ ἐν καιρῷ νυκτὸς εἴσοδος εἰς ἰδιωτικὴν οἰκίαν. Ἀτυχῶς ἡ πρότασίς μου ἀπερρίφθη, ἀποκρουσθεῖσα ὑπὸ τοῦ Σαριπόλου διὰ τὸν λόγον, ὅτι πρέπει νὰ γείνῃ ἐν γένει νόμος περὶ τῆς κατ' οἶ-

(1) Ὁ Βικέλας ἐπικαλεῖται καὶ τὸ ἄρθρ. 1006 § 1 Πολ. Δικ. περὶ προσωπικῆς κρατήσεως· ἀλλὰ τί σχέσις ὑπάρχει μεταξὺ ταύτης καὶ τῶν μεγάλων συμφερόντων, ἃ ἐπιδιώκει ἡ ποινικὴ δικαιοσύνη;

κον ἐρεύνης (ἰδὲ Ἐφημ. Ἐθνοσυν. τόμ. 6 σελ. 158—159).

Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, δὲν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν τὴν γνώμην, ὅτι ἡ ἔρευνα εἰς ἰδιωτικὴν οἰκίαν ἀπαγορεύεται τὴν νύκτα. Ἀπόκειται μόνον εἰς τοὺς ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους νὰ μὴ προβαίνωσιν εἰς ἐνέργειαν αὐτῆς, εἰμὴ εἰς λίαν κατεπειγούσας περιπτώσεις.

616. Ἀλλὰ καὶ τὴν ἀντίθετον γνώμην ἂν προτιμήσῃ τις, πρέπει νὰ παραδεχθῇ συγχρόνως· 1) ὅτι παρ' ἡμῖν εἰς τὰ ξενοδοχεῖα κτλ. πάντοτε δύνανται νὰ εἰσέλθωσιν οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι, καὶ οὐχὶ μόνον ἐν ὅσῳ κατὰ τὸ ἄρθρ. 100 Κανον. Χωροφυλ. μένωσιν ἀνοικτά. Ὁ Βικέλας (σελ. 68) παραδέχεται τὸ ἐναντίον, ἀλλὰ τότε ποία ἡ σημασία τῆς ἐκφράσεως τοῦ ἄρθρ. 171 « ἐν παντὶ καιρῷ; » (Σύμφωνος Κωστῆς σελ. 397 σημ. 6).

2) Ὅτι μὴ τροποποιηθὲν ὑπὸ τῆς Ποιν. Δικ. μένει ἐν ἰσχύϊ παρ' ἡμῖν τὸ ἄρθρ. 122 ἐδ. 2 Κανον. Χωροφυλ. τὸ ἐπιτρέπον τὴν ἐν καιρῷ νυκτὸς εἴσοδον εἰς ἰδιωτικὴν οἰκίαν ἐν περιπτώσει πλημμύρας, πυρκαϊᾶς, ἢ κραυγῆς ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς οἰκίας πρὸς βοήθειαν· καὶ

3) Ὅτι ἡ τὴν ἡμέραν ἀρξαμένη κατ' οἶκον ἔρευνα δύναται νὰ ἐξακολουθήσῃ καί περ ἐπελθούσης τῆς νυκτός· περὶ τούτου πάντες συμφωνοῦσι (Helie No 2363). Τὸ χρονικὸν δὲ διάστημα τῆς νυκτὸς προσδιορίζει τὸ ἄρθρ. 122 Κανον. Χωροφυλ. ἐν τέλει, καθ' ὃ ἡ νὺξ ἀρχεται «ἀπὸ 1 Ὀκτωβρίου μέχρι 31 Μαρτίου, ἀπὸ τὰς 8 ὥρας τὸ ἑσπέρας μέχρι τὰς 6 τὸ πρωΐ, ἀπὸ 1 Ἀπριλίου μέχρι 30 Σεπτεμβρίου ἀπὸ τὰς 9 τὸ ἑσπέρας μέχρι τὰς 5 τὸ πρωΐ.»

617. Περὶ τῶν διατυπώσεων τῆς κατ' οἶκον ἐρεύνης περιέχει ἀτελεῖς τινας διατάξεις ὁ Κανον. Χωροφ. (ἄρθρ. 106 συνδ. μὲ 98), ἀλλ' αὗται συνεπληρώθησαν ὑπὸ τῆς Ποινικῆς Δικονομίας. Κατὰ τὰ ἄρθρα 139 καὶ 173 ταύτης, ὁ ἐνεργῶν τὴν κατ' οἶκον ἔρευναν ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος ὀφείλει νὰ παραλάβῃ μεθ' ἑαυτοῦ, ἐκτὸς τῶν ἐν τοῖς ἄρθρ. 72 καὶ 73 Ποιν. Δικ. ἐπὶ πάσης ἐν γένει ἀνακριτικῆς πράξεως παραλαμβανομένων, καὶ ἕτερόν τινα ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον. Ἡ παραλαβὴ αὕτη

διετάχθη βεβαίως πρὸς μείζονα περιφρούρησιν τῶν ἐν τῷ ἀσύλῳ τῆς οἰκίας περικλειομένων τιμαλφῶν συμφερόντων καὶ δικαιωμάτων.

Εἴδομεν ἐν ἀριθμ. 420 καὶ ἐπομ. ὅτι ἵνα προβῇ ἐν γένει εἰς ἀνακριτικὰς ἐργασίας ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος πρέπει νὰ παρευρίσκηται δικαστικὸς γραμματεὺς, δήμαρχος, δημαρχικὸς πάρεδρος, ἀστυνόμος ἢ ἐν ἐλλείψει δύο μάρτυρες (ἄρθρ. 72 Ποιν. Δικ.)· ἐν ἐλλείψει δὲ πάντων τούτων δύναται καὶ ὀφείλει νὰ προβῇ καὶ μόνος. Ἐνταῦθα ὁ νόμος ἀπαιτεῖ προσέτι καὶ ἕτερον ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον ἐκ τῶν ἐν ἄρθρῳ 17 Ποιν. Δικ. ἀλλ' ἂν δὲν εὑρίσκωνται τοιοῦτοι; Ὁ νόμος σιωπᾷ, ὅθεν δὲν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος δύναται νὰ προβῇ ἄνευ ἑτέρου τοιούτου, ἀλλὰ φρονοῦμεν, ὅτι ὀφείλει νὰ περιμένῃ μέχρις οὗ εὑρεθῇ. Ὁ Βικέλας (σελ. 68) προκειμένου περὶ ἀξιωματικῶν χωροφυλακῆς φρονεῖ, ὅτι ἐν ἐλλείψει ἄλλου ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου δύναται νὰ προβῇ ὁ ἀξιωματικὸς μὲ δύο μάρτυρας. Ἀληθῶς τὸ ἄρθρ. 106 Κανον. Χωροφυλ. ἐπιτρέπει νὰ ληφθῇ ὁ διευθυντὴς τῆς ἀστυνομίας, ἐν ἐλλείψει ὁ ἀστυνόμος ἢ βοηθός του, καὶ ἐν ἀπουσίᾳ αὐτοῦ δύο κάτοικοι, ὡς καὶ τὸ ἄρθρ. 90 ἐπιτρέπει νὰ λαμβάνωνται πάντοτε δύο μάρτυρες προκειμένου περὶ ἐκθέσεως μηνύσεως· ἀλλὰ δύναταί τις νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι αἱ ἀτελεῖς αὗται διατάξεις ἰσχύουσι μετὰ τὴν Ποινικὴν Δικονομίαν, ἥτις λεπτομερῶς ὥρισε τὰς ἐπὶ ἑκάστης ἀνακριτικῆς ἐργασίας τηρητέας διατυπώσεις;

618. Ὁ νόμος ἀπῄτησε προσέτι καὶ τὴν παρουσίαν τῶν κατηγορουμένων ἢ τῶν ἀντικλήτων αὐτῶν κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς κατ' οἶκον ἐρεύνης, διότι ἐπέρχονται οὕτως αἱ ἀναγκαῖαι ἐξηγήσεις καὶ διασαφήσεις, καὶ αἱ ἐργασίαι τῆς κατ' οἶκον ἐρεύνης ἀποκτῶσιν ἀναμφισβήτητον κῦρος (Helie No 2357—2359). Τὸ ἄρθρ. 173 ἐδ. 3 ῥητῶς διατάσσει, ὅτι οἱ ὕποπτοι καὶ λοιποὶ διάδικοι δύνανται νὰ προσέλθωσιν ἐλευθέρως, καὶ εἰ μὲν εἰσὶν ἐλεύθεροι, προσκαλοῦνται ἢ αὐτοπροσώπως ἢ διὰ τῶν ἀντικλήτων αὐτῶν νὰ παρευρεθῶσιν, εἰ δὲ εἰσὶ προφυλακισμένοι προσάγονται.

Παραπλησίαν διάταξιν περιέχει τὸ ἄρθρ. 103 Κανον. Χω-

ροφυλ. ὅπερ ἐν τῷ 2 ἐδ. ἐπεξηγεῖ καὶ τὴν χρησιμότητα τῆς παρουσίας τῶν κατηγορουμένων. α'Επὶ τούτῳ δεικνύονται εἰς αὐτὸν τ' ἀντικείμενα, ὥστε νὰ ἠμπορῇ νὰ τὰ ἀναγνωρίζῃ, νὰ τὰ ἀρνῆται, ἢ, ἂν πρόκηται αἰτία, νὰ προβάλῃ τὰς ἀμφιβολίας του. Ὅταν ἀποποιηθῇ τὴν ἐξομολόγησιν, ὁ ἀξιωματικὸς τῆς χωροφυλακῆς κάμνει ἀναφορὰν (μηείαν) περὶ τούτου εἰς τὸ πρωτόκολλον (ἔκθεσιν).»

Ἐν τούτοις φρονοῦμεν, ὅτι ἡ παράλειψις τῆς προσελεύσεως ταύτης, ἥτις εἰς τὴν πρακτικὴν δὲν εἶναι ἐν χρήσει, δὲν ἐπιφέρει ἀκυρότητά τινα. Πολλάκις μάλιστα εἶναι ἀδύνατος ἡ ἔγκαιρος μεταφορὰ τοῦ κατηγορουμένου ἐκ τῆς ἕδρας τοῦ νομοῦ, ἔνθα εἶναι προφυλακισμένος, εἰς τὴν μακρὰν ἀπέχουσαν οἰκίαν αὐτοῦ ἢ τρίτου, ὁσάκις ὅμως ἄνευ ἀναβολῆς τινος ἢ βραδύτητος δύναται νὰ πραγματοποιηθῇ, δὲν πρέπει νὰ παραλείπωσιν αὐτὴν οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι.

Προκειμένου νὰ ἐνεργηθῇ κατ' οἶκον ἔρευνα εἰς τὴν οἰκίαν τρίτου, ὠφέλιμον εἶναι, ἂν καὶ ὁ νόμος δὲν τὸ διατάσσῃ, νὰ προσκαλῆται καὶ οὗτος νὰ παρευρεθῇ εἰς τὴν ἐνέργειάν της, ἵνα δώσῃ ἐξηγήσεις περὶ τῶν πραγμάτων, δικαιολογήσῃ τὴν κατοχὴν αὐτῶν, καὶ ὑπερασπισθῇ ἐν γένει τ' ἀτομικά του συμφέροντα (Helie No 2360).

Ἐν τούτοις ἐννοεῖται, ὅτι ἡ πρόσκλησις πρέπει νὰ γίνηται εἰς τρόπον, ὥστε νὰ μὴ ὑπάρχῃ καιρὸς νὰ κατορθωθῇ δολίως ἡ ἀποτυχία τῆς κατ' οἶκον ἐρεύνης (Helie No 2361).

619. Ὡς περὶ πάσης ἀνακριτικῆς πράξεως, οὕτω καὶ περὶ τῆς κατ' οἶκον ἐρεύνης συντάσσεται ἔκθεσις. Εἰς ταύτην ἀπήτησεν ὁ νόμος ν' ἀναφέρηται ἡ αἰτία, ἥτις ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τοιαύτην ἔρευναν (ἄρθρ. **173** ἐδ. **1** Ποιν. Δικ.). Τὴν ἔκθεσιν ταύτην ὑπογράφει ὁ ἐνεργῶν ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος, ἐκεῖνοι, οὓς ὀφείλει νὰ συμπαραλάβῃ, καὶ οἱ παρόντες διάδικοι· ἂν δὲν θέλωσιν ἢ δὲν δύνανται, σημειοῦται ὁ λόγος, δι' ὃν δὲν ὑπεγράφησαν (ἄρθρ. **173** ἐν τέλει Ποιν. Δικ.).

620. Πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ σκοποῦ τῆς κατ' οἶκον ἐρεύνης, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς μεταβολῆς ἢ ἐξαφανίσεως τῶν τυχὸν ὑπαρχουσῶν ἐνδείξεων, καὶ πρὸς παρεμπόδισιν τῆς δραπετεύ-

σεως τῶν ὑπόπτων τὸ ἄρθρ. 176 χορηγεῖ διάφορα σπουδαῖα δικαιώματα εἰς τοὺς ἐνεργοῦντας αὐτὴν ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους· εἶναι δὲ ταῦτα·

α) Νὰ διορίζωσι φυλακὰς νὰ κλείωσιν ὁλοκλήρους κατοικίας ἢ μέρος αὐτῶν· καὶ

β) Νὰ λαμβάνωσιν ἄλλα τοιαῦτα πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν πρόσφορα μέτρα. Τῶν ἀπειθούντων εἰς τὰ μέτρα ταῦτα δύναται νὰ διατάξωσι τὴν ἐπὶ 24 ὥρας εἰς κράτησιν ἀπαγωγὴν (ἄρθρ. 176 ἐδ. 2. 181 Ποιν. Δικ.) (ἰδὲ ἀνωτέρω ἀριθ. 559).

Κατὰ δὲ τὴν ἐνέργειαν τῆς κατ' οἶκον ἐρεύνης ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος πρέπει νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν, ὅτι μόνη ἡ ἀνάγκη τῆς ἀνακαλύψεως τῆς ἀληθείας δικαιολογεῖ τὰς πράξεις του, ὅθεν πρέπει νὰ σταματᾷ, ὅταν ἡ ἀνάγκη αὕτη παύῃ καὶ ἡ περαιτέρω ἔρευνα ἀποβαίνῃ ἀνωφελὴς (Helie No 2365).

621. Ἐφαρμόζονται αἱ ἀνωτέρω διατυπώσεις καὶ ὅταν ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος εἰσέρχηται εἰς ἰδιωτικὴν οἰκίαν ἕνεκα πλημμύρας, πυρκαϊᾶς, ἢ κραυγῆς ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν εἰς βοήθειαν; Ἐφαρμόζονται καὶ ὅταν πρόκηται νὰ ἐνεργήσῃ ἔρευναν εἰς ξενοδοχεῖα κτλ.; Φρονοῦμεν, ὅτι εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις δὲν ἐφαρμόζονται, εἰς μὲν τὴν πρώτην ἕνεκα τοῦ κατεπείγοντος τῆς χορηγήσεως συνδρομῆς, εἰς δὲ τὴν δευτέραν, διότι ὁ νόμος δὲν θεωρεῖ ὡς κατοικίαν τὰ ξενοδοχεῖα καὶ τὰ τοιαῦτα καταστήματα, καὶ διὰ τοῦτο δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ τηρηθῶσιν αἱ περὶ τῶν οἰκιῶν ληφθεῖσαι ἐγγυήσεις.

Ἐφαρμόζονται αἱ ἀνωτέρω διατυπώσεις ἐπὶ τῶν κατ' οἶκον ἐρευνῶν τῶν ἐνεργουμένων ὑπὸ τῶν δασοφυλάκων καὶ ἀγροφυλάκων; Τὸ ζήτημα τοῦτο θὰ ἐξετάσωμεν πραγματευόμενοι περὶ τῶν εἰδικῶν τούτων ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων.

Ἐφαρμόζονται τέλος αἱ ἀνωτέρω διατυπώσεις, ὁσάκις εἰς ἄλλας νομίμους περιπτώσεις πρόκειται νὰ εἰσέλθῃ ἡ ἀρχὴ εἰς ἰδιωτικὴν οἰκίαν; Καταφατικῶς ἔλυσε τὸ ζήτημα τοῦτο ἡ ὑπ' ἀριθ. 64 τοῦ 1857 Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἄρθρ. 8 τοῦ Συντάγμ. τοῦ 1844. 469 Ποιν. Νόμ. καὶ 122 ἐπόμ. Καν. Χωροφυλ. Ἀλλ' ἡ ἀπόφασις αὕτη φαίνεται ἡμῖν ἐσφαλμένη, διότι τὸ Σύνταγμα, παραπέμψαν εἰς τοὺς

νόμους ὡς πρὸς τὰς περιπτώσεις καὶ διατυπώσεις τῆς εἰς οἰκίας εἰσόδου, ἀνεγνώρισεν ὡς ἰσχύοντας ὡς πρὸς ἀμφότερα τοὺς προηγουμένους νόμους, ὅθεν ἕκαστος αὐτῶν θὰ ἐφαρμοσθῇ πληρέστατα ἐπὶ ἑκάστης περιπτώσεως, ἣν προβλέπει. Οὕτως εἴδομεν εἰς ἀριθμ. 580, ὅτι μόνος ὁ χωροφύλαξ δύναται νὰ εἰσέλθῃ εἰς ἰδιωτικὴν οἰκίαν πρὸς ἐκτέλεσιν ἐντάλματος.

---

§ 4.

Κατασχέσεις.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

622. Κατασχέσεις πειστηρίων. Ποῖα τοιαῦτα ἐν γένει.
623. Ποῖα εἰσὶν ἰδιαιτέρως τοιαῦτα.
624. Δύνανται νὰ κατασχεθῶσι καὶ ἔγγραφα; Ἐξαίρεσις ὡς πρὸς τὰ ἔντυπα.
625. Κατάσχονται αἱ ἐπιστολαί;
626. Δύνανται νὰ κατασχεθῶσι τὰ εἰς συμβολαιογράφους καὶ δικηγόρους ἐμπιστευτικῶς δοθέντα ἔγγραφα.
627. Δύνανται νὰ κατασχεθῶσι συμβολαιογραφικὰ ἔγγραφα.
628. Καθήκοντα ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου κατὰ τὴν κατάσχεσιν.
629. Διατυπώσεις κατασχέσεως.
630. Ἐνέργεια αὐτῆς.
631. Μέτρα πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν πειστηρίων.
632. Ἔκθεσις.
633. Ἄρσις κατασχέσεως.

---

622. Διάφορα κινητὰ πράγματα δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ἀποδείξεις ἢ ἐνδείξεις τῆς ἐκτελέσεως ἀδικήματος, καὶ τῆς ἐνοχῆς ἢ ἀθωότητος τοῦ κατηγορουμένου. Ἡ ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ προσαγωγὴ τῶν πραγμάτων τούτων, τὰ ὁποῖα ἡ Ποινικὴ ἡμῶν Δικονομία ὀνομάζει πειστήρια, δύναται νὰ συντελέσῃ μεγάλως εἰς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας, καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον διατάσσεται ἡ κατάσχεσις αὐτῶν. Ἡ κατάσχεσις αὕτη δύναται νὰ ἐνεργηθῇ ὑπὸ παντὸς ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου, διότι, ὡς εἴδομεν, ἕκαστος αὐτῶν δύναται νὰ ἐνεργήσῃ τὴν κατ' οἶκον ἔρευναν, ἥτις πρὸς ἀνεύρεσιν πειστηρίων κυρίως ἐνεργεῖται, εἰς τὰ αὐτὰ δὲ ἄρθρα ὁ νόμος ὁμιλεῖ περὶ κατ' οἶκον ἐρεύ-

νης καὶ περὶ κατασχέσεως (ἄρθρ. 172. 173 καὶ 176 Ποιν. Δικ.).

Ποῖα εἶναι τὰ πράγματα ταῦτα, ὁρίζει τὸ ἄρθρ. 172 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ τοιαῦτα εἶναι τὰ «ὕποπτα πράγματα, τυπωμένα ἢ χειρόγραφα ἀφορῶντα τὸ σῶμα τοῦ ἐγκλήματος ἢ δυνάμενα νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς ἐξέλεγξιν.» Ὁ ὁρισμὸς οὗτος δὲν εἶναι λίαν σαφὴς, τίθησιν ὅμως τὴν γενικὴν ἀρχὴν, ὅτι ἔνδειξιν πρέπει νὰ ἀποτελῶσι τὰ πειστήρια περὶ τῆς πράξεως ἢ τοῦ πράξαντος, ἐξ ἧς ὁρμώμενοι δυνάμεθα νὰ προσδιορίσωμεν ἀκριβέστερον ποῖα δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς πειστήρια.

623. Ὡς πειστήρια πρέπει νὰ θεωρηθῶσι· ἀ) τὰ ὅπλα καὶ ἐργαλεῖα, τὰ ὁποῖα ἐχρησίμευσαν ἢ ἦσαν προωρισμένα πρὸς διάπραξιν τοῦ ἀδικήματος· τοιαῦτα δὲ εἶναι ἐπὶ παραχαράξεως καὶ κιβδηλίας αἱ πρὸς ἐκτύπωσιν νομισμάτων ἢ ἀλλοίωσιν αὐτῶν μηχαναὶ, ἐπὶ πυρκαϊᾶς αἱ ἐπιτοπίως, ἢ ἐπὶ τοῦ κατηγορουμένου, ἢ εἰς τὴν οἰκίαν του εὑρεθεῖσαι ἐμπρηστικαὶ ὕλαι, ἐπὶ τραυμάτων καὶ ἀνθρωποκτονίας, τὰ ὅπλα ἢ ἄλλα αἰχμηρὰ ἐργαλεῖα, ἐπὶ φαρμακείας ὅλα τὰ δηλητήρια ἢ δηλητηριασμένα ἢ ἔχοντα ἴχνη δηλητηρίου ἀντικείμενα, ἐπὶ κλοπῆς αἱ ἀντίκλειδες, αἱ κλίμακες, τὰ ἐργαλεῖα τῆς ῥήξεως κτλ.

β) Τὰ προϊόντα τοῦ ἀδικήματος· τοιαῦτα εἶναι τὰ παραπεποιημένα ἢ κίβδηλα νομίσματα, τὰ κλοπιμαῖα, τὰ πλαστὰ ἔγγραφα κτλ.

γ) Τὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα, χωρὶς νὰ ὑπάγωνται εἰς τὰς ἀνωτέρω κατηγορίας, δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας ἕνεκα διακριτικῶν αὐτῶν σημείων καὶ τῶν συμπερασμάτων, τὰ ὁποῖα ἐντεῦθεν καὶ ἐκ τῆς φύσεως καὶ τῆς καταστάσεως αὐτῶν ἐν γένει δύνανται νὰ συναχθῶσιν· ἐνδύματα, φέρ' εἰπεῖν, ἐσχισμένα ἢ κηλιδωμένα τοῦ κατηγορουμένου ἢ τοῦ θύματος, διότι ὑποδεικνύουσιν, ὅτι πάλη προηγήθη τῆς ἀνθρωποκτονίας (Helie No 2369).

624. Καὶ ἔγγραφα ἔντυπα ἢ χειρόγραφα δύνανται νὰ ὦσιν ὄργανα ἀδικήματος, ἢ νὰ περιέχωσιν ἐνδείξεις περὶ αὐτοῦ καὶ περὶ τῶν αὐτουργῶν. Τὸ ἄρθρ. 172 Ποιν. Δικ. ῥητῶς ἐπιτρέπει καὶ τούτων τὴν κατάσχεσιν, ὡς εἴδομεν. Τὰ ἄρθρα ὅμως 14 καὶ 20 τοῦ Συντάγματος ἀπηγόρευσαν, τὸ μὲν πρῶτον ῥητῶς τὴν

κατάσχεσιν τῶν ἐντύπων, τὸ δὲ δεύτερον ἐμμέσως τὴν κατάσχεσιν τῶν ἐπιστολῶν.

Καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἄρθρον εἶναι ῥητὸν καὶ σαφές· «Ἀπαγορεύεται, λέγει, ὡσαύτως ἡ κατάσχεσις ἐφημερίδων καὶ ἄλλων ἐντύπων διατριβῶν, εἴτε πρὸ τῆς δημοσιεύσεως, εἴτε καὶ μετ' αὐτήν. Ἐπιτρέπεται δὲ κατ' ἐξαίρεσιν ἡ κατάσχεσις μετὰ τὴν δημοσίευσιν ἕνεκα προσβολῆς κατὰ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, ἢ κατὰ τοῦ προσώπου τοῦ βασιλέως· ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐντὸς εἴκοσι τεσσάρων ὡρῶν ἀπὸ τῆς κατασχέσεως ὀφείλουσι καὶ ὁ εἰσαγγελεὺς νὰ ὑποβάλῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ δικαστικὸν συμβούλιον, καὶ τοῦτο ν' ἀποφανθῇ περὶ τῆς διατηρήσεως ἢ τῆς ἄρσεως τῆς κατασχέσεως, ἄλλως ἡ κατάσχεσις αἴρεται αὐτοδικαίως. Ἀνακοπὴ κατὰ τοῦ βουλεύματος ἐπιτρέπεται εἰς μόνον τὸν δημοσιεύσαντα τὸ κατασχεθέν, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τὸν εἰσαγγελέα.»

Ἐν τούτοις καὶ ἐκ τοῦ ἄρθρου τούτου ἐγεννήθησαν τὰ ἑξῆς ζητήματα. Πρῶτον· ἀπαγορεύεται δι' αὐτοῦ καὶ ἡ τῶν βιβλίων κατάσχεσις; Καταφατικῶς λύει τὸ ζήτημα ὁ Σαρίπολος (§ 1000), διότι τὴν ἐκδήλωσιν τῶν περὶ τῶν πολιτικῶν ζητημάτων ἰδεῶν ἐσκόπει νὰ ἐξασφαλίσῃ ἡ συντακτικὴ ἐξουσία, ἡ δὲ ἐκδήλωσις αὕτη γίγνεται συνήθως διὰ τοῦ περιοδικοῦ τύπου καὶ διὰ συντόμων διατριβῶν, οὐχὶ δὲ διὰ τῶν βιβλίων. Διελθόντες τὰς περὶ τοῦ ἄρθρου τούτου προπαρασκευαστικὰς ἐργασίας καὶ τὴν ἐπ' αὐτοῦ συζήτησιν, δὲν ἠδυνήθημεν νὰ ἀνεύρωμεν ἔκφρασιν ἢ παρατήρησίν τινα δικαιολογοῦσαν τὴν μεταξὺ βιβλίων καὶ ἄλλων ἐντύπων διάκρισιν· τοὐναντίον ἡ μὲν ἔκφρασις τοῦ ἄρθρου, «καὶ ἄλλων ἐντύπων διατριβῶν» φαίνεται ἡμῖν γενικωτάτη καὶ περιλαμβάνουσα πᾶν εἶδος ἐντύπων, ἐκ δὲ τῆς συγχωρήσεως τῆς κατασχέσεως *κατ' ἐξαίρεσιν* ἕνεκα προσβολῶν κατὰ τῆς θρησκείας ἢ τοῦ βασιλέως ἐξάγομεν, ὅτι οὐδέποτε ἄλλοτε ἐπιτρέπεται αὕτη. Ἀλλὰ καὶ τὸν προτεινόμενον ὑπὸ τοῦ Σαριπόλου λόγον τῆς διακρίσεως δὲν εὑρίσκομεν βάσιμον, διότι καὶ διὰ τῶν βιβλίων δύνανται νὰ ἐκδηλωθῶσιν αἱ περὶ τῶν πολιτικῶν ζητημάτων ἰδέαι, ὡς καὶ διὰ συντόμων διατριβῶν, διατί λοιπὸν ν' ἀφίνηται μὲν ἐλευθέρα ἡ

κυκλοφορία τούτων καί τοι περιεχουσῶν ὕβρεις καὶ συκοφαντίας κατὰ τῆς κυβερνήσεως, τῶν ὑπαλλήλων, ἢ τῶν ἰδιωτῶν, νὰ παρεμποδίζηται δὲ διὰ κατασχέσεως ἡ κυκλοφορία τῶν πρώτων εἰς ὁμοίας περιπτώσεις; ἔπειτα ποία ἡ διάκρισις μεταξὺ βιβλίου καὶ διατριβῆς; Ἕνεκα τούτου φρονοῦμεν, ὅτι τὴν διὰ τοῦ τύπου ἐκδήλωσιν τῶν ἰδεῶν ἐν γένει ἐσκόπει ἡ Συνέλευσις νὰ ἐξασφαλίσῃ, καὶ ἑπομένως αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 14 ἐφαρμόζονται εἰς πᾶν ἀδιακρίτως εἶδος ἐντύπων.

Δεύτερον· ἐρωτᾶται ἂν μετὰ τὸ ἄρθρ. 14 Συντάγματος κατηργήθησαν αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 178—180 Ποιν. Δικ. ναὶ, διότι σκοπὸς τῶν διατάξεων ἦτο νὰ ἐπισπεύσωσι τὴν περὶ τῆς τηρήσεως ἢ ἄρσεως τῆς κατασχέσεως δικαστικὴν ἀπόφασιν, ὁ σκοπὸς ὅμως οὗτος ἐκπληροῦται πολὺ τάχιον διὰ τῆς κατὰ τὸ ἄρθρ. 14 τοῦ Συντάγματος ἐντὸς 24 ὡρῶν ὑποβολῆς τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ συμβούλιον, καὶ τῆς ὑποχρεώσεως αὐτοῦ πρὸς ἔκδοσιν τοῦ βουλεύματός του ἐντὸς τῆς αὐτῆς προθεσμίας (1).

Τρίτον· δύνανται ν' ἀναζητηθῶσι καὶ κατασχεθῶσι τὰ πρωτότυπα τῶν ἐν ταῖς ἐφημερίσιν ἄρθρων; Βεβαίως ἡ ἀπαγόρευσις τῆς κατασχέσεως τῶν ἐντύπων δὲν δύναται νὰ ἐπεκταθῇ καὶ εἰς τὰ χειρόγραφα. Ἐν Βελγίῳ φιλονεικοῦσι περὶ αὐτῶν, διότι εἷς μόνος φέρει τὴν εὐθύνην τῶν περιεχομένων εἰς τὰς ἐφημερίδας, ὅταν ἑπομένως τὴν ἀναδέχηται ὁ ἐκδότης δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη ν' ἀναζητηθῇ ὁ συντάκτης (Helie No 2385²). Παρ' ἡμῖν, παρ' οἷς εὐθύνονται συγχρόνως καὶ ὁ ὑπεύθυνος συντάκτης καὶ ὁ συντάκτης (ἄρθρ. 44 ἐδ. 1 περὶ ἐξυβρίσεως Νόμου) οὐδεμία ἀμφιβολία περὶ τοῦ ἐγκύρου τῆς ἀναζητήσεως καὶ κατασχέσεως τῶν χειρογράφων.

625. Πλείονας δυσκολίας παρουσιάζει ἡ ἑρμηνεία τοῦ ἄρθρου 20 τοῦ Συντάγμ. καθ' ὃ τὸ ἀπόῤῥητον τῶν ἐπιστολῶν εἶναι

(1) Ὁ Κωστῆς περιλαμβάνει ἐκ παραδρομῆς εἰς τὰ καταργηθέντα καὶ τὸ ἄρθρ. 177 Ποιν. Δικ. ὅπερ μένει προφανῶς ἐν ἰσχύϊ, προκειμένου περὶ τῶν προσβολῶν κατὰ τῆς θρησκείας ἢ τοῦ βασιλέως, ὅτε συμφώνως μὲ τὸ ἄρθρον τοῦτο δύναται ὁ εἰσαγγελεὺς νὰ προκαλέσῃ τὴν κατάσχεσιν τοῦ ἐντύπου διὰ τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, ὀφειλόντων νὰ ἐκτελέσωσιν ἄνευ ἀναβολῆς τὴν αἴτησιν, καὶ ν' ἀποστείλωσι τὴν περὶ τούτου συνταχθησομένην ἔκθεσιν εἰς τὸν εἰσαγγελέα ἐντὸς εἴκοσι τεσσάρων ὡρῶν.

ἀπολύτως ἀπαραβίαστον. Ὁμοία διάταξις ἄνευ τῆς λέξεως ἀπολύτως ὑπῆρχεν εἰς τὸ Σύνταγμα τοῦ 1843, καὶ σφοδρὰ ἠγέρθη περὶ τῆς ἐννοίας αὐτῆς ἀμφισβήτησις, τῆς μὲν Κυβερνήσεως ἰσχυριζομένης, ὅτι ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος δύναται νὰ κατάσχῃ καὶ ἀποσφραγίζῃ ἅπασαν τὴν ἐν τοῖς ταχυδρομείοις ἀλληλογραφίαν τῶν πολιτῶν, τῆς δὲ ἀντιπολιτεύσεως ὑποστηριζούσης, ὅτι οὐδέποτε τοιαύτη κατάσχεσις ἐπιτρέπεται. Ἡ ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπὴ τῆς τελευταίας Συνελεύσεως δὲν παρεδέχθη βεβαίως τοὺς ἰσχυρισμοὺς τῆς πεσούσης δυναστείας, ῥητῶς μάλιστα ἐκθέτει εἰς τὴν αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν, ὅτι ἡ πεσοῦσα ἐξουσία παρεβίασε τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 14 τοῦ Συντάγματος τοῦ 1843, καὶ περιύβρισε τὰ δι' αὐτῆς ἐγγυώμενα δίκαια τῶν πολιτῶν, σφετερισθεῖσα τὴν εἰς τὰ ταχυδρομεῖα παραδιδομένην παρακαταθήκην τῆς διανοίας (σελ. 107—108 τῆς ἐκθέσεως ταύτης). Ἐνόμισε δὲ ἡ ἐπιτροπὴ, ὅτι διὰ τῆς προσθήκης μιᾶς μόνης λέξεως *ἀπολύτως* ἠσφάλισεν ἐσαεὶ τὸ ἀτομικὸν τοῦτο δικαίωμα, καὶ προέλαβε πᾶσαν εἰς τὸ μέλλον κατ' αὐτοῦ ἐπιβουλήν.

Πρὸς πλήρη ἐξασφάλισιν ὅμως τοῦ δικαιώματος τούτου ἔπρεπε πρὸ πάντων νὰ διασαφήσῃ εἰς τί συνίσταται τοῦτο. Ἅπαντες ἀνεξαιρέτως παραδέχονται καὶ ἀναγνωρίζουσι τὸ ἀπόῤῥητον τῶν ἐπιστολῶν, πῶς ὅμως τὸ ἀπόῤῥητον τοῦτο παραβιάζεται; Παραβιάζεται, ὅταν οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι ἐνεργῶσιν εἰς τὰ ταχυδρομεῖα κατάσχεσιν ἐπιστολῶν πρὸς τοὺς κατηγορουμένους ἢ πρὸς τρίτους διευθυνομένων; Παραβιάζεται τὸ ἀπόῤῥητον τῶν ἐπιστολῶν, ὅταν οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι ἐνεργῶσι κατάσχεσιν ἐπιστολῶν εὑρεθεισῶν ἐπὶ τοῦ κατηγορουμένου, ἢ, γενομένης ἐρεύνης, εἰς τὴν οἰκίαν του; Παραβιάζεται τὸ ἀπόῤῥητον τῶν ἐπιστολῶν, ὅταν ὁ πρὸς ὃν ἀπηυθύνθησαν αὗται ἑκουσίως προσάγῃ αὐτὰς εἰς τὴν δικαιοσύνην, ἵνα χρησιμεύσωσι πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας; Σκοπῶν νὰ προκαλέσω συζήτησιν πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς ἐννοίας τοῦ ἄρθρου 20 εἶχον προτείνει ἐπ' αὐτοῦ τὴν ἑξῆς προσθήκην· «οὐδέποτε ἐπιτρέπεται ἡ κατάσχεσις ἐπιστολῶν εἰς τὰ ταχυδρομεῖα, ἐπιτρέπεται μόνον νὰ κατασχεθῶσιν ἐπιστολαὶ ἐπὶ τῶν κατηγορουμέ-

νων, ἢ εἰς τὴν οἰκίαν των συνεπείᾳ κατ' οἶκον ἐρεύνης, ἢ ὑπὸ τῶν πρὸς οὓς διευθύνονται ἑκουσίως εἰς τὴν ἀνάκρισιν παραδοθεῖσαι» (Ἐφημ. Ἐθνοσ. τόμ. 6 σελ. 217). Ἀλλ' ἕνεκα λόγων ὑπηρεσίας δὲν παρευρέθην εἰς τὴν συζήτησιν πρὸς ὑποστήριξίν της, καὶ τὸ ἄρθρ. 20 ἐγένετο παραδεκτὸν ἄνευ οὐδεμιᾶς συζητήσεως.

Τούτων οὕτως ἐχόντων ποία ἡ λύσις τῶν ἄνω τεθέντων ζητημάτων; Οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν παρουσιάζει ἡ λύσις τοῦ πρώτου ζητήματος. Κατὰ τῆς εἰς τὰ ταχυδρομεῖα κατασχέσεως τῶν ἐπιστολῶν διεμαρτύρετο ἡ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Ὀκτωβρίου ἀντιπολίτευσις, καὶ ταύτην στιγματίζει ῥητῶς ἡ ἐπὶ τῆς συντάξεως τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπή, ὅθεν ἀναντίῤῥητον εἶναι, ὅτι ἐσκόπει ν' ἀπαγορεύσῃ ταύτην διὰ του ἄρθρου 14 τοῦ Συντάγματος.

Ἡ λύσις τοῦ δευτέρου ζητήματος περιέχει μείζονας δυσχερείας. Ἠδύνατό τις νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι ἡ ἀποκάλυψις τῶν διὰ τῶν ἐπιστολῶν ἐμπιστευτικῶς διαμειβομένων σκέψεων καὶ διαλογισμῶν ἀποτελεῖ πάντοτε παραβίασιν τοῦ ἀπορῥήτου τῶν ἐπιστολῶν, καὶ ὅτι πᾶσαν τοιαύτην ἐσκόπει ν' ἀπαγορεύσῃ τὸ ἄρθρον 20 διὰ τῆς ἐκφράσεως *ἀπολύτως*. Ἀλλ' ἡ γνώμη αὕτη, οὕτω γενικῶς ἐφαρμοζομένη, ἤθελεν ἔχει ὡς συνέπειαν νὰ παρέχῃ μὲν εἰς τοὺς κακούργους ἀσφαλὲς καὶ ἀκίνδυνον μέσον συνεννοήσεως καὶ συνάψεως τῶν φοβερωτέρων ἐγκληματικῶν σχεδίων, νὰ στερήσῃ δὲ τὴν δικαιοσύνην τοῦ δικαιώματος νὰ μεταχειρισθῇ πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας σπουδαιότατα ἀποδεικτικὰ μέσα, ἡ χρῆσις τῶν ὁποίων εἰς οὐδενὸς ἐντίμου ἀνθρώπου τὸ ἠθικὸν αἴσθημα προσκρούει, οἷον τῆς ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ ἀρχιληστοῦ Χρήστου Ἀρβανίτη εὑρεθείσης ἐπιστολῆς, δι' ἧς προετρέπετο ἡ ληστρικὴ συμμορία νὰ ἐπιμείνῃ εἰς τὴν περὶ ἀμνηστείας ἀπαίτησίν της. Ἀμφιβάλλομεν ἂν τὰ μέλη τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ἐσκόπουν νὰ ῥθάσωσι μέχρι τοῦ σημείου τούτου· τοὐναντίον ἐκ τῆς ἄνω παρατεθείσης αἰτιολογίας τῆς ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπῆς προκύπτει, ὅτι τὰς εἰς τὰ ταχυδρομεῖα παραδιδομένας ἐπιστολὰς προετίθετο αὕτη νὰ ἐξασφαλίσῃ, καὶ τὴν ἀσφαλῆ παράδοσιν αὐτῶν εἰς τοὺς πρὸς οὓς

διευθύνονται νὰ ἐπιτύχῃ. Ἐντεῦθεν ἐξάγομεν, ὅτι ἡ ἐπιστολὴ, περιελθοῦσα εἰς τὴν ἐλευθέραν κατοχὴν τοῦ πρὸς ὃν ἀπευθύνεται, ἀπόλλυσι τὸν ἰδιάζοντα αὐτῆς ὡς ἐπιστολῆς χαρακτῆρα, δὲν προστατεύεται πλέον ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 20 τοῦ Συντάγματος, ἀλλὰ θεωρεῖται ὡς ἁπλοῦν ἔγγραφον, καὶ ἐπομένως δύναται νὰ κατασχεθῇ ὑπὸ τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων. Εἴπομεν δὲ, ὅτι πρέπει νὰ περιέλθῃ ἡ ἐπιστολὴ εἰς τὴν ἐλευθέραν κατοχὴν τοῦ πρὸς ὃν ἀπευθύνεται, διότι θεωροῦμεν ὡς ἀπαγορευομένην ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 20 τοῦ Συντάγματος τὴν ὑπὸ τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων ὡς ἐξ ἑνέδρας κατάσχεσιν τῶν ἐπιστολῶν κατὰ τὴν παράδοσιν αὐτῶν ὑπὸ τοῦ ταχυδρομείου· ἐνέργεια τοιαύτη ἤθελεν ἀποτελέσει προφανῆ καταδολίευσιν τῆς διατάξεως τοῦ Συντάγματος, τῆς ἀπαγορευούσης τὴν κατάσχεσιν τῶν ἐπιστολῶν ἐν τοῖς ταχυδρομείοις (1).

Ἀλλ' ἐν τῇ τελευταίᾳ περιπτώσει φρονοῦμεν ἀδιστάκτως, ὅτι ἡ δικαιοσύνη δύναται νὰ κάμῃ χρῆσιν τῆς ἐπιστολῆς, χωρὶς νὰ παραβιάζῃ τὸ ἄρθρ. 20 τοῦ Συντάγματος, διότι δὲν δύναται νὰ ἰσχυρισθῇ ὁ δι' ἐπιστολῆς παραγγείλας φόνον, ἢ ἐξυβρίσας τὸν πρὸς ὃν αὕτη, ὅτι παρεβιάσθη τὸ ἀπόῤῥητον τῆς ἐπιστολῆς του, διότι τοῦτο ἀνέθηκεν εἰς τὴν κρίσιν τοῦ πρὸς ὃν ἔγραψεν, ὅταν λοιπὸν οὗτος νομίσῃ καθῆκόν του ἢ συμφέρον του νὰ δημοσιεύσῃ τὴν ἐπιστολὴν, δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ ἐξακολουθῇ αὕτη θεωρουμένη ἀπόῤῥητος διὰ μόνην τὴν δικαιοσύνην, ἄλλως ἔπρεπε νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι καὶ εἰς πολιτικὴν δίκην πρέπει νὰ μὴ ἐπιτραπῇ ἡ προσαγωγὴ ἐπιστολῆς τοῦ διαδίκου πρὸς ἀπόδειξιν τῶν ὑποχρεώσεών του.

Ἐννοεῖται δὲ, ὅτι τὸ ἀπόῤῥητον τῶν ἐπιστολῶν δὲν πρέπει νὰ ἐπεκταθῇ καὶ εἰς τὰς μεταξὺ ἐμπόρων διαμειβομένας ἐπιστολὰς, διότι αὗται, μὴ περιέχουσαι οἰκογενειακὰ ἀπόκρυφα ἢ ἀνακοινώσεις ἰδιαιτέρας σχέσεως, φιλίας καὶ συμπαθείας, ἀλλ' ἐπιχειρήσεις καὶ πράξεις ἐμπορικὰς, διατηροῦνται κατὰ τὸ ἄρθ. 8 ἐδ. 2 Ἐμπ. Νόμου ἐπίτηδες ἵνα χρησιμεύσωσιν ὡς μέσα ἀποδείξεως ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων.

(1) Εὐχαρίστως παρετηρήσαμεν, ὅτι τὴν γνώμην ταύτην, περὶ ἧς οὐκ ὀλίγους εἴχομεν δισταγμούς, ὑποστηρίζει ὁ Σαρίπολος ἐν § 997.

626. Ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τοῦ Συντάγματος καθιερουμένων ἐξαιρέσεων ὑπάρχουσι καὶ ἕτερα πειστήρια, ὧν ἀπαγορεύεται ἡ κατάσχεσις; Ὁ Helie παραδέχεται τοιαύτην ὑπὲρ τῶν εἰς τοὺς συμβολαιογράφους ἐμπιστευτικῶς καὶ εἰς τοὺς δικηγόρους λόγῳ ὑπερασπίσεως παρακατατεθέντων ἐγγράφων καὶ πειστηρίων, ὡς λόγον δὲ ἀναφέρει, ὅτι ἀμφότεροι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ καταθέσωσιν ὡς μάρτυρες περὶ ὅσων ἐμπιστευτικῶς ἐπληροφορήθησαν, καὶ ὅτι τὸ δικαίωμα τῆς ὑπερασπίσεως, δικαίωμα συντελεστικὸν εἰς τὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης, ἤθελε περιορισθῇ, ἂν ἐπετρέπετο ἡ κατάσχεσις τῶν ἐγγράφων αὐτῶν ἐξομολογήσεων (Helie No 2378—2382). Τὴν γνώμην δὲ ταύτην τοῦ Helie παραδέχεται ὁ Κωστῆς. Ἀλλὰ παρ' ἡμῖν οἱ συμβολαιογράφοι οὐδέποτε ἀπαλλάσσονται τῆς ὑποχρεώσεως τοῦ μαρτυρεῖν, ὅθεν μὴ ὑπάρχοντος τοῦ μόνου λόγου, ἕνεκα τοῦ ὁποίου ὁ Helie παραδέχεται τὴν ἐξαίρεσιν, πρέπει νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ ἀντίθετον αὐτοῦ συμπέρασμα. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς δικηγόρους πρέπει καὶ παρ' ἡμῖν νὰ γείνῃ δεκτὴ ἡ γνώμη τοῦ Helie ὡς πρὸς τὰς μετὰ τὸ ἀδίκημα ἐγγράφους πρὸς τὸν δικηγόρον ἐξομολογήσεις τοῦ κατηγορουμένου, οὐχὶ ὅμως καὶ ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ πειστήρια. Ταῦτα δύναται ν' ἀνεύρῃ καὶ κατάσχῃ ἡ δικαιοσύνη ὁπουδήποτε καὶ ἂν ὑπάρχωσι κεκρυμμένα, καὶ δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι διασώζει ταῦτα ὁ κατηγορούμενος παρακαταθέτων αὐτὰ εἰς τὸν δικηγόρον του (Duverger Manuel des juges d' instr. No 134).

627. Ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος δύναται νὰ ἐρευνήσῃ παντοχοῦ πρὸς ἀνεύρεσιν πειστηρίων, καὶ νὰ ἐνεργήσῃ, ὡς εἴδομεν, πρὸς τοῦτο ἐρεύνας εἰς τὰς οἰκίας τῶν τε κατηγορουμένων καὶ τρίτων, ἀλλὰ δύναται νὰ ἐρευνήσῃ καὶ τὰ συμβολαιογραφικὰ ἔγγραφα, νὰ λάβῃ ἀντίγραφα αὐτῶν, ἢ νὰ τὰ κατάσχῃ; Οὐδεὶς νόμος ἀπαγορεύει τὴν εἰς τὸ συμβολαιογραφεῖον εἴσοδον τοῦ ἀνακριτοῦ, ἑπομένως δύναται νὰ εἰσέλθῃ καὶ νὰ ἐρευνήσῃ, δύναται ἐπίσης καὶ ἀντίγραφα τῶν ἐγγράφων νὰ λάβῃ, διότι κατὰ τὸ ἄρθρ. 193 ἐδ. 2 Δικαστ. Ὀργαν. δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ ὁ πρόεδρος τὴν λῆψιν ἀντιγράφων εἰς τρίτους χάριν συμφερόντων ἰδιωτικῶν, ὅθεν δὲν δύναται ν' ἀρνηθῇ τις τὸ δικαίωμα τοῦτο

εἰς τὸν ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον χάριν τῆς ὀρθῆς ἀπονομῆς τῆς Ποινικῆς Δικαιοσύνης (Helie No 2375—2376). Τέλος καὶ νὰ κατάσχῃ αὐτὰ δύναται ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος, ὅταν προσβάλλωνται ὡς πλαστὰ, διότι ἡ ὑπογραφὴ καὶ μονογράφησις, ἣν τὸ ἄρθρ. 316 Ποιν. Δικ. διατάσσει ἐν περιπτώσει προσβολῆς δημοσίων ἐγγράφων ἐπὶ πλαστότητι, προϋποτίθησι τὴν κατάσχεσιν αὐτῶν· ῥητῶς δὲ τὸ ἄρθρ. 319 Ποιν. Δικ. ἐπιτρέπει τὴν ὑπὸ τοῦ δημοσίου κατηγόρου κατάσχεσιν τῶν πρὸς συμπαραβολὴν ἀναγκαίων ἐγγράφων, χωρὶς νὰ διακρίνῃ ποῦ εὑρίσκονται ταῦτα· τοιαύτη εἶναι δὲ καὶ ἡ ἔννοια τοῦ ἄρθρ. 192 ἐδ. 2 Ὀργαν. Δικαστ. καθ' ὃ παραδίδεται τὸ ἔγγραφον, ὅταν ἡ παράδοσις συγχωρῆται ὑπὸ ῥητῆς τοῦ νόμου διατάξεως. Πρέπει ὅμως νὰ ἐπιτρέψῃ ὁ ἐνεργῶν τὴν κατάσχεσιν εἰς τὸν συμβολαιογράφον νὰ λάβῃ κατὰ τὸ ἄρθρ. 192 ἐδ. 3 τὸ ἀντίγραφον, ὅπερ θὰ λάβῃ τὴν θέσιν τοῦ πρωτοτύπου.

628. Τοιαῦτα εἶναι τὰ ἀντικείμενα, ἅτινα δύνανται νὰ κατασχεθῶσιν (1)· ὑπολείπεται νὰ ἐξετάσωμεν τὸν τρόπον τῆς **ἐνεργείας τοῦ** ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου καὶ τὰς διατυπώσεις τῆς **κατασχέσεως.**

Ὡς πρὸς τὸ πρῶτον παρατηροῦμεν, ὅτι ὁ ὑπάλληλος πρέπει νὰ ἐνεργῇ μετὰ μεγίστης περισκέψεως, ἰδίως μάλιστα ὅταν πρόκηται περὶ ἐγγράφων τρίτων. Ὄχι μόνον δὲν πρέπει νὰ προ-

---

(1) Ὁ Σαρίπολος (§ 993) φρονεῖ, ὅτι δὲν κατάσχονται καὶ τὰ παρὰ πνευματικῷ ἐμπιστευθέντα ἔγγραφα διὰ τὸν λόγον, ὅτι οἱ ἱερεῖς ἀπαλλάσσονται τῆς ὑποχρεώσεως τοῦ μαρτυρεῖν ὡς πρὸς ἐκεῖνα, ἃ γνωρίζουσιν ἐκ τῆς ἐξομολογήσεως (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 479). Ἀλλὰ φρονοῦμεν, ὅ τι ἡ ἐξομολόγησις συνίσταται εἰς τὴν προφορικὴν πρὸς τὸν ἱερέα διήγησιν τῶν ἁμαρτιῶν, καὶ ἐπομένως τὸ ἀπαραβίαστον αὐτῆς δὲν δύναται νὰ ἐκταθῇ καὶ εἰς τὰς ἐγγράφους ἐξομολογήσεις.

Ὁ Σαρίπολος (§ 991. 993) ἰσχυρίζεται προσέτι, ὅτι οὐδόλως δύναται νὰ ἐνεργηθῇ ἔρευνα κατ' οἶκον παρὰ δικηγόρῳ ἢ πνευματικῷ. Ἀλλ' ἡ γνώμη αὕτη εἶναι βεβαίως ἐσφαλμένη, διότι καὶ αὐτὸς ὁ Σαρίπολος (§ 991 σημ. α) ἀναγνωρίζει, ὅτι ἡ ἀσυλία ἐπεκτείνεται εἰς μόνα τὰ ἔγγραφα, οὐχὶ καὶ εἰς ἄλλα πράγματα, ὅθεν δι' αὐτὰ δύναται βεβαίως νὰ γείνῃ κατ' οἶκον ἔρευνα· ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὰ ἔγγραφα πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ γνωρίζῃ ἐκ προοιμίων ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος ἂν παρεδόθησαν ἕνεκεν ἐξομολογήσεως ἢ λόγῳ ὑπερασπίσεως; Πάντοτε λοιπὸν ἐπιτρέπεται ἡ κατ' οἶκον ἔρευνα, ἀπόκειται δὲ εἰς τὸν ἐνεργοῦντα αὐτὴν νὰ ἀποφύγῃ τὴν κατάσχεσιν τῶν ἐγγράφων, ἃ δὲν ὑπάγονται εἰς τοιαύτην.

βαίνῃ εἰς ἐξέτασίν των, εἰμὴ ὅταν ὑπάρχῃ βάσιμος πιθανότης, ὅτι δύνανται νὰ εὑρεθῶσιν ἐνδείξεις πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ καὶ ὅταν τὸ πράττῃ, πρέπει νὰ λαμβάνῃ ὅλα τὰ μέτρα πρὸς διαφύλαξιν τῶν οἰκογενειακῶν μυστικῶν τῶν μὴ σχετιζομένων μὲ τὴν προκειμένην ἀνάκρισιν (Helie No 2371. Δὲν θέλει ποσῶς προβαίνει εἰς ἐξέτασιν τοῦ περιεχομένου τῶν ἐγγράφων, ἅμα πεισθῇ, ὅτι δὲν ἔχουσι σχέσιν μὲ τὴν ἀνακρινομένην ὑπόθεσιν.

629. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰς διατυπώσεις, παρατηροῦμεν, ὅτι, ὅταν μὲν ἡ ἀνεύρεσις τῶν πειστηρίων γίνηται συνεπείᾳ κατ' οἶκον ἐρεύνης, θὰ παρευρίσκωνται προφανῶς καὶ εἰς τὴν κατάσχεσιν ὅλοι οἱ ὑπάλληλοι, ὅσοι ἀπαιτοῦνται διὰ τὴν κατ' οἶκον ἔρευναν, ἐν πάσῃ ὅμως ἄλλῃ περιπτώσει ἀπαιτοῦνται μόνον τὰ διὰ τὰς ἀνακριτικὰς πράξεις ἐν γένει ἀπαιτούμενα πρόσωπα, ἤγουν δικαστικὸς γραμματεὺς, ἢ ἀνακριτικός τις ὑπάλληλος, ἢ ἐν ἐλλείψει δύο μάρτυρες.

630. Ἡ παρουσία τοῦ κατηγορουμένου εἶναι καὶ ἐνταῦθα ἀναγκαία, ὡς ἐν τῇ κατ' οἶκον ἐρεύνῃ, ἵνα ἐξηγηθῇ περὶ τῶν κατασχεθέντων· (ἴδε περὶ αὐτῆς ὅσα εἴπομεν εἰς ἀριθ. 618· ἰδὲ καὶ ἄρθρ. 97 ἐδ. 4 Κανον. Χωροφ.).

Ἐπίσης περὶ τῶν μέτρων πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἀνακρίσεως ἴδε ὅσα εἴπομεν ἐν ἀριθ. 620 προκειμένου περὶ κατ' οἶκον ἐρεύνης. Ἐνταῦθα παρατηροῦμεν μόνον, ὅτι κατὰ τὸ ἄρθρ. 172 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. καὶ δοχεῖα κεκλεισμένα δύναται ν' ἀνοίξῃ βιαίως ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος πρὸς ἀνεύρεσιν πειστηρίων.

631. Ἰδιαίτερα μέτρα ἔλαβεν ὁ νόμος πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ταυτότητος τῶν κατασχεθέντων πειστηρίων. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 174 Ποιν. Δικ. τίθενται ταῦτα ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν συμπραττόντων εἰς τὴν κατάσχεσιν εἰς περικάλυμμα ἢ σάκκον ἢ ἄλλο δοχεῖον, καὶ σφραγίζονται μὲ τὴν ἐπίσημον σφραγίδα. Συγχωρεῖται δὲ εἰς τοὺς ἔχοντας συμφέρον νὰ συνεπιθέσωσι τὴν ἰδίαν αὐτῶν σφραγίδα, ἂν τὸ ζητήσωσιν. Ἡ ἀποσφράγισις γίνεται ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν αὐτῶν, ἤγουν τῶν ἐχόντων συμφέρον, ἀφοῦ ἀποδειχθῇ τὸ ἀλύμαντον τῶν σφραγίδων. Ἂν δὲ οὗτοι κωλύωνται γίνεται περὶ τούτου μνεία εἰς τὴν περὶ ἀποσφραγίσεως

ἔκθεσιν. Παραπλησίας διατάξεις περιέχει τὸ ἄρθρ. 99 Καν. Χωρ.

632. Περὶ πάντων συντάσσεται ἔκθεσις, καὶ εἰ μὲν ἡ κατάσχεσις ἐγένετο ἐνεργουμένης κατ' οἶκον ἐρεύνης ἢ αὐτοψίας, ἐν τῇ περὶ τούτων ἐκθέσει γίνεται μνεία καὶ περὶ τῆς κατασχέσεως, ἄλλως συντάσσεται ἰδιαιτέρα ἔκθεσις (Helie No 2388)· περὶ τῆς ἐκθέσεως ταύτης ἐφαρμόζονται ὅσα περὶ ἐκθέσεων ἐν γένει ἐξεθέσαμεν.

633. Ζῶα καὶ ἄλλα εἰς φθορὰν ὑποκείμενα δὲν δύνανται νὰ μείνωσιν ὑπὸ κατάσχεσιν πλέον τῶν ὀκτὼ ἡμερῶν. Παρελθούσης τῆς προθεσμίας ταύτης, ὁ εἰρηνοδίκης ἐπὶ προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως, ἢ ὁ ἀνακριτὴς ἐπὶ κυρίας, διατάττουσι τὴν ἄρσιν τῆς ἐγγυήσεως καὶ τὴν ἀπόδοσιν τῶν κατασχεθέντων ἐπὶ ἐγγυήσει, ἂν δὲ ταῦτα δὲν δύνανται ἢ δὲν πρέπῃ ν' ἀποδοθῶσι, διατάσσουσι τὴν διὰ πλειστηριασμοῦ πώλησιν αὐτῶν. Περὶ πάντων τούτων, ὡς καὶ περὶ τῶν διατυπώσεων τοῦ πλειστηριασμοῦ ἴδε ἄρθρ. 34 καὶ 35 Ποιν. Διατιμήσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΓ'.

Περὶ προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

634. Ἀντικείμενον καὶ διαίρεσις.

634. Διεπραγματεύθημεν μέχρι τοῦδε περὶ τῶν προσώπων, δι' ὧν ἐνεργεῖται ἡ ἀνάκρισις, περὶ τῆς δικαιοδοσίας καὶ ἁρμοδιότητος αὐτῶν, περὶ τῶν γενικῶν κανόνων τῆς ἀνακρίσεως, περὶ τῶν ἀποδείξεων καὶ τοῦ τρόπου τῆς συλλογῆς αὐτῶν, καὶ τέλος περὶ τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων, ἃς ἐν γένει οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι δύνανται νὰ ἐπιχειρήσωσιν· ὑπολείπεται νὰ παρακολουθήσωμεν αὐτοὺς εἰς τὰς ἐργασίας των πρὸς ἀνάκρισιν ἑκάστου εἴδους ἀδικημάτων, νὰ διαγράψωμεν τὴν πορείαν, ἣν ἑκάστοτε ὀφείλουσι νὰ διατρέξωσι, καὶ νὰ γνωρίσωμεν τοὺς ἐν ἑκάστῃ περιπτώσει ἐφαρμοζομένους κανόνας. Οἱ κανόνες οὗτοι εἶναι διάφοροι, καθ' ὅσον τὴν ἀνάκρισιν ἐνεργεῖ ὁ ἀνακριτὴς ἢ οἱ λοιποὶ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι. Καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν ἡ ἀνάκρισις ὀνομάζεται κυρία, καὶ περὶ ταύτης θέλομεν διαπραγματευθῆ εἰς τὸ ἑπόμενον κεφάλαιον, εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἡ ἀνάκρισις ὀνομάζεται προεισαγωγικὴ, καὶ τὰ περὶ ταύτης θέλομεν ἐκθέσει ἐνταῦθα·

Ἡ προεισαγωγικὴ πάλιν ἀνάκρισις εἶναι διάφορος, καθ' ὅσον πρόκειται περὶ πταισμάτων ἢ περὶ πλημμελημάτων· ἑπομένως εἰς ἰδιαιτέραν παράγραφον θέλομεν διαπραγματευθῆ περὶ ἑκατέρας τῶν περιπτώσεων τούτων.

§ 1.

Προεισαγωγικὴ ἀνάκρισις ἐπὶ πταισμάτων.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

635. Κατὰ κανόνα δὲν ἀπαιτεῖται τοιαύτη ἐπὶ πταισμάτων.
636. Ὅταν ἀπαιτῆται, τίς ἐνεργεῖ αὐτήν;
637. Ἐπὶ ποίων πταισμάτων ἐκτείνεται ἡ ἀνακριτικὴ ἐξουσία τῶν ἀστυνόμων κτλ.
638. Ποίας ἀνακριτικὰς πράξεις δύνανται νὰ ἐνεργήσωσι.
639. Πέρας προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως.
640. Δικαιώματα ἰδιώτου κατηγόρου.

635. Ἕνεκα τοῦ ἀσημάντου τῶν ἀστυνομικῶν παραβάσεων καὶ τοῦ εὐαποδείκτου αὐτῶν, ὁ νόμος ἐθεώρησε κατὰ γενικὸν κανόνα περιττὴν ἐπ' αὐτῶν τὴν ἐνέργειαν προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως. Δύνανται ἑπομένως οἱ ἔχοντες τὸ δικαίωμα τῆς εἰσαγωγῆς τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἐπὶ πταισμάτων, ἤγουν οἱ ἀστυνόμοι, δήμαρχοι ἢ πάρεδροι, ὡς ἐπίσης καὶ ὁ εἰσαγγελεὺς, ὅταν ἐγκρίνῃ, νὰ κλητεύσωσι τοὺς κατηγορουμένους ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ ἀκροατήριον. Ῥητὸν εἶναι περὶ τούτου τὸ ἄρθρ. 143 τῆς Ποινικῆς Δικονομίας «Καὶ ἄνευ ἐγγράφου προανακρίσεως ἔχει τὸ δικαίωμα ὁ ἀρμόδιος ἀστυνόμος, δήμαρχος, ἢ δημαρχικὸς πάρεδρος τοῦ νὰ καλῇ ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ ἀκροατήριον τοῦ δικαστηρίου τῶν πταισματοδικῶν τοὺς κατηγορουμένους καὶ μάρτυρας.—Τοιαύτη ἀπ' εὐθείας κλῆσις εἰς τὰς περὶ πταισμάτων δίκας θεωρεῖται μάλιστα ὡς κανών.—Τὸ αὐτὸ δίκαιον ἔχει καὶ ὁ εἰσαγγελεὺς, ἐὰν δὲν ἤθελε προτιμήσει νὰ προκαλέσῃ πρότερον ἔγγραφον προανάκρισιν.»

Ὑπάρχουσιν ἐν τούτοις καὶ περιπτώσεις, καθ' ἃς καὶ ἐπὶ πταισμάτων ὑπάρχει ἀνάγκη βεβαιώσεως τῆς πράξεως καὶ συλλογῆς τῶν ἀποδείξεων.

636. Τὸ ἔργον τοῦτο ἀνέθηκεν ὁ νόμος εἰς τὰ αὐτὰ πρόσωπα, εἰς ἃ ἀνέθηκε καὶ τὸ δικαίωμα τῆς εἰσαγωγῆς τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. Καὶ ἐπέρχεται μὲν ὡς ἐκ τούτου παραβίασις τοῦ

κανόνος τῆς διακρίσεως τῆς καταδιώξεως ἀπὸ τῆς ἀνακρίσεως (ἴδε ἄνω ἀριθ. 432), δικαιολογεῖται δὲ ὡς ἐκ τοῦ ἐπουσιώδους τῶν ἀστυνομικῶν παραβιάσεων.

Τὸ ἄρθρον 135 ἀναφέρει διαζευκτικῶς τοὺς ἀστυνόμους, δημάρχους καὶ παρέδρους· ὑπάρχει μεταξὺ αὐτῶν προτίμησίς τις, ἢ ἕκαστος αὐτῶν ἀδιακρίτως δύναται νὰ προβῇ εἰς ἀνάκρισιν τῶν πταισμάτων; Πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου ἀνάγκη νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅλα τὰ κείμενα τῶν νόμων, ἔνθα προκειμένου περὶ ἀνακριτικῆς ἐξουσίας ἀναφέρονται οἱ ἀστυνόμοι, δήμαρχοι καὶ πάρεδροι. Εἶναι δὲ τοιαῦτα ἀφ' ἑνὸς μὲν τὰ ἄρθρα 17. 156 Ποιν. Δικ. καὶ 84 τοῦ Διατάγ. περὶ Δημοτικῆς Ἀστυνομίας· ἀφ' ἑτέρου δὲ τὰ ἄρθρα 16. 135 Ποιν. Δικ. καὶ 85 Διατάγ. περὶ Δημοτ. Ἀστυνομίας, καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἀναφέρουσι πρῶτον τοὺς δημάρχους, εἶτα τοὺς παρέδρους, καὶ κατόπιν τοὺς ἀστυνόμους, τὰ δὲ δεύτερα τοὐναντίον πρῶτον τοὺς ἀστυνόμους, εἶτα τοὺς δημάρχους, καὶ κατόπιν τοὺς παρέδρους· τὸ τελευταῖον μάλιστα, ἤγουν τὸ ἄρθρ. 85 ἀστυν. νόμου, ἐκφράζεται σαφέστερον, ἤτοι ὅπου δὲν ὑπάρχουσιν ἀστυνόμοι ἐνεργοῦσιν οἱ δήμαρχοι καὶ ἐν ἐλλείψει αὐτῶν οἱ πάρεδροι. Ὁ Βικέλας (σελ. 27) στηριζόμενος εἰς τὸ ἄρθρ. 85 παραδέχεται ὡς γενικὴν ἀρχὴν ἐπί τε πταισμάτων καὶ ἐπὶ πλημμελημάτων καὶ κακουργημάτων, ὅτι μόνον ὅπου δὲν ὑπάρχουσιν ἀστυνόμοι ἐνεργοῦσιν οἱ δήμαρχοι καὶ ἐν ἐλλείψει αὐτῶν οἱ πάρεδροι. Ἡ ἀρχὴ αὕτη εἶναι ἀναντιῤῥήτως ὀρθή, προκειμένου περὶ πταισμάτων, περὶ τῶν ὁποίων καὶ μόνων διατάσσει τὸ ἄρθρ. 85 τοῦ περὶ Ἀστυν. Διατάγ. παρατηρητέον μάλιστα, ὅτι ἐπίσης περὶ πταισμάτων πραγματεύονται καὶ τὰ λοιπὰ ἄρθρα 16 καὶ 135 Ποιν. Δικ. ἅτινα ὀνομάζουσι πρῶτον τὸν ἀστυνόμον καὶ εἶτα τὸν δήμαρχον καὶ πάρεδρον. Ἀλλὰ πρέπει ἡ ἀρχὴ αὕτη νὰ ἐκταθῇ καὶ ἐπὶ ἀνακρίσεως πλημμελημάτων καὶ κακουργημάτων; Φρονοῦμεν οὐχί· τὰ πραγματευόμενα περὶ τῆς ἀνακρίσεως τῶν ἀδικημάτων τούτων ἄρθρα 17 καὶ 157 Ποιν. Δικ. ὀνομάζουσι πρῶτον τὸν δήμαρχον, ὅπερ δὲν ἤθελον πράξει, ἂν ὁ δήμαρχος μόνον ἐν ἐλλείψει ἀστυνόμου ἐδικαιοῦτο νὰ ἐνεργήσῃ. Τὸ αὐτὸ πράττει καὶ τὸ ἄρθρ. 84 Διατάγ. περὶ Δημοτ. Ἀστυν.

ὅπερ προηγούμενον τοῦ ἄρθρ. 85 καὶ πραγματευόμενον μόνον περὶ πλημμεληματων καὶ κακουργημάτων, οὐδόλως ποιεῖται τὴν διάκρισιν, ἣν τὸ περὶ πταισμάτων μόνον πραγματευόμενον ἄρθρ. 85 περιέχει. Φρονοῦμεν ἑπομένως, ὅτι τὴν καταδίωξιν, ὡς καὶ τὴν ἀνάκρισιν, τῶν πταισμάτων ἀνέθηκεν ὁ νόμος ἀποκλειστικῶς εἰς τοὺς ἀστυνόμους, καὶ μόνον ὅπου δὲν ὑπάρχουσι τοιοῦτοι, εἰς τοὺς δημάρχους, καὶ ἐν ἐλλείψει αὐτῶν εἰς τοὺς παρέδρους, προκειμένου ὅμως περὶ ἀνακρίσεως πλημμεληματων καὶ κακουργημάτων, ἐθεώρησεν ἀδιακρίτως ἅπαντας τοὺς ἀνωτέρω ὡς ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους.

Ὁ Βικέλας ἀναφέρει ὑπὲρ τῆς γνώμης του τὸν Helie (No 1469), ἀλλὰ καὶ οὗτος αὐτόθι περὶ τῶν ἀστυνομικῶν παραβάσεων ἰδίως πραγματεύεται. Περὶ τῶν παρέδρων μόνον λέγει ὁ Helie ὀλίγον ἀνωτέρω, ὅτι πάντοτε ἐν ἐλλείψει μόνον δημάρχου δύνανται νὰ ἐνεργήσωσιν, ἀλλ' οὐδὲ τὴν διάκρισιν ταύτην θεωροῦμεν ὡς ἐφαρμοζομένην παρ' ἡμῖν, ἀφοῦ ὁ νόμος μόνον ἐπὶ πταισμάτων διέταξε τοῦτο, σιωπᾷ δὲ ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ ἀδικήματα.

Καὶ εἰς ὅσας δὲ περιπτώσεις παραδεχθῇ τις, ὅτι ἀπαιτεῖται κώλυμά τι ἵνα ἐνεργήσῃ ἕτερος ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος, δὲν εἶναι ἀναγκαῖον νὰ βεβαιοῦται τοιοῦτον κώλυμα· ἡ ἀπουσία μόνη τοῦ ἀστυνόμου ἐκ τοῦ τόπου τοῦ πταίσματος εἶναι ἀποχρῶν κώλυμα, ἵνα ἐπιληφθῇ τῆς ἀνακρίσεως ὁ δήμαρχος· μόνον ἂν ὦσιν ἀμφότεροι παρόντες προτιμᾶται ὁ ἀστυνόμος (Helie No 1469).

637. Ἡ ἀνακριτικὴ ἐξουσία τῶν ἀνωτέρω προσώπων ἐκτείνεται εἰς ὅλα τὰ πταίσματα καὶ αὐτὰ ἀκόμη, ὧν ἡ βεβαίωσις ἀνετέθη εἰς εἰδικοὺς ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους, ὡς φέρ' εἰπεῖν, τὰ περὶ τοὺς ἀγροὺς ἢ τὰ δάση, διότι οὐδεὶς νόμος ἀποκλείει αὐτούς, ἀπ' ἐναντίας τὸ ἄρθρ. 2 τοῦ ἀπὸ 1 Ἰουλίου 1838 διατάγματος ἀποδίδει ἀνακριτικὴν ἐξουσίαν εἰς ἅπαντας τοὺς ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους προκειμένου περὶ φθορῶν δένδρων καὶ φυτειῶν. Τοὐναντίον οἱ λοιποὶ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι δὲν ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ προβαίνωσιν εἰς ἀνακρίσεις πταισμάτων, εἰμὴ εἰς ὅσας περιπτώσεις ὁ νόμος ἀπέδωκεν αὐτοῖς ῥητῶς τοι-

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Σ. ΒΕΣΣΑΝΗΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
1968

οὗτον δικαίωμα. Τὸ ἄρθρ. 88 Κανον. Χωροφ. ἀπαγορεύει εἰς τοὺς ἀξιωματικοὺς τῆς χωροφυλακῆς νὰ δέχωνται μηνύσεις ἐπὶ πταισμάτων, καὶ διατάσσει νὰ παραπέμπωσι τοὺς μηνύοντας εἰς τὸν διευθυντὴν τῆς ἀστυνομίας.

638. Αἱ ἀνακριτικαὶ πράξεις, εἰς ἃς οἱ ἀνωτέρω ὑπάλληλοι δύνανται νὰ προχωρήσωσιν, εἶναι κατὰ τὸ ἄρθρ. 136 αἱ ἑξῆς.

α) ἡ συλλογὴ πληροφοριῶν καὶ ἀποδείξεων περὶ τῆς ἀνακριτέας πράξεως καὶ περὶ τοῦ πράξαντος.

β) ἡ συνοπτικὴ ἐξέτασις μαρτύρων καὶ κατηγορουμένων, οὓς κατὰ τὸ ἄρθρ. 138 δὲν κλητεύουσιν, ἀλλα καλοῦσι διὰ ζώσης, ἂν δὲ δὲν ἐμφανισθῶσι διατάττουσι καὶ τὴν διὰ βίας προσαγωγήν των.

γ) ἡ αὐτοψία.

δ) ἡ κατάσχεσις τῶν πειστηρίων, καὶ

ε) ἡ κατ' οἶκον ἔρευνα.

Περὶ ὅλων τούτων τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων εἴπομεν τὰ δέοντα, ταῦτα δὲ ἐφαρμόζονται καθ' ὁλοκληρίαν καὶ ἐνταῦθα.

Παρατηροῦμεν μόνον, ὅτι τὸ ἄρθρ. 136 ἐδ. 2 ἔχει ὡς ἑξῆς. «Περὶ πάντων τούτων πρέπει νὰ συντάσσεται ἔκθεσις ἀκριβής.» Ἐκ τῆς ἐκφράσεως ταύτης ἠδύνατό τις νὰ συμπεράνῃ, ὅτι μία καὶ μόνη ἔκθεσις πρέπει νὰ συνταχθῇ περὶ πάντων, καὶ τοιαῦτα ὑποδείγματα ἐδόθησαν εἰς τοὺς ἀξιωματικοὺς τῆς χωροφυλακῆς (Κανον. Χωροφ. σελ. 410 ἑπομ.). Ἀλλ' εἴδομεν, ὅτι ἑκάστη ἀνακριτικὴ πρᾶξις ἀπαιτεῖ ἰδιαιτέραν ἔκθεσιν· ἐκτὸς δὲ τούτου ἡ ἐν μιᾷ ἐκθέσει ἀνάμιξις διαφόρων ἀνακριτικῶν πράξεων διαφόρους ἀπαιτουσῶν διατυπώσεις καθιστᾷ δύσχρηστον τὴν ἔκθεσιν, καὶ τὴν ὑποβάλλει ἐν συνόλῳ εἰς ἀκυρότητας δι' ἐλλείψεις εἰς μίαν μόνον ἀνακριτικὴν πρᾶξιν λαβούσας χώραν. Ἐντεῦθεν συμπεραίνομεν, ὅτι ἰδιαιτέραν ἔκθεσιν περὶ ἑκάστης ἀνακριτικῆς πράξεως πρέπει νὰ συντάττωσιν οἱ ἀνωτέρω ὑπάλληλοι, ἐκτὸς ἂν πρόκηται περὶ κατ' οἶκον ἐρεύνης, αὐτοψίας καὶ κατασχέσεως πειστηρίων, ὅτε, ὡς εἴδομεν ἐν ἀριθ. 632, δύνανται καὶ μίαν μόνον ἔκθεσιν περὶ πάντων νὰ συντάξωσιν.

Οἱ ἀνωτέρω ὑπάλληλοι δύνανται νὰ διατάξωσι καὶ τὴν σύλληψιν τῶν κατηγορουμένων εἰς τὰ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικήματα,

καὶ νὰ αἰτήσωσι παρὰ τοῦ εἰρηνοδίκου νὰ διατάξῃ ἐνίοτε τὴν προφυλάκισιν αὐτῶν. Καὶ περὶ τούτων πάντων, ὡς καὶ περὶ τῆς δι' ἐγγυήσεως ἀπολύσεως, εἴπομεν τὰ δέοντα (ἰδὲ ἄνω ἀριθμ. 562 ἑπομ. 594. 610).

639. Ἅμα ὁ ἐνεργῶν τὴν ἀνωτέρω ἀνάκρισιν ἀστυνόμος θεωρήσῃ αὐτὴν περαιωμένην, εἰσάγει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ πταισματοδικεῖον διὰ κλήσεως κοινοποιουμένης εἰς τὸν κατηγορούμενον. Ἀλλ' ἂν ἐκ τῆς ἀνακρίσεως ἐξαχθῇ, ὅτι δὲν διεπράχθη ἀξιόποινος πρᾶξις, πρέπει καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ εἰσαχθῇ ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸ ἀκροατήριον; Ὁ εἰσαγγελεὺς ἔχει τὸ μέσον ν' ἀποφύγῃ τὸ ἄτοπον τοῦτο ὑποβάλλων τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ συμβούλιον καὶ ζητῶν τὴν ἀθώωσιν τοῦ κατηγορουμένου. Φρονοῦμεν, ὅτι καὶ ὁ ἀστυνόμος δύναται νὰ μὴ εἰσαγάγῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ πταισματοδικεῖον, περιοριζόμενος ἐπὶ ἐγκλήσεων νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν ἐγκαλοῦντα, ὅτι δὲν ἐγκρίνει νὰ καταδιώξῃ· στηρίζομεν δὲ τὴν γνώμην ταύτην εἰς τὸν λόγον, ὅτι πρὸ τῆς εἰς τὸ ἀκροατήριον κλήσεως δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς εἰσηγμένη ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ ἐπὶ πταισμάτων, ἑπομένως ὁ ἀστυνόμος διατηρεῖ τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐνεργείας του.

640. Τὸ δικαίωμα τοῦ ἀστυνόμου τοῦ εἰσάγειν τὴν κατηγορίαν ἐπὶ πταισμάτων εἰς τὸ πταισματοδικεῖον ἔχει καὶ ὁ παθὼν ὁ ἀποκτήσας τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιωτικῆς κατηγορίας. Ῥητὸν καὶ σαφὲς εἶναι περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου τὸ ἄρθρ. 292 Ποιν. Δικ. ἔχον οὕτω. «Ὁ ἕνεκα πταίσματος ἰδιωτικῶς κατηγορῶν, ἐὰν θέλῃ νὰ ἐνεργήσῃ τὸ δικαίωμα τῆς ἀπ' εὐθείας κλήσεως, δύναται νὰ πράξῃ κατὰ τὸ ἄρθρ. 143 ἄνευ ἐγγράφου προανακρίσεως· εἰμπορεῖ δὲ καὶ πρὸ τούτου νὰ προσκαλέσῃ τὸν ἁρμόδιον ἀστυνόμον ἢ δήμαρχον ἢ δημαρχικὸν πάρεδρον εἰς τὸ νὰ κάμουν τὴν συνοπτικὴν προανάκρισιν.»

§ 2.

Προεισαγωγικὴ ἀνάκρισις ἐπὶ πλημμελημάτων καὶ κακουργημάτων.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

641. Ὁ εἰσαγγελεὺς δύναται νὰ ἐνεργήσῃ ἢ κυρίαν ἢ προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν. Εἴδη ταύτης.
642. Ὁδηγίαι περὶ τὴν ἐκλογήν.
643. Δύναται ὁ εἰσαγγελεὺς καὶ ἄνευ προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως νὰ εἰσαγάγῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἀκροατήριον; Ἐπιχειρήματα ὑπὲρ καὶ κατά.
644. Ἐξέτασις ἐπιχειρημάτων καὶ συμπέρασμα, ὅτι δύναται.
645. Σύμφωνος ἡ νομολογία.
646. Ὅταν ὁ ἀνακριτὴς ἐπιλαμβάνηται αὐτεπαγγέλτως, κυρίαν ἀνάκρισιν ἢ προεισαγωγικὴν ἐνεργεῖ;
647. Εἰς ποίους ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους δύναται ὁ εἰσαγγελεὺς ν' ἀναθέσῃ τὴν προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν;
648. Ἂν πολλοὶ ἐπελήφθησαν συγχρόνως αὐτεπαγγέλτως, τίς προτιμᾶται;
649. Τίς ἐνεργεῖ προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν ἐπὶ ἐκτάκτου λόγῳ προσώπων δικαιοδοσίας.
650. Εἰς ποίας ἀνακριτικὰς πράξεις δύνανται νὰ προβῶσιν οἱ ἐνεργοῦντες προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν;
651. Δύνανται οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι νὰ διευθύνωσι παραγγελίας πρὸς ἄλλους;
652. Ἡ προεισαγωγικὴ ἀνάκρισις εἶναι συνοπτική.
653. Ὁδηγίαι πρὸς τοὺς ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους. Μετάβασις ἐπιτοπίως.
654. Ἐξασφάλισις τῶν ἀποδείξεων.
655. Βεβαίωσις τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἀδικήματος.
656. Περιγραφὴ τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἀδικήματος.
657. Ἰδιαίτεραι ὁδηγίαι ἐπὶ βιαίων θανάτων.
658. Ἐπὶ παιδοκτονίας.
659. Ἐπιτρέπεται σωματικὴ ἔρευνα γυναικῶν;
660. Ἐπὶ φαρμακείας.
661. Ἐπὶ τραυμάτων.
662. Ἐπὶ παντὸς ἐν γένει ἀδικήματος.
663. Ὅταν οἱ αὐτουργοὶ ἄγνωστοι.
664. Σχέσις τῶν ἐνεργούντων προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν ὑπαλλήλων πρὸς τὸν εἰσαγγελέα.
665. Ἐνέργειαι τοῦ εἰσαγγελέως μετὰ τὸ πέρας τῆς προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως· ὑποβολὴ τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸν ἀνακριτήν, εἰς τὸ συμβούλιον, εἰς τὸ ἀκροατήριον.
666. Δικαιώματα ἰδιώτου κατηγόρου.

641. Οἱ εἰσαγγελεῖς λαβόντες μήνυσιν ἢ ἄλλως πληροφορηθέντες, ὅτι πλημμέλημά τι ἢ κακούργημα διεπράχθη, κατὰ μὲν τὸ ἄρθρ. 156 Ποιν. Δικ. ἔχουσι τὸ δικαίωμα καὶ ὀφείλουσι νὰ διευθύνωσι τὰς ἀναγκαίας προσκλήσεις πρὸς τοὺς εἰρηνοδίκας, δημάρχους, παρέδρους, ἢ ἀστυνόμους τῆς ἰδίας αὐτῶν ἢ ξένης περιφερείας, ἢ καὶ πρὸς τοὺς ἀξιωματικοὺς τῆς χωροφυλακῆς καὶ πρὸς ἄλλους εἰσαγγελεῖς, πρὸς βεβαίωσιν τῶν κατὰ τὴν πρᾶξιν καὶ πρὸς συλλογὴν τῶν περὶ τοῦ πράξαντος ἀποδείξεων. Κατὰ δὲ τὸ αὐτὸ ἄρθρ. 156 ἐδ. 2 ἔχουσι προσέτι τὸ δικαίωμα νὰ κάμωσι καὶ ἀμέσως ἐξετάσεις ἰδίας, καὶ πρὸς τοῦτο νὰ ἐνεργῶσι τὰς εἰς τὰ ἄρθρα 136—138. 157 καὶ 159 ἀναφερομένας πράξεις. Τέλος κατὰ τὸ ἄρθρ. 185 Ποιν. Δικ. δύνανται κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς προανακρίσεως, καὶ ἅμα λάβωσι τὴν πρώτην καταμήνυσιν, νὰ κάμωσι παραγγελίας πρὸς τὸν ἀνακριτὴν, ἵνα ἐνεργήσῃ τὴν ἀνάκρισιν.

Καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην καὶ δευτέραν περίπτωσιν ἡ ἀνάκρισις ὀνομάζεται, ὡς εἴδομεν, προεισαγωγικὴ, εἰς δὲ τὴν τρίτην κυρία ἀνάκρισις.

642. Ὁ νόμος ἀφίνει ἐντελῶς ἐλεύθερον τὸν εἰσαγγελέα ἢ νὰ ἐνεργήσῃ μόνος τὰ πρὸς βεβαίωσιν τῆς πράξεως καὶ συλλογὴν τῶν περὶ τοῦ πράξαντος ἀποδείξεων, ἢ νὰ προσκαλέσῃ πρὸς τοῦτο τοὺς βοηθοὺς αὐτοῦ ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους, ἢ νὰ παραπέμψῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν ἀνακριτήν· ἀλλ' εἰς τὴν ἐκλογὴν ταύτην πρέπει νὰ ὁδηγῆται ὑπὸ τῶν ἑξῆς σκέψεων. Ὅτι ὁ κανὼν τοῦ ἀσυμβιβάστου τῶν ἔργων τῆς καταδιώξεως πρὸς τὰ τῆς ἀνακρίσεως εἶναι γενικῶς παραδεδεγμένος ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης καὶ ἀναγνωρίζεται ὑπὸ τῆς νομοθεσίας, ὥστε κατ' ἐξαίρεσιν ἐχορηγήθη αὐτῷ τὸ δικαίωμα τῆς ἀνακρίσεως, ὅθεν τότε μόνον πρέπει νὰ προβαίνῃ ὁ εἰσαγγελεὺς εἰς ἐνέργειαν τῆς προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως, ὅταν δὲν ἦναι δυνατὸν ν' ἀναπληρωθῇ προσφόρως ὑπ' ἄλλου τινὸς ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου.

Ὅτι ὁ ἀνακριτὴς εἶναι ὁ κυρίως ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλος, ὅθεν τότε μόνον πρέπει ν' ἀπευθύνηται εἰς ἄλλους ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους, ὅταν, ἢ τὸ πλημμέλημα φαίνηται ἀσήμαντον, ἢ ἡ διάπραξις τοῦ πλημμελήματος ἢ κακουργήμα-

τος παρίσταται ἀμφίβολος καὶ ἀβεβαία, ἡ ὑπάρχῃ ἀνάγκη ταχείας βεβαιώσεως τῆς ἀξιοποίνου πράξεως. Εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν πρέπει ν' ἀπευθύνηται πρὸς τὸν ἀνακριτήν.

643. Ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει τετάρτη ὁδὸς ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω διαγραφεισῶν τριῶν; Δὲν δύναται ὁ εἰσαγγελεὺς ἐπὶ τῇ βάσει τῆς μηνύσεως ἢ τῶν πληροφοριῶν, ἃς περὶ ἐκτελέσεως πλημμελήματός τινος ἔλαβε, νὰ εἰσαγάγῃ δι' ἀμέσου κλήσεως καὶ ἄνευ ἄλλης τινὸς ἀνακριτικῆς πράξεως τὸν κατηγορούμενον εἰς τὸ ἀκροατήριον;

Πολυχρόνιος καὶ ὁμοιόμορφος πρακτικὴ εἶχε καθιερώσει τὴν καταφατικὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, σκανδαλώδης τις ὅμως ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ ἀκροατήριον εἰσαγωγὴ προεκάλεσε νέαν τοῦ ζητήματος ἐξέτασιν, καθ' ἣν πολλοὶ δικηγόροι, καὶ ἰδίως ὁ Παπαχρήστου, ὑπεστήριξαν, ὅτι δὲν δύναται ὁ εἰσαγγελεὺς ἄνευ προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως νὰ καλέσῃ ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ ἀκροατήριον τὸν κατηγορούμενον. Ἂς ἐξετάσωμεν τοὺς πρὸς ὑποστήριξιν ἑκατέρας τῶν γνωμῶν προτεινομένους λόγους.

Τὰ περὶ τῆς ἀμέσου κλήσεως, λέγουσιν οἱ ὑπερασπισταὶ τῆς πρώτης γνώμης, προβλέπονται ἀπὸ τὸ ἄρθρ. 161 καὶ ἑπόμενα Ποιν. Δικ. Τὸ ἄρθρ. 161, ὁρίζον τὰ προαπαιτούμενα, ἵνα λάβῃ χώραν ἡ ἄμεσος κλῆσις, δύο ἀναφέρει ὡς τοιαῦτα, παρουσίαν τοῦ κατηγορουμένου, καὶ ἀδίκημα ὑπαγόμενον εἰς τοὺς πλημμελειοδίκας. Πῶς λοιπόν, λέγουσι, δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν ὡς ἀναγκαῖον καὶ τρίτον προαπαιτούμενον τὴν ἐνέργειαν προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως;

Τὸ ἄρθρον 156 Ποιν. Δικ. ἰσχυρίζονται οἱ ἀντιδοξοῦντες, ἐπιβάλλει ῥητῶς εἰς τὸν εἰσαγγελέα τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐνεργήσῃ προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν, ἥτις κατὰ τὸ ἄρθρ. 160 τελειώνει ἢ διὰ κλήσεως εἰς τὸ ἀκροατήριον, ἢ ἀναφερομένου τοῦ εἰσαγγελέως εἰς τὸν ἀνακριτὴν ἢ τὸ συμβούλιον. Τὸ ἄρθρον ἑπομένως 161, πραγματευόμενον περὶ τῆς ἀμέσου κλήσεως, ἐξακολουθεῖ ἑρμηνεῦον ἀκριβέστερον τὴν περὶ ἀμέσου κλήσεως διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 160, ὅπερ ἔχει ὡς βάσιν τὴν προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν, καὶ διὰ τοῦτο ἐπὶ τῆς αὐτῆς προϋποθέσεως ἐξακολουθοῦν τὸ ἄρθρ. 161 ἦτο περιττὸν νὰ μνημονεύσῃ τὴν προεισα-

γωγικὴν ἀνάκρισιν. Τέλος, λέγουσι, τὸ ἄρθρ. **143** προκειμένου περὶ πταισμάτων διέταξε ῥητῶς, ὅτι δύναται ὁ ἀστυνόμος κτλ. *ἄνευ ἐγγράφου προδικασίας* νὰ καλέσῃ εἰς τὸ ἀκροατήριον, τοιαύτη δὲ ῥητὴ διάταξις δὲν ὑπάρχει ἐπὶ πλημμελημάτων· ὑπὲρ τῆς γνώμης ταύτης ἠδύνατό τις νὰ ἐπικαλεσθῇ καὶ τὸ ἄρθρ. **294** Ποιν. Δικ. καθ' ὃ ὁ ἰδιώτης κατήγορος, ἐὰν θέλῃ νὰ κάμῃ ἀπ' εὐθείας κλῆσιν, προσκαλεῖ τοὺς ἁρμοδίους εἰρηνοδίκας κτλ. πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς συνοπτικῆς προανακρίσεως.

644. Ἐν τούτοις φρονοῦμεν, ὅτι ἡ πρώτη γνώμη εἶναι ὀρθοτέρα, καὶ ὅτι τὰ ἐπιχειρήματα τῆς δευτέρας δὲν εἶναι ἀκαταμάχητα. Καὶ πρῶτον ἡ φράσις «ἔχουσι τὸ δικαίωμα καὶ ὀφείλουσι» τοῦ ἄρθρ. **156** δὲν σκοπεῖ, καθ' ἡμᾶς, νὰ ἐπιβάλῃ εἰς τοὺς εἰσαγγελεῖς ἀπαράβατον ὑποχρέωσιν πρὸς ἐπιχείρησιν προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως. Ὁσάκις ὁ νόμος χορηγεῖ εἰς ἀρχήν τινα δικαίωμά τι, ἀμφίβολον μένει, ἂν ἀπαιτῇ παρὰ τῆς ἀρχῆς τὴν ἐξάσκησιν τοῦ δικαιώματος τούτου, ἢ ἐπαφίνηται εἰς τὴν ἐλευθέραν βούλησίν της, καὶ διὰ τοῦτο ὁσάκις ὁ νόμος ἀπαιτεῖ καὶ τὴν ἐξάσκησιν τοῦ δικαιώματος προσθέτει πάντοτε, ὅτι ἡ ἀρχὴ ἔχει δικαίωμα καὶ *ὑποχρέωσιν*. Πολλάκις ἐν τῇ νομοθεσίᾳ ἡμῶν ἐγένετο χρῆσις τῆς ἐκφράσεως ταύτης. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 1 τοῦ νόμου τῆς 12 Ὀκτωβρίου **1841** οἱ πρόξενοι κτλ. ἔχουσι τὸ δικαίωμα καὶ τὴν *ὑποχρέωσιν* νὰ ἐπιχειρῶσι κτλ. Κατὰ τὸ ἄρθρ. **34** Ὑγειον. νόμου ὁ ὑγειονόμος ἔχει τὸ δικαίωμα καὶ τὸ *χρέος* νὰ ἐνεργῇ κτλ. Τοὐναντίον ὁσάκις ὁ νόμος παρέλειψε νὰ προσθέσῃ τὴν ἔκφρασιν «καὶ ὑποχρέωσιν» ἡ ἀρχὴ μόνον ὁσάκις ἐγκρίνει κάμνει χρῆσιν τοῦ δικαιώματος· οὕτως οἱ νομάρχαι π. χ. καὶ οἱ ἔπαρχοι, οἵτινες κατὰ τὸ ἄρθρ. **18** Ποιν. Δικ. *δικαίωμα* ἔχουσι βεβαιώσεως κτλ. δὲν παραβαίνουσι τὰ καθήκοντά των, ἂν δὲν κάμωσι χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τούτου. Ἡ ἀληθὴς ἑπομένως ἔννοια τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. **156** «ἔχουσι τὸ δικαίωμα καὶ ὀφείλουσιν» εἶναι, ὅτι ὑποχρεοῦνται οἱ εἰσαγγελεῖς νὰ ποιήσωσι χρῆσιν τοῦ περὶ καταδιώξεως τῶν ἀδικημάτων δικαιώματός των, ἀπευθύνοντες τὰς ἀναγκαίας προσκλήσεις πρὸς τοὺς εἰρηνοδίκας, καὶ ὅτι ἀπρακτοῦντες παραβαίνουσι τὰ καθήκοντά των, οὐχὶ ὅμως καὶ νὰ καθιερώσῃ ὡς ὑ-

ποχρεωτικὴν καὶ ἀναπόφευκτον τὴν πορείαν ταύτην, διότι οὐ μόνον ἐν τῷ ἐδ. 2 διαγράφει ἑτέραν πορείαν, τὴν τῆς αὐτοπροσώπου ἐνεργείας τοῦ εἰσαγγελέως, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ ἄρθρ. 185 Ποιν. Δικ. καθιερώνει, ὡς εἴδομεν, τρίτην, τὴν παραγγελίαν εἰς τὸν ἀνακριτήν. Ὅτι δὲ τοιαύτη εἶναι ἡ ἔννοια τοῦ ἄρθ. 156 προκύπτει καὶ ἐκ τοῦ ἄρθρ. 135 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ ἐπίσης «οἱ ἀστυνόμοι . . . . ἔχουσι δικαίωμα καὶ χρεωστοῦν νὰ ἐνεργοῦν τὰ πρὸς βεβαίωσιν τῶν πταισμάτων,» καὶ ἐν τούτοις οὐ μόνον δὲν εἶναι ἀπαράβατος ἡ ὑποχρέωσις αὕτη, ἀλλ' ἐπέρχεται τὸ ἄρθρ. 143 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ δὲν πρέπει νὰ τὴν τηρῶσι κατὰ κανόνα. Οὐδεμίαν λοιπὸν ἐπιῤῥοὴν ἔχουσιν εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος αἱ φράσεις *ἔχουσι τὸ δικαίωμα καὶ ὀφείλουσι* τοῦ ἄρθρ. 156, καὶ ὑπολείπεται νὰ ἐξετασθῇ, ἂν τὸ ἄρθρ. 161 καθιεροῖ νέαν τινὰ ὁδὸν, ἣν δύναται ὁ εἰσαγγελεὺς ν' ἀκολουθήσῃ, ἢ προϋποτίθησι τὴν ἐνέργειαν τῆς προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως.

Δύο μόνον ἐπιχειρήματα προτείνονται ὑπὲρ τῆς δευτέρας ἰδέας, ὅτι τὸ ἄρθρ. 161 ἕπεται εἰς τὸ ἄρθρ. 160, ὅπερ ὁρίζει τοὺς τρόπους τῆς ἀποπερατώσεως τῆς προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως, καὶ φαίνεται ὡς ἐπεξήγησις ἑνὸς τῶν τρόπων τούτων, ἤτοι τῆς ἀπ' εὐθείας κλήσεως, καὶ ὅτι διαγράψας ὁ νόμος τὴν ὁδὸν ταύτην ἐπὶ πταισμάτων ἐξεφράσθη καθαρώτερον. Ἀλλὰ τὸ μὲν πρῶτον ἐπιχείρημα ἤθελεν ἔχει ἰσχύν τινα, ἂν ἐξήντλει μέχρι τοῦ ἄρθρ. 160 ὁ νόμος ὅλα τὰ περὶ προανακρίσεως, ἀλλ' ἀφοῦ καὶ μετὰ τὸ περὶ ἀμέσου κλήσεως ἐπανέρχεται ἐν τοῖς ἄρθρ. 168 καὶ ἑπομ. εἰς τὰς περιπτώσεις τῆς προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως καὶ εἰς τὰς κατ' αὐτὴν ἐνεργουμένας ἀνακριτικὰς πράξεις, δὲν εἶναι εὐλογώτερον νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι σκοπῶν ὁ νομοθέτης νὰ καθιερώσῃ τὴν ἄμεσον κλῆσιν καὶ πρὶν ἐνεργηθῇ προεισαγωγικὴ ἀνάκρισις καὶ μετὰ, καταλληλότερον ἦτο νὰ πραγματευθῇ περὶ αὐτῆς, ἀφοῦ διαγράψῃ ἐν συντόμῳ τί ἐστὶ προεισαγωγικὴ ἀνάκρισις; Ὑπὲρ τῆς ἰδέας ταύτης συνηγορεῖ μεγάλως ἡ περίπτωσις, ὅτι καὶ ἐπὶ πταισμάτων τὴν αὐτὴν ἠκολούθησε πορείαν διαγράψας πρῶτον τὰ περὶ προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως, καὶ ἔπειτα καθιερώσας τὴν ἄνευ αὐτῆς ἀπ' εὐ-

θείας κλῆσιν, ἥτις μάλιστα ἐκεῖ εἶναι ὁ γενικὸς κανών. Ἐκτὸς τούτου αἱ γενικαὶ καὶ ἐπιτακτικαὶ ἐκφράσεις τοῦ ἄρθρ. 161 ἀποδεικνύουσιν, ὅτι ἀσχέτως τῶν προηγουμένων ἐσκόπει ὁ νομοθέτης νὰ καθιερώσῃ γενικὸν κανόνα ἐπὶ πάσης περιπτώσεως· ἂν τὴν περίπτωσιν τοῦ ἄρθρ. 160 εἶχε μόνον ὑπ' ὄψιν ὁ νομοθέτης, ἠδύνατο ν' ἀναφέρῃ τοῦτο σαφῶς, προσθέτων τὴν φράσιν «εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ προηγουμένου ἄρθρου.»

Τὸ δὲ δεύτερον ἐπιχείρημα ἀποκρούεται ἐκ τῆς παρατηρήσεως, ὅτι ἦτον περιττὸν νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ ἄρθρ. 161 τὴν φράσιν «ἄνευ ἐγγράφου προδικασίας» τοῦ ἄρθρ. 143, ἀφοῦ ὥρισεν ἀκριβῶς τί καὶ μόνον ἀπαιτεῖ, ἵνα λάβῃ χώραν ἡ ἀπ' εὐθείας κλῆσις.

Ἀλλ' ἐκτὸς τούτων πότε πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐνεργηθεῖσα ἡ προεισαγωγικὴ ἀνάκρισις; Ὁ νόμος διαγράφει τὰς πράξεις, εἰς ἃς δύναται νὰ προβῶσιν οἱ ἐνεργοῦντες αὐτὴν ὑπάλληλοι, ἀλλ' οὐδαμοῦ ὁρίζει, ὅτι πρέπει νὰ ἐνεργηθῶσιν ἅπασαι ἤ τινες ἐξ αὐτῶν, ἵνα θεωρηθῇ περαιωμένη ἡ προεισαγωγικὴ ἀνάκρισις. Τοὐναντίον τὸ ἄρθρ. 156 ὑποχρεοῖ τὸν εἰσαγγελέα νὰ ἀπευθύνῃ τὰς *ἀναγκαίας* προσκλήσεις· ἐντεῦθεν πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι εἰς τὸν εἰσαγγελέα ἀνέθηκεν ὁ νόμος νὰ κρίνῃ καὶ ἀποφασίσῃ ἂν πρὸς ἐπιτυχῆ ἐκδίκασιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ᾖναι ἀνάγκη νὰ προηγηθῶσιν ἐξετάσεις καὶ ποῖαι, καὶ ἐπομένως δύναται ὁ εἰσαγγελεὺς νὰ κλητεύσῃ ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ ἀκροατήριον, ὅταν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πρώτων πληροφοριῶν πεισθῇ, ὅτι οὐδεμία πρόσκλησις εἶναι ἀναγκαία. Τοιαύτη ἔννοια πρέπει ν' ἀποδοθῇ καὶ εἰς τὸ περὶ ἰδιώτου κατηγόρου ἄρθρ. 294 Ποιν. Δικ.

645. Ἡ νομολογία τοῦ Ἀρ. Πάγου ὑποστηρίζει τὴν γνώμην ταύτην. Ἡ ὑπ' ἀριθ. 78 τοῦ 1845 ἀπόφασις τὴν καθιεροῖ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐπιφυλάξεως, διότι τὴν ἔκφρασιν τοῦ ἄρθρου 161 «*νὰ καλῇ ἀμέσως*» ἑρμηνεύει ὡς σημαίνουσαν, ὅτι δύναται ὁ εἰσαγγελεὺς νὰ καλῇ ἄνευ προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως· ἐκτὸς τούτου ἡ μὲν ὑπ' ἀριθ. 105 τοῦ 1856 ἀπόφασις ἀποφαίνεται, ὅτι ἡ ἐξέτασις τοῦ κατηγορουμένου δὲν θεωρεῖται ἀναγκαῖον στοιχεῖον τῆς προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως, ἡ δὲ ὑπ' ἀριθ.

19 τοῦ 1850, ὅτι ἔκθεσις ἰατροῦ ἐπὶ τραυμάτων εἶναι ἀρκοῦσα προανάκρισις, ἵνα εἰσαχθῇ ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸ ἀκροατήριον. Κατὰ δὲ τὴν ὑπ' ἀριθ. 19 τοῦ 1866 ἀπόφασιν τοῦ Ἀρ. Πάγου ἡ ἔννοια τῶν ἄρθρ. 160 καὶ 161 ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀμφιβολίας εἶναι, ὅτι ὁ εἰσαγγελεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα μετὰ συνοπτικήν τινα προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν, δυναμένην κατὰ τὴν κρίσιν του νὰ τὸν πείσῃ ὁπωσδήποτε περὶ τοῦ ἀξιοποίνου τῆς πράξεως καὶ περὶ τῆς ἐνοχῆς τοῦ κατηγορουμένου, νὰ καλέσῃ ἀμέσως εἰς τὸ ἀκροατήριον τὸν κατηγορούμενον, ὅταν ᾖναι παρὼν καὶ ἡ πρᾶξις ὑπάγηται εἰς τοὺς πλημμελειοδίκας. Ἔτι σαφέστερον ἐκφράζεται ἡ ὑπ' ἀριθ. 142 τοῦ 1870 ἀπόφασις, καθ' ἣν ἀπὸ τὴν κρίσιν τοῦ εἰσαγγελέως ἐξαρτᾶται, ἂν μετὰ τὴν ἔγκλησιν ἢ μετὰ τὴν προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν πρέπει νὰ εἰσαχθῇ ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸ ἀκροατήριον. Ἡ αὐτὴ δὲ ἀπόφασις ὡς καὶ ἡ ὑπ' ἀριθ. 48 τοῦ 1864 ἀποφαίνονται, ὅτι ἡ ἔλλειψις προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως ἐπὶ πλημμελημάτων δὲν ἀποτελεῖ λόγον ἀναιρέσεως. Τέλος ἀναβαλόντος ποτὲ πλημμελειοδικείου νὰ ἀποφασίσῃ ἐπὶ τῷ τέλει τοῦ νὰ ἐνεργηθῇ ἀνάκρισις, ὁ Ἀρ. Πάγος ἀνήρεσε τὴν ἀπόφασίν του ἕνεκεν ὑπερβάσεως καθηκόντων (Ἀπόφ. 96 τοῦ 1868).

646. Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω (ἀριθ. 611) τριῶν ὁδῶν, ἃς ὁ εἰσαγγελεὺς δύναται νὰ παρακολουθήσῃ, ἅπαντες οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι δύνανται, ὡς εἴπομεν, (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 434 ἐπομ.) νὰ προβῶσι καὶ ἄνευ παραγγελίας τοῦ εἰσαγγελέως εἰς ἀνακρίσεις, ὅταν τὸ ἀδίκημα ἐπ' αὐτοφώρῳ, ἢ ἐκ τῆς ἀναβολῆς προέρχηται κίνδυνος. Καὶ ἡ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐνεργουμένη ἀνάκρισις ὡς προεισαγωγικὴ θεωρεῖται, ἂν ἐνηργήθη ὑπὸ τῶν βοηθῶν τοῦ εἰσαγγελέως ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων. Ἀλλ' ἂν ἐνηργήθη ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ ὡς κυρία ἢ ὡς προεισαγωγικὴ ἀνάκρισις πρέπει νὰ θεωρηθῇ; Τὸ ζήτημα εἶναι σπουδαῖον, διότι ἡ διάφορος αὐτοῦ λύσις θὰ ἔχῃ ἀντιθέτους πρακτικὰς συνεπείας. Ἂν ἡ ἀνάκρισις ᾖναι προεισαγωγικὴ, δύναται νὰ τὴν ἀφαιρέσῃ ὁ εἰσαγγελεὺς ἀπὸ τὸν ἀνακριτὴν καὶ νὰ τὴν συμπληρώσῃ αὐτὸς ἢ διὰ τῶν βοηθῶν του, ἢ νὰ εἰσαγάγῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἀκροατήριον· ἂν τοὐναντίον ἡ ἀνάκρισις κυρία, οὐδεμίαν ὁ εἰσ-

αγγελεὺς δύναται νὰ ἐνεργήσῃ ἀνακριτικὴν πρᾶξιν, καὶ ὀφείλει νὰ ὑποβάλῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ συμβούλιον. Ἐν Γαλλίᾳ παραδέχονται, ὅτι τὸ ἐπ' αὐτοφώρῳ τοῦ ἀδικήματος ἐπέκτασιν μόνον ἐπιφέρει τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνακριτοῦ, χορήγοῦν αὐτῷ τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιλαμβάνηται ἄνευ παραγγελίας, νὰ ἐκτελῇ μόνος καὶ οὐχὶ διὰ τοῦ εἰσαγγελέως τὰ ἐντάλματά του κτλ. δὲν ἀφαιρεῖ ὅμως ἀπὸ τὸν ἀνακριτὴν οὐδὲν τῶν συνήθων αὐτοῦ δικαιωμάτων καὶ καθηκόντων (Helie No 2068), καὶ διὰ τοῦτο ἅμα φθάσῃ ὁ ἀνακριτὴς, ἀποκλείει ὅλους τοὺς λοιποὺς ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους, ὡς καὶ τὸν εἰσαγγελέα, ὅστις αἰτήσεις δύναται πλέον νὰ ὑποβάλῃ τῷ ἀνακριτῇ (Helie No 1454). Ἡ ἡμετέρα Ποινικὴ Δικονομία, ἥτις πολλάκις παρέβλεψε τὴν ριζικὴν μεταξὺ ἀνακριτοῦ καὶ λοιπῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων διαφορὰν, καὶ εἰς τὴν πρακειμένην περίπτωσιν οὐδεμίαν ποιεῖ διάκρισιν. Κατὰ μὲν τὸ ἄρθρ. 157 ὀφείλουσι πάντες οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι νὰ πέμψωσι παραχρῆμα τὰς ἐκθέσεις των εἰς τὸν εἰσαγγελέα, κατὰ δὲ τὸ ἄρθρ. 158 Ποιν. Δικ. ἡ προτεραιότης χορηγεῖ ἄνευ διακρίσεως τὴν προτίμησιν, ἐκτὸς ἂν διατάξῃ ἄλλως ὁ εἰσαγγελεύς· κατὰ δὲ τὸ ἄρθρ. 160 δύναται οὗτος νὰ εἰσαγάγῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἀκροατήριον ἄνευ διακρίσεως ἂν ἡ προεισαγωγικὴ ἀνάκρισις ἐνηργήθη ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ. Ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ περὶ ἀνακριτοῦ κεφαλαίῳ διαγράφει ὁ νόμος τὴν κατὰ παραγγελίαν ἐνέργειαν τοῦ ἀνακριτοῦ (ἄρθρ. 187 καὶ ἑπομ), τὴν δὲ ἐξ ἐπαγγέλματος μνημονεύει μόνον (ἄρθρ. 184 Ποιν. Δικ.), χωρὶς νὰ διαγράφῃ ἰδίας περὶ αὐτῆς διατυπώσεις, ἑπομένως θὰ ἐφαρμοσθῶσιν οἱ ἐν τῷ περὶ προεισαγωγικῆς κεφαλαίῳ ἀναφερόμενοι. Συμπεραίνομεν ἑπομένως, ὅτι κατὰ τὴν Ποινικὴν ἡμῶν Δικονομίαν ἡ ἄνευ παραγγελίας ἀνάκρισις εἶναι πάντοτε προεισαγωγικὴ παρ' οἱουδήποτε καὶ ἂν ἐνεργῆται (cont. Βικέλ. σελ. 21) (1).

Κατὰ τ' ἀνωτέρω προεισαγωγικὴ ἀνάκρισις ὑπάρχει, ὅταν ὁ εἰσαγγελεὺς προβαίνῃ αὐτοπροσώπως εἰς ἐνέργειαν ἀνακριτικῶν

(1) Ὁ Σαρίπολος ἐν § 891. 910. 950 διαγράφει τὰς μεταξὺ ἀνακριτοῦ καὶ εἰσαγγελέως σχέσεις, οἵας ἐν Γαλλίᾳ παραδέχονται ταύτας· πῶς ὅμως τότε πρέπει νὰ ἑρμηνευθῇ τὸ ἄρθρ 158 Ποιν. Δικ.;

πράξεων, ὅταν οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι προβαίνωσιν αὐτεπαγγέλτως εἰς ἐνέργειαν ὁμοίων πράξεων ἕνεκα τοῦ ἐπ' αὐτοφώρῳ τοῦ ἀδικήματος ἢ τοῦ ὡς ἐκ τῆς ἀναβολῆς κινδύνου, καὶ τέλος, ὅταν ὁ εἰσαγγελεὺς ἀναθέτῃ τὴν ἐνέργειαν ὁμοίων πράξεων εἰς ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους πλὴν τοῦ ἀνακριτοῦ.

647. Εἰς ποίους δὲ ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους δύναται ὁ εἰσαγγελεὺς ν' ἀναθέσῃ τὴν προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν; Τὸ ἄρθρ. **157** ἀπαριθμεῖ τοὺς εἰρηνοδίκας, δημάρχους, δημαρχικοὺς παρέδρους ἢ ἀστυνόμους τῆς ἰδίας ἢ ξένης περιφερείας, τοὺς ἀξιωματικοὺς τῆς χωροφυλακῆς, καὶ τέλος ἄλλους εἰσαγγελεῖς.

Κυρίως ὁ εἰσαγγελεὺς μόνον εἰς τοὺς εἰρηνοδίκας, δημάρχους, δημαρχικοὺς παρέδρους, ἢ ἀστυνόμους τῆς ἰδίας του περιφερείας ἔπρεπε ν' ἀπευθύνῃ προσκλήσεις περὶ ἀνακρίσεως, προκειμένου δὲ περὶ ξένης περιφερείας ἔπρεπε νὰ διαβιβάζῃ αὐτὰς διὰ τοῦ εἰσαγγελέως, εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου οἱ ἀνωτέρω ὑπάλληλοι διατελοῦσιν, ἀλλὰ πρὸς ἀποφυγὴν βραδύτητος τῷ ἐχορήγησεν ὁ νόμος καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἀμέσου αὐτῶν προσκλήσεως. Τὸ δικαίωμα ὅμως τοῦτο δὲν ἐκτείνεται καὶ εἰς τοὺς ἀξιωματικοὺς τῆς χωροφυλακῆς, διότι ῥητῶς τὸ ἄρθρ. **157** μόνον ὡς πρὸς τοὺς εἰρηναδίκας, δημάρχους, παρέδρους, ἢ ἀστυνόμους τὸ καθιέρωσεν.

Ἀμφίβολον εἶναι, ἂν, προκειμένου περὶ δημάρχου, δημαρχικοῦ παρέδρου καὶ ἀστυνόμου, δύναται ὁ εἰσαγγελεὺς ν' ἀπευθύνηται εἰς ὅν τινα ἐγκρίνει ἐξ αὐτῶν, ἢ μόνον ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ ἀστυνόμου εἰς τὸν δήμαρχον, καὶ μόνον ἐν ἐλλείψει αὐτοῦ εἰς τὸν πάρεδρον. Ἐξεθέσαμεν ἀνωτέρω (ἀριθ. **636**) τοὺς λόγους, ἕνεκα τῶν ὁποίων φρονοῦμεν, ὅτι μόνον ἐπὶ πταισμάτων πρέπει νὰ γείνῃ ἡ διάκρισις αὕτη, καὶ ὅτι ἐπὶ προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως πλημμελημάτων καὶ κακουργημάτων ὁ νόμος ὑπέβαλεν ἅπαντας συγχρόνως ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ εἰσαγγελέως, ὅστις δύναται ν' ἀπευθυνθῇ εἰς ὅν τινα ἐξ αὐτῶν ἐγκρίνει.

Τὸ ἄρθρ. **157** Ποιν. Δικ. ἀναφέρει, ὡς εἴδομεν, τοὺς ἀξιωματικοὺς τῆς χωροφυλακῆς, οὐχὶ δὲ καὶ τοὺς διοικοῦντας ὑπαξιωματικοὺς ὅπου δὲν εὑρίσκονται ἀξιωματικοί, ὡς ἀναφέρει τὸ ἄρθρ. **17** ἐδ. **4** Ποιν. Δικ. ἐντεῦθεν ἐγεννήθη ζήτημα, ἂν δύνα-

ται ὁ εἰσαγγελεὺς ν' ἀπευθυνθῇ εἰς ὑπαξιωματικοὺς τῆς χωροφυλακῆς· ὁ Βικέλας (σελ. 57 στοιχεῖον γ) ὑποστηρίζει ἕνεκα τῆς σιωπῆς ταύτης, ὅτι δὲν δύναται, καὶ ὅτι ἐπομένως μόνον αὐτεπαγγέλτως εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ ἄρθρ. 157 δύνανται οἱ ὑπαξιωματικοὶ τῆς χωροφυλακῆς νὰ ἐνεργήσωσι προεισαγωγικὰς ἀνακρίσεις. Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ γνώμη αὕτη εἶναι ἐσφαλμένη. Ἡ παράλειψις τοῦ ἄρθρ. 157 πρέπει, καθ' ἡμᾶς, νὰ θεωρηθῇ ὡς γενομένη πρὸς ἀποφυγὴν ἐπαναλήψεως τῆς ἐν τῷ ἄρθρ. 17 ἐδ. 4 γενικῆς ἀρχῆς, καθ' ἣν, ὅπου ἀξιωματικοὶ δὲν εὑρίσκονται, ἡ ἀνάκρισις γίνεται παρὰ τῶν ἐκεῖ διοικούντων ὑπαξιωματικῶν. Δὲν δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν διατί ὁ νόμος ἐπέτρεψε μὲν εἰς τοὺς ὑπαξιωματικοὺς τῆς χωροφυλακῆς νὰ προβαίνωσιν αὐτεπαγγέλτως εἰς ἀνακρίσεις, ὁσάκις τὸ ἀδίκημα ἐπ' αὐτοφώρῳ ἢ νομίζουσιν, ὅτι ἐκ τῆς ἀναβολῆς προέρχεται κίνδυνος, ἀπηγόρευσε δὲ εἰς τὸν εἰσαγγελέα ν' ἀναθέτῃ αὐτοῖς τὴν προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν, ὁσάκις ἐγκρίνει. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου τὸ ἄρθρ. 17 Ποιν. Δικ. διατάσσει ῥητῶς, ὅτι «ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν καὶ κατὰ *παραγγελίαν* τοῦ εἰσαγγελέως γίνεται ἡ προανάκρισις . . . . ἐδ. 4 ὑπὸ τῶν ἀξιωματικῶν τῆς χωροφυλακῆς καὶ ὅπου δὲν εὑρίσκονται ἀξιωματικοὶ παρὰ τῶν ἐκεῖ διοικούντων ὑπαξιωματικῶν.» Πῶς ἀπέναντι τῶν διατάξεων τούτων δύναταί τις ν' ἀποκλείσῃ τὴν κατὰ παραγγελίαν ἐνέργειαν τῶν ὑπαξιωματικῶν;

648. Ἀλλ' οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι δύνανται, ὡς εἴδομεν, καὶ αὐτεπαγγέλτως νὰ ἐπιχειρήσωσι προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν, ἀνάγκη ἑπομένως νὰ ἐξετάσωμεν τί γενήσεται ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν πολλοὶ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι αὐτεπαγγέλτως προέβησαν συγχρόνως εἰς προεισαγωγικὰς ἀνακρίσεις. Τὴν περίπτωσιν ταύτην προβλέπει τὸ ἄρθρ. 158, καθ' ὃ «ἡ κατὰ τὸ ἄρθρ. 31 Ποιν. Δικ. προτίμησις ἀποφασίζει τίς πρέπει νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν, ἐκτὸς ἂν ὁ εἰσαγγελεὺς διατάξῃ ἄλλως ἢ ἀναλάβῃ αὐτὸς τὴν φροντίδα.» Καὶ ἑρμηνεύοντες μὲν τὸ ἄρθρ. 31 εἴδομεν, ὅτι κατ' αὐτὸ προτιμᾶται ἡ πρότερον ἐκδοῦσα τὴν κλῆσιν τοῦ κατηγορουμένου ἢ τὸ κατ' αὐτοῦ ἔνταλμα συλλήψεως ἀνακριτικὴ ἀρχή, ἐξετάζοντες δὲ

τὰς περιπτώσεις τῆς πρσεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως εἴδομεν, ὅτι καὶ ὁ ἀνακριτὴς ἐξομοιοῦται μὲ τοὺς λοιποὺς ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους, ὥστε καὶ αὐτὸς ὑπάγεται εἰς τὴν προτίμησιν τοῦ ἄρθρ. 31, καὶ παρ' αὐτοῦ δύναται ν' ἀφαιρέσῃ τὴν προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν ὁ εἰσαγγελεὺς, ἵνα τὴν ἀναθέσῃ εἰς ἄλλον. Καὶ εἰς μὲν τὸ τελευταῖον τοῦτο μέτρον οὐδεὶς εἰσαγγελεὺς θέλει προβῆ ποτὲ, τοὐναντίον πιστεύομεν, ὅτι οὐδεὶς θὰ διστάσῃ νὰ ἀναθέσῃ τὴν ἐξακολούθησιν τῆς ἀνακρίσεως εἰς τὸν ἀνακριτὴν, καὶ ἂν ἄλλος ἔχῃ δικαίωμα προτιμήσεως.

Ἀλλὰ καὶ ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ εἰσαγγελέως ἔπρεπεν ὁ νόμος νὰ καθιερώσῃ πάντοτε προτίμησιν ὑπὲρ τοῦ ἀνακριτοῦ, καὶ κατὰ δεύτερον λόγον ὑπὲρ τοῦ εἰρηνοδίκου, ὅστις ὡς δικαστικὸς ὑπάλληλος παρέχει πολὺ μείζονας τῶν λοιπῶν ἐγγυήσεις, μόνον δὲ μεταξὺ τῶν ὑπολοίπων ἔπρεπε νὰ καθιερώσῃ τὴν ἐν τῷ ἄρθρῳ 158 προτίμησιν.

649. Τέλος ἐπὶ ἀδικημάτων ὑπαγομένων εἰς τὴν λόγῳ προσώπων ἔκτακτον δικαιοδοσίαν, τὴν προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν ἐνεργεῖ ὁ παρ' ἐφέταις εἰσαγγελεὺς ἢ ὁ πρόεδρος τῶν ἐφετῶν, ὅταν προβαίνῃ αὐτεπαγγέλτως, δυνάμενοι ν' ἀναθέσωσιν αὐτὴν εἰς ἄλλους εἰσαγγελεῖς καὶ ἀνακριτὰς (ἄρθρ. 43 Ποιν. Δικ.) (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 356).

650. Ὁ εἰσαγγελεὺς ἐπιχειρῶν προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν δύναται κατὰ τὸ ἄρθρ. 156 ἐδ. 2 νὰ ἐνεργήσῃ ὅσας καὶ οἱ ἀστυνόμοι ἀνακριτικὰς πράξεις, ἤγουν, α) νὰ συλλέγῃ πληροφορίας περὶ τῆς ἀνακριτέας πράξεως καὶ τοῦ πράξαντος, β) νὰ ἐξετάζῃ μάρτυρας καὶ κατηγορουμένους συνοπτικῶς, γ) νὰ μεταβαίνῃ ἐπιτοπίως, ἵνα ἐνεργῇ αὐτοψίας, δ) νὰ ἐνεργῇ κατασχέσεις, ε) νὰ διεξάγῃ πραγματογνωμοσύνας, ς) νὰ ἐνεργῇ κατ' οἶκον ἐρεύνας, καὶ ζ) νὰ συλλαμβάνῃ τοὺς κατηγορουμένους, ἂν τὸ ἔγκλημα ἦναι ἐπ' αὐτοφώρῳ.

Οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι, προβαίνοντες ἐπίσης αὐτεπαγγέλτως εἰς τὴν ἐνέργειαν ἀνακρίσεων, δύνανται ἐπίσης νὰ ἐνεργήσωσιν ὅλας τὰς ἀνωτέρω ἀνακριτικὰς πράξεις κατὰ τὰς ῥητὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 157 Ποιν. Δικ. (1). Τέλος καὶ οἱ κατὰ

(1) Παρατηρητέον, ὅτι κατὰ τὴν ὑπ' ἀριθ. 67 τοῦ 1857 ἀπόφασιν

παραγγελίαν τοῦ εἰσαγγελέως προβαίνοντες εἰς ἀνάκρισιν βοηθοὶ αὐτοῦ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι τὰς αὐτὰς πράξεις δύνανται νὰ ἐνεργήσωσιν, ἐκτὸς ἂν ἡ παραγγελία τοῦ εἰσαγγελέως περιορίζηται εἴς τινας ἐξ αὐτῶν μόνον.

651. Ἐνδεχόμενον νὰ παρασταθῇ ἀνάγκη νὰ ἐνεργηθῇ ἀνακριτική τις πρᾶξις ἐκτὸς τῆς περιφερείας τοῦ ἐπιληφθέντος τῆς προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου· τί ὀφείλει νὰ πράξῃ οὗτος ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει; Κατὰ κανόνα ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος ὀφείλει νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν εἰσαγγελέα, ἵνα ἀναθέσῃ οὗτος τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν ἁρμόδιον ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον τῆς ἰδίας του ἢ καὶ ξένης περιφερείας. Τοιαύτην μάλιστα περίπτωσιν ῥητῶς προβλέπει τὸ ἄρθρ. 102 Κανον. Χωρ. Ἀλλ' εἰς κατεπειγούσας περιστάσεις δύναται, φρονοῦμεν, ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος ν' ἀναθέσῃ ἀπ' εὐθείας εἰς τὸν ἁρμόδιον συνάδελφόν του τὴν ἀνακριτικὴν πρᾶξιν, εἰδοποιῶν περὶ τούτου τὸν εἰσαγγελέα. Στηρίζομεν δὲ τὴν γνώμην ταύτην εἰς τὸν λόγον, ὅτι ὅμοιον δικαίωμα ἐχορηγήθη τῷ ἀνακριτῇ, ν' ἀναθέτῃ πᾶσαν ἀνακριτικὴν πρᾶξιν εἰς τοὺς εἰρηνοδίκας (ἄρθρ. 201 καὶ ἐπόμ. Ποιν. Δικ.), καὶ ὅτι τὸ δικαίωμα τῆς ἀναθέσεως ἐθεωρήθη ὡς προκύπτον καὶ ἄνευ ῥητοῦ νόμου ἐκ τῶν γενικῶν ἀρχῶν τῆς ποινικῆς διαδικασίας.

652. Διεγράψαμεν ἀνωτέρω τοὺς κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων τηρητέους κανόνας καὶ διατυπώσεις, ὥστε δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ προσθέσωμέν τι περὶ αὐτῶν ἐνταῦθα. Μόνον ἕνα νέον κανόνα τίθησιν ἐπὶ τῆς προεισαγωγικῆς ἐν γένει ἀνακρίσεως τὸ ἄρθρ. 160 Ποιν. Δικ. τὸν κανόνα τῆς συνοπτικότητος. Ὡς πρὸς τοῦτον παρατηροῦμεν, ὅτι πάντοτε εἶναι καλὴ ἡ συνοπτικότης, ἀλλ' ὁσάκις δὲν παραβλάπτει τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας· ὅθεν τὴν ἀνακάλυψιν ταύτην πρέπει νὰ ἔχωσι πρὸ πάντων ὑπ' ὄψιν οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι, καὶ μόνον καθ' ὅσον δὲν παραβλάπτεται αὕτη νὰ ἐνεργῶσι συνοπτικῶς, διότι δύνανται μὲν πολλάκις νὰ συμπληρώσῃ τὰ ἔργα των ἡ

δύναται ὁ δήμαρχος νὰ συλλάβῃ ἐν περιπτώσει κινδύνου, καὶ τιμωρεῖται μάλιστα ἂν ἀπολύσῃ τὸν συλληφθέντα. Πλὴν πῶς ἀφοῦ τὸ Σύνταγμα μόνον εἰς τὰ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐπιτρέπει τὴν σύλληψιν;

κυρία ἀνάκρισις, ἀλλὰ πρὸς τοῦτο θέλουσιν ἐπέλθει βραδύτητες καὶ δαπάναι, ἐκτὸς δὲ τούτου δὲν ἐπεξεργάζονται πάντοτε τὰ ἔργα των ὑπὸ τῆς κυρίας ἀνακρίσεως, ἀλλὰ πολλάκις λαμβάνεται ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν ὁριστικὴ περὶ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἀπόφασις.

653. Ἀλλ' ἂν δὲν ἔχωμεν νὰ προσθέσωμέν τι, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων τηρητέους κανόνας καὶ διατυπώσεις, δυνάμεθα ὅμως νὰ διαγράψωμεν ὁδηγίας περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐκτελέσεως αὐτῶν, καθιερωθείσας ὑπό τε τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς πείρας, καὶ συντελούσας εἰς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ, ὃν ἡ ἐνέργεια τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων ἐπιδιώκει, ἤγουν εἰς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας.

Εἰς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας περί τε τῆς τελέσεως τοῦ ἀδικήματος καὶ περὶ τῶν αὐτουργῶν αὐτοῦ μεγάλως συντελεῖ ἡ μετάβασις τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων εἰς τὸν τόπον, ἔνθα διεπράχθη τὸ ἀδίκημα, καὶ ἡ αὐτόθι ἐνέργεια τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων. Ἡ ἐπιτόπιος αὕτη μετάβασις οὐ μόνον δεικνύει εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ λαοῦ τὴν δικαιοσύνην γρηγοροῦσαν καὶ σπεύδουσαν νὰ ἐνεργήσῃ τὴν δικαίαν ἀνταπόδοσιν, καὶ ἐπομένως ἐμπνέει ἐμπιστοσύνην μὲν εἰς τοὺς ἀγαθοὺς πολίτας, φόβον δὲ εἰς τοὺς ῥέποντας εἰς τ' ἀδικήματα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον παρέχει τὰ μέσα, ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ ἐκτιμήσῃ ἀκριβῶς τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀδικήματος, καὶ ἐπομένως νὰ δώσῃ τὴν δέουσαν διεύθυνσιν εἰς τὴν ἀνάκρισιν, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ ἐξασφαλίσῃ, συλλέξῃ καὶ ἐξελέγξῃ προχειρότατα καὶ ἀκριβέστατα τὰς ἀποδείξεις.

Διὰ τοῦτο οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι, εἴτε αὐτεπαγγέλτως ἐνεργοῦντες, εἴτε κατὰ παραγγελίαν τοῦ εἰσαγγελέως, πρέπει, ὅσον ἔνεστι συχνότερον, νὰ προβαίνωσιν εἰς ἐπιτοπίους μεταβάσεις, ἰδίως μάλιστα προκειμένου περὶ προσφάτως ἐκτελεσθέντος ἀδικήματος, ὅτε καὶ ἡ ἀνακάλυψις τῆς ἀληθείας εἶναι εὐκολωτέρα, διότι καὶ οἱ μάρτυρες ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἐκ τοῦ ἀδικήματος ἀγανακτήσεως ἐξηγοῦνται ἐλευθέρως καὶ ἀληθῶς, καὶ ὁ κατηγορούμενος ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ταραχῆς τῆς παραγομένης ὑπὸ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἀδικήματος, ἔστιν ὅτε δὲ

καὶ ἐκ τῆς συλλήψεώς του, δὲν ἔχει οὔτε τὸν καιρὸν οὔτε τὴν δύναμιν νὰ πλάσῃ ψευδῆ ὑπεράσπισιν, καὶ ἀναγκάζεται νὰ ὁμολογήσῃ τὴν ἐνοχήν του.

651. Πρωτίστη φροντὶς τοῦ ἐπιτοπίως μεταβαίνοντος ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου εἶναι ἡ ἐξασφάλισις τῶν ἀποδείξεων ἐν γένει. Πρὸς τοῦτο δύναται κατὰ τὰ ἄρθρ. **157** καὶ **176** Ποιν. Δικ. νὰ διορίσῃ φυλακὰς, νὰ κλείσῃ κατοικίας, καὶ νὰ λάβῃ ἐν γένει ὅλα τὰ πρόσφορα μέτρα πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν ἀντικειμένων τοῦ ἀδικήματος, τῶν ἐπὶ τοῦ τόπου τῆς πράξεως ἰχνῶν αὐτοῦ καὶ ὅλων ἐν γένει τῶν πειστηρίων, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς συνεννοήσεως τῶν μαρτύρων καὶ κατηγορουμένων, καὶ πρὸς σύλληψιν καὶ ἄμεσον ἐξέτασιν πάντων.

655. Μετὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν ἀποδείξεων πρέπει νὰ προβῇ ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος εἰς βεβαίωσιν τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἀδικήματος, τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἐξετελέσθη, τοῦ ὀργάνου, δι' οὗ ἐγένετο ἡ ἐκτέλεσις, καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων, ἅτινα παρήγαγε. Πρὸς τοῦτο πρέπει πρὸ πάντων νὰ βεβαιώσῃ δι' αὐτοψίας τὰ εἰς τὴν ἀντίληψίν του ὑποπίπτοντα καὶ τὴν ὕπαρξιν τοῦ ἀδικήματος ἀποδεικνύοντα γεγονότα· ἐπειδὴ δὲ ταῦτα πολλάκις εἶναι κεκρυμμένα, δύναται νὰ ὁδηγηθῇ εἰς τὴν βεβαίωσίν των καὶ ἐκ τῶν καταθέσεων τῶν μαρτύρων ἢ τῶν ὁμολογιῶν τῶν κατηγορουμένων (Helie No 2336).

656. Πολλάκις εἶναι λίαν χρήσιμος ἡ περιγραφὴ τοῦ τόπου, ἔνθα τὸ ἀδίκημα ἐξετελέσθη· ὅθεν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πρέπει νὰ προβαίνῃ εἰς ταύτην ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος ἀμέσως μετὰ τὴν βεβαίωσιν τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἀδικήματος. Καὶ ὁτὲ μὲν χρησιμεύει εἰς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας ἡ θέσις τοῦ τόπου, τὰ πέριξ αὐτοῦ, αἱ παραλλαγαὶ τοῦ ἐδάφους αἱ καθιστῶσαι ἀδύνατον τὴν ὄψιν ἢ τὴν ἀκοὴν, ἡ γειτνίασις ἢ μὴ κατοικιῶν, ὁτὲ δὲ ἡ ὑλικὴ κατάστασις τοῦ τόπου, ἡ ἐσωτερικὴ ἢ ἐξωτερικὴ ῥῆξις, ἡ κατάστασις τῶν κλείθρων, καὶ ἡ τοποθέτησις ἢ ἀταξία ἢ θραῦσις τῶν ἐπίπλων. Δύναται μάλιστα ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος νὰ φροντίσῃ καὶ περὶ συντάξεως τοπογραφικοῦ σχεδίου, ἵνα κατανοήσῃ σαφέστερον ὁ δικαστὴς τὴν περιγραφὴν τοῦ τόπου τοῦ ἀδικήματος (Helie No 2337).

657. Προκειμένου περὶ εἰδικῶν τινων ἀδικημάτων, δύνανται νὰ δοθῶσιν εἰς τοὺς ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους ἀκριβέστεραί τινες ὁδηγίαι. Ἐπὶ βιαίων θανάτων τὸ ἄρθρ. 157 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. ἐπιβάλλει εἰς τοὺς ὑπαλλήλους τὴν ὑποχρέωσιν νὰ προβαίνωσιν εἰς ἀνακρίσεις παραλαμβάνοντες ἰατροὺς κτλ. Ἡ διάταξις αὕτη δὲν πρέπει νὰ ἐκληφθῇ ἄνευ ἐξαιρέσεως. Ὅταν ὁ βίαιος θάνατος προῆλθεν ἐκ γνωστῆς τυχαίας αἰτίας, μόνη ἡ διοικητικὴ ἀστυνομία εἶναι ἁρμοδία νὰ βεβαιώσῃ τὸ δυστύχημα, ὥστε ἡ ἀνάμιξις τῆς ἀνακριτικῆς ἀρχῆς εἶναι ὅλως περιττή. Ὅταν ὅμως ἡ αἰτία τοῦ βιαίου θανάτου ἦναι ἄγνωστος, ἢ γεννᾶται ὑπόνοιά τις, ἔστω καὶ ἡ ἐλαχίστη, οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι πρέπει νὰ προβαίνωσιν ἐν τάχει εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων των (Helie No 2339).

Ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει ὀφείλουσι πρὸ πάντων νὰ βεβαιώσωσι τὴν κατάστασιν τοῦ ἀντικειμένου τοῦ ἀδικήματος, ἤτοι τοῦ πτώματος, τὴν θέσιν αὐτοῦ, τὴν κατάστασιν τῶν ἐνδυμάτων του, τὴν φύσιν καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν πληγῶν, τὴν θέσιν τῶν ὅπλων ἢ ἄλλων ἐργαλείων παρ' αὐτῷ εὑρεθέντων ἢ ἐκεῖ πλησίον, τὰ ἐξωτερικὰ φαινόμενα, ὅσα δεικνύουσι τοιοῦτον ἢ τοιοῦτον εἶδος θανάτου. Περὶ τῆς φύσεως τῶν πληγῶν καὶ τοῦ εἴδους τοῦ θανάτου θὰ διορίσῃ ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος καὶ πραγματογνώμονας, ἀλλὰ τούτου ἕνεκα δὲν πρέπει νὰ παραλείπῃ νὰ βεβαιώνῃ ὅ,τι ὑποπίπτει εἰς τὴν ἀντίληψίν του, διότι ἡ βεβαίωσις αὕτη δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς ἐξέλεγξιν, καὶ ἐπομένως εἰς ἐνίσχυσιν ἢ ἐξασθένησιν τῆς γνωμοδοτήσεως τῶν πραγματογνωμόνων.

Μετὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ πτώματος πρέπει νὰ περιγράψῃ ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος μετὰ τῆς λεπτομερεστέρας ἀκριβείας τὸν τόπον, ἔνθα τοῦτο εὑρέθη, τὰ ἀντικείμενα, ἅτινα τὸ περιεκύκλουν, τὰ πράγματα, ὅσα κατὰ τὰ φαινόμενα ἀνῆκον εἰς τὸ θῦμα, τὴν ἔκτασιν καὶ τὴν διεύθυνσιν τῶν κηλίδων τοῦ αἵματος, πᾶσαν περίπτωσιν, ἐξ ἧς δύναται νὰ ἐξαχθῇ, ὅτι πάλη ἔλαβε χώραν ἢ ὑπῆρξεν ἔνεδρα, τὰ ἴχνη βημάτων περὶ τὸ πτῶμα, τὴν ἀταξίαν, τὴν συστολὴν, ἢ τὸ σχίσιμον τῶν ἐνδυμάτων, τέλος πᾶν ἐν γένει καὶ τὸ ἐλάχιστον περιστατικὸν, ὅ-

περ δύναται νὰ σχετισθῇ μὲ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἀδικήματος.

Ἐὰν ἡ αἰτία, ἐξ ἧς προῆλθεν ὁ θάνατος, δὲν ἀνευρίσκηται ἀμέσως, πρέπει νὰ ἐνεργηθῇ αὐτοψία, καὶ πρὸς τοῦτο δύναται νὰ διατάξῃ ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος τὴν ἐκταφὴν, ἂν ἐτάφη τὸ σῶμα· ὠφέλιμον δὲ εἶναι νὰ παρευρίσκηται εἰς τὰς ἰατρικὰς αὐτοψίας, ἵνα ἐπιβλέπῃ τὰς ἐργασίας τῶν ἰατρῶν· ὠφέλιμον ἐπίσης εἶναι νὰ παρευρίσκηται εἰς αὐτὰ καὶ ὁ κατηγορούμενος, καὶ πρὸς τὸ συμφέρον τῆς κατηγορίας, δυναμένης νὰ ἐξαγάγῃ συμπεράσματα ἐκ τῆς ἐντυπώσεως, ἣν εἰς τὸν κατηγορούμενον θέλει προξενήσει ἡ παράστασις αὕτη, καὶ πρὸς τὸ συμφέρον αὐτοῦ τοῦ κατηγορουμένου, ἵνα γνωρίσῃ τὰ ἐπιβαρύνοντα αὐτὸν γεγονότα (Helie No 2341).

658. Ἐπὶ παιδοκτονίας δύο γεγονότα πρέπει πρὸ πάντων νὰ προσπαθήσῃ νὰ βεβαιώσῃ ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος· 1) ἂν τὸ τέκνον ἐγεννήθη ὥριμον (a terme), ἂν ἔζησε, καὶ ἐκ ποίου θανάτου ἀπέθανε, καὶ 2) ἂν ἡ κατηγορουμένη ἔτεκε προσφάτως, καὶ ἂν ἡ ἐποχὴ τοῦ τοκετοῦ συνδυάζηται μὲ τὴν τῆς γεννήσεως καὶ τοῦ θανάτου τοῦ τέκνου. Πρὸς βεβαίωσιν τῶν γεγονότων τούτων πρέπει νὰ ἐξετάσῃ τὴν κατάστασιν τοῦ πτώματος τοῦ τέκνου, νὰ ἐρευνήσῃ ἐπιμελῶς ὅλας τὰς περὶ τοῦ εἴδους καὶ τοῦ θανάτου ἐνδείξεις, νὰ συλλέξῃ ὅλα τὰ γεγονότα, ὅσα ἀποδεικνύουσιν ὅτι τὸ τέκνον ἐγεννήθη ζῶν, οἷαι αἱ κραυγαὶ τοῦ τέκνου, νὰ ἐξετάσῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς κατηγορουμένης πρὸς ἀνεύρεσιν ἐνδυμάτων ἢ ἄλλων πραγμάτων ἐχόντων ἴχνη προσφάτου τοκετοῦ, ν' ἀναζητήσῃ τέλος, ἂν ἡ ἐγκυμοσύνη ἦτο προφανὴς καὶ ὁμολογουμένη ἢ τοὐναντίον μυστική, καὶ ἂν ὁ τοκετὸς ἦτον ἀπόκρυφος.

Ἀλλ' ἂν τὸ πτῶμα τοῦ νεογνοῦ ἀνευρέθη χωρὶς νὰ γνωρισθῇ ἡ τεκοῦσα αὐτὸ γυνὴ, μετὰ μεγίστης φρονήσεως πρέπει νὰ προβαίνῃ ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος εἰς τὰς ἐρεύνας του, καὶ ἕκαστον τῶν διαβημάτων του πρέπει νὰ στηρίζηται ἐπὶ σπουδαίας τινὸς ἐνδείξεως (Helie No 2341).

659. Ἐπὶ παιδοκτονίας, ὡς καὶ ἐπὶ ἀμβλώσεως καὶ βιασμοῦ, ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος δύναται νὰ διατάξῃ καὶ τὴν σωματικὴν ἐξέτασιν τῶν γυναικῶν, καθ' ὧν ἐξάγονται σπου-

δαῖαι ἐνδείξεις, ἢ αἵτινες παρίστανται ὡς παθοῦσαι, διότι τὸ μέτρον τοῦτο, ὑπ' οὐδενὸς νόμου ἀπαγορευόμενον, εἶναι ἀναγκαῖον πρὸς βεβαίωσιν τοῦ ἀδικήματος καὶ ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας. Δὲν δύναται ὅμως ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος νὰ διατάξῃ τὴν σωματικὴν ἐξέτασιν γυναικῶν, αἵτινες οὔτε κατηγοροῦνται, οὔτε ὡς παθοῦσαι παρίστανται, ἢ τὴν γενικὴν ἐξέτασιν πολλῶν γυναικῶν πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς ἐνόχου, διότι ἡ δικαιοσύνη καὶ ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῶν αὐστηροτέρων καθηκόντων αὐτῆς ὀφείλει νὰ διατηρῇ τὸν σπουδαῖον καὶ ἐπιφυλακτικὸν χαρακτῆρά της. Μέτρα προσβάλλοντα τὴν ἁγνότητα, καὶ διαφθείροντα τὴν αἰδὼ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν τέκνων, οὐδόλως δικαιολογοῦνται ἀπέναντι προσώπων, καθ' ὧν οὐδεμία ὑπάρχει ἔνδειξις, καὶ τὰ ὁποῖα οὐδόλως παραπονοῦνται. Ἡ χρῆσις τοιούτων μέτρων παράγει ἀτοπώτερα ἀποτελέσματα καὶ αὐτῆς τῆς ἀτιμωρησίας τῶν ἀδικημάτων (Helie No 2342).

660. Ἐπὶ φαρμακείας, ἐκτὸς τῆς περιγραφῆς τοῦ πτώματος καὶ τῆς καταστάσεώς του, ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος ὀφείλει νὰ βεβαιώσῃ ὅλας τὰς περιστάσεις, αἵτινες δύνανται νὰ συντελέσωσιν εἰς ἀπόδειξιν τοῦ ἀδικήματος· ὅθεν πρέπει ν' ἀναζητήσῃ καὶ κατάσχῃ ὅλα τὰ λείψανα τῶν τροφῶν καὶ ποτῶν ἢ ἄλλων οὐσιῶν, αἵτινες ἐχορηγήθησαν εἰς τὸν παθόντα κατὰ τὴν τελευταίαν ἀσθένειάν του, ν' ἀνεύρῃ ποῖα πρόσωπα ἐχορήγησαν τὰς οὐσίας ταύτας καὶ ποῖα τὰς παρεσκεύασαν, καὶ, ἅμα ἀνοιχθῇ τὸ πτῶμα, ν' ἀφαιρέσῃ καὶ διατηρήσῃ ὅλας τὰς ἐν τῷ στομάχῳ καὶ τοῖς ἐντέροις περιεχομένας οὐσίας, ὡς καὶ τὰ ἐντόσθια ταῦτα καὶ τὰ λοιπὰ σπλάγχνα (Helie No 2343).

661. Ἐπὶ τραυμάτων ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος ὀφείλει νὰ προβῇ εἰς τὴν ἀκριβῆ ἐξέτασιν τῶν πληγῶν, καὶ νὰ βεβαιώσῃ διὰ πραγματογνωμόνων τὴν ἐξ αὐτῶν ἀσθένειαν ἢ ἀνικανότητα ἐργασίας. Ἐὰν δ' ὁ κατηγορούμενος ἐπικαλῆται γεγονότα ἀποκλείοντα τὸν καταλογισμόν, ἐξαλείφοντα τὸ ἀξιόποινον, ἢ ἐλαττοῦντα τὴν ποινήν, πρέπει νὰ ἐνεργῇ ὅ,τι ἀναγκαῖον πρὸς ἐξέλεγξιν τῶν ἰσχυρισμῶν τούτων (Helie No 2344).

662. Τέλος, ἐπὶ παντὸς ἀδικήματος ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος, ἔχων πάντοτε ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ Ποινικοῦ Νό-

μου, καὶ ἐξετάζων ποῖα τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀδικήματος καὶ τῶν ἐπιβαρυντικῶν ἢ ἐλαφρυντικῶν αὐτοῦ περιστάσεων, θέλει προβαίνει εἰς βεβαίωσιν ὅλων τῶν γεγονότων, ὅσα συντελοῦσιν εἰς ἀπόδειξιν τῶν στοιχείων ἐκείνων (Helie No 2344).

Εἰς ὅλας δὲ τὰς ἐνεργείας του δύναται νὰ μεταχειρισθῇ ἐν ἀνάγκῃ καὶ ἐργάτας, οἷον πρὸς ἐκταφὴν, πρὸς ἐκβίασιν κιβωτίων κτλ. Ἐπειδὴ δὲ οὗτοι ὑλικὴν ἁπλῶς ἐργασίαν ἐκτελοῦσι ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ὁρκίζωνται.

663. Βεβαιωθέντος μὲν τοῦ ἀδικήματος, ἀγνώστων δὲ ὄντων τῶν αὐτουργῶν, ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος ὀφείλει νὰ καταβάλῃ πᾶσαν δυνατὴν ἐπιμέλειαν πρὸς ἀνακάλυψίν των. Διάφοροι ἐξετάσεις δύνανται κατὰ τὰς περιστάσεις νὰ συντελέσωσιν εἰς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τούτου· αἱ κυριώτεραι εἶναι αἱ ἑξῆς.

α) Ἡ ἀνεύρεσις τῶν κοινωνικῶν σχέσεων τοῦ παθόντος ἐν γένει, καὶ τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἰδίως κατὰ τὸν ἀμέσως προηγούμενον τοῦ ἀδικήματος χρόνον, πρὸς ἀνεύρεσιν τῶν προσώπων, πρὸς τὰ ὁποῖα δὲν διέκειτο φιλικῶς, ἢ καθ' ὧν ἔλαβε προσφάτως ἀφορμὰς δυσαρεσκείας.

β) Ἡ ἀνεύρεσις τῶν προσώπων, εἰς τὰ ὁποῖα τὸ ἀδίκημα δύναται νὰ προξενήσῃ ἄμεσον ἢ ἔμμεσον ὠφέλειαν, καὶ τὰ ὁποῖα ἐπομένως εἶχον συμφέρον εἰς τὴν διάπραξίν του.

γ) Ἡ ἀνεύρεσις τῶν προσώπων, ἅτινα ἕνεκα τῆς διαγωγῆς των, ἢ ἕνεκα τῶν ἀπαιτουμένων πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ἀδικήματος εἰδικῶν γνώσεων ἢ προσόντων, θεωροῦνται ἱκανὰ πρὸς διάπραξιν αὐτοῦ, καὶ

δ) Ἡ ἀκριβὴς ἐξέτασις ὅλων τῶν ὡς ἀνωτέρω ὑπόπτων προσώπων ὡς πρὸς τὴν ζωὴν αὐτῶν ἐν γένει ἀμέσως πρὸ ἢ μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἀδικήματος, καὶ ἡ σωματικὴ ἢ κατ' οἶκον ἔρευνα αὐτῶν.

Ἐκτὸς τῶν τοιούτων ἐξετάσεων δύναται ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος κατὰ τὸ ἄρθρ. 151 Ποιν. Δικ. εἰς τὰ πλημμελήματα ἢ κακουργήματα, ὧν ἡ ἀνακάλυψις ἐνδιαφέρει ἰδίως τὸ κράτος, λαβὼν τὴν ἄδειαν τοῦ ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης, νὰ προ-

καλέσῃ ἐπὶ ὑποσχέσει ἀμοιβῆς τὸ κοινὸν πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ πράξαντος.

664. Ποία δὲ ἡ σχέσις τῶν ἐπὶ τῆς προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλων πρὸς τὸν παρὰ πρωτοδίκαις εἰσαγγελέα; Τὴν σχέσιν ταύτην διαγράφει ἀκριβῶς τὸ ἄρθρ. 97 Ὀργανισ. Δικαστ. καθ' ὃ ὁ παρὰ πρωτοδίκαις εἰσαγγελεὺς ἔχει δικαίωμα· 1) νὰ δίδῃ εἰς ὅλους τοὺς ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους ὁδηγίας· 2) νὰ προσδιορίζῃ προθεσμίας πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν εἰς αὐτοὺς διδομένων ὁδηγιῶν ἢ ἄλλων διαταγῶν· 3) νὰ τοὺς διατάσσῃ νὰ διέπωσι πρεπόντως τὸ ἔργον των, ἂν ὀλιγώρως ἔχωσι πρὸς τοῦτο, ἢ ἂν ἄλλως τὸ ἀποποιῶνται· 4) νὰ τοὺς ἐπιπλήττῃ, καὶ νὰ ἐπιβάλῃ εἰς αὐτοὺς πειθαρχικῶς πρόσιμον μέχρι τῶν τριάκοντα δραχμῶν· καὶ 5) νὰ ζητῇ παρὰ τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου τὴν βαρυτέραν αὐτῶν τιμώρησιν.

Ἐκ τῶν διατάξεων τούτων προκύπτει προφανῶς, ὅτι οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι ὀφείλουσι νὰ συμμορφῶνται ἀκριβῶς μὲ τὰς παραγγελίας, ἃς ἀπευθύνει αὐτοῖς ὁ εἰσαγγελεὺς, καὶ ὅτι κατὰ τὴν ἐκπλήρωσιν ὅλων ἐν γένει τῶν δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων, ἃς ἀναθέτει αὐτοῖς ὁ νόμος, ὑπάγονται ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπιτήρησιν καὶ ἐποπτείαν τοῦ εἰσαγγελέως.

Ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐξομοιωθῇ μὲ τοὺς λοιποὺς ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους καὶ ὁ ἀνακριτής; Ἔχει καὶ ὡς πρὸς τοῦτον ὁ εἰσαγγελεὺς ὅλα τὰ ἀνωτέρω δικαιώματα; Τὸ ζήτημα τοῦτο θέλομεν ἐξετάσει ἐν τῷ περὶ κυρίας ἀνακρίσεως κεφαλαίῳ.

665. Οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι, εἴτε αὐτεπαγγέλτως, εἴτε κατὰ παραγγελίαν τοῦ εἰσαγγελέως προβάντες εἰς ἐνέργειαν προανακρίσεως, ὀφείλουσιν, ἅμα συνοπτικῶς καὶ ταχέως περαιώσωσι τὰς ἀνακριτικάς των ἐργασίας, νὰ πέμψωσι παραχρῆμα πρὸς τὸν εἰσαγγελέα τὰς παρ' αὐτῶν συνταχθείσας ἐκθέσεις (157 ἐν τέλει Ποιν. Δικ.).

Ἐξεταστέον ἤδη τί ὀφείλει νὰ πράξῃ ὁ εἰσαγγελεὺς, λαβὼν ὑπ' ὄψιν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ὑπὸ τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων ἢ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἐνεργηθείσης προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως. Ἐὰν ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος τούτου προκύπτῃ, ὅτι ἐξετελέσθη κακούργημα, ἡ περαιτέρω ἐνέργεια τοῦ εἰσαγγελέως εἶναι ὑπο-

χρεωτική· ὀφείλει ν' ἀναφερθῇ εἰς τὸν ἀνακριτήν, προκαλῶν οὕτω κυρίαν ἀνάκρισιν· τὸ ἄρθρ. 186 ἐδ. 3 Ποιν. Δικ. εἶναι ρητὸν περὶ τούτου.

Ἐπίσης ὑποχρεωτικὴ εἶναι ἡ πρὸς τὸν ἀνακριτὴν ἀναφορὰ τοῦ εἰσαγγελέως, ὁσάκις πλημμέλημα μὲν εἶναι ἡ πρᾶξις, πρόκειται ὅμως νὰ ἐκδοθῇ κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ἔνταλμα συλλήψεως ἢ φυλακίσεως (ἄρθρ. 186 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.).

Εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν ὁ εἰσαγγελεὺς μένει ἐλεύθερος, ἢ ν' ἀναφερθῇ εἰς τὸν ἀνακριτήν, ἢ νὰ εἰσαγάγῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἀκροατήριον, ἢ νὰ ὑποβάλῃ αὐτὴν εἰς τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν. Ὁ νόμος, δίδει ἐν τῷ ἄρθρ. 186 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ. ὁδηγίας εἰς τοὺς εἰσαγγελεῖς πότε πρέπει νὰ ἐκλέγωσι τὴν πρώτην ὁδόν.

Πρότασις τοῦ εἰσαγγελέως πρὸς τὸν ἀνακριτὴν γίνεται, λέγει τὸ ἄρθρον τοῦτο, «ἐὰν εὑρίσκῃ τὰς ἀμέσως ἢ διὰ τῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλων συλλεγείσας ἀποδείξεις μὴ ἀρκούσας πρὸς στήριξιν κατηγορίας ἐναντίον ὡρισμένου ἀνθρώπου, καὶ νομίζῃ πρὸς τοῦτο ἀπαιτουμένην τὴν ἐπιβεβαίωσιν τῶν πληροφοριῶν, καθὼς καὶ τὴν τακτικὴν συνάθροισιν τῶν πρὸς ἐξακρίβωσιν τοῦ σώματος τοῦ ἐγκλήματος καὶ πρὸς ἀνακάλυψιν καὶ ἐξέλεγξιν ἢ δικαιολόγησιν τοῦ πράξαντος δεδομένων ἀποδείξεων, καὶ τέλος τὴν τακτικὴν ἐξέτασιν τοῦ κατηγορουμένου.» Τὰς δύο ἄλλας ὁδοὺς, τὴν εἰσαγωγὴν εἰς τὸ ἀκροατήριον καὶ τὴν ὑποβολὴν εἰς τὸ συμβούλιον μνημονεύει τὸ ἄρθρ. 160 χωρὶς νὰ δίδῃ ὁδηγίας περὶ τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν· ἀλλ' ἐκ τῶν ἀνωτέρω ὁδηγιῶν δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ἀκριβῶς πότε ὁ εἰσαγγελεὺς πρέπει νὰ ἐκλέγῃ τὰς ὁδοὺς ταύτας. Ἀναφέρεται, λέγει τὸ ἄρθρ. 186 ἐδ. 1, εἰς τὸν ἀνακριτήν, ἐὰν εὑρίσκῃ τὰς συλλεγείσας ἀποδείξεις μὴ ἀρκούσας πρὸς στήριξιν κατηγορίας, ὅθεν, ὅταν ὁ εἰσαγγελεὺς εὑρίσκῃ τὰς ἀποδείξεις ταύτας ἀρκούσας, πρέπει νὰ εἰσαγάγῃ τὴν ὑπόθεσιν ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ ἀκροατήριον.

Σκοπὸς τῆς εἰς τὸν ἀνακριτὴν ἀναφορᾶς εἶναι κατὰ τὸ αὐτὸ ἄρθρον ἡ συμπλήρωσις τῆς ἀτελοῦς προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως, ὅθεν, ὅταν αὕτη ἦναι πλήρης καὶ δὲν ὑπολείπηταί τι νὰ ἐνερ-

γηθῇ, καὶ ἐν τούτοις ἀποδείξεις ἀρκοῦσαι δὲν προκύπτωσιν ἡ ἀμφιβάλλῃ περὶ τούτου ὁ εἰσαγγελεὺς, περιττὴ ἀποβαίνει ἡ εἰς τὸν ἀνακριτὴν ἀναφορὰ, καὶ δέον νὰ ὑποβληθῇ ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸ συμβούλιον, ἵνα ἐπέλθῃ δικαστικὴ ἀπόφασις ἐπὶ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς.

Τοιουτοτρόπως δὲ, εἴτε διὰ τῆς εἰς τὸ ἀκροατήριον εἰσαγωγῆς, εἴτε διὰ τῆς εἰς τὸ συμβούλιον ὑποβολῆς, εἴτε διὰ τῆς εἰς τὸν ἀνακριτὴν ἀναφορᾶς, ἀποπερατοῦται ἡ προεισαγωγικὴ ἀνάκρισις.

Σημειωτέον ὅμως, ὅτι, ἐκλέξας ὁ εἰσαγγελεὺς ἕνα τῶν τριῶν τούτων τρόπων ἐνεργείας, δὲν δύναται πλέον νὰ ἐπανέλθῃ εἰς ἕτερον. Οὕτως ἀναφερθεὶς εἰς τὸν ἀνακριτὴν δὲν δύναται πλέον ν' ἀναλάβῃ τὴν ὑπόθεσιν, ἵνα τὴν ὑποβάλῃ εἰς τὸ συμβούλιον ἢ τὴν εἰσαγάγῃ εἰς τὸ ἀκροατήριον· ὀφείλει νὰ περιμένῃ τὴν ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ περαίωσιν αὐτῆς, ἵνα τὴν ὑποβάλῃ εἰς τὸ συμβούλιον. Ἐπίσης ὑποβαλὼν τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ συμβούλιον ὀφείλει νὰ περιμένῃ τὸ βούλευμα, ἵνα συμμορφωθῇ πρὸς τοῦτο· δὲν δύναται ν' ἀναλάβῃ πρότερον τὴν ὑπόθεσιν, ἵνα τὴν ἀναθέσῃ εἰς τὸν ἀνακριτὴν ἢ τὴν εἰσαγάγῃ εἰς τὸ ἀκροατήριον. Τέλος, κλητεύσας τὸν κατηγορούμενον εἰς τὸ ἀκροατήριον δὲν δύναται ν' ἀνακαλέσῃ τὴν κλῆσιν, ἵνα ἀναθέσῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν ἀνακριτὴν ἢ ὑποβάλῃ αὐτὴν εἰς τὸ συμβούλιον. Ἕκαστος δικαστὴς νομίμως ἐπιληφθεὶς ὀφείλει νὰ ἐξαντλήσῃ τὴν ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως δικαιοδοσίαν του (Trebut. τόμ. 2 σελ. 14 καὶ 227) Dalloz No 130 ἀριθ. 7. 788. 789) (Helie No 2814) (Ἀποφ. 25 τοῦ 1856 Ἀρ. Πάγου) (Massabiau ἔκδ. γ'. No 1175).

666. Ὁ παθὼν, ἀποκτήσας τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιωτικῆς κατηγορίας διὰ τῆς τηρήσεως τῶν ὑπ' ἀριθ. 64 ἐκτεθεισῶν διατυπώσεων, ἔχει, ὡς εἴδομεν (ἀριθ. 65), ὅλα τὰ δικαιώματα τοῦ εἰσαγγελέως, ἑπομένως δύναται νὰ προκαλέσῃ προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν, καὶ νὰ ἐνασκήσῃ κατ' αὐτὴν ὅλα τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα δικαιώματα τοῦ εἰσαγγελέως μὲ μόνην τὴν διαφορὰν, ὅτι ὁ ἰδιώτης κατήγορος δὲν δύναται κατὰ τὸ ἄρθρ. 294 Ποιν. Δικ. ν' ἀπευθύνῃ πρὸς τοὺς ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους διαταγὰς ἢ προσκλήσεις, ἀλλ' ἁπλᾶς αἰτήσεις.

Ἀλλὰ δύναται ὁ ἰδιώτης κατήγορος νὰ εἰσαγάγῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον ἄνευ προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως; Τὸ ἄρθρ. 294 Ποιν. Δικ. διὰ τῶν ἐκφράσεων «ὁ ἕνεκα πλημμελήματος ἰδιωτικῶς κατηγορῶν, ἐὰν θέλῃ νὰ κάμῃ ἀπ' εὐθείας πρόσκλησιν, προσκαλεῖ τοὺς ἁρμοδίους εἰρηνοδίκας..... πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς συνοπτικῆς προανακρίσεως» φαίνεται καθιεροῦν τὴν ἀποφατικὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, ἀλλὰ συνδυάζοντες τὸ ἄρθρον τοῦτο μὲ τὰ ἄρθρα 156 καὶ 161 Ποιν. Δικ. ἐξάγομεν, ὅτι καὶ ἐπὶ ἰδιώτου κατηγόρου, ὁσάκις θεωρηθῇ ἀναγκαία, διετάχθη ἡ προεισαγωγικὴ ἀνάκρισις, καὶ ὅτι ἐπομένως ἂν ὁ ἰδιώτης κατήγορος δὲν τὴν θεωρήσῃ ἀναγκαίαν, δύναται καὶ ἄνευ ταύτης νὰ φέρῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἀκροατήριον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Περὶ κυρίας ἀνακρίσεως.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

667. Τί ἐστὶ κυρία ἀνάκρισις. Διορισμὸς ἀνακριτοῦ.
668. Ἐπὶ πόσον χρόνον διαρκοῦσι τὰ καθήκοντά του.
669. Πόσοι διορίζονται καὶ τίνες.
670. Πῶς ἀναπληροῦνται κωλυόμενοι.
671. Τί ἐστὶ παραγγελία. Περιεχόμενον αὐτῆς.
672. Ποίας ἀνακριτικὰς πράξεις δύναται νὰ ἐνεργήσῃ ὁ ἀνακριτής.
673. Παραγγελίαι πρὸς ἄλλους ἀνακριτὰς ἢ εἰρηνοδίκας ἢ προξένους.
674. Σχέσις ἀνακριτοῦ πρὸς εἰσαγγελέα. Δὲν ἐξομοιοῦται ὁ ἀνακριτὴς μὲ τοὺς λοιποὺς ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους.
675. Συνέχεια. Ἀκριβέστερος προσδιορισμὸς τῆς σχέσεως.
676. Συνέπειαι τῆς σχέσεως ταύτης.
677. Ἂν ὁ ἀνακριτὴς δὲν θεωρῇ τὴν πρᾶξιν κολάσιμον;
678. Ἂν θεωρῇ ἑαυτὸν ἀναρμόδιον;
679. Δύναται νὰ περιλάβῃ εἰς τὴν ἀνάκρισιν καὶ νέα πρόσωπα ἢ νέα ἀδικήματα μὴ περιεχόμενα εἰς τὴν παραγγελίαν;
680. Πρὸς ἐξάσκησιν τῶν δικαιωμάτων του ὁ εἰσαγγελεὺς εἰδοποιεῖται.
681. Καθήκοντα τοῦ ἀνακριτοῦ. Λεπτομερὴς ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις ἐξέτασις τῆς ὑποθέσεως.
682. Συνέχεια. Ἰδιάζουσα ἐπιμέλεια.
683. Συνέχεια. Ἀμεροληψία.

684. Προσόντα ἃ πρέπει νὰ ἔχῃ ὁ ἀνακριτής.
685. Ἐγγυήσεις πρὸς ὀρθὴν γρῆσιν τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀνακριτοῦ.
Α'. Πειθαρχικὴ καταδίωξις.
686. Β'. Ἐπιτήρησις τῶν ἐφετείων.
687. Γ'. Προσφυγὴ εἰς τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν.
688. Πότε δύναται νὰ προσφύγῃ εἰς τὸ συμβούλιον ὁ κατηγορούμενος.
689. Διατυπώσεις τῆς εἰς τὸ συμβούλιον προσφυγῆς.
690. Προθεσμία αὐτῆς καὶ ἀποτελέσματα.
691. Πέρας τῆς ἀνακρίσεως. Ὑποβολὴ τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν.
692. Δικαιώματα ἰδιώτου κατηγόρου ἐπὶ κυρίας ἀνακρίσεως.

—

667. Κυρία ἀνάκρισις ὀνομάζεται ἡ ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ κατὰ παραγγελίαν τοῦ εἰσαγγελέως ἐνεργουμένη· ἐπὶ ἐκτάκτου δὲ λόγῳ προσώπων δικαιοδοσίας καὶ ἡ κατὰ παραγγελίαν τοῦ παρ' ἐφέταις εἰσαγγελέως ὑπὸ τοῦ προέδρου τῶν ἐφετῶν ἐνεργουμένη. Καὶ περὶ μὲν τοῦ προέδρου τῶν ἐφετῶν οὐδὲν ἔχομεν ἰδιαιτέρως νὰ παρατηρήσωμεν, διότι ἐφαρμόζονται ὅσα κατωτέρω περὶ ἀνακριτοῦ ῥηθήσονται. Καθ' ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὸν ἀνακριτὴν ἀνάγκη πρὸ πάντων νὰ ἐξετάσωμεν τὰ περὶ διορισμοῦ αὐτοῦ.

Περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου προβλέπει παρ' ἡμῖν ὁ Ὀργανισμὸς τῶν Δικαστηρίων, κατὰ τὸ ἄρθρ. 118 τοῦ ὁποίου οἱ ἀνακριταὶ διορίζονται ἐκ τῶν δικαστῶν τοῦ Πλημμελειοδικείου, οἵτινες εἶναι συγχρόνως καὶ δικασταὶ τοῦ Πρωτοδικείου (ἄρθρ. 32 ἐδ. 2 Ὀργ. Δικαστ.), γίνεται δὲ ὁ διορισμὸς ὑπὸ τοῦ προέδρου τοῦ δικαστηρίου, ἂν δὲν διατάξῃ ἄλλως ὁ βασιλεὺς κατὰ πρότασιν τοῦ ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης. Ὅθεν κυρίως τὸ ὑπουργεῖον τῆς δικαιοσύνης διορίζει τοὺς ἀνακριτάς, καὶ μόνον ἐν ἐλλείψει διορισμοῦ τοιούτου ἀποκτᾷ τὸ δικαίωμα ὁ πρόεδρος. Ὁ Helie (No 2012) ἐκφράζει δισταγμὸν περὶ τῆς ὀρθότητος τοῦ ὑπὸ τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας διορισμοῦ, ὑποπτεύων μὴ ἐντεῦθεν παραβλάπτεται ἡ ἀνεξαρτησία, ἥτις πρέπει νὰ χαρακτηρίζῃ τὸν ἀνακριτήν.

668. Τὸ ἄρθρ. 118 Ὀργ. Δικαστ. συνδυασμένον μὲ τὸ ἄρθρον 1 τοῦ νόμου τῆς 14 Ὀκτωβρίου 1838 περὶ διαρκείας τῶν ἔργων τῶν ἀνακριτῶν ὁρίζουσι τὸν χρόνον τῆς διαρκείας ταύτης εἰς τρία ἔτη. Ὁ χρόνος οὗτος ἐθεωρήθη ἀναγκαῖος ἀφ' ἑνὸς μέν, ἵνα ἐξοικειωθῇ ἐντελῶς ὁ ἀνακριτὴς περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν

τῶν ἀνακριτικῶν καθηκόντων, καὶ ἀφ' ἑτέρου πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἐκ τῆς συχνῆς μεταβολῆς τῶν ἀνακριτῶν ἐπερχομένων ἐλλείψεων καὶ βραδυτήτων.

Ἀλλ' ἀπαγορεύει ἆρά γε ἡ διάταξις αὕτη τὴν καὶ πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς τριετίας ἀπαλλαγὴν τοῦ ἀνακριτοῦ; Οὐχί, λέγει ὁ Mangin (de l' instr. écrite τόμ. 1 σελ. 5)· ὁ προσδιορισμὸς τῆς τριετίας δίδει μόνον εἰς τὸν ἀνακριτὴν τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃ μετὰ παρέλευσιν αὐτῆς τὴν ἀπαλλαγήν του· ἡ δὲ πρακτικὴ καὶ ἐν Γαλλίᾳ καὶ παρ' ἡμῖν ἀκολουθεῖ τὴν γνώμην ταύτην. Ὁ Helie (No 2013) ἐν τούτοις καὶ περὶ τοῦ δικαιώματος τούτου τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, ν' ἀπαλλάσσῃ τὸν ἀνακριτὴν πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς τριετίας, ἐκφράζει δισταγμούς, φρονῶν, ὅτι μόνον ὅταν παρουσιάζωνται σπουδαῖοι λόγοι πρέπει νὰ γίνηται χρῆσις τοῦ δικαιώματος τούτου. Ἐὰν, παρελθούσης τῆς τριετίας, δὲν ἀπαλλαχθῇ ὁ ἀνακριτὴς, δύναται καὶ ὀφείλει νὰ ἐξακολουθήσῃ μέχρις οὗ ἐπέλθῃ ἡ ἀπαλλαγή του.

Οἱ ἀνακριταὶ διορίζονται, προσθέτει τὸ ἄρθρ. 118, εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔτους. Ἡ διάταξις αὕτη ἔπεσεν εἰς ἀχρηστείαν σχεδὸν ἐν τῇ πρακτικῇ, διότι ἕνεκα τῶν ἀπαύστων μεταθέσεων τῶν πρωτοδικῶν καὶ τῶν ἐπιδιωκομένων ἀπαλλαγῶν, ἀπειράκις κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους ἀπαλλάσσονται καὶ διορίζονται νέοι ἀνακριταί.

669. Τὸν ἀριθμὸν τῶν παρ' ἑκάστῳ πλημμελειοδικείῳ ἀναγκαίων ἀνακριτῶν ἀνέθηκεν ὁ νόμος εἰς τὴν κρίσιν τῶν διοριζουσῶν αὐτοὺς ἀρχῶν. Ἐπίσης καὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν καταλλήλων πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ ἔργου τῆς ἀνακρίσεως. Παρατηροῦμεν μόνον, ὅτι πᾶς δικαστὴς, ἑπομένως ἐν ἐλλείψει ἄλλου καὶ ὁ πρόεδρος αὐτὸς τοῦ δικαστηρίου, δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς τοιοῦτος (Βικέλας σελ. 127). Ἐπίσης καὶ οἱ πάρεδροι, διότι ἀναπληροῦσιν ἐν γένει τοὺς δικαστὰς (Κωστῆς σελ. 204. Helie No 2020).

670. Κωλυομένου ἀνακριτοῦ τινος, δύνανται νὰ τὸν ἀναπληρώσωσιν οἱ συνάδελφοί του λαμβάνοντες περὶ τούτου παραγγελίαν ἀπὸ τὸν εἰσαγγελέα, δύναται ὅμως καὶ ὁ πρόεδρος

νὰ διορίσῃ ἕτερον ἀναπληρωτὴν, ἂν ὑπάρχῃ ἀνάγκη. Ἡ Γαλλ. Δικ. ἐφρόντισε περὶ ἀναπληρώσεως τοῦ ἀνακριτοῦ μόνον, ὅταν ἦναι εἷς καὶ μόνος, καὶ διὰ τοῦτο φρονοῦσιν, ὅτι μόνη ἡ κυβέρνησις δύναται νὰ διορίσῃ ἀναπληρωτὴν, ὅταν ὑπάρχωσι πλείονες ἀνακριταὶ, διότι οὗτοι ἀναπληροῦνται ἀμοιβαίως (Helie No 2016)· ἀλλὰ παρ' ἡμῖν δὲν γίνεται τοιαύτη διάκρισις, ἐκτὸς δὲ τούτου ὁ πρόεδρος δύναται νὰ διορίσῃ καὶ ὅλως νέον, ὅθεν κατὰ μείζονα λόγον ἀναπληρωτήν. Παρατηροῦμεν ὅμως, ὅτι πρέπει νὰ ἐπῆλθεν ἤδη τὸ κώλυμα, ἄλλως δὲν δύναται νὰ διορίσῃ ἀναπληρωτὴν ἐκ τῶν προτέρων. Τὴν ἐναντίαν γνώμην τοῦ Mangin ἀποκρούει ἡ νομολογία καὶ ὁ Helie (No 2018).

671. Εἴπομεν, ὅτι κυρίαν ἀνάκρισιν ἐνεργεῖ ὁ ἀνακριτὴς κατὰ παραγγελίαν τοῦ εἰσαγγελέως. Εἶναι δὲ παραγγελία ἡ ἔγγραφος ἐντολὴ τοῦ εἰσαγγελέως πρὸς τὸν ἀνακριτὴν, ἵνα ἐπιχειρήσῃ τὴν ἀνάκρισιν ἀδικήματός τινος. Ἐντεῦθεν ἕπεται, ὅτι πρέπει ν' ἀναφέρωνται εἰς τὴν παραγγελίαν καὶ τὰ γεγονότα τ' ἀποτελοῦντα τὸ ἀδίκημα, περὶ οὗ ἐνεργηθήσεται ἡ ἀνάκρισις, καὶ ὁ χαρακτηρισμὸς, ὃν εἰς τὰ γεγονότα ταῦτα δίδει ὁ εἰσαγγελεὺς, καὶ τὸ ἄρθρον τοῦ Ποινικοῦ Νόμου, ὅπερ κατὰ τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦτον τιμωρεῖ τὴν πρᾶξιν (Helie No 2075).

672. Ἐπιλαμβανόμενος δὲ τῆς ἀνακρίσεως ὁ ἀνακριτὴς διὰ τῆς παραγγελίας τοῦ εἰσαγγελέως, δύναται νὰ ἐπιχειρήσῃ πᾶσαν οἱανδήποτε ἀνακριτικὴν πρᾶξιν, τὴν ὁποίαν θεωρήσει ἀναγκαίαν πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας, διότι ὁ νόμος ἐχορήγησεν εἰς τὸν ἀνακριτὴν τὴν ἀνακριτικὴν ἐξουσίαν πλήρη καὶ τελείαν. Καὶ εἰς μὲν τὴν ἐνέργειαν τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων ὀφείλει νὰ τηρήσῃ τοὺς περὶ ἑκάστης αὐτῶν ἐκτεθέντας κανόνας καὶ διατυπώσεις, εἰς δὲ τὴν ἀπόφασίν του περὶ τῆς χρησιμότητος αὐτῶν δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν αἱ ὁδηγίαι αἱ δοθεῖσαι προκειμένου περὶ προεισαγωγικῆς ἀνάκρίσεως (ἰδὲ ἄνω ἀριθμ. 653 ἑπομ.).

673. Πολλάκις παρίσταται ἀνάγκη νὰ ἐνεργηθῶσιν ἀνακριτικαὶ πράξεις ἐκτὸς τῆς περιφερείας τοῦ ἀνακριτοῦ, ἢ ἐντὸς μὲν τῆς περιφερείας, μακρὰν ὅμως τῆς ἕδρας αὐτοῦ· ὁ νόμος ἐχορήγησεν εἰς τοιαύτας περιπτώσεις εἰς τὸν ἀνακριτὴν τὸ δικαίω-

μα νὰ ἀναθέτῃ διὰ παραγγελίας τὴν ἐνέργειαν τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων εἰς ἄλλους ἀνακριτὰς εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν, καὶ εἰς τοὺς εἰρηνοδίκας τῆς περιφερείας του εἰς τὴν δευτέραν (ἄρθρ. 201 καὶ 202 Ποιν. Δικ.). Καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν ἡ παραγγελία εἶναι ἀναπόφευκτος, μὴ δυναμένου τοῦ ἀνακριτοῦ νὰ ἐνεργήσῃ ἐγκύρως ἐκτὸς τῆς περιφερείας του, εἰς τὴν δευτέραν ὅμως οὐχί, διότι δύναται ὁ ἀνακριτὴς νὰ μεταβῇ ἐπιτοπίως καὶ νὰ ἐνεργήσῃ αὐτοπροσώπως. Ὁ νόμος οὐδόλως ὥρισε τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ὁ ἀνακριτὴς δύναται νὰ ἀπευθύνῃ παραγγελίας, ἑπομένως καὶ εἰς τὸν τῆς ἕδρας του εἰρηνοδίκην δύναται ὁ ἀνακριτὴς, ἂν τυχὸν κωλύεται ἕνεκα ἄλλων ἀσχολιῶν, νὰ δώσῃ παραγγελίαν πρὸς ἐνέργειαν ἀνακριτικῆς τινος πράξεως. Ἐπίσης οὐδένα ἔθετο ὁ νόμος περιορισμὸν ὡς πρὸς τὰς ἀνακριτικὰς πράξεις, περὶ ὧν ὁ ἀνακριτὴς δύναται ν' ἀπευθύνῃ παραγγελίαν. Τὸ ἄρθρ. 201 Ποιν. Δικ. ἀναφέρει ῥητῶς «τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων, τὴν αὐτοψίαν, τὴν κατ' οἶκον ἔρευναν, τὴν κατάσχεσιν ἢ ἄλλην τινὰ πρᾶξιν (1). Ἐν τούτοις μ' ὅλην τὴν γενικότητα τῶν ἐκφράσεων τούτων φρονοῦμεν, ὅτι δὲν δύναται ὁ ἀνακριτὴς ν' ἀναθέσῃ καὶ τὴν ἔκδοσιν ἐνταλμάτων, καὶ διότι ταῦτα δὲν εἶναι κυρίως ἀνακριτικαὶ πράξεις, καὶ διότι ἡ ἔκδοσις αὐτῶν προϋποτίθησι τὴν ἀκριβῆ καὶ ἐν συνόλῳ γνῶσιν τῆς ὑποθέσεως, ἣν μόνος ὁ διεξάγων αὐτὴν δύναται νὰ ἔχῃ (Helie 2656).

Ὁ λαμβάνων τὴν παραγγελίαν ἀνακριτὴς ἔχει κατὰ τὸ ἄρθρ. 202 Ποιν. Δικ. τὸ δικαίωμα ν' ἀναθέσῃ αὐτὴν εἰς εἰρηνοδίκην τινὰ τῆς περιφερείας του· ἀλλὰ δὲν δύναται ἆρά γε ὁ δίδων τὴν παραγγελίαν ἀνακριτὴς νὰ τὴν ἀναθέσῃ ἀπ' εὐθείας εἰς εἰρηνοδίκην ξένης περιφερείας; Εἴδομεν, ὅτι ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 156 Ποιν. Δικ. ἐχορηγήθη τοιοῦτον δικαίωμα εἰς τὸν εἰσαγγελέα (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 647), φρονοῦμεν δὲ, ὅτι ἐξ ἀναλογίας δύναται καὶ

(1) Ἐν Γαλλίᾳ ὁ νόμος μόνην τὴν ἐξέτασιν τῶν ἀδυνατούντων νὰ ἐμφανισθῶσι μαρτύρων, καὶ τὴν ἐξέτασιν τῶν μακρὰν εὑρισκομένων κατηγορουμένων ἐπέτρεψε ῥητῶς ν' ἀναθέτῃ ὁ ἀνακριτὴς, ἀμφισβητεῖται δὲ, ἂν αἱ διατάξεις αὗται ἦναι περιοριστικαὶ ἢ ἐνδεικτικαὶ (Helie Νο 2562. 2566).

ὁ ἀνακριτὴς εἰς κατεπειγούσας περιπτώσεις νὰ παραλείψῃ τὴν ἱεραρχικὴν ὁδὸν (Περὶ τῆς Γαλ. Νομ. ἰδὲ Helie No 2587. 2588).

Ἡ παραγγελία δίδεται ἐγγράφως καὶ πρέπει νὰ περιέχῃ ἀκριβῆ περιγραφὴν τῶν ἐνεργηθησομένων ἀνακριτικῶν πράξεων καὶ τῶν γεγονότων, τὰ ὁποῖα πρόκειται νὰ βεβαιωθῶσι καὶ ἀποδειχθῶσιν. Ὁ λαμβάνων τὴν παραγγελίαν ὀφείλει νὰ περιορισθῇ ἐντὸς τῶν ὁρίων αὐτῆς, δύναται ὅμως νὰ προβῇ καὶ εἰς συμπληρωτικάς τινας ἐνεργείας, ὧν ἡ ἀνάγκη κατεδείχθη ἐκ τῆς ἀνακρίσεως, οἷον ν' ἀπευθύνῃ συμπληρωτικὰς ἐρωτήσεις εἰς τοὺς μάρτυρας.

Ὁ ἐκτελέσας τὴν παραγγελίαν ἀνακριτὴς ἢ εἰρηνοδίκης ὀφείλει νὰ πέμψῃ τὰς συνταχθείσας ἐκθέσεις ἀπ' εὐθείας πρὸς τὸν δόντα αὐτὴν ἀνακριτήν, καὶ ἂν τυχὸν δι' ἄλλου περιῆλθεν αὐτῷ ἡ παραγγελία. Ῥητῶς διατάσσει τὴν ἄμεσον ταύτην ἀποστολὴν τὸ ἄρθρ. 203 Ποιν. Δικ. ἔχον οὕτως· «Ἕκαστος τῶν κατὰ τὰ ἄρθρ. 201 καὶ 202 προσκεκλημένων καὶ τὴν ἀνάκρισιν ἐπιτετραμμένων ἀνακριτῶν καὶ εἰρηνοδικῶν ὀφείλει νὰ πέμψῃ τὴν περὶ ἀνακρίσεως ἔκθεσιν ἀμέσως πρὸς τὸν ἁρμόδιον ἀνακριτήν.» (Helie No 2596).

Ἀλλὰ τί ποιητέον, ἂν παρασταθῇ ἀνάγκη νὰ ἐνεργηθῶσιν ἀνακριτικαὶ πράξεις ἐκτὸς τοῦ κράτους; Προκειμένου μὲν περὶ ἀνακριτικῶν πράξεων ἐνεργηθησομένων ἐν τῷ Ὀθωμανικῷ κράτει, δύναται ὁ ἀνακριτὴς, ὡς καὶ ὁ εἰσαγγελεὺς κατὰ τὴν προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν, νὰ δώσωσι τὰς ἀναγκαίας παραγγελίας εἰς τοὺς ἐκπληροῦντας ἀνακριτικὰ καθήκοντα προξενικοὺς ὑπαλλήλους, οἵτινες ὀφείλουσι νὰ προβῶσιν εἰς ἐκτέλεσιν αὐτῶν μὲ ἀκρίβειαν καὶ ἄνευ βραδύτητος· ῥητὸν εἶναι περὶ τούτου τὸ ἄρθρ. 7 τοῦ ἀπὸ 12 Δεκεμβρίου 1841 νόμου, καθ' ὃ καὶ μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ ἀκροατήριον δύνανται νὰ δοθῶσι τοιαῦται παραγγελίαι, ἂν ἀναβληθῇ πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ἀποδείξεων. Προκειμένου περὶ ἄλλων κρατῶν δύνανται νὰ ἀνατεθῶσι τοιαῦται παραγγελίαι εἰς τοὺς παρ' αὐτοῖς ὑπάρχοντας τυχὸν προξένους τῆς Ἑλλάδος; Τοιαύτην τινα γνώμην ἐκφράζει ὁ Σαρίπολος (§ 1052), ἀλλὰ διστάζομεν περὶ τῆς ὀρθότητος αὐτῆς, διότι ἵνα

ἐνεργήσωσιν ἐγκύρως ἀνακριτικὰς πράξεις οἱ ἐν χριστιανικαῖς χώραις πρόξενοι, ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ νόμος χορηγῶν αὐτοῖς τοιαύτην ἐξουσίαν, τοιοῦτος δὲ μόνον τὸ ἄρθρ. 4 ἐδ. 4 τοῦ ἀπὸ 29 Ὀκτωβρίου 1856 ὑπάρχει, ἀλλὰ περιορίζει τὴν ἐξουσίαν ταύτην εἰς τὰ ἐντὸς τῶν ἑλληνικῶν πλοίων διαπραττόμενα ἀδικήματα, ἐπομένως ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως ταύτης δὲν δύνανται, φρονοῦμεν, οἱ πρόξενοι νὰ ἐνεργήσωσιν ἀνακριτικὰς πράξεις, οὔτε ὁ ἀνακριτὴς νὰ ἀναθέσῃ αὐτοῖς τοιαύτας, οὐδενὸς νόμου χορηγοῦντος αὐτῷ τοιοῦτον δικαίωμα. Κατὰ συνέπειαν δὲν ὑπολείπεται εἰς τοιαύτας περιπτώσεις, εἰμὴ ν' ἀποταθῇ ὁ ἀνακριτὴς διὰ τῶν ὑπουργείων τῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν ἐξωτερικῶν εἰς τὰς ἐπιτοπίους ἀλλοδαπὰς ἀνακριτικὰς ἀρχὰς, καὶ νὰ παρακαλέσῃ ταύτας νὰ προβῶσιν εἰς ἐνέργειαν τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων κατὰ τὰς ἐπιτοπίως ἰσχυούσας διατυπώσεις.

674. Ἀλλὰ τότε μόνον δυνάμεθα νὰ γνωρίσωμεν ἀκριβῶς τὴν ἀνακριτικὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀνακριτοῦ, ὅταν προσδιορίσωμεν τὴν σχέσιν αὐτοῦ πρὸς τὸν εἰσαγγελέα καὶ τὰ δικαιώματα ἑκατέρου.

Ἰσχυρίσθησάν τινες, ὅτι ὁ ἀνακριτὴς ἔχει πρὸς τὸν εἰσαγγελέα τὴν αὐτὴν σχέσιν, ἣν καὶ οἱ λοιποὶ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι (ἰδὲ ἀριθ. **664**), διότι τὸ ἄρθρ. 97 Ὀργαν. Δικαστ. καθιεροῖ τὴν σχέσιν ταύτην ὡς πρὸς ὅλους ἀδιακρίτως τοὺς ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους. Ἂν ἡ γνώμη αὕτη ἦτον ὀρθὴ, κενὸς λόγος ἤθελεν ἀποβῆ ἡ ἀνακριτικὴ ἐξουσία τοῦ ἀνακριτοῦ, διότι οὗτος ἤθελεν εἶσθαι ὑπόχρεως νὰ συμμορφοῦται ἀκριβῶς εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων του μὲ τὰς ὁδηγίας, ἃς ἐφ' ἑκάστης περιπτώσεως ἤθελε διαβιβάσει αὐτῷ ὁ εἰσαγγελεὺς, οὗτος δὲ ἤθελε κυρίως διευθύνει τὰς ἀνακρίσεις κατ' ἰδίαν ἀρέσκειαν.

Φρονοῦμεν ἀδιστάκτως, ὅτι ἡ γνώμη αὕτη εἶναι ἐσφαλμένη διὰ τοὺς ἑξῆς λόγους. Εἴδομεν, ὅτι ἐν τῶν θεμελειωδῶν ἀξιωμάτων τῆς Ποινικῆς Δικονομίας εἶναι ἡ διάκρισις τῶν ἔργων τῆς καταδιώξεως ἀπὸ τῶν τῆς ἀνακρίσεως, καὶ ἡ ἀνάθεσις τῶν τελευταίων εἰς τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν, ὡς παρέχουσαν ἀποχρώσας ἐγγυήσεις ὀρθῆς καὶ ἀμερολήπτου ἐνεργείας αὐτῶν (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. **303. 432. 433**). Πῶς λοιπὸν δυνάμεθα νὰ παρα-

δεχθῶμεν, ὅτι ὁ νομοθέτης ἡμῶν ἀπέκρουσεν ὅλως τὰ ἀξιώματα ἐκεῖνα, καταστήσας τὴν καταδιώκουσαν ἀρχὴν διευθύντριαν τῆς ἀνακρίσεως καὶ ὑποβαλὼν ὑπὸ τὰς διαταγὰς αὐτῆς τὸν ἀνακριτήν;

Εὐτυχῶς διάφορα ἄρθρα τῆς Ποινικῆς Δικονομίας ἀποδεικνύουσι σαφῶς, ὅτι δὲν ἠκολούθησε τοιοῦτον σύστημα ὁ ἡμέτερος νομοθέτης. Τὸ ἄρθρ. 188 Ποιν. Δικ. χορηγεῖ τῷ ἀνακριτῇ τὸ δικαίωμα νὰ ἐπαναλαμβάνῃ τὰς κατὰ τὴν προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν ἐνεργηθείσας ἀνακριτικὰς πράξεις χωρὶς νὰ διακρίνῃ παρὰ τίνος ἐνηργήθησαν αὗται, ἑπομένως καὶ ἂν ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελέως ἐνηργήθησαν. Δικαίωμα τοιοῦτον εὑρίσκεται εἰς ἀντίφασιν μὲ τὴν ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 97 Ὀργ. Δικαστ. ἐπιβαλλομένην εἰς τοὺς ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους ὑποχρέωσιν νὰ ἐνεργῶσι συμφώνως μὲ τὰς ὁδηγίας τοῦ εἰσαγγελέως.

Ἐπίσης τὸ ἄρθρ. 228 Ποιν. Δικ. χορηγεῖ εἰς τὸν ἀνακριτὴν τὸ δικαίωμα νὰ ἐκδώσῃ ἔνταλμα φυλακίσεως, καὶ τὸν ὑποχρεοῖ ν' ἀκούσῃ πρῶτον τὸν εἰσαγγελέα, ἐνῷ ἂν ἐφημρόζετο καὶ εἰς τὸν ἀνακριτὴν τὸ ἄρθρ. 97 Ὀργ. Δικαστ. ὁ ἀνακριτὴς ὤφειλεν οὐχὶ ἁπλῶς ν' ἀκούσῃ, ἀλλὰ νὰ ὑπακούσῃ τῷ εἰσαγγελεῖ.

Τέλος ἐκ τοῦ ἄρθρ. 250 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ. προκύπτει ῥητῶς, ὅτι ὁ ἀνακριτὴς ἔχει δικαίωμα νὰ μὴ ἐνδώσῃ εἰς τὰς προτάσεις τοῦ εἰσαγγελέως, ὅτε τὸ συμβούλιον ἀποφασίζει περὶ τῆς διαφωνίας. Τοιοῦτον δικαίωμα δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἔχῃ, ἂν περιελαμβάνετο εἰς τοὺς ἀνακριτοὺς ὑπαλλήλους, περὶ ὧν τὸ ἄρθρ. 97 Ὀργ. Δικαστ. διότι οὗτοι ὀφείλουσι νὰ ἐκτελῶσιν εὐπειθῶς πᾶσαν πρότασιν τοῦ εἰσαγγελέως. Ἀναγκαίως λοιπὸν πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι τὸ ἄρθρ. 97 Ὀργ. Δικ. ἀφορᾷ τοὺς λοιποὺς ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους οὐχὶ δὲ τὸν ἀνακριτήν, ὅστις μάλιστα ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο τοῦ ἀνακριτοῦ διακρινόμενος, οὐδὲ νὰ ὀνομασθῇ δύναται, ἀκριβῶς εἰπεῖν, ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος.

675. Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἀριθμῷ ἐκτεθέντων δυνάμεθα νὰ ὁρίσωμεν ἀκριβέστερον τὴν μεταξὺ εἰσαγγελέως καὶ ἀνακριτοῦ σχέσιν. Ὁ εἰσαγγελεὺς ἐγείρων τὴν ποινικὴν ἀγωγήν, καὶ ἔχων τὸ δικαίωμα τῆς ἐξασκήσεώς της, παρακολουθεῖ κατὰ βῆμα τὰς ἐργασίας τοῦ ἀνακριτοῦ, καὶ ὑπο-

βάλλει αὐτῷ πᾶσαν πρότασιν ἀναγκαίαν πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς καὶ ἐν γένει πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας. Ὁ ἀνακριτὴς ἐπιλαμβανόμενος τῆς ἀνακρίσεως ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας ὀφείλει, ὡς καὶ πᾶς ἄλλος δικαστής, νὰ ἔχῃ ὡς ὁδηγὸν εἰς τὰς περαιτέρω ἐργασίας του μόνην τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεώς του· καὶ πρέπει μὲν βεβαίως νὰ λαμβάνῃ ὑπὸ ὥριμον σκέψιν τὰς πρὸς αὐτὸν αἰτήσεις τοῦ εἰσαγγελέως, εἰς ὃν ὁ νόμος ἐπιβάλλει τὸ αὐτὸ καθῆκον τῆς ἀνακαλύψεως τῆς ἀληθείας, ἀλλ' οὐδόλως ὑποχρεοῦται νὰ παραδεχθῇ αὐτὰς, ἂν δὲν τὰς εὕρῃ χρησίμους εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας.

Κατὰ μείζονα λόγον ἐφαρμόζεται τὸ αὐτὸ εἰς τὰς πρὸς τὸν ἀνακριτὴν αἰτήσεις τῶν λοιπῶν διαδίκων, ἤγουν τοῦ ἰδιώτου κατηγόρου, τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος καὶ τῶν κατηγορουμένων, διότι ὅλων τῶν τοιούτων διαφωνιῶν τὴν διάλυσιν ἀναθέτει εἰς τὸ συμβούλιον τὸ ἄρθρ. 250 Ποιν. Δικ. Ἐπὶ δὲ τοῦ ἰδιώτου κατηγόρου εἶναι ῥητὸν τὸ ἄρθρ. 298 Ποιν. Δικ.

676. Ἐκ τῆς σχέσεως ταύτης τοῦ ἀνακριτοῦ πρὸς τὸν εἰσαγγελέα προκύπτει, ὅτι ὁ ἀνακριτὴς ἐπιλαμβανόμενος τῆς ἀνακρίσεως δύναται νὰ ἐξετάσῃ οἵους ἐγκρίνει μάρτυρας (187 Ποιν. Δικ.), καὶ νὰ ἀρνηθῇ τὴν ἐξέτασιν τῶν ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελέως προτεινομένων(Helie No 2085). Ὅτι δύναται ὁ ἀνακριτὴς, ὡς καὶ ἄνω εἴδομεν, νὰ ἐπαναλάβῃ τὰς πράξεις τῆς προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως, ἂν θεωρήσῃ αὐτὰς ἀτελεῖς ἢ ἀκύρους (Helie No 2083), δὲν δύναται ὅμως καὶ νὰ κηρύξῃ αὐτὰς ὡς ἀκύρους, διότι ὁ νόμος δὲν τῷ ἐχορήγησε τοιοῦτον δικαίωμα (Helie No 2084). Ὅτι ἡ ἄρνησις τοῦ εἰσαγγελέως δὲν δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐνέργειαν ἀνακριτικῆς πράξεως, ἣν ὁ ἀνακριτὴς θεωρεῖ ἀναγκαίαν πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας, καὶ ὅτι ὁ εἰσαγγελεὺς δὲν δύναται ν' ἀφαιρέσῃ τὴν ὑπόθεσιν ἀπὸ τὸν ἐπιληφθέντα ἅπαξ αὐτῆς ἀνακριτὴν διὰ νὰ τὴν ἀναθέσῃ εἰς ἕτερον, ἢ τὴν εἰσαγάγῃ δι' ἀπ' εὐθείας κλήσεως εἰς τὸ ἀκροατήριον (Trebut τόμ. 2 σελ. 14 καὶ 227) (Helie No 2814) (Ἀποφ. Ἀρ. Πάγου 25 τοῦ 1856) (Dalloz No 788. 789).

677. Ἀλλ' ἂν ὁ ἀνακριτὴς φρονῇ, ὅτι ἡ πρᾶξις, ἧς ἡ ἀνά-

κρισις τῷ ἀνετέθη, δὲν εἶναι ἀξιόποινος, ἢ ὅτι ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ ἀπεσβέσθη, τί ὀφείλει νὰ πράξῃ; Δὲν δύναται βεβαίως νὰ κηρύξῃ τὴν πρᾶξιν μὴ ἀξιόποινον ἢ τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν ἀπεσβεσμένην, διότι ὁ νόμος δὲν τῷ ἐχορήγησε δικαίωμα ν' ἀποφαίνηται κατ' οὐσίαν ἐπὶ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. Ἀλλ' οὐδὲ νὰ προβῇ εἰς ἀνάκρισιν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὑπόχρεως, ἀφοῦ ἔχῃ τὴν πεποίθησιν, ὅτι οὐδεμία ἀνακριτικὴ πρᾶξις εἶναι ἀναγκαία. Ἑπομένως ἀναγκαῖον καθίσταται νὰ λυθῇ προηγουμένως τὸ περὶ ἀξιοποίνου τῆς πράξεως ἢ περὶ ἀποσβέσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ζήτημα ὑπὸ τῆς ἀρχῆς, τῆς ἐχούσης δικαίωμα ν' ἀποφαίνηται κατ' οὐσίαν ἐπὶ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ἤγουν ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν, πρὸς τοῦτο δὲ πρέπει ν' ἀπευθύνῃ ὁ ἀνακριτὴς τὰς παρατηρήσεις του εἰς τὸν εἰσαγγελέα, ἵνα ὑποβάλῃ οὗτος τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ συμβούλιον (Helie No 2078) (Dalloz instr. crim. 446).

678. Τί γενήσεται δ' ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ὁ ἀνακριτὴς θεωρήσῃ ἑαυτὸν ἀναρμόδιον; Ἐν Γαλλίᾳ τὸ ἄρθρ. 69 instr. crim. ἐπιτρέπει τῷ ἀνακριτῇ νὰ παραπέμπῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν ἁρμόδιον συνάδελφόν του (Helie No 2079—2080). Παρ' ἡμῖν δὲν ὑπάρχει τοιαύτη διάταξις, ἑπομένως καὶ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν εἰς τὸ συμβούλιον πρέπει νὰ ὑποβληθῇ ἡ ὑπόθεσις πρὸς λύσιν καὶ τῆς περὶ ἁρμοδιότητος διαφορᾶς (ἰδὲ καὶ ἄνω ἀριθ. 413).

679. Σπουδαιότερον εἶναι τὸ ζήτημα, ἂν, ὅταν ὁ εἰσαγγελεὺς παραγγέλλῃ ἀνάκρισιν καθ' ὡρισμένων προσώπων, δύναται ὁ ἀνακριτὴς, ἀνακαλύπτων, ὅτι καὶ ἕτερον πρόσωπον ἐνοχοποιεῖται, νὰ συμπεριλάβῃ καὶ τοῦτο εἰς τὴν καταδίωξιν. Τινὲς συγγραφεῖς φρονοῦσιν, ὅτι δὲν δύναται, διότι δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐγείρῃ τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν (Mangin τόμ. 1 σελ. 20). Ἀλλὰ θεωροῦμεν ὀρθοτέραν τὴν γνώμην τοῦ Helie (No 2089), ὅστις φρονεῖ τοὐναντίον, ὅτι ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ ἐπιδιώκει τὴν καταδίωξιν οὐχὶ ὡρισμένων προσώπων, ἀλλ' ὡρισμένου ἀδικήματος, καὶ ὅτι ἑπομένως τεθείσης τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς εἰς ἐνέργειαν, εἰς τὴν ἀνάκρισιν ἀπόκειται ν' ἀνεύρῃ τοὺς διαπράξαντας αὐτὸ, εἰς τρόπον, ὥστε ὅλοι περιλαμβάνονται εἰς

τὴν παραγγελίαν, καὶ ἂν αὐτὴ τινὰς μόνον ῥητῶς ὀνομάζῃ, καὶ καθ' ὅλων δύναται ὁ ἀνακριτὴς νὰ διευθύνῃ τὴν καταδίωξιν (Dalloz instr. crim. 443) (1).

Ἄλλως ἔχει τὸ πρᾶγμα, ὅταν ὁ ἀνακριτὴς κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς ἀνακρίσεως ἀνακαλύπτῃ οὐχὶ νέους ἐνόχους, ἀλλὰ νέα ἀδικήματα διακεκριμένα τῶν ἐν τῇ παραγγελίᾳ τοῦ εἰσαγγελέως ἀναφερομένων. Ποινικὴ ἀγωγὴ ὡς πρὸς τὰ ἀδικήματα ταῦτα οὐδόλως εἰσήχθη, δικαίωμα δὲ τοιαύτης εἰσαγωγῆς ὁ ἀνακριτὴς δὲν ἔχει, ὅθεν οὐδὲ εἰς ἀνάκρισιν αὐτῶν δύναται νὰ προβῇ. Δύναται μόνον νὰ συμπεριλάβῃ εἰς τὰς περὶ τοῦ ἐν τῇ παραγγελίᾳ ἀδικήματος ἐκθέσεις του, ὅσας λαμβάνει πληροφορίας περὶ τοῦ νέου ἀδικήματος, καὶ νὰ πληροφορήσῃ περὶ αὐτοῦ τὸν εἰσαγγελέα, ὡς ὀφείλουσι νὰ πράξωσιν ἅπαντες οἱ ὑπάλληλοι (ἄρθρ. 149 Ποιν. Δικ.) (Helie No 2090).

Δὲν πρέπει ὅμως νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι ὑπάρχει νέον ἀδίκημα διὰ μόνον τὸν λόγον, ὅτι ἐκ τῆς ἀνακρίσεως ἐξηλέγχθη ἐσφαλμένως ὁ ὑπὸ τῆς εἰσαγγελίας δοθεὶς χαρακτηρισμὸς τῶν ἐν τῇ παραγγελίᾳ γεγονότων. Ὁ ἀνακριτὴς ἔχει καθῆκον ν' ἀνακαλύψῃ καὶ βεβαιώσῃ πῶς ἀληθῶς διέτρεξαν τὰ γεγονότα ἐκεῖνα, καὶ εἰς τὸ συμβούλιον ἀπόκειται νὰ χαρακτηρίσῃ ποίαν ἀξιόποινον πρᾶξιν ἀποτελοῦσι τὰ βεβαιωθέντα. Ἐπίσης δὲν ἀποτελοῦσι νέον ἀδίκημα αἱ ἐπιβαρυντικαὶ ἢ ἐλαφρυντικαὶ περιστάσεις τοῦ ἐν τῇ παραγγελίᾳ ἀδικήματος, διότι ὁ ἀνακριτὴς ἔχων τὸ ἱερὸν καθῆκον ν' ἀνακαλύψῃ τὴν ἀλήθειαν, δικαιοῦται καὶ ὀφείλει νὰ ἐξετάσῃ τὰ ἐν τῇ παραγγελίᾳ γεγονότα ὑφ' ὅλας των τὰς ἐπόψεις καὶ μ' ὅλας των τὰς περιστάσεις, καὶ ἂν ἐντεῦθεν μεταβάλληται ὁ ἐν τῇ παραγγελίᾳ χαρακτηρισμὸς τοῦ ἀδικήματος.

---

(1) Τὴν λύσιν ταύτην ὑποστηρίζει καὶ ὁ Σαρίπολος (§ 955), ἀλλὰ θεωρεῖ ἀκαταμάχητον ὑπὲρ αὐτῆς ἐπιχείρημα, ὅτι κατὰ τὸ ἄρθρ. 209 καὶ 221 Ποιν. Δικ. δύναται ὁ ἀνακριτὴς νὰ ἐκδώσῃ ἔνταλμα συλλήψεως ἄνευ ἀκροάσεως τοῦ εἰσαγγελέως. Ὑποστηρίξαμεν ἐν ἀριθ 576 τὴν γνώμην ταύτην, ἣν ἐν Γαλλίᾳ ῥητὸς νόμος καθιερεῖ (61 instr. crim), ἀλλ' οὐδόλως θεωροῦμεν αὐτὴν συντελοῦσαν εἰς ὑποστήριξιν τῆς καταφατικῆς λύσεως τοῦ ἀνωτέρω ζητήματος, διότι δύναται νὰ ἀντιταχθῇ ἡμῖν, ὅτι ἀφορᾷ τὰ πρόσωπα, ὧν παρήγγειλεν ὁ εἰσαγγελεὺς τὴν καταδίωξιν· διὰ τοῦτο οὐδ' ἐν Γαλλίᾳ στηρίζονται ἐπὶ τοῦ ἐπιχειρήματος τούτου.

Ἀλλὰ τὴν λύσιν τῶν ζητημάτων τούτων δύναται νὰ ἐπηρεάσῃ καὶ τὸ ὡρισμένον ἢ μὴ τῆς παραγγελίας. Οὕτω, φέρ' εἰπεῖν, ἐνδεχόμενον ὁ εἰσαγγελεὺς ν' ἀναθέτῃ ῥητῶς εἰς τὸν ἀνακριτὴν τὴν ἀνακάλυψιν τῶν ἐνόχων ἢ συνενόχων, ἢ νὰ ἐπιτρέπῃ αὐτῷ καὶ τὴν ἀνάκρισιν ἄλλων ἀδικημάτων ὑπὸ τῶν αὐτῶν κατηγορουμένων διαπραχθέντων· οὐδεμία ἀμφιβολία, ὅτι εἰς τοιαύτας περιπτώσεις δύναται ὁ ἀνακριτὴς καὶ περὶ τῶν νέων ἀδικημάτων ν' ἀνακρίνῃ (Dalloz No 445).

680. Εἴδομεν, ὅτι ὁ εἰσαγγελεὺς δικαιοῦται νὰ ὑποβάλῃ τῷ ἀνακριτῇ ὅσας προτάσεις καὶ αἰτήσεις θεωρήσῃ ἀναγκαίας πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας. Ἵνα δυνηθῇ νὰ πράξῃ τοῦτο ὁ εἰσαγγελεύς, ἡ Γαλλικὴ Ποιν. Δικ. ὑποχρεώνει τὸν ἀνακριτήν, ὑσάκις πρόκειται νὰ ἐνεργήσῃ ἀνακριτικήν τινα πρᾶξιν, νὰ ὑποβάλῃ προηγουμένως τὴν δικογραφίαν εἰς τὸν εἰσαγγελέα (donner communication). Παρ' ἡμῖν δὲν ὑπάρχει ἡ διάταξις αὕτη. Τὸ ἄρθρ. 204 Ποιν. Δικ. ἀπαιτεῖ μόνον νὰ προειδοποιῆται ὁ εἰσαγγελεὺς περὶ πάσης ἀνακριτικῆς πράξεως, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ παρευρεθῇ εἰς αὐτὴν ἢ νὰ κάμῃ τὰς κατ' αὐτὴν ἀναγκαίας περαιτέρω προτάσεις. Ἀλλ' ἐννοεῖται, ὅτι, ἵνα δυνηθῇ ὁ εἰσαγγελεὺς νὰ ὑποβάλῃ τὰς προτάσεις ταύτας, ἔχει δικαίωμα νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν καὶ νὰ μελετήσῃ τὴν δικογραφίαν, ὡς ἐπίσης καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν εἰς τὸ γραφεῖόν του ἀποστολὴν αὐτῆς, ὅπερ πάντοτε γίνεται ἐν τῇ πρακτικῇ. Παρατηροῦμεν, ὅτι ἐν τῇ πρακτικῇ δὲν τηρεῖται αὐστηρῶς ἡ διάταξις περὶ προσκλήσεως τοῦ εἰσαγγελέως εἰς πᾶσαν ἀνακριτικὴν πρᾶξιν (ὡς καὶ ἐν Γαλλίᾳ ἡ πρὸς αὐτὸν κοινοποίησις τῆς δικογραφίας), διότι θὰ παρενεβάλλοντο οὕτω μεγάλα προσκόμματα εἰς τὴν ταχεῖαν πορείαν τῆς ἀνακρίσεως· τοιαύτη πρόσκλησις γίνεται μόνον, ὁσάκις εἶναι ἀναγκαία ἡ γνωμοδότησις τοῦ εἰσαγγελέως, ὡς ἐπὶ προφυλακίσεων, καὶ ὁσάκις ἀπαιτήσῃ τὴν πρόσκλησίν του, ἢ ὁ ἀνακριτὴς ἕνεκα τῆς σπουδαιότητος τῆς ὑποθέσεως τὴν θεωρήσῃ ἀναγκαίαν Helie No 2073. 2074).

Ἔχει δὲ ἐν πάσῃ περιπτώσει ὁ εἰσαγγελεὺς τὸ δικαίωμα νὰ παραγγείλῃ τινὶ τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων νὰ παρευρεθῇ ἀντ' αὐτοῦ εἰς ἀνακριτικήν τινα πρᾶξιν· ἔχει δὲ ὁ τοιοῦτος τότε

τὸ δικαίωμα νὰ κάμῃ παρατηρήσεις, ν' ἀποτείνῃ ἐρωτήσεις πρός τε τὸν μάρτυρα καὶ τὸν κατηγορούμενον, καὶ νὰ κάμῃ τὰς ἀνηκούσας προτάσεις διὰ ζώσης ἢ ἐγγράφως. Περὶ πάντων τούτων γίνεται μνεία εἰς τὴν ἔκθεσιν (ἄρθρ. 205 Ποιν. Δικ.).

681. Οὕτως ἐκανονίσθη παρ' ἡμῖν ἡ σχέσις τοῦ ἀνακριτοῦ πρὸς τὸν εἰσαγγελέα. Ὁ ἀνακριτὴς ἀφέθη ἐλεύθερος καὶ εἰς τὴν διαγραφὴν τῆς πορείας, ἣν ὀφείλει ν' ἀκολουθήσῃ, καὶ εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν μέσων, ἅτινα δύναται νὰ μεταχειρισθῇ πρὸς ἐπιτυχῆ ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς του, ἤγουν πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας. Ἀλλ' ἂν ὁ νόμος οὐδένα διέγραψε περιορισμὸν τῆς ἐλευθέρας ἐνεργείας τοῦ ἀνακριτοῦ, ἔθετο ὅμως τὸν γενικὸν περὶ ἀνακρίσεως κανόνα, καθ' ὃν οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι ὀφείλουσι νὰ ἐξετάζωσι καὶ βεβαιῶσιν ἐξ ἐπαγγέλματος οὐ μόνον τὴν ἐνοχὴν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀθωότητα τοῦ κατηγορουμένου (ἄρθρ. 70 Ποιν. Δικ.) (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 442), ἐκ δὲ τοῦ κανόνος τούτου, καὶ ἐκ τῆς ἰδιότητος τοῦ ἀνακριτοῦ ὡς δικαστοῦ, ἐξάγονται ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης χρησιμώταται ὁδηγίαι περὶ ἐκπληρώσεως τῶν καθηκόντων τοῦ ἀνακριτοῦ, ἃς νομίζομεν ἀναγκαῖον νὰ ἐκθέσωμεν ἐν συνόψει, διότι παρετηρήσαμεν δυστυχῶς, ὅτι τινὲς τῶν ἀνακριτῶν δὲν συναισθάνονται ἀποχρώντως τὴν ἱερότητα καὶ σπουδαιότητα τῶν καθηκόντων, ἅτινα προσεκλήθησαν νὰ ἐκπληρώσωσιν.

Ὁ ἀνακριτὴς πρὸς εὐσυνείδητον καὶ ἐπιτυχῆ τοῦ καθήκοντός του ἐκπλήρωσιν ὀφείλει νὰ ἐξαντλήσῃ τὴν ἀνάκρισιν ὑφ' ὅλας αὐτῆς τὰς ἐπόψεις. Πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ ἐμβαθύνῃ εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις τῆς ὑποθέσεως, νὰ διαφωτίσῃ ὅλα τὰ σκοτεινὰ καὶ ἀμφίβολα αὐτῆς μέρη, νὰ ἐξετάσῃ πᾶσαν περίπτωσιν δυναμένην νὰ ἔχῃ ἐπιρροὴν οὐ μόνον εἰς τὸν νομικὸν χαρακτηρισμὸν τῆς πράξεως, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἠθικὴν αὐτῆς βαρύτητα, καὶ νὰ βεβαιώσῃ τὰ πάντα ὅσον ἔνεστι πιστότερον, ὥστε νὰ σχηματίσῃ δικογραφίαν, ἐν ᾗ ὡς εἰς καθρέπτην νὰ παρίστανται τὰ γεγονότα τοιαῦτα, ὅπως ἀκριβῶς συνέβησαν, ἄνευ αὐξήσεως, ἄνευ μειώσεως, ἄνευ μεταβολῆς αὐτῶν οἱασδήποτε.

Πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ ἐμπνέηται ὁ ἀνακριτὴς ἀπὸ τὸν ἅγιον ἐκεῖνον πρὸς τὴν δικαιοσύνην ἔρωτα, ὅστις διεγείρει φρίκην,

προκειμένου καὶ περὶ τῆς ἐλαχίστης μεταβολῆς τῶν γεγονότων, καὶ ὠθεῖ εἰς τὴν ἀκριβῆ αὐτῶν βεβαίωσιν διὰ τῶν λεπτομερεστέρων ἐξετάσεων. (Helie No 2117).

682. Ὀφείλει δὲ ὁ ἀνακριτὴς νὰ καταβάλῃ εἰς τὸ ἔργον τοῦτο πᾶσαν τὴν δυνατὴν ἐπιμέλειαν, καὶ ν' ἀφιερώσῃ εἰς αὐτὸ ὅλον του τὸν χρόνον καὶ ὅλας του τὰς δυνάμεις. Εἴδομεν, ὅτι ἡ ἀμέσως μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἀδικήματος ταχεῖα ἐνέργεια τῆς ἀνακρίσεως χρησιμεύει μεγάλως εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 653 ἑπομ.). Εἶναι δὲ φανερὸν, ὅτι ἡ ταχεῖα περαίωσις τῆς ἀνακρίσεως λίαν εὐαρέστων κοινωνικῶν ἀποτελεσμάτων γίνεται πρόξενος, ὡς συνεπάγουσα ἢ τὴν ταχεῖαν τιμωρίαν τῶν κατηγορουμένων, ἂν ἀποδειχθῶσιν ἔνοχοι, ἢ τὴν παῦσιν τῶν κατ' αὐτῶν ληφθέντων μέτρων καὶ ἰδίως τῆς προφυλακίσεως, ἂν εὑρεθῶσιν ἀθῷοι.

Ἀλλ' ἡ ἐπιμέλεια δὲν συνίσταται εἰς μόνην τὴν ταχύτητα, ἀλλὰ πρέπει νὰ συνυπάρχῃ καὶ ἡ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἀριθμῷ διαγραφεῖσα πλήρης ἐξάντλησις τῆς ὑποθέσεως. Ἂν αἱ πρῶται ἐργασίαι τῆς ἀνακρίσεως ἀφίνωσιν ἀμφιβολίας περὶ τοῦ ἀληθοῦς χαρακτῆρος τῆς πράξεως ἢ περὶ τῆς ἐνοχῆς τῶν κατηγορουμένων, δὲν πρέπει νὰ περαιοῦται ἡ ἀνάκρισις πρὶν ἢ ἐξαντληθῶσιν ὅλα τὰ μέσα πρὸς διάλυσιν τῶν ἀμφιβολιῶν. Πᾶσα καλῶς διεξαχθεῖσα ἀνάκρισις πρέπει νὰ περιέχῃ ἐν ἑαυτῇ ὅλα τὰ ἀναγκαῖα πρὸς ἀπόφασιν τῆς ὑποθέσεως στοιχεῖα, καὶ εἰς τὴν συλλογὴν αὐτῶν πρέπει ἀνενδότως νὰ καταγίνηται ὁ ἀνακριτὴς, τὸ ἔργον τοῦ ὁποίου δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς περαιωθὲν πρὶν ἢ κατορθώσῃ τὴν συλλογὴν ταύτην (Helie No 2146).

683. Διευθύνων δὲ ὁ ἀνακριτὴς τὴν ἀνάκρισιν ἐν μέσῳ τῶν συγκρουομένων συμφερόντων τῆς κατηγορίας καὶ τῆς ὑπερασπίσεως, ὀφείλει νὰ δεικνύῃ πρὸς ἀμφοτέρας τὴν αὐτὴν ἀμεροληψίαν. Δὲν πρέπει οὔτε εἰς τὴν κατηγορίαν νὰ συμπαθῇ, οὔτε ἄτοπον οἶκτον πρὸς τὸν κατηγορούμενον νὰ αἰσθάνηται, ἀλλ' ἀμφοτέρων τὰ δικαιώματα καὶ συμφέροντα νὰ ἐξασφαλίζῃ, ἀποβλέπων εἰς τὸν θρίαμβον μόνης τῆς δικαιοσύνης. Τὴν τήρησιν δὲ τῆς ἀμεροληψίας ταύτης ἐνδέχεται πολλάκις νὰ παραβῇ ὁ ἀνακριτὴς ἐκ προκαταλήψεων, εἰς τὰς ὁποίας λελησμότως δύναται

νὰ ὑποπέσῃ. Ἀληθῶς ἡ ἕξις τῶν ποινικῶν ὑποθέσεων, ἡ πεῖρα τῆς ἀνθρωπίνης μοχθηρίας, ἡ αὐξάνουσα γνῶσις τῶν δόλων καὶ ψευδολογιῶν τῶν κατηγορουμένων, ὁ κύκλος τῆς διαφθορᾶς καὶ ἀνηθικότητος, ἐν μέσῳ τοῦ ὁποίου κρατοῦσι τὸν ἀνακριτὴν τὰ καθήκοντά του, ἐξασθενοῦσι βαθμηδὸν τὴν πίστιν του εἰς τοὺς ἰσχυρισμοὺς τῆς ὑπερασπίσεως καὶ τὴν ἐλπίδα του, ὅτι δύνανται νὰ ὦσιν ἀληθεῖς, ἕνεκα δὲ τούτου ὀλίγην δίδει εἰς αὐτοὺς προσοχήν. Πρέπει ν' ἀποφεύγωσιν οἱ ἀνακριταὶ τοιαύτας προκαταλήψεις· πρέπει νὰ ἔχωσι τὴν ὑπομονὴν οὐ μόνον ν' ἀκούωσι καὶ αὐτὰς τὰς ἀσυναρτήτους καὶ ἀντιφατικὰς ἐξηγήσεις τῶν κατηγορουμένων, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐξελέγχωσι τὴν ἀλήθειαν ἢ μὴ αὐτῶν, διότι καί περ φαινόμεναι ἀπίθανοι, δὲν εἶναι ἀδύνατον νὰ ὦσιν ἀληθεῖς.

Ἀλλὰ καὶ ὁ ἐσπευσμένος σχηματισμὸς πεποιθήσεων περὶ τῆς ἀνακρινομένης ὑποθέσεως δύναται νὰ παρεκτρέψῃ τοὺς ἀνακριτὰς ἀπὸ τῆς ὀφειλομένης ἀμεροληψίας, διότι ὑπὸ τὸ κράτος τοιούτων πεποιθήσεων παρερμηνεύουσι τὰ γεγονότα, καὶ δὲν ἐκτιμῶσι προσηκόντως ὅσα ἐξ αὐτῶν ὑποστηρίζουσιν ἀντίθετον πεποίθησιν.

684. Ἐξόχους δὲ ἰδιότητας πρέπει νὰ ἔχῃ ὁ ἀνακριτὴς πρὸς ἐπιτυχῆ τῶν καθηκόντων του ἐκπλήρωσιν. Πρέπει νὰ ᾖναι προικισμένος μὲ ὀξύνοιαν, ἵνα διακρίνῃ καὶ ἐκ τοῦ τόνου τῆς φωνῆς, καὶ ἐκ τῆς χειρονομίας αὐτῆς, τὸ ψεῦδος ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν. Πρέπει νὰ ἔχῃ τὸν ἐξησκημένον ἐκεῖνον νοῦν, ὅστις εἰσδύει εἰς τὰ σκοτεινότερα γεγονότα. Πρέπει ν' ἀπέκτησε διὰ τῆς σπουδῆς τῆς φιλοσοφίας τὴν γνῶσιν τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν παθῶν καὶ ἀδυναμιῶν αὐτῶν. Πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν ἠθικὴν δύναμιν, ἥτις ἀπαιτεῖται, ἵνα βαδίσῃ σταθερῶς πρὸς τὸν σκοπὸν, ὃν ἐπιδιώκει, χωρὶς νὰ παρεκτρέπηται ὑπὸ τῶν ἐνεργειῶν τῶν ἐνδιαφερομένων. Πρέπει τέλος νὰ ἔχῃ τὴν στερεὰν θέλησιν, ἥτις ὑπερνικᾷ τὸν κόπον καὶ τὴν ἀηδίαν τῶν μακρῶν καὶ ἀγόνων ἐξετάσεων.

Λαμβάνοντες δὲ ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἐν τῇ ἀνακρίσει πρόκειται περὶ τῆς τιμῆς, τῆς ἐλευθερίας, τῆς περιουσίας καὶ ἐνίοτε καὶ αὐτῆς τῆς ζωῆς τῶν κατηγορουμένων, καὶ ὅτι πολλάκις ἡ ἀπώλεια

ἡ σωτηρία τῶν κατηγορουμένων ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ τρόπου τῆς ἀνακρίσεως τῆς ὑποθέσεως, πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι μεγίστη πρέπει νὰ καταβάλληται προσοχὴ εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀνακριτῶν, καὶ πρέπει νὰ προτιμῶνται οἱ μᾶλλον πεφωτισμένοι, οἱ μᾶλλον ἀκέραιοι, οἱ μᾶλλον ἀδιάφθοροι τῶν δικαστῶν.

685. Τοιαύτην χορηγήσας ὁ νόμος ἐξουσίαν εἰς τὸν ἀνακριτὴν, ὤφειλεν ἀναγκαίως νὰ λάβῃ καὶ ἐγγυήσεις τινὰς ὀρθῆς καὶ προσφόρου χρήσεως αὐτῆς.

Τοιαῦται ἐγγυήσεις εἰσίν· α) ἡ πειθαρχικὴ καταδίωξις τοῦ ἀνακριτοῦ, ὑποπίπτοντος εἰς δόλον ἢ ἀμέλειαν· θέλει δὲ ἐνεργηθῇ ἡ καταδίωξις αὕτη, ἐν ἐλλείψει ἰδιαιτέρων περὶ αὐτῆς ὁρισμῶν τῆς Ποινικῆς Δικονομίας, κατὰ τὰς γενικὰς περὶ πειθαρχικῆς καταδιώξεως τῶν πρωτοδικῶν διατάξεις τοῦ Ὀργανισμοῦ τῶν Δικαστηρίων (ἰδίως ἄρθρ. 98. 99 ἐδ. 2. 300 ἐδ. 2 Ὀργαν. Δικαστ.), καθ' ἃς τὸ πειθαρχικὸν παράπτωμα βεβαιοῦται ὑπὸ τοῦ παρὰ πρωτοδίκαις εἰσαγγελέως, ἐπισπεύδεται δὲ ἡ περαιτέρω τιμωρία ὑπὸ τοῦ παρ' ἐφέταις εἰσαγγελέως, καὶ ἐπιβάλλεται ἡ πειθαρχικὴ ποινὴ ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν. Δύναται δ' εὐχερῶς ὁ παρ' ἐφέταις εἰσαγγελεὺς νὰ πληροφορηθῇ περὶ τῶν πειθαρχικῶν παραπτωμάτων τῶν ἀνακριτῶν, διότι ἔχει τὴν ἐπιτήρησιν πάντων τῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως (ἄρθρ. 15 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ.), ὑποβάλλεται δὲ αὐτῷ ἡ τριμηνιαία κατάστασις, ἣν εἰς τὸ τέλος ἑκάστης τριμηνίας ὁ ἀνακριτὴς ὑποβάλλει εἰς τὸν παρὰ πρωτοδίκαις εἰσαγγελέα, καὶ ἥτις κατὰ τὸ ἄρθρ. 121 Ὀργ. Δικαστ. πρέπει νὰ περιέχῃ τὰς ἀναγκαίας σημειώσεις περὶ τῆς καταστάσεως τῶν ἀνακρίσεων, περὶ τῶν αἰτιῶν, δι' ἃς τυχὸν καθυστέρησάν τινες αὐτῶν, περὶ τῆς καταστάσεως τῶν φυλακῶν τῶν ὑποδίκων, καὶ ἄλλας ἀξίας λόγου παρατηρήσεις.

Κατὰ νεωτέρας μάλιστα ἐγκυκλίους τοῦ ὑπουργείου τῆς δικαιοσύνης αἱ καταστάσεις αὗται ὑποβάλλονται κατὰ μῆνα καθ' ὡρισμένα ὑποδείγματα.

686. β) Ὡς δευτέρα ἐγγύησις ὀρθῆς χρήσεως τῆς ἀνακριτικῆς ἐξουσίας καθιερώθη τὸ δικαίωμα τοῦ ἐφετείου, πλήρους ἐν συμβουλίῳ συνεδριάζοντος, νὰ ζητῇ προφορικὰς πληροφορίας

παρὰ τοῦ παρ' ἐφέταις εἰσαγγελέως περὶ τῶν ἀρξαμένων ἀνακρίσεων (ἄρθρ. 14 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.). Ἐν τοῖς ἀριθ. 39 καὶ 40 ἐξητάσαμεν ὅμοιον δικαίωμα τοῦ ἐφετείου σχετικῶς πρὸς τὴν ἐξάσκησιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, καὶ εἴδομεν, ὅτι δυνάμει τοῦ δικαιώματος τούτου δύναται τὸ ἐφετεῖον νὰ ὑποχρεώσῃ τὸν εἰσαγγελέα καὶ νὰ ἐγείρῃ τὴν ποινικὴν ἀγωγήν, καὶ νὰ ἐπιχειρήσῃ ὡρισμένας πράξεις ἐξασκήσεως, οἷον, ἀνακοπὴν βουλεύματος. Ἐνταῦθα πρόκειται ἰδίως περὶ ἀνακρίσεως, ὅθεν πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι δύναται τὸ ἐφετεῖον συνεπείᾳ τῶν πληροφοριῶν τοῦ εἰσαγγελέως νὰ διατάξῃ καὶ ὡρισμένας ἀνακριτικὰς πράξεις, ἃς ὀφείλει ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ ἀνακριτὴς νὰ ἐκτελέσῃ. Κατὰ τὰ λοιπὰ ἀναφερόμεθα εἰς ὅσα ἐκεῖ ἐξεθέσαμεν.

687. γ) Ὡς τρίτη καὶ σπουδαιοτέρα ἐγγύησις ὀρθῆς χρήσεως τῆς ἀνακριτικῆς ἐξουσίας καθιερώθη τὸ δικαίωμα τῶν κατὰ τὴν ποινικὴν διαδικασίαν παρισταμένων διαδίκων νὰ προσφεύγωσιν εἰς τὸ Συμβούλιον τῶν Πλημμελειοδικῶν, ὁσάκις ὁ ἀνακριτὴς δὲν εἰσακούει τὰς αἰτήσεις αὐτῶν. Τὸ δικαίωμα τοῦτο καθιερούμενον ῥητῶς ὑπὸ τοῦ νόμου (ἄρθρ. 250 καὶ 298 Ποιν. Δικ.) ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα, ὅτι οὐχὶ πλέον εἷς μεμονωμένος δικαστής, ἀλλ' ὁλόκληρον δικαστήριον διευθύνει ἐπὶ τέλους τὴν πορείαν τῆς ἀνακρίσεως, καὶ ἐκτιμᾷ τὴν ἀνάγκην καὶ τὴν χρησιμότητα τῶν διαφόρων ἀνακριτικῶν πράξεων, καὶ οὕτως ἐκλείπει πᾶσα ὑπόνοια ἐλλείψεως προστασίας τῶν δικαιωμάτων τῆς κοινωνίας, ἢ ἀνωφελοῦς προσβολῆς τῶν δικαιωμάτων τοῦ κατηγορουμένου.

Καὶ ἐν Γαλλίᾳ ἀναγνωρίζουσιν εἰς τὸν εἰσαγγελέα καὶ τὸν πολιτικῶς ἐνάγοντα (περὶ τοῦ κατηγορουμένου ἀμφισβητεῖται Helie No 2104) δικαίωμα προσφυγῆς ἢ ἐφέσεως κατὰ τῶν ἀποφάσεων τοῦ ἀνακριτοῦ, θεωροῦσι δὲ ἁρμόδιον πρὸς ἐκδίκασιν αὐτῆς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν (1).

688. Τὸ καθιεροῦν παρ' ἡμῖν τὸ δικαίωμα τῆς εἰς τὸ Συμβούλιον προσφυγῆς ἄρθρ. 250 Ποιν. Δικ. οὐδένα διαγράφει πε-

(1) Σημειωτέον, ὅτι νεώτερος νόμος ὁ τῆς 17 Ἰουλίου τοῦ 1856 ἐκανόνισεν ἀκριβέστερον ἐν Γαλλίᾳ τὰ περὶ τῆς προσφυγῆς ταύτης.

ριορισμὸν οὔτε ὡς πρὸς τὰ πρόσωπα οὔτε ὡς πρὸς τὰ ἀντικείμενα. Κατὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο «Τὸ Συμβούλιον κατὰ πρότασιν τοῦ εἰσαγγελέως, τοῦ ἰδιώτου κατηγόρου, τοῦ κατηγορουμένου, τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος, ἢ κατ' αἴτησιν τοῦ ἀνακριτοῦ, ἀποφασίζει,— 1) Ὅταν ὁ ἀνακριτὴς νομίζῃ, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐνδώσῃ εἴς τινα πρότασιν τῶν εἰρημένων.— 2) Ὅταν πρόκηται νὰ κανονισθῇ δύσκολόν τι ἀντικείμενον ἐν τῇ προανακρίσει π. χ. κατάσχεσις κτλ.— 3) Περὶ ὅλων τῶν μεταξὺ τῶν διαδίκων ἐν τῇ προανακρίσει διαφορῶν.— 4) Περὶ τῆς ἀποπερατώσεως ἢ ἐξακολουθήσεως τῆς προανακρίσεως. » Συνεπῶς καὶ ἡ νομολογία παρεδέχθη, ὅτι δύναται ὁ κατηγορούμενος νὰ προσφύγῃ εἰς τὸ Συμβούλιον, ἂν ἰσχυρίζηται, ὅτι δὲν φέρει χαρακτῆρα κακουργήματος ἡ ἀποδιδομένη αὐτῷ πρᾶξις, καὶ ἐπομένως ἐσφαλμένως ἐξεδόθη ἐναντίον του ἔνταλμα φυλακίσεως (1).

Ἀλλὰ δύναται ὁ προφυλακισθεὶς κατηγορούμενος νὰ προσφύγῃ εἰς τὸ συμβούλιον ἰσχυριζόμενος, ὅτι δὲν ὑπῆρχον ἀρκοῦσαι ἐνδείξεις, ἵνα προφυλακισθῇ, ἢ ὅτι ἐξέλιπον αὗται; Μ' ὅλην τὴν γενικότητα τῶν ἐκφράσεων τοῦ ἄρθρ. 250 Ποιν. Δικ. διστάζομεν νὰ θεωρήσωμεν ὡς παραδεκτὴν τοιαύτην τινὰ προσφυγήν. Ὁ νόμος ἐκανόνισε τὰ περὶ προφυλακίσεως δι' ἰδιαιτέρων ἄρθρων, δι' ὧν τὸ μὲν δικαίωμα τῆς προφυλακίσεως ἀνέθηκεν εἰς μόνον τὸν ἀνακριτὴν μετὰ τὴν ἀκρόασιν τοῦ εἰσαγγελέως (ἄρθ. 228 Ποιν. Δικ.), τὴν δὲ παῦσιν τῆς προφυλακίσεως ἐπέτρεψε μόνον ὡς συνέπειαν τῆς διὰ τοῦ βουλεύματος οὐσιαστικῆς ἀθωώσεως τοῦ κατηγορουμένου (ἄρθρ. 252 ἐδ. 2—253 Ποιν. Δικ.), καὶ ἐξαιρετικῶς πρότερον ἐπὶ ἐγγυήσει (ἄρθρ. 236 ἐπομ. Ποιν. Δικ.). Ἐντεῦθεν πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι οὐδέποτε ἄλλοτε τὸ συμβούλιον δύναται νὰ διατάξῃ ἀποφυλάκισιν, τὸ δὲ συμπέρασμα τοῦτο ἐνισχύεται καὶ ἐκ τῆς σκέψεως, ὅτι αἱ κατὰ τὴν ἀνάκρισιν ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ἐνδείξεις ὑπόκεινται ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν εἰς μεταβολάς, καὶ ἐπομένως ἀσφαλέστερον εἶναι ν' ἀνατεθῇ ἡ ἐκτίμησις αὐτῶν εἰς τὸν

(1) Ἡ ὑπ' ἀριθ. 80 τοῦ 1858 ἀπόφασις τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀνήρεσε βούλευμα συμβουλίου, ἀποσχόντος νὰ ἐξετάσῃ ἰσχυρισμὸν τοιοῦτον, λόγῳ ὑπερβάσεως καθηκόντων.

ἀνακριτὴν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀτομικῶν αὐτοῦ ἐντυπώσεων καὶ τῇ γνωμοδοτήσει τοῦ εἰσαγγελέως, ἢ εἰς τὸ συμβούλιον ἐπὶ τῇ βάσει μόνον τῶν ἐγγράφων. Ἔπρεπεν ὅμως νὰ χορηγηθῇ διὰ νόμου τῷ ἀνακριτῇ τὸ δικαίωμα νὰ καταργῇ τῇ συναινέσει τοῦ εἰσαγγελέως τὸ τῆς φυλακίσεως ἔνταλμά του, ὁσάκις ἤθελε πεισθῇ περὶ τῆς ἀθωότητος τοῦ κατηγορουμένου, ἵνα μὴ παρατείνηται ἡ προφυλάκισίς του μέχρι τοῦ πέρατος τῆς ἀνακρίσεως· τοῦτο καθιερώθη ἐν Γαλλίᾳ διὰ τοῦ νόμου τῆς 4 Ἀπριλίου 1855.

689. Οὔτε ἡ Γαλλικὴ Ποινικὴ Δικονομία, οὔτε ἡ ἡμετέρα ὁρίζουσι τὰς διατυπώσεις τῆς πρὸς τὸ συμβούλιον προσφυγῆς. Καὶ ἐν Γαλλίᾳ μὲν ἐφαρμόζουσι τὰς διατυπώσεις τῆς ἀνακοπῆς κατὰ τῶν βουλευμάτων τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν, καθ' ὅσον ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν ἀπευθύνεται καὶ ἡ προσφυγή. Παρ' ἡμῖν ὅμως ἐν τῇ σιωπῇ τοῦ νόμου οὐδεμία, φρονοῦμεν, διατύπωσις εἶναι ἀναγκαία· ἀρκεῖ νὰ δηλώσῃ ὁ κατηγορούμενος εἰς τὸν ἀνακριτὴν ἢ εἰσαγγελέα, ὅτι ἐν περιπτώσει ἀπορρίψεως τῆς αἰτήσεώς του προσφεύγει εἰς τὸ συμβούλιον, καὶ ὀφείλουσιν οὗτοι νὰ προκαλέσωσι τὴν συγκρότησιν τοῦ συμβουλίου, ἵνα ὑποβάλωσι καὶ εἰς αὐτὸ τὴν αἴτησιν τοῦ κατηγορουμένου.

690. Περί τε τῆς προθεσμίας καὶ περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς εἰς τὸ συμβούλιον προσφυγῆς σιωπῶσιν ἐπίσης ἥ τε ἡμετέρα καὶ ἡ Γαλλικὴ Ποινικὴ Δικονομία. Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὴν προθεσμίαν θεωροῦμεν ὀρθὴν τὴν γνώμην τοῦ Helie, καθ' ἣν, ἐν τῇ σιωπῇ τοῦ νόμου πρέπει νὰ θεωρήσωμεν δυνατὴν τὴν προσφυγήν, ἐν ὅσῳ διαρκεῖ ἡ ἀνάκρισις (Helie No 2107)· ὡς πρὸς δὲ τὰ ἀποτελέσματα παραδέχονται ἐν Γαλλίᾳ, ὅτι ἡ προσφυγὴ δὲν ἔχει ἀναστολτικὸν ἀποτέλεσμα, ἤτοι δὲν δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐνέργειαν τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων, ἃς ὁ ἀνακριτὴς θεωρεῖ ἀναγκαίας, διότι ἄλλως ἀδύνατον μὲν θὰ ἦτο νὰ προοδεύσῃ ἡ ἀνάκρισις, εὔκολον δὲ νὰ ἐξαφανισθῶσιν αἱ ἀποδείξεις μέχρις οὗ ἀποφασίσῃ ἐπὶ τῆς προσφυγῆς τὸ συμβούλιον. (Helie No 2108). Ἡ γνώμη αὕτη πρέπει βεβαίως νὰ ἰσχύσῃ καὶ παρ' ἡμῖν· παρατηροῦμεν μόνον, ὅτι ὁσάκις δὲν ὑπάρχει κατεπείγόντι, καλὸν εἶναι νὰ περιμένῃ ὁ ἀνακριτὴς τὴν ἀπόφα-

σιν τοῦ συμβουλίου, ἵνα συμμορφωθῇ πρὸς αὐτήν· τοῦτο δὲ πάντοτε τηρεῖται εἰς τὴν πρακτικὴν ἐπὶ προφυλακίσεων καὶ ἀπολύσεων.

691. Ὁ ἀνακριτὴς περαιώσας τὴν ἀνάκρισιν ὑποβάλλει ἀνυπερθέτως μετὰ τὴν τελευταίαν ἀνακριτικὴν πρᾶξιν τὰ ἔγγραφα εἰς τὸν εἰσαγγελέα.

Πότε ὅμως πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἡ ἀνάκρισις ὡς περαιωθεῖσα καὶ πλήρης; Κατὰ κανόνα ἡ ἀνάκρισις εἶναι πλήρης, ὅταν ἐνώνῃ ὅλα τὰ στοιχεῖα τὰ ἀναγκαῖα, ἵνα ἀποφασισθῇ, ἂν πρέπῃ νὰ εἰσαχθῇ εἰς δίκην ὁ κατηγορούμενος, καὶ ἵνα προσδιορισθῇ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον. Ἐντεῦθεν ἕπεται, ὅτι τὸ σημεῖον, εἰς ὃ πρέπει νὰ φθάσῃ ἡ ἀνάκρισις, ἵνα θεωρηθῇ πλήρης, ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς φύσεως ἑκάστης ὑποθέσεως. Καὶ προκειμένου μὲν περὶ πλημμελήματος ἡ ἀνάκρισις δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς πλήρης καὶ μετὰ μόνην τὴν ἐξέτασιν τοῦ κατηγορουμένου, ὅταν ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ αὐτῆς καὶ τῆς ἐγκλήσεως ἐξάγωνται πληροφορίαι ἀποχρῶσαι πρὸς χαρακτηρισμὸν τῆς πράξεως καὶ κανονισμὸν τῆς ἁρμοδιότητος. Τοὐναντίον προκειμένου περὶ κακουργήματος, οὗ τὰ στοιχεῖα δὲν εἶναι σαφῶς προσδιωρισμένα, ἡ ἀνάκρισις, ὅσοι δήποτε μάρτυρες καὶ ἂν ἐξητάσθησαν, πρέπει νὰ ἐξακολουθήσῃ μέχρις οὗ ἐξετασθῶσιν ὅλαι αἱ ἐνδείξεις καὶ συλλεχθῶσιν ὅλαι αἱ μαρτυρίαι, αἵτινες δύνανται νὰ διαφωτίσωσι τὴν ὑπόθεσιν (Helie No 2817).

Διὰ τῆς ὑποβολῆς ταύτης ὁ ἀνακριτὴς ἀπεκδύεται πλέον τῆς ὑποθέσεως, καὶ ἑπομένως δὲν δύναται πλέον νὰ προβῇ εἰς ἀνακριτικὴν πρᾶξιν, ἐκτὸς ἂν ὁ εἰσαγγελεὺς οἴκοθεν ἢ κατ' αἴτησίν του ἐπιστρέψῃ αὐτῷ τὴν δικογραφίαν. Λαμβάνων ὁ εἰσαγγελεὺς τὴν δικογραφίαν, δὲν ἔχει πλέον, ὡς ἐπὶ τῆς προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως, τὸ ἐκλεκτικὸν δικαίωμα νὰ ὑποβάλῃ τὴν ὑπόθεσιν εἴτε εἰς τὸ συμβούλιον, εἴτε εἰς τὸ ἀκροατήριον, ἀλλ' ὀφείλει ἀναγκαίως ν' ἀκολουθήσῃ τὴν πρώτην ὁδόν, ἤγουν νὰ τὴν ὑποβάλῃ εἰς τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν, καὶ μάλιστα ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν, διότι μόνον τὸ συμβούλιον τοῦτο ἔχει δικαίωμα κατὰ τὸ ἄρθρ. 206 Ποιν. Δικ. νὰ κηρύξῃ τὴν ἀνάκρισιν τελειωμένην. Ὁ Ἄρ. Πάγος ἀνήρεσεν ἀπόφασιν ἐκδο-

θεῖσαν συνεπείᾳ εἰσαγωγῆς τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον, ἐνῷ εἶχε προηγηθῇ κυρία ἀνάκρισις (Ἀπόφ. 25 τοῦ 1856).

692. Κυρίαν ἀνάκρισιν δύναται νὰ προκαλέσῃ καὶ ὁ ἰδιώτης κατήγορος, εἰσάγων τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν ἀνακριτήν, ἐπὶ κακουργημάτων μάλιστα καὶ φυλακίσεων ὀφείλει νὰ πράξῃ τοῦτο. Ἔχει δὲ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὅλα τοῦ εἰσαγγελέως τὰ δικαιώματα μὲ μόνην τὴν διαφοράν, ὅτι πρέπει νὰ κάμῃ χρῆσιν αὐτῶν δι' ἁπλῶν προτάσεων καὶ αἰτήσεων. Εἴδομεν δὲ, ὅτι ἔχει καὶ δικαίωμα προσφυγῆς εἰς τὸ συμβούλιον, ἂν αἱ αἰτήσεις του δὲν γίνωσι δεκταὶ (ἄρθρ. 250 καὶ 298 Ποιν. Δικ.) (ἴδε καὶ ἀνωτέρω ἀριθ. 687).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

Εἰδικοὶ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

693. Τίνες εἰσὶ τοιοῦτοι. Διαίρεσις.

693. Ἐξαιρετικῶς ἀπενεμήθη ἀνακριτικὴ ἐξουσία εἰς εἰδικάς τινας περιπτώσεις εἰς τοὺς ἑξῆς ὑπαλλήλους.

1) Εἰς τοὺς νομάρχας καὶ ἐπάρχους.
2) Εἰς τοὺς δασονομικοὺς ὑπαλλήλους.
3) Εἰς τοὺς ἀγροφύλακας.
4) Εἰς τοὺς ὑγειονόμους καὶ ἐπιστάτας λιμοκαθαρτηρίων.
5) Εἰς τοὺς ἐφόρους. καὶ
6) Εἰς τοὺς προξένους.

Εἰς ἓξ συνεχεῖς παραγράφους θέλομεν διαπραγματευθῆ ἰδιαιτέρως περὶ ἑκάστης τάξεως τῶν εἰδικῶν τούτων ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, καὶ θέλομεν προσπαθήσει νὰ προσδιορίσωμεν τὴν ἀνακριτικὴν αὐτῶν ἐξουσίαν καὶ τὰς κατὰ τὴν ἐξάσκησιν αὐτῆς τηρητέας διατυπώσεις.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω καὶ τὸ ἄρθρ. 40 ἐδ. 2 τοῦ διατάγματος 14 Ὀκτωβρίου 1836 περὶ ἐμπορικῆς ναυτιλίας χορηγεῖ εἰς τοὺς πλοιάρχους τὴν ἐξουσίαν.

« Νὰ κρατῶσιν εἰς ἀσφαλῆ φύλαξιν, καὶ διὰ δεσμῶν, εἰ χρεία, τοὺς φωραθέντας κλέπτας, τοὺς φονεῖς ἢ συνωμότας κατὰ τῆς ἀσφαλείας τοῦ πλοίου ἢ τοῦ φορτίου ἢ κατὰ τῆς ζωῆς ἑνὸς ἢ πολλῶν ἐκ τοῦ πληρώματος, εἴτε ναυτῶν, εἴτε ἐπιβατῶν καὶ ἐν γένει τοὺς ἐνόχους ἢ ὑπόπτους ἐπὶ τῇ βάσει ἐνδείξεων ἰσχυρῶν κακουργημάτων, πλημμελημάτων ἢ πταισμάτων, περὶ ὧν διαλαμβάνει ὁ Ποινικὸς νόμος.—Ἡ διὰ δεσμῶν φύλαξις ἐνεργεῖται ἀφοῦ ὁ πλοίαρχος ἢ ὁ κυβερνήτης ἀκούσῃ καὶ τὴν γνώμην τοῦ ναυκλήρου, καὶ ἑνὸς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων ναυτῶν, καὶ μάλιστα δύο ἐκ τῶν τελευταίων τούτων, ἂν πρόκηται περὶ δεσμεύσεως τοῦ ναυκλήρου· ἀλλ' ἡ γνώμη τούτων δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν πλοίαρχον ἢ κυβερνήτην, καταχωρεῖται δὲ εἰς τὸ πρωτόκολλον.—Ἡ ἔκθεσις τοῦ πρωτοκόλλου εἰς τοιαύτας περιπτώσεις ἀπαιτεῖται νὰ συντάσσηται μὲ ἄκραν λεπτομέρειαν, καὶ ὄχι μόνον ὑπογράφεται ἀπὸ τοὺς ἀνωτέρω σημειωθέντας, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἄλλους, ὡς μάρτυρας ἐκ τοῦ πληρώματος καὶ τῶν ἐπιβατῶν· γίνεται δὲ μνεία τούτου εἰς τὸ βιβλίον τοῦ πλοίου.—Ὁ πλοίαρχος ἢ ὁ κυβερνήτης ὀφείλει, ἐπὶ ποινῇ παρανόμου κρατήσεως, εἰ μὲν τὸ πλοῖον εἶναι εἰς λιμένα ἑλληνικὸν ἢ ξένον νὰ εἰδοποιήσῃ περὶ τούτου ἄνευ ἀναβολῆς τὴν ἁρμοδίαν λιμενικὴν ἢ προξενικὴν ἀρχήν, καὶ νὰ παραδώσῃ εἰς αὐτὴν τὸν κρατηθέντα ἅμα ζητηθῇ. Ἐὰν δὲ διαπλέῃ νὰ πράξῃ τοῦτο, ἅμα καταπλεύσῃ εἰς πρῶτον λιμένα. »

Ἀλλὰ περὶ τῆς ἐξουσίας ταύτης τοῦ πλοιάρχου οὐδὲν ἔχομεν νὰ προσθέσωμεν.

§ 1.

Νομάρχαι καὶ Ἔπαρχοι.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

694. Δικαίωμα ἀνακρίσεως ἔχουσιν οὐχὶ καὶ ὑποχρέωσιν.
695. Ἔπρεπε νὰ θεωρηθῶσιν ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι;
696. Πότε καὶ εἰς ποίας ἀνακριτικὰς πράξεις δύνανται νὰ προβῶσιν.
697. Προτιμῶνται τῶν γενικῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων;

691. Οἱ νομάρχαι καὶ ἔπαρχοι, ὡς προϊστάμενοι τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας, δύνανται πολλάκις ν' ἀνιχνεύσωσιν ἀδικήματα χρήζοντα καταπειγούσης βεβαιώσεως, ἕνεκα τούτου χορηγεῖ καὶ εἰς αὐτοὺς ἀνακριτικὴν ἐξουσίαν τὸ ἄρθρον 18 Ποιν. Δικ. ἔχον οὕτως.

« Ὁ ἔπαρχος καὶ ὁ νομάρχης ἔχουσιν ὡσαύτως τὸ δικαίωμα τῆς βεβαιώσεως τῶν γενομένων ἀξιοποίνων πράξεων. Ἔχουν ἐπομένως ὡς πρὸς τοῦτο τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλων κατὰ τὰ ἄρθρα 153. 157 καὶ 159. »

Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐλήφθη ἐκ τοῦ ἄρθρου 10 τῆς Γαλλ. Ποιν. Δικ. δι' οὗ τὸ πρῶτον, τῇ ἐπιμόνῳ ἀπαιτήσει τοῦ Ναπολέοντος Α', περιελήφθησαν καὶ οἱ νομάρχαι καὶ ἔπαρχοι μεταξὺ τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων (Βικέλας σελ. 37 καὶ ἑπόμ.).

Παρατηρητέον πρὸ πάντων, ὅτι δικαίωμα μόνον ἐχορήγησε τὸ ἄρθρον τοῦτο εἰς τοὺς νομάρχας καὶ ἐπάρχους νὰ ἐνεργῶσιν ἀνακρίσεις, δὲν ἐπέβαλεν ὅμως αὐτοῖς καὶ ὑποχρέωσιν πρὸς τοῦτο, ὅθεν μένουσιν ὅλως ἐλεύθεροι νὰ τὸ πράξωσιν ἢ μή· τοῦτο ἐξάγεται καὶ ἐκ τοῦ ὅτι οὐδεμία διάταξις τοῦ νόμου χορηγεῖ τῷ εἰσαγγελεῖ τὸ δικαίωμα νὰ ἀπευθύνῃ αὐτοῖς παραγγελίαν πρὸς ἐνέργειαν ἀνακρίσεως.

695. Ἐπικρίνεται σφοδρῶς ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου τούτου ὡς συγχέουσα τὴν δικαστικὴν μετὰ τῆς διοικητικῆς ἐξουσίας· παρ' ἡμῖν μάλιστα ὁ Βικέλας (σελ. 42—44) σφοδρότατον κατ' αὐ-

τῆς ἐκφέρει φιλιππικόν. Θεωροῦμεν περιττὴν πᾶσαν περὶ τούτου συζήτησιν, διότι τὸ ἄρθρον περιέπεσεν εἰς ἐντελῆ σχεδὸν ἀχρηστείαν· ὡς ἐκ περισσοῦ παρατηροῦμεν μόνον, ὅτι δὲν βλέπομεν τὸν λόγον, δι' ὃν οἱ ἀνώτεροι ἐκεῖνοι ὑπάλληλοι τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας παρέχουσιν ἐλάσσονα ἐμπιστοσύνην τῆς παρεχομένης ὑπὸ τῶν κατωτέρων καὶ ὑπὸ τὰς διαταγὰς αὐτῶν διατελούντων, ἤγουν τῶν δημάρχων, τῶν ἀστυνόμων, τῶν ὑπαξιωματικῶν τῆς χωροφυλακῆς κλπ.

696. Ὁ νόμος, πρὸς ἀποφυγὴν ἴσως τῶν ἐν Γαλλίᾳ ἀφισβητήσεων περὶ τῆς ἐκτάσεως τῆς ἀνακριτικῆς ἐξουσίας τῶν νομαρχῶν καὶ ἐπάρχων (Helie No 1484), ὥρισεν ἀκριβῶς καὶ τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς δύνανται νὰ προβῶσιν εἰς ἀνακρίσεις, καὶ τὰς ἀνακριτικὰς πράξεις, ἃς δύνανται νὰ ἐπιχειρήσωσιν. Τὸ ἄρθρον 18 παραπέμπει πρὸς τοῦτο εἰς τ' ἄρθρ. 153. 157. καὶ 159. Ποιν. Δικ. Καὶ κατὰ μὲν τὸ πρῶτον δύνανται νὰ δεχθῶσι μηνύσεις, κατὰ δὲ τὸ δεύτερον δύνανται, ἂν τὸ ἀδίκημα ἦναι ἐπ' αὐτοφώρῳ, ἢ ἂν ὑπάρχῃ κίνδυνος ἐκ τῆς ἀναβολῆς, νὰ ἐπιχειρῶσι τὰς εἰς τ' ἄρθρ. 136—138 Ποιν. Δικ. ἀναφερομένας ἀνακριτικὰς πράξεις· κατὰ δὲ τὸ τρίτον δύνανται καὶ νὰ συλλαμβάνωσι τοὺς κατηγορουμένους, ἂν τὸ ἀδίκημα ἦναι ἐπ' αὐτοφώρῳ. Ἕπεται ἐκ τούτων, ὅτι οἱ νομάρχαι καὶ ἔπαρχοι ἔχουσιν ἀκριβῶς ὅλα τὰ δικαιώματα, ὅσα καὶ οἱ λοιποὶ τῆς προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι.

Ἐν τούτοις ἐναντίον τῶν διατάξεων τούτων ὑποστηρίζει ὁ Βικέλας (σελ. 124—125), ὅτι, καὶ ἂν δὲν ὑπάρχῃ ἀδίκημα ἐπ' αὐτοφώρῳ, καὶ ἂν δὲν ὑπάρχῃ κίνδυνος ἐκ τῆς ἀναβολῆς, δύνανται πάντοτε οἱ νομάρχαι καὶ ἔπαρχοι νὰ προβαίνωσιν εἰς ἀνακρίσεις, διότι, λέγει, τὸ ἄρθρον 157 παραπέμπει εἰς τὸ ἄρθρ. 136, καθ' ὃ πάντοτε οἱ ἀστυνόμοι δύνανται νὰ προβῶσιν εἰς ἀνακρίσεις· ἂν ὁ λόγος οὗτος ἦτο βάσιμος ἔπρεπε νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι καὶ οἱ λοιποὶ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι δύνανται πάντοτε νὰ προβαίνωσιν αὐτεπαγγέλτως εἰς ἀνακρίσεις, διότι καὶ δι' αὐτοὺς τὸ ἄρθρ. 157 παραπέμπει εἰς τὸ ἄρθρ. 136. Ἀλλ' ὁ λόγος οὗτος εἶναι προφανῶς ἀνυπόστατος, διότι ἡ παραπομπὴ γίνεται ὡς πρὸς τὰς ἀνακριτικὰς πράξεις καὶ οὐχὶ ὡς πρὸς τὰς

περιπτώσεις, καθ' ἃς ὑπάρχει δικαίωμα αὐτεπαγγέλτου ἀνακρίσεως. Δὲν ὑπάρχει δὲ σχέσις τις μεταξὺ τῶν ἀστυνόμων, οἵτινες καταδιώκοντες τὰ πταίσματα, ἐξομοιοῦνται μὲ τοὺς εἰσαγγελεῖς, καὶ τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, οἵτινες μόνον τὴν ἀνάκρισιν ἐνεργοῦσι.

Δύνανται δὲ νὰ ἐνεργήσωσιν ἀνακριτικὰς πράξεις, οἱ μὲν νομάρχαι καθ' ὅλην τὴν περιφέρειαν τοῦ νομοῦ, οἱ δ' ἔπαρχοι μόνον ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς ἐπαρχίας, ἣν διοικοῦσι.

697. Τὸ ἄρθρ. 18 δὲν παραπέμπει εἰς τὸ ἄρθρ. 158 Ποιν. Δικ. ὅπερ προβλέπει τὴν προτίμησιν ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν πολλοὶ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι συγχρόνως ἐπελήφθησαν τῆς ἀνακρίσεως. Ἀλλ' ἐκ τῆς μὴ παραπομπῆς ταύτης δὲν δυνάμεθα νὰ ἐξαγάγωμεν προτίμησίν τινα τῶν νομαρχῶν καὶ ἐπάρχων, φρονοῦντες, ὅτι πρὸς τοῦτο ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ ῥητὴ διάταξις, καθιεροῦσα ἐξαίρεσιν τῆς ἐν τῷ ἄρθρῳ 158 τεθείσης ἀρχῆς. Ἀπεναντίας τὸ ἄρθρον 18, ἐφαρμόζον καὶ εἰς τοὺς νομάρχας καὶ ἐπάρχους τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλων, ἀποδεικνύει, ὅτι δὲν ὑπάρχει ὑπὲρ αὐτῶν προνόμιόν τι προτιμήσεως.

---

§ 2.

Δασονομικοὶ ὑπάλληλοι.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

698. Διορισμός. Ὅρκος. Περιφέρεια.
699. Ἐπὶ ποίων δασῶν ἔχουσιν ἀνακριτικὴν ἐξουσίαν.
700. Ἐπὶ ποίων ἀδικημάτων.
701. Ποίας ἀνακριτικὰς πράξεις δύνανται νὰ ἐνεργήσωσι. Βεβαίωσις τοῦ ἀδικήματος δι' ἐκθέσεως.
702. Σύλληψις τῶν κατηγορουμένων.
703. Κατάσχεσις πραγμάτων.
704. Κατ' οἶκον ἔρευνα.
705. Ἀποστολὴ ἐκθέσεως εἰς ἀστυνόμον ἢ εἰσαγγελέα.
706. Εἴδοποίησις εἰσαγγελέως περὶ ἄλλων ἀδικημάτων.

698. Οἱ δασοφύλακες διορίζονται ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν οἰκονομικῶν. Κατὰ δὲ τὸ ἄρθρον 43 τῶν δασονομικῶν ὁδηγιῶν, ὁρκίζει αὐτοὺς, ὡς καὶ τοὺς δασονόμους, ὁ δασάρχης. Ἐνεργοῦσι δὲ τὰ καθήκοντά των καθ' ὅλην τὴν περιφέρειαν τοῦ δασονομείου, παρ' ᾧ διωρίσθησαν.

699. Ὁ ἀπὸ 10 Ἰουλίου 1836 νόμος, τὰ ἄρθρα 3 καὶ 4 τοῦ ὁποίου μετεφράσθησαν ἐκ τῶν ἄρθρ. 16 καὶ 17 τῆς Γαλλ. Ποιν. Δικ. ἐθεώρησε τοὺς δασονομικοὺς ὑπαλλήλους ὡς ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ περὶ τὰ δάση ἀδικήματα. Καὶ ὑπὸ μὲν τὴν ἔκφρασιν *δάση* περιλαμβάνονται τά τε δημόσια καὶ τὰ ἰδιωτικά. Ἐξάγομεν δὲ τοῦτο ἐκ τῶν ἑξῆς· α) ἐκ τοῦ ὅτι ὁ νόμος δὲν διακρίνει· β) ἐκ τοῦ ὅτι καὶ τὰ ἰδιωτικὰ δάση ἐτέθησαν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ δημοσίου κατὰ τὸ ἄρθρ. 4 τοῦ περὶ ἰδιωτικῶν δασῶν διατάγματος τῆς 17 Νοεμβρίου 1836, καὶ διὰ τοῦτο τὸ ἄρθρ. 6 τοῦ περὶ ὑλοτομίας διατάγματος τῆς 4 Δεκεμβρίου 1836 ἀπαιτεῖ ἄδειαν τοῦ δασονόμου, ἵνα ὑλατομήσῃ τις εἰς ἰδιωτικὰ δάση· καὶ 3) ἐκ τοῦ ὅτι τὸ ἄρθρ. 1 τοῦ ῥηθέντος περὶ τῶν εἰς τὰ δάση ἀνομημάτων διατάγματος προβλέπει καὶ περὶ ἀδικημάτων εἰς ἰδιωτικὰ δάση διαπραχθέντων, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς τελευταίας φράσεως αὐτοῦ, καθ' ἣν « ὡς ἐπιβαρυντικὴ αἰτία θεωρεῖται ἂν τὰ δάση ᾖναι δημόσια. »

700. Ὡς ἀδικήματα δὲ περὶ τὰ δάση πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν οἱ ἐμπρησμοὶ τῶν δασῶν, αἱ φθοραὶ αὐτῶν (1), αἱ κλοπαὶ ξυλείας ἢ ἄλλων δασικῶν προϊόντων, καὶ αἱ παραβάσεις τῶν περὶ ὑλοτομίας κλπ. διατάξεων, εἴτε ὑπὸ τοῦ Ποιν. Νόμου προβλέπονται τ' ἀδικήματα ταῦτα, εἴτε ὑπὸ εἰδικῶν νόμων, οἷον τὸ περὶ κανονισμοῦ τῆς βοσκῆς τῶν δασῶν ἀπὸ 4 Σεπτεμβρίου 1836 διάταγμα καὶ ἰδίως τὸ ἄρθρον 11 αὐτοῦ, καὶ τέλος οἱονδήποτε χαρακτῆρα φέρωσι τ' ἀδικήματα ταῦτα. Ἐπὶ ἄλλων ἀδικημάτων δὲν ἔχουσιν ἀνακριτικὴν ἐξουσίαν οἱ δασονομικοὶ ὑπάλληλοι, ἐκτὸς ἂν ῥητὸς νόμος χορηγῇ αὐτοῖς τοιαύτην· τοὐναντίον οἱ γενικοὶ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι ἔχουσι δικαίωμα ν' ἀνακρίνωσιν καὶ τὰ περὶ τὰ δάση ἀδικήματα.

(1) Αὗται τιμωροῦνται ἐξ ἐπαγγέλματος, ἴδε κατωτέρ. ἀριθ. 717.

701. Ὡς ἀνακριτικοὶ δὲ ὑπάλληλοι δύνανται οἱ δασονομικοὶ ὑπάλληλοι νὰ προβῶσιν εἰς τὰς ἀκολούθους ἀνακριτικὰς ἐργασίας. Α) Εἰς βεβαίωσιν τῶν ἀδικημάτων συντάσσοντες περὶ αὐτῶν ἐκθέσεις, εἰς τὰς ὁποίας πρέπει ν' ἀναφέρωσι τὸ εἶδος καὶ τὰ περιστατικὰ τῶν τοιούτων πράξεων, τὸν χρόνον καὶ τὸν τόπον, καθ' ὃν ἐπράχθησαν, καὶ τὰς ἀποδείξεις καὶ ἐνδείξεις, ὅσας ἠδυνήθησαν τυχὸν νὰ συλλέξωσι, καὶ τέλος τὸ μέγεθος τῆς προξενηθείσης ζημίας (ἄρθρ. 4 ἐδ. 2 διατ. 10 Ἰουλ. 1836). Πᾶσα περὶ τῶν ἀνωτέρω ἀντικειμένων ἔλλειψις τῆς ἐκθέσεως δύναται ν' ἀναπληρωθῇ καὶ δι' ἄλλων ἀποδεικτικῶν μέσων (Helie No 1792). (Ἀπόφ. 50 τοῦ 1853 Ἀρ. Πάγου). Ὁ νόμος οὐδεμίαν διατύπωσιν τῶν ἐκθέσεων τούτων διαγράφει, ὅθεν μόνος ὁ δασονομικὸς ὑπάλληλος δύναται νὰ προβῇ εἰς τὴν σύνταξίν της. Οὐδὲ τὴν προθεσμίαν, ἐντὸς τῆς ὁποίας πρέπει νὰ συνταχθῇ ἡ ἔκθεσις ὥρισεν ὁ νόμος· μόνον τὴν προθεσμίαν, ἐντὸς τῆς ὁποίας πρέπει ν' ἀποσταλῇ ἡ ἔκθεσις εἰς τὴν κατηγοροῦσαν ἀρχὴν ὥρισε τὸ ἄρθρ. 5 τοῦ διατ. 10 Ἰουλίου 1836· διὰ τοῦτο ἐν Γαλλίᾳ ἐθεώρησε τὸ Ἀκυρωτικὸν ὡς ἔγκυρον ἔκθεσιν συνταχθεῖσαν μετὰ ἓξ μῆνας ἀπὸ τῆς τελέσεως τοῦ ἀδικήματος (Helie No 1693).

Κατὰ τὸ ἀρθρ. 165 Γαλ. Δασον. Κώδ. οἱ δασοφύλακες γράφουσιν ἰδιοχείρως τὰς ἐκθέσεις, ἐκτὸς ἂν κωλύωνται (Helie No 1697 καὶ ἑπομ.)· παρ' ἡμῖν δὲν ὑπάρχει τοιαύτη διάταξις, ὅθεν δύναται ὁ δασοφύλαξ νὰ γράψῃ τὴν ἔκθεσιν καὶ δι' ἄλλου, ὅστις ὀφείλει νὰ γράφῃ ἐν ὀνόματι τοῦ δασοφύλακος, ἤγουν εἰς πρῶτον πρόσωπον, ἀλλὰ καὶ ἂν αὐτὸς ἐκθέτῃ, ὅσα ὁ δασοφύλαξ τῷ καταθέτει, δὲν ὑπάρχει ἀκυρότης (Helie No 1701).

Τὸ αὐτὸ ἄρθρ. 165 Γαλ. Δασ. Κώδ. ἀπαιτεῖ καὶ νὰ ὑπογράφῃ ὁ δασοφύλαξ τὴν ἔκθεσιν (Helie No 1718)· παρ' ἡμῖν καὶ περὶ τῆς ὑπογραφῆς σιωπᾷ ὁ νόμος, ἀλλὰ κατὰ τὰς γενικὰς περὶ ἐκθέσεων διατάξεις ἀπαιτεῖται βεβαίως τοιαύτη.

702. Β) Εἰς σύλληψιν τῶν ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικούντων καὶ μεταφορὰν αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδίκου ἢ τοῦ δημάρχου, παρ' οὗ δύνανται οἱ δασονομικοὶ ὑπάλληλοι νὰ ζητήσωσι καὶ τὴν συνδρομὴν τῆς χωροφυλακῆς (ἄρθ. 4 ἐδ. 6 διατ. 16 Ἰουλ. 1836).

703. Γ) Εἰς καταδίωξιν τῶν ἁρπαγέντων πραγμάτων μέχρι τοῦ τόπου, ἔνθα μετήχθησαν, καὶ κατάσχεσιν αὐτῶν (ἄρθ. 4 ἐδ. 2 διατ. 10 Ἰουλ. 1836). Καὶ ὡς ἁρπαγέντα μὲν πράγματα ἐννοεῖ προφανῶς ὁ νόμος τὴν ἀφαιρεθεῖσαν τυχὸν ξυλείαν ἢ ἄλλα δασικὰ προϊόντα (ἰδὲ ἄρθρ. 11 καὶ 14 τοῦ περὶ ὑλοτομίας διαταγ. 4 Δεκεμβρίου 1836). Ἡ δὲ κατάσχεσις αὐτῶν δύναται νὰ γείνῃ μόνον, ἂν καταφθάσῃ ταῦτα ὁ δασονομικὸς ὑπάλληλος ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς περιφερείας του, διότι, ὡς καὶ ἄλλοτε εἴδομεν, (ἀριθ. 311), οὐδεὶς ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος δύναται νὰ ἐνεργήσῃ ἔγκυρόν τινα πρᾶξιν ἐκτὸς τῶν ὁρίων τῆς περιφερείας, ἔνθα ἐξασκεῖ τὰ καθήκοντά του. Ἐὰν τὰ κατασχετέα πράγματα ἐξήχθησαν εἰς ἄλλην περιφέρειαν, δύναται μόνον ὁ δασονομικὸς ὑπάλληλος νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν ἐν τῇ περιφερείᾳ ἐκείνῃ συνάδελφόν του, ἵνα προβῇ οὗτος εἰς κατάσχεσιν (Helie No 1952).

Καὶ περὶ τῆς κατασχέσεως ταύτης οὐδεμίαν ὁ νόμος διαγράφει διατύπωσιν, ἑπομένως θὰ μνημονεύσῃ ἁπλῶς αὐτὴν ὁ δασονομικὸς ὑπάλληλος ἐν τῇ ἀνωτέρω ἐκθέσει, περιγράφων συγχρόνως ἀκριβῶς τὰ κατασχεθέντα.

Περὶ τῆς ἄρσεως τῆς τοιαύτης κατασχέσεως, ἐν ἐλλείψει ἰδιαιτέρων ὁρισμῶν τῶν δασονομικῶν νόμων, ἐφαρμόζονται πληρέστατα τὰ ἐν ἀριθ. 633 περὶ τῆς ἄρσεως τῆς κατασχέσεως ἐν γένει ἐκτεθέντα.

704. Δ) Εἰς ἐρεύνας πρὸς ἀνεύρεσιν τῶν ἀνωτέρω πραγμάτων· ἂν ὅμως αἱ ἔρευναι πρόκηται νὰ γείνωσιν εἰς οἴκους, εἰς ἐργοστάσια, εἰς κτίρια καὶ παρακειμένας περιφράκτους αὐλάς, ὀφείλουσιν οἱ δασονομικοὶ ὑπάλληλοι νὰ παραλαμβάνωσι τὸν εἰρηνοδίκην, τὸν πάρεδρον αὐτοῦ, τὸν ἀστυνόμον, τὸν δήμαρχον ἢ τὸν δημαρχικὸν πάρεδρον, ὁ δὲ παραληφθεὶς πρέπει νὰ ὑπογράφῃ τὴν συνταχθησομένην ἔκθεσιν (ἄρθρ. 4 ἐδ. 3 καὶ 4 Διαταγ. 10 Ἰουλ. 1836)· δὲν ἀπαιτεῖται δὲ νὰ κωλύηται ὁ εἰρηνοδίκης, ἵνα παραληφθῇ ὁ πάρεδρος αὐτοῦ, διότι ὁ νόμος ἀδιακρίτως ἐχορήγησεν εἰς τοὺς ἀνωτέρω ὑπαλλήλους τὸ δικαίωμα νὰ συνοδεύσωσι τοὺς δασονομικοὺς ὑπαλλήλους εἰς τοιαύτας ἐρεύνας, ἵνα μὴ ἐπέρχηται βραδύτης (Helie No 1594).

Ἂν ἄνευ τῆς παρουσίας τινὸς τῶν ἀνωτέρω ὑπαλλήλων προβῇ ὁ δασονομικὸς ὑπάλληλος εἰς τὴν κατ' οἶκον ἔρευναν, εἶναι ἔγκυρος ἡ περὶ αὐτῆς ὑπὸ μόνου τοῦ δασονομικοῦ ὑπαλλήλου συνταχθεῖσα ἔκθεσις; Τὸ Ἀκυρωτικὸν τὴν ἐθεώρησεν ἔγκυρον, ἂν δὲν ἐναντιώθη ὁ ἔνοικος, δυνάμενος ὅμως νὰ ἐκφρασθῇ ἐλευθέρως (Helie 1596. 1599)· ἄλλοι τὴν θεωροῦσι πάντοτε ἄκυρον (Helie No 1597). Ὁ Helie φρονεῖ, ὅτι, ἵνα ἦναι ἔγκυρος, δὲν ἀρκεῖ μόνον, ὅτι δὲν ἐναντιώθη ὁ ἔνοικος, ἀλλ' ἀπαιτεῖται προσέτι καὶ ῥητῶς νὰ συναινέσῃ, καὶ νὰ γίνηται μνεία περὶ τούτου εἰς τὴν ἔκθεσιν (Helie No 1598) (Βικέλας σελ. 70—73).

Ἂν οἱ ἀνωτέρω ὑπάλληλοι ἀρνηθῶσι νὰ συνοδεύσωσι τὸν δασονομικὸν ὑπάλληλον, δὲν δύναται οὗτος, κατὰ τὴν ὀρθοτέραν γνώμην, νὰ προχωρήσῃ εἰς κατ' οἶκον ἔρευναν (Helie No 1600) (1).

705. Τὰς ὡς ἄνω συντακτέας ἐκθέσεις ὀφείλουσιν οἱ δασονομικοὶ ὑπάλληλοι ν' ἀποστείλωσιν ἐντὸς ἑπτὰ ἡμερῶν, προκειμένου μὲν περὶ πταισμάτων, εἰς τὸν ἀστυνόμον τοῦ δήμου, ἐν ᾧ ἐδρεύει τὸ εἰρηνοδικεῖον, καὶ ἂν δὲν ὑπάρχῃ ἀστυνόμος εἰς τὸν δήμαρχον ἢ πάρεδρον αὐτοῦ· προκειμένου δὲ περὶ πλημμελημάτων ἢ κακουργημάτων, εἰς τὸν ἀρμόδιον παρὰ πρωτοδίκαις εἰσαγγελέα. (ἄρθ. 5 διαταγ. 10 Ἰουλ. 1836).

Τὴν ἀποδεικτικὴν δύναμιν τῶν τοιούτων ἐκθέσεων δὲν ὁρίζει τὸ ἀνωτέρω διάταγμα τῆς 10 Ἰουλίου 1836, ἑπομένως πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῶσιν αἱ γενικαὶ διατάξεις τοῦ ἄρθ. 134 Ποιν. Δικ. καθ' ἃς ἔχουσιν ἰσχὺν ἀποδείξεως μέχρις οὗ ἀποδειχθῇ τὸ ἐναντίον (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 521 ἑπομ.)

706. Ὀφείλουσι προσέτι οἱ δασονομικοὶ ὑπάλληλοι νὰ εἰδοποιῶσι τὸν ἀστυνόμον ἢ τὸν εἰσαγγελέα ἐγγράφως ἢ προφορικῶς ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν διὰ πᾶν ἄλλο περὶ τὰ δάση ἀδίκημα, ὅπερ ὡς ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι κατέμαθον (ἄρθρ. 5 ἐδ. 2 διατ. 10 Ἰουλίου 1836.). Ἀλλὰ καὶ διὰ πᾶν ἄλλο ἀδίκημα ὀφείλουσι νὰ εἰδοποιῶσι τὸν εἰσαγγελέα, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ δημόσιοι ὑπάλληλοι.

(1) Βικέλας σελ. 73—74· παραδόξως ὅμως ἐν σελίδι 66 ἐκφράζεται οὗτος γνώμην, ὅτι ἀναπληροῦται ἡ ἔλλειψις διὰ δύο μαρτύρων.

§ 3.

Ἀγροφύλακες.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

707. Διορισμὸς ἀγροφυλάκων.
708. Προσόντα. Ἐγγύησις.
709. Ὅρκος.
710. Περιφέρεια.
711. Ποῖα ἀδικήματα ἀνακρίνουσι καὶ ποίας ἀνακριτικὰς πράξεις ἐπιχειροῦσι.
712. Βεβαίωσις τοῦ ἀδικήματος. Ἔκθεσις.
713. Ἐκτίμησις τῆς ζημίας.
714. Σύλληψις κατηγορουμένου καὶ ζώων.
715. Κατάσχεσις καὶ κατ' οἶκον ἔρευνα.
716. Οἱ γενικοὶ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι δύνανται ν' ἀνακρίνωσι καὶ τὰ εἰς τοὺς ἀγροφύλακας ἀνατεθέντα.
717. Αἱ βλάβαι ἀγρῶν, σπαρτῶν, δένδρων, ἀμπέλων, ὡς καὶ αἱ τῶν δασῶν τιμωροῦνται ἐξ ἐπαγγέλματος.

---

707. Περὶ τοῦ διορισμοῦ καὶ τῶν χρεῶν τῶν ἀγροφυλάκων προέβλεπε παρ' ἡμῖν τὸ ἀπὸ 31 Δεκεμβρίου 1836 διάταγμα. Βραδύτερον ὅμως ἐξεδόθη ὁ περὶ διοικητικῆς ἀστυνομίας νόμος, οὗ τὸ ἄρθρ. 7 συνδυασμένον μὲ τὸ ἀπὸ 26 Μαρτίου 1849 διάταγμα προέβλεψεν περὶ διορισμοῦ τῶν ἀγροφυλάκων τῶν δήμων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς. Τέλος ἐξεδόθη ὁ ἀπὸ 15 Σεπτεμβρίου 1856 περὶ ἀγροφυλακῆς νόμος, τροποποιήσας διαφόρους διατάξεις τοῦ ἀνωτέρω διατάγματος τοῦ 1836, ἑπομένως ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ ὅλων τούτων θὰ κανονισθῶσι τὰ ἀφορῶντα τοὺς ἀγροφύλακας.

Οἱ ἀγροφύλακες κατὰ μὲν τὸ ἄρθρ. 4 τοῦ διατάγματος διορίζονται ὑπὸ τοῦ δημάρχου, συμφωνοῦντος τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου· κατὰ δὲ τὸ ἄρθρ. 7 ἐδ. 4 τοῦ περὶ διοικητικῆς ἀστυνομίας νόμου διορίζονται καὶ παύονται ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας ἐκ συμφώνου μετὰ τοῦ ἀρμοδίου δημοτικοῦ συμβουλίου, ἐν περιπτώσει δὲ διαφωνίας ἀποφασίζει ὁ ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν (ἄρθρ. 1 Διατάγμ. 26 Μαρτ. 1849)·

κατὰ δὲ τὸ ἄρθρ. 2 τοῦ περὶ ἀγροφυλακῆς νόμου προτείνονται μὲν ὑπὸ τῶν ἰδιοκτητῶν καὶ καλλιεργητῶν ἐθνικῶν κτημάτων κατὰ πλειοψηφίαν τῶν παρόντων, ὧν ὁ ἀριθμὸς δὲν δύναται νὰ ἦναι ἐλάσσων τοῦ τρίτου τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν ἰδιοκτητῶν, συντασσομένου πρωτοκόλλου, διορίζονται δὲ ἐπὶ τῇ βάσει ταύτῃ παρὰ τοῦ δημάρχου. Ἡ διοικητικὴ ὅμως ἀρχὴ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τροποποιῇ τ' ἀποφασισθέντα, ὁσάκις ὑπάρχουσι πρὸς τοῦτο λόγοι ἰσχυροί. Ἐν τούτοις ἂν οἱ ἰδιοκτῆται δὲν συνέλθωσιν, ἢ δὲν συμφωνήσωσιν, ὁ διορισμὸς γίνεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ διατάγματος (ἄρθρ. 3 τοῦ νόμου περὶ ἀγροφυλακῆς).

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐξάγεται προφανῶς, ὅτι ὁ περὶ ἀγροφυλακῆς νόμος κατήργησε τὰς περὶ διορισμοῦ τῶν ἀγροφυλάκων διατάξεις τοῦ διατάγματος τοῦ 1836· ἀλλ' ἐφαρμόζεται ὁ περὶ ἀγροφυλακῆς νόμος καὶ εἰς τοὺς δήμους Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς; Ἐκ τῆς γενικότητος τῶν διατάξεων τοῦ νόμου τούτου ἠδύνατό τις νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν καταφατικὴν γνώμην, ἀλλ' ἐπεκράτησεν ἡ ἀποφατικὴ διὰ τὸν λόγον, ὅτι ὁ περὶ διοικητικῆς ἀστυνομίας νόμος εἶναι εἰδικὸς καὶ ἐξαιρετικός, ὑπ' αὐτοῦ δὲ ὡς καὶ ὑπὸ τοῦ ἀπὸ 30 Σεπτεμβρίου 1852 διατάγματος οἱ ἀγροφύλακες ἐθεωρήθησαν καὶ ὡς κυρίως ἀστυνομικοὶ ὑπάλληλοι (ἰδὲ Δελιγιαν. καὶ Ζηνοπούλου τόμ. 3 σελ. 189).

Ἐν Γαλλίᾳ ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας νὰ διορίζωσιν ἰδιαιτέρους ἀγροφύλακας τῶν κτημάτων των. Κατὰ τὸν Βικέλ. (σελ. 36) ἐκ τῆς ἐννοίας τῶν ἀνωτέρω νόμων σαφέστατα προκύπτει, ὅτι καὶ παρ' ἡμῖν ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦτο οἱ ἰδιοκτῆται ὑπὸ τὴν ἔγκρισιν τοῦ δημάρχου. Τὴν γνώμην ταύτην θεωροῦμεν ἐσφαλμένην, διότι, ὁρίσαντος τοῦ νόμου τὸν τρόπον τῆς ἐκλογῆς τῶν ἀγροφυλάκων, καὶ ἀπαιτήσαντος εἰς πᾶσαν περίπτωσιν διορισμὸν τοῦ δημάρχου, δὲν δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀγροφύλαξ, ἤγουν ὡς ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος, ὁ ὑπὸ τοῦ ἰδιώτου διορισθείς· φρονοῦμεν ὅτι ὁ ἰδιώτης δὲν δύναται νὰ διορίσῃ ἀγροφύλακα, καὶ ὅτι, ἂν ἐπιθυμῇ τοιοῦτον ἰδίαις δαπάναις, δύναται μόνον νὰ ὑποβάλῃ τὴν περὶ τούτου αἴτησίν του εἰς τὴν συνέλευσιν τῶν ἰδιοκτητῶν ἢ

εἰς τὸν δήμαρχον, ἵνα ἐπιτύχῃ παρὰ τούτου τὸν διορισμὸν ἀγροφύλακος εἰδικοῦ τῶν κτημάτων του.

708. Οἱ ἀγροφύλακες πρέπει κατὰ τὸ ἄρθρ. 3 τοῦ διατάγματος νὰ ἦναι γνωστοὶ διὰ τὴν ἱκανότητα καὶ τὸν ζῆλόν των, νὰ ἔχωσιν ἡλικίαν 15 τοὐλάχιστον ἐτῶν, καὶ νὰ ἦναι κτηματίαι τοῦ δήμου, ἄλλως νὰ δώσωσιν ἐγγύησιν. Τὴν ἐγγύησιν ταύτην ἀπαιτεῖ πάντοτε τὸ ἄρθρ. 2 τοῦ νόμου, ἀναθέτον τὸν προσδιορισμὸν αὐτῆς εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας ἢ εἰς τὸν δήμαρχον. Δὲν δύναται μάλιστα κατὰ τὸ ἄρθρ. 4 τοῦ νόμου ν' ἀναλάβωσιν οἱ ἀγροφύλακες τὰ χρέη των, ἂν προηγουμένως δὲν δώσωσι τὴν παρὰ τῶν ἰδιοκτητῶν ἢ τοῦ δημάρχου προσδιορισθεῖσαν ἐγγύησιν. Ἀλλ' ἡ παράβασις τῆς διατάξεως ταύτης, σκοπὸν ἐχούσης νὰ ἐξασφαλίσῃ τοὺς ἰδιοκτήτας, δὲν δύναται νὰ ἐπιφέρῃ ἀκυρότητα τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων τοῦ ἀγροφύλακος.

709. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 7 τοῦ διατάγματος οἱ ἀγροφύλακες ὁρκίζονται ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδίκου, ὅτι θέλουσιν ἐπαγρυπνεῖ αὐστηρῶς εἰς τὴν φύλαξιν τῶν ἐμπιστευομένων εἰς αὐτοὺς σπαρτῶν, φυτειῶν κτλ. Ἡ διάταξις αὕτη οὐδόλως τροποποιηθεῖσα ὑπὸ τοῦ νέου νόμου ἔχει πλήρη ἰσχύν. (Βικελ. σελ. 60). Ὡς καὶ ἄλλοτε εἴδομεν (ἰδὲ ἀριθ. 309), πρὸ τῆς ὁρκίσεως εἰς οὐδεμίαν ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος δύναται νὰ προβῇ ἐγκύρως ἀνακριτικὴν πρᾶξιν.

710. Ὁ διορισμὸς τῶν ἀγροφυλάκων γίνεται κατὰ περιφερείας ἢ θέσεις, αἵτινες προσδιορίζονται ἢ ἐκ συνηθείας, ἢ ὑπὸ τοῦ δημάρχου καὶ παρέδρου κατὰ τὸ ἄρθρ. 1 τοῦ ἀπὸ 30 Σεπτεμβρίου 1856 διατάγματος περὶ ἐκτελέσεως τοῦ νόμου περὶ ἀγροφυλακῆς. Ὅθεν ἕκαστος τῶν ἀγροφυλάκων δύναται νὰ ἐξασκήσῃ τὰ καθήκοντά του μόνον ἐντὸς τῆς περιφερείας, τῆς ὁποίας τῷ ἀνετέθη ἡ φύλαξις. (Βικέλ. σελ. 59). Κατὰ τὸν **Helie** (No 1480) οἱ ἀγροφύλακες ἐνεργοῦσι καθ' ὅλον τὸν δῆμον καὶ μόνον οἱ τῶν ἰδιωτῶν ἔχουσιν ἰδίαν περιφέρειαν.

711. Ἂν ἐντὸς τῆς περιφερείας ταύτης τοῦ ἀγροφύλακος συμβῇ βλάβη τις ἢ φθορὰ ἀγρῶν, σπαρτῶν, δένδρων, ἢ φυτειῶν, οἷαι βεβαίως καὶ αἱ ἄμπελοι (Ἀπόφ. 25 τοῦ 1853 καὶ 2 τοῦ 1859 Ἀρ. Πάγου), εἴτε ὑπὸ ζώων, ὅτε ἐφαρμόζεται ὁ νόμος 13

Μαρτίου 1835, εἴτε ὑπὸ ἀνθρώπων, ὅτε ἐφαρμοζονται αἱ γενικαὶ περὶ φθορᾶς ξένης ἰδιοκτησίας καὶ περὶ κλοπῆς διατάξεις τοῦ Ποινικοῦ Νόμου, ἢ ἄλλο τι ἀδίκημα βλάπτον ἐμμέσως τὰ κτήματα π. χ. ἐμπόδισις ὁδοῦ (Helie No 1480 ἐδ. 8 Βικελ. σελ. 36 ἐν τέλει· ἄρθρ. 71 νόμου περὶ δημοτικῆς ἀστυνομίας), ὁ ἀγροφύλαξ ἔχει δικαίωμα, οἱονδήποτε χαρακτῆρα καὶ ἂν φέρῃ ἡ πρᾶξις, νὰ προβῇ ἄνευ παραγγελίας τινὸς τοῦ εἰσαγγελέως εἰς τὰς ἐξῆς ἀνακριτικὰς ἐργασίας. α) εἰς τὴν βεβαίωσιν τῆς πράξεως· β) εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῆς ζημίας· γ) εἰς τὴν κατάσχεσιν τοῦ ἀντικειμένου τῆς πράξεως, ὁσάκις ἀφῃρέθη τοιοῦτον· δ) εἰς ἔρευναν κατ' οἶκον, ὁσάκις ὑπάρχει περίπτωσις· καὶ ε) εἰς σύλληψιν τῶν αὐτουργῶν, ἂν ἡ πρᾶξις ἐπ' αὐτοφώρῳ.

712. Καὶ πρὸς βεβαίωσιν μὲν τῆς πράξεως ὁ ἀγροφύλαξ, λαμβάνων ὅσον οἷόν τε ἀκριβῆ γνῶσιν τῶν κατ' αὐτὴν διατρεξάντων καὶ ἰδίως τοῦ τόπου καὶ χρόνου, καὶ τῶν ὑπαρχουσῶν τυχὸν ἀποδείξεων, μεταβαίνει ἐνώπιον τοῦ δημοσίου κατηγόρου, ἢ τοῦ δημάρχου (Ἀπόφ. Ἀρ. Παγ. 87 τοῦ 1866), ἢ παρέδρου εἴτε δημαρχικοῦ, εἴτε εἰδικοῦ (Ἀπόφ. 72 τοῦ 1858 140 τοῦ 1859), ἔνθα παρουσία καὶ δύο μαρτύρων ἐκθέτει προφορικῶς τὰ διατρέξαντα, συντασσομένης περὶ πάντων ἐκθέσεως (ἄρθρ. 7 τοῦ νόμου). Ἡ μὴ ἀκριβὴς μνεία τῶν ὅσων διατάσσει τὸ ἄρθρ. 10 διαταγ. 31 Δεκεμβρίου 1836 καὶ ἄρθρ. 4 διαταγ. 10 Ἰουλίου 1836 δὲν ἐπιφέρει ἀκυρότητα (Helie No 1778). Ἡ ἔκθεσις αὕτη κατὰ τὰς γενικὰς περὶ ἐκθέσεων διατάξεις (ἂν καὶ τὸ ἄρθρ. 7 σιωπᾷ) θέλει ὑπογραφῆ παρὰ πάντων, ἂν δὲν ὑπάρχῃ κώλυμά τι. Ἡ ἐνώπιον δημάρχου συνταξις τῆς ἐκθέσεως διετάχθη κυρίως, διότι οἱ ἀγροφύλακες συνήθως εἰσὶν ἀγράμματοι, ὅθεν ἡ μὴ ὑπογραφὴ αὐτῶν δὲν βλάπτει (Helie No 1718).

Ἡ ἔκθεσις αὕτη δύναται νὰ γραφῇ καὶ ὑπὸ ἄλλου παρουσίᾳ ὅμως τοῦ δημάρχου (Helie No 1705). Κατὰ τὰ λοιπὰ ἐφαρμόζονται τὰ ἐν γένει περὶ ἐκθέσεων ἐκτεθέντα.

Ἡ ἔκθεσις αὕτη κατὰ τὸ ἄρθρ. 10 τοῦ διατάγματος, μὴ τροποποιηθὲν διὰ τοῦ νεωτέρου νόμου, ἔχει πᾶσαν πίστιν μέχρις οὗ ἀποδειχθῇ τὸ ἐναντίον ὡς πρὸς τὰ παρατηρηθέντα ὑπὸ τοῦ ἀγροφύλακος περιστατικά, ἐπομένως δύναται καὶ μόνη νὰ

ἀποτελέσῃ ἀπόδειξιν (Ἀποφ. 20 τοῦ 1857. 118 τοῦ 1866 Ἀρ. Πάγου).

Προθεσμίαν πρὸς σύνταξιν τῆς ἐκθέσεως δὲν ὁρίζει ὁ νόμος τοῦ 1856. Τὸ διάταγμα ἐν ἄρθρ. 10 διέτασσε νὰ συντάσσηται ἡ ἔκθεσις *παρευθὺς*, ἀλλ' ἀφοῦ θὰ μεταβῇ ὁ ἀγροφύλαξ εἰς τὸν δήμαρχον, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τηρηθῇ ἡ διάταξις αὕτη, ἑπομένως συμπεραίνομεν, ὅτι πρέπει μὲν νὰ συντάσσηται ἡ ἔκθεσις ὅσον ἔνεστι τάχιον, δὲν ὑπάρχει ὅμως τεταγμένη ἀνατρεπτική τις πρὸς τοῦτο προθεσμία. Μόνον τὸ ἄρθρ. Β'. ἐδ. 3 τοῦ ἀπὸ 1 Ἰουλίου 1838 διατάγματος, τοῦ προβλέποντος μόνας τὰς εἰς τὰ δένδρα καὶ τὰς φυτείας φθορὰς, διατάσσει νὰ συντάσσηται ἡ ἔκθεσις ἐντὸς 24 ὡρῶν τὸ βραδύτερον· ἀλλὰ φρονοῦμεν, ὅτι καὶ τῆς προθεσμίας ταύτης ἡ μὴ τήρησις ἀποτελεῖ μὲν πειθαρχικὴν παράβασιν τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, δὲν ἐπιφέρει ὅμως ἀκυρότητα τῆς βραδύτερον συντασσομένης ἐκθέσεως.

713. Τὸ ποσὸν δὲ τῆς ζημίας πρέπει κατὰ τὸ ἄρθρ. 10 ἐδ. 2 τοῦ διατάγματος νὰ ἐξεύρῃ ὁ ἀγροφύλαξ διὰ δύο ἐκτιμητῶν διοριζομένων ὑπὸ τοῦ δημάρχου. Ἀλλ' ἀφοῦ τοὺς ἐκτιμητὰς διορίζῃ ὁ δήμαρχος, τὸ ἔργον τοῦ ἀγροφύλακος, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκτίμησιν, δὲν δύναται νὰ ᾖναι, εἰμὴ ἡ ἐπίδειξις τοῦ τόπου τῆς ζημίας εἰς τοὺς ἐκτιμητάς.

Τὸ ἄρθρ. 9 τοῦ νέου νόμου ἐπιβάλλει καὶ πρόστιμον 10—15 δραχμῶν εἰς τοὺς ἐκτιμητὰς, οὓς καλεῖ ὀρθότερον πραγματογνώμονας, τοὺς διοριζομένους πρὸς ἐκτίμησιν τῆς ζημίας, ἂν ἀμελήσωσι νὰ ἐκπληρώσωσι τὸ καθῆκόν των ἐντὸς τῆς ταχθείσης προθεσμίας.

714. Τὸ ἄρθρ. 10 τοῦ διατάγματος παραπέμπει εἰς τὸ ἄρθρ. 4 τοῦ ἀπὸ 10 Ἰουλίου 1836 διατάγματος περὶ τῶν εἰς τὰ δάση ἀνομημάτων, καθ' ὃ οἱ δασοφύλακες ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ συλλαμβάνωσι καὶ τοὺς ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικοῦντας, καὶ νὰ ἐνεργῶσι κατασχέσεις καὶ κατ' οἶκον ἐρεύνας, ὅθεν καὶ οἱ ἀγροφύλακες ἔχουσι τὰ αὐτὰ δικαιώματα εἰς ὁμοίας περιπτώσεις. Τὸ δικαίωμα μάλιστα τῆς συλλήψεως καὶ ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 11 τοῦ διατάγματος ῥητῶς καὶ ἐπὶ ποινῇ ἐπιβάλλεται εἰς τὸν ἀγρο-

φύλακα. Ὁ συλληφθεὶς κατὰ τὸ ἄρθρ. 12 πρέπει νὰ προσάγηται ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδίκου· τὴν διάταξιν ταύτην θεωροῦμεν καταργηθεῖσαν σιωπηλῶς ὑπὸ τοῦ νέου νόμου, τοῦ διατάξαντος νὰ γίνηται ἡ ἔκθεσις προφορικῶς ἐνώπιον τοῦ δημοσίου κατηγόρου κτλ. διότι ἐπόμενον εἶναι ἐνταῦθα νὰ μεταφέρῃ καὶ παραδώσῃ ὁ ἀγροφύλαξ τὸν συλληφθέντα.

Οἱ ἀγροφύλακες ἔχουσι δικαίωμα νὰ συλλαμβάνωσι καὶ τὰ προξενήσαντα τὴν ζημίαν ζῶα. Τὸ δικαίωμα τοῦτο ἔχουσι κατὰ τὸ ἄρθρ. 4 τοῦ ἀπὸ 13 Μαΐου 1835 Διατάγ. μόνον, ὅταν τὰ ζῶα περιπλανῶνται ἄνευ ἐπιτηρήσεως. Εἰς τὸν παθόντα μόνον ἐπιτρέπει τὸ ἄρθρ. 13 τοῦ ἀπὸ 31 Δεκεμβρίου 1836 Διατάγ. τὸ δικαίωμα νὰ κρατῇ, καὶ ἂν τὰ ζῶα διατελῶσιν ὑπὸ ἐπιτήρησιν, τόσα ἐξ αὐτῶν, ὅσα ἀρκοῦσι διὰ τὴν βλάβην καὶ τὴν χρηματικὴν ποινήν· τοῦτο τοὐλάχιστον ἐξάγεται ἐκ τῆς ἐκφράσεως τοῦ ἄρθρου «ἂν ἡ ζημία γείνῃ ἀπὸ τὸ ποίμνιον ἢ *τὸν ποιμένα του.*» Ἐὰν τὰ ζῶα ἦναι πολλὰ, ὁ ἀγροφύλαξ, κατὰ τὸ ἄρθρ. 11 τοῦ νέου νόμου μόνον πέντε δύναται νὰ κρατήσῃ, διὰ τὰ ὁποῖα καὶ μόνα θὰ λάβῃ τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 10 ἐδ. 2 τοῦ νέου νόμου ἀναφερόμενα σύλληπτρα.

715. Οἱ ἀγροφύλακες ἔχουσι καὶ τὸ δικαίωμα νὰ κατάσχωσι καὶ τὰ ἀφαιρεθέντα πράγματα, ἅτινα ἐνταῦθα θὰ ἦναι βεβαίως φυτὰ, ἢ χόρτα, ἢ ἄλλα προϊόντα. Περὶ τῆς κατασχέσεως ἰσχύουσιν, ὅσα περὶ τῆς ὑπὸ τῶν δασοφυλάκων κατασχέσεως εἰς ἀριθ. 703 ἐξεθέσαμεν, μὲ τὴν διαφορὰν, ὅτι ἐνταῦθα ἡ περὶ τῆς κατασχέσεως μνεία θὰ γείνῃ εἰς τὴν ἐνώπιον τοῦ δημάρχου συντασσομένην γενικὴν ἔκθεσιν.

Οἱ ἀγροφύλακες ἔχουσι καὶ τὸ δικαίωμα τῆς κατ' οἶκον ἐρεύνης πρὸς ἀνεύρεσιν τῶν κατασχεθησομένων. Ὁ Βικέλας (Θέμις τόμ. 9 σελ. 69) τοῖς ἀρνεῖται τὸ δικαίωμα τοῦτο παρ' ἡμῖν, διότι οὐδεὶς νόμος τοῖς τὸ ἐχορήγησεν. Ἀλλὰ τὸ ἄρθρ. 10 τοῦ περὶ προφυλάξεως τῶν δενδροφυτειῶν διατάγματος μετὰ τὴν διαγραφὴν τῶν διατυπώσεων τῆς ἐκθέσεως ἐπιφέρει ῥητῶς «κατὰ δὲ τὰ λοιπὰ θέλει γίνεσθαι κατὰ τὰ ἄρθρα 4 καὶ 5 τοῦ νόμομου τῆς 10 Ἰουλίου 1836 περὶ τῶν εἰς τὰ δάση τολμωμένων ἀδικιῶν·» τὸ δὲ ἄρθρ. 4 τοῦ νόμου τούτου ἀναφέρει καὶ

τὴν σύλληψιν καὶ τὴν κατάσχεσιν καὶ τὴν κατ' οἶκον ἔρευναν. Ἑπομένως ἐφαρμόζονται εἰς ταύτην ὅσα ἐν ἀριθ. 704 περὶ τῆς ὑπὸ τῶν δασοφυλάκων ἐνεργουμένης ἐξεθέσαμεν.

716. Δύνανται καὶ ἄλλοι ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι νὰ βεβαιώσωσι τὰ εἰς τὴν ἀνακριτικὴν ἐξουσίαν τῶν ἀγροφυλάκων ὑποβληθέντα ἀδικήματα; Οὐδεὶς νόμος ἀποκλείει αὐτούς, τοὐναντίον τὸ ἄρθρ. 2 τοῦ ἀπὸ 1 Ἰουλίου 1838 Διατάγ. ἀποδίδει ἀνακριτικὴν ἐξουσίαν εἰς ἅπαντας τοὺς ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους, προκειμένου περὶ φθορῶν δένδρων καὶ φυτειῶν. Ὅθεν πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ἐν γένει οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι δύνανται νὰ ἐνεργήσωσι καὶ ἐπὶ τῶν εἰς τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ἀγροφυλάκων ἰδίως ἀνατεθέντων ἀδικημάτων, ἐννοεῖται δὲ, ὅτι τότε θ' ἀκολουθήσωσι τοὺς γενικοὺς περὶ ἀνακρίσεως κανόνας καὶ διατυπώσεις. Οὕτω φρονεῖ καὶ ὁ Helie (No 1817).

Τοὐναντίον οἱ ἀγροφύλακες δὲν δύνανται νὰ βεβαιώσωσιν ἕτερα ἀδικήματα, ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ἢ ἄλλων διὰ νόμου ῥητῶς αὐτοῖς ἀνατεθέντων. Ὀφείλουσιν ὅμως ὡς ὅλοι οἱ ὑπάλληλοι νὰ εἰδοποιῶσιν ἀμελλητὶ τὸν εἰσαγγελέα περὶ τῆς τυχὸν διαπράξεως αὐτῶν.

717. Ἐν ἀριθ. 137 στοιχ. ια εἴδομεν, ὅτι κατὰ τὸ ἄρθρ. 426 Ποιν. Νόμ. πᾶσα φθορὰ ξένης ἰδιοκτησίας τιμωρεῖται κατ' ἔγκλησιν, καὶ ὅτι τοῦ κανόνος τούτου ἐξαιροῦνται αἱ ἐν ἄρθρ. 422 ἀριθ. 1—4 περιπτώσεις, ὅθεν οὐχὶ καὶ ἡ ὑπ' ἀριθ. 5 τοῦ 422 περίπτωσις τῆς φθορᾶς δενδροφυτειῶν καὶ ἄλλων φυτουργημάτων. Ἐντεῦθεν ἔπρεπε νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι καὶ αἱ φθοραὶ τῶν δασῶν αἱ ὑπὸ τῶν δασοφυλάκων βεβαιούμεναι, καὶ αἱ φθοραὶ δένδρων, φυτειῶν, ἀγρῶν, ἀμπέλων αἱ βεβαιούμεναι ὑπὸ τῶν ἀγροφυλάκων, τιμωροῦνται μόνον κατ' ἔγκλησιν. Ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου τὸ μὲν ἄρθρ. 4 τοῦ Διατάγ. τῆς 13 Μαΐου 1835 δίδει εἰς ἕκαστον τῶν ἰδιοκτητῶν, εἰς τοὺς ἀγροφύλακας, εἰς τοὺς δημοτικοὺς ὑπαλλήλους, ὡς καὶ εἰς πάντα ἄλλον ἄνθρωπον τὸ δικαίωμα νὰ καταμηνύσῃ τὰς ἐκ τῆς βοσκῆς τῶν ζώων ἐπὶ ξένων γαιῶν βλάβας, ἑπομένως προφανῶς αἱ βλάβαι αὗται καταδιώκονται πλέον αὐτεπαγγέλτως· κατὰ δὲ τὸ ἄρθρ. 10 τοῦ ἀπὸ 31 Δεκεμβρ. 1836 ὁ ἀγροφύλαξ χρεωστεῖ νὰ προβῇ εἰς

βεβαίωσιν τῶν εἰς φυτείας ἢ σπορὰς βλαβῶν ἢ αὐτεπαγγέλτως, ἢ διὰ καταμηνύσεως, ἑπομένως οὐ μόνον αἱ διὰ βοσκῆς ζώων, ἀλλὰ καὶ αἱ δι' ἄλλων αἰτιῶν βλάβαι δένδρων, ἀγρῶν, φυτειῶν κτλ. ἃς δικαιοῦνται νὰ βεβαιώσωσιν οἱ ἀγροφύλακες, τιμωροῦνται αὐτεπαγγέλτως. Συνάγεται ἐντεῦθεν, ὅτι ὡς πρὸς τὰς τοιαύτας βλάβας κατηργήθησαν διὰ τῶν μεταγενεστέρων αὐτῶν νόμων αἱ τοῦ ποινικοῦ νόμου διατάξεις, καθ' ἃς ἐτιμωροῦντο κατ' ἔγκλησιν αἱ φθοραὶ δενδροφυτειῶν καὶ ἄλλων φυτουργημάτων. ('Αποφ. 137. 140 τοῦ 1857 'Αρ. Πάγου).

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς φθορὰς τῶν δασῶν τὰς ὑπὸ τῶν δασοφυλάκων βεβαιουμένας, δὲν περιέχει τὸ Διάταγ. τῆς 10 'Ιουλίου 1836 ῥητὴν διάταξιν ἐπιτρέπουσαν τὴν ἐξ ἐπαγγέλματος καταδίωξιν αὐτῶν, οὐχ ἧττον ἐκ τοῦ συνόλου τῶν διατάξεων τοῦ νόμου τούτου ἐξάγεται, ὅτι τοιαύτην τινὰ ἐξ ἐπαγγέλματος καταδίωξιν ἐσκόπει νὰ καθιερώσῃ, διότι τὸ μὲν ἄρθρ. 4 ὑποχρεοῖ αὐτοὺς νὰ ἀνερευνῶσι καὶ βεβαιῶσι πᾶσαν πρᾶξιν ἀντιβαίνουσαν εἰς τὰς περὶ δασῶν διατάξεις χωρὶς νὰ ἀπαιτῇ μήνυσιν πρὸς τοῦτο, τὸ δὲ ἄρθρ. 5 ὑποχρεοῖ αὐτοὺς ν' ἀποστέλλωσιν εἰς πᾶσαν περίπτωσιν τὰς ἐκθέσεις των εἰς τὸν ἀστυνόμον ἢ εἰς τὸν εἰσαγγελέα, ἵνα ἐπισπεύδωσιν βεβαίως οὗτοι τὴν ποινικὴν καταδίωξιν. 'Εντεῦθεν ὁ 'Αρ. Πάγος ἐξήγαγε τὸ συμπέρασμα, ὅτι καὶ αἱ φθοραὶ τῶν δασῶν ἐξ ἐπαγγέλματος καταδιώκονται. ('Αποφ. 137. 140 τοῦ 1857 'Αρ. Πάγου).

---

§ 4

Ὑγειονόμοι. Ἐπιστάται λοιμοκαθαρτηρίων.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

718. Ποῖα ἀδικήματα δύνανται ν' ἀνακρίνωσιν.
719. Ποίας πράξεις δύνανται νὰ ἐπιχειρήσωσι.

---

718. Τὸ ἄρθρ. 34 τοῦ ἀπὸ 25 Νοεμβρίου 1845 ὑγειονομικοῦ νόμου ἐχορήγησεν ἀνακριτικὴν ἐξουσίαν εἰς τὸν ὑγειονόμον

ἢ τὸν ἐκπληροῦντα χρέη αὐτοῦ, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ κακουργήματα, πλημμελήματα καὶ πταίσματα, τὰ πραττόμενα ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ λοιμοκαθαρτηρίου, ἢ ἄλλων πρὸς κάθαρσιν προσδιωρισμένων τόπων, ἢ ὑπὸ κάθαρσιν εὑρισκομένων πλοίων. Τὸ αὐτὸ δικαίωμα ἐχορήγησεν εἰς τοὺς ἐπιστάτας τῶν λοιμοκαθαρτηρίων ὡς πρὸς τὰ ἀδικήματα ἐν γένει, τὰ πραττόμενα ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ λοιμοκαθαρτηρίου, εἰς ἃ εἶναι διωρισμένοι (ἄρθρ. 34 ἐδ. 2 αὐτόθι).

719. Περὶ τῆς ἐκτάσεως τῆς ἀνακριτικῆς ἐξουσίας καὶ περὶ τῶν κατὰ τὴν ἐξάσκησιν αὐτῆς τηρητέων διατυπώσεων δὲν περιέχει ὁ νόμος, εἰμὴ τὴν γενικὴν φράσιν « συμμορφούμενοι ὡς πρὸς τοῦτο μὲ τὰς διατάξεις τῆς Ποινικῆς Δικονομίας ». Ἐκ τῆς διατάξεως ταύτης ἐξάγεται, ὅτι οἱ ὑγειονόμοι καὶ ἐπιστάται λοιμοκαθαρτηρίων ἔχουσιν ὡς πρὸς τ' ἀνωτέρω ἀδικήματα ὅλα τὰ δικαιώματα τῶν γενικῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, καὶ δύνανται εἰς ὅσας καὶ οὗτοι νὰ προβῶσιν ἀνακριτικὰς πράξεις, τηροῦντες τὰς περὶ αὐτῶν ὁρισθείσας διατυπώσεις. Ἀλλὰ δύνανται νὰ διατάξωσι καὶ τὴν προφυλάκισιν τῶν κατηγορουμένων; φρονοῦμεν ὅτι δὲν δύνανται, διότι μόνον διὰ τὴν δυσκολίαν τῆς προσελεύσεως τῶν ἀνακριτικῶν ἀρχῶν ἕνεκα τῆς καθάρσεως ἐχορηγήθη ἀνακριτικὴ ἐξουσία εἰς τοὺς ὑγειονόμους καὶ ἐπιστάτας λοιμοκαθαρτηρίων, ὅθεν πρέπει νὰ περιορισθῶσιν εἰς τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα, ἤγουν νὰ συλλάβωσι τὸν κατηγορούμενον καὶ νὰ παραδώσωσιν αὐτὸν, ἅμα παρέλθῃ ἡ προθεσμία τῆς καθάρσεως, εἰς τὸν εἰσαγγελέα. Ἡ βραδύτης τῆς εἰς τὸν εἰσαγγελέα προσαγωγῆς εἶναι συνέπεια ἀνωτέρας ἀνάγκης· δύναται δὲ ὁ εἰσαγγελεὺς νὰ διατάξῃ καὶ πρότερον τὴν ἀπόλυσιν τοῦ συλληφθέντος, ἂν πεισθῇ, ὅτι δὲν ὑπάρχει περίπτωσις προφυλακίσεως.

§ 5

Ἔφοροι.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

720. Ἀνακριτικὰ αὐτῶν δικαιώματα ἐν γένει.
721. Ἰδιαίτερα αὐτῶν καθήκοντα ἐπὶ μὴ νομίμου δηλώσεως ἀκινήτων.
722. Ἰδιαίτερα αὐτῶν καθήκοντα ἐπὶ μὴ νομίμου δηλώσεως ζώων καὶ μελισσίων.
723. Αἱ πράξεις τῶν ἐφόρων εἰς τοιαύτας περιπτώσεις διακόπτουσι τὴν παραγραφήν.
724. Ἀποδεικτικὴ ἰσχὺς τῶν πρωτοκόλλων.
725. Καὶ ἄνευ τούτων καταδιώκονται τὰ ἀδικήματα.

720. Οἱ φορολογικοὶ νόμοι ἀπέδοσαν καὶ εἰς τοὺς ἐφόρους ἀνακριτικά τινα δικαιώματα. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 71 τοῦ ΣΟΖ ἀπὸ 7 Ἀπριλίου 1855 νόμου περὶ βεβαιώσεως τῶν φόρων κτλ. ἔχει ὁ ἔφορος τὸ δικαίωμα νὰ ἐνεργῇ τὴν ἀνάκρισιν τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου τούτου προβλεπομένων ἀδικημάτων ἄνευ παραγγελίας τοῦ εἰσαγγελέως, προσλαμβάνων ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον κατὰ τὰ ἐν τῇ Ποινικῇ Δικονομίᾳ ὡρισμένα. Ἔχουσι λοιπὸν οἱ ἔφοροι ἐπὶ τῶν τοιούτων ἀδικημάτων, ὅσα καὶ οἱ λοιποὶ ἐπὶ τῆς προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι δικαιώματα καὶ καθήκοντα. Ἀλλὰ κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τῆς Ποινικῆς Δικονομίας, εἰς οὓς παραπέμπει τὸ ἄρθρ. 71 τοῦ ΣΟΖ νόμου, ὁ ἐνεργῶν ἀνάκρισιν ὀφείλει νὰ προσλάβῃ δικαστικὸν γραμματέα, ἢ ἀνακριτικόν τινα ὑπάλληλον, ἢ ἐν ἐλλείψει μάρτυρας, διὰ τί τὸ ἄρθρ. 71 διατάσσει τὴν πρόσληψιν ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου; ἀποκλείει τὸν γραμματέα ἢ ἐν ἐλλείψει τοὺς μάρτυρας; Ὄχι φρονοῦμεν, διότι ἐν ἐλλείψει μάλιστα ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου ἦτον ἀνάγκη νὰ χορηγηθῇ εἰς τοὺς ἐφόρους ἀνακριτικὴ ἐξουσία, ἐνῷ, ὑπάρχοντος τοιούτου, δύναται ὁ ἔφορος νὰ ἐπαφήσῃ εἰς αὐτὸν, ὄντα ἐπίσης ἁρμόδιον, καθ' ἃ ῥητῶς διατάσσει τὸ ἄρθρ. 71, τὴν ἐνέργειαν τῆς ἀνακρίσεως, ἐκτὸς δὲ τούτου καὶ ἡ εἰς τὴν Ποινικὴν Δικονομίαν γενικὴ παραπομπὴ ἐμφαίνει, ὅτι δὲν καθιερώθη τροποποίησίς τις τῶν διατάξεων αὐτῆς.

721. Ἐκτὸς τῆς γενικῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 71 τοῦ ΣΟΖ νόμου, τὰ ἄρθρα 38 καὶ 39 τοῦ αὐτοῦ νόμου διαγράφουσιν ἀνακριτικήν τινα ἐνέργειαν τῶν ἐφόρων, προκειμένου περὶ ἀκινήτων κτημάτων φορολογουμένων διὰ δηλώσεων. Ὅστις τῶν ἰδιοκτητῶν δὲν δηλώσει ἐγκαίρως, ἢ δηλώσει ἐλλιπῶς τοιαῦτα κτήματα, τιμωρεῖται ἐπὶ πταίσματι (ἄρθρ. 38 τοῦ νόμου ΣΟΖ). Πρὸς βεβαίωσιν τοῦ πταίσματος τούτου ὁ ἔφορος ὀφείλει νὰ διατάξῃ τὴν καταμέτρησιν τοῦ κτήματος (ἄρθρ. 38 ἐδ. 3 αὐτόθι). Ἡ καταμέτρησις ἐνεργεῖται παρ' ἐπιστήμονος γεωμέτρου τῇ προσκλήσει τοῦ ἐφόρου, ἐν ἀπουσίᾳ δὲ ἢ κωλύματι αὐτοῦ ὁ ἔφορος διορίζει ἕτερον πραγματογνώμονα, ἐκτὸς ἂν πρόκηται περὶ ἀμπέλων καὶ περιβολίων, ὅτε ἡ καταμέτρησις ἐνεργεῖται ὑπὸ τριῶν πραγματογνωμόνων διοριζομένων κατὰ πλειοψηφίαν παρὰ τοῦ ἐπάρχου ἢ ἐν ἐλλείψει τοιούτου παρὰ τοῦ εἰρηνοδίκου, τοῦ ἐφόρου, καὶ τῶν ἁρμοδίων δημάρχων. Ἐν τῇ τελευταίᾳ δὲ ταύτῃ περιπτώσει, ἤγουν ἂν πρόκηται περὶ ἀμπέλων καὶ περιβολίων, εἰδοποιοῦνται καὶ οἱ ἰδιοκτῆται ἢ καλλιεργηταὶ διὰ τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς 10 ἡμέρας πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς καταμετρήσεως. Τ' ἀποτελέσματα τῆς καταμετρήσεως ἐγγράφονται εἰς πρωτόκολλα, ἅτινα ἔχουσιν ἰσχὺν δημοσίου ἐγγράφου, καὶ ἐκτελοῦνται διοικητικῶς, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἁπλοῦν ἔγγειον φόρον, τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπείας καὶ τὰ ἔξοδα τῆς καταμετρήσεως (ἄρθρ. 39 ἐδ. 2 τοῦ νόμου ΣΟΖ.)

Ὁ νόμος δὲν προβλέπει περὶ ὁρκίσεως τῶν πραγματογνωμόνων, ἀλλ' ἡ πρακτικὴ καθιέρωσεν, ὅτι πρέπει, ἂν δὲν ἦναι δημόσιοι ὑπάλληλοι, νὰ ὁρκίζωνται ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδίκου ἐξ ἀναλογίας τοῦ ἄρθρ. 6 ἐδ. 4 τοῦ ΥΜ νόμου, καθ' ὃ οὕτως ὁρκίζονται οἱ πρὸς ἀπαρίθμησιν τῶν ζώων ἀντιπρόσωποι τοῦ ἐφόρου.

Οὐδὲ περὶ τοῦ τύπου τῶν πρωτοκόλλων προβλέπει ὁ νόμος· ἀλλ' εἰσήχθησαν ἔντυπα τοιαῦτα περιγράφοντα ἀκριβῶς τὴν θέσιν, τὰ ὅρια, τὸ εἶδος καὶ τὴν ἔκτασιν τοῦ κτήματος, τὰ ὁποῖα οἱ πραγματογνώμονες συμπληροῦσι καὶ ὑπογράφουσι.

722. Ὁμοίαν ἀνακριτικὴν ἐξουσίαν χορηγεῖ τοῖς ἐφόροις καὶ ὁ νόμος ΥΜ τῆς 19 Φεβρουαρίου 1858 περὶ βεβαιώσεως τῶν ἐπὶ τῶν ζώων καὶ μελισσίων φόρων. Οἱ μὴ δηλώσαντες ἐγκαίρως,

ὡς καὶ οἱ ἐλλιπῶς δηλώσαντες τὰ ζῶά των ἢ τὰ μελίσσιά των κτηνοτρόφοι ἢ μελισσοκόμοι, τιμωροῦνται ἐπὶ πλημμελήματι ἢ παίσματι, καθ' ὅσον τὸ ποσὸν τοῦ φόρου τῶν μὴ δηλωθέντων ζώων ἢ μελισσίων ὑπερβαίνει ἢ μὴ τὰς εἴκοσι δραχμὰς (ἄρθρ. 18 τοῦ ΥΜ νόμου.)

Ἡ ἀνεύρεσις τῶν ἀδικημάτων τούτων ἐνεργεῖται δι' ἀπαριθμήσεως, ἡ δὲ βεβαίωσις αὐτῶν διὰ συντάξεως ἐκθέσεων, ἃς ὁ νόμος ὀνομάζει ἐπίσης πρωτόκολλα. Ἡ ἀπαρίθμησις ἐνεργεῖται διὰ τοῦ ἐφόρου ἢ τοῦ ὑπ' αὐτοῦ διοριζομένου ἀντιπροσώπου του, ὅστις, ἂν δὲν ἦναι δημόσιος ὑπάλληλος, πρέπει νὰ δώσῃ τὸν ὅρκον τῆς ὑπηρεσίας ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδίκου. Ὁ ἐνεργῶν τὴν ἀπαρίθμησιν ἔφορος ἢ ἀντιπρόσωπος του ὀφείλει νὰ προσλάβῃ καὶ δημοτικόν τινα πάρεδρον, ἢ τὸν εἰδικὸν πάρεδρον τοῦ σχετικοῦ χωρίου, ἢ, τούτων ἀγραμμάτων ὄντων, δημοτικόν τινα σύμβουλον. Τὸν προσληπτέον δημοτικὸν ἢ εἰδικὸν πάρεδρον ἢ δημοτικὸν σύμβουλον προσδιορίζει ὁ δήμαρχος, καὶ γνωστοποιεῖ εἰς τὸν ἔφορον, ὅταν παραπέμπῃ πρὸς αὐτὸν τὰ στελέχη τῶν δηλώσεων (ἄρθρ. 6 ἐδ. 3 τοῦ ΥΜ νόμου καὶ ἄρθρ. 3 ἐδ. 2 τοῦ ΡΠΓ νόμου τῆς 2 Μαρτίου 1867). Ἐὰν ὁ δήμαρχος ἀμελήσῃ νὰ κάμῃ τὴν γνωστοποίησιν, ἢ ὁ διορισθεὶς πάρεδρος ἢ δημοτικὸς σύμβουλος ἀρνηθῇ ἢ ἀναβάλῃ τὴν σύμπραξίν του, ὁ ἔφορος ἢ ὁ ἀντιπρόσωπός του προχωρεῖ μόνος εἰς τὴν ἀπαρίθμησιν (ἄρθρ. 3 τοῦ ΡΠΓ νόμου.)

Διὰ πᾶσαν ἀπαρίθμησιν συντάσσεται πρωτόκολλον εἰς διπλοῦν, τὸ ὁποῖον ὑπογράφεται ὑπὸ τοῦ ἐνεργήσαντος τὴν ἀπαρίθμησιν ἐφόρου ἢ τοῦ ἀντιπροσώπου αὐτοῦ, ὑπὸ τοῦ παρακολουθήσαντος παρέδρου ἢ δημοτικοῦ συμβούλου, ἂν προσελήφθη τοιοῦτος, καὶ ὑπὸ τοῦ κτηνοτρόφου ἢ μελισσοκόμου. Ἂν ὁ πάρεδρος ἢ δημοτικὸς σύμβουλος, καὶ ὁ κτηνοτρόφος ἢ μελισσοκόμος ἦναι ἀγράμματοι ἢ ἀρνῶνται νὰ ὑπογράψωσι, ἢ ἂν ἀρνῆται νὰ ὑπογράψῃ ὁ προσληφθεὶς πάρεδρος ἢ δημοτικὸς σύμβουλος, γίνεται περὶ τούτου μνεία εἰς τὸ πρωτόκολλον (ἄρθρ. 8 ἐδ. 2 τοῦ νόμου ΥΜ καὶ ἄρθρ. 3 ἐδ. 4 τοῦ νόμου ΡΠΓ.) Τὸ ἓν τῶν πρωτοκόλλων παραδίδεται ἀμέσως εἰς τὸν κτηνοτρόφον ἢ μελισσοκόμον, καὶ ἐν ἀρνήσει παραλαβῆς ἢ ἐν ἀπουσίᾳ κοινοποιεῖται

αὐτῷ διὰ τοῦ δημάρχου (ἄρθρ. 9 τοῦ νόμου ΥΜ). Τὰ δὲ στελλόμενα τῶν πρωτοκόλλων, ἐξ ὧν προκύπτει μὴ δήλωσις ἢ ἐλλιπὴς δήλωσις ζώων ἢ μελισσίων, πέμπονται εἰς τὸν παρὰ πλημμελειοδίκαις εἰσαγγελέα ἢ τὸν παρὰ πταισματοδίκαις δημόσιον κατήγορον, διὰ νὰ ἐνεργήσῃ τὰ πρὸς καταδίωξιν τῶν κτηνοτρόφων ἢ μελισσοκόμων ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου πλημμελειοδικείου ἢ πταισματοδικείου (ἄρθρ. 10 τοῦ νόμου ΥΜ). Καὶ τὰ πρωτόκολλα ταῦτα, συνταττόμενα κατὰ τὰς ἀνωτέρω διατυπώσεις, ἔχουσιν ἰσχὺν δημοσίων ἐγγράφων, καὶ ἐκτελοῦνται διοικητικῶς καθ' ὅσον ἀφορᾷ μόνον τὸν ἁπλοῦν φόρον. (ἄρθρ. 9 ἐδάφ. 2 τοῦ νόμου ΥΜ).

723. Αἱ πρὸς καταμέτρησιν τῶν ἀκινήτων κτημάτων καὶ πρὸς ἀπαρίθμησιν τῶν ἀνωτέρω ζώων ἐνέργειαι τῶν ἐφόρων ἐνεργοῦνται παρ' αὐτῶν ὡς ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, καὶ θεωροῦνται ὡς νόμιμοι ἀνακριτικαὶ πράξεις, καὶ ἐπομένως διακόπτουσι τὴν παραγραφὴν τῶν ἀδικημάτων, πρὸς βεβαίωσιν τῶν ὁποίων γίνονται. Οὕτως ὁ Ἄρ. Πάγος διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 101 τοῦ 1861 ἀποφάσεώς του ἀπεφάσισεν, ὅτι τὰ κατὰ τὸ ἄρθρον 39 τοῦ νόμου ΣΟΜ συνταττόμενα πρωτόκολλα εἰσὶ νόμιμοι ἀνακριτικαὶ πράξεις διακόπτουσαι ἀναγκαίως τὴν παραγραφήν· τὸ αὐτὸ ἀπεφάσισεν ὁ Ἄρ. Πάγος καὶ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 112 τοῦ 1859 ἀποφάσεώς του, δι' ἧς ἐθεώρησε συγχρόνως ὡς ἀνακριτικὰς πράξεις, διακοπτούσας τὴν παραγραφήν, καὶ τὰ ἔγγραφα τοῦ ἐφόρου, δι' ὧν ἀπέστειλεν εἰς τὸν δημόσιον κατήγορον τὰ πρωτόκολλα τῆς καταμετρήσεως πρὸς καταδίωξιν τῶν μὴ δηλωσάντων νομίμως τὰ κτήματά των. Τὰ αὐτὰ ἀπεφάσισεν ὁ Ἄρειος Πάγος καὶ περὶ τῶν πρωτοκόλλων τῆς ἀπαριθμήσεως, καὶ τῶν ἐγγράφων τῶν ἐφόρων, δι' ὧν ἀποστέλλονται εἰς τὸν δημόσιον κατήγορον, διὰ τῶν ὑπ' ἀριθ. 59 τοῦ 1853 καὶ 72 τοῦ 1857 ἀποφάσεών του.

724. Ὡς νόμιμοι λοιπὸν ἀνακριτικαὶ ἐκθέσεις θεωροῦνται τὰ πρωτόκολλα καὶ τῆς καταμετρήσεως τῶν κτημάτων καὶ τῆς ἀπαριθμήσεως τῶν ζώων. Ἀλλ' ὁποία ἡ ἀποδεικτικὴ αὐτῶν ἰσχύς; Εἴδομεν, ὅτι κατὰ τοὺς φορολογικοὺς νόμους ἔχουσιν ἰσχὺν δημοσίων ἐγγράφων, ἐντεῦθεν δὲ ἠδύνατό τις νὰ ὑποθέσῃ, ὅτι δὲν

ἐφαρμόζονται ὡς πρὸς τὰ πρωτόκολλα τὰ περὶ τῆς ἀποδεικτικῆς ἰσχύος τῶν ἐκθέσεων ἐν γένει ἐκτεθέντα (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 524 ἑπομ.), ἀλλ' ὅτι ἀποτελοῦσι ταῦτα τελείαν ἀπόδειξιν, μέχρις οὗ προσβληθῶσιν ὡς πλαστὰ, ὡς ἐν ταῖς πολιτικαῖς δίκαις τὰ δημόσια ἔγγραφα (ἄρθρ. 400 403 Πολ. Δικ.). Ἀλλ' ἡ ὑπόθεσις αὕτη εἶναι ἐσφαλμένη, διότι εἰς τὰς ποινικὰς δίκας οὐδὲ τὰ λοιπὰ δημόσια ἔγγραφα ἔχουσιν, ὡς εἴδομεν (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 523), τοιαύτην ἀποδεικτικὴν δύναμιν, ἑπομένως δὲν ἀρκεῖ ὁ χαρακτηρισμὸς τῶν πρωτοκόλλων ὡς δημοσίων ἐγγράφων, ἵνα ἀποδώσῃ αὐτοῖς τοιαύτην δύναμιν, ὥστε καὶ εἰς τὰ πρωτόκολλα θὰ ἐφαρμόσωμεν τὰς γενικὰς περὶ τῆς ἀποδεικτικῆς ἰσχύος τῶν ἐκθέσεων διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 134 Ποιν. Δικ. καθ' ἃς ἀποτελοῦσιν ἀπόδειξιν μέχρις ὅτου ἀποδειχθῇ τὸ ἐναντίον. Οὕτως ἀπεφάσισε καὶ ὁ Ἄρ. Πάγος διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 117 τοῦ 1853 ἀποφάσεώς του.

Τοιαύτης δὲ οὔσης τῆς ἀποδεικτικῆς ἰσχύος τῶν πρωτοκόλλων, καλὸν εἶναι νὰ προσκαλῶσιν οἱ κατηγοροῦντες εἰσαγγελεῖς καὶ δημόσιοι κατήγοροι ὡς μάρτυρας τοὺς συντάξαντας αὐτὰ πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ἀποδείξεως καὶ πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς τυχὸν προσαχθησομένης ἐναντίας (Παππαντων. γνώμη περὶ ἀνακρίσεων σελ. 44—45).

725. Ἓν τελευταῖον ζήτημα ἐξεταστέον ἐνταῦθα. Ἡ ὕπαρξις τῶν πρωτοκόλλων τῆς καταμετρήσεως ἢ τῆς ἀπαριθμήσεως εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαία, ἵνα καταδιωχθῶσιν αἱ παραβάσεις τῶν δηλώσεων τῶν ἀκινήτων κτημάτων ἢ τῶν ζώων; Οἱ νόμοι οὐδεμίαν περιέχουσι τοιαύτην διάταξιν, αἱ δὲ καταμετρήσεις καὶ ἀπαριθμήσεις ἐνεργοῦνται πρὸς εὐκολωτέραν ἀνεύρεσιν καὶ βεβαίωσιν αὐτῶν τῶν παραβάσεων, ἑπομένως καὶ ἐν ἐλλείψει πρωτοκόλλων δύνανται ν' ἀποδειχθῶσιν διὰ τῶν συνήθων ἀποδεικτικῶν μέσων. Οὕτως ἀπεφάσισεν ὁ Ἄρειος Πάγος διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 106 τοῦ 1853 ἀποφάσεώς του.

§ 6.

Πρόξενοι.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

726. Κείμενα νόμων. Περιφέρεια.
727. Πῶς ἀναπληροῦνται οἱ πρόξενοι.
728. Ἡ ἀνακριτικὴ ἐξουσία τῶν προξένων εὐρυτάτη.
729. Ἰδιαίτεραι διατυπώσεις ἐπὶ ἐκθέσεων.
730. Ἐπὶ ἐξετάσεως μαρτύρων,
731. Ἐπὶ ἐξετάσεως, συλλήψεως καὶ προφυλακίσεως κατηγορουμένων.
732. Ἀπόλυσις δι' ἐγγυήσεως.
733. Πέρας τῆς ἀνακρίσεως.
734. Περαιτέρω ἐνέργειαι τοῦ εἰσαγγελέως.

726. Τὸ ἄρθρ. 1 τοῦ ἀπὸ 12 Δεκεμβρίου 1841 νόμου χορηγεῖ εἰς τοὺς ἐν τῷ Ὀθωμανικῷ κράτει γενικοὺς προξένους, ὑποπροξένους καὶ προξενικοὺς πράκτορας τῆς Ἑλλάδος τὸ δικαίωμα τοῦ ν' ἀνακρίνωσι τὰ ἐν τῇ περιφερείᾳ των ὑφ' Ἑλλήνων πραττόμενα πλημμελήματα καὶ κακουργήματα ἄνευ παραγγελίας τοῦ εἰσαγγελέως.

Τὸ ἄρθρ. 4 ἐδ. 4 τοῦ ἀπὸ 29 Ὀκτωβρίου 1856 νόμου ἐχορήγησε προσέτι εἰς ἅπαντας ἀνεξαιρέτως τοὺς γενικοὺς προξένους καὶ ὑποπροξένους τῆς Ἑλλάδος τὸ δικαίωμα ν' ἀνακρίνωσιν ἄνευ παραγγελίας τοῦ εἰσαγγελέως, κατὰ τὴν ἐν ἰσχύϊ νομοθεσίαν, τὰς ἐντὸς τῶν ἑλληνικῶν πλοίων γινομένας ἀξιοποίνους πράξεις.

Καὶ ὁ μὲν νόμος τοῦ 1841 διέγραψεν ἀκριβῶς τὴν ἔκτασιν τῆς εἰς τοὺς ἐν τῷ Ὀθωμανικῷ κράτει προξένους ἀπονεμομένης ἀνακριτικῆς ἐξουσίας, ὁρίζων ἐν τῷ ἄρθρῳ 1, ὅτι «ἔχουν τὸ δικαίωμα καὶ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐπιχειρῶσι πάντα τὰ πρὸς βεβαίωσιν τῆς πράξεως καὶ πρὸς συλλογὴν τῶν περὶ τοῦ πράξαντος ἀποδείξεων ἀπαιτούμενα, καὶ ἐν γένει πᾶσαν ἀνακριτικὴν πρᾶξιν κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τῆς Ποινικῆς Δικονομίας, καθ' ὅσον δὲν γίνεται διὰ τοῦ παρόντος νόμου ῥητὴ τροπολογία τῶν διατάξεων αὐτῆς. »

Ὁ δὲ νόμος τοῦ 1856 περιορίζεται, ὡς εἴδομεν, ν' ἀναφέρῃ, ὅτι ἡ ἀνάκρισις γίνεται κατὰ τὴν ἐν ἰσχύϊ νομοθεσίαν. Ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ἐκφράσεως ταύτης πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ἐφαρμόζονται ὡς πρὸς τὴν ἀνακριτικὴν ἐξουσίαν τῶν ἀνακρινόντων τὰ ἐν τοῖς πλοίοις ἀδικήματα προξένων, ὅλοι οἱ διέποντες τοὺς ἐν τῷ Ὀθωμανικῷ κράτει προξένους κανόνες καὶ διατυπώσεις. Ἂς ἐξετάσωμεν τοὺς κανόνας καὶ τὰς διατυπώσεις ταύτας.

Ἀλλὰ πρὸ πάντων ἐξεταστέον, οἱ γενικοὶ πρόξενοι ἔχουσιν ἀνακριτικὴν ἐξουσίαν καθ' ὅλην τὴν περιφέρειαν τοῦ γενικοῦ προξενείου, καὶ ὅταν ἐν αὐτῇ συνεστήθησαν ἰδιαίτερα προξενεῖα ἢ ὑποπροξενεῖα, ἢ περιορίζεται ἡ ἀνακριτική των ἐξουσία εἰς μόνην τὴν ἰδιαιτέραν περιφέρειαν τὴν ὑπὸ τὴν ἄμεσον αὐτῶν ἐξουσίαν ἀνατεθεῖσαν; Τὴν πρώτην γνώμην παρεδέχθη ἡ ὑπ' ἀριθ. 3 τοῦ 1841 Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου.

727. Τοὺς προξένους (καὶ ὑπὸ τὴν λέξιν ταύτην ἐννοοῦμεν τούς τε γενικοὺς καὶ τοὺς ὑποπροξένους κτλ.) κωλυομένους, τίνες ἀναπληροῦσι; Κατὰ τὸ ἄρθρ. 1 τοῦ νόμου τοῦ 1841 ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν χηρεύει ἡ θέσις τῶν προξένων ἢ ἄλλως κωλύονται οὗτοι, ἔχουσι τὴν ἀνακριτικὴν ἐξουσίαν οἱ ταμτικοὶ αὐτῶν ἀναπληρωταί· δὲν ὁρίζει ὅμως τὸ ἄρθρον τοῦτο τίνες εἰσὶν οἱ ἀναπληρωταὶ οὗτοι. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 6 τοῦ νόμου τοῦ 1856, προκειμένου μὲν περὶ δικαστικῶν καθηκόντων ἀναπληροῦσι τοὺς προξένους οἱ ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως διωρισμένοι γραμματεῖς, καὶ ἂν δὲν ὑπάρχωσι τοιοῦτοι, προσδιορίζει τὸν ἀναπληρωτὴν τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐξωτερικῶν, προκειμένου δὲ περὶ ἀνακριτικῶν καθηκόντων, ὁ μὲν ἐν Κωνσταντινουπόλει πρόξενος δύναται νὰ τὰ ἀναθέσῃ εἰς ἕνα τῶν παρ' αὐτῷ γραμματέων, ἀλλαχοῦ δὲ ἂν ὑπάρχῃ ἀνάγκη, διορίζεταί τις παρὰ ταῦ ὑπουργείου τῶν ἐξωτερικῶν κατ' αἴτησιν τῆς ἁρμοδίας προξενικῆς ἀρχῆς. Τέλος κατὰ τὸ ἄρθρ. 1 τοῦ νόμου ΧΠΔ τῆς 9 Αὐγούστου 1861 τὰ ἀνακριτικὰ καθήκοντα ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀνατίθενται διὰ διατάγματος εἰς ἕνα τῶν παρὰ τῷ προξενικῷ δικαστηρίῳ παρέδρων. Ἀπανταχοῦ δὲ τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους ἢ ἐν χώραις μὴ χριστιανικαῖς δύνανται ἐν ἀνάγκῃ ν' ἀνατεθῶσι τὰ ἀνα-

κριτικὰ καθήκοντα διὰ Β. Διατάγματος εἰς ὑπάλληλον τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐξωτερικῶν ἢ τῆς δικαιοσύνης. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον δύνανται ν' ἀνατεθῶσιν εἰς ὅμοιον ὑπάλληλον καὶ τὰ καθήκοντα δικαστικοῦ γραμματέως ἐπὶ ποινικῶν ἀνακρίσεων.

Ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἀνωτέρω νόμων ἐξάγεται· α) ὅτι τὴν ἀνακριτικὴν ἐξουσίαν ἔχουσι κατὰ κανόνα οἱ πρόξενοι καὶ, τούτων κωλυομένων, οἱ γραμματεῖς αὐτῶν. Ἡ ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 6 τοῦ νόμου τοῦ 1856 ἀναφερομένη ἀναπλήρωσις τῶν προξένων ὑπὸ τῶν γραμματέων των ὡς πρὸς τὰ δικαστικὰ καθήκοντα ἐκτείνεται βεβαίως καὶ εἰς τὰ ἀνακριτικά, καὶ διότι ταῦτα περιέχονται εἰς ἐκεῖνα, καὶ διότι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μένωσιν οἱ πρόξενοι ἄνευ ἀναπληρωτοῦ προκειμένου περὶ καθηκόντων λίαν κατεπειγόντων, οἷα τὰ ἀνακριτικά. Ἂν δὲν ὑπάρχῃ εἰς τὸ προξενεῖον γραμματεὺς καὶ τὰ ἀνακριτικά, ὡς καὶ τὰ λοιπὰ καθήκοντα τῶν προξένων, περιέρχονται εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐξωτερικῶν διοριζόμενον ἀναπληρωτὴν τοῦ προξένου.

Δύναται δὲ τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐξωτερικῶν, καί περ ὑπάρχοντος προξένου ἢ γραμματέως, νὰ διορίσῃ, ἂν ὑπάρχῃ ἀνάγκη, κατ' αἴτησιν τῆς προξενικῆς ἀρχῆς ἕτερον πρόσωπον πρὸς ἐνέργειαν τῶν ἀνακριτικῶν καθηκόντων.

β) Ὅτι ἐν Κωνσταντινουπόλει τὴν ἀνακριτικὴν ἐξουσίαν ἔχει ὁ πάρεδρος τοῦ προξενικοῦ δικαστηρίου, εἰς ὃν ἀνετέθη διὰ διατάγματος, κωλυομένου ὅμως τούτου δύναται νὰ ἐξασκήσῃ τὴν ἀνακριτικὴν ἐξουσίαν αὐτοπροσώπως ὁ πρόξενος, ἢ νὰ τὴν ἀναθέσῃ εἴς τινα τῶν παρ' αὐτῷ γραμματέων συμφώνως πρὸς τὸν νόμον τοῦ 1856.

γ) Ὅτι ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἀλλαχοῦ ἐν Τουρκίᾳ καὶ ἐν χώραις μὴ χριστιανικαῖς δύνανται ν' ἀνατεθῶσι τὰ ἀνακριτικὰ καθήκοντα διὰ Β. διατάγματος εἰς ὑπάλληλον τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐξωτερικῶν ἢ τῆς δικαιοσύνης τῇ προτάσει τοῦ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργοῦ, ἀλλὰ μετὰ προηγουμένην αὐτοῦ συνεννόησιν μετὰ τοῦ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης.

Προκειμένου δὲ νὰ ἐνεργηθῶσιν ἀνακριτικαὶ πράξεις μακρὰν τῆς ἕδρας τῶν προξένων, τὸ ἄρθρ. 7 τοῦ νόμου τοῦ 1841 πε-

ριέχει εἰδικὴν διάταξιν, καθ' ἣν δύναται ὁ πρόξενος ν' ἀναθέσῃ εἰδικῶς τὴν ἐνέργειαν αὐτῶν εἰς ἄλλους ὑπαλλήλους τοῦ γραφείου του, δόντας τὸν ὅρκον τῆς ὑπηρεσίας. Ἡ διάταξις αὕτη δι' οὐδενὸς τῶν νεωτέρων νόμων κατηργήθη, καὶ ἐπομένως δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς πᾶσαν περίπτωσιν. (Ἀπόφ. 85 τοῦ 1845 Ἀρ. Πάγου).

728. Ἡ ἔκτασις τῆς ἀνακριτικῆς ἐξουσίας τοῦ προξένου εἶναι εὐρυτάτη, ὅσον καὶ τοῦ ἀνακριτοῦ· εἶναι μάλιστα ὁ πρόξενος μᾶλλον τοῦ ἀνακριτοῦ ἀνεξάρτητος, διότι δὲν ὑπάρχει παρ' αὐτῷ εἰσαγγελεὺς, οὐδ' ὑπεράνω αὐτοῦ δικαστικὸν συμβούλιον, ἵνα ἀποφασίζῃ ἐπὶ τῶν ἀντιρρήσεων τοῦ κατηγορουμένου, αὐτὸς δ' ἐκπληροῖ καὶ τὰ τοῦ συμβουλίου ἰδιαίτερα καθήκοντα. Ἡ ἀπὸ τῆς ἡμεδαπῆς ἀπόστασις ἔπρεπεν ἐξ ἀνάγκης νὰ ἐπιφέρῃ τὴν παρέκτασιν ταύτην. Ὅθεν ὁ πρόξενος ἐνεργεῖ ὅλας τὰς ἀνακριτικὰς πράξεις, ὅσας καὶ ὁ ἀνακριτὴς, τηρῶν τοὺς αὐτοὺς κανόνας καὶ διατυπώσεις, ἐκτὸς τῶν ἐξῆς τροποποιήσεων.

729. Αἱ περὶ τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων συντασσόμεναι ἐκθέσεις γίνονται τῇ παρουσίᾳ τοῦ γραμματέως τοῦ προξένου, ὃν ὁ νόμος ὀνομάζει καὶ διευθυντὴν τοῦ γραφείου, ἐκτὸς ἂν τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐξωτερικῶν διορίσῃ, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, ὑπάλληλόν τινα τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐξωτερικῶν ἢ τῆς δικαιοσύνης πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων τοῦ δικαστικοῦ γραμματέως ἐν ταῖς ἀνακρίσεσιν. Ὁσάκις δὲν ὑπάρχει γραμματεὺς διωρισμένος ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως δύναται νὰ ἀναθέτῃ, ἐν περιπτώσει ἀνάγκης, τὰ καθήκοντα τοῦ δικαστικοῦ γραμματέως εἰς ὅν τινα ἐγκρίνει (ἄρθρ. 7 τοῦ νόμου τοῦ 1856). Ἐν ἐλλείψει γραμματέως προσλαμβάνονται δύο μάρτυρες ἱξεύροντες νὰ ὑπογράφωσι, καὶ ἂν δὲν ἦναι τοῦτο δυνατὸν, προσλαμβάνονται καὶ ἀγράμματοι, γινομένης μνείας ἐν τῇ ἐκθέσει· ἐν ἐλλείψει δὲ καὶ τοιούτων ἔχει τὸ δικαίωμα καὶ τὴν ὑποχρέωσιν ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος νὰ συντάσσῃ καὶ μόνος του τὴν ἔκθεσιν, βεβαιῶν ἐν αὐτῇ τὴν ἔλλειψιν (ἄρθρ. 6 ἐδ. 1 τοῦ νόμου τοῦ 1841). Προκειμένου περὶ πράξεων ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἐνεργουμένων, δὲν ἠδύνατο νὰ λάβῃ πλείονας ἐγγυήσεις ὁ νόμος.

730. Τοὺς ἡμεδαποὺς μάρτυρας κλητεύει ἐγγράφως ἢ προ-

φορικῶς διὰ κλητῆρός τινος τοῦ προξενικοῦ καταστήματος· ἂν ἀπειθήσωσι διατάττει τὴν διὰ βίας προσαγωγήν των (ἄρθρ. 6 τοῦ νόμου τοῦ 1841). Ὡς πρὸς τοὺς ἀλλοδαποὺς συμμορφοῦται μὲ τὰς ἐπιτοπίους συνηθείας (αὐτόθι).

Ἐξετάζει δὲ τοὺς μάρτυρας ἐνόρκως κατὰ τὸν εἰς τὸ ἀρθρ. 121 διαταττόμενον τρόπον, καὶ ὁσάκις εἶναι δυνατὸν ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν κατηγορουμένων, ὧν αἱ παρατηρήσεις καταχωρίζονται ἐν τῇ ἐκθέσει. Ἂν ὅμως ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος θεωρήσῃ ἀναγκαῖον νὰ ἐξετάσῃ τοὺς μάρτυρας κατὰ μόνας, δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο, ἀλλ' ὀφείλει εἰς τοιαύτην περίπτωσιν νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν ἐξέτασιν αὐτῶν παρόντος τοῦ κατηγορουμένου (ἄρθρ. 6 αὐτόθι).

731. Τοὺς κατηγορουμένους κλητεύει ὁ πρόξενος ὡς καὶ τοὺς μάρτυρας, καὶ ἐν ἀπειθείᾳ διατάσσει καὶ τούτων τὴν βιαίαν προσαγωγήν. Περὶ συλλήψεως καὶ προφυλακίσεως αὐτῶν δὲν περιέχει σαφεῖς διατάξεις ὁ νόμος. Τὸ ἄρθρον 2 πραγματεύεται περὶ τῶν περιπτώσεων τῆς προφυλακίσεως, προσθέτει δὲ ἐν τῷ δευτέρῳ ἐδαφίῳ, ὅτι ὁ προφυλακισθεὶς ἐξετάζεται ἐντὸς 24 ὡρῶν. Ἐντεῦθεν ἠδύνατό τις νὰ ὑποθέσῃ, ὅτι ἡ προφυλάκισις δύναται νὰ διαταχθῇ καὶ πρὸ τῆς ἐξετάσεως τοῦ κατηγορουμένου. Νομίζομεν ὅμως, ὅτι ἐκ τῆς ἀναμίξεως ταύτης τῶν περὶ συλλήψεως καὶ προφυλακίσεως διατάξεων δὲν δύναταί τις νὰ ἐξαγάγῃ κατάργησιν τῶν πρώτων, διότι αὗται ἔγκεινται εἰς τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων, καὶ ἀπαιτεῖται ῥητὸς νόμος, ἵνα παραδεχθῇ τις, ὅτι κατηργήθησαν.

Ἐντεῦθεν ἕπεται, ὅτι ἂν πρόκηται περὶ ἀδικήματος ἐπ' αὐτοφώρῳ ἢ ἐπιφέροντος προφυλάκισιν, ὁ πρόξενος πρέπει πρὸ πάντων νὰ ἐκδώσῃ ἔνταλμα συλλήψεως κατὰ τοῦ κατηγορουμένου, καθ' οὗ ὑπάρχουσιν ἐνδείξεις· συλληφθέντος δὲ τούτου, νὰ ἐπισκοπήσῃ, ἂν ἐπ' αὐτοῦ ὑπάρχωσι πράγματα δυνάμενα νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς πειστήρια (ἄρθρ. 4 ἐδ. 4), καὶ νὰ ὑποβάλῃ αὐτὸν εἰς τακτικὴν ἐξέτασιν ἐντὸς 24 ὡρῶν (ἄρθρ. 2 ἐδ. 2)· ἐντὸς δὲ τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς συλλήψεως πρέπει ἢ νὰ τὸν ἀπολύσῃ, ἢ νὰ ἐκδώσῃ κατ' αὐτοῦ ἔνταλμα προφυλακίσεως κατὰ τὸ ἄρθρ. 5 τοῦ Συντάγμ.

Τὸ τελευταῖον τοῦτο δύναται νὰ πράξῃ κατὰ τὸ ἄρθρ. 2 τοῦ νόμου 1841 εἰς ὅσας περιστάσεις καὶ ὁ ἀνακριτὴς, ἤγουν κατὰ τὰ ἄρθρ. 207. 208 Ποιν. Δικονομίας· μόνην τὴν περίπτωσιν τοῦ ἄρθρ. 208 ἐδ. 3 δὲν ἀναφέρει ὁ νόμος, διότι δὲν δύναται νὰ λάβῃ χώραν ἐπὶ προξένων, ἐχόντων τούτων δικαιοδοσίαν ἐπὶ μόνων τῶν ἡμεδαπῶν.

Ἐννοεῖται, ὅτι, ἵνα διαταχθῇ προφυλάκισις, πρέπει νὰ ὑπάρχωσιν ἐνδείξεις. Τέλος ὡς πρὸς τὰς διατυπώσεις τοῦ ἐντάλματος τῆς φυλακίσεως ἐφαρμόζονται ἐν τῇ σιωπῇ τοῦ νόμου τὰ ἐπὶ ἀνακριτοῦ ἐφαρμοζόμενα, ἡ ἐκτέλεσις ὅμως αὐτοῦ γίνεται κατὰ τὸν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ εἰθισμένον τρόπον (ἄρθρ. 2 νόμου 1841).

732. Τὸ ἄρθρ. 3 τοῦ νόμου 1841 ἐπιτρέπει εἰς τὸν πρόξενον νὰ συγχωρῇ ἐν ὁποιαδήποτε καταστάσει τῆς προανακρίσεως τὴν προσωρινὴν ἀπόλυσιν τοῦ προφυλακισθέντος, ἐὰν δώσῃ ἀξιόχρεων ἐγγύησιν ὑπὸ τοῦ προξένου προσδιοριστέαν, καθ' οὓς ἐν ἀριθ. 596 ἐπομ. ἐξεθέσαμεν κανόνας, ὅτι θέλει παρασταθῇ ἐν παντὶ καιρῷ εἰς τὴν ἀνακριτικὴν καὶ εἰς τὴν δικαστικὴν ἀρχήν, καὶ ἂν διορίσῃ ἐν τῇ ἕδρᾳ τῆς προξενικῆς ἀρχῆς ἀντίκλητον, πρὸς ὃν γίνονται ὅλαι αἱ κατὰ τὴν ἀνάκρισιν συμπίπτουσαι ἀνακοινώσεις. Ἡ δι' ἐγγυήσεως ἀποφυλάκισις ἀπαγορεύεται εἰς ὅσας περιπτώσεις καὶ ἐν τῇ ἡμεδαπῇ· μίαν μόνην περίπτωσιν παραλείπει τὸ ἄρθρ. 2 τοῦ νόμου τοῦ 1841 ἤγουν, ὅταν πρόκηται κίνδυνος συνεννοήσεως (ἄρθρ. 236 ἐδ. 4 Ποιν. Δικ.), ὥστε καί περ ὑπάρχοντος τοιούτου, ἐπιτρέπεται ἡ δι' ἐγγυήσεως ἀπόλυσις· τότε ὅμως πρὸς τί νὰ διατάσσηται ἡ προφυλάκισις ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει; ἡ χορήγησις ἐγγυήσεως ἐξαλείφει τάχα τὸν κίνδυνον τῆς συνεννοήσεως; Ὁ πρόξενος ἀνακαλεῖ τὴν περὶ προσωρινῆς ἀπολύσεως τοῦ κατηγορουμένου ἀπόφασίν του, καὶ φυλακίζει αὐτὸν ἐκ νέου εἰς τὰς περιπτώσεις 1, 2 καὶ 3 τοῦ ἄρθρου 245 Ποιν. Δικ. (ἄρθρ. 3 ἐδ. 2 νόμου 1841).

733. Μετὰ τὸ πέρας τῆς προανακρίσεως ταύτης πέμπεται διὰ πρώτης εὐκαιρίας ἡ δικογραφία, ὁ κατηγορούμενος, ἂν ἦναι προφυλακισμένος, καὶ τὰ ὑπάρχοντα τυχὸν πειστήρια, εἰς τὸν ἁρμόδιον εἰσαγγελέα. Εἶναι δ' ἐν γένει ἁρμόδιοι ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι ἐν τῇ ἡμεδαπῇ οἱ τῆς κατοικίας ἢ διαμονῆς τοῦ κα-

τηγορουμένου, καὶ ἂν δὲν ἔχῃ ἤδη τοιαύτην, ἡ τῆς τελευταίας ἐν Ἑλλάδι κατοικίας ἢ διαμονῆς, καὶ ἂν ᾖναι ἄγνωστος ἢ οὐδὲ τοιαύτη ὑπάρχει, ὁ ἐν Σύρῳ εἰσαγγελεὺς (ἄρθρ. 9 τοῦ νόμου 1841 καὶ 18 τοῦ 1856).

Ἐπὶ πειρατείας καὶ ναυταπάτης ἐφαρμόζεται τὸ ἄρθρ. 12 τοῦ περὶ αὐτῶν νόμου τῆς 30 Μαρτίου 1845.

734. Λαβὼν ὁ εἰσαγγελεὺς τὴν δικογραφίαν, εἰ μὲν προεφυλακίσθη ὁ κατηγορούμενος, ὀφείλει ν' ἀποταθῇ πρὸς τὸν ἀνακριτήν· ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει τὸ ἔνταλμα τῆς προφυλακίσεως τοῦ προξένου ἀπόλλυσι τὴν ἰσχύν του, θεωρεῖται ὡς ἁπλοῦν ἔνταλμα συλλήψεως, καὶ ἀπόκειται εἰς τὸν ἀνακριτὴν νὰ ἐνεργήσῃ τὰ περαιτέρω· εἰ δὲ δὲν ἐφυλακίσθη ὁ κατηγορούμενος, ὁ εἰσαγγελεὺς εὑρίσκεται εἰς τὴν θέσιν, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ ὅταν παρ' ἄλλου τινὸς ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου λαμβάνῃ προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν, ἤγουν τὴν τοῦ ἄρθρ. 160 Ποιν. Δικ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

Εἰδικαί τινες διαδικασίαι.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

735. Ἀντικείμενον τοῦ κεφαλαίου καὶ διαίρεσις.

---

735. Ἡ Ποινικὴ ἡμῶν Δικονομία, πρὶν ἢ πραγματευθῇ περὶ τῆς ἐπ' ἀκροατηρίου συζητήσεως τῶν ὑποθέσεων, διαγράφει καὶ εἰδικάς τινας διαδικασίας, ὧν τινες δύνανται νὰ λάβωσι χώραν καὶ κατὰ τὴν προδικασίαν, ἄλλαι δὲ μόνον εἰς τὴν ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίαν. Τοιαῦται εἰδικαὶ διαδικασίαι εἶναι· α) ἡ τῆς ἐξαιρέσεως τῶν δικαστῶν καὶ τῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλων (ἄρθρ. 51—59 Ποιν. Δικ.)· β) ἡ τῆς ἀγωγῆς τοῦ κακοδικείου (ἄρθρ. 65—68 Ποιν. Δικ.)· γ) ἡ τῆς ἀποδείξεως τῆς προσάψεως ῥητῶν πράξεων (ἄρθρ. 307—315 Ποιν. Δικ.)·

δ) ἡ τῆς χορηγήσεως τῆς ἀδείας πρὸς καταδίωξιν τῶν ὑπὸ τῶν διοικητικῶν ὑπαλλήλων διαπραττομένων ἀδικημάτων (ἄρθρ. 322—329 Ποιν. Δικ.).

Ἐκ τῶν διαδικασιῶν τούτων ἡ τελευταία κατηργήθη συνεπείᾳ τοῦ ἄρθρ. 19 τοῦ Συντάγ. καθ' ὃ δὲν ἀπαιτεῖται πλέον ἄδεια πρὸς καταδίωξιν τῶν διοικητικῶν ὑπαλλήλων, ἑπομένως κατηργήθησαν καὶ τὰ ἄρθρα 322—329 Ποιν. Δικ. ἐκτὸς τοῦ ἐδ. 3 τοῦ τελευταίου ἄρθρου, καθ' ὃ οἱ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλοι, ἅμα ἀρξαμένης ἐναντίον διοικητικοῦ τινος ὑπαλλήλου καταδιώξεως, ὀφείλουσι νὰ εἰδοποιῶσι περὶ τούτου τὴν προϊσταμένην αὐτοῦ ἀρχήν.

Ἀκολουθοῦντες τὴν διαίρεσιν τῆς Ποινικῆς ἡμῶν Δικονομίας, θέλομεν πραγματευθῆ ἐν τῷ προκειμένῳ κεφαλαίῳ περὶ τῶν ἑτέρων τριῶν διαδικασιῶν, ἂν καὶ ἡ ὑπὸ στοιχεῖον γ ἀνάγεται κυρίως εἰς τὴν ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίαν. Συνεπῶς θέλομεν διαιρέσει τὸ προκείμενον κεφάλαιον εἰς τρεῖς παραγράφους.

---

§ 1.

Περὶ ἐξαιρέσεως δικαστῶν καὶ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλων.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

736. Ἐπετράπη πρὸς ὀρθὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης.
737. Ποῖα πρόσωπα δύνανται νὰ ἐξαιρεθῶσι.
738. Τί γίνονται αἱ ἐκθέσεις τῶν λοιπῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, ἂν ὡς πρὸς αὐτοὺς ὑπάρχῃ τις τῶν λόγων τῆς ἐξαιρέσεως; Εἶναι ἄκυροι;
739. Ἐλαττοῦται κἂν ἡ ἀποδεικτική των ἰσχύς;
740. Λόγοι ἐξαιρέσεως.
741. Ὑπάρχει καὶ ἕτερός τις λόγος;
742. Αἴτησις περὶ ἐξαιρέσεως.
743. Ἐνέργεια εἰσαγγελέως ἂν εὕρῃ τὴν αἴτησιν ἄτακτον.
744. Ἐνέργεια αὐτοῦ ἂν τὴν εὕρῃ τακτικήν.
745. Ἀπόφασις περὶ ἐξαιρέσεως.
746. Πρότασις τῆς ἐξαιρέσεως ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἐξαιρουμένου.

747. Πότε λαμβάνει χώραν ἡ περὶ παραπομπῆς διαδικασία;
748. Αἴτησις περὶ παραπομπῆς· ἐντὸς ποίου χρόνου δύναται νὰ γείνῃ.
749. Περαιτέρω ἐνέργεια εἰσαγγελέως Ἀρείου Πάγου.
750. Ὁ ἐπιτυχὼν καταδικάζεται εἰς τὰ ἔξοδα;
751. Τί γίνεται ἐπὶ ἐξαιρέσεως ὅλων τῶν ἐφετείων.

---

736. Πρὸς ὀρθὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης ἐθεωρήθη ἀναγκαῖον νὰ μὴ ἔχωσιν οἱ δικασταὶ σχέσιν τινὰ πρὸς τὴν δικαζομένην ὑπόθεσιν, δυναμένην νὰ διεγείρῃ ὑπονοίας περὶ τῆς ἀμεροληπτου ἐκπληρώσεως τῶν καθηκόντων αὐτῶν. Διὰ τοῦτο εἰς τοιαύτας περιπτώσεις ἐπετράπη ἡ ἐξαίρεσις αὐτῶν, ἥτις ἐκανονίσθη ὑπὸ τῆς Ποινικῆς ἡμῶν Δικονομίας ὡς ἀκολούθως.

737. Ἐπετράπη ἡ ἐξαίρεσις μόνον τῶν προέδρων, εἰσαγγελέων, δικαστῶν, παρέδρων καὶ γραμματέων, τῶν κεκλημένων νὰ συνεργήσωσι πρὸς ἀνάκρισιν ἢ ἀπόφασιν (ἄρθρ. 51 ἐν ἀρχῇ Ποιν. Δικ.), οὐχὶ δὲ καὶ τῶν λοιπῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων. Ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς τοῦ κεφαλαίου « Ἐξαίρεσις δικαστῶν καὶ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλων » ἠδύνατό τις νὰ συμπεράνῃ, ὅτι ἅπαντες οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι δύνανται νὰ ἐξαιρεθῶσιν, ἀλλ' ἀφοῦ τὸ ἄρθρ. 51, ῥητῶς ὁρίζον τὰ πρόσωπα, τινὰς μόνον ἐξ αὐτῶν, ἤγουν τοὺς δικαστὰς (ἀνακριτὰς εἰρηνοδίκας) ἀναφέρει, ἔπεται, ὅτι οἱ λοιποὶ δὲν ὑποβάλλονται εἰς ἐξαίρεσιν τοσούτῳ μᾶλλον, καθ' ὅσον προκειμένου περὶ εὐθύνης εἰς ἀποζημίωσιν τὸ ἄρθρ. 65 ἀναφέρει ὀνομαστὶ ἅπαντας. Ἡ ἀνάγκη τῆς ταχείας βεβαιώσεως τῶν ἀδικημάτων, καὶ ἡ δευτερεύουσα ἀξία τῆς συμμετοχῆς αὐτῶν εἰς τὴν ἀνάκρισιν, καθ' ὅσον συνήθως περιορίζονται νὰ διαβιβάζωσιν εἰς τὴν δικαιοσύνην τὰς ἀτομικὰς αὐτῶν ἀντιλήψεις, τὴν ὀρθότητα τῶν ὁποίων δύναται καὶ ὁ ἀνακριτὴς νὰ ἐξελέγξῃ, ἔπεισαν τὸν νομοθέτην νὰ μὴ ὑποβάλῃ αὐτοὺς εἰς ἐξαίρεσιν.

Περὶ τῆς ἐξαιρέσεως τῶν προξένων ἔχει ἰδιαιτέρας διατάξεις τὸ ἄρθρ. 55 τοῦ ἀπὸ 29 Ὀκτωβρίου 1856 περὶ δικαιοδοσίας τῶν προξενικῶν ἀρχῶν νόμου (Ἀπόφ. 119 τοῦ 1867 Ἀρ. Πάγου).

738. Ἀλλ' ἂν δὲν ἐπιτρέπηται ἡ ἐξαίρεσις τῶν λοιπῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, ποία ἡ τύχη τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων, τὰς ὁποίας ἐνήργησαν, ὅταν κατ' αὐτῶν ὑπάρχῃ τις τῶν λό-

γων τῆς ἐξαιρέσεως; Εἶναι αὗται ἄκυροι; Ἔχουσιν ἀποδεικτικὴν δύναμιν; Ἄκυροι βεβαίως δὲν εἶναι, διότι οὐδεὶς νόμος καθιεροῖ τοιαύτην ἀκυρότητα. Τὸ ἄρθρ. 74 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. ἀπαιτεῖ μὲν νὰ μὴ ἔχωσι συμφέρον εἰς τὴν ἔκβασιν τῆς δίκης οἱ ἐν ἐλλείψει γραμματέως ἢ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου εἰς τὴν σύνταξιν τῶν ἐκθέσεων παραλαμβανόμενοι μάρτυρες, ἀλλ' ἡ παράβασις τῆς διατάξεως ταύτης, μὲ τὴν ὁποίαν ὀφείλουσι νὰ συμμορφῶνται οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι, δὲν ἀποτελεῖ, φρονοῦμεν, ἀκυρότητα, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐναντίον ἂν ὑποτεθῇ, δὲν ἕπεται, ὅτι ἄκυρος εἶναι ἡ ἔκθεσις καὶ ὅταν ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος ἔχῃ συμφέρον εἰς τὴν ἔκβασιν τῆς δίκης, διότι οἱ μάρτυρες εὐχερέστατα δύνανται ν' ἀντικατασταθῶσι, καὶ διὰ τοῦτο ἀπῄτησεν ὁ νόμος ῥητῶς νὰ μὴ ἔχωσι συμφέρον, ἡ ἀντικατάστασις ὅμως τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων δὲν εἶναι πάντοτε πρόχειρος καὶ ἀβλαβὴς, καὶ διὰ τοῦτο σιωπᾷ ὁ νόμος περὶ αὐτῶν.

739. Ἐπίσης οὐδεὶς νόμος ἐλαττώνει τὴν ἀποδεικτικὴν ἰσχὺν τῆς ἐκθέσεως, ὅταν αὕτη συνετάχθη ὑπὸ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου ἔχοντος πρὸς τὴν ὑπόθεσιν σχέσιν τινὰ, ἀποτελοῦσαν λόγον ἐξαιρέσεως. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ περιεχόμενον τῶν ἐκθέσεων εἶναι κυρίως μαρτυρίαι διαβιβαζόμεναι εἰς τὴν δικαιοσύνην παρὰ προσώπων, εἰς ἃ ὁ νόμος ἐπιβάλλει ὡς καθῆκον τὴν φροντίδα ταύτην, ἐσκέφθησαν, ὅτι δύνανται νὰ ἐφαρμόσωσιν ἐξ ἀναλογίας εἰς τὰς μαρτυρίας ταύτας τὰς περὶ ἐξαιρέσεων ἐν γένει τῶν μαρτύρων διατάξεις, καθ' ἃς οἱ μέχρι βαθμοῦ τινος συγγενεῖς δὲν ἐξετάζονται ὡς μάρτυρες (ἄρθρ. 114 Ποιν. Δικ.) (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 473 ἑπομ.)· ὡς συνέπειαν δὲ τῆς ἐφαρμογῆς ταύτης παραδέχονται οὐχὶ, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀναγνωσθῶσιν αἱ ἐκθέσεις, διότι αὗται ὡς δημόσια ἔγγραφα οὐδέποτε δύνανται ν' ἀποῤῥιφθῶσιν ἐντελῶς, ἀλλ' ὅτι τὸ περιεχόμενον αὐτῶν δὲν ἀποτελεῖ πλέον ἀπόδειξιν μέχρις οὗ ἀποδειχθῇ τὸ ἐναντίον, ἑπομένως καὶ ἄνευ τοιαύτης ἀποδείξεως δύναται ὁ δικαστὴς νὰ μὴ παραδεχθῇ ὡς ἀληθὲς τὸ περιεχόμενον τῶν ἐκθέσεων. (Helie 1581—1583). φρονοῦντες, ὅτι πάντοτε εἰς τὴν κρίσιν τῶν δικαστηρίων ἔπρεπε ν' ἀνατίθεται ἡ ἐκτίμησις τοῦ περιεχομένου τῶν ἐκθέσεων, προ-

θύμως παραδεχόμεθα τὴν λύσιν ταύτην, ἣν καὶ ἡ Γαλλικὴ νομολογία καθιέρωσε (Helie 1583—1584.)

740. Σχέσεις τῶν δικαστῶν πρὸς τὴν δικαζομένην ὑπόθεσιν δικαιολογοῦσι τὴν ἐξαίρεσιν αὐτῶν, ἤτοι λόγοι ἐξαιρέσεως, ὡρίσθησαν ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 51 οἱ ἑξῆς· α) ἔμμεσον ἢ ἄμεσον ἰδιωτικὸν συμφέρον, ἂν καὶ πόρρωθεν εἰς τὴν ἔκβασιν τῆς ὑποθέσεως, ὡς τοιοῦτον δὲ συμφέρον πρέπει κατὰ τὸν Κωστῆν (σελ. 218 σημ. 3) νὰ θεωρηθῇ οὐ μόνον τὸ ὑλικὸν, ἀλλὰ καὶ παντὸς ἄλλου εἴδους συμφέροντα, ἀντικείμενα πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς ἀπολύτου δικαιοσύνης, καὶ πρὸς τὸ γενικὸν τῆς πολιτείας συμφέρον. Ὁ Οἰκονομίδης ἑρμηνεύων ὁμοίαν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 36 ἐδ. 1 Πολ. Δικ. φρονεῖ, ὅτι τὸ συμφέρον πρέπει νὰ ᾖναι ὑλικὸν, καὶ ἀναφέρει ὡς παραδείγματα, ἂν ὁ δικαστὴς ᾖναι δανειστής τινος τῶν δικαζομένων, ἢ μέλλῃ νὰ κληρονομήσῃ αὐτὸν (σελ. 316 σημ. 7). Ἀλλὰ τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν καὶ ὅταν ὁ δικαστὴς εἶχε πρότερον δώσῃ συμβουλὴν ὡς δικηγόρος, ὅπερ ἡ Πολ. Δικ. (ἄρθρ. 36 ἐδ. 4) ἔχει ὡς ῥητὸν λόγον ἐξαιρέσεως. Ἐν τούτοις ὁ Ἄρ. Πάγος δὲν ἐθεώρησεν ὡς λόγον ἐξαιρέσεως, ὅτι ὁ γραμματεὺς ἦτο πληρεξούσιος τῆς πολιτικῶς ἐναγούσης (Ἀπόφ. 32 τοῦ 1863). Ἐννοεῖται, ὅτι δύναται προφανῶς νὰ ἐξαιρεθῇ ὁ παθὼν ἐκ τοῦ ἀδικήματος δικαστὴς (Ἀπόφ. ρπη τοῦ 1838 καὶ κγ τοῦ 1836).

β). Συγγένεια μὲ τὸν ἀδικηθέντα ἢ κατηγορούμενον εἰς ἀνιόντα ἢ κατιόντα βαθμὸν, ἢ μέχρι τοῦ τετάρτου ἐκ πλαγίου βαθμοῦ συμπεριλαμβανομένου, ἢ κηδεστὴς μέχρι τοῦ δευτέρου βαθμοῦ, ἢ σύζυγος ἂν καὶ χωρισμένος (ἄρθρ. 51 ἐδ. 2 Ποιν.Δικ.).

γ). Ἰδιαιτέρα φιλία οἰκειότης ἢ ἔχθρα μετὰ τοῦ ἀδικηθέντος ἢ κατηγορουμένου (51 ἐδ. 3 Ποιν. Δικ.). Ἡ ἐκτίμησις τοῦ βαθμοῦ τῆς φιλίας ἢ ἔχθρας ἀφίνεται εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου. Δὲν ἐθεωρήθη τοιαύτη φιλία ἡ μεταξὺ συνυπηρετούντων σχέσις (Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου τπς τοῦ 1839), οὔτε ὡς τοιαύτη ἔχθρα, ὅτι ἔγραψέ τις κατὰ δικαστῶν (Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου ρξη τοῦ 1837 καὶ 93 τοῦ 1842), ἢ ἐκίνησεν ἀγωγὴν κακοδικείου, ἀφοῦ ἐπελήφθη τῆς ὑποθέσεως ὁ δικαστὴς (Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγ. ρπα τοῦ 1838).

δ) Ἀθέμιτος μέλλησις ἢ ἄλλη ἀθέμιτος πρᾶξις γενομένη ὑπὸ τοῦ δικαστικοῦ ὑπαλλήλου κατὰ τὴν ἀνάκρισιν τῆς ὑποθέσεως (ἄρθρ. 51 ἐδ. 4 Ποιν. Δικ.). Καὶ ἀθέμιτος μὲν μέλλησις εἶναι ἡ κατὰ τὴν ἀνάκρισιν ἐκ προθέσεως βραδύτης πρὸς βλάβην ἢ ὠφέλειαν τοῦ κατηγορουμένου. Ἀθέμιτος δὲ πρᾶξις εἶναι οὐ μόνον ἡ τιμωρουμένη ὑπὸ τῶν ποινικῶν νόμων, π. χ. ἡ ἀποδοχὴ δώρων, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀντιβαίνουσα εἰς τὰ νενομισμένα καθήκοντα τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων (Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου 181 τοῦ 1846) ὡς, φέρ' εἰπεῖν, ἂν, διαρκούσης τῆς ἀνακρίσεως, συμποσιάσωσι παρὰ τῷ κατηγορουμένῳ (Κωστῆς σελ. 218 σημ. 5).

ε). Σύμπραξις ἢ συμμετοχὴ τοῦ δικαστικοῦ ὑπαλλήλου ὡς μέλους ἄλλου δικαστηρίου εἰς τὴν ἀνάκρισιν ἢ ἀπόφασιν τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως (ἄρθρ. 51 ἐδ. 5 Ποιν. Δικ.).

Εὐτυχῶς οὐδέποτε σχεδὸν ἐζητήθη ἐξαίρεσις διὰ τὸν λόγον τοῦτον, ἄλλοτε δὲ σιωπηρῶς ἀποσύρονται οἱ φρονοῦντες, ὅτι ὑπάγονται εἰς αὐτὸν δικαστικοὶ ὑπάλληλοι, ἄλλως πολλὰ ζητήματα ἠδύναντο νὰ παρουσιασθῶσι περὶ τῶν περιπτώσεων, καθ' ἃς δύναταί τις νὰ θεωρηθῇ ὡς ὑπαγόμενος εἰς τὸν λόγον τοῦτον τῆς ἐξαιρέσεως. Φρονοῦμεν, ὅτι ὑπάγονται εἰς αὐτὸν οἱ πταισματοδίκαι, προκειμένου νὰ δικάσωσι κατ' ἔφεσιν ὡς πλημμελειοδίκαι, ἐπίσης καὶ οἱ πρῶτοι καὶ οἱ δεύτεροι, προκειμένου νὰ δικάσωσι κατ' ἀναίρεσιν ὡς Ἀρειοπαγῖται, τέλος οἱ κατ' οὐσίαν δικάσαντες πταισματοδίκαι, πλημμελειοδίκαι καὶ σύνεδροι, ὁσάκις ἡ ὑπόθεσις παρεπέμφθη ὑπὸ τοῦ Ἀρ. Πάγου συνεπείᾳ ἀναιρέσεως εἰς ἄλλο δικαστήριον, οὗ ἤδη ἀποτελοῦσι μέρος, ἂν καὶ τὸ ἐναντίον ἀπεφάσισεν ὡς πρὸς τοὺς συνέδρους ἡ σϟα τοῦ 1839 ἀπόφασις τοῦ Ἀρ. Πάγου. Ἀλλ' ἐφαρμόζονται ταῦτα πάντα εἰς τοὺς εἰσαγγελεῖς; Ἐφαρμόζονται, ὅταν τὸ συμβούλιον παραπέμπῃ τὸ ἀδίκημα εἰς τὸ ἁρμόδιον πταισματοδικεῖον, πλημμελειοδικεῖον καὶ ἰδίως κακουργιοδικεῖον; Τινὰ τῶν ζητημάτων τούτων θέλομεν ἐξετάσει πραγματευόμενοι περὶ τῆς ἐνώπιον τῶν κακουργιοδικείων διαδικασίας.

741. Ἐκτὸς τῶν λόγων τούτων ὑπάρχει καὶ ἕτερός τις; Ἡ Πολ. Δικον. (36 ἐδ. 4) ἀναφέρει καὶ τὸν λόγον, ἐάν τις παρεστάθη ἢ μέλλῃ νὰ παρασταθῇ ὡς μάρτυς ἢ πραγματογνώμων.

Ἂν καὶ ἡ Ποινικὴ Δικονομία σιωπᾷ περὶ τοῦ λόγου τούτου, πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν αὐτὸν ἐν ἰσχύϊ καὶ εἰς τὴν ποινικὴν δικαιοσύνην, διότι τὰ ἔργα τοῦ δικαστοῦ καὶ τοῦ μάρτυρος ἢ πραγματογνώμονος εἶναι ἀσυμβίβαστα, διότι ῥητὴν περὶ τούτου διάταξιν περιέχει τὸ ἄρθρ. 48 Ὀργ. Δικ. περὶ ἐνόρκων, καὶ τέλος διότι ὁ λόγος οὗτος δύναται νὰ ὑπαχθῇ εἰς τὸν ἀνωτέρω ὑπ' ἀριθ. 1 λόγον τοῦ συμφέροντος, διότι καὶ ὁ μάρτυς καὶ ὁ πραγματογνώμων ἐνδιαφέρονται νὰ θεωρηθῇ ἰσχυρὰ ἡ γνωμοδότησις ἢ ἡ μαρτυρία των. Ἡ νομολογία παρεδέχθη τὴν γνώμην ταύτην, ἐφαρμόζουσα εἰς τὰς κλητεύσεις τῶν δικαστῶν ὡς μαρτύρων τὴν διαδικασίαν τῆς ἐξαιρέσεως, καὶ ἐξετάζουσα μόνον ἂν σπουδαίως προσκαλῆται ὁ δικαστὴς ὡς μάρτυς, ἢ πρὸς μόνον τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ μὴ λάβῃ μέρος εἰς τὴν ὑπόθεσιν, ὅτε ἡ αἴτησις ἐξαιρέσεως θέλει ἀπορριφθῆ. Δικαστὴς κλητευόμενος ὡς μάρτυς, χωρὶς νὰ τηρηθῇ ἡ περὶ ἐξαιρέσεως διαδικασία, δὲν ἐμποδίζεται νὰ ἐκπληρώσῃ τὰ δικαστικὰ αὐτοῦ καθήκοντα, ἐκτὸς ἂν ζητήσῃ μόνος τὴν ἐξαίρεσίν του. (Ἀποφ. Ἀρ. Πάγου 59 καὶ 65 τοῦ 1841. 4 καὶ 13 τοῦ 1842).

Τὴν ἐξ ἀναλογίας ὅμως ἐφαρμογὴν τῶν περὶ ἐξαιρέσεως διατάξεων τοῦ νόμου ἀπέκρουσεν ἡ νομολογία. Δύνανται τὰ δικαστήρια νὰ ἐκτιμήσωσι τὰ πραγματικὰ περιστατικὰ, καὶ νὰ θεωρήσωσιν αὐτὰ ὡς ἀποτελοῦντα ἕνα τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπομένων λόγων ἐξαιρέσεως, π. χ. συμφέρον, φιλίαν, ἔχθραν, ἀθέμιτον μέλλησιν, δὲν δύνανται ὅμως νὰ παραδεχθῶσι νέον λόγον μὴ προβλεπόμενον ὑπὸ τοῦ νόμου, διότι, ὡς λέγει ἡ ἀπὸ 28 Σεπτεμβρίου 1839 Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου, αἱ περὶ ἐξαιρέσεως διατάξεις εἶναι τοῦ στενοῦ δικαίου.

742. Τὴν περὶ ἐξαιρέσεως αἴτησιν δύνανται νὰ προτείνωσιν οὐ μόνον ἅπαντες οἱ διάδικοι, ἤγουν ὁ κατηγορούμενος, ὁ ἰδιώτης κατήγορος καὶ ὁ πολιτικῶς ἐνάγων (1), ἀλλὰ καὶ ὁ δικαστικὸς ὑπάλληλος αὐτός. Διάφορος δὲ εἶναι ἡ εἰς ἑκατέραν τῶν περιπτώσεων τούτων τηρητέα διαδικασία.

Ὅταν τὴν ἐξαίρεσιν προτείνωσιν οἱ διάδικοι, ὀφείλουσι νὰ

(1) Ἐννοεῖται, ὅτι δὲν εἶναι διάδικος ὁ ἁπλοῦς μηνυτὴς (Ἀποφ. 4 τοῦ 1847 Ἀρ. Πάγου).

πράξωσι τοῦτο πρὶν ἐκουσίως ἀναλάβωσι τὸν δικαστικὸν ἀγῶνα, καὶ μάλιστα πρὸ πάσης ἄλλης ἐνστάσεως, καὶ αὐτῆς ἀκόμη τῆς ἕνεκεν ἀναρμοδιότητος. Βραδύτερον δύνανται νὰ προτείνωσι τὴν ἐξαίρεσιν μόνον, ὅταν δύναται ν' ἀποδειχθῇ, ὅτι ὁ λόγος τῆς ἐξαιρέσεως μετέπειτα ἀνεφύη ἢ ἔρθασεν εἰς γνῶσιν τοῦ ἐξαιροῦντος (ἄρθρ. 52 Ποιν. Δικ.).

Ἡ περὶ ἐξαιρέσεως αἴτησις πρέπει νὰ περιέχῃ τοὺς λόγους τῆς ἐξαιρέσεως καὶ βεβαίωσιν τοὐλάχιστον αὐτῶν. Παραδίδεται δὲ εἰς τὸν εἰσαγγελέα τοῦ δικαστηρίου, παρ' ᾧ διατελεῖ ὁ ἐξαιρούμενος· ὅταν δὲ πρόκηται περὶ μέλους τινὸς τοῦ Πταισματοδικείου, εἰς τὸν παρὰ Πλημμελειοδίκαις εἰσαγγελέα (ἄρθρ. 54 καὶ 55 Ποιν. Δικ.).

743. Λαβὼν ὁ εἰσαγγελεὺς τὴν αἴτησιν ὀφείλει νὰ ἐξετάσῃ, ἂν ἐγένετο ἐγκαίρως, ἂν ὑπάρχωσιν ἐν αὐτῇ οἱ λόγοι τῆς ἐξαιρέσεως, καὶ ἂν ἦναι βεβαιωμένοι. Τί ἐστὶ βεβαίωσις δὲν προσδιορίζει ὁ νόμος, ἀλλ' ἐξάγεται, ὅτι πρόκειται περὶ ἐγγράφων καθιστώντων πιθανοὺς τοὺς λόγους τῆς ἐξαιρέσεως. Ὅθεν ὅταν δὲν ἦναι δυνατὸν νὰ ἔχῃ τις περὶ αὐτῶν ἐγγράφους ἀποδείξεις, ἀρκοῦσα βεβαίωσις πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἡ μνεία τῶν γεγονότων καὶ τῶν ὑπαρχόντων τυχὸν μαρτύρων.

Ὅταν ὑπάρχῃ ἔλλειψίς τις ὡς πρὸς τ' ἀνωτέρω, ὁ εἰσαγγελεὺς εἰσάγει τὴν αἴτησιν εἰς τὸ δικαστήριον καὶ ζητεῖ τὴν ἀποβολήν της κατὰ τὸ ἄρθρ. 54 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. Τὸ ἄρθρον τοῦτο μόνον τὴν ἔλλειψιν τῶν λόγων ἢ τῆς βεβαιώσεως αὐτῶν ἀναφέρει, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν καὶ περὶ τοῦ ἐκπροθέσμου τῆς αἰτήσεως, διότι καὶ τοῦτο καθιστᾷ ματαίαν τὴν κατ' οὐσίαν ἐξέτασιν τῆς αἰτήσεως, καὶ ῥητῶς μάλιστα μνημονεύεται ὑπὸ τοῦ ἀντιστοίχου ἄρθρ. 42 Πολ. Δικ. Ἀποβαλλομένης ὡς ἀπαραδέκτου τῆς περὶ ἐξαιρέσεως αἰτήσεως δὲν δύναται νὰ καταδικασθῇ ὁ ἐξαιρῶν εἰς χρηματικὴν ποινήν, διότι πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται κατὰ τὸ ἄρθρ. 57 ἐδ. 3 Ποιν. Δικ. νὰ ἀποδειχθῶσι μὴ ἐχόμενοι ἀληθείας οἱ λόγοι τῆς ἐξαιρέσεως, ὅπερ δὲν συμβαίνει, ὅταν αὕτη ἀπορρίπτηται ὡς ἀπαράδεκτος (Ἀποφ. 110 τοῦ 1865 Ἀρ. Πάγου).

744. Ἐὰν ὁ εἰσαγγελεὺς εὕρῃ τακτικὴν τὴν αἴτησιν ἐξαιρέ-

θεως, ὀφείλει καὶ τότε νὰ τὴν ὑποβάλῃ εἰς τὸ δικαστήριον, ἵν' ἀποφανθῇ καὶ τοῦτο ὅτι ἔχει καλῶς; Ὁ Οἰκονομ. ἀποφαίνεται καταφατικῶς, τὸ ἄρθρ. ἐν τούτοις 43 Πολ. Δικ. δὲν ἀπαιτεῖ τοιαύτην ὑποβολήν, ὡς ἀπαιτεῖ τὸ ἄρθρ. 42, ὅταν ἡ αἴτησις ἦναι ἄτακτος. Ἐπίσης καὶ κατὰ τὸ ἄρθρ. 56 Ποιν. Δικ. « Ἡ περὶ ἐξαιρέσεως αἴτησις, συνταχθεῖσα κατὰ τὸν προσήκοντα τύπον, καὶ παραδοθεῖσα, ὅπου ἀνήκει, κατὰ πρῶτον μὲν κοινοποιεῖται εἰς τὸν ἐξαιρούμενον ὑπάλληλον διὰ νὰ ἐκφρασθῇ, μετὰ δὲ ταῦτα ἐπιμελείᾳ τοῦ εἰσαγγελέως φέρεται εἰς τὴν δημοσίαν συνεδρίασιν. . . . » Ἐπομένως ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἄρθρων τούτων μὲ τὸ ἄρθρ. 54 ἐδ. 2 ἐξάγομεν, ὅτι μόνον ἂν εὕρῃ ἐλλειπῆ τὴν αἴτησιν ὁ εἰσαγγελεύς, ζητεῖ παρὰ τοῦ δικαστηρίου νὰ τὴν ἀπορρίψῃ ὡς ἀπαράδεκτον, ἄλλως προβαίνει εἰς τὴν κοινοποίησιν αὐτῆς πρὸς τὸν ἐξαιρούμενον, καὶ εἰσάγει τὴν ὑπόθεσιν κατ' οὐσίαν εἰς τὸ δικαστήριον.

Ὁ ἐξαιρεθεὶς, ἀφ' ἧς στιγμῆς λάβῃ τὴν κοινοποίησιν, ἀπέχει τῆς ἐκτελέσεως τῶν δημοσίων ἔργων του, ἄλλως καταδικάζεται εἰς ποινὴν πειθαρχικὴν καὶ εἰς τὴν πληρωμὴν ὅλων τῶν ζημιῶν καὶ τῶν ἐξόδων. Ὀφείλει συγχρόνως νὰ ὁμολογήσῃ τὸν λόγον τῆς ἐξαιρέσεως, ὃν σύνοιδεν ἑαυτῷ, ἄλλως καταδικάζεται διὰ τῆς πειθαρχικῆς ὁδοῦ εἰς πρόστιμον 20—100 δραχ. εἰς ἀποζημίωσιν καὶ πληρωμὴν τῶν ἐξόδων, παρ' ἐκτὸς τῶν ἐν ἄρθρ. 463 Ποιν. Νόμου ὡρισμένων (56 ἐδ. 2. 59 Ποιν. Δικ.).

745. Τὸ δικαστήριον, ὅπερ ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει θ' ἀποφασίσῃ περὶ τῆς ἐξαιρέσεως, συντίθεται ἄνευ τῆς παρουσίας τοῦ ἐξαιρουμένου· ἡ κλήτευσις τῶν διαδίκων δὲν εἶναι ἀναγκαία, δύνανται ὅμως νὰ προσέλθωσιν, ὅτε, ἀγορευσάντων αὐτῶν καὶ τοῦ εἰσαγγελέως, τὸ δικαστήριον ἀποφασίζει ἀνεκκλήτως, καθ' ἃ ῥητῶς διατάσσει τὸ ἄρθρ. 58 Ποιν. Δικ. Καὶ ἂν μὲν εὕρῃ βασίμους τοὺς λόγους τῆς ἐξαιρέσεως, παραδέχεται τὴν περὶ τούτου αἴτησιν καὶ διατάττει τὸν ἐξαιρεθέντα ν' ἀπέχῃ τῶν δημοσίων ἔργων του, ἐὰν δὲ οὗτος ἦτο πταισματοδίκης καὶ δὲν ὑπάρχῃ πλέον ὁ ἀναπληρώσων αὐτὸν, παραπέμπει συγχρόνως τὴν κυρίαν ὑπόθεσιν εἰς ἄλλο δικαστήριον πταισματοδικῶν· ἄλλως κατὰ τὰς περιστάσεις ἢ ἀποβάλλεται ἡ αἴτησις, ἢ διατάσ-

σεται ὁ ἐξαιρῶν νὰ φέρῃ κρείττονας ἀποδείξεις. Κατὰ πᾶσαν περίπτωσιν ὁ ἐξαιρῶν καταδικάζεται εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ἐξόδων, καὶ ἂν οἱ λόγοι τῆς ἐξαιρέσεως ἤθελον ἀποδειχθῆ μὴ ἐχόμενοι ἀληθείας, εἰς χρηματικὴν ποινὴν 20—100 δραχμῶν, δυστρόπου δὲ οὔσης τῆς ἐξαιρέσεως, καταδικάζεται προσέτι εἰς κράτησιν μιᾶς μέχρι τριῶν ἡμερῶν καὶ εἰς ἀπόδοσιν τῆς ζημίας. Αἱ ποιναὶ καὶ καταδίκαι αὗται καθιερώθησαν πρὸς ἀποφυγὴν τῶν καταχρήσεων. Παρεδέχθη δὲ ἡ νομολογία, ὅτι, παραιτούμενός τις τῆς ἐξαιρέσεως πρὶν ἢ ἐπέλθῃ ὁριστικὴ ἀπόφασις, ἀπαλλάσσεται τοῦ προστίμου (Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγ. 57 τοῦ 1865)· δὲν δύναται δὲ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ ἐπαναλάβῃ ὁ παραιτηθεὶς τὴν περὶ ἐξαιρέσεως αἴτησίν του (Ἀπόφ. 142 τοῦ 1856 καὶ 100 τοῦ 1865 Ἀρ. Πάγου).

746. Ἐκτὸς τῶν διαδίκων καὶ ὁ δικαστικὸς ὑπάλληλος αὐτὸς, εἴπομεν, δύναται νὰ προτείνῃ τὴν ἐξαίρεσίν του. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 53 Ποιν. Δικ. «Ἕκαστος τῶν εἰς τὸ ἄρθρ. 51 ἀναφερομένων ὑπαλλήλων, συνειδὼς ἑαυτῷ αἰτίαν τινὰ ἐξαιρέσεως, ὀφείλει νὰ τὴν φανερώσῃ εἰς τὸ δικαστικὸν συμβούλιον, τὸ δὲ συμβούλιον ἀκούσαν τὴν γνώμην τοῦ εἰσαγγελέως ἀποφασίζει, ἂν πρέπῃ νὰ κάμῃ ἀποχὴν, ἢ μὴ, τῶν δημοσίων ἔργων του.

Ἐὰν ὁ ἐξαιρούμενος ἦναι εἰρηνοδίκης, χρεωστεῖ ν' ἀναβάλῃ τὴν δίκην, νὰ εἰδοποιήσῃ περὶ τούτου τὸν παρὰ πρωτοδίκαις εἰσαγγελέα, καὶ νὰ περιμένῃ τὴν ἀπόφασιν τῶν πλημμελειοδικῶν.» (Ἀπόφ. υιε τοῦ 1839 Ἀρ. Πάγ.).

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τούτου ἐπιφέρομεν τὰς ἑξῆς παρατηρήσεις.

α) Ὅτι ὁ δικαστικὸς ὑπάλληλος δύναται νὰ προτείνῃ τὴν ἐξαίρεσίν του καὶ μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς δίκης· ἡ προθεσμία τοῦ ἄρθρ. 52 Ποιν. Δικ. ἀφορᾷ μόνον τὴν ὑπὸ τῶν διαδίκων ἐξαίρεσιν. Ἀλλὰ θεωρεῖται ὡς πρότασις ἐξαιρέσεως ἡ ἁπλῆ δήλωσις δικηγόρου προσκληθέντος νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον, ὅτι ἐχρημάτισε μεταφραστὴς ἰατρικῆς γνωμοδοτήσεως; Ναὶ εἶπεν ἡ ὑπ' ἀριθ. 80 τοῦ 1845 Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου, καὶ ἀνήρεσε, διότι δὲν ἀπεφάσισεν ἐπὶ τῆς ἐξαιρέσεως τὸ συμβούλιον· ἀλλ' οὐχὶ ὀρθῶς καθ' ἡμᾶς, διότι ἀπαιτεῖται ὡρισμένη πρότασις ἐξαιρέσεως, ἵνα ἀποφασίσῃ τὸ συμβούλιον, καὶ οὐχὶ

ἁπλῆ ἔκφρασις δισταγμῶν, εἰς οὓς δὲν ἐπέμεινεν ὁ προτείνων.

β) Διὰ τῆς ἐκφράσεως δικαστικὸν συμβούλιον ἐννοεῖ ὁ νόμος οὐχὶ τὸ ποινικὸν συμβούλιον, ὡς εἶχεν ἀποφανθῆ ποτε καὶ ὁ Ἄρ. Πάγος (Ἀπόφ. ΥΜ τοῦ 1840), ἀλλὰ τὸ δικαστήριον ἐν συμβουλίῳ συνεδριάζον· οὕτως ἀπεφάνθη ἡ ὑπ' ἀριθ. 142 τοῦ 1864 Ἀπόφασις Ἀρ. Πάγου, καὶ τοῦτο ἐξάγεται ἐκ τῶν ἀντιστοίχων ἄρθρ. 37 καὶ 46 Πολ. Δικ. Ἀλλ' ἐκ πόσων μελῶν πρέπει νὰ σύγκηται τὸ τοιοῦτον δικαστήριον; Ἐκ τόσων μελῶν ὅσα ἀπαιτοῦνται, ἵνα συνεδριάσῃ δημοσίως.

γ) Ἡ ἐκτίμησις τῶν ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ προτεινομένων λόγων ἐξαιρέσεως πρέπει νὰ γίνηται ἐλευθεριώτερον, ἰδίως ὅταν ὑπάρχῃ εὔκολος ἡ ἀναπλήρωσις αὐτοῦ.

δ) Ἡ μὴ παραδεχομένη τὴν ἐξαίρεσιν ἀπόφασις τοῦ συμβουλίου οὔτε εἰς χρηματικὴν ποινὴν οὔτε εἰς τὰ ἔξοδα δύναται νὰ καταδικάσῃ τὸν προτείναντα τὴν ἐξαίρεσίν του· τὸ περὶ τούτου ἄρθρ. 57 ἐδ. 3 μόνον εἰς τοὺς ἐξαιροῦντας διαδίκους ἐφαρμόζεται (Ἀπόφ. 142 τοῦ 1865 Ἀρ. Πάγου).

ε) Ἡ ἀπόφασις τοῦ συμβουλίου δὲν δύναται νὰ προσβληθῇ δι' ἐνδίκου τινὸς μέσου ὑπὸ τῶν διαδίκων, διότι οὗτοι, οὐδόλως κλητευόμενοι οὔτε ἀκουόμενοι (Ἀπόφ. 67 τοῦ 1857 Ἀρ. Πάγου), θεωροῦνται ὡς τρίτα πρόσωπα, καὶ διὰ τοῦτο δὲν κοινοποιοῦνται μὲν αὐτοῖς αἱ τοιαῦται ἀποφάσεις, δύνανται δὲ νὰ προτείνωσιν αὐτοὶ τὴν ἐξαίρεσιν, ἣν τυχὸν δὲν παρεδέχθη τὸ συμβούλιον (Ἀπόφ. σξθ τοῦ 1838. τκε τοῦ 1839. υμ καὶ υξγ τοῦ 1840 Ἀρ. Πάγου). Ταῦτα ἐφαρμόζονται καὶ ἂν τυχὸν ὁ πταισματοδίκης ἀπεφάσισε παρανόμως ἐπὶ τοιαύτης ἐξαιρέσεως, ἐνῷ ὤφειλε νὰ ὑποβάλῃ τὸ ζήτημα εἰς τὸν παρὰ πρωτοδίκαις εἰσαγγελέα (τκε τοῦ 1839 καὶ 25 τοῦ 1840 Ἀρ. Πάγου).

Ἂν ὁ δικαστικὸς ὑπάλληλος παραλείψῃ νὰ προτείνῃ τὸν λόγον ἐξαιρέσεως, ὃν σύνοιδεν ἑαυτῷ, ὑποπίπτει βεβαίως εἰς πειθαρχικὸν παράπτωμα, ἀλλὰ δὲν προβλέπεται τοῦτο ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 59 Ποιν. Δικ. περὶ οὗ ἀνωτέρω, διότι τὸ ἄρθρον τοῦτο προβλέπει τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν, ἐξαιρούμενός τις, ἢ κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ ἄρθρ. 48 Πολ. Δικ. προβληθείσης τῆς ἐξαιρέσεως, ἀρνεῖται τὸν ὃν σύνοιδεν ἑαυτῷ λόγον ἐξαιρέσεως.

747. Τοιαῦται εἰσὶν αἱ ἐν τῷ νόμῳ διαγεγραμμέναι περὶ ἐξαιρέσεως ἰδίως διατάξεις. Αἱ διατάξεις αὗται εἶναι πάντοτε ἀποχρῶσαι, προκειμένου περὶ ἐξαιρέσεως μέλους τινὸς πταισματοδικείου, οὐχὶ ὅμως καὶ προκειμένου περὶ ἐξαιρέσεως μελῶν τῶν ἀνωτέρων πολυμελῶν δικαστηρίων, διότι, ἂν πρόκηται νὰ ἐξαιρεθῶσιν ὅλα τὰ μέλη τινὸς τῶν δικαστηρίων τούτων ἢ τοσαῦτα, ὥστε τὰ ὑπόλοιπα νὰ μὴ ἀρκῶσι πρὸς νόμιμον συγκρότησιν τοῦ δικαστηρίου, ὅπερ ὑπάρχει, ὅταν πρὸς τοῦτο ἦναι ἀνάγκη νὰ ληφθῇ τὸ μεῖζον τῶν δικαστῶν ἐκ τῶν παρέδρων ἢ ἄλλων ἀναπληρωτῶν (ἄρθρ. 61 Ποιν. Δικ.), τίς θέλει ἀποφασίσει περὶ τοῦ βασίμου τῆς ἐξαιρέσεως; Ἐν περιπτώσει δὲ παραδοχῆς αὐτῆς, ποῖον δικαστήριον θὰ δικάσῃ περὶ τῆς κυρίας ὑποθέσεως;

Ἕνεκα τούτου ὁ νόμος (ἄρθρ. 60 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ.) καθιέρωσεν ἐπὶ τῆς περιπτώσεως ταύτης ἰδιαιτέραν περὶ παραπομπῆς διαδικασίαν, διεξαγομένην ὡς ἑξῆς.

748. Τὴν αἴτησιν περὶ ἐξαιρέσεως καὶ παραπομπῆς τῆς ὑποθέσεως εἰς ἄλλο δικαστήριον ἀπευθύνει ὁ ἐξαιρῶν πρὸς τὸν παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ εἰσαγγελέα μετὰ τῆς βεβαιώσεως τῶν λόγων τῆς ἐξαιρέσεως (ἄρθρ. 64 συνδ. μὲ 49 Ποιν. Δικ.). Περὶ τοῦ χρόνου ἐντὸς τοῦ ὁποίου δύναταί τις ν' ἀπευθύνῃ τὴν αἴτησιν σιωπᾷ καὶ τὸ περὶ παραπομπῆς καὶ τὸ περὶ κανονισμοῦ ἀριμοδιότητος κεφάλαιον τῆς Ποινικῆς Δικονομίας, ἐν τούτοις φρονοῦμεν, ὅτι πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ ἐνταῦθα ἡ ἐν γένει ἐπὶ ἐξαιρέσεων ἰσχύουσα ἀρχὴ τοῦ ἄρθρ. 52 Ποιν. Δικ. καθ' ἣν ἡ ἐξαίρεσις πρέπει νὰ προτείνηται πρὶν ἀναλάβῃ τις τὸν δικαστικὸν ἀγῶνα, ἐκτὸς ἂν ἀποδειχθῇ, ὅτι ὁ λόγος τῆς ἐξαιρέσεως ἀνεφύη ἢ ἐγνώσθη βραδύτερον.

749. Εἴδομεν ἀνωτέρω, ὅτι ἂν δὲν ἐγένετο ἡ αἴτησις ἐγκαίρως, ἂν δὲν περιεῖχεν αὕτη τοὺς λόγους τῆς ἐξαιρέσεως, ἢ ἂν δὲν ἦσαν οὗτοι βεβαιωμένοι, ἠδύνατο ὁ εἰσαγγελεὺς νὰ ζητήσῃ ἀμέσως τὴν ἀπόρριψιν αὐτῆς παρὰ τοῦ δικαστηρίου. Δύναται νὰ πράξῃ τὸ αὐτὸ καὶ ὁ εἰσαγγελεὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου; Ἡ περὶ κανονισμοῦ διαδικασία δὲν διαγράφει τοιοῦτον τρόπον ἐνεργείας, ἑπομένως θὰ ἦναι τολμηρὸν νὰ ἐφαρμόσωμεν αὐτὸν ἐξ ἀναλογίας.

Ὅθεν λαβὼν ὁ εἰσαγγελεὺς τὴν αἴτησιν πρέπει νὰ τὴν κοινοποιήσῃ πάντοτε εἰς τοὺς ἐξαιρουμένους διὰ τοῦ προέδρου, νὰ ἀνακρίνῃ συνοπτικῶς τὴν ὑπόθεσιν, καὶ νὰ τὴν εἰσαγάγῃ εἰς τὸν Ἄρειον Πάγον δημοσίᾳ συνεδριάζοντα. Περὶ πάντων τούτων, ὡς καὶ περὶ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἐφαρμόζονται πληρέστατα, ὅσα ἀνωτέρω εἴπομεν προκειμένου περὶ παραπομπῆς τῆς ὑποθέσεως εἰς ἄλλο δικαστήριον λόγῳ νόσου ἢ ἄλλου κωλύματος (ἰδὲ ἀνωτέρω ἀριθ. 405).

750. Εἴδομεν ἀνωτέρω, ὅτι ὁ ἐξαιρῶν καταδικάζεται πάντοτε εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ἐξόδων, καὶ ἐν ἀποτυχίᾳ εἰς χρηματικὴν ποινὴν δραχμῶν 10—100, καὶ ἂν οἱ λόγοι παράλογοι, καὶ εἰς κράτησιν 1—3 ἡμερῶν κτλ. (ἄρθρ. 57 ἐδ. 3 Ποιν. Δικ.). Κατὰ τὴν περὶ κανονισμοῦ διαδικασίαν ὁ μὲν ἐπιτυχὼν δὲν καταδικάζεται εἰς τὰ ἔξοδα, ὁ δὲ ἀποτυχὼν καταδικάζεται εἰς μείζονα χρηματικὴν ποινήν, ἤτοι δραχμῶν 50—200 (ἄρθρ. 50 Ποιν. Δικ.). Ποία τῶν δύο διατάξεων πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐνταῦθα; ἢ μᾶλλον πρέπει καὶ ὁ ἐπιτυχὼν εἰς τὴν ἐξαίρεσιν καὶ παραπομπὴν νὰ πληρώσῃ τὰ ἔξοδα; Φρονοῦμεν, ὅτι αἱ περὶ ἐξαιρέσεως διατάξεις πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῶσι καθ' ὁλοκληρίαν, καθ' ὅσον τὸ ἐπιτρέπει ἡ ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου διαδικασία.

751. Καὶ περὶ δύο εἰσέτι περιπτώσεων ἔπρεπε νὰ προνοήσῃ ἰδίως ὁ νομοθέτης, περὶ τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν ἐξαιροῦνται ὅλα τὰ ἐφετεῖα, (ὅταν μάλιστα ὑπῆρχον δύο μόνα ἐφετεῖα, ἡ ἀνάγκη ἦτο μᾶλλον κατεπείγουσα) καὶ περὶ τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν ἐξαιρεῖται ὁ Ἄρειος Πάγος, ἢ τόσα μέλη αὐτοῦ, ὥστε τὰ ὑπόλοιπα δὲν ἀρκοῦσι πρὸς νόμιμον συγκρότησίν του.

Περὶ ἀμφοτέρων τῶν περιπτώσεων ταύτων προέβλεψεν ὁ νόμος τῆς 8 Ἰουλίου 1838, καθ' ὃν ἀπηγορεύθη μὲν ἡ ἐξαίρεσις ὁλοκλήρου τοῦ Ἀρείου Πάγου ἢ τοσούτων μελῶν αὐτοῦ, ὥστε νὰ μὴ κατορθοῦται ἡ νόμιμος συγκρότησις ἐκ τῶν ὑπολειπομένων (ἄρθρ. 2 τοῦ νόμου τούτου), ἀνετέθη δὲ εἰς τὸν Ἄρειον Πάγον ἡ ἐκδίκασις τῆς ὑποθέσεως, ὁσάκις ἕνεκα ἐξαιρέσεως ἢ ἄλλου λόγου δὲν δύνανται νὰ δικάσωσι τὰ ἐφετεῖα. Ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει δὲν ἐπιτρέπεται ἀναίρεσις κα-

τὰ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Ἀρείου Πάγου δικάζοντος ὡς ἐφετείου (ἄρθ. 1 τοῦ νόμου τούτου).

---

§ 2.

Περὶ τῆς ἀγωγῆς τοῦ κακοδικείου.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

752. Περιπτώσεις ἀγωγῆς κακοδικείου.
753. Κατὰ τίνος δύναται ν' ἀπευθυνθῇ.
754. Προαπαιτούμενα ἵνα κινηθῇ ἡ ἀγωγὴ αὕτη.
755. Ἁρμόδια πρὸς εἰσαγωγὴν αὐτῆς δικαστήρια.

---

752. Οἱ κατὰ τὴν ποινικὴν διαδικασίαν ἐνεργοῦντες ὑπάλληλοι ὀφείλουσι νὰ ἐκπληρῶσι τὰ ἀνατιθέμενα αὐτοῖς καθήκοντα μετ' ἐπιμελείας καὶ ἀκριβείας. Πᾶσα παράβασις τῶν καθηκόντων τούτων δύναται νὰ δώσῃ ἀφορμὴν καὶ εἰς ποινικὴν καταδίωξιν, ἂν ἀποτελῇ ἀδίκημά τι, καὶ εἰς πειθαρχικὴν τιμωρίαν εἰς τὰς λοιπὰς περιπτώσεις. Ἀλλ' ἐκ πάσης τοιαύτης παραβάσεως δυνατὸν νὰ ἐπέλθῃ καὶ βλάβη τις εἰς τοὺς διαδίκους, πῶς ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θέλουσιν οὗτοι ἀποζημιωθῆ;

Περὶ τούτου διττῶς προέβλεψεν ὁ ἡμέτερος νομοθέτης· καὶ α) ἐχορήγησεν εἴς τινας περιπτώσεις εἰς τὰ δικάζοντα τὴν ὑπόθεσιν, καθ' ἣν συνέβη ἡ παράβασις, δικαστήρια τὸ δικαίωμα νὰ καταδικάζωσιν εἰς ἀποζημίωσιν τοῦ ἰδιώτου, τὸν ὑποπεσόντα εἰς τὴν παράβασιν ὑπάλληλον (ἄρθρ. 49, 56, 59, 74, 87, 235, 499 Ποιν. Δικ.).

β) Εἰς τὰς λοιπὰς περιπτώσεις, ὡς καὶ ὁσάκις τ' ἀνωτέρω δικαστήρια ἤθελον παραλείψει νὰ καταδικάσωσι τὸν ὑπάλληλον εἰς ἀποζημίωσιν, ἐχορήγησεν εἰς τὸν ζημιωθέντα ἰδιώτην ἰδίαν περὶ ἀποζημιώσεως ἀγωγὴν, τὴν ἀγωγὴν τοῦ κακοδικείου, διαγράψας καὶ ἰδιαιτέραν πρὸς εἰσαγωγὴν αὐτῆς διαδικασίαν (ἄρθρ. 65—68 Ποιν. Δικ.).

753. Ἡ ἀγωγὴ τοῦ κακοδικείου εἶναι ἀγωγὴ καθαρῶς πολιτική, εἰσάγεται δὲ εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια κατὰ τὴν ὑπὸ τῆς Πολιτ. Δικονομίας διαγραφομένην διαδικασίαν (ἄρθρ. 67 Ποιν. Δικ.), ἑπομένως δὲν ἀνάγεται εἰς τὸν κύκλον τῆς πραγματείας ἡμῶν ἡ ἐξέτασις τῆς διαδικασίας ταύτης (ἰδὲ Οἰκονομίδ. ἔκδοσις Γ'. σελ. 831—835).

Ἡ ποινικὴ δικονομία περιορίζεται νὰ προσδιορίσῃ τὰ πρόσωπα, καθ' ὧν ἡ ἀγωγὴ δύναται νὰ ἀπευθυνθῇ, τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ἐπιτρέπεται, καὶ τὸ ἁρμόδιον νὰ δικάσῃ αὐτὴν δικαστήριον, ἑπομένως μόνα τ' ἀντικείμενα ταῦτα θέλομεν ἐξετάσει καὶ ἡμεῖς ἐν συντόμῳ.

Ἡ ἀγωγὴ τοῦ κακοδικείου κατὰ τὰς ῥητὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 65 Ποιν. Δικ. δύναται ν' ἀπευθυνθῇ κατὰ κλητῆρος, δικαστικοῦ γραμματέως, ἀστυνόμου, δημάρχου, δημαρχικοῦ παρέδρου, ἀξιωματικοῦ τῆς χωροφυλακῆς (καὶ ὑπὸ τὴν ἔκφρασιν ταύτην πρέπει, φρονοῦμεν, νὰ περιληφθῶσι καὶ οἱ ὑπαξιωματικοὶ), εἰρηνοδίκου, ἀνακριτοῦ, εἰσαγγελέως ἢ ἀντεισαγγελέως, ἢ δικαστοῦ ποινικοῦ τινος δικαστηρίου, ἢ ὁλοκλήρου ποινικοῦ δικαστηρίου. Ἐκτὸς τούτου ἡ ἀγωγὴ τοῦ κακοδικείου δύναται ν' ἀπευθυνθῇ καὶ κατὰ προξένων (ἄρθρ. 11 τοῦ νόμου 12 Δεκεμβρ. 1841 καὶ ἄρθρ. 56 τοῦ νόμου 29 Ὀκτωβρίου 1856).

754. Τέσσαρας ὅρους ἀπαιτεῖ τὸ ἄρθρ. 65, ἵνα κινηθῇ ἀγωγὴ κακοδικείου κατὰ τῶν ἀνωτέρω ὑπαλλήλων· α) νὰ ὑπέστη τις ζημίαν ἕνεκα παραβάσεως τῶν καθηκόντων αὐτῶν· ὁ μὴ ὑποστὰς ζημίαν τινὰ δὲν δύναται βεβαίως ν' ἀπαιτήσῃ ἀποζημίωσιν· ἐπίσης καὶ ὁ ζημιωθεὶς μέν, ἀλλ' ἕνεκα τῆς νομίμου ἐκπληρώσεως τῶν καθηκόντων τῶν ἀνωτέρω ὑπαλλήλων.

β) Νὰ ἔλαβε χώραν ἡ παράβασις κατὰ τὴν ἐκπλήρωσιν ἔργων ποινικῶν ἢ δικαστικῆς ἀστυνομίας· ὑπὸ τὴν τελευταίαν ταύτην ἔκφρασιν ἐννοεῖ ὁ νόμος τ' ἀνακριτικὰ καθήκοντα τῶν ἀνωτέρω ὑπαλλήλων, κατὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὁποίων δύνανται νὰ ζητήσωσι καὶ τὴν συνδρομὴν τῶν κλητήρων (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 301).

γ) Νὰ προῆλθεν ἡ παράβασις ἕνεκα δόλου, ἀπάτης, μεγάλης ἀμελείας, ἢ ἀσυγγνώστου παραδρομῆς· δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ

ἐκπληρώσωσιν οἱ περὶ ὧν πρόκειται ὑπάλληλοι τὰ καθήκοντά των ἀπροσκόπτως καὶ ἀνεξαρτήτως, ἂν ὑπεχρεοῦντο εἰς ἀποζημιώσεις καὶ ἕνεκα μικροτέρας ἀμελείας. Παρατηρητέον, ὅτι ὁ δόλος καὶ ἡ ἀμέλεια πρέπει ν' ἀποδίδωνται ἀτομικῶς εἰς τὸν ὑπάλληλον, καὶ ὅταν ἀκόμη καθ' ὁλοκλήρου πολυμελοῦς δικαστηρίου ἀπευθύνηται ἡ ἀγωγὴ κακοδικείου, ἐπομένως ὁ μειοψηφῶν τυχὸν δικαστὴς δὲν δύναται νὰ ὑποχρεωθῇ εἰς ἀποζημίωσιν.

δ) Νὰ προῆλθεν ἡ βλάβη ἐκ μόνης τῆς παραβάσεως, διότι, ἐὰν καὶ ἄνευ ταύτης ἤθελεν ὑποστῇ τὴν βλάβην ὁ ζημιωθείς, δὲν δύναται προφανῶς νὰ στηρίξῃ δικαίωμα ἀποζημιώσεως ἐπὶ τῆς τοιαύτης παραβάσεως.

755. Ἁρμόδια δὲ δικαστήρια πρὸς ἐκδίκασιν τῆς ἀγωγῆς τοῦ κακοδικείου εἶναι κατὰ τὸ ἄρθρ. 66 Ποιν. Δικ. 1) τὸ τῶν πρωτοδικῶν, εἰς ἀγωγὰς κατὰ κλητήρων, γραμματέων τῶν πταισματοδικῶν, ἀστυνόμων, δημάρχων, δημαρχικῶν παρέδρων, ἀξιωματικῶν τῆς χωροφυλακῆς, εἰρηνοδικῶν, καὶ τῶν παρέδρων αὐτῶν· 2) τὸ τῶν ἐφετῶν, εἰς ἀγωγὰς κατ' εἰσαγγελέων ἢ ἀντεισαγγελέων, γραμματέων τῶν πλημμελειοδικῶν, ἀνακριτῶν, καὶ ἄλλων πλημμελειοδικῶν, ἢ καθ' ὁλοκλήρου τοῦ δικαστηρίου τῶν πλημμελειοδικῶν· 3) ὁ Ἄρειος Πάγος εἰς ἀγωγὰς κατά τινος δικαστηρίου τῶν συνέδρων, ἢ τῶν ἐφετῶν, ἢ τινων μελῶν τῶν δικαστηρίων τούτων· 4) εἰς ἀγωγὰς κατὰ τοῦ Ἀρείου Πάγου, πράττονται τὰ ἐν τῇ πολιτικῇ δικονομίᾳ ὡρισμένα.

Ἀλλὰ προκειμένου περὶ ἀγωγῆς κακοδικείου κατὰ προξένων, ποῖον εἶναι τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον; Κατὰ τὸ ἄρθρ. 14 τοῦ νόμου 12 Δεκεμβρίου 1841 τὸ δικαστήριον τῶν πρωτοδικῶν, κατὰ δὲ τὸ ἄρθρ. 56 τοῦ νόμου 29 Ὀκτωβρίου 1856 τὸ δικαστήριον τῶν ἐφετῶν. Ἐπειδὴ ὁ μὲν πρῶτος νόμος προβλέπει περὶ τῶν ἀνακριτικῶν καθηκόντων τῶν προξενικῶν ὑπαλλήλων, ὁ δὲ δεύτερος περὶ τῶν καθηκόντων αὐτῶν κυρίως ὡς δικαστῶν εἰς πολιτικὰς διαφοράς, θεωροῦμεν ὀρθοτάτην τὴν διάκρισιν τοῦ Σαριπόλου (§ 835 σημ. α), καθ' ἣν ἡ ἀγωγὴ κακοδικείου εἰσάγεται εἰς τὸ πρωτοδικεῖον μὲν, ὅταν ἀπευθύνηται κατ' αὐτῶν ὡς ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων ἢ πταισματοδικῶν, ὅταν δὲ ὡς πολιτικῶν δικαστῶν εἰς τὸ ἐφετεῖον.

§ 3.

Περὶ ἀποδείξεως τῶν προσαπτομένων ῥητῶν πράξεων.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

756. Κείμενα νόμων περὶ ἀποδείξεως τῆς ἀληθείας.
757. Ἀνάγκη διακρίσεως μεταξὺ συκοφαντίας καὶ ἐξυβρίσεως τιμῆς.
758. Α) Περίπτωσις ἐξυβρίσεως. Ὁποία ἡ πρόσαψις ἵνα τηρηθῇ ἡ διαδικασία τῶν ἄρθρ. 308 ἑπομ. Ποιν. Δικ.
759. Διαγραφὴ τῆς διαδικασίας ταύτης. Ὑποχρεώσεις τοῦ ἐπὶ ἐξυβρίσει κατηγορουμένου.
760. Συνέχεια. Δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις τοῦ ἐπὶ ἐξυβρίσει ἐγκαλοῦντος. Ἀπαιτεῖται νὰ παρασταθῇ ὡς πολιτ. ἐνάγων;
761. Συνέχεια. Διαδικασία ἐπ' ἀκροατηρίου.
762. Συνέχεια. Μάρτυρες περὶ ἠθικῆς διαγωγῆς.
763. Ἀποτελέσματα τῆς ἀποδείξεως.
764. Τί γίνεται ἂν τὸ ἀποδεικτέον γεγονὸς ἀξιόποινον.
765. Β) Περίπτωσις συκοφαντίας. Πότε ἀναβάλλεται ἡ ἐπὶ συκοφαντίᾳ κατηγορία.
766. Ἀπαιτούμενα πρὸς ἀναβολήν. α) Πρόσαψις ἀδικήματος.
767. β) Αἴτησις τοῦ κατηγορουμένου περὶ ἀναβολῆς.
768. Ὑπαρχόντων τούτων ἡ ἀναβολὴ ἀναγκαία.
769. Τὰ περὶ συκοφαντίας ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὴν ψευδῆ καταμήνυσιν.
770. Συνέπειαι ἀναβολῆς.
771. Ἀπόφασις ἐπὶ τῷ προσαφθέντι ἀδικήματι. Συνέπειαι αὐτῆς ἂν ἦναι καταδικαστική.
772. Συνέπειαι αὐτῆς ἂν ἦναι ἀθωωτική. Ὁ κατηγορούμενος δικαιοῦται ν' ἀποδείξῃ ἐν πάσῃ περιπτώσει.
773. Διὰ ποίων μέσων δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο.
774. Ὀφείλει νὰ τηρήσῃ τὴν ἀνωτέρω ἐπὶ ἐξυβρίσεως διαδικασίαν;

---

756. Κατὰ τὸ ἄρθρον 340 Ποιν. Νόμ. α ἀπαλλάσσεται τῆς ποινῆς ὁ κατηγορηθεὶς ἐπὶ συκοφαντίᾳ ἢ ἐξυβρίσει τιμῆς, ἐὰν... εἰμπορῇ ν' ἀποδείξῃ τὴν ἀλήθειαν τῆς γενομένης προσάψεως. Ἐὰν ὅμως ἡ γενομένη πρόσαψις ἀφορᾷ σχέσιν τινὰ τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου, δὲν συγχωρεῖται ἡ ἀπόδειξις αὕτη εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ἄρθρ. 336—338 » ἤγουν ἐπὶ ἐξυβρίσεων τῆς τιμῆς.

Τοιαῦτα διατάσσοντος τοῦ ποινικοῦ νόμου, ἐπόμενον ἦτο νὰ κανονίσῃ ἡ Ποινικὴ Δικονομία τὸν τρόπον τῆς ἀποδείξεως τῆς

ἀληθείας τῆς γενομένης προσάψεως. Περὶ τούτου προβλέπουσι τ' ἄρθρ. 307—315 Ποιν. Δικ.

Ἀλλὰ βραδύτερον ἐξεδόθη ὁ περὶ ἐξυβρίσεων νόμος, ὅστις ἐτροποποίησεν ἐν μέρει τὸ ἄρθρ. 340 Ποιν. Νόμου, ἀπαλλάξας μὲν τῆς ποινῆς καὶ τὸν ἐπὶ *ψευδεῖ καταμηνύσει* κατηγορούμενον, ἂν ἀποδείξῃ ἐντελῶς τὴν ἀλήθειαν τῆς γενομένης προσάψεως (ἄρθρ. 32 νόμου περὶ ἐξυβρίσεων), ἀπαγορεύσας δὲ τὴν ἀπόδειξιν τῆς ἀληθείας ἐπὶ ἐξυβρίσεων τῆς τιμῆς, ἐκτὸς ἂν ἀπευθύνωνται κατὰ δημοσίου ὑπαλλήλου ἢ ὑπηρέτου, καὶ ἀφορῶσι σχέσιν τινὰ τῆς δημοσίου αὐτοῦ ὑπηρεσίας· καὶ τότε δὲ ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις δὲν εἶναι δεκτὴ (ἄρθρ. 33 αὐτόθι).

Τούτων οὕτως ἐχόντων ἀναγκαῖον εἶναι πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθοῦς ἐννοίας καὶ τῆς πρακτικῆς ἰσχύος τῶν ἄρθ. 307—315 Ποιν. Δικ. νὰ συνδυάσωμεν αὐτὰ καὶ πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ποινικοῦ νόμου, καὶ πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ περὶ ἐξυβρίσεων νόμου.

757. Τ' ἀνωτέρω ἄρθρα τῆς Ποιν. Δικον. εἰς δύο τάξεις ἀναγκαίως πρέπει νὰ διαιρεθῶσιν. Εἰς τὴν μίαν ἀνάγεται μόνον τὸ ἄρθρ. 307, ὅπερ προβλέπει περίπτωσίν τινα ἀναβολῆς τῆς ἐκδικάσεως τῆς ἐπὶ συκοφαντίᾳ ποινικῆς ἀγωγῆς. Εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγονται τ' ἄρθρ. 308 καὶ ἑπόμ. ἅτινα διαγράφουσι διαδικασίαν ἀποδείξεως τῆς προσάψεως, ὅταν αὕτη ἀποτελῇ οὐχὶ συκοφαντίαν, ἀλλ' ἐξύβρισιν τιμῆς. Τὴν διάκρισιν ταύτην θέλων νὰ καταδείξῃ καὶ ὁ ἡμέτερος νομοθέτης κατέταξε τὸ μὲν ἄρθρον 307 ὑπὸ στοιχεῖον Α, καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «περὶ συκοφαντίας,» τὰ δὲ λοιπὰ ὑπὸ στοιχεῖον Β, καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «ἐπὶ ἄλλων ἐξυβρίσεων τῆς τιμῆς.» Θέλομεν τηρήσει τὴν διαίρεσιν ταύτην, ἀντιστρέφοντες ὅμως τὴν τάξιν, καὶ ἑρμηνεύοντες πρότερον τὰ περὶ τῆς ἀποδείξεως τῆς ἐξυβρίσεως ἄρθρ. 308 καὶ ἑπόμενα.

758. Τὸ ἄρθρον 308 Ποιν. Δικ. σκοπεύει νὰ ὁρίσῃ ὁποία πρέπει νὰ ἦναι ἡ ἀποδεικτέα πρόσαψις, καὶ ἀπαιτεῖ κατηγορίαν ἕνεκα ῥητῆς πράξεως, ἥτις ἐὰν ἦτον ἀληθὴς ἤθελεν ἐκθέσει εἰς τὸν ἐμπαιγμὸν, τὸ μῖσος καὶ τὴν περιφρόνησιν τοῦ κοινοῦ, συγχρόνως ὅμως ἀναφέρεται εἰς τὸν ποινικὸν νόμον ὡς πρὸς

τὸ παραδεκτὸν τῆς ἀποδείξεως τῆς ἀληθείας τῆς τοιαύτης προσάψεως. Εἴδομεν, ὅτι τὸ ἄρθρ. 33 τοῦ περὶ ἐξυβρίσεως νόμου δὲν ἐπιτρέπει τὴν ἀπόδειξιν ταύτην, προκειμένου περὶ προσβολῆς τιμῆς, ἐκτὸς ἂν ἡ προσβολὴ ἀπευθύνηται εἰς δημόσιον ὑπάλληλον ἢ ὑπηρέτην τοῦ κράτους, καὶ ἀφορᾷ σχέσιν τινὰ τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας, καὶ τότε δὲ ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις δὲν εἶναι δεκτή. Συνδυάζοντες ἑπομένως τὸ ἄρθρ. 308 Ποιν. Δικ. καὶ τὸ ἄρθ. 33 τοῦ νόμου περὶ ἐξυβρίσεων συμπεραίνομεν, ὅτι, ἵνα ἐφαρμοσθῇ ἡ ὑπὸ τῶν ἄρθρ. 309 καὶ ἑπομ. διαγραφομένη περὶ ἀποδείξεως τῆς ἀληθείας διαδικασία, ἀνάγκη ν' ἀπευθύνηται κατὰ δημοσίου ὑπαλλήλου ἢ ὑπηρέτου προσβολή, ἀφορῶσα σχέσιν τινὰ τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας, καὶ συνισταμένη εἰς τὴν πρόσαψιν ῥητῆς πράξεως, ἥτις ἐὰν ἀληθευεν ἤθελεν ἐκθέσει τὸν ὑπάλληλον ἢ ὑπηρέτην εἰς τὸν ἐμπαιγμόν, τὸ μῖσος, ἢ τὴν περιφρόνησιν τοῦ κοινοῦ. Ὅταν ἑπομένως ἡ πρόσαψις δὲν ἀπευθύνηται κατὰ δημοσίου ὑπαλλήλου ἢ ὑπηρέτου, ὅταν δὲν ἀφορᾷ σχέσιν τινὰ τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας, ὅταν δὲν περιέχῃ ῥητὴν πρᾶξιν ἀλλὰ γενικὰς καὶ ἀορίστους προσβολὰς, ἡ ἀπόδειξις τῆς ἀληθείας δὲν ἐπιτρέπεται καὶ ἡ διαδικασία, ἣν ἀμέσως θέλομεν ἐκθέσει, δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ. Ἂν ἡ πρόσαψις ἐν μέρει ἀφορᾷ τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν, καὶ ἐν μέρει τὸν ἰδιωτικὸν βίον, μόνον ὡς πρὸς τὸ πρῶτον μέρος θὰ ἐπιτραπῇ ἡ ἀπόδειξις τῆς ἀληθείας, ἂν καὶ ἕνεκα τοῦ ἀδιαιρέτου θὰ δικασθῇ συγχρόνως ὁλόκληρος ἡ πρόσαψις.

Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἄρθρ. 33 τοῦ περὶ ἐξυβρίσεων νόμου δὲν ἐπιτρέπει τὴν ἀπόδειξιν τῆς ἀληθείας, εἰμὴ ῥητῶς εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ἄρθρων 29 καὶ 30, ἤγουν εἰς τὰς περιπτώσεις τῆς ἐξυβρίσεως τῆς τιμῆς, ἐξάγομεν, ὅτι, προκειμένου περὶ ἄλλου ἀδικήματος καὶ ἰδίως περὶ τῶν ὑπὸ τῶν ἄρθρων 20 καὶ ἑπομ. προβλεπομένων ἐξυβρίσεων τοῦ ἀξιώματος, τὸ ἄρθρ. 33 δὲν ἐφαρμόζεται καὶ ἡ ἀπόδειξις τῆς ἀληθείας δὲν συγχωρεῖται.

759. Ἂς ἐξετάσωμεν ἤδη τὴν ἐπὶ τῆς ἀνωτέρω περιπτώσεως τηρητέαν διαδικασίαν. Ὁ κατηγορούμενος, θέλων ν' ἀποδείξῃ τὴν ἀλήθειαν τῆς γενομένης προσάψεως, ὀφείλει κατὰ τὸ ἄρθρ. 309 Ποιν. Δικ. ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν μετὰ τὴν πρὸς αὐτὸν

παράδοσιν τῆς κλήσεως, ἢ, ἂν ἐδικάσθη ἐρήμην, τὴν ἡμέραν τῆς ἀνακοπῆς, νὰ ἐγχειρίσῃ εἰς τὸν εἰσαγγελέα λεπτομερῆ σημείωσιν τῶν γεγονότων, ὧν ἀναλαμβάνει τὴν ἀπόδειξιν, ἀντίγραφα τῶν περὶ αὐτῶν καθυποβλητέων ἐγγράφων, καὶ ἀκριβῆ ὀνομασίαν τῶν ἐξετασθησομένων μαρτύρων· ὀφείλει συγχρόνως νὰ διορίσῃ ἀντίκλητον εἰς τὴν καθέδραν τοῦ δικαστηρίου, ἐὰν ὁ ἴδιος δὲν ἦναι παρὼν αὐτόθι.

Ἐννοεῖται, ὅτι ἡ περὶ ὀνομασίας τῶν μαρτύρων διάταξις τοῦ ἄρθρου τούτου δὲν ἰσχύει μετὰ τὸ ἄρθρον 33 τοῦ περὶ ἐξυβρίσεων νόμου, ὅπερ ἀπηγόρευσε τὴν μαρτυρικὴν ἀπόδειξιν. Τοὐναντίον αἱ διατάξεις περὶ τῆς προθεσμίας, περὶ τῆς ἐγχειρίσεως σημειώσεως τῶν ἀποδεικτέων γεγονότων, καὶ περὶ ἐγχειρίσεως ἀντιγράφων τῶν καθυποβλητέων ἐγγράφων, ἔχουσι πλήρη ἰσχύν, ἡ δὲ μὴ τήρησις αὐτῶν καθιστᾷ διόλου ἀπαράδεκτον τὴν ἀπόδειξιν. Ῥητὸν εἶναι περὶ τούτου τὸ ἄρθρ. 310 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ παρελθούσης τῆς ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ὁρισθείσης προθεσμίας, ἢ μὴ ἐκπληρωθέντων τῶν διαγεγραμμένων καθηκόντων, εἶναι διόλου ἀπαράδεκτος ἡ ἀπόδειξις. Ἀλλὰ μεταξὺ τῶν ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 309 διαγεγραμμένων καθηκόντων εἶναι, ὡς εἴδομεν, καὶ ὁ διορισμὸς ἀντικλήτου· καθιστᾷ καὶ τοῦ καθήκοντος τούτου ἡ μὴ ἐκπλήρωσις ἀπαράδεκτον τὴν ἀπόδειξιν; Μ' ὅλην τὴν γενικότητα τῶν ἐκφράσεων τοῦ ἄρθρ. 310 φρονοῦμεν οὐχί, διότι ὁ μὴ διορισμὸς ἀντικλήτου μόνον τὴν παράλειψιν τῶν κοινοποιήσεων δικαιολογεῖ, ὡς θὰ ἴδωμεν, δὲν ἐπιφέρει ὅμως καὶ ἀπώλειαν δικαιωμάτων.

Κατὰ τὸ ἄρθρ. 310 ἐδ. 2 ἡ ἀνωτέρω πρὸς ἐγχείρισιν τῆς σημειώσεως τῶν ἀποδεικτέων γεγονότων, καὶ τῶν ἀντιγράφων τῶν πρὸς ἀπόδειξιν καθυποβλητέων ἐγγράφων, προθεσμία δὲν δύναται νὰ παραταθῇ ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει. Ἀλλ' ἂν οὐδόλως ἐτηρήθη ἡ προθεσμία αὕτη, εἰσαχθέντος τυχὸν τοῦ κατηγορουμένου εἰς τὸ ἀκροατήριον πρὸ τῆς παρελεύσεώς της; Ἐννοεῖται, ὅτι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δύναται τὸ δικαστήριον ν' ἀναβάλῃ τὴν συζήτησιν μέχρι πλήρους παρελεύσεως τῆς προθεσμίας ταύτης, ἵνα μὴ στερηθῇ ὁ κατηγορούμενος τοῦ δικαιώματος τῆς ἀποδείξεως τῆς ἀληθείας.

760. Λαμβάνων ὁ εἰσαγγελεὺς τὴν σημείωσιν τῶν γεγονότων καὶ τὰ ἀντίγραφα τῶν ἐγγράφων, διατάσσει ἀμέσως τὴν ἐγχείρισιν αὐτῶν πρὸς τὸν ἐγκαλοῦντα (ἄρθρ. 311 Ποιν. Δικ.). Οὗτος ὀφείλει ἀνυπερθέτως ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἀνωτέρω ἐγχειρίσεως, ἐπίσης ἐπὶ ποινῇ ἀποκλεισμοῦ, νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὸν παρὰ πρωτοδίκαις εἰσαγγελέα ἀντίγραφα τῶν ἐγγράφων, δι' ὧν μέλλει ν' ἀποδείξῃ τὸ ἐναντίον. Τὸ ἄρθρ. 312 τὸν ὑποχρεοῖ νὰ ὑποβάλῃ προσέτι καὶ τὰ ὀνόματα τῶν μαρτύρων, ἀλλ' ἀπαγορευθείσης τῆς διὰ μαρτύρων ἀποδείξεως τῆς ἀληθείας, θεωρεῖται συναπαγορευθεῖσα καὶ ἡ διὰ μαρτύρων ἀνταπόδειξις. (Ledru Rollin diffam. No 618) (Dalloz presse etc. No 1511). Τὰ ἀντίγραφα ταῦτα τοῦ ἐγκαλοῦντος ὀφείλει ἐπίσης ὁ εἰσαγγελεὺς νὰ κοινοποιήσῃ ἀνυπερθέτως εἰς τὸν κατηγορούμενον (ἄρθρ. 312 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.).

Ἀλλ' ἵνα ἔχῃ ὁ ἐγκαλῶν τὸ δικαίωμα τῆς ἀνταποδείξεως, ἀρκεῖ, ὅτι κατήγγειλε τὴν ἐξύβρισιν, ἢ ἀπαιτεῖται νὰ παρέστη καὶ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων; Τὸ αὐτὸ ζήτημα ἀνεφύη ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐλύθη ὑπὲρ τῆς γνώμης, ὅτι ἀπαιτεῖται νὰ παρασταθῇ ὁ ἐγκαλῶν καὶ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων, διότι μόνοι οἱ κατὰ τὴν ποινικὴν διαδικασίαν ὡς διάδικοι παριστάμενοι δύνανται νὰ κλητεύσωσι μάρτυρας, ν' ἀπευθύνωσιν ἐρωτήσεις κτλ. (Chassan. τόμ. 2 σελ. 474). Ἂν δὲν παρέστη ὁ ἐγκαλῶν ὡς πολιτικῶς ἐνάγων, δύναται νὰ ἐξασκήσῃ τὰ δικαιώματά του ὁ εἰσαγγελεὺς ὑπὲρ τῆς κατηγορίας.

761. Τοιαύτη εἶναι ἡ πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἀληθείας ἐπὶ ἐξυβρίσεων δημοσίων ὑπαλλήλων ἢ ὑπηρετῶν τηρητέα διαδικασία. Μετ' αὐτὴν κατὰ τὸ ἄρθρ. 314 Ποιν. Δικ. ἡ κατηγορία εἰσάγεται εἰς τὸ ἀκροατήριον. Τὸ ἄρθρον τοῦτο διαγράφει καὶ τὸν τρόπον τῆς κλητεύσεως τῶν ἀναγκαίων πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἀληθείας καὶ ἀνταπόδειξιν μαρτύρων· ἀλλ' ἀπαγορευθείσης εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις τῆς μαρτυρικῆς ἀποδείξεως, ἀργοῦσι καὶ αἱ σχετικαὶ διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 314. Μόνον περὶ τοῦ ἂν ἐγένετο ἢ οὐ ἡ πρόσαψις δύνανται νὰ προσκληθῶσιν ὑπὸ τῶν διαδίκων μάρτυρες.

Ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ θὰ διεξαχθῇ ἡ περὶ τῆς ἀληθείας τῆς

προσάψεως ἀπόδειξις. Ὡς πρὸς ταύτην παρατηροῦμεν, ὅτι μόνων τῶν γεγονότων, τῶν περιεχομένων εἰς τὴν πρὸς τὸν εἰσαγγελέα ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου ἐγχειρισθεῖσαν σημείωσιν, θὰ ἐπιτραπῇ ἡ ἀπόδειξις, οὐχὶ δὲ καὶ ἄλλων, καὶ ὅτι μόνων τῶν διαμειφθέντων ἐγγράφων δύναται νὰ γείνῃ χρῆσις πρὸς ἀπόδειξιν, διότι καὶ τὰ νέα γεγονότα καὶ τὰ νέα ἀποδεικτικὰ ἔγγραφα εἶναι ἀπαράδεκτα, μὴ προταθέντα συμφώνως μὲ τὴν ἄνω διαγραφεῖσαν διαδικασίαν. Ἀλλ' οὐδὲ τῶν ἐν τῇ ἀνωτέρω σημειώσει περιεχομένων γεγονότων ἐπιτρέπεται πάντοτε ἡ ἀπόδειξις, ἀλλὰ μόνον ὁσάκις εἶναι αὐτὰ τὰ ἐν τῇ προσάψει ἀναφερόμενα, ἢ ἔχουσιν ἄμεσον σχέσιν πρὸς ταῦτα, οὐχὶ δὲ καὶ ὅταν ἦναι ἁπλῶς ἀνάλογα τούτων, πολὺ δὲ μᾶλλον ὅταν ἦναι ὅλως μεμακρυσμένα ἢ ὅλως ἀόριστα.

762. Περὶ τῆς ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίας ταύτης τὸ ἄρθρ. 315 Ποιν. Δικ. διαγράφει καὶ τὸν κανόνα, ὅτι ὁ ἐγκαλῶν ἕνεκεν ἐξυβρίσεως τῆς τιμῆς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐξετάσῃ μάρτυρας περὶ τῆς ἠθικῆς διαγωγῆς του, τοὐναντίον δὲ δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὸν κατηγορούμενον νὰ φέρῃ μάρτυρας πρὸς ἀπόδειξιν τῆς κακῆς διαγωγῆς τοῦ ἐγκαλοῦντος. Ὁ νομοθέτης διὰ τῆς διατάξεως ταύτης ἠθέλησε νὰ θέσῃ φραγμὸν εἰς νέας ἐξυβρίσεις, αἵτινες ἠδύναντο ν' ἀποδοθῶσι τῷ ἐγκαλοῦντι ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς ὑπερασπίσεως τοῦ κατηγορουμένου. Σημειωτέον δὲ, ὅτι οἱ περὶ τῆς ἠθικῆς διαγωγῆς τοῦ ἐγκαλοῦντος μάρτυρες δὲν θεωροῦνται ὡς ἀνταπόδειξις τῆς ἀποδείξεως τῆς ἀληθείας τῆς προσάψεως, καὶ διὰ τοῦτο οὔτε ἀποκλεισμός τις ὡς πρὸς αὐτοὺς δύναται νὰ λάβῃ χώραν, οὔτε ἀπαιτεῖται τὸ παράπαν παρ' ἡμῖν ἡ κοινοποίησις αὐτῶν πρὸς τὸν κατηγορούμενον.

763. Ποῖα τὰ ἀποτελέσματα τῆς ὡς ἄνω διαταχθείσης ἀποδείξεως; Ἐὰν τὸ δικαστήριον πεισθῇ, ὅτι δὲν ἀπεδείχθη ἡ ἀλήθεια τῶν γεγονότων τῆς προσάψεως, θὰ ἐξετάσῃ ἂν ὑπάρχωσι καὶ τὰ λοιπὰ στοιχεῖα τῆς ἐξυβρίσεως. Ἂν τοὐναντίον πεισθῇ, ὅτι ἡ ἀλήθεια ἀπεδείχθη, τότε κατὰ τὸ ἄρθρον 34 τοῦ περὶ ἐξυβρίσεων νόμου ὁ κατηγορούμενος μένει ἀτιμώρητος, ἐκτὸς ἂν τὸ εἶδος τῆς προσβολῆς ἦτο χωρὶς ἀνάγκην ἰδίως δυσμενὲς, ἢ ἂν ὁ τόπος, ὁ χρόνος καὶ ὁ τρόπος, καθ' ὃν ἔγεινεν ἡ προσ-

βολὴ, τὴν κατέστησαν ἰδίως δυσμενῆ ἢ ἀπρεπῆ, ὅτε ὁ προσβαλὼν τιμωρεῖται μὲ τὸν ἐλάχιστον ὅρον τῆς ποινῆς.

764. Τὸ ἄρθρ. 313 Ποιν. Δικ. προβλέπει τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν τ' ἀποδεικτέα γεγονότα εἶναι τοιαῦτα ὥστε νὰ συνεπάγωσι κατὰ τὸν νόμον ποινὴν, καὶ ἐφαρμόζει ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὰς περὶ συκοφαντίας διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 307 Ποιν. Δικ. ἤγουν διατάσσει νὰ γείνῃ ἰδιαιτέρα ἀνάκρισις, καὶ ν' ἀναστα-λῇ μέχρι τῆς ἀποπερατώσεώς της ἡ ἐξακολούθησις τῆς ἐπὶ ἐξυβρίσει κατηγορίας. Ὅσον οὔπω θέλομεν ἑρμηνεύσει τὰς διατάξεις ταύτας. Παρατηροῦμεν δὲ μόνον ὡς πρὸς τὸ ἄρθρ. 313 τὰς ἑξῆς δύο παρατηρήσεις.

Πρῶτον, ὅτι δὲν πρέπει νὰ φανῇ ἄπορον πῶς, προκειμένου περὶ ἐξυβρίσεων, δύναται νὰ γείνῃ λόγος περὶ προσάψεως γεγονότων ἀξιοποίνων· τοῦτο δύναται νὰ συμβῇ, ἢ διότι ἐσφαλμένως ἐχαρακτηρίσθη ἡ πρᾶξις ὡς ἐξύβρισις ἐν ᾧ εἶναι συκοφαντία, ἢ διότι τὰ προσαφθέντα γεγονότα, προσδιορισθέντα ἀκριβέστερον ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου, ἔλαβον ἀξιόποινον χαρακτῆρα, ὃν δὲν εἶχον πρότερον.

Δεύτερον, ὅτι ἡ ἀναβολὴ τῆς ὑποθέσεως μέχρι τοῦ πέρατος τῆς ἀνακρίσεως θὰ διαταχθῇ βεβαίως ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου, ἂν καὶ τὸ ἄρθρ. 313 ἀναφέρῃ ταύτην πρὶν ὁμιλήσῃ περὶ εἰσαγωγῆς τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ ἀκροατήριον, διότι μόνον τὸ δικαστήριον ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀναβάλῃ τὴν ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ἀπόφασίν του, ἂν ὑπάρχῃ νόμιμος περίπτωσις, οὐδέποτε δὲ ἔχει τοιοῦτον δικαίωμα ὁ εἰσαγγελεύς.

765. Ἐρχόμεθα ἤδη εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν τὴν τῆς συκοφαντίας. Ἔνοχος συκοφαντίας κατὰ τὸ ἄρθρ. 28 τοῦ περὶ ἐξυβρίσεων νόμου εἶναι, ὅστις προσάπτει εἰς ἄλλον ἐν γνώσει δι' ἐξωδίκου διαφημίσεως ἢ διαδόσεως, ἐγγράφως ἢ προφορικῶς, δημοσίως ἢ κρυφίως, πρᾶξίν τινα, ἥτις ἐὰν ἀληθεύεν ἤθελεν ἐκθέσει τὸν ἐνοχοποιούμενον εἰς ἀνάκρισιν. Ἡ ἀνάκρισις αὕτη δύναται νὰ ἦναι ἢ ποινικὴ ἢ πειθαρχική· τοῦτο ἐξάγεται ἐκ τοῦ ἐδ. 3 τοῦ ἄρθρ. 28, καθ' ὃ ὁ συκοφάντης τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν τριῶν ἡμερῶν μέχρις ἑνὸς μηνὸς, ἐὰν ἡ προσαπτομένη πρᾶξις ᾖναι *πειθαρχικὴ παράβασις* ἢ πταῖσμα. Ὅθεν ἔνοχος συκο-

φαντίας εἶναι προφανῶς οὐ μόνον ὁ ἀποδίδων τινὶ ἀδίκημά τι, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀποδίδων δημοσίῳ τινὶ ὑπαλλήλῳ ἢ ὑπηρέτῃ πειθαρχικήν τινα παράβασιν.

Τοιούτου ὄντος τοῦ ὁρισμοῦ τῆς συκοφαντίας, τὸ ἄρθρ. 307 Ποιν. Δικ. διατάσσει, ὅτι ὁ κατηγορούμενος ἐπὶ συκοφαντίᾳ τελεσθείσῃ διὰ προσάψεως κακουργήματος, πλημμελήματος, ἢ πταίσματος, δύναται ν' ἀπαιτήσῃ νὰ μὴ προβῇ ἡ κατ' αὐτοῦ δίκη, πρὶν ἀποδειχθῇ διὰ τῆς παρὰ τῷ ἁρμοδίῳ δικαστηρίῳ γεννησομένης ἀνακρίσεως, ὅτι ἡ γενομένη πρόσαψις εἶναι ψευδής.

766. Ἐξεταστέον ἀκριβέστερον ποῖα τ' ἀπαιτούμενα, ἵνα ἐπέλθῃ ἡ περὶ ἧς πρόκειται ἀναβολή. Πρὸ πάντων τὸ ἄρθ. 307 ῥητῶς ἀπαιτεῖ νὰ πρόκηται περὶ συκοφαντίας τελεσθείσης διὰ προσάψεως κακουργήματος, πλημμελήματος, ἢ πταίσματος, ἥτινα ἐν γένει ἀδικήματός τινος. Ὅθεν προκειμένου περὶ συκοφαντίας διὰ προσάψεως πειθαρχικῆς παραβάσεως, τοιαύτη ἀναβολὴ δὲν δύναται νὰ διαταχθῇ, ἀλλὰ θὰ προβῇ ἀναγκαίως ἡ ἐκδίκασις τῆς ἐπὶ συκοφαντίᾳ κατηγορίας.

Καὶ ὅταν ὅμως πρόκηται περὶ προσάψεως ἀδικήματος, δύναται πάντοτε ὁ κατηγορούμενος νὰ ζητήσῃ τὴν ἀναβολὴν τῆς ἐκδικάσεως; Τὸ ἄρθρ. 307 οὐδεμίαν ποιεῖ διαστολήν, ἀλλὰ λαμβάνων τις ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἡ ἀναβολὴ διατάσσεται, ἵνα ἐνεργηθῇ ποινικὴ κατὰ τοῦ ἐγκαλοῦντος καταδίωξις ἐπὶ τῷ προσαφθέντι αὐτῷ ἀδικήματι, θέλει συμπεράνει, ὅτι δὲν πρέπει νὰ διαταχθῇ ἡ ἀναβολή, ὁσάκις δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐνεργηθῇ τοιαύτη καταδίωξις. Τοιαύτη ἀδυναμία ὑπάρχει, ὅταν δὲν δύναται νὰ καταδιωχθῇ παρ' ἡμῖν τὸ προσαπτόμενον ἀδίκημα, διότι, φερ' εἰπεῖν, διεπράχθη ὑπὸ ἀλλοδαποῦ ἐν ἀλλοδαπῇ, ἐπίσης ὅταν ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ ἀπεσβέσθη, εἴτε διότι ἀπέθανεν ὁ ἐγκαλῶν ἐπὶ συκοφαντίᾳ, ὅτε εἶναι ἀδιάφορον ἂν τυχὸν ὑπάρχωσιν ἕτεροι συναίτιοι, εἴτε διότι ἐγένετο ἤδη καταδίωξις καὶ ἐξεδόθη περὶ αὐτῆς τελεσίδικος ἀπόφασις. Ἐπίσης τέλος, ὅταν ὑπάρχῃ ἀνυπέρβλητον κώλυμα πρὸς καταδίωξιν τοῦ προσαφθέντος ἀδικήματος, οἷον ἡ ἔλλειψις ἐγκλήσεως τοῦ ἐξ αὐτοῦ παθόντος, ὅταν δὲν ἦναι τοιοῦτος αὐτὸς ὁ ἐπὶ συκοφαντίᾳ κατηγορούμενος ἀλλ' ἕτερος, ὡς π. χ. ὅταν ἀποδίδῃ τίς τινι μοιχείαν

μετὰ γυναικὸς τρίτου (Ledru Rollin diffam. No 571.) (Σαρίπολος § 1039 σημ. α.)

Ἀλλὰ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν τὸ αὐτὸ καὶ ὅταν ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ ἀπεσβέσθη διὰ παραγραφῆς ἢ ἀμνηστείας; Ἡ ἀμφιβολία προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι τὸ δικάζον περὶ τῆς συκοφαντίας δικαστήριον δὲν ἔχει δικαίωμα ν' ἀποφανθῇ περὶ τοῦ βασίμου ποινικῆς ἀγωγῆς, παραγομένης ἐξ ἑτέρου ἀδικήματος, μὴ ὑποβληθέντος αὐτῷ καὶ μὴ δυναμένου ἴσως νὰ ὑποβληθῇ· ἀλλ' ἡ ἀμφιβολία αὕτη αἴρεται διὰ τῆς σκέψεως, ὅτι δὲν πρόκειται τὸ δικαστήριον νὰ κηρύξῃ βάσιμον ἢ μὴ τὴν ἀγωγὴν ταύτην, ἀλλ' ἁπλῶς ν' ἀποφασίσῃ περὶ τοῦ χρησίμου τῆς ἀναβολῆς, ἐξετάζον τὰς ἐνδεχομένας αὐτῆς συνεπείας. Ἐντεῦθεν ὅμως ἕπεται ἀφ' ἑτέρου, ὅτι ἂν τὸ περὶ παραγραφῆς ἢ ἀμνηστείας ζήτημα παρίσταται ἀμφίβολον, ἢ ἂν ἤρξατο ἡ ἐπὶ τῷ προσαφθέντι ἀδικήματι καταδίωξις, ὀφείλει ἐν πάσῃ περιπτώσει τὸ περὶ τῆς συκοφαντίας δικάζον δικαστήριον ν' ἀναβάλῃ τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως, καὶ νὰ περιμείνῃ τὴν περὶ τοῦ προσαφθέντος ἀδικήματος ἀπόφασιν τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου (Dalloz presse etc. No 1341—1342.).

767. Δεύτερον ἀπαιτούμενον πρὸς ἀναβολὴν τῆς ἐκδικάσεως τῆς ἐπὶ συκοφαντίᾳ κατηγορίας εἶναι ἡ περὶ τούτου αἴτησις τοῦ κατηγορουμένου. Τὸ ἄρθρ. 307 λέγει ῥητῶς, ὅτι ὁ κατηγορούμενος ἐπὶ συκοφαντίᾳ *δύναται* ν' ἀπαιτήσῃ νὰ μὴ προβῇ ἡ κατ' αὐτοῦ δίκη. Ἐντεῦθεν ἐξάγομεν, ὅτι ὑπὲρ τοῦ κατηγορουμένου καθιερώθη τὸ δικαίωμα τῆς ἀναβολῆς, ὅτι εἰς τὴν κρίσιν του ἀνετέθη ἡ χρῆσις ἢ μὴ τοῦ δικαιώματος τούτου, καὶ ὅτι οὔτε ὁ εἰσαγγελεὺς δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἀναβολήν, οὔτε τὸ δικαστήριον αὐτεπαγγέλτως νὰ τὴν διατάξῃ. Ἐν Γαλλίᾳ παραδέχονται τοὐναντίον, ὅτι καὶ ὁ εἰσαγγελεὺς δύναται νὰ τὴν ζητήσῃ, καὶ τὸ δικαστήριον αὐτεπαγγέλτως νὰ τὴν διατάξῃ, διότι τὸ ἄρθρ. 25 τοῦ ἀπὸ 26 Μαΐου 1819 νόμου διατάσσει ἐπιτακτικῶς τὴν ἀναβολήν, ὅταν ἤρξατο ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελέως καταδίωξις ἐπὶ τῷ προσαφθέντι ἀδικήματι, ἢ κατήγγειλε τοῦτο ὁ ἐπὶ συκοφαντίᾳ κατηγορούμενος, χωρὶς ν' ἀπαιτῇ αἴτησίν τινα περὶ τούτου τῶν διαδίκων (Dalloz αὐτόθι No 1357.)

Ἀλλὰ μέχρι ποίας ἐποχῆς δύναται ὁ ἐπὶ συκοφαντίᾳ κατηγορούμενος νὰ ζητήσῃ τὴν ἀναβολήν; Τὸ ἄρθρ. 307 δὲν ὁρίζει προθεσμίαν, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐκφράσεων αὐτοῦ νὰ μὴ εἰσαχθῇ εἰς δίκην, ἢ νὰ μὴ προχωρήσῃ ἡ κατ' αὐτοῦ δίκη, καὶ ἐκ τῆς γενικῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 167 ἐδ. 4 Ποιν. Δικ. καθ' ἣν αἱ περὶ ἀναβολῆς προτάσεις εἶναι ἀπαράδεκτοι ἐὰν ἤρχισεν ἤδη ἡ συζήτησις, ἐξάγομεν, ὅτι πρὶν ἀρχίσῃ ἡ συζήτησις πρέπει νὰ ζητῆται καὶ ἡ περὶ ἧς πρόκειται ἀναβολή.

768. Ὑπαρχόντων τῶν προαπαιτουμένων τούτων, τὸ δικαστήριον ὀφείλει νὰ διατάξῃ τὴν ἀναβολὴν, καὶ δὲν δύναται νὰ ἐξετάσῃ τὸ κατ' οὐσίαν βάσιμον ἢ πιθανὸν τῆς ἐπὶ τῷ προσαφθέντι ἀδικήματι κατηγορίας, ἵνα ὁδηγηθῇ ἐντεῦθεν εἰς τὴν περὶ τῆς ἀναβολῆς ἀπόφασίν του (Dalloz αὐτόθι No 1343). Ἀλλ' ἂν μετὰ τῆς ἐπὶ συκοφαντίᾳ κατηγορίας ἠνώθη καὶ ἑτέρα ἐπὶ ἐξυβρίσει ὡς συναφὴς, πρέπει ν' ἀναβληθῇ καὶ αὕτη; Ἡ λύσις τοῦ ζητήματος ἐξαρτᾶται, κατὰ τὴν ὀρθοτέραν γνώμην, ἐκ τοῦ στενοῦ ἢ μὴ μεταξὺ τῶν προσαπτομένων γεγονότων συνδέσμου, καὶ τοῦ δυνατοῦ ἢ μὴ τῆς ἐπιτυχοῦς ἐκδικάσεως ἑκατέρας τῶν ἀγωγῶν ἰδιαιτέρως (Dalloz αὐτόθι No 1344).

769. Τὰ μέχρι τοῦδε ἐκτεθέντα ἀνάγονται εἰς τὸ ἀδίκημα τῆς συκοφαντίας, περὶ τοῦ ὁποίου ῥητῶς τὸ ἄρθρ. 307 Ποιν. Δικ. πραγματεύεται. Ἀλλὰ πρέπει ἀναγκαίως νὰ ἐφαρμοσθῶσι καὶ εἰς τὸ ἀδίκημα τῆς ψευδοῦς καταμηνύσεως, διότι καὶ αὕτη συκοφαντία κυρίως εἶναι, μὲ τὴν διαφορὰν, ὅτι ἐκτελεῖται διὰ καταμηνύσεως πρὸς τὴν ἀρχήν. Κατὰ συνέπειαν καὶ ὁ ἐπὶ ψευδεῖ καταμηνύσει κατηγορούμενος, ἂν προσῆψέ τινι ἀδίκημά τι καὶ οὐχὶ ἁπλῶς πειθαρχικὴν παράβασιν, δύναται νὰ ζητήσῃ νὰ μὴ προβῇ ἡ κατ' αὐτοῦ δίκη μέχρις οὗ ἀποδειχθῇ διὰ τῆς παρὰ τῷ ἁρμοδίῳ δικαστηρίῳ γενησομένης ἀνακρίσεως, ὅτι ἡ γενομένη πρόσαψις εἶναι ψευδής· ἔτι μάλιστα εὐλογώτερον δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο ὁ ἐπὶ ψευδεῖ καταμηνύσει κατηγορούμενος, διότι ἡ ἀνάκρισις ἐπὶ τῷ προσαφθέντι ἀδικήματι ἀρχίζει συνήθως συνεπείᾳ τῆς παρ' αὐτοῦ δοθείσης καταμηνύσεως.

770. Διαταχθείσης τῆς ἀναβολῆς, ὁ ἁρμόδιος εἰσαγγελεὺς ὀφείλει νὰ ἐνεργήσῃ τὴν δέουσαν ποινικὴν καταδίωξιν κατὰ τοῦ

ἐπὶ συκοφαντίᾳ ἢ ψευδεῖ καταμηνύσει ἐγκαλοῦντος, ὅθεν δὲν ἐφαρμόζονται εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν τὰ περὶ ἐλευθερίας τοῦ εἰσαγγελέως ὡς πρὸς τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἐν ἀριθ. 57 ἐκτεθέντα. Ἡ ὑποχρέωσις αὕτη τοῦ εἰσαγγελέως εἶναι ἀναγκαία συνέπεια τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου καθιερώσεως τῆς ἀναβολῆς, διότι ἄλλως ἠδύνατο νὰ ματαιωθῇ ἡ ἐπὶ συκοφαντίᾳ ἢ ἐπὶ ψευδεῖ μηνύσει καταδίωξις, ἀναβάλλοντος μὲν τοῦ δικαστηρίου ν' ἀποφασίσῃ ἐπ' αὐτῆς μέχρις οὗ ἐνεργηθῇ καταδίωξις ἐπὶ τῷ προσαφθέντι ἀδικήματι, ἀρνουμένης δὲ τῆς εἰσαγγελίας νὰ ἐνεργήσῃ τὴν καταδίωξιν ταύτην (Dalloz αὐτόθι No 1351 ἑπομ.).

Διαρκούσης τῆς καταδιώξεως ταύτης καὶ μέχρις οὗ ἐκδοθῇ τελεσίδικος ἐπ' αὐτῆς ἀπόφασις, ἡ ἐπὶ συκοφαντίᾳ ἢ ἐπὶ ψευδεῖ μηνύσει καταδίωξις δὲν δύναται νὰ ἐξακολουθήσῃ, διότι ἡ ἀναβολὴ γίνεται κατὰ τὸ ἄρθρ. 307 μέχρις οὗ ἀποδειχθῇ διὰ τῆς παρὰ τῷ ἁρμοδίῳ δικαστηρίῳ γενομένης ἀνακρίσεως, ὅτι ἡ γενομένη πρόσαψις εἶναι ψευδής, ἀλλ' ἵνα ἐπέλθῃ τοιαύτη ἀπόδειξις ἀνάγκη νὰ ἐκδοθῇ τελεσίδικος περὶ τούτου ἀπόφασις.

Ἀλλ' ἂν δὲν ἐπιτρέπηται νὰ προβῇ ἡ ἐπὶ συκοφαντίᾳ ἢ ἐπὶ ψευδῆ καταμηνύσει κατηγορία, νομίμως ὅμως εἰσήχθη ἡ περὶ αὐτῶν ποινικὴ ἀγωγή, καὶ ἑπομένως διατηροῦνται ἐν ἰσχύϊ τὰ συνεπείᾳ αὐτῆς ληφθέντα τυχὸν μέχρι τῆς ἀναβολῆς μέτρα, καὶ ἰδίως ἡ προφυλάκισις τοῦ κατηγορουμένου. Ἀποτελεῖ λοιπὸν ἡ ἐπὶ τῷ προσαφθέντι ἀδικήματι καταδίωξις ζήτημα προδικαστικὸν τῆς ἀποφάσεως, καὶ οὐχὶ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἐξητάσαμεν αὐτὸ πραγματευόμενοι περὶ τῶν προδικαστικῶν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ζητημάτων. Ἔχει ὅμως τὸ προδικαστικὸν τοῦτο τῆς ἀποφάσεως ζήτημα τὸν ἰδιάζοντα χαρακτῆρα, ὅτι ἐπιφέρει ἀναβολὴν τῆς ὑποθέσεως μέχρι τῆς ἐκδικάσεώς του, ἐνῷ κατὰ τὴν γνώμην ἡμῶν (ἰδὲ ἀριθμ. 172 ἑπομ.) τὰ δικαστήρια προβαίνουσι πάντοτε ἀπροσκόπτως εἰς τὴν ἐξέτασιν καὶ ἀπόφασιν τῶν τοιούτων ζητημάτων.

771. Ἐκδοθείσης τελεσιδίκου ἀποφάσεως συνεπείᾳ τῆς ἐπὶ τῷ προσαφθέντι ἀδικήματι καταδιώξεως, δύναται πλέον ἀκωλύτως νὰ προχωρήσῃ ἡ ἐπὶ συκοφαντίᾳ ἢ ἐπὶ ψευδεῖ καταμη-

νύσει κατηγορία. Ποῖα ὅμως τ' ἀποτελέσματα τῆς ἀποφάσεως ἐπὶ τῆς περαιτέρω ἐκδικάσεως τῆς κατηγορίας ταύτης;

Ἂν ἡ ἀπόφασις ἦναι καταδικαστικὴ, ἀποτελεῖ πλήρη ἀπόδειξιν περὶ τῆς ἀληθείας τῆς γενομένης προσάψεως, καὶ ἑπομένως, προκειμένου μὲν περὶ συκοφαντίας, θὰ ἐφαρμοσθῶσιν αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 34 τοῦ περὶ ἐξυβρίσεων νόμου, καθ' ἃς ὁ ἐπὶ συκοφαντίᾳ κατηγορούμενος μένει ἀτιμώρητος, ἐκτὸς ἂν τὸ εἶδος τῆς προσβολῆς ἦτο χωρὶς ἀνάγκην ἰδίως δυσμενὲς, ἢ ἐὰν ὁ τόπος, ὁ χρόνος καὶ ὁ τρόπος, καθ' ὃν ἔγεινεν ἡ προσβολὴ, τὴν κατέστησαν ἰδίως δυσμενῆ ἢ ἀπρεπῆ· προκειμένου δὲ περὶ ψευδοῦς καταμηνύσεως, θὰ κηρυχθῇ ἀθῶος ὁ κατηγορούμενος, διότι μόνος ὁ καταμηνύων ἀθῶον δύναται νὰ κηρυχθῇ ἔνοχος ψευδοῦς καταμηνύσεως, ἐν ᾧ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀπεδείχθη, ὅτι ὁ καταμηνυθεὶς ἦτον ἔνοχος. Καὶ ὁ ἐπὶ συκοφαντίᾳ ὅμως καὶ ὁ ἐπὶ ψευδεῖ καταμηνύσει κατηγορούμενος δὲν ἀπαλλάσσονται τῆς ποινῆς διὰ πᾶσαν ἄλλην ὕβριν, ἥτις δὲν ἤθελεν εἶσθαι ἀναγκαίως συνηρτημένη μὲ τὴν προσαπτομένην πρᾶξιν (ἄρθρ. 32 τοῦ περὶ ἐξυβρ. νόμου).

772. Ἀλλ' ἂν ἡ ἀπόφασις ἦναι ἀθωωτικὴ, δύναται ὁ ἐπὶ συκοφαντίᾳ ἢ ἐπὶ ψευδεῖ καταμηνύσει κατηγορούμενος ν' ἀποδείξῃ ἐνώπιον τοῦ δικάζοντος αὐτὸν δικαστηρίου, ὅτι ἡ πρόσαψις ἦτον ἀληθής; Πρὸς ὀρθὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου ἀνάγκη νὰ ἐξετασθῇ προηγουμένως ἕτερον ζήτημα, τὸ ἑξῆς. Ἂν δὲν διετάχθη ἡ ἀναβολὴ τῆς ἐπὶ ψευδεῖ καταμηνύσει ἢ ἐπὶ συκοφαντίᾳ κατηγορίας, εἴτε διότι ἡ πρόσαψις ἀφορᾷ πειθαρχικὴν παράβασιν καὶ οὐχὶ ἀδίκημά τι, εἴτε διότι ὁ κατηγορούμενος δὲν ἐζήτησε ταύτην, εἴτε διότι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐνεργηθῇ καταδίωξις ἐπὶ τῷ προσαφθέντι ἀδικήματι, δύναται εἰς τοιαύτας περιπτώσεις ὁ ἐπὶ συκοφαντίᾳ ἢ ἐπὶ ψευδεῖ καταμηνύσει κατηγορούμενος ν' ἀποδείξῃ ἐνώπιον τοῦ δικάζοντος αὐτὸν δικαστηρίου τὴν ἀλήθειαν τῆς προσάψεως; Φρονοῦμεν, ὅτι τὸ ζήτημα πρέπει νὰ λυθῇ καταφατικῶς, διότι τὸ μὲν ἄρθρ. 32 τοῦ περὶ ἐξυβρίσεων νόμου τίθησι γενικὸν καὶ ἄνευ ἐξαιρέσεως κανόνα, ὅτι ἀπαλλάσσεται τῆς ποινῆς ὁ κατηγορηθεὶς ἐπὶ ψευδεῖ καταμηνύσει ἢ ἐπὶ συκοφαντίᾳ, ἐὰν ἀποδείξῃ ἐντελῶς τὴν ἀλή-

θειαν τῆς γενομένης προσάψεως, τὸ δὲ ἄρθρ. 307 Ποιν. Δικ. δικαίωμα χορηγεῖ τῷ κατηγορηθέντι, ὁσάκις ἡ πρόσαψις ἀφορᾷ ἀδίκημά τι, νὰ ζητήσῃ τὴν ἀναβολὴν τῆς ἐναντίον του κατηγορίας, μέχρις οὗ ἐνεργηθῇ ποινικὴ καταδίωξις ἐπὶ τῷ προσαφθέντι ἀδικήματι· ἀλλ' ἐκ τοῦ δικαιώματος τούτου, ὅπερ ἐχορηγήθη τῷ κατηγορηθέντι πρὸς ἀπαλλαγήν του ἀπὸ τοῦ βάρους τῆς ἀποδείξεως, δύναταί τις νὰ ἐξαγάγῃ, ὅτι ἂν δὲν ἐπιτρέπηται ποινικὴ καταδίωξις, ἢ ἂν ἦναι ἀδύνατος αὕτη, ἢ ἂν δὲν ζητήσῃ τοιαύτην προτιμῶν ν' ἀναλάβῃ αὐτὸς τὴν ἀπόδειξιν, ἀπόλλυσι τὸ δικαίωμα τοῦ ν' ἀποδείξῃ τὴν πρόσαψιν καὶ ν' ἀπαλλαχθῇ οὕτω τῆς ποινῆς;

Οὕτω λυθέντος τοῦ ζητήματος τούτου, ἐξεταστέον ἤδη ἀπόλλυσιν ὁ κατηγορηθεὶς τὸ δικαίωμα τῆς ἀποδείξεως τῆς προσάψεως, διότι ᾐτήσατο νὰ προηγηθῇ ποινικὴ καταδίωξις, αὕτη δὲ κατέληξεν εἰς ἀθώωσιν τοῦ ἐπὶ συκοφαντίᾳ ἢ ἐπὶ ψευδεῖ καταμηνύσει ἐγκαλοῦντος; Φρονοῦμεν, ὅτι οὐδὲ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἀπόλλυσιν ὁ ἐπὶ συκοφαντίᾳ ἢ ἐπὶ ψευδεῖ καταμηνύσει κατηγορούμενος τὸ δικαίωμα τῆς ἀποδείξεως τῆς ἀληθείας τῆς προσάψεως διὰ τοὺς ἀκολούθους λόγους.

α) Διότι τὸ ἄρθρ. 32 τοῦ περὶ ἐξυβρίσεων νόμου καθιεροῖ τὸ δικαίωμα τοῦτο γενικῶς καὶ ἀπολύτως, καὶ χωρὶς νὰ διακρίνῃ ἂν προηγήθη ποινικὴ καταδίωξις ἐπὶ τῷ προσαφθέντι ἀδικήματι, καὶ ποῖα τ' ἀποτελέσματα ταύτης.

β) Διότι ὁ ἐπὶ συκοφαντίᾳ ἢ ἐπὶ ψευδεῖ καταμηνύσει κατηγορούμενος οὐδόλως πολλάκις δικαιοῦται ν' ἀναμιχθῇ εἰς τὴν ἐπὶ τῷ προσαφθέντι ἀδικήματι καταδίωξιν, ὅθεν εἶναι ἄδικον νὰ στερῆται τοῦ δικαιώματος τῆς ὑπερασπίσεώς του ἕνεκεν ἴσως ἐλλείψεως ἄλλων.

γ) Διότι ἡ ἀθώωσις τοῦ ἐπὶ τῷ προσαφθέντι ἀδικήματι κατηγορηθέντος δὲν ἀποδεικνύει, ὅτι ἡ προσαφθεῖσα πρᾶξις δὲν ἐξετελέσθη, διότι πιθανὸν νὰ ἐπῆλθεν ἡ ἀθώωσις ἕνεκεν ἀποσβέσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ἢ ἐλλείψεως καταλογισμοῦ, ἢ ἐξαλείψεως τοῦ ἀξιοποίνου.

δ) Διότι καὶ ἂν ἡ ἀθώωσις ἐπῆλθεν ἕνεκα μὴ ἐκτελέσεως τῆς προσαφθείσης πράξεως, ἔχει συμφέρον ὁ προσάψας αὐτὴν

νὰ προσαγάγῃ ἐνώπιον τοῦ δικάζοντος αὐτὸν δικαστηρίου τὰς περὶ ἐκτελέσεως τῆς πράξεως ἀποδείξεις, ἵνα χρησιμεύσωσι τοὐλάχιστον ὡς ἀπόδειξις τῆς καλῆς αὐτοῦ πίστεως.

773. Διὰ ποίων δὲ μέσων ἐν πάσῃ περιπτώσει θέλει ἀποδείξει ὁ κατηγορούμενος τὴν ἀλήθειαν τῆς γενομένης προσάψεως; Εἰς τὴν ποινικὴν διαδικασίαν δύναται, ὡς εἴδομεν (ἰδὲ ἀριθμ. 533), νὰ γείνῃ χρῆσις ὅλων τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων ἀδιακρίτως, τὸ δὲ ἄρθρ. 33 τοῦ περὶ ἐξυβρίσεων νόμου, τὸ ἀπαγορεῦον τὴν διὰ μαρτύρων ἀπόδειξιν, ἐφαρμόζεται, ὡς εἴδομεν, μόνον εἰς τὴν κατὰ δημοσίου ὑπαλλήλου ἢ ὑπηρέτου προσβολὴν, τὴν ἀφορῶσαν σχέσιν τινὰ τῆς δημοσίου αὐτοῦ ὑπηρεσίας. Ἐντεῦθεν ἐξάγομεν, ὅτι διὰ παντὸς ἀποδεικτικοῦ μέσου καὶ διὰ μαρτύρων δύναται ὁ κατηγορούμενος ν' ἀποδείξῃ τὴν ἀλήθειαν τῆς προσάψεως. Λαμβάνοντες δὲ ὑπ' ὄψιν, ὅτι συκοφαντίαν ἢ ψευδῆ καταμήνυσιν ἀποτελεῖ ἡ πρόσαψις πειθαρχικῶν παραβάσεων, καὶ ὅτι ἐπομένως καὶ αὗται δύνανται ν' ἀποδειχθῶσι κατὰ τ' ἀνωτέρω διὰ μαρτύρων, συμπεραίνομεν, ὅτι τότε μόνον ἐφαρμόζεται ἡ ἀπαγορεύουσα τὴν μαρτυρικὴν ἀπόδειξιν ἐξαιρετικὴ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 33 τοῦ περὶ ἐξυβρίσεων νόμου, ὅταν ἡ κατὰ δημοσίου ὑπαλλήλου ἢ ὑπηρέτου προσβολὴ, ἡ ἀφορῶσα σχέσιν τινὰ τῆς δημοσίου αὐτῶν ὑπηρεσίας, δὲν ἀποτελῇ συγχρόνως καὶ πειθαρχικήν τινα παράβασιν τοῦ ὑπαλλήλου ἢ ὑπηρέτου.

774. Τὸ ἐξῆς τελευταῖον ζήτημα πρέπει νὰ ἐξετασθῇ ἐνταῦθα. Ὁ ἐπὶ συκοφαντίᾳ ἢ ἐπὶ ψευδεῖ καταμηνύσει κατηγορούμενος, θέλων ν' ἀποδείξῃ τὴν ἀλήθειαν τῆς προσαφθείσης πράξεως, ὀφείλει νὰ τηρήσει τὴν ἐπὶ ἐξυβρίσεως ἀπαιτουμένην καὶ ἄνω (ἰδὲ ἀριθ. 759 ἑπομ.) ἐκτεθεῖσαν διαδικασίαν τῶν ἄρθρ. 308 καὶ ἑπομ. Ποιν. Δικ.; Φρονοῦμεν, ὅτι τὸ ζήτημα πρέπει νὰ λυθῇ ἀποφατικῶς, διότι οὐ μόνον δὲν ὑπάρχει ῥητὴ διάταξις ἐπιβάλλουσα τὴν τήρησιν τῆς ἐξαιρετικῆς ταύτης διαδικασίας, ἀλλὰ τοὐναντίον τὸ διαγράφον αὐτὴν ἄρθρ. 308 Ποιν. Δικ. ῥητῶς ἐξαιρεῖ τὴν περίπτωσιν τοῦ προηγουμένου ἄρθρ. 307, ἤτοι τὴν τῆς συκοφαντίας, καὶ διότι ἡ διαδικασία αὕτη εἶναι ἀναγκαία ἐπὶ ἐξυβρίσεων, ἵνα ὁρισθῶσι τὰ ἀποδεικτικὰ γεγο-

νότα, καὶ ἀποκλεισθῶσι πᾶσαι αἱ ἐκτὸς αὐτῶν προσβλητικαὶ τυχὸν ἐξετάσεις, οὐδόλως ὅμως εἶναι ἀναγκαία, προκειμένου περὶ ἀποδείξεως ἀδικημάτων, τὰ στοιχεῖα τῶν ὁποίων εἶναι ἐκ προοιμίων γνωστά. Ἑπομένως δύναται ὁ προσάψας αὐτὰ νὰ προβῇ πρὸς ὑπεράσπισίν του εἰς ἀπόδειξίν των ἄνευ προηγουμένης τινὸς περὶ τούτου προειδοποιήσεως.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΩΝ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

775. Σκοπὸς τῆς συστάσεως τῶν συμβουλίων.
776. Πότε ἀναγκαία ἡ ὑποβολὴ τῆς ὑποθέσεως εἰς τὰ συμβούλια.
777. Διαίρεσις τοῦ τμήματος.

775. Ὁ ἐν ἀριθ. 297 ἐκτεθεὶς σκοπὸς τῆς προδικασίας δὲν ἐκπληροῦται καθ' ὁλοκληρίαν διὰ μόνης τῆς ἐνεργείας τῆς ἀνακρίσεως, διότι ἐνδέχεται ν' ἀποτύχῃ αὕτη περὶ τὴν βεβαίωσιν τοῦ ἀδικήματος, ἢ περὶ τὴν ἀνεύρεσιν τῶν αὐτουργῶν, καὶ ἑπομένως, ἂν ἦτο πάντοτε ἀναγκαῖον νὰ εἰσαχθῇ μετὰ τὴν ἀνάκρισιν ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸ ἀκροατήριον, δὲν ἤθελε παύσει ὁ κίνδυνος τῆς ἐνεργείας καταδιώξεων ἐπὶ ἀνυπάρκτοις ἀδικήμασι, καὶ τῆς ὑποβολῆς ὑπὸ κατηγορίαν ἐντίμων πολιτῶν, καθ' ὧν οὐδεμία σπουδαία ἐξάγεται ἔνδειξις.

Πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἀτοπημάτων τούτων, ἐξ ὧν καὶ ἡ ἀξιοπρέπεια τῆς δικαιοσύνης δύναται νὰ κλονισθῇ, καὶ ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία καὶ ὑπόληψις τῶν πολιτῶν νὰ διακινδυνεύσῃ, ἀναγκαῖον καθίσταται νὰ ἐκτιμᾶται προηγουμένως ἡ ὑπὸ τῆς ἀνακρίσεως συλλεγεῖσα ὕλη, καὶ τότε μόνον νὰ ἐπιτρέπηται ἡ εἰς τὸ ἀκροατήριον προσαγωγὴ αὐτῆς, ὅταν ἐξάγωνται ἐξ αὐτῆς ἰσχυρὰ τεκμήρια, ὅτι συνέβη ἀδίκημα, καὶ ὅτι αὐτουργὸς αὐτοῦ εἶναι ὁ κατηγορούμενος.

Τὸ ἔργον τοῦτο ἀνετέθη εἰς τὰ δικαστικὰ συμβούλια, ἤγουν εἰς τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν καὶ εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν, ἅτινα ἱστάμενα ὡς φραγμὸς μεταξὺ τῆς ἀνακρίσεως καὶ τῆς ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίας, ἀπορρίπτουσι μὲν πάσας τὰς ἀνυποστάτους κατηγορίας, ἐπιτρέπουσι δὲ τὴν εἰς

τὸ ἀκροατήριον εἰσαγωγὴν μόνον ἐκείνων, αἵτινες παρουσιάζουσιν ἰσχυρὰ τεκμήρια βασιμότητος, προσδιορίζοντα ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει καὶ τὸ ἁρμόδιον νὰ δικάσῃ αὐτὰς δικαστήριον.

776. Δὲν ἐθεωρήθη ὅμως πάντοτε ἀναγκαία ἡ ὑπὸ τῶν συμβουλίων ἐκτίμησις τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἀνακρίσεως· εἴδομεν, ὅτι μόνον ἐπὶ κυρίας ἀνακρίσεως ὀφείλει ὁ εἰσαγγελεὺς νὰ ὑποβάλῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ συμβούλιον, καὶ ὅτι ἐπὶ τῆς προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως δύναται νὰ εἰσαγάγῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἀκροατήριον, ἂν ἐκ τῆς ἐξετάσεως αὐτῆς πεισθῇ, ὅτι δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ ἐπιτυχῶς ἡ κατηγορία (ἰδὲ ἀριθ. **644. 665. 691**).

777. Ἐκ τῶν συστηθέντων πρὸς ἐκτίμησιν τοῦ ἐξαγομένου τῶν ἀνακρίσεων δύο συμβουλίων, τὸ μὲν συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν ἀποφασίζει εἰς πρῶτον βαθμὸν, τὸ δὲ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν, ἐπιλαμβανόμενον τῆς ὑποθέσεως συνεπείᾳ ἐφέσεως κατὰ τῶν ἀποφάσεων, ἢ, ὡς ὀνομάζει ταύτας ὁ νόμος, βουλευμάτων τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν, ἀποφασίζει ἐπὶ τῶν ὑποθέσεων εἰς δεύτερον βαθμόν. Κατὰ τῶν βουλευμάτων ἀμφοτέρων τῶν συμβουλίων ἐπιτρέπεται ἀναίρεσις.

Ἐντεῦθεν ἠδυνάμεθα νὰ διαιρέσωμεν τὴν πραγματείαν ἡμῶν περὶ τῆς ἐνώπιον τῶν συμβουλίων διαδικασίας εἰς τέσσαρα κεφάλαια, πραγματευόμενοι διαδοχικῶς· α) περὶ τῆς ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν διαδικασίας· β) περὶ τῆς ἐφέσεως κατὰ τῶν βουλευμάτων τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν, ἣν ὁ νόμος ὀνομάζει ἀνακοπήν· γ) περὶ τῆς διαδικασίας ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν· καὶ δ) περὶ τῆς αἰτήσεως ἀναιρέσεως κατὰ βουλευμάτων. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ περὶ ἀναιρέσεως κατὰ τῶν βουλευμάτων συνδέονται στενῶς μετὰ τῶν διατάξεων τῆς Ποινικῆς Δικονομίας περὶ ἀναιρέσεως κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν δικαστηρίων, θέλομεν ἐξετάσει ἀπὸ κοινοῦ ἐν τῷ περὶ τῆς ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίας βιβλίῳ τ' ἀφορῶντα τὰς ἀναιρέσεις ταύτας. Ἀντὶ δὲ τούτων θέλομεν ἐκθέσει ἐν τῷ τετάρτῳ κεφαλαίῳ τοῦ προκειμένου τμήματος ὀλίγα τινὰ περὶ τῆς ἰσχύος τῶν βουλευμάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Διαδικασία ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

778. Σύνθεσις τοῦ συμβουλίου.
779. Τίς εἰσάγει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ συμβούλιον.
780. Περὶ ἀντικλήτων κατὰ τὴν ποινικὴν διαδικασίαν.
781. Αἱ συνεδριάσεις τοῦ συμβουλίου μυστικαί.
782. Περιεχόμενα τῆς προτάσεως τοῦ εἰσαγγελέως.
783. Δικαίωμα κατηγορουμένου καὶ πολιτ. ἐνάγοντος νὰ ὑποβάλλωσιν ὑπομνήματα.
784. Τὸ συμβούλιον ἐξετάζει· α) ἂν ἡ ἀνάκρισις ἦναι πλήρης, ἄλλως διατάσσει συμπλήρωσιν.
785. Δύναται πρὸς τοῦτο νὰ διατάξῃ ἀπαγγελίαν κατηγορίας κατὰ νέων προσώπων;
786. Δύναται νὰ ἐπιληφθῇ τῆς οὐσίας ὅταν δὲν ὑπάρχῃ ἐπ' αὐτῆς πρότασις εἰσαγγελέως;
787. β) Ἂν ἦναι ἁρμόδιον. Τί ὀφείλει νὰ πράξῃ ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει;
788. γ) Ἂν ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ ἦναι παραδεκτή. Διάφοροι περιπτώσεις
789. δ) Ἂν ἡ πρᾶξις ἦναι ἀξιόποινος.
790. ε) Ἂν ὑπάρχωσιν ἐνδείξεις καὶ ὁποῖαι. Ἔργα συμβουλίου ἐν ἑκάστῃ περιπτώσει.
791. Περαιτέρω ἔργα αὐτοῦ ἐπὶ ἀθωώσεως.
792. Περαιτέρω ἔργα αὐτοῦ ἐπὶ παραπομπῆς. Προσδιορισμὸς ἁρμοδίου δικαστηρίου.
793. Συνέχεια. Ἰδίως ἐπὶ κακουργημάτων.
794. Συνέχεια. Ὅταν τὸ συμβούλιον ἐπελήφθη συνεπείᾳ ἀναιρέσεως.
795. Ἀποφυλάκισις ἐπὶ παραπομπῆς.
796. Δύναται τὸ συμβούλιον νὰ διατάξῃ τὴν σύλληψιν καὶ προφυλάκισιν τοῦ κατηγορουμένου.
797. Ἔργα συμβουλίου ἐπὶ φυγοδίκων καὶ ἀπόντων.
798. Τὸ συμβούλιον δὲν ἔχει δικαιοδοσίαν ἐπὶ πειθαρχικῶν παραπτωμάτων ἢ πολιτικῶν ἀπαιτήσεων
799. Αἱ ἀποφάσεις τοῦ συμβουλίου ἐκδίδονται κατὰ πλειοψηφίαν.
800. Περιεχόμενα βουλευμάτων. Σύνθεσις. Ἱστορικόν. Πρότασις.
801. Αἰτιολογίαι.
802. Διατακτικόν. Ὑπογραφαί.
803. Ἔκδοσις βουλευμάτων.
804. Πρακτικά.

778. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 247 Ποιν Δικ. διὰ νὰ ἔχωσι κῦρος αἱ ἀποφάσεις τῶν δικαστικῶν συμβουλίων, ἀπαιτεῖται ἡ παρουσία

τριῶν δικαστῶν περιλαμβανομένου τοῦ προέδρου καὶ τοῦ ἀνακριτοῦ, καὶ ἡ τοῦ εἰσαγγελέως καὶ τοῦ δικαστικοῦ γραμματέως. Καὶ δὲν ὁρίζει μὲν τὸ ἄρθρον τίνες εἰσὶν οἱ δικασταὶ οὗτοι οἱ μετὰ τοῦ ἀνακριτοῦ ἀποτελοῦντες τὸ συμβούλιον, λαμβάνοντες ὅμως ὑπ' ὄψιν, ὅτι ὁ ἀνακριτὴς διορίζεται ἐκ τῶν πλημμελειοδικῶν (ἄρθρ. 118 Ὀργ. Δικαστ.), καὶ ὅτι ἕκαστον δικαστήριον πρωτοδικῶν εἶναι συγχρόνως καὶ δικαστήριον πλημμελειοδικῶν (ἄρθρ. 32 ἐδ. 2 Ὀργ. Δικ.), θέλομεν φθάσει εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ὁ πρόεδρος τοῦ πρωτοδικείου μετὰ τοῦ ἀνακριτοῦ καὶ ἑτέρου τινὸς πλημμελειοδίκου ἀποτελοῦσι τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν, πρὸς νόμιμον συγκρότησιν τοῦ ὁποίου ἀπαιτεῖται ἡ παράστασις τοῦ τε παρὰ πρωτοδίκαις εἰσαγγελέως καὶ τοῦ γραμματέως τῶν πρωτοδικῶν.

Τὰ πρωτοδικεῖα, ὡς ὅλα ἐν γένει τὰ πολυμελῆ δικαστήρια, δύνανται νὰ διαιρεθῶσιν εἰς τμήματα δι' ἐσωτερικῶν κανονισμῶν ἐπικυρουμένων ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῆς δικαιοσύνης (ἄρθρ. 262 Ὀργ. Δικαστ. ὡς ἐτροποποιήθη διὰ τῶν νόμων τῆς 9 Ὀκτωβρίου 1841)· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὰ καθήκοντα τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου ἐκπληροῖ τὸ πρὸς τοῦτο ῥητῶς ὁρισθὲν τμῆμα.

Ἡ παρουσία τοῦ ἀνακριτοῦ ἐθεωρήθη ἀναγκαία, διότι οὗτος ἐξετάσας αὐτοπροσώπως τοὺς μάρτυρας, καὶ διεξαγαγὼν ὁλόκληρον τὴν ἀνάκρισιν, γνωρίζει ἀκριβῶς ἁπάσας τὰς λεπτομερίας αὐτῆς καὶ δύναται νὰ φωτίσῃ τὸ συμβούλιον περὶ τοῦ ἀληθοῦς αὐτῆς ἐξαγομένου. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ νομολογία ἑρμηνεύουσα τὸ ἄρθρ. 247 Ποιν. Δικ. ἐθεώρησε τὴν ἄνευ κωλύματος μὴ πρόσληψιν τοῦ ἀνακριτοῦ ὡς ἀποτελοῦσαν κακὴν σύνθεσιν τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου (Ἀπόφ. 17 τοῦ 1861 Ἀρ. Πάγου)· ὑπάρχοντος ὅμως κωλύματος καὶ ἀναφερομένου μάλιστα, κακὴ σύνθεσις δὲν ὑπάρχει (Ἀπόφ. 45 τοῦ 1866 Ἀρ. Πάγου). Ἐννοεῖται δέ, ὅτι ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν διάφοροι ἀνακριταὶ ἐνήργησαν διαδοχικῶς τὴν ἀνάκρισιν τῆς ὑποθέσεως, ἀνάγκη νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὸ συμβούλιον ὁ τελευταῖος διεξαγαγὼν καὶ περαιώσας αὐτὴν ἀνακριτής (Helie No 2797). Ἐννοεῖται ἐπίσης, ὅτι ἐν περιπτώσει ὑποβολῆς προεισαγωγικῆς

ἀνακρίσεως δὲν δύναται νὰ γείνῃ λόγος περὶ παρουσίας ἀνακριτοῦ εἰς τὸ συμβούλιον.

Ἐν περιπτώσει κωλύματος τὸν μὲν πρόεδρον ἀναπληροῖ ὁ ἀρχαιότερος δικαστὴς, τοὺς δὲ δικαστὰς, μὴ ὑπαρχόντων ἄλλων τοιούτων, οἱ πάρεδροι κατὰ τὴν εἰς τὸ διάταγμα τοῦ διορισμοῦ των ὁρισθεῖσαν τάξιν (ἄρθρ. 27 καὶ 33 Ὀργ. Δικαστ.), καὶ τούτων κωλυομένων ἢ ἀπόντων οἱ εἰρηνοδίκαι ἢ οἱ δικηγόροι (ἄρθρ. 278 Ὀργ. Δικαστ.). Τὰ δύο ὅμως μέλη τοῦ συμβουλίου πρέπει ἀναγκαίως νὰ ἦναι τακτικοὶ δικασταὶ, διότι κατὰ τὸ ἄρθρ. 60 ἐδ. 1 καὶ 2 καὶ 61 Ποιν. Δικ. δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ληφθῇ τὸ μεῖζον μέρος τῶν δικαζόντων ἐκ τῶν παρέδρων ἢ ἄλλων ἀναπληρωτῶν. Τοῦτο πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ ὁσάκις πάρεδρος ἐξεπλήρωσε τὰ τοῦ ἀνακριτοῦ καθήκοντα (ἰδὲ ἀριθ. 669).

Ὑπάρχει κακὴ σύνθεσις τοῦ συμβουλίου, ἂν λάβῃ εἰς αὐτὸ μέρος δικαστὴς ἐκπληρώσας ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως καθήκοντα εἰσαγγελέως; Ἐν ἀριθμ. 34 ἐσημειώσαμεν τὰς ὑπ' ἀριθ. 47 τοῦ 1848 καὶ ὑπ' ἀριθ. 75 τοῦ 1852 ἀποφάσεις τοῦ Ἀρ. Πάγου, αἵτινες ἀντιφατικῶς ἔλυσαν τὸ ζήτημα τοῦτο προκειμένου περὶ συγκροτήσεως πλημμελειοδικείου, καὶ ὧν αἱ σκέψεις ἐφαρμόζονται πληρέστατα καὶ ἐπὶ συγκροτήσεως συμβουλίων. Θεωροῦμεν ὀρθοτέραν τὴν πρώτην ἀπόφασιν, καθ' ἣν ἡ πρόσληψις δικαστοῦ, ἐκπληρώσαντος ἔργα εἰσαγγελέως, ἀποτελεῖ κακὴν σύνθεσιν, διότι ὡς ἐκφράζεται ἡ ἀπόφασις αὕτη «ὑπάρχει ἀρχὴ τῆς ἀϊδίου δικαιοσύνης, καθ' ἣν δὲν ἐπιτρέπεται εἷς καὶ ὁ αὐτὸς νὰ ἦναι κατήγορος καὶ δικαστὴς εἰς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν.» Τὴν γνώμην ταύτην καθιεροῖ καὶ ἡ ὑπ' ἀριθμ. 98 τοῦ 1851 ἀπόφασις Ἀρ. Πάγου (Σύμφ. Helie No 2800).

Περὶ δὲ τῆς ἀναπληρώσεως τοῦ εἰσαγγελέως ἐφαρμόζονται πληρέστατα, ὅσα ἐν ἀριθ. 34 ἐξεθέσαμεν περὶ ἀναπληρώσεως τοῦ εἰσαγγελέως ἐκτὸς τοῦ ἀκροατηρίου, διότι τὸ ἄρθρ. 278 Ὀργ. Δικαστ. προβλέπει περὶ ἀναπληρώσεως τῶν εἰσαγγελέων εἰς τὰς συνεδριάσεις τῶν δικαστηρίων, οἷα δὲν εἶναι τὰ δικαστικὰ συμβούλια, ἑπομένως πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ μόνον τὸ ἄρθρ. 27 Ὀργ. Δικαστ. καθ' ὃ μόνος ὁ νεώτερος δικαστὴς ἀναπληροῖ τὸν εἰσαγγελέα.

779. Εἰς δύο κατηγορίας δύνανται νὰ διαιρεθῶσι τὰ τοῦ συμβουλίου καθήκοντα, εἰς τὰ πρὸ τοῦ πέρατος τῆς ἀνακρίσεως καὶ εἰς τὰ μετὰ τὸ πέρας αὐτῆς. Πρὸ τοῦ πέρατος τῆς ἀνακρίσεως τὸ συμβούλιον διευθύνει κυρίως τὴν πορείαν αὐτῆς, διαλύον τὰς ἀναφυομένας δυσκολίας καὶ ἀποφασίζον ἐπὶ τῶν ἀντιῤῥήσεων καὶ διαφορῶν τῶν διαδίκων. Περὶ τῶν καθηκόντων τούτων διεπραγματεύθημεν ἤδη (ἰδὲ ἀριθ. 687 ἑπομ.).

Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἀνακρίσεως τὸ συμβούλιον ἐξετάζει τὰς ἐργασίας αὐτῆς, ἵνα ἐκτιμήσῃ τὸ ἐξαγόμενόν της. Περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου πρόκειται νὰ πραγματευθῶμεν ἐνταῦθα.

Τὴν ὑπόθεσιν εἰσάγει εἰς τὸ συμβούλιον ὁ εἰσαγγελεὺς, ὑποβάλλων εἰς αὐτὸ πρότασιν περὶ προσωρινῆς παύσεως τῆς κατηγορίας, περὶ παραπομπῆς τοῦ κατηγορουμένου, ἢ περὶ ἀθωώσεως αὐτοῦ. Ῥητὰ εἶναι περὶ τούτων ἐπὶ μὲν κυρίας ἀνακρίσεως τὸ ἄρθρ. 206 Ποιν. Δικ. τάσσον πρὸς τοῦτο καὶ τριήμερον προθεσμίαν, ἡ παραμέλησις τῆς ὁποίας οὐδεμίαν βεβαίως δύναται νὰ ἔχῃ ἐπιῤῥοὴν ὡς πρὸς τὸ κῦρος τῶν βραδύτερον ἐνεργηθησομένων, ἐπὶ δὲ προεισαγωγικῆς τὸ ἄρθρ. 160 Ποιν. Δικ. (ἰδὲ ἀνωτέρω ἀριθ. 665 καὶ 691). Ἀλλ' ἐπὶ ἰδιωτικῆς κατηγορίας τίς εἰσάγει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ συμβούλιον; Ἀνταντιῤῥήτως ὁ ἰδιώτης κατήγορος, διότι ἐπὶ μὲν προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως τὸ ἄρθρ. 294 Ποιν. Δικ. τῷ χορηγεῖ μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰ ἐν ἄρθρ. 160 δικαιώματα, ἐπὶ δὲ κυρίας ἀνακρίσεως τὸ ἄρθρ. 296 χορηγεῖ ἐπίσης εἰς τὸν ἰδιώτην κατήγορον μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰ ἐν ἄρθρ. 206 δικαιώματα τοῦ εἰσαγγελέως. Αἱ διατάξεις αὗται φαίνονται ἀντιφάσκουσαι πρὸς τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 248 Ποιν. Δικ. καθ' ἣν, ἵνα παρασταθῇ ὁ ἰδιώτης κατήγορος εἰς τὸ συμβούλιον, πρέπει 24 ὥρας πρὸ τῆς συνεδριάσεως τοῦ συμβουλίου νὰ εἰδοποιηθῇ ἐγγράφως ἢ προφορικῶς δι' εἰδοποιήσεως κοινοποιουμένης, ἂν μὲν ἦναι παρὼν εἰς τὴν καθέδραν τοῦ δικαστηρίου, πρὸς αὐτὸν τοῦτον, ἄλλως πρὸς τὸν παρ' αὐτοῦ ἕνεκα τοιούτων κοινοποιήσεων εἰς τὸν τόπον τῶν συνεδριάσεων διωρισμένον πληρεξούσιον, ἐὰν δὲ δὲν διώρισε τοιοῦτον πληρεξούσιον ὁ ἰδιώτης κατήγορος δὲν εἶναι ἀναγκαία ἡ πρόσκλησίς του. Πῶς ἐνῷ ὁ ἰδιώτης κατήγορος ἔ-

χει τὸ δικαίωμα νὰ εἰσάγῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ συμβούλιον, εἰδοποιεῖται ἁπλῶς πρὸ 24 ὡρῶν περὶ τῆς εἰσαγωγῆς της, καὶ οὐδὲ τοῦτο μάλιστα γίνεται, ἂν δὲν ἦναι παρὼν εἰς τὴν ἕδραν τοῦ δικαστηρίου καὶ δὲν διώρισεν αὐτόθι πληρεξούσιον;

Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ ἀντίφασις αὕτη πρέπει νὰ ἐξηγηθῇ ὡς ἑξῆς. Ὁ εἰσαγγελεὺς καὶ ἐπὶ ἰδιωτικῶν κατηγοριῶν ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀκουσθῇ κατὰ τὴν ἐπ' ἀκροατηρίου συζήτησιν ὑπὲρ τοῦ νόμου (ἄρθρ. 331 ἐδ. 3. 401 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.)· ἐντεῦθεν ἕπεται, ὅτι τὸ αὐτὸ δικαίωμα ἔχει καὶ ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου, τοῦτο ὅμως θὰ πράξῃ ἐγγράφως, διότι ἐγγράφως ὑποβάλλονται αἱ πρὸς τὸ συμβούλιον προτάσεις. Ἐπειδὴ δὲ ἀφ' ἑτέρου, ὡρίμου οὔσης τῆς ὑποθέσεως πρὸς ὑποβολὴν εἰς τὸ συμβούλιον, ἄτοπον ἤθελεν εἶσθαι νὰ ἐξαρτᾶται ἡ εἰσαγωγὴ αὐτῆς ἐκ τῆς αὐθαιρεσίας τοῦ ἰδιώτου κατηγόρου, ὁ νομοθέτης ἡμῶν ἐθεώρησε προτιμότερον νὰ προσδιορίζῃ τὴν ἡμέραν τῆς εἰσαγωγῆς ὁ εἰσαγγελεὺς καὶ νὰ εἰδοποιῇ περὶ τούτου τὸν ἰδιώτην κατήγορον, ἵνα ἐμφανισθῇ, ἄλλως νὰ ὑποβάλληται ἡ ὑπόθεσις μὲ μόνην τὴν ὑπὲρ τοῦ νόμου πρότασιν τοῦ εἰσαγγελέως. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ ὑπ' ἀριθ. 61 τοῦ 1870 Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου δὲν ἐθεώρησεν ἀπαραίτητον τὴν παρουσίαν τοῦ ἰδιώτου κατηγόρου πρὸς τὴν νόμιμον σύνθεσιν τοῦ συμβουλίου.

780. Ἀλλὰ τὸ ἄρθρ. 248 Ποιν. Δικ. ὁμιλεῖ καὶ περὶ πληρεφουσίων διωρισμένων ἕνεκα κοινοποιήσεων εἰς τὸν τόπον τῶν συνεδριάσεων. Ἐντεῦθεν λαμβάνοντες ἀφορμὴν, ἀνάγκη νὰ προσθέσωμεν ὀλίγα περὶ τῶν τοιούτων πληρεξουσίων, οὓς ὁ νόμος ὀνομάζει συνήθως ἀντικλήτους, διότι καὶ ἄλλοτε ἐγένετο λόγος περὶ αὐτῶν καὶ τοῦ λοιποῦ γενήσεται.

Πολλάκις κατὰ τὴν πορείαν τῆς ποινικῆς διαδικασίας παρουσιάζεται ἀνάγκη νὰ γείνωσι κοινοποιήσεις πρὸς τοὺς ἰδιώτας κατηγόρους, τοὺς πολιτικῶς ἐνάγοντας καὶ τοὺς κατηγορουμένους· ἐπειδὴ δὲ οὗτοι δὲν κατοικοῦσι πολλάκις εἰς τὴν ἕδραν τοῦ δικαστηρίου, ἐκ δὲ τῆς εἰς τὰς κατοικίας αὐτῶν ἐνεργείας τῶν κοινοποιήσεων, ἤθελον προκύψει βραδύτητες, ὁ νόμος ἐχορήγησεν εἰς τοὺς ἰδιώτας κατηγόρους καὶ τοὺς πολιτικῶς ἐνάγοντας τὸ δικαίωμα, καὶ ἐπέβαλεν αὐτοῖς τὴν ὑποχρέω-

σιν, νὰ διορίζωσιν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἰς τὴν ἕδραν τῶν ἀνακριτικῶν καὶ τῶν ποινικῶν δικαστηρίων ἀντίκλητον, πρὸς ὃν γίνονται ὅλαι αἱ ἐπὶ τῆς διαδικασίας συμπίπτουσαι δηλοποιήσεις καὶ ἄλλαι ἀνακοινώσεις (ἄρθρ. 27 Ποιν. Δικ.). Ἡ παράλειψις τῆς ὑποχρεώσεως ταύτης ἔχει ὡς συνέπειαν, ὅτι οὔτε ὑπὲρ τῶν ἰδιωτῶν κατηγόρων, οὔτε ὑπὲρ τῶν πολιτικῶς ἐναγόντων παράγεται νόμιμόν τι ἀποτέλεσμα ἐκ τῆς μὴ ἐνεργείας τῶν περὶ ὧν πρόκειται κοινοποιήσεων (ἄρθρ. 291 ἐδ. 2. 304 Ποιν. Δικ.)· διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὸν προηγούμενον ἀριθμὸν εἴδομεν, ὅτι, ἐν περιπτώσει μὴ διορισμοῦ ἀντικλήτου ὑπὸ τοῦ ἰδιώτου κατηγόρου, εἰσάγεται καὶ ἄνευ τῆς προσκλήσεως τούτου ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸ συμβούλιον (ἄρθρ. 248 ἐδ. 3 Ποιν. Δικ.). Ὅμοιαι κοινοποιήσεις γίνονται καὶ εἰς τοὺς κατηγορουμένους, ὅθεν συμφέρον εἶναι νὰ διορίζωσι καὶ οὗτοι ἀντικλήτους, ὁσάκις δὲν κατοικοῦσιν εἰς τὴν ἕδραν τοῦ δικαστηρίου. Ἀλλ' ὁ νόμος δικαίωμα μόνον ἐχορήγησεν εἰς τοὺς κατηγορουμένους νὰ διορίζωσιν ἀντικλήτους, δὲν ἐθεώρησεν ὅμως αὐτοὺς ὑποχρέους πρὸς τοῦτο (ἄρθρ. 27 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.), προτιμήσας τὴν ὡς ἐκ τῆς εἰς τὰς κατοικίας των κοινοποιήσεως ἀναβολὴν, ἢ τὴν ἐνδεχομένην βλάβην τοῦ δικαιώματος τῆς ὑπερασπίσεως.

781. Αἱ συνεδριάσεις τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου δὲν εἶναι δημόσιοι· μόνον ὁ ἰδιώτης κατήγορος, ὁσάκις ὑπάρχει τοιοῦτος, εἰσέρχεται εἰς αὐτάς.

Αἱ πρὸς τὸ συμβούλιον προτάσεις ὑποβάλλονται ἐγγράφως. Περὶ τούτου ῥητὸν εἶναι τὸ ἄρθρ. 224 Γαλ. Ποιν. Δικ. ἀλλὰ τοῦτο ἐξάγεται καὶ ἐκ τοῦ ἄρθρ. 206 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ πέμπονται τὰ ἔγγραφα εἰς τὸν εἰσαγγελέα «διὰ νὰ ὑποβάλῃ ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν εἰς τὸ συμβούλιον πρότασιν . . . » καὶ ἐκ τῆς γενικῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 72, καθ' ἣν ἡ προδικασία γίνεται ἐγγράφως. Δύναται ὅμως ὅ,τε εἰσαγγελεὺς καὶ ὁ ἰδιώτης κατήγορος ν' ἀναπτύξωσι καὶ προφορικῶς τὰς προτάσεις των ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου, μεθ' ὃ ἀποχωροῦσιν, ἵνα τὸ συμβούλιον διασκεφθῇ μυστικῶς καὶ ἀποφασίσῃ ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως. Αἱ ἀποφάσεις τοῦ συμβουλίου, περὶ ῥητῶς τὸ ἄρθρ. 249 Ποιν. Δικ. ἐκδίδονται μετὰ τὴν ἀκρόασιν τοῦ εἰσαγγελέως καὶ τοῦ

παρόντος ἰδιώτου κατηγόρου, ἀποχωρησάντων ὅμως αὐτῶν.»

782. Ἡ πρὸς τὸ συμβούλιον πρότασις τοῦ εἰσαγγελέως δὲν πρέπει νὰ περιέχῃ μόνον τὴν περὶ ἀθωώσεως ἢ παραπομπῆς τοῦ κατηγορουμένου αἴτησιν, ἀλλὰ ν' ἀναφέρῃ συγχρόνως ἐν λεπτομερείᾳ τὸ συμβὰν ἀδίκημα, τὰς περιπτώσεις ὑπὸ τὰς ὁποίας ἐξετελέσθη, τὰς ἐκ τῆς ἀνακρίσεως προκυπτούσας ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ἐνδείξεις καὶ ἀποδείξεις, τὰς ἀνακριτικὰς πράξεις, ἐξ ὧν αἱ ἐνδείξεις παράγονται, καὶ τὸν χαρακτηρισμὸν, ὅστις πρέπει νὰ δοθῇ εἰς τὸ ἀδίκημα (Helie No 2824).

783. Ὁ νόμος οὐδόλως προέβλεψε περὶ τῆς ὑπερασπίσεως τοῦ κατηγορουμένου ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου, ἀλλ' οὐδεμία ἀμφιβολία, ὅτι δύναται νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὸ συμβούλιον ἐγγράφως πᾶν ὅ,τι νομίσῃ συντελεστικὸν πρὸς ὑπεράσπισίν του, διότι τὸ ἱερὸν δικαίωμα τῆς ὑπερασπίσεως δύναται ἐλευθέρως νὰ ἐξασκηθῇ ἐν ὅσῳ δὲν ὑπάρχει ἐναντία τοῦ νόμου διάταξις, ὡς τοιαύτη δὲ δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ περὶ μυστικότητος τῆς ἀνακρίσεως (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 418), διότι αὕτη μόνην τὴν κοινοποίησιν τῆς δικογραφίας εἰς τὸν κατηγορούμενον ἐμποδίζει, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ὑποβολὴν ἐγγράφων ὑπομνημάτων. Ἀρνούμενοι τὸ δικαίωμα τοῦτο εἰς τὸν κατηγορούμενον οὐ μόνον καταπνίγομεν τὴν ὑπεράσπισίν του, ἀλλὰ στεροῦμεν καὶ τὴν δικαιοσύνην στοιχείων λίαν συντελεστικῶν εἰς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας (Helie No 2827). Ὅμοιον τοιοῦτον δικαίωμα ὑποβολῆς ἐγγράφων παραστάσεων εἰς τὸ συμβούλιον πρέπει ν' ἀναγνωρίσωμεν καὶ εἰς τὸν πολιτικῶς ἐνάγοντα.

Ἀλλ' ἵνα δυνηθῇ ὁ κατηγορούμενος νὰ ὑποβάλῃ δεόντως τοὺς λόγους τῆς ὑπερασπίσεώς του εἰς τὸ συμβούλιον, πρέπει νὰ γνωρίζῃ τὰς κατ' αὐτοῦ προκυπτούσας ἐνδείξεις. Πρὸς τοῦτο συνειθίζεται ἐν Γαλλίᾳ νὰ ὑποβάλληται ὁ κατηγορούμενος, ἐκτὸς τῆς πρώτης του ἐξετάσεως, ἥτις χρησιμεύει ὡς μέσον ἀνακριτικὸν, ἵνα γνωσθῶσιν αἱ ἐξηγήσεις αὐτοῦ, καὶ εἰς τελευταίαν τινὰ κατὰ τὸ τέλος τῆς ἀνακρίσεως ἐξέτασιν, καθ' ἣν ἀνακοινοῦνται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ ἐν συνόλῳ αἱ κατ' αὐτοῦ προκύψασαι ἐνδείξεις, καὶ προσκαλεῖται νὰ τὰς ἀποκρούσῃ καὶ ἐν γένει νὰ ὑπερασπισθῇ (Helie No 2830). Τοιαύτη συνήθεια κα-

λὸν ἦτο νὰ εἰσαχθῇ καὶ παρ' ἡμῖν, ἂν καὶ ἐλαττώνῃ κατὰ πολὺ τὴν ἀνάγκην αὐτῆς ἡ περίστασις, ὅτι παρ' ἡμῖν χορηγεῖται πάντοτε εἰς τὸν κατηγορούμενον δικαίωμα ἀνακοπῆς κατὰ τῶν ὁριστικῶν βουλευμάτων τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν, καὶ ἐπομένως κοινοποιεῖται αὐτῷ πᾶν τοιοῦτον βούλευμα, ἐν ᾧ ἐκτίθενται ἐν συνόλῳ πᾶσαι αἱ ἐκ τῆς ἀνακρίσεως ἐνδείξεις, ἐνῷ ἐν Γαλλίᾳ ἀρνοῦνται οἱ πλεῖστοι τὸ τοιοῦτον δικαίωμα εἰς τὸν κατηγορούμενον, δὲν ἀπαιτεῖται δὲ κοινοποίησις τοῦ βουλεύματος εἰς τοῦτον (Helie No 2908).

784. Προβαίνομεν ἤδη εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν καθηκόντων τοῦ συμβουλίου κατὰ τὴν ἐκτίμησιν τῆς ἀνακρίσεως.

Τὸ συμβούλιον ὀφείλει πρὸ πάντων νὰ ἐξετάσῃ, ἂν ἐν τάξει ἐνηργήθη ἡ ἀνάκρισις καὶ ἂν ἦναι πλήρης. Ἂν ἀνεύρῃ ἀταξίαν τινὰ ἢ ἔλλειψιν δύναται νὰ διατάξῃ περαιτέρω ἀνάκρισιν πρὸς διόρθωσιν καὶ συμπλήρωσιν, καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει παραδίδονται τὰ ἔγγραφα διὰ τοῦ εἰσαγγελέως πρὸς τὸν ἀνακριτήν, ἵνα ἐνεργήσῃ τὰ ὑπὸ τοῦ συμβουλίου διατεταγμένα (ἄρθρ. 251 ἐδ. 3 καὶ 254 Ποιν. Δικ.)· ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλας ἀνακριτικὰς πράξεις δύναται νὰ προβῇ ὁ ἀνακριτής, ἂν παρουσιασθῇ ἀνάγκη.

Ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 254 Ποιν. Δικ. διατασσομένης παραδόσεως τῶν ἐγγράφων εἰς τὸν ἀνακριτὴν πρὸς ἐνέργειαν τῆς περαιτέρω ἀνακρίσεως, ἄνευ διακρίσεως ἂν εἶχε προηγηθῇ κυρία ἢ προεισαγωγικὴ ἀνάκρισις, ἐξάγεται, ὅτι μετὰ τὴν εἰς τὸ συμβούλιον ὑποβολὴν τῆς ὑποθέσεως δὲν εἶναι δυνατὸν πλέον νὰ ἐνεργηθῇ προεισαγωγικὴ ἀνάκρισις, ἀλλ' ἀνάγκη νὰ ἐνεργηθῇ πάντοτε κυρία, ὥστε ὅπως, ἐπιλαμβανομένου τοῦ ἀνακριτοῦ, ἐπιλαμβάνεται ἐξ ἀνάγκης τῆς ὑποθέσεως καὶ τὸ συμβούλιον, οὕτως, ἐπιλαμβανομένου τοῦ συμβουλίου, θεωρεῖται ἐπιληφθεὶς αὐτῆς ὁ ἀνακριτής, καὶ ὑπὸ τούτου διεξαχθήσεται ἀναγκαίως πᾶσα περαιτέρω ἀνάκρισις.

785. Ἀλλὰ δύναται τὸ συμβούλιον νὰ διατάξῃ πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἀνακρίσεως ν' ἀπαγγελθῇ κατηγορία κατὰ προσώπου, ὃ δὲν ἐθεωρήθη κατὰ τὴν ἀνάκρισιν ὡς κατηγορούμενος;

Ἐν Γαλλίᾳ ῥητῶς τὰ ἄρθρα 228 καὶ 235 Ποιν. Δικ. χορηγοῦσιν εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν τὸ δικαίωμα νὰ ἐκτείνῃ

τὴν καταδίωξιν εἰς ὅλα τὰ πρόσωπα καὶ εἰς ὅλα τὰ ἀδικήματα, τὰ ἀναφερόμενα εἰς ὑπόθεσιν, ἧς νομίμως ἐπελήφθη (Trebut τόμ. 2 σελ. 18—19 καὶ 311) (Helie No 3001. 3033 καὶ ἑπομ.). Ἐντεῦθεν δὲ, καὶ ἐκ τοῦ ὅτι ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν ἐκκαλοῦνται αἱ πράξεις τῶν ἀνακριτῶν (ἄρθρ. 539 Γαλ. Ποιν. Δικ.), καὶ ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν ἐνεργοῦνται πάντοτε αἱ εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον παραπομπαὶ (ἄρθρ. 133 Γαλ. Ποιν. Δικ.), φθάνουσιν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι τὰ καθήκοντα τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν εἰσὶ λίαν περιωρισμένα, ὅτι δύναται μόνον νὰ ἐκτιμήσῃ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀνακρίσεως καὶ τὰς ἐξ αὐτῆς προκυπτούσας ἐνδείξεις, καὶ νὰ διατάξῃ τὴν συμπλήρωσιν αὐτῆς, ἂν τὴν εὕρῃ ἀτελῆ (Helie No 2849), δὲν δύναται ὅμως οὔτε νὰ ἐπικρίνῃ, μεταρρυθμίσῃ, ἢ ἀκυρώσῃ τὰς πράξεις τῆς ἀνακρίσεως, οὔτε νὰ διατάξῃ τὴν ἐνέργειαν τοιαύτης ἢ τοιαύτης ἐξ αὐτῶν, καὶ ἰδίως τὴν ἔκδοσιν τῶν ἐνταλμάτων, διότι ταῦτα πάντα εἶναι δικαιώματα τοῦ ἀνακριτοῦ, ὅστις ἐνεργεῖ ὅλως ἀνεξαρτήτως τῶν συμβουλίων (Helie No 2836—2838. 2844—2848). Ἰδίως καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ προκείμενον ζήτημα συμπεραίνουσιν, ὅτι δὲν δύναται τὸ συμβούλιον νὰ διατάξῃ τὴν ἐπέκτασιν τῆς καταδιώξεως εἰς ἀδικήματα ἢ πρόσωπα μὴ περιληφθέντα εἰς τὴν καταδίωξιν (Helie No 2839) (Dalloz No 802).

Παρ' ἡμῖν οὐδεμία τοῦ νόμου διάταξις χορηγεῖ εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν τὸ δικαίωμα νὰ διατάσσῃ τὴν ἐνέργειαν καταδιώξεων, διότι τὸ ἄρθρ. 14 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ. χορηγεῖ, ὡς εἴδομεν (ἀριθ. 40), τὸ δικαίωμα τοῦτο οὐχὶ εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν, ἀλλ' εἰς τὸ ἐφετεῖον ὁλόκληρον συνερχόμενον ἐν συμβουλίῳ. Ἐπίσης παρ' ἡμῖν αἱ πράξεις τοῦ ἀνακριτοῦ ἐκκαλοῦνται οὐχὶ εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν, ἀλλ' εἰς τὸ τῶν πλημμελειοδικῶν. Τέλος τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν ἀποφασίζει παρ' ἡμῖν καὶ περὶ τῶν εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον παραπομπῶν, τὸ δὲ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν δύναται νὰ ἐπιληφθῇ αὐτῶν ἢ κατ' ἀνακοπὴν, ἢ διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελέως τῶν ἐφετῶν ὑποβολῆς εἰς αὐτὸ τῆς ὑποθέσεως πρὸς ἐπιθεώρησιν τῆς παραπομπῆς. Ἐντεῦθεν ἕπεται, ὅτι οὐδεὶς λόγος ὑπάρχει παρ'

ἡμῖν ν' ἀπονεμηθῶσιν εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν μείζονα δικαιώματα τῶν τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν, τοὐναντίον μάλιστα τὰ ἄρθρα 262 ἐδ. 3 καὶ 268 Ποιν. Δικ. διαγράφοντα τὴν ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν διαδικασίαν, παραπέμπουσι καθ' ὁλοκληρίαν εἰς τὴν ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν τηρουμένην.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, πῶς πρέπει νὰ λυθῇ παρ' ἡμῖν τὸ ζήτημα, ἂν δύνανται τὰ συμβούλια νὰ διατάξωσι ν' ἀπαγγελθῇ κατηγορία κατὰ προσώπων μὴ θεωρηθέντων ὡς κατηγορουμένων; Φρονοῦμεν, ὅτι ἐφαρμόζονται ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν συμβουλίων τὰ περὶ ἀνακριτῶν ἐν ἀριθ. 679 ἐκτεθέντα, τοσούτῳ μᾶλλον, καθ' ὅσον ἡ ἀπαγγελία κατηγορίας κατὰ νέων προσώπων καὶ ἡ ἐπερχομένη ὑπεράσπισις αὐτῶν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῆς ὑποθέσεως ὡς πρὸς τοὺς κατηγορηθέντας ἤδη, καὶ ἑπομένως δύναται νὰ θεωρηθῇ περιλαμβανομένη εἰς τὴν περαιτέρω ἀνάκρισιν, ἣν πάντοτε ἔχουσι τὰ συμβούλια δικαίωμα νὰ διατάσσωσι.

786. Ἂν τακτικῶς ἐνηργήθη καὶ πλήρης ἦναι ἡ ἀνάκρισις, τὸ συμβούλιον προχωρεῖ εἰς τὴν κατ' οὐσίαν ἐκτίμησιν αὐτῆς.

Ἀλλὰ δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο, καὶ ὅταν ὁ εἰσαγγελεὺς περιωρίσθη νὰ ζητήσῃ μόνον περαιτέρω ἀνάκρισιν; Τὸ Ἀκυρωτικὸν ἀπεφάνθη, ὅτι τὴν οὐσίαν ἀφορῶσι καὶ αἱ τοιαῦται πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἀνακρίσεως προτάσεις τοῦ εἰσαγγελέως, καὶ ὅτι ἑπομένως δύναται τὸ συμβούλιον, ἂν δὲν εὕρῃ αὐτὰς βασίμους, νὰ προβῇ εἰς τὴν περαιτέρω ἐκτίμησιν τῆς ὑποθέσεως (Helie No 2851. 3003. 3006). Τὴν γνώμην ταύτην ὁ Helie εὑρίσκει αὐστηρῶς σύμφωνον μὲ τὸ γράμμα τοῦ νόμου, θεωρεῖ ὅμως προτιμότερον νὰ περιορίζωνται τὰ συμβούλια εἰς μόνην τὴν ἀπόρριψιν τῆς περὶ περαιτέρω ἀνακρίσεως προτάσεως τοῦ εἰσαγγελέως, ἵνα γνωμοδοτῇ καὶ ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν (Helie No 2851). Καὶ αὐτὸ ὅμως τὸ Ἀκυρωτικὸν ἀπεφάνθη, ὅτι, ἂν ἡ πρότασις τοῦ εἰσαγγελέως περιορίζηται εἰς τὴν ἐπὶ ἐγγυήσει ἀπόλυσιν, δὲν δύναται τὸ συμβούλιον νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῆς οὐσίας (Helie 3075).

Τὴν τελευταίαν ταύτην γνώμην θεωροῦμεν ὀρθοτέραν εἰς πᾶ-

σαν περίπτωσιν. Τὸ ἄρθρ. 206 Ποιν. Δικ. ἀπαιτεῖ πρότασιν τοῦ εἰσαγγελέως πρὸς τὸ συμβούλιον περὶ ἀθωώσεως ἢ παραπομπῆς τοῦ κατηγορουμένου, ὅθεν ἐν ὅσῳ τοιαύτη πρότασις δὲν ὑποβληθῇ, δὲν δύναται τὸ συμβούλιον νὰ προβῇ εἰς οὐσιαστικὴν ἐκτίμησιν τῆς ἀνακρίσεως. Μόνον ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν, ὑποβάλλων ὁ εἰσαγγελεὺς κατ' οὐσίαν τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ συμβούλιον, παραλείψῃ νὰ γνωμοδοτήσῃ ὡς πρός τινα τῶν κατηγορουμένων, δύναται, φρονοῦμεν, τὸ συμβούλιον ν' ἀποφανθῇ καὶ περὶ αὐτοῦ, διότι διὰ τῆς τοιαύτης ὑποβολῆς ἀποκτᾷ τὸ συμβούλιον δικαίωμα ἐκτιμήσεως ἐφ' ὅλης ἐν γένει τῆς ὑποθέσεως.

787. Πλήρους οὔσης τῆς ἀνακρίσεως, καὶ ὑποβληθείσης κατ' οὐσίαν προτάσεως ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελέως, τὸ συμβούλιον ἐξετάζει πρὸ πάντων, ἂν ἐτηρήθησαν οἱ περὶ δικαιοδοσίας καὶ ἁρμοδιότητος ἐκτεθέντες κανόνες, ἤγουν ἂν τὸ ἀδίκημα, περὶ οὗ πρόκειται, ὑπάγηται εἰς τὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν, καὶ ἂν ὁ τόπος τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἀδικήματος, ἢ τῆς κατοικίας ἢ τῆς διαμονῆς τοῦ κατηγορουμένου, εὑρίσκωνται ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ συμβουλίου. Ἂν ταῦτα οὕτως ἔχωσι, προβαίνει περαιτέρω. Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, ἤγουν ἂν τὸ ἀδίκημα ὑπάγηται εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν ἢ εἰς τὴν λόγῳ προσώπων ἔκτακτον κοινὴν δικαιοδοσίαν, ἢ ἂν εἰς τὴν κοινὴν μὲν ὑπάγηται δικαιοδοσίαν τὸ ἀδίκημα, ὁ τόπος ὅμως ἔνθα ἐξετελέσθη, ὡς καὶ ὁ τῆς κατοικίας καὶ διαμονῆς τοῦ κατηγορουμένου, κεῖνται ἐκτὸς τῆς περιφερείας τοῦ συμβουλίου, ὀφείλει τότε νὰ κηρύξῃ ἑαυτὸ καὶ τὰς ἀνακριτικὰς ἀρχὰς τῆς περιφερείας του ἀναρμοδίους, ν' ἀκυρώσῃ τὰ τυχὸν ἐκδοθέντα ἐντάλματα, καὶ νὰ διατάξῃ καὶ αὐτῶν τῶν κατασχεθέντων τὴν ἀπόδοσιν, δὲν δύναται ὅμως νὰ παραπέμψῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὰς ἁρμοδίας ἀνακριτικὰς ἀρχὰς, ὡς περὶ πάντων ἐν ἀριθ. 414—415 ἐξεθέσαμεν. Ἀλλ' ὡς πρὸς τὸ τελευταῖον, ἤγουν τὴν εἰς τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον παραπομπὴν, ἐναντίαν ἀρχὴν, φαίνεται καθιεροῦν ἐπὶ συμβουλίων τὸ ἄρθρ. 258 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ «Παραπεμφθείσης δίκης τινὸς εἰς ἄλλο ἁρμόδιον δικαστήριον πλημμελειοδικῶν, ἢ εἰς δικαστήριον πταισματοδικῶν, πέμπονται ἀνυπερθέτως τὰ τὴν ἀνάκρισιν ἀφορῶντα ἔγγραφα παρὰ τοῦ εἰσαγγελέως πρὸς τὸν ἁρμόδιον

εἰσαγγελέα, ἢ ἀστυνόμον, δήμαρχον ἢ δημαρχικὸν πάρεδρον. »

Ποία ἡ ἀληθὴς ἔννοια τῆς διατάξεως ταύτης; Πρέπει νὰ συμπεράνωμεν ἐξ αὐτῆς, ὅτι, καί τοι γενομένης τῆς ἀνακρίσεως παρ' ἀνακριτοῦ ἀναρμοδίου, τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν δὲν ἀποφαίνεται ἑαυτὸ ἀναρμόδιον, οὐδὲ ἀκυροῖ ἕνεκα τούτου τὸ ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ ἐκδοθὲν ἔνταλμα φυλακίσεως, ὡς καὶ τὴν λοιπὴν διαδικασίαν, ἀλλὰ παραπέμπει τὴν δίκην εἰς ἄλλο δικαστήριον; Τοιαύτην τινὰ γνώμην ἐξέφρασεν ἀγορεύων ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου ὁ παρ' αὐτῷ εἰσαγγελεὺς (Ἐφημ. Δικαστ. σελ. 7). Ἀλλὰ πῶς νὰ συνδυάσωμεν τὴν γνώμην ταύτην μὲ τὴν ῥητὴν καὶ γενικὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 35 Ποιν. Δικ. καθ' ἣν τὸ ἀναρμόδιον τῶν δικαστηρίων ἀποφασίζεται ἐξ ἐπαγγέλματος καὶ κατὰ πᾶσαν κατάστασιν τῆς δίκης; Πῶς νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι τῆς οὐσιώδους καὶ ὑφ' ὅλων τῶν συγγραφέων παραδεδεγμένης ταύτης ἀρχῆς καθιερώθη ἐξαίρεσις οὕτως ἐμμέσως καὶ παρεμπιπτόντως; Ἔπειτα τὸ ἄρθρ. 258 Ποιν. Δικ. προβλέπει περὶ παραπομπῆς τῆς δίκης εἰς ἄλλο δικαστήριον πλημμελειοδικῶν ἢ πταισματοδικῶν, ἤτοι περὶ τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν πρόκειται περὶ πλημμελήματος ἢ πταίσματος, ἀλλ' ὅταν πρόκηται περὶ κακουργήματος τί πρέπει νὰ ἐφαρμόσωμεν τὸν κανόνα ἢ τὴν ἐξαίρεσιν; πῶς νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι δύναται τὸ συμβούλιον νὰ παραπέμπῃ εἰς δικαστήρια ἐκτὸς τῆς περιφερείας του εὑρισκόμενα;

Ποία λοιπόν, ἠδύνατό τις νὰ ἐρωτήσῃ, ἡ ἀληθὴς ἔννοια τοῦ ἄρθρ. 258; Ἡ μὲν διάταξις αὐτοῦ περὶ παραπομπῆς εἰς τὸ πταισματοδικεῖον δὲν ἔχει ἀνάγκην ἑρμηνείας· ἀφορᾷ τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν τὸ ἀδίκημα χαρακτηρίζεται ὡς ἁπλοῦν πταῖσμα, ὅτε τὸ συμβούλιον θὰ παραπέμψῃ βεβαίως εἰς ἐκεῖνο τὸ πταισματοδικεῖον τῆς περιφερείας του, ὅπερ εἶναι ἁρμόδιον κατὰ τὰς γενικὰς περὶ ἁρμοδιότητος διατάξεις. Ἡ δὲ διάταξις αὐτοῦ περὶ παραπομπῆς εἰς ἄλλο ἁρμόδιον δικαστήριον πλημμελειοδικῶν πρέπει νὰ ἑρμηνευθῇ ὡς ἀφορῶσα τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἀναρμόδιον κηρυσσόμενον τὸ συμβούλιον ὑποδεικνύει διὰ τῶν σκέψεών του ποῖον εἶναι τοιοῦτον, διότι καὶ ἐντεῦθεν ἐ-

ξάγεται ἔμμεσός τις παραπομπή, καὶ ἐπομένως καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην πρέπει ν' ἀποσταλῶσι τὰ ἔγγραφα εἰς τὸν ὑποδειχθέντα ὡς ἁρμόδιον εἰσαγγελέα. Ἀνάλογον ἑρμηνείαν δίδει ὁ Helie (No 2225) εἰς τὸ ἄρθρ. 69 Γαλ. Ποιν. Δικ. καθ' ὃ ὁ ἀνακριτὴς ἀναγνωρίζων τὴν ἀναρμοδιότητά του, «Θὰ παραπέμψῃ τὴν μήνυσιν εἰς τὸν ἀνακριτήν, ὅστις δύναται νὰ ἐπιληφθῇ αὐτῆς.» (renverra la plainte devant le juge d' instruction qui pourrait en connaitre).

Τὴν γνώμην ἡμῶν ὑποστηρίζει καὶ ἡ νομολογία τοῦ Ἀρείου Πάγου. Συμβούλιον κηρυχθὲν ἀναρμόδιον παρέπεμψε τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὰς ἀνακριτικὰς ἀρχὰς ἑτέρας περιφερείας· ὁ Ἄρ. Πάγος ἀνήρεσε τὸ βούλευμα, διότι «κατὰ τὰς διατάξεις τῆς Ποινικῆς Δικονομίας τὰ ποινικὰ δικαστήρια ἢ καὶ τὰ δικαστικὰ συμβούλια δύνανται μόνον ν' ἀποφαίνωνται περὶ τῆς ἰδίας αὐτῶν ἁρμοδιότητος, δὲν ἔχουν δὲ δικαίωμα, ὑπαρχούσης ἀμφιβόλου ἢ ἀμφισβητουμένης τῆς ἁρμοδιότητός των, νὰ παραπέμπωσι τὴν δίκην ἀφοῦ κηρυχθῶσιν ἀναρμόδια, εἰς ἄλλο δικαστήριον ὡρισμένως ὡς εἰς ἁρμόδιον, καθ' ὅτι τὸ δικαίωμα τοῦτο ἀνέθηκεν ὁ νόμος (ἄρθρ. 46 ἐπομ. Ποιν. Δικ.) μόνον εἰς τὸν Ἄρειον Πάγον.» (Ἀπόφ. 13 τοῦ 1863). Ἕτερον συμβούλιον κηρυχθὲν ἀναρμόδιον ὡς πρὸς στρατιωτικὸν παρέπεμψε τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον· ὁ Ἄρ. Πάγος ἀνήρεσεν ἐπίσης τὸ βούλευμα, διότι τὸ συμβούλιον ὑπερέβη προφανῶς τὰ ὅρια τῆς νομίμου αὐτοῦ ἐξουσίας διατάξαν, ὅ,τι μόνον ὁ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργὸς ἔχει δικαίωμα νὰ διατάξῃ (Ἀπόφ. 56 τοῦ 1858) (1).

788. Τὸ συμβούλιον, ἀναγνωρίζον τὴν ἁρμοδιότητά του, θὰ ἐξετάσῃ κατόπιν, ἂν ἦναι παραδεκτὴ ἡ ποινικὴ ἀγωγή· ἤγουν 1) ἂν δύναται νομίμως νὰ ἐξασκηθῇ παρ' ἡμῖν· 2) ἂν ὑ-

(1) Ὁ Σαρίπολος (§ 1091) ἀποκρούει μὲν τὴν γνώμην, ὅτι δυνάμει τοῦ ἄρθρ. 258 δύναται τὸ συμβούλιον νὰ παραπέμψῃ εἰς ἄλλο πλημμελειοδικεῖον, φρονεῖ δὲ, ὅτι ὁ νομοθέτης διὰ τοῦ ἄρθρ. 258 ἐσκόπει νὰ δώσῃ κῦρος εἰς τὰς ὑπὸ τῶν ἀναρμοδίων ἀνακριτικῶν ἀρχῶν ἐνεργηθείσας τυχὸν ἀνακριτικὰς πράξεις. Ἀλλὰ πῶς δύναται νὰ ἐξαχθῇ ὁ σκοπὸς οὗτος ἐκ μόνης τῆς εἰς τὸν ἁρμόδιον εἰσαγγελέα ἀποστολῆς τῶν ἐγγράφων;

πάρχῃ περίπτωσίς τις ἀναστολῆς αὐτῆς· καὶ 3) ἂν ὑπάρχῃ περίπτωσίς τις ἀποσβέσεως αὐτῆς. Καὶ πότε μὲν δύναται νὰ ἐξασκηθῇ παρ' ἡμῖν, ἐξεθέσαμεν ἐν ἐκτάσει ἐν τῷ κεφ. Δ'. τοῦ Α'. βιβλίου τῆς πραγματείας ἡμῶν· ὅθεν, ἂν δὲν πρόκηται περί τινος τῶν ἐκεῖ ἐκτεθεισῶν περιπτώσεων, τὸ συμβουλιον ὀφείλει ν' ἀποφανθῇ, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνῃ κατηγορία.

Ποῖαι δὲ εἰσὶν αἱ περιπτώσεις τῆς ἀναβολῆς τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἐξεθέσαμεν ἐν τῷ κεφ. Ε'. τοῦ Α'. βιβλίου· ὅθεν ἂν τὸ συμβούλιον ἀνεύρῃ, ὅτι διὰ τὴν καταδίωξιν ἀπαιτεῖται ἔγκλησις καὶ δὲν ὑπάρχει τοιαύτη, ὀφείλει νὰ κηρύξῃ τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν ἀπαράδεκτον ἐπὶ τοῦ παρόντος, καὶ νὰ διατάξῃ καὶ τὴν ἐκ τῶν φυλακῶν ἀπόλυσιν τοῦ κατηγορουμένου, ἂν ἐφυλακίσθη. Καὶ δὲν ἀναφέρει μὲν τὸ ἄρθρ. 251 Ποιν. Δικ. τοιαύτην τινὰ ἀπόφανσιν, ἀλλὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο προβλέπει τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν τὸ συμβούλιον ἀποφασίζει ἐπὶ τῆς οὐσίας τῆς ὑποθέσεως, εἶναι δὲ προφανῶς δυναταὶ καὶ ἄλλαι ἀποφάνσεις, ὡς εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἀναρμοδιότητος, καὶ εἰς τὰς λοιπὰς περιπτώσεις τοῦ ἄρθρ. 250 Ποιν. Δικ. ἐν αἷς πρέπει νὰ καταταχθῇ καὶ τὸ ἀπαράδεκτον τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. Τὸ αὐτὸ θὰ διατάξῃ τὸ συμβούλιον, ἂν ἀνεύρῃ, ὅτι ἀπαιτεῖται ἄδεια διὰ τὴν εἰς δίκην εἰσαγωγὴν βουλευτοῦ τινος. Δὲν δύναται ν' ἀποφασίσῃ κατ' οὐσίαν, καὶ ἂν οὐδεμία κατὰ τοῦ κατηγορουμένου προκύπτῃ ἔνδειξις (Helie No 2860. 2861)· ἀλλ' ἂν τὸ πράξῃ καὶ ἀθωώσῃ τὸν κατηγορούμενον, τὸ περὶ τούτου βούλευμα, καταστὰν τελεσίδικον, ἀποτελεῖ δεδικασμένον (Helie No 1213). Τέλος τὸ αὐτὸ θὰ πράξῃ τὸ συμβούλιον, ἤγουν ἀπαράδεκτον θὰ κηρύξῃ τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν, καὶ θὰ διατάξῃ τὴν ἀποφυλάκισιν τοῦ προφυλακισθέντος τυχὸν κατηγορουμένου καὶ ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ἀναφύεται ζήτημα προδικαστικὸν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς (ἰδὲ ἀνωτέρω ἀριθ. 165) (Helie No 2859). Ἀλλ' ἂν τῆς ἀποφάσεως μόνον ἦναι προδικαστικὸν τὸ ζήτημα, δύναται νὰ ἐξετάσῃ αὐτὸ τὸ συμβούλιον; Ἐν Γαλλίᾳ, ἔνθα ὡς εἴρηται (ἰδὲ ἀνωτέρω ἀριθ. 167), πολλὰ τοιαῦτα ζητήματα παραπέμπονται εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια, παραδέχονται, ὅτι τὰ συμβούλια δὲν πρέπει νὰ σταματῶσιν ἐνώ-

πιον τοιούτων ζητημάτων, καὶ ὅτι εἰς τὸ δικάσον δικαστήριον ἀπόκειται ν' ἀποφασίσῃ περὶ αὐτῶν. Ἀνηρέθησαν μάλιστα βουλεύματα ἀναβαλόντα τὴν ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ἀπόφασίν των μέχρις ὅτου π. χ. ἀποφασισθῇ τὸ ζήτημα τῆς πτωχεύσεως (Helie No 2859. 3008). Εἴδομεν (ἀριθ. 172), ὅτι καθ' ἡμᾶς πάντοτε δύνανται παρ' ἡμῖν τὰ ποινικὰ δικαστήρια νὰ ἐπιληφθῶσι τῶν τῆς ἀποφάσεως προδικαστικῶν ζητημάτων, ἑπομένως τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν καὶ ὡς πρὸς τὰ δικαστικὰ συμβούλια, διότι τὰ τοιαῦτα ζητήματα ἀποτελοῦσιν ἓν τῶν στοιχείων τοῦ ἀδικήματος, περὶ ἁπάντων δὲ τῶν στοιχείων τοῦ ἀδικήματος ὀφείλουσι ν' ἀποφανθῶσι τὰ συμβούλια.

Ποῖοι τέλος εἰσὶν οἱ λόγοι τῆς ἀποσβέσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἐξεθέσαμεν εἰς τὸ κεφ. ΣΤ'. τοῦ Α'. βιβλίου. Ὅθεν ἂν τὸ συμβούλιον ἀνεύρῃ, ὅτι ὁ κατηγορούμενος ἀπέθανεν, ἢ ὅτι ἀπενεμήθη ἀμνηστεία, ἢ ὅτι τὸ ἀδίκημα παρεγράφη, ὀφείλει νὰ ἀποφανθῇ, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνῃ κατηγορία. Ῥητὸν εἶναι περὶ τούτου τὸ ἄρθρ. 252 Ποιν. Δικ. παραπέμπον εἰς τὸ ἄρθρ. 5 Ποιν. Δικ. ἐν ᾧ οἱ τρεῖς οὗτοι λόγοι τῆς ἀποσβέσεως ἀναφέρονται (1). Ἀλλὰ τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν καὶ ἐπὶ τοῦ δεδικασμένου, τῆς ἰδιωτικῆς συγγνώμης, καὶ τῆς ἐμπράκτου μετανοίας, καθ' ὅσον μάλιστα οἱ δύο τελευταῖοι οὗτοι λόγοι ἀνάγονται εἰς τοὺς ἀναιροῦντας τὴν ποινήν, περὶ ὧν γίνεται λόγος ἐν τῷ ἑπομένῳ ἀριθμῷ.

789. Παραδεκτῆς οὔσης τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, τὸ δικαστήριον ἐξετάζει, ἂν ἐξετελέσθη ἀληθῶς πρᾶξίς τις χαρακτηριζομένη ὡς ἀδίκημα, ἤγουν τιμωρουμένη ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ νόμου. Πρὸς τοῦτο, ἔχον τὸ συμβούλιον ὑπ' ὄψιν τὰ ἐκ τῆς ἀνακρίσεως ἐξαγόμενα γεγονότα καὶ τὰς διατάξεις τοῦ ποινικοῦ νόμου, θὰ ἐξετάσῃ, ἂν προκύπτωσιν ἐκ τῆς ἀνακρίσεως ὅλα τὰ ἀπαιτούμενα πρὸς ὕπαρξιν τοῦ ἀδικήματος στοιχεῖα, ἂν τὸ ἀδίκημα δύναται νὰ καταλογισθῇ εἰς τὸν κατηγορούμενον, καὶ ἐν γένει ἂν δὲν ὑπάρχῃ λόγος τις ἀναιρῶν τὴν ποινήν.

---

(1) Εἰς τὴν πρακτικὴν συνειθίζεται ἐν περιπτώσει θανάτου ν' ἀποφαίνηται τὸ συμβούλιον, ὅτι παύει πᾶσα ποινικὴ διαδικασία κατὰ τοῦ ἀποβιώσαντος, συμφώνως πρὸς τὴν ἔκφρασιν τοῦ ἄρθρ. 5 Ποιν. Δικ.

Ἂν ἐλλείπῃ τι τῶν ἀναγκαίων πρὸς ὕπαρξιν τοῦ ἀδικήματος στοιχείων, ἂν τοῦτο δὲν δύναται νὰ καταλογισθῇ εἰς τὸν κατηγορούμενον, καὶ ἐν γένει ἂν ὑπάρχῃ λόγος τις ἀναιρῶν τὴν ποινὴν οἷοι π. χ. οἱ ἐν ἄρθρ. 64. 65. 82. 83. 84. 92. 96. 97. 99. 104. 106. 183 ἐδ. 2. 418 Ποιν. Νόμου, τὸ συμβούλιον θ' ἀποφανθῇ ἐπίσης, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνῃ κατηγορία κατὰ τοῦ κατηγορουμένου (ἄρθρ. 251 ἐδ. 1. 252 Ποιν.Δικ.).

Σημειωτέον δὲ, ὅτι τὸ συμβούλιον δὲν ὀφείλει νὰ περιορισθῇ νὰ ἐξετάσῃ μόνον, ἂν ὑπάρχωσι τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀδικήματος, ὅπως ἐχαρακτηρίσθη ἐν τῇ πρὸς τὸν ἀνακριτὴν παραγγελίᾳ τοῦ εἰσαγγελέως. Εἴδομεν ἐν ἀριθ. 679, ὅτι ἔργον τοῦ ἀνακριτοῦ εἶναι νὰ βεβαιώσῃ πῶς ἀληθῶς διέτρεξεν ἡ πρᾶξις, ἣν ἡ εἰσαγγελία ἐθεώρησεν ὡς ἀξιόποινον· ἐντεῦθεν ἕπεται, ὅτι καὶ τοῦ συμβουλίου ἔργον εἶναι νὰ ἐξετάσῃ ποῖα τὰ βεβαιωθέντα ὑπὸ τῆς ἀνακρίσεως γεγονότα, καὶ ἂν ταῦτα ἀποτελῶσιν ἀξιόποινόν τινα πρᾶξιν, ἔστω καὶ ὅλως διάφορον τοῦ ἐν τῇ παραγγελίᾳ τοῦ εἰσαγγελέως ἀναφερομένου ἀδικήματος· (ἰδὲ καὶ ἄνω ἀριθ. 262). Δὲν εἶναι δὲ ἀναγκαῖον ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ περιπτώσει νὰ ἀπαγγελθῇ νέα κατηγορία εἰς τὸν κατηγορούμενον, διότι εἰς τοῦτον ἀνακοινοῦται ἡ πρᾶξις, ἥτις τῷ ἀποδίδεται, εἰς τὰ συμβούλια δὲ καὶ τὰ δικαστήρια ἀπόκειται νὰ χαρακτηρίσωσι ὁποῖον ἀδίκημα ἡ πρᾶξις αὕτη ἀποτελεῖ.

790. Παραδεκτῆς οὔσης τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς καὶ τιμωρητῆς τῆς πράξεως, τὸ συμβούλιον θὰ ἐξετάσῃ, ἂν ἐκ τῆς ἀνακρίσεως προκύπτωσιν ἐνδείξεις κατὰ τοῦ κατηγορουμένου. Ἐὰν δὲν προκύπτωσι παντάπασιν *ἐνδείξεις*, τὸ συμβούλιον θ' ἀποφανθῇ κατὰ τὸ ἄρθρ. 252 Ποιν. Δικ. ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνῃ κατηγορία. Ἐὰν ὑπάρχωσιν *ἐνδείξεις*, ἀλλὰ δὲν ἦναι ἀποχρῶσαι, ὥστε νὰ ἐπιστηριχθῇ ἤδη εἰς αὐτὰς κατηγορία, τὸ συμβούλιον κατὰ τὸ ἄρθρ. 253 Ποιν. Δικ. διατάσσει νὰ παύσῃ πρὸς καιρὸν ἡ περαιτέρω καταδίωξις. Ὅθεν, ἂν αἱ ἀποδείξεις ἦναι ἀποχρῶσαι ὥστε νὰ ἐπιστηριχθῇ εἰς αὐτὰς κατηγορία, τὸ συμβούλιον ὀφείλει νὰ παραπέμψῃ τὴν δίκην εἰς τὸ ἀκροατήριον (ἄρθρ. 251 ἐδ. 4 Ποιν. Δικ.).

Παρατηρητέον, ὅτι ὁ νόμος ἀδικαίρίτως μετεχειρίσθη τὰς

ἐκφράσεις *ἐνδείξεις* καὶ *ἀποδείξεις*· ἐντεῦθεν πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι δὲν ἔχουσιν αὗται τὴν διακεκριμένην ἔννοιαν, ἣν εἰς ἑκατέραν αὐτῶν ἐν ἀριθ. 451 ἀπεδώκαμεν, ἀλλ' ἑκατέρα αὐτῶν περιέχει ἐνταῦθα ἀμφοτέρας τὰς ἐννοίας ἐκείνας, διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὴν πρακτικὴν τὰ συμβούλια παραπέμπουσιν, ὁσάκις ὑπάρχουσιν ἀποχρῶσαι *ἐνδείξεις* πρὸς ὑποστήριξιν κατηγορίας, ἐν ᾧ τὸ ἄρθρ. 253 ἀναφέρει *ἀποδείξεις*. Τὸ ἀντίστοιχον ἄρθρ. 221 Γαλ. Ποιν. Δικ. περιέχει ἀμφοτέρας τὰς ἐκφράσεις (des preuves ou des indices).

Καὶ σαφὲς μὲν εἶναι πότε δὲν ὑπάρχουσι παντάπασιν ἐνδείξεις κατὰ τοῦ κατηγορουμένου, πότε ὅμως αἱ ὑπάρχουσαι εἶναι ἢ δὲν εἶναι ἀποχρῶσαι πρὸς ὑποστήριξιν κατηγορίας; Περὶ τούτου οὐδεμίαν ὁ νόμος διαγράφει ὁδηγίαν, καὶ ἑπομένως εἰς τὴν κρίσιν τῶν συμβουλίων ἀνατίθεται ἡ ἐκτίμησις αὕτη. Λαμβάνων τις ὅμως ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἐνδείξεις γεννῶσαι σπουδαίας καὶ σοβαρὰς ὑπονοίας ἀπαιτοῦνται, ἵνα προφυλακισθῇ μόνον ὁ κατηγορούμενος (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 590), πρέπει νὰ συμπεράνῃ, ὅτι τοιαῦται καὶ σπουδαιότεραι ἀκόμη ἐνδείξεις ἀπαιτοῦνται, ἵνα παραπεμφθῇ ὁ κατηγορούμενος, διότι αὐστηρότερον εἶναι καὶ τὸ μέτρον τῆς παραπομπῆς. Σημειωτέον ὅμως, ὅτι τὸ ἔργον τοῦ συμβουλίου εἶναι νὰ ἐξετάσῃ οὐχὶ ἂν ἔνοχος ἦναι ὁ κατηγορούμενος, ἀλλ' ἂν ἦναι πιθανὸν, ὅτι εἶναι ἔνοχος, οὐχὶ ἂν πρέπῃ νὰ τιμωρηθῇ ὁ κατηγορουμενος, ἀλλ' ἂν πρέπῃ νὰ ὑποβληθῇ εἰς δίκην· ὅθεν, ἂν πολλαὶ πιθανότητες ἐξάγωνται περὶ τῆς ἐνοχῆς, ὀφείλει νὰ παραπέμψῃ τὸν κατηγορουμενον εἰς τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον, ἂν ὀλίγαι, νὰ παύσῃ πρὸς καιρὸν τὴν περαιτέρω καταδίωξιν (Helie 2781. 2870. 2874)· θὰ λάβῃ δὲ ὑπ' ὄψιν τὸ συμβούλιον ἁπάσας τὰς ἐκ τῆς ἀνακρίσεως προκυπτούσας ἐνδείξεις, καὶ ἂν τινες ἐξ αὐτῶν δύνανται νὰ ἐκλείψωσιν εἰς τὸ ἀκροατήριον, ὡς αἱ καταθέσεις μαρτύρων ἐξαιρουμένων. (Helie No 2873. Dalloz No 815).

791. Ἀποφαινόμενον τὸ συμβούλιον, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνῃ καταδίωξις, ἢ παῦον προσωρινῶς ταύτην, ὀφείλει νὰ διατάξῃ καὶ τὴν ἀποφυλάκισιν τοῦ προφυλακισθέντος τυχὸν κατηγορουμένου. Τοῦτο ῥητῶς διατάσσει εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτω-

σιν τὸ ἄρθρ. 252 ἐδ. 2, εἰς δὲ τὴν δευτέραν τὸ ἄρθρ. 253 Ποιν. Δικ. Ἂν δ' ἕνεκα φυγοδικίας δὲν προεφυλακίσθη ὁ κατηγορούμενος, ἐξεδόθη δὲ κατ' αὐτοῦ κατασχετήριον, τὸ συμβούλιον θὰ διατάξῃ τὴν κατάργησιν τῆς ἰσχύος τοῦ κατασχετηρίου. Ἐπίσης ὀφείλει τὸ συμβούλιον νὰ διατάξῃ τὴν εἰς τοὺς ἰδιοκτήμονας ἀπόδοσιν τῶν κατασχεθέντων τυχὸν πραγμάτων· τὸ περὶ τῆς ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίας ἄρθρ. 83 Ποιν. Δικ. ἐφαρμόζεται προφανῶς καὶ εἰς τὰ ἀθωωτικὰ βουλεύματα, καθ' ὅσον καὶ τὸ ἰδίως περὶ συμβουλίων ἄρθρ. 255 προβλέπει περὶ διατηρήσεως τῆς κατασχέσεως ἐν περιπτώσει ἀναβολῆς τῆς δίκης ἕνεκεν ἀπουσίας τοῦ κατηγορουμένου.

792. Παραπέμπον δὲ τὸ συμβούλιον ὀφείλει νὰ ἐξετάσῃ, ἂν ὡς πταῖσμα, ὡς πλημμέλημα, ἢ ὡς κακούργημα χαρακτηρίζηται τὸ περὶ οὗ πρόκειται ἀδίκημα, ἵνα κατὰ τὰς περιστάσεις παραπέμψῃ τὴν δίκην εἰς τὸ πταισματοδικεῖον, εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον, ἢ εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον. Καὶ ὁσάκις μὲν πρόκειται περὶ πταίσματος, τὸ συμβούλιον παραπέμπει εἰς ἐκεῖνο τῶν τῆς περιφερείας του πταισματοδικείων, εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου τὸ πταῖσμα ἐξετελέσθη. Ὁσάκις δὲ πρόκειται περὶ πλημμελήματος, τὸ συμβούλιον παραπέμπει εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον ἐκ τῶν μελῶν τοῦ ὁποίου καταρτίζεται τὸ συμβούλιον, διότι, ἂν ἕτερον πλημμελειοδικεῖον ἦναι ἁρμόδιον, τὸ συμβούλιον ὀφείλει, ὡς ἄνω (ἀριθ. 787) εἴδομεν, νὰ κηρυχθῇ ἀναρμόδιον.

793. Τέλος ὁσάκις πρόκειται περὶ κακουργήματος, τὸ συμβούλιον παραπέμπει τὴν δίκην εἰς τὸ ἀκροατήριον τοῦ κακουργιοδικείου, τοῦ συστηθησομένου εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ἐφετείου, εἰς ὃ τὸ συμβούλιον ὑπάγεται. Ἀλλ' ἂν συστηθῶσι πλείονα κακουργιοδικεῖα (ἄρθρ. 409 Ποιν. Δικ.), εἰς ποῖον ἐκ τούτων θὰ εἰσαχθῇ ἡ ὑπόθεσις;

Ὁ Ἄρειος Πάγος ἐσκέφθη ποτὲ, ὅτι σκοπὸς τῆς συστάσεως πλειόνων κακουργιοδικείων εἶναι, ἵνα ἕκαστον αὐτῶν ἐκδικάζῃ κατὰ προτίμησιν τὰ εἰς τὴν ἕδραν αὐτοῦ πλησιέστερα κακουργήματα, εἴτε ὡς ἐκ τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως, εἴτε ὡς ἐκ τοῦ τόπου τῆς κατοικίας ἢ διαμονῆς τοῦ κατηγορουμένου, ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τῆς σκέψεως ταύτης ἐθεώρησεν ὡς περίπτωσιν κανο-

νισμοῦ ἁρμοδιότητος τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ὑποθέσεως εἰς ἀπώτερα κακουργιοδικεῖα, καὶ κανονίσας τὴν ἁρμοδιότητα παρέπεμψεν εἰς τὸ, ὡς ἄνω, πλησιέστερον. (Ἀπόφ. 107 τοῦ 1861). Ἀλλ' οὔτε ἡ προτίμησις τοῦ πλησιεστέρου κακουργιοδικείου ἐξάγεται ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ νόμου, οὔτε εἶναι πολλάκις εὔκολον νὰ προσδιορισθῇ ποῖον εἶναι τὸ πλησιέστερον, διότι ἐνδέχεται νὰ ἦναι διάφορος ὁ τόπος τῆς ἐκτελέσεως καὶ ὁ τῆς κατοικίας, ἐνδέχεται δὲ ἑκάτερος αὐτῶν νὰ πλησιάζῃ μᾶλλον εἰς κακουργιοδικεῖον ἐκτὸς τῆς περιφερείας τοῦ πλημμελειοδικείου, εἰς ὃ ὑπάγεται, συστηθὲν, ἢ εἰς τὸ ἐν τῇ περιφερείᾳ ταύτῃ ἑδρεῦον. Ἕνεκα τούτου ὀρθότερον ἦτο νὰ στηριχθῇ ὁ Ἄρ. Πάγος εἰς τὸν λόγον, ὅτι ἁρμόδιον κακουργιοδικεῖον εἶναι τὸ συστηθὲν ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ πλημμελειοδικείου, ἔνθα ἐνηργήθη ἡ ἀνάκρισις, ἐφ' οὗ λόγου καὶ ἐν Γαλλίᾳ στηρίζονται τὴν αὐτὴν παραδεχόμενοι λύσιν (Helie No 3053). Ἐν πάσῃ δὲ περιπτώσει οὐδεμίᾳ, φρονοῦμεν, ὑπάρχει περίπτωσις κανονισμοῦ ἁρμοδιότητος, διότι εἰς ἓν μόνον κακουργιοδικεῖον εἶχεν εἰσαχθῇ ἡ ὑπόθεσις, τὸ δὲ ἕτερον οὐδεμίαν ἐπ' αὐτῆς ἐξέφρασεν, οὔτε ἦτο δυνατὸν νὰ ἐκφράσῃ, ἀξίωσιν. Ἀλλ' ὁ Ἄρ. Πάγος παρήτησε βραδύτερον τὴν νομολογίαν ταύτην παραδεχθεὶς, ὅτι, συστηθέντων πολλῶν κακουργιοδικείων, ὁ παρ' ἐφέταις εἰσαγγελεὺς δύναται νὰ εἰσαγάγῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς οἷον δήποτε αὐτῶν ἐγκρίνει (Ἀπόφ. 187 τοῦ 1865. 86 καὶ 156 τοῦ 1866)· ἐστηρίχθη δὲ ὁ Ἄρ. Πάγος εἰς τὸν λόγον, ὅτι πάντα τὰ εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ἐφετείου συστηθέντα κακουργιοδικεῖα εἶναι ἁρμόδια, διότι ἐξ ὅλης τῆς περιφερείας τοῦ ἐφετείου λαμβάνονται οἱ ἔνορκοι, καὶ ἐξ ὅλων τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ πλημμελειοδικείων δύνανται νὰ ληφθῶσιν οἱ σύνεδροι. Ἀποδεχόμεθα πληρέστατα τὴν νομολογίαν ταύτην, φρονοῦντες, ὅτι τὸ ἐν τῇ περιφερείᾳ ἑκάστου ἐφετείου συγκροτούμενον κακουργιοδικεῖον εἶναι ἓν καὶ τὸ αὐτὸ δικαστήριον, εἴτε διαδοχικῶς, εἴτε συγχρόνως διὰ δύο ἢ τριῶν δικαστηρίων ἐκτελεῖ τὰς ἐργασίας του, ὅτι ἑπομένως εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον ἐν γένει γίνεται ἡ παραπομπὴ, καὶ ὅτι ὅπως δύναται ὁ εἰσαγγελεὺς νὰ εἰσαγάγῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἐκτὸς τῆς περιφερείας τοῦ ἀνακρίναντος αὐτὴν πλημμελειοδι-

κείου συστηθὲν κακουργιοδικεῖον, ὅταν δὲν ὑπάρχῃ ἕτερον, χωρὶς νὰ παραβιάζῃ τοὺς περὶ ἁρμοδιότητος κανόνας, οὕτω δύναται νὰ πράξῃ τὸ αὐτὸ, καὶ ὅταν συνεστήθῃ κακουργιοδικεῖον ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ἀνακρίναντος τὴν ὑπόθεσιν πλημμελειοδικείου. Ἡ νομολογία αὕτη εἶναι καὶ εὐαρέστων πρακτικῶν ἀποτελεσμάτων παραγωγὸς, διότι ἀπεδείχθη, ὅτι πολλαὶ ὑποθέσεις δὲν δύνανται νὰ ἐκδικασθῶσιν ἀσφαλῶς ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ἀνακρίναντος αὐτὰς πλημμελειοδικείου.

Ἀλλ' ἂν πρόκηται μὲν περὶ κακουργήματος ἢ πλημμελήματος, ὑπάρχωσι δὲ νόμιμοι λόγοι, ἕνεκα τῶν ὁποίων ἐπιβάλλεται ἐπανορθωτικὴ ποινὴ εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν, ἢ ἀστυνομικὴ εἰς τὴν δευτέραν, εἰς ποῖον δικαστήριον ὀφείλει νὰ παραπέμψῃ τὸ συμβούλιον εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον καὶ πλημμελειοδικεῖον, ἢ εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον καὶ πταισματοδικεῖον; Ἐν Γαλλίᾳ, ἔνθα οἱ τοιοῦτοι λόγοι, οἱ μὴ ἀναιροῦντες μὲν τὴν ποινὴν, μειοῦντες δὲ αὐτὴν, ὀνομάζονται excuses, παραδέχονται, ὅτι δὲν δύναται τὸ συμβούλιον νὰ ἐξετάσῃ αὐτοὺς, ἀλλ' ὀφείλει νὰ παραπέμψῃ τὴν περὶ αὐτῶν ἐξέτασιν εἰς τὸ δικάσον δικαστήριον. Καὶ ἡ μὲν νομολογία στηρίζεται εἰς τοὺς λόγους, ὅτι, κακουργήματος ὄντος τοῦ ἀδικήματος, ὀρθῶς γίνεται ἡ παραπομπὴ εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον, καί περ ἐπιβαλλομένης ἕνεκεν ἄλλων λόγων ἐπανορθωτικῆς ποινῆς, ὅτι ἀδύνατον εἶναι νὰ ἐκτιμήσῃ τὸ συμβούλιον τὴν ὕπαρξιν τῶν λόγων τούτων, καὶ τέλος, ὅτι τὰ ἄρθρα 339. 340 Γαλ. Ποιν. Δικ. (ἄρθρ. 430 Ποιν. Δικ.) εἰς τοὺς ἐνόρκους χορηγοῦσι τὸ δικαίωμα ν' ἀποφασίζωσιν ἐπὶ τῶν τοιούτων λογων. Ὁ δὲ Helie (No 2867) δὲν εὑρίσκει μὲν ὀρθοὺς τοὺς λόγους τούτους, διότι οὐχὶ ἡ φύσις τῆς πράξεως, ἀλλ' ἡ εἰς αὐτὴν ἐπιβαλλομένη ποινὴ προσδιορίζει ἂν ἀποτελῇ κακούργημα ἢ πλημμέλημα, διότι τὰ συμβούλια, ἀποφαινόμενα περὶ τῶν ἀναιρούντων τὴν ποινὴν λόγων, δύνανται κατὰ μείζονα λόγον ν' ἀποφανθῶσι περὶ τῶν μειούντων μόνον αὐτὴν, καὶ διότι τὸ ἄρθρ. 430 Ποιν. Δικ. προβλέπει τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἐκ τῆς δημοσίας συζητήσεως προέκυψαν οἱ περὶ ὧν πρόκειται λόγοι, ὅθεν δὲν δύναται νὰ ἐξαχθῇ ἐκ τούτου, ὅτι ἀπαγορεύεται εἰς τὰ συμβούλια νὰ ἐκτιμήσωσιν αὐτοὺς, ὅταν

ἐξάγωνται ἐκ τῆς ἀνακρίσεως, ὑποστηρίζει ὅμως οὐχ ἧττον ὁ Helie τὴν νομολογίαν διὰ τὸν λόγον, ὅτι τὰ συμβούλια δικαίωμα ἔχουσι νὰ ἐξετάζωσι μόνον ἂν ὑπάρχωσι τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀδικήματος, ὅθεν, ὅταν ὑπάρχωσι ταῦτα, ὀφείλουσι νὰ παραπέμψωσι, καὶ ἂν τυχὸν ὑπάρχωσιν ἕτεροι λόγοι, δι' οὓς τὸ ἀδίκημα τιμωρεῖται ἐλαφρότερον, διότι ἐνδεχόμενον εἶναι νὰ ἐξελεγχθῶσιν ἀνυπόστατοι ἐκ τῆς δημοσίας συζητήσεως οἱ μειοῦντες τὴν ποινὴν λόγοι, οἱ ἐκ τῆς ἀνακρίσεως ἐξαγόμενοι, καὶ νὰ ἐπέλθωσιν οὕτω νέαι παραπομπαὶ εἰς τὰ ἁρμόδια δικαστήρια, καὶ διότι τέλος ἡ ὑπὸ τῶν ἀνωτέρων δικαστηρίων ἐκδίκασις τῆς ὑποθέσεως δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς δυστύχημα.

Φρονοῦμεν, ὅτι οἱ λόγοι τοῦ Helie δὲν εἶναι ἰσχυρότεροι τῶν τῆς νομολογίας, οὓς ὁ ἴδιος ἀντέκρουσε. Τὸ συμβούλιον, ἀνευρίσκον ὅλα τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀδικήματος, ὀφείλει νὰ χαρακτηρίσῃ αὐτὸ ὡς κακούργημα, πλημμέλημα, ἢ πταῖσμα, ἵνα τὸ παραπέμψῃ εἰς τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον, ἀλλ' ὁ χαρακτηρισμὸς οὗτος ἐξαρτᾶται ἐκ μόνης τῆς ἐπιβαλλομένης ποινῆς· ἀναγκαίως λοιπὸν ὀφείλει τὸ συμβούλιον νὰ ἐξετάσῃ ποία ποινὴ ἐπιβάλλεται εἰς τὸ ἀδίκημα τοιοῦτον, οἷον ἐκ τῆς ἀνακρίσεως ἐξάγεται, καὶ ἐπομένως ἀναγκαίως θὰ ἐξετάσῃ καὶ τοὺς μειοῦντας τὴν ποινὴν λόγους. Πῶς δύναται νὰ παραπέμψῃ ἐνδεκαετῆ κατηγορούμενον εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον ἐπὶ κλοπῇ διὰ ῥήξεως εἰς κατοικημένον κτίριον, ἐνῷ κατὰ τὸ ἄρθρ. 84 ἐδ. 3 ἡ πρᾶξις αὕτη τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν; Ἡ ἀντίῤῥησις, ὅτι ἐνδέχεται νὰ ἐξελεγχθῶσιν ἐκ τῆς συζητήσεως ἀνυπόστατοι οἱ μειοῦντες τὴν ποινὴν λόγοι, δὲν ἀρκεῖ πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης τοῦ Helie, διότι καὶ ἐπὶ πολλῶν ἄλλων ἀδικημάτων ἐνδεχόμενον νὰ προκύψωσιν ἐκ τῆς συζητήσεως ἐπιβαρυντικὰ περιστατικὰ μεταβάλλοντα τὸν χαρακτηρισμὸν αὐτῶν, ἀλλὰ δὲν ἕπεται ἐκ τούτου, ὅτι πρὸς ἀποφυγὴν περιπλοκῶν πρέπει νὰ παραπέμπωμεν αὐτὰ εἰς ἀνώτερα δικαστήρια. Τέλος ἡ παρατήρησις, ὅτι ἐντεῦθεν δὲν ἐπέρχονται ἄτοποι συνέπειαι, δὲν εἶναι ὀρθή, διότι ὁ κατηγορούμενος διατελεῖ προφυλακισμένος μέχρις ἐκδικάσεως ἁπλουστάτων πλημμελημάτων καὶ ἐπιβαρύνε-

ται αὐτός τε καὶ τὸ δημόσιον μὲ μεγάλας δαπάνας ἕνεκα τῆς ἐνώπιον τοῦ κακουργιοδικείου συζητήσεως.

Εὐτυχῶς ἡ ἡμετέρα νομολογία οὐδέποτε ἠρνήθη εἰς τὰ συμβούλια τὸ δικαίωμα νὰ ἐξετάζωσι καὶ τοὺς μειοῦντας τὴν ποινὴν λόγους, καὶ καθ' ἑκάστην τὰ συμβούλια παραδέχονται αὐτούς, ὡς π. χ. τὴν ὑπέρβασιν τῆς ἀμύνης, τοὺς ἐρεθισμοὺς εἰς ἀνθρωποκτονίας καὶ τραύματα, τὴν σύγχυσιν τῶν αἰσθήσεων καὶ τοῦ νοὸς, καθ' ἣν δὲν εἶναι ἀποκλεισμένη τοῦ νοὸς ἡ ἐνέργεια, ἀλλ' οὐσιωδῶς ἠλαττωμένη, τὴν ἡλικίαν κτλ. ('Απόφ. 'Αρ. Πάγου 36 τοῦ 1856).

794. Εἴδομεν ἀνωτέρω (ἀριθ. 792. 793), ὅτι τὰ συμβούλια παραπέμπουσι πάντοτε εἰς τὰ δικαστήρια τῆς περιφερείας, ἐν ᾗ κεῖνται· τοῦτο ἐφαρμόζεται καὶ ὅταν ἀκόμη τὰ συμβούλια ἐπιλαμβάνωνται συνεπείᾳ παραπομπῆς ὑπὸ τοῦ 'Αρ. Πάγου, ἀναιρέσαντος βούλευμα ἑτέρου συμβουλίου. Περὶ τούτου ὑπάρχει ῥητὴ διάταξις ἐν Γαλλίᾳ (ἄρθρ. 452 instr. crim.), ἀλλὰ τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ παρ' ἡμῖν, διότι θεωρεῖται ὡς γενικὸς κανὼν, ὅτι ἡ δικαιοδοσία τῶν συμβουλίων ἐκτείνεται μόνον ἐντὸς τῆς περιφερείας των, καὶ ἐπομένως δὲν δύνανται νὰ παραπέμψωσιν εἰς δικαστήρια ἐκτὸς αὐτῆς (Helie No 3051. 3053)· καὶ δύναται μὲν νὰ ἐπέλθῃ οὕτω παραβίασις τῶν περὶ ἁρμοδιότητος κανόνων, διότι εἰσάγονται ὑποθέσεις εἰς δικαστήρια μὴ ὄντα ἁρμόδια, οὔτε ὡς ἐκ τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως, οὔτε ὡς ἐκ τοῦ τόπου τῆς κατοικίας ἢ διαμονῆς τῶν κατηγορουμένων, ἀλλ' ἡ παράβασις αὕτη εἶναι συνέπεια τῆς παραπομπῆς ὑπὸ τοῦ 'Αρ. Πάγου, ὅστις προσδίδει οὕτω δικαιοδοσίαν εἰς τὸ συμβούλιον, εἰς ὃ παραπέμπει, καὶ δι' αὐτοῦ εἰς τὰ δικαστήρια τῆς περιφερείας του.

795. Τὰ συμβούλια παραπέμποντα ὀφείλουσι ν' ἀποφαίνωνται καὶ περὶ τῆς τύχης τοῦ προφυλακισθέντος τυχὸν κατηγορουμένου. Καὶ ὅταν μὲν παραπέμπωσι τὸν κατηγορούμενον εἰς τὸ πταισματοδικεῖον δὲν δύνανται νὰ διατάξωσι τὴν διάρκειαν τῆς προφυλακίσεως αὐτοῦ, εἰμὴ εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ ἄρθρ. 141 Ποιν. Δικ. ὅπερ, περὶ τοῦ εἰρηνοδίκου κυρίως πραγματευόμενον, ἐφαρμόζεται κατὰ τὸ ἄρθρ. 259 ἐδ. 2 καὶ εἰς τὰ συμ-

βούλια, καὶ περὶ τοῦ ὁποίου ἱκανὰ ἐρρέθησαν ἐν ἀριθ. 594· εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν ὀφείλει νὰ διατάξῃ τὴν ἐκ τῆς φυλακῆς ἀπόλυσιν τοῦ κατηγορουμένου.

Ὅταν δὲ παραπέμπωσιν εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον δύνανται ἐπίσης νὰ διατάξωσι τὴν διάρκειαν τῆς προφυλακίσεως τοῦ κατηγορουμένου εἰς μόνας τὰς περιπτώσεις τοῦ ἄρθρ. 208 Ποιν. Δικ. εἰς ὅλας τὰς λοιπὰς ὀφείλουσι νὰ διατάξωσι τὴν ἀποφυλάκισίν του (ἄρθρ. 259 Ποιν. Δικ.) (ἰδὲ καὶ ἄνω ἀριθμ. 587 καὶ 588) (1). Τέλος ὁσάκις τὰ συμβούλια παραπέμπουσι τὸν κατηγορούμενον εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον ὀφείλουσι νὰ διατάττωσι πάντοτε τὴν διάρκειαν τῆς προφυλακίσεώς του (ἄρθρ. 259 καὶ 207 Ποιν. Δικ.) (ἰδὲ ἐν τούτοις ἀριθ. 592).

Ὁσάκις τὰ συμβούλια, εἴτε ἀποφαινόμενα, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνῃ κατηγορία, εἴτε παύοντα πρὸς καιρὸν τὴν καταδίωξιν, εἴτε καὶ παραπέμποντα, διατάσσουσι τὴν ἀποφυλάκισιν τοῦ κατηγορουμένου, διαμένει οὗτος εἰς τὴν φυλακὴν διαρκούσης τῆς πρὸς ἀνακοπὴν τοῦ βουλεύματος προθεσμίας (ἄρθρ. 261 Ποιν. Δικ.)

796. Ἀλλὰ δύναται τὸ συμβούλιον, παραπέμπον τὸν κατηγορούμενον, νὰ διατάξῃ καὶ τὴν προφυλάκισιν αὐτοῦ, ὁσάκις ὑπάρχει πρὸς τοῦτο νόμιμος περίπτωσις, ἀλλ' ὁ ἀνακριτὴς δὲν εἶχεν ἐκδόσει ἔνταλμα προφυλακίσεως;

Ἐν Γαλλίᾳ ἀμφισβητοῦσι περὶ τοῦ ζητήματος τούτου, ὁσάκις πρόκειται περὶ τῶν συνήθων ἐνταλμάτων τῆς συλλήψεως

(1) Ὁ Σαρίπολος (§ 1100 σημ. α) φρονεῖ παραδόξως, ὅτι δὲν δύναται νὰ διαταχθῇ ἡ ἀποφυλάκισις τοῦ προφυλακισμένου κατηγορουμένου, καὶ ἂν παρεπέμφθη ἐπὶ πλημμελήματι μὴ δικαιολογοῦντι προφυλάκισιν, διότι, λέγει, τὸ ἄρθρ. 259 ἀναφέρει τὴν ἀπόλυσιν μόνον προκειμένου περὶ παραπομπῆς ἐπὶ πταίσματι· ἀρνεῖται δὲ εἰς τὸν προφυλακισμένον καὶ τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃ τὴν δι' ἐγγυήσεως ἀπόλυσιν διὰ τὸν λόγον, ὅτι μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ βουλεύματος τὸ συμβούλιον ἐξαντλεῖ πᾶσαν ἁρμοδιότητα. Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὸ τελευταῖον τοῦτο ἀναφερόμεθα εἰς τὰ ἐν ἀριθ. 602 ἐκτεθέντα, καθ' ἃ καὶ μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ βουλεύματος δύναται τὸ συμβούλιον ν' ἀποφασίσῃ περὶ τῆς ἐπὶ ἐγγυήσει ἀπολύσεως. Ὡς πρὸς δὲ τὸ πρῶτον παρατηροῦμεν, ὅτι τὸ ἄρθρ. 259 ῥητῶς διατάσσει, ὅτι, ἂν ὁ κατηγορούμενος ἦναι προφυλακισμένος, τὸ συμβούλιον ἀποφαίνεται καὶ περὶ τῆς ἀπολύσεως αὐτοῦ ἢ τῆς περαιτέρω διαρκείας τῆς φυλακίσεώς του κατὰ τὰ ἐν ἄρθρ. 207 ἐπόμ. ὡρισμένα· ὅθεν ὅταν τὰ ἄρθρα ταῦτα δὲν ἐπιτρέπωσι προφυλάκισιν, ἀναγκαίως θὰ διατάξῃ τὸ συμβούλιον τὴν ἀποφυλάκισιν (ἰδὲ καὶ Ἀπόφ. 161 τοῦ 1865 Ἀρ. Πάγου).

καὶ προφυλακίσεως. Τὸ Ἀκυρωτικὸν καὶ πολλοὶ τῶν συγγραφέων λύουσιν αὐτὸ ἀποφατικῶς, διότι τὰ συμβούλια δὲν ἔχουσι δικαίωμα νὰ ἐνεργήσωσιν ἀνακριτικὰς πράξεις, οἵα καὶ ἡ προφυλάκισις τοῦ κατηγορουμένου, ἀλλὰ μόνον νὰ ἐκτιμήσωσι τὰς ὑπὸ τῶν ἀνακριτῶν ἐνεργουμένας, καὶ διότι οὐδαμοῦ ὁ νόμος χορηγεῖ εἰς τὰ συμβούλια τὸ δικαίωμα νὰ διατάξωσι κατὰ πρῶτον τὴν προφυλάκισιν (Helie No 2847. 3120). Ἕτεροι συγγραφεῖς λύουσι τὸ ζήτημα καταφατικῶς διὰ τὸν λόγον, ὅτι ὁλόκληρον τὸ συμβούλιον δύναται κατὰ μείζονα λόγον νὰ ἐνεργήσῃ ὅ,τι ἐνεργεῖ εἷς μόνος δικαστὴς, ὁ ἀνακριτὴς (Legraverend τόμ. 2 σελ. 42. Carnot ὑπὸ τὸ ἄρθρ. 130. Dalloz instr. crim. No 821. 1089. Trebut. τόμ. 2 σελ. 300 σημ. 16).

Παρατηροῦμεν ὅμως, ὅτι ἐκτὸς τῶν παρ' ἡμῖν ἐνταλμάτων ἀναγνωρίζει ἡ Γαλλικὴ νομοθεσία καὶ ἕτερον, τὴν διαταγὴν τῆς φυλακίσεως (ordonnance de prise de corps), ὅπερ ἐκδίδεται ὑπὸ μόνων τῶν συμβουλίων εἰς τὰς ἑξῆς περιπτώσεις· α) ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν, ὁσάκις τὰ μέλη αὐτοῦ ἢ καὶ ἓν μόνον ἐξ αὐτῶν εὑρίσκουσι βάσιμον μὲν τὴν κατηγορίαν, κακούργημα δὲ τὴν περὶ ἧς πρόκειται πρᾶξιν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ συμβούλιον διευθύνει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν, ὅπερ μόνον ἐν Γαλλίᾳ δύναται νὰ παραπέμψῃ εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον, καὶ ἐκδίδει τὴν διαταγὴν τῆς φυλακίσεως κατὰ τοῦ κατηγορουμένου, εἴτε εἶχε φυλακισθῇ οὗτος δυνάμει τῶν συνήθων ἐνταλμάτων, εἴτε καὶ οὐχί· ὑπάρχει μάλιστα ἀμφισβήτησις, ἂν εἰς τὴν τελευταίαν περίπτωσιν δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ διαταγὴ τῆς φυλακίσεως μέχρις οὗ ἀποφασίσῃ ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν (ἄρθρ. 133. 134 Γαλ. Ποιν. Δικ.) (Helie No 2909. 2910. 2915)· β) ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν, ὁσάκις ἐξεκάλεσεν ἐνώπιόν του, ὡς ἔχει ἐν Γαλλίᾳ δικαίωμα, ἀνάκρισίν τινα, καὶ συνεπείᾳ τῶν γενομένων ἀνακρίσεων πρόκειται νὰ παραπέμψῃ τὸν κατηγορούμενον εἴτε εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον, εἴτε εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον (ἄρθρ. 239 Γαλ. Ποιν. Δικ.) (Helie No 3126. 3127).

Παρ' ἡμῖν ἀποφατικῶς ἔλυσαν τὸ προκείμενον ζήτημα καὶ ὁ Κωστῆς (σελ. 440—441) καὶ ὁ Σκρίπολος (§ 1101 καὶ Ἐ-

φημ. Δικαστ. σελ. 23—24), στηριζόμενοι εἰς τὸν λόγον, ὅτι τὸ ἄρθρ. 228 Ποιν. Δικ. εἰς μόνον τὸν ἀνακριτὴν χορηγεῖ τὸ δικαίωμα νὰ προφυλακίσῃ τὸν κατηγορούμενον, καὶ ὅτι τὸ ἄρθρον 259 Ποιν. Δικ. πραγματευόμενον περὶ διαρκείας τῆς προφυλακίσεως, οὐδόλως προβλέπει περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ συμβουλίου διατάξεως αὐτῆς. Εὐτυχῶς ὅμως ἡ ἡμετέρα νομολογία καθιέρωσεν ἀνέκαθεν ἀπαρεγκλίτως τὴν καταφατικὴν γνώμην (Ἀπόφ. 9 τοῦ 1871 Ἀρ. Πάγου), ἣν θεωροῦμεν ὡς μόνην ὀρθήν. Τὸ ἄρθρ. 228 Ποιν. Δικ. ὃ ἐπικαλοῦνται οἱ ἀντιδοξοῦντες, προβλέπει περὶ τῆς διαρκούσης τῆς ἀνακρίσεως προφυλακίσεως, καὶ σκοπεύει νὰ χορηγήσῃ εἰς τὸν ἀνακριτὴν κατ' ἀποκλεισμὸν τῶν λοιπῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων τὸ τῆς προφυλακίσεως δικαίωμα, καὶ οὐχὶ νὰ καθιερώσῃ ὡς κανόνα, ὅτι οὐδεμία ἄλλη ἀρχὴ δύναται νὰ διατάξῃ τὴν προφυλάκισιν, διότι ἐκτὸς τοῦ ἀνακριτοῦ ἔχει ῥητῶς τοιοῦτον δικαίωμα καὶ ὁ πρόεδρος τῶν ἐφετῶν ἐπὶ τῆς ἐκτάκτου λόγῳ προσώπων δικαιοδοσίας, ὡς ἐκπληρῶν τὰ ἔργα τοῦ ἀνακριτοῦ. (ἄρθρ. 43 Ποιν. Δικ.), ὅθεν οὐδεμίαν τὸ ἄρθρ. 228 ἔχει ἐφαρμογὴν κατὰ τὴν ἐνώπιον τῶν συμβουλίων διαδικασίαν. Τὸ ἄρθρ. 259 Ποιν. Δικ. ὃ ἐπίσης ἐπικαλοῦνται οἱ ἀντιδοξοῦντες, προβλέπον τὴν συνήθη περίπτωσιν, καθ' ἣν ὁ ἀνακριτὴς δὲν παρέλειψε νὰ διατάξῃ τὴν νόμιμον προφυλάκισιν, χορηγεῖ εἰς τὸ συμβούλιον τὸ δικαίωμα νὰ διατάξῃ τὴν *διάρκειαν* αὐτῆς· ἀλλ' ἔπεται ἐντεῦθεν, ὅτι ἀπηγόρευσεν ὁ νόμος τῷ συμβουλίῳ νὰ διατάττῃ τὴν προφυλάκισιν; Φρονοῦμεν, ὅτι τὸ ἀντίθετον συμπέρασμα εἶναι ὀρθὸν, ὅτι δηλ. ὁ ἔχων δικαίωμα νὰ διατάξῃ νὰ ἐξακολουθῇ μένων ἐν τῇ φυλακῇ ὁ κατηγορούμενος μέχρις ἐκδικάσεως, ἔχει ἐπίσης καὶ τὸ δικαίωμα νὰ διατάξῃ καὶ νὰ τεθῇ ἐν τῇ φυλακῇ ὁ κατηγορούμενος πρὸς τὸν ἀνωτέρω σκοπόν. Τὸ ἐπιχείρημα, ὃ οἱ Γάλλοι συγγραφεῖς ἤθελον ἀντιτάξει, ὅτι τὸ φυλακίζειν τινὰ εἶναι ἀνακριτικὸν δικαίωμα, καὶ τοιοῦτον δὲν ἔχει τὸ συμβούλιον, δὲν φαίνεται ἡμῖν ἀκατάβλητον, διότι ἀληθῶς μὲν ὁ νόμος εἰς τὸν ἀνακριτὴν ἀνέθεσε τὴν ἐνέργειαν τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν καὶ διεύθυνσιν τοῦ συμβουλίου, ἀλλ' ἔπραξε τοῦτο, διότι ἦτον ἀναγκαῖον πρὸς εὐκολωτέραν καὶ ταχυτέραν ἐνέργειαν τῆς

ἀνακρίσεως, ἐπομένως ὁσάκις πρόκειται περὶ πράξεως συνισταμένης εἰς τὴν ἔκδοσιν ἁπλῆς διαταγῆς, οὐδὲν ὑπάρχει κώλυμα νὰ ἐνεργηθῇ τοιαύτη ὑπὸ τοῦ συμβουλίου. Ἔπειτα τί ὀφείλει κατὰ τοὺς ἀντιδοξοῦντας νὰ πράξῃ τὸ συμβούλιον, ἂν θεωρῇ ἀναγκαίαν τὴν προφυλάκισιν; Νὰ διατάξῃ, λέγουσι, περαιτέρω ἀνάκρισιν, ἵνα ἀναλάβῃ τὴν ὑπόθεσιν ὁ ἀνακριτὴς καὶ ἐκδώσῃ τὸ ἔνταλμα τῆς προφυλακίσεως. Ἀλλὰ πῶς δύναταί τις ν' ἀρνηθῇ εἰς τὸ συμβούλιον νὰ πράξῃ ὅ,τι ἓν μόνον τῶν ἀποτελούντων αὐτὸ μελῶν δύναται νὰ ἐνεργήσῃ; (Dalloz No 821. 1089).

Ἀλλὰ καὶ ἕτερον ἐπιχείρημα ἀποδεικνύει ἐσφαλμένην παρ' ἡμῖν τὴν ἀντίθετον γνώμην. Κατὰ φυγοδίκων μόνον κατασχετήριον ἐκδίδει ὁ ἀνακριτὴς, δὲν δύναται δὲ νὰ ἐκδώσῃ καὶ ἔνταλμα προφυλακίσεως, διότι πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται νὰ ἐξετάσῃ προηγουμένως τὸν κατηγορούμενον. Ἂν, εἰσαχθείσης τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ συμβούλιον, τοῦτο θεωρῇ παραπεμπτέον τὸν φυγόδικον εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον, δὲν ἔχει δὲ δικαίωμα νὰ διατάξῃ τὴν προφυλάκισίν του, τί γενήσεται οὗτος μετὰ τὴν διὰ τοῦ κατασχετηρίου σύλληψίν του; Πρέπει βεβαίως ν' ἀπολυθῇ ἀμέσως, διότι οὐδόλως θεωροῦμεν βάσιμον τὴν γνώμην τοῦ Σαριπόλου (§ 1101), ὅτι προφυλακίζεται δυνάμει τοῦ νόμου, τοῦ ἄρθρ. 5 τοῦ Συντάγματος ἐπιτακτικῶς ἀπαιτοῦντος δικαστικὸν ἔνταλμα. Ὅθεν ἀναντιῤῥήτως, καθ' ἡμᾶς, τὰ συμβούλια δύνανται νὰ διατάξωσι τὴν προφυλάκισιν τῶν παραπεμπομένων κατηγορουμένων. Παρατηροῦμεν μόνον, ὅτι τὸ δικαίωμα τοῦτο ἔχουσιν ὁσάκις ὑπεβλήθη αὐτοῖς κυρία ἀνάκρισις, οὐχὶ δὲ καὶ ὅταν τοῖς ὑπεβλήθη προεισαγωγική, διότι προκειμένου περὶ προφυλακίσεως ὁ νόμος ἀπαιτεῖ ἀναγκαίως νὰ διέλθῃ ἡ ὑπόθεσις διὰ τοῦ ἀνακριτοῦ (ἄρθρ. 186 ἐδ. 2 καὶ 3), ὅθεν καὶ τὸ συμβούλιον, εἰς ὃ ἐσφαλμένως ὑπεβλήθη τοιαύτη ὑπόθεσις, ὀφείλει νὰ διατάξῃ τὴν ἐνέργειαν κυρίας ἀνακρίσεως.

797. Κατὰ τὰ μέχρι τοῦδε ἐκτεθέντα τὸ συμβούλιον, εἰς ὃ κατ' οὐσίαν ὑποβάλλεται ἀνάκρισίς τις, δύναται ἢ νὰ διατάξῃ περαιτέρω ἀνάκρισιν, ἢ νὰ κηρύξῃ ἀπαράδεκτον τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν, ἢ ν' ἀποφανθῇ, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνῃ κατηγορία, ἢ νὰ

παύσῃ προσωρινῶς τὴν περαιτέρω καταδίωξιν, ἢ νὰ παραπέμψῃ τὸν κατηγορούμενον εἰς τὸ ἀκροατήριον τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου (ἄρθρ. 251 Ποιν. Δικ.). Ἀλλὰ τὸ ἄρθρ. 255 Ποιν. Δικ. ἐπὶ φυγοδίκων ἢ ἀπόντων κατηγορουμένων ἀφίνει τὸ συμβούλιον ἐλεύθερον κατὰ τὴν κατάστασιν τῆς ἀνακρίσεως, ἢ νὰ παραπέμπῃ τὴν δίκην εἰς τὸ ἀκροατήριον, ἢ ν' ἀναβάλλῃ αὐτὴν προσωρινῶς μέχρις οὗ κατασταθῇ δυνατὴ ἡ περαιτέρω καταδίωξις τῆς κατηγορίας. Καὶ δὲν ὁρίζει μὲν σαφῶς τὸ ἄρθρον πότε τὸ συμβούλιον ὀφείλει νὰ ἐκλέγῃ τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην ὁδὸν, ἐκ τῶν φράσεων ὅμως αὐτοῦ, *κατὰ τὴν κατάστασιν τῆς ἀνακρίσεως* καὶ *μέχρις ὅτου κατασταθῇ δυνατὴ ἡ περαιτέρω καταδίωξις*, πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι τὸ συμβούλιον δύναται, καὶ ὅταν πρόκηται περὶ φυγοδίκων καὶ ἀπόντων, νὰ ἀποφαίνηται, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνῃ κατηγορία, νὰ παύῃ προσωρινῶς τὴν περαιτέρω καταδίωξιν, καὶ νὰ παραπέμπῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἀκροατήριον· ἀλλ' ἂν ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ περιπτώσει τὸ συμβούλιον πεισθῇ, ὅτι ἡ ἀνακάλυψις τῆς ἀληθείας ἀπαιτεῖ τὴν κατὰ τὴν συζήτησιν παρουσίαν τοῦ κατηγορουμένου, καὶ ἄνευ ταύτης δὲν δύναται νὰ προχωρήσῃ ἀσφαλῶς ἡ κατηγορία, ἢ ἂν ἡ παρουσία τοῦ κατηγορουμένου ἀπαιτῆται ἀναγκαίως, ἵνα ἐπέλθῃ ἡ τιμώρησις αὐτοῦ, ὡς συμβαίνει ἐπὶ τῆς καταδιώξεως ἀλλοδαπῶν δι' ἀδικήματα ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ τελεσθέντα (ἄρθρ. 2 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.) (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 127), τότε τὸ συμβούλιον ἀναβάλλει προσωρινῶς τὴν δίκην μέχρις ὅτου κατασταθῇ δυνατὴ ἡ περαιτέρω καταδίωξις τῆς κατηγορίας, ἤγουν μέχρι τῆς συλλήψεως τοῦ κατηγορουμένου. Ἀναβάλλον δὲ τὸ συμβούλιον ὀφείλει ν' ἀποφασίσῃ, ἂν ἦναι ἀνάγκη νὰ διατηρηθῇ ἡ γενομένη τυχὸν κατάσχεσις, ἄλλως θέλει διατάξει τὴν ἀπόδοσιν τῶν κατασχεθέντων.

798. Τοιαῦτα εἶναι τὰ καθήκοντα καὶ δικαιώματα τοῦ συμβουλίου, περιστρεφόμενα ἅπαντα εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῆς ὑποβληθείσης αὐτῷ ἀνακρίσεως· ἐκτὸς αὐτῶν οὐδὲν ἕτερον δύναται νὰ ἐνεργήσῃ ἢ νὰ διατάξῃ. Ἰδίως δὲν δύναται νὰ ἐπιληφθῇ τῆς ἐκδικάσεως τῶν πειθαρχικῶν παραπτωμάτων, ἃ ἐν τῇ μελέτῃ τῆς ἀνακρίσεως δύναται ν' ἀνακαλύψῃ, διότι μόνον τὰ κατὰ τὴν

δημοσίαν συνεδρίασιν ἀνακαλυπτόμενα δικάζονται ἀμέσως (ἄρθ. 299 Ὀργ. Δικαστ.), τὰ δὲ λοιπὰ καταδιώκονται κατὰ τὴν πρὸς τοῦτο ὡρισμένην διαδικασίαν ἐνώπιον τῶν συμβουλίων τῶν πρωτοδικῶν ἢ τῶν ἀνωτέρων δικαστηρίων. (Οἰκονομ. ἔκδοσις Γ. σελ. 70 ἐπόμ.). (Helie No 2,878). (Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγ. 25 τοῦ 1861).

Ἐπίσης οὐδεμίαν ἔχει τὸ συμβούλιον ἐξουσίαν ν' ἀποφασίσῃ περὶ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς, ἢ περὶ τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ ἀθωωθέντος κατηγορουμένου· τὸ περὶ τούτων ἄρθρ. 86 Ποιν. Δικ. ἀφορᾷ τὴν ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίαν, ὡς ἐξάγεται· 1) ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς τοῦ ἐδαφίου, ὑφ' ὃ ἐτέθη τὸ ἄρθρον, φερούσης «διαδικασία ἐπ' ἀκροατηρίου» καὶ 2) ἐκ τῶν ἄρθρ. 392. 346. 448. 500. Ποιν. Δικ. ἅτινα ἰδιαιτέρως πραγματεύονται περὶ τῶν ἀπαιτήσεων τούτων ἐνώπιον ἑκάστου τῶν δικαστηρίων, ἐν ᾧ τὰ περὶ συμβουλίων ἄρθρα σιωπῶσιν ἐντελῶς.

799. Αἱ ἀποφάσεις τῶν δικαστικῶν συμβουλίων, ἃς ὁ νόμος ὀνομάζει βουλεύματα, ἐκδίδονται διὰ τῆς ψήφου τῶν πλειόνων (ἄρθρ. 249 καὶ 268 Ποιν. Δικ.). Τὸν κανόνα τῆς διὰ τῆς ψήφου τῶν πλειόνων ἐκδόσεως καθιεροῖ ὁ νόμος καὶ ὡς πρὸς τὰς ἀποφάσεις ὅλων τῶν πολυμελῶν ποινικῶν δικαστηρίων (ἄρθρ. 395. 420. 462. 664. 533. 535 Ποιν. Δικ.). Τί ὅμως θέλει συμβῇ ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν πλείονες τῶν δύο γνωμῶν ἐκφρασθῶσι, καὶ ἕνεκα τούτου ὑπὲρ οὐδεμιᾶς αὐτῶν σχηματίζεται πλειοψηφία; Τοιαύτην τινὰ περίπτωσιν προβλέπουσι τ' ἄρθρ. 178 καὶ 179 Πολιτ. Δικ. καθ' ἃ οἱ ἀποτελοῦντες τὴν ἀσθενεστέραν μειοψηφίαν ὀφείλουσι νὰ συμφωνήσωσι μὲ μίαν τῶν ἐπικρατεστέρων γνωμῶν, ἐν περιπτώσει δὲ ἰσοψηφίας συμπαραλαμβάνεται νέος δικαστὴς, καὶ συζητεῖται ἐκ νέου ἡ ὑπόθεσις.

Ἡ Ποινικὴ Δικονομία σιωπᾷ ἐντελῶς περὶ τῆς περιπτώσεως ταύτης, καὶ ἐπομένως ἀμφιβολίαι ἐγείρονται περὶ τοῦ πρακτέου. Πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῶσιν ἐξ ἀναλογίας αἱ ἀνωτέρω διατάξεις τῆς Πολιτ. Δικονομίας; Ὁ Helie (τόμος 7 σελ. 549) ἀποκρούει τὴν ἐξ ἀναλογίας ταύτην ἐφαρμογὴν διὰ τὸν λόγον, ὅτι αἱ ποινικαὶ ἀποφάσεις στηρίζονται ἐπὶ τῆς αὐστηρᾶς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου καὶ ἐπὶ τῆς βεβαιότητος τῆς ἐνοχῆς τῶν κατηγορουμέ-

νων, ὅθεν ὅταν δὲν ἦναι βεβαία ἡ πεποίθησις τῶν δικαστῶν, δὲν δύναται νὰ ἐπέλθῃ καταδίκη. Τ' αὐτὰ φρονεῖ καὶ ὁ Κωστῆς διδάσκων (σελ. 345), ὅτι ἐν περιπτώσει ἰσοψηφίας ἐπικρατεῖ ἡ ὑπὲρ τοῦ κατηγορουμένου εὐνοϊκωτέρα γνώμη· ὡς ἰσοψηφίαν δὲ θεωρεῖ πᾶσαν διαίρεσιν τῶν ψήφων, ἐξ ἧς ἀποβαίνει ἀδύνατος ὁ σχηματισμὸς πλειοψηφίας. Ἐν τούτοις φρονοῦμεν, ὅτι ἡ περὶ ἧς πρόκειται ἐξ ἀναλογίας ἐφαρμογὴ εἶναι ἀναπόφευκτος ἀνάγκη, διότι τί ἄλλο δυνάμεθα νὰ πράξωμεν, ἂν ἐκ τῶν τριῶν δικαστῶν τοῦ συμβουλίου ὁ εἷς γνωμοδοτῇ ὑπὲρ τῆς ἀθωώσεως, ὁ ἕτερος ὑπὲρ τῆς προσωρινῆς παύσεως τῆς κατηγορίας, καὶ ὁ τρίτος ὑπὲρ τῆς παραπομπῆς; Νὰ παραδεχθῶμεν τὴν ὑπὲρ τοῦ κατηγορουμένου εὐνοϊκωτέραν γνώμην; Ἀλλ' εἶναι λογικὸν νὰ γείνῃ δεκτὴ ἡ περὶ ἀθωώσεως τοῦ κατηγορουμένου γνώμη ἑνὸς δικαστοῦ ἐνῷ ἐκ τῶν λοιπῶν δύο εἷς μὲν προτείνει τὴν προσωρινὴν παῦσιν τῆς καταδιώξεως, ἕτερος δὲ καὶ αὐτὴν τὴν παραπομπὴν τοῦ κατηγορουμένου; Τὸ ἄτοπον τῆς γνώμης ταύτης θέλει γείνει ἔτι καταφανέστερον, ἂν ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν συμβῇ τοιαύτη διαίρεσις τῶν γνωμῶν, καὶ εἷς μὲν δικαστὴς γνωμοδοτήσῃ ὑπὲρ τῆς ἀθωώσεως, δύο δὲ ὑπὲρ τῆς προσωρινῆς παύσεως, καὶ ἕτεροι δύο ὑπὲρ τῆς παραπομπῆς. Πρὸς ἀποφυγὴν τῶν τοιούτων ἀτόπων ὀρθότερον εἶναι νὰ παραδεχθῶμεν τὴν ἐξ ἀναλογίας ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας. Περὶ τῶν ἐντεῦθεν δυναμένων νὰ προκύψωσι ζητημάτων ἰδὲ Οἰκονομ. ἔκδοσ. γ'. σελ. 250—251.

800. Περὶ τοῦ περιεχομένου τῶν ποινικῶν ἀποφάσεων, καὶ ἑπομένως καὶ τῶν βουλευμάτων, τρία τινὰ διατάσσουσι τὰ ἄρθρ. 79 καὶ 81 Ποιν. Δικ. ὅτι πρέπει νὰ ἐκτίθενται ἐγγράφως, ὅτι πρέπει νὰ ἦναι αἰτιολογημέναι, καὶ ὅτι πρέπει νὰ περιέχωσι τὸ ἐφαρμοζόμενον ἄρθρον τοῦ νόμου. Τὸ ἄρθρ. 182 Πολ. Δικ. περιέχει ἀκριβεστέρας περὶ τοῦ περιεχομένου τῶν πολιτικῶν ἀποφάσεων διατάξεις, ἃς ἡ πρακτικὴ ἐφαρμόζει καὶ εἰς τὰς ποινικὰς ἀποφάσεις, διότι προκύπτουσιν ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τῶν ἀποφάσεων ἐν γένει. Κατὰ συνέπειαν τὰ βουλεύματα, περὶ ὧν ἰδίως ἐνταῦθα πρόκειται, πρέπει ν' ἀναφέρωσι. 1) Τὴν σύνθεσιν τοῦ συμβουλίου, ἤγουν τὰ ὀνόματα τῶν ἀποτελούντων τὸ συμ-

βούλιον δικαστῶν, τοῦ εἰσαγγελέως καὶ τοῦ γραμματέως· αἱ ἐν τέλει τοῦ βουλεύματος ὑπογραφαὶ τῶν ἀνωτέρω δὲν ἀναπληροῦσι τὴν μνείαν τῶν ὀνομάτων αὐτῶν (Helie No 3134).

2) Τὸ ἱστορικὸν τῆς ὑποθέσεως, ἤγουν τὸ καταγγελθὲν ἀδίκημα, τὰ κατηγορηθέντα πρόσωπα, καὶ τὰ ἐκδοθέντα τυχὸν ἐντάλματα φυλακίσεως ἢ κατασχετήρια· καλὸν εἶναι νὰ γίνηται μνεία καὶ περὶ τῆς γενομένης τυχὸν παραστάσεως τοῦ παθόντος ὡς πολιτικῶς ἐνάγοντος· ταῦτα πάντα ἐκτίθενται πολλάκις εἰς τὴν πρότασιν τοῦ εἰσαγγελέως, ἥτις χρησιμεύει τότε καὶ ὡς ἱστορικὸν τοῦ βουλεύματος.

3) Τὴν πρότασιν τοῦ εἰσαγγελέως, ὡς καὶ τὴν τοῦ ἰδιώτου κατηγόρου, ὁσάκις ὑπάρχει τοιοῦτος. Καὶ θεωρεῖται μὲν ὡς ἀρκοῦσα καὶ ἡ ἁπλῆ ἐν τῷ βουλεύματι μνεία, ὅτι ὑπεβλήθη πρότασις τοῦ εἰσαγγελέως (Helie No 3133), παρ' ἡμῖν ὅμως ἐν τῇ πρακτικῇ συνειθίζεται ν' ἀντιγράφηται ἐν τῷ βουλεύματι ὁλόκληρος ἡ πρότασις τοῦ εἰσαγγελέως, θεωροῦμεν δὲ ὠφελιμωτάτην τὴν συνήθειαν ταύτην τὸ μὲν, διότι πολλάκις τὰ βουλεύματα ἀναφέρονται καθ' ὁλοκληρίαν εἰς τοὺς λόγους τῆς προτάσεως τοῦ εἰσαγγελέως, τὸ δὲ, διότι, καὶ ὅταν τὰ συμβούλια ἐκθέτωσιν ἰδίους λόγους, καλὸν εἶναι νὰ ἐκτίθενται ἐν τῷ βουλεύματι οἱ διάφοροι τρόποι, ὑφ' οὓς ἐξετιμήθη ἡ ἀνάκρισις, ἵνα εὐκολύνηται καὶ ὁ κατηγορούμενος εἰς τὴν ὑποβολὴν τῶν μέσων τῆς ὑπερασπίσεώς του πρὸς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν.

801. Τὰ βουλεύματα πρέπει νὰ περιέχωσι· 4) τοὺς λόγους, ἐφ' ὧν τὸ συμβούλιον ἐστηρίχθη· διάφοροι δύνανται νὰ ἦναι κατὰ τὰς περιπτώσεις οἱ λόγοι οὗτοι, πάντοτε ὅμως πρέπει νὰ ἦναι σαφεῖς, ὡρισμένοι καὶ ἔχοντες ὡς ἀναγκαίαν συνέπειαν τὸ συμπέρασμα τοῦ συμβουλίου. Καὶ ὅταν μὲν τὸ συμβούλιον ἀποφαίνηται, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνῃ κατηγορία, πρέπει ν' ἀναφέρῃ, ἢ ὅτι οὐδεμία προέκυψεν ἔνδειξις κατὰ τοῦ κατηγορουμένου, ἢ ὅτι ἡ πρᾶξις δὲν εἶναι ἀξιόποινος κτλ. Ὅταν δὲ παύῃ πρὸς καιρὸν τὴν καταδίωξιν, πρέπει ν' ἀναφέρῃ ἀκριβῶς τὰς προκυπτούσας ἐκ τῆς ἀνακρίσεως κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ἐνδείξεις, διότι οὕτω μόνον δικαιολογεῖται ἡ ἐκ τῆς προσωρινῆς παύσεως τῆς καταδιώξεως προσγινομένη εἰς τὸν κατηγορούμε-

νον μορφὴ, καὶ διότι, ἵνα ἀποφανθῇ, ἂν προέκυψαν βραδύτερον νέαι ἐνδείξεις, πρέπει νὰ ἦναι γνωστὸν ποίας τοιαύτας ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὸ συμβούλιον. Τέλος ὅταν παραπέμπῃ τὸ συμβούλιον, πρέπει οὐ μόνον ν' ἀναφέρῃ λεπτομερῶς πάσας τὰς κατὰ τοῦ κατηγορουμένου προκυπτούσας ἐνδείξεις, ἀλλὰ νὰ ἀποφαίνηται συγχρόνως, ὅτι θεωρεῖ ταύτας ὡς ἀποχρώσας πρὸς ὑποστήριξιν κατηγορίας ἐπὶ ὡρισμένῳ ἀδικήματι, καὶ ν' ἀντιγράφῃ ἐν τῷ βουλεύματι τὰ ἄρθρα τοῦ Ποινικοῦ Νόμου, τὰ προβλέποντα καὶ τιμωροῦντα τὸ ἀδίκημα τοῦτο.

802. Τὰ βουλεύματα πρέπει νὰ περιέχωσι· 5) τὸ διατατικὸν, ἐν ᾧ ἐκτὸς τῆς ἀποφάνσεως, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνῃ κατηγορία, ὅτι παύει αὕτη πρὸς καιρὸν, ὅτι παραπέμπεται ὁ κατηγορούμενος, πρέπει ν' ἀναφέρηται ὅσον ἔνεστιν ὡρισμένως καὶ τίς ἐστὶν ὁ κατηγορούμενος, καὶ ποῖον τὸ ἀποδιδόμενον αὐτῷ ἀδίκημα. Καὶ καθ' ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὸ πρόσωπον τοῦ κατηγορουμένου παρατηροῦμεν, ὅτι καλὸν εἶναι ν' ἀναφέρηται ἐν τῷ βουλεύματι τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον αὐτοῦ, ὁ τόπος τῆς γεννήσεως καὶ κατοικίας του, ἡ ἡλικία του καὶ τὸ ἐπάγγελμά του, ἀλλ' ἂν ἡ ἀνάκρισις δὲν κατώρθωσε ν' ἀνακαλύψῃ ἅπαντα ταῦτα, ὡς ἀρκοῦσα δήλωσις τοῦ κατηγορουμένου πρέπει νὰ θεωρηθῇ πᾶσα περιγραφὴ αὐτοῦ προλαμβάνουσα τὰς περὶ τῆς ταυτότητός του ἀμφιβολίας· διὰ τοῦτο, ἂν ὁ κατηγορούμενος συνελήφθη ἐπ' αὐτοφώρῳ, καὶ εὑρίσκηται εἰς τὰς χεῖρας τῆς δικαιοσύνης, καὶ ἡ ἐντελὴς ἄγνοια τοῦ ὀνόματος καὶ τῆς κατοικίας του δὲν βλάπτει, διότι οὐδεμία δύναται νὰ ἐγερθῇ περὶ τῆς ταυτότητός του ἀμφιβολία (Helie No 2914).

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ ἀποδιδόμενον ἀδίκημα παρατηροῦμεν, ὅτι καὶ ἐπὶ ἀθωωτικῶν βουλευμάτων εἶναι ἀναγκαία ἡ ἀκριβὴς αὐτοῦ περιγραφὴ, καὶ ὁ δυνατὸς προσδιορισμὸς τοῦ τόπου καὶ χρόνου τῆς διαπράξεώς του, ἵνα γνωρίζωμεν διὰ ποίαν πρᾶξιν ἠθωώθη ὁ κατηγορούμενος, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ παραπεμπτικῶν εἶναι ἀναγκαιότερα ταῦτα πάντα, διότι πρέπει νὰ προκύπτῃ ἐκ τοῦ βουλεύματος, ὅτι ἡ πρᾶξις, δι' ἣν παραπέμπεται ὁ κατηγορούμενος νὰ δικασθῇ, περιέχει ὅλα τὰ πρὸς ὕπαρξιν ἀδικήματος ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ νόμου ἀπαιτούμενα στοιχεῖα, διὸ καὶ

εἰς τὸ διατακτικὸν τῶν τοιούτων βουλευμάτων ἐκτίθενται ἅπαντα τὰ στοιχεῖα ταῦτα διὰ τῶν αὐτῶν ἐκφράσεων, ἃς περιέχουσι τὰ σχετικὰ ἄρθρα τοῦ ποινικοῦ νόμου.

Τὰ βουλεύματα πρέπει τέλος νὰ περιέχωσι· 6) τὰς ὑπογραφὰς τῶν ἀποτελούντων τὸ συμβούλιον δικαστῶν καὶ τοῦ γραμματέως. Ῥητὴ εἶναι περὶ τούτου ἡ διατάξις τοῦ ἄρθρ. 88 Ποιν. Δικ. ὅπερ θέλομεν ἑρμηνεύσει πραγματευόμενοι περὶ ἀποφάσεων.

803. Ἕνεκα τῆς μυστικότητος τῶν συνεδριάσεων τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου, οὐδὲ τὰ βουλεύματα αὐτοῦ ἀπαγγέλλονται δημοσίως, ἀλλ' ἁπλῶς ἐκδίδονται. Καὶ τὸ περὶ δημοσιεύσεως τῶν ἀποφάσεων ἄρθρ. 77 Ποιν. Νόμ. (Ἀπόφ. 45 τοῦ 1842 Ἀρ. Πάγου), καὶ τὸ περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου ἄρθρ. 93 τοῦ Συντάγ. οὐδέποτε ἐθεωρήθησαν ἐφαρμοζόμενα εἰς τὰ βουλεύματα. Θεωροῦνται δὲ ταῦτα ὡς ἐκδεδομένα, ἅμα ἀντιγραφῶσιν εἰς τὸ καθαρὸν, καὶ ὑπογραφῶσιν ὑπὸ τῶν ἐκδόντων αὐτά. Ὁ γραμματεὺς βεβαιοῖ ἐν τῷ βουλεύματι τὸν χρόνον, καθ' ὃν συνεπληρώθησαν τ' ἀνωτέρω, ἤτοι τὸν χρόνον τῆς ἐκδόσεως τῶν βουλευμάτων. Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ χρόνου τούτου εἶναι λίαν οὐσιώδης, διότι ἐκ τούτου ἄρχεται ἡ προθεσμία τῆς ἀνακοπῆς.

804. Ἐξ ἀναλογίας τοῦ περὶ τῶν δικαστηρίων ἄρθρ. 88 Ποιν. Δικ. συντάσσονται πρακτικὰ περί τε τῆς εἰς τὸ συμβούλιον ὑποβολῆς τῶν ὑποθέσεων, καὶ περὶ τῆς ἐφ' ἑκάστης αὐτῶν διασκέψεως τοῦ συμβουλίου. Περὶ τῶν πρακτικῶν θέλομεν ἐκθέσει τὰ δέοντα ἐν τῷ ἑπομένῳ βιβλίῳ τῆς πραγματείας ἡμῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ τῆς κατὰ τῶν βουλευμάτων ἀνακοπῆς.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

805. Τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν δικάζει εἰς πρῶτον βαθμόν.
806. Κατὰ τίνων βουλευμάτων ἐπιτρέπεται ἀνακοπή.
807. Τίνες ἔχουσι δικαίωμα ἀνακοπῆς; Εἰσαγγελεῖς. Οἱ παρ' ἐφέταις;
808. Συνέχεια. Κατηγορούμενοι. Ἰδιῶται κατήγοροι.
809. Συνέχεια. Πολιτικῶς ἐνάγοντες.
810. Ἀνακοπὴ διὰ πληρεξουσίου.
811. Προθεσμία ἀνακοπῆς. Ἔναρξις αὐτῆς.
812. Ὑπολογισμὸς αὐτῆς. Ἐπέκτασις αὐτῆς.
813. Αἱ πρὸς ἔναρξιν αὐτῆς κοινοποιήσεις γίνονται ἄνευ ἀναβολῆς.
814. Πρέπει καὶ νὰ συνταχθῇ ἐντὸς τῆς προθεσμίας ἡ ἀνακοπή. Ἀπόδειξις τούτου.
815. Ἡ ἀνακοπὴ γίνεται παρὰ τῷ γραμματεῖ.
816. Ἕτεραι διατυπώσεις ἀνακοπῆς.
817. Δύνανται οἱ ἀνακόπτοντες λαβεῖν γνῶσιν δικογραφίας;
818. Εἰδοποιοῦνται περὶ τῆς ἀνακοπῆς οἱ λοιποὶ διάδικοι;
819. Ἀποτελέσματα ἀνακοπῆς.
820. Ἀνασταλτικὸν ἀποτέλεσμα. Ἀναστέλλει τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ ἀκροατήριον.
821. Ἀναστέλλει τὴν ἀποφυλάκισιν καὶ τὴν κατάργησιν τοῦ κατασχετηρίου.
822. Δὲν ἀναστέλλει τὴν σύλληψιν καὶ προφυλάκισιν.
823. Ἀλλὰ καὶ τὴν ἀποφυλάκισιν δὲν ἀναστέλλει πάντοτε.
824. Ἀποτέλεσμα μεταβιβαστικόν.
825. Συνέπειαι αὐτοῦ ἐπὶ ἀνακοπῆς εἰσαγγελέως.
826. Αἱ αὐταὶ συνέπειαι ἐπὶ ἀνακοπῆς ἰδιώτου κατηγόρου καὶ πολιτικῶς ἐνάγοντος.
827. Συνέπειαι αὐτοῦ ἐπὶ ἀνακοπῆς κατηγορουμένου. Ἐν Γαλλίᾳ οὐδέποτε χειροτερεύει ἡ θέσις αὐτοῦ ἐκκαλοῦντος.
828. Ἡ ἀρχὴ αὕτη ἐφαρμοστέα ἐπὶ τῆς προκειμένης ἀνακοπῆς.
829. Ἀντίκρουσις ἐναντίας γνώμης.
830. Ἄκυρος ἢ ἐκπρόθεσμος ἀνακοπὴ ἔχει ἀνασταλτικὸν ἀποτέλεσμα;
831. Ἔχει μεταβιβαστικόν;
832. Συνέπειαι τῆς ἀπὸ τῆς ἀνακοπῆς παραιτήσεως τοῦ εἰσαγγελέως. Ἐπίσης τοῦ κατηγορουμένου.
833. Συνέχεια. Τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος. Τοῦ ἰδιώτου κατηγόρου.

---

805. Τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν δικάζει περὶ τῆς ὑποθέσεως εἰς πρῶτον βαθμόν. Κατὰ τῶν βουλευμάτων του ἐπιτρέπεται ἔφεσις ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν, ὅπερ

δικάζει ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως εἰς δεύτερον καὶ τελευταῖον βαθμόν. Ὡς ἡ Γαλ. Ποιν. Δικονομία, οὕτω καὶ ἡ ἡμετέρα ὀνομάζουσιν οὐχὶ ὀρθῶς τὴν ἔφεσιν ταύτην *ἀνακοπὴν* (opposition).

Πραγματευόμενοι περὶ τῆς ἀνακοπῆς ταύτης ἐν τῷ προκειμένῳ κεφαλαίῳ, ἀνάγκη νὰ ἐξετάσωμεν διαδοχικῶς· α) κατὰ τίνων βουλευμάτων ἐπιτρέπεται αὕτη· β) ὑπὸ τίνων διαδίκων γίνεται· γ) ἐντὸς ποίας προθεσμίας· δ) κατὰ ποίας διατυπώσεις· καὶ ε) ποῖα ἀποτελέσματα παράγει.

806. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 260 Ποιν. Δικ. ἀνακοπὴ κατὰ τῶν βουλευμάτων ἐπιτρέπεται εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ ἄρθρ. 251 ἀριθ. 1. 2, καὶ 4 ἤγουν ὁσάκις τὸ συμβούλιον ἀποφαίνεται, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνῃ κατηγορία, ὁσάκις παύει προσωρινῶς τὴν καταδίωξιν, καὶ ὁσάκις παραπέμπει τὸν κατηγορούμενον εἰς τὸ ἀκροατήριον· ὅθεν οὐχὶ καὶ ὁσάκις τὸ συμβούλιον διατάσσει περαιτέρω ἀνάκρισιν (ἄρθρ. 251 ἐδ. 3). Ῥητῶς ὁ Ἄρ. Πάγος ἀπεφάσισεν, ὅτι δὲν συγχωρεῖται οὔτε ἀνακοπὴ οὔτε ἀναίρεσις κατὰ βουλεύματος διατάττοντος τὴν ἔκδοσιν ἐντάλματος προφυλακίσεως (Ἀποφ. 147 τοῦ 1857. 115 τοῦ 1859. 17 τοῦ 1861). Τοὐναντίον ἀπεφάσισεν, ὅτι ἐπιτρέπεται ἀνακοπὴ κατὰ τοῦ βουλεύματος, τοῦ ἐκδοθέντος ἐπὶ διαφωνίας μεταξὺ εἰσαγγελέως καὶ ἀνακριτοῦ, καὶ παραδεχθέντος τὴν γνώμην τούτου, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀξιόποινον, διότι τὸ τοιοῦτον βούλευμα εἶναι ὅλως ἀθωωτικὸν (Ἀπόφ. 40 τοῦ 1860).

Ἀλλὰ κατὰ τῶν βουλευμάτων, δι' ὧν κηρύσσεται ἀπαράδεκτος ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 788), ἐπιτρέπεται ἀνακοπή; Φρονοῦμεν, ὅτι ἐπιτρέπεται, διότι μόνον ὁσάκις τὸ συμβούλιον διατάσσει περαιτέρω ἀνάκρισιν, ἤγουν δὲν ἀπεκδύεται τῆς ὑποθέσεως, ἀπαγορεύεται ἡ ἀνακοπὴ, ἐνῷ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν τὸ συμβούλιον, κηρύσσον τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν ἀπαράδεκτον, ἀπεκδύεται τῆς ὑποθέσεως, καὶ πᾶσα περὶ αὐτῆς καταδίωξις παύει· ὥστε τὸ τοιοῦτον βούλευμα πρέπει νὰ ἐξομοιωθῇ μὲ τὰ ἀθωωτικά.

Ἐντεῦθεν δυνάμεθα νὰ σχηματίσωμεν τὸν κανόνα, ὅτι ἀνακοπὴ ἐπιτρέπεται καθ' ὅλων τῶν ὁριστικῶν βουλευμάτων τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν, δι' ὧν τὸ συμβούλιον τοῦτο

ἐξαντλεῖ τὴν ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως δικαιοδοσίαν του, καὶ ἀπεκδύεται αὐτῆς.

807. Κατὰ τὸ αὐτὸ ἄρθρ. 260 Ποιν. Δικ. δικαίωμα πρὸς ἀνακοπὴν ἔχουσιν οἱ εἰσαγγελεῖς, οἱ ἰδιωτικοὶ κατήγοροι, οἱ κατηγορούμενοι καὶ οἱ πολιτικῶς ἐνάγοντες.

Διὰ τῆς ἐκφράσεως εἰσαγγελεῖς ἐννοεῖ προφανῶς τὸ ἄρθρον μόνους τοὺς παρὰ πρωτοδίκαις εἰσαγγελεῖς, οὐχὶ δὲ καὶ τοὺς παρ' ἐφέταις, διότι, ὡς ἐν ἀριθ. 24 καὶ 26 εἴδομεν, οἱ παρὰ πρωτοδίκαις εἰσαγγελεῖς ἐξασκοῦσι τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν κατὰ τὸ στάδιον τῆς προδικασίας, τούτους ῥητῶς ὀνομάζουσι τὰ περὶ ἀνακρίσεως ἄρθρ. 17. 149. 152. 153. 156. 157. 161. 162. Ποιν. Δικ. (1), οὗτοι λαμβάνουσι μέρος εἰς τὴν συγκρότησιν τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 799), καὶ οὗτοι ἐν περιπτώσει παραπομπῆς εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον ἀποστέλλουσι τὰ ἔγραφα εἰς τὸν παρ' ἐφέταις εἰσαγγελέα (ἄρθρ. 261 Ποιν. Δικ.). Μετεχειρίσθη δὲ ὁ νόμος πληθυντικὸν ἀριθμὸν, διότι τοιοῦτον μετεχειρίσθη καὶ περὶ τῶν λοιπῶν διαδίκων, ἀλλ' οὐδόλως δύναται νὰ ἐξαχθῇ ἐντεῦθεν, ὅτι ἐσκόπει νὰ χορηγήσῃ δικαίωμα ἀνακοπῆς καὶ εἰς ἄλλους ἐκτὸς τῶν παρασταθέντων κατὰ τὴν δίκην διαδίκων, οἷος καὶ ὁ παρὰ πρωτοδίκαις εἰσαγγελεύς.

Ἀλλ' ἂν καὶ τὸ ἄρθρ. 260 Ποιν. Δικ. εἰς μόνον τὸν παρὰ πρωτοδίκαις εἰσαγγελέα χορηγῇ δικαίωμα ἀνακοπῆς, δὲν δύναταί τις νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι ἔχει καὶ ὁ παρ' ἐφέταις εἰσαγγελεὺς τοιοῦτον δικαίωμα δυνάμει τοῦ ἄρθρ. 13 Ποιν. Δικ., καθ' ὃ εἰς αὐτὸν ἐναπόκειται ἡ ὑπερτάτη διεύθυνσις τῶν περὶ τὴν ἀνάκρισιν, καὶ τοῦ ἄρθρ. 15 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ εἰς τὸν ἴδιον ἀνήκει ἡ ἐπιτήρησις πάντων τῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως; Ἐν Γαλλίᾳ, ἔνθα τὸ ἄρθρ. 135 instr. crim. ῥητῶς εἰς μόνον τὸν παρὰ πρωτοδίκαις εἰσαγγελέα χορηγεῖ τὸ τῆς ἀνακοπῆς δικαίωμα, παρεδέχθησαν οὐχ ἧττόν τινες, ὅτι ἔχει τοιοῦτον καὶ ὁ παρ' ἐφέταις εἰσαγγελεὺς, τὴν δὲ γνώμην ταύτην ὑποστηρίζει καὶ παρ' ἡμῖν ὁ Κωστῆς (σελ. 442 σημ. 2). Θεωροῦμεν ὅμως ὀρθοτέραν τὴν

(1) Καθ' ἃ τοὐλάχιστον διορθοῦνται ὑπὸ τῶν ἐκδοτῶν τῶν Ἑλληνικῶν Κωδήκων.

ἀντίθετον γνώμην, ἣν καὶ ἐν Γαλλίᾳ ὁ Helie διὰ μακρῶν ὑποστηρίζει (No 2924). Εἴδομεν ἐν ἀριθ. 22, ὅτι ὁ νόμος ἀνέθηκε μὲν ἐν γένει τὴν ἐξάσκησιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς εἰς τὴν εἰσαγγελίαν, διήρεσεν ὅμως τὰς ἐν τῇ ἐξασκήσει περιεχομένας ἐργασίας, καὶ διένειμεν αὐτὰς μεταξὺ τῶν ἐπὶ τῆς εἰσαγγελίας ὑπαλλήλων εἰς τρόπον, ὥστε ἕκαστος αὐτῶν ἔχει διαγεγραμμένα ἐκ τῶν προτέρων ὑπὸ τοῦ νόμου καθήκοντα νὰ ἐκπληρώσῃ· ἂν λοιπὸν, ὡς ἀπεδείξαμεν ἀνωτέρω, τὸ ἄρθρ. 260 Ποιν. Δικον. εἰς τὸν παρὰ πρωτοδίκαις εἰσαγγελέα χορηγῇ τὸ τῆς ἀνακοπῆς δικαίωμα, δὲν δυνάμεθα, ἄνευ ῥητῆς διατάξεως τοῦ νόμου, ν' ἀποδώσωμεν δικαίωμα τοιοῦτον καὶ εἰς τὸν παρ' ἐφέταις εἰσαγγελέα. Ὡς τοιαύτη διάταξις δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ χορηγοῦσα εἰς τὸν παρ' ἐφέταις εἰσαγγελέα τὸ δικαίωμα τῆς διευθύνσεως τῶν ἀνακρίσεων καὶ τῆς ἐπιτηρήσεως τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, διότι ἐν τῷ δικαιώματι τούτῳ περιέχεται τὸ τοῦ δίδειν παραγγελίας καὶ ὁδηγίας πρὸς ἐξάσκησιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, καὶ ἐπομένως καὶ πρὸς ἐνέργειαν ἀνακοπῆς, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὸ τοῦ ἐνεργεῖν αὐτοπροσώπως πράξεις ἐξασκήσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ἢ ἀνακριτικάς. Ἐκτὸς τούτου, ἂν ἐχορήγει ὁ νόμος καὶ εἰς τὸν παρ' ἐφέταις εἰσαγγελέα δικαίωμα ἀνακοπῆς, ἤθελε τάξει καὶ προθεσμίαν μακροτέραν, διότι ἐντὸς 24 ὡρῶν εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐξασκήσῃ τὸ δικαίωμα τοῦτο ὁ παρ' ἐφέταις εἰσαγγελεὺς, προκειμένου περὶ τῶν ἐκτὸς τῆς ἕδρας τοῦ ἐφετείου πρωτοδικείων.

808. Τὸ ἄρθρ. 260 Ποιν. Δικ. χορηγεῖ δικαίωμα ἀνακοπῆς καὶ εἰς τὸν κατηγορούμενον, τὸν ἰδιώτην κατήγορον καὶ τὸν πολιτικῶς ἐνάγοντα. Περὶ τοῦ πρώτου οὐδὲν ἔχομεν νὰ παρατηρήσωμεν. Περὶ τοῦ ἰδιώτου κατηγόρου παρατηροῦμεν, ὅτι ἔχει δικαίωμα ἀνακοπῆς, εἴτε ἔλαβε μέρος εἰς τὴν συγκρότησιν τοῦ συμβουλίου, εἴτε μή· ῥητὴ εἶναι ἡ περὶ τούτου διάταξις τοῦ ἄρθρ. 260 Ποιν. Δικον. « εἴτε παρευρέθησαν εἰς τὴν συζήτησιν, εἴτε μή· » ἡ διάταξις μάλιστα αὕτη μόνον εἰς τὸν ἰδιώτην κατήγορον δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ, διότι ἐκ τῆς θελήσεώς του ἐξήρτηται νὰ παρασταθῇ ἢ οὐ ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου, ἐνῷ ἐκ τῶν λοιπῶν διαδίκων ὁ μὲν εἰσαγγελεὺς ἀναγκαίως θὰ λάβῃ μέρος

εἰς τὴν συγκρότησιν τοῦ συμβουλίου, ὁ δὲ κατηγορούμενος καὶ ὁ πολιτικῶς ἐνάγων οὐδέποτε δύνανται νὰ παρευρεθῶσιν ἐνώπιον αὐτοῦ.

809. Περὶ δὲ τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος παρατηροῦμεν, ὅτι ἀπενεμήθη αὐτῷ τὸ τῆς ἀνακοπῆς δικαίωμα, ἐπὶ τῷ τέλει τοῦ νὰ ὑπάρχῃ, ἐκτὸς τοῦ εἰσαγγελέως, καὶ δεύτερος φρουρὸς ἐπιτηρῶν τὰ βουλεύματα τοῦ συμβουλίου, καὶ προλαμβάνων τὴν διὰ τελεσιδικίας ἀπόσβεσιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἕνεκεν ἀδρανείας τῆς εἰσαγγελίας· ἑπομένως καὶ διὰ τῆς ἀνακοπῆς τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ μεταβιβάζεται εἰς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν, καθ' ὅσον μάλιστα οὐδέποτε, ὡς εἴδομεν (ἀριθ. 798), τὰ συμβούλια ἀποφαίνονται περὶ τῶν πολιτικῶν ἀπαιτήσεων. Παρατηροῦμεν προσέτι, ὅτι μόνος ὁ πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ βουλεύματος παρασταθεὶς ὡς πολιτικῶς ἐνάγων ἔχει δικαίωμα ἀνακοπῆς, διότι τὸ ἄρθρ. 260, ἀναφέρον μεταξὺ τῶν ἐχόντων δικαίωμα ἀνακοπῆς κατὰ τοῦ βουλεύματος καὶ τὸν πολιτικῶς ἐνάγοντα, προϋποθέτει, ὅτι εἶχε παρασταθῇ ὡς τοιοῦτος πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ βουλεύματος (Helie No 2929). Παρατηροῦμεν τέλος, ὅτι ἔχει δικαίωμα ἀνακοπῆς ὁ πολιτικῶς ἐνάγων καὶ ἀνήλικος ἂν ἦναι (ἰδὲ ἀριθ. 99).

810. Οἱ κατηγορούμενοι, ἰδιῶται κατήγοροι καὶ πολιτικῶς ἐνάγοντες δύνανται ν' ἀνακόψωσιν ἢ αὐτοπροσώπως, ἢ καὶ διὰ πληρεξουσίου ἔχοντος εἰδικὴν πρὸς τοῦτο πληρεξουσιότητα. Ὁ ἁπλοῦς διορισμός τινος ὡς ἀντικλήτου δὲν ἀρκεῖ βεβαίως, ἵνα τῷ χορηγήσῃ τὸ πρὸς ἀνακοπὴν δικαίωμα. Εἰς τοὺς ἐν φυγοδικίᾳ διατελοῦντας κατηγορουμένους ἠρνήθη ποτὲ τὸ συμβούλιον τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν τὸ δικαίωμα τῆς διὰ πληρεξουσίου ἐνεργείας τῆς ἀνακοπῆς (Εὐρετ. τόμ. 5 σελ. 353), ἀλλ' ἡ ἀντίθετος νομολογία ἐπεκράτησε.

Τίς ὅμως δύναται νὰ διορισθῇ τοιοῦτος πληρεξούσιος πρὸς ἐνέργειαν ἀνακοπῆς. Ἀπαιτεῖται νὰ ἦναι ὁ τοιοῦτος ἐκ τῶν ἐν ἄρθρ. 91 Πολ. Δικ. ἀναφερομένων προσώπων, ἢ δύναται νὰ διορισθῇ καὶ πᾶς ἄλλος; Τὰ ἄρθρ. 25 καὶ 26 Ποιν. Δικ. μόνον προκειμένου περὶ τῆς ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίας ἀπαιτοῦσι τὴν διὰ συνηγόρου παράστασιν τοῦ κατηγορουμένου· τοὐναντίον

τὸ ἄρθρ. 152 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ ἡ μήνυσις δύναται νὰ γείνῃ καὶ διὰ πληρεξουσίου, οὐδένα τίθησι περιορισμὸν ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τούτου. Ἐντεῦθεν ἐξάγομεν, ὅτι τὰ αὐτὰ ἰσχύουσι καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τοῦ πρὸς ἐνέργειαν ἀνακοπῆς βουλεύματος πληρεξουσίου, ἤγουν, ὅτι δύναται νὰ διορισθῇ τοιοῦτος καὶ μὴ δικηγόρος ἢ συγγενής.

811. Τὴν προθεσμίαν, ἐντὸς τῆς ὁποίας πρέπει νὰ γείνῃ ἡ ἀνακοπὴ, ὁρίζει τὸ ἄρθρ. 260 εἰς εἴκοσι τέσσαρας ὥρας ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ βουλεύματος. Τὴν διάταξιν ταύτην ἐφαρμόζει κατὰ γράμμα ἡ νομολογία προκειμένου περὶ ἀνακοπῆς τοῦ εἰσαγγελέως, διότι οὗτος εἶναι εἰς θέσιν νὰ μανθάνῃ ἀκριβῶς τὰ περὶ τῆς ἐκδόσεως τῶν βουλευμάτων, καὶ ἐπομένως νὰ προβαίνῃ ἐγκαίρως εἰς ἐνέργειαν τῆς ἀνακοπῆς καὶ ἐντὸς τῶν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως 24 ὡρῶν (Ἀποφ. σμε τοῦ 1838 καὶ 45 τοῦ 1842 Ἀρ. Πάγου). Προκειμένου ὅμως περὶ τῶν λοιπῶν διαδίκων ἡ νομολογία καθιέρωσεν, ὅτι ἡ πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμία ἄρχεται ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τοῦ βουλεύματος, ὀρθῶς σκεφθεῖσα, ὅτι ἡ κατὰ γράμμα ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου ἤθελε καταστήσει ὅλως ἰδανικὸν τὸ εἰς αὐτοὺς χορηγούμενον δικαίωμα, μὴ δυναμένους ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον νὰ μανθάνωσι τὴν ἔκδοσιν τῶν βουλευμάτων ἐντὸς τῆς βραχυτάτης πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίας (Ἀποφ. υνε τοῦ 1840 Ἀρ. Πάγου). Καὶ τὴν ἀρχὴν ὅμως ταύτην δὲν ἐφήρμοσεν ἡ νομολογία ἀδιακρίτως ὡς πρὸς ἅπαντας τοὺς ἀνωτέρω διαδίκους, ἀλλὰ καθ' ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὸν κατηγορούμενον ἀναγκαίως ἀπῄτησε πάντοτε τὴν κοινοποίησιν τοῦ βουλεύματος εἰς τὸν ἀντίκλητόν του, ἢ ἐν ἐλλείψει εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον, καὶ ἂν κατοικῇ ἐκτὸς τῆς ἕδρας τοῦ δικαστηρίου (Ἀποφ. ρκ τοῦ 1837 Ἀρ. Πάγου), καθ' ὅσον ὅμως ἀφορᾷ τὸν πολιτικῶς ἐνάγοντα καὶ τὸν ἰδιώτην κατήγορον (1), ἡ νομολογία ἐθεώρησεν ἀναγκαίαν τὴν κοινοποίησιν τοῦ βουλεύματος, ἵνα ἀρχίσῃ ἡ τῆς ἀνακοπῆς προθεσμία, μόνον ὁσάκις κατοικοῦσιν ἐν τῇ ἕδρᾳ τοῦ δικαστηρίου, ἢ διώρισαν αὐτόθι ἀντίκλητον, οὐχὶ δὲ καὶ ὁσάκις

(1) Τοῦτον ἡ ὑπ' ἀριθ. 20 τοῦ 1847 Ἀποφ. Ἀρ. Πάγου ἐξομοιοῖ ἐντελῶς μὲ τὸν εἰσαγγελέα ὡς πρὸς τὴν προθεσμίαν τῆς ἀνακοπῆς, σκεπτομένη, ὅτι ἄρχεται αὕτη πάντοτε ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως.

δὲν κατοικοῦσι μὲν ἐν τῇ ἕδρᾳ τοῦ δικαστηρίου, παρέλειψαν δὲ τὸν διορισμὸν ἀντικλήτου αὐτόθι· εἰς τοιαύτην περίπτωσιν οὐδεμία μὲν ἀπαιτεῖται κατὰ τὴν νομολογίαν πρὸς αὐτοὺς κοινοποίησις, τρέχει δὲ ἡ προθεσμία τῆς ἀνακοπῆς ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ βουλεύματος (Ἀποφ. 40 τοῦ 1848 113 τοῦ 1853).

Ἡ διάκρισις αὕτη στηριζομένη εἰς τὰ περὶ ἀντικλήτων ἄρθρ. 27 291 ἐδ. 2 304 Ποιν. Δικον. καθ' ἃ ὀφείλουσι μὲν οἱ πολιτικῶς ἐνάγοντες καὶ ἰδιῶται κατήγοροι νὰ διορίζωσιν ἀντίκλητον, ἵνα γίνωνται αὐτῷ αἱ ἀναγκαῖαι κοινοποιήσεις, ἐκ τῆς παραλείψεως τῶν ὁποίων οὐδεμία ἐπέρχεται συνέπεια ἐν περιπτώσει μὴ διορισμοῦ ἀντικλήτου, δὲν ὀφείλουσιν ὅμως καὶ οἱ κατηγορούμενοι, ἀλλὰ δικαίωμα μόνον ἔχουσι πρὸς τοῦτο, (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 780) εἶναι ὀρθοτάτη, καὶ συντελεῖ εἰς ταχεῖαν περαίωσιν τῶν ὑποθέσεων, δυναμένων τῶν εἰσαγγελέων νὰ ἐνεργῶσι τάχιστα ὅλας τὰς ἀναγκαίας κοινοποιήσεις, καὶ νὰ προκαλῶσιν οὕτω τὴν ἔναρξιν τῆς πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίας.

812. Ἡ πρὸς ἀνακοπὴν εἰκοσιτετράωρος προθεσμία ἄρχεται, κατὰ τὰς ῥητὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 260 Ποιν. Δικ. ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐκδόσεως τοῦ βουλεύματος, ἐντεῦθεν ἕπεται, ὅτι μετὰ παρέλευσιν τῆς ἡμέρας ταύτης ἄρχεται ἡ προθεσμία τῆς ἀνακοπῆς, καὶ ἐπομένως διαρκεῖ καθ' ὅλην τὴν ἐπαύριον, οἱαδήποτε καὶ ἂν ᾖναι ἡ ὥρα, καθ' ἣν τὸ βούλευμα ἐξεδόθη ἢ ἐκοινοποιήθη· τοῦτο ὑποστηρίζεται καὶ ἐκ τοῦ ὅτι οὕτως ὑπολογίζει ὁ νόμος τὴν εἰκοσιτετράωρον προθεσμίαν εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ἄρθρ. 145. 163. 190. Ποιν. Δικον. (Ἀποφ. 109 τοῦ 1842 Ἀρ. Πάγου) (Κωστῆς σελ. 443 σημ. 3 Helie No 2934). Ἂν ἡ ἐπαύριον ᾖναι ἑορτάσιμος, περιλαμβάνεται εἰς τὴν προθεσμίαν; Ἐν ταῖς πολιτικαῖς δίκαις, ὁσάκις ἡ τελευταία ἡμέρα τῆς προθεσμίας εἶναι ἑορτάσιμος, δὲν περιλαμβάνεται εἰς τὴν προθεσμίαν κατὰ τὸ ἄρθρ. 193 Πολ. Δικ. τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν, καίπερ σιωπώσης τῆς Ποιν. Δικονομίας, διότι ἡ ἀνακοπὴ γίνεται ἐνώπιον τοῦ γραμματέως, τὰ δικαστικὰ ὅμως γραφεῖα κατὰ τὰς ἑορτὰς ἐπὶ 3 μόνον ὥρας πρέπει νὰ μένωσιν ἀνοικτὰ (ἄρθρ. 125 Ὀργαν. Δικαστ.), ἐπομένως δὲν ἤθελον ἔχει οἱ διάδικοι πλήρη τὴν προ-

θεσμίαν τῶν 24 ὡρῶν, ἂν ἀναγκαίως ὑπεχρεοῦντο νὰ ἐνεργήσωσι τὴν ἀνακοπὴν των τὴν ἐπαύριον τῆς ἐκδόσεως ἢ κοινοποιήσεως τοῦ βουλεύματος, προκειμένου δὲ περὶ προθεσμίας τοσοῦτον βραχείας, πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ πᾶσα διασταλτικὴ ἑρμηνεία.

Εἴδομεν, ὅτι ἡ περὶ ἧς πρόκειται προθεσμία ἄρχεται πάντοτε ἀπὸ τῆς εἰς τὸν κατηγορούμενον κοινοποιήσεως τοῦ βουλεύματος, καὶ ὅταν ἀκόμη κατοικῇ μακρὰν τῆς ἕδρας τοῦ δικαστηρίου, δὲν διώρισε δὲ αὐτόθι ἀντίκλητον. Ἐντεῦθεν ἕπεται, ὅτι εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην περίπτωσιν ἀναγκαίως πρέπει νὰ ἐπεκτείνηται ἡ πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμία ἀναλόγως τῆς ἀποστάσεως τῆς κατοικίας τοῦ κατηγορουμένου ἀπὸ τῆς ἕδρας τοῦ δικαστηρίου, διότι ἄλλως ἤθελεν εἶσθαι ἀδύνατον πολλάκις νὰ ἐνεργήσῃ ὁ κατηγορούμενος τὴν ἀνακοπήν του ἐντὸς τῶν 24 ὡρῶν. Τὸ μέτρον τῆς ἐπεκτάσεως προσδιορίζει τὸ ἄρθρ. 163 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ προστίθεται μία ἡμέρα διὰ πᾶσαν ἀπόστασιν τεσσάρων μυριομέτρων.

813. Αἱ πρὸς τοὺς διαδίκους ἀναγκαῖαι κοινοποιήσεις τοῦ βουλεύματος ἐνεργοῦνται ἐπιμελείᾳ τοῦ εἰσαγγελέως, διότι εἰς αὐτὸν ἀνατίθεται ἡ ἐκτέλεσις τῶν βουλευμάτων καὶ ἐν γένει τῶν ποινικῶν ἀποφάσεων (Helie No 2939). Πρέπει δὲ νὰ γίνωνται ὅσον ἔνεστι ταχύτερον πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ κατηγορουμένου, διατελοῦντος τυχὸν προφυλακισμένου, καὶ πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ταχύτητος τῆς ἀπονομῆς τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης. Παρετηρήθη ἰδίως, ὅτι οἱ εἰσαγγελεῖς παραλείπουσι πολλάκις τὴν κοινοποίησιν τοῦ βουλεύματος πρὸς τοὺς πολιτικῶς ἐνάγοντας ἕνεκεν ἀγνοίας τῆς παραστάσεώς των, ἐντεῦθεν δὲ ἐπέρχεται τὸ ἄτοπον νὰ ἐνεργῶνται πολλάκις ἐμπροθέσμως ἀνακοπαὶ μετὰ παρέλευσιν πολλοῦ χρόνου ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ βουλεύματος, καὶ μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς δι' αὐτοῦ διατασσομένης ἀποφυλακίσεως τοῦ κατηγορουμένου. Πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἀτοπημάτων τούτων καλὸν εἶναι νὰ σημειοῦται εἰς τὸ ἐξώφυλλον τῆς δικογραφίας ὡς διάδικος καὶ ὁ πολιτικῶς ἐνάγων, καὶ νὰ γίνηται μνεία τῆς παραστάσεώς του ἐν τῷ ἱστορικῷ τοῦ βουλεύματος (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 800).

814. Ἐντὸς τῆς ἄνω προθεσμίας πρέπει νὰ συνταχθῇ ἡ ἀ-

νακοπή· δὲν ἀρκεῖ, ὅτι ἐδήλωσέ τις ἐμπροθέσμως, ὅτι θ' ἀνακόψῃ τὸ βούλευμα (Helie No 2938). Ἐν Γαλλίᾳ παραδέχονται, ὅτι ἐκ τῆς ἀνακοπῆς πρέπει νὰ προκύπτῃ, ὅτι ἐμπροθέσμως ἐγένετο αὕτη, καὶ ἑπομένως θεωροῦσιν ὡς ἄκυρον τὴν ἀχρονολόγητον ἀνακοπήν, διότι δὲν ἐξάγεται ἐξ αὐτῆς, ὅτι ἐγένετο ἐμπροθέσμως (Helie No 2951). Ἀλλὰ φρονοῦμεν συμφώνως πρὸς τὰ ἐν ἀριθ. 427 ἐκτεθέντα, ὅτι παρ' ἡμῖν δύναται ν' ἀποδειχθῇ καὶ δι' ἄλλων μέσων τὸ ἐμπρόθεσμον τῆς ἀνακοπῆς, οἷον διὰ τῆς χρονολογίας τοῦ ἐγγράφου, δι' οὗ ὁ γραμματεὺς τὴν ἀποστέλλει εἰς τὸν εἰσαγγελέα.

815. Κατὰ τὰς ῥητὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 260 Ποιν. Δικ. ἡ ἀνακοπὴ γίνεται παρὰ τῷ γραμματεῖ τοῦ δικαστηρίου τῶν πλημμελειοδικῶν· καὶ δὲν ὁρίζει μὲν ῥητῶς τὸ ἄρθρον τίνος πλημμελειοδικείου, ἀλλ' ἐκ τοῦ συνόλου προκύπτει, ὅτι ἐννοεῖ τὸν γραμματέα τοῦ πλημμελειοδικείου, οὗ τὸ συμβούλιον ἐξέδοτο τὸ βούλευμα. Ἐν τούτοις ἡ νομολογία τῶν ἐφετείων παραδέχεται καὶ ἀνακοπὰς συνταχθείσας ἐνώπιον γραμματέως ἄλλου πλημμελειοδικείου, ἐπιεικῶς καὶ φιλανθρώπως ἑρμηνεύουσα τὸν νόμον, ἵνα ἀπαλλάξῃ τοὺς διαδίκους ἐπιπόνων ὁδοιπορίων καὶ συντάξεως πληρεξουσίων, ὧν ἡ ἐνέργεια καθίσταται πολλάκις ἀδύνατος ἐντὸς τῆς βραχυτάτης πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίας.

816. Περὶ τῶν διατυπώσεων, καθ' ἃς ἐνεργεῖται ἡ ἀνακοπή, τὸ ἄρθρ. 260 περιέχει διατάξεις εὑρισκομένας εἰς ἀντίφασίν τινα. Κατὰ τὸ ἐδ. β' τοῦ ἄρθρου τούτου τὸ τῆς ἀνακοπῆς ἔγγραφον παραδίδεται εἰς τὸν γραμματέα τοῦ δικαστηρίου τῶν πλημμελειοδικῶν. Κατὰ τὸ ἐδ. γ' τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου «ἡ περὶ τούτου συνταχθησομένη ἔκθεσις πρέπει νὰ περιέχῃ τοὺς λόγους τῆς ἀνακοπῆς καὶ νὰ ἦναι ὑπογεγραμμένη ἀπὸ τὸν ἀνακόπτοντα καὶ τὸν γραμματέα τοῦ δικαστηρίου.» Ἐκ τοῦ ἐδ. β' ἠδύνατό τις νὰ ἐξαγάγῃ, ὅτι δικόγραφον ἀνακοπῆς πλῆρες, ἤγουν περιέχον τοὺς λόγους τῆς ἀνακοπῆς καὶ ὑπογεγραμμένον, πρέπει νὰ παραδώσῃ ὁ ἀνακόπτων εἰς τὸν γραμματέα, ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τίς ἡ ἀνάγκη νὰ συνταχθῇ περὶ τούτου ἔκθεσις περιέχουσα τοὺς λόγους τῆς ἀνακοπῆς; ἤρκει προφανῶς ἔκθεσις βεβαιοῦσα τὴν παράδοσιν. Ἐκ τῆς ἀνάγκης λοιπὸν τῆς

μνείας τῶν λόγων τῆς ἀνακοπῆς ἐν τῇ ἐκθέσει, τῇ συνταχθείσῃ ὑπὸ τοῦ γραμματέως, πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι οὐδεμίαν ἀξίαν ἔχει τὸ ἀνωτέρω *ἔγγραφον τῆς ἀνακοπῆς*, ὅτι ἐν αὐτῷ δύνανται μόνον νὰ ἐκτεθῶσιν οἱ λόγοι τῆς ἀνακοπῆς, ἵνα ἀντιγράψῃ αὐτοὺς ὁ γραμματεὺς εἰς τὴν ἔκθεσιν, καὶ ὅτι καὶ ἄνευ τοῦ ἐγγράφου τούτου δύναται ὁ ἀνακόπτων νὰ ἐκθέσῃ προφορικῶς τοὺς λόγους τῆς ἀνακοπῆς πρὸς τὸν γραμματέα, ἵνα τοὺς περιλάβῃ οὗτος εἰς τὴν ἔκθεσιν.

817. Πρὸς ἀνεύρεσιν τῶν λόγων τῆς ἀνακοπῆς δύνανται νὰ λάβωσιν οἱ ἀνακόπτοντες γνῶσιν τῆς δικογραφίας; Ἐννοεῖται, ὅτι τὸ ζήτημα λύεται καταφατικῶς ὡς πρὸς τὸν εἰσαγγελέα καὶ τὸν ἅπαντα τὰ δικαιώματα τοῦ εἰσαγγελέως ἔχοντα ἰδιώτην κατήγορον. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν πολιτικῶς ἐνάγοντα πρέπει, φρονοῦμεν, νὰ λυθῇ ἀποφατικῶς, διότι κατὰ κανόνα ἡ ἀνάκρισις εἶναι μυστική, καὶ ἐπομένως ἀπαιτεῖται ῥητὴ διάταξις τοῦ νόμου, ἵνα ἐπιτραπῇ διαδίκῳ τινὶ νὰ λάβῃ γνῶσιν αὐτῆς, τοιαύτη δὲ δὲν ὑπάρχει ὡς πρὸς τὸν πολιτικῶς ἐνάγοντα, διότι τὸ ἄρθρ. 303 ἐπιτρέπει μὲν αὐτῷ νὰ παρευρίσκηται εἰς τὰς ἀνακριτικὰς πράξεις, ἀλλ' ἐξαιρεῖ τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων καὶ κατηγορουμένων, οὐδεμία δὲ ἄλλη διάταξις τῷ ἐπιτρέπει νὰ λαμβάνῃ γνῶσιν τῶν τῆς δικογραφίας ἐγγράφων. Ἡ αὐτὴ λύσις πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν κατηγορούμενον, διότι καὶ ῥητῶς τὸ μὲν ἄρθρ. 165 Ποιν. Δικ. χορηγεῖ εἰς τοῦτον τὸ δικαίωμα νὰ λαμβάνῃ γνῶσιν τῶν ἐγγράφων μόνον ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς εἰς τὸ ἀκροατήριον κλήσεως, προκειμένου περὶ εἰσαγωγῆς τῆς ὑποθέσεως ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον, τὸ δὲ ἄρθρ. 273 Ποιν. Δικ. τῷ ἐπιτρέπει ἐπίσης νὰ λαμβάνῃ γνῶσιν τῶν ἐγγράφων ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τοῦ κατηγορητηρίου, προκειμένου περὶ παραπομπῆς εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον. Μόνον προκειμένου περὶ παραπομπῆς εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον δύναται νὰ γεννηθῇ ἀμφιβολία τις, διότι τὸ προβλέπον τὴν περίπτωσιν ταύτην ἄρθρ. 257 Ποιν. Δικ. χορηγεῖ τοῖς κατηγορουμένοις καὶ συνηγόροις αὐτῶν τὰ ἐν τῷ ἄρθρ. 165 Ποιν. Δικ. δικαιώματα «ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀναπομπῆς.» Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀμφιβολία αὕτη ἐκλείπει, ἂν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ὅτι

τὸ ἄρθρον τοῦτο, πρὶν ἡ χορηγήσῃ τοῖς κατηγορουμένοις τὸ ἀνωτέρω δικαίωμα, ὁμιλεῖ περὶ κλήσεως αὐτῶν εἰς τὸ ἀκροατήριον, ἥτις προϋποτίθησι τελεσίδικον ἤδη εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον παραπομπήν, ἐπομένως ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοιαύτης τινὸς, ἤτοι τελεσιδίκου παραπομπῆς, δύναται καὶ ὁ κατηγορούμενος νὰ λάβῃ γνῶσιν τῶν ἐγγράφων. Ἔπειτα πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ παραδεχθῇ τις, ὅτι ὁ νόμος, προκειμένου περὶ παραπομπῆς εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον, ἐπέτρεψεν ἐξαιρετικῶς νὰ λαμβάνῃ ὁ κατηγορούμενος γνῶσιν τῶν ἐγγράφων καὶ πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς προθεσμίας τῆς ἀνακοπῆς, ἐνῷ προκειμένου περὶ παραπομπῆς εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον μόνον ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τοῦ κατηγορητηρίου τὸ ἐπέτρεψε; Ποῖος ὁ λόγος τοιαύτης διακρίσεως; Ἂν ἐπρόκειται νὰ καθιερωθῇ ἐξαίρεσίς τις χάριν τοῦ δικαιώματος τῆς ὑπερασπίσεως, δὲν ἦτο φυσικώτερον νὰ καθιερωθῇ τοιαύτη προκειμένου περὶ τῆς εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον παραπομπῆς;

Οὔτε λοιπὸν ὁ πολιτικῶς ἐνάγων, οὔτε ὁ κατηγορούμενος ἔχουσι δικαίωμα νὰ λάβωσι γνῶσιν τῶν ἐγγράφων πρὸς ἐνέργειαν τῆς ἀνακοπῆς. Ἀλλὰ δὲν δύναται ἆρά γε ὁ εἰσαγγελεὺς νὰ ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς τοῦτο, ὅταν πεισθῇ, ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐπέλθῃ ἐντεῦθεν κίνδυνός τις περὶ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας; Ἐν Γαλλίᾳ, ἔνθα οὐδεμία ῥητὴ τοῦ νόμου διάταξις καθιέρωσε τὸν κανόνα τῆς μυστικότητος τῆς ἀνακρίσεως, ὑπάρχει ὅμως τὸ ἄρθρ. 302 instr. crim. ὁρίζον τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν δύναται ὁ κατηγορούμενος νὰ λάβῃ γνῶσιν τῆς δικογραφίας, καὶ τὸ ἄρθρ. 217 instr. crim. ἐπιτρέπον εἰς τὸν πολιτικῶς ἐνάγοντα καὶ τὸν κατηγορούμενον νὰ ὑποβάλλωσιν ὑπομνήματα πρὸς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν, λύουσι καταφατικῶς τὸ ζήτημα τοῦτο παραδεχόμενοι, ὅτι οὐ μόνον ὁ παρὰ πρωτοδίκαις καὶ ὁ παρ' ἐφέταις εἰσαγγελεὺς δύνανται ν' ἀνακοινώσωσι τὴν δικογραφίαν εἰς τοὺς ἀνωτέρω διαδίκους, ἀλλὰ καὶ τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν δύναται νὰ διατάξῃ τοιαύτην ἀνακοίνωσιν (Helie Νο 3078—3081). Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ ὕπαρξις παρ' ἡμῖν διατάξεως καθιερούσης τὴν μυστικότητα τῆς ἀνακρίσεως (ἄρθρ. 72 Ποιν. Δικ.), καὶ ἡ μὴ ὕπαρξις διατάξεως χορηγούσης ῥητῶς εἰς τοὺς

διαδίκους τὸ δικαίωμα νὰ ὑποβάλλωσιν ὑπομνήματα, καθιστῶσιν ὀρθοτέραν παρ' ἡμῖν τὴν ἀντίθετον γνώμην, ἣν καὶ ἐν Γαλλίᾳ τινὲς ὑποστηρίζουσι, στηριζόμενοι εἰς τὸν λόγον, ὅτι προβλέψαντος τοῦ νόμου περὶ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν δύνανται οἱ διάδικοι νὰ λάβωσι γνῶσιν τῆς δικογραφίας, δὲν δυνάμεθα ν' ἀναθέσωμεν τὸ ζήτημα τοῦτο εἰς τὴν αὐθαίρετον κρίσιν τῶν εἰσαγγελέων ἢ καὶ τῶν συμβουλίων.

818. Περὶ τῆς ὑπό τινος τῶν διαδίκων γενομένης ἀνακοπῆς πρέπει νὰ εἰδοποιῶνται οἱ λοιποί; Ὁ νόμος δὲν ἀπαιτεῖ τοιαύτην εἰδοποίησιν, οὐχ ἧττον λίαν ὠφέλιμον θεωροῦμεν νὰ προβαίνωσιν οἱ εἰσαγγελεῖς εἰς τοιαύτην πρὸς τοὺς κατηγορουμένους καὶ τοὺς πολιτικῶς ἐνάγοντας, ἵνα ὑποβάλλωσιν οὗτοι ἐγγράφως πρὸς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν τὰς ἀναγκαίας πρὸς ὑποστήριξιν τῶν δικαιωμάτων των παρατηρήσεις, καὶ ἐπέρχηται οὕτως ἡ ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις ἀκριβὴς ἐξέτασις τῆς ὑποθέσεως (Κωστῆς σελ. 444 σημ.)

819. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 262 Ποιν. Δικ. ἡ ἀνακοπὴ ἔχει ἀναστέλλουσαν δύναμιν καὶ διευθύνεται πρὸς τὸ συμβούλιον τοῦ δικαστηρίου τῶν ἐφετῶν.

Διὰ τοῦ ἄρθρου τούτου, καὶ διὰ τοῦ ἄρθρου 357, καθ' ὃ ἡ ἔκκλησις διευθύνεται εἰς τὸ δικαστήριον τῶν πλημμελειοδικῶν καὶ ἔχει ἀναστέλλουσαν δύναμιν, ὁ νομοθέτης ἀπέδωκεν εἰς τὰς κατὰ τὴν ποινικὴν διαδικασίαν ἐνεργουμένας ἐφέσεις, ὅσα ἀποτελέσματα ἔχουσιν αἱ κατὰ τὴν πολιτικὴν δικονομίαν ἐνεργούμεναι, ἤγουν τὸ ἀνασταλτικὸν καὶ μεταβιβαστικόν. Ἀλλ' ἐνῷ ἐν τῇ Πολιτικῇ Δικονομίᾳ ὁ νομοθέτης ἐκανόνισεν ὁπωσδήποτε ἀκριβέστερον τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα (ἄρθρ. 760—763 Πολ. Δικ.), ἐνταῦθα περιωρίσθη εἰς ἁπλῆν ἀναγραφὴν αὐτῶν, ἐντεῦθεν δὲ πολλαὶ ἀναφύονται δυσκολίαι.

820. Τὸ ἀνασταλτικὸν ἀποτέλεσμα, ὡς ἐξάγεται καὶ ἐκ τῆς γραμματικῆς σημασίας τῆς λέξεως καὶ ἐκ τῶν σχετικῶν διατάξεων τῆς Πολ. Δικονομίας, ἐμποδίζει τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἐκκαλουμένου βουλεύματος. Ἀλλ' ἡ ἐκτέλεσις αὕτη συνίσταται, προκειμένου μὲν περὶ παραπεμπτικῶν βουλευμάτων, εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ δικαστήριον, εἰς ὃ παραπέμ-

φθη, προκειμένου δὲ περί τε παραπεμπτικῶν καὶ ἀθωωτικῶν βουλευμάτων, εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῶν δι' αὐτῶν διατασσομένων μέτρων ὡς πρὸς τὴν προσωπικὴν ἐλευθερίαν τῶν κατηγορουμένων. Ἐρωτᾶται λοιπὸν ἐμποδίζει ἡ ἀναστέλλουσα δύναμις τῆς ἀνακοπῆς ἀμφότερα ταῦτα, ἤγουν καὶ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ τὴν πραγματοποίησιν τῶν ἀφορώντων τὴν προσωπικὴν ἐλευθερίαν μέτρων;

Οὐδεμία οὐδέποτε ὑπεβλήθη ἀμφιβολία περὶ τοῦ ὅτι ἡ ἀνακοπὴ ἐμποδίζει τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ ἀκροατήριον, οὐδὲ ἦτο δυνατὸν νὰ ὑποβληθῇ τοιαύτη, διότι πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ εἰσαχθῇ ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸ ἀκροατήριον, ἐνῷ διὰ τῆς ἀνακοπῆς ὑποβάλλεται εἰς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν ἡ ὀρθότης τῆς παραπομπῆς; Θεωροῦμεν μάλιστα προφανὲς, ὅτι, ἂν καὶ ὁ νόμος δὲν προέβλεψε ῥητῶς περὶ τούτου, καὶ ἡ προθεσμία τῆς ἀνακοπῆς ἐμποδίζει τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ ἀκροατήριον, διότι ἵνα ἐνεργηθῇ αὕτη ἀπαιτεῖται ν' ἀποφασισθῇ τελεσιδίκως ἡ παραπομπή. Ἑπομένως αἱ πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς προθεσμίας τῆς ἀνακοπῆς ἐνέργειαι τοῦ εἰσαγγελέως πρὸς εἰσαγωγὴν τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ ἀκροατήριον εἶναι ἄκυροι καὶ δὲν διακόπτουσι τὴν παραγραφήν.

821. Ἄλλως ὅμως ἔχουσι τὰ πράγματα καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν διὰ τοῦ βουλεύματος διατασσομένων περὶ τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας τοῦ κατηγορουμένου μέτρων. Ἐννοεῖται πρὸ πάντων, ὅτι ἐνταῦθα πρόκειται περὶ τῶν διὰ τῶν ἀθωωτικῶν ἢ παραπεμπτικῶν βουλευμάτων διατασσομένων τοιούτων μέτρων, διότι τὰ μὴ τοιαῦτα βουλεύματα οὐδόλως ὑπάγονται εἰς ἀνακοπὴν, καὶ ἐκτελοῦνται ἀμέσως. Τοιαῦτα μέτρα δύνανται νὰ διαταχθῶσι διὰ τῶν ἀθωωτικῶν καὶ παραπεμπτικῶν βουλευμάτων τὰ ἑξῆς· α) ἡ ἀποφυλάκισις τοῦ κατηγορουμένου· β) ἡ κατάργησις τῆς ἰσχύος τοῦ κατ' αὐτοῦ, φυγοδίκου καταστάντος, ἐκδοθέντος κατασχετηρίου· καὶ γ) ἡ σύλληψις καὶ προφυλάκισις τοῦ κατηγορουμένου. Ἐρωτᾶται ἤδη ἀκριβέστερον, ἀναστέλλεται ὅλων τούτων τῶν μέτρων ἡ ἐκτέλεσις διὰ τῆς ἀνακοπῆς;

Οὐδεμία ἀμφιβολία, ὅτι ἡ ἀνακοπὴ ἀναστέλλει τὴν ἐκτέλε-

σιν εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν, τὴν τῆς ἀποφυλακίσεως, διότι κατὰ τὸ ἄρθρ. 261 Ποιν. Δικ. ἐὰν διὰ τοῦ βουλεύματος διετάχθη ἡ ἀπόλυσις τοῦ κατηγορουμένου, διαμένει οὗτος εἰς τὴν φυλακὴν διαρκούσης τῆς πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίας, ὅθεν κατὰ μείζονα λόγον μετὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς ἀνακοπῆς. Τοῦτο ἐξάγεται προδήλως καὶ ἐκ τοῦ ἄρθρ. 542 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ ἡ ἀθωωτικὴ ἀπόφασις δὲν δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ εἰμὴ μετὰ παρέλευσιν τῆς πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίας.

Τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν καὶ εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν, καθ' ἣν διὰ τοῦ βουλεύματος κατηργήθη τὸ κατὰ τοῦ φυγοδικήσαντος ἐκδοθὲν κατασχετήριον. Καὶ διαρκούσης τῆς προθεσμίας τῆς ἀνακοπῆς κατὰ τοιούτου βουλεύματος, καὶ μετὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς ἀνακοπῆς δύναται νὰ συλληφθῇ καὶ τεθῇ εἰς τὰς φυλακὰς ὁ φυγόδικος δυνάμει τοῦ καταργηθέντος κατασχετηρίου, καὶ διότι κατὰ τὸ ἄρθρ. 542 Ποιν. Δικ. αἱ ἀθωωτικαὶ ἀποφάσεις δὲν ἐκτελοῦνται διαρκούσης τῆς πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίας, καὶ ἐπομένως κατὰ μείζονα λόγον μετὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς ἀνακοπῆς, καὶ διότι εἶναι ἄτοπον νὰ ἔχῃ ὁ ἀπειθήσας καὶ φυγοδικήσας κατηγορούμενος μείζονα δικαιώματα τοῦ προσελθόντος καὶ προφυλακισθέντος, καὶ νὰ μένῃ μὲν οὗτος ἐν τῇ φυλακῇ καὶ μετὰ τὴν ἀθώωσίν του, ν' ἀφίνηται δὲ ἐλεύθερος ὁ φυγόδικος. Ἀναστέλλει ἐπομένως ἡ ἀνακοπὴ καὶ τὴν περὶ καταργήσεως τοῦ κατασχετηρίου διάταξιν.

822. Μεγάλη ὅμως ἀμφισβήτησις ἠγέρθη, ἂν ἡ ἀνακοπὴ ἐμποδίζῃ τὴν ἐκτέλεσιν εἰς τὴν τρίτην περίπτωσιν, καθ' ἣν διετάχθη διὰ τοῦ βουλεύματος κατὰ πρῶτον ἡ σύλληψις καὶ προφυλάκισις τοῦ κατηγορουμένου. Ὑπὲρ τῆς καταφατικῆς γνώμης ἐπικαλοῦνται τὸ γράμμα τοῦ ἄρθρ. 262 Ποιν. Δικ. δι' οὗ ἀποδίδεται εἰς τὴν ἀνακοπὴν ἀνασταλτικὴ δύναμις ἄνευ οὐδεμιᾶς διακρίσεως.

Ἀλλὰ τὴν ἀποφατικὴν γνώμην καθιέρωσεν ὁ Ἄρειος Πάγος (Ἀπόφ. 9 τοῦ 1871) σκεφθείς, ὅτι ἡ περὶ φυλακίσεως διάταξις τοῦ βουλεύματος ἐξομοιοῦται ἐντελῶς μὲ τὸ περὶ προφυλακίσεως ἔνταλμα τοῦ ἀνακριτοῦ, ὅτι δὲν ὑπόκειται ὡς πρὸς τὴν διάταξιν ταύτην τὸ βούλευμα εἰς ἀνακοπήν, ὅπως δὲν ὑπόκειν-

ται καὶ τὰ πρὸ τοῦ πέρατος τῆς ἀνακρίσεως εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ ἄρθρ. 250 Ποιν. Δικ. ἐκδιδόμενα βουλεύματα, τὰ διατάσσοντα τὴν ἔκδοσιν ἐντάλματος φυλακίσεως, καὶ ὅτι ἐπομένως ἡ ἀνασταλτικὴ δύναμις τῆς ἀνακοπῆς ἀφορᾷ τὴν οὐσίαν τῆς ὑποθέσεως καὶ οὐχὶ τὴν περὶ προφυλακίσεως διάταξιν, ἥτις ἐκτελεῖται ἀμέσως.

Παραδεχόμεθα πληρέστατα τὴν γνώμην ταύτην, ἀλλὰ διστάζομεν περὶ τῆς ὀρθότητος τῶν ἐπιχειρημάτων, εἰς ἃ ὁ Ἀρ. Πάγος ἐστηρίχθη. Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ ἀπαγόρευσις τῆς ἀνακοπῆς τῶν βουλευμάτων εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ ἄρθρ. 250 Ποιν. Δικ. ἐξομοιοῦται μὲ τὴν κατὰ τὴν Πολ. Δικονομίαν ἀπαγόρευσιν τῆς ἐφέσεως τῶν προδικαστικῶν ἀποφάσεων, διετάχθη, ἵνα μὴ διασπᾶται ἡ συνέχεια τῆς ἀνακρίσεως, καὶ ἐκτείνεται μέχρι τῆς ἐκδόσεως τοῦ ὁριστικοῦ βουλεύματος, καὶ ὅτι ἐπομένως διὰ τῆς κατὰ τοῦ τοιούτου βουλεύματος ἀνακοπῆς δύνανται νὰ προσβληθῶσι καὶ τὰ εἰς τὰς ἀνωτέρω περιπτώσεις ἐκδοθέντα βουλεύματα. Ἐπίσης φρονοῦμεν, ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ περιορίσωμεν τὴν περὶ ἀνασταλτικῆς δυνάμεως τῆς ἀνακοπῆς γενικὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 262 Ποιν. Δικ. εἰς μόνην τὴν οὐσίαν τῆς ὑποθέσεως, ἤτοι τὴν μὴ εἰσαγωγὴν αὐτῆς εἰς τὸ ἀκροατήριον.

Καθ' ἡμᾶς, πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθοῦς ἐννοίας τοῦ ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 262 καθιερουμένου ἀνασταλτικοῦ ἀποτελέσματος, πρέπει νὰ διακρίνωμεν μεταξὺ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίας καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς γενομένης ἀνακοπῆς. Περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς προθεσμίας τῆς ἀνακοπῆς προβλέπει τὸ ἄρθρ. 261, ὃ ἀποδίδει εἰς τὴν προθεσμίαν ταύτην ἀναστέλλουσαν δύναμιν εἰς μόνην τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν διὰ τοῦ βουλεύματος διετάχθη ἡ ἀπόλυσις τοῦ κατηγορουμένου, διατάσσον, ὅτι διαμένει οὗτος εἰς τὴν φυλακὴν διαρκούσης τῆς πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίας. Ἐντεῦθεν ἕπεται, φρονοῦμεν, ὅτι εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν ἡ προθεσμία τῆς ἀνακοπῆς δὲν ἔχει ἀνασταλτικὴν δύναμιν, καὶ ὅτι διαρκούσης αὐτῆς δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ περὶ συλλήψεως καὶ προφυλακίσεως διάταξις τοῦ βουλεύματος. Τοιούτων ὄντων τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς προθεσμίας τῆς ἀνακοπῆς, δυνάμεθα ν' ἀποδώσωμεν

εὐρύτερα ἀποτελέσματα εἰς τὴν γενομένην ἤδη ἀνακοπήν; Καὶ εἰδικώτερον πρέπει ν' ἀποφυλακισθῇ μετ' αὐτὴν ὁ διαρκούσης τῆς προθεσμίας τῆς ἀνακοπῆς δυνάμει τοῦ βουλεύματος συλληφθείς; Πρέπει ν' ἀπαγορευθῇ τοῦ λοιποῦ ἡ σύλληψις τοῦ τοιούτου, ἐὰν δὲν εἶχε κατορθωθῇ διαρκούσης τῆς πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίας; Ὅσον καὶ ἂν εὑρύνωμεν τὸ ἀνασταλτικὸν τῆς ἀνακοπῆς ἀποτέλεσμα, δὲν δυνάμεθα, φρονοῦμεν, νὰ φθάσωμεν μέχρις ἀποφυλακίσεως τοῦ δυνάμει τοῦ βουλεύματος προφυλακισθέντος, διότι τὸ ἀνασταλτικὸν ἀποτέλεσμα ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἐνέργείας τῆς ἀνακοπῆς, δὲν ὑπάρχει δὲ ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 761 Πολ. Δικ. καθ' ἣν ἀνατρέχει μέχρι τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀποφάσεως. Τὴν μετὰ τὴν ἀνακοπὴν ἐκτέλεσιν τοῦ βουλεύματος ἠδύνατό τις νὰ θεωρήσῃ ὡς ἀπαγορευομένην ἕνεκα τῆς γενικῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 262, καθ' ἣν ἡ ἀνακοπὴ ἔχει ἀναστέλλουσαν δύναμιν, ἀλλ' ἐκ τῆς ἑρμηνείας ταύτης ἤθελεν ἐπέλθει ἡ παράλογος συνέπεια νὰ διαμένῃ μὲν ἐν τῇ φυλακῇ ὁ κατηγορούμενος, ὃν ὁλόκληρον τὸ συμβούλιον ἐκήρυξεν ἀθῷον, διότι εἶχεν ἐκδώσει κατ' αὐτοῦ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πρώτων ἐνδείξεων ἔνταλμα ὁ ἀνακριτὴς, ὅστις συμφωνεῖ ἤδη εἰς τὴν ἀποφυλάκισιν, νὰ διαμένῃ δὲ ἐλεύθερος ὁ κατηγορούμενος, ὃν ὁλόκληρον τὸ συμβούλιον, ἐν ᾧ καὶ ὁ ἀνακριτὴς, θεωροῦσι παραπεμπτέον εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον. Πρὸς ἀποφυγὴν τῆς παραλόγου ταύτης συνεπείας πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι, καθιερῶν ὁ νομοθέτης ἐν τῷ ἄρθρ. 262 Ποιν. Δικ. τὸ ἀνασταλτικὸν ἀποτέλεσμα τῆς ἀνακοπῆς, εἶχεν ὑπ' ὄψιν μόνον τὴν συνήθη περίπτωσιν, καθ' ἣν ὁ ἀνακριτὴς δὲν εἶχε παραλείψει νὰ ἐκδώσῃ τὰ ἀναγκαῖα ἐντάλματα, καὶ περὶ τῆς ὁποίας ῥητῶς εἶχε μεριμνήσει ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ 261, διαρκούσης τῆς προθεσμίας τῆς ἀνακοπῆς, καὶ ὅτι ἑπομένως ἐσκόπει μόνον νὰ ἐφαρμόσῃ ἁπλῶς καὶ μετὰ τὴν ἀνακοπὴν τὰ ἐκτεθέντα ἀνασταλτικὰ ἀποτελέσματα τῆς προθεσμίας τῆς ἀνακοπῆς, οὐχὶ δὲ νὰ παρεκτείνῃ ταῦτα καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν διὰ τοῦ βουλεύματος διατάσσεται ἡ προφυλάκισις.

823. Ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν περὶ ἀπολύσεως διατάξεων τοῦ βουλεύματος δὲν ἐπιφέρει, φρονοῦμεν, πάντοτε τὴν ἀναστολὴν ἡ

ἀνακοπὴ, ἀλλὰ τότε μόνον, ὅταν δι' αὐτῆς ἀντιτάσσηται ὁ ἀνακόπτων εἰς τὴν ἀπόλυσιν, καὶ ζητῇ τὴν τροποποίησιν τῆς περὶ τούτου διατάξεως τοῦ βουλεύματος, οὐχὶ δὲ καὶ ὅταν ἐπιζητῇ τὴν τροποποίησιν ἄλλων ἐπιβλαβῶν τῷ κατηγορουμένῳ διατάξεων αὐτοῦ. Οὕτω, φερ' εἰπεῖν, διαταχθείσης τῆς πρὸς καιρὸν παύσεως τῆς καταδιώξεως καὶ τῆς ἀποφυλακίσεως τοῦ κατηγορουμένου, δὲν ἀναστέλλει, φρονοῦμεν, τὴν ἀποφυλάκισιν ἡ ἀνακοπὴ τοῦ κατηγορουμένου ζητοῦντος τὴν πλήρη ἀθώωσίν του, διότι δὲν εἶναι λογικὸν νὰ ἔχωσι τοιαῦτα ἐπιβλαβῆ ἀποτελέσματα ἔνδικα μέσα χορηγούμενα τῷ κατηγορουμένῳ πρὸς βελτίωσιν τῆς τύχης του, καὶ ταύτην μόνην δυνάμενα νὰ ἔχωσιν ὡς συνέπειαν, ὡς ὅσον οὔπω θέλομεν ἐκθέσει πραγματευόμενοι περὶ τοῦ μεταβιβαστικοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἀνακοπῆς. Τὸ αὐτὸ φρονοῦμεν, καὶ ἂν ὁ εἰσαγγελεὺς εἰς ὁμοίαν περίπτωσιν ἐπιζητήσῃ δι' ἀνακοπῆς του τὴν πλήρη ἀθώωσιν τοῦ κατηγορουμένου, ἂν καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ἠδύνατο νὰ γεννήσῃ δισταγμὸν τὸ δυνατὸν, ὡς θὰ ἴδωμεν, τῆς χειροτερεύσεως τῆς θέσεως τοῦ κατηγορουμένου.

824. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ ἀνασταλτικοῦ ἀποτελέσματος. Συνέπειαι δὲ τοῦ μεταβιβαστικοῦ εἶναι, ὅτι ἡ ὑπόθεσις μεταβιβάζεται εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν, ὅπερ ἑπομένως καθίσταται ἁρμόδιον ν' ἀποφασίσῃ καὶ περὶ τοῦ παραδεκτοῦ τῆς ἀνακοπῆς, καὶ περὶ τῆς ὑποθέσεως κατ' οὐσίαν. Ἀλλὰ μεταβιβάζεται ὁλόκληρος ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν, οἱοσδήποτε καὶ ἂν ἦναι ὁ ἀνακόπτων διάδικος; Δύναται τὸ συμβούλιον τοῦτο νὰ ἐπιληφθῇ τῆς ὅλης ὑποθέσεως, καὶ ν' ἀποφασίσῃ ὅ,τι νομίσῃ περὶ αὐτῆς δίκαιον, καὶ ὅταν ἀκόμη οἱ ἀνακόπτοντες κατά τινων μόνον τῶν κεφαλαίων τοῦ βουλεύματος παραπονῶνται;

Εἰς τὴν πολιτικὴν δικαιοσύνην ὑπάρχει καθιερωμένη ἡ ἀρχὴ, ὅτι διὰ τῆς ἐφέσεως μεταβιβάζεται εἰς τὸ ἐφετεῖον μόνον ὅσον μέρος τῆς ἀποφάσεως ἐκκαλεῖται, ἤγουν εἰς δευτέραν φέρεται ἐξέτασιν, κατὰ τὸ λόγιον tantum devolutum quantum appelatum· ὅθεν ὑπαρχόντων πολλῶν κεφαλαίων ἐν τῇ ἀποφάσει, καί τινων ἐξ αὐτῶν ἐκκληθέντων, μόνον τῶν τελευταίων τού-

των ἡ ἐξέτασις μεταβιβάζεται εἰς τὸ ἐφετεῖον (Οἰκονομίδης ἔκδοσις Γ'. σελ. 779).

Ἡ ἀρχὴ αὕτη ἀπορρέουσα ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τοῦ ἐνδίκου μέσου τῆς ἐφέσεως ἐν γένει, πρέπει ἀναγκαίως νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ εἰς τὴν ποινικὴν δικαιοσύνην, καί περ σιωπῶντος τοῦ νόμου, διότι ἄλλως, ἂν πᾶσα ἀνακοπὴ μετεβίβαζεν εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν ὁλόκληρον τὴν ὑπόθεσιν, ἐφ' ἧς ἀπεφάσισε τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν, ἤθελεν ἐπέλθει τὸ ἄτοπον ἀποτέλεσμα νὰ μένῃ μετέωρος ἡ τύχη ἀθωωθέντων κατηγορουμένων, καὶ νὰ ἐξακολουθῇ ἡ προφυλάκισις τούτων διὰ μόνον τὸν λόγον, ὅτι ἀνέκοψεν ἕτερος παραπεμφθεὶς κατηγορούμενος ζητῶν τὴν ἀθώωσίν του· τοιοῦτον δὲ ἀποτέλεσμα οὐδεὶς, φρονοῦμεν, δύναται νὰ παραδεχθῇ. Ἀνάγκη μόνον νὰ συνδυάσωμεν τὴν ἀρχὴν ταύτην μὲ τὰς περὶ ἐξασκήσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς οὐσιώδεις διατάξεις τῆς Ποιν. Δικονομίας. Ἂς ἐξετάσωμεν ἰδιαιτέρως τὰς ἀνακοπὰς ἑκάστου τῶν διαδίκων.

825. Ὁ εἰσαγγελεὺς ἐξασκεῖ, ὡς εἴδομεν (ἀριθ. 27 ἑπομ.), τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς κοινωνίας, καὶ ἀποβλέπει εἰς μόνην τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας. Ἐντεῦθεν ἔπεται, ὅτι γενική τις καὶ ἄνευ περιορισμοῦ ἀνακοπὴ τοῦ εἰσαγγελέως κατὰ τοῦ βουλεύματος μεταβιβάζει εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν ὁλόκληρον τὴν ὑπόθεσιν, τὴν εἰς τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν ὑποβληθεῖσαν.

Ἀλλ' ἂν, ὑπαρχόντων πολλῶν κατηγορουμένων, ὁ εἰσαγγελεὺς περιορίσῃ τὴν ἀνακοπήν του ὡς πρός τινας τούτων, ἂν, φερ' εἰπεῖν, ἀθωωθέντων τῶν κατηγορουμένων Α καὶ Β, ὁ εἰσαγγελεὺς διὰ τὴν ἀθώωσιν μόνον τοῦ Α παραπονῆται, καὶ τούτου μόνον ζητῇ διὰ τῆς ἀνακοπῆς τὴν παραπομπὴν, παραδεχόμενος καθ' ὁλοκληρίαν τὸ βούλευμα ὡς πρὸς τὸν Β, μεταβιβάζεται ἡ ὑπόθεσις καὶ ὡς πρὸς τὸν τελευταῖον τοῦτον εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν, καὶ δύναται τοῦτο νὰ τὸν παραπέμψῃ; Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ ἀνωτέρω ἀρχὴ, καθ' ἣν τόσον μέρος τῆς ὑποθέσεως μεταβιβάζεται ὅσον ἐκκαλεῖται, ἐφαρμόζεται ἐνταῦθα πληρέστατα· τὸ βούλευμα δὲν ἀνεκόπη, κυρίως εἰπεῖν, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν Β, ἑπομένως οὗτος θεωρεῖται ὡς τελεσιδίκως ἀθωωθεὶς, οὐδὲ δύνα-

ται νὰ ἐξετάσῃ τὰ περὶ αὐτοῦ τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν συνεπείᾳ ἀνακοπῆς κατ' ἄλλου κατηγορουμένου ἀπευθυνομένης.

Ταῦτα ἐφαρμόζονται πληρέστατα καὶ ὅταν εἷς καὶ μόνος κατηγορούμενος ἠθωώθη διὰ δύο πράξεις, ὁ δὲ εἰσαγγελεὺς παραδεχόμενος τὴν ἀθώωσιν ὡς πρὸς τὴν μίαν πρᾶξιν, ἀνακόπτῃ τὸ βούλευμα ὡς πρὸς τὴν ἄλλην, διότι ἡ ἕνωσις καὶ συνεκδίκασις τῶν δύο κατηγοριῶν δὲν καταργεῖ τὸ αὐθύπαρκτον ἑκάστης, καὶ ἑπομένως τὸ περὶ ἑκάστης αὐτῶν μέρος τοῦ βουλεύματος, μὴ προσβληθὲν δι' ἀνακοπῆς, καθίσταται τελεσίδικον, ὡς καὶ ὅταν ἤθελον εἰσαχθῆ χωριστὰ αἱ καταδιώξεις.

Τί γίνεται ὅμως, ὅταν, μιᾶς καὶ μόνης ἀποδιδομένης εἰς τὸν κατηγορούμενον κατηγορίας, ὁ εἰσαγγελεὺς ἀνακόπτῃ ζητῶν τροποποίησίν τινα τοῦ βουλεύματος ὑπὲρ τοῦ κατηγορουμένου; Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ ἀνωτέρω ἀρχὴ οὐδόλως ἐφαρμόζεται, διότι ὁ εἰσαγγελεὺς ἐξασκεῖ τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς κοινωνίας καὶ πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας, αἱ δὲ ἰδιαίτεραι αὐτοῦ περὶ τοῦ βασίμου ἢ μὴ αὐτῆς πεποιθήσεις οὐδὲ τὴν εἰσαγγελίαν οὐδὲ τὰ δικαστήρια δεσμεύουσι, καὶ διότι διὰ τῆς ἀνακοπῆς τοῦ εἰσαγγελέως ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ ἐξακολουθεῖ ὑφισταμένη ἐκκρεμής, καὶ μεταβιβάζεται εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν, ὅπερ ἑπομένως δύναται νὰ τὴν ἐξετάσῃ ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις πρὸς τὸ συμφέρον τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀληθείας, χωρὶς νὰ ἐμποδίζηται ἀπὸ τὴν περὶ αὐτῆς γνώμην καὶ τὰς προτάσεις τοῦ ἀνακόπτοντος εἰσαγγελέως.

826. Τὰ περὶ τῆς ἀνακοπῆς τοῦ εἰσαγγελέως ἐκτεθέντα ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὴν ἀνακοπὴν τοῦ ἰδιώτου κατηγόρου, ὅστις, ὡς εἴδομεν, ἀναπληρῶν καθ' ὁλοκληρίαν τὸν εἰσαγγελέα ἔχει ὅλα τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, καὶ εἰς τὴν τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος, διότι καὶ οὗτος μόνον τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν μεταβιβάζει εἰς τὸ ἐφετεῖον διὰ τῆς ἀνακοπῆς του, καὶ ἑπομένως ἐξομοιοῦται ὡς πρὸς αὐτὴν τῷ εἰσαγγελεῖ.

827. Ἐρχόμεθα ἤδη εἰς τὴν ἀνακοπὴν τοῦ κατηγορουμένου. Ὁ κατηγορούμενος ἐνεργεῖ ὑπὲρ ἑαυτοῦ, ἑπομένως οὐδεὶς δύναται νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι ἡ ἀνακοπὴ τοῦ κατηγορουμένου μεταβιβάζει εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν τὴν ὑπόθεσιν καὶ ὡς πρὸς

ἄλλους κατηγορουμένους, περὶ τῶν ὁποίων ἀνακοπὴ δὲν ἐγένετο. Ἐπίσης ἀναμφίβολον εἶναι, ὅτι συνεπείᾳ ἀνακοπῆς κατηγορουμένου, παραπονουμένου διὰ τὴν παραπομπήν του ἐπὶ ἀδικήματί τινι, δὲν δύναται τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν νὰ ἐπιληφθῇ τῆς ὑποθέσεως ὡς πρὸς ἕτερον ἀδίκημα, δι' ὃ ὁ κατηγορούμενος ἠθωώθη. Ἂν ἡ ἀνακοπὴ τοῦ ὑπὲρ τῆς κοινωνίας ἐνεργοῦντος εἰσαγγελέως δὲν ἔχῃ, ὡς εἴδομεν, τοιαῦτα ἀποτελέσματα, δὲν δύναται νὰ ἔχῃ βεβαίως τοιαῦτα ἡ ἀνακοπὴ τοῦ ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἐνεργοῦντος κατηγορουμένου.

Τὸ ζήτημα καθίσταται μᾶλλον ἀμφίβολον, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐξουσίαν τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν ὡς πρὸς τὸ ἀδίκημα, δι' ὃ παραπονεῖται ὁ ἀνακόπτων κατηγορούμενος. Δύναται τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν νὰ ἐξετάσῃ τὸ ἀδίκημα τοῦτο ὑφ' ὅλας του τὰς ἐπόψεις, ὡς εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἀνακοπῆς τοῦ εἰσαγγελέως, καὶ ἐπομένως νὰ τροποποιήσῃ τὸ βούλευμα πρὸς βλάβην τοῦ κατηγορουμένου, ἢ ὀφείλει νὰ περιορισθῇ εἰς τὴν ἐκτίμησιν μόνων τῶν παραπόνων τοῦ ἀνακόπτοντος καὶ εἰς τὴν παραδοχὴν ἢ ἀπόρριψιν αὐτῶν;

Ἐν Γαλλίᾳ σταθερὰ νομολογία ἀρνεῖται εἰς τὸν κατηγορούμενον δικαίωμα ἀνακοπῆς κατὰ τῶν βουλευμάτων τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν (Helie No 2930), καὶ τούτου ἕνεκα δὲν παρουσιάζεται τὸ προκείμενον ζήτημα. Ἀναφύεται ὅμως ἀνάλογον ζήτημα προκειμένου περὶ τῶν ἐφέσεων κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν πταισματοδικείων, καὶ περὶ τῶν ἐν Γαλλίᾳ ἐπιτρεπομένων ἐφέσεων κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν πλημμελειοδικείων, καὶ λύεται ὑπό τε τῆς νομολογίας καὶ τῶν συγγραφέων ὑπὲρ τῆς τελευταίας γνώμης. Ὁ ἐφέτης, λέγουσιν, ἐπιλαμβάνεται τῆς ὑποθέσεως διὰ τῆς ἐφέσεως, ἐπομένως δὲν δύναται νὰ ἐπιληφθῇ εἰμὴ ἐκείνων μόνον τῶν γεγονότων ἢ τῶν κεφαλαίων τῆς ἀποφάσεως, τὰ ὁποῖα ἡ ἔφεσις τῷ ὑποβάλλει· ἡ ἐξουσία του προσδιορίζεται ὑπὸ τῶν ὅρων τῆς ἐφέσεως, καὶ περιορίζεται ἐντὸς τοῦ κύκλου, ὃν αὕτη διέγραψεν· ἀλλ' ἡ ἔφεσις τοῦ κατηγορουμένου ὑποβάλλει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἐφετεῖον μόνον πρὸς τὸ συμφέρον αὐτοῦ, καὶ ἐπομένως μόνον ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην ἐπιλαμβάνεται τῆς ὑποθέσεως τὸ ἐφετεῖον. Ἐξάγουσι δ' ἐντεῦθεν,

ὅτι ὁσάκις οἱ λοιποὶ διάδικοι συνήνεσαν εἰς τὴν πρωτόδικον ἀπόφασιν καὶ ἀπεδέχθησαν αὐτὴν, μόνος δὲ ὁ κατηγορούμενος παραπονεῖται καὶ φέρει τὰ παράπονά του ἐνώπιον τοῦ ἐφετείου, ἡ ἀπόφασις καθίσταται τελεσίδικος ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ ἀντικείμενα, τὸ ἐφετεῖον ἐπιλαμβάνεται τῆς ὑποθέσεως μόνον πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ κατηγορουμένου, καὶ ἐπομένος μόνον πρὸς τὸ συμφέρον αὐτοῦ δύναται νὰ μεταῤῥυθμίσῃ τὴν ἐκκαλουμένην ἀπόφασιν, ἄλλως ὀφείλει νὰ ἐπικυρώσῃ αὐτὴν ἁπλῶς καὶ καθαρῶς. Τὴν γνώμην ταύτην καθιέρωσε καὶ ἡ ἀπὸ 12 Νοεμβρίου 1806 γνωμοδότησις τοῦ συμβουλίου τῆς ἐπικρατείας· (Helie τόμ. 8 σελ. 75—77) (Revue pratique τόμ. 24 σελ. 185—187) (Dalloz appel. crimin. No 355 ἑπομ.).

828. Αἱ ἀρχαὶ αὗται, ἃς ὁ Ἀρ. Πάγος καθιέρωσε, προκειμένου περὶ ἐφέσεως κατ' ἀποφάσεως πταισματοδικείου (Ἀπόφ. 132 τοῦ 1869), πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῶσι, φρονοῦμεν, καὶ εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου μόνον ἀνακοπὴν τοῦ βουλεύματος τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν, καὶ διότι ἀπορρέουσι λογικῶς ἐκ τῆς φύσεως αὐτῆς τοῦ ἐνδίκου μέσου τῆς ἐφέσεως, καὶ διότι οὐδεμία διάταξις τῆς Ποινικῆς ἡμῶν Δικονομίας ὑποδεικνύει, ὅτι ὁ νομοθέτης ἡμῶν ἐσκόπει ν' ἀπομακρυνθῇ τῶν ἀρχῶν τούτων, τῶν γενικῶς ἐν Γαλλίᾳ ὑπό τε τῆς νομολογίας καὶ τῶν συγγραφέων παραδεδεγμένων. Τὴν γνώμην ταύτην παρεδέχθη καὶ καθιέρωσεν ἡ ὑπ' ἀριθ. υπθ τοῦ 1840 Ἀπόφασις τοῦ Ἀρ. Πάγου.

829. Ἐν τούτοις τὸ συμβούλιον τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν διὰ τῶν ὑπ' ἀριθ. 102 τοῦ 1840 καὶ 87 τοῦ 1841 βουλευμάτων του (ἰδὲ Εὑρετ. τόμ. 5 σελ. 331) ἐπὶ τῇ βάσει πολλῶν καὶ ποικίλων σκέψεων παρεδέχθη τὴν ἐναντίαν γνώμην, ἣν καὶ ὁ Ἀρ. Πάγος βραδύτερον διὰ τῶν σκέψεών του ἀπεδέχθη (Ἀπορ. 36 τοῦ 1859 καὶ 108 τοῦ 1866), καὶ ὁ Κωστῆς (σελ. 447) συμμερίζεται.

Διήλθομεν τὰς σκέψεις, ἐφ' ὧν τ' ἀνωτέρω βουλεύματα τοῦ συμβουλίου τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν στηρίζονται, καὶ φρονοῦμεν, ὅτι οὐδόλως εἰσὶ πειστικαί. Θέλομεν ἐξετάσει τὰς κυριωτέρας αὐτῶν. Δὲν ὑπάρχει, σκέπτεται τὸ συμβούλιον, εἰς τὴν

Ποινικὴν Δικονομίαν ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 779 Πολ. Δικον. καθ' ἣν δὲν δύναται τὸ ἐφετεῖον νὰ ἐκδώσῃ ἀπόφασιν ἐπιβλαβεστέραν διὰ τὸν ἐκκαλοῦντα, ἐντεῦθεν ἕπεται, ὅτι δύναται νὰ ἐκδώσῃ καὶ τοιαύτην. Ἀπαντῶμεν, ὅτι τὸ ἀντίθετον συμπέρασμα ἔπρεπε νὰ ἐξαγάγῃ τὸ συμβούλιον ἐκ τῆς ἐν τῇ Ποιν. Δικονομίᾳ μὴ περιλήψεως τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 779 Πολ. Δικον. διότι τὸ ἄρθρον τοῦτο ὁρίζει πότε δύναται νὰ ἐκδοθῇ ἀπόφασις ἐπιβλαβεσέρα διὰ τὸν ἐκκαλοῦντα, καὶ ὡς τοιαύτην περίπτωσιν ἀναφέρει ἐκείνην, καθ' ἣν ὁ ἐφεσίβλητος ἔκαμεν ἀντέφεσιν· ἐκ τῆς σιωπῆς ἑπομένως τῆς Ποιν. Δικονομίας περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι οὐδέποτε δύναται νὰ γείνῃ ἀντέφεσις, καὶ ἑπομένως οὐδέποτε δύναται νὰ ἐκδοθῇ ἐπιβλαβεστέρα διὰ τὸν ἐκκαλοῦντα ἀπόφασις. Καὶ ὅμως οὐδὲ τὸ συμπέρασμα τοῦτο θεωροῦμεν ὀρθὸν, φρονοῦντες, ὅτι, ἀποδόντος μὲν τοῦ νομοθέτου ἀνασταλτικὸν καὶ μεταβιβαστικὸν ἀποτέλεσμα εἰς τὴν κατὰ τῶν βουλευμάτων ἀνακοπὴν, μὴ διαγράψαντος δὲ τοὺς κανόνας τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῶν, ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ νομολογία πρέπει νὰ ἐφαρμόσῃ τὰς περὶ ἐφέσεως γενικὰς διατάξεις τῆς Πολ. Δικονομίας, καθ' ὅσον συνδυάζονται μὲ τὰς περὶ ἐξασκήσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς οὐσιώδεις διατάξεις τῆς Ποιν. Δικονομίας, διὰ δὲ τοῦ συνδυασμοῦ τούτου θέλομεν φθάσει εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν, ἐπιληφθὲν μὲν δι' ἀνακοπῆς τοῦ εἰσαγγελέως, δύναται ν' ἀποφασίσῃ ὅ,τι περὶ τῆς ὑποθέσεως θεωρήσῃ δίκαιον, ἐπιληφθὲν ὅμως δι' ἀνακοπῆς τοῦ κατηγορουμένου, δὲν δύναται εἰμὴ νὰ βελτιώσῃ τὴν θέσιν του, οὐδέποτε δὲ νὰ καταστήσῃ αὐτὴν χείρονα.

Ἐπικαλεῖται προσέτι τὸ συμβούλιον τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν τὸ ἄρθρ. 262 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν, δικάζον κατ' ἀνακοπὴν, ἔχει ὅσα δικαιώματα καὶ τὸ τῶν πλημμελειοδικῶν. Ἀπαντῶμεν, ὅτι ἔχει μὲν τὰ αὐτὰ δικαιώματα, ἀλλὰ καθ' ὅσον μόνον μετεβιβάσθη εἰς αὐτὸ διὰ τῆς ἀνακοπῆς ἡ ὑπόθεσις, ἄλλως ἔπρεπε νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι καὶ ἡ ἀνακοπὴ ἑνὸς μόνου κατηγορουμένου χορηγεῖ τῷ συμβουλίῳ τῶν ἐφετῶν τὸ δικαίωμα ν' ἀποφαίνηται περὶ ὅλων τῶν κατηγορουμένων, περὶ ὧν ἀπεφάσισε τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν.

Τὸ ζήτημα λοιπὸν εἶναι, ἂν διὰ τῆς ἀνακοπῆς τοῦ κατηγορουμένου μεταβιβάζηται εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν ὁλόκληρος ἡ ὑπόθεσις, ἢ μόνον πρὸς τὸ συμφέρον αὐτοῦ, καὶ περὶ τούτου οὐδὲν λέγει τὸ ἄρθρ. 262 Ποιν. Δικ.

Ἐπικαλεῖται ἐπίσης τὸ συμβούλιον τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν τὰ ἄρθρ. 267 καὶ 272 Ποιν. Δικον. καθ' ἃ δύναται τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν, εἰσαγομένης εἰς αὐτὸ τῆς ὑποθέσεως διὰ τοῦ παρ' ἐφέταις εἰσαγγελέως, νὰ χαρακτηρίσῃ ὀρθότερον τὸ κακούργημα, ἔστω καὶ πρὸς βλάβην τοῦ κατηγορουμένου. Ἀλλὰ φρονοῦμεν, ὅτι καὶ τὰ ἄρθρα ταῦτα οὐδόλως ὑποστηρίζουσι τὴν γνώμην τοῦ ἐφετείου Ναυπλίας, διότι ἡ ἐξαιρετικὴ διαδικασία τῶν ἄρθρων τούτων, καθιερωθεῖσα πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἐσφαλμένων εἰς τὰ κακουργιοδικεῖα παραπομπῶν, καὶ ἀποτέλεσμα συνήθως ἔχουσα τὴν βελτίωσιν τῆς θέσεως τῶν κατηγορουμένων, δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰμὴ εἰς τὰς περιπτώσεις, δι' ἃς ῥητῶς διεγράφη, ὡς καὶ ἡ νομολογία ἀπεφάσισεν (Ἀπόφ. 198 τοῦ 1866), ἑπομένως δὲν δύναταί τις ἐκ τῆς ἐξαιρετικῆς περιπτώσεως, περὶ ἧς πρόκειται, νὰ ἐξαγάγῃ γενικὸν κανόνα ἐφαρμοστέον καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν συνεπείᾳ μόνης τῆς ἀνακοπῆς τοῦ κατηγορουμένου ἐπιλαμβάνεται τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν.

Ἐπικαλεῖται προσέτι τὸ συμβούλιον τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν ὑπὲρ τῆς γνώμης του καὶ τὸν λόγον, ὅτι οἱ διὰ τῶν βουλευμάτων χαρακτηρισμοὶ δὲν ἀποτελοῦσι τελεσιδικίαν, διότι δύνανται νὰ τροποποιηθῶσιν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ. Ἀληθῶς δύναται νὰ τροποποιηθῇ ὁ χαρακτηρισμός, ὅταν ἐκ τῆς δημοσίας συζητήσεως ἀποδειχθῇ ἐσφαλμένος· ἀλλ' ἕπεται ἐντεῦθεν, ὅτι πρέπει νὰ ἐπιτραπῇ ἡ τροποποίησις αὕτη εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν δικάζον κατ' ἀνακοπὴν τοῦ κατηγορουμένου; δὲν ἠδύνατό τις νὰ ἰσχυρισθῇ τοὐναντίον, ὅτι μάταιον εἶναι νὰ προβῇ τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν εἰς τροποποίησιν τοιαύτην, ὡς δυναμένην νὰ γείνῃ ἀσφαλέστερον ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ, ἂν ἐκ τῆς δημοσίας συζητήσεως ἀποδειχθῇ ἀναγκαία; Ἔπειτα ἐκ τοῦ ὅτι ὁ χαρακτηρισμὸς τῶν βουλευμάτων δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὸς ὡς πρὸς τὸ δικάσον δικαστήριον, ἕπεται, ὅτι δύναται νὰ μεταῤῥυ-

θμισθῇ καὶ ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν ἄνευ νομίμου τινὸς κατ' αὐτῶν προσβολῆς; Δὲν εἶναι φανερὸν, ὅτι ὡς πρὸς τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ ἀκροατήριον ὁ ἐν τῷ τελεσιδίκῳ βουλεύματι χαρακτηρισμὸς τοῦ ἀδικήματος εἶναι τελεσίδικος; Ἂν τέλος δικαιολογῆται διὰ τοῦ ἀνωτέρω λόγου ὁ βαρύτερος χαρακτηρισμὸς τῆς κατηγορίας, πῶς ὅμως θὰ δικαιολογηθῇ ἡ παραπομπὴ τοῦ κατηγορουμένου, ὅστις ἀνέκοψε τὸ παῦσαν πρὸς καιρὸν τὴν κατ' αὐτοῦ κατηγορίαν βούλευμα;

Τέλος τὸ συμβούλιον τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν ἐπικαλεῖται ὑπὲρ τῆς γνώμης του τὸ συμφέρον τῆς κοινωνίας πρὸς τιμωρίαν τῶν ἀδικημάτων. Ἀλλὰ τὴν προστασίαν τοῦ συμφέροντος τούτου ἀνέθηκεν ὁ νόμος εἰς τὴν εἰσαγγελίαν, ὅταν ἐπομένως αὕτη παραδέχηται τὸ βούλευμα, δὲν εἶναι ὀρθὸν καὶ δίκαιον πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ συμφέροντος ἐκείνου νὰ στραφῶσι κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ἔνδικα μέσα, ἅτινα ὁ νόμος ἐχορήγησεν αὐτῷ πρὸς ὑπεράσπισίν του.

Φρονοῦμεν ἐπομένως, ὅτι, προκειμένου περὶ ἀνακοπῆς τοῦ κατηγορουμένου, ἐφαρμόζεται πληρέστατα ἡ ἀνωτέρω ἀρχὴ, καθ' ἣν τόσον μέρος τῆς ὑποθέσεως μεταβιβάζεται εἰς τὸ ἐφετεῖον, ὅσον ἐκκαλεῖται. Τὰς συνεπείας τῆς ἐφαρμογῆς ταύτης ἐπὶ διαφόρων συγκεκριμένων περιπτώσεων θέλομεν ἐξετάσει πραγματευόμενοι περὶ τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν.

830. Τί δὲ ἂν προφανῶς ἐκπρόθεσμος ἦναι ἡ ἄκυρος ἦναι ἡ ἀνακοπή; Ἔχει καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ ἀναστολτικὸν καὶ μεταβιβαστικὸν ἀποτέλεσμα;

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἀναστολτικὸν ἀποτέλεσμα παρατηροῦμεν, ὅτι ἡ εἰσαγγελία μετὰ παρέλευσιν τῆς προθεσμίας τῆς ἀνακοπῆς θέλει προβῆ εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ βουλεύματος ἀποφυλακίζουσα τὸν προφυλακισμένον κατηγορούμενον, ἢ εἰδοποιοῦσα τοὺς ἐπὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν κατασχετηρίων ὑπαλλήλους, ὅτι κατηργήθη ἡ ἰσχὺς τούτων, ἐπομένως καὶ μετὰ τὴν βραδύτερον ἐπερχομένην ἐκπρόθεσμον ἀνακοπὴν θ' ἀφήσῃ τὰ πράγματα εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν, μέχρις οὗ τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν ἀποφασίσῃ, ἐκτὸς ἐὰν ἐκ πλάνης θεωρήσασα ἡ εἰσαγγελία παρελθοῦσαν τὴν προθεσμίαν τῆς ἀνακοπῆς προέβη εἰς ἀποφυλά-

κισιν τοῦ κατηγορουμένου, ὅτε δύναται νὰ συλλάβῃ αὐτὸν ἐκ νέου ἐπερχομένης ἐμπροθέσμου ἀνακοπῆς. Ἀλλὰ καὶ ἂν πρὸ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ βουλεύματος ἐπέλθῃ ἡ ἐκπρόθεσμος ἢ ἄκυρος ἀνακοπή, δύναται, φρονοῦμεν, ἡ εἰσαγγελία νὰ προβῇ εἰς ἐκτέλεσίν του, ὅταν προφανὲς καὶ ἀναμφισβήτητον ἦναι τὸ ἄκυρον ἢ ἐκπρόθεσμον, ὡς ὅταν, φερ' εἰπεῖν, δι' ἀναφορᾶς πρὸς τὴν εἰσαγγελίαν δηλώσῃ ὁ πολιτικῶς ἐνάγων, ὅτι ἀνακόπτει τὸ βούλευμα, ἢ ὅταν οὐδεὶς λόγος προτείνηται πρὸς ἀντίκρουσιν τοῦ ἐκπροθέσμου, οὐχὶ ὅμως καὶ ὅταν ἔλλογός τις ἀμφιβολία δύναται νὰ γεννηθῇ περὶ τοῦ ἀκύρου ἢ ἐκπροθέσμου, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει προτιμότερον εἶναι νὰ περιμένῃ ὁ εἰσαγγελεὺς τὴν περὶ τοῦ παραδεκτοῦ τῆς ἀνακοπῆς ἀπόφασιν τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν. Καὶ μὴ ἀντείπῃ τις, ὅτι καθιστῶμεν οὕτω τὸν εἰσαγγελέα κριτὴν τοῦ ἀνασταλτικοῦ ἢ μὴ ἀποτελέσματος τῆς ἀνακοπῆς, διότι ἡ εἰσαγγελία, εἰς ἣν ἀνετέθη ἡ ἐκτέλεσις τῶν δικαστικῶν ἀποφάσεων, ἀναγκαίως πρέπει νὰ ἔχῃ δικαίωμα νὰ ἐκτιμᾷ, ὑπὸ τὸ μέτρον ὃ ἐξεθέσαμεν, τὰ ὑπὸ τῶν διαδίκων παρεμβαλλόμενα ἐμπόδια τῆς ἐκτελέσεως, ἄλλως θὰ ἠδύναντο οἱ διάδικοι νὰ ματαιώσωσι πᾶσαν ἐκτέλεσιν ἀπευθύνοντες ἀλλεπαλλήλως ἄκυρα καὶ ἐκπρόθεσμα ἔνδικα μέσα.

831. Καθ' ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὸ μεταβιβαστικὸν ἀποτέλεσμα παρατηροῦμεν, ὅτι, προκειμένου μὲν περὶ ἀθωωτικῶν βουλευμάτων, πρέπει πάντοτε νὰ ὑποβάλληται ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν, ἵν' ἀποφαίνηται περὶ τοῦ ἀπαραδέκτου τῆς ἀνακοπῆς, διότι οὐδεμία ἐντεῦθεν ἐπέρχεται βλάβη. Τὸ αὐτὸ κατὰ κανόνα πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ ἐπὶ τῶν παραπεμπτικῶν βουλευμάτων· ὁσάκις ὅμως εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ἡ ἀνακοπὴ ἐνεργεῖται μετὰ τὴν εἰς τὸ ἀκροατήριον κλῆσιν τοῦ κατηγορουμένου πρὸς τὸν δόλιον σκοπὸν τῆς ἀναβολῆς τῆς ὑποθέσεως καὶ παρελκύσεως τῆς δίκης, ὡς π. χ. τὴν παραμονὴν τῆς ἐνώπιον τοῦ κακουργιοδικείου συζητήσεως, δύναται, φρονοῦμεν, τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων, κηρύττον ἐκπρόθεσμον τὴν ἀνακοπήν, νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως εἰς τρόπον, ὥστε ἡ τοιαύτη ἀνακοπὴ οὐ μόνον μεταβιβαστικὸν ἀποτέλεσμα δὲν ἔχει, ἀλλ' οὐδὲ ἀνασταλτικόν. Ἀνάλογον ζήτ-

τημα ἀνεφύη ἐν Γαλλίᾳ προκειμένου περὶ ἀναιρέσεως κατὰ βουλευμάτων τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν, καὶ ἀντιφατικῶς ἐλύθη ὑπὸ τῆς νομολογίας, δι' ὃ καὶ ἐξεδόθη νόμος χορηγῶν εἰς τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων τὸ δικαίωμα ν' ἀποφαίνηται περὶ τοῦ ἐκπροθέσμου τοιούτων αἰτήσεων ἀναιρέσεως (Helie No 3286—3290).

832. Ὀφείλομεν ἐν τέλει νὰ ἐξετάσωμεν καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῆς παραιτήσεως ἀπὸ τῆς γενομένης ἀνακοπῆς. Εἴδομεν ἐν ἀριθ. 28, ὅτι ἡ εἰσαγγελία δὲν δύναται νὰ παραιτηθῇ τῶν ἐνδίκων μέσων, καὶ ἐσημειώσαμεν ἀπόφασιν τοῦ Ἀρείου Πάγου θεωρήσασαν ὡς ἀνίσχυρον ὡρισμένως τὴν ἀπὸ ἀνακοπῆς κατὰ βουλεύματος παραίτησιν. Ἐντεῦθεν ἕπεται, ὅτι ἡ παραίτησις τοῦ εἰσαγγελέως ἀπὸ τῆς ἀνακοπῆς θεωρεῖται ὡς μὴ γενομένη καὶ οὐδὲν παράγει ἀποτέλεσμα. Τοὐναντίον ἅπαντες παραδέχονται, ὅτι ὁ κατηγορούμενος δύναται νὰ παραιτηθῇ τῶν ἐνδίκων μέσων, διότι ταῦτα πρὸς ὑπεράσπισίν του χορηγοῦνται αὐτῷ, καὶ ἐπομένως ὅπως ἠδύνατο νὰ παραλείψῃ τὴν χρῆσίν των, οὕτω δύναται καὶ νὰ παραιτηθῇ αὐτῶν ἐνεργηθέντων, ἂν πεισθῇ, ὅτι τοιοῦτον εἶναι τὸ συμφέρον του (Dalloz appel. crim. No 303) (Ἀπόφ. 121 τοῦ 1855. 132 τοῦ 1866 Ἀρ. Πάγου)· ἀλλὰ μέχρι ποίας ἐποχῆς δύναται νὰ γείνῃ ἡ παραίτησις; Ἐν ἐλλείψει περιοριστικῆς τινος περὶ τούτου διατάξεως πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ἡ παραίτησις δύναται νὰ γείνῃ, ἐν ὅσῳ δὲν ἐξεδόθη τὸ βούλευμα τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν· πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης ταύτης ἐπικαλούμεθα καὶ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 73 τοῦ 1861 ἀπόφασιν τοῦ Ἀρ. Πάγου, δι' ἧς ἐθεωρήθη νόμιμος καὶ ἡ ἐνώπιον τῶν συνέδρων γενομένη παραίτησις ἀπὸ ἀνακοπῆς γενομένης κατὰ ἐρήμην ἀποφάσεως πλημμελειοδικείου, μεθ' ἣν τὸ δικαστήριον τοῦτο ἐκηρύχθη ἀναρμόδιον καὶ παρέπεμψε τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον. Ἔχει δὲ ὡς ἀποτέλεσμα ἡ παραίτησις τοῦ κατηγορουμένου, ὅτι καθίσταται τελεσίδικον τὸ καθ' οὗ ἡ ἀνακοπὴ βούλευμα, ἂν δὲν εἶχε τυχὸν ἀνακοπῇ καὶ ὑπὸ ἑτέρου τινὸς τῶν διαδίκων.

833. Ἀναμφισβήτητον ἐπίσης εἶναι, ὅτι καὶ ὁ πολιτικῶς ἐνάγων καὶ ὁ ἰδιώτης κατήγορος δύνανται νὰ παραιτηθῶσι τῶν

ὑπὸ τοῦ νόμου ἐπιτρεπομένων αὐτοῖς ἐνδίκων μέσων, καὶ ἑπομένως καὶ τῆς περὶ ἧς πρόκειται ἀνακοπῆς (Dalloz αὐτόθι No 304) (Helie No 808) (Ἀπόφ. τῆς 11 Μαρτίου 1838 Ἀρ. Πάγου). Ἀμφιβολία ὅμως ὑπάρχει περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς παραιτήσεως ταύτης, διότι τινὲς μὲν φρονοῦσιν, ὅτι καὶ μετὰ τὴν παραίτησιν δύναται νὰ ἐπιληφθῇ τῆς ὑποθέσεως τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν, στηριζόμενοι εἰς τὸν λόγον, ὅτι ὑπὲρ τῆς κατηγορίας ἐχορηγήθη τῷ πολιτικῶς ἐνάγοντι τὸ δικαίωμα τῆς ἀνακοπῆς, καὶ ἑπομένως, ἐνεργουμένης ταύτης, ἡ κατηγορία ἀποκτᾷ τὸ δικαίωμα τῆς εἰσαγωγῆς τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν πρὸς τὸ συμφέρον τῆς κοινωνίας καὶ τῆς δημοσίας τάξεως, καὶ δὲν δύναται νὰ στερηθῇ τοῦ δικαιώματος τούτου ἕνεκα τῆς παραιτήσεως τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος (Ἀκυρωτ. Ἀπόφ. 10 Μαρτίου 1827) (Dalloz αὐτόθι No 53) (Mangin regl. de la comp. No 46)· ἄλλοι ὅμως φρονοῦσιν, ὅτι τὰ ἀνωτέρω ἀποτελέσματα ἔχει ἡ ἀνακοπὴ τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος ἐν ὅσῳ ὑφίσταται, ὅθεν ὅταν διὰ τῆς παραιτήσεως ἐξαφανισθῇ, αἴρονται καὶ τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα (Helie No 2927). Θεωροῦμεν προτιμητέαν τὴν πρώτην γνώμην, φρονοῦντες, ὅτι εἶναι ἄτοπον νὰ ἐξαρτῶμεν τὸ διὰ τῆς ἀνακοπῆς τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος ἀποκτηθὲν δικαίωμα τῆς κοινωνίας πρὸς ἐξακολούθησιν τῆς καταδιώξεως ἐκ τῶν συμβιβασμῶν ἢ ἰδιοτροπιῶν τῶν διαδίκων, καὶ ὅτι τὴν γνώμην ταύτην ὑποστηρίζει καὶ τὸ ἄρθρ. 23 Ποιν. Δικ. ὅπερ ἕνεκα τοῦ ἰδίου λόγου δὲν ἐπέτρεψεν εἰς τὸν παθόντα νὰ ἐμποδίζῃ τὴν καταδίωξιν μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τῆς ἐγκλήσεώς του (ἰδὲ ἄνω ἀριθμ. 152).

Ἀλλ' ἡ ὀρθότης τῆς λύσεως ταύτης ὑποστηρίζεται διὰ πλειόνων ἔτι ἐπιχειρημάτων προκειμένου περὶ ἀνακοπῆς τοῦ ἰδιώτου κατηγόρου. Οὗτος, ὡς εἴδομεν, ἀναπληροῖ καθ' ὁλοκληρίαν τὸν εἰσαγγελέα καὶ ἐξασκεῖ ὅλα τὰ δικαιώματά του, ἑπομένως ὁ εἰσαγγελεὺς βλέπων τὸν ἰδιώτην κατήγορον ἀνακόπτοντα τὸ βούλευμα, θεωρεῖ δεόντως ἐξησφαλισμένα τὰ δικαιώματα τῆς κοινωνίας καὶ ἐφησυχάζει, χωρὶς νὰ δύναται νὰ ἐξηγηθῇ ἡ σιωπή του ὡς ἐμφαίνουσα ἀναγνώρισιν τοῦ προσβαλλομένου βουλεύματος· ἐκτὸς δὲ τούτου ὁ εἰσαγγελεὺς δύναται πάντοτε, ὡς εἶδον

μεν (ἀριθ. 66), νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν καταδίωξιν ἐν περιπτώσει παραιτήσεως τοῦ ἰδιώτου κατηγόρου, ὡς τοιαύτη δὲ παραίτησις δύναται νὰ θεωρηθῇ καὶ ἡ ἀπὸ τῆς ἀνακοπῆς παραίτησις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Διαδικασία ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

834. Σύνθεσις τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν.
835. Ἐπιλαμβάνεται τῶν ὑποθέσεων κατὰ τρεῖς τρόπους.
836. Πρώτη περίπτωσις. Ἐπιλαμβάνεται εἰς πρῶτον βαθμόν. Ἐπιτρέπεται ἀνακοπὴ κατὰ τῶν βουλευμάτων του;
837. Δευτέρα περίπτωσις. Ἐπιλαμβάνεται δι' ἀνακοπῆς. Εἰσαγωγὴ τῆς ὑποθέσεως κλπ.
838. Πρὸ πάντων ἐξετάζει τὸ συμβούλιον ἂν προσηκόντως ἐγένετο ἡ ἀνακοπή.
839. Εἶτα ἂν ἡ ἀνάκρισις πλήρης. Περαιτέρω ἀνάκρισις.
840. Τίς ἐνεργεῖ ταύτην;
841. Εἶτα ἂν ἐτηρήθησαν οἱ περὶ ἀρμοδιότητες κανόνες.
842. Εἶτα ἂν ἦναι παραδεκτὴ ἡ ποινικὴ ἀγωγή.
843. Τέλος ἂν ὑπάρχωσιν ἐνδείξεις.
844. Ζητήματα ἐν περιπτώσει ἀνακοπῆς μόνου τοῦ κατηγορουμένου. Δύναται νὰ παραπεμφθῇ, ὅταν εἶχε παύσει πρὸς καιρὸν ἡ καταδίωξις;
845. Δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ἄλλως τὸ ἀδίκημα δι' ὃ παρεπέμφθη;
846. Βελτιουμένης τῆς θέσεώς του, βελτιοῦται καὶ ἡ τῶν μὴ ἀνακοψάντων συναιτίων;
847. Βούλευμα συμβουλίου ἀθωωτικόν. Ἀποφυλάκισις.
848. Βούλευμα συμβουλίου παραπεμπτικόν.
849. Τρίτη περίπτωσις. Ἐπιλαμβάνεται εἰς δεύτερον βαθμὸν ἄνευ ἀνακοπῆς.
850. Πότε ἀκριβέστερον δύναται νὰ γείνῃ τοῦτο;
851. Καθήκοντα τοῦ συμβουλίου ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ.
852. Περὶ τῆς ἐκδόσεως τῶν βουλευμάτων τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν καὶ τοῦ περιεχομένου αὐτῶν.
853. Ἀπεκδύεται ὅλως τῆς ὑποθέσεως τὸ συμβούλιον διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ βουλεύματος;

834. Πρὸς νόμιμον σύνθεσιν τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν πρέπει νὰ παρευρίσκωνται πέντε ἐφέται συμπεριλαμβανομένου τοῦ προέδρου, ὁ εἰσαγγελεὺς καὶ ὁ γραμματεύς (ἄρθρ. 262 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.). Περὶ τῆς ἀναπληρώσεως τῶν δικαστῶν καὶ τοῦ

εἰσαγγελέως ἰσχύουσι τὰ περὶ τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν ἐκτεθέντα. Ἐνταῦθα ἀνάγκη νὰ ὦσιν ἐφέται τρία τοὐλάχιστον μέλη τοῦ συμβουλίου.

835. Τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν ἐπιλαμβάνεται τῶν ποινικῶν ἀνακρίσεων κατὰ τρεῖς τρόπους· α) εἰς πρῶτον βαθμόν, ὁσάκις πρόκειται περὶ ἀδικημάτων τῆς ἐκτάκτου κοινῆς δικαιοδοσίας· β) εἰς δεύτερον βαθμόν, συνεπείᾳ ἀνακοπῆς κατὰ τοῦ βουλεύματος τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν· γ) εἰς δεύτερον βαθμόν, ἀλλ' ἄνευ τοιαύτης ἀνακοπῆς, συνεπείᾳ ὑποβολῆς τῆς ὑποθέσεως ὑπὸ τοῦ παρ' ἐφέταις εἰσαγγελέως. Θέλομεν ἐξετάσει ἰδιαιτέρως ἑκάστην τῶν περιπτώσεων τούτων.

836. Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν ἔχει τὰ αὐτὰ καθήκοντα καὶ δικαιώματα, ὅσα καὶ τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν, ἐπομένως ἐφαρμόζονται πληρέστατα τὰ ἐν τῷ προηγουμένῳ κεφαλαίῳ περὶ τοῦ συμβουλίου τούτου ἐκτεθέντα.

Ἀλλὰ τὸ ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν ἐκδιδόμενον ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει βούλευμα εἶναι δεκτικὸν ἀνακοπῆς; Οὐχὶ βεβαίως, διότι· α) κατὰ τὸ ἄρθρ. 41 Ποιν. Δικ. τὰ πλημμελήματα τῶν εἰς τὸ ἄρθρ. 36 ἀριθ. 3—6 εἰρημένων ὑπαλλήλων ἀνακρίνονται καὶ ἐκδικάζονται *ἀνεκκλήτως* παρὰ τῶν ἐφετῶν, ἡ δὲ διάταξις αὕτη συμφωνεῖ καὶ μὲ τὴν ἐν τῷ ἄρθρ. 13 Ποιν. Δικ. γενικὴν ἀρχήν, καθ' ἣν ἡ ὑπερτάτη διεύθυνσις τῶν περὶ τὴν ἀνάκρισιν ἐναπόκειται ὑπὸ τὸ κράτος τῶν ἐφετῶν εἰς τὸν παρ' αὐτοῖς εἰσαγγελέα, ὅπερ δὲν ἤθελεν ὑπάρχει, ἂν ἠδύνατο ὁ Ἄρειος Πάγος νὰ ἐπέμβῃ εἰς τὰ περὶ ἀνακρίσεως συνεπείᾳ ἀνακοπῶν κατὰ τῶν βουλευμάτων τῶν ἐφετῶν· β) διότι τὰ ἄρθρ. 263 καὶ 479, προβλέποντα περὶ ἀναιρέσεως κατὰ τῶν βουλευμάτων τῶν ἐφετῶν, θεωροῦσι ταῦτα ὡς μὴ ὑποκείμενα εἰς ἀνακοπήν, καὶ διὰ τοῦτο δὲν λαμβάνουσιν ὑπ' ὄψιν τὴν προθεσμίαν τῆς ἀνακοπῆς, ἐνῷ λαμβάνουσι ταύτην ὑπ' ὄψιν προκειμένου περὶ βουλεύματος τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν· γ) διότι ἂν ἐπετρέπετο ἀνακοπὴ ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου, τίς ἤθελε δικάσει τὰς αἰτήσεις τῆς ἀναιρέσεως; (Ἀπόφ. 66 τοῦ 1841 Ἀρ. Πάγου).

837. Ἐρχόμεθα εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν, καθ' ἣν τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν ἐπιλαμβάνεται τῆς ὑποθέσεως συνεπείᾳ ἀνακοπῆς.

Γενομένης ἀνακοπῆς, ἡ περὶ τούτου συνταχθεῖσα ἔκθεσις μεθ' ὅλης τῆς δικογραφίας ἀποστέλλεται ὑπὸ τοῦ γραμματέως τῶν πλημμελειοδικῶν εἰς τὸν εἰσαγγελέα, καὶ ὑπὸ τούτου εἰς τὸν εἰσαγγελέα τῶν ἐφετῶν, ἵνα εἰσαγάγῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν. Ἡ εἰσαγωγὴ αὕτη πρέπει νὰ γίνηται ὅσον ἔνεστι ταχύτερον· πρὸς τοῦτο ὁ νόμος ἔταξεν, ὡς εἴδομεν (ἀριθ. 779), τριήμερον προθεσμίαν προκειμένου περὶ τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν, ὁμοίαν δὲ ἔταξεν ὁσάκις ἄνευ ἀνακοπῆς εἰσάγεται ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν (ἄρθρ. 266 Ποιν. Δικ.), ἡ αὐτὴ ἑπομένως πρέπει νὰ ἰσχύσῃ καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς συνεπείᾳ ἀνακοπῆς εἰσαγωγῆς τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν, ἀλλ' εἰς οὐδεμίαν περίπτωσιν ἐπέρχεται συνέπειά τις ἐκ τῆς παραβάσεως τῆς προθεσμίας ταύτης, ὡς καὶ ὁ Ἄρειος Πάγος ἀπεφάσισε, προκειμένου περὶ τῆς περιπτώσεως τοῦ ἄρθρ. 266 Ποιν. Δικ. (Ἀπόφ. 46 τοῦ 1852).

Ὡς πρὸς τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ὑποθέσεως ἐν περιπτώσει παραστάσεως ἰδιώτου κατηγόρου ἐφαρμόζονται καθ' ὁλοκληρίαν τὰ ἀνωτέρω (ἀριθ. 779) προκειμένου περὶ τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν ἐκτεθέντα.

Περὶ τῶν συνεδριάσεων τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν ἐφαρμόζονται ἐπίσης τ' ἀνωτέρω (ἀριθ. 781) περὶ τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν ἐκτεθέντα.

Ὅπως εἰς τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν (ἀριθ. 783), οὕτω καὶ εἰς τὸ τῶν ἐφετῶν δύνανται νὰ ὑποβάλωσιν ἔγγραφα ὑπομνήματα καὶ ὁ κατηγορούμενος καὶ ὁ πολιτικῶς ἐνάγων. Περὶ τούτου μάλιστα εἶναι ῥητὸν τὸ ἄρθρ. 217 Γαλλ. Ποιν. Δικονομ. (Κωστῆς σελ. 444 σημ. 4).

838. Τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν ἐξετάζει πρὸ πάντων, ἂν ἡ ἀνακοπὴ ἐγένετο προσηκόντως, ἤγουν ἂν ἐνηργήθη ὑπὸ διαδίκου ἔχοντος δικαίωμα ἀνακοπῆς, καὶ ἂν ἐτηρήθησαν αἱ περὶ τῆς προθεσμίας καὶ τῶν λοιπῶν διατυπώσεων τῆς ἀνακοπῆς διατάξεις τοῦ νόμου. Ἂν ἡ ἀνακοπὴ ἐγένετο ὑπὸ προσώπου μὴ

δυναμένου νὰ παρασταθῇ ὡς πολιτ. ἐνάγων ἢ ὡς ἰδιώτης κατήγορος, ἢ μὴ παρασταθέντος νομίμως ὡς τοιούτου, ἢ ἂν δὲν ἐτηρήθη ἡ προθεσμία καὶ αἱ λοιπαὶ περὶ ἀνακοπῆς διατυπώσεις, τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν θέλει ἀπορρίψει τὴν ἀνακοπὴν ὡς ἀπαράδεκτον (Helie No 3027). Ὀφείλει δὲ τὸ συμβούλιον νὰ καταβάλῃ ἰδιαιτέραν προσοχὴν εἰς τὴν περὶ τοῦ παραδεκτοῦ τῆς ἀνακοπῆς ἐξέτασιν, διότι, ὡς θέλομεν ἴδει ἐν καιρῷ, δὲν ἐπιτρέπεται ἀναίρεσις κατὰ τοῦ βουλεύματός του, ἕνεκα τοῦ λόγου τούτου.

839. Δεκτῆς οὔσης τῆς ἀνακοπῆς, τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν προβαίνει εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῆς ὑποθέσεως κατ' οὐσίαν. Ὡς πρὸς τοῦτο τ' ἄρθρ. 261 ἐδ. 3 καὶ 268 Ποιν. Δικονομ. παραπέμπουσιν εἰς τοὺς περὶ τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν καθιερωθέντας κανόνας· ἀλλ' οἱ κανόνες οὗτοι τροποποιοῦνται ἐν μέρει, ἕνεκα τῶν περὶ τοῦ μεταβιβαστικοῦ ἀποτελέσματος ἐκτεθέντων. Θέλομεν διεξέλθει τὰς διαφόρους περιπτώσεις, ἵνα γνωρίσωμεν ἀκριβέστερον τὴν ἔκτασιν τῆς τροποποιήσεως.

Τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν δύναται νὰ διατάξῃ περαιτέρω ἀνάκρισιν ὡς πρὸς τὸ ἀδίκημα καὶ τοὺς κατηγορουμένους, ὡς πρὸς τοὺς ὁποίους μετεβιβάσθη αὐτῷ ἡ ὑπόθεσις διὰ τῆς ἀνακοπῆς. Ὡς πρὸς τὴν περαιτέρω ἀνάκρισιν ταύτην ἐφαρμόζονται ὅλα τὰ ἐν ἀριθ. 784—786 ἐκτεθέντα. Ἀδιάφορον δὲ εἶναι, ἂν μόνον ὁ κατηγορούμενος ἀνέκοψε καὶ δὲν ζητῇ τοιαύτην, διότι ἕκαστος δικαστὴς ἔχει δικαίωμα νὰ ζητήσῃ τὴν προσαγωγὴν ὅλων τῶν μέσων, ὅσα θεωρεῖ ἀναγκαῖα πρὸς φωτισμὸν τῆς συνειδήσεώς του, καὶ διότι ἡ διαταγὴ τῆς προσαγωγῆς τούτων δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐπιβάρυνσις τῆς θέσεως τοῦ ἀνακόπτοντος.

840. Ὑπὸ τίνος δὲ ἐνεργηθήσεται ἡ περαιτέρω ἀνάκρισις; Κατὰ τὸ ἄρθρ. 271 Ποιν. Δικον. διαταχθείσης περαιτέρω ἀνακρίσεως πέμπονται ἀνυπερθέτως τὰ ἔγγραφα ὑπὸ τοῦ παρ' ἐφέταις εἰσαγγελέως εἰς τὸν ἁρμόδιον ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλον, ἢ εἰς τὸν ἐν τῷ βουλεύματι διαλαμβανόμενον. Ἐκτὸς λοιπὸν τοῦ ἁρμοδίου ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου δύναται νὰ διαλάβῃ καὶ ἕτερον τὸ βούλευμα.

Τίνα ὅμως δύναται νὰ διορίσῃ ὡς τοιοῦτον τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν; Κατὰ τὸ ἄρθρ. 236 Γαλλ. Ποιν. Δικον. τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν δύναται νὰ διορίσῃ ἓν τῶν μελῶν του πρὸς ἐκπλήρωσιν ἀνακριτικῶν καθηκόντων· φρονοῦμεν ὅτι τοῦτο ἐσκόπει νὰ καθιερώσῃ καὶ παρ' ἡμῖν ὁ νόμος διὰ τῆς ἀνωτέρω διατάξεως.

841. Τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν ὀφείλει νὰ ἐξετάσῃ ἀκολούθως, ἂν ἁρμοδίως ἐπελήφθησαν τῆς ὑποθέσεως αἱ ἀνακριτικαὶ ἀρχαὶ καὶ τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν, καὶ ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει νὰ ἐνεργήσῃ τὰ ἐν ἀριθ. 787 ἐκτεθέντα. Φρονοῦμεν δὲ, ὅτι δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο, καὶ ὅταν ἀκόμη μόνος ὁ κατηγορούμενος ἀνακόπτῃ καὶ δὲν προτείνῃ ἀναρμοδιότητα, διότι κατὰ τὸ ἄρθρ. 35 Ποιν. Δικ. τὸ ἀναρμόδιον ἀποφασίζεται ἐξ ἐπαγγέλματος καὶ κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς δίκης, καὶ διότι οὐδὲ ἡ κήρυξις τῆς ἀναρμοδιότητος δύναται νὰ θεωρηθῇ χειροτέρευσις τῆς θέσεως τοῦ κατηγορουμένου.

842. Ἀκολούθως τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν θὰ ἐξετάσῃ ἂν ἦναι παραδεκτὴ ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ, ἂν ὑπάρχῃ περίπτωσίς τις ἀναστολῆς αὐτῆς, ἂν προκύπτῃ λόγος τις ἀποσβέσεώς της, συμφώνως μὲ τὰ ἐν ἀριθ. 788 ἐκτεθέντα. Ταῦτα πάντα, τείνοντα εἰς βελτίωσιν τῆς θέσεως τοῦ κατηγορουμένου, δύναται νὰ πράξῃ τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν καὶ ἂν μόνος οὗτος ἀνέκοψε.

843. Τέλος τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν ἐξετάζει, ἂν ὑπάρχωσιν ἀρκοῦσαι πρὸς παραπομπὴν ἐνδείξεις, καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει χαρακτηρίζει τὸ ἀδίκημα καὶ παραπέμπει τὸν κατηγορούμενον. Καὶ περὶ τούτου ἐφαρμόζονται ὅλα τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα ἐν ἀριθ. 790 ἑπομ.

844. Ἀλλ' ἐν περιπτώσει ἀνακοπῆς μόνου τοῦ κατηγορουμένου ἀναφύονται καὶ τὰ ἑξῆς δύο ζητήματα.

α) Ἂν τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν ἀνεύρῃ εἴτε ἀμέσως, εἴτε συνεπείᾳ περαιτέρω ἀνακρίσεως, ἐνδείξεις ἀποχρώσας πρὸς παραπομπὴν τοῦ κατηγορουμένου, δύναται νὰ τὸν παραπέμψῃ, ἐνῷ τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν ἔπαυσε πρὸς καιρὸν τὴν κατ' αὐτοῦ καταδίωξιν; Δὲν δύναται, διότι προφανῶς ἡ θέσις τοῦ κατηγορουμένου καθίσταται χείρων.

845. 6) Ἂν τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν παρέπεμψε μὲν τὸν κατηγορούμενον, ἐχαρακτήρισεν ὅμως ἐσφαλμένως τὸ ἀδίκημα, δύναται τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν νὰ διορθώσῃ τὸν χαρακτηρισμόν; Ναὶ, ἀλλ' ἂν ὡς ἐκ τούτου δὲν καθίσταται χείρων ἡ θέσις τοῦ κατηγορουμένου. Ὅθεν ἂν ὁ κατηγορούμενος εἶχε παραπεμφθῆ εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον, δὲν δύναται νὰ τὸν παραπέμψῃ εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι τὸ ἀδίκημα χαρακτηρίζεται ὡς κακούργημα, ἐκτὸς ἂν ὁ κατηγορούμενος αὐτὸς ζητήσῃ τοῦτο, ἢ ἂν πάλιν εἰς βαθμὸν πλημμελήματος γείνῃ ἡ παραπομπὴ π. χ. ὅταν πρόκηται περὶ πλημμελήματος τοῦ τύπου (Dalloz appel. crim. No 356—359) (Trebut. σελ. 506—507) (Helie τόμ. 8 σελ. 79—80).

846. Ἂν τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν ἀνεύρῃ τὴν ἀνακοπὴν τοῦ κατηγορουμένου βάσιμον, καὶ πρόκηται νὰ βελτιώσῃ τὴν θέσιν αὐτοῦ, δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο καὶ ὡς πρὸς ἄλλους κατηγορουμένους εἰς τὴν αὐτὴν ὑπαγομένους κατηγορίαν, ἀλλὰ μὴ ἀνακόψαντας; Τινὰ συμβούλια φρονοῦντα, ὅτι δύνανται νὰ καταστήσωσι χείρονα τὴν θέσιν τοῦ κατηγορουμένου, καί περ μόνου ἀνακόψαντος, συνεχειροτέρευσαν διὰ τὸ ἀδιαίρετον τῆς καταδιώξεως καὶ τὴν θέσιν ἑτέρων κατηγορουμένων μὴ ἀνακοψάντων, ὁ δὲ Ἀρ. Πάγος δὲν ἀπεδοκίμασε τὴν πορείαν ταύτην (Ἀποφ. 105 τοῦ 1864)· τοὐναντίον δὲ ἐτιμώρησεν ἄλλοτε πειθαρχικῶς τὸν παρ' ἐφέταις εἰσαγγελέα, διότι δὲν ὑπέβαλεν ὁμοίαν πρότασιν εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν. Μὴ ἀναγνωρίσαντες εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν τὸ δικαίωμα νὰ χειροτερεύῃ τὴν θέσιν τοῦ ἀνακόψαντος κατηγορουμένου, πολὺ ὀλιγώτερον ἐγκρίνομεν τὴν χειροτέρευσιν τῆς θέσεως τῶν μὴ ἀνακοψάντων κατηγορουμένων, ὡς πρὸς τοὺς ὁποίους τὸ βούλευμα κατέστη τελεσίδικον· φρονοῦμεν μάλιστα, ὅτι ἡ ὡς πρὸς τοὺς τελευταίους τοιαύτη ἐνέργεια τῶν συμβουλίων ἀποτελεῖ ὑπέρβασιν καθηκόντων, ὡς ἐν καιρῷ θέλομεν ἐκθέσει. Θεωροῦμεν ὅμως ἐφαρμοστέαν τοιαύτην τινὰ πορείαν εἰς τὴν ἀντίθετον περίπτωσιν, καθ' ἣν πρόκειται νὰ βελτιωθῇ ἡ θέσις τῶν μὴ ἀνακοψάντων κατηγορουμένων, διότι οὐδὲν ἔχουσιν οὗτοι συμφέρον νὰ παραπονεθῶσι κατὰ τῆς τοιαύτης τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν ἐνεργείας, καὶ

διότι αὕτη ὑποστηρίζεται καὶ ἐκ τοῦ ἄρθρ. 782 Πολ. Δικον. καθ' ὃ ἡ μεταῤῥυθμιστικὴ ἀπόφασις τοῦ ἐφετείου ὠφελεῖ καὶ τοὺς μὴ ἐκκαλέσαντας διαδίκους, καταδικασθέντας ὅμως διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους. Προκειμένου μάλιστα νὰ παραπεμφθῇ ὁ ἀνακόπτων κατηγορούμενος, συνεπείᾳ τῆς βελτιώσεως τῆς τύχης του, εἰς κατώτερον δικαστήριον, καθίσταται ἀναπόφευκτος καὶ ἡ βελτίωσις τῆς θέσεως τῶν λοιπῶν εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν ὑπαγομένων κατηγορουμένων, καὶ ἡ συμπαραπομπὴ αὐτῶν εἰς τὸ αὐτὸ δικαστήριον, ἵνα μὴ διασπασθῇ ἡ ἐν συνόλῳ συζήτησις τῆς ὑποθέσεως.

847. Ἐὰν τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν εὕρῃ ὀρθὴν τὴν ἀπόφασιν τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν, θ' ἀπορρίψῃ τὴν ἀνακοπὴν ὡς ἀνυπόστατον, καὶ θὰ ἐπικυρώσῃ τὸ καθ' οὗ αὕτη βούλευμα. Ἐὰν τοὐναντίον εὕρῃ τὸ καθ' οὗ ἡ ἀνακοπὴ βούλευμα ἐσφαλμένον, θὰ μεταῤῥυθμίσῃ τοῦτο, καὶ θὰ διατάξῃ ὅ,τι ὀρθὸν καὶ δίκαιον.

Καὶ ἂν μὲν τὸ συμπέρασμα τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν ἦναι, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνῃ κατηγορία, ἢ ὅτι πρέπει νὰ παύσῃ πρὸς καιρὸν ἡ καταδίωξις, ὁ κατηγορούμενος κατὰ τὸ ἄρθρ. 269 Ποιν. Δικ. ἀπολύεται *ἀνυπερθέτως*. Ἐξάγεται ἐντεῦθεν, ὅτι οὔτε ἡ πρὸς ἀναίρεσιν προθεσμία, οὔτε ἡ αἴτησις ἀναιρέσεως ἐμποδίζουσι τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ βουλεύματος τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν ὡς πρὸς τὴν ἀποφυλάκισιν. Ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει ἐξαίρεσίς τις τοῦ κανόνος τούτου; Φρονοῦμεν, ὅτι περιέχεται τοιαύτη ἐν τῷ ἄρθρ. 542 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ «Ἀπολύουσα ἀπόφασις δὲν δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ εἰμὴ μετὰ παρέλευσιν τῆς πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίας, καὶ, κατὰ τὴν περίπτωσιν τοῦ ἄρθρ. 480, μετὰ παρέλευσιν τῆς πρὸς ἀναίρεσιν προθεσμίας, ἐκτὸς ἂν ὁ ἀντίδικος καὶ ὁ εἰσαγγελεὺς ἐνδώσουν εἰς τὴν παραχρῆμα ἀπόλυσιν.»

Καὶ ἀληθῶς, ἀθωωτικαὶ ἀποφάσεις ὑποκείμεναι εἰς ἀνακοπὴν μόνον τὰ βουλεύματα ὑπάρχουσι κατὰ τὴν Ποινικὴν ἡμῶν Δικονομίαν, διότι αἱ ἀθωωτικαὶ ἀποφάσεις τῶν πταισματοδικείων, πλημμελειοδικείων καὶ συνέδρων οὔτε ἀνακοπῆς, οὔτε ἐφέσεως εἰσὶ δεκτικαὶ (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 247) (ἄρθρ. 353 Ποιν. Δικ.). Εἰς τὴν περίπτωσιν δὲ τοῦ ἄρθρ. 480 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ. πρέπει νὰ ὑ-

παχθῶσι καὶ τὰ βουλεύματα ὁσάκις ἀθωοῦσι κατὰ λάθος, ὡς μὴ ὑπάρχοντος δῆθεν ὅρου τινὸς τοῦ Ποιν. Νόμου, ἐνῷ ὑπάρχει τοιοῦτος. Ἐντεῦθεν ἕπεται, ὅτι δὲν ἐκτελεῖται ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ ἀθωωτικὸν βούλευμα, ἐκτὸς ἂν ὁ ἀντίδικος καὶ ὁ εἰσαγγελεὺς ἐνδώσωσιν εἰς τὴν παραχρῆμα ἀπόλυσιν, καὶ ὅτι μόνον εἰς τὰς λοιπὰς περιπτώσεις τῆς ἀθωώσεως ἐφαρμόζεται τὸ ἄρθρ. 269 Ποιν. Δικ.

848. Ἂν δὲ τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν πεισθῇ ἐναντίον τῆς γνώμης τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν, ὅτι ὑπάρχει περίπτωσις νὰ παραπέμψῃ εἰς τὸ ἀκροατήριον, θὰ χαρακτηρίσῃ προσηκόντως τὸ ἀδίκημα, καὶ θὰ παραπέμψῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἁρμόδιον κακουργιοδικεῖον, πλημμελειοδικεῖον ἢ πταισματοδικεῖον. Ἐν τούτοις τὸ ἄρθρ. 270 Ποιν. Δικ. χορηγεῖ εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν τὸ δικαίωμα νὰ παραπέμψῃ καὶ εἰς ἕτερον μὴ ἁρμόδιον πλημμελειοδικεῖον ἢ πταισματοδικεῖον, ἐὰν ἡ συζήτησις δὲν δύναται νὰ γείνῃ ἀβλαβῶς ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου. Ἡ διάταξις αὕτη, ἀποτελοῦσα μίαν τῶν περιπτώσεων τῆς κατὰ παραπομπὴν ἁρμοδιότητος (ἴδε ἄνω ἀριθ. 402), ἐξηγεῖται μὲν, προκειμένου περὶ παραπομπῆς εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον, ἐκ τῆς ὑπονοίας μήπως δικάσωσιν ἐκ προκαταλήψεως οἱ ἐκδόντες τὸ μεταῤῥυθμισθὲν βούλευμα πλημμελειοδίκαι, ἂν εἰς τὸ αὐτὸ δικαστήριον παραπεμφθῇ ἡ ὑπόθεσις, μένει ὅμως ὅλως ἀνεξήγητος, προκειμένου περὶ παραπομπῆς εἰς τὸ πταισματοδικεῖον. Ὁπωσδήποτε φρονοῦμεν, ὅτι, καί περ σιωπῶντος τοῦ νόμου, τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν μόνον εἰς δικαστήριον κείμενον ἐντὸς τῆς περιφερείας του δύναται νὰ παραπέμψῃ, διότι ἐκτὸς αὐτῆς οὐδεμίαν ἔχει τὸ συμβούλιον δικαιοδοσίαν.

Κατὰ πᾶσαν περίπτωσιν τὸ συμβούλιον θὰ διατάξῃ τὰ δέοντα περὶ προφυλακίσεως ἢ ἀποφυλακίσεως τοῦ κατηγορουμένου.

849. Μεταβαίνομεν εἰς τὴν τρίτην περίπτωσιν, καθ' ἣν τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν ἐπιλαμβάνεται διὰ τῆς εἰς αὐτὸ ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελέως τῶν ἐφετῶν εἰσαγωγῆς τῆς ὑποθέσεως.

Εἴδομεν, ὅτι ὁ ἡμέτερος νομοθέτης ἀνέθεσεν εἰς τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν καὶ τὸ καθῆκον τοῦ παραπέμπειν εἰς τὰ κακουργιοδικεῖα, ἐνῷ ἐν Γαλλίᾳ τὸ καθῆκον τοῦτο ἀνε-

τέθη εἰς μόνα τὰ συμβούλια τῶν ἐφετῶν. Ἐντεῦθεν ὑπόνοιαι ἠγέρθησαν μήπως λάβωσι χώραν ἄτοποι παραπομπαὶ μὴ προσβληθεῖσαι ἐγκαίρως δι' ἀνακοπῶν, καὶ ἐπέλθωσιν οὕτως ἀνωφελεῖς δαπάναι καὶ ταλαιπωρίαι τῶν κατηγορουμένων εἰς τὰ κακουργιοδικεῖα. Πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ κινδύνου τούτου ὁ νόμος ἐπέβαλεν εἰς τὸν εἰσαγγελέα τῶν ἐφετῶν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐπιθεωρῇ τὴν ὑπόθεσιν ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν μετὰ τὴν παραλαβὴν τῶν ἐγγράφων, καὶ ἐὰν εὕρῃ, ὅτι δὲν ὑπάρχει κακούργημα, ἢ ὅτι τὸ κακούργημα δὲν ἐχαρακτηρίσθη προσηκόντως, ἢ ὅτι ἡ κατηγορία δὲν εἶναι ἄλλως βάσιμος, ἢ δὲν ἀπεδείχθη εἰσέτι, νὰ φέρῃ τὴν ὑπόθεσιν ἐντὸς τῆς αὐτῆς τριημέρου προθεσμίας εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν (ἄρθ. 266. 267 Ποιν. Δικ.)· σημειωτέον, ὅτι ἡ προθεσμία αὕτη ἐτέθη, ἵνα ὑποχρεωθῇ ὁ εἰσαγγελεὺς εἰς ταχυτέραν εἰσαγωγήν, ὅθεν καὶ μετὰ παρέλευσιν τῆς προθεσμίας δύναται ἐγκύρως νὰ γείνῃ ἡ εἰσαγωγὴ αὕτη (Ἀπόφ. 42 τοῦ 1852 Ἀρ. Πάγου).

850. Ἡ ἀνωτέρω διαδικασία εἶναι ἐξαιρετικὴ, ὅθεν πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς μόνας τὰς περιπτώσεις, δι' ἃς ἐξαιρετικῶς ὑπὸ τοῦ νόμου καθιερώθη, ἤγουν προκειμένου περὶ παραπομπῶν εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον, διότι αἱ εἰς τὰ πλημμελειοδικεῖα ἐσφαλμέναι παραπομπαὶ δὲν συνεπιφέρουσι μεγάλα ἀτοπήματα, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν ὑπὸ τοῦ νόμου (Ἀποφ. 198 τοῦ 1866 Ἀρ. Πάγου).

Ἀλλ' αἱ εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον παραπομπαὶ δύνανται νὰ γίνωσι καὶ δι' ἀποφάσεων τῶν πλημμελειοδικείων, ὁσάκις ταῦτα κηρύττονται ἀναρμόδια, διότι ἡ πρᾶξις φέρει σημεῖα κακουργήματος. Δύναται καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ εἰσαγγελεὺς, ἂν θεωρήσῃ τὴν παραπομπὴν ἐσφαλμένην, νὰ ὑποβάλῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν πρὸς διόρθωσιν; Τὸ ζήτημα εἶναι σπουδαῖον, διότι πολλάκις δυσχερῶς παρετηρήθησαν τοιαῦται ἐλλειπεῖς καὶ ἐσφαλμέναι παραπομπαὶ, καὶ ἀμφιβολίαι ἐγεννήθησαν περὶ τοῦ τρόπου τῆς διορθώσεως. Φρονοῦμεν, ὅτι ὁ προτιμότερος τρόπος εἶναι ὁ διὰ τῆς καταφατικῆς λύσεως τοῦ προκειμένου ζητήματος, ὑπὲρ τῆς ὁποίας συνηγοροῦσιν αἱ σκέψεις, ὅτι ὡς βούλευμα παραπομπῆς πρέπει νὰ θεωρηθῇ καὶ ἡ

εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον παραπέμπουσα ἀπόφασις τοῦ πλημμελειοδικείου, καὶ ὅτι ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τοιαύτην περίπτωσιν ὅλοι οἱ λόγοι τῆς ἀποφυγῆς ἀνυποστάτων ἐνώπιον τῶν κακουργιοδικείων κατηγοριῶν, ἕνεκα τῶν ὁποίων καθιερώθη ἡ ἐξαιρετικὴ διαδικασία τῆς ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελέως τῶν ἐφετῶν ὑποβολῆς τῶν ὑποθέσεων εἰς τὸ συμβούλιον. Τὸν τρόπον τοῦτον ἐσύστησεν ὡς νόμιμον καὶ ὁ Ἄρ. Πάγος (Ἀποφ. 110 τοῦ 1858)· σημειωτέον ὅμως, ὅτι διὰ τῶν σκέψεων τῆς ὑπ' ἀριθ. 157 τοῦ 1869 ἀποφάσεως δὲν ἐθεώρησε παράνομον καὶ τὴν εἰς τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν ὑποβολὴν τῆς ὑποθέσεως πρὸς διόρθωσιν, καὶ ὅτι τοῦ συμβουλίου τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν ἀρνηθέντος νὰ ἐφαρμόσῃ τὴν περὶ ἧς πρόκειται διαδικασίαν, ὁ Ἄρ. Πάγος δὲν ἀνήρεσε τὸ βούλευμά του, διότι ἡ τοιαύτη παραβίασις δὲν ἀνάγεται εἰς τοὺς ἐν τῷ ἄρθρ. 263 Ποιν. Δικον. λόγους, δι' οὓς ἐπιτρέπεται ἀναίρεσις κατὰ βουλευμάτων (Ἀποφ. 1948 τοῦ 1867), οὕτω δὲ ἄφησεν ὅλως ἀμφίβολον τὸν τρόπον τῆς περαιτέρω ἐκδικάσεως τῆς ὑποθέσεως.

851. Τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν ἐπιλαμβανόμενον τῆς ὑποθέσεως δύναται ἢ νὰ ἀθωώσῃ πρὸς καιρὸν ἢ ὁριστικῶς τὸν κατηγορούμενον, ὅτε θὰ διατάξῃ τὴν ἀπόλυσίν του, ἢ νὰ τὸν παραπέμψῃ εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον ἢ εἰς τὸ πταισματοδικεῖον, ἂν ὡς κακούργημα ἐχαρακτηρίσθη ἁπλοῦν πλημμέλημα ἢ πταῖσμα, ὅτε θὰ διατάξῃ πάλιν τὰ δέοντα περὶ προφυλακίσεως ἢ ἀποφυλακίσεως τοῦ κατηγορουμένου, ἢ νὰ χαρακτηρίσῃ ὀρθότερον τὸ κακούργημα, ἂν εἶχε χαρακτηρισθῇ ἐσφαλμένως, ἢ τέλος νὰ ἐπικυρώσῃ τὸ βούλευμα, ἂν εὕρῃ τοῦτο ὀρθὸν ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις. Περὶ ἑκάστης τῶν ἀνωτέρω περιπτώσεων ἐφαρμόζονται ὅσα ἀνωτέρω ἐξεθέσαμεν, καὶ ἰδίως τὰ ἐν ἀριθ. 846 ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν παρεπέμφθησαν καὶ κατηγορούμενοι εἰς βαθμὸν πλημμελήματος, διότι πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ μείνῃ ἰσχυρὰ ἡ εἰς βαθμὸν πλημμελήματος παραπομπὴ συνεργοῦ, ἐνῷ ἡ πρᾶξις τοῦ αὐτουργοῦ κηρύσσεται μὴ ἀξιόποινος;

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐξάγεται, ὅτι πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ κατηγορουμένου ἀποβαίνει συνήθως ἡ ἐπιθεώρησις τῆς κατηγορίας, καὶ ὅταν δὲ δίδηται εἰς τὸ κακούργημα βαρύτερος χαρακτηρι-

σμὸς, δὲν εἶναι σπουδαία ἡ ἐντεῦθεν βλάβη τοῦ κατηγορουμένου, διότι καὶ πρότερον εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον ἐπρόκειτο νὰ εἰσαχθῇ ἡ ὑπόθεσις, ἔνθα ἠδύνατο νὰ ἐπέλθῃ ὁ βαρύτερος χαρακτηρισμὸς, ὡς δύναται καὶ νὰ ἐκλείψῃ οὗτος, ἂν ἐκ τῆς συζητήσεως ἀποδειχθῇ ἀνυπόστατος.

852. Περὶ τῆς κατὰ πλειοψηφίαν ἐκδόσεως τῶν βουλευμάτων τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν, καὶ τοῦ περιεχομένου αὐτῶν, ἐφαρμόζονται πληρέστατα τὰ εἰς ἀριθ. 799 ἐκτεθέντα.

853. Μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ βουλεύματος δύναται τὸ συμβούλιον νὰ ἐπιληφθῇ καὶ πάλιν τῆς ὑποθέσεως πρὸς διόρθωσιν ἐλλείψεων κλπ; Τὸ ζήτημα τοῦτο ἀναφύεται ὡς πρὸς ἀμφότερα τὰ συμβούλια.

Ἐν Γαλλίᾳ φρονοῦσιν, ὅτι διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ ὁριστικοῦ βουλεύματος τὰ συμβούλια, ὡς καὶ πᾶν ἄλλο δικαστήριον ἐξαντλεῖ τὴν δικαιοδοσίαν του, καὶ ἐπομένως δὲν δύναται νὰ ἐπιληφθῇ καὶ αὖθις τῆς ὑποθέσεως ἔστω καὶ στιγμιαίως· ἀπόκειται δὲ εἰς τὸ δικαστήριον, εἰς ὃ παρεπέμφθη ἡ ὑπόθεσις, ἢ εἰς τὸ Ἀκυρωτικὸν, κατὰ τὴν φύσιν καὶ τὸν χαρακτῆρα τῶν ἐλλείψεων ἢ ἀταξιῶν, νὰ τὰς διορθώσωσιν ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς ἁρμοδιότητός των ἐπὶ τῇ βάσει αἰτήσεων τῆς εἰσαγγελίας ἢ τῶν διαδίκων (Helie No 3063).

Ἀναντίῤῥητος εἶναι ἡ ἀρχὴ, ὅτι διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ βουλεύματος τὸ συμβούλιον ἐξαντλεῖ τὴν δικαιοδοσίαν του καὶ ἀπεκδύεται πλέον τῆς ὑποθέσεως, ἀλλ' ἡ ἀρχὴ αὕτη πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ μόνον, ὁσάκις ἐξήσκησε πράγματι τὴν δικαιοδοσίαν του ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως, ἤγουν ὁσάκις ἀπεφάσισεν ἐπὶ τοῦ συνόλου αὐτῆς, ἡ δὲ ἀπόφασίς του περιέχει τὰ ἀναγκαῖα πρὸς περαιτέρω ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως προσόντα. Διὰ ταῦτα καὶ ἐν ἀριθ. 263 εἴπομεν, ὅτι δὲν θεωροῦμεν ὡς ἀπεκδυθὲν τῆς ὑποθέσεως συμβούλιον, ὅπερ παρέλειψεν ἐκ παραδρομῆς ν' ἀποφασίσῃ περί τινος ἀδικήματος ἢ περί τινος κατηγορουμένου. Διὰ τοῦτο καὶ ἤδη ὑποστηρίζομεν, ὅτι δύναται τὸ συμβούλιον νὰ ἐπιληφθῇ αὖθις τῆς ὑποθέσεως, ἵνα διορθώσῃ ἐλλείψεις τοῦ βουλεύματος καθιστώσας ἀδύνατον τὴν περαιτέρω ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως, ἢ ἀποτελούσας γραφικόν τι σφάλμα. Εὐτυχῶς τὴν

γνώμην ταύτην ἀπαντῶμεν ἐφαρμοζομένην ἐν τῇ πρακτικῇ. Ὁ Ἄρ. Πάγος πολλάκις ἐπελήφθη ἐκ νέου ὑποθέσεων, ὡς πρὸς τὰς ὁποίας εἶχεν ἐκδώσει ὁριστικὴν ἀπόφασιν (Ἀποφ. 16 τοῦ 1856. 50 τοῦ 1859). Ἐπίσης τὸ συμβούλιον τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν ἐπελήφθη ἐκ νέου, ἵνα διορθώσῃ τὸ ὄνομα τοῦ κατηγορουμένου, ἡ δὲ κατὰ τοῦ βουλεύματός του ἀναίρεσις δὲν ἐθεωρήθη παραδεκτὴ (Ἀπόφ. 63 τοῦ 1868 Ἀρ. Πάγου). Τέλος ὁ Ἄρ. Πάγος ἐπελήφθη ἐκ νέου, ἵνα μεταβάλῃ τὸ δικαστήριον, εἰς ὃ ἐκ παραδρομῆς εἶχε παραπέμψει· ἀντιγράφομεν τὴν αἰτιολογίαν τῆς περὶ τούτου ὑπ' ἀριθ. 70 τοῦ 1868 Ἀποφάσεως.

« Ἐπειδὴ τὸ δικαστήριον δὲν δύναται μὲν νὰ τροποποιήσῃ τὴν ἀπαγγελθεῖσαν ὁριστικὴν ἀπόφασίν του, δύναται ὅμως διὰ μεταγενεστέρας νὰ διορθώσῃ τὰς καθαρῶς ὑλικὰς ἢ γραφικὰς πλάνας, τὰς εἰς ἐκείνην παρεισφρυσάσας καὶ ἀναγομένας εἴτε εἰς τὰς ἰδιότητας τῶν δικαζομένων, εἴτε εἰς τὴν χρονολογίαν τῶν δικογράφων, εἴτε εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἀξιοποίνου πράξεως, ἢ τῆς κατοικίας καὶ διαμονῆς τοῦ κατηγορουμένου ὡς πρὸς τὸ δικάσαν δικαστήριον· διότι αἱ διορθώσεις αὗται οὔτε προσθέτουσιν, οὔτε ἀφαιροῦσιν ἐκ τῶν δικαιωμάτων, ἅτινα οἱ δικασθέντες ἀπέκτησαν διὰ τῆς ἀπαγγελθείσης ἀποφάσεως, καὶ διὰ τοῦτο δὲν προσβάλλουσι τὴν οὐσίαν αὐτῆς.»

Ἄλλοτε πάλιν αὐτὸς ὁ νόμος χορηγεῖ εἰς τὸ συμβούλιον τὸ δικαίωμα ν' ἀποφαίνηται ἐπὶ παρεμπιπτόντων τινῶν ζητημάτων καὶ μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ ὁριστικοῦ βουλεύματός του, οἷον τῆς ἐπὶ ἐγγυήσει ἀπολύσεως (ἰδὲ ἀριθ. 602. 603).

Τέλος καὶ ἐν περιπτώσει ἐρίδων περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν βουλευμάτων δύναται τὸ συμβούλιον νὰ ἐπιληφθῇ τῆς ὑποθέσεως πρὸς λύσιν αὐτῶν, ὅπως, ὡς θέλομεν ἴδει, ἐπιλαμβάνεται τὸ δικαστήριον πρὸς λύσιν τῶν περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων ἐρίδων. Ἀλλ' ἂν πρόκηται περὶ ἐκτελέσεως βουλεύματος συμβουλίου πλημμελειοδικῶν, καθ' οὗ ἐγένετο ἀνακοπή, ἡ προσφυγὴ πρέπει νὰ γίνηται εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου μετεβιβάσθη ἡ ὑπόθεσις. Ὁ Ἄρ. Πάγος ἀνήρεσεν ἕνεκεν ὑπερβάσεως καθηκόντων βούλευμα συμβουλίου πλημμελειοδικῶν, ὃ διέταξε τὴν ἀποφυλάκισιν κατηγορουμένου συλλη-

φθέντος δυνάμει προηγουμένου βουλεύματός του, διατάξαντος κατὰ πρῶτον τὴν φυλάκισιν τοῦ κατηγορουμένου, καὶ κατὰ τοῦ ὁποίου εἶχε γείνει ἀνακοπὴ (Ἀπόφ. 133 τοῦ 1866).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Περὶ τῆς ἰσχύος τῶν βουλευμάτων.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

854. Διάφορα εἴδη βουλευμάτων.
855. Ἰσχὺς τῶν διατασσόντων περαιτέρω ἀνάκρισιν βουλευμάτων.
856. Ἰσχὺς τῶν βουλευμάτων, δι' ὧν ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ κηρύσσεται ἀπαράδεκτος.
857. Ἰσχὺς τῶν βουλευμάτων, δι' ὧν διατάσσεται, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνῃ κατηγορία.
858. Ἰσχὺς τῶν παυόντων πρὸς καιρὸν τὴν καταδίωξιν βουλευμάτων.
859. Ποῖαι εἰσὶ νέαι ἐνδείξεις.
860. Ἀπαιτεῖται ἄδεια τοῦ συμβουλίου πρὸς συλλογὴν αὐτῶν;
861. Τίς ἐνεργεῖ τὴν συλλογὴν καὶ εἰς τί αὕτη συνίσταται.
862. Ἐνώπιον τίνος συμβουλίου ὑποβάλλονται αἱ νέαι ἐνδείξεις.
863. Χορήγησις τῆς ἀδείας πρὸς καταδίωξιν. Περαιτέρω ἐνέργεια.
864. Δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν συλλογὴν νέων ἀποδείξεων ὁ κατηγορούμενος πρὸς πλήρη ἀθώωσίν του;
865. Ἰσχὺς παραπεμπτικῶν βουλευμάτων. Ἀποφάσεις περιεχόμεναι ἐν αὐτοῖς.
866. Διάφορα συστήματα. Ὀρθότερον τὸ τῆς πλήρους ἀνεξαρτησίας τῶν δικαστηρίων καὶ τῶν συμβουλίων.
867. Ἐφαρμογή. Ἰσχὺς τῶν παραπεμπτικῶν βουλευμάτων ὡς πρὸς τὸ κῦρος τῆς ἀνακρίσεως.
868. Ἰσχὺς αὐτῶν ὡς πρὸς τὴν βεβαίωσιν τῶν γεγονότων.
869. Ἰσχὺς αὐτῶν ὡς πρὸς τὸν χαρακτηρισμὸν τῶν γεγονότων.
870. Ἰσχὺς αὐτῶν ὡς πρὸς τὰς ἐνστάσεις κατὰ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς.
871. Ἰσχὺς αὐτῶν ὡς πρὸς τὴν ἁρμοδιότητα. Α. Πταισματοδικεῖα.
872. Β. Πλημμελειοδικεῖα.
873. Δύνανται νὰ κηρυχθῶσιν ἀναρμόδια ἕνεκεν ἐπιβαρυντικοῦ γεγονότος, ὃ ἀπερρίφθη διὰ τοῦ βουλεύματος;
874. Γ. Κακουργιοδικεῖα.

---

854. Κατὰ τῶν βουλευμάτων ἐπιτρέπεται καὶ τὸ ἔνδικον μέσον τῆς ἀναιρέσεως (ἄρθρ. 263 Ποιν. Δικ.), ἀλλὰ τοῦτο διέπεται κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπὸ τῶν αὐτῶν κανόνων, ὑφ' ὧν καὶ ἡ ἀναίρεσις κατὰ τῶν ἀποφάσεων, ἕνεκα δὲ τούτου θέλομεν

διαπραγματευθῆ περὶ ἀμφοτέρων ἐν τῷ ἑπομένῳ βιβλίῳ τῆς πραγματείας ἡμῶν.

Ἐνταῦθα ὑποθέτοντες, ὅτι τὰ βουλεύματα δι' οὐδενὸς ἐνδίκου μέσου δύνανται νὰ προσβληθῶσιν, εἴτε διότι παρῆλθεν ἡ πρὸς τοῦτο προθεσμία, εἴτε διότι ἐνεργηθέντα ἀπερρίφθησαν, θέλομεν ἐξετάσει ποία ἡ ἰσχὺς τῶν διὰ τῶν βουλευμάτων ἀποφασιζομένων ἀντικειμένων, ἤτοι κατὰ πόσον εἶναι ὑποχρεωτικὴ ἡ τοιαύτη ἀπόφασις ὡς πρὸς τὴν περαιτέρω ἐκδίκασιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς.

Τὰ βουλεύματα εἰς πέντε κατηγορίας δύνανται, ἀκριβῶς εἰπεῖν, νὰ καταταχθῶσιν· α) εἰς τὰ διατάσσοντα περαιτέρω ἀνάκρισιν· β) εἰς τὰ κηρύσσοντα τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν ἀπαράδεκτον· γ) εἰς τ' ἀποφαινόμενα, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνῃ κατηγορία· δ) εἰς τὰ παύοντα πρὸς καιρὸν τὴν καταδίωξιν· καὶ ε) εἰς τὰ παραπέμποντα. Ἐξεταστέον ἰδιαιτέρως ποία ἡ ἰσχὺς τῶν βουλευμάτων ἑκάστης κατηγορίας.

855. Τὰ διατάσσοντα περαιτέρω ἀνάκρισιν βουλεύματα εἶναι προδικαστικά, ἑπομένως τὸ συμβούλιον, ὅπερ πρόκειται νὰ ἐκτιμήσῃ ὁριστικῶς τὸ ἐξαγόμενον τῆς ἀνακρίσεως, οὐδόλως ὑποχρεοῦται ὑπὸ τῶν διὰ τῶν προδικαστικῶν βουλευμάτων ἀποφασισθέντων, ἀλλὰ δύναται καὶ νὰ μὴ ἐπιμείνῃ εἰς τὴν ἐκτέλεσίν των, ὡς καὶ ν' ἀπομακρυνθῇ ὅλως τῆς δι' αὐτῶν δοθείσης λύσεως ἐπὶ παρεμπιπτόντων ζητημάτων.

856. Τὰ κηρύσσοντα τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν ἀπαράδεκτον βουλεύματα εἶναι ὁριστικά, καὶ διὰ τοῦτο ἐπιτρέπεται κατ' αὐτῶν, ὡς εἴδομεν (ἀριθ. 806), ἀνακοπή, ἡ δὲ ἰσχὺς αὐτῶν συνίσταται εἰς τοῦτο, ὅτι δὲν δύναται νὰ προχωρήσῃ ἡ ἐκδίκασις τῆς τοιαύτης ἀγωγῆς εἰμὴ μετὰ τὴν ἄρσιν τοῦ κωλύματος, ἕνεκα τοῦ ὁποίου ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ ἐκηρύχθη ἀπαράδεκτος. Ἐπειδὴ δὲ τοιαῦτα κωλύματα, ὡς εἴδομεν ἐν τῷ κεφαλαίῳ Ε΄. τοῦ πρώτου βιβλίου, εἶναι ἡ ἔλλειψις ἐγκλήσεως, ἡ ἔλλειψις ἀδείας πρὸς εἰσαγωγὴν εἰς δίκην, ἡ ὕπαρξις προδικαστικοῦ ζητήματος, κατὰ δὲ τοὺς συγγραφεῖς καὶ ἡ ἔλλειψις ἐγγράφου ἀποδείξεως, ὁσάκις ἀπαιτεῖται τοιαύτη (ἰδὲ ἀριθ. **544**), ἔπεται, ὅτι μόνον μετὰ τὴν ἐνέργειαν ἐγκλήσεως, μετὰ τὴν χορή-

γησιν τῆς πρὸς εἰσαγωγὴν εἰς δίκην ἀδείας ἢ τὴν λῆξιν τῆς συνόδου τῆς βουλῆς, μετὰ τὴν νόμιμον λύσιν τοῦ προδικαστικοῦ ζητήματος, καὶ τέλος μετὰ τὴν ἀνεύρεσιν ἐγγράφου ἀποδείξεως δύναται νὰ προχωρήσῃ ἡ ἐκδίκασις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ἥτις ἐκηρύχθη ἀπαράδεκτος. Πᾶσα ἑπομένως πρὸ τῆς ἐπελεύσεως τῶν γεγονότων τούτων ἐνέργεια πρὸς ἐξακολούθησιν τῆς καταδιώξεως δὲν εἶναι νόμιμος, καὶ ἑπομένως δὲν διακόπτει τὴν παραγραφήν. Πρὸς παράστασιν τῆς ἰσχύος ταύτης τῶν βουλευμάτων μεταχειρίζονται τὴν ἔκφρασιν, ὅτι τὸ βούλευμα ἀποτελεῖ δεδικασμένον, ἂν καὶ ἡ ἔκφρασις αὕτη ἐφαρμόζηται κυρίως, ὁσάκις ἡ ἀπόφασις ἀποφαίνεται κατ' οὐσίαν ἐπὶ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς (ἰδὲ ἀνωτέρω ἀριθ. 246), συνεπῶς δὲ ὀνομάζουσι καὶ τὴν ἔνστασιν πρὸς ἀπόκρουσιν τοιούτων ἐνεργειῶν ἔνστασιν δεδικασμένου.

857. Τὴν ἰσχὺν τῶν βουλευμάτων τῶν ἀποφαινομένων, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνῃ κατηγορία ἐξητάσαμεν ἐν ἀριθ. 251 καὶ 254, ἔνθα εἴπομεν, ὅτι διὰ τῶν τοιούτων βουλευμάτων ἀποσβέννυται καθ' ὁλοκληρίαν ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ, καὶ ἑπομένως δυνάμει αὐτῶν δύναται ν' ἀντιταχθῇ ἡ τοῦ δεδικασμένου ἔνστασις κατὰ πάσης νέας καταδιώξεως τοῦ ἀθωωθέντος ἐπὶ τῇ πράξει, δι' ἣν ἀπεφάνθη τὸ βούλευμα, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνῃ κατηγορία.

858. Τὴν ἰσχὺν τῶν βουλευμάτων τῶν ἀποφαινομένων, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνῃ κατηγορία, ἔχουσιν, ὡς εἴδομεν ἐν ἀριθ. 250 καὶ 254, καὶ τὰ βουλεύματα τὰ παύοντα πρὸς καιρὸν τὴν καταδίωξιν, καὶ ἑπομένως καὶ δυνάμει τῶν τοιούτων βουλευμάτων δύναται ὁ κατηγορηθεὶς ν' ἀντιτάξῃ τὴν ἔνστασιν τοῦ δεδικασμένου κατὰ πάσης οἵας δήποτε νέας καταδιώξεως αὐτοῦ διὰ τὴν αὐτὴν πρᾶξιν. Ἀλλὰ τὸ ἄρθρ. 253 ἐδ. 2 προβλέπει περίπτωσίν τινα, καθ' ἣν δύναται καὶ μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοιούτων βουλευμάτων νὰ καταδιωχθῇ ἐκ νέου ὁ κατηγορηθείς, ἤγουν τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἡ κατ' αὐτοῦ ὑπάρξασα, ἀλλὰ μὴ ἱκανὴ κριθεῖσα ὑποψία, ἐνισχυθῇ διὰ νέων ἀποδείξεων μὴ προϋποβεβλημένων εἰς τὴν δοκιμασίαν τοῦ δικαστηρίου. Ἀσχολούμενοι εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἰσχύος τῶν βουλευμάτων ὀφείλομεν νὰ ἐξετάσωμεν ἐνταῦθα, πότε ἐπέρχεται ἡ τοιαύτη περίπτωσις καὶ ποῖα ἀποτελέσματα παράγει.

859. Τὸ συμβούλιον παύει, ὡς εἴδομεν (ἀριθ. 790), πρὸς καιρὸν τὴν κατηγορίαν, ὅταν ἐξάγωνται μὲν κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ἐνδείξεις, δὲν ἦναι ὅμως ἀρκοῦσαι πρὸς ὑποστήριξιν κατηγορίας κατ' αὐτοῦ. Ἤδη πρὸς νέαν καταδίωξιν τοῦ κατηγορουμένου τὸ ἄρθρον 253 ἐδ. 2 ἀπαιτεῖ νὰ παρουσιασθῶσι νέαι ἀποδείξεις, μὴ προϋποβληθεῖσαι εἰς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ συμβουλίου, καὶ ἐνισχύουσαι τὰς κατὰ τοῦ κατηγορουμένου προκυψάσας ἐνδείξεις. Καὶ νέαι μὲν θεωροῦνται αἱ ἀποδείξεις, αἵτινες δὲν εἶχον ὑποβληθῆ εἰς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ συμβουλίου, διότι τὰς ὑποβληθείσας ὑποτίθεται, ὅτι ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν του τὸ συμβούλιον, ὡς ὤφειλεν, εἴτε ἀναφέρονται αὗται εἰς τὰς σκέψεις τοῦ συμβουλίου, εἴτε οὔ. Πότε δὲ αἱ τοιαῦται ἀποδείξεις ἐνισχύουσι τὰς προγενεστέρας ἐνδείξεις, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων ἔπαυσε πρὸς καιρὸν ἡ καταδίωξις, ἀνατίθεται καθ' ὁλοκληρίαν εἰς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ συμβουλίου.

860. Ἀλλ' αἱ νέαι αὗται ἀποδείξεις ἀναγκαίως θὰ προκύψωσιν ἐκ τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων, ὧν δύναται νὰ γείνῃ χρῆσις κατὰ τὴν ποινικὴν διαδικασίαν, καὶ θὰ συλλεχθῶσι διά τινος τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων. Τίς ὅμως ὁ ἐνεργήσων τὰς πράξεις ταύτας, καὶ πότε δύναται νὰ προβῇ νομίμως εἰς ἐνέργειαν των;

Ἠδύνατό τις νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι παυσάσης πρὸς καιρὸν τῆς καταδιώξεως διὰ τοῦ βουλεύματος, καὶ ἀναγκαίας οὔσης τῆς ἀδείας τοῦ συμβουλίου, ἵνα ἐξακολουθήσῃ αὕτη, ἕπεται, ὅτι πρὸ τῆς χορηγήσεως τῆς ἀδείας ταύτης οὐδεμία ἀνακριτικὴ πρᾶξις δύναται νομίμως νὰ ἐνεργηθῇ, οὐδ' ἐνεργηθεῖσα τυχὸν δύναται νὰ διακόψῃ τὴν παραγραφήν, καὶ τοιαύτην γνώμην ἐκφράζει ὁ Παππαχρήστου (Θέμιδ. τόμ. 9 σελ. 310). Κατὰ τὴν γνώμην ταύτην ὁ εἰσαγγελεύς, πληροφορούμενος περὶ τῆς ὑπάρξεως νέων ἀποδείξεων, ὀφείλει νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὸ συμβούλιον τὰς πληροφορίας του, καὶ νὰ ζητήσῃ ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν τὴν νέαν ἐπανάληψιν τῆς καταδιώξεως, μεθ' ἣν νὰ προβῇ διὰ τοῦ ἀνακριτοῦ εἰς συλλογὴν τῶν περὶ ὧν πρόκειται ἀποδείξεων.

Φρονοῦμεν ὅμως, ὅτι ἡ γνώμη αὕτη δὲν εἶναι ὀρθή, διότι κατὰ τὸ ἄρθρ. 253 ἐδ. 3 Ποιν. Δικ. ὁ εἰσαγγελεὺς ὀφείλει νὰ ὑποβάλῃ πρωτοῦ τὰς νέας ἀποδείξεις εἰς τὸ συμβούλιον, καὶ νὰ

περιμένῃ μέχρις ὅτου ἀποφασίσῃ αὐτὸ, ἂν ἐπιτρέπηται περαιτέρω καταδίωξις. Ἐντεῦθεν ἐξάγεται, ὅτι οὐχὶ ἁπλῶς τὰς πληροφορίας του περὶ τῆς ὑπάρξεως τῶν νέων ἀποδείξεων θὰ ὑποβάλῃ εἰς τὸ συμβούλιον ὁ εἰσαγγελεὺς, ἀλλ' αὐτὰς ταύτας τὰς νέας ἀποδείξεις, καὶ ἑπομένως, ὅτι δύνανται νομίμως νὰ συλλεχθῶσιν αὗται, πρὶν ἢ ἐπιτραπῇ ὑπὸ τοῦ συμβουλίου ἡ περαιτέρω καταδίωξις. Τὸ ἐξαγόμενον τοῦτο ὑποστηρίζεται καὶ ἐκ τῆς σκέψεως, ὅτι τότε μόνον δύναται τὸ συμβούλιον νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν περαιτέρω καταδίωξιν, ὅταν ἐνισχύωνται αἱ προγενέστεραι κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ἀποδείξεις διὰ τῶν νέων ἀποδείξεων· πῶς ὅμως δύναται νὰ ἀποφασίσῃ τὸ συμβούλιον περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἂν δὲν ἔχῃ ὑπ' ὄψιν αὐτὰς ταύτας τὰς ἀποδείξεις; πῶς δύναται νὰ στηριχθῇ εἰς ἁπλᾶς πληροφορίας περὶ τῆς ὑπάρξεως μαρτύρων, φερ' εἰπεῖν, αὐτοπτῶν τοῦ ἀδικήματος, αἵτινες δύνανται νὰ ὦσιν ὅλως ἐσφαλμέναι; Τὴν γνώμην ταύτην παρεδέχθη καὶ ἡ ὑπ 'ἀριθ. 12 τοῦ 1857 ἀπόφασις τοῦ Ἀρ. Πάγου, καὶ ἑπομένως ἐθεώρησεν ὡς διακοπτούσας τὴν παραγραφὴν καὶ τὰς πρὸς συλλογὴν τῶν νέων ἀποδείξεων ἀνακριτικὰς πράξεις, τὰς γενομένας πρὶν ἢ ἐπιτραπῇ ἡ περαιτέρω καταδίωξις. Τὴν γνώμην ταύτην παραδέχονται καὶ ἐν Γαλλίᾳ οἱ πλεῖστοι τῶν συγγραφέων καὶ ἡ νομολογία (Helie No 1312 2884) (Dalloz No 1169).

861. Τίς δὲ ὁ ἐνεργήσων τὰς πρὸς συλλογὴν τῶν νέων ἐνδείξεων ἀνακριτικὰς πράξεις, ὁ εἰσαγγελεὺς ἢ ὁ ἀνακριτής; Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ τοιαύτη ἀνάκρισις πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς συνέχεια τῆς προηγουμένης, καὶ ἑπομένως ἐπιληφθέντων ταύτης τῶν συμβουλίων, ἐξ ἀνάγκης καὶ ἡ συλλογὴ τῶν νέων ἐνδείξων θὰ ἐνεργηθῇ ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ κατὰ παραγγελίαν τοῦ εἰσαγγελέως, ἤγουν, ὅτι κυρία περὶ αὐτῆς ἀνάκρισις θὰ ἐνεργηθῇ καὶ οὐχὶ προεισαγωγικὴ (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 784).

Ἀλλ' ὁ συλλέγων τὰς νέας ἐνδείξεις ἀνακριτὴς εἰς οὐδὲν δύναται νὰ προβῇ κατὰ τοῦ κατηγορουμένου μέτρον. Τὴν ἐναντίαν περὶ τούτου διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 248 instr. crim. καθ' ἣν καὶ νὰ φυλακίσῃ δύναται ὁ ἀνακριτὴς τὸν κατηγορούμενον, δὲν περιέχει ὁ ἡμέτερος νόμος, τοὐναντίον τὸ ἄρθρ. 253 ἐδ. 3 Ποιν.

Δικ. διατάσσον, ὅτι ὁ εἰσαγγελεὺς, ὑποβάλλων τὰς συλλεχθείσας νέας ἀποδείξεις εἰς τὸ συμβούλιον, ὀφείλει νὰ περιμένῃ μέχρις ὅτου ἀποφασίσῃ αὐτὸ, ἂν ἐπιτρέπηται ἡ περαιτέρω *καταδίωξις*, ὑποδεικνύει, ὅτι διέκρινεν ὁ νόμος μεταξὺ ἀνακρίσεως καὶ καταδιώξεως, καὶ ὅτι μόνον τὴν κυρίως ἀνάκρισιν, ἤτοι τὴν συλλογὴν τῶν νέων ἀποδείξεων ἐπέτρεψε καὶ ἄνευ ἀδείας τοῦ συμβουλίου, οὐχὶ δὲ καὶ τὴν καταδίωξιν, ἤγουν τὴν λῆψιν μέτρων κατὰ τοῦ προσώπου τοῦ κατηγορουμένου (ἰδὲ ἀριθ. 225).

862. Ἐνώπιον δὲ τίνος συμβουλίου θὰ ὑποβληθῶσιν αἱ νέαι αὗται ἐνδείξεις; Ὅταν ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως μόνον τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν ἀπεφάσισεν, εἶναι φανερὸν, ὅτι αἱ νέαι ἐνδείξεις θὰ ὑποβληθῶσιν εἰς τὸ ἐκδοὺν τὸ βούλευμα, δι' οὗ ἔπαυσε πρὸς καιρὸν ἡ καταδίωξις, συμβούλιον. Εἶναι δὲ ἀδιάφορον ἂν ἐξέλειψεν ὁ λόγος τῆς ἁρμοδιότητος τοῦ συμβουλίου τούτου, διότι ἁρμοδίως πρότερον ἐπιληφθὲν, ἐξακολουθεῖ ὂν ἁρμόδιον καὶ πρὸς ἐκτίμησιν τῶν νέων ἀποδείξεων, αἵτινες ἀποτελοῦσι συνέχειαν τῆς προηγουμένης ἀνακρίσεως (Dalloz No 1174. 1175) (Helie No 2885).

Ἀλλ' ὅταν τῆς ὑποθέσεως ἐπελήφθη τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν, καὶ ἢ ἐξέδοτο τὸ τοιοῦτον βούλευμα, ἢ ἐπεκύρωσε τὸ ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν ἐκδοθὲν, εἰς ποῖον συμβούλιον θὰ ὑποβληθῶσιν αἱ νέαι ἐνδείξεις; Ἀναντιῤῥήτως εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν, διότι ἀπεξεδύθη πλέον τῆς ὑποθέσεως τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν ἐπιληφθέντος τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν, καὶ εἰς τὸ συμβούλιον τοῦτο διαμένει ἐκκρεμὴς ἡ ὑπόθεσις, καὶ διότι ἡ ἐκτίμησις τῶν νέων ἐνδείξεων εἶναι ἀχώριστος ἀπὸ τὴν ἐκτίμησιν τῶν προηγουμένων, ἃς ἐθεώρησε τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν μὴ ἀποχρώσας, καὶ ἑπομένως δὲν εἶναι δυνατὸν ν' ἀνατεθῇ εἰς τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν, διότι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐπικρίνῃ κατώτερον δικαστήριον τὰς πράξεις τοῦ ἀνωτέρου δικαστηρίου (Helie No 2881) (Dalloz No 1172. 1173). Ἕνεκα τῶν λόγων τούτων καὶ τὸν συλλέξοντα τὰς νέας ἀποδείξεις ἀνακριτὴν προσδιορίζει ἐν Γαλλίᾳ ὁ πρόεδρος τῶν ἐφετῶν κατ' αἴτησιν τοῦ παρ' ἐφέταις εἰσαγγελέως. Παρ' ἡμῖν ὅμως, σιωπῶντος τοῦ νό-

μου, πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ἐν πάσῃ περιπτώσει ὁ παρὰ πρωτοδίκαις εἰσαγγελεὺς θὰ παραγγείλῃ τῷ ἀρχικῷ ἀνακριτῇ τῆς ὑποθέσεως νὰ συλλέξῃ τὰς νέας ἀποδείξεις, μετὰ δὲ τὴν συλλογὴν ταύτην, εἰ μὲν μόνον τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν ἀπεφάνθη ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως, εἰς τοῦτο θὰ ὑποβάλῃ τὰς νέας ἐνδείξεις, εἰ δὲ ἐπελήφθη αὐτῆς καὶ τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν, θὰ διαβιβάσῃ τὰς νέας ἀποδείξεις εἰς τὸν παρ' ἐφέταις εἰσαγγελέα, ἵνα τὰς ὑποβάλῃ εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν. Ἵνα θεωρηθῇ δὲ ὡς ἐπιληφθὲν τῆς ὑποθέσεως τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν, πρέπει ν' ἀπεφάσισεν ὡς πρὸς τὸν κατηγορούμενον, καθ' οὗ ἔπαυσε πρὸς καιρὸν ἡ καταδίωξις, δὲν ἀρκεῖ, ὅτι ἀπεφάσισεν ὡς πρὸς ἕτερον κατηγορούμενον (Dalloz No 1174).

863. Τὸ συμβούλιον, εἰς ὃ ὑποβληθήσεται ἡ ὑπόθεσις, ἂν ἀνεύρῃ, ὅτι πράγματι προέκυψαν νέαι ἐνδείξεις μὴ προϋποβληθεῖσαι εἰς τὴν ἐκτίμησιν αὐτοῦ, καὶ ὅτι αὗται ἐνυσχύουσι τὰς ἐνδείξεις, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων ἔπαυσε πρὸς καιρὸν ἡ καταδίωξις, θὰ ἐπιτρέψῃ περαιτέρω τοιαύτην· ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει θὰ τὴν ἀρνηθῇ.

Ἐπιτραπείσης τῆς περαιτέρω καταδιώξεως, τὸ παῦον αὐτὴν πρὸς καιρὸν βούλευμα ἀπόλλυσι πᾶσαν ἰσχύν, καὶ ἡ δικογραφία ἐπιστρέφεται εἰς τὸν ἀνακριτὴν τῆς ὑποθέσεως, ὅστις ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀνακτᾷ πλήρη τὰ ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως δικαιώματά του. Ἂν τὴν ἄδειαν τῆς περαιτέρω καταδιώξεως χορηγήσῃ τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν, δύναται νὰ διορίσῃ καὶ ἕτερον πρὸς περαιτέρω διεξαγωγὴν τῆς ἀνακρίσεως (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 840).

Περαιωθείσης τῆς ἀνακρίσεως, ἡ ὑπόθεσις εἰσάγεται καὶ πάλιν εἰς τὸ αὐτὸ συμβούλιον, ὅπερ ἐχορήγησε τὴν ἄδειαν τῆς περαιτέρω καταδιώξεως. Ὅλοι οἱ λόγοι, δι' οὓς ἐν τῷ προηγουμένῳ ἀριθμῷ ἐθεωρήσαμεν τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν ἁρμόδιον νὰ χορηγήσῃ τὴν ἄδειαν τῆς περαιτέρω καταδιώξεως, ὁσάκις τὸ συμβούλιον τοῦτο ἐξέδοτο τὸ παῦον πρὸς καιρὸν τὴν καταδίωξιν βούλευμα, ἢ ἐπεκύρωσε τὸ ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν ἐκδοθὲν, ἐφαρμόζονται πληρέστατα, προκει-

μένου περὶ τῆς ὁριστικῆς ἐκτιμήσεως τοῦ συνόλου τῆς ὑποθέσεως (Dalloz No 1172. 1173)·

864. Τὸ ἑξῆς τελευταῖον ζήτημα πρέπει νὰ ἐξετασθῇ ἐνταῦθα. Δύναται ὁ κατηγορούμενος, καθ' οὗ ἔπαυσε πρὸς καιρὸν ἡ καταδίωξις, ν' ἀνεύρῃ νέας ἀποδείξεις ἀποδεικνυούσας τὴν ἀθωότητά του καὶ νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ εἰσαγγελέως τὴν συλλογὴν καὶ εἰς τὸ συμβούλιον ὑποβολὴν αὐτῶν, ἐπὶ τῷ τέλει τοῦ ν' ἀποφανθῇ τοῦτο, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνῃ καταδίωξις ἐναντίον του; Τὸ συμβούλιον τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν ἔλυσε καταφατικῶς τὸ ζήτημα τοῦτο, καὶ φρονοῦμεν ὀρθῶς, διότι τὸ παῦον πρὸς καιρὸν τὴν καταδίωξιν βούλευμα ἀποτελεῖ μέσην τινὰ κατάστασιν μεταξὺ ἀθωώσεως καὶ παραπομπῆς, ὅθεν ἐπιτρέψαντος τοῦ νόμου εἰς τὴν κατηγοροῦσαν ἀρχὴν νὰ προσβάλῃ τὴν κατάστασιν ταύτην, ἵνα φθάσῃ εἰς τὴν παραπομπήν, εἶναι λογικὸν καὶ δίκαιον, καί περ σιωπῶντος τοῦ νόμου, νὰ χορηγήσωμεν εἰς τὸν κατηγορούμενον ὅμοιον δικαίωμα νὰ προσβάλῃ τὴν κατάστασιν ἐκείνην, ἵνα φθάσῃ εἰς τὴν πλήρη ἀθώωσιν. Τὸ σύνολον τῶν διατάξεων τῆς Ποιν. Δικονομίας, χορηγησάσης ἀείποτε εὐρεῖαν εἰς τοὺς κατηγορουμένους ὑπεράσπισιν, ὑποστηρίζει τὴν γνώμην ταύτην, ἡ δὲ κατ' αὐτῆς ἀντίρρησις, ὅτι δὲν ἔχει συμφέρον ὁ κατηγορούμενος νὰ προσβάλῃ τὸ παῦον πρὸς καιρὸν τὴν καταδίωξιν βούλευμα, διότι εἶναι ἀθωωτικόν, δὲν εἶναι προφανῶς βάσιμος, διότι τὸ τοιοῦτον βούλευμα περιέχει ἔκφρασιν ὑπονοίας, καὶ ἀποτελεῖ μομφήν, ὑπὸ τὴν ὁποίαν δὲν εἶναι δίκαιον νὰ διαμένῃ ὁ κατηγορούμενος, ὅταν παρουσιάζῃ ἀποδείξεις τῆς πλήρους ἀθωότητός του.

865. Ἐρχόμεθα τέλος εἰς τὰ παραπεμπτικὰ βουλεύματα. Εἴπομεν ἐν ἀριθ. 254, ὅτι ἡ ἔννοια τοῦ παραπεμπτικοῦ βουλεύματος εἶναι, ὅτι πρέπει νὰ προσαχθῇ ἡ κατὰ ὡρισμένου προσώπου κατηγορία εἰς ὡρισμένον δικαστήριον, καὶ ὅτι οὔτε ν' ἀνακληθῇ ἡ παραπομπὴ εἶναι δυνατόν, οὔτε νὰ εἰσαχθῇ ἡ ὑπόθεσις εἰς ἄλλο δικαστήριον διὰ νέας παραπομπῆς ἢ δι' ἀπ' εὐθείας κλήσεως, διότι ἤθελε παραβιασθῇ οὕτω τὸ διὰ τοῦ βουλεύματος δεδικασμένον. Εἶναι δὲ ἀδιάφορον, ἂν νέαι ἀποδείξεις κατέστησαν βαρύτερον τὸ ἐν τῇ παραπομπῇ ἀδίκημα, ὡς φέρ' εἰπεῖν,

τὸ πλημμέλημα κακούργημα· δύναται ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ κηρυχθῇ ἀναρμόδιον τὸ πλημμελειοδικεῖον, πρέπει ὅμως πάντοτε νὰ εἰσαχθῇ εἰς αὐτὸ ἡ ὑπόθεσις.

Ἀλλ' ἕκαστον παραπεμπτικὸν βούλευμα δύναται ν' ἀναλυθῇ εἰς τὰς ἑξῆς πέντε εἴτε ῥητὰς εἴτε σιωπηρὰς ἀποφάσεις.

α) ὅτι ὀρθῶς ἐγένετο ἡ παραπομπὴ καὶ συνεπείᾳ ἐγκύρου ἀνακρίσεως·

β) ὅτι προέκυψαν ἐκ τῆς ἀνακρίσεως τὰ ἐν τῇ παραπομπῇ γεγονότα·

γ) ὅτι τὰ γεγονότα ταῦτα ἀποτελοῦσι τὸ ἐν τῇ παραπομπῇ ἀδίκημα·

δ) ὅτι δὲν ὑπάρχει περίπτωσίς τις ἀναστολῆς ἢ λόγος τις ἀποσβέσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς· καὶ

ε) ὅτι ἁρμόδιον δικαστήριον πρὸς ἐκδίκασιν τοῦ ἀδικήματος εἶναι ἐκεῖνο, εἰς ὃ ἐγένετο ἡ παραπομπή.

Εἶναι ὡς πρὸς τὰ διάφορα ταῦτα ἀντικείμενα ὑποχρεωτικὸν τὸ βούλευμα ὡς πρὸς τὸ δικάσον δικαστήριον, ἢ δύναται τοῦτο νὰ ἐξετάσῃ ἐλευθέρως ἐκ νέου ταῦτα καὶ ν' ἀποφασίσῃ ὅ,τι ἐγκρίνει.

866. Ἐν Γαλλίᾳ οἱ πλεῖστοι τῶν συγγραφέων καὶ ἡ νομολογία, προκειμένου περὶ τῶν ὑπὸ στοιχ. α δ καὶ ε ἀντικειμένων, θεωροῦσι πολλάκις ὑποχρεωτικὰ εἰς τὴν περαιτέρω ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως τὰ ὑπὸ τῶν βουλευμάτων ἀποφασισθέντα, καὶ προβαίνουσιν ὡς πρὸς τοῦτο εἰς διακρίσεις, περὶ ὧν πολλαὶ ὑπάρχουσιν ἀμφισβητήσεις. Ἀλλ' ὁ Griolet ὑπεστήριξεν ἐσχάτως τὸ ἑξῆς ἀκριβέστατον καὶ ἁπλούστατον σύστημα.

Ἡ δικαιοδοσία τῶν συμβουλίων συνεστήθη κατὰ τὸν Griolet, οὐχὶ πρὸς περιορισμὸν τῆς δικαιοδοσίας τῶν δικαστηρίων, ἀλλὰ πρὸς μόνον τὸν σκοπὸν τῆς μὴ εἰσαγωγῆς εἰς τὸ ἀκροατήριον ἐπιπολαίων καὶ ἀνυποστάτων κατηγοριῶν. Πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τούτου τὰ συμβούλια ἐξετάζουσιν, ἂν παραδεκτὴ ἦναι ἡ κατηγορία καὶ ἂν προκύπτωσιν ἐνδείξεις, ὑπαρχόντων δὲ τούτων, παραπέμπουσι τὸν κατηγορούμενον εἰς τὰ δικαστήρια. Ἡ ἐξουσία των δὲν ἐκτείνεται περαιτέρω· παύει ἅμα πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς παραπομπῆς εἰσαχθῇ ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸ δι-

καστήριον. Τότε ἀρχίζει νέα δίκη, ἢ μᾶλλον ἡ ἀληθὴς δίκη, ὁ δὲ ἐπιληφθεὶς ταύτης δικαστὴς δύναται νὰ τὴν δικάσῃ ὁλόκληρον μὲ πλήρη ἐλευθερίαν.

Ἕνεκα τῆς δευτερευούσης ταύτης ἀποσολῆς τῶν συμβουλίων ἐθεωρήθησαν ἀνωφελεῖς ὡς πρὸς αὐτὰ αἱ ἐγγυήσεις τῆς δημοσιότητος τῆς συζητήσεως καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς ὑπερασπίσεως, αἵτινες ἐθεωρήθησαν ἀναπόφευκτοι, προκειμένου περὶ τῶν δικαστηρίων. Ἂν τὰ συμβούλια ἠδύναντο νὰ λύσωσιν ὁριστικῶς κατὰ τοῦ κατηγορουμένου σπουδαιότατα ζητήματα τῆς ὑποθέσεως, οἷα τὰ περὶ ἀποσβέσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, τὰ περὶ ἁρμοδιότητος κτλ. ἡ ἔλλειψις τῶν ἀνωτέρω ἐγγυήσεων ἤθελεν εἶσθαι ὅλως ἀδικαιολόγητος.

Συμπεραίνει δὲ ἐντεῦθεν ὁ **Griolet**, ὅτι ἡ δικαιοδοσία τῶν συμβουλίων καὶ ἡ δικαιοδοσία τῶν δικαστηρίων εἶναι ὅλως ἀνεξάρτητοι ἀλλήλων, καὶ ὅτι ἡ μὲν πρώτη ἀποφασίζει κυριαρχικῶς ἐφ' ὅλων τῶν ζητημάτων τῆς ὑποθέσεως, ἀλλὰ μόνον σχετικῶς πρὸς τὴν παραπομπήν, ἣν διατάσσει, ἡ δὲ δευτέρα ἀποφασίζει ἐπίσης ἐλευθέρως περὶ τῶν αὐτῶν ζητημάτων σχετικῶς πρὸς τὴν ἀπόφασιν. Ἐν ἑνὶ λόγῳ πλήρης κατὰ τὸν **Griolet**, ἀνεξαρτησία τῶν δύο δικαιοδοσιῶν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἀμοιβαίων αὐτῶν καθηκόντων.

Τὸ σύστημα τοῦτο θεωροῦμεν ὀρθότατον καὶ πληρέστατα ἐφαρμοστέον παρ' ἡμῖν, παρ' οἷς ἐλλείπουσι καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν λόγων, ἕνεκα τῶν ὁποίων παραδέχονται ἐν Γαλλίᾳ πολλάκις τὸ ὑποχρεωτικὸν τῶν διὰ τῶν βουλευμάτων ἀποφασισθέντων. Ἂς ἐφαρμόσωμεν αὐτὸ ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω πέντε ἀντικειμένων, περὶ ὧν ἀποφασίζουσι τὰ βουλεύματα τῶν συμβουλίων.

867. Καὶ πρῶτον δύνανται τὰ δικαστήρια νὰ ἐξετάσωσι τὸ ἔγκυρον τῆς ἐνεργηθείσης ἀνακρίσεως, καὶ τοῦ ἐπ' αὐτῆς ἐκδοθέντος βουλεύματος τῆς παραπομπῆς; Κατὰ τὸ σύστημα τοῦ **Griolet** οὐχὶ βεβαίως, διότι τῶν συμβουλίων ἔργον εἶναι νὰ ἐξετάσωσιν, ἂν ἐγκύρως ἐγένετο ἡ ἀνάκρισις, καὶ ἂν ὑπάρχῃ νόμιμος περίπτωσις παραπομπῆς, πᾶσα δὲ τυχὸν περὶ τούτου ἔλλειψις τῶν βουλευμάτων ἔπρεπε νὰ προταθῇ διὰ τῶν νομίμων

ἐνδίκων μέσων· μὴ γενομένου τούτου, καὶ καταστάντος ὅπως δήποτε τοῦ περὶ παραπομπῆς βουλεύματος τελεσιδίκου, ἡ ὑπόθεσις νομίμως εἰσάγεται εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ τοῦτο δύναται μὲν νὰ δικάσῃ ὅλα τὰ ζητήματα τῆς ὑποθέσεως ἐλευθέρως καὶ ἐναντίον τῶν διὰ τοῦ βουλεύματος ἀποφασισθέντων, δὲν δύναται ὅμως ν' ἀκυρώσῃ τὴν παραπομπὴν ὡς ἐσφαλμένως γενομένην, καὶ ν' ἀπεκδυθῇ τῆς ὑποθέσεως. Μόνον ὁσάκις ἀνακριτική τις πράξις πρόκειται νὰ ἐξασκήσῃ ἐπιρροὴν εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς ὑποθέσεως, ὡς ὅταν ἄκυρός τις ἔνορκος ἐξέτασις μάρτυρος πρόκηται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς μέσον ἀποδείξεως, τὸ δικαστήριον ὡς ὑπόχρεων νὰ ἐξετάσῃ τὸ παραδεκτὸν ὅλων τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων, δύναται ν' ἀποφασίσῃ ἐλευθέρως περὶ τοῦ ἐγκύρου ἢ μὴ αὐτῆς ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς ἀποφάσεως, ὡς τὸ συμβούλιον ἀπεφάσισε τυχὸν περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς παραπομπῆς.

Οἱ λοιποὶ συγγραφεῖς καὶ ἡ νομολογία ἐν Γαλλίᾳ ἀρνοῦνται μὲν εἰς τὰ δικαστήρια τὸ δικαίωμα τῆς ἀκυρώσεως τῆς παραπομπῆς, ὁσάκις αὕτη διετάχθη διὰ βουλεύματος τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν, ἀναγνωρίζουσι δὲ δικαίωμα τοιοῦτον, ὁσάκις διετάχθη διὰ βουλεύματος τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν. Στηρίζονται δὲ εἰς τὸν λόγον, ὅτι αἱ ἐλλείψεις τῶν πρώτων βουλευμάτων δύνανται νὰ προσβληθῶσι δι' ἀναιρέσεως, ἐν ᾧ κατὰ τῶν δευτέρων οὐδ' ἀνακοπὴν δύναται ν' ἀπευθύνῃ ὁ κατηγορούμενος, ὅθεν ἐπιφυλάττουσιν αὐτῷ τὸ δικαίωμα νὰ προσβάλῃ τὰς ἐλλείψεις των ἐνώπιον τοῦ δικάζοντος δικαστηρίου. Ἀλλ' ὁ Griolet ἀποκρούει ἐπιτυχῶς τὸν λόγον τοῦτον διὰ τῆς παρατηρήσεως, ὅτι οὔτε ἐκ τοῦ συγχωρητοῦ τῆς ἀναιρέσεως δύναταί τις νὰ ἐξαγάγῃ ἀποκλεισμὸν τῆς προτάσεως τῶν ἐλλείψεων εἰς τὸ ἀκροατήριον, διότι ἐνδεχόμενον νὰ ἐπετράπη ἡ ἀναίρεσις πρὸς μόνον τὸν σκοπὸν τῆς ἀποφυγῆς τῆς ἐπ' ἀκροατηρίου συζητήσεως, οὔτε ἐκ τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῶν ἐνδίκων μέσων νὰ συμπεράνῃ, ὅτι δύνανται νὰ προτάθῶσιν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ αἱ ἐλλείψεις τῆς παραπομπῆς, διότι ἐνδεχόμενον νὰ ἐσκόπει ὁ νόμος ν' ἀπαγορεύσῃ πᾶσαν ἐξέτασιν αὐτῶν, ὡς δυ-

ναμένου τοῦ εἰσαγγελέως νὰ εἰσαγάγῃ τὸν κατηγορούμενον εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον (1).

Παρ' ἡμῖν ὁ λόγος τῆς διακρίσεως μεταξὺ βουλευμάτων ἐφετῶν καὶ βουλευμάτων πλημμελειοδικῶν δὲν ὑπάρχει, διότι κατὰ τῶν δευτέρων ἐπιτρέπεται οὐ μόνον ἀνακοπή, ἀλλὰ καὶ ἀναίρεσις (ἄρθρ. 260. 263 Ποιν. Δικ.)· ἑπομένως ὀφείλομεν εἰς ὅλας ἐν γένει τὰς περιπτώσεις νὰ παραδεχθῶμεν, ἢ ὅτι τὰ δικαστήρια δύνανται, ἢ ὅτι δὲν δύνανται νὰ ἐξετάσωσι τὸ νόμιμον τῆς παραπομπῆς. Εἴπομεν καὶ ἀνωτέρω, ὅτι τὸ σύστημα τοῦ Griolet θεωροῦμεν ὀρθὸν, ὡς ἀπορρέον λογικῶς ἐκ τῆς ὀρθῆς ἐκτιμήσεως τοῦ σκοποῦ καὶ τῆς φύσεως ἑκατέρας τῶν διαδικασιῶν, καὶ ἑπομένως παραδεχόμεθα, ὅτι οὐδέποτε δύνανται τὰ δικαστήρια νὰ ἐξετάσωσιν ἂν ἐγκύρως διεξήχθη ἡ ἀνάκρισις, καὶ ἂν ὀρθῶς ἐγένετο ἡ παραπομπή. Παρατηροῦμεν μόνον, ὅτι ἂν εἰς ἀταξίαν τινὰ τῆς προδικασίας ἐν γένει στηρίζῃ ὁ κατηγορούμενος ἔνστασίν τινα ἀπαραδέκτου τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ἢ ἀποσβέσεως αὐτῆς, δύναται τὸ δικαστήριον, ὡς δυνάμενον ν' ἀποφασίσῃ ἐπὶ τοιούτων ἐνστάσεων, νὰ ἐξετάσῃ ἂν ἀληθῶς ἔλαβε χώραν ἡ ἐφ' ἧς στηρίζεται ἡ ἔνστασις ἀταξία ἢ ἀκυρότης. Τὴν γνώμην ταύτην ἐφήρμοσεν, ὡς εἴδομεν, ὁ Griolet, προκειμένου περὶ ἀκύρου ἀποδείξεως. Ἡ αὐτὴ γνώμη ἐφαρμόζεται προφανῶς, ὁσάκις ἡ ἔνστασις τῆς ἐλλείψεως ἐγκλήσεως ἢ τῆς παραγραφῆς στηρίζονται ἐπὶ τοῦ ἀκύρου ἀνακριτικῆς τινος πράξεως. Ἡ αὐτὴ γνώμη πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ, προκειμένου περὶ τοῦ δεδικασμένου· π. χ. προτείναντος τοῦ κατηγορουμένου ἔνστασιν δεδικασμένου στηριζομένην εἰς τὸν λόγον, ὅτι ἠθωώθη διὰ βουλεύματος τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν, καὶ ὅτι ἄνευ δικαιώματος ἐγένετο κατὰ τοῦ βουλεύματος τούτου ἀνακοπὴ ὑπό τινος ὡς δῆθεν πολιτικῶς ἐνάγοντος, ἣν ἀνεξετάστως παρεδέχθη τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν καὶ παρέπεμψε, δύναται τὸ δικαστήριον νὰ ἐξετάσῃ τὸ βάσιμον τοῦ τελευταίου ἰσχυρισμοῦ, χωρὶς νὰ ἐμποδίζηται ὑπὸ τοῦ βουλεύματος τῶν ἐφετῶν. Τοσοῦτον δὲ μᾶλλον θεωροῦμεν ὀρθὴν τὴν γνώμην ταύτην, καθ'

(1) Εἴδομεν ἐν ἀριθ. 796, ὅτι τὰ συμβούλια τῶν πλημμελειοδικῶν δὲν δύνανται ἐν Γαλλίᾳ νὰ παραπέμψωσιν εἰς τὰ κακουργιοδικεῖα.

ὅσον ἡ νομολογία δὲν θεωρεῖ τὸ περὶ οὗ πρόκειται παράπονον τοῦ κατηγορουμένου ὡς ἀποτελοῦν λόγον ἀναιρέσεως κατὰ τοῦ βουλεύματος (Ἀπόφ. 100. 116 τοῦ 1864. 2 τοῦ 1867. 57 τοῦ 1868 Ἀρ. Πάγ.), ἕνεκα δὲ τούτου ὁ κατηγορούμενος δὲν ἔχει ἄλλον τινὰ νόμιμον τρόπον προτάσεως τῆς περὶ δεδικασμένου ἐνστάσεώς του. Ἐν τούτοις τὸ ἐναντίον ἀπεφάσισε ὁ Ἄρ. Πάγος προκειμένου περὶ ἐλλείψεως ἐγκλήσεως, σκεφθεὶς, ὅτι ἀποτελεῖ δεδικασμένον τὸ παραδεχόμενον τὴν ὕπαρξιν αὐτῆς βούλευμα τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν (Ἀπόφ. 82 τοῦ 1851 Ἀρ. Πάγου).

868. Δύνανται δεύτερον τὰ δικαστήρια νὰ ἐξετάσωσιν, ἂν προκύπτωσιν ἐκ τῆς συζητήσεως τὰ γεγονότα, τὰ ἀναφερόμενα ἐν τῷ βουλεύματι ὡς ἐξαγόμενα ἐκ τῆς ἀνακρίσεως; Οὐδεμία οὐδέποτε περὶ τούτου ὑπεβλήθη ἀμφιβολία· τὰ συμβούλια περιορίζονται νὰ ἐξετάσωσιν ἁπλῶς ἂν προκύπτωσιν ἐνδείξεις, ἂν ὑπάρχωσι πιθανότητες περὶ τῆς ὑπάρξεως τῶν γεγονότων, εἰς τὰ δικαστήρια δ' ἀπόκειται νὰ ἐξετάσωσιν ὁριστικῶς, ἂν τὰ γεγονότα ταῦτα ἀποδεικνύωνται. Εἶναι δὲ ἀδιάφορον ἂν τὸ ὑπὸ τοῦ βουλεύματος ἀναφερόμενον γεγονὸς ἦναι ἀναγκαία προϋπόθεσις τῆς καταδιώξεως, ὡς π. χ. ἡ ἰδιότης τοῦ ἐμπόρου προκειμένου περὶ χρεωκοπίας· καὶ εἰς τοιαύτην περίπτωσιν δύνανται τὸ δικαστήριον ν' ἀρνηθῇ τὴν ἰδιότητα τοῦ ἐμπόρου.

Δύνανται μάλιστα τὰ δικαστήρια, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἴδομεν (ἀριθ. 264 ἑπομ.), νὰ παραδεχθῶσιν ὡς ἐξαγόμενα ἐκ τῆς συζητήσεως καὶ νέα γεγονότα μὴ ἀναφερόμενα ἐν τῷ βουλεύματι, ὅταν ταῦτα ἀποτελῶσι παρεπομένας περιπτώσεις τοῦ κυρίου ἀδικήματος. Ἀλλὰ δύνανται τὰ δικαστήρια νὰ παραδεχθῶσιν ὡς προκύπτοντα ἐκ τῆς συζητήσεως τοιαῦτα γεγονότα, ὅταν τὸ βούλευμα ἔλαβε ταῦτα ὑπ' ὄψιν καὶ τ' ἀπέρριψεν ὡς ἀνυπόστατα; Ὁ Helie (No 3299) φρονεῖ, ὅτι ἂν τὸ βούλευμα ἀπέρριψε τὰ ἐπιβαρυντικὰ γεγονότα, θεωρῆσαν αὐτὰ ὡς μὴ ἐξαγόμενα ἐκ τῆς ἀνακρίσεως, δύνανται πάντοτε τὰ δικαστήρια νὰ τὰ παραδεχθῶσιν, ἂν προκύψωσιν ἐκ τῆς συζητήσεως, διότι αἱ περὶ τῶν γεγονότων σκέψεις καὶ ἀποφάσεις τῶν συμβουλίων δὲν δεσμεύουσι τὰ δικαστήρια. Ἂν ὅμως τὸ βούλευμα ἀπέρριψε τὰ

ἐπιβαρυντικὰ ἐκεῖνα γεγονότα διὰ νομικοὺς λόγους, ἤγουν ὡς μὴ ὄντα κατὰ τὸν νόμον ἐπιβαρυντικά, τότε κατὰ τὸν Helie δὲν δύνανται τὰ δικαστήρια νὰ τὰ παραδεχθῶσιν ὡς τοιαῦτα, ὡς π. χ. ὅταν τὸ βούλευμα ἀπεφάνθη, ὅτι τὸ ἔγγραφον δὲν εἶναι δημόσιον, δὲν δύναται τὸ δικαστήριον νὰ τὸ παραδεχθῇ ὡς τοιοῦτον· ἡ περὶ τούτου ἀπόφασις τοῦ βουλεύματος ἀποτελεῖ δεδικασμένον. Στηρίζεται δὲ ὁ Helie εἰς τὴν ἀπὸ 11 Ἰουνίου 1841 ἀπόφασιν τοῦ Ἀκυρωτικοῦ.

Θέλομεν ἴδει μετ' ὀλίγον, ὅτι ὁ Helie δὲν ἠκολούθησεν ἀκριβῶς τὴν γνώμην ταύτην προκειμένου περὶ ἀρμοδιότητος πλημμελειοδικείου. Ἐν τούτοις φρονοῦμεν, ὅτι ἡ διάκρισις, ἣν ὑποστηρίζει, εἰς οὐδένα στηρίζεται νόμιμον λόγον, καὶ ὅτι τὸ σύστημα τῆς πλήρους τῶν δικαστηρίων ἀνεξαρτησίας εἶναι ἐν γένει ἐφαρμοστέον καὶ ἐπὶ τῶν ἐπιβαρυντικῶν περιστάσεων, ἃς τὸ βούλευμα ἀπέῤῥιψε.

869. Τρίτον· ὅσα περὶ τῆς ὑπάρξεως τῶν γεγονότων ἐξεθέσαμεν ἐφαρμόζονται πληρέστατα καὶ εἰς τὸν χαρακτηρισμὸν αὐτῶν. Τὰ δικαστήρια ἔχουσι πλήρη ἐλευθερίαν νὰ χαρακτηρίσωσιν ἄλλως τὰ ἐν τῷ βουλεύματι γεγονότα, καὶ ἂν οὐδόλως ἐτροποποιήθησαν ἐκ τῆς συζητήσεως, πολὺ μᾶλλον ὅταν ἐκ τῆς συζητήσεως ἀπεδείχθησαν ἀνυπόστατά τινα ἐξ αὐτῶν, ἢ προέκυψαν ἕτερα ἐπιβαρυντικὰ ἢ ἐλαφρυντικά. Καὶ περὶ τούτων οὐδέποτε ἠγέρθη ἀμφισβήτησις, καὶ ἑπομένως ἐφαρμόζεται πληρέστατα τὸ σύστημα τῆς πλήρους τῶν δικαστηρίων καὶ τῶν συμβουλίων ἀνεξαρτησίας.

870. Τέταρτον· δύνανται τὰ δικαστήρια νὰ ἐξετάσωσι τὰς περὶ τοῦ ἀπαραδέκτου ἢ τῆς ἀποσβέσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἐνστάσεις; Ἐν Γαλλίᾳ ἡ νομολογία καὶ οἱ συγγραφεῖς διακρίνουσι πρὸ πάντων, ἂν τὸ βούλευμα ἀπέῤῥιψε τὰς περὶ ὧν πρόκειται ἐνστάσεις, ἢ οὐδόλως ἀπεφάσισεν ἐπ' αὐτῶν, καὶ εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν παραδέχονται, ὅτι τὸ δικαστήριον δύναται ἐλευθέρως νὰ ἐξετάσῃ τὸ βάσιμον αὐτῶν. Ὁ Griolet ἀντικρούει τὴν διάκρισιν ταύτην διὰ τοῦ ἐπιχειρήματος, ὅτι ἡ παραπομπὴ τῆς ὑποθέσεως ὑποδεικνύει σιωπηρὰν ἀπόῤῥιψιν τῶν τοιούτων ἐνστάσεων, ἄλλως ἡ ὑπόθεσις δὲν ἤθελε παραπεμφθῇ,

ὅθεν ἔπρεπε καὶ εἰς τοιαύτην περίπτωσιν νὰ ἐφαρμοσθῇ ὅ,τι καὶ ἐπὶ ῥητῆς ἀπορρίψεως.

Εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ῥητῆς ἀπορρίψεως τῶν περὶ ὧν πρόκειται ἐνστάσεων ἡ νομολογία ἐν Γαλλίᾳ καὶ οἱ συγγραφεῖς διακρίνουσι μεταξὺ βουλευμάτων πλημμελειοδικῶν, καὶ βουλευμάτων ἐφετῶν, καὶ ἀποδίδουσιν εἰς μόνα τὰ δεύτερα ἰσχὺν δεδικασμένου ἀπέναντι τῶν δικαστηρίων, διότι ταῦτα ὑπάγονται εἰς ἀναίρεσιν, ἐνῷ κατὰ τῶν πρώτων δὲν ἔχει δικαίωμα ἀνακοπῆς ὁ κατηγορούμενος. Τὸ ἐπιχείρημα ὅμως τοῦτο ἀντικρούει ὁ **Griolet** δι' οὓς ἐν ἀριθ. **867** ἐξεθέσαμεν λόγους, καὶ διότι ἀμφίβολον εἶναι καὶ ἐν Γαλλίᾳ, ἂν ἐπιτρέπηται ἀναίρεσις ἕνεκεν ἀπορρίψεως τῶν περὶ ὧν πρόκειται ἐνστάσεων. Ὁ **Helie** (No **3304**) πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης τῆς νομολογίας προσθέτει καὶ τὸ ἐπιχείρημα, ὅτι, ὅπως τὰ παραδεχόμενα τὰς περὶ ὧν πρόκειται ἐνστάσεις βουλεύματα ἀποτελοῦσι δεδικασμένον, οὕτω πρέπει νὰ ἀποτελῶσι τοιοῦτον καὶ τ' ἀπορρίπτοντα. Ἀλλ' ὁ **Griolet** ἀπαντᾷ, ὅτι καὶ τὰ βουλεύματα τῶν πλημμελειοδικῶν εἶναι ὑποχρεωτικὰ παραδεχόμενα τοιαύτας ἐνστάσεις, διατὶ λοιπὸν δὲν θεωροῦσι καὶ ταῦτα ὑποχρεωτικά, ὅταν τὰς ἀπορρίπτωσι; Δὲν εἶναι λοιπὸν ὀρθὸς ὁ συλλογισμός, τὸ δὲ ὑποχρεωτικὸν τῶν πρώτων βουλευμάτων ἐξηγεῖται κατὰ τὸν **Griolet** ὡς ἐκ τῆς μὴ εἰσαγωγῆς τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ ἀκροατήριον.

Ἐκ τῆς ἀνωτέρω συντόμου συζητήσεως ἐξάγεται, φρονοῦμεν, ὅτι καὶ ἐν Γαλλίᾳ τὸ σύστημα τοῦ **Griolet** εἶναι τὸ μόνον ὀρθόν. Παρ' ἡμῖν ὅμως, παρ' οἷς πᾶς λόγος διακρίσεως μεταξὺ βουλευμάτων πλημμελειοδικῶν καὶ ἐφετῶν ἐκλείπει ὡς ἐκ τοῦ δυνατοῦ τῆς προσβολῆς ἁπάντων δι' ἀναιρέσεως (ἰδὲ ἀριθ. **867**), ὑπὲρ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ συστήματος τοῦ **Griolet** καὶ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν συνηγορεῖ ἀκαταμαχήτως ἡ περίπτωσις, ὅτι κατὰ τὴν σταθερὰν νομολογίαν τοῦ Ἀρ. Πάγου, ἐξαιρουμένης τῆς ἐνστάσεως τῆς παραγραφῆς (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. **209**), ἡ ἀπόρριψις τῶν λοιπῶν, περὶ ὧν πρόκειται, ἐνστάσεων δὲν ἀποτελεῖ λόγον ἀναιρέσεως κατὰ βουλευμάτων, ὡς ἐν καιρῷ θέλομεν ἐκθέσει.

871. Ἐξεταστέον πέμπτον, ἂν τὰ δικαστήρια ὑποχρεοῦνται

νὰ παραδεχθῶσι τὰς περὶ τῆς ἁρμοδιότητός των ἀποφάσεις τῶν βουλευμάτων. Διάφοροι δύνανται νὰ ἦναι οἱ λόγοι, ἕνεκα τῶν ὁποίων ἕκαστον δικαστήριον δύναται νὰ ἦναι ἀναρμόδιον, διὰ τοῦτο ἀνάγκη νὰ ἐξετάσωμεν ἰδιαιτέρως τ' ἀποτελέσματα τῆς παραπομπῆς εἰς τὸ πταισματοδικεῖον, πλημμελειοδικεῖον καὶ κακουργιοδικεῖον.

Τὸ πταισματοδικεῖον εἶναι ἀναρμόδιον εἰς τὰς ἑξῆς περιπτώσεις· 1) ὅταν τὸ ἀδίκημα, οἱονδήποτε καὶ ἂν ἦναι, ὑπάγηται εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν δικαιοδοσίαν· 2) ὅταν τὸ ἀδίκημα χαρακτηρίζηται ὡς πλημμέλημα (1) ἢ κακούργημα· 3) ὅταν ὡς πταῖσμα μὲν χαρακτηρίζηται τὸ ἀδίκημα, ἀλλ' ὑπάγηται εἰς τὴν ἔκτακτον δικαιοδοσίαν· 4) τέλος ὅταν τὸ ὡς πταῖσμα χαρακτηριζόμενον ἀδίκημα ἐξετελέσθη ἐκτὸς τῆς περιφερείας τοῦ πταισματοδικείου. Δύναται νὰ κηρυχθῇ ἀναρμόδιον εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις ταύτας τὸ πταισματοδικεῖον, εἰς ὃ παρεπέμφθη ἡ ὑπόθεσις διὰ βουλεύματος;

Ἐν Γαλλίᾳ καὶ πρὸ τοῦ συστήματος τοῦ Griolet ἔλυον καταφατικῶς τὸ ζήτημα εἴτε διὰ βουλεύματος τῶν πλημμελειοδικῶν (Helie No 1905), εἴτε διὰ βουλεύματος τῶν ἐφετῶν ἐγένετο ἡ παραπομπὴ (Helie No 3295). Οἱ λόγοι, ἐφ' ὧν στηρίζονται, εἶναι, ὅτι κατ' ἀρχὴν ἕκαστος δικαστὴς ἔχει δικαίωμα νὰ ἐξετάσῃ ἂν ἦναι ἁρμόδιος, διότι, πρὶν ἢ ἀποφασίσῃ ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως, πρέπει νὰ ἐξετάσῃ ἂν ἔχῃ δικαίωμα νὰ τὸ πράξῃ, καὶ ὅτι οὐ μόνον οὐδεὶς ὑπάρχει νόμος ἀποκρούων τὴν ἀρχὴν ταύτην εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν, ἀλλὰ τοὐναντίον ὑποστηρίζει αὐτὴν τὸ ἄρθρ 160 instr. crim. καθ' ὃ ἂν ἡ πρᾶξις τιμωρῆται μὲ ποινὴν ἐπανορθωτικὴν ἢ καὶ βαρυτέραν, τὸ πταισματοδικεῖον παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν εἰσαγγελέα.

Φρονοῦμεν ὅτι ἡ γενικὴ βάσις τοῦ συστήματος τοῦ Griolet δικαιολογεῖ ἐπιτυχέστερον τὴν ἀνωτέρω γνώμην, ἣν ὑποστηρίζει παρ' ἡμῖν, ἐκτὸς τοῦ ἄρθρ. 347 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ «ἐὰν παρεστάθη δεινοτέρα πρᾶξις ὡς ἁπλοῦν πταῖσμα, τὸ δικαστήριον τῶν πταισματοδικῶν ἀποφαίνεται ἑαυτὸ ἀναρμόδιον καὶ παρα-

(1) Ἐξαιρετικῶς δικάζουσι καὶ περί τινων πλημμελημάτων τὰ πταισματοδικεῖα, ὡς θὰ ἴδωμεν.

πέμπει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν ἁρμόδιον παρὰ τοῖς πρωτοδίκαις εἰσαγγελέα, » καὶ τὸ ὁποῖον ἄρθρον εἰς μόνην τὴν ὑπ' ἀριθμ. 2 περίπτωσιν τῆς ἀναρμοδιότητος ἐφαρμόζεται, ὑποστηρίζει, λέγομεν, καὶ τὸ ἄρθρ. 35 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ τὸ ἀναρμόδιον τῶν δικαστηρίων ἀποφασίζεται ἐξ ἐπαγγέλματος καὶ κατὰ πᾶσαν κατάστασιν τῆς δίκης, τὸ δὲ ἀναρμόδιον τοῦτο ἀναφέρεται καὶ εἰς τὰς λοιπὰς ἀνωτέρω περιπτώσεις τῆς ἀναρμοδιότητος τοῦ πταισματοδικείου.

872. Τὸ πλημμελειοδικεῖον ἀφ' ἑτέρου εἶναι ἀναρμόδιον· 1) ὅταν τὸ ἀδίκημα ὑπάγηται εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν δικαιοδοσίαν· 2) ὅταν πλημμέλημα μὲν ἡ πρᾶξις, ἀλλ' ὑπάγηται εἰς τὴν ἔκτακτον δικαιοδοσίαν· 3) ὅταν ἡ πρᾶξις ᾖναι κακούργημα· 4) ὅταν ἡ πρᾶξις ᾖναι πταῖσμα μὴ ὑπαγόμενον εἰς τὴν ἔκτακτον δικαιοδοσίαν· καὶ 5) ὅταν τέλος δὲν εὑρίσκωνται ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ πλημμελειοδικείου, οὔτε ὁ τόπος τῆς ἐκτελέσεως τῆς πράξεως, οὔτε ὁ τῆς κατοικίας, οὔτε ὁ τῆς διαμονῆς τοῦ κατηγορουμένου, δὲν ὑπάρχῃ δὲ περίπτωσίς τις συναιτιότητος ἢ συναφείας. Δύναται εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις ταύτας νὰ κηρυχθῇ ἀναρμόδιον τὸ πλημμελειοδικεῖον, εἰς ὃ διὰ βουλεύματος παρεπέμφθη ἡ ὑπόθεσις;

Τὰ περὶ τοῦ πταισματοδικείου ἀνωτέρω ἐκτεθέντα ἐφαρμόζουσιν ἐν Γαλλίᾳ ἀπὸ κοινοῦ καὶ εἰς τὰ πλημμελειοδικεῖα, παραδεχόμενοι ἐν γένει ὡς ἀξίωμα, ὅτι τὰ εἰς τὰ πταισματοδικεῖα καὶ πλημμελειοδικεῖα παραπέμποντα βουλεύματα εἶναι ἐνδεικτικὰ (indicatifs) καὶ οὐχὶ ἀπονεμητικὰ (attributifs) ἁρμοδιότητος (Helie No 2905. 3295). Σημειωτέον δὲ, ὅτι ἡ Γαλ. Ποιν. Δικ. ἐν μὲν τῷ ἄρθρ. 193 διατάσσει, ὅτι ἂν ἡ πρᾶξις ᾖναι κακούργημα, τὸ πλημμελειοδικεῖον θὰ παραπέμψῃ τὸν κατηγορούμενον εἰς τὸν ἁρμόδιον ἀνακριτὴν, ἐν δὲ τοῖς ἄρθρ. 192 καὶ 213 διατάσσει, ὅτι ἂν ἡ πρᾶξις ᾖναι πταῖσμα καὶ δὲν ζητηθῇ ἡ εἰς τὸ πταισματοδικεῖον παραπομπὴ, τὸ πλημμελειοδικεῖον θὰ προβῇ εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως. Ἐντεῦθεν ἔπεται, ὅτι ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ περιπτώσει δὲν δύναται καὶ ἐν Γαλλίᾳ νὰ κηρυχθῇ τὸ πλημμελειοδικεῖον ἀναρμόδιον.

Ὅσα ἐν τῷ προηγουμένῳ ἀριθμῷ περὶ πταισματοδικείου ἐ-

ξεθέσαμεν, ἐφαρμόζονται πληρέστατα παρ' ἡμῖν καὶ εἰς τὰς ὑπ' ἀριθ. 1—3 καὶ 5 περιπτώσεις ἀναρμοδιότητος τῶν πλημμελειοδικείων, διότι γενικὴ εἶναι ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 35 Ποιν. Δικ. ὑπάρχει δὲ καὶ παρ' ἡμῖν τὸ ἄρθρ. 373 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ, ἐὰν ἡ πρᾶξις φέρῃ σημεῖα κακουργήματος, τὸ πλημμελειοδικεῖον παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ δικαστήριον τῶν κακουργιοδικῶν, ἑπομένως εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις ταύτας τὸ πλημμελειοδικεῖον, οὐδόλως δεσμευόμενον ὑπὸ τοῦ βουλεύματος, δύναται καὶ ὀφείλει νὰ κηρυχθῇ ἀναρμόδιον. Ἄλλως ὅμως, φρονοῦμεν, ἔχει τὸ πρᾶγμα παρ' ἡμῖν εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 4 περίπτωσιν, καθ' ἣν εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον παρεπέμφθη ἁπλοῦν πταῖσμα, διότι κατὰ τὸ ἄρθρ. 373 Ποιν. Δικ. εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ πλημμελειοδικείου ὑπάγονται ὅλα τὰ κατ' ἄμεσον κλῆσιν ἢ ἐκ παραπομπῆς εἰσαχθέντα εἰς δίκην πλημμελήματα καὶ *πταίσματα*, δὲν περιέχει δὲ τὸ ἄρθρον τοῦτο τὴν διάταξιν τῶν ἄρθρ. 192 καὶ 213 instr. crim. καθ' ἣν ἡ ἁρμοδιότης τῶν πλημμελειοδικείων ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς περὶ παραπομπῆς τῆς ὑποθέσεως αἰτήσεως τῶν διαδίκων. Ἐντεῦθεν ἐξάγομεν, ὅτι ὁ νομοθέτης ἡμῶν, πρὸς ἀποφυγὴν περαιτέρω ἀναβολῶν καὶ ἐξόδων, ἐθεώρησεν ἁρμόδια τὰ πλημμελειοδικεῖα νὰ δικάζωσι καὶ τὰ πταίσματα, ὅταν ὅπως δήποτε εἰσήχθησαν ἐνώπιόν των, καὶ ὅτι ἑπομένως οὐχὶ ἕνεκα τῆς ἰσχύος τοῦ βουλεύματος, ἀλλ' ἕνεκα τῆς ἐξαιρετικῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 373 δὲν δύναται τὸ πλημμελειοδικεῖον νὰ κηρυχθῇ ἀναρμόδιον. Τὴν ἑρμηνείαν ταύτην τοῦ ἄρθρ. 373 παρεδέχθη καὶ ὁ Ἄρ. Πάγος διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 51 τοῦ 1858 ἀποφάσεώς του, ἀπεμακρύνθη ὅμως αὐτῆς διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 124 τοῦ 1867 ἀποφάσεως (ἰδὲ ἀνωτέρω ἀριθ. 384)· εἰς τρίτην δὲ περίπτωσιν, κηρυχθέντος ἀναρμοδίου τοῦ πλημμελειοδικείου καὶ παραπέμψαντος τὴν ὑπόθεσιν εἰς το πταισματοδικεῖον, ὁ Ἄρ. Πάγος ἀπέῤῥιψε τὴν κατὰ τῆς ἀποφάσεως ἀναίρεσιν ὡς μὴ ὑπαγομένην εἴς τινα τῶν ἐν ἄρθρ. 263 Ποιν. Δικ. λόγων ἀναιρέσεως (Ἀπόφ. 149 τοῦ 1869).

873. Εἴπομεν ἀνωτέρω (ἰδὲ ἀριθ. 868), ὅτι τὰ δικαστήρια δύνανται νὰ παραδεχθῶσι καὶ αὐτὰ τὰ ἀπορῥιφθέντα διὰ τοῦ βουλεύματος ἐπιβαρυντικὰ γεγονότα, εἴπομεν δὲ εἰς τὸν προη-

γούμενον ἀριθμὸν, ὅτι τὰ πλημμελειοδικεῖα ὀφείλουσι νὰ κηρυχθῶσιν ἀναρμόδια προκειμένου περὶ κακουργήματος. Ἐκ τούτων ἕπεται, ὅτι τὸ πλημμελειοδικεῖον πρέπει νὰ κηρυχθῇ ἀναρμόδιον, καὶ ὅταν ἡ πρᾶξις λαμβάνῃ τὸν χαρακτῆρα τοῦ κακουργήματος ἕνεκα ἐπιβαρυντικοῦ γεγονότος, ὅπερ ἀπέῤῥιψε μὲν τὸ βούλευμα, παρεδέχθη ὅμως τὸ δικαστήριον ὡς προκύπτον ἐκ τῆς συζητήσεως. Ἐν τούτοις παρεδέχθησαν ἐν Γαλλίᾳ, ὅτι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ βούλευμα ἀποτελεῖ δεδικασμένον, καὶ τὸ πλημμελειοδικεῖον δὲν δύναται νὰ κηρυχθῇ ἀναρμόδιον (Dalloz instr. crim. No 859. 860 chose jugée No 416. 417) (Helie No 1309), τὴν δὲ γνώμην ταύτην ὑποστηρίζει καὶ ὁ Κωστῆς (σελ. 440 σημ. 7)· ἀλλ' ἅπαντες οἱ πρὸς ὑποστήριξιν τοιαύτης τινὸς γνώμης προτεινόμενοι λόγοι οὐδόλως φαίνονται πειστικοὶ, ἀποκρούονται δὲ καὶ ἐκ τῶν περὶ τοῦ συστήματοι τοῦ Griolet ἐκτεθέντων· φαίνεται μάλιστα, ὅτι ὁ Helie παρήτησε σιωπηρῶς τὴν γνώμην ταύτην, ἣν ἐν συντόμῳ ἐν τῷ σημειωθέντι ἀριθμῷ ἐξέφρασε, διότι ἐν τῷ περὶ τῆς ἰσχύος τῶν βουλευμάτων κεφαλαίῳ, καὶ ἰδιαιτέρως ἐν τῷ περὶ τῶν ἐπιβαρυντικῶν γεγονότων ἀριθμῷ 3299, ῥητῶς διδάσκει, ὅτι δύνανται τὰ δικαστήρια νὰ παραδεχθῶσι τὰ δι' ἔλλειψιν ἐνδείξεων ἀπορῥιφθέντα ὑπὸ τοῦ βουλεύματος ἐπιβαρυντικὰ γεγονότα, καὶ καὶ ὅτι μόνον τὰ διὰ νομικοὺς λόγους ἀπορῥιφθέντα δὲν δύνανται νὰ παραδεχθῶσι (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 868).

874. Τὰ κακουργιοδικεῖα τέλος εἶναι ἀναρμόδια· 1) ὅταν τὸ ἀδίκημα ὑπάγηται εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν δικαιοδοσίαν· 2) ὅταν δὲν εὑρίσκωνται ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ κακουργιοδικείου οὔτε ὁ τόπος τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἀδικήματος, οὔτε ὁ τῆς κατοικίας ἢ διαμονῆς τοῦ κατηγορουμένου· 3) ὅταν τὸ ἀδίκημα ἦναι πταῖσμα ἢ πλημμέλημα μὴ ὑπαχθὲν εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον. Δύνανται εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας νὰ κηρυχθῶσιν ἀναρμόδια τὰ κακουργιοδικεῖα; Ἐν Γαλλίᾳ ἡ νομολογία καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν συγγραφέων λύουσι τὸ ζήτημα ἀποφατικῶς παραδεχόμενοι, ὅτι ἐν περιπτώσει παραπομπῆς εἰς τὰ κακουργιοδικεῖα τὰ βουλεύματα εἶναι ἀπονεμητικὰ (attributifs) καὶ οὐχὶ ἁπλῶς ἐνδεικτικὰ (indicatifs) ἁρμοδιότητος.

Τρία εἶναι κυρίως τὰ ἐπιχειρήματα, ἐφ' ὧν ἡ νομολογία καὶ οἱ μετ' αὐτῆς συμφωνοῦντες συγγραφεῖς στηρίζονται· α) ὅτι διαγράφων ὁ νόμος τὴν ἐνώπιον τῶν κακουργιοδικείων διαδικασίαν οὐδόλως πραγματεύεται περὶ τῆς ἀναρμοδιότητος καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῆς· τοὐναντίον τὸ ἄρθρ. 365 instr. crim. προβλέπον τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἐκ τῆς συζητήσεως ἡ πρᾶξις ἀποδεικνύεται μὴ οὖσα πλέον τῆς ἁρμοδιότητος τῶν κακουργιοδικείων, δίδει καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἰς τοὺς συνέδρους τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιβάλωσι τὴν νόμιμον ποινήν· β) ὅτι τὰ εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον παραπέμποντα βουλεύματα δύνανται νὰ προσβληθῶσι δι' ἀναιρέσεως ἕνεκεν ἀναρμοδιότητος, ἐπομένως ταῦτα ἀποτελοῦσι δεδικασμένον καὶ ὅταν ἐγένετο ἀναίρεσις καὶ ἀπερρίφθη, καὶ ὅταν οὐδόλως ἐγένετο τοιαύτη· γ) ὅτι τὸ κακουργιοδικεῖον ἔχει κοινὴν καὶ γενικὴν δικαιοδοσίαν, καὶ ἐπομένως οὐδέποτε κηρύσσεται ἀναρμόδιον.

Ὁ Helie (No 3296) παραδεχόμενος τὸ δεδικασμένον, ὅταν ἐγένετο κατὰ τοῦ βουλεύματος τῆς παραπομπῆς ἀναίρεσις καὶ ἀπερρίφθη, καὶ ἀποκρούων αὐτὸ ὁσάκις οὐδόλως ἐγένετο ἀναίρεσις, ἀντικρούει τ' ἀνωτέρω ἐπιχειρήματα, διότι τὸ ἄρθρ. 365 instr. crim. προβλέπει κυρίως τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν τὸ κακούργημα λαμβάνει ἐκ τῆς συζητήσεως τὸν χαρακτῆρα τοῦ πλημμελήματος ἢ πταίσματος, καὶ τότε μόνον χορηγεῖ εἰς τὸ δικαστήριον τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιβάλῃ τὴν νόμιμον ποινήν, ὅθεν δὲν ἐφαρμόζεται εἰς τὰς λοιπὰς περιπτώσεις τῆς ἀναρμοδιότητος, καὶ διότι ἡ δικαιοδοσία τῶν κακουργιοδικείων, καί τοι γενικὴ καὶ εὐρεῖα, προσδιορίζεται ὅμως ἀκριβῶς ὑπὸ τοῦ νόμου, καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ παραδεχθῇ τις, ὅτι ἡ τήρησις τῶν περὶ τούτου διατάξεων τοῦ νόμου ἐξήρτηται ἐκ μόνης τῆς ἀποφάσεως τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν.

Ὁ Griolet, καθ' ὃν οὐδέποτε τὸ βούλευμα ἀποτελεῖ δεδικασμένον, ὑποβάλλει πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης ταύτης καὶ τὴν παρατήρησιν, ὅτι καὶ κατὰ τῶν εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον παραπεμπόντων βουλευμάτων τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν ἐπιτρέπεται ἀναίρεσις, διατί λοιπὸν νὰ μὴ θεωρῶνται καὶ ταῦτα ὡς ἀπονεμητικὰ ἁρμοδιότητος; (Griolet αὐτόθ. σελ. 63).

Συντόμως διεξήλθομεν τὴν συζήτησιν ταύτην, φρονοῦντες, ὅτι παρ' ἡμῖν τὸ ἄρθρ. 35 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ τὸ ἀναρμόδιον τῶν δικαστηρίων ἀποφασίζεται ἐξ ἐπαγγέλματος καὶ κατὰ πᾶσαν κατάστασιν τῆς δίκης, λύει τὸ ζήτημα ἀναμφισβητήτως ὑπὲρ τῆς γνώμης τοῦ Griolet. Ἐν τούτοις ἡ ὑπ' ἀριθ. 71 τοῦ 1865 ἀπόφασις τοῦ Ἀρ. Πάγου καθιεροῖ τὴν ἀντίθετον γνώμην, διότι κατ' αὐτὴν ὁ εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον παραπεμφθεὶς στρατιωτικὸς δὲν δύναται νὰ προτείνῃ ἔνστασιν ἀναρμοδιότητος. Δύο εἰσὶν οἱ λόγοι, ἐφ' ὧν ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐστηρίχθη· α) ὅτι τὸ κακουργιοδικεῖον καθίσταται ἁρμόδιον εἰς ἐκδίκασιν τῆς διὰ τοῦ παραπεμπτικοῦ βουλεύματος εἰσαχθείσης εἰς αὐτὸ ποινικῆς ὑποθέσεως, διότι παρέχει ἐγγυήσεις μείζονας τῶν λοιπῶν κατωτέρων ἢ ἐξαιρετικῶν δικαστηρίων, ὥστε ὁ δικαζόμενος οὐδὲν ἔχει ἀληθῶς συμφέρον νὰ προσβάλῃ τὴν ἁρμοδιότητά του.

β) Ὅτι ἡ ἑρμηνεία αὕτη ὑποστηρίζεται καὶ ἐκ τοῦ ἄρθ. 458, ὅπερ δὲν περιέχει ὡς λόγον ἀναιρέσεως τῶν ἀποφάσεων τῶν συνέδρων τὴν ἀναρμοδιότητα, ὡς περιέχουσι ταύτην τὰ περὶ ἀναιρέσεως τῶν ἀποφάσεων τῶν πλημμελειοδικείων καὶ πταισματοδικείων ἄρθρ. 360 ἐδ. 1 καὶ 407 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ.

Ἀλλ' ἡ μὲν πρώτη σκέψις δὲν δύναται νὰ κατισχύσῃ τῆς ῥητῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 35 Ποιν. Δικ. καθ' ἣν ἕκαστον δικαστήριον καὶ αὐτεπαγγέλτως δύναται ν' ἀποφασίσῃ τὴν ἀναρμοδιότητά του· οὐδὲ βάσιμος δὲ καθ' ἑαυτὴν εἶναι ἡ σκέψις ἐκείνη, διότι πολλάκις τὰ ἐξαιρετικὰ δικαστήρια δύνανται νὰ ἐκτιμήσωσι ἀσφαλέστερον καὶ ὀρθότερον τὸ γενόμενον ἀδίκημα, καὶ διότι, καὶ τοῦ ἐναντίου ὑποτιθεμένου πάντοτε ἀληθοῦς, δὲν δύναται νὰ παραδεχθῇ τις, ὅτι συστήσας ὁ νόμος καὶ τὰ ἐξαιρετικὰ δικαστήρια, καὶ διαγράψας ἀκριβῶς τὴν δικαιοδοσίαν καὶ ἁρμοδιότητα αὐτῶν, ἐπάφησε τὴν τήρησιν τῶν περὶ τούτων διατάξεών του εἰς μόνην τὴν ἐκτίμησιν τῶν παραπεμπόντων συμβουλίων, καὶ εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν πλειόνων ἢ ἐλασσόνων ἐγγυήσεων, ἃς παρέχει τὸ δικαστήριον, εἰς ὃ ἐσφαλμένως ἐγένετο ἡ παραπομπή. Ἐκτὸς ὅμως τούτων ἡ σκέψις ἐκείνη ἐφαρμόζεται εἰς μόνην τὴν πρώτην περίπτωσιν τῆς ἀναρμοδιότητος, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τὴν δευτέραν, καθ' ἣν ὁ κατηγορούμενος

ὑπὸ κακουργιοδικείου πάλιν ἐπιζητεῖ νὰ δικασθῇ, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ τῆς ἐκτελέσεως τῆς πράξεως ἢ τῆς κατοικίας ἢ τῆς διαμονῆς του. Διατί ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ μὴ δύναται ὁ κατηγορούμενος νὰ προτείνῃ τὸ ἀναρμόδιον τοῦ κακουργιοδικείου;

Ἐκ δὲ τῆς ἐν τῷ ἄρθρῳ 458 παραλείψεως τοῦ ἐν τοῖς ἄρθρ. 360 καὶ 407 ἀναφερομένου λόγου τῆς ἀναρμοδιότητος οὐδόλως ἐξάγεται, καθ' ἡμᾶς, ὅτι δὲν δύνανται νὰ προσβληθῶσιν ἕνεκεν ἀναρμοδιότητος αἱ ἀποφάσεις τῶν συνέδρων. Ἡ σιωπὴ αὕτη πρέπει, καθ' ἡμᾶς, νὰ ἐξηγηθῇ ὡς ἑξῆς. Ὁ νομοθέτης κανονίσας ἐν γένει τὰ περὶ δικαιοδοσίας καὶ ἁρμοδιότητος τῶν δικαστηρίων ἐν ἄρθρ. 29 καὶ ἑπομ. Ποιν. Δικ. ἓν μόνον παρέλειψε νὰ προσδιορίσῃ, τὴν ἔκτασιν τῆς δικαιοδοσίας ἑκάστου δικαστηρίου ὡς πρὸς τὸ εἶδος τῶν ἀδικημάτων, ἅτινα ἐν γένει δύναται νὰ δικάσῃ, ἢ, ὡς ἐκφράζονται ἐν Γαλλίᾳ, τὴν λόγῳ ὕλης (ratione materiae) ἁρμοδιότητα τῶν δικαστηρίων. Τοῦτο ἔπραξε πραγματευόμενος περὶ ἑνὸς ἑκάστου τῶν δικαστηρίων τούτων. Καὶ εἰς μὲν τὸ πταισματοδικεῖον ἀνέθηκε τὴν ἐκδίκασιν τῶν ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ εἰρηνοδικείου πραχθέντων πταισμάτων (ἄρθρ. 333 Ποιν. Δικ.), εἰς δὲ τὸ πλημμελειοδικεῖον ἀνέθηκε τὴν ἐκδίκασιν ὅλων τῶν κατ' ἄμεσον κλῆσιν ἢ ἐκ παραπομπῆς εἰσαχθέντων πλημμελημάτων καὶ πταισμάτων (ἄρθρ. 373 Ποιν. Δικ.), εἰς δὲ τὸ κακουργιοδικεῖον ἀνέθηκε τὴν ἐκδίκασιν τῶν εἰς αὐτὸ παραπεμφθέντων κακουργημάτων, ἅτινα ἐκδικάζει οὐχ ἧττον καὶ ἂν εἰς τὸ ἀκροατήριον ἀναφανῶσιν ὡς ἁπλᾶ πλημμελήματα ἢ πταίσματα (ἄρθρ. 421 Ποιν. Δικ.). Ἕνεκα τῆς διαιρέσεως ταύτης τῶν περὶ δικαιοδοσίας καὶ ἁρμοδιότητος διατάξεων τοῦ νόμου, ἰδιαιτέρως ἐμερίμνησεν ὁ νομοθέτης καὶ περὶ τῶν συνεπειῶν τῆς μὴ τηρήσεως αὐτῶν, ἤτοι περὶ τῆς ἐνστάσεως τῆς ἀναρμοδιότητος· καὶ περὶ μὲν τῶν λοιπῶν περιπτώσεων ἔθετο ἐν ἄρθρ. 35 Ποιν. Δικ. τὸν γενικὸν κανόνα, ὅτι τὸ ἀναρμόδιον ἀποφασίζεται ὑπὸ τῶν δικαστηρίων αὐτεπαγγέλτως καὶ κατὰ πᾶσαν κατάστασιν τῆς δίκης, δυνάμει τοῦ ὁποίου κατέστη περιττὸν πλέον νὰ περιληφθῇ ὡς λόγος ἀναιρέσεως τῶν ἀποφάσεων ἡ περὶ ἧς πρόκειται ἀναρμοδιότης, διότι καὶ αὐτεπαγγέλτως δύναται ὁ Ἄρ. Πάγος νὰ τὴν ἐξετάσῃ, ὅθεν

κατὰ μείζονα λόγον συνεπείᾳ προτάσεως. Περὶ δὲ τῆς περιπτώσεως τῆς ἀνωτέρω λόγῳ ὕλης ἀναρμοδιότητος προέβλεψεν ἰδιαιτέρως ἐν μὲν τῷ ἄρθρῳ 360 ἐδ. 1 καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ πταισματοδικεῖα ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν προβῶσιν εἰς ἐκδίκασιν πλημμελημάτων ἢ κακουργημάτων, ἐν δὲ τῷ ἄρθρ. 407 ἐδ. 1 καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ πλημμελειοδικεῖα ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν προβῶσιν εἰς ἐκδίκασιν κακουργημάτων. Ἀπόδειξις δὲ, ὅτι μόνον περὶ τῆς ῥηθείσης λόγῳ ὕλης ἀναρμοδιότητος πραγματεύονται τ' ἄρθρα ταῦτα, εἶναι, ὅτι τὸ μὲν πρῶτον παραπέμπει ῥητῶς εἰς μόνον τὸ ἄρθρον 333 Ποιν. Δικ. τὸ δὲ δεύτερον εἰς μόνον τὸ ἄρθον 373 Ποιν. Δικ. οὐδέτερον δὲ παραπέμπει εἰς τὰ ἄρθρ. 29 καὶ ἑπόμ. Ποιν. Δικ. Τούτων οὕτως ἐχόντων δὲν ἠδύνατο ὁ νομοθέτης νὰ περιλάβῃ ὡς λόγον ἀναιρέσεως ἐν τῷ ἄρθρῳ 458 Ποιν. Δικ. τὴν τοιαύτην ἀναρμοδιότητα, διότι, δυναμένου τοῦ κακουργιοδικείου νὰ δικάσῃ τὸ ἀδίκημα καὶ ἂν εἰς τὸ ἀκροατήριον ἀναφανῇ ὡς ἁπλοῦν πλημμέλημα ἢ πταῖσμα, τοιαύτη ἀναρμοδιότης οὐδέποτε δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς τὰς ἀποφάσεις τῶν συνέδρων.

Ἐντεῦθεν ἐξάγεται, ὅτι αἱ ἀποφάσεις τῶν συνέδρων δύνανται νὰ προσβληθῶσι δι' ἀναιρέσεως εἰς τὰς περιπτώσεις τῆς ὑπ' ἀριθ. 1 καὶ 2 (ἰδὲ ἐν ἀρχῇ τοῦ ἀριθμοῦ) ἀναρμοδιότητος, ὥστε δὲν εἶναι ὀρθὸς ὁ δεύτερος λόγος, εἰς ὃν ὁ Ἄρ. Πάγος ἐστηρίχθη. Ἀλλὰ καὶ βάσιμος ἂν ἦναι, ἔπεται ἐντεῦθεν, ὅτι οὐδὲ κατὰ τὴν ἐνώπιον τῶν κακουργιοδικῶν συζήτησιν δύναται νὰ προταθῇ ἡ ἀναρμοδιότης εἰς τὰς ἀνωτέρω περιπτώσεις;

Συμπεραίνομεν, ὅτι τὸ βούλευμα δὲν ἐμποδίζει τὸ κακουργιοδικεῖον νὰ κηρυχθῇ ἀναρμόδιον ἂν εὑρῇ, ὅτι τὸ ἀδίκημα ὑπάγεται εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν δικαιοδοσίαν, ἢ ὅτι δὲν ἐξετελέσθη τὸ ἀδίκημα ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ δικαστηρίου, οὐδὲ κατοικεῖ ἢ διαμένει ἐν αὐτῇ ὁ κατηγορούμενος, καὶ ὅτι μόνον ὅταν τὸ ἀδίκημα ἀναφαίνηται ὡς πλημμέλημα ἢ πταῖσμα δὲν δύναται τὸ κακουργιοδικεῖον νὰ κηρυχθῇ ἀναρμόδιον, οὐχὶ ἕνεκα τῆς ἰσχύος τοῦ παραπεμπτικοῦ βουλεύματος, ἀλλ' ἕνεκα τῆς ῥητῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 421 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. Παρατηροῦμεν δὲ ὡς πρὸς τὴν περίπτωσιν ταύτην, ὅτι μὴ διακρίνοντος τοῦ ἄρθρ. 421 ἐδ.

2, ἂν ἐκ τῆς συζητήσεως ἀνεφάνη ἡ πρᾶξις ὡς πλημμέλημα, ἢ ἀνέκαθεν εἶχε τοιοῦτον χαρακτῆρα, πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις καθίσταται τὸ κακουργιοδικεῖον ἁρμόδιον νὰ δικάσῃ τὸ παραπεμφθὲν εἰς αὐτὸ ἀδίκημα, ἀρκεῖ νὰ μὴ ὑπάρχῃ τις τῶν ἑτέρων δύο περιπτώσεων ἀναρμοδιότητος.

Οὐσιώδεις τινὲς διορθώσεις καὶ προσθῆκαι.

Σελ.	στίχ.		
24	29.	Μετὰ τὴν λέξιν « δικαστικὰ »	Πρόσθες ('Απόφ. 21 τοῦ 1864).
29	18.	Μετὰ τὰς λέξεις «μέχρις οὗ»	» ἐνεργηθῇ ἀνάκρισις ἡ
64	10.	'Αντὶ τῆς περιόδου « Αἱ προθεσμίαι αὗται δὲν ἐπεκτείνονται καὶ ἂν τυχὸν ὁ καθ' οὗ ἡ ἐπίδοσις ἔχῃ μακρὰν τὴν κατοικίαν του ('Αποφ. 86 τοῦ 1860) » καὶ τῆς κάτωθι σημειώσεως «Τὸ ἐναντίον ἀπεφασίσθη διὰ τῶν ὑπ' ἀριθ. 69 καὶ 103 ἀποφάσεων τοῦ 1866 'Αρ. Πάγου.»	'Ανάγνωθι. Αἱ προθεσμίαι αὗται ἐπεκτείνονται λόγῳ ἀποστάσεως τῆς κατοικίας τοῦ κατηγορουμένου (ἄρθρ. 163. 275 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.) ('Αποφ. 69 καὶ 103 τοῦ 1866 'Αρ. Πάγου), ἐκτὸς ἂν εὑρεθῇ τυχὸν οὗτος εἰς τὴν ἕδραν τοῦ δικαστηρίου ('Αποφ. 86 τοῦ 1860).
65	1.	'Αντὶ τῆς ἐκφράσεως »διὰ δύο ἀποφάσεών του ὑπ' ἀριθμ. 2 καὶ 68 τοῦ 1857 »	» εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἀναιρέσεως διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 2 τοῦ 1857 ἀποφάσεως· δὲν ἐθεώρησεν ὅμως παραδεκτὴν πολιτικὴν ἀγωγὴν κατὰ τὴν ἐπ' ἀνακοπῇ ἐρήμην ἀποφάσεως διαδικασίαν ('Απόφ. 68 τοῦ 1857 'Αρ. Πάγου).
66	15.	Μετὰ τὴν λέξιν «δικαστήριον»	Πρόσθες. ὡς καὶ εἰς τὴν ἀνάκρισιν ('Απόφ. 119 τοῦ 1864 'Αρείου Πάγου).
94	17.	Μετὰ τὴν λέξιν «Βελγίου»	» ('Απόφ. 13 τοῦ 1844 'Αρείου Πάγου).
101	21.	Μετὰ τὴν λέξιν «συζύγου»	» ('Απόφ. 29 τοῦ 1841 'Αρείου Πάγου).
104	1.	Μετὰ τὴν λέξιν «πατέρα»	» ('Απόφ. 78 τοῦ 1866 'Αρ. Πάγου).
104	7.	Μετὰ τὴν λέξιν »ἐγκριθῇ»	» ὡς πρὸς δὲ τὸν ἀδελφὸν διὰ τῆς τλϐ τοῦ 1839 ἀποφάσεως.
110	15.	Μετὰ τὸν ἀριθμὸν «1868»	» ἀνάλογος καὶ ἡ 64 τοῦ 1864.
110	27.	Μετὰ τὸν ἀριθμὸν »1846»	» 18 τοῦ 1859, 83 τοῦ 1861,

Σελ.	στίχ.		
158	3. Μετὰ τὴν λέξιν «δίκης»	Πρόσθες.	('Απόφ. 9 τοῦ 1851 καὶ 67 τοῦ 1856).
260	9. Μετὰ τὴν λέξιν «ταύτης»	»	καὶ ἐκ τοῦ ἄρθρ. 333 Ποιν. Δικ.
276	10. Μετὰ τὸν ἀριθ. «1856»	»	109 τοῦ 1860.
334	6. Μετὰ τὴν λέξιν «Πάγου»	»	63 τοῦ 1865.
337	2. 'Εν τέλει	»	ὅθεν δὲν διακόπτει τὴν παραγραφὴν ('Απόφ. 107 τοῦ 1858 'Αρ. Πάγου).
343	22. 'Εν τέλει	»	contr. 52 τοῦ 1845.
354	31. 'Εν τέλει	»	Δύναται δὲ νὰ γείνῃ ἐναντίωσις, καὶ ἂν ἐξητάσθησαν ἐνόρκως κατὰ τὴν ἀνάκρισιν καὶ πρόκηται νὰ ἀναγνωσθῇ ἡ περὶ τούτου ἔκθεσις ('Απόφ. 99 τοῦ 1859 'Αρ. Πάγου).
362	35. Μετὰ τὴν λέξιν «ἱερεῖς»	»	ἂν καθηρέθησαν ὁρκίζονται ὡς πολῖται ('Απόφ. 65 τοῦ 1585 'Αρ. Πάγου).
364	27. 'Εν τέλει	»	(ἰδὲ 'Απόφ. 93 καὶ 101 τοῦ 1864 'Αρ. Πάγου)
365	35. Μετὰ τὸν ἀριθ. «1857»	»	καὶ 32 τοῦ 1858.
372	17. Μετὰ τὸν ἀριθ. «1856«	»	καὶ 32 τοῦ 1865.
372	27. 'Εν τέλει	»	('Απόφ. 89 τοῦ 1858 'Αρ. Πάγου).
411	15. Μετὰ τὴν λέξιν «ὑπουργεῖον»	»	('Απόφ. 67 τοῦ 1857 'Αρείου Πάγου)
462	14. 'Εν τέλει	»	(contr. 89 τοῦ 1871 'Απόφ. 'Αρ. Πάγου).
537	30. 'Εν τέλει	»	ἰδὲ καὶ 30 τοῦ 1865).
572	3. 'Εν τέλει	»	(contr. 'Απόφ. υπδ τοῦ 1840 καὶ 50 τοῦ 1842 'Αρ. Πάγου).

ΓΕΝΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΕΩΝ.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.

1. Ὁρισμὸς τῆς Ποινικῆς Δικονομίας.
2. Σημασία αὐτῆς.
3. Ἐπιδιώκει τὴν ἱκανοποίησιν δύο ἀντιθέτων συμφερόντων.
4. Ἱστορία Ποιν. Δικονομίας κατὰ πόσον εἶναι χρήσιμος.
5. Δύο συστήματα Ποιν. Δικονομίας. Α΄. Κατηγορητικόν.
6. Β΄. Σύστημα ἐξεταστικόν.
7. Ποῦ ἀπαντᾶται ἑκάτερον.
8. Ἐλαττώματα ἑκατέρου.
9. Μικτὸν σύστημα.
10. Διαίρεσις Ποιν. Δικον. Προδικασία, Διαδικασία ἐπ' ἀκροατηρίου.
11. Προηγεῖται ἡ πραγματεία περὶ Ποινικῆς καὶ Πολιτικῆς ἀγωγῆς.
12. Διαίρεσις εἰς τέσσαρα βιβλία· καὶ
13. Ὀργανισμὸς Ποινικῶν Δικαστηρίων δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξετασθῇ ἰδιαιτέρως.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Γενικοὶ αὐτῶν χαρακτῆρες.

14. Τί ἐπιδιώκει ἑκατέρα.
15. Ἐκ ποίων πράξεων παράγεται ἑκατέρα.
16. Συνάφεια μεταξὺ αὐτῶν.
17. Ἕνεκα ταύτης ἐπετράπη σύγχρονος ἐκδίκασις.
18. Ἀλλὰ δὲν ἐπεβλήθη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Ἐξάσκησις τῆς Ποινικῆς ἀγωγῆς.

19. Ἐργασίαι ἐξασκήσεως. Εἰσαγωγὴ καὶ ἰδίως ἐξάσκησις.
20. Εἰς τίνα ἀνετέθη ἡ ἐξάσκησις. Διαίρεσις.

§ 1.

Ἐξάσκησις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ὑπὸ τῆς εἰσαγγελίας.

21. Ὀργανισμὸς τῆς Εἰσαγγελίας.
22. Διανομὴ ἐργασιῶν ἐξασκήσεως.
23. Εἰς τίνα ἀνετέθη ἡ εἰσαγωγὴ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἐπὶ πλημμελημάτων ἢ κακουργημάτων.

24. Ἐπὶ πταισμάτων.
25. Ἐξαιρέσεις.
26. Εἰς τίνα ἀνετέθη ἡ ἰδίως ἐξάσκησις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς.
27. Ἡ Εἰσαγγελία ἐξασκεῖ ἀλλὰ δὲν διαθέτει τὴν ποινικὴν ἀγωγήν.
28. Ἡ Εἰσαγγελία δὲν δύναται νὰ παραιτηθῇ ἐνδίκων μέσων.
29. Ἀνάγκη ἐπιτηρήσεως τῆς Εἰσαγγελίας. Τίς ἐπιτηρεῖ δημοσίους κατηγόρους.
30. Τίς ἐπιτηρεῖ Εἰσαγγελεῖς Πρωτοδικῶν.
31. Τίς ἐπιτηρεῖ Εἰσαγγελεῖς Ἐφετῶν.
32. Συνέπειαι ἱεραρχικοῦ συνδέσμου τῆς Εἰσαγγελίας.
33. Σχέσεις Εἰσαγγελέων πρὸς Ἀντεισαγγελεῖς.
34. Ἀναπλήρωσις Εἰσαγγελέων.
35. Ἡ Εἰσαγγελία μία καὶ ἀδιαίρετος.
36. Συνέπειαι ἀδιαιρέτου τῆς Εἰσαγγελίας.
37. Ἐπιτήρησις τῆς Εἰσαγγελίας ὑπὸ τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας.
38. Σχέσεις τῆς Εἰσαγγελίας πρὸς ἄλλας διοικητικὰς ἀρχάς.
39. Ἐπιτήρησις τῆς Εἰσαγγελίας ὑπὸ τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας.
40. Συνέχειαι. Ἑρμηνεία τοῦ ἄρθρ. 14 Ποινικῆς Δικονομίας.
41. Κατὰ τὰ λοιπὰ ἡ Εἰσαγγελία ἀνεξάρτητος ἀπὸ τὰ Δικαστήρια.
42. Ἀποτέλεσμα ἀπειθείας τῆς Εἰσαγγελίας.
43. Πῶς πληροφορεῖται ὁ Εἰσαγγελεὺς περὶ τῆς διαπράξεως ἀδικημάτων.
44. Δημοσία μήνυσις. Χρησιμότης αὐτῆς.
45. Διατυπώσεις αὐτῆς.
46. Ἰδιωτικὴ μήνυσις. Ἠθικότης αὐτῆς.
47. Διατυπώσεις αὐτῆς ὅταν ἦναι ὑποχρεωτική.
48. Διατυπώσεις μηνύσεων καὶ ἐγκλήσεων. Παραπομπή.
49. Ὀφείλει ὁ Εἰσαγγελεὺς νὰ καταδιώξῃ λαβὼν μήνυσιν;
50. Μέτρα κατὰ τῶν μὴ βασίμων μηνύσεων. Τιμωρία.
51. Ἀποζημίωσις.
52. Κατὰ τίνος ζητεῖται ἀποζημίωσις.
53. Πότε ὁ ἀθωωθεὶς δικαιοῦται εἰς ἀποζημίωσιν.
54. Ὅταν ὑπάρχῃ δόλος ἢ μεγάλη ἀμέλεια.
55. Τηρητέα διαδικασία.

§ 2.

Ἐξάσκησις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ὑπὸ τοῦ παθόντος.

56. Τριχῶς μετέχει ὁ παθὼν εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῆς ποιν. ἀγωγῆς.
57. Α') Ἐγκλῶν. Ὁ Εἰσαγγελεὺς δὲν ὀφείλει νὰ καταδιώξῃ λαβὼν μήνυσιν.
58. Ἄλλως ἔχει τὸ πρᾶγμα ἐπὶ ἐγκλήσεως.
59. Β') Παριστάμενος ὡς πολιτ. ἐνάγων. Δικαιώματα αὐτοῦ.
60. Γ') Παριστάμενος ὡς ἰδιώτης κατήγορος.
61. Ἐπιτρέπεται ἰδιωτικὴ κατηγορία, καταδιωξάσης ἤδη εἰσαγγελίας;
62. Λόγοι ἀρνητικῆς γνώμης.
63. Δὲν ἐπιτρέπεται ἰδιωτικὴ κατηγορία εἰς τὸν ἐγείραντα τὴν πολιτικὴν ἀγωγὴν εἰς τὸ πολιτικὸν δικαστήριον.
64. Διατυπώσεις τηρητέαι ἐπὶ ἰδιωτικῆς κατηγορίας.
65. Δικαιώματα ἰδιώτου κατηγόρου.

66. Θέσις τῆς εἰσαγγελίας ἐπὶ ἰδιωτικῆς κατηγορίας.
67. Τί ποιητέον ἂν δολίως ἐνεργῇ ὁ ἰδιώτης κατήγορος;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Ἐξάσκησις τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς.

68. Ὅροι πρὸς ὕπαρξιν πολιτικῆς ἀγωγῆς.
69. Ἀθωωθέντος κατηγορουμένου τὸ ποινικὸν δικαστήριον δὲν ἐπιλαμβάνεται τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς.
70. Ἀντίκρουσις ἐναντίας γνώμης. Γενικαὶ διατάξεις Ποιν. Δικον.
71. Συνέχεια. Εἰδικαὶ διατάξεις.
72. Συνέχεια. Σύμφωνος νομολογία.
73. Ὁποία ἡ ἐκ τοῦ ἀδικήματος βλάβη.
74. Ἡ βλάβη πρέπει νὰ ἦναι συνέπεια τοῦ ἀδικήματος.
75. Βλάβη ἐπελθοῦσα.
76. Τίς ἀπευθύνει τὴν πολιτικὴν ἀγωγήν;
77. Ἔχουσι τοιαύτην οἱ φαρμακοποιοὶ κατὰ τῶν παρανόμως πωλούντων ἰατρικά;
78. Ἐπὶ ἀποπείρας ἀνθρωποκτονίας;
79. Ἐπὶ ἀνθρωποκτονίας;
80. Ἐπὶ προσβολῆς τῆς μνήμης τοῦ ἀποθανόντος;
81. Ἐπὶ ψευδορκίας;
82. Ἐπὶ ἀδικημάτων κατὰ τὰς ἐκλογάς;
83. Ἐπὶ γρεωκοπίας;
84. Πότε ἐξετάζεται ἂν ὑπάρχωσιν οἱ ὅροι τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς.
85. Ἐπέρχεται ἀναίρεσις ἕνεκα παρανόμου ἐμφανίσεως τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος;
86. Θανόντος τοῦ παθόντος τί γίνεται ἡ πολιτικὴ ἀγωγή;
87. Δύνανται οἱ δανεισταὶ νὰ ἐξασκήσωσι τὴν πολιτικὴν ἀγωγήν;
88. Ἱκανότης τοῦ παρίστασθαι τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος.
89. Κατὰ τίνων ἀπευθύνεται ἡ πολιτικὴ ἀγωγή;
90. Κατὰ τῶν κληρονόμων;
91. Πότε δύναται νὰ εἰσαχθῇ ἡ πολιτικὴ ἀγωγὴ εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια; Προθεσμία.
92. Ὁ ἐκλέξας τὸ ποινικὸν δικαστήριον δύναται νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὸ πολιτικόν, καὶ τ' ἀνάπαλιν; Γαλλικὴ νομολογία.
93. Συνέχεια. Ἡμέτερος νόμος. Ὁ ἐκλέξας τὸ ποινικὸν δύναται.
94. Οὐχὶ ὅμως καὶ τἀνάπαλιν.
95. Ἐξαιρέσεις. Πλαστογραφία.
96. Δικόγραφον πολιτικῆς ἀγωγῆς.
97. Ὁ ἀλλοδαπὸς ὀφείλει νὰ δώσῃ ἐγγύησιν.
98. Περαιτέρω διαδικασία. Παραπομπή.
99. Καὶ πρὸ τῆς ἀγωγῆς ἀποκτᾷ ὁ παθὼν τὴν ἰδιότητα τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Ἔκτασις τῆς ποινικῆς καὶ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς.

100. Ἀντικείμενον τοῦ Κεφαλαίου τούτου.

101. Διαίρεσις.
102. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξετασθῇ ἰδιαιτέρως ἡ ἔκτασις τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς.

§ 1.

Ἀδικήματα ἐντὸς τῆς ἐπικρατείας.

103. Πάντα τὰ ἐντὸς τῆς Ἐπικρατείας ἀδικήματα παράγουσι ποινικὴν ἀγωγήν.
104. Τί ἐστὶ Ἐπικράτεια.
105. Τόποι περιλαμβανόμενοι ἐντὸς τῆς Ἐπικρατείας δυνάμει νομικοῦ πλάσματος. Οἱ κατεχόμενοι ὑπὸ στρατοῦ.
106. Ἡ περὶ τὴν Ἐπικράτειαν θάλασσα.
107. Οἱ κόλποι.
108. Τὰ πλοῖα ἐν ἀνοικτῇ θαλάσσῃ.
109. Τὰ πλοῖα ἐν μὴ ἀνοικτῇ θαλάσσῃ.
110. Συνθῆκαι μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας.
111. Πειρατεία.
112. Ἡ οἰκία τῶν πρέσβεων.
113. Ἐξαιρέσεις τῆς γενικῆς ἀρχῆς ἐκ τοῦ δημοσίου δικαίου. Βασιλεύς. Βουλευτής.
114. Ἐξαιρέσεις κατὰ τὸ δίκαιον τῶν ἐθνῶν. Διπλωματικοὶ ὑπάλληλοι.
115. Ποῖοι θεωροῦνται ὡς τοιοῦτοι.

§ 2.

Ἀδικήματα ἐκτὸς τῆς ἐπικρατείας.

116. Δικαιοῦται ἡ πολιτεία νὰ τιμωρήσῃ ταῦτα; Πρώτη γνώμη. Οὐδέποτε.
117. Δευτέρα γνώμη. Πάντοτε.
118. Τρίτη γνώμη. Ὅταν ἔχῃ νόμιμον συμφέρον.
119. Θετικὸς νόμος. Ἀδικήματα ἡμεδαπῶν ἐν ἀλλοδαπῇ.
120. Περὶ παραδόσεως κακούργων.
121. Κατὰ ποίους νόμους τιμωροῦνται οἱ ἐν ἀλλοδαπῇ ἀδικήσαντες.
122. Ἀδικήματα ἀλλοδαπῶν ἐν ἀλλοδαπῇ. Τιμωροῦνται ἂν ἐπράχθησαν καθ' Ἕλληνος.
123. Πότε θεωροῦνται τοιαῦτα.
124. Ἢ ἂν ἦναι κακουργήματα ἐσχάτης προδοσίας.
125. Συνθῆκαι μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας.
126. Ἵνα τιμωρηθῶσιν οἱ ἀλλοδαποὶ ἀνάγκη νὰ παραδοθῶσιν ἢ συλληφθῶσιν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ.
127. Ἀπαιτεῖται ἡ σύλληψις, ἵνα ἀρχίσῃ ἡ ἀνάκρισις;
128. Τιμωρεῖται παρ' ἡμῖν ὁ ἡμεδαπὸς ἢ ἀλλοδαπὸς, ἂν ἐτιμωρήθη ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ; Παραπομπή.
129. Ἕνωσις ξένης χώρας μετὰ τῆς Ἐπικρατείας.

§ 3.

Τόπος ἐν ᾧ θεωρεῖται πραχθὲν τὸ ἀδίκημα.

130. Πότε ἐγείρεται ἀμφισβήτησις περὶ τούτου.
131. Δὲν τιμωρεῖται τὸ ἀδίκημα, οὗ μόνη ἡ δολία προαίρεσις ἔλαβε χώραν παρ' ἡμῖν.

668. Ἐπὶ πόσον χρόνον διαρκοῦσι τὰ καθήκοντά του.
669. Πόσοι διορίζονται καὶ τίνες.
670. Πῶς ἀναπληροῦνται κωλυόμενοι.
671. Τί ἐστὶ παραγγελία. Περιεγόμενον αὐτῆς.
672. Ποίας ἀνακριτικὰς πράξεις δύναται νὰ ἐνεργήσῃ ὁ ἀνακριτής.
673. Παραγγελίαι πρὸς ἄλλους ἀνακριτὰς ἢ εἰρηνοδίκας ἢ προξένους.
674. Σχέσις ἀνακριτοῦ πρὸς εἰσαγγελέα. Δὲν ἐξομοιοῦται ὁ ἀνακριτὴς μὲ τοὺς λοιποὺς ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους.
675. Συνέχεια. Ἀκριβέστερος προσδιορισμὸς τῆς σχέσεως.
676. Συνέπειαι τῆς σχέσεως ταύτης.
677. Ἂν ὁ ἀνακριτὴς δὲν θεωρῇ τὴν πρᾶξιν κολάσιμον;
678. Ἂν θεωρῇ ἑαυτὸν ἀναρμόδιον;
679. Δύναται νὰ περιλάβῃ εἰς τὴν ἀνάκρισιν καὶ νέα πρόσωπα ἢ νέα ἀδικήματα μὴ περιεχόμενα εἰς τὴν παραγγελίαν;
680. Πρὸς ἐξάσκησιν τῶν δικαιωμάτων του ὁ εἰσαγγελεὺς εἰδοποιεῖται.
681. Καθήκοντα τοῦ ἀνακριτοῦ. Λεπτομερὴς ὑφ ὅλας τὰς ἐπόψεις ἐξέτασις τῆς ὑποθέσεως.
682. Συνέχεια. Ἰδιάζουσα ἐπιμέλεια.
683. Συνέχεια. Ἀμεροληψία.
684. Προσόντα ἃ πρέπει νὰ ἔχῃ ὁ ἀνακριτής.
685. Ἐγγυήσεις πρὸς ὀρθὴν χρῆσιν τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀνακριτοῦ.
Α'. Πειθαρχικὴ καταδίωξις.
686. Β'. Ἐπιτήρησις τῶν ἐφετείων.
687. Γ'. Προσφυγὴ εἰς τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν.
688. Πότε δύναται νὰ προσφύγῃ εἰς τὸ συμβούλιον ὁ κατηγορούμενος.
689. Διατυπώσεις τῆς εἰς τὸ συμβούλιον προσφυγῆς.
690. Προθεσμία αὐτῆς καὶ ἀποτελέσματα.
691. Πέρας τῆς ἀνακρίσεως. Ὑποβολὴ τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν.
692. Δικαιώματα ἰδιώτου κατηγόρου ἐπὶ κυρίας ἀνακρίσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

Εἰδικοὶ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι.

693. Τίνες εἰσὶ τοιοῦτοι. Διαίρεσις.

§ 1.

Νομάρχαι καὶ Ἔπαρχοι.

694. Δικαίωμα ἀνακρίσεως ἔχουσιν οὐχὶ καὶ ὑποχρέωσιν.
695. Ἔπρεπε νὰ θεωρηθῶσιν ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι;
696. Πότε καὶ εἰς ποίας ἀνακριτικὰς πράξεις δύνανται νὰ προβῶσιν.
697. Προτιμῶνται τῶν γενικῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων;

§ 2.

Δασονομικοὶ ὑπάλληλοι.

698. Διορισμός. Ὅρκος. Περιφέρεια.
699. Ἐπὶ ποίων δασῶν ἔχουσιν ἀνακριτικὴν ἐξουσίαν.
700. Ἐπὶ ποίων ἀδικημάτων.
701. Ποίας ἀνακριτικὰς πράξεις δύνανται νὰ ἐνεργήσωσι. Βεβαίωσις τοῦ ἀδικήματος δι' ἐκθέσεως.

702. Σύλληψις τῶν κατηγορουμένων.
703. Κατάσχεσις πραγμάτων.
704. Κατ' οἶκον ἔρευνα.
705. Ἀποστολὴ ἐκθέσεως εἰς ἀστυνόμον ἢ εἰσαγγελέα.
706. Εἰδοποίησις εἰσαγγελέως περὶ ἄλλων ἀδικημάτων.

§ 3.

Ἀγροφύλακες.

707. Διορισμὸς ἀγροφυλάκων.
708. Προσόντα. Ἐγγύησις.
709. Ὅρκος.
710. Περιφέρεια.
711. Ποῖα ἀδικήματα ἀνακρίνουσι καὶ ποίας ἀνακριτικὰς πράξεις ἐπιχειροῦσι.
712. Βεβαίωσις τοῦ ἀδικήματος. Ἔκθεσις.
713. Ἐκτίμησις τῆς ζημίας.
714. Σύλληψις κατηγορουμένου καὶ ζώων.
715. Κατάσχεσις καὶ κατ' οἶκον ἔρευνα.
716. Οἱ γενικοὶ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι δύνανται ν' ἀνακρίνωσι καὶ τὰ εἰς τοὺς ἀγροφύλακας ἀνατεθέντα.
717. Αἱ βλάβαι ἀγρῶν, σπαρτῶν, δένδρων, ἀμπέλων, ὡς καὶ αἱ τῶν δασῶν τιμωροῦνται ἐξ ἐπαγγέλματος.

§ 4.

Ὑγειονόμοι. Ἐπιστάται λιμοκαθαρτηρίων.

718. Ποῖα ἀδικήματα δύνανται ν' ἀνακρίνωσιν.
719. Ποίας πράξεις δύνανται νὰ ἐπιχειρήσωσι.

§ 5.

Ἔφοροι.

720. Ἀνακριτικὰ αὐτῶν δικαιώματα ἐν γένει.
721. Ἰδιαίτερα αὐτῶν καθήκοντα ἐπὶ μὴ νομίμου δηλώσεως ἀκινήτων.
722. Ἰδιαίτερα αὐτῶν καθήκοντα ἐπὶ μὴ νομίμου δηλώσεως ζώων καὶ μελισσίων.
723. Αἱ πράξεις τῶν ἐφόρων εἰς τοιαύτας περιπτώσεις διακόπτουσι τὴν παραγραφήν.
724. Ἀποδεικτικὴ ἰσχὺς τῶν πρωτοκόλλων.
725. Καὶ ἄνευ τούτων καταδιώκονται τὰ ἀδικήματα.

§ 6.

Πρόξενοι.

726. Κείμενα νόμων. Περιφέρεια.
727. Πῶς ἀναπληροῦνται οἱ πρόξενοι.
728. Ἡ ἀνακριτικὴ ἐξουσία τῶν προξένων εὐρυτάτη.
729. Ἰδιαίτεραι διατυπώσεις ἐπὶ ἐκθέσεων.
730. Ἐπὶ ἐξετάσεως μαρτύρων,
731. Ἐπὶ ἐξετάσεως, συλλήψεως καὶ προφυλακίσεως κατηγορουμένων.
732. Ἀπόλυσις δι' ἐγγυήσεως.
733. Πέρας τῆς ἀνακρίσεως.
734. Περαιτέρω ἐνέργειαι τοῦ εἰσαγγελέως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ΄.

Εἰδικαί τινες διαδικασίαι.

735. Ἀντικείμενον τοῦ κεφαλαίου καὶ διαίρεσις.

§ 1.

Περὶ ἐξαιρέσεως δικαστῶν καὶ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλων.

736. Ἐπετράπη πρὸς ὀρθὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης.
737. Ποῖα πρόσωπα δύνανται νὰ ἐξαιρεθῶσι.
738. Τί γίνονται αἱ ἐκθέσεις τῶν λοιπῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, ἂν ὡς πρὸς αὐτοὺς ὑπάρχῃ τις τῶν λόγων τῆς ἐξαιρέσεως; Εἶναι ἄκυροι;
739. Ἐλαττοῦται κἂν ἡ ἀποδεικτική των ἰσχύς;
740. Λόγοι ἐξαιρέσεως.
741. Ὑπάρχει καὶ ἕτερός τις λόγος;
742. Αἴτησις περὶ ἐξαιρέσεως.
743. Ἐνέργεια εἰσαγγελέως ἂν εὕρῃ τὴν αἴτησιν ἄτακτον.
744. Ἐνέργεια αὐτοῦ ἂν τὴν εὕρῃ τακτικήν.
745. Ἀπόφασις περὶ ἐξαιρέσεως.
746. Πρότασις τῆς ἐξαιρέσεως ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἐξαιρουμένου.
747. Πότε λαμβάνει χώραν ἡ περὶ παραπομπῆς διαδικασία;
748. Αἴτησις περὶ παραπομπῆς· ἐντὸς ποίου χρόνου δύναται νὰ γείνῃ;
749. Περαιτέρω ἐνέργεια εἰσαγγελέως Ἀρείου Πάγου.
750. Ὁ ἐπιτυχὼν καταδικάζεται εἰς τὰ ἔξοδα;
751. Τί γίνεται ἐπὶ ἐξαιρέσεως ὅλων τῶν ἐφετείων.

§ 2.

Περὶ τῆς ἀγωγῆς τοῦ κακοδικείου.

752. Περιπτώσεις ἀγωγῆς κακοδικείου.
753. Κατὰ τίνος δύναται ν' ἀπευθυνθῇ.
754. Προαπαιτούμενα ἵνα κινηθῇ ἡ ἀγωγὴ αὕτη.
755. Ἁρμόδια πρὸς εἰσαγωγὴν αὐτῆς δικαστήρια.

§ 3.

Περὶ ἀποδείξεως τῶν προσαπτομένων ῥητῶν πράξεων.

756. Κείμενα νόμων περὶ ἀποδείξεως τῆς ἀληθείας.
757. Ἀνάγκη διακρίσεως μεταξὺ συκοφαντίας καὶ ἐξυβρίσεως τιμῆς.
758. Α) Περίπτωσις ἐξυβρίσεως. Ὁποία ἡ πρόσαψις ἵνα τηρηθῇ ἡ διαδικασία τῶν ἄρθρ. 308 ἑπομ. Ποιν. Δικ.
759. Διαγραφὴ τῆς διαδικασίας ταύτης. Ὑποχρεώσεις τοῦ ἐπὶ ἐξυβρίσει κατηγορουμένου.
760. Συνέχεια. Δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις τοῦ ἐπὶ ἐξυβρίσει ἐγκαλοῦντος. Ἀπαιτεῖται νὰ παρασταθῇ ὡς πολιτ. ἐνάγων;
761. Συνέχεια. Διαδικασία ἐπ' ἀκροατηρίου.
762. Συνέχεια. Μάρτυρες περὶ ἠθικῆς διαγωγῆς.
763. Ἀποτελέσματα τῆς ἀποδείξεως.
764. Τί γίνεται ἂν τὸ ἀποδεικτέον γεγονὸς ἀξιόποινον;

765. Β) Περίπτωσις συκοφαντίας. Πότε ἀναβάλλεται ἡ ἐπὶ συκοφαντίᾳ κατηγορία.
766. Ἀπαιτούμενα πρὸς ἀναβολήν. α) Πρόσαψις ἀδικήματος.
767. β) Αἴτησις τοῦ κατηγορουμένου περὶ ἀναβολῆς.
768. Ὑπαρχόντων τούτων ἡ ἀναβολὴ ἀναγκαία.
769. Τὰ περὶ συκοφαντίας ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὴν ψευδῆ καταμήνυσιν.
770. Συνέπειαι ἀναβολῆς.
771. Ἀπόφασις ἐπὶ τῷ προσαφθέντι ἀδικήματι. Συνέπειαι αὐτῆς ἂν ᾖναι καταδικαστική.
772. Συνέπειαι αὐτῆς ἂν ᾖναι ἀθωωτική. Ὁ κατηγορούμενος δικαιοῦται ν' ἀποδείξῃ ἐν πάσῃ περιπτώσει.
773. Διὰ ποίων μέσων δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο.
774. Ὀφείλει νὰ τηρήσῃ τὴν ἀνωτέρω ἐπὶ ἐξυβρίσεως διαδικασίαν;

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΩΝ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ.

775. Σκοπὸς τῆς συστάσεως τῶν συμβουλίων.
776. Πότε ἀναγκαία ἡ ὑποβολὴ τῆς ὑποθέσεως εἰς τὰ συμβούλια.
777. Διαίρεσις τοῦ τμήματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Διαδικασία ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν.

778. Σύνθεσις τοῦ συμβουλίου.
779. Τίς εἰσάγει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ συμβούλιον.
780. Περὶ ἀντικλήτων κατὰ τὴν ποινικὴν διαδικασίαν.
781. Αἱ συνεδριάσεις τοῦ συμβουλίου μυστικαί.
782. Περιεχόμενα τῆς προτάσεως τοῦ εἰσαγγελέως.
783. Δικαίωμα κατηγορουμένου καὶ πολιτ. ἐνάγοντος νὰ ὑποβάλλωσιν ὑπομνήματα.
784. Τὸ συμβούλιον ἐξετάζει· α) ἂν ἡ ἀνάκρισις ᾖναι πλήρης, ἄλλως διατάσσει συμπλήρωσιν.
785. Δύναται πρὸς τοῦτο νὰ διατάξῃ ἀπαγγελίαν κατηγορίας κατὰ νέων προσώπων;
786. Δύναται νὰ ἐπιληφθῇ τῆς οὐσίας, ὅταν δὲν ὑπάρχῃ ἐπ' αὐτῆς πρότασις εἰσαγγελέως;
787. β) Ἂν ᾖναι ἁρμόδιον. Τί ὀφείλει νὰ πράξῃ ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει;
788. γ) Ἂν ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ ᾖναι παραδεκτή. Διάφοροι περιπτώσεις.
789. δ) Ἂν ἡ πρᾶξις ᾖναι ἀξιόποινος.
790. ε) Ἂν ὑπάρχωσιν ἐνδείξεις καὶ ὁποῖαι. Ἔργα συμβουλίου ἐν ἑκάστῃ περιπτώσει.
791. Περαιτέρω ἔργα αὐτοῦ ἐπὶ ἀθωώσεως.
792. Περαιτέρω ἔργα αὐτοῦ ἐπὶ παραπομπῆς. Προσδιορισμὸς ἁρμοδίου δικαστηρίου.
793. Συνέχεια. Ἰδίως ἐπὶ κακουργημάτων.

794. Συνέχεια. Ὅταν τὸ συμβούλιον ἐπελήφθη συνεπείᾳ ἀναιρέσεως.
795. Ἀποφυλάκισις ἐπὶ παραπομπῆς.
796. Δύναται τὸ συμβούλιον νὰ διατάξῃ τὴν σύλληψιν καὶ προφυλάκισιν τοῦ κατηγορουμένου.
797. Ἔργα συμβουλίου ἐπὶ φυγοδίκων καὶ ἀπόντων.
798. Τὸ συμβούλιον δὲν ἔχει δικαιοδοσίαν ἐπὶ πειθαρχικῶν παραπτωμάτων ἢ πολιτικῶν ἀπαιτήσεων.
799. Αἱ ἀποφάσεις τοῦ συμβουλίου ἐκδίδονται κατὰ πλειοψηφίαν.
800. Περιεχόμενα βουλευμάτων. Σύνθεσις. Ἱστορικόν. Πρότασις.
801. Αἰτιολογίαι.
802. Διατακτικόν. Ὑπογραφαί.
803. Ἔκδοσις βουλευμάτων.
804. Πρακτικά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ τῆς κατὰ τῶν βουλευμάτων ἀνακοπῆς.

805. Τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν δικάζει εἰς πρῶτον βαθμόν.
806. Κατὰ τίνων βουλευμάτων ἐπιτρέπεται ἀνακοπή.
807. Τίνες ἔχουσι δικαίωμα ἀνακοπῆς; Εἰσαγγελεῖς. Οἱ παρ' ἐφέταις;
808. Συνέχεια. Κατηγορούμενοι. Ἰδιῶται κατήγοροι.
809. Συνέχεια. Πολιτικῶς ἐνάγοντες.
810. Ἀνακοπὴ διὰ πληρεξουσίου.
811. Προθεσμία ἀνακοπῆς. Ἔναρξις αὐτῆς.
812. Ὑπολογισμὸς αὐτῆς. Ἐπέκτασις αὐτῆς.
813. Αἱ πρὸς ἔναρξιν αὐτῆς κοινοποιήσεις γίνονται ἄνευ ἀναβολῆς.
814. Πρέπει καὶ νὰ συνταχθῇ ἐντὸς τῆς προθεσμίας ἡ ἀνακοπή. Ἀπόδειξις τούτου.
815. Ἡ ἀνακοπὴ γίνεται παρὰ τῷ γραμματεῖ.
816. Ἕτεραι διατυπώσεις ἀνακοπῆς.
817. Δύνανται οἱ ἀνακόπτοντες λαβεῖν γνῶσιν δικογραφίας;
818. Εἰδοποιοῦνται περὶ τῆς ἀνακοπῆς οἱ λοιποὶ διάδικοι;
819. Ἀποτελέσματα ἀνακοπῆς.
820. Ἀνασταλτικὸν ἀποτέλεσμα. Ἀναστέλλει τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ ἀκροατήριον.
821. Ἀναστέλλει τὴν ἀποφυλάκισιν καὶ τὴν κατάργησιν τοῦ κατασχετηρίου.
822. Δὲν ἀναστέλλει τὴν σύλληψιν καὶ προφυλάκισιν.
823. Ἀλλὰ καὶ τὴν ἀποφυλάκισιν δὲν ἀναστέλλει πάντοτε.
824. Ἀποτέλεσμα μεταβιβαστικόν.
825. Συνέπειαι αὐτοῦ ἐπὶ ἀνακοπῆς εἰσαγγελέως.
826. Αἱ αὐταὶ συνέπειαι ἐπὶ ἀνακοπῆς ἰδιώτου κατηγόρου καὶ πολιτικῶς ἐνάγοντος.
827. Συνέπειαι αὐτοῦ ἐπὶ ἀνακοπῆς κατηγορουμένου. Ἐν Γαλλίᾳ οὐδέποτε χειροτερεύει ἡ θέσις αὐτοῦ ἐκκαλοῦντος.
828. Ἡ ἀρχὴ αὕτη ἐφαρμοστέα ἐπὶ τῆς προκειμένης ἀνακοπῆς.
829. Ἀντίκρουσις ἐναντίας γνώμης.
830. Ἄκυρος ἢ ἐκπρόθεσμος ἀνακοπὴ ἔχει ἀνασταλτικὸν ἀποτέλεσμα;
831. Ἔχει μεταβιβαστικόν;
832. Συνέπειαι τῆς ἀπὸ τῆς ἀνακοπῆς παραιτήσεως τοῦ εἰσαγγελέως; Ἐπίσης τοῦ κατηγορουμένου.

833. Συνέχεια. Τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος. Τοῦ ἰδιώτου κατηγόρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Διαδικασία ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν.

834. Σύνθεσις τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν.
835. Ἐπιλαμβάνεται τῶν ὑποθέσεων κατὰ τρεῖς τρόπους.
836. Πρώτη περίπτωσις. Ἐπιλαμβάνεται εἰς πρῶτον βαθμόν. Ἐπιτρέπεται ἀνακοπὴ κατὰ τῶν βουλευμάτων του;
837. Δευτέρα περίπτωσις. Ἐπιλαμβάνεται δι' ἀνακοπῆς. Εἰσαγωγὴ τῆς ὑποθέσεως κλπ.
838. Πρὸ πάντων ἐξετάζει τὸ συμβούλιον ἂν προσηκόντως ἐγένετο ἡ ἀνακοπή.
839. Εἶτα ἂν ἡ ἀνάκρισις πλήρης. Περαιτέρω ἀνάκρισις.
840. Τίς ἐνεργεῖ ταύτην;
841. Εἶτα ἂν ἐτηρήθησαν οἱ περὶ ἁρμοδιότητες κανόνες.
842. Εἶτα ἂν ἦναι παραδεκτὴ ἡ ποινικὴ ἀγωγή.
843. Τέλος ἂν ὑπάρχωσιν ἐνδείξεις.
844. Ζητήματα ἐν περιπτώσει ἀνακοπῆς μόνου τοῦ κατηγορουμένου. Δύναται νὰ παραπεμφθῇ, ὅταν εἶχε παύσει πρὸς καιρὸν ἡ καταδίωξις;
845. Δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ἄλλως τὸ ἀδίκημα δι' ὃ παρεπέμφθη;
846. Βελτιουμένης τῆς θέσεώς του, βελτιοῦται καὶ ἡ τῶν μὴ ἀνακοψάντων συναιτίων;
847. Βούλευμα συμβουλίου ἀθωωτικόν. Ἀποφυλάκισις.
848. Βούλευμα συμβουλίου παραπεμπτικόν.
849. Τρίτη περίπτωσις. Ἐπιλαμβάνεται εἰς δεύτερον βαθμὸν ἄνευ ἀνακοπῆς.
850. Πότε ἀκριβέστερον δύναται νὰ γείνῃ τοῦτο;
851. Καθήκοντα τοῦ συμβουλίου ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ.
852. Περὶ τῆς ἐκδόσεως τῶν βουλευμάτων τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν καὶ τοῦ περιεχομένου αὐτῶν.
853. Ἀπεκδύεται ὅλως τῆς ὑποθέσεως τὸ συμβούλιον διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ βουλεύματος;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Περὶ τῆς ἰσχύος τῶν βουλευμάτων.

854. Διάφορα εἴδη βουλευμάτων.
855. Ἰσχὺς τῶν διατασσόντων περαιτέρω ἀνάκρισιν βουλευμάτων.
856. Ἰσχὺς τῶν βουλευμάτων, δι' ὧν ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ κηρύσσεται ἀπαράδεκτος.
857. Ἰσχὺς τῶν βουλευμάτων, δι' ὧν διατάσσεται, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνῃ κατηγορία.
858. Ἰσχὺς τῶν παυόντων πρὸς καιρὸν τὴν καταδίωξιν βουλευμάτων.
859. Ποῖαι εἰσὶ νέαι ἐνδείξεις.
860. Ἀπαιτεῖται ἄδεια τοῦ συμβουλίου πρὸς συλλογὴν αὐτῶν;
861. Τίς ἐνεργεῖ τὴν συλλογὴν καὶ εἰς τί αὕτη συνίσταται.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

ΕΝ ΠΑΤΡΑΙΣ.

Δημήτριος Κυπαρίσσης
Γεώργ. Μαντζούφας
Δημοσθ. Τσιβανόπουλος
Ἰω. Α. Μοσχονήσιος
Ἀριστομ. Κοντογούρης
Νικόλ. Σαγιᾶς
Ἀνδρ. Γ. Δημητρόπουλος
Γεώργ. Τσερτίδης
Παναγ. Θεοφίλου
Νικόλ. Δ. Ἀλεξόπουλος
Παυσανίας Χοϊδᾶς
Παναγ. Ἰ. Σπηλιωτόπουλος
Βασίλ. Π. Καζαντζῆς
Διον. Τρούσας
Σωτήριος Καρβούνης
Κωνστ. Μαυριόπουλος
Χαρίλαος Τσέγκος
Θεμιστ. Παρασκευόπουλος
Παναγ. Κ. Μπρίμης
Κωνστ. Μπόγδανος
Παναγ. Χαλικιόπουλος
Νεοκλῆς Καρατζᾶς
Ἰωάνν. Γ. Λινάρδος
Γεώργ. Κ. Τσάκαλος
Θεοδ. Μπουλδῆς
Γεώργ. Μ. Ῥοῦφος
Ἠλ. Χατζηλιάκος
Χριστ. Α. Ἀργυρόπουλος
Ἰωάνν. Δ. Τσάτσος
Ἀθανάσ. Πολυχρονιάδης
Βασίλ. Παππαδόπουλος
Ανδρ. Δημακόπουλος
Αντών. Πικραμένος
Επαμεινώνδας Νικολόπουλος
Ανδ. Βενετάντης
Ασημάκ. Ἀσημάκαρος
Χαράλ. Ἠλιόπουλος
Διονύσ. Κροντηρόπουλος
Ἀλέξ. Πετιμεζᾶς
Πέτρος Γαλανόπουλος
Ἐπαμειν. Ἀμβροσιάδης
Εὐθύμ. Διαμάτης
Σπ. Λιόλιος
Ἀ. Πεταλᾶς
Πολυχρ. Ἰωαννίδης
Δημ. Μάρκος
Λεωνίδ. Ἰγγλέσης
Μ. Κανελλόπουλος
Γεώργ. Παναγόπουλος
Δημ. Παππακωνσταντινίδης
Χαρίλ. Διγενόπουλος
Κωνστ. Ἀθανασιάδης
Προκ. Βρανᾶς
Ἀναστ. Μητζόπουλος
Γεώργ. Ἀσημακόπουλος
Νικόλ. Φινόπουλος
Ἰωάνν. Νικολόπουλος
Νικόλ. Πετρόπουλος
Νικόλ. Π. Κορύλλος
Λεωνίδ. Ἠλιόπουλος
Ἀριστ. Χρυσάνθης
Ἰωάνν. Σταυρόπουλος
Παναγ. Ἀργυριάδης
Ἀντών. Χαμαμουτζόπουλος
Γεώργ. Σχίζας
Σπήλ. Μιχαλακόπουλος
Δημ. Κ. Ἀβδελλόπουλος
Χ. Γερανόπουλος
Π. Νεζερίτης
Ἀρ. Καρβελᾶς
Χρ. Κωνσταντινίδης
Ν. Θωμόπουλος
Κωνστ. Γ. Γκόρτζης
Χαράλ. Γκέκας
Ἀ. Ἀργυριάδης
Μ. Σαπουντζάκης
Ἰω. Βάβαρης

ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑ.

'Απόστ. 'Αθανασιάδης
'Επαμεινώνδας Κόνδαρης
Διον. Στεφάνου
Μιχ. Σ. 'Ιδρωμένος
'Ιω. Κατζαΐτης
Στ. Παδοβᾶς
Γεώργ. Ν. Κατζαΐτης
'Αντ. Ν. Κασταμόντης
Χριστ. Α. Καβαδιᾶς
Χρῆστος Μηλιαρέσης
Σπυρ. Γονέμης
Νικόλ. Γ. Ῥακόπουλος
Τιμόθεος Φορέστης
Σταμ. Λάσκαρης
Βασίλ. Μυλωνόπουλος
'Ιωάνν. Μαρτινέλης
Νικόλ. Λούζης
Κωνστ. Τόμπρος
'Α. Μοναστηριώτης
'Αναστ. Λαζαράτης
'Ιωάνν. Βελιανίτης
'Ιάκ. Λέβης
'Ιωάνν. Πιέρης
Φριδερῖκος 'Αλβάνας
'Ιωάνν. Μ. Ῥέσσος
Στέφανος Δεσύλλας
Σπυρίδων Γορύλλος
'Ιάσων Μαράτος
'Αναστ. Τρίφωνας
Φρακῖσκος Γούλιος
'Αθαν. Βλάχος
Σπυρίδ. Μπάλμπης
Νικόλαος Κλαδᾶς

ΕΝ ΛΕΥΚΑΔΙ.

Π. Ί. Βλάχος
'Α Φλαμπουριάρης
Μ. Μουστοξύδης
'Α. Τζουλάτης
'Α. Γαρζώνης
Δημ. Γ. Βαρνακιώτης
Γ. Στεφανίτσης
Γ. Ζέρβος
Σ Α. Μεταξᾶς
Θεοδ. 'Αραβανῆς
Αντών. Γ. Κονιδάρης
Εὐστ. Γάϊβερ
Γ. Γκουφᾶς
'Ιω. Βλαντῆς

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

'Ιω. Π. Παππαζαφειρόπουλος
Γ. Παππαγεωργόπουλος
'Ι. Σοφιανὸς
'Α. 'Α. Κατριβάνος
'Α. Κ. Μεταξᾶς
'Ι. Ῥοντόπουλος
'Ι. Ξύδης
Θεμιστ. 'Ιωαννίδης
Θεμιστ. Βλάχος
Σ. Παππαχρήστου
Κ. Σπυρακόπουλος
Στεφ. 'Αναστασιάδης
Π. Δεληγεώργης
Γ. Ζέρμας
'Α. Βερενίκης
Ν. Κ. Ῥάλλης

Μήλησις

'Ιω. Ταμπακόπουλος
Πάνος Κ. Γουλιμῆς
Γρ. Μ. Μαυρομαρᾶς
Κ. Μαυρομιχάλης
Δ. 'Ανέζης

ΕΝ ΤΡΙΠΟΛΕΙ.

Μιχ. Χατζῆ Σαράντου
'Αναστ. Χατζῆ Σαράντου
Δημ. Φ. Κυρίμης
'Α. Γ. 'Αντωνιάδης
Χρηστόδ. Γ. Διγενόπουλος
'Ιωάνν. Ράλλης
Σ. Δ. Εὐταξόπουλος
'Αθ. Χ. Καλπακίδης
Β. Κ. Σινανιώτης
Γ. Λαδόπουλος
'Α. Θ. Πετρινὸς

Μιχ. Μητσόπουλος
Σπυρ. Πετρόπουλος
Θεοδ. Δ. Βητορόπουλος
Γ. Κ. Δημητρακόπουλος
Σταῦρος Διαμαντόπουλος
Ἀθ. Κατσαούνης
Β. Σ. Βαφιόπουλος
Π. Ἀναστασιάδης
Μιλτ. Γ. Ζωγράφος
Ἀναστ. Παυλόπουλος
Γ. Βασιλείου
Ν. Ταγκαλάκης
Ἰωάνν. Ἀλπανόπουλος
Θ. Ῥηγόπουλος
Ξενοφῶν Εὐθυμίου
Σ. Ν. Σολδάρης
Θ. Β. Δεληγιάννης
Ἀλκιβιάδης Ἠλιάδης
Δ. Π. Γαληνὸς
Β. Ν. Γαρδελῖνος
Ἀνδρ. Ἀγγελακόπουλος
Γ. Ν. Παππαδόπουλος
Χ. Ν. Βαλτετσιώτης
Δ. Γ. Κωνσταντινόπουλος
Ἀριστ. Ἀντωνόπουλος
Πρωτοδικεῖον Τριπόλεως
Ἀναστ. Γ. Σεχιώτης
Χρῆστ. Ἰ. Στεφανόπουλος
Ἀθ. Κ. Σανανιώτης
Χαρίλαος Π. Μάνεσης
Ἠλ. Κατσαούνης
Γεώργ. Ζ. Νικολόπουλος
Ἀ. Γόντικας
Ἰ. Ἀ. Λαμπρόπουλος
Ἀναστ. Μενδῶρος
Κ. Καραμάνος
Π. Παλαμήδης
Ἰω. Ζαφειρόπουλος
Δημ. Σαῤῥηγιάννης
Ἀν. Παππαζαφειρόπουλος
Ῥήγας Θ. Ῥηγόπουλος
Π. Ἰ. Μαρκολόπουλος
Χ. Δέδες
Λ. Οἰκονόμου

ΕΝ ΧΑΛΚΙΔΙ.

Χρῆστος Πετρόπουλος
Ἀν. Γαΐτάνος
Γ. Μπένσης
Σωκρ. Γορτύνιος
Ἀλέξανδρ. Γ. Πιττακὸς
Κωνστ. Οἰκονομίδης
Ἀ. Βαρατάσης
Ἐμ. Στεφανίδης
Ν. Δ. Καφετζόγλους
Θ. Ν. Φλογαΐτης
Λάμπρος Βασιλᾶς
Ἰωάνν. Δρόσος
Ἰωάνν. Πεζῆς
Κ. Ἰ. Σκευργιάδης
Π. Μιχανηλίδης
Κωνστ. Ν. Λαμπόπουλος
Σ. Π. Ἀραβαντινὸς
Ἰωάνν. Κοντζιᾶς
Λεων. Τζιρτζίκας
Ἰ. Ἀ. Οἰκονομόπουλος
Γ. Ἀλεξανδρόπουλος
Ἰ. Μ. Μαυρομμάτης
Π. Ἠλιάδης
Θ. Μ. Ἐλευθεριάδης
Ἰ. Δ. Τζιώτης
Κ. Ν. Τσεπρούδης
Ἀ. Θ. Παππανδρέας
Ἀ. Ἰ. Οἰκονόμου
Θερμ. Κακαρᾶς
Ἐπαμ. Παναγιώτου.

ΕΝ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΩ.

Σ. Βουλπιώτης
Κωνστ. Μηλιώτης
Χρῆστ. Παππαηλιοῦ
Γ. Μ. Λιβαδᾶς
Μ. Τριανταφυλλίδης
Σωτ. Παλαμᾶς
Ἀποστ. Λυμπεράκης
Ἀθαν. Ἰ. Ἀθανασιάδης

Λ. Στάϊκος
Δ. Γ. Πανόπουλος
Τηλ. Κωστάκης
Γεώργ. Β. Κασσίκης
Ἀ. Κ. Γιακόπουλος
Γ. Ἀμβραζιάδης
Ἰωάνν. Ῥάγκος
Ἰωάνν. Κ. Ἀλεξανδρόπουλος
Δ. Γ. Δημητριάδης
Δημ. Ἰ. Χατζόπουλος
Ἀ. Ν. Μακροτάσος
Ἰ. Σταματιάδης
Ἀθ. Τριγώνης
Νίδερ
Ἀνδρ. Τριανταφυλλόπουλος
Πυθαγόρας Σφόνης
Ἀ. Μπονισέρης
Κωνστ. Ν. Κυριακόπουλος
Δ. Δεσποταῖος

ΕΝ ΠΥΡΓΩ ΤΗΣ ΗΛΕΙΑΣ.

Γεώργ. Ἰωαννίδης
Ἐπαμ. Νικολαΐδης
Γεώργ. Ἡλιόπουλος
Σ. Καλογερόπουλος
Ἰ. Παππακωνσταντίνου
Ἀλέξ. Θ. Γιαννόπουλος
Ἀνδρ. Δ. Σπηλιάδης
Ἰωάννης Τσέγκος
Ἰωάννης Μητρόπουλος
Θ. Ἀ. Βελλιωτῆς
Θ. Γαβριὴλ
Ζανετ. Π. Ποταρόπουλος
Ἀ. Θεοδωρίδης
Σ. Γ. Λυκούρης
Τάσης Ν. Διάκος

ΕΝ ΣΥΡΩ.

Σ. Δ. Λάμαρης
Ἀνδρ. Ἰ. Βιολάκης
Ἰω. Ἀ. Χατζηδάκης
Ν. Βαρδῆς
Μιχ. Ἀ. Πραντούνας
Δημ. Κ. Νάνος
Δ. Σχοινᾶς
Μιχ. Ἀνύσιος
Ἰω. Ν. Ἀλεξόπουλος
Κωνστ. Σαλταμπάσης
Σ. Ἀ. Μάτεσης
Σ. Λογοθέτης
Ἀ. Λέτσος
Ἀ. Τόμαν
Π. Πολύδωρος
Ἀδὰμ Πετρίτζης
Νικόλ. Ἀμπαζῆς
Γ. Λουκάκης
Νικόλ. Κοζώρης
Ἰω. Χωρεπισκοπίδης
Γ. Δ. Νικολάρας
Εὐστ. Κεχαγιᾶς
Γ. Δ. Ποσειδῶν
Ἰωσὴφ Μακρυπνίτης
Ν. Κουτζαλέξης
Δ. Κυριακίδης
Ἰ. Καλούτζης
Ἐμμ. Γ. Ἐλευθεριάδης
Στυλ. Γ. Κασιμάτης
Γ. Ν. Τσιτσεκλῆς
Ν. Στούπης
Ἄγγελος Δραγάτσης
Παναγ. Δ. Μακροτάσσος
Ἰω. Πρεζάνης
Ἰω. Κονδύλης
Σταμ. Ν Βερώνης
Λ. Μακρυπόδης

Μὴ ἐπιστραφεισῶν εἰσέτι ὅλων τῶν ἀγγελιῶν τὰ ὀνόματα τῶν ὑπολοίπων συνδρομητῶν θὰ καταχωρισθῶσιν εἰς τὸ ἑπόμενον φυλλάδιον.

1132 Β

ΠΑΝΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
002000044742

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ Κ.

Ἔκδοσις :

Τόμοι : 1ος

Σχῆμα :

Τόπος : Πάτραι

Ἔτος : 1876

Κτήτωρ : 1632 Δ'

163/55

ΥΠΟΔ. 145

